

PREHL'AD

ustanovení zákona č. 301/2005 Z. z.

Trestný poriadok

PRVÁ ČASŤ

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

PRVÁ HLAVA

ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

Predmet zákona	§ 1
Základné zásady trestného konania	§ 2
Súčinnosť štátnych orgánov, právnických osôb a fyzických osôb.	§ 3
Spolupráca so záujmovými združeniami občanov a s dôveryhodnou osobou	§ 4, 5
Poskytovanie informácií o trestnom konaní	§ 6
Posudzovanie predbežných otázok	§ 7
Osoby vyňaté z pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu.	§ 8
Nepripustnosť trestného stíhania	§ 9
Výklad niektorých pojmov.	§ 10

DRUHÁ HLAVA

SÚD A OSOBY ZÚČASTNENÉ NA KONANÍ

Prvý diel

Pôsobnosť a príslušnosť súdov

Výkon trestného súdnictva	§ 11
Pôsobnosť vojenských súdov	§ 12, 13
Pôsobnosť Špeciálneho súdu	§ 14
Vecná príslušnosť.	§ 15, 16
Miestna príslušnosť.	§ 17
Spoločné konanie.	§ 18, 19

Príslušnosť niekoľkých súdov	§ 20
Vylúčenie a spojenie vecí	§ 21
Spory o príslušnosť	§ 22
Odňatie a prikázanie vecí	§ 23
Príslušnosť súdu na úkony pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní	§ 24

Druhý diel

Pomocné osoby

Probačný a mediačný úradník	§ 25
Vyšší súdny úradník a súdny tajomník	§ 26
Zapisovateľ	§ 27
Tlmočník a prekladateľ	§ 28, 29
Nezúčastnená osoba a figurant	§ 30

Tretí diel

Vylúčenie orgánov činných v trestnom konaní, súdu a iných osôb	§ 31, 32
---	-----------------

Štvrtý diel

Obvinený

Obvinený	§ 33
Práva a povinnosti obvineného	§ 34
Zákonný zástupca obvineného	§ 35

Piaty diel

Obhajca

Obhajca	§ 36
Povinná obhajoba	§ 37, 38
Zvolený obhajca	§ 39
Ustanovený obhajca	§ 40
Prevzatie obhajoby	§ 41
Náhradný obhajca	§ 42
Oslobodenie od povinnosti obhajovania	§ 43
Práva a povinnosti obhajcu	§ 44

Šiesty diel

Zúčastnená osoba	§ 45
------------------------	------

Siedmy diel**Poškodený**

Oprávnenia poškodeného a uplatnenie nároku na náhradu škody	§ 46 – 49
Zaistenie nároku poškodeného	§ 50 – 52

Ôsmy diel

Splnomocnenec zúčastnenej osoby a poškodeného	§ 53, 54
---	----------

TRETIA HLAVA**VŠEOBECNÉ USTANOVENIA
O ÚKONOCH TRESTNÉHO KONANIA**

Spôsoby vykonávania úkonov trestného konania a odstránenie prieťahov v súdnom konaní	§ 55
Dožiadanie	§ 56, 57
Zápisnica	§ 58
Podpisovanie zápisnice	§ 59
Oprava a doplnenie záznamu alebo zápisnice	§ 60
Zápisnica o hlasovaní	§ 61
Podanie	§ 62
Počítanie lehôt	§ 63
Navrátenie lehoty	§ 64
Doručovanie	§ 65
Doručovanie do vlastných rúk	§ 66
Odopretie prijatia	§ 67
Doručovanie právnickým osobám	§ 68
Nazeranie do spisov	§ 69
Poriadková pokuta	§ 70

ŠTVRTÁ HLAVA ZAISTENIE OSÔB A VECÍ

Prvý diel

Väzba

Dôvody väzby	§ 71
Rozhodnutie o väzbe	§ 72
Príkaz na zatknutie	§ 73
Upovedomenie o vzatí do väzby, prepustení z väzby alebo o úteku z väzby	§ 74
Upovedomenie ústavu na výkon väzby o väzbe	§ 75
Trvanie väzby	§ 76 – 79

Druhý diel

Nahradenie väzby

Nahradenie väzby zárukou, sľubom alebo dohľadom	§ 80
Peňažná záruka	§ 81
Primerané povinnosti a obmedzenia	§ 82
Sťažnosť proti rozhodnutiu o väzbe	§ 83
Obmedzenie obvineného vo výkone trestu odňatia slobody	§ 84

Tretí diel

Zadržanie

Zadržanie a obmedzenie osobnej slobody podozrivej osoby	§ 85
Zadržanie obvineného policajtom	§ 86
Rozhodnutie o zadržanej osobe	§ 87
Zabezpečenie svedka	§ 88

Štvrtý diel

Vydanie, odňatie a prevzatie vecí, uchovanie a vydanie počítačových údajov

Povinnosť na vydanie vecí	§ 89
Uchovanie a vydanie počítačových údajov	§ 90
Odňatie vecí	§ 91
Prevzatie zaistenej veci	§ 92

Spoločné ustanovenia	§ 93
Úschova vydaných, odňatých a prevzatých vecí	§ 94
Zaistenie peňažných prostriedkov	§ 95
Zaistenie zaknihovaných cenných papierov	§ 96
Vrátenie vecí	§ 97, 98

Piaty diel

Domová a osobná prehliadka, prehliadka iných priestorov a pozemkov, vstup do obydlia, iných priestorov a na pozemky

Dôvody domovej prehliadky a osobnej prehliadky a prehliadky iných priestorov a pozemkov	§ 99
Príkaz na domovú prehliadku	§ 100
Príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov	§ 101
Príkaz na osobnú prehliadku	§ 102
Vstup do obydlia, iných priestorov a na pozemok	§ 103
Predchádzajúca výzva	§ 104
Výkon prehliadky a vstupu do obydlia, iných priestorov a na pozemky	§ 105, 106
Vykonávanie dôkazov v obydlí, v iných priestoroch a na pozemku	§ 107

Šiesty diel

Zadržanie, otvorenie a zámena obsahu zásielok, kontrolovaná dodávka a predstieraný prevod

Zadržanie zásielok	§ 108
Otvorenie zásielok	§ 109
Zámena obsahu zásielok	§ 110
Kontrolovaná dodávka	§ 111
Predstieraný prevod	§ 112

PIATA HLAVA

ZABEZPEČOVANIE INFORMÁCIÍ

Sledovanie osôb a vecí	§ 113
----------------------------------	-------

Vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov	§ 114
Odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky	§ 115, 116
Agent	§ 117
Porovnávanie údajov v informačných systémoch	§ 118

ŠIESTA HLAVA DOKAZOVANIE

Prvý diel

Dokazovanie

Všeobecné ustanovenia	§ 119
Predvolanie a predvedenie obvineného	§ 120
Výsluch obvineného	§ 121 – 124
Konfrontácia	§ 125
Rekognícia	§ 126

Druhý diel

Svedkovia

Povinnosť svedčiť	§ 127
Predvolanie, predvedenie a zabezpečenie svedka	§ 128
Zákaz výsluchu svedka	§ 129
Právo svedka odoprieť výpoveď	§ 130
Výsluch svedka	§ 131 – 139
Svedočné	§ 140

Tretí diel

Odborná činnosť a znalecká činnosť

Odborná činnosť	§ 141
Znalecká činnosť	§ 142 – 144
Príprava znaleckého posudku a výsluch znalca	§ 145
Chyby znaleckého posudku	§ 146
Posudok znaleckého ústavu	§ 147
Výšetrenie duševného stavu obvineného	§ 148 – 149
Výšetrenie duševného stavu svedka	§ 150

Odborný konzultant	§ 151
Spoločné ustanovenie	§ 152

Štvrtý diel

Ostatné dôkazné prostriedky

Listinné a vecné dôkazy	§ 153
Obhliadka	§ 154
Prehliadka tela a podobné úkony	§ 155
Prehliadka a pitva mŕtvoly a jej exhumácia	§ 156
Vyšetrovací pokus	§ 157
Previerka výpovede na mieste činu	§ 158
Rekonštrukcia	§ 159
Hlasová skúška a hlasová vzorka	§ 160

Piaty diel

Mlčanlivosť

Vyhlásenie o mlčanlivosti	§ 161
---------------------------------	-------

SIEDMA HLAVA

ROZHODNUTIA

Spôsob rozhodovania	§ 162
---------------------------	-------

Prvý diel

Rozsudok

Obsah rozsudku	§ 163 – 168
Porada a hlasovanie o rozsudku	§ 169, 170
Vyhlásenie rozsudku	§ 171
Vyhotovenie rozsudku	§ 172
Doručenie rozsudku	§ 173
Oprava vyhotovenia rozsudku a jeho rovnopisu	§ 174
Účinky opravy	§ 175

Druhý diel

Uznesenie

Obsah uznesenia	§ 176
Vyhlásenie uznesenia	§ 177

Vyhotovenie uznesenia.	§ 178
Oznamovanie uznesenia.	§ 179
Použitie ustanovení o rozsudku	§ 180

Tretí diel

Príkaz

Obsah príkazu	§ 181
Použitie ustanovení o rozsudku	§ 182

Štvrtý diel

Právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutí

Právoplatnosť a vykonateľnosť rozsudku	§ 183
Právoplatnosť a vykonateľnosť uznesenia	§ 184

ÔSMA HLAVA

SŤAŽNOSŤ A KONANIE O SŤAŽNOSTI

Prípustnosť a účinok sťažnosti.	§ 185
Oprávnené osoby.	§ 186
Lehota a miesto na podanie	§ 187
Vzdanie sa a vziať sťažnosti späť.	§ 188
Dôvody sťažnosti.	§ 189
Konanie pred orgánom, proti ktorého uzneseniu sťažnosť smeruje .	§ 190
Rozhodovanie o sťažnosti proti rozhodnutiam o zaistení majetku .	§ 191
Rozhodnutie nadriadeného orgánu	§ 192 – 195

DRUHÁ ČASŤ

PREDSÚDNE KONANIE

PRVÁ HLAVA

POSTUP PRED ZAČATÍM TRESTNÉHO STÍHANIA	§ 196 – 198
--	-------------

DRUHÁ HLAVA

PRÍPRAVNÉ KONANIE

Prvý diel**Začatie prípravného konania**

Začatie trestného stíhania § 199

Druhý diel**Vyšetrovanie a skrátené vyšetrovanie**

Rozsah vyšetrovania § 200

Spoločný postup vo vyšetrovaní a v skrátenom vyšetrovaní § 201

Rozsah skráteného vyšetrovania § 202

Postup pri skrátenom vyšetrovaní § 203, 204

Dočasné odloženie vznesenia obvinenia § 205

Vznesenie obvinenia § 206, 207

Skončenie vyšetrovania a skráteného vyšetrovania § 208, 209

Žiadosť o preskúmanie postupu policajta § 210

Tretí diel

Súhlas poškodeného § 211, 212

Štvrtý diel**Účasť obvineného a obhajcu na úkonoch vo vyšetrovaní
a v skrátenom vyšetrovaní § 213****Piaty diel****Rozhodnutia v prípravnom konaní**

Postúpenie vecí § 214

Zastavenie trestného stíhania § 215

Podmienečné zastavenie trestného stíhania § 216, 217

Podmienečné zastavenie trestného stíhania
spolupracujúceho obvineného § 218, 219

Zmier § 220 – 227

Prerušenie trestného stíhania § 228, 229

TRETIA HLAVA**DOZOR A ÚKONY PROKURÁTORA****Prvý diel****Dozor prokurátora § 230**

Druhý diel

Úkony prokurátora	§ 231
Konanie o dohode o vine a treste	§ 232, 233
Obžaloba	§ 234
Náležitosti obžaloby	§ 235, 236

TRETIA ČASŤ SÚDNE KONANIE

PRVÁ HLAVA

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA.	§ 237, 238
Späťvzatie obžaloby alebo návrhu dohody o vine a treste a ustúpenie od obžaloby	§ 239
Doručenie obžaloby.	§ 240

DRUHÁ HLAVA

PRESKÚMANIE A PREDBEŽNÉ PREJEDNANIE OBŽALOBY

Preskúmanie obžaloby	§ 241, 242
Predbežné prejednanie obžaloby	§ 243
Rozhodnutie pri predbežnom prejednaní obžaloby	§ 244
Nové preskúmanie alebo predbežné prejednanie obžaloby.	§ 245

TRETIA HLAVA HLAVNÉ POJEDNÁVANIE

Prvý diel

Príprava hlavného pojednávania

Náhradný sudca.	§ 246
Nariadenie hlavného pojednávania	§ 247, 248
Verejnoscť hlavného pojednávania.	§ 249 – 251

Druhý diel

Začatie hlavného pojednávania

Prítomnosť na hlavnom pojednávani	§ 252
Vedenie hlavného pojednávania.	§ 253, 254

Začiatok hlavného pojednávania	§ 255, 256
Vyhlasenie obžalovaného.....	§ 257

Tretí diel

Dokazovanie

Výsluch obžalovaného	§ 258 – 260
Výsluch svedka	§ 261 – 267
Znalecké dokazovanie	§ 268
Listinné dôkazy	§ 269
Vecné dôkazy a dokazovanie zvukovým, obrazovým a obrazovo-zvukovým záznamom	§ 270
Súčinnosť strán pri dokazovaní.....	§ 271, 272
Osobitné ustanovenie o vykonávaní dôkazov	§ 273

Štvrtý diel

Záver hlavného pojednávania

Záverečné reči	§ 274, 275
Doplnenie dokazovania	§ 276

Piaty diel

Odročenie hlavného pojednávania.....	§ 277
--------------------------------------	-------

Šiesty diel

Rozhodnutie súdu na hlavnom pojednávaní

Podklad na rozhodnutie.....	§ 278
Vrátenie veci prokurátorovi.....	§ 279
Postúpenie veci	§ 280
Zastavenie trestného stíhania	§ 281
Podmienečné zastavenie trestného stíhania a zmier	§ 282
Prerušenie trestného stíhania.....	§ 283
Rozsudok	§ 284 – 289

Siedmy diel

Rozhodnutie súdu mimo hlavného pojednávania.....	§ 290
--	-------

ŠTVRTÁ HLAVA VEREJNÉ ZASADNUTIE

Všeobecné ustanovenie	§ 291
Príprava verejného zasadnutia	§ 292
Prítomnosť na verejnom zasadnutí	§ 293, 294
Priebeh verejného zasadnutia	§ 295, 296
Podklad na rozhodnutie	§ 297
Použitie ustanovení o hlavnom pojednávaní	§ 298
Ochranné opatrenia	§ 299, 300

PIATA HLAVA

NEVEREJNÉ ZASADNUTIE	§ 301 – 305
--------------------------------	-------------

ŠIESTA HLAVA

ODVOLANIE A KONANIE O ŇOM

Prípustnosť a účinok	§ 306
Oprávnené osoby	§ 307, 308
Lehota a miesto podania	§ 309, 310
Obsah odvolania	§ 311
Vzdanie sa odvolania a vzatie odvolania späť	§ 312, 313
Konanie na súde prvého stupňa	§ 314
Odvolačný súd	§ 315
Rozhodnutie odvolacieho súdu	§ 316 – 325
Konanie na odvolacom súde	§ 326
Konanie na súde prvého stupňa po zrušení rozsudku	§ 327, 328
Dôsledky zrušenia výroku o náhrade škody	§ 329

SIEDMA HLAVA

OSOBITNÉ SPÔSOBY KONANIA

Všeobecné ustanovenie	§ 330
---------------------------------	-------

Prvý diel

Dohoda o vine a treste	§ 331 – 333
Rozhodnutie o návrhu na dohodu o vine a treste	§ 334, 335

Druhý diel**Konanie proti mladistvým**

Obhajoba mladistvého	§ 336
Zistenie pomerov mladistvého	§ 337, 338
Väzba mladistvého	§ 339
Konanie pred súdom	§ 340 – 343
Oznamovanie rozhodnutí	§ 344
Osoby oprávnené podať opravné prostriedky	§ 345
Uloženie ochranej výchovy	§ 346
Spoločné ustanovenie	§ 347

Tretí diel**Konanie pred sudcom pre prípravné konanie**

a pred samosudcom	§ 348 – 352
--------------------------------	--------------------

Štvrtý diel

Trestný rozkaz	§ 353, 354
Odpor proti trestnému rozkazu	§ 355
Právoplatnosť a vykonateľnosť trestného rozkazu	§ 356
Oprava trestného rozkazu a jej účinky	§ 357

Piatý diel

Konanie proti ušlému	§ 358 – 362
-----------------------------------	--------------------

ÔSMA HLAVA**MIMORIADNE OPRAVNÉ PROSTRIEDKY****Prvý diel****Zrušenie právoplatných rozhodnutí**

v prípravnom konaní	§ 363 – 367
----------------------------------	--------------------

Druhý diel**Dovolanie**

Prípustnosť a účinok	§ 368
Oprávnené osoby	§ 369
Lehota a miesto podania	§ 370
Dôvody dovolania	§ 371

Podmienky dovolania	§ 372, 373
Obsah dovolania	§ 374
Vzatie dovolania späť	§ 375
Konanie na súde prvého stupňa	§ 376
Dovolaací súd.	§ 377
Predbežné preskúmanie dovolania.	§ 378, 379
Väzba a prerušenie výkonu trestu	§ 380
Postup na neverejnom zasadnutí	§ 381
Rozhodnutie o dovolaní na neverejnom zasadnutí	§ 382, 383
Postup a rozhodnutie na verejnom zasadnutí.	§ 384 – 392

Tretí diel

Obnova konania

Všeobecné ustanovenia.	§ 393
Podmienky obnovy konania	§ 394, 395
Osoby oprávnené na návrh na povolenie obnovy konania a späťvzatie návrhu	§ 396
Príslušnosť súdu na rozhodnutie o obnove konania	§ 397
Konanie o návrhu na povolenie obnovy konania.	§ 398 – 402
Konanie po povolení obnovy konania	§ 403 – 405

ŠTVRTÁ ČASŤ

VYKONÁVACIE KONANIE

PRVÁ HLAVA

VÝKON TRESTOV

Prvý diel

Všeobecné ustanovenie

Príslušnosť o vykonávacom konaní	§ 406
--	-------

Druhý diel

Výkon trestu odňatia slobody

Všeobecné ustanovenia o výkone trestu odňatia slobody.	§ 407
Nariadenie výkonu trestu.	§ 408

Odklad výkonu trestu	§ 409, 410
Rozhodovanie o zmene spôsobu výkonu trestu	§ 411
Prerušenie výkonu trestu	§ 412
Upustenie od výkonu trestu	§ 413
Započítanie väzby a trestu	§ 414
Podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody	§ 415 – 417
Výkon podmienečného trestu odňatia slobody s probačným dohľadom	§ 418, 419
Výkon podmienečného trestu odňatia slobody	§ 420
Výkon podmienečne zastaveného trestného stíhania	§ 421

Tretí diel

Výkon ostatných druhov trestov

Výkon trestu povinnej práce	§ 422
Výkon trestu prepadnutia majetku	§ 423, 424
Zaistenie výkonu trestu prepadnutia majetku	§ 425 – 427
Výkon trestu prepadnutia veci	§ 428
Výkon peňažného trestu	§ 429 – 433
Výkon trestu zákazu pobytu	§ 434
Výkon trestu domáceho väzenia	§ 435
Výkon trestu zákazu činnosti	§ 436 – 438
Výkon trestu straty čestných titulov a vyznamenaní	§ 439
Výkon trestu straty vojenskej a inej hodnoty	§ 440
Výkon trestu vyhostenia	§ 441 – 444

DRUHÁ HLAVA

VÝKON OCHRANNÝCH OPATRENÍ

Prvý diel

Výkon ochranného liečenia

Nariadenie výkonu ochranného liečenia	§ 445
Zmena spôsobu výkonu ochranného liečenia	§ 446
Upustenie od výkonu ochranného liečenia	§ 447
Prepustenie z ochranného liečenia a jeho skončenie	§ 448

Druhý diel**Výkon ochrannej výchovy**

Nariadenie výkonu ochrannej výchovy	§ 449
Upustenie od výkonu ochrannej výchovy	§ 450
Podmienečné umiestnenie mimo výchovného ústavu	§ 451
Prepustenie z ochrannej výchovy	§ 452
Predĺženie ochrannej výchovy	§ 453

Tretí diel**Výkon ochranného dohľadu**

Nariadenie výkonu ochranného dohľadu	§ 454
Osoby zabezpečujúce výkon ochranného dohľadu	§ 455
Prerušenie výkonu ochranného dohľadu	§ 456
Upustenie od výkonu ochranného dohľadu	§ 457
Prepustenie z výkonu ochranného dohľadu	§ 458
Zánik ochranného dohľadu	§ 459
Uloženie ochranného dohľadu mimo hlavného pojednávania.	§ 460

Štvrtý diel**Výkon zhabania veci a výkon detencie**

Výkon zhabania veci	§ 461
Výkon detencie.	§ 462, 463

Piaty diel

Dozor nad výkonom ochranných opatrení	§ 464
---	-------

TRETIA HLAVA**VÝKON NIEKTORÝCH INÝCH ROZHODNUTÍ**

Upustenie od potrestania a podmienečné upustenie od potrestania	§ 465
Výkon väzby.	§ 466
Vymáhanie poriadkovej pokuty a trov trestného konania.	§ 467, 468

ŠTVRTÁ HLAVA

ZAHLADENIE ODSÚDENIA	§ 469 – 471
---------------------------------------	-------------

PIATA HLAVA
UDELENIE MILOSTI A POUŽITIE AMNESTIE

Udelenie milosti	§ 472
Konanie o udelení milosti	§ 473
Rozhodnutie o použití amnestie	§ 474
Podmienečné udelenie milosti	§ 475
Zmena výmery trestu	§ 476

PIATA ČASŤ
PRÁVNY STYK S CUDZINOU

PRVÁ HLAVA
ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

Výklad niektorých pojmov	§ 477
Medzinárodné zmluvy	§ 478
Vzájomnosť	§ 479
Medzinárodné súdy	§ 480
Ochrana záujmov štátu	§ 481
Ochrana a použitie informácií	§ 482
Začatie konania	§ 483
Zasielanie žiadostí a informácií cez Interpol	§ 484
Prevzatie a odovzdanie osôb a vecí	§ 485
Cestovné doklady	§ 486
Spôsob rozhodovania súdu	§ 487
Náklady	§ 488

DRUHÁ HLAVA
EXTRADÍCIA

Prvý diel

Vyžiadanie z cudziny	§ 489 – 495
Zásada špeciality	§ 496, 497

Druhý diel

Vydanie do cudziny	§ 498
------------------------------	-------

Extradičné trestné činy	§ 499
Doplnkové vydanie	§ 500
Neprípustnosť vydania	§ 501
Predbežné vyšetrowanie	§ 502
Zjednodušené vydávacie konanie	§ 503
Zadržanie	§ 504
Predbežná väzba	§ 505
Vydávacia väzba	§ 506 – 508
Rozhodnutie súdu	§ 509
Povolenie vydania	§ 510
Odklad vydania a dočasné odovzdanie	§ 511
Stret žiadostí o vydanie do cudziny	§ 512
Upustenie od výkonu zvyšku trestu odňatia slobody	§ 513
Dodatočný súhlas a súhlas s ďalším vydaním	§ 514

TRETIA HLAVA

VÝKON ROZHODNUTÍ VO VZŤAHU K CUDZINE

Prvý diel

Uznanie a výkon cudzieho rozhodnutia

Cudzie rozhodnutie	§ 515
Podmienky uznania	§ 516
Premena trestu	§ 517
Uznávacie konanie	§ 518
Účinky uznaného cudzieho rozhodnutia	§ 519
Väzba	§ 520
Vykonávacie konanie	§ 521

Druhý diel

Prevzatie a odovzdanie odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody

Prevzatie odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody z cudziny	§ 522
Odovzdanie odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody do cudziny	§ 523

Tretí diel**Prevzatie a odovzdanie výkonu podmieneného trestu s dohľadom**

Rozhodnutie o prevzatí výkonu podmieneného trestu s probačným dohľadom z cudziny	§ 524
Postup slovenských orgánov	§ 525
Žiadosť o odovzdanie výkonu podmieneného trestu do cudziny	§ 526
Dôsledky odovzdania výkonu podmieneného trestu	§ 527

ŠTVRTÁ HLAVA**PREVZATIE A ODOVZDANIE TRESTNEJ VECI**

Prevzatie trestnej veci	§ 528
Odobzanie trestnej veci	§ 529
Informovanie o výkone subsidiárnej trestnej právomoci	§ 530

PIATA HLAVA**PRÁVNA POMOC VO VZŤAHU K CUDZINE****Prvý diel****Predmet právnej pomoci**

Vymedzenie predmetu	§ 531
-------------------------------	-------

Druhý diel**Dožiadania slovenských orgánov**

Spôsob zasielania dožiadania	§ 532
Obsah a forma dožiadania	§ 533
Doručovanie v cudzinepoštou	§ 534
Platnosť úkonov	§ 535
Predvolanie osôb z cudziny	§ 536

Tretí diel**Dožiadania cudzích orgánov**

Spôsob a forma vybavenia dožiadania	§ 537
Príslušnosť na vybavenie dožiadania	§ 538
Povolenie úkonu právnej pomoci súdom	§ 539

Úkony cudzích orgánov	§ 540
Doručovanie písomností.	§ 541
Výsluch pod prisahou.	§ 542

Štvrtý diel

Niektoré osobitné formy právnej pomoci

Prevoz	§ 543
Cezhraničné sledovanie a prenasledovanie.	§ 544
Dočasné odovzdanie osoby na vykonanie úkonov do cudziny	§ 545 – 548
Dočasné prevzatie osoby z cudziny na vykonanie úkonov	§ 549
Odovzdanie vecí	§ 550
Zaistenie majetku.	§ 551
Informácie z registra trestov	§ 552

ŠIESTA ČASŤ

TROVY TRESTNÉHO KONANIA

Trovy trestného konania, ktoré znáša štát	§ 553, 554
Povinnosť na náhradu trov trestného konania	§ 555, 556
Povinnosť na náhradu trov poškodeného	§ 557
Rozhodovanie o povinnosti na náhradu trov trestného konania a o ich výške.	§ 558, 559

ŠIEDMA ČASŤ

SPOLOČNÉ, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA	§ 560 – 569
--	--------------------

Príloha

Zoznam preberaných právnych aktov Európskych spoločenstiev a Európskej únie

Zákon

č. 301/2005 Z. z.

Trestný poriadok

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ

VŠEOBECNÉ

USTANOVENIA

PRVÁ HLAVA

ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

§ 1

Predmet zákona

Trestný poriadok upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní, pričom treba rešpektovať základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb.

§ 2

Základné zásady trestného konania

(1) Nikto nemôže byť stíhaný ako obvinený inak než zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje tento zákon.

(2) Do základných práv a slobôd osôb v prípadoch dovolených zákonom možno zasahovať len v miere nevyhnutnej na dosiahnutie účelu trestného konania, pričom treba rešpektovať dôstojnosť osôb a ich súkromie.

(3) Ak tento zákon neustanovuje inak, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní o zásahoch do základných práv a slobôd podľa tohto zákona rozhoduje sudca pre prípravné konanie; sudca pre prípravné konanie rozhoduje aj v iných prípadoch ustanovených týmto zákonom.

(4) Každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

(5) Prokurátor v trestnom konaní zastupuje štát. Ak tento zákon, medzinárodná zmluva vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom (ďalej len „medzinárodná zmluva“) alebo rozhodnutie medzinárodnej organizácie, ktorým je Slovenská republika viazaná, neustanovuje inak, prokurátor je povinný stíhať všetky trestné činy, o ktorých sa dozvedel.

(6) Ak tento zákon neustanovuje inak, orgány činné v trestnom konaní a súdy konajú z úradnej povinnosti. Väzobné veci sú povinné vybavovať prednostne a urýchlene. Na obsah petícií zasahujúcich do plnenia týchto povinností orgány činné v trestnom konaní ani súd neprihliadajú.

(7) Každý má právo, aby jeho trestná vec bola spravodlivo a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a ne-

stranným súdom v jeho prítomnosti tak, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, ak tento zákon neustanovuje inak.

(8) Nikoho nemožno trestne stíhať za čin, za ktorý bol už právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby. Táto zásada nevylučuje uplatnenie mimoriadnych opravných prostriedkov v súlade so zákonom.

(9) Každý, proti komu sa vedie trestné konanie, má právo na obhajobu.

(10) Orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravidlivé rozhodnutie.

(11) Súd môže vykonať aj dôkazy, ktoré strany nenavrhl. Strany majú právo nimi navrhnutý dôkaz zabezpečiť.

(12) Orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

(13) Orgány činné v trestnom konaní a súd spolupracujú so záujmovými združeniami občanov a využívajú ich výchovné pôsobenie.

(14) Strany sú si v konaní pred súdom rovné.

(15) Trestné stíhanie pred súdom je možné len na základe návrhu alebo obžaloby podanej prokurátorom, ktorý v konaní pred súdom obžalobu alebo návrh zastupuje.

(16) V trestnom konaní pred súdom rozhoduje senát, samosudca alebo sudca pre prípravné konanie. Predseda senátu, samosudca alebo sudca pre prípravné konanie rozhodujú sami, ak to zákon výslovne ustanovuje.

(17) Trestné veci pojednáva súd verejne. Z hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia môže byť verejnosť vylúčená len v prípadoch ustanovených týmto zákonom. Rozsudok musí byť vždy vyhlásený verejne.

(18) Konanie pred súdom je ústne, výnimky ustanovuje tento zákon. Dokazovanie riadi súd, ktorý však vylúčený obžalovaného, svedkov, poškodeného a znalcov spravidla ponecháva stranám, najprv tej, ktorá dôkaz navrhla či obstarala.

(19) Pri rozhodovaní na hlavnom pojednávaní, na verejnom zasadnutí alebo na neverejnom zasadnutí smie súd prihliadať len na tie dôkazy, ktoré boli v tomto konaní vykonané, ak zákon neustanovuje inak.

(20) Ak obvinený, jeho zákonný zástupca, poškodený, zúčastnená osoba alebo svedok vyhlási, že neovláda ja-

zyk, v ktorom sa konanie vedie, má právo na tlmočníka a prekladateľa.

§ 3

Súčinnosť štátnych orgánov, právnických osôb a fyzických osôb

(1) Štátne orgány, vyššie územné celky, obce a iné právnické osoby a fyzické osoby sú povinné poskytnúť súčinnosť orgánom činným v trestnom konaní a súdu pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním. Iným právnickým osobám a fyzickým osobám preukázané vecné náklady s týmto spojené hradí štát. Na konanie a rozhodovanie sa primerane použijú ustanovenia § 553 ods. 4 a 5; taký návrh môže podať ten, komu vecné náklady vznikli.

(2) Štátne orgány, vyššie územné celky, obce a iné právnické osoby sú povinné bez meškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin a včas vybavovať dožiadania orgánov činných v trestnom konaní a súdov.

(3) Orgány činné v trestnom konaní a súdy sú povinné si navzájom pomáhať pri plnení úloh vyplývajúcich z tohto zákona. Písomnosti a informácie sa môžu doručovať medzi orgánmi činnými v trestnom konaní a súdom aj v elektronickej forme.

(4) Ustanoveniami odsekov 1 a 2 nie je dotknutá povinnosť zachovávať utajovanú skutočnosť, obchodné tajomstvo, bankové tajomstvo, daňové

tajomstvo, poštové tajomstvo alebo telekomunikačné tajomstvo.

(5) Údaje, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva, bankového tajomstva alebo daňového tajomstva, alebo údaje z evidencie zaknihovaných cenných papierov môže požadovať pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní prokurátor a s jeho predchádzajúcim súhlasom aj policajt, v konaní pred súdom predseda senátu.

Spolupráca so záujmovými združeniami občanov a s dôveryhodnou osobou

§ 4

(1) Orgány činné v trestnom konaní a súd v záujme výchovného pôsobenia trestného konania, zamedzovania a predchádzania trestnej činnosti môžu, ak to považujú za vhodné a účelné, spolupracovať aj so záujmovými združeniami občanov.

(2) Záujmovými združeniami občanov sa na účely tohto zákona rozumejú najmä občianske združenia, odborové organizácie, kolektív spolupracovníkov a štátom uznané cirkvi a náboženské spoločnosti; za záujmové združenia občanov sa nepovažujú politické strany a hnutia.

(3) Dôveryhodná osoba je osoba, ktorá je schopná priaznivo ovplyvňovať správanie obvineného. Dôveryhodnosť osoby posúdi súd a v prípravnom konaní prokurátor.

(4) Záujmové združenie občanov môže ponúknuť prevzatie záruky za

nápravu obvineného, ak sú predpokladajú, že obvinený sa jeho pôsobením naprávi; v návrhu na prevzatie záruky treba vždy uviesť aj konkrétne spôsoby pôsobenia na obvineného. Súd, ktorému bol podaný taký návrh, môže prejednať vec na hlavnom pojednávaní pred zástupcami záujmového združenia občanov, a ak sa rozhodne záruku prijať, berie na ňu zreteľ pri rozhodovaní o treste. Môže, najmä pokiaľ to Trestný zákon pripúšťa, povoliť podmienený odklad výkonu trestu alebo uložiť taký druh trestu, ktorý nie je spojený s odňatím slobody, alebo môže upustiť od potrestania.

(5) Záujmové združenie občanov má právo vyslať na prejednanie veci pred okresným súdom alebo krajským súdom zástupcu, ktorý sa na základe rozhodnutia súdu zúčastní pojednávania, na ktorom podľa tohto zákona oznámi súdu stanovisko záujmového združenia občanov k prejednávanej trestnej veci, k osobe páchatela a k možnostiam jeho nápravy.

§ 5

(1) Záujmové združenie občanov alebo dôveryhodná osoba môžu ponúknuť prevzatie záruky za dovŕšenie nápravy odsúdeného a žiadať o jeho podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody alebo o podmienené upustenie od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti alebo zákazu pobytu; v návrhu na prevzatie záruky treba vždy uviesť aj konkrétne spôsoby pôsobenia na obvineného. Na získanie podkladov na takú žiadosť sa môžu

informovať o stave prevýchovy odsúdeného.

(2) Záujmové združenie občanov alebo dôveryhodná osoba môžu tiež navrhnúť, aby väzba obvineného bola nahradená ich zárukou a podávať za odsúdeného žiadosť o milosť alebo žiadosť o zahľadenie odsúdenia.

(3) Záujmové združenie občanov alebo dôveryhodná osoba, ktorí prevzali záruku za prevýchovu obvineného alebo odsúdeného, majú povinnosť pôsobiť na osobu, za ktorú sa zaručili.

§ 6

Poskytovanie informácií o trestnom konaní

(1) Orgány činné v trestnom konaní a súd informujú verejnosť o trestnom konaní podľa tohto zákona poskytnutím informácií oznamovacím prostriedkom. Pri tomto informovaní však musia dbať na ochranu utajovanej skutočnosti, obchodného tajomstva, bankového tajomstva, daňového tajomstva, poštového tajomstva alebo telekomunikačného tajomstva.

(2) Pri poskytovaní informácií sú orgány činné v trestnom konaní a súd oprávnení utajiť tie skutočnosti, ktoré by mohli zmaříť alebo sťažiť objasnenie a vyšetrenie veci. Pritom sú povinní dbať na zásadu prezumpcie neviny. Dbajú aj na to, aby nezverejňovali chránené osobné údaje ani skutočnosti súkromného charakteru, najmä rodinného života, obydľia a korešpondencie, ktoré priamo s trestnou činnosťou nesúvisia. Osobitne dbajú na záujmy malole-

tých, mladistvých a poškodených, ktorých osobné údaje sa nezverejňujú.

(3) V konaní pred súdom rozsah poskytovaných informácií vyplýva zo zásady verejnosti. V priebehu súdneho konania nemožno účastníkom zakázať zhotovovanie písomných poznámok alebo nákresov, ak sa touto činnosťou nenarušuje priebeh konania.

(4) Ak by poskytnutie informácie porušilo alebo ohrozilo záujmy uvedené v odseku 1 alebo 2, orgán činný v trestnom konaní a súd odmietnu poskytnutie informácie.

§ 7

Posudzovanie predbežných otázok

(1) Orgány činné v trestnom konaní a súd posudzujú samostatne predbežné otázky, ktoré sa v konaní vyskytnú; ak je o takej otázke právoplatné rozhodnutie súdu, Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), Súdneho dvora Európskych spoločenstiev alebo iného štátneho orgánu, orgány činné v trestnom konaní a súd sú takým rozhodnutím viazané, ak nejde o posúdenie viny obvineného.

(2) Orgány činné v trestnom konaní a súd nie sú oprávnené samostatne riešiť predbežné otázky týkajúce sa osobného stavu, o ktorých sa rozhoduje v inom súdnom konaní. Ak o takej otázke nebolo ešte rozhodnuté, orgány činné v trestnom konaní a súd sú povinné počkať na vydanie rozhodnutia.

(3) Otázky, o ktorých má rozhodnúť Súdny dvor Európskych spoločenstiev, sa nemôžu posudzovať ako predbežné otázky.

§ 8

Osoby vyňaté z pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu

(1) Pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu nepodliehajú osoby, ktoré požívajú imunity a výsady podľa zákona alebo podľa medzinárodného práva.

(2) Na trestné stíhanie poslanca Národnej rady Slovenskej republiky je potrebný súhlas Národnej rady Slovenskej republiky. Na trestné stíhanie sudcu, sudcu ústavného súdu a generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) je potrebný súhlas ústavného súdu.

(3) Ak vznikne pochybnosť, či je iná osoba vyňatá z pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu, musí orgán činný v trestnom konaní alebo súd požiadať o stanovisko Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“). Ministerstvo spravodlivosti, ak ide o cudzích štátnych príslušníkov, zašle stanovisko po vyjadrení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky.

§ 9

**Nepripustnosť
trestného stíhania**

(1) Trestné stíhanie nemožno začať, a ak už bolo začaté, nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené,

- a) ak je trestné stíhanie premlčané,
- b) ak ide o osobu, ktorá je vyňatá z pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu, alebo o osobu, na ktorej stíhanie je potrebný súhlas, ak taký súhlas nebol oprávneným orgánom daný,
- c) ak ide o osobu, ktorá pre nedostatok veku nie je trestne zodpovedná,
- d) proti tomu, kto zomrel alebo bol vyhlásený za mŕtveho,
- e) ak ide o osobu, proti ktorej sa skoršie stíhanie pre ten istý skutok skončilo právoplatným rozsudkom súdu alebo bolo právoplatne zastavené, podmienične zastavené a obvinený sa osvedčil alebo sa skončilo schválením zmluvy a zastavením trestného stíhania, ak rozhodnutie nebolo v predpísanom konaní zrušené,
- f) ak je trestné stíhanie podmienené súhlasom poškodeného a nebol súhlas daný alebo bol vzatý späť, alebo
- g) ak tak ustanovuje medzinárodná zmluva.

(2) Ak sa týka dôvod uvedený v odseku 1 len niektorého z čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu, nebráni to, aby sa vo zvyšnej časti takého činu viedlo trestné stíhanie.

(3) V trestnom stíhaní, ktoré bolo zastavené z dôvodu uvedeného v odseku 1 písm. a), sa však pokračuje, ak vyhlási obvinený do troch dní odvtedy, čo mu bolo uznesenie o zastavení trestného stíhania oznámené, že na prejednaní veci trvá. O tom treba obvineného poučiť.

(4) V trestnom stíhaní, ktoré bolo zastavené z dôvodu uvedeného v odseku 1 písm. b), sa pokračuje po zániku mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky, funkcie sudcu ústavného súdu, funkcie sudcu a funkcie generálneho prokurátora za podmienok uvedených v § 215 ods. 8.

§ 10

**Výklad
niektorých pojmov**

(1) Orgány činné v trestnom konaní sú prokurátor a policajt.

(2) Súdnicstvo vykonávajú nezávislé a nestranné súde na všetkých stupňoch oddelene od iných štátnych orgánov prostredníctvom sudcu pre prípravné konanie, samosudcu, predsedu senátu, senátu alebo v prípadoch ustanovených zákonom aj vyšším súdnym úradníkom, probačným a mediačným úradníkom a súdnym tajomníkom.

(3) Sudca pre prípravné konanie je sudca súdu prvého stupňa, ktorý je rozvrhom práce súdu poverený rozhodovať o

- a) zásahoch do základných práv a slobôd pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní,

- b) sťažnostiach proti rozhodnutiam prokurátora, ak tak ustanovuje tento zákon,
- c) v iných prípadoch ustanovených týmto zákonom.
- c) poverený príslušník vojenskej polície v konaní o trestných činoch príslušníkov ozbrojených síl,
- d) poverený príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže v konaní o trestných činoch príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže a v objektoch Zboru väzenskej a justičnej stráže aj jeho zamestnancov a o trestných činoch osôb vo výkone trestu odňatia slobody alebo vo väzbe,

(4) Na účely tohto zákona sa súdom rozumie okresný súd, krajský súd, Špeciálny súd, vojenský obvodový súd, vyšší vojenský súd, Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

(5) Okresným súdom sa na účely tohto zákona rozumie aj vojenský obvodový súd, ak tento zákon neustanovuje inak. Krajským súdom sa na účely tohto zákona rozumie aj vyšší vojenský súd a Špeciálny súd, ak tento zákon neustanovuje inak; odvolacím súdom je krajský súd, vyšší vojenský súd a najvyšší súd.

(6) Predsedom senátu sa na účely tohto zákona rozumie aj samosudca, ak z jednotlivých ustanovení tohto zákona nevyplýva niečo iné.

(7) Okresným prokurátorom sa na účely tohto zákona rozumie aj vojenský obvodný prokurátor, ak tento zákon neustanovuje inak. Krajským prokurátorom sa na účely tohto zákona rozumie, ak tento zákon neustanovuje inak, aj vyšší vojenský prokurátor a prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry, ak ide o veci patriace do jej pôsobnosti.

(8) Policajtom sa na účely tohto zákona rozumie

- a) vyšetrovateľ Policajného zboru,
- b) poverený príslušník Policajného zboru,

e) poverený príslušník Železničnej polície v konaní o trestných činoch príslušníkov Železničnej polície a o trestných činoch spáchaných v obvode železničných dráh,

f) poverené colné orgány, ak ide o trestné činy spáchané v súvislosti s porušením colných predpisov alebo daňových predpisov v pôsobnosti colnej správy,

g) veliteľ námornej lode v konaní o trestných činoch spáchaných na tejto lodi.

(9) Policajtom sa na účely tohto zákona rozumie v rozsahu poverenia úkonov vyšetrovania aj zástupca príslušného orgánu iného štátu, orgánu Európskej únie alebo orgánu vytvoreného spoločne členskými štátmi Európskej únie, ktorý je zaradený do spoločného vyšetrovacieho tímu vytvoreného na základe dohody. Spoločný vyšetrovací tím sa môže zriadiť najmä, ak vyšetrovanie trestného činu vyžaduje vykonať zložité úkony aj v inom štáte alebo vyšetrovanie trestného činu uskutočňuje niekoľko štátov,

pričom okolnosti prípadu vyžadujú ich koordinovaný a spoločný postup. Vedúci spoločného vyšetrovacieho tímu je vždy zástupca orgánu činného v trestnom konaní Slovenskej republiky; ostatné podmienky činnosti spoločného vyšetrovacieho tímu upraví dohoda o jeho vytvorení. Orgánom oprávneným uzavrieť dohodu o vytvorení spoločného vyšetrovacieho tímu je Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) po predchádzajúcom prerokovaní s ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“).

(10) Subjekt trestného konania je každý, kto má a vykonáva vplyv na priebeh konania a komu tento zákon na uskutočnenie tohto vplyvu priznáva určité procesné práva alebo ukladá povinnosti. V konaní pred súdom je stranou ten, proti komu sa vedie trestné konanie, poškodený, zúčastnená osoba a prokurátor; rovnaké postavenie ako strana má aj zástupca občianskeho združenia, dôveryhodná osoba, ako aj iná osoba, na ktorej návrh alebo žiadosť sa konanie vedie alebo ktorá podala opravný prostriedok a v konaní proti mladistvému aj štátny orgán starostlivosti o mládež. Ak sa v tomto zákone používa pojem strana, rozumie sa tým v predsúdnom konaní aj subjekt trestného konania, ak z jednotlivého ustanovenia nevyplýva nič iné.

(11) Ak z povahy veci nevyplýva nič iné, obvineným sa rozumie aj obžalovaný a odsúdený.

(12) Po nariadení hlavného pojednávania sa obvinený označuje ako obžalovaný.

(13) Odsúdený je ten, proti ktorému bol vydaný odsudzujúci rozsudok, ktorý už nadobudol právoplatnosť.

(14) Trestné konanie je konanie podľa tohto zákona, trestné stíhanie úsek od začatia trestného stíhania až do právoplatnosti rozsudku, prípadne iného rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu vo veci samej a prípravným konaním sa rozumie úsek od začatia trestného stíhania do podania obžaloby, návrhu na schválenie dohody o uznaní viny a prijatí trestu (ďalej len „dohoda o vine a treste“) alebo právoplatnosti rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní vo veci samej.

(15) Skutkom sa rozumie aj čiastkový útok pokračovacieho trestného činu, ak nie je výslovne ustanovené inak.

(16) Neodkladný úkon je taký úkon, ktorého vykonanie vzhľadom na nebezpečenstvo zmarenia alebo zničenia neznesie z hľadiska účelu trestného konania odklad na čas, kým sa začne trestné stíhanie.

(17) Neopakovateľný úkon je taký úkon, ktorý v ďalšom konaní už nemožno vykonať.

(18) Opatrenia sú neformálne ústne alebo písomné rozhodnutia technicko-organizačnej alebo operatívnej povahy.

(19) Agent je príslušník Policajného zboru alebo príslušník polície iného

štátu, ktorý na základe príkazu prokurátora alebo súdu prispieva k odhaľovaniu, zisťovaniu a usvedčovaniu páchateľov zločinu, trestných činov uvedených v treťom diele ôsmej hlavy osobitnej časti Trestného zákona (ďalej len „korupcia“), trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa a trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti. Pri odhaľovaní, zisťovaní a usvedčovaní páchateľov korupcie môže byť agentom aj iná osoba ako príslušník Policajného zboru ustanovená prokurátorom na návrh policajta alebo príslušníka Policajného zboru povereného ministrom vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „minister vnútra“).

(20) Informačno-technickými prostriedkami sa na účely tohto zákona rozumejú elektrotechnické, rádiotechnické, fototechnické, optické, mechanické, chemické a iné technické prostriedky a zariadenia alebo ich súbory použité utajovaným spôsobom pri odpočúvaní a zázname prevádzky v elektronických komunikačných sieťach (ďalej len „odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky“), obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov alebo pri vyhľadávaní, otváraní a skúmaní zásielok, ak sa ich použitím zasahuje do základných ľudských práv a slobôd. Na spracúvanie informácií získaných použitím informačno-technických prostriedkov, ich evidenciu, dokumentáciu, ukladanie a vyradovanie sa vzťahujú osobitné predpisy, ak tento zákon neustanovuje inak. Prevádzkovatelia verejných telefónnych

sietí, poskytovatelia elektronických telekomunikačných sietí, poskytovatelia elektronických telekomunikačných služieb, poštový podnik, dopravcovia a iní zasielateľia a ich zamestnanci sú povinní poskytnúť nevyhnutnú súčinnosť pri použití informačno-technických prostriedkov; pritom sa nemôžu dovoľávať povinnosti mlčanlivosti podľa osobitných zákonov.

(21) Prostriedkami operatívno-pátracej činnosti sa na účely tohto zákona rozumejú kontrolovaná dodávka, zámena obsahu zásielok, agent, predstieraný prevod, sledovanie osôb a vecí.

(22) Organizáciou na pomoc poškodeným sa na účely tohto zákona rozumie mimovládna organizácia zriadená podľa osobitného zákona, ktorá poskytuje bezodplatnú pomoc poškodeným.

DRUHÁ HLAVA SÚD A OSOBY ZÚČASTNENÉ NA KONANÍ

Prvý diel Pôsobnosť a príslušnosť súdov

§ 11

Výkon trestného súdnictva

Sústavu súdov, ktoré vykonávajú súdnictvo v trestných veciach, ustanovuje osobitný zákon.

Pôsobnosť vojenských súdov

§ 12

(1) Pôsobnosť vojenských súdov sa vzťahuje na

a) vojakov,

- b) príslušníkov Policajného zboru, Železničnej polície, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Národného bezpečnostného úradu, Slovenskej informačnej služby a colníkov,
- c) príslušníkov ozbrojených síl vysielajúceho štátu pre trestné činy spáchané na území Slovenskej republiky v rozsahu uvedenom v medzinárodnej zmluve,
- d) vojnových zajatcov.

(2) Pôsobnosť vojenských súdov sa vzťahuje na osoby uvedené v odseku 1 písm. a) a b) aj mimo činnnej služby pre trestné činy vojenské, ktorých sa dopustili v služobnej rovnosti.

(3) Pôsobnosť vojenských súdov sa vzťahuje aj na civilné osoby pre trestné činy vojrovej zrady, služby v cudzom vojsku a nenastúpenia služby v ozbrojených silách.

(4) Pôsobnosť vojenských súdov sa nevzťahuje na osoby uvedené v odseku 1, ak ide o trestné činy uvedené v § 14.

§ 13

(1) Pôsobnosť vojenských súdov podľa § 12 ods. 1 sa vzťahuje len na trestné činy spáchané za trvania pomeru, ktorý túto pôsobnosť zakladá. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 12 ods. 4.

(2) Ak trestný čin, na ktorý sa vzťahuje pôsobnosť vojenských súdov, vyšiel najavo u osoby, ktorá podlieha pôsobnosti vojenských súdov podľa § 12 ods. 1, až po skončení pomeru zakladajúceho pôsobnosť vojenských súdov, vojenský súd môže, ak nejde o trestný čin vojenský ani o nijaký

z trestných činov podľa § 12 ods. 3, postúpiť vec príslušnému okresnému súdu alebo prokurátor môže podať obžalobu priamo na príslušnom okrese súde; ten potom už vec vojenskému súdu postúpiť nemôže.

§ 14

Pôsobnosť Špeciálneho súdu

(1) Pôsobnosť Špeciálneho súdu, ak sú podozriví zo spáchania trestného činu v súvislosti s ich právomocou a zodpovednosťou, sa vzťahuje na

- a) poslancov Národnej rady Slovenskej republiky,
- b) členov vlády Slovenskej republiky,
- c) štátnych tajomníkov,
- d) predsedov ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky,
- e) predsedu a podpredsedu Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky,
- f) sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky,
- g) sudcov,
- h) prokurátorov,
- i) verejného ochrancu práv,
- j) vedúceho Úradu vlády Slovenskej republiky,
- k) riaditeľa Národného bezpečnostného úradu,
- l) riaditeľa Slovenskej informačnej služby,
- m) členov Bankovej rady Národnej banky Slovenska.

(2) Pôsobnosti Špeciálneho súdu podliehajú aj iné osoby pre

- a) trestné činy prijímania úplatku podľa § 328 ods. 3, § 329 až 331 Trestného zákona a podplácania podľa § 332 ods. 3, § 333 až 335 Trestného zákona,
 - b) trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a trestný čin založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny,
 - c) obzvlášť závažné zločiny spáchané zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou,
 - d) trestné činy proti majetku podľa štvrtej hlavy osobitnej časti Trestného zákona alebo trestné činy hospodárske podľa piatej hlavy osobitnej časti Trestného zákona, ak takým trestným činom bola spôsobená škoda alebo získaný prospech dosahujúci najmenej dvadsaťpäťtisíc násobok malej škody podľa Trestného zákona, alebo ak taký čin bol spáchaný v rozsahu dosahujúcom výšku najmenej dvadsaťpäťtisíc násobku malej škody podľa Trestného zákona,
 - e) trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev,
 - f) trestné činy súvisiace s trestnými činmi uvedenými v písmenách a), b), c), d) alebo e), ak sú splnené podmienky na spoločné konanie.
- (3) Pôsobnosť Špeciálneho súdu podľa odseku 1 sa vzťahuje na trestné činy spáchané za trvania funkcie, ktorá

túto pôsobnosť zakladá, aj keď trestný čin osoby uvedenej v odseku 1 vyšiel najavo až po skončení funkcie, ktorá zakladá pôsobnosť Špeciálneho súdu.

Vecná príslušnosť

§ 15

Konanie v prvom stupni vykonáva okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 16

(1) Okresný súd v sídle krajského súdu vykonáva v prvom stupni konanie

- a) o obzvlášť závažných zločinoch, alebo
- b) ak bol skutok spáchaný organizovanou skupinou, zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na trestné činy, ktoré patria do pôsobnosti Špeciálneho súdu. Špeciálny súd vykonáva konanie o trestných činoch patriacich do jeho pôsobnosti v prvom stupni.

§ 17

Miestna príslušnosť

(1) Konanie vykonáva súd, v ktorého obvode bol trestný čin spáchaný.

(2) Obvodom okresného súdu v sídle krajského súdu pre konanie o trestných činoch uvedených v § 16 ods. 1 je obvod tohto krajského súdu.

(3) Ak miesto činu nemožno zistiť alebo bol čin spáchaný v cudzine, konanie vykonáva súd, v ktorého

obvode obvinený býva, pracuje alebo sa zdržiava; ak sa nedajú tieto miesta zistiť alebo sú mimo územia Slovenskej republiky, konanie vykonáva súd, v ktorého obvode čin vyšiel najavo.

Spoločné konanie

§ 18

(1) O všetkých trestných činoch toho istého obvineného a proti všetkým obvineným, ktorých trestné činy spolu súvisia, sa môže vykonať spoločné konanie, ak to zrejme nebude brániť ukončeniu veci v primeranej lehote.

(2) Spoločné konanie o trestnom čine, o ktorom by mal konať samosudca, a o trestnom čine, o ktorom by mal konať senát, vykonáva senát.

(3) Ak je osoba, ktorá podlieha pôsobnosti vojenských súdov, súčasne stíhaná pre trestný čin, ktorý vecne súvisí s trestným činom, na ktorý sa vzťahuje právomoc vojenských súdov, vojenský súd vec prejedná a rozhodne, aj pokiaľ ide o súvisiaci trestný čin.

(4) Ak je osoba podliehajúca pôsobnosťou okresného súdu, krajského súdu alebo vojenského súdu súčasne stíhaná pre iný trestný čin, ktorý vecne súvisí s trestným činom, na ktorý sa vzťahuje právomoc Špeciálneho súdu, Špeciálny súd vec prejedná a rozhodne, aj pokiaľ ide o súvisiaci trestný čin. Ináč sa ustanovenie odseku 1 v pomere medzi okresným súdom, krajským súdom alebo vojenským súdom na jednej strane a Špeciálnym súdom na druhej strane nepoužije.

(5) Ustanovenie o spoločnom konaní proti viacerým obvineným sa nepoužije, ak okolnosti prípadu a postoj obvineného umožňujú vykonať len u niektorého z nich konanie o dohode o vine a treste.

§ 19

(1) Spoločné konanie vykonáva okresný súd v sídle krajského súdu, ak je príslušný vykonávať konanie aspoň o jednom z trestných činov podľa § 16 ods. 1. Ak však čo len jeden z trestných činov patrí do pôsobnosti Špeciálneho súdu, spoločné konanie vykonáva Špeciálny súd.

(2) Spoločné konanie vykonáva súd, ktorý je príslušný vykonávať konanie proti páchatelovi zločinu alebo konanie o najťažšom zločine.

§ 20

Príslušnosť niekoľkých súdov

Ak je podľa predchádzajúcich ustanovení daná príslušnosť niekoľkých súdov, konanie vykonáva ten súd, na ktorom podal prokurátor obžalobu alebo ktorému bola vec postúpená nepríslušným súdom.

§ 21

Vylúčenie a spojenie vecí

(1) Na urýchlenie konania alebo z iných dôležitých dôvodov možno konanie o niektorom z trestných činov alebo proti niektorému z obvinených vylúčiť zo spoločného konania.

(2) Príslušnosť súdu, ktorý vec vylúčil, sa nemení. Ak však

- a) okresný súd v sídle krajského súdu vylúči vec, o ktorej by ináč patrilo konať inému okresnému súdu, môže ju postúpiť tomuto súdu,
- b) Špeciálny súd vylúči vec, o ktorej by ináč patrilo konať okresnému súdu alebo krajskému súdu, môže ju postúpiť tomuto súdu.

(3) Ak sú podmienky spoločného konania, môže súd spojiť na spoločné prejednanie a rozhodnutie veci, v ktorých boli podané samostatné obžaloby.

§ 22

Spory o príslušnosť

(1) Spory o príslušnosť medzi súdmi rozhoduje súd im najbližšie spoločne nadriadený.

(2) Najbližšie spoločne nadriadený súd okresného súdu alebo krajského súdu na jednej strane a Špeciálneho súdu na druhej strane je najvyšší súd.

§ 23

Odňatie a prikázanie veci

(1) Z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený.

(2) Ak súdom uvedeným v odseku 1 je Špeciálny súd, iným súdom toho istého druhu a stupňa sa rozumie krajský súd podľa osobitného predpisu.

(3) Ak súdom uvedeným v odseku 1 je Vyšší vojenský súd, iným súdom toho istého druhu a stupňa je krajský súd určený Najvyšším súdom.

(4) Návrh strany na odňatie a prikázanie veci nebráni vykonaniu nariadeného úkonu trestného konania, ak podľa súdu návrh neobsahuje dôležitý dôvod podľa odseku 1. O návrhu strany, ktorý je založený na tých istých dôvodoch, pre ktorý už bolo rozhodnuté, sa nekoná.

§ 24

Príslušnosť súdu na úkony pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní

(1) Úkony pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní vykonáva súd, ktorý by bol príslušný na konanie o obžalobe; ak je takých súdov viac, úkony vykonáva súd, v ktorého obvode je činný prokurátor, ktorý podal príslušný návrh.

(2) Vo veciach uvedených v § 16 ods. 1 je na vykonanie úkonov pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní príslušný okresný súd v sídle krajského súdu a vojenský obvodový súd, ktorý by bol príslušný na konanie o obžalobe; ak je takých súdov viac, úkony vykonáva súd, v ktorého obvode je činný prokurátor, ktorý podal príslušný návrh.

(3) Vo veciach uvedených v § 16 ods. 2 je na vykonávanie úkonov v prípravnom konaní príslušný Špeciálny súd.

(4) Na vydanie príkazu na sledovanie osôb a vecí podľa § 113 ods. 4, príkazu na vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov podľa § 114, príkazu na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky podľa § 115 alebo § 116 a príkazu na použitie agenta podľa § 117 je pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní príslušný okresný súd v sídle toho krajského súdu a vojenský obvodový súd, v ktorého obvode je súd, ktorý by bol príslušný na konanie o obžalobe, a Špeciálny súd, ak ide o veci patriace do jeho pôsobnosti; ak je takých súdov viac, úkony vykonáva súd, v ktorého obvode je činný prokurátor, ktorý podal príslušný návrh.

Druhý diel

Pomocné osoby

§ 25

Probačný a mediačný úradník

(1) Probačný a mediačný úradník plní úlohy probácie a mediácie uložené súdom alebo iným príslušným orgánom a iné úlohy ustanovené v tomto zákone alebo v osobitnom zákone.

(2) Ak probácia neplní účel, ktorý bol rozhodnutím súdu alebo iného príslušného orgánu ustanovený, probačný a mediačný úradník podá súdu podnet na nariadenie výkonu trestu odňatia slobody alebo podá podnet na pokračovanie trestného stíhania proti osobe, u ktorej bolo rozhodnuté o pod-

mienečnom zastavení trestného stíhania.

§ 26

Vyšší súdny úradník a súdny tajomník

(1) Vyšší súdny úradník v trestnom konaní plní úlohy podľa tohto zákona a osobitného zákona. Vyšší súdny úradník môže vydať rozhodnutie alebo vykonávať iné úkony v trestnom konaní, ak tak ustanovuje tento zákon alebo osobitný zákon.

(2) Súdny tajomník v trestnom konaní plní úlohy podľa tohto zákona a osobitného zákona. Súdny tajomník môže vykonávať úkony v trestnom konaní, ak tak ustanovuje tento zákon alebo osobitný zákon.

§ 27

Zapisovateľ

Na spísanie zápisnice o úkonoch orgánov činných v trestnom konaní a súdu sa spravidla priberie zapisovateľ, ktorý zložil predpísaný sľub. Ak zapisovateľ nebol pribraný, spíše zápisnicu osoba, ktorá úkon vykonáva. Na účely tohto zákona sa zapisovateľom rozumie aj technický asistent.

Tlmočník a prekladateľ

§ 28

(1) Ak je potrebné pretlmočiť obsah výpovede alebo ak osoba uvedená v § 2 ods. 20 vyhlási, že nerozumie jazyku, v ktorom sa konanie vedie, alebo nehovorí týmto jazykom, priberie sa tlmoč-

ník opatrením. Tlmočníkom môže byť výnimočne aj zapisovateľ.

(2) Ak si osoba podľa § 2 ods. 20 zvolí jazyk, na ktorý nie je v zozname tlmočníkov zapísaný žiadny tlmočník, alebo vec neznesie odklad a zapísaní tlmočníci sú nedosiahnuteľní, príberie orgán činný v trestnom konaní alebo súd tlmočníka na úradný jazyk štátu, ktorému táto osoba rozumie.

(3) Ak je potrebné preložiť zápisnicu o výpovedi alebo inú písomnosť, príberie sa prekladateľ opatrením. Ustanovenie odseku 2 sa použije primerane.

§ 29

(1) O ustanovení tlmočníka alebo prekladateľa, o spôsobilosti na túto funkciu a o vylúčení z nej, o práve odoprieť uskutočnenie tlmočnickeho alebo prekladateľského úkonu, o sľube a pripomenutí povinností pred uskutočnením tlmočnickeho alebo prekladateľského úkonu, ako aj o náhrade hotových výdavkov a odmene za tlmočnicke alebo prekladateľské úkony platia osobitné predpisy.

(2) Výšku náhrady a odmeny tlmočníka a prekladateľa určí ten orgán, ktorý tlmočníka alebo prekladateľa pribral, a v konaní pred súdom predseda senátu. Ak tento orgán alebo predseda senátu nesúhlasí s vyúčtovaním náhrady hotových výdavkov a odmeny tlmočníka alebo prekladateľa, rozhodne o ich výške uznesením. Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 30

Nezúčastnená osoba a figurant

(1) Na vykonanie úkonu tam, kde to zákon ustanovuje, sa príberie nezúčastnená osoba. Nezúčastnená osoba má právo na náhradu nevyhnutných výdavkov a ušlej mzdy alebo iného preukázateľného ušlého príjmu. Nárok zaniká, ak ho nezúčastnená osoba neuplatní do troch dní po svojej prítomnosti na úkone, alebo po tom, čo jej bolo oznámené, že k úkonu nedôjde; na to musí byť nezúčastnená osoba upozornená.

(2) Nezúčastnená osoba je osoba spôsobilá na právne úkony, u ktorej nie sú pochybnosti o jej nezaopatrenosti vo vzťahu k prejednávanej veci alebo osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka, k ich obhajcom, zákonným zástupcom a splnomocnencom alebo k orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu.

(3) Na vykonanie rekognície, rekonštrukcie, vyšetrovacieho pokusu, previerky výpovede na mieste a iných úkonov, ktoré súvisia s obhliadkou, môžu byť pribratí figuranti. Figurant má nárok na náhradu nevyhnutných výdavkov a ušlej mzdy alebo iného preukázateľného ušlého príjmu. Nárok zaniká, ak ho figurant neuplatní do troch dní po svojej prítomnosti na úkone, alebo po tom, čo mu bolo oznámené, že k úkonu nedôjde; na to musí byť figurant upozornený.

(4) Nevyhnutnými výdavkami podľa odsekov 1 a 3 sa rozumie cestovné, stravné a nocležné.

Tretí diel

**Vylúčenie orgánov
činných v trestnom konaní,
súdu a iných osôb**

§ 31

(1) Z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

(2) Sudca, prísediaci, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník a súdny tajomník je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, ak bol v prejednávanej veci činný ako prokurátor, policajt, spoločenský zástupca, obhajca, splnomocnenec zúčastnenej osoby alebo poškodeného, zástupca poškodeného alebo spoločný zástupca poškodených.

(3) Z rozhodovania na súde vyššieho stupňa je okrem vylúčenia podľa odseku 2 vylúčený sudca, prísediaci, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník a súdny tajomník, ktorý sa zúčastnil na rozhodovaní na súde nižšieho stupňa, a naopak. Z rozhodovania o dovolaní je vylúčený ten, kto sa v prejednávanej veci zúčastnil na rozhodovaní ako sudca alebo prísediaci

súdu iného stupňa. Z rozhodovania o sťažnosti na nadriadenom orgáne je vylúčený prokurátor, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal alebo dal naň súhlas alebo pokyn.

(4) Námietku zaujatosti je strana povinná vzniesť bez meškania, len čo sa dozvedela o dôvodoch vylúčenia. Úkon, ktorý vykonala vylúčená osoba, nemôže byť podkladom na rozhodnutie v trestnom konaní s výnimkou neodkladného alebo neopakovateľného úkonu.

§ 32

(1) Ak z dôvodov uvedených v § 31 ods. 1 oznámi svoju zaujatosť sudca alebo prísediaci, o vylúčení rozhodne nadriadený súd v senáte; o vylúčení sudcu odvolacieho súdu alebo dovolaacieho súdu rozhodne iný senát tohto súdu. Ak sudca alebo prísediaci je vylúčený z dôvodov uvedených v § 31 ods. 2 alebo 3, nahradí ho iný sudca určený na zastupovanie rozvrhom práce. O vylúčení probačného a mediačného úradníka, vyššieho súdneho úradníka alebo súdneho tajomníka rozhodne predseda senátu, v ktorého veci je namietaná osoba činná.

(2) Ak z dôvodov uvedených v § 31 oznámi svoju zaujatosť zapisovateľ alebo vznesie námietku jeho zaujatosti strana, o vylúčení rozhodne orgán, ktorý ho na spísanie zápisnice o úkone pribral, v konaní pred súdom predseda senátu.

(3) V ostatných prípadoch o vylúčení z dôvodov uvedených v § 31 oznámených niektorou zo strán rozhoduje

orgán, ktorého sa tieto dôvody týkajú. O tom, či je vylúčený sudca alebo príseďiaci, ktorý rozhoduje v senáte, rozhodne tento senát.

(4) Proti rozhodnutiu podľa odsekov 2 a 3 je prípustná sťažnosť, ktorá nebráni vykonaniu nariadeného úkonu trestného konania.

(5) O sťažnosti rozhoduje orgán bezprostredne nadriadený orgánu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal.

(6) O vylúčení sudcu odvolacieho súdu a dovolacieho súdu rozhodne iný senát toho istého súdu.

(7) O námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté alebo ktorá nebola vznesená bez meškania, sa nekoná.

Štvrtý diel

Obvinený

§ 33

Obvinený

Toho, kto je podozrivý zo spáchania trestného činu, možno považovať za obvineného a použiť proti nemu prostriedky určené týmto zákonom proti obvinenému až vtedy, ak bolo proti nemu vznesené obvinenie.

§ 34

Práva

a povinnosti obvineného

(1) Obvinený má právo od začiatku konania proti svojej osobe vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich,

má však právo odoprieť vypovedať. Môže uvádzať okolnosti, navrhopovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky. Má právo zvoliť si obhajcu a s ním sa radíť aj počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom. S obhajcom sa však v priebehu svojho výsluchu nemôže radíť o tom, ako odpovedať na položenú otázku. Môže žiadať, aby bol vypočúvaný za účasti svojho obhajcu a aby sa obhajca zúčastnil aj na iných úkonoch prípravného konania. Ak je obvinený zadržaný, vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, môže s obhajcom hovoriť bez prítomnosti tretej osoby. Má právo v konaní pred súdom vypočúvať svedkov, ktorých sám navrhol alebo ktorých s jeho súhlasom navrhol obhajca, a klásť svedkom otázky. Obvinený môže uplatňovať svoje práva sám alebo prostredníctvom obhajcu.

(2) Obvinený môže už na začiatku konania pred súdom prvého stupňa uplatniť všetky dôkazy, ktoré sú mu známe a ktoré navrhne vykonať. Ak po podaní obžaloby podá obvinený návrh na vykonanie dôkazov pred začatím konania na súde prvého stupňa, súd je povinný takýto návrh bez meškania doručiť prokurátorovi a poškodenému.

(3) Obvinený, ktorý nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby, má nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú odmenu; nárok na bezplatnú obhajobu alebo obhajobu za zníženú odmenu musí

obvinený preukázať najneskôr pri rozhodovaní o náhrade trov trestného konania.

(4) Orgány činné v trestnom konaní a súd sú povinné vždy obvineného o jeho právach poučiť vrátane významu priznania a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie.

(5) Obvinený je povinný na začiatku prvého výsluchu uviesť adresu, na ktorú sa mu majú písomnosti doručovať, vrátane písomností určených do vlastných rúk, ako aj spôsob doručovania s tým, že ak túto adresu alebo spôsob doručovania zmení, musí takú skutočnosť bez meškania oznámiť príslušnému orgánu; o doručovaní a následkoch s tým spojených orgán činný v trestnom konaní alebo súd obvineného poučí.

§ 35

Zákonný zástupca obvineného

(1) Zákonný zástupca obvineného, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, je oprávnený obvineného zastupovať, najmä zvoliť mu obhajcu, robiť za neho návrhy, podávať za neho žiadosti a opravné prostriedky; je tiež oprávnený zúčastniť sa na tých úkonoch, na ktorých sa podľa zákona môže zúčastniť obvinený. V prospech obvineného môže zákonný zástupca tieto práva vykonať aj proti vôli obvineného.

(2) V prípadoch, v ktorých zákonný zástupca obvineného nemôže vykonať

vať svoje práva uvedené v odseku 1 alebo je nebezpečenstvo z omeškania, v prípravnom konaní môže na výkon týchto práv na návrh prokurátora ustanoviť obvinenému opatrovníka sudca pre prípravné konanie a v konaní pred súdom predseda senátu aj bez návrhu. Proti rozhodnutiu o ustanovení opatrovníka je prípustná sťažnosť.

Piaty diel

Obhajca

§ 36

Obhajca

(1) Obhajcom môže byť len advokát.

(2) Pri úkonoch trestného konania sa môže dať obhajca zastúpiť advokátskym koncipientom, ak s tým obvinený súhlasí

- a) v prípravnom konaní, ak ide o konanie o prečine a zločine s výnimkou obzvlášť závažného zločinu,
- b) v konaní pred súdom, ak ide o konanie o prečine.

(3) Obhajcom nemôže byť advokát, ktorý už bol pribratý ako znalec, tlmočník alebo prekladateľ alebo ktorý bol ako svedok prejednávaného skutku. Obhajca nemôže byť vypočúvaný ako svedok o skutočnostiach, ktoré sa dozvedel pri výkone obhajoby.

Povinná obhajoba

§ 37

(1) Po vznesení obvinenia musí mať obvinený obhajcu už v prípravnom konaní, ak

- a) je vo väzbe, vo výkone trestu odňatia slobody alebo na pozorovaní v zdravotníckom ústave,
- b) je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo jeho spôsobilosť na právne úkony je obmedzená,
- c) ide o konanie o obzvlášť závažnom zločine,
- d) ide o konanie proti mladistvému,
- e) ide o konanie proti ušlému.

(2) Obvinený musí mať obhajcu aj vtedy, ak to považuje súd a v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt za nevyhnutné najmä preto, že majú pochybnosť o spôsobilosti obvineného náležite sa obhajovať.

(3) Obvinený musí mať obhajcu aj v konaní o vydanie do cudziny a v konaní, v ktorom sa rozhoduje o uložení ochranného liečenia s výnimkou protialkoholického liečenia.

(4) Ak ide o prípad podľa odseku 1 písm. c), obvinený sa môže po prvej porade s obhajcom výslovným vyhlásením vzdať práva na povinnú obhajobu. Toto vyhlásenie môže vziať späť. Úkony vykonané po výslovnom vyhlásení o vzdaní sa práva na povinnú obhajobu do späťvzatia tohto vyhlásenia sa nemusia opakovať.

§ 38

(1) Vo vykonávacom konaní, v ktorom súd rozhoduje na verejnom zasadaní, musí mať odsúdený obhajcu, ak

- a) je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ak je jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená,

- b) ide o podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody mladistvého, ktorý v čase konania verejného zasadania nedovršil osemnásť rok,
- c) je vo väzbe, alebo
- d) sú pochybnosti o jeho spôsobilosti náležite sa obhajovať.

(2) V konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch musí mať odsúdený obhajcu, ak

- a) ide o prípady uvedené v § 37 ods. 1 písm. a), b) alebo c),
- b) je mladistvý a v čase konania verejného zasadania o mimoriadnom opravnom prostriedku nedovršil osemnásť rok,
- c) sú pochybnosti o jeho spôsobilosti náležite sa obhajovať,
- d) ide o konanie proti odsúdenému, ktorý zomrel.

(3) Ak ide o prípad podľa § 37 ods. 1 písm. c), obvinený sa môže po prvej porade s obhajcom výslovným vyhlásením vzdať práva na povinnú obhajobu. Toto vyhlásenie môže vziať späť. Úkony vykonané po výslovnom vyhlásení o vzdaní sa práva na povinnú obhajobu do späťvzatia tohto vyhlásenia sa nemusia opakovať.

§ 39

Zvolený obhajca

(1) Obvinený alebo iná oprávnená osoba zvolí obhajcu tým, že písomne splnomocní obhajobou advokáta.

(2) Ak si obvinený nezvolí obhajcu sám a ak mu ho nezvolí ani jeho zákonný zástupca, môže mu ho zvoliť prí-

buzný v priamom rade, súrodenc, osvojiteľ, osvojenec, manžel, druh alebo zúčastnená osoba. Orgány činné v trestnom konaní a súd sú na žiadosť obvineného povinné obvinenému umožniť, aby v určenej lehote požiadal oprávnenú osobu, aby mu zvolila obhajcu vo vlastnom mene. Orgány činné v trestnom konaní a súd sú povinné o žiadosti obvineného bez meškania upovedomiť oprávnenú osobu.

(3) Ak je obvinený pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ak je jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená, môžu mu oprávnené osoby zvoliť obhajcu i proti jeho vôli.

(4) Obvinený alebo oprávnená osoba môžu zvoliť v tej istej veci aj viacerých obhajcov.

(5) Obvinený môže namiesto obhajcu, ktorého si zvolil alebo ktorého mu zvolila oprávnená osoba uvedená v odseku 1, zvoliť iného obhajcu.

§ 40

Ustanovený obhajca

(1) Ak obvinený nemá obhajcu v prípade, v ktorom ho musí mať, určí sa mu lehota na zvolenie obhajcu. Ak v tejto lehote nebude obhajca zvolený, musí mu byť obhajca bez meškania ustanovený. Obhajcu ustanoví v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie a v konaní pred súdom predseda senátu.

(2) Obvinenému, ktorý nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby a požiada o ustanovenie obhajcu, je povinný v prípravnom

konaní sudca pre prípravné konanie a v konaní pred súdom predseda senátu ustanoviť obhajcu z advokátov aj v prípade, že neexistujú dôvody povinnej obhajoby. Skutočnosť, že nemá dostatočné prostriedky, musí obvinený preukázať.

(3) Ak je obvinených niekoľko, ustanoví sa tým, ktorých záujmy si v trestnom konaní neodporujú, spravidla spoločný obhajca.

(4) Ak dôjde k spojeniu vecí na spoločné konanie a obvinenému sa v každej z týchto vecí ustanovil obhajca podľa odseku 1, predseda senátu v súdnom konaní a sudca pre prípravné konanie v prípravnom konaní zruší ustanovenie tých obhajcov, ktorí boli ustanovení neskôr. Ak došlo k ustanoveniu obhajcov súčasne, zruší sa ustanovenie tých obhajcov, ktorí boli ustanovení v konaní o menej závažnom prečine alebo zločine.

(5) Obvinený si môže namiesto obhajcu, ktorý mu bol ustanovený, sám zvoliť obhajcu podľa § 39. Ustanovenie obhajcu zruší ten, kto obhajcu ustanovil.

(6) Ak sa už v priebehu konania zistí, že obvinený má dostatočné prostriedky, aby uhradil trovy obhajoby, obhajcu ustanoveného podľa odseku 2 zruší ten, kto ho ustanovil.

§ 41

Prevzatie obhajoby

(1) Ustanovený obhajca je povinný obhajobu bez meškania prevziať.

(2) Ak dôjde k spojeniu vecí na spoločné konanie a rozhodnutie a v jednej z nich je obhajca zvolený podľa § 39 a v inej obhajca ustanovený podľa § 40, ustanovenie obhajcu podľa § 40 zruší v prípravnom konaní na návrh prokurátora alebo policajta sudca pre prípravné konanie, ktorý obhajcu ustanovil, a v súdnom konaní predseda senátu, ktorý vo veci koná.

§ 42

Náhradný obhajca

(1) Ak je dôvodná obava, že by mohlo byť zmarené hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie pre neprítomnosť zvoleného obhajcu alebo ustanoveného obhajcu, môže byť obvinenému popri zvolenom obhajcovi alebo ustanovenom obhajcovi ustanovený náhradný obhajca.

(2) Náhradný obhajca má rovnaké práva a povinnosti ako zvolený obhajca alebo ustanovený obhajca; na hlavnom pojednávaní a verejnom zasadnutí ich však môže vykonávať iba v prípade neúčasti zvoleného obhajcu alebo ustanoveného obhajcu.

(3) Ustanovenia § 40 a 41 sa na náhradného obhajcu vzťahujú prime-rane.

§ 43

Oslobodenie od povinnosti obhajovania

(1) Zo závažných dôvodov môže byť ustanovený obhajca na svoju žiadosť alebo žiadosť obvineného oslobodený od povinnosti obhajovania a na

miesto neho zvolený alebo ustanovený iný obhajca. Iný obhajca môže byť obvinenému ustanovený aj vtedy, ak si ustanovený obhajca dlhodobo neplní svoje povinnosti.

(2) O oslobodení ustanoveného obhajcu rozhodne predseda senátu a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie.

(3) Skôr zvolený alebo ustanovený obhajca je však povinný plniť svoje povinnosti až do skutočného prevzatia obhajoby iným zvoleným alebo ustanoveným obhajcom.

§ 44

Práva a povinnosti obhajcu

(1) Obhajca je povinný poskytovať obvinenému potrebnú právnu pomoc, na obhajovanie jeho záujmov účelne využívať prostriedky a spôsoby obhajoby uvedené v zákone, najmä starať sa o to, aby boli v konaní náležité a včas objasnené skutočnosti, ktoré obvineného zbavujú viny alebo jeho vinu zmierňujú.

(2) Obhajca je oprávnený už v prípravnom konaní robiť v mene obvineného návrhy, podávať v jeho mene žiadosti a opravné prostriedky, nazerať do spisov a zúčastniť sa podľa ustanovení tohto zákona v konaní pred súdom úkonov, ktorých má právo zúčastniť sa obvinený, a vo vyšetrovaní alebo v skrátanom vyšetrovaní úkonov podľa § 213 ods. 2 až 4.

(3) Ak je obvinený pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ak je

jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená, môže obhajca oprávnenia podľa odseku 2 vykonávať aj proti vôli obvineného.

(4) Ak nebolo splnomocnenie obhajcu pri jeho zvolení alebo ustanovení vymedzené inak, zaniká pri skončení trestného stíhania. Aj keď splnomocnenie takto zaniklo, je obhajca oprávnený podať za obžalovaného ešte žiadosť o milosť a o odklad výkonu trestu.

(5) Obhajca má právo vo všetkých štádiách trestného konania vyžiadať si vopred kópiu alebo rovnopis zápisnice o každom úkone trestného konania. Orgány činné v trestnom konaní a súd sú povinné mu vyhovieť; odmietnuť môžu len vtedy, ak to nie je z technických dôvodov možné; po odpadnutí technických prekážok sú povinné žiadosti obhajcu vyhovieť. Náklady spojené s vyhotovením kópie alebo rovnopisu je obhajca povinný štátu uhradiť.

(6) Obhajca je oprávnený na náklady obhajoby zaobstarávať a predkladať dôkazy.

(7) Ak si obvinený zvolil viacerých obhajcov v tej istej veci, povinnosti a práva podľa tohto zákona patria každému z nich. Pri úkonoch podľa tohto zákona stačí prítomnosť len jedného z nich, ak zákon neustanovuje inak.

(8) Ak má obvinený viacerých obhajcov, doručí sa písomnosť tomu z nich, koho si určili na doručovanie písomností. Ak nebol určený žiaden z obhajcov, doručí sa písomnosť tomu, ktorý bol zvolený za obhajcu ako prvý.

Ak bolo naraz zvolených viac obhajcov, doručí sa písomnosť tomu, ktorého určí obvinený.

Šiesty diel

Zúčastnená osoba

§ 45

(1) Tomu, komu vec bola zhabaná alebo podľa návrhu má byť zhabaná, musí sa poskytnúť možnosť, aby sa k veci vyjadril; môže byť prítomný na hlavnom pojednávaní a verejnom zasadnutí, robiť na nich návrhy, predkladať dôkazy, nazerať do spisov a podávať v prípadoch ustanovených týmto zákonom opravné prostriedky.

(2) Orgány činné v trestnom konaní a súd sú povinné zúčastnenú osobu o jej právach poučiť a poskytnúť jej možnosť ich uplatnenia vrátane poučenia o doručovaní a následkoch s tým spojených.

(3) Ak je zúčastnená osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo ak je jej spôsobilosť na právne úkony obmedzená, vykoná jej práva podľa tohto zákona jej zákonný zástupca.

Siedmy diel

Poškodený

Oprávnenia poškodeného a uplatnenie nároku na náhradu škody

§ 46

(1) Poškodený je osoba, ktorej bolo trestným činom ublížené na zdraví, spôsobená majetková, morálna alebo iná škoda alebo boli porušené či ohro-

zené jej iné zákonom chránené práva alebo slobody. Poškodený má právo v prípadoch ustanovených týmto zákonom sa vyjadriť, či súhlasí s trestným stíhaním, má právo uplatniť nárok na náhradu škody, robiť návrhy na vykonanie dôkazov alebo na ich doplnenie, predkladať dôkazy, nazeráť do spisov a preštudovať ich, zúčastniť sa na hlavnom pojednávaní a na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní alebo o dohode o priznaní viny a prijatí trestu, vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, má právo záverečnej reči a právo podávať opravné prostriedky v rozsahu vymedzenom týmto zákonom.

(2) Poškodený je povinný najneskoršie na začiatku prvého výsluchu uviesť adresu, na ktorú sa mu majú písomnosti doručovať vrátane písomností určených do vlastných rúk, ako aj spôsob doručovania s tým, že ak túto adresu alebo spôsob doručovania zmení, musí takú skutočnosť bez meškania oznámiť príslušnému orgánu; o doručovaní a následkoch s tým spojených orgán činný v trestnom konaní poškodeného poučí.

(3) Poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, je tiež oprávnený navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu; návrh musí poškodený uplatniť najneskoršie do skončenia vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania. Z návrhu musí byť zrejmé, z akých dôvodov a v akej výške sa nárok na náhradu škody uplatňuje.

(4) Návrh podľa odseku 3 nemožno podať, ak bolo o nároku už rozhodnuté v občianskom súdnom konaní alebo inom príslušnom konaní.

(5) Ak poškodený chce uplatniť dôkazy, ktoré sú mu známe, návrh na ich vykonanie musí predložiť v prípravnom konaní prokurátorovi alebo policajtovi a pred súdom prvého stupňa súdu najneskoršie v priebehu dokazovania na hlavnom pojednávaní. Ak poškodený návrh na vykonanie dôkazov predloží skôr, súd je povinný takýto návrh bez meškania doručiť prokurátorovi a obvinenému.

(6) Poškodený má právo uplatňovať konkrétne návrhy na účely uzavretia zmiery alebo dohody s páchateľom; tieto návrhy môže uplatňovať aj prostredníctvom probačného a mediačného úradníka.

(7) Poškodený sa môže výslovným vyhlásením písomne alebo ústne do zápisnice pred orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom vzdať procesných práv, ktoré mu tento zákon ako poškodenému priznáva.

(8) Ak orgán činný v trestnom konaní alebo súd zistí, že poškodenému hrozí nebezpečenstvo v súvislosti s pobytom obvineného alebo odsúdeného na slobode, poskytne mu informáciu o tom, že

- a) obvinený bol prepustený z väzby alebo z nej ušiel,
- b) odsúdený bol prepustený z výkonu trestu odňatia slobody alebo z neho ušiel.

(9) Poškodený už v prípravnom konaní môže požiadať prokurátora a v konaní pred súdom súd, aby bol informovaný o skutočnostiach uvedených v odseku 8. Ak je odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody, žiadosť sa podáva na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni.

§ 47

(1) Oprávnenie poškodeného nemôže vykonávať ten, kto je v trestnom konaní stíhaný ako spoluobvinený.

(2) Ak je v tej istej veci väčší počet poškodených a jednotlivým výkonom ich práv by mohol byť ohrozený účel a rýchly priebeh trestného stíhania a poškodení sa nedohodnú na spoločnom zástupcovi, sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora ustanoví opatrením v prípravnom konaní na výkon týchto práv spoločného zástupcu poškodených, spravidla niektorého z poškodených po jeho predchádzajúcim súhlase. Prokurátor oznámi opatrenie poškodeným, ktorí si už uplatnili nárok na náhradu škody, a opatrenie sa vhodným spôsobom uverejní. Spoločných zástupcov môže byť najviac desať. Spoločný zástupca vykonáva práva poškodených, ktorých zastupuje, vrátane uplatnenia nároku na náhradu škody v trestnom konaní a má rovnaké procesné postavenie ako splnomocnenec; bez písomného súhlasu poškodeného nemožno vziať späť uplatnený nárok na náhradu škody.

(3) Ak je v tej istej veci veľký počet poškodených, spravidla prevyšujúci sto, a jednotlivým výkonom ich práv

by mohol byť závažným spôsobom ohrozený účel a rýchly priebeh trestného stíhania, rozhodne v prípravnom konaní na návrh generálneho prokurátora o účasti poškodených v trestnom konaní najvyšší súd uznesením, ktoré sa doručí navrhovateľovi. Ak návrh nebol zamietnutý, generálny prokurátor zabezpečí, aby bolo uznesenie vhodným spôsobom zverejnené.

(4) K návrhu generálneho prokurátora podľa odseku 3, ktorý musí byť odôvodnený, treba pripojiť dosiaľ získaný celý spisový materiál.

(5) Ak je v tej istej veci väčší počet poškodených a jednotlivým výkonom ich práv by mohol byť ohrozený účel a rýchly priebeh súdneho konania, pričom poškodeným nebol v prípravnom konaní ustanovený spoločný zástupca podľa odseku 2, rozhodne o účasti poškodených v súdnom konaní súd; ak súd považuje za účelné ustanoviť poškodeným, ktorí si uplatnili nárok na náhradu škody, spoločného zástupcu, postupuje primerane podľa odseku 2.

(6) Poškodenému, ktorý uplatňuje nárok na náhradu škody a nemá dostatočné prostriedky, aby uhradil náklady s tým spojené, môže v prípravnom konaní po vznesení obvinenia na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie a v konaní pred súdom aj bez návrhu predseda senátu ustanoviť zástupcu z radov advokátov, ak to považuje za potrebné na ochranu záujmov poškodeného; posledná veta odseku 2 platí primerane. Skutočnosť, že nemá dosta-

točné prostriedky, musí poškodený preukázať.

(7) Ak sa už v priebehu konania zisťuje, že poškodený má dostatočné prostriedky, aby uhradil náklady spojené s uplatňovaním nároku na náhradu škody v trestnom konaní, zástupcu ustanoveného podľa odseku 6 zruší orgán, ktorý zástupcu ustanovil. Po podaní obžaloby alebo návrhu na dohodu o vine a treste o tom rozhodne predseda senátu.

§ 48

(1) Ak je poškodená osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo ak je jej spôsobilosť na právne úkony obmedzená, vykonáva jej práva podľa tohto zákona jej zákonný zástupca, ktorý môže splnomocniť zastupovaním aj organizáciu na pomoc obetiam trestných činov.

(2) V prípadoch, v ktorých zákonný zástupca poškodeného nemôže vykonávať svoje práva uvedené v odseku 1 a je nebezpečenstvo z omeškania, predseda senátu a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie ustanovia na výkon týchto práv poškodenému opatrovníka. V prípade trestných činov spáchaných voči blízkej osobe alebo zverenej osobe, ak je poškodeným maloletá osoba, sa za opatrovníka ustanoví najmä štátny orgán alebo poverený zástupca organizácie na pomoc poškodeným. Proti rozhodnutiu o ustanovení opatrovníka je prípustná sťažnosť.

(3) Ak poškodený, ktorý je fyzickou osobou, alebo štatutárny orgán poško-

deného, ktorý je právnickou osobou, nemôže vykonávať práva poškodeného podľa tohto zákona alebo je nebezpečenstvo z omeškania, predseda senátu a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie ustanoví na výkon týchto práv poškodenému opatrovníka. Proti rozhodnutiu o ustanovení opatrovníka je prípustná sťažnosť.

(4) Ak ide o uplatnenie nároku na náhradu škody, prechádzajú práva, ktoré tento zákon priznáva poškodenému, aj na jeho právneho nástupcu.

§ 49

(1) Orgán činný v trestnom konaní je povinný pri prvom kontakte s poškodeným poskytnúť mu v písomnej forme informácie o jeho právach v trestnom konaní a o organizáciách na pomoc poškodeným vrátane služieb nimi poskytovaných.

(2) Orgán činný v trestnom konaní a súd je povinný poškodeného o jeho právach poučiť a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie.

Zaistenie nároku poškodeného

§ 50

(1) Ak je dôvodná obava, že uspokojenie nároku poškodeného na náhradu škody spôsobenej trestným činom bude marené alebo sťažované, možno nárok až do pravdepodobnej výšky škody zaistiť

a) na majetku obvineného,

b) na majetkových právach obvineného v právnickej osobe, v ktorej má obvinený majetkovú účasť,

c) na majetkových právach právnickej osoby, v ktorej obvinený

1. má majetkovú účasť, alebo
2. je štatutárnym orgánom, členom štatutárneho orgánu, členom iného orgánu, prokuristom, vedúcim organizačnej zložky podniku, ktorý je zapísaný do obchodného registra, alebo vedúcim podniku zahraničnej osoby, ktorý je zapísaný do obchodného registra,

ak je na podklade zistených skutočností dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin, za ktorý je trestne stíhaný obvinený, bol spáchaný v mene alebo v prospech tejto právnickej osoby,

d) na majetkových právach právnickej osoby, v ktorej má priamu alebo nepriamu majetkovú účasť právnická osoba, v ktorej obvinený

1. má majetkovú účasť, alebo
2. je štatutárnym orgánom, členom štatutárneho orgánu, členom iného orgánu, prokuristom, vedúcim organizačnej zložky podniku, ktorý je zapísaný do obchodného registra, alebo vedúcim podniku zahraničnej osoby, ktorý je zapísaný do obchodného registra,

ak je na podklade zistených skutočností dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin, za ktorý je trestne stíhaný obvinený, bol spáchaný

v mene alebo v prospech tejto právnickej osoby,

e) na ostatných majetkových právach obvineného.

(2) Časti majetku určené na zaistenie nároku sa v uznesení o zaistení opíšu a obvinenému a právnickej osobe uvedenej v odseku 1 sa zakáže s nimi nakladať. Hnuteľné veci sa uložia do úschovy u orgánu, ktorý o ich zaistení rozhodol. Ak ich úschovu nemôže sám zabezpečiť, poverí ich úschovou právnickú osobu alebo fyzickú osobu, ktorá v tomto odbore vykonáva podnikateľskú činnosť. Ak ide o nehnuteľnosť, môže písomne poveriť takú osobu správou nehnuteľnosti a uznesenie o zaistení nehnuteľnosti doručí príslušnému orgánu štátnej správy na úseku katastra nehnuteľností.

(3) Zaistiť podľa odseku 1 nemožno nárok, ktorý nemožno v trestnom konaní uplatniť. Na zaistenie nároku nemožno použiť veci, ktoré nemožno podľa občianskoprávných predpisov postihnúť výkonom súdneho rozhodnutia, ani pohľadávky obvineného na výplatu odmeny z pracovného pomeru alebo obdobného pomeru, pohľadávky na výplatu výživného a na výplatu dávok z nemocenského poistenia a dávok sociálneho zabezpečenia.

(4) O zaistení rozhoduje súd na návrh prokurátora alebo poškodeného, v prípravnom konaní prokurátor na návrh poškodeného; v prípravnom konaní môže prokurátor nárok zaistiť aj bez návrhu poškodeného, ak si to vy-

žaduje ochrana jeho záujmov, najmä ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania.

(5) Súd a v prípravnom konaní prokurátor zamietne návrh poškodeného, ak zistí, že návrh nie je dôvodný.

(6) Poškodeného treba o zaistení jeho nároku vždy upovedomiť s upozornením na dôvody, pre ktoré sa zaistenie podľa § 51 ods. 1 zruší.

§ 51

(1) Zaistenie sa zruší,

- a) ak zanikne dôvod, pre ktorý bolo o zaistení rozhodnuté,
- b) ak bolo trestné stíhanie právoplatne zastavené alebo ak sa skončilo právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom, alebo
- c) ak uplynuli dva mesiace odo dňa, v ktorom nadobudol právoplatnosť rozsudok, ktorým bol obžalovaný uznaný za vinného, alebo odo dňa, v ktorom nadobudlo právoplatnosť uznesenie, ktorým bola vec postúpená inému orgánu.

(2) Zaistenie treba obmedziť, ak sa ukáže, že nie je potrebné v rozsahu, v akom bolo nariadené. Ak boli zaistením postihnuté veci patriace inej osobe ako obvinenému alebo právnickej osobe uvedenej v § 50 ods. 1, vyjmú sa zo zaistenia.

§ 52

Proti rozhodnutiu podľa § 50 a 51 je prípustná sťažnosť, ktorá má, ak ide o zrušenie zaistenia, jeho obmedzenie alebo vyňatie zo zaistenia, odkladný účinok.

Ôsmy diel

Splnomocnenec zúčastnenej osoby a poškodeného

§ 53

(1) Zúčastnená osoba a poškodený sa môžu dať zastupovať splnomocnencom. Splnomocnencom poškodeného môže byť aj poverený zástupca organizácie na pomoc poškodeným.

(2) Splnomocnencom zúčastnenej osoby a poškodeného môže byť len osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony nie je obmedzená; na hlavnom pojednávaní a verejnom zasadnutí nemôže byť splnomocnencom ten, kto je naň predvolaný ako svedok, znalec, tlmočník alebo prekladateľ.

(3) Splnomocnencom zúčastnenej osoby alebo poškodeného v trestnom konaní, v ktorom sa prejednávajú utajované skutočnosti, môže byť iba advokát alebo osoba, ktorá sa môže oboznamovať s utajovanou skutočnosťou na príslušnom úseku.

§ 54

(1) Splnomocnenec zúčastnenej osoby alebo poškodeného je oprávnený robiť za zúčastnenú osobu alebo poškodeného návrhy na vykonanie dôkazov, podávať žiadosti a opravné prostriedky; je tiež oprávnený zúčastniť sa všetkých úkonov, na ktorých sa môže zúčastniť zúčastnená osoba alebo poškodený. Splnomocnenec poškodeného má právo uplatňovať konkrétne návrhy na účely uzavretia zmluvy alebo dohody s obvineným o náhrade škody;

tieto návrhy môže uplatňovať aj prostredníctvom probačného a mediačného úradníka.

(2) Ak splnomocnenec zúčastnenej osoby alebo poškodeného chce navrhnúť dôkazy, ktoré sú mu známe, musí návrh na ich vykonanie predložiť súdu prvého stupňa najneskôršie v priebehu dokazovania na hlavnom pojednávaní. Ak splnomocnenec zúčastnenej osoby alebo poškodeného návrh na vykonanie dôkazov predloží písomne súdu, súd je povinný s takýmto návrhom oboznámiť prokurátora a obvineného.

TRETIA HLAVA

VŠEOBECNÉ

USTANOVENIA O ÚKONCH TRESTNÉHO KONANIA

§ 55

Spôsoby vykonávania úkonov trestného konania a odstránenie prietáhov v súdnom konaní

(1) Pri vykonávaní úkonov trestného konania musia orgány činné v trestnom konaní, súd a osoby príslušné vykonávať úkony trestného konania zaobchádzať s osobami zúčastnenými na úkone tak, ako to vyžaduje účel trestného konania; vždy sa musí rešpektovať ich dôstojnosť a ich ústavou zaručené základné práva a slobody.

(2) Úkony vykonávajú orgány činné v trestnom konaní a súd zásadne v čase medzi 7.00 hod. a 20.00 hod. a v úradných miestnostiach. V odôvodnených prípadoch môžu byť úkony vy-

konané aj mimo úradných miestností a mimo uvedeného času.

(3) Ak je dôvodný predpoklad, že došlo k prietahom v príprave pojednania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k prietahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia, ktorákôľvek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadený súd, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu; ak sa nepostupuje podľa odseku 4, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu.

(4) Ak súd urobí úkony trestného konania uvedené v sťažnosti pre nečinnosť do pätnástich pracovných dní po jej obdržaní a informuje o tom sťažovateľa, hľadá sa na takúto sťažnosť pre nečinnosť ako na vzatú späť, ak tento sťažovateľ v priebehu piatich pracovných dní od doručenia oznámenia nevyhlási, že na svojej sťažnosti pre nečinnosť trvá. O tom ho treba poučiť.

(5) O sťažnosti pre nečinnosť uvedenej v odseku 3 musí rozhodnúť senát nadriadeného súdu do piatich pracovných dní od prevzatia veci. Ak

- a) zo strany súdu nedošlo k prietahom, sťažnosť pre nečinnosť sa zamietne,
- b) je sťažnosť pre nečinnosť opodstatnená, nadriadený súd určí primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu.

(6) Proti rozhodnutiu podľa odseku 5 sťažnosť nie je prípustná.

(7) Za škodu, ktorá bola spôsobená nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom zodpovedá štát podľa osobitného zákona.

Dožiadanie

§ 56

(1) Predseda senátu, sudca pre právne konanie, prokurátor, policajt, probačný a mediálny úradník, vyšší súdny úradník a súdny tajomník vykonávajú jednotlivé úkony trestného konania vo svojom obvode spravidla osobne. Mimo svojho obvodu vykonávajú jednotlivé úkony trestného konania dožiadaním okresného súdu, prokurátora alebo policajta, v ktorého obvode má byť úkon vykonaný, prípadne aj dožiadaním vojenského súdu alebo vojenského prokurátora; ak vec nepripúšťa odklad alebo ak to je na riadne posúdenie veci nevyhnutné, vykonajú však úkon i mimo svojho obvodu sami.

(2) Najvyšší súd, Špeciálny súd a krajský súd môžu jednotlivé úkony i vo svojom obvode vykonať dožiadaním okresného súdu, v ktorého obvode má byť úkon vykonaný; najvyšší súd a Špeciálny súd to môže urobiť aj dožiadaním krajského súdu.

(3) Vojenský súd a vojenský prokurátor môžu jednotlivé úkony trestného konania vykonať aj dožiadaním okresného súdu alebo okresného prokurátora, v ktorého obvode sa má úkon vykonať.

§ 57

(1) V dožiadaní treba uviesť spisové údaje vrátane skutkových okolností činu, ktorých sa dožiadanie týka, a jeho právnu kvalifikáciu. Ak treba, pripojí dožadujúci orgán spisy a poukáže na tie ich časti, v ktorých sú potrebné údaje uvedené. Dožiadaný orgán je podľa povahy veci a podľa toho, čo pri vykonávaní úkonu vyšlo najavo, oprávnený a povinný vykonať i ďalšie nevyhnutné úkony, najmä vypočuť ďalšie osoby a objasňovať okolnosti uvedené v dožiadaní, ak to môže prispieť k rýchlejšiemu a správne rozhodnutiu veci.

(2) Úkony dožiadaného súdu vykonáva sudca; má pritom práva a povinnosti predsedu senátu.

(3) Dožiadanie sa vybavuje spravidla do siedmich dní odo dňa jeho doručenia. Ak dožiadanie nemožno vykonať v tejto lehote, dožiadaný orgán o tom vyzrozumie dožadujúci orgán.

§ 58

Zápisnica

(1) O každom úkone trestného konania sa spíše, a to spravidla pri úkone alebo bezprostredne po ňom, zápisnica, ktorá musí obsahovať

- a) označenie súdu, prokuratúry alebo iného orgánu vykonávajúceho úkon,
- b) miesto, čas a predmet úkonu,
- c) meno a priezvisko úradných osôb a ich funkcie, meno a priezvisko prítomných subjektov konania alebo strán, meno a priezvisko zákonných zástupcov, obhajcov a splno-

mocnencov, ktorí sa na úkone zúčastnili, a u obvineného a poškodeného aj adresu, ktorú uvedie na účely doručovania,

- d) stručné, ale výstižné opísanie priebehu úkonu, z ktorého je zrejmé i zachovanie zákonných ustanovení upravujúcich vykonávanie úkonu, ďalej podstatný obsah rozhodnutí vyhlásených pri úkone, a ak bol pri úkone doručený rovnopis rozhodnutia, osvedčenie o tomto doručení,
- e) návrhy strán, poskytnutie poučenia, prípadne vyjadrenie poučených osôb,
- f) námietky strán alebo vypočúvaných osôb proti obsahu zápisnice.

(2) V slovenskom jazyku sa spíše aj zápisnica o výpovedi osoby, ktorá neovláda slovenský jazyk.

(3) O hlavnom pojednávaní, verejnom zasadnutí alebo v iných prípadoch podľa úvahy predsedu senátu možno vyhotoviť rýchlapisný záznam alebo použiť iný vhodný technický prostriedok. O vyhotovovaní rýchlapisného záznamu alebo o použití iného technického prostriedku sa prítomní upovedomia. Rýchlapisný záznam alebo nosič, na ktorom je zachytený priebeh úkonu, treba označiť a pripojiť k zápisnici o úkone, ktorá obsahuje aj údaje podľa odseku 1 písm. a) až c); ak sa záznam uschováva mimo spisu, treba v zápisnici poznačiť, kde je uložený. V zápisnici sa uvedie aj obsah vyhotoveného záznamu tak, aby poskytoval prehľad o vykonaných úkonoch, roz-

hodnutiach a vyjadreniach strán. Ak to nariadi predseda senátu alebo na žiadosť strany sa vyhotoví kópia záznamu alebo sa v nariadenom alebo požadovanom rozsahu prepíše do obyčajného písma. Náklady na vyhotovenie kópie alebo prepisu hradí s výnimkou prokurátora ten, kto o kópiu alebo prepis požiadal.

(4) Výpovede osôb sa do zápisnice o hlavnom pojednávaní a verejnom zasadnutí zapisujú alebo zaznamenávajú v úplnom znení.

§ 59

Podpisovanie zápisnice

(1) Zápisnicu o hlavnom pojednávaní a o verejnom zasadnutí podpisuje predseda senátu a zapisovateľ; iné zápisnice podpíše ten, kto úkon vykonal, a osoba, ktorej sa úkon týka, zapisovateľ, tlmočník, znalec, prekladateľ, prípadne iná osoba pribratá k úkonu. Ak má zápisnica o výsluchu viac strán, musí vypočúvaná osoba podpísať každú stranu zápisnice. Ak vypočúvaný alebo iná osoba pribratá k úkonu odmietne zápisnicu podpísať, uvedie sa to do zápisnice s poznamenaním dôvodu odmietnutia.

(2) Ak nemôže predseda senátu pre prekážku dlhšieho trvania podpísať zápisnicu o hlavnom pojednávaní alebo o verejnom zasadnutí, podpíše ju iný sudca príslušného súdu. Ak je táto prekážka u iného sudcu, poznamená sa v zápisnici dôvod, prečo zápisnica nebola podpísaná.

(3) Ak osoba, ktorej sa úkon týka, nevie čítať alebo písať, zápisnicu jej prečíta ten, kto úkon vykonal; táto skutočnosť sa poznamená v zápisnici.

§ 60

Oprava a doplnenie záznamu alebo zápisnice

(1) O oprave a doplnení záznamu alebo zápisnice o hlavnom pojednávaní, verejnom zasadnutí a neverejnom zasadnutí a takisto o námietkach proti takejto zápisnici rozhoduje súd, o ktorého zápisnicu ide. Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť.

(2) Ten, kto viedol pojednávanie alebo vykonanie úkonu, môže i po podpise zápisnice nariadiť alebo vykonať opravu písárskych chýb alebo iných zrejmych nesprávností. Oprava sa vykoná tak, aby pôvodný zápis zostal čitateľný, opravu podpíše ten, kto ju nariadil.

§ 61

Zápisnica o hlasovaní

(1) V zápisnici o hlasovaní sa uvedie okrem všeobecných náležitostí

- a) postup pri jednotlivých hlasovaniach, ich výsledok a výrok rozhodnutia,
- b) mienka odlišná od názoru väčšiny, a to v celom znení i so stručným odôvodnením.

(2) Zápisnicu o hlasovaní podpisujú všetci členovia senátu a zapisovateľ.

(3) Zápisnica o hlasovaní sa zalepí a pripojí k zápisnici o pojednávaní. Otvoríť ju smie len predseda senátu na

nariadenom súde pri rozhodovaní o opravnom prostriedku a predseda senátu najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní alebo mimoriadnom dovolaní, ako aj sudca poverený vyhovením rozsudku; po nazretí ju opäť zalepí a otvorenie potvrdí svojím podpisom.

(4) Zápisnica o hlasovaní sa nepíše, ak ide o jednoduché rozhodnutia, na ktorých sa senát uzniesol jednomyselne a ktorým predchádzala porada iba v pojednávacej sieni bez prerušenia pojednávania; v zápisnici o pojednávaní sa v takom prípade poznamená, že k uzneseniu došlo bez prerušenia pojednávania.

§ 62

Podanie

(1) Podanie sa posudzuje vždy podľa obsahu, aj keď je nesprávne označené. Možno ho urobiť písomne, ústne do zápisnice, telegraficky, telefaxom, elektronickými prostriedkami podpísané so zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona alebo bez zaručeného elektronického podpisu. Podanie urobené telegraficky, telefaxom alebo elektronickými prostriedkami bez zaručeného elektronického podpisu treba potvrdiť písomne alebo ústne do zápisnice.

(2) Ak sa oznámenie o skutočnostiach, že bol spáchaný trestný čin (ďalej len „trestné oznámenie“) podáva ústne, treba oznamovateľa poučiť o zodpovednosti za uvedenie vedome nepravdivých údajov vrátane následkov krivého obvinenia a vypočúť o okol-

nostiach, za ktorých bol čin spáchaný, o osobných pomeroch toho, na koho sa oznámenie podáva, o dôkazoch a výške škody a iných následkoch, ktoré boli spôsobené trestným činom; ak je oznamovateľ súčasne poškodeným alebo jeho splnomocnencom, musí sa vypočuť aj o tom, či žiada, aby súd rozhodol o jeho nároku na náhradu škody v trestnom konaní. Výsluch osoby, ktorá podáva oznámenie, sa má vykonať tak, aby sa získali podklady na ďalšie konanie.

(3) Ak bola zápisnica o ústnom podaní trestného oznámenia spísaná na súde, pošle ju súd bez odkladu prokurátorovi.

§ 63

Počítanie lehôt

(1) Lehoty podľa tohto zákona sa počítajú na hodiny, dni, týždne, mesiace a roky.

(2) Lehota určená podľa hodín začína plynúť začatím úkonu.

(3) Do lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, v ktorom sa stala udalosť určujúca začiatok lehoty.

(4) Lehota určená podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa skončí uplynutím toho dňa, ktorý svojím pomenovaním alebo číselným označením zodpovedá dňu, v ktorom sa stala udalosť určujúca začiatok lehoty. Ak chýba tento deň v poslednom mesiaci lehoty, končí sa lehota uplynutím posledného dňa tohto mesiaca.

(5) Ak prípadne koniec lehoty na deň pracovného pokoja alebo pracov-

ného voľna, pokladá sa za posledný deň lehoty najbližší budúci pracovný deň.

(6) Lehota je zachovaná aj vtedy, ak podanie bolo v lehote

- a) podané na pošte a adresované súdu, prokurátorovi alebo policajťovi, u ktorého sa má podať alebo ktorý má vo veci rozhodnúť,
- b) urobené na súde alebo u prokurátora, ktorý má vo veci rozhodnúť,
- c) urobené príslušníkom ozbrojených síl, ozbrojeného zboru alebo príslušníkom v služobnom pomere u jeho nadriadeného alebo služobného orgánu,
- d) urobené u riaditeľa ústavu, v ktorom je ten, kto urobí podanie, vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, alebo
- e) urobené ústne do zápisnice na ktoromkoľvek okresnom súde alebo u okresného prokurátora.

§ 64

Navrátenie lehoty

(1) Ak obvinený, jeho obhajca, poškodený alebo zúčastnená osoba zmešká z dôležitých dôvodov lehotu na podanie opravného prostriedku, povolí jej orgán, ktorému patrí rozhodovať o opravnom prostriedku, navrátenie lehoty. O navrátenie lehoty môže oprávnená osoba požiadať do troch dní od odpadnutia prekážky. Ak nebol opravný prostriedok ešte podaný, je potrebné ho so žiadosťou spojiť. Ak ide o odvolanie proti rozsudku, možno odvolanie odôvodniť ešte v lehote ôsmich

dní od doručenia uznesenia o povolení navrátenia lehoty.

(2) Ak bol opravný prostriedok už zamietnutý ako omeškaný, zruší orgán pri povolení navrátenia lehoty i svoje rozhodnutie o zamietnutí opravného prostriedku.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 sa použijú primerane aj vtedy, ak sa ukáže, že lehota na podanie opravného prostriedku, ktorý bol zamietnutý ako omeškaný, zmeškaná nebola.

§ 65

Doručovanie

(1) Ak nebola písomnosť doručená pri úkone trestného konania, doručí sa spravidla poštou. Ak je adresátom obvinený alebo poškodený, doručuje sa mu na adresu, ktorú uviedol na tento účel. Ak je potrebné opakovať úkon alebo odročiť hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie, stačí prítomným osobám, ktoré sa majú na ňom znova zúčastniť, oznámiť nový termín. Obsah oznámenia, ako aj skutočnosť, že tieto osoby nový termín vzali na vedomie, sa poznačí v zápisnici.

(2) V prípade potreby, najmä pri nariadenom predvedení, pri neúspešnosti pokusu doručiť iným spôsobom do vlastných rúk adresátovi zásielku, alebo pri nebezpečenstve, že prietahom v doručovaní sa pojednávanie zmarí, možno o doručenie požiadať útvar Policajného zboru alebo obec.

(3) Ak nebol adresát zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručí sa inej dospelej osobe bývajúcej

v tom istom byte alebo v tom istom dome, alebo zamestnanej na tom istom pracovisku, ak je ochotná písomnosť prevziať a jej odovzdanie obstaráť. Ak niet takej osoby, písomnosť sa uloží u orgánu, ktorý zásielku doručuje, a adresát sa vhodným spôsobom vyrozumie, kde a kedy si ju môže vyzdvihnúť. Písomnosť sa považuje za doručенú dňom, keď bola uložená, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

(4) Písomnosti určené osobám požijúcim výsady a imunity podľa medzinárodného práva alebo osobám v ich bytoch sa predložia Ministerstvu zahraničných vecí Slovenskej republiky, ktoré zariadi ich doručenie.

(5) Orgány činné v trestnom konaní a súd sú oprávnení vlastnými prostriedkami a na vlastné náklady vykonávať doručovanie.

(6) Orgány činné v trestnom konaní a súd môžu písomnosti doručovať obvinenému, obhajcovi, poškodenému a jeho splnomocnencovi, oznamovateľovi, zákonnému zástupcovi, zúčastnenej osobe a jej splnomocnencovi, ústavu na výkon väzby a ústavu na výkon trestu odňatia slobody aj elektronickými prostriedkami podpísanými zaručeným elektronickým podpisom.

§ 66

Doručovanie do vlastných rúk

(1) Do vlastných rúk sa doručuje

a) obvinenému obžaloba a predvolanie,

- b) osobám oprávneným podať proti rozhodnutiu opravný prostriedok rovnopis takéhoto rozhodnutia,
- c) iná písomnosť, ak to sudca, prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník alebo súdny tajomník z dôležitých dôvodov nariadi.

(2) Zásielky do vlastných rúk doručí pošta len adresátovi alebo ich vydá osobe, ktorá sa preukáže overeným splnomocnením nie starším ako šesť mesiacov alebo splnomocnením vydaným poštou na preberanie takých zásielok za adresáta.

(3) Ak nebol adresát zásielky, ktorú treba doručiť do vlastných rúk, zastihnutý na adrese, ktorú na tieto účely uviedol, zásielka sa uloží u orgánu, ktorý zásielku doručuje, a adresát sa vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v určitý deň a hodinu. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledný, uloží sa písomnosť na pošte alebo orgáne obce a adresát sa vhodným spôsobom upovedomí, kde a kedy si môže zásielku vyzdvihnúť. Ak si adresát zásielku nevyzdvihne do troch pracovných dní od uloženia, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel; toto neplatí, ak ide o doručenie trestného rozkazu.

(4) Ak si adresát vyhradí doručovanie zásielok do poštového priečinku, pošta adresátovi oznámi príchod zásielky, možnosť prevzatia a odbernú lehotu na predpísanom tlačive, ktoré

vloží do poštového priečinku. Ak si adresát na základe dohody preberá zásielky na pošte a nemá pridelený poštový priečinok, pošta tieto zásielky neoznamuje. V oboch prípadoch sa dátum príchodu považuje za dátum uloženia. Ak si adresát zásielku nevyzdvihne do troch pracovných dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

§ 67

Odopretie prijatia

(1) Ak odoprie adresát písomnosť prijať, poznačí sa to na doručienke spolu s dátumom a dôvodom odopretia a písomnosť sa vráti.

(2) Ak sudca, prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník alebo súdny tajomník, ktorý písomnosť odoslal, uzná, že prijatie bolo odopreté bezdôvodne, považuje sa písomnosť za doručенú dňom, keď bolo prijatie odopreté; na tento následok musí doručovateľ adresáta upozorniť.

§ 68

Doručovanie právnickým osobám

(1) Písomnosti, ktoré sú určené orgánom alebo právnickým osobám, doručujú sa pracovníkom oprávneným za orgány alebo právnické osoby prijímať písomnosti. Ak ich niet, doručuje sa písomnosť, ktorá je určená do vlastných rúk, tomu, kto je oprávnený za orgán alebo právnickú osobu konať,

ostatné písomnosti ktorémukoľvek ich pracovníkovi, ktorý písomnosti prijme.

(2) Ak nemožno doručiť písomnosť právnickej osobe na adresu jej sídla uvedenú v obchodnom registri alebo v inom registri, v ktorom je zapísaná, a jej iná adresa nie je súdu známa, písomnosť sa považuje po troch dňoch od vrátenia nedoručenej zásielky súdu za doručenú, a to aj vtedy, ak sa ten, kto je oprávnený konať za právnickú osobu, o tom nedozvie.

(3) Ustanovenie § 66 sa pri doručovaní orgánom alebo právnickým osobám použije primerane.

§ 69

Nazeranie do spisov

(1) Obvinený, obhajca, poškodený a zúčastnená osoba, splnomocnenec, ustanovený opatrovník, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník a súdny tajomník majú právo nazeráť do spisov s výnimkou zápisnice o hlasovaní a časti spisu obsahujúcej údaje o totožnosti chráneného svedka, ohrozeného svedka alebo svedka, ktorého totožnosť je utajená, a krycie údaje o totožnosti agenta, robíť si z nich výpisky a poznámky a obstarávať si na svoje trovy kópie spisov a ich častí; také trovy neuhrádza probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník a súdny tajomník. Také isté právo má zákonný zástupca obvineného, poškodeného a zúčastnenej osoby, ak tieto osoby sú pozbavené spôsobilosti na právne úkony alebo ich spôsobilosť na právne úkony je obmedzená. Iné osoby tak

môžu urobiť so súhlasom predsedu senátu a v prípravnom konaní so súhlasom orgánu činného v trestnom konaní, len ak je to potrebné na uplatnenie ich práv.

(2) V prípravnom konaní orgán činný v trestnom konaní môže právo nazeráť do spisu a s ním spojené práva podľa odseku 1 zo závažných dôvodov odmietnuť, najmä ak v spise nemožno urobiť také opatrenia, ktoré by zabránili zmareniu alebo podstatnému sťaženiu dosiahnutia účelu trestného stíhania. Závažnosť dôvodov, z ktorých orgán činný v trestnom konaní toto právo odmietol, na žiadosť osoby, ktorej sa odmietnutie týka, je prokurátor povinný urýchlene preskúmať. Ak právo nahliadať do spisu a s ním spojené ostatné práva uvedené v odseku 1 zo závažných dôvodov odmietol prokurátor, na žiadosť osoby, ktorej sa odmietnutie týka, je nadriadený prokurátor povinný urýchlene preskúmať dôvodnosť odmietnutia. Tieto práva nemožno odoprieť obvinenému a obhajcovi a poškodenému po tom, čo boli upozornení na možnosť preštudovať spisy.

(3) Tomu, kto má právo byť pri úkone prítomný, nemožno odoprieť nazretie do zápisnice o tomto úkone. Obvinenému a jeho obhajcovi nemožno odoprieť nazretie do uznesenia o vznesení obvinenia. V konaní pred súdom nemožno odoprieť nazretie do spisov obvinenému a jeho obhajcovi, poškodenému, zúčastnenej osobe a ich splnomocnencom.

(4) Práva štátnych orgánov nazeráť do spisov podľa osobitného zákona nie sú ustanoveniami predchádzajúcich odsekov dotknuté.

(5) Pri povoľovaní nazeráť do spisov je nevyhnutné urobiť také opatrenia, aby boli zachované utajované skutočnosti, obchodné tajomstvo, bankové tajomstvo, daňové tajomstvo, poštové tajomstvo alebo telekomunikačné tajomstvo. Ak by v súvislosti s nazretím do spisov hrozila obava z prietáhov konania, je v prípravnom konaní orgán činný v trestnom konaní a v konaní pred súdom predseda senátu oprávnený ustanoviť primeranú lehotu.

(6) Rovnaké práva ako orgán činný v trestnom konaní má aj sudca pre prípravné konanie, ak v čase konania v rámci svojej právomoci nakladá so spisom.

§ 70

Poriadková pokuta

(1) Kto napriek predchádzajúcemu napomenutiu ruší konanie alebo kto sa voči súdu, prokurátorovi, alebo policajtovi správa urážlivo, alebo kto bez dostatočného ospravedlnenia neposlúchne príkaz, alebo nevyhovie výzve alebo predvolaniu podľa tohto zákona, toho môže sudca a v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt potrestať poriadkovou pokutou do 50 000 Sk; ak ide o právnickú osobu, až do 500 000 Sk. Na možnosť uloženia poriadkovej pokuty musia byť dotknuté osoby vopred upozornené.

(2) Ak sa konania podľa odseku 1 dopustí prokurátor, obhajca alebo príslušník v služobnom pomere, môže sa jeho prejednanie prenechať príslušnému orgánu na disciplinárne konanie. Ak sa takého konania dopustí osoba, ktorá je vo väzbe alebo výkone trestu odňatia slobody, môže sa prenechať riaditeľovi ústavu na výkon väzby alebo ústavu na výkon trestu odňatia slobody na uloženie poriadkového opatrenia alebo na disciplinárne potrestanie. Príslušný orgán alebo riaditeľ je povinný o výsledku upovedomiť orgán činný v trestnom konaní alebo súd.

(3) Proti rozhodnutiu podľa odsekov 1 a 2 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

ŠTVRTÁ HLAVA ZAISTENIE OSÔB A VECÍ

Prvý diel

Väzba

§ 71

Dôvody väzby

(1) Obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo

trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,

- b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak maríť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo
- c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

(2) Ak bol obvinený prepustený z väzby, môže byť v tej istej veci vzatý do väzby, ak

- a) je na úteku alebo sa skrýva, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, nezdržiava sa na adrese, ktorú uviedol orgánom činným v trestnom konaní alebo súdu, nepreberá zásielky alebo nerešpektuje príkazy orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu, alebo inak vedome marí vykonávanie nariadených úkonov,
- b) pôsobí na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak maríť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie,
- c) pokračuje v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil,
- d) bol prepustený z väzby preto, že nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody a sú konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú niektorý z dôvodov väzby podľa odseku 1, alebo

- e) je obvinený pre ďalší úmyselný trestný čin spáchaný po prepustení z väzby.

§ 72

Rozhodnutie o väzbe

(1) Rozhodnutím o väzbe sa rozumie rozhodnutie o vzatí alebo nevzatí obvineného do väzby, žiadosti o prepustenie z väzby, ďalšom trvaní väzby, zmene dôvodov väzby, návrhu na predĺženie lehoty väzby a rozhodnutie prokurátora o prepustení obvineného z väzby.

(2) Vziasť do väzby možno len obvinenú fyzickú osobu. Uznesenie o vzatí do väzby sa musí odôvodniť aj skutkovými okolnosťami. O väzbe rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie. Pred rozhodnutím o vzatí alebo nevzatí obvineného do väzby, ďalšom trvaní väzby, zmene dôvodov väzby a návrhu na predĺženie lehoty väzby musí byť obvinený vypočutý; o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby možno rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí, ak zo žiadosti nevyplývajú také skutočnosti, na ktoré treba obvineného vypočuť na verejnom zasadnutí.

(3) Ak v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie nevyhovie návrhu prokurátora vziasť obvineného do väzby, rozhodne o tom uznesením, ktoré v plnom znení s odôvodnením a poučením uvedie v zápisnici o úkone.

(4) K návrhu na vzatie obvineného do väzby alebo na jeho ponechanie vo väzbe, ako aj k ďalším žiadostiam alebo

k návrhom o väzbe treba vždy pripojiť originál alebo orgánom činným v trestnom konaní overený rovnopis celého doposiaľ získaného spisového materiálu s očíslovanými listami a s prehľadom obsahu spisu. Predloženie spisu príslušnému orgánu nesmie byť prekážkou pre plynulé vybavovanie vecí.

(5) Predseda senátu súdu, ktorý o návrhu alebo sťažnosti koná, môže v prípadoch zvlášť rozsiahleho spisového materiálu súhlasiť s predložením len príslušnej časti spisu.

§ 73

Príkaz na zatknutie

(1) Ak je daný niektorý z dôvodov väzby a obvineného nemožno predvolať, predviesť alebo zadržať a zabezpečiť jeho prítomnosť na výsluchu alebo na inom úkone, vydá predseda senátu a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora príkaz, aby bol obvinený zatknutý.

(2) Príkaz na zatknutie musí popri údajoch zabezpečujúcich, že obvinený nebude zamenený s inou osobou, obsahovať opis skutku, pre ktorý je obvinený stíhaný, právnu kvalifikáciu tohto skutku a dôvody, pre ktoré sa príkaz na zatknutie vydáva.

(3) Zatknutie vykonávajú na podklade príkazu príslušníci Policajného zboru, Železničnej polície, Vojenskej polície a colníci, ktorí sú tiež povinní, ak je to na vykonanie príkazu potrebné, vypátrať pobyt obvineného.

(4) Orgán, ktorý obvineného na podklade príkazu zatkol, je povinný ho

bez meškania, najneskôr však do 24 hodín, dodať súdu, ktorého sudca príkaz vydal. Ak sa tak nestane, musí byť obvinený prepustený na slobodu.

(5) Sudca, ktorému bol obvinený dodaný, musí obvineného bez meškania vypočuť, rozhodnúť o väzbe a rozhodnutie oznámiť obvinenému do 48 hodín a pri obzvlášť závažných zločinoch do 72 hodín od času, keď mu bol obvinený dodaný. Ak sa obvinenému rozhodnutie neoznami do 48 hodín a pri obzvlášť závažných zločinoch do 72 hodín od času, keď bol dodaný súdu, musí byť prepustený na slobodu.

(6) O väzbe zatknutého obvineného rozhoduje súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie uznesením.

(7) Ak sudca pre prípravné konanie prepúšťa zatknutého obvineného na slobodu, rozhoduje o tom uznesením, ktoré v plnom znení s odôvodnením a poučením uvedie v zápisnici o úkone.

(8) Obvineného, ktorý bol vzatý do väzby, dodajú do miesta výkonu väzby príslušníci Policajného zboru alebo Vojenskej polície.

§ 74

Upovedomenie o vzatí do väzby, prepustení z väzby alebo o úteku z väzby

(1) O vzatí do väzby súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie bez prieskumov vyrozumie rodinného príslušníka obvineného alebo inú osobu, ktorú obvinený označí, a jeho obhajcu; inú osobu, ktorú označí

obvinený, možno vyzrozumieť len vtedy, ak sa tým nezmarí účel väzby. O vzatí do väzby príslušníka ozbrojených síl alebo ozbrojeného zboru, alebo príslušníka v služobnom pomere treba upovedomiť aj jeho nadriadeného alebo služobný orgán. Ak je obvinený zaradený v evidencii nezamestnaných, treba o vzatí do väzby upovedomiť príslušný úrad, v ktorého evidencii sa nachádza. Ak neustanovuje inak vyhlásená medzinárodná zmluva, vyzrozumie súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie o vzatí cudzinca do väzby tiež konzulárny úrad štátu, ktorého je cudzinec občanom alebo na ktorého území má trvalý pobyt.

(2) Orgán činný v trestnom konaní alebo súd vhodným spôsobom vyzrozumie poškodeného alebo svedka v prípadoch podľa § 46 ods. 8 a 9 a § 139 o prepustení obvineného z väzby alebo o jeho úteku z väzby najneskôr v deň, v ktorý sa o tejto skutočnosti dozvedel.

§ 75

Upovedomenie ústavu na výkon väzby o väzbe

(1) Príslušný ústav na výkon väzby treba ihneď vyzrozumieť o

- vzatí obvineného do väzby,
- zмене dôvodov väzby,
- rozhodnutí o ďalšom trvaní väzby,
- rozhodnutí o prepustení obvineného z väzby,
- právnej kvalifikácii trestných činov, pre ktorý je obvinený stíhaný, alebo o ich zмене,

- mene, priezvisku a adrese obhajcu, ktorý obvineného zastupuje,
- osobných údajoch spoluobvineného, ak sa nachádza vo väzbe,
- postúpení veci inému orgánu činnému v trestnom konaní alebo inému súdu,
- podaní obžaloby, späťvzatí obžaloby prokurátorom, právoplatnom rozhodnutí súdu o vrátení veci prokurátorovi na došetrenie a o odmietnutí obžaloby.

(2) Vyzrozumie podľa odseku 1 vykoná prokurátor alebo súd, ktorý vedie konanie v čase, keď nastala skutočnosť, ktorú treba ústavu na výkon väzby oznámiť; vrátenie veci prokurátorovi na došetrenie alebo odmietnutie obžaloby oznamuje súd, v konaní pred ktorým sa toto rozhodnutie stalo právoplatným.

Trvanie väzby

§ 76

(1) Väzba v prípravnom konaní a v konaní pred súdom môže trvať len nevyhnutný čas.

(2) Ak by lehota trvania väzby v prípravnom konaní presiahla šesť mesiacov, je prokurátor povinný podať sudcovi pre prípravné konanie návrh na predĺženie lehoty väzby, ak obvineného z väzby neprepustí sám. Predĺžiť lehotu väzby obvineného možno len vtedy, ak bol návrh prokurátora doručený súdu najmenej 15 pracovných dní pred uplynutím šesťmesačnej lehoty a ak nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov

trestné stíhanie v tejto lehote skončí a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažnené dosiahnutie účelu trestného konania.

(3) Sudca pre prípravné konanie rozhodne o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby tak, aby v prípade podania sťažnosti proti rozhodnutiu mohol byť spis predložený nadriadenému súdu najneskôr päť dní pred uplynutím lehoty väzby; nadriadený súd rozhodne do uplynutia lehoty, ktorá sa má predĺžiť. Predĺžená lehota väzby môže trvať až šesť mesiacov, nesmie však presiahnuť lehotu uvedenú v odseku 7.

(4) Ak bolo rozhodnuté, že lehota väzby obvineného sa predlžuje, je v prípravnom konaní prokurátor po každom takomto rozhodnutí povinný opäť podať návrh podľa odseku 2 alebo prepustiť obvineného na slobodu.

(5) Súdu plynie lehota väzby podľa odseku 7 od podania obžaloby alebo návrhu na dohodu o vine a treste. Je však povinný najneskôr do 15 dní od podania obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste rozhodnúť o ďalšom trvaní väzby, ak o väzbe už nerozhodol podľa § 241 alebo § 243.

(6) Celková doba trvania väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom nesmie presiahnuť

a) dvanásť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre prečin,

b) tridsaťšesť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre zločin,

c) štyridsaťosem mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin.

(7) Z lehoty uvedenej v odseku 6 pripadá jedna polovica na prípravné konanie a jedna polovica na konanie pred súdom.

(8) Ak je obvinený stíhaný za viac prečinov alebo za prečin a zločin, alebo za viac zločinov, na určenie lehoty uvedenej v odseku 6 je rozhodujúci čin najprisnejšie trestný.

(9) Ak v priebehu konania vyjde najavo, že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, je iným trestným činom a dĺžka vykonanej väzby už presiahla lehotu uvedenú v odseku 6 alebo 7, obvinený musí byť prepustený z väzby na slobodu najneskôr do 24 hodín od upozornenia na zmenu právnej kvalifikácie skutku, aj keď trvá niektorý z dôvodov väzby.

(10) Lehoty uvedené v odseku 6 a 7 sa rátajú od času, keď bol obvinený zatknutý alebo zadržaný; ak nepredchádzalo zatknutie alebo zadržanie obvineného, od momentu, keď bola na základe rozhodnutia o väzbe obmedzená osobná sloboda obvineného. Pri odmietnutí obžaloby, vrátení veci prokurátorovi na došetrenie, alebo ak prokurátor vzal obžalobu späť, plynie nová šesťmesačná lehota väzby v rámci lehôt uvedených v odseku 7 odo dňa, keď bol spis doručený prokurátorovi.

§ 77

(1) Do plynutia lehôt podľa § 76 ods. 6 a 7 sa nezapočítava doba, počas ktorej sa obvinený nemohol zúčastniť na úkonoch trestného konania v dôsledku toho, že

- a) bol vo väzbe v cudzine alebo tam bol zadržaný,
- b) úmyselne si poškodil alebo nechal poškodiť zdravie, alebo
- c) úmyselne vyvolal inú prekážku, ktorá mu v takej účasti bránila alebo bránila riadnemu vykonaniu úkonu trestného konania.

(2) Uznesenie podľa odseku 1 vydá predseda senátu a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre právne konanie. Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť.

(3) Dĺžka trvania väzby, o ktorej bolo rozhodnuté v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch podľa § 380 ods. 2 alebo § 403, sa posudzuje samostatne a nezávisle od dĺžky trvania väzby v pôvodnom konaní.

§ 78

(1) Väzba podľa § 71 ods. 2 v prípravnom konaní alebo v konaní pred súdom môže trvať najviac šesť mesiacov.

(2) Ak vo veci už vykonaná väzba spolu s väzbou podľa odseku 1 presiahne v prípravnom konaní lehoty uvedené v § 76 ods. 7 a pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov nebolo možné trestné stíhanie v lehote podľa odseku 1 skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zma-

rené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, postupuje sa podľa ustanovení § 76 ods. 2 až 6 a ods. 8 až 10. Celková doba trvania väzby však nesmie presiahnuť lehoty uvedené v § 76 ods. 6.

(3) Návrh na predĺženie lehoty väzby podľa odseku 1 treba podať v prípravnom konaní sudcovi pre prípravné konanie najneskôr 15 pracovných dní pred uplynutím šesťmesačnej lehoty uvedenej v odseku 1. V konaní pred súdom sa postupuje podľa § 76 ods. 5.

§ 79

(1) Ak pominie dôvod väzby, dôvod na jej ďalšie trvanie alebo uplynutie lehota uvedená v § 76 ods. 6 alebo § 78, musí byť obvinený ihneď prepustený na slobodu. V prípravnom konaní o tom rozhodne prokurátor.

(2) Policajt, prokurátor, sudca pre prípravné konanie a súd sú povinní skúmať v každom období trestného stíhania, či dôvody väzby trvajú, alebo či sa zmenili. Sudca pre prípravné konanie tak koná iba pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby alebo o zmene dôvodov väzby a pri rozhodovaní o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby podľa odseku 3. Ak v prípravnom konaní prokurátor zistí, že dôvody väzby sa zmenili, podá návrh sudcovi pre prípravné konanie na rozhodnutie o zmene dôvodov väzby. Sudca pre prípravné konanie o takom návrhu rozhodne bez meškania.

(3) Obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak

v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhovie, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

(4) Ak prokurátor súhlasí s prepustením obvineného na slobodu, môže v konaní pred súdom o prepustení z väzby rozhodnúť predseda senátu, a to aj bez výsluchu obvineného. Inak o väzbe rozhodne súd na hlavnom pojednávaní alebo na verejnom zasadnutí.

Druhý diel

Nahradenie väzby

§ 80

Nahradenie väzby zárukou, sľubom alebo dohľadom

(1) Ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak

a) záujmové združenie občanov alebo dôveryhodná osoba ponúkne prevzatie záruky za ďalšie správanie obvineného a za to, že obvinený sa na vyzvanie dostaví k policajtovi, prokurátorovi alebo na súd a že

vždy vopred oznámi policajtovi, prokurátorovi alebo súdu vzdialenie sa z miesta pobytu, a súd alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje záruku vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočnú a prijme ju,

- b) obvinený dá písomný sľub, že povedie riadny život, najmä že sa nedopustí trestnej činnosti a že splní povinnosti a dodrží obmedzenia, ktoré sa mu uložia, a súd alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje sľub vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočný a prijme ho, alebo
- c) s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným.

(2) Súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie oboznámi toho, kto ponúka prevzatie záruky podľa odseku 1 písm. a) a spíňa podmienky na jej prijatie, s podstatou obvinenia a so skutočnosťami, ktoré odôvodňujú väzbu; obvineného oboznámi s obsahom záruky. Súčasne môže obvinenému súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie uložiť splnenie primeraných povinností a dodržanie obmedzení. Ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, možno záruku alebo sľub prijať alebo uložiť dohľad, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Obvinenému sa vždy uloží povinnosť oznámiť

policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu.

(3) Ak záujmové združenie občanov alebo dôveryhodná osoba, ktorá ponúkla prevzatie záruky, dôvodne odstúpi od záruky, obvinený poruší daný sľub alebo probačný a mediačný úradník oznámi, že dohľad neplní svoj účel, môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora vziať obvineného do väzby, ak obvinený bol ponechaný na slobode podľa odseku 1 a je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie a v súdnom konaní predseda senátu nariadi dodanie obvineného na ďalší výkon väzby, ak bol obvinený z väzby prepustený podľa odseku 1.

§ 81

Peňažná záruka

(1) Ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie rozhodnúť o ponechaní obvineného na slobode alebo o jeho prepustení na slobodu aj vtedy, ak obvinený zložil peňažnú záruku a súd alebo sudca pre prípravné konanie ju prijme. Ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, možno peňažnú záruku prijať, len ak to odôvodňujú výnimočne okolnosti prípadu. Obvinenému sa vždy uloží povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu zmenu miesta pobytu. So súhlasom obvineného môže peňažnú záruku zložiť aj iná osoba, ale pred jej prijatím

musí byť oboznámená s podstatou obvinenia a so skutočnosťami, v ktorých sa nachádza dôvod väzby. Na dôvody, pre ktoré peňažná záruka môže pripadnúť štátu, musí sa obvinený a osoba, ktorá peňažnú záruku zložila, vopred upozorniť.

(2) S prihliadnutím na osobu a majetkové pomery obvineného alebo toho, kto za neho zloženie peňažnej záruky ponúka, na povahu spáchaného činu a výšku spôsobenej škody rozhodne súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie

- a) o výške peňažnej záruky a spôsobe jej zloženia; súčasne môže obvinenému uložiť splnenie primeraných povinností a dodržanie obmedzení, alebo
- b) že ponuku peňažnej záruky neprijíma.

(3) Súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie rozhodne, že peňažná záruka pripadá štátu, ak obvinený

- a) ujde, skrýva sa alebo neoznámí zmenu svojho pobytu a znemožní tak doručenie predvolania alebo inej písomnosti policajta, prokurátora alebo súdu,
- b) pôsobí na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak marí objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie,
- c) zavinene sa nedostaví na predvolanie na úkon trestného konania, ktorého vykonanie je bez jeho prítomnosti vylúčené,

- d) pokračuje v trestnej činnosti alebo sa pokúsi dokončiť trestný čin, ktorý prv nedokončil alebo ktorý pripravoval, alebo ktorým hrozil,
- e) nesplní povinnosti alebo nedodrží obmedzenia, ktoré mu uložil súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie, alebo
- f) sa vyhýba výkonu uloženého trestu odňatia slobody alebo peňažného trestu, alebo výkonu náhradného trestu odňatia slobody za peňažný trest.

(4) Ak nastane niektorá z okolností podľa odseku 3, môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora vziať obvineného do väzby, ak v dôsledku peňažnej záruky bol ponechaný na slobode a je daný dôvod väzby podľa § 71. Ak bol z väzby prepustený, nariadi predseda senátu alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie dodanie obvineného na ďalší výkon väzby.

(5) Peňažnú záruku zruší na návrh prokurátora alebo obvineného, alebo osoby, ktorá ju zložila, alebo aj bez návrhu súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie, ktorý o jej prijatí rozhodol, ak pominuli alebo sa zmenili dôvody, ktoré k jej prijatí viedli. Ak bol obvinený právoplatne odsúdený na trest odňatia slobody alebo peňažný trest, alebo trest povinnej práce, môže súd rozhodnúť, že peňažná záruka trvá do dňa, keď odsúdený nastúpi výkon trestu odňatia slobody alebo zaplatí peňažný trest, alebo vykoná trest povinnej práce, alebo uhradí

náklady trestného konania. Obvinený, ktorý bol právoplatne odsúdený na peňažný trest, môže tiež požiadať, aby sa záruka, ktorú zložil, použila na zaplatenie peňažného trestu alebo uspokojenie priznaného nároku na náhradu škody.

(6) Proti rozhodnutiu podľa odseku 3 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 82

Primerané povinnosti a obmedzenia

(1) Ak sudca pre prípravné konanie alebo súd rozhodol podľa § 80 alebo § 81, že sa obvinený ponecháva na slobode alebo že sa z väzby prepúšťa na slobodu, na posilnenie účelu, ktorý by sa inak dosiahol väzbou, môže orgán rozhodujúci o väzbe zároveň uložiť jedno alebo viac primeraných obmedzení alebo povinností, najmä

- a) zákaz vycestovania do zahraničia,
- b) zákaz vykonávať činnosť, pri ktorej došlo k spáchaniu trestného činu,
- c) zákaz návštev určených miest,
- d) povinnosť odovzdať legálne držanú zbraň,
- e) zákaz vzdávať sa z miesta pobytu alebo z obydlija okrem vymedzených podmienok,
- f) povinnosť pravidelne sa dostaviť na štátny orgán určený súdom,
- g) zákaz vedenia motorového vozidla a odovzdanie vodičského preukazu,
- h) zákaz styku s určitými osobami alebo zákaz úmyselne sa priblížiť k ur-

čítej osobe na vzdialenosť menšiu ako päť metrov, alebo

- i) povinnosť zložiť peňažné prostriedky na účely zabezpečenia nároku poškodeného na náhradu škody.

(2) Ak obvinený nesplní povinnosti alebo poruší obmedzenia uvedené v odseku 1, rozhodne v prípravnom konaní o väzbe na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie a v konaní pred súdom na návrh probačného a mediačného úradníka alebo aj bez takého návrhu súd. O tom musí byť obvinený poučený.

(3) Povinnosti alebo obmedzenia zruší alebo zmení na návrh prokurátora, obvineného alebo probačného a mediačného úradníka v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie a v konaní pred súdom aj bez takého návrhu súd.

(4) Plnenie a kontrolu uložených povinností alebo obmedzení vykonáva súdom určený probačný a mediačný úradník.

§ 83

Sťažnosť proti rozhodnutiu o väzbe

(1) Proti rozhodnutiu o väzbe je prípustná sťažnosť. Sťažnosť nie je prípustná, ak o väzbe rozhoduje odvolací súd alebo dovolací súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Proti uzneseniu o nevzatí do väzby môže prokurátor podať sťažnosť len ihneď po vyhlásení uznesenia.

(3) Odkladný účinok má sťažnosť prokurátora proti rozhodnutiu o prepustení obvineného z väzby alebo proti rozhodnutiu, ktorým nebola predĺžená lehota väzby. Ak však bol prokurátor prítomný pri vyhlásení takého rozhodnutia, má jeho sťažnosť odkladný účinok iba vtedy, ak bola podaná ihneď po vyhlásení rozhodnutia; ak ide o prepustenie z väzby po vyhlásení oslobodzujúceho rozsudku, sťažnosť nie je prípustná.

§ 84

Obmedzenie obvineného vo výkone trestu odňatia slobody

(1) Ak sa vedie trestné stíhanie proti obvinenému vo výkone trestu odňatia slobody a ak je daný niektorý z dôvodov väzby, rozhodne o dôvodoch, obsahu a trvaní nevyhnutných obmedzení, ktoré sa proti nemu uplatnia, súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie.

(2) Uložené obmedzenia nesmú byť závažnejšie ako tie, ktorým by bol inak obvinený podrobený vo väzbe.

(3) Na konanie o obmedzeniach a o ich trvaní sa použijú primerane ustanovenia § 76 až 78 a § 82.

Tretí diel
Zadržanie

§ 85

Zadržanie
a obmedzenie osobnej
slobody podozrivej osoby

(1) Osobu podozrivú zo spáchania trestného činu môže policajt zadržať, ak je tu niektorý z dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1, aj keď proti nej doteraz nebolo vznesené obvinenie. Na zadržanie treba predchádzajúci súhlas prokurátora. Bez takého súhlasu možno zadržanie vykonať, len ak vec nepri-púšťa odklad a súhlas vopred nemožno dosiahnuť, najmä ak bola taká osoba pristihnutá pri trestnom čine alebo zastihnutá na úteku.

(2) Osobnú slobodu osoby, ktorá bola pristihnutá pri trestnom čine alebo bezprostredne po ňom, môže obmedziť ktokoľvek, ak je to potrebné na zistenie jej totožnosti, na zabránenie úteku alebo na zabezpečenie dôkazov. Je však povinný takú osobu ihneď odovzdať útvaru Policajného zboru; príslušníka ozbrojených síl môže odovzdať aj najbližšiemu útvaru ozbrojených síl alebo správcovi posádky. Ak takú osobu nemožno ihneď odovzdať, treba obmedzenie osobnej slobody bez meškania oznámiť niektorému z uvedených orgánov. Ak takej osobe obmedzil osobnú slobodu alebo ju prevzal iný orgán ako policajt, je povinný ju ihneď odovzdať policajtovi. Ten, kto obmedzí osobnú slobodu osoby, ktorá bola pristihnutá pri trestnom čine ale-

bo bezprostredne po ňom, môže sa presvedčiť bežným prehliadnutím, či taká osoba nemá pri sebe zbraň alebo inú vec, ktorou by mohla ohroziť život alebo zdravie vlastné alebo cudzie.

(3) Policajt, ktorý zadržanie vykonal alebo ktorému bola osoba pristihnutá pri trestnom čine odovzdaná podľa odseku 2, bez meškania oznámi vykonané zadržanie prokurátorovi a spíše o ňom zápisnicu, v ktorej označí miesto, čas zadržania alebo prevzatia takej osoby a bližšie okolnosti zadržania, ako aj jeho podstatné dôvody a uvedie osobné údaje zadržanej osoby. Rovnopis zápisnice doručí bez meškania prokurátorovi.

(4) Policajt, ktorý zadržanie vykonal alebo ktorému bola osoba pristihnutá pri trestnom čine podľa odseku 2 odovzdaná, takú osobu bez meškania oboznámi s dôvodmi zadržania a vypočuje ju; v prípade, že bude podozrenie rozptýlené alebo dôvody zadržania z inej príčiny odpadnú, prepustí ju ihneď na slobodu. Ak zadržanú osobu neprepustí na slobodu, vznesie jej obvinenie a vypočuje ju. Po jej výsluchu odovzdá spis prokurátorovi, aby ten mohol prípadne podať návrh na vzatie do väzby. Policajt alebo prokurátor postupujú pri tom tak, aby zadržanú osobu bolo možné odovzdať súdu najneskôr do 48 hodín od jej zadržania alebo prevzatia podľa odseku 2; inak musí byť zadržaná osoba prepustená na slobodu.

(5) Na ustanovenia § 34, § 120 až 124 treba primerane dbať aj vtedy, ak je

zadržaná osoba vylúčaná v čase, keď jej ešte nebolo vznesené obvinenie.

(6) Zadržaná osoba má právo zvoliť si obhajcu a radíť sa s ním už v priebehu zadržania bez prítomnosti tretej osoby; má právo požadovať, aby obhajca bol prítomný pri jej výsluchu podľa odseku 4, ibaže je obhajca v lehote tam uvedenej nedosiahnuteľný.

§ 86

Zadržanie obvineného policajtom

Ak je tu niektorý z dôvodov väzby podľa § 71 a pre neodkladnosť veci nemožno rozhodnutie o väzbe vopred zadovážiť, môže policajt obvineného zadržať predbežne sám. Zadržaného obvineného policajt bez meškania oboznámi s dôvodmi zadržania a vypočuje ho. Súčasne je povinný vykonať zadržanie prokurátorovi bez meškania oznámiť a odovzdať mu rovnopis zápisnice, ktorú spísal pri zadržaní, ako aj ďalší spis na rozhodnutie o podaní návrhu na vzatie do väzby. Návrh sa musí podať tak, aby obvinený mohol byť najneskôr do 48 hodín od zadržania odovzdaný súdu, inak musí byť prepustený na slobodu.

§ 87

Rozhodnutie o zadržanej osobe

(1) Ak prokurátor nenariadil prepustenie zadržanej osoby na podklade materiálov, ktoré mu boli predložené, prípadne po jej opätovnom výsluchu, je povinný odovzdať ju v lehote 48 ho-

dín od zadržania alebo prevzatia podľa § 85 ods. 4 sudcovi pre prípravné konanie s návrhom na jej vzatie do väzby. K návrhu pripojí celý doposiaľ získaný spisový materiál.

(2) Sudca pre prípravné konanie je povinný vylúchnuť zadržanú osobu podľa odseku 1 do 48 hodín a pri obzvlášť závažných zločinoch do 72 hodín od doručenia návrhu prokurátora vziať ju do väzby alebo prepustiť, ak rozhodne o nevzatí do väzby. O čase a mieste konania výsluchu bez meškania upovedomí vhodným spôsobom zvoleného alebo ustanoveného obhajcu, ak je dosiahnuteľný a o jeho účasť zadržaná osoba požiadala, a prokurátora. Obhajca a prokurátor sa môžu výsluchu zúčastniť a klásť zadržanej osobe otázky, ale až vtedy, keď im sudca pre prípravné konanie na to udelí slovo. Uplynutie 48 hodín a pri obzvlášť závažných zločinoch do 72 hodín od doručenia návrhu prokurátora na vzatie do väzby je vždy dôvodom na rozhodnutie o prepustení obvineného na slobodu.

§ 88

Zabezpečenie svedka

(1) Svedkovi, ktorý sa napriek riadnemu predvolaniu na konanie pred súdom bez ospravedlnenia nedostavil, minulo sa účinkom aj nariadenie jeho predvedenia a jeho prítomnosť nemožno inak zabezpečiť, môže byť na ten účel uznesením súdu nariadené, aby bola obmedzená jeho osobná sloboda a aby bol predvedený príslušníkom Policajného zboru alebo Vojenskej po-

licie; uznesenie súdu sa v plnom znení uvedie v zápisnici o úkone a svedkovi sa oznámi pri jeho výsluchu.

(2) Pred rozhodnutím podľa odseku 1 požiada predseda senátu stranu, ktorá navrhla svedka vypočuť, aby uviedla skutočnosti a otázky, na ktoré má byť svedok vypočutý.

(3) Obmedzenie osobnej slobody svedka podľa odseku 1 môže trvať len čas nevyhnutne potrebný na vykonanie úkonu, najviac 72 hodín, z ktorých 24 hodín pripadá na jeho predvedenie a 48 hodín na jeho výsluch predsedom senátu, ktorý o tom rozhodol podľa odseku 1. O výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor a obvinený, a ak má obvinený obhajcu, jeho obhajca.

(4) Po výsluchu svedka sa svedkovi doručí predvolanie na súdne konanie alebo vyžiada sa jeho adresa, na ktorú treba predvolanie zaslať. Ak sa svedok opätovne nedostaví na konanie pred súdom, môže predseda senátu namiesť jeho výsluchu prečítať výpoveď urobenú podľa odsekov 1 a 2 aj bez podmienok podľa § 263; to neplatí, ak o výsluchu nebol upovedomený prokurátor a obvinený, a ak má obvinený obhajcu, jeho obhajca, iba ak by upovedomenie nebolo možné zabezpečiť. O tomto úkone sa urobí záznam, ktorý sa založí do spisu.

(5) Ak nemožno svedka, ktorému bola obmedzená osobná sloboda, predviesť pred predsedom senátu podľa odseku 3, predvedie sa pred iného sud-

cu toho istého súdu, ktorý postupuje podľa odsekov 1, 3 a 4.

(6) Proti rozhodnutiu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť.

Štvrtý diel

Vydanie, odňatie a prevzatie vecí, uchovanie a vydanie počítačových údajov

§ 89

Povinnosť na vydanie vecí

(1) Kto má pri sebe vec dôležitú pre trestné konanie, je povinný ju na vyzvanie predložiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu; ak ju treba na účely trestného konania zaistiť, je povinný vec na vyzvanie týmto orgánom vydať. Pri vyzvaní ho treba upozorniť na to, že ak nevyhovie výzve, môže mu byť vec odňatá, ako aj na iné následky nevyhovenia.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 sa nevzťahuje na listinu alebo inú vec, ktorej obsah sa týka okolnosti, o ktorej platí zákaz výsluchu, okrem prípadu, keď došlo k oslobodeniu od povinnosti zachovať vec v tajnosti alebo k oslobodeniu od povinnosti mlčanlivosti.

(3) Vyzvať na vydanie vecí je oprávnený predseda senátu pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt.

§ 90

Uchovanie a vydanie počítačových údajov

(1) Ak je na objasnenie skutočností závažných pre trestné konanie nevyhnutné uchovanie uložených počítačových údajov vrátane prevádzkových údajov, ktoré boli uložené prostredníctvom počítačového systému, môže predseda senátu a pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor vydať príkaz, ktorý musí byť odôvodnený aj skutkovými okolnosťami, osobe, v ktorej držbe alebo pod jej kontrolou sa nachádzajú také údaje, alebo poskytovateľovi takých služieb, aby

- a) také údaje uchovali a udržiavali v celistvosti,
- b) umožnili vyhotovenie a ponechanie si kópie takých údajov,
- c) znemožnili prístup k takým údajom,
- d) také údaje odstránili z počítačového systému,
- e) také údaje vydali na účely trestného konania.

(2) V príkaze podľa odseku 1 musí byť ustanovený čas, po ktorý bude uchovávanie údajov vykonávané, tento čas môže byť až na 90 dní, a ak je potrebné ich opätovné uchovanie, musí byť vydaný nový príkaz.

(3) Ak uchovávanie počítačových údajov vrátane prevádzkových údajov na účely trestného konania už nie je potrebné, vydá predseda senátu a pred začatím trestného stíhania alebo v prí-

pravnom konaní prokurátor bez meškania príkaz na zrušenie uchovávania týchto údajov.

(4) Príkaz podľa odsekov 1 až 3 sa doručí osobe, v ktorej držbe alebo pod jej kontrolou sa nachádzajú také údaje, alebo poskytovateľovi takých služieb, ktorým sa môže uložiť povinnosť zachovať v tajnosti opatrenia uvedené v príkaze.

(5) Osoba, v ktorej držbe alebo pod jej kontrolou sa nachádzajú počítačové údaje, vydá tieto údaje, alebo poskytovateľ služieb vydá informácie týkajúce sa týchto služieb, ktoré sú v jeho držbe alebo pod jeho kontrolou, tomu, kto vydal príkaz podľa odseku 1.

§ 91

Odňatie vecí

(1) Ak vec dôležitú pre trestné konanie alebo počítačové údaje na vyzvanie nevydá ten, kto ju má pri sebe, môže mu byť na príkaz predsedu senátu a v prípravnom konaní na príkaz prokurátora alebo policajta odňatá. Policajt potrebuje na vydanie takého príkazu predchádzajúci súhlas prokurátora.

(2) Ak nevykoná orgán, ktorý príkaz na odňatie vecí vydal, odňatie vecí sám, vykoná ho na podklade príkazu policajt.

(3) Bez predchádzajúceho súhlasu podľa odseku 1 môže policajt vydať príkaz len vtedy, ak predchádzajúci súhlas nemožno dosiahnuť a vec neznesie odklad.

(4) K odňatiu veci sa podľa možnosti priberie nezúčastnená osoba.

§ 92

Prevzatie zaistenej veci

Ak treba vec, ktorá bola zaistená podľa osobitného zákona, zaistiť na účely trestného konania, prevezme ju prokurátor alebo policajt.

§ 93

Spoločné ustanovenia

(1) Zápisnica o úkonoch podľa § 89 až 92 musí obsahovať aj dostatočne presný opis vydankej veci, odňatej veci, prevzatej veci alebo počítačových údajov, ktorý umožní určiť ich totožnosť.

(2) Osobe, ktorá vec alebo počítačové údaje vydala alebo ktorej boli vec alebo počítačové údaje odňaté, alebo od ktorej boli vec alebo počítačové údaje prevzaté, vydá orgán, ktorý úkon vykonal, ihneď písomné potvrdenie o prevzatí veci alebo počítačových údajov alebo rovnopis zápisnice. Osoba, ktorej vec alebo počítačové údaje boli zaistené, o tom písomne vyrozumie orgán, ktorý vec alebo počítačové údaje prevzal.

§ 94

Úschova vydaných, odňatých a prevzatých vecí

Ak súd a v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt nemôže sám zabezpečiť úschovu vydaných, odňatých alebo prevzatých vecí, zabezpečí ju prostredníctvom iného štátneho orgánu alebo právnickej osoby, alebo

fyzickej osoby, ktorá vykonáva v takom odbore podnikateľskú činnosť. Ak ide o nehnuteľnosť, môže písomne poveriť takú osobu správou nehnuteľnosti a uznesenie o zaistení nehnuteľnosti doručí príslušnému orgánu štátnej správy na úseku katastra nehnuteľností.

§ 95

Zaistenie peňažných prostriedkov

(1) Ak zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že peňažné prostriedky na účte v banke alebo v pobočke zahraničnej banky alebo iné peňažné prostriedky sú určené na spáchanie trestného činu, na jeho spáchanie boli použité alebo sú výnosom z trestnej činnosti, môže predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor dať príkaz, aby peňažné prostriedky boli zaistené.

(2) Ak vec nepripúšťa odklad, prokurátor môže vydať príkaz podľa odseku 1 aj pred začatím trestného stíhania. Taký príkaz musí najneskôr do 48 hodín potvrdiť sudca pre prípravné konanie, inak stráca platnosť.

(3) Príkaz musí byť vydaný písomne a musí byť odôvodnený. Vždy sa v ňom uvedie aj suma v príslušnej mene, na ktorú sa zaistenie vzťahuje. V príkaze, ak nerozhodne predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor inak, sa zakáza akékoľvek dispozície so zaistenými peňažnými prostriedkami až do výšky zaistenia.

(4) Zaistenie sa nemôže vzťahovať na peňažné prostriedky, ktoré sú nevy-

hnutne potrebné na uspokojovanie životných potrieb obvineného alebo osôb, o ktorých výchovu a výživu je obvinený povinný sa podľa zákona starať.

(5) Ak zaistenie peňažných prostriedkov na účely trestného konania už nie je potrebné, zaistenie sa zruší. Ak nie je potrebné v ustanovenej sume, zaistenie sa obmedzí. O zrušení a obmedzení zaistenia rozhodne príkazom predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor.

(6) Príkaz podľa odseku 1 alebo 2 sa vždy doručí banke, pobočke zahraničnej banky alebo inej právnickej osobe, alebo fyzickej osobe, ktorá disponuje peňažnými prostriedkami, a po uskutočnení príkazu aj majiteľovi peňažných prostriedkov. Majiteľ peňažných prostriedkov má právo žiadať o zrušenie zaistenia; takú žiadosť musí odôvodniť.

(7) Ak v trestnom konaní je potrebné zaistiť peňažné prostriedky na zabezpečenie nároku poškodeného na náhradu škody, postupuje sa primerane podľa odsekov 1 až 6.

§ 96

Zaistenie zaknihovaných cenných papierov

(1) Ak zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že zaknihovaný cenný papier je určený na spáchanie trestného činu, na jeho spáchanie bol použitý alebo je výnosom z trestnej činnosti, môže predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor vydať príkaz na re-

gistráciu pozastavenia práva nakladať s cenným papierom.

(2) Ak vec neznesie odklad, môže vydať príkaz podľa odseku 1 prokurátor aj pred začatím trestného stíhania. Taký príkaz musí najneskôr do 48 hodín potvrdiť sudca pre prípravné konanie, inak stráca platnosť.

(3) Príkaz sa doručí tomu, kto registruje zaknihované cenné papiere, a po vykonaní príkazu aj majiteľovi zaknihovaných cenných papierov. Majiteľ zaknihovaného cenného papiera má právo žiadať o zrušenie zaistenia; takú žiadosť musí odôvodniť.

(4) Ak zaistenie zaknihovaného cenného papiera na účely trestného konania už nie je potrebné, vydá predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor bez meškania príkaz na registráciu zrušenia pozastavenia práva nakladať s cenným papierom.

(5) Príkaz podľa odsekov 1 a 2 musí byť vydaný písomne a musí byť odôvodnený.

(6) Ak je v trestnom konaní potrebné zaistiť zaknihovaný cenný papier na zabezpečenie nároku poškodeného na náhradu škody, postupuje sa primerane podľa odsekov 1 až 5.

Vrátenie veci

§ 97

(1) Ak vec, ktorá bola podľa § 89 vydaná, podľa § 91 odňatá alebo podľa § 92 prevzatá, na ďalšie konanie nie je potrebná a ak neprichádza do úvahy jej prepadnutie alebo zhabanie, vec sa vráti tomu, kto ju vydal, komu bola

odňatá alebo u koho bola zaistená podľa osobitného zákona. Ak si na ňu uplatňuje právo iná osoba, vydá sa vlastníkovi veci alebo jej oprávnenému držiteľovi, ktorého právo na vec je nepochybné. Pri pochybnostiach sa vec ponechá v úschove podľa § 94, evidencne sa však preberie do súdnej úschovy a osoba, ktorá si na vec robí nárok, sa upozorní, aby ho uplatnila v občianskom súdnom konaní. Ak osoba, ktorá je vlastníkom veci alebo jej oprávneným držiteľom, napriek výzve ju neprevzme, alebo osoba, ktorá si na vec robí nárok, si tento neuplatní v občianskom súdnom konaní v primeranej lehote, vec sa predá a suma za ňu utržená sa uloží do úschovy súdu. Na možnosť takého postupu sa musí osoba upozorniť. Na predaj sa primerane použijú osobitné predpisy o súdnom predaji vecí v rámci výkonu rozhodnutia v občianskom súdnom konaní.

(2) Na vrátenie vydaných počítačových dát sa použije primerane postup podľa odseku 1.

(3) Ak je nebezpečenstvo, že sa vec, ktorá nemohla byť vrátená alebo vydaná podľa odseku 1, skazí, predá sa a suma za ňu utržená sa uloží do úschovy. Na predaj sa použijú primerane osobitné predpisy o súdnom predaji hnutelných vecí.

(4) Rozhodnutia podľa odsekov 1 až 3 robí predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt. Proti rozhodnutiu o vrátení a vydaní veci, ako aj o uložení do úschovy je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

(1) Ak obvinený vydal alebo mu bola odňatá vec, ktorú získal alebo pravdepodobne získal trestným činom, alebo bola použitá na spáchanie trestného činu, a buď nie je známe, komu vec patrí, alebo nie je známy pobyť poškodeného, vyhlási sa verejne opis veci. Vyhlásenie sa urobí spôsobom na vypátranie poškodeného najúčelnejším, a to spolu s výzvou, aby sa poškodený prihlásil do šiestich mesiacov od vyhlásenia. Primerane sa postupuje aj pri prevzatej zaistenej veci.

(2) Ak uplatnil v lehote podľa odseku 1 nárok na vec niekto iný ako obvinený, postupuje sa podľa § 97 ods. 1. Ak nárok na vec neuplatnil nikto iný, vydá sa vec, alebo ak bola medzitým pre nebezpečenstvo skazy už predaná, suma za ňu utržená obvinenému na jeho žiadosť, ak nejde o vec, ktorú získal trestným činom. Ak obvinený nepožiadaval o vrátenie veci, postupuje sa podľa § 97 ods. 1. Tým nie je dotknuté právo vlastníka žiadať vydanie sumy utrženej za vec.

(3) Ak ide o bezcennú vec alebo vec nepatrnej hodnoty, možno ju zničiť, a to aj bez predchádzajúceho vyhlásenia opisu.

(4) Opatrenia a rozhodnutia uvedené v odsekoch 1 až 3 robí predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt.

(5) Proti uzneseniu o vydaní veci, odovzdaní veci orgánu príslušnému podľa osobitných predpisov na realizá-

ciu alebo o zničení veci je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Piaty diel

Domová a osobná prehliadka, prehliadka iných priestorov a pozemkov, vstup do obydľia, iných priestorov a na pozemky

§ 99

Dôvody domovej prehliadky a osobnej prehliadky a prehliadky iných priestorov a pozemkov

(1) Domovú prehliadku možno vykonať, ak je dôvodné podozrenie, že v byte alebo v inom priestore slúžiacom na bývanie alebo v priestoroch k nim patriacim (ďalej len „obydlie“) je vec dôležitá pre trestné konanie alebo že sa tam skrýva osoba podozrivá zo spáchania trestného činu, alebo je potrebné vykonať zaistenie hnutelných vecí na uspokojenie nároku poškodeného na náhradu škody.

(2) Z dôvodov uvedených v odseku 1 možno vykonať aj prehliadku priestorov neslúžiacich na bývanie (ďalej len „iné priestory“) a prehliadku pozemku, ktoré nie sú verejne prístupné.

(3) Osobnú prehliadku možno vykonať, ak je dôvodné podozrenie, že niekto má pri sebe vec dôležitú pre trestné konanie.

(4) U zadržanej osoby a u osoby, ktorá bola zatknutá alebo ktorá sa berie do väzby, možno vykonať osobnú prehliadku aj vtedy, ak je tu podozrenie,

že má pri sebe zbraň alebo inú vec, ktorou by mohla ohroziť život alebo zdravie osoby.

§ 100

Príkaz na domovú prehliadku

(1) Nariadiť domovú prehliadku je oprávnený predseda senátu a pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie. V neodkladných prípadoch tak môže namiesto príslušného predsedu senátu a v prípravnom konaní sudcu pre prípravné konanie urobiť predseda senátu a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie, v ktorého obvode sa má prehliadka vykonať. Príkaz na domovú prehliadku musí byť vydaný písomne a musí byť odôvodnený. V príkaze sa uvedie opis veci alebo opis osoby, ktorá sa má zaistiť pri domovej prehliadke, ak je známa. Doručí sa vlastníčkovi alebo užívateľovi obydľia pri prehliadke, a ak to nie je možné, najneskôr do 24 hodín po odpadnutí prekážky, ktorá bránila doručeniu.

(2) Domovú prehliadku bez meškania vykoná orgán, ktorý ju nariadil, alebo na jeho príkaz policajt.

§ 101

Príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov

(1) Prehliadku iných priestorov alebo prehliadku pozemku je oprávnený nariadiť predseda senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom

konaní prokurátor alebo s jeho súhlasom policajt. Príkaz musí byť vydaný písomne a musí byť odôvodnený. Doručí sa vlastníkovi alebo užívateľovi priestorov alebo pozemku, alebo jeho zamestnancovi pri prehliadke, a ak to nie je možné, najneskôr do 24 hodín po odpadnutí prekážky, ktorá bránila doručeniu.

(2) Prehliadku iných priestorov alebo pozemkov vykoná bez meškania orgán, ktorý ju nariadil, alebo na jeho príkaz policajt.

(3) Bez príkazu alebo súhlasu podľa odseku 1 môže policajt vykonať prehliadku iných priestorov alebo pozemkov len vtedy, ak príkaz alebo súhlas nemožno dosiahnuť vopred a vec neznesie odklad alebo ak ide o osobu pristihnutú pri trestnom čine, alebo o osobu, na ktorú bol vydaný príkaz na zatknutie, alebo o prenasledovanú osobu, ktorá sa ukrýva v týchto priestoroch. O vykonaní tohto úkonu musí však bez meškania upovedomiť orgán, ktorý je oprávnený vydať príkaz alebo súhlas podľa odseku 1.

§ 102

Príkaz na osobnú prehliadku

(1) Osobnú prehliadku je oprávnený nariadiť predseda senátu a pred začatím trestného stíhania alebo v právnom konaní prokurátor alebo s jeho súhlasom policajt.

(2) Ak osobnú prehliadku nevykoná orgán, ktorý ju nariadil, vykoná ju na jeho príkaz policajt.

(3) Osobnú prehliadku vykonáva vždy osoba rovnakého pohlavia.

(4) Bez príkazu alebo súhlasu podľa odseku 1 môže policajt vykonať osobnú prehliadku len vtedy, ak príkaz alebo súhlas nemožno vopred dosiahnuť a vec neznesie odklad alebo ak ide o osobu pristihnutú pri trestnom čine, alebo o osobu, na ktorú bol vydaný príkaz na zatknutie. O vykonaní takého úkonu musí však bez meškania upovedomiť orgán, ktorý je oprávnený vydať príkaz alebo súhlas podľa odseku 1. Bez príkazu alebo súhlasu možno tiež vykonať osobnú prehliadku podľa § 99 ods. 4.

§ 103

Vstup do obydlija, iných priestorov a na pozemok

(1) Policajt môže vstúpiť do obydlija, iných priestorov alebo na pozemok len vtedy, ak vec neznesie odklad a vstup je nevyhnutný na ochranu života alebo zdravia osôb alebo na ochranu štátu, udržanie verejného poriadku, ochranu majetku, alebo ochranu práv a slobôd iných a na vymedzených územiach aj v záujme ochrany prírody, najmä ak ide o obydlie alebo iné priestory, alebo pozemok osoby pristihnutej pri trestnom čine.

(2) Na miesta uvedené v odseku 1 môže vstúpiť policajt, príslušník Policajného zboru, Vojenskej polície, Železničnej polície alebo colného orgánu v prípade, ak bol vydaný príkaz na zatknutie alebo príkaz na dodanie do výkonu trestu odňatia slobody osoby,

ktorá sa tam zdržuje, alebo ak treba predviesť obvineného alebo svedka, ktorý sa tam zdržuje.

(3) Po vstupe na miesta uvedené v odseku 1 možno vykonať iba také úkony, ktoré neznesú odklad, alebo úkony na predvedenie osoby vrátane postupu podľa § 99 ods. 4.

§ 104

Predchádzajúca výzva

(1) Domovú prehliadku, osobnú prehliadku alebo prehliadku iných priestorov, alebo prehliadku pozemku možno vykonať len po predchádzajúcej výzve toho, u koho alebo na kom sa má taký úkon vykonať, a to len vtedy, ak sa výzvou nedosiahol dobrovoľné vydanie hľadanej veci alebo odstránenie iného dôvodu, ktorý viedol k takému úkonu.

(2) Postup podľa odseku 1 sa nevyžaduje, ak tomu bráni závažná prekážka a vec neznesie odklad alebo ak by predchádzajúca výzva bola zjavne neúspešná.

Výkon prehliadky a vstupe do obydľia, iných priestorov a na pozemky

§ 105

(1) Orgán vykonávajúci domovú prehliadku alebo prehliadku iných priestorov, alebo prehliadku pozemku je povinný umožniť osobe, u ktorej sa taký úkon vykonáva, alebo niektorému dospelému členovi jej domácnosti alebo v prípade prehliadky iných priestorov aj jej zamestnancovi účasť pri pre-

hliadke. O práve účasti pri prehliadke je povinný tieto osoby poučiť.

(2) K výkonu domovej a osobnej prehliadky treba pribrať nezúčastnenú osobu. Orgán vykonávajúci prehliadku preukáže svoje oprávnenie.

(3) Účasť osôb uvedených v odseku 1 pri domovej prehliadke alebo prehliadke iných priestorov, alebo prehliadke pozemku možno odoprieť a osobu uvedenú v odseku 2 nepribrať, ak okolnosti prípadu odôvodňujú predpoklad, že by mohlo prísť k ohrozeniu jej života alebo zdravia.

(4) V zápisnici o prehliadke treba tiež uviesť, či boli dodržané ustanovenia o predchádzajúcej výzve, prípadne označiť dôvody, prečo neboli dodržané. Ak pri prehliadke došlo k vydaniu alebo odňatiu veci, treba uviesť do zápisnice aj údaje uvedené v § 93.

(5) Osobe, u ktorej bola prehliadka vykonaná, vydá orgán, ktorý taký úkon vykonal, ihneď, a ak to nie je možné, najneskôr do 24 hodín po vykonaní prehliadky alebo odpadnutí prekážky, ktorá bránila splneniu tejto povinnosti, písomné potvrdenie o výsledku úkonu, ako aj o prevzatí vecí, ktoré boli pritom vydané alebo odňaté, alebo rovnopis zápisnice.

(6) Pri vstupe do obydľia, iných priestorov a na pozemky sa použijú primerane ustanovenia odsekov 1 až 5.

§ 106

(1) Osoba, u ktorej sa má vykonať domová prehliadka, prehliadka iných priestorov alebo prehliadka pozemku, osobná prehliadka, prehliadka tela

a iné podobné úkony alebo vstup do obydľia, je povinná tieto úkony strpieť.

(2) Ak osoba, voči ktorej smeruje úkon uvedený v odseku 1, alebo iná osoba neumožní vykonanie takého úkonu, sú orgány vykonávajúce úkon oprávnené po predchádzajúcej márnej výzve prekonať odpor takej osoby alebo ňou vytvorenú prekážku. O tom urobia záznam do zápisnice.

§ 107

Vykonávanie dôkazu v obydlí, v iných priestoroch a na pozemku

Ustanovenia § 100, § 101, § 104 až 106 sa použijú aj vtedy, ak na miestach uvedených v týchto ustanoveniach treba vykonať obhliadku miesta, rekonštrukciu, rekogníciu, previerku výpovede na mieste činu alebo vyšetrovací pokus, alebo iný úkon, ak z povahy úkonu vyplýva, že ho nemožno vykonať na inom mieste a ten, u koho sa má taký úkon vykonať, naň nedal súhlas.

Šiesty diel

Zadržanie, otvorenie a zámena obsahu zásielok, kontrolovaná dodávka a predstieraný prevod

§ 108

Zadržanie zásielok

(1) Ak je na objasnenie skutočností závažných pre trestné konanie nevyhnutné zistiť obsah nedoručených telegramov, listov alebo iných zásielok, ktoré pochádzajú od obvineného alebo

sú mu určené, predseda senátu a pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor alebo s jeho súhlasom policajt vydá príkaz, aby mu ich pošta alebo právnická osoba, ktorá vykonáva ich prepravu, vydali.

(2) V trestnom konaní o zločinoch, korupcii, trestnom čine zneužívania právomoci verejného činiteľa a trestnom čine legalizácie príjmu z trestnej činnosti môže predseda senátu a pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie vydať príkaz, aby mu pošta alebo právnická osoba, ktorá vykonáva prepravu zásielok, vydala zásielku, pri ktorej je dôvodné podozrenie, že ňou bol spáchaný taký trestný čin alebo s takým trestným činom súvisí, ak je na objasnenie skutočností závažných pre trestné konanie nevyhnutné zistiť jej obsah.

(3) Bez príkazu podľa odseku 2 možno prepravu zásielky zadržať na príkaz prokurátora alebo policajta, ale len vtedy, ak nemožno príkaz podľa odseku 2 vopred zadovážiť a vec neznesie odklad. Ak v takom prípade nedôjde pošte alebo právnickej osobe vykonávajúcej prepravu zásielok do troch dní príkaz predsedu senátu a v prípravnom konaní sudcu pre prípravné konanie, aby sa mu zásielky vydali, nesmie pošta alebo právnická osoba prepravu zásielok ďalej zdržiavať. Listovú zásielku alebo iný nosič informácií medzi obhajcom a obvineným nemožno zadržať.

(4) Príkaz na vydanie zásielok podľa odseku 1 alebo 2 sa musí vydať písomne a vždy sa doručí pošte alebo právnickej osobe vykonávajúcej ich prepravu. Príkaz na vydanie zásielok podľa odseku 2 sa musí odôvodniť.

§ 109

Otvorenie zásielok

(1) Zásielku vydanú podľa § 108 ods. 1 alebo 2 smie otvoriť len predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt s predchádzajúcim súhlasom sudcu pre prípravné konanie.

(2) Otvorená zásielka so záznamom o jej otvorení sa odovzdá adresátovi, a ak nie je jeho pobyt známy, niektorej z jeho blízkych osôb; inak sa zásielka vráti odosielateľovi. Ak nie je však zásielka vecou dôležitou pre trestné konanie alebo je obava, že by jej odovzdaním alebo vrátením mohlo dôjsť k zmareniu alebo podstatnému sťaženiu trestného konania, pripojí sa zásielka k spisu, ak to jej rozmery a charakter umožňujú; inak sa uloží do úschovy. Adresátovi sa oznámi obsah zásielky; to neplatí, ak by to ohrozilo trestné konanie. Ak nie je pobyt adresáta známy a ak tomu nebránia iné prekážky, oznámi sa obsah zásielky niektorej z jeho blízkych osôb alebo sa zničí, keď nie je potrebná pre ďalšie konanie a nemožno ju vrátiť.

(3) Ak je obsahom zásielky vec uvedená v § 110, naloží sa s ňou podľa osobitného zákona.

(4) Zásielka, ktorej otvorenie sa neuznalo za potrebné, sa ihneď odovzdá adresátovi alebo sa vráti pošte alebo organizácii, ktorá ju vydala.

§ 110

Zámena obsahu zásielok

(1) Na účely zistenia osôb, ktoré sa zúčastňujú na nakladaní so zásielkou obsahujúcou omamné látky, psychotropné látky, jedy, prekurzory, jadrový alebo iný obdobný rádioaktívny materiál, vysokorizikóvu chemickú látku, falšované alebo pozmenené peniaze, falšované alebo pozmenené cenné papiere, falšované, pozmenené alebo nedovoľene vyrobené kolkové známky, poštové ceniny, nálepky a poštové pečiatky, strelné alebo hromadne účinné zbrane, strelivo, výbušniny, kultúrne pamiatky, iné veci, na nakladanie s ktorými je potrebné osobitné povolenie, veci určené na spáchanie trestného činu alebo veci pochádzajúce z trestného činu, predseda senátu a pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor alebo s jeho súhlasom policajt môže nariadiť, aby bol obsah takej zásielky vydananej podľa § 108 ods. 1 alebo 2 zamenený za iný a takto upravená zásielka bola daná na ďalšiu prepravu.

(2) Zámenu vykoná orgán poverený

- a) ministrom vnútra, ak ide o Policajný zbor,
- b) ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky, ak ide o Zbor väzenskej a justičnej stráže,

- c) ministrom financií Slovenskej republiky, ak ide o colné orgány,
- d) ministrom obrany Slovenskej republiky, ak ide o Vojenskú políciu,
- e) ministrom dopravy, pošta a telekomunikácií Slovenskej republiky, ak ide o Železničnú políciu.

(3) Orgán uvedený v odseku 2 o zámenne spíše záznam, zabezpečí jeho založenie do spisu a zabezpečí úschovu zamenených vecí alebo materiálov. So zamenenými vecami sa nakladá ako s odňatými vecami.

(4) Na nakladanie s vecami získanými zámenou obsahu zásielok sa primerane použijú ustanovenia § 109.

(5) Ak je to potrebné, pri postupe podľa odseku 1 sa použije prostriedok na zaznamenanie priebehu úkonu.

§ 111

Kontrolovaná dodávka

(1) Kontrolovanou dodávkou sa rozumie sledovanie pohybu zásielky od odosielateľa k adresátovi pri jej dovoze, vývoze alebo prevoze, ak okolností prípadu odôvodňujú predpoklad, že zásielka bez príslušného povolenia obsahuje omamné látky, psychotropné látky, jedy, prekurzory, jadrový alebo iný obdobný rádioaktívny materiál, alebo vysokorizikovú chemickú látku, falšované alebo pozmenené peniaze a falšované alebo pozmenené cenné papiere, falšované, pozmenené alebo nedovoľene vyrobené kolkové známky, poštové ceniny, nálepky a poštové pečiatky, elektronický pla-

tobný prostriedok alebo inú platobnú kartu, alebo predmet spôsobilý plniť takú funkciu, strelné alebo hromadne účinné zbrane, strelivo a výbušniny, kultúrne pamiatky alebo iné veci, na nakladanie s ktorými je potrebné osobitné povolenie, alebo veci určené na spáchanie trestného činu, alebo veci pochádzajúce z trestného činu na účely zistenia osôb, ktoré majú účasť na nakladaní s touto zásielkou.

(2) Príkaz na postup podľa odseku 1 vydáva predseda senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor.

(3) Sledovanie dodávky vykonáva Policajný zbor v súčinnosti s orgánmi colnej správy, ktoré sa musia o takom postupe vopred vyrozumieť.

(4) Bez príkazu podľa odseku 2 môže Policajný zbor začať sledovanie zásielky, ak vec neznesie odklad a príkaz nemožno vopred zadovážiť. O tomto úkone Policajný zbor bez meškania vyrozumie prokurátora. Ak prokurátor do 48 hodín nevydá príkaz podľa odseku 2, musí sa sledovanie zásielky ukončiť a získané informácie nemožno v ďalšom konaní použiť a musia sa predpísaným spôsobom bez meškania zničiť.

(5) V priebehu sledovania zásielky môže Policajný zbor vykonávať nevyhnutné opatrenia na to, aby sa s vedomím a pod kontrolou orgánov colnej správy dostala zásielka alebo veci ju nahrádzajúce z územia Slovenskej republiky do cudziny alebo naopak,

alebo z cudziny cez územie Slovenskej republiky do tretieho štátu.

(6) Sledovanie zásielky ukončí Policajný zbor na písomný príkaz prokurátora, a ak je zrejmé, že disponovaním zásielkou vzniká vážne nebezpečenstvo ohrozenia života alebo zdravia, značnej škody na majetku, alebo ak hrozí vážne nebezpečenstvo, že takúto zásielku nebude možné ďalej sledovať aj bez písomného príkazu. Podľa potreby súčasne s ukončením sledovania zásielky Policajný zbor vykoná úkon smerujúci proti ďalšiemu držaniu vecí, ktoré tvoria obsah zásielky; to neplatí, ak sledovaná zásielka prechádza štátnou hranicou a v rámci medzinárodnej spolupráce jej sledovanie prevezme príslušný orgán cudzieho štátu.

(7) Pri postupe podľa odseku 1 možno, ak je to potrebné, použiť prostriedok na zaznamenanie priebehu úkonu.

§ 112

Predstieraný prevod

(1) Predstieraným prevodom sa rozumie predstieranie kúpy, predaja alebo iného spôsobu prevodu predmetu plnenia, na ktorého držanie sa vyžaduje osobitné povolenie, ktorého držanie je zakázané, ktorý pochádza z trestného činu alebo ktorý je určený na spáchanie trestného činu. Predstieraný prevod možno vykonať v trestnom konaní pre úmyselný trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou tri roky, korupciu alebo pre iný úmyselný trestný čin,

o ktorom na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva, ak možno dôvodne predpokladať, že ním budú zistené skutočnosti významné pre trestné konanie.

(2) Príkaz na predstieraný prevod vydáva písomne predseda senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor.

(3) Predstieraný prevod vykoná orgán uvedený v § 110 ods. 2.

(4) Príkaz na predstieraný prevod môže byť vydaný len na základe písomnej žiadosti policajta alebo orgánu uvedeného v odseku 3. Žiadosť musí byť odôvodnená podozrením z konkrétnej trestnej činnosti a tiež údajmi o osobách a veciach, ktorých sa predstieraný prevod týka, ak sú tieto údaje známe.

(5) Bez príkazu podľa odseku 2 sa môže uskutočniť predstieraný prevod len vtedy, ak vec neznesie odklad a písomný príkaz nemožno získať vopred; orgán uvedený v odseku 3 je však povinný o príkaz bez meškania požiadať. Ak nebude príkaz do 48 hodín vydaný, orgán uvedený v odseku 3 je povinný predstieraný prevod skončiť. Ak sa pri tomto úkone získala informácia, nemožno ju použiť a musí sa predpísaným spôsobom bez meškania zničiť.

(6) Ak sa má záznam vyhotovený pri predstieranom prevode použiť ako dôkaz, postupuje sa primerane podľa § 115 ods. 6.

(7) Pri postupe podľa odseku 1 možno, ak je to potrebné, použiť pros-

triedok na zaznamenanie priebehu úkonu.

PIATA HLAVA ZABEZPEČOVANIE INFORMÁCIÍ

§ 113

Sledovanie osôb a vecí

(1) Sledovaním osoby a veci (ďalej len „sledovanie“) sa rozumie získavanie informácií o pohybe a činnosti osoby alebo pohybe veci, ktoré sa vykonáva utajovaným spôsobom; sledovanie možno vykonať v trestnom konaní o úmyselnom trestnom čine, ak možno dôvodne predpokladať, že ním budú zistené skutočnosti významné pre trestné konanie.

(2) Príkaz na sledovanie vydáva písomne predseda senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor.

(3) Sledovanie vykonáva príslušný orgán Policajného zboru. Ak sa pri sledovaní zistí, že obvinený komunikuje so svojím obhajcom, takto získané informácie nemožno použiť na účely trestného konania a musia sa predpísaným spôsobom bez meškania zničiť; to neplatí, ak ide o informácie, ktoré sa vzťahujú na vec, v ktorej advokát nezapustuje obvineného ako obhajca.

(4) Ak je nevyhnutne potrebné, aby sa sledovanie vykonalo v iných priestoroch alebo na pozemkoch, ktoré nie sú verejne prístupné, alebo s využitím informačno-technických prostriedkov a sledovanie nie je spojené so vstupom

do obydľia, príkaz na sledovanie vydáva predseda senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora, ak skutočnosti významné pre trestné konanie nemožno získať pri vykonaní sledovania iným spôsobom; v príkaze sa uvedú iné priestory alebo pozemky, ktoré nie sú verejne prístupné, v ktorých sa má vykonať sledovanie, a prostriedok technického sledovania, ktorý sa má použiť. Ak vec neznesie odklad, môže namiesto príslušného sudcu pre prípravné konanie vydať príkaz sudca pre prípravné konanie súdu, v ktorého obvode sa má vykonať sledovanie. Pri vstupe do priestorov neslúžiacich na bývanie alebo na pozemky, ktoré nie sú verejne prístupné, sa nesmú vykonať iné úkony ako tie, ktoré sú nevyhnutné na vykonanie sledovania.

(5) Príkaz na sledovanie podľa odseku 2 sa môže vydať len na základe písomnej žiadosti policajta alebo príslušného orgánu Policajného zboru a v konaní pred súdom na písomnú žiadosť prokurátora. Žiadosť sa musí odôvodniť podozrením z konkrétnej trestnej činnosti a tiež údajmi o osobách a veciach, ktoré majú byť sledované, ak sú tieto údaje známe. V príkaze sa musí ustanoviť čas, v ktorom sa bude sledovanie vykonávať, a to najviac šesť mesiacov. Ten, kto vydal príkaz na sledovanie, môže dobu sledovania písomne predĺžiť najviac o ďalších šesť mesiacov, a to aj opakovane. Ak sledovanie trvá dlhšie ako dvanásť mesiacov, príkaz na sledovanie pred zača-

tím trestného stíhania a v prípravnom konaní vydáva sudca pre prípravné konanie.

(6) Policajt alebo príslušný útvar Policajného zboru je povinný sústavne skúmať trvanie dôvodov, ktoré viedli k vydaniu príkazu na sledovanie. Ak dôvody pominuli, sledovanie sa musí skončiť, a to aj pred uplynutím času uvedeného v odseku 5. Túto skutočnosť bez meškania písomne oznámi tomu, kto vydal príkaz, v prípravnom konaní tiež prokurátorovi.

(7) Ak vec neznesie odklad a písomný príkaz nemožno získať vopred, sledovanie možno začať aj bez príkazu, ak nejde o prípady uvedené v odseku 4. Policajt alebo príslušný útvar Policajného zboru je však povinný bez meškania dodatočne požiadať o vydanie príkazu. Ak príkaz nebude do 24 hodín vydaný, musí sa sledovanie skončiť a takto získané informácie nemožno použiť a musia sa predpísaným spôsobom bez meškania zničiť.

(8) Ak sa má záznam vyhotovený pri sledovaní použiť ako dôkaz, postupuje sa primerane podľa § 115 ods. 6.

(9) V inej trestnej veci, ako je tá, v ktorej bolo sledovanie vykonané, možno záznam ako dôkaz použiť len vtedy, ak sa súčasne aj v tejto veci vedie trestné konanie pre úmyselný trestný čin.

(10) Ak pri sledovaní neboli zistené skutočnosti dôležité pre trestné konanie, musí sa vyhotovený záznam predpísaným spôsobom bez meškania zničiť.

(11) Pri postupe podľa odseku 1 možno, ak je to potrebné, použiť prostriedok na zaznamenanie priebehu úkonu.

§ 114

Vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov

(1) V trestnom konaní pre úmyselný trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou tri roky, korupciu alebo pre iný úmyselný trestný čin, o ktorom na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva, možno vyhotoviť obrazový, zvukový alebo obrazovo-zvukový záznam, ak možno dôvodne predpokladať, že ním budú zistené skutočnosti významné pre trestné konanie.

(2) Príkaz na vyhotovenie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov vydáva písomne predseda senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora. Návrh musí byť odôvodnený podozrením z konkrétnej trestnej činnosti a tiež údajmi o osobách a veciach, ktorých sa vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov týka, ak sú tieto údaje známe. Ak ide o vec, ktorá neznesie odklad a vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov nie je spojené so vstupom do obydľia a písomný príkaz sudcu pre prípravné konanie nemožno získať vopred, môže

pred začatím trestného stíhania a v právnom konaní vydať príkaz prokurátor; takýto príkaz musí najneskôr do 24 hodín od jeho vydania potvrdiť sudca pre prípravné konanie, inak stráca platnosť a takto získané informácie nemožno na účely trestného konania použiť a musia sa predpísaným spôsobom bez meškania zničiť. Vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov spojených s priamym vstupom do obydlija je prípustné len v trestnom konaní o zločine, korupcii, trestnom čine zneužívania právomoci verejného činiteľa, trestnom čine legalizácie príjmu z trestnej činnosti alebo pre iný úmyselný trestný čin, o ktorom na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva, a len s predchádzajúcim súhlasom predsedu senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní sudcu pre prípravné konanie.

(3) V príkaze podľa odseku 2 musí byť ustanovený čas, v ktorom bude vykonávané vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov; tento čas môže trvať najviac šesť mesiacov. Ten, kto vydal príkaz na vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov, môže čas ich trvania písomne predĺžiť vždy najviac o dva mesiace, a to aj opakovane.

(4) Vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov vykonáva príslušný útvar Policajného zboru. Ak sa pri vyhotovovaní obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov zistí,

že obvinený komunikuje so svojím obhajcom, takto získané informácie nemožno použiť na účely trestného konania a musia sa predpísaným spôsobom bez meškania zničiť; to neplatí, ak ide o informácie, ktoré sa vzťahujú na vec, v ktorej advokát nezastupuje obvineného ako obhajca.

(5) Policajt alebo príslušný útvar Policajného zboru je povinný sústavne skúmať trvanie dôvodov, ktoré viedli k vydaniu príkazu na vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov. Ak dôvody pominuli, musí sa vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov skončiť, a to aj pred uplynutím času uvedeného v odseku 4. Túto skutočnosť bez meškania písomne oznámi tomu, kto vydal príkaz, v prípravnom konaní tiež prokurátorovi.

(6) Ak sa má obrazový, zvukový alebo obrazovo-zvukový záznam použiť ako dôkaz, postupuje sa primerane podľa § 115 ods. 6.

(7) V inej trestnej veci, ako je tá, v ktorej boli vyhotovené obrazové, zvukové alebo obrazovo-zvukové záznamy, možno záznam ako dôkaz použiť len vtedy, ak sa súčasne aj v tejto veci vedie trestné konanie pre úmyselný trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou tri roky, korupciu, trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa, trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti alebo pre iný úmyselný trest-

ný čin, o ktorom na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva.

(8) Ak sa pri vyhotovovaní obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov nezistili skutočnosti významné pre trestné konanie, orgán činný v trestnom konaní alebo príslušný útvar Policajného zboru musí získaný záznam predpísaným spôsobom bez meškania zničiť. Zápisnica o zničení záznamu sa založí do spisu. O zničení záznamu osobu uvedenú v odseku 2, ktorá nemá možnosť nazerať do spisu podľa tohto zákona, upovedomí orgán, ktorého rozhodnutím sa vec právoplatne skončila, a v konaní pred súdom predseda senátu súdu prvého stupňa do troch rokov od právoplatného skončenia trestného stíhania v danej veci; to neplatí, ak sa koná o obzvlášť závažnom zločine alebo zločine spáchanom organizovanou skupinou, zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou alebo ak sa na trestnom čine podieľalo viac osôb a vo vzťahu aspoň k jednému z nich nebolo trestné stíhanie právoplatne skončené, alebo ak by poskytnutím takej informácie mohol byť zmarený účel trestného konania.

Odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky

§ 115

(1) V trestnom konaní o zločine, korupcii, trestnom čine zneužívania právomoci verejného činiteľa, trestnom čine legalizácie príjmu z trestnej činnosti alebo pre iný úmyselný trestný čin, o ktorom na konanie zaväzuje me-

dzinárrodná zmluva, možno vydať príkaz na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky, ak možno dôvodne predpokladať, že budú zistené skutočnosti významné pre trestné konanie. Ak sa pri odpočúvaní a zaznamenávaní telekomunikačnej prevádzky zistí, že obvinený komunikuje so svojim obhajcom, takto získané informácie nemožno použiť na účely trestného konania a musia sa predpísaným spôsobom bez meškania zničiť; to neplatí, ak ide o informácie, ktoré sa vzťahujú na vec, v ktorej advokát nezastupuje obvineného ako obhajca.

(2) Príkaz na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky vydáva predseda senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora. Ak ide o vec, ktorá neznesie odklad, a príkaz sudcu pre prípravné konanie nemožno získať vopred, môže taký príkaz pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní vydať prokurátor, ak odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky nie je spojené so vstupom do obydlija, ktorý však musí najneskôr do 24 hodín od jeho vydania potvrdiť sudca pre prípravné konanie, inak stráca platnosť a takto získané informácie nemožno použiť na účely trestného konania a musia sa predpísaným spôsobom bez meškania zničiť.

(3) Príkaz na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky sa musí vydať písomne a odôvodniť aj skutkovými okolnosťami, a to osobitne na každú účastnícku stanicu alebo za-

riadenie. V príkaze musí byť určená účastnícka stanica alebo zariadenie a osoba, ak je známa, ktorej sa odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky týka, a čas, po ktorý sa bude odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky vykonávať. Čas odpočúvania a záznamu môže trvať najviac šesť mesiacov. Tento čas môže v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie predĺžiť vždy o ďalšie dva mesiace, a to aj opakovane. Odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky robí príslušný útvar Policajného zboru.

(4) Policajt alebo príslušný útvar Policajného zboru je povinný sústavne skúmať trvanie dôvodov, ktoré viedli k vydaniu príkazu na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky. Ak dôvody pominuli, odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky sa musí skončiť, a to aj pred uplynutím lehoty uvedenej v odseku 3. Táto skutočnosť sa bez meškania písomne oznámi tomu, kto vydal príkaz na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky, v prípravnom konaní tiež prokurátorovi.

(5) V trestnom konaní pre iný úmyselný trestný čin, ako je uvedený v odseku 1, môže vydať príkaz na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky predseda senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora iba so súhlasom užívateľa odpočúvaného alebo zaznamenávaného telekomunikačného zariadenia.

(6) Ak sa má záznam telekomunikačnej prevádzky použiť ako dôkaz, treba k nemu pripojiť, ak to vyhotovený záznam umožňuje, doslovný prepis záznamu, ktorý vyhotoví príslušník Policajného zboru vykonávajúci odpočúvanie, s uvedením údajov o mieste, čase a zákonnosti vykonávania odpočúvania. Do spisu sa zakladá prepis záznamu telekomunikačnej prevádzky, ktorý sa neutajuje, podpísaný príslušníkom Policajného zboru, ktorý ho vyhotovil; ak doslovný prepis telekomunikačného záznamu obsahuje utajovanú skutočnosť, utajuje sa podľa osobitného predpisu. Záznam telekomunikačnej prevádzky sa môže použiť ako dôkaz až po ukončení odpočúvania a záznamu telekomunikačnej prevádzky. V prípravnom konaní, ak to odvodňujú okolnosti prípadu, možno predložiť záznam telekomunikačnej prevádzky súdu aj bez prepisu tohto záznamu, pokiaľ zo sprievodnej správy vyplývajú údaje o mieste, čase a zákonnosti vykonávania odpočúvania, ako aj o osobách, ktorých sa záznam telekomunikačnej prevádzky týka, a záznam telekomunikačnej prevádzky je zrozumiteľný.

(7) V inej trestnej veci, ako je tá, v ktorej sa odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky vykonal, možno záznam ako dôkaz použiť len vtedy, ak sa súčasne aj v tejto veci vedie trestné konanie pre trestný čin uvedený v odseku 1.

(8) Ak sa pri odpočúvaní a zázname telekomunikačnej prevádzky nezistili skutočnosti významné pre trestné ko-

nanie, orgán činný v trestnom konaní alebo príslušný útvar Policajného zboru musí získaný záznam predpísaným spôsobom bez meškania zničiť. Zápisnica o zničení záznamu sa založí do spisu. O zničení záznamu osobu uvedenú v odseku 3, ktorá nemá možnosť nazeráť do spisu podľa tohto zákona, upovedomí orgán, ktorého rozhodnutím sa vec právoplatne skončila, a v konaní pred súdom predseda senátu súdu prvého stupňa do troch rokov od právoplatného skončenia trestného stíhania v danej veci; to neplatí, ak sa koná o obzvlášť závažnom zločine alebo zločine spáchanom organizovanou skupinou, zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou, alebo ak sa na trestnom čine podieľalo viac osôb a vo vzťahu aspoň k jednému z nich nebolo trestné stíhanie právoplatne skončené, alebo ak by poskytnutím takej informácie mohol byť zmarený účel trestného konania.

(9) Ustanovenia odsekov 1 až 8 sa primerane vzťahujú na obsahové údaje alebo prevádzkové údaje, ktoré sú v reálnom čase prenášané prostredníctvom počítačového systému.

§ 116

(1) V trestnom konaní pre úmyselný trestný čin možno vydať príkaz na zistenie a oznámenie údajov o uskutočnenej telekomunikačnej prevádzke, ktoré sú predmetom telekomunikačného tajomstva alebo na ktoré sa vzťahuje ochrana osobných údajov, ktoré sú potrebné na objasnenie skutočností dôležitých pre trestné konanie.

(2) Príkaz na zistenie a oznámenie údajov o uskutočnenej telekomunikačnej prevádzke vydáva písomne predseda senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora, ktorý musí byť odôvodnený aj skutkovými okolnosťami; príkaz sa doručí osobám uvedeným v odseku 3.

(3) Právnické osoby alebo fyzické osoby, ktoré zabezpečujú telekomunikačnú prevádzku, oznámia predsedovi senátu a v prípravnom konaní prokurátorovi alebo policajtovi údaje o uskutočnenej telekomunikačnej prevádzke.

(4) Ustanovenia odsekov 1 až 3 sa primerane vzťahujú na obsahové údaje alebo prevádzkové údaje prenášané prostredníctvom počítačového systému.

§ 117

Agent

(1) Na odhaľovanie, zisťovanie a usvedčovanie páchatelov zločinov, korupcie, trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa alebo trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti možno použiť agenta. Jeho použitie je prípustné len vtedy, ak odhaľovanie, zisťovanie a usvedčovanie páchatelov uvedených trestných činov by bolo iným spôsobom podstatne sťažené a získané poznatky odôvodňujú podozrenie, že bol spáchaný trestný čin alebo má byť spáchaný taký trestný čin.

(2) Konanie agenta musí byť v súlade s účelom tohto zákona a musí byť úmerné protiprávnosti konania, na odhaľovaní, zisťovaní alebo usvedčovaní ktorého sa zúčastňuje. Agent nesmie iniciatívne navádzať na spáchanie trestného činu; to neplatí, ak ide o korupciu verejného činiteľa alebo zahraničného verejného činiteľa a zistené skutočnosti nasvedčujú, že páchatel by spáchal taký trestný čin aj vtedy, ak by príkaz na použitie agenta nebol vydaný.

(3) Agent koná pod dočasnou alebo trvalou legendou alebo bez legendy. Legenda je súhrn krycích údajov o osobe agenta, najmä o jeho totožnosti, rodinnom stave, vzdelaní a zamestnaní.

(4) Ak je to na vytvorenie alebo zachovanie legendy nevyhnutné, možno za podmienok uvedených v osobitnom zákone vydať, vyhotoviť a používať krycie doklady.

(5) Príkaz na použitie agenta vydáva predseda senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora, ktorý musí byť odôvodnený aj skutkovými okolnosťami.

(6) Ak ide o vec, ktorá nestrpí odklad, môže prokurátor, ak použitie agenta nie je spojené so vstupom do obydlija iného, príkaz uvedený v odseku 5 vydať pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní predbežne aj ústne. Taký príkaz však v písomnej podobe musí najneskôr do

72 hodín od vydania príkazu potvrdiť sudca pre prípravné konanie, inak stráca platnosť. To neplatí pre postup podľa odseku 2, keď príkaz na použitie agenta môže vydať len sudca pre prípravné konanie.

(7) Príkaz podľa odsekov 5 a 6 musí byť písomný a musí byť v ňom určený čas, počas ktorého bude agent použitý. Čas použitia agenta nesmie trvať dlhšie ako šesť mesiacov. Tento čas môže predseda senátu a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie predĺžiť vždy o ďalšie dva mesiace, a to aj opakovane.

(8) Písomnosti týkajúce sa použitia agenta sa do spisu založia len vtedy, ak prokurátor v obžalobe navrhne vykonanie dôkazu skutočnosťami zistenými agentom.

(9) Agent môže pri použití svojej legendy so súhlasom oprávnenej osoby vstúpiť do obydlija. Taký súhlas sa však nesmie získať na základe predstieraného práva vstupu.

(10) Pravá totožnosť agenta vystupujúceho pod legendou musí byť aj po skončení jeho použitia utajená. Prokurátorovi alebo sudcovi pre prípravné konanie, ktorí sú príslušní rozhodovať podľa odsekov 5 a 6, ako aj predsedovi senátu v konaní pred súdom musí sa na ich žiadosť oznámiť pravá totožnosť agenta.

(11) O skutočnostiach dôležitých pre trestné konanie môže agenta v prípravnom konaní vypočuť prokurátor pri primeranom použití ustanovenia § 134 ods. 1 tak, aby jeho totožnosť ne-

mohla byť odhalená; agent môže byť výnimočne vypočúvaný na súde iba pri primeranom použití ustanovení § 134 ods. 1, § 136 a § 262, aby jeho totožnosť nemohla byť odhalená. Na súdne konanie sa agent predvoláva prostredníctvom Prezídia Policajného zboru. Doručenie predvolania agentovi zabezpečí príslušník Policajného zboru poverený prezidentom Policajného zboru. Ak je agentom iná osoba ako príslušník Policajného zboru alebo príslušník polície iného štátu a súhlasí s tým, aby bola jeho totožnosť odhalená, použijú sa na ďalšie konanie ustanovenia § 127 až 134 o svedkovi.

(12) Skutočnosti týkajúce sa trestných činov nesúvisiacich s vecou, v ktorej bol agent použitý, môžu sa v inom konaní použiť ako dôkaz iba vtedy, ak ide o zločin, korupciu, trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa alebo trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti.

(13) Pri postupe podľa odseku 1 možno použiť informačno-technické prostriedky. Pritom sa primerane postupuje podľa odseku 8.

(14) Agent môže plniť svoje úlohy i na území iného štátu. O jeho vyslaní do zahraničia po predchádzajúcom súhlase príslušných orgánov štátu, na ktorého území má pôsobiť, a na základe príkazu podľa odseku 5 rozhoduje prezident Policajného zboru, ak medzinárodná zmluva neustanovuje iný postup. Rovnako sa postupuje, ak má na území Slovenskej republiky pôsobiť ako agent príslušník iného štátu.

§ 118

Porovnávanie údajov v informačných systémoch

(1) V trestnom konaní pre úmyselný trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou tri roky, korupciu alebo pre iný úmyselný trestný čin, o ktorom na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva, možno vykonať porovnávanie údajov v informačných systémoch, ktoré obsahujú charakteristické, prípadne vylučujúce znaky týkajúce sa osôb alebo vecí dôležitých pre trestné konanie, s údajmi v iných informačných systémoch, ak je to nevyhnutné pre objasnenie trestného činu.

(2) Príkaz na porovnávanie údajov v informačných systémoch vydáva písomne predseda senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor.

(3) Príkaz podľa odseku 1 musí obsahovať označenie prevádzkovateľa informačného systému, ktorý je povinný poskytnúť údaje, a vymedzenie údajov a skúšobných znakov potrebných na porovnanie.

(4) Osoba podľa odseku 3 je povinná poskytnúť údaje potrebné na porovnávanie. Ak nemožno požadované údaje oddeliť od iných údajov, poskytnú sa aj iné údaje. Tieto iné údaje nemožno použiť ako dôkaz.

(5) Ak boli údaje poskytnuté na nosičoch informácií, musia sa tieto po ukončení porovnávania bez meškania vrátiť. Údaje, ktoré sa prenášali na iné

nosiče údajov, musí bez meškania vymazať orgán činný v trestnom konaní, súd alebo príslušník Policajného zboru, ktorý porovnávanie vykonal, ak už pre trestné konanie nie sú potrebné.

(6) Ak sa má záznam z porovnávania údajov použiť ako dôkaz, postupuje sa primerane podľa § 115 ods. 6.

(7) V inej trestnej veci, ako je tá, v ktorej sa vykonal porovnanie údajov, možno záznam ako dôkaz použiť len vtedy, ak sa súčasne aj v tejto veci vedie trestné konanie pre trestný čin uvedený v odseku 1.

(8) Ak sa pri porovnávaní údajov nezistili skutočnosti významné pre trestné konanie, orgán činný v trestnom konaní, súd alebo príslušník Policajného zboru, ktorý vykonával porovnávanie, musí získané záznamy predpísaným spôsobom bez meškania zničiť.

ŠIESTA HLAVA DOKAZOVANIE

Prvý diel Dokazovanie

§ 119

Všeobecné ustanovenia

(1) V trestnom konaní treba dokazovať najmä

- či sa stal skutok a či má znaky trestného činu,
- kto tento skutok spáchal a z akých pohnútok,
- závažnosť činu vrátane príčin a podmienok jeho spáchania,

d) osobné pomery páchatela v rozsahu potrebnom na určenie druhu a výmery trestu a uloženie ochranného opatrenia a iné rozhodnutia,

e) následok a výšku škody spôsobenú trestným činom,

f) príjmy z trestnej činnosti a prostriedky na jej spáchanie, ich umiestnenie, povahu, stav a cenu.

(2) Za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona. Dôkaznými prostriedkami sú najmä výsluch obvineného, svedkov, znalcov, posudky a odborné vyjadrenia, previerka výpovede na mieste, rekognícia, rekonštrukcia, vyšetrovací pokus, obhliadka, veci a listiny dôležité pre trestné konanie, oznámenie, informácie získané použitím informačno-technických prostriedkov alebo prostriedkov operatívno-pátracej činnosti.

(3) Dôkazy môžu obstarávať aj strany na vlastné náklady. V prípade oslobodenia spod obžaloby podľa § 285 písm. a), b) alebo c) nahradí účelne vynaložené náklady obvinenému štát.

(4) Dôkaz získaný nezákonným donútením alebo hrozbou takého donútenia sa nesmie použiť v konaní okrem prípadu, keď sa použije ako dôkaz proti osobe, ktorá také donútenie alebo hrozbu donútenia použila.

§ 120

**Predvolanie
a predvedenie obvineného**

(1) Ak sa obvinený, ktorý bol riadne a včas predvolaný na výsluch alebo iný úkon, bez dostatočného ospravedlnenia nedostaví, možno ho na tento úkon predviesť. Na to, ako aj na ďalšie následky nedostavenia sa musí byť obvinený v predvolaní upozornený.

(2) Obvinený môže byť predvedený aj bez predchádzajúceho predvolania, ak je to potrebné na úspešné vykonanie úkonu, najmä ak sa skrýva, nemá trvalé bydlisko, ak mu nie je možné doručiť predvolanie na adrese, ktorú uviedol.

(3) O predvedenie obvineného požiada orgán činný v trestnom konaní alebo súd útvar Policajného zboru. O predvedenie vojaka alebo príslušníka ozbrojeného zboru požiada orgán činný v trestnom konaní alebo súd jeho nadriadeného.

Výsluch obvineného

§ 121

(1) Výsluch obvineného vykonáva orgán činný v trestnom konaní alebo súd tak, aby zistil podstatné skutočnosti dôležité pre trestné konanie. K výpovedi ani k priznaniu nesmie byť obvinený nijakým nezákonným spôsobom donucovaný a pri výsluchu treba rešpektovať jeho osobnosť.

(2) Pred výsluchom musí byť obvinený poučený: „Ako obvinený máte právo vypovedať alebo odoprieť vypovedať. K priznaniu vás nikto nesmie nútiť. Máte právo zvoliť si obhajcu. Ak

nemáte prostriedky na zaplatenie obhajcu, máte právo žiadať, aby vám bol obhajca ustanovený. Máte právo žiadať, aby sa obhajca zúčastnil na vašom výsluchu a bez jeho prítomnosti nevypovedať.“

(3) Obvineného vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu treba poučiť aj o možnosti a podmienkach podmienenečného zastavenia trestného stíhania, uzavretia zmiernu a zastavenia trestného stíhania, o konaní o dohode o vine a treste, ako aj o podmienkach uloženia trestu prepadnutia majetku, ak bude vznesené obvinenie za niektorý z trestných činov uvedených v § 58 ods. 2 Trestného zákona.

§ 122

(1) Pred prvým výsluchom treba vždy zistiť totožnosť obvineného, jeho osobné, rodinné, majetkové a zárobkové pomery a predchádzajúce trestné stíhania a tresty, ktoré mu boli uložené. Poučenie uvedené v § 121 ods. 2 sa mu prečíta a v prípade potreby ešte aj primerane vysvetlí a obvinený podpisom potvrdí, že poučeniu porozumel. Treba ho poučiť aj o ďalších právach obvineného uvedených v § 34 ods. 1 až 3 a tiež o podmienkach doručovania písomností a následkoch s tým spojených. Potom treba obvineného oboznámiť so skutkom, ktorý sa mu kladie za vinu, a s jeho právnou kvalifikáciou.

(2) Obvinenému musí byť daná možnosť podrobne sa k obvineniu vyjadriť, najmä súvisle opísať skutočnosti, ktoré sú predmetom obvinenia, uviesť skutočnosti, ktoré obvinenie zo-

slabujú alebo vyvracajú, a ponúknuť o nich dôkazy.

(3) Obvinenému sa môžu klásť otázky na doplnenie výpovede alebo na objasnenie neúplností, nejasností alebo rozporov. Otázky sa musia klásť ohľaduplne a zrozumiteľne. Obvinenému sa však nesmú klásť otázky, v ktorých je obsiahnuté, ako na otázku odpovedať, otázky klamlivé ani otázky, ktoré by obsahovali skutočnosti, ktoré sa majú zistiť až z jeho výpovede. Otázky nesmú neodôvodnene zasahovať do súkromia vypočúvaného okrem zisťovania pohnútky činu.

§ 123

(1) Obvinenému možno dovoliť, aby skôr, než odpovie, nazrel do svojich poznámok. Táto okolnosť sa musí v zápisnici poznamenať.

(2) Ak treba zistiť pravosť rukopisu, možno obvineného vyzvať, aby napísal potrebný počet určených slov. Ak treba identifikovať hlas obvineného, možno ho vyzvať, aby poskytol hlasovú vzorku. K tomu ho však nemožno nijakým spôsobom donucovať. Obvinený je však povinný strpieť úkony potrebné na zistenie totožnosti.

§ 124

(1) Výpoveď obvineného sa do zápisnice zapisuje spravidla podľa diktátu vypočúvajúceho v priamej reči a pokiaľ možno doslova.

(2) Ak nejde o zápisnicu o hlavnom pojednávaní alebo o verejnom zasadnutí, musí sa zápisnica po skončení výsluchu predložiť obvinenému na

prečítanie, alebo ak o to požiada, musí sa mu prečítať. Obvinený má právo žiadať, aby bola zápisnica doplnená alebo aby sa v nej vykonali opravy v súlade s jeho výpoveďou. O tom treba obvineného poučiť.

(3) Zápisnicu o výsluchu, ktorý sa vykonal bez prirátia zapisovateľa, treba obvinenému pred podpisom prečítať alebo na prečítanie predložiť v prítomnosti nezúčastnenej osoby. Ak má obvinený proti obsahu zápisnice námietky, treba ich prejednať v prítomnosti prirátenej osoby a výsledok prejednávania zahrnúť do zápisnice.

§ 125

Konfrontácia

(1) Ak výpoveď obvineného v závažných okolnostiach nesúhlasí s výpoveďou spoluobvineného alebo svedka a rozpor nemožno vyjasniť inak, môže byť obvinený postavený tejto osobe tvárou v tvár.

(2) Osoby postavené tvárou v tvár si môžu klásť navzájom otázky len so súhlasom vypočúvajúceho.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 sa nepoužívajú v prípade agenta, ohrozeného svedka, chráneného svedka a svedka, ktorého totožnosť je utajená; to neplatí v prípade agenta, ktorý súhlasil s odhalením svojej totožnosti.

§ 126

Rekognícia

(1) Ak sa má výsluchom zistiť totožnosť nejakej osoby alebo veci, vyzve sa obvinený, aby ju opísal. Až potom sa

mu má osoba alebo vec ukázať, a to medzi viacerými osobami podobného zovňajšku alebo vecami toho istého druhu.

(2) Rekogníciu možno vykonať aj podľa fotografií, prípadne s použitím technických prostriedkov.

(3) K rekognícii treba vždy pribrať nezúčastnenú osobu.

Druhý diel

Svedkovia

§ 127

Povinnosť svedčiť

(1) Každý je povinný dostaviť sa na predvolanie orgánov činných v trestnom konaní a súdu a vypovedať ako svedok o tom, čo mu je známe o trestnom čine a o páchatelovi alebo o okolnostiach dôležitých pre trestné konanie.

(2) Každý je povinný napomáhať splnenie tejto povinnosti.

§ 128

Predvolanie, predvedenie a zabezpečenie svedka

(1) Svedok, ktorý bol riadne predvolaný a bez dostatočného ospravedlnenia sa k úkonu neustanoví, môže byť predvedený. V konaní pred súdom na základe uznesenia súdu môže byť svedok zabezpečený spôsobom uvedeným v § 88, ak sú splnené podmienky pre taký postup. Na následky nedostavenia sa musí v predvolaní upozorniť.

(2) Ak sa nedostaví príslušník ozbrojených síl alebo ozbrojeného zbo-

ru, požiada orgán činný v trestnom konaní alebo súd jeho nadriadeného, aby oznámil dôvod, prečo sa predvolaný nedostavil, prípadne aby ho dal predviesť alebo ho zabezpečil. V ostatných prípadoch požiada orgán činný v trestnom konaní alebo súd o predvedenie alebo zabezpečenie svedka útvar Policajného zboru.

§ 129

Zákaz výsluchu svedka

(1) Svedok nesmie byť vypočúvaný o okolnostiach, ktoré tvoria utajovanú skutočnosť, okrem prípadu, že bol od tejto povinnosti príslušným orgánom oslobodený. Oslobodenie možno odoprieť len vtedy, keby bola ohrozená obrana alebo bezpečnosť štátu alebo hrozila iná rovnako vážna škoda; dôvody na odopretie oslobodenia treba vždy uviesť.

(2) Svedok nesmie byť vypočúvaný ani vtedy, keby svojou výpoveďou porušil zákonom alebo medzinárodnou zmluvou uloženú alebo uznanú povinnosť mlčanlivosti okrem prípadu, že by bol od tejto povinnosti oslobodený príslušným orgánom alebo tým, v ktorého záujme má túto povinnosť.

(3) Zákaz výsluchu podľa odseku 2 sa nevzťahuje na svedeckú povinnosť týkajúcu sa trestného činu, ktorý má svedok povinnosť prekaziť podľa Trestného zákona.

§ 130

**Právo svedka
odoprieť výpoveď**

(1) Právo odoprieť výpoveď ako svedok má príbuzný obvineného v priamom rade, jeho súrodenec, osvojiteľ, osvojenec, manžel a druh. Ak je obvinených viac a svedok je v uvedenom pomere len k niektorému z nich, má právo odoprieť výpoveď ohľadne iných obvinených len vtedy, keď nemožno oddeliť výpoveď, ktorá sa ich týka, od výpovede týkajúcej sa obvineného, s ktorým je svedok v tomto pomere.

(2) Svedok je oprávnený odoprieť vypovedať, ak by výpoveďou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe, svojmu príbuznému v priamom rade, svojmu súrodencovi, osvojiteľovi, osvojenecovi, manželovi alebo druhovi, alebo iným osobám v rodinnom alebo obdobnom pomere, ktorých ujmu by právom pociťoval ako vlastnú ujmu. Svedok je oprávnený odoprieť vypovedať aj vtedy, ak by výpoveďou porušil spovedné tajomstvo alebo tajomstvo informácie, ktorá mu bola zverená ústne alebo písomne pod podmienkou mlčanlivosti ako osobe poverenej pastoračnou starostlivosťou.

Výsluch svedka

§ 131

(1) Pred výsluchom svedka treba vždy zistiť jeho totožnosť a pomer k obvinenému, poučiť ho o význame svedeckej výpovede a o práve odoprieť výpoveď, a ak treba, aj o zákaze výsluchu.

Svedok musí byť vždy poučený o tom, že je povinný vypovedať pravdu, nič nezamlčať, a o trestných následkoch krivej výpovede.

(2) Ak sa vypočúva ako svedok prezidentom Policajného zboru poverený príslušník Policajného zboru o skutočnostiach získaných agentom, súd do zápisnice uvedie príslušné krycie údaje agenta a meno, priezvisko a pracovisko povereného príslušníka Policajného zboru.

(3) Pri výsluchu na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadaní je svedok povinný zložiť prísahu s výnimkou výsluchu svedka podľa odseku 2.

§ 132

(1) Na začiatku výsluchu sa treba svedka opýtať na jeho pomer k prerozkovanej veci, ako aj k stranám a podľa potreby aj na iné okolnosti potrebné na zistenie jeho nezáujatosti a hodnovernosti. Svedkovi sa musí dať možnosť, aby súvisle vypovedal všetko, čo sám o veci vie, a odkiaľ sa dozvedel ním uvádzané skutočnosti.

(2) Svedka možno vypočúvať len do miery nevyhnutnej pre trestné konanie. Môžu sa mu klást otázky na doplnenie výpovede alebo na objasnenie neúplností, nejasností alebo rozporov. Otázky sa musia klást ohľaduplne a zrozumiteľne. Svedkovi sa nesmú klást otázky, v ktorých je obsiahnuté, ako na otázku odpovedať, otázky klamlivé ani otázky, ktoré by obsahovali skutočnosti, ktoré sa majú zistiť až z jeho výpovede. Otázky nesmú neodôvodnene zasahovať do súkromia

vypočúvaného s výnimkou zisťovania pohnútky obvineného, obzvlášť ak ide o svedka chorého alebo svedka poškodeného trestným činom proti ľudskej dôstojnosti.

§ 133

(1) Ak treba zistiť pravosť rukopisu, svedkovi sa môže prikázať, aby napísal potrebný počet určených slov.

(2) Ak treba identifikovať hlas, môže sa svedkovi prikázať, aby poskytol hlasovú vzorku.

§ 134

(1) Svedok, ktorý sa pre svoj vek, chorobu, telesnú alebo duševnú poruchu, alebo z iných vážnych dôvodov nemôže dostaviť na výsluch, môže byť vypočutý pomocou technických zariadení určených na prenos zvuku a obrazu.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa primárne použije aj vtedy, ak sa svedok pre svoj pobyt v cudzine nemôže alebo nechce dostaviť na výsluch, ale je ochotný vypovedať a príslušný orgán cudzieho štátu mu poskytne potrebnú právnu pomoc.

(3) Ustanovenie odseku 1 sa primárne použije aj pri výsluchu ohrozeného svedka alebo chráneného svedka, ktorému sa poskytuje pomoc podľa osobitného zákona. Rovnako sa postupuje v prípade, ak taký svedok má byť vypočúvaný v inej veci.

§ 135

(1) Ak je ako svedok vypočúvaná osoba mladšia ako 15 rokov o veciach,

ktorých oživovanie v pamäti by vzhľadom na jej vek mohlo nepriaznivo ovplyvňovať jej duševný a mravný vývoj, treba výsluch vykonávať obzvlášť ohľaduplne a po obsahovej stránke tak, aby sa výsluch v ďalšom konaní už nemusel opakovať. K výsluchu sa priberie pedagóg, iná osoba majúca skúsenosti s výchovou mládeže alebo znalec, ktorý so zreteľom na predmet výsluchu a stupeň duševného vývoja vypočúvanej osoby prispeje k správne vedeniu výsluchu. Ak to môže prispieť k správne vykonaniu výsluchu, prizve sa k výsluchu aj zákonný zástupca.

(2) V ďalšom konaní má byť taká osoba vypočúvaná znova len v nevyhnutných prípadoch, v prípravnom konaní len so súhlasom prokurátora. V konaní pred súdom možno na podklade rozhodnutia súdu vykonať dôkaz prečítaním zápisnice i bez podmienok uvedených v § 263. Osoba, ktorá bola pribraná k výsluchu, sa podľa potreby vypočuje na správnosť a úplnosť zápisnice alebo na spôsob, akým bol výsluch vykonaný, ako aj na spôsob, akým vypočúvaná osoba vypovedala.

(3) Ak je ako svedok vypočúvaná osoba mladšia ako 15 rokov a ak ide o trestný čin spáchaný voči blízkej osobe alebo zverenej osobe alebo je zrejmé z okolností prípadu, že opätovná výpoveď osoby mladšej ako 15 rokov môže byť ovplyvnená, alebo je odôvodnený predpoklad, že výsluch by mohol ovplyvňovať duševný a mravný vývoj osoby mladšej ako 15 rokov, výsluch sa vykoná s využitím technických zariadení určených na prenos zvuku a obra-

zu tak, aby osoba mladšia ako 15 rokov mohla byť v ďalšom konaní vypočutá len výnimočne. Ďalší výsluch osoby mladšej ako 15 rokov sa v prípravnom konaní môže vykonať len so súhlasom jej zákonného zástupcu a v prípadoch podľa § 48 ods. 2 so súhlasom opatrovníka.

(4) Ak bola vypočutá osoba mladšia ako 15 rokov podľa odseku 3, v konaní pred súdom sa pri vykonávaní tohto dôkazu postupuje podľa § 270 ods. 2; výsluch tohto svedka možno v konaní pred súdom vykonať len výnimočne.

§ 136

(1) Ak je dôvodná obava, že svedok alebo jemu blízka osoba sú pre uvedenie bydliska svedka ohrození, môže sa svedkovi povoliť, aby namiesto bydliska uviedol pracovisko alebo inú adresu, na ktorú sa mu môže doručiť predvolanie.

(2) Ak je dôvodná obava, že oznámením totožnosti, bydliska, prípadne miesta pobytu svedka je ohrozený jeho život, zdravie, telesná integrita alebo ak také nebezpečenstvo hrozí jemu blízkej osobe, môže sa svedkovi povoliť, aby neuvádzal údaje o svojej osobe. Na hlavnom pojednávaní však musí uviesť, ako sa oboznámil so skutočnosťami, o ktorých vypovedal. Materiály, ktoré umožňujú zistenie totožnosti takého svedka, sa ukladajú na prokuratúre a v konaní pred súdom u predsedu senátu. Do spisu sa zakladajú len vtedy, ak ohrozenie pomínie. Aj takému svedkovi v prípade potreby možno položiť otázky o okolnostiach, ktoré sa

týkajú jeho hodnovernosti, a tiež otázky týkajúce sa jeho vzťahu k obvinenému alebo poškodenému.

(3) Pred výsluchom svedka, ktorého totožnosť má zostať utajená, vykoná orgán činný v trestnom konaní a súd v záujme ochrany svedka podľa potreby opatrenia, ako sú najmä zmena vzhľadu a hlasu svedka, prípadne vykoná jeho výsluch s využitím technických zariadení vrátane zariadení určených na prenos zvuku a obrazu.

(4) Súhlas na postup podľa odsekov 1 a 2 dáva predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor.

(5) Pri odhaľovaní zločinov, korupcie, trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa alebo trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti možno výnimočne pri svedkovi použiť primerane ustanovenie § 117 ods. 3.

§ 137

Ak policajt neuzná dôvod na postup podľa § 136 ods. 1 alebo 2, hoci sa svedok toho domáha a uvádza konkrétne skutočnosti, ktoré taký postup odôvodňujú, policajt predloží vec prokurátorovi, aby preskúmal správnosť jeho postupu. Ak nehrozí nebezpečenstvo z omeškania, odloží výsluch svedka dovtedy, kým prokurátor o veci nerozhodne. Inak svedka vypočuje a do rozhodnutia prokurátora so zápisnicou o výsluchu zaobchádza tak, aby totožnosť svedka zostala utajená.

§ 138

Ustanovenia § 123 až 126 o výsluchu obvineného sa primerane použijú aj na výsluch svedka, na konfrontáciu medzi svedkami, ktorí už boli vypočutí, a na rekogníciu.

§ 139

(1) Ak orgán činný v trestnom konaní alebo súd zistí, že svedkovi hrozí nebezpečenstvo v súvislosti s pobytom obvineného alebo odsúdeného na slobode, poskytne mu informáciu o tom, že

- a) obvinený bol prepustený z väzby alebo z nej ušiel,
- b) odsúdený bol prepustený z výkonu trestu odňatia slobody alebo z neho ušiel.

(2) Svedok už v prípravnom konaní môže požiadať prokurátora a v konaní pred súdom súd, aby bol informovaný o skutočnostiach uvedených v odseku 1. Ak je odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody, žiadosť sa podáva na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni.

(3) Svedok sa môže výslovným vyhlásením písomne alebo ústne do zápisnice vzdať práva podľa odseku 1 a 2.

§ 140

Svedočné

(1) Svedok má nárok na náhradu nevyhnutných výdavkov a ušlej mzdy za prácu alebo iného preukázateľného ušlého príjmu. Nárok zaniká, ak ho svedok neuplatní do troch dní po svojom výsluchu, alebo po tom, ako mu bolo oznámené, že k výsluchu nedôjde,

alebo ak ho nevyčísli do 15 dní od uplatnenia nároku. Na to musí byť svedok upozornený.

(2) Výšku svedočného určí ten, kto svedka predvolal, a v konaní pred súdom predseda senátu.

Tretí diel

**Odborná činnosť
a znalecká činnosť**

§ 141

Odborná činnosť

(1) Ak sú na objasnenie skutočností dôležitej pre trestné konanie potrebné odborné znalosti, vyžiada orgán činný v trestnom konaní a v konaní pred súdom predseda senátu odborné vyjadrenie mimo znaleckú činnosť vykonávanú podľa osobitného zákona. V jednoduchých prípadoch sa možno uspokojiť s písomným potvrdením, o ktorého správnosti nie sú pochybnosti.

(2) O vyžiadaní odborného vyjadrenia alebo písomného potvrdenia podľa odseku 1 sa rozhodne opatrením.

(3) Orgán činný v trestnom konaní alebo súd vyžiada odborné vyjadrenie alebo písomné potvrdenie predovšetkým od organizácie špecializovanej na činnosť, ktorá je obsahom odborného vyjadrenia alebo písomného potvrdenia. Táto organizácia v odbornom vyjadrení alebo písomnom potvrdení uvedie meno osoby, ktorú možno vypočuť ako svedka k obsahu odborného

vyjadrenia alebo písomného potvrdenia.

(4) Ak to okolnosti prípadu vyžadujú, tomu, kto spracováva odborné vyjadrenie, sa umožní, aby sa v potrebnom rozsahu oboznámil s obsahom spisu, najmä s vykonanými dôkazmi. Na jeho návrh možno tiež vykonať dôkazy, ktoré potrebuje na účely podania odborného vyjadrenia.

(5) Odborné vyjadrenie alebo písomné potvrdenie možno vyžiadať aj od štátneho orgánu, ktorý odborné vyjadrenie alebo písomné potvrdenie predloží vždy bez náhrady.

Znalecká činnosť

§ 142

(1) Ak pre zložitosť objasňovanej skutočnosti nie je postup podľa § 141 postačujúci, príberie orgán činný v trestnom konaní a v konaní pred súdom predseda senátu znalca na podanie znaleckého posudku. Ak ide o objasnenie skutočnosti obzvlášť zložitej, príberú sa dvaja znalci. Dvoch znalcov treba pribrať vždy, ak ide o vyšetrenie duševného stavu a pitvu mŕtvol.

(2) Na prehliadku a pitvu mŕtvol nesmie byť ako znalec pribratý lekár, ktorý zomrelého ošetroval počas choroby, ktorá smrti predchádzala.

(3) O pribratí znalca sa rozhodne uznesením. Proti uzneseniu možno podať sťažnosť pre vecné dôvody alebo pre osobu znalca.

§ 143

(1) Orgán činný v trestnom konaní alebo súd príberie do trestného konania na podanie znaleckého posudku podľa § 142 predovšetkým znaleckú organizáciu špecializovanú na činnosť, ktorá je obsahom znaleckého posudku. Táto organizácia v znaleckom posudku uvedie meno znalca, ktorého možno vypočúť k obsahu znaleckého posudku.

(2) Ak v príslušnom odbore alebo odvetví nie je zapísaná žiadna osoba alebo osoba zapísaná v zozname znalcov nemôže podať znalecký posudok, alebo podanie znaleckého posudku by bolo spojené s neprímeranými ťažkosťami alebo nákladmi, možno do konania pribrať aj inú osobu s potrebnými odbornými a občianskymi predpokladmi, ak s tým súhlasí. Taká osoba je povinná pred vykonaním znaleckej činnosti zložiť sľub podľa osobitného zákona; ak ide o právnickú osobu, sľub zloží fyzická osoba poverená touto právnickou osobou vykonaním znaleckej činnosti.

§ 144

(1) Znalec musí byť pri pribratí upozornený na povinnosť bez odkladu oznámiť skutočnosti, pre ktoré by mohol byť vylúčený alebo ktoré mu vo veci bránia byť činný ako znalec. Musí byť tiež poučený o význame znaleckého posudku z hľadiska všeobecného záujmu a o trestných následkoch vedomie nepravdivého znaleckého posudku.

(2) Ak znalecký posudok obstará niektorá zo strán, poučí príslušný orgán činný v trestnom konaní alebo súd znalca na okolnosti uvedené v odseku 1.

§ 145

Príprava znaleckého posudku a výsluch znalca

(1) Úlohy, ktoré má znalec riešiť z hľadiska svojej odbornosti, sa mu určia spravidla v uznesení o pribratí znalca, a to formou otázok. Treba dbať pritom na to, že znalec nie je oprávnený riešiť právne otázky ani hodnotiť vykonané dôkazy, ani robiť právne závery. Znalcovi treba umožniť, aby sa v potrebnom rozsahu oboznámil s obsahom spisu, najmä s vykonanými dôkazmi. Možno mu tiež dovoliť, aby sa zúčastnil na výsluchu obvineného, svedkov alebo pri vykonávaní iných dôkazov. Na návrh znalca možno tiež vykonať dôkazy, ktoré potrebuje na účely podania posudku. Pri takom dokazovaní má právo byť prítomný a vypočúvaným osobám môže klásť otázky. Znalcovi možno zapožičať spis.

(2) Znalec podá posudok spravidla písomne. Len výnimočne, v jednodušších prípadoch, možno dovoliť, aby ho nadiktoval do zápisnice o výsluchu. Ak znalec spracoval posudok písomne, stačí, aby sa pri výsluchu naň odvolal. Posudok sa doručuje aj obhajcovi, a to na trovy obhajoby.

(3) Ak sa pribralo viac znalcov, ktorí dospeli po vzájomnej porade k súhlasným záverom, stačí, ak podá posu-

dok ten z nich, ktorého sami určili. Ak sa závery znalcov odlišujú, podá posudok každý z nich samostatne.

(4) V prípravnom konaní možno upustiť od výsluchu znalca, ak policajt alebo prokurátor nemá o spoľahlivosti a úplnosti podaného posudku pochybnosti.

(5) Ak posudok obstaral obvinený, poškodený alebo zúčastnená osoba, doručí ho prokurátorovi a ostatným stranám, ktorých záujmov sa dotýka.

§ 146

Chyby znaleckého posudku

Ak vzniknú pochybnosti o správnosti znaleckého posudku alebo ak je znalecký posudok nejasný alebo neúplný, treba požiadať znalca o vysvetlenie alebo doplnenie posudku. Ak by to nevedlo k odstráneniu pochybností alebo nejasností znaleckého posudku alebo k úplnosti znaleckého posudku, treba pribráť iného znalca.

§ 147

Posudok znaleckého ústavu

(1) Vo výnimočných a obzvlášť závažných prípadoch vyžadujúcich osobitné vedecké posúdenie alebo na preskúmanie posudku znalca môže orgán činný v trestnom konaní alebo súd pribráť na podanie znaleckého posudku znalecký ústav.

(2) Ak v príslušnom odbore alebo odvetví nie je žiadna právnická osoba zapísaná ako znalecký ústav alebo znalecký ústav zapísaný v zozname nemô-

že podať znalecký posudok, alebo podanie znaleckého posudku by bolo spojené s neprimeranými ťažkosťami alebo nákladmi, možno do konania pribrať na podanie znaleckého posudku inú právnickú osobu, ktorá je špecializovaným vedeckým a odborným pracoviskom alebo špecializovaným odborným pracoviskom.

(3) Znalecký ústav alebo právnická osoba pribratá na podanie znaleckého posudku podľa odseku 2 je povinná spracovať znalecký posudok písomne, v ktorom uvedie osoby, ktoré sa na spracovaní znaleckého posudku podieľali, a ich prípadné rozdielne závery. Ak pri spracovaní znaleckého posudku dospeli k zhodným záverom, určí sa v znaleckom posudku osoba, ktorá môže byť ako znalec vypočutá na účely trestného konania.

Vyšetrenie duševného stavu obvineného

§ 148

(1) Duševný stav vyšetrujú vždy dvaja znalci z odboru psychiatrie.

(2) Na vyšetrenie duševného stavu obvineného je potrebný príkaz súdu a v prípravnom konaní sudcu pre prípravné konanie.

(3) Ak na vyšetrenie duševného stavu nepostačí ambulantné vyšetrenie, môže súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie nariadiť, aby obvinený bol pozorovaný v zdravotníckom ústave alebo, ak je vo väzbe, v nemocnici pre obvinených a odsúdených.

(4) Proti uzneseniu v odseku 3 možno podať sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 149

(1) Pozorovanie duševného stavu v zdravotníckom ústave môže trvať najviac dva mesiace. Na odôvodnenú žiadosť môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora túto lehotu predĺžiť, avšak nie viac ako o jeden mesiac. Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť.

(2) Ak znalci u obvineného zistia príznaky nasvedčujúce jeho nepríčetnosti alebo zmenšenej príčetnosti, musia zaujať stanovisko aj k tomu, či je jeho pobyt na slobode nebezpečný.

§ 150

Vyšetrenie duševného stavu svedka

Ak sú závažné pochybnosti, či nie je u svedka, ktorého výpoveď je pre rozhodnutie obzvlášť dôležitá, podstatne znížená schopnosť správne vnímať alebo vypovedať, možno znalecky vyšetriť aj duševný stav svedka. V takom prípade je vždy potrebný príkaz súdu, v prípravnom konaní sudcu pre prípravné konanie. Vyšetrenie duševného stavu svedka pozorovaním v zdravotníckom ústave nie je prípustné.

§ 151

Odborný konzultant

(1) V odborne náročných veciach môžu orgány činné v trestnom konaní a súd pri postupe podľa § 241 ods. 5 ale-

bo § 243 ods. 3 využiť pomoc odborného konzultanta, ktorý, opierajúc sa o svoje odborné znalosti, poradí v odbornej problematike prejednávanej veci. O návrh na výber určitej osoby ako odborného konzultanta možno požiadať ústredný orgán štátnej správy, iný štátny orgán, vedeckú alebo výskumnú inštitúciu. So súhlasom orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu môže odborný konzultant v potrebnom rozsahu nazeráť do spisu a byť prítomný pri vykonávaní úkonov trestného konania. Do vykonávania úkonov však nemôže zasahovať. O skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v priebehu trestného konania, je povinný zachovávať mlčanlivosť. Účasť odborného konzultanta nevylučuje, aby sa na posúdenie odborných otázok pribral znalec, ktorý podá znalecký posudok.

(2) Kto pôsobil ako konzultant, nemôže byť v tej istej veci znalcom a nemôže podať ani písomné vyjadrenie.

(3) Odborný konzultant sa priberie opatrením. Na odmeňovanie odborného konzultanta sa použije primerane ustanovenie § 152 ods. 3.

§ 152

Spoločné ustanovenie

(1) Na ustanovenie znalca, spôsobilosť na túto funkciu a vylúčenie z nej, o práve odoprieť vykonanie znaleckého posudku, o sľube znalca pred vykonaním znaleckej činnosti, o pribratí konzultanta, ako aj náhrade hotových výdavkov a o odmene za znalecký úkon sa vzťahujú osobitné predpisy.

(2) Výšku odmeny za znalecký úkon určí ten, kto znalca pribral. Ak ten, kto znalca pribral, nesúhlasí s výškou odmeny vyúčtovanej za znaleckú činnosť, rozhodne o odmene uznesením. Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

(3) Kto podal odborné vyjadrenie alebo písomné potvrdenie, má nárok na náhradu nevyhnutných výdavkov a ušlej mzdy, alebo iného preukázateľného ušlého príjmu. Ak ten, kto odborné vyjadrenie alebo písomné potvrdenie vyžiadal, nesúhlasí s výškou vyúčtovanej náhrady, rozhodne o náhrade uznesením. Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok. Nárok na náhradu však zaniká, ak nie je uplatnený do troch dní od vypracovania odborného vyjadrenia alebo písomného potvrdenia, alebo po tom, čo mu bolo oznámené, že vyžiadanie odborného vyjadrenia alebo písomného potvrdenia sa ruší; na to musí byť ten, kto podal odborné vyjadrenie alebo písomné potvrdenie, upozornený.

(4) Ak znalecký posudok, odborné vyjadrenie alebo písomné potvrdenie podá pre orgán činný v trestnom konaní alebo súd organizácia zriadená na znaleckú alebo odbornú činnosť Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, podá ju vždy bez náhrady.

Štvrtý diel

Ostatné dôkazné prostriedky

§ 153

Listinné a vecné dôkazy

(1) Listinnými dôkazmi sú listiny, ktoré svojím obsahom dokazujú alebo vyvracajú skutočnosť vzťahujúcu sa na objasňovaný skutok, na obvineného alebo iné osoby, ktoré majú k veci vzťah.

(2) Vecnými dôkazmi sú predmety, ktorými alebo na ktorých bol trestný čin spáchaný, ktoré dokazujú alebo vyvracajú dokazovanú skutočnosť a môžu byť prostriedkom na odhalenie alebo zistenie trestného činu alebo jeho páchatela, ako aj stopy trestného činu.

(3) Vecnými dôkazmi sú aj zvukové, obrazové alebo obrazovo-zvukové záznamy.

§ 154

Obhliadka

(1) Obhliadka sa vykonáva, ak majú byť priamym pozorovaním objasnené skutočnosti dôležité pre trestné konanie, najmä ak by mohli byť zistené alebo zaistené akékoľvek stopy. Obhliadky sa môže zúčastniť osoba, ktorá vykonáva odbornú činnosť, alebo pribratý znalec.

(2) Pri vykonaní obhliadky sa vždy spíše zápisnica, ktorá musí obsahovať úplný opis predmetu obhliadky. K zápisnici treba pripojiť zvukové, obrazové alebo obrazovo-zvukové záznamy, náčrty a iné vyhotovené dokumenty a pomôcky.

(3) Obhliadku vykonáva orgán činný v trestnom konaní a v konaní pred súdom súd.

§ 155

Prehliadka tela a podobné úkony

(1) Prehliadke tela je povinný podrobiť sa každý, ak treba zistiť, či sú na jeho tele stopy alebo následky trestného činu. Ak prehliadku tela nerobí lekár, môže ju vykonať len osoba toho istého pohlavia.

(2) Ak na dôkaz treba vykonať skúšku krvi alebo iný obdobný úkon, je osoba, o ktorú ide, povinná strpieť, aby jej lekár alebo odborný zdravotný pracovník odobral krv alebo vykonal iný potrebný úkon, ak nie je spojený s nebezpečenstvom pre jej zdravie. Odber biologického materiálu, ktorý nie je spojený so zásahom do telesnej integrity osoby, ktorej sa úkon týka, môže uskutočniť aj táto osoba alebo s jej súhlasom orgán činný v trestnom konaní. Pri odbere vzoriek na analýzu deoxyribonukleovej kyseliny sa postupuje podľa osobitného zákona.

(3) Ak na účely dokazovania treba zistiť totožnosť osoby, ktorá sa zdržiavala na mieste činu, je osoba, o ktorú ide, povinná strpieť úkony potrebné na také zistenie.

(4) O povinnosti podľa predchádzajúcich odsekov treba túto osobu poučiť s upozornením, že v prípade nevyhovenia môže jej byť uložená poriadková pokuta.

§ 156

**Prehliadka a pitva mŕtvol
a jej exhumácia**

(1) Ak vznikne podozrenie, že smrť človeka bola spôsobená trestným činom, musí byť mŕtvola prehliadnutá a pitvaná. Prehliadku a pitvu mŕtvol nariadi prokurátor alebo policajt uznesením. Pochovať mŕtvolu možno v takých prípadoch len so súhlasom prokurátora, ktorý súhlas vydá po prehliadke a pitve bez meškania.

(2) Exhumáciu mŕtvol môže nariadiť len predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor uznesením.

§ 157

Vyšetrovací pokus

(1) Vyšetrovací pokus sa vykoná, ak majú byť pozorovaním vo vytvorených alebo, obmieňaných podmienkach preverované alebo upresňované skutočnosti zistené v trestnom konaní, prípadne ak majú byť zistené nové skutočnosti dôležité pre trestné konanie.

(2) Vyšetrovací pokus sa nevykoná, ak je to vzhľadom na okolnosti prípadu alebo osobu podozrivého, obvineného, poškodeného alebo svedka nevhodné alebo ak účel vyšetrovacieho pokusu možno dosiahnuť inak.

(3) Ak je to vzhľadom na povahu veci a na skutočnosti, ktoré doteraz vyšli v trestnom konaní najavo, potrebné, priberie sa k vyšetrovaciemu pokusu znalec. Podľa potreby sa na vyšetrovacom pokuse zúčastní podozrivý, obvinený, poškodený a svedok. Ich

účast sa na vyšetrovacom pokuse riadi zásadami platnými pre ich výsluch.

(4) K úkonom, ktoré súvisia s vyšetrovacím pokusom, nesmie byť obvinený, podozrivý alebo svedok, ktorý má právo odoprieť výpoveď, žiadnym spôsobom donucovaný.

§ 158

**Previerka výpovede
na mieste činu**

(1) Previerka výpovede na mieste činu sa vykoná, ak je to potrebné na doplnenie alebo overenie údajov dôležitých pre trestné konanie, ktoré sa vzťahujú k tomuto miestu.

(2) Na postup pri previerke výpovede na mieste činu sa primerane použijú ustanovenia o vyšetrovacom pokuse.

§ 159

Rekonštrukcia

(1) Rekonštrukcia sa vykoná, ak má byť napodobnená situácia a okolnosti, za ktorých bol spáchaný trestný čin alebo ktoré majú k nemu podstatný vzťah, alebo ak má byť preverená výpoveď obvineného, poškodeného alebo svedka, ak iné dôkazy vykonané v trestnom konaní nepostačujú na objasnenie veci.

(2) Na postup pri rekonštrukcii sa primerane použijú ustanovenia o vyšetrovacom pokuse.

§ 160

**Hlasová skúška
a hlasová vzorka**

Ak je v trestnom konaní potrebné identifikovať hlas obvineného alebo svedka, možno na účely preverenia hlasovej vzorky vykonať hlasovú skúšku. Za hlasovú vzorku môže slúžiť aj zvukový záznam z výsluchu obvineného alebo svedka.

Piaty diel

Mlčanlivosť

§ 161

Vyhlásenie o mlčanlivosti

Orgány činné v trestnom konaní a súd musia osobu, ktorá sa v priebehu konania oboznamuje alebo jednorazovo oboznámiť s utajovanými skutočnosťami, poučiť o povinnostiach podľa osobitných predpisov a musia jej dať podpísať písomné vyhlásenie o mlčanlivosti; vyhlásenie o mlčanlivosti je súčasťou spisu orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu. Orgán činný v trestnom konaní a súd je povinný bez meškania o tejto skutočnosti informovať príslušný štátny orgán podľa osobitných predpisov.

SIEDMA HLAVA

ROZHODNUTIA

§ 162

Spôsob rozhodovania

(1) Súd rozhoduje rozsudkom, trestným rozkazom alebo príkazom, kde to zákon výslovne ustanovuje;

v ostatných prípadoch rozhoduje, ak zákon neustanovuje niečo iné, uznesením.

(2) Orgány činné v trestnom konaní rozhodujú, ak zákon neustanovuje niečo iné, uznesením. Príkazom rozhodujú, kde to zákon výslovne ustanovuje.

Prvý diel

Rozsudok**Obsah rozsudku**

§ 163

(1) Rozsudok po úvodných slovách „V mene Slovenskej republiky“ musí obsahovať

- a) označenie súdu, o ktorého rozsudok ide, mená a priezviská sudcov a prísediacich, ktorí sa na rozhodnutí zúčastnili,
- b) dátum a miesto vyhlásenia rozsudku,
- c) výrok rozsudku s uvedením zákonných ustanovení, ktoré sa použili,
- d) odôvodnenie, ak zákon neustanovuje niečo iné,
- e) poučenie o opravnom prostriedku.

(2) Obžalovaný musí byť v rozsudku označený svojím menom a priezviskom, dátumom a miestom narodenia a bydliska, prípadne inými údajmi potrebnými na to, aby nemohol byť zamenený s inou osobou. Ak ide o osobu podliehajúcu pôsobnosti vojenských súdov, uvedie sa i hodnosť obžalovaného a útvár, ktorého je príslušníkom.

(3) Výrok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného alebo ktorým sa spod obžaloby oslobodzuje, musí pres-

ne označovať trestný čin, ktorého sa výrok týka, a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením právnej kvalifikácie, ale aj uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, prípadne aj s uvedením iných skutočností potrebných na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným, ako aj uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu.

§ 164

V rozsudku, ktorým sa rozhoduje o vine, uvedie súd aj výrok o

- a) náhrade škody, ak bol nárok na jej náhradu riadne a včas uplatnený,
- b) ochrannom opatrení, ak o ňom bolo na hlavnom pojednávaní alebo na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní rozhodnuté.

§ 165

(1) Odsudzujúci rozsudok musí obsahovať výrok o treste s uvedením zákonných ustanovení, podľa ktorých bol trest uložený alebo podľa ktorých bolo od potrestania upustené, a to prípadne s poukazom na prijatú záruku. Ak bol uložený trest odňatia slobody, ktorého výkon možno podmienične odložiť alebo podmienične odložiť s probačným dohľadom, musí rozsudok obsahovať aj výrok o tom, či bol podmieničný odklad povolený, a prípadne, na aké podmienky je viazaný. Ak bol uložený trest odňatia slobody na doživotie alebo iný nepodmieničný trest odňatia slobody, rozsudok musí obsahovať výrok o spôsobe výkonu tohto trestu.

(2) Vo výroku oslobodzujúceho rozsudku sa musí uviesť, o ktorý z dôvodov uvedených v § 285 sa oslobodenie spod obžaloby opiera uvedením zákonného ustanovenia a slovným vyjadrením tohto dôvodu.

§ 166

Súd, ktorý rozhoduje znovu vo veci, v ktorej skorší rozsudok bol na základe odvolania, dovolania alebo návrhu na obnovu zrušený len čiastočne, uvedie v novom rozsudku iba tie výroky, pre ktoré o veci znovu rozhoduje. Na súvislosť týchto výrokov s výrokmi, v ktorých zostal skorší rozsudok nedotknutý, pritom poukáže.

§ 167

V rozsudku, ktorým sa ukladá súhrnný trest, musí súd označiť tie skoršie rozsudky, v ktorých nový rozsudok zrušuje výrok o treste a nahrádza ho výrokom o súhrnnom treste.

§ 168

(1) Ak rozsudok obsahuje odôvodnenie, súd v ňom stručne uvedie, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Ak roz-

sudok obsahuje ďalšie výroky, treba odôvodniť aj tieto výroky.

(2) V odôvodnení rozsudku, ktorým sa schválila dohoda o vine a treste, súd stručne uvedie najmä priebeh konania o dohode a jeho výsledok, odpovede obvineného na otázky uvedené v § 333 ods. 3; ak je obvinený mladistvý a v čase konania nedovŕšil osemnásť rok svojho veku, aj vyjadrenie jeho obhajcu a zákonného zástupcu.

Porada a hlasovanie o rozsudku

§ 169

(1) Pri porade o rozsudku posúdi súd najmä, či

- a) sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný,
- b) tento skutok má všetky znaky niektorého trestného činu a aká je jeho právna kvalifikácia,
- c) tento skutok spáchal obžalovaný,
- d) je obžalovaný za tento skutok trestne zodpovedný,
- e) trestnosť skutku nezanikla,
- f) prijíma ponúknutú záruku záujmového združenia občanov alebo dôveryhodnej osoby,
- g) má byť obžalovanému uložený trest a aký,
- h) má byť obžalovanému uložená povinnosť nahradiť poškodenému škodu a v akom rozsahu,
- i) má byť uložené ochranné opatrenie a aké.

(2) Ak sa rozhoduje o rozsudku, ku ktorému strany dospeli dohodou o vine a treste, okrem skutočností uvedených v odseku 1 posúdi tiež odpovede na otázky podľa § 333 ods. 3.

§ 170

(1) Na porade o hlasovaní nesmie byť okrem predsedu senátu, sudcov, prísediacich a zapisovateľa, ktorí sa zúčastnili na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí, ktoré rozsudku bezprostredne predchádzalo, prítomný nikto iný. So súhlasom predsedu senátu sa na porade o hlasovaní môže zúčastniť aj náhradný sudca, náhradný prísediaci a vyšší súdny úradník, ktorí však nehlasujú.

(2) O obsahu porady sú účastníci povinní zachovať mlčanlivosť.

(3) Pri hlasovaní rozhoduje väčšina hlasov. Ak nemožno väčšinu dosiahnuť, pripočítavajú sa hlasy obžalovanému najmenej priaznivé k hlasom po nich priaznivejším tak dlho, až sa dosiahne väčšina. Ak je sporné, ktorá mienka je pre obžalovaného priaznivejšia, rozhodne sa o tom hlasovaním.

(4) Každý člen senátu musí hlasovať, aj keď bol v niektorej predchádzajúcej otázke prehlasovaný. Pri hlasovaní o treste alebo o ochrannom opatrení, alebo o náhrade škody sa však môžu hlasovania zdržať tí, ktorí hlasovali za oslobodenie spod obžaloby; ich hlasy sa pripočítajú k hlasu pre obžalovaného najpriaznivejšiemu.

(5) Prísediaci a sudcovia hlasujú pred predsedom senátu. Prísediaci a služobne mladší sudcovia hlasujú

pred služobne staršími a na vojenských súdoch prísediaci alebo sudcovia hodnotou nižší pred prísediacimi alebo sudcami hodnotou vyššími. Predseda senátu hlasuje posledný.

(6) Odlišný názor sudcov a prísediacich, ktorí sa zúčastňujú na hlasovaní o vine alebo treste alebo o ochrannom opatrení, alebo o náhrade škody, sa zapíše do zápisnice o hlasovaní.

(7) O hlasovaní sa spíše osobitná zápisnica, ktorá musí byť bezprostredne po jej podpísaní osobami, ktoré hlasovali, a zapisovateľom vložená do obálky, zalepená a opatrená odtlačkom pečiatky a podpisom zapisovateľa.

§ 171

Vyhlásenie rozsudku

(1) Rozsudok treba vždy vyhlásiť verejne; vyhlasuje ho predseda senátu.

(2) Vyhlasujú sa úvodné slová „V mene Slovenskej republiky“, úplné znenie výroku tak, ako bol odhlasovaný, aspoň podstatná časť odôvodnenia a poučenie o opravnom prostriedku. Pri vyhlasovaní úvodných slov a výroku rozsudku prítomní povstanú.

(3) V poučení sa uvedie, proti ktorým výrokom rozsudku môže podať odvolanie oprávnená osoba a v akej lehote. Zároveň sa v ňom uvedie, že rozsudok možno napadnúť odvolaním len v niektorej jeho časti alebo sa odvolania výslovne vzdať.

(4) Rozsudok sa vyhlási spravidla ihneď po skončení pojednávania, ktoré rozsudku predchádzalo; ak to nie je možné, možno pre vyhlásenie rozsud-

ku pojednávanie odročiť, najviac však o tri pracovné dni.

§ 172

Vyhotovenie rozsudku

(1) Každý rozsudok treba vyhotoviť písomne. Vyhotovenie rozsudku musí byť v zhode s obsahom rozsudku tak, ako bol vyhlásený.

(2) Ak sa po vyhlásení rozsudku prokurátor aj obvinený vzdali odvolania alebo taký prejav urobili v lehote troch pracovných dní od vyhlásenia rozsudku, môže sa vyhotoviť zjednodušený písomný rozsudok, ktorý neobsahuje odôvodnenie. Ak ide o mladistvého obvineného, takéto vyhlásenie treba vyžiadať aj od zákonného zástupcu a zástupcu štátneho orgánu starostlivosti o mládež.

(3) Rozsudok treba písomne vyhotoviť vo väzobných veciach najneskôr do 10 pracovných dní, v ostatných veciach do 30 pracovných dní odo dňa jeho vyhlásenia; ak ho zo závažných dôvodov nemožno v tejto lehote vyhotoviť, predseda súdu môže povoliť dlhšiu lehotu, najviac však dvojnásobok uvedených lehôt; o tomto súd upovedomí strany.

(4) Ak nemôže predseda senátu alebo sudca vyhlásený rozsudok písomne vyhotoviť pre prekážku dlhšieho trvania, vyhotoví ho na príkaz predsedu súdu iný sudca.

(5) Vyhotovený rozsudok podpíše predseda senátu a ten, kto ho vypracoval. Ak nemôže predseda senátu podpísať vyhotovenie rozsudku pre pre-

kážku dlhšieho trvania, podpíše ho za neho iný člen senátu; dôvod treba na vyhotovení rozsudku poznamenať.

§ 173

Doručenie rozsudku

(1) Rovnopis rozsudku sa doručí obžalovanému, prokurátorovi, poškodenému, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody, zúčastnenej osobe, a to aj keď boli pri vyhlásení rozsudku prítomní.

(2) Ak má obžalovaný obhajcu alebo zákonného zástupcu, doručí sa rovnopis rozsudku aj jemu.

(3) U mladistvého obžalovaného sa rovnopis rozsudku doručí vždy aj štátnemu orgánu starostlivosti o mládež a zákonnému zástupcovi, s ktorým obžalovaný žije spoločne v domácnosti.

(4) Ak má zúčastnená osoba alebo poškodený zákonného zástupcu, doručí sa rovnopis rozsudku len zákonnému zástupcovi; ak majú splnomocnenca, doručí sa len splnomocnencovi.

(5) Ak bola prijatá ponúknutá záruka, doručí sa rovnopis rozsudku aj tomu, kto záruku ponúkol.

§ 174

Oprava vyhotovenia rozsudku a jeho rovnopisu

(1) Predseda senátu môže osobitným uznesením kedykoľvek opraviť písárske chyby a iné zrejme nesprávnosti, ku ktorým došlo pri vyhotovení rozsudku a v jeho rovnopisoch, tak, aby vyhotovenie bolo v úplnej zhode s obsahom rozsudku, ako bol vyhláse-

ný. Opravu môže nariadiť aj súd vyššieho stupňa.

(2) Rovnopis uznesenia o oprave sa doručí všetkým osobám, ktorým bol doručený rovnopis rozsudku.

(3) Proti rozhodnutiu o oprave podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

(4) Po právoplatnosti uznesenia o oprave sa uznesenie o oprave stáva súčasťou pôvodného rozsudku, čo sa uvedie pri vyznačení právoplatnosti uznesenia.

§ 175

Účinky opravy

Ak sa oprava vyhotovenia rozsudku alebo oprava rovnopisu rozsudku podstatne dotkla obsahu niektorého z výrokov rozsudku, plynie prokurátorovi a osobe priamo dotknutej opravovým výrokom lehota na odvolanie od doručenia rovnopisu uznesenia o oprave a ak bola proti uzneseniu o oprave podaná sťažnosť, od doručenia rozhodnutia o sťažnosti. O tom treba osobu výrokom priamo dotknutú poučiť.

Druhý diel

Uznesenie

§ 176

Obsah uznesenia

(1) Uznesenie musí obsahovať

- a) označenie orgánu, o ktorého rozhodnutie ide, mená a priezviská osôb, ktoré sa na rozhodnutí zúčastnili,
- b) dátum a miesto rozhodnutia,

- c) výrok uznesenia s uvedením zákonných ustanovení, ktoré boli použité, a ak ide o rozhodnutie vo veci samej, aj skutok a jeho právnu kvalifikáciu,
- d) odôvodnenie, ak zákon neustanovuje niečo iné,
- e) poučenie o opravnom prostriedku.

(2) V odôvodnení treba, ak to prichádza podľa povahy veci do úvahy, uviesť najmä skutočnosti, ktoré sa považujú za dokázané, dôkazy, o ktoré sa skutkové zistenia opierajú, úvahy, ktorými sa rozhodujúci orgán spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako aj právne úvahy, na ktorých základe podľa príslušných ustanovení zákona posudzoval dokázané skutočnosti.

(3) Vo vykonávacom konaní môže súd prvého stupňa vyhotoviť zjednodušené uznesenie, ak sa po jeho vyhlásení na verejnom zasadnutí obvinený alebo iná oprávnená osoba a prokurátor vzdali práva na podanie sťažnosti. Zjednodušené uznesenie neobsahuje odôvodnenie.

§ 177

Vyhlásenie uznesenia

Vyhásiť treba len tie uznesenia, ktoré boli urobené

- a) pri úkone vykonávanom za účasti osoby, ktorej sa uznesenie dotýka,
- b) na hlavnom pojednávaní,
- c) na verejnom zasadnutí,
- d) na neverejnom zasadnutí.

§ 178

Vyhotovenie uznesenia

(1) Netreba vyhotovovať uznesenia, ktorými sa upravuje priebeh konania alebo spôsob vykonania dôkazov alebo ktorými sa nariaďuje alebo pripravuje hlavné pojednávanie alebo zasadnutie súdu.

(2) Rovnako netreba vyhotovovať uznesenia, ktoré sú zapísané v plnom znení v zápisnici o úkone okrem prípadu, ak by bolo treba rovnopis takého uznesenia doručovať niektorej osobe. Ak sa má v takom prípade doručiť iba prokurátorovi, možno mu doručiť rovnopis zápisnice.

§ 179

Oznamovanie uznesenia

(1) Uznesenie treba oznámiť osobe, ktorej sa priamo dotýka, ako aj osobe, ktorá naň dala svojím návrhom podnet; uznesenie súdu sa oznámi aj prokurátorovi. Oznámenie sa robí buď vyhlásením uznesenia v prítomnosti toho, komu treba uznesenie oznámiť, alebo doručením rovnopisu uznesenia.

(2) Ak má osoba, ktorej treba uznesenie oznámiť, obhajcu, prípadne splnomocnenca, postačí, ak sa uznesenie vyhlási buď tejto osobe, alebo jej obhajcovi, prípadne splnomocnencovi; ak sa oznamuje uznesenie doručením rovnopisu, doručí sa len obhajcovi, prípadne splnomocnencovi. Ak ide o osobu pozbavenú spôsobilosti na právne úkony alebo osobu, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená a ktorá obhajcu, prípadne splnomocnenca

nemá, oznámi sa uznesenie jej zákonnému zástupcovi.

(3) Ak sa však oznamuje obvinenému, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, uznesenie, proti ktorému môže podať sťažnosť, treba ho oznámiť obvinenému, jeho obhajcovi a zákonnému zástupcovi. Ak je obvinený vo väzbe, vo výkone trestu odňatia slobody alebo na pozorovaní v zdravotníckom ústave, treba uznesenie, proti ktorému je prípustná sťažnosť, oznámiť obvinenému a jeho obhajcovi aj vtedy, ak obvinený nemá obmedzenú spôsobilosť na právne úkony.

(4) Ak nebol zástupca štátneho orgánu starostlivosti o mládež prítomný pri vyhlásení uznesenia, proti ktorému je prípustná sťažnosť alebo ktorým bolo trestné stíhanie zastavené alebo prerušené alebo vec postúpená, doručí sa štátnemu orgánu poverenému starostlivosťou o mládež rovnopis tohto uznesenia, ak v čase vyhlásenia uznesenia mladistvý obvinený nedovŕšil osemnásť rok svojho veku.

(5) Uznesenie, ktorým sa rozhodlo o opravnom prostriedku, sa prokurátorovi, osobe, ktorej sa rozhodnutie priamo týka, a osobe, ktorá svojím návrhom dala na uznesenie podnet, vždy v rovnopise doručí.

(6) Ustanovenia odsekov 1 až 5 sa nepoužijú na prípad podľa § 47 ods. 3; ak najvyšší súd nezamietne návrh, uznesenie doručí generálnemu prokurátorovi, ktorý zabezpečí, aby bolo

uznesenie oznámené jeho zverejnením vhodným spôsobom.

§ 180

Použitie ustanovení o rozsudku

Ak tento diel neustanovuje niečo iné, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia prvého dielu tejto hlavy o rozsudku.

Tretí diel

Príkaz

§ 181

Obsah príkazu

(1) Príkaz musí obsahovať

- a) označenie orgánu, o ktorého rozhodnutie ide,
- b) dátum a miesto rozhodnutia,
- c) výrok príkazu s uvedením zákonných ustanovení, ktoré boli použité,
- d) skutok s uvedením právnej kvalifikácie trestného činu, ak z povahy veci nevyplýva niečo iné.

(2) Písomné vyhotovenie príkazu musí obsahovať odôvodnenie vtedy, kde to zákon výslovne ustanovuje.

(3) Proti príkazu opravný prostriedok nie je prípustný.

§ 182

Použitie ustanovení o rozsudku

Ak tento diel neustanovuje niečo iné, použijú sa na príkaz primerane ustanovenia prvého dielu tejto hlavy o rozsudku.

Štvrtý diel

**Právoplatnosť
a vykonateľnosť rozhodnutí**

§ 183

**Právoplatnosť
a vykonateľnosť rozsudku**

(1) Rozsudok je právoplatný, a ak neustanovuje tento zákon niečo iné, aj vykonateľný, ak

- a) zákon proti nemu nepripúšťa odvolanie,
- b) zákon síce proti nemu pripúšťa odvolanie, ale
 1. odvolanie v lehote podané nebolo,
 2. oprávnené osoby sa odvolania výslovne vzdali alebo ho výslovne vzali späť, alebo
 3. podané odvolanie bolo zamietnuté.

(2) Odvolanie podané len poškodeným proti výroku o náhrade škody a odvolanie podané len zúčastnenou osobou nebráni tomu, aby ostatné časti rozsudku nadobudli právoplatnosť a boli vykonané. Ani odvolanie týkajúce sa len niektorého z viacerých obžalovaných nebráni tomu, aby rozsudok u ostatných obžalovaných nadobudol právoplatnosť a bol vykonaný.

(3) Ak bola lehota na podanie odvolania zmeškaná, ale oprávnenou osobou bola podaná žiadosť o navrátenie lehoty, nemožno rozsudok vykonať až do právoplatnosti rozhodnutia o tejto žiadosti.

§ 184

**Právoplatnosť
a vykonateľnosť uznesenia**

(1) Uznesenie je právoplatné a vykonateľné, ak

- a) zákon proti nemu nepripúšťa sťažnosť,
- b) zákon síce proti nemu pripúšťa sťažnosť, ale
 1. sťažnosť v lehote podaná nebola,
 2. oprávnené osoby sa sťažnosti výslovne vzdali alebo ju výslovne vzali späť, alebo
 3. podaná sťažnosť bola zamietnutá.

(2) Uznesenie je vykonateľné, aj keď doteraz nenadobudlo právoplatnosť, ak zákon proti nemu síce pripúšťa sťažnosť, ale nepriznáva jej odkladný účinok.

(3) Sťažnosť, ktorá sa týka len niektorej z viacerých osôb alebo len niektorej z viacerých vecí, o ktorých bolo rozhodnuté tým istým uznesením, nebráni ani v prípade, že má odkladný účinok, tomu, aby uznesenie nadobudlo právoplatnosť a bolo vykonané v ostatných častiach, ak ich možno oddeľiť.

(4) Ak bola lehota na podanie sťažnosti, ktorá má odkladný účinok, zmeškaná, ale oprávnenou osobou bola podaná žiadosť o navrátenie lehoty, nemožno uznesenie vykonať až do právoplatného rozhodnutia o tejto žiadosti.

ÔSMA HLAVA

SŤAŽNOSŤ
A KONANIE O SŤAŽNOSTI

§ 185

**Prípustnosť
a účinok sťažnosti**

(1) Opravným prostriedkom proti uzneseniu je sťažnosť.

(2) Sťažnosťou možno napadnúť každé uznesenie policajta okrem uznesenia o začatí trestného stíhania. Uznesenie súdu alebo prokurátora možno sťažnosťou napadnúť len v tých prípadoch, v ktorých to zákon výslovne pripúšťa, a ak rozhoduje vo veci v prvom stupni.

(3) Proti uzneseniu predsedu senátu odvolacieho súdu, ktorým uložil poriadkovú pokutu, je prípustná sťažnosť, o ktorej rozhodne iný senát tohto súdu, ktorý pri tomto rozhodovaní má postavenie nadriadeného orgánu.

(4) Proti uzneseniu senátu odvolacieho súdu o vzatí obvineného do väzby je prípustná sťažnosť, o ktorej rozhodne iný senát tohto súdu, ktorý pri tomto rozhodovaní má postavenie nadriadeného orgánu.

(5) Proti uzneseniu generálneho prokurátora možno podať sťažnosť, iba ak ide o uznesenie o zaistení majetku podľa § 191. O sťažnosti rozhoduje najvyšší súd.

(6) Sťažnosť má odkladný účinok, len kde to zákon výslovne ustanovuje.

§ 186

Oprávnené osoby

(1) Ak neustanovuje zákon niečo iné, môže sťažnosť podať osoba, ktorej sa uznesenie priamo týka alebo ktorá na uznesenie dala návrh, na ktorý ju zákon oprávňuje; proti uzneseniu súdu môže podať sťažnosť aj prokurátor, a to aj v prospech obvineného. V prospech mladistvého obvineného môžu podať sťažnosť, a to aj proti jeho vôli, zákonný zástupca, obhajca, štátny orgán starostlivosti o mládež; lehota na podanie opravného prostriedku im plyní samostatne.

(2) Sťažnosť v prospech mladistvého môžu podať aj jeho príbuzní v priamom rade, jeho súrodenec, osvojiteľ, manžel alebo druh; lehota na podanie sťažnosti im končí tým istým dňom ako mladistvému.

(3) Proti uzneseniu o väzbe a o ochrannom liečení môžu podať sťažnosť v prospech obvineného aj osoby, ktoré by mohli podať v jeho prospech odvolanie.

§ 187

Lehota a miesto na podanie

(1) Sťažnosť sa podáva orgánu, proti ktorého uzneseniu smeruje, a to do troch dní od oznámenia uznesenia, s výnimkou sťažnosti proti uzneseniu o nevzatí do väzby. Ak sa uznesenie oznamuje tak obvinenému, ako aj jeho zákonnému zástupcovi alebo obhajcovi, plyní lehota od toho oznámenia, ktoré bolo vykonané najneskoršie.

(2) Osobám, ktoré môžu podať sťažnosť v prospech obvineného, končí sa lehota na podanie sťažnosti tým istým dňom ako obvinenému; prokurátorovi však plynie lehota vždy samostatne.

§ 188

Vzdanie sa a vzatie sťažnosti späť

(1) Oprávnená osoba sa môže sťažnosti výslovne vzdať.

(2) Oprávnená osoba môže podanú sťažnosť vziať výslovne späť, kým sa o nej nerozhodlo. Sťažnosť prokurátora môže vziať späť aj nadriadený prokurátor.

(3) Sťažnosť podaná v prospech obvineného inou oprávnenou osobou alebo za obvineného obhajcom alebo zákonným zástupcom môže byť vzatá späť len s výslovným súhlasom obvineného. Prokurátor však môže vziať takú sťažnosť späť aj bez súhlasu obvineného. V tom prípade plynie obvinenému nová lehota na podanie sťažnosti od upovedomenia, že sťažnosť bola vzatá späť.

(4) Vzatie sťažnosti späť vezme, ak niet prekážok, uznesením na vedomie orgán príslušný na rozhodnutie o sťažnosti a ak nebola vec doteraz tomuto orgánu predložená, orgán proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje; v konaní pred súdom o tom rozhoduje predseda senátu.

§ 189

Dôvody sťažnosti

(1) Uznesenie možno napadnúť pre

- a) nesprávnosť niektorého jeho výroku,
- b) zrejмый rozpor výroku s odôvodnením, alebo
- c) porušenie ustanovení o konaní, ktoré uzneseniu predchádzalo, ak toto porušenie mohlo spôsobiť nesprávnosť niektorého výroku uznesenia.

(2) V sťažnosti možno uviesť skutočnosti a dôkazy, ktoré neboli známe v prvostupňovom konaní.

(3) Ak podáva sťažnosť prokurátor, štátny orgán starostlivosti o mládež alebo obhajca za obvineného alebo vo vlastnom mene, musí byť sťažnosť zároveň odôvodnená, s výnimkou sťažnosti prokurátora proti uzneseniu o nevzatí obvineného do väzby.

§ 190

Konanie pred orgánom, proti ktorého uzneseniu sťažnosť smeruje

(1) Orgán, proti ktorého uzneseniu sťažnosť smeruje, môže jej sám vyhovieť, ak sa zmena pôvodného uznesenia nedotkne práv inej strany trestného konania. Ak ide o uznesenie policajta, ktoré bolo vydané s predchádzajúcim súhlasom prokurátora alebo na jeho pokyn, môže policajt sám sťažnosti vyhovieť len s predchádzajúcim súhlasom prokurátora.

(2) Ak lehota na podanie sťažnosti už všetkým oprávneným osobám uplynula a sťažnosti sa nevyhovelo podľa odseku 1, predloží vec na rozhodnutie

- a) policajt prokurátorovi, ktorý vykonáva nad prípravným konaním dozor, a ak ide o sťažnosť proti uzneseniu, ku ktorému tento prokurátor dal súhlas alebo pokyn, jeho prostredníctvom nadriadenému prokurátorovi,
- b) prokurátor alebo súd nadriadenému prokurátorovi alebo súdu,
- c) vyšší súdny úradník alebo súdny tajomník predsedovi senátu a v prípravnom konaní sudcovi pre prípravné konanie, ktorí majú pri tomto rozhodovaní postavenie nadriadeného orgánu.
- c) zrušil alebo obmedzil zaistenie nároku poškodeného podľa § 51 ods. 1 a 2 alebo vyňal veci zaistené na nárok poškodeného podľa § 51 ods. 2,
- d) zaistil majetok obvineného podľa § 425 ods. 1,

rozhoduje sudca pre prípravné konanie súdu, ktorý je príslušný na konanie v prvom stupni, a to spravidla do piatich pracovných dní od predloženia veci súdu.

Rozhodnutie nadriadeného orgánu

§ 192

(1) Pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

- a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a
- b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

(2) Ak sa týka sťažnosť len niektovej z viacerých osôb alebo len niektovej z viacerých vecí, o ktorých sa rozhodlo tým istým uznesením, preskúma nadriadený orgán len správnosť výrokov týkajúcich sa tejto osoby alebo tejto veci a konanie predchádzajúce preskúmanej časti uznesenia.

(3) O sťažnosti podľa § 190 ods. 3 proti uzneseniu o nevzatí obvineného do väzby rozhodne nadriadený súd na verejnom zasadnutí a o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí obvineného do väzby na neverejnom zasadnutí do piatich pracovných dní od predloženia veci na rozhodnutie.

(3) Ak bola podaná sťažnosť proti uzneseniu o nevzatí obvineného do väzby, sudca pre prípravné konanie bez meškania predloží vec nadriadenému súdu na rozhodnutie. Predloženie spisu zabezpečí Policajný zbor najneskôr v nasledujúci pracovný deň. Rovnako sa postupuje, ak podá sťažnosť obvinený proti uzneseniu o vzatí do väzby v konaní podľa § 204 ods. 1.

§ 191

Rozhodovanie o sťažnosti proti rozhodnutiam o zaistení majetku

O sťažnosti proti rozhodnutiu, ktorým prokurátor

- a) zaistil majetok obvineného na zaistenie nároku poškodeného podľa § 50 ods. 1,
- b) zamietol návrh poškodeného na zaistenie jeho nároku podľa § 50 ods. 5,

(4) O sťažnosti proti rozhodnutiu, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na predĺženie lehoty väzby, môže nadriadený súd rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí, najneskôr však do uplynutia lehoty, ktorá sa má predĺžiť.

§ 193

(1) Nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak

- a) nie je prípustná,
- b) bola podaná oneskorene, neoprávnenou osobou, osobou, ktorá sa jej výslovne vzdala alebo ktorá znovu podala sťažnosť, ktorú už predtým výslovne vzala späť, alebo
- c) nie je dôvodná.

(2) Ako oneskorenú nemožno zamietnuť sťažnosť, ktorú oprávnená osoba podala oneskorene len preto, že sa spravovala nesprávnym poučením, ktoré jej bolo dané pri oznámení uznesenia.

§ 194

(1) Ak nezamietne nadriadený orgán sťažnosť, zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie,

- a) rozhodne vo veci sám, alebo
- b) uloží orgánu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje, aby vo veci znovu konal a rozhodol, s výnimkou rozhodovania o sťažnosti proti uzneseniu o nevzatí obvineného do väzby, sťažnosti proti uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na predĺženie lehoty väzby alebo sťažnosti proti uzneseniu senátu

odvolacieho súdu o vzatí obvineného do väzby.

(2) Ak je chybná len časť napadnutého uznesenia a možno ju oddeliť od ostatných alebo ak sa týka sťažnosť len časti uznesenia, obmedzí nadriadený orgán svoje rozhodnutie podľa odseku 1 len na túto časť.

(3) Ak nedostatok spočíva v tom, že v napadnutom uznesení niektorý výrok chýba alebo je neúplný, môže nadriadený orgán bez toho, aby vyslovil zrušenie napadnutého uznesenia, buď ho sám doplniť, alebo uložiť orgánu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje, aby o chýbajúcom výroku rozhodol alebo neúplný výrok doplnil.

(4) Súd rozhodujúci o sťažnosti môže, ak to pokladá za nevyhnutné, nariadiť, aby vec bola znovu v prvom stupni prejednaná a bolo o nej rozhodnuté v inom zložení senátu alebo iným súdom toho istého druhu a toho istého stupňa v jeho obvode.

(5) Orgán, ktorému bola vec vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie, je pri novom rozhodovaní viazaný právnym názorom, ktorý vo veci vyslovil nadriadený orgán, a je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie tento orgán nariadil.

(6) Ak nadriadený súd rozhodne o vzatí obvineného do väzby, ihneď nariadi, aby ho dodal do miesta výkonu väzby útvar Policajného zboru, Vojenskej polície alebo Zboru väzenskej a justičnej stráže.

§ 195

(1) Orgán rozhodujúci o sťažnosti nemôže z jej podnetu zmeniť uznesenie v neprospech osoby, ktorá sťažnosť podala alebo v ktorej prospech bola sťažnosť podaná.

(2) Ak zmení nadriadený orgán uznesenie v prospech obvineného z dôvodu porušenia jeho práva na obhajobu a je to na prospech aj niektorému spoluobvinenému, zmení uznesenie aj v prospech tohto spoluobvineného.

(3) Ustanovenie odseku 1 platí primerane aj pre orgán, ktorému bola vec prikázaná na nové prejednanie a rozhodnutie.

DRUHÁ ČASŤ**PREDSÚDNE KONANIE****PRVÁ HLAVA****POSTUP PRED ZAČATÍM
TRESTNÉHO STÍHANIA**

§ 196

(1) Trestné oznámenie sa podáva prokurátorovi alebo policajtovi. Prokurátor a policajt bez meškania upovedomia Úrad špeciálnej prokuratúry o podanom trestnom oznámení, ak sa týka pôsobnosti Špeciálneho súdu.

(2) Ak prokurátor alebo policajt po prijatí trestného oznámenia zistí, že je potrebné ho doplniť, doplnenie vykoná výsluchom oznamovateľa alebo vyžiadanim písomných podkladov príslušný prokurátor alebo príslušný policajt tak, aby mohol rozhodnúť podľa § 197

alebo § 199 v lehote do 30 dní od prijatia trestného oznámenia.

(3) Poškodený trestným činom, ktorý bol spáchaný v inom členskom štáte Európskej únie ako v tom, kde má bydlisko, je oprávnený podať trestné oznámenie príslušnému orgánu štátu, kde má bydlisko, ak to nemohol urobiť alebo nechcel urobiť v štáte, v ktorom bol trestný čin spáchaný.

(4) Prokurátor alebo prostredníctvom prokurátora policajt, ktorému bolo trestné oznámenie podľa odseku 3 doručené a nie je príslušný vo veci konať, bez meškania postúpi trestné oznámenie príslušnému orgánu toho členského štátu Európskej únie, na ktorého území bol trestný čin spáchaný.

§ 197

(1) Ak nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa odseku 2, prokurátor alebo policajt uznesením vec

- a) odovzdá príslušnému orgánu na prejednanie priestupku alebo iného správneho deliktu,
- b) odovzdá inému orgánu na disciplinárne konanie,
- c) odloží, ak je trestné stíhanie neprípustné alebo ak zanikla trestnosť činu, alebo
- d) odmietne.

(2) Prokurátor alebo policajt pred začatím trestného stíhania uznesením môže odložiť vec, ak je trestné stíhanie neúčelné vzhľadom na okolnosti uvedené v § 215 ods. 2.

(3) Uznesenie podľa odseku 1 alebo 2 sa doručí oznamovateľovi a poškodenému. Oznamovateľ a poškodený môžu proti uzneseniu podať sťažnosť. Policajt doručí také uznesenie prokurátorovi najneskôr do 48 hodín.

§ 198

(1) Prokurátor po prijatí trestného oznámenia môže postupovať podľa § 197 ods. 1 alebo 2 alebo odovzdať trestné oznámenie policajtovi. O odovzdaní trestného oznámenia policajtovi bez meškania písomne upovedomí oznamovateľa a poškodeného.

(2) Prokurátor preskúma postup policajta podľa § 197, ak ho o to požiada oznamovateľ alebo poškodený najneskôr do 30 dní, a výsledok preskúmania im oznámi bez meškania.

DRUHÁ HLAVA PRÍPRAVNÉ KONANIE

Prvý diel

Začatie prípravného konania

§ 199

Začatie trestného stíhania

(1) Ak nie je dôvod na postup podľa § 197 ods. 1 alebo 2, policajt začne trestné stíhanie bez meškania, najneskôr však do 30 dní od prijatia trestného oznámenia, ak ho treba doplniť. Trestné stíhanie sa začne vydaním uznesenia. Ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania, začne policajt trestné stíhanie vykonaním zaisťovacieho úkonu, neopakovateľného úkonu alebo neodkladného úkonu. Po ich vykonaní vyhotoví

ihneď uznesenie o začatí trestného stíhania, v ktorom uvedie, ktorým z týchto úkonov už bolo začaté trestné stíhanie. O začatí trestného stíhania policajt upovedomí oznamovateľa a poškodeného. Policajt doručí také uznesenie prokurátorovi najneskôr do 48 hodín.

(2) Policajt postupuje primerane podľa odseku 1, ak sa o skutočnostiach odôvodňujúcich začatie trestného stíhania dozvie inak ako z trestného oznámenia.

(3) Uznesenie o začatí trestného stíhania musí obsahovať opis skutku s uvedením miesta, času, prípadne iných okolností, za akých k nemu došlo, o aký trestný čin v tomto skutku ide, a to jeho zákonným pomenovaním a uvedením príslušného ustanovenia Trestného zákona. Uznesenie neobsahuje odôvodnenie.

(4) Trestné stíhanie sa začne vykonaním zaisťovacieho úkonu, neodkladného úkonu alebo neopakovateľného úkonu aj vtedy, ak ho vykonal miestne nepríslušný policajt, ak nebolo možné dosiahnuť, aby ho vykonal príslušný policajt, a najneskôr do troch dní od jeho vykonania odovzdá vec príslušnému policajtovi spolu s uznesením o začatí trestného stíhania.

(5) Policajt je oprávnený po začatí trestného stíhania vykonávať všetky úkony podľa tohto zákona.

Druhý diel
**Vyšetrovanie a skrátené
 vyšetrovanie**

§ 200

Rozsah vyšetrovania

(1) Vyšetrovanie sa vykonáva o zločinoch.

(2) Vyšetrovanie sa vykonáva aj o prečinoch, ak

a) je obvinený vo väzbe, vo výkone trestu odňatia slobody alebo na pozorovaní v zdravotníckom ústave, alebo

b) to nariadi prokurátor.

(3) Ak je potrebné vykonať vyšetrovanie aspoň o jednom z trestných činov, vykoná sa vyšetrovanie o všetkých trestných činoch toho istého obvineného aj proti všetkým obvineným, ktorých trestné činy súvisia.

(4) Vyšetrovanie vykonáva policajt uvedený v § 10 ods. 8 písm. a).

§ 201

**Spoločný postup
 vo vyšetrovaní
 a v skrátrenom vyšetrovaní**

(1) Policajt vykonáva vyšetrovanie alebo skrátene vyšetrovanie spravidla osobne. Úkony, ktorými sa začalo trestné stíhanie alebo ktoré boli vykonané po začatí trestného stíhania miestne nepríslušným policajtom, nie je potrebné opakovať, ak boli vykonané podľa tohto zákona.

(2) Policajt postupuje vo vyšetrovaní alebo v skrátrenom vyšetrovaní tak,

aby čo najrýchlejšie zadovážil podklady na objasnenie skutku v rozsahu potrebnom na posúdenie prípadu a zistenie páchatela trestného činu.

(3) Okrem prípadu, na ktorý je potrebné rozhodnutie alebo súhlas sudcu pre prípravné konanie alebo prokurátora, vykonáva policajt všetky úkony samostatne a je povinný ich vykonať v súlade so zákonom a včas.

(4) Policajt zadovážuje dôkazy bez ohľadu na to, či svedčia v prospech alebo v neprospech obvineného; pritom postupuje podľa odseku 3. Obvinený nesmie byť nijakým spôsobom k výsluchu a k priznaniu nezákonne nútený. Odopretie výpovede sa nesmie použiť ako dôkaz proti obvinenému.

§ 202

**Rozsah
 skráteneho vyšetrovania**

(1) Skrátene vyšetrovanie sa vykonáva o prečinoch, ak nejde o konanie podľa § 200 ods. 2.

(2) Skrátene vyšetrovanie o prečinoch, pre ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje tri roky, vykonáva policajt uvedený v § 10 ods. 8 písm. b) až g); o ostatných vykonáva skrátene vyšetrovanie policajt uvedený v § 10 ods. 8 písm. a).

**Postup
 pri skrátrenom vyšetrovaní**

§ 203

(1) Pri skrátrenom vyšetrovaní postupuje policajt podľa ustanovení tohto

zákona o vyšetrovaní s týmito odchýlkami:

- a) výsluch svedka vykoná, ak ide o neopakovateľný úkon, neodkladný úkon alebo ak ide o svedka, ktorý bol osobne prítomný pri páchaní trestného činu; v ostatných prípadoch vyžiada iba vysvetlenie, o ktorom spíše záznam,
- b) vyhľadá a zabezpečí dôkazy, aby mohli byť vykonané v ďalšom konaní, o čom urobí záznam,
- c) skrátené vyšetrovanie treba skončiť spravidla do dvoch mesiacov od vznosenia obvinenia.

(2) Ak sa skrátené vyšetrovanie neskončí do dvoch mesiacov od vznosenia obvinenia, policajt prokurátorovi písomne oznámi, prečo nebolo možné skrátené vyšetrovanie skončiť a aké úkony je potrebné ešte vykonať. Prokurátor môže policajtovi pokynom zmeniť rozsah úkonov, ktoré majú byť ešte vykonané, alebo vo veci nariadiť vyšetrovanie.

§ 204

(1) Ak bola prokurátorovi odovzdaná spolu so spisom osoba, ktorá bola zadržaná ako podozrivá pri páchaní prečinu, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje tri roky, alebo takáto osoba bola zastihnutá na úteku a prokurátor ju neprepustí na slobodu, odovzdá ju najneskôr do 48 hodín od zadržania súdu, ktorému tiež podá obžalobu spolu so spisom. Ak prokurátor zistí dôvod väzby, súčasne

navrhne, aby bol obvinený vzatý do väzby.

(2) Ak prokurátor prepustí obvineného podľa odseku 1, vráti spis policajtovi s pokynom na doplnenie skráteného vyšetrovania.

§ 205

Dočasné odloženie vznosenia obvinenia

(1) Ak by vznesenie obvinenia podstatne sťažilo objasnenie korupcie, trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, trestného činu založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny alebo zločinu spáchaného organizovanou skupinou, zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou alebo zistenie páchatela tohto trestného činu, môže policajt s predchádzajúcim súhlasom prokurátora na nevyhnutnú dobu dočasne odložiť vznesenie obvinenia osobe, ktorá sa významnou mierou podieľa na objasnení niektorého z týchto trestných činov alebo na zistení páchatela. Dočasne odložiť vznesenie obvinenia sa nesmie voči organizátorovi, návodcovi alebo objednávateľovi trestného činu, na ktorého objasnení sa podieľa.

(2) O dočasnom odložení vznosenia obvinenia policajt vyhotoví záznam, ktorého rovnopis do 48 hodín zašle prokurátorovi.

(3) Ak pominú dôvody na dočasné odloženie vznosenia obvinenia, policajt na pokyn prokurátora bez meškania vznesie obvinenie.

Vznesenie obvinenia

§ 206

(1) Ak je na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, policajt bez meškania vydá uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré ihneď oznámi obvinenému a doručí najneskôr do 48 hodín prokurátorovi a ak je obvineným sudca, súdny exekútor, notár, znalec, tlmočník alebo prekladateľ, aj ministromi spravodlivosti, a ak je obvineným advokát, aj Slovenskej advokátskej komore; o tomto úkone upovedomí bez meškania oznamovateľa a poškodeného. Ak bolo uznesenie o vznesení obvinenia oznámené jeho vyhlásením, je policajt povinný vydať obvinenému rovnopis tohto uznesenia bez meškania.

(2) O začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia možno rozhodnúť jedným uznesením, ktoré policajt oznámi bez meškania obvinenému a doručí ho najneskôr do 48 hodín prokurátorovi. O tomto úkone upovedomí oznamovateľa a poškodeného. Ak bolo začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia oznámené vyhlásením uznesenia, policajt je povinný vydať obvinenému jeho rovnopis.

(3) Uznesenie o vznesení obvinenia musí obsahovať označenie osoby, voči ktorej sa vznáša obvinenie, opis skutku s uvedením miesta, času, prípadne iných okolností, za ktorých k nemu došlo tak, aby skutok nemohol byť zamenený s iným skutkom, zákonného po-

menovania trestného činu, o ktorý v tomto skutku ide, a to aj s uvedením príslušného ustanovenia Trestného zákona a skutočností, ktoré odôvodňujú vznesenie obvinenia.

(4) Ak v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania vyjde najavo skutočnosť, ktorá dostatočne odôvodňuje záver, že obvinený spáchal ďalší skutok, na ktorý sa uznesenie o vznesení obvinenia nevzťahovalo, vznesie policajt obvinenie aj pre tento ďalší skutok. Ak pre tento skutok nebolo začaté trestné stíhanie, najskôr sa rozhodne podľa § 199 ods. 1.

(5) Ak v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania vyjde najavo skutočnosť, ktorá dostatočne odôvodňuje záver, že obvinený spáchal pred oznámením uznesenia o vznesení obvinenia ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu, na ktorý sa uznesenie o vznesení obvinenia nevzťahovalo, rozšíri uznesením policajt obvinenie aj pre tento ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu. Ak pre tento čiastkový útok nebolo začaté trestné stíhanie, nie je potrebné postupovať podľa § 199 ods. 1.

(6) Ak v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania vyjde najavo, že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, je iným trestným činom alebo aj ďalším trestným činom, ako bol v uznesení o vznesení obvinenia právne kvalifikovaný, policajt obvineného na túto okolnosť písomne upozorní; upozornenie môže uviesť aj v zápisnici. Rovnopis upozornenia alebo zápisnice doručí do 48 hodín prokurátorovi.

§ 207

(1) Ak nemožno hodnoverne zistiť totožnosť osoby, ktorej má byť vznesené obvinenie, namiesto osobných údajov sa k uzneseniu o vznesení obvinenia priložia jej daktyloskopické odtlačky, obrazové záznamy, údaje o vonkajšom meraní tela, zvláštnych telesných znameniach a uvedie sa aj jej prezývka alebo iné označenie a podrobný opis osoby.

(2) Ak sa v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania zistí totožnosť obvineného označeného podľa odseku 1 alebo ak v priebehu vyšetrovania vyjde najavo, že údaje o totožnosti obvineného sú iné, ako je uvedené v uznesení o vznesení obvinenia, policajť o tom upovedomí obvineného a zaznačí to v zápisnici. Rovnopis zápisnice doručí do 48 hodín prokurátorovi a ak je obvinený vo väzbe, aj súdu, ktorý o väzbe rozhodol, ústavu, v ktorom sa väzba vykonáva, a obhajcovi obvineného. Úkony, ktoré boli vykonané po označení obvineného podľa odseku 1 alebo pred zistením jej pravej totožnosti, nie je potrebné opakovať.

Skončenie vyšetrovania a skráteného vyšetrovania

§ 208

(1) Ak policajť považuje vyšetrovanie alebo skrátené vyšetrovanie za skončené a jeho výsledky za postačujúce na podanie návrhu na obžalobu alebo na iné rozhodnutie, umožní obvinenému, obhajcovi, poškodenému, jeho

splnomocnencovi alebo opatrovníkovi v primeranej lehote preštudovať spisy a podať návrhy na doplnenie vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania; týchto práv sa môžu tieto osoby výslovne vzdať, o čom musia byť poučené. Ak nejde o konanie podľa § 204 ods.1, obvineného a obhajcu upozorní policajť na práva podľa prvej vety najmenej tri dni vopred. Túto lehotu možno s ich súhlasom skrátiť. Návrh na doplnenie vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania môže policajť odmietnuť, ak ho nepovažuje za potrebný.

(2) O úkonoch, využití alebo odmietnutí práv podľa odseku 1 vykoná policajť záznam do spisu.

§ 209

(1) Po skončení vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania policajť predloží spis prokurátorovi s návrhom na podanie obžaloby alebo na iné rozhodnutie, ak nerozhodne podľa § 214 ods. 2 alebo § 215 ods. 4. Návrh na podanie obžaloby musí obsahovať zoznam vykonaných a navrhovaných dôkazov a odôvodnenie, prečo nevyhovел návrhom na vykonanie ďalších dôkazov alebo odmietol predložené dôkazy. So spisom predloží aj očíslované vecné dôkazy a ich zoznam, ak to ich povaha umožňuje.

(2) Vyšetrovanie obzvlášť závažných zločinov je potrebné skončiť do šiestich mesiacov od vznesenia obvinenia; v ostatných prípadoch do štyroch mesiacov.

(3) Ak nie je vyšetrovanie skončené v lehotách uvedených v odseku 2, policajt prokurátorovi písomne oznámi, prečo nebolo možné vyšetrovanie skončiť v ustanovených lehotách, aké úkony treba ešte vykonať a aký čas bude ešte vyšetrovanie pokračovať. Prokurátor môže policajtovi pokynom zmeniť rozsah úkonov, ktoré majú byť ešte vykonané. Môže tiež určiť inú lehotu, akú má vyšetrovanie ešte trvať.

(4) Ustanovenia odsekov 2 a 3 sa nevzťahujú na skrátené vyšetrovanie.

§ 210

Žiadosť o preskúmanie postupu policajta

Obvinený, poškodený a zúčastnená osoba majú právo kedykoľvek v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania žiadať prokurátora, aby bol preskúmaný postup policajta, najmä aby boli odstránené prietahy alebo iné nedostatky vo vyšetrovaní alebo skrátenom vyšetrovaní. Policajt musí žiadosť prokurátorovi bez meškania predložiť. Prokurátor je povinný žiadosť preskúmať a o výsledku žiadateľa upovedomiť.

Tretí diel

Súhlas poškodeného

§ 211

(1) Trestné stíhanie pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 157 a 158, ohrozovania pohlavnou chorobou podľa § 167, neposkytnutia pomoci podľa § 177 a 178, krádeže podľa § 212, sprenevery podľa § 213, neoprávnené-

ho užívania cudzej veci podľa § 215, neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 216 a 217, podvodu podľa § 221, podielníctva podľa § 231 a 232, úžery podľa § 235, zatajenia veci podľa § 236, porušovania povinností pri správe cudzieho majetku podľa § 237 a 238, poškodzovania veriteľa podľa § 239, zvýhodňovania veriteľa podľa § 240, poškodzovania cudzej veci podľa § 245 a 246, poškodenia a zneužitia záznamu na nosiči informácií podľa § 247, porušovania autorského práva podľa § 283, krivého obvinenia podľa § 345, ohovárania podľa § 373, poškodzovania cudzích práv podľa § 375 Trestného zákona proti tomu, kto je vo vzťahu k poškodenému osobou, voči ktorej by mal poškodený ako svedok právo odoprieť výpoveď, ako aj pre trestný čin opilstva podľa § 363 Trestného zákona, ak inak vykazuje znaky skutkovej podstaty niektorého z týchto trestných činov, možno začať a v už začatom trestnom stíhaní pokračovať iba so súhlasom poškodeného. Ak je poškodených jedným skutkom niekoľko, stačí súhlas len jedného z nich.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa nepoužije, ak takým činom bola spôsobená smrť alebo poškodeným je štát, obec, vyšší územný celok, právnická osoba s majetkovou účasťou štátu alebo právnická osoba, ktorá hospodári s verejnými financiami.

§ 212

(1) Poškodený oznámi prejav vôle podľa § 211 ods. 1 prokurátorovi alebo

policajtovi písomne alebo ústne do zápisnice.

(2) Súhlas s trestným stíhaním môže poškodený výslovným vyhlásením vziať kedykoľvek späť, a to až do vtedy, kým sa odvolací súd odoberie na záverečnú poradu.

(3) Súhlas výslovné odopretý alebo vzatý späť možno znovu udeliť, iba ak z okolností prípadu je zrejmé, že odopretie súhlasu alebo späťvzatie súhlasu bolo vykonané v tiesni pod vplyvom vyhrážky, nátlaku, odkázanosti alebo podriadenosti.

(4) Ak je z okolností prípadu nesporné, že súhlas nebol daný alebo znovu udelený iba preto, že poškodený je v tiesni, je mu vyhrázané, je pod nátlakom, v závislosti alebo podriadenosti, má sa za to, že súhlas bol udelený.

(5) O prípustnosti znovuudelenia súhlasu alebo o stave podľa odseku 4 rozhodne ten orgán činný v trestnom konaní alebo súd, ktorý vo veci koná.

Štvrtý diel

Účasť obvineného a obhajcu na úkonoch vo vyšetrovaní a v skrátenom vyšetrovaní

§ 213

(1) Policajt môže povoliť účasť obvineného na vyšetrovacích úkonoch a umožniť mu klásť vypočúvaným svedkom otázku. Postupuje tak najmä vtedy, ak obvinený nemá obhajcu a úkon spočíva vo výsluchu svedka, pri ktorom je dôvodný predpoklad, že ho

nebude možné vykonať v konaní pred súdom, iba ak by zabezpečovanie jeho prítomnosti alebo jeho prítomnosť mohli ohroziť vykonanie tohto úkonu.

(2) Obhajca má právo od vznesenia obvinenia zúčastniť sa úkonov, ktorých výsledok môže byť použitý ako dôkaz v konaní pred súdom, iba ak vykonanie úkonu nemožno odložiť a obhajcu o ňom vyzrozumieť. Obvinenému a iným vypočúvaným osobám môže obhajca klásť otázky potom, keď policajt výsluch skončí.

(3) Ak obhajca oznámi policajtovi, že sa chce zúčastniť vyšetrovacieho úkonu podľa odseku 2, policajt je povinný včas mu oznámiť čas, miesto konania úkonu a druh úkonu okrem prípadu, keď vykonanie úkonu nemožno odložiť a vyzrozumieť obhajcu nemožno zabezpečiť. O tomto postupe policajt vyhotoví záznam, ktorý založí do spisu.

(4) Ak sa obhajca alebo ním splnomocnený obhajca nedostaví na nariadený úkon, policajt vykoná tento úkon aj bez jeho účasti okrem výsluchu obvineného, ktorý trvá na prítomnosti obhajcu.

(5) Ak sa obhajca zúčastní výsluchu svedka, ktorého totožnosť má byť utajená podľa § 136 ods. 3, policajt vykoná potrebné opatrenia, aby skutočná totožnosť svedka nebola zistená.

Piaty diel
Rozhodnutia
v prípravnom konaní

§ 214

Postúpenie veci

(1) Prokurátor alebo policajt postúpí vec inému orgánu, ak výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania preukazujú, že nejde o trestný čin, ale ide o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom alebo iným správny deliktom alebo by mohol byť prejednaný v disciplinárnom konaní.

(2) Policajt postúpi vec inému orgánu, iba ak vo veci nebolo vznesené obvinenie.

(3) Uznesenie o postúpení veci sa doručuje obvinenému a poškodenému a ak oznamovateľ nie je poškodeným, aj oznamovateľovi; uznesenie policajta sa najneskôr do 48 hodín doručí aj prokurátorovi.

(4) Proti uzneseniu podľa odseku 1 môže obvinený a poškodený podať sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 215

Zastavenie
trestného stíhania

(1) Prokurátor zastaví trestné stíhanie, ak

- a) je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie,
- b) nie je tento skutok trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci,
- c) je nepochybné, že skutok nespáchal obvinený,

d) je trestné stíhanie neprípustné podľa § 9,

e) obvinený nebol v čase činu pre nepríčetnosť trestne zodpovedný,

f) sa schváli zmier medzi obvineným a poškodeným, alebo

g) zanikla trestnosť činu.

(2) Prokurátor môže zastaviť trestné stíhanie, ak

a) je trest, ku ktorému môže trestné stíhanie viesť, celkom bez významu popri treste, ktorý bol obvinenému pre iný čin už právoplatne uložený, alebo

b) o skutku obvineného bolo už právoplatne rozhodnuté disciplinárne alebo kárne iným orgánom, cudzozemským súdom alebo orgánom príslušným na konanie o priestupku alebo inom správnom delikte a toto rozhodnutie možno považovať za dostačujúce.

(3) Prokurátor môže zastaviť trestné stíhanie proti obvinenému, ktorý sa významnou mierou podieľal na objasnení korupcie, trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, trestného činu založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny alebo zločinu spáchaného organizovanou skupinou, zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou alebo na zistení alebo usvedčení páchatela tohto trestného činu a záujem spoločnosti na objasnení takého trestného činu prevyšuje záujem na trestnom stíhaní tohto obvineného; zastaviť trestné stíhanie nie je možné voči organizátorovi, návodcovi alebo

objednávateľovi trestného činu, na ktorého objasnení sa podieľal.

(4) Zastaviť trestné stíhanie podľa odseku 1 je oprávnený aj policajt, ak nebolo vznesené obvinenie.

(5) Uznesenie o zastavení trestného stíhania treba doručiť obvinenému a poškodenému. Uznesenie policajta treba doručiť prokurátorovi najneskôr do 48 hodín.

(6) Obvinený a poškodený môžu proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania okrem odseku 1 písm. f) a obvinený aj odseku 3 podať sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

(7) V trestnom stíhaní, ktoré bolo zastavené podľa odseku 2 písm. a), sa pokračuje, ak obvinený vyhlási do troch dní od doručenia uznesenia, že na prejednaní veci trvá. O tom je potrebné obvineného poučiť.

(8) V trestnom stíhaní, ktoré bolo zastavené z dôvodu uvedeného v § 9 ods. 1 písm. b), sa pokračuje po zániku mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky, funkcie sudcu ústavného súdu, funkcie sudcu a funkcie generálneho prokurátora, a to vdaním uznesenia o pokračovaní v trestnom stíhaní, ak skutočnosti nasvedčujú tomu, že takýto postup je odôvodnený.

Podmienečné zastavenie trestného stíhania

§ 216

(1) V konaní o prečine, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje päť

rokov, môže prokurátor so súhlasom obvineného po vznesení obvinenia do podania obžaloby na návrh policajta alebo aj bez návrhu podmienečne zastaviť trestné stíhanie, ak

- a) vyhlási, že spáchal skutok, za ktorý je stíhaný, a nie sú odôvodnené pochybnosti o tom, že jeho vyhlásenie bolo vykonané slobodne, vážne a zrozumiteľne,
- b) nahradil škodu, ak bola činom spôsobená, alebo s poškodeným o jej náhrade uzavrel dohodu alebo urobil iné potrebné opatrenia na jej náhradu, a
- c) vzhľadom na osobu obvineného, s prihliadnutím na jeho doterajší život a na okolnosti prípadu možno takéto rozhodnutie považovať za dostačujúce.

(2) V uznesení o podmienečnom zastavení trestného stíhania sa určí obvinenému skúšobná doba na jeden rok až päť rokov. Skúšobná doba sa začína právoplatnosťou uznesenia o podmienečnom zastavení trestného stíhania.

(3) Obvinenému, ktorý uzavrel s poškodeným dohodu o náhrade škody, sa v uznesení o podmienečnom zastavení trestného stíhania uloží, aby škodu v priebehu skúšobnej doby uhradil.

(4) Obvinenému možno tiež podľa odseku 2 uložiť, aby v skúšobnej dobe dodržiaval primerané obmedzenia smerujúce k tomu, aby viedol riadny život alebo aby sa zdržal činnosti, ktorá viedla k spáchaniu prečinu.

(5) Uznesenie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania sa doručuje obvinenému a poškodenému; obvinený a poškodený môže proti nemu podať sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

(6) Podmiennečné zastavenie trestného stíhania nie je možné, ak

- a) trestným činom bola spôsobená smrť osoby,
- b) je vedené trestné stíhanie pre korupciu, alebo
- c) je vedené trestné stíhanie proti verejnému činiteľovi alebo zahraničnému verejnemu činiteľovi.

§ 217

(1) Ak obvinený v priebehu skúšobnej doby viedol riadny život, splnil povinnosť nahradiť spôsobenú škodu a vyhovel aj ďalším uloženým obmedzeniam a povinnostiam, prokurátor rozhodne, že sa obvinený osvedčil. Inak rozhodne, a to aj počas skúšobnej doby, že sa v trestnom stíhaní pokračuje. O osvedčení alebo o pokračovaní v trestnom stíhaní vydá uznesenie.

(2) Ak do dvoch rokov od uplynutia skúšobnej doby nebolo vydané rozhodnutie podľa odseku 1 bez zavinenia obvineného, má sa za to, že sa osvedčil.

(3) Uznesenie podľa odseku 1 sa doručuje obvinenému a poškodenému; obvinený a poškodený môžu proti nemu podať sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

(4) Právoplatnosťou uznesenia o tom, že sa obvinený osvedčil, alebo uplynutím lehoty podľa odseku 2 na-

stávajú účinky zastavenia trestného stíhania podľa § 9 ods. 1 písm. e).

Podmiennečné zastavenie trestného stíhania spolupracujúceho obvineného

§ 218

(1) Prokurátor môže podmiennečne zastaviť trestné stíhanie obvineného, ktorý sa významnou mierou podieľal na objasnení korupcie, trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, trestného činu založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny alebo zločinu spáchaného organizovanou skupinou, zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou, alebo na zistení alebo usvedčení páchatela tohto trestného činu a záujem spoločnosti na objasnení takého trestného činu prevyšuje záujem na trestnom stíhaní obvineného; podmiennečne zastaviť trestné stíhanie sa nesmie voči organizátorovi, návodcovi alebo objednávateľovi trestného činu, na ktorého objasnení sa podieľal.

(2) V uznesení o podmiennečnom zastavení trestného stíhania sa určí obvinenému skúšobná doba na dva roky až desať rokov. Skúšobná doba sa začína právoplatnosťou uznesenia o podmiennečnom zastavení trestného stíhania. Obvinenému sa v uznesení uloží, aby v skúšobnej dobe plnil podmienky uvedené v odseku 1.

(3) Uznesenie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania sa doručuje obvinenému a poškodenému; obvinený a poškodený môžu proti nemu

podat sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 219

(1) Ak obvinený v priebehu skúšobnej doby splnil podmienku podľa § 218 ods. 1, prokurátor rozhodne, že sa obvinený osvedčil. Inak rozhodne, a to aj počas skúšobnej lehoty, že sa v trestnom stíhaní pokračuje. O osvedčení alebo pokračovaní v trestnom stíhaní vydá uznesenie.

(2) Ak do dvoch rokov od uplynutia skúšobnej doby nebolo vydané rozhodnutie podľa odseku 1 bez zavinenia obvineného, má sa za to, že sa osvedčil.

(3) Uznesenie podľa odseku 1 sa doručuje obvinenému a poškodenému; obvinený a poškodený môžu proti nemu podať sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

(4) Právoplatnosťou uznesenia o tom, že sa obvinený osvedčil, alebo uplynutím doby podľa odseku 2 nastávajú účinky zastavenia trestného stíhania podľa § 9 ods. 1 písm. e).

Zmier

§ 220

(1) V konaní o prečine, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje päť rokov, môže prokurátor so súhlasom obvineného a poškodeného rozhodnúť o schválení zmiery a zastaviť trestné stíhanie, ak obvinený

a) vyhlási, že spáchal skutok, za ktorý je stíhaný, a nie sú odôvodnené pochybnosti o tom, že jeho vyhlásenie

bolo vykonané slobodne, vážne a určito,

b) nahradil škodu, pokiaľ bola činom spôsobená, alebo urobil iné opatrenia na náhradu škody, alebo inak odstránil ujmu vzniknutú trestným činom, a

c) zloží na účet súdu a v prípravnom konaní na účet prokuratúry peňažnú sumu určenú konkrétnemu adresátovi na všeobecne prospešné účely, a táto peňažná suma nie je zrejme neprimeraná závažnosti spáchaného trestného činu

a vzhľadom na povahu a závažnosť spáchaného činu, na mieru akou bol trestným činom dotknutý verejný záujem, na osobu obvineného a na jeho osobné a majetkové pomery považuje takýto spôsob rozhodnutia za dostačujúci.

(2) Schváliť zmier podľa odseku 1 nemožno, ak

a) trestným činom bola spôsobená smrť osoby,

b) je vedené trestné stíhanie pre korupciu, alebo

c) je vedené trestné stíhanie proti verejnému činiteľovi alebo zahraničnému verejnému činiteľovi.

§ 221

(1) Ak to okolnosti prípadu vyžadujú, pred rozhodnutím o schválení zmiery prokurátor vypočuje obvineného a poškodeného, najmä na spôsob a okolnosti uzavretia zmiery, či zmier medzi nimi bol uzavretý dobrovoľne a či súhlasia so schválením zmiery;

výsluchom obvineného zistí, či rozumie obsahu obvinenia a či si je vedomý dôsledkov schválenia zmiernu. Súčasťou výsluchu obvineného musí byť vyhlásenie, že spáchal skutok, za ktorý je stíhaný.

(2) Pred výsluchom treba obvineného a poškodeného poučiť o ich právach a o podstate zmiernu.

§ 222

Ak je poškodeným právnická osoba, možno namiesto výsluchu štatutárneho zástupcu alebo inej osoby oprávnenej konať v jej mene, zabezpečiť písomné vyhlásenie právnickej osoby k okolnostiam uvedeným v § 220 ods. 1.

§ 223

(1) Rozhodnutie o schválení zmiernu a zastavení trestného stíhania musí obsahovať opis skutku, ktorého sa týka zmier, jeho právne posúdenie, obsah zmiernu zahrňujúci výšku nahradenej škody alebo škody, k náhrade ktorej sa obvinený zaviazal, alebo iné opatrenia na odstránenie ujmy vzniknutej trestným činom, peňažnú sumu určenú na všeobecne prospešné účely s uvedením jej adresáta vrátane sumy odovzdanej štátu na peňažnú pomoc poškodeným trestnými činmi a výrok o zastavení trestného stíhania pre skutok, ktorého sa zmier týka.

(2) Pri určení adresáta peňažnej sumy určenej na všeobecne prospešné účely je súd a v prípravnom konaní prokurátor viazaný obsahom dohody

o zmieri medzi obvineným a poškodeným.

§ 224

(1) Peňažnú sumu na všeobecne prospešné účely možno určiť obciam a iným právnickým osobám so sídlom na území Slovenskej republiky na financovanie vedy, vzdelania, kultúry, školstva, požiarnej ochrany, podporu a ochranu mládeže, sociálne, zdravotnícke, ekologické, humanitárne, charitatívne účely, registrovaným cirkvám a náboženským spoločnostiam, športovým a telovýchovným spoločnostiam, ako aj štátu na peňažnú pomoc poškodeným podľa osobitného zákona.

(2) Z peňažnej sumy určenej na všeobecne prospešné účely musí obvinený určiť aspoň 50 % štátu na peňažnú pomoc poškodeným podľa osobitného zákona.

§ 225

Práva poškodeného podľa § 220 neprislúchajú tomu, na koho prešiel nárok na náhradu škody; to neplatí, ak ide o dedičov poškodeného.

§ 226

Ak prokurátor zmier neschválil, hoci obvinený uskutočnil vyhlásenie podľa § 220 ods. 1, že spáchal skutok, pre ktorý je stíhaný, nie je možné v ďalšom konaní prihliadnuť na toto vyhlásenie ako na dôkaz.

§ 227

(1) Len čo sa stane vykonateľným uznesenie, ktorým prokurátor schválil zmier, zabezpečiť, aby peňažná suma

určená obvineným na všeobecne prospešné účely bola poukázaná adresátovi uvedenému v rozhodnutí.

(2) Ak nie je možné peňažnú sumu podľa odseku 1 odovzdať alebo ju adresát odmietne prijať, rozhodne o jej odovzdaní štátu na peňažnú pomoc poškodeným trestnými činmi poskytovanú podľa osobitného zákona.

(3) Ak prokurátor nerozhodne o schválení zmiernu, zároveň zabezpečí, aby peňažná suma zložená na všeobecne prospešné účely bola vrátená obvinenému.

(4) Proti uzneseniu podľa odseku 2 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Prerušenie trestného stíhania

§ 228

(1) Policajt preruší trestné stíhanie, ak sa nezistili skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie proti určitej osobe.

(2) Policajt preruší trestné stíhanie, ak

- a) nemožno pre neprítomnosť obvineného alebo svedka vec náležite objasniť,
- b) nemožno obvineného pre ťažkú chorobu postaviť pred súd,
- c) obvinený pre duševnú chorobu, ktorá nastala až po spáchaní činu, nie je schopný chápať zmysel trestného stíhania,
- d) obvinený je vydaný do cudziny alebo vyhostený,

e) ústavný súd alebo Súdny dvor Európskych spoločenstiev pozastaví účinnosť právneho predpisu alebo jeho časti, ktorého použitie je rozhodujúce pre konanie alebo rozhodnutie vo veci samej, alebo

f) obvinený je cudzinec alebo osoba bez štátnej príslušnosti a je odovzdaný na vykonanie úkonov do cudziny.

(3) Policajt s predchádzajúcim súhlasom prokurátora môže prerušiť trestné stíhanie, ak sa obvinený významnou mierou podieľa na objasnení korupcie, trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, trestného činu založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny alebo zločinu spáchaného organizovanou skupinou, zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou alebo na zistení alebo usvedčení páchatela tohto trestného činu; prerušiť trestné stíhanie sa nesmie voči organizátorovi, návodcovi alebo objednávateľovi trestného činu, na ktorého objasnení sa podieľa.

(4) Prokurátor preruší trestné stíhanie, ak podal návrh na začatie konania o otázke, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť.

(5) Ak pominie dôvod na prerušenie, prokurátor alebo policajt o pokračovaní v trestnom stíhaní rozhodne uznesením.

(6) Uznesenie podľa odsekov 1 až 5 sa doručuje obvinenému a poškodenému; obvinený a poškodený majú právo proti nemu podať sťažnosť. Uznesenie

policajta sa doručuje najneskôr do 48 hodín prokurátorovi.

§ 229

Po prerušení trestného stíhania možno vykonávať len úkony podľa štvrtej, piatej a šiestej hlavy prvej časti tohto zákona na účely zistenia, či nepominul dôvod prerušenia.

TRETIA HLAVA DOZOR A ÚKONY PROKURÁTORA

Prvý diel

Dozor prokurátora

§ 230

(1) Dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní vykonáva prokurátor.

(2) Pri výkone tohto dozoru je prokurátor oprávnený

- a) dávať záväzné pokyny na postup podľa § 197, vyšetrovanie a skrátené vyšetrovanie trestných činov a určovať lehoty na ich vybavenie; také pokyny sú súčasťou spisu,
- b) vyžadovať od policajta spisy, dokumenty, materiály a správy o stave konania vo veciach, v ktorých bolo začaté trestné stíhanie, na zistenie, či policajt včas začal trestné stíhanie a riadne v ňom postupuje,
- c) zúčastniť sa na vykonávaní úkonov policajta, osobne vykonať jednotlivý úkon alebo aj celé vyšetrovanie, alebo skrátené vyšetrovanie a vydať rozhodnutie v ktorejkoľvek

veci; pritom postupuje podľa tohto zákona; proti takémuto rozhodnutiu prokurátora je prípustná sťažnosť rovnako ako proti rozhodnutiu policajta,

- d) vrátiť vec policajtovi na doplnenie vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania s pokynmi a určovať lehotu na ich doplnenie; o vrátení veci upovedomí obvineného a poškodeného,
- e) zrušiť nezákonné alebo neopodstatnené rozhodnutia policajta, ktoré môže nahradiť vlastnými rozhodnutiami; pri uznesení o zastavení trestného stíhania, prerušení trestného stíhania alebo o postúpení veci to môže urobiť do 30 dní od ich doručenia; ak rozhodnutie policajta nahradil vlastným rozhodnutím inak, než na podklade sťažnosti oprávnenej osoby, proti jeho rozhodnutiu je prípustná sťažnosť, rovnako ako proti rozhodnutiu policajta,
- f) odňať vec policajtovi a prikázať ju inému, a to aj miestne nepríslušnému policajtovi, alebo urobiť opatrenie, aby vec bola prikázaná inému policajtovi alebo policajtom,
- g) nariadiť, aby sa vo veciach uvedených v § 202 konalo vyšetrovanie.

(3) Prokurátor podľa odseku 2 písm. e) rozhoduje uznesením, ak zrušuje uznesenie policajta. Toto uznesenie sa doručuje obvinenému a poškodenému.

Druhý diel

Úkony prokurátora

§ 231

Iba prokurátor je oprávnený v právnom konaní

- a) podať obžalobu,
- b) uzavrieť s obvineným dohodu o vine a treste a podať návrh súdu na jej schválenie,
- c) postúpiť vec podľa § 214 ods. 1,
- d) prerušiť trestné stíhanie podľa § 228 ods. 4,
- e) zastaviť trestné stíhanie podľa § 215 ods. 1 písm. c), e) a f) a ods. 2 a 3 alebo podmienčne zastaviť trestné stíhanie podľa § 216 ods. 1, alebo podmienčne zastaviť trestné stíhanie spolupracujúceho obvineného podľa § 218 ods. 1,
- f) schváliť zmier a zastaviť trestné stíhanie podľa § 220 ods. 1,
- g) nariadiť zaistenie majetku obvineného a určiť, na ktoré prostriedky a veci sa toto zaistenie nevzťahuje, alebo zrušiť také zaistenie,
- h) vykonať zaistenie nároku poškodeného na náhradu škody, zrušiť toto zaistenie, a to aj čiastočne, alebo vec z neho vyňať,
- i) nariadiť exhumáciu mŕtvoly,
- j) vyžiadať súhlas na trestné stíhanie alebo na podanie návrhu na vzatie do väzby osoby, v ktorej prípade je na taký úkon potrebný súhlas Národnej rady Slovenskej republiky, Súdnej rady Slovenskej republiky, ústavného súdu alebo Európskeho parlamentu,
- k) navrhnúť súdu vzatie obvineného do väzby a predĺženie doby trvania väzby,
- l) navrhnúť vyžiadanie obvineného z cudziny,
- m) vykonať predbežné vyšetrovanie v konaní o vydanie do cudziny, ak tento zákon neustanovuje inak,
- n) navrhnúť súdu, na základe žiadosti príslušného cudzieho orgánu, predbežné zaistenie majetku patriaceho osobe, proti ktorej sa vedie v cudzine trestné stíhanie alebo časti tohto majetku nachádzajúceho sa na území Slovenskej republiky.

Konanie o dohode o vine a treste

§ 232

(1) Ak výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania dostatočne odôvodňujú záver, že skutok je trestným činom a spáchal ho obvinený, ktorý sa k spáchaniu skutku priznal, uznal vinu a dôkazy nasvedčujú pravdivosti jeho priznania, môže prokurátor začať konanie o dohode o vine a treste na podnet obvineného alebo aj bez takého podnetu.

(2) Na konanie o dohode o vine a treste prokurátor predvolá obvineného; o čase a mieste konania upovedomí obhajcu obvineného a poškodeného. Ak je obvinený v čase konania mladistvý, postupuje sa primerane aj podľa ustanovenia § 340, dohodu však nemožno uzavrieť, ak s ňou nesúhlasí zákonný zástupca mladistvého alebo jeho obhajca.

(3) Ak došlo k dohode o vine, treste a ďalších výrokoch, prokurátor podá na súd v rozsahu dohody návrh na schválenie dohody o vine a treste; dohodou o treste sa rozumie aj dohoda o upustení od potrestania a ak ide o mladistvého, aj podmienené upustenie od potrestania vrátane výchovných opatrení, ak sú zákonné dôvody na ich uloženie. Ak nedošlo k dohode o náhrade škody, prokurátor navrhne, aby súd poškodeného odkázal s nárokom na náhradu škody alebo jej časti na občianske súdne konanie alebo iné konanie.

(4) Ak v rámci konania o dohode o vine a treste obvinený uzná vinu zo spáchania stíhaného skutku v celom rozsahu, ale nedôjde k dohode o treste, prokurátor podá obžalobu, v ktorej uvedie obvineným priznaný skutok, jeho právnu kvalifikáciu, uznanie viny a požiada súd, aby vykonal hlavné pojednávanie a rozhodol o treste a ďalších výrokoch, ktoré majú podklad vo výroku o vine.

(5) Ak v rámci konania o dohode obvinený uzná vinu len sčasti, podá prokurátor obžalobu, v ktorej uvedie obvineným priznaný skutok, jeho právnu kvalifikáciu a uznanie viny v tomto rozsahu, ako aj skutok a jeho právnu kvalifikáciu, ktorý obvinený nepriznal, a požiada súd, aby vykonal hlavné pojednávanie v rozsahu, v ktorom obvinený spáchanie skutku nepriznal, a v ďalšom potrebnom rozsahu a aby rozhodol o vine, treste a ďalších výrokoch, ktoré majú podklad vo výroku o vine.

(6) Ak nedošlo k dohode o ochrannom liečení, ochrannnej výchove, ochrannom dohľade alebo zhabaní veci, postupuje prokurátor podľa § 236 ods. 1.

(7) Dohoda o vine a treste obsahuje

- a) označenie účastníkov dohody, dátum, miesto a čas jej spísania,
- b) opis skutku s uvedením miesta, času, prípadne iných okolností, za ktorých k nemu došlo tak, aby skutok nemohol byť zamenený s iným skutkom, právnu kvalifikáciu trestného činu, ktorý bol skutkom spáchaný, a to aj s uvedením príslušného ustanovenia Trestného zákona,
- c) druh, výmeru a spôsob výkonu trestu,
- d) rozsah a spôsob náhrady škody, ak bola činom spôsobená, a
- e) ochranné opatrenie, ak prichádza do úvahy jeho uloženie.

(8) Dohodu o vine a treste podpíšu na znak súhlasu prokurátor, obvinený, obhajca a poškodený, ak úspešne uplatnil nárok na náhradu škody a zúčastnil sa konania.

(9) Ak nedôjde k dohode o vine a treste, prokurátor o tom vykoná záznam do spisu.

§ 233

(1) Ak osoby uvedené v § 232 ods. 2 uzavreli dohodu o vine a treste, prípadne o ďalších výrokoch, prokurátor podá súdu návrh na schválenie tejto dohody.

(2) Návrh podľa odseku 1 obsahuje

- a) označenie osôb uvedených v § 232 ods. 2, dátum a miesto spisania návrhu,
- b) návrh dohodnutého rozsudku primerane podľa § 163 ods. 1 písm. c) a e) a ods. 2 a 3 a § 164.
- (3) Prokurátor s návrhom podľa odseku 1 predkladá súdu dohodu o vine a treste, celý spisový materiál, jeho prílohy a zoznam vecných dôkazov.

§ 234

Obžaloba

(1) Ak výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania dostatočne odôvodňujú postavenie obvineného pred súd, prokurátor podá obžalobu príslušnému súdu, pripojí k nej spisy, ich prílohy a dôkazné predmety. O podaní obžaloby upovedomí obvineného, jeho obhajcu a poškodeného, ak je obvinený vo väzbe aj ústav na výkon väzby.

(2) Obžaloba sa môže podať len pre skutok, pre ktorý sa vznieslo obvinenie. Ak prokurátor mieni tento skutok posudzovať ako iný trestný čin, než ako ho posudzoval policajt, upozorní na to pred podaním obžaloby obvineného, obhajcu a poškodeného a zistí, či so zreteľom na zamýšľanú zmenu navrhujú doplniť vyšetrovanie alebo skrátené vyšetrovanie. Ak prokurátor nepovažuje navrhované doplnenie za potrebné, odmietne ho, urobí o tom záznam do spisu a vyzoomie osobu, ktorá návrh podala.

(3) Spis obžaloby obsahuje najmä rozhodnutia orgánov prípravného

konania o úkonoch, zápisnicu o výsluchu obvineného, poškodeného, svedka a všetky dôkazy týkajúce sa veci.

(4) Po podaní obžaloby môže prokurátor uložiť policajtovi zabezpečiť dôkaz, ktorý potrebuje vykonať v konaní pred súdom.

Náležitosti obžaloby

§ 235

Obžaloba musí obsahovať

- a) označenie prokurátora, dátum a miesto spisania obžaloby,
- b) meno a priezvisko obvineného, dátum a miesto jeho narodenia, bydlisko, prípadne iné údaje potrebné na to, aby sa nemohol zameniť s inou osobou; ak ide o osobu podliehajúcu právomoci vojenských súdov, uvedie sa aj hodnosť obvineného a útvar, ktorého je alebo bol príslušníkom,
- c) obžalobný návrh, v ktorom musí byť označený skutok, pre ktorý je obvinený sťažovaný, s uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, prípadne s uvedením iných skutočností, ak ich treba na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným a aby bolo odôvodnené použitie určitej trestnej sadzby; ďalej sa uvedie právna kvalifikácia skutku s uvedením zákonného pomenovania trestného činu, o ktorý v tomto skutku ide, aj príslušné ustanovenie Trestného zákona a všetky zákonné znaky vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu,

- d) ak sa vo veci konalo vyšetrowanie, odôvodnenie obžalobného návrhu, ktoré obsahuje opisanie skutkového deja s uvedením dôkazov, ktoré odôvodňujú podanie obžaloby, obhajobu obvineného a stanovisko prokurátora k nej, ako aj právne úvahy, ktorými sa prokurátor správal,
- e) dôkazy, ktoré prokurátor navrhuje vykonať na hlavnom pojednávaní, a zoznam vecných dôkazov, ktoré predkladá súdu s obžalobou, spismi a ich prílohami, a
- f) návrh na uloženie ochranného opatrenia, ak sú na to splnené zákonné podmienky.

§ 236

(1) Ak prokurátor obžalobu nepodá, urobí návrh na uloženie ochranného opatrenia podľa § 235 písm. f) samostatne.

(2) Rovnako ako v odseku 1 sa postupuje u zúčastnenej osoby, ak prokurátor podal návrh na konanie o dohode o vine a treste.

TRETIA ČASŤ SÚDNE KONANIE

PRVÁ HLAVA

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

§ 237

(1) Trestné stíhanie pred súdom sa koná len na podklade obžaloby alebo návrhu na dohodu o vine a treste, ktoré

podáva a pred súdom zastupuje prokurátor.

(2) Pri podaní a zastupovaní obžaloby alebo návrhu na dohodu o vine a treste sa prokurátor spravuje zákonom a vnútorným presvedčením založeným na uvážení všetkých dôkazov a okolností prípadu.

(3) O obžalobe alebo o návrhu na dohodu o vine a treste koná a vo veci rozhoduje

- a) sudca pre prípravné konanie, ak ide o skrátené vyšetrowanie podľa § 204; pritom má rovnaké práva a povinnosti ako samosudca,
- b) samosudca o prečinoch, na ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje päť rokov,
- c) predseda senátu alebo senát v ostatných prípadoch.

§ 238

(1) Podanú obžalobu, ako aj návrh na dohodu o vine a treste súd najskôr preskúma z toho hľadiska, či pre ďalšie konanie poskytujú spoľahlivý podklad, najmä preverí, či prípravné konanie, ktoré im predchádzalo, bolo vykonané spôsobom zodpovedajúcim tomuto zákonu a či jeho výsledky dostatočne odôvodňujú postavenie obvineného pred súd.

(2) Po podaní obžaloby alebo návrhu na dohodu o vine a treste súd rozhoduje samostatne všetky otázky súvisiace s ďalším konaním a je povinný, nečakajúc na ďalšie návrhy, urobiť všetky rozhodnutia a opatrenia upravené

týmto zákonom, ktoré sú potrebné na skončenie veci a na výkon súdneho rozhodnutia.

(3) Ak je obvinený vo väzbe, súd rozhodne o väzbe najneskôr v lehote podľa § 76 ods. 5.

§ 239

Späťvzatie obžaloby alebo návrhu dohody o vine a treste a ustúpenie od obžaloby

(1) Prokurátor môže vziať späť obžalobu až do začatia hlavného pojednávania a návrh na dohodu o vine a treste do začatia verejného zasadania nariadeného na jeho prejednanie; vec sa tým vracia do stavu prípravného konania. Predseda senátu uznesením vezme na vedomie späťvzatie obžaloby alebo späťvzatie návrhu prokurátora na dohodu o vine a treste.

(2) Ak prokurátor na hlavnom pojednávaní oznámi, že ustupuje od obžaloby v celom rozsahu alebo pre niektorý zo skutkov uvedených v obžalobe, súd obžalovaného oslobodí v celom rozsahu alebo pre niektorý zo skutkov uvedených v obžalobe.

§ 240

Doručenie obžaloby

(1) Po doručení obžaloby súd bez meškania nariadi doručiť rovnopis obžaloby

- a) obvinému a jeho obhajcovi,
- b) poškodenému a jeho splnomocnen-
covi,
- c) zúčastnenej osobe,

d) zákonnému zástupcovi obvineného, ak ten nie je spôsobilý na právne úkony alebo ak jeho spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená,

e) zástupcovi záujmového združenia občanov, ak bolo kladne rozhodnuté o jeho účasti na hlavnom pojednávaní.

(2) Ak má obžalovaný viacerých obhajcov, doručí sa rovnopis obžaloby tomu z nich, koho si určili na doručovanie písomností. Ak nebol určený žiaden z obhajcov, doručí sa obžaloba každému z nich.

(3) Spolu s rovnopisom obžaloby sa osobám uvedeným v odseku 1 doručí výzva, aby bez meškania písomne oznámili súdu a ostatným stranám návrhy na vykonanie dôkazov. Vo výzve sa zároveň upozornia na to, že vykonanie neskôr navrhnutých dôkazov, ktoré stranám boli známe v čase doručenia výzvy, môže súd odmietnuť.

(4) V návrhu na vykonanie dôkazov podľa odseku 3 treba uviesť okolnosti, ktoré sa majú nimi objasniť, a ak ide o svedka, treba uviesť skutočnosti, na ktoré má byť vypočutý. Dôkazy musia byť označené tak, aby ich bolo možno na hlavnom pojednávaní vykonať okrem prípadov, keď vykonanie dôkazu zabezpečí ten, kto jeho vykonanie navrhol. Ak sa navrhuje výsluch svedka alebo znalca a navrhovateľ oznámi, že nemôže zabezpečiť jeho prítomnosť na hlavnom pojednávaní a žiada preto súd o jeho predvolanie, treba uviesť údaje o jeho totožnosti a bydlisku, inak

súd vykonanie tohto dôkazu spravidla odmietne.

(5) Svedkov a znalcov, ktorých navrhuje obvinený alebo prokurátor vypočuť na hlavnom pojednávaní, treba prokurátorovi alebo obvinenému oznámiť najneskôr tri pracovné dni pred hlavným pojednávaním, pokiaľ tieto skutočnosti neboli oznámené v obžalobe alebo pri predbežnom pojednaní obžaloby. Bez zachovania uvedenej lehoty ich na hlavnom pojednávaní možno vypočuť, len ak prokurátor a obvinený s tým súhlasia.

DRUHÁ HLAVA

PRESKÚMANIE A PREDBEŽNÉ PREJEDNANIE OBŽALOBY

Preskúmanie obžaloby

§ 241

(1) Obžalobu podanú na súde pre prečin s hornou hranicou trestnej sadzby neprevyšujúcou päť rokov preskúma samosudca a podľa jej obsahu a obsahupisu

- a) postúpi vec príslušnému súdu, ak nie je sám na jej prejednanie príslušný,
- b) postúpi vec inému orgánu, ak sú tu okolnosti uvedené v § 214 ods. 1,
- c) trestné stíhanie zastaví, ak sú tu okolnosti uvedené v § 215 ods. 1,
- d) trestné stíhanie preruší, ak sú tu okolnosti uvedené v § 228 ods. 2 alebo 3 alebo § 283 ods.5,
- e) môže zastaviť trestné stíhanie, ak sú tu okolnosti uvedené v § 215 ods. 2 a 3,

- f) obžalobu odmietne a vráti vec prokurátorovi, ak zistí závažné procesné chyby, najmä porušenie práva na obhajobu,
- g) trestné stíhanie podmienienečne zastaví podľa § 216 ods. 1,
- h) môže podmienienečne zastaviť trestné stíhanie spolupracujúceho obvineného podľa § 218 ods. 1,
- i) rozhodne o účasti záujmového združenia občanov v konaní pred súdom,
- j) vydá trestný rozkaz,
- k) nariadi hlavné pojednávanie, určí jeho termín a rozsah dokazovania.

(2) Ak samosudca dôjde k záveru, že skutok, ktorý je predmetom obžaloby, pri správnom použití zákona treba posudzovať podľa iného ustanovenia zákona, ako ho posudzuje obžaloba, oboznámi s touto skutočnosťou osoby, ktorým sa doručuje rovnopis obžaloby.

(3) Samosudca preruší trestné stíhanie, ak požiada Súdny dvor Európskych spoločenských zmlúv o vydanie predbežného rozhodnutia.

(4) Proti rozhodnutiu uvedenému v odseku 1 písm. a) až h) môže prokurátor a obvinený podať sťažnosť, ktorá má, ak nejde o prerušenie trestného stíhania, odkladný účinok.

(5) Ak je to potrebné na rozhodnutie podľa odsekov 1 a 2, môže samosudca vyslychnúť obvineného aj poškodeného a zadovážiť aj ďalšie potrebné vysvetlenia.

(6) Ak po podaní obžaloby oprávnená osoba ponúkla skončenie veci zmloukou alebo z obsahupisu takáto

možnosť vyplýva, môže samosudca nariadiť konanie o zmieri, schváliť zmier a zastaviť trestné stíhanie; pritom postupuje podľa § 220 až 227.

(7) Proti rozhodnutiu podľa odseku 6 môže prokurátor podať sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 242

Ak je obvinený vo väzbe, rozhodne samosudca pri preskúmaní obžaloby vždy aj o ďalšom trvaní väzby.

§ 243

Predbežné prejednanie obžaloby

(1) Obžaloba podaná na súde pre zločin alebo prečin s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou päť rokov sa predbežne prejedná na verejnom zasadaní; aj na neverejnom zasadaní sa môže obžaloba predbežne prejednať, ak prichádza do úvahy rozhodnutie podľa § 244 ods. 1 písm. a) až i).

(2) Pri predbežnom prejednaní obžaloby preskúma súd obžalobu a zákonnosť dôkazného materiálu. Predseda senátu alebo ním poverený člen senátu podá správu, či obžaloba bola doručená oprávneným osobám a zameria sa na otázky, ktoré treba riešiť.

(3) Pri predbežnom prejednaní obžaloby môže súd vyslychnúť obvineného aj poškodeného a zadovážiť aj ďalšie potrebné vysvetlenia a zistí, či prokurátor a obvinený nechcú uzavrieť dohodu o vine a treste; ak sa prokurátor a obvinený vyjadria, že chcú konať o dohode, postupuje podľa § 244 ods. 1 písm. g).

§ 244

Rozhodnutie pri predbežnom prejednaní obžaloby

(1) Pri predbežnom prejednaní obžaloby súd

- a) postúpi vec príslušnému súdu, ak nie je sám na jej prejednanie príslušný,
- b) postúpi vec inému orgánu, ak sú tu okolnosti uvedené v § 214 ods. 1,
- c) trestné stíhanie zastaví, ak sú tu okolnosti uvedené v § 215 ods. 1,
- d) trestné stíhanie môže zastaviť, aj ak sú tu okolnosti uvedené v § 215 ods. 2 alebo 3 alebo § 283 ods. 5,
- e) trestné stíhanie preruší, ak sú tu okolnosti uvedené v § 228 ods. 2 alebo 3 alebo § 283 ods. 5,
- f) môže podmiennečne zastaviť trestné stíhanie spolupracujúceho obvineného podľa § 218 ods. 1,
- g) vráti vec prokurátorovi na konanie podľa § 232 a § 233, ak sú splnené podmienky uvedené v § 243 ods. 3,
- h) obžalobu odmietne a vráti vec prokurátorovi, ak zistí závažné procesné chyby, najmä že boli porušené ustanovenia zabezpečujúce práva obhajoby,
- i) postúpi vec samosudcovi,
- j) rozhodne o účasti zástupcu záujmového združenia občanov,
- k) nariadi hlavné pojednávanie, určí jeho termín, rozsah a spôsob dokazovania, ktoré oznámi osobám, ktorým sa doručuje rovnopis obžaloby.

(2) Ak súd dôjde k záveru, že skutok, ktorý je predmetom obžaloby, pri správnom použití zákona treba posudzovať podľa iného ustanovenia zákona, ako ho posudzuje obžaloba, obozrnami s touto skutočnosťou osoby, ktorým sa doručuje rovnopis obžaloby, a vyzve obvineného a prokurátora, aby písomne oznámili súdu a seba navzájom návrhy na vykonanie dôkazov, ktoré pri predbežnom pojednaní obžaloby nenavrhlí. Zároveň ich upozorní na ustanovenie § 252 ods. 2 až 5.

(3) Proti uzneseniam podľa odseku 1 písm. a) až h) môžu prokurátor aj obvinený podať sťažnosť, ktorá má, ak nejde o prerušenie trestného stíhania, odkladný účinok.

(4) Predseda senátu preruší trestné stíhanie, ak požiada Súdny dvor Európskych spoločenských o vydanie predbežného rozhodnutia.

(5) Ak je obvinený vo väzbe, rozhodne súd pri predbežnom pojednaní obžaloby vždy aj o ďalšom trvaní väzby.

§ 245

Nové preskúmanie alebo predbežné pojednanie obžaloby

(1) Ak sa rozhodne prokurátor vo veci, ktorá bola odmietnutá, opäť pre podanie obžaloby, tá sa za podmienok uvedených v § 241 znovu preskúma alebo za podmienok § 243 znovu predbežne pojedná.

(2) Za podmienok uvedených v § 241 alebo § 243 sa obžaloba znovu

preskúma alebo predbežne pojedná aj na súde, ktorému bola vec postúpená podľa § 241 ods. 1 písm. a) alebo § 244 ods. 1 písm. a).

TRETIA HLAVA

HLAVNÉ POJEDNÁVANIE

Prvý diel

Príprava hlavného pojednávania

§ 246

Náhradný sudca

(1) Ak možno dôvodne predpokladať, že hlavné pojednávanie bude trvať dlhší čas alebo ak sa navrhuje výsluch agenta, ohrozeného svedka, chráneného svedka alebo svedka, ktorého totožnosť je utajená, a ak sa počíta s využitím technických zariadení na prenos zvuku a obrazu, zariadi predseda súdu na návrh predsedu senátu, aby sa na hlavnom pojednávaní zúčastnili jeden alebo dvaja náhradní sudcovia alebo prísediaci.

(2) Náhradný sudca alebo prísediaci má postavenie člena senátu. Hlasovania sa však zúčastní len v tom prípade, ak do konania nastúpil namiesto sudcu alebo prísediaceho, ktorému v ďalšej účasti na hlavnom pojednávaní zabránila nejaká prekážka. Sudca alebo prísediaci, za ktorého nastúpil náhradný sudca alebo prísediaci, sa hlavného pojednávania už ďalej nezúčastňuje.

(3) Ak sa vykonáva výsluch agenta, ohrozeného svedka, chráneného svedka alebo svedka, ktorého totožnosť je

utajená s využitím technických zariadení určených na prenos zvuku alebo obrazu mimo pojednávacej siene, zúčastní sa ho náhradný sudca.

Nariadenie hlavného pojednávania

§ 247

(1) Termín hlavného pojednávania určí predseda senátu tak, aby obžalovaný od doručenia predvolania, prokurátor a obhajca od upovedomenia mali lehotu aspoň päť pracovných dní. Túto lehotu možno skrátiť len s ich súhlasom a tiež vtedy, ak obžalovaný odmietol účasť na hlavnom pojednávaní alebo požiadal, aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti. U ostatných osôb, ktoré sa na hlavné pojednávanie predvolávajú alebo o ňom upovedomujú, treba spravidla zachovať aspoň trojdňovú lehotu. Ak sa pri skrátenom vyšetrovaní postupovalo podľa § 204, lehoty uvedené v tomto ustanovení sa nepoužijú.

(2) O hlavnom pojednávaní sa upovedomí aj zákonný zástupca, poškodený a zúčastnená osoba. Ak má zúčastnená osoba alebo poškodený splnomocnenca, upovedomí sa o hlavnom pojednávaní len splnomocnenec. Ak má obžalovaný viac obhajcov, na ich upovedomenie o hlavnom pojednávaní sa použije primerane ustanovenie § 44 ods. 8.

(3) Poškodeného treba v upovedomení upozorniť, že ak sa na hlavné pojednávanie nedostaví, bude sa o jeho nároku na náhradu škody rozhodovať

na podklade jeho návrhov obsiahnutých v spise.

(4) Ak súd pripustil účasť zástupcu záujmového združenia občanov na hlavnom pojednávaní, upovedomí sa o hlavnom pojednávaní tiež záujmové združenie občanov, ktoré ho vyslalo.

(5) Pri nariadení hlavného pojednávania urobí predseda senátu všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie jeho riadneho priebehu a na to, aby vec bolo možné prejednať a rozhodnúť bez jeho odročenia. Ak je to odôvodnené prejednávanou vecou, predseda senátu vykoná nevyhnutné opatrenia, aby v budove súdu pred hlavným pojednávaním nedošlo ku kontaktu obžalovaného s poškodeným, svedkom a znalcom.

(6) Ak je zrejmé, že sa na hlavnom pojednávaní prejednávajú utajované skutočnosti, predseda senátu je povinný najneskôr po otvorení hlavného pojednávania sudcov, prísediacich a ostatné osoby, ktoré sa zúčastnia na konaní a oboznámia sa s utajovanými skutočnosťami, poučiť o zásadách utajenia, ako aj o právnych následkoch ich porušenia; o poučení treba urobiť záznam do zápisnice o hlavnom pojednávaní.

§ 248

(1) Hlavné pojednávanie sa koná spravidla v sídle súdu a v jeho úradných miestnostiach.

(2) V záujme zabezpečenia ochrany osôb, ktoré sa zúčastnia konania, alebo ak to vyžadujú iné okolnosti prípadu, možno nariadiť vykonanie hlavného pojednávania aj mimo sídla súdu a jeho

úradných miestností, ale spravidla v rámci územného obvodu súdu.

(3) Ak sa hlavné pojednávanie má vykonať v iných než úradných miestnostiach súdu, treba osobám, ktoré sa na hlavné pojednávanie predvolávajú alebo sa o jeho konaní upovedomujú, oznámiť údaje o mieste konania v potrebnom rozsahu v predvolaní alebo upovedomení a prípadne vykonať aj ďalšie nevyhnutné opatrenia, aby sa ho mohli zúčastniť.

Verejnosť hlavného pojednávania

§ 249

(1) Hlavné pojednávanie koná súd zásadne verejne, aby verejnosti bola poskytnutá v čo najširšej miere možnosť sledovať prejednanie veci a aby sa tak čo najúčinnejšie prejavilo výchovné pôsobenie trestného stíhania na verejnosť.

(2) Hlavné pojednávanie môžu sledovať len neozbrojené osoby, ak nejde o osoby povinné nosiť zbraň z dôvodu plnenia služobných úloh.

(3) Verejnosť na hlavnom pojednávaní môže byť vylúčená len vtedy, ak by verejné prejednávanie veci ohrozilo tajomstvo chránené osobitným zákonom, verejný poriadok, mravnosť alebo bezpečnosť alebo ak to vyžaduje iný dôležitý záujem obžalovaného, poškodeného, jeho blízkych osôb alebo svedkov. Verejnosť musí byť vylúčená počas výsluchu agenta a ak ide o ochranu utajovaných skutočností. Verejnosť

možno vylúčiť aj na časť hlavného pojednávania.

(4) O vylúčení verejnosti rozhodne súd z úradnej povinnosti alebo na návrh prokurátora, obžalovaného alebo poškodeného v ktoromkoľvek štádiu súdneho konania po vypočutí strán uznesením, ktoré verejne vyhlási. Po vyhlásení uznesenia, proti ktorému nie je prípustný opravný prostriedok, sú osoby, ktoré hlavné pojednávanie ako verejnosť sledujú, povinné opustiť pojednávaciu miestnosť.

(5) Vylúčiť nemožno prokurátora, obžalovaného a jeho obhajcu, poškodeného, ani úradnú osobu, ktorej úlohou je zabezpečiť riadny priebeh pojednávania.

(6) Rozsudok musí byť vyhlásený vždy verejne.

§ 250

(1) Súd môže odoprieť prístup na hlavné pojednávanie maloletým a tým, u ktorých je obava, že by rušili dôstojný priebeh hlavného pojednávania. Môže tiež urobiť nevyhnutné opatrenia proti prepľňaniu pojednávacej siene.

(2) Ak bola verejnosť vylúčená podľa § 249 ods. 3, môže súd z dôležitých dôvodov povoliť jednotlivým osobám prístup na hlavné pojednávanie. Na žiadosť obžalovaného musí byť povolený prístup jeho dvom dôverníkmi; to neplatí pri výsluchu agenta. Ak je obžalovaných viac, má právo na voľbu dôverníkov každý z nich. Ak by celkový počet dôverníkov vzrástol na viac ako šesť a obžalovaní by sa medzi sebou nedohodli, vykoná výber súd.

Ak bola verejnosť vylúčená pre ochranu utajovaných skutočností, ohrozenie tajomstva chráneného zákonom, prípadne bezpečnosti alebo iného dôležitého záujmu svedkov, môžu byť za dôverníkov zvolené len také osoby, voči ktorým nemá súd výhrady. Pred týmto rozhodnutím si vyžiada vyjadrenie prokurátora.

(3) Ak bola verejnosť vylúčená pre ochranu utajovaných skutočností alebo ohrozenie tajomstva chráneného zákonom, upozorní predseda senátu prítomných na následky toho, keby nepovolaným osobám prezradili skutočnosti, o ktorých sa na pojednávaní dozvedia. Môže tiež zakázať, aby si prítomní robili zvukové alebo obrazové záznamy alebo písomné poznámky.

§ 251

(1) Ak súd rozhodol o vylúčení verejnosti podľa § 249 ods. 3 a hlavné pojednávanie je v dôsledku toho neverejné, je zakázané zverejňovať z neho informácie týkajúce sa skutočností a okolností, pre ktoré bola verejnosť vylúčená.

(2) Prítomným osobám súd môže uložiť povinnosť zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré požívajú ochranu podľa zákona a o ktorých sa v priebehu pojednávania dozvedeli. Súd o tom rozhodne uznesením, proti ktorému sťažnosť nie je prípustná.

(3) Uznesenie sa uvedie v zápisnici o hlavnom pojednávaní s uvedením identifikačných údajov osôb, ktoré sa ho zúčastnili.

(4) Predseda senátu môže nariadiť, aby opatrenia, ktoré vydal na zabezpečenie nerušeného priebehu hlavného pojednávania, boli vykonané prostredníctvom Zboru väzenskej a justičnej stráže.

Druhý diel

Začatie hlavného pojednávania

§ 252

Prítomnosť na hlavnom pojednávaní

(1) Hlavné pojednávanie sa koná za stálej prítomnosti všetkých členov senátu, zapisovateľa a prokurátora.

(2) V neprítomnosti obžalovaného môže súd hlavné pojednávanie vykonať, len ak súd má za to, že vec možno spoľahlivo rozhodnúť a účel trestného konania dosiahnuť aj bez prítomnosti obžalovaného a prítom

- a) obžaloba bola obžalovanému riadne doručená a obžalovaný bol na pojednávanie riadne a včas predvolaný,
- b) obžalovaný mal možnosť vyjadriť sa o skutku, ktorý je predmetom obžaloby, pred orgánom činným v trestnom konaní a boli dodržané ustanovenia o vyšetrowaní alebo skrátrenom vyšetrowaní a obvinený bol upozornený na možnosť preštudovať spis a urobiť návrhy na doplnenie vyšetrowania alebo skráteneho vyšetrowania,

- c) obžalovaný bol na možnosť vykonať hlavné pojednávanie v jeho neprítomnosti upozornený,
- d) obhajca obžalovaného, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, vyhlási, že netrvá na osobnom výsluchu obžalovaného.

(3) Hlavné pojednávanie v neprítomnosti obžalovaného nemožno konať, ak je vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody alebo ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje päť rokov. To neplatí, ak obžalovaný výslovne odmietol účasť na hlavnom pojednávaní alebo výslovne požiadal, aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti.

(4) V prípadoch povinnej obhajoby nemožno konať hlavné pojednávanie bez prítomnosti obhajcu. Ak nejde o prípad povinnej obhajoby a obžalovaný má obhajcu, možno vykonať hlavné pojednávanie v neprítomnosti obhajcu, len ak s tým obžalovaný súhlasí.

(5) Ak súd rozhodne, že sa hlavné pojednávanie vykoná v neprítomnosti obžalovaného, možno za podmienok uvedených v § 263 ods. 3 prečítať zápisnice o výsluchu spoluobžalovaných, svedkov a znalcov aj bez súhlasu obžalovaného.

Vedenie hlavného pojednávania

§ 253

(1) Hlavné pojednávanie vedie a všetky opatrenia smerujúce na zabezpečenie jeho riadneho priebehu nariaďuje predseda senátu. Pritom prihliada na oprávnené záujmy strán.

(2) Ak zákon neustanovuje inak, dôkazy čítaním výpovedí, listín, posudkov, správ alebo oboznamovanie vecných dôkazov vykonáva predseda senátu. Ich vykonaním môže poveriť člena senátu alebo toho, kto vykonanie dôkazu navrhol.

(3) Predseda senátu je povinný dbať na to, aby hlavné pojednávanie nebolo zdržované výkladmi a prejavmi, ktoré nemajú vzťah k prejednávanej veci, a aby bolo zamerané čo najúčinnejšie na objasnenie veci v rozsahu nevyhnutnom pre spravodlivé rozhodnutie.

(4) Ak tento zákon neustanovuje inak, z priebehu hlavného pojednávania môžu fyzické osoby a právnické osoby vyhotovovať zvukový záznam a so súhlasom predsedu senátu aj zvukový prenos. Zvukový záznam a zvukový prenos z hlavného pojednávania nemožno vyhotovovať pri výsluchu agenta alebo ak sa preberajú okolnosti tvoriace utajovanú skutočnosť.

(5) Predseda senátu môže vyhotovovanie zvukových záznamov zakázať,

- a) ak by to rušilo priebeh hlavného pojednávania,

- b) ak sa na hlavnom pojednávaní preberajú okolnosti tvoriace tajomstvo chránené osobitným zákonom,
- c) ak by zvukovým záznamom z priebehu hlavného pojednávania mohla byť ohrozená mravnosť, verejný poriadok alebo dôležitý záujem strán alebo svedkov, alebo
- d) pri výsluchu ohrozeného svedka, chráneného svedka alebo svedka, ktorého totožnosť je utajená.

(6) Zvukový prenos z hlavného pojednávania predseda senátu nepovolí z dôvodov uvedených v odseku 5. To neplatí o vyhlasovaní výroku rozsudku.

(7) Vyhотовovanie obrazových záznamov alebo obrazovozvukových záznamov z hlavného pojednávania nie je prípustné.

(8) Ustanoveniami odsekov 4 až 7 nie je dotknutá možnosť vyhotovovania zvukových, obrazových alebo obrazovozvukových záznamov pre potreby súdu.

(9) Predseda senátu dbá, aby proti nikomu neboli prednášané urážlivé výroky alebo zjavne neodôvodnené a s vecou nesúvisiace obvinenia. Ak sa obžalovaný, poškodený a zúčastnená osoba alebo ich splnomocnenci, svedok alebo znalec takých vyjadrení dopustí, môže mu byť uložená poriadková pokuta. Ak sa takého konania dopustí obhajca alebo prokurátor, predseda senátu môže podať príslušnému orgánu podnet na začatie trestného stíhania alebo disciplinárneho konania alebo uloží poriadkovú pokutu.

(10) Kto sa cíti byť opatrením predsedu senátu pri vedení hlavného pojednávania ukrátený, môže žiadať, aby rozhodol senát, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť nie je prípustná. Takú žiadosť aj rozhodnutie o nej treba zaznamenať v zápisnici.

(11) Za porušenie rozhodnutia podľa odseku 1 a odsekov 4 až 7 môže predseda senátu uložiť poriadkovú pokutu fyzickým osobám aj právnickým osobám na hlavnom pojednávaní alebo rozhodnutím mimo hlavného pojednávania.

(12) Proti rozhodnutiu podľa odseku 11 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 254

(1) Osoby, ktoré rušia poriadok, môže predseda senátu z pojednávacej siene vykázať. Toho, kto neuposlúchne výzvu predsedu senátu na opustenie pojednávacej siene, možno opatrením predsedu senátu vyviešť; opatrenie vykoná Zbor väzenskej a justičnej stráže.

(2) Obžalovaného možno z pojednávacej siene vykázať pri výsluchu agenta alebo na základe rozhodnutia senátu, ak napriek predchádzajúcej výstrahe ruší poriadok, vždy však len na nevyhnutne potrebný čas. Len čo bol obžalovanému znovu povolený vstup do pojednávacej siene, oznámi mu predseda senátu podstatný obsah pojednávania konaného v jeho neprítomnosti a umožní mu, aby sa k nemu vyjadril.

(3) Ak obžalovaný alebo svedok bez súhlasu predsedu senátu opustí pojednávacia sieň, môže byť predvedený.

(4) Prijatie opatrenia podľa odsekov 1 až 3 nevyklučuje možnosť uloženia poriadkovej pokuty.

Začiatok hlavného pojednávania

§ 255

(1) Hlavné pojednávanie začína predseda senátu oznámením veci, ktorá bude prejednávaná. Potom zistí, či sa ustanovili osoby, ktoré boli na hlavné pojednávanie predvolané alebo o ňom upovedomené, a overí ich totožnosť. U osôb, u ktorých treba zachovať lehotu na prípravu, zistí, či táto lehota bola zachovaná.

(2) Ak sa niektorá z predvolaných osôb neustanovila, rozhodne súd po vyjadrení prítomných strán, či možno pojednávanie napriek tomu vykonať, alebo či ho treba odročiť.

(3) Po vykonaní úkonov podľa odsekov 1 a 2 predseda senátu zistí, či prokurátor a obžalovaný nechcú uzavrieť dohodu o vine a treste. Ak sa prokurátor a obžalovaný vyjadria, že chcú konať o dohode o vine a treste, vráti vec prokurátorovi na postup podľa § 232 a § 233.

§ 256

(1) Po vykonaní úkonov uvedených v § 255 predseda senátu vyzve prokurátora, aby predniesol obžalobu. Ak má obžalovaný obhajcu, po prednesení obžaloby ho predseda senátu vyzve, aby zaujal k obžalobe stanovisko.

(2) Poškodeného, ktorý si uplatňuje nárok na náhradu škody, súd vyzve, aby sa vyjadril, či navrhuje, aby sa obžalovanému uložila povinnosť na náhradu škody a v akom rozsahu. Ak sa poškodený alebo jeho splnomocnenec nedostavil na hlavné pojednávanie a jeho návrh je už zaznamenaný v spise, predseda senátu tento návrh prečíta.

(3) Ak uplatňuje práva poškodeného osoba, ktorej toto právo zrejme nepatrí, vysloví súd uznesením, že túto osobu ako poškodeného na hlavné pojednávanie nepripúšťa. Také rozhodnutie nebráni uplatneniu nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

(4) Podľa odseku 4 postupuje súd aj vtedy, ak bránia účasti poškodeného okolnosti uvedené v § 46 alebo § 47.

(5) Ak súd rozhodol, aby sa pri prejednávaní veci na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadaní zúčastnil zástupca záujmového združenia občanov, predseda senátu ho poučí o jeho právach a postavení pred súdom, najmä o práve predniesť záverečnú reč.

§ 257

Vyhlásenie obžalovaného

(1) Po prednesení obžaloby predseda senátu poučí obžalovaného o jeho právach a umožní mu urobiť niektoré z vyhlásení, že

- a) je nevinný,
- b) je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe,

c) chce urobiť vyhlásenie podľa odseku 3.

(2) Ak má obžalovaný obhajcu, môže sa s ním pred vyhlásením podľa odseku 1 radíť.

(3) Ak to vyžadujú okolnosti prípadu, záujem verejnosti alebo obžalovaného, môže súd obžalovanému povoliť, aby namiesto vyhlásenia, že je vinný, vyhlásil, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, ktoré súd pre potreby ďalšieho konania a rozhodnutia bude považovať za priznanie spáchania skutku. O tom musí byť obžalovaný poučený.

(4) Ak obžalovaný na hlavnom pojednávaní vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe, súd v tomto rozsahu postupuje primerane podľa § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g) a h).

(5) Pred rozhodnutím súdu o prijatí vyhlásenia obžalovaného, že je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe, súd zistí stanovisko prokurátora, poškodeného a zúčastnenej osoby, ak sú prítomní na hlavnom pojednávaní.

(6) Súd po vyhlásení obžalovaného podľa odseku 4 rozhodne uznesením, či toto vyhlásenie obžalovaného prijíma alebo neprijíma.

(7) Ak súd rozhodol, že vyhlásenie obžalovaného podľa odseku 4 prijíma, zároveň vyhlási, že dokazovanie v rozsahu, v akom obžalovaný priznal spáchanie skutku, sa nevykoná, a vykoná dôkazy súvisiace s nepriznaným skut-

kom, výrokom o treste, náhrade škody alebo ochranného opatrenia.

Tretí diel

Dokazovanie

Výsluch obžalovaného

§ 258

(1) Ak obžalovaný po prednesení obžaloby a vyjadrení poškodeného neurobil vyhlásenie uvedené v § 257 ods. 1 písm. b) alebo c), predseda senátu potom, ako zistí podmienky na vykonanie hlavného pojednávania, zistí osobné údaje obžalovaného a poučí ho o jeho právach. Potom umožní prokurátorovi vyslúchnuť obžalovaného. Obžalovaného treba vyslúchnuť na obsah obžaloby, a ak bol uplatnený nárok na náhradu škody, aj na tento nárok. Pritom sa postupuje podľa § 122 ods. 2 a 3.

(2) Výsluch môže predseda senátu prerušiť len vtedy, ak výsluch nie je vedený v súlade so zákonom alebo ak je výsluch vedený inak nevhodným spôsobom, alebo ak predseda alebo člen senátu považujú za nevyhnutné položiť obžalovanému otázku, ktorú nemožno odložiť na dobu po skončení výsluchu.

(3) Po skončení výsluchu obžalovaného prokurátorom má právo vypočúť obžalovaného jeho obhajca. Ustanovenie odseku 2 tu platí primerane. So súhlasom predsedu senátu sú prokurátor, obhajca, poškodený alebo zúčastnená osoba oprávnení po skončení výsluchov klásť obžalovanému doplňujú-

ce otázky. O ich poradí rozhodne predse-
da senátu.

(4) Na návrh prokurátora alebo obhajcu sa zápisnica o skoršej výpovedi obžalovaného alebo jej časť prečíta, ak sa koná v neprítomnosti obžalovaného, obžalovaný využije svoje právo nevypovedať alebo sa objavia podstatné rozpory medzi jeho skoršou výpoveďou a údajmi na hlavnom pojednávaní a ak bol skorší výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona. V prípade rozporov vo výpovediach sa prečíta tá časť zápisnice o skoršom výsluchu obžalovaného, ktorej sa namietané rozpory priamo týkajú. Na tieto rozpory treba obžalovaného upozorniť a spýtať sa ho na ich príčinu. Zápisnicu prečíta tá zo strán, ktorú určí predseda senátu, pokiaľ zápisnicu neprečíta sám alebo ním poverený člen senátu.

§ 259

Strany môžu namietat spôsob vykonávania výsluchu, najmä môžu namietat prípustnosť otázky položenej vypočúvajúcim. O námietke rozhodne predseda senátu. Ak námietke vyhovie, vypočúvaný nie je povinný na otázku odpovedať a táto otázka sa do zápisnice nezapíše alebo sa zo zápisnice vyčiarkne. O námietke proti otázke predsedu senátu, sudcu alebo prísediaceho rozhodne senát.

§ 260

Ak je obžalovaných niekoľko, predseda senátu urobí opatrenia, aby obžalovaný bol vylúčaný v neprítomnosti

ešte nevypočutých spoluobžalovaných. Poradie výsluchu obžalovaných určí po vypočutí návrhov strán predseda senátu. Obžalovaného však treba ešte v priebehu dokazovania oboznámiť s obsahom výpovede spoluobžalovaných, ktorí boli vylúčaní v jeho neprítomnosti.

Výsluch svedka

§ 261

(1) Poradie výsluchu svedkov určí predseda senátu spravidla tak, že ako prví budú vypočutí svedkovia navrhnutí prokurátorom a po nich svedkovia navrhnutí obžalovaným. Obdobne sa postupuje aj pri vykonávaní ostatných dôkazov. Obžalovaný môže požiadať, aby poradie výsluchov bolo zmenené. O tejto žiadosti rozhodne predseda senátu. Ak obžalovaný s rozhodnutím predsedu senátu nesúhlasí, rozhodne senát.

(2) Predseda senátu dbá na to, aby ešte nevyslúchnutý svedok nebol prítomný pri výsluchu obžalovaného a iných svedkov. Ak obžalovaný uznal základ aj výšku škody poškodeným včas a riadne uplatneného nároku na náhradu škody, vykoná sa ďalšie dokazovanie o výške škody iba výnimočne, najmä ak sú o nej dôvodné pochybnosti alebo je to potrebné pre záver o právnom posúdení skutku.

(3) Výsluch svedka vykoná ten, kto navrhol vykonanie takého dôkazu. Ak výsluch svedka alebo znalca navrhol obžalovaný, jeho obhajca alebo prokurátor, rozhodne predseda senátu po vypočutí strán o tom, ktorý z nich

výsluch vykoná, pri zachovaní práva druhej strany vykonať následne výsluch svedka alebo znalca a klásť mu otázky. Pritom sa postupuje podľa § 132.

(4) Ustanovenia § 258 ods. 3 a 4 a § 259 sa použijú primerane aj na vykonanie dôkazu výsluchom svedka. Predseda senátu môže rozhodnúť, že výsluch svedka vykoná sám, ak má byť ako svedok vypočúvaná osoba mladšia ako pätnásť rokov, ak ide o chorého, zraneného svedka alebo svedka poškodeného trestným činom proti ľudskej dôstojnosti alebo ak by výsluch svedka stranou alebo obhajcom nebol z iných dôvodov vhodný alebo úplný.

§ 262

Ak je obava, že svedok v prítomnosti obžalovaného nevyovie pravdu, prípadne ak ide o výsluch svedka, ktorému alebo jeho blízkej osobe z podaného svedectva hrozí ujma na zdraví, smrť alebo iné závažné nebezpečenstvo, agenta alebo o svedka, ktorého totožnosť musí zostať zo závažných dôvodov utajená, urobí predseda senátu vhodné opatrenia na zaistenie bezpečnosti alebo utajenie totožnosti svedka, prípadne vylúči obžalovaného, jeho dôverníkov a verejnosť po dobu výsluchu takého svedka z pojednávacej miestnosti. Po návrate do pojednávacej miestnosti musí byť obžalovaný oboznámený s obsahom výpovede svedka, môže sa o nej vyjadriť aj bez toho, aby sa so svedkom stretol, a môže mu prostredníctvom predsedu senátu klásť aj otázky.

§ 263

(1) Namiesto výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní možno čítať zápisnicu o jeho výpovedi alebo jej podstatnú časť, ak s tým súhlasí prokurátor a obžalovaný a súd nepovažuje osobný výsluch za potrebný.

(2) Súhlas obžalovaného nie je potrebný, ak sa výslovne vyjadril, že sa na hlavnom pojednávaní nezúčastní, alebo výslovne požiadal, aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti, alebo ak sa na hlavné pojednávanie napriek riadnemu predvolaniu bez ospravedlnenia nedostavil, alebo sa bez vážneho dôvodu vzdialil z pojednávacej siene. V uvedených prípadoch stačí súhlas prokurátora. O tejto skutočnosti musí byť obžalovaný v predvolaní poučený.

(3) Zápisnica o výpovedi spoluobžalovaného alebo svedka sa prečíta na návrh prokurátora alebo obžalovaného aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona a

a) taká osoba zomrela alebo sa stala nezvestnou, pre dlhodobý pobyt v cudzine alebo na neznámom mieste nedosiahnuteľnou, alebo ochorela na chorobu, ktorá natrvalo alebo na dlhší čas znemožňuje jej výsluch; ak ide o výpoveď svedka, u ktorého bol v čase jeho výpovede v prípravnom konaní, ktorá sa má prečítať, dôvodný predpoklad, že na hlavnom pojednávaní ho nebude možné vypočuť, možno jeho výpoveď prečítať len vtedy, ak bol

o úkone riadne upovedomený obvinený, a ak má obhajcu, jeho obhajca,

- b) išlo o neodkladný úkon alebo neopakovateľný úkon, alebo
- c) taká osoba na hlavnom pojednávaní bez oprávnenia odoprela vypovedať.

(4) Zápisnicu o výpovedi svedka, ktorý na hlavnom pojednávaní využil svoje právo odoprieť výpoveď podľa § 130, možno prečítať len za predpokladu, že bol pred výsluchom, ktorého sa zápisnica týka, o svojom práve odoprieť výpoveď riadne poučený a výslovne vyhlásil, že toto právo nevyužíva, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona.

(5) Strany môžu namietat' spôsob vykonávania výsluchu, najmä môžu namietat' prípustnosť otázky položenej vypočúvajúcim. O námietke rozhodne predseda senátu. Ak námietke vyhovie, vypočúvaný nie je povinný na otázku odpovedať a táto otázka sa do zápisnice nezapíše alebo sa zo zápisnice vyčiarkne. O námietke proti otázke predsedu senátu, sudcu alebo prísediaceho rozhodne senát.

§ 264

(1) Ak sa svedok odchýli v podstatných bodoch od svojej skoršej výpovede, môže mu byť zápisnica o jeho skoršej výpovedi predložená na vysvetlenie rozporov v jeho výpovediach tak, aby súd mohol posúdiť hodnovernosť a pravdivosť jeho tvrdení pri výsluchu na hlavnom pojednávaní.

(2) Predloženie skoršej výpovede podľa odseku 1 spočíva v prečítaní tých častí zápisnice o skoršom výsluchu, ku ktorým sa má vyslúchaný vyjadriť a vysvetliť rozpory medzi svojimi výpoveďami.

§ 265

(1) Svedok pred výsluchom na súde je povinný zložiť prísahu.

(2) Pred prísahou musí byť svedok upozornený na význam svedeckej výpovede a na následky krivej prísahy. Prísaha znie: „Prisahám na svoju česť a svedomie, že budem vypovedať pravdu, nič iné len pravdu a vedome nič nezamlčím.“

§ 266

(1) Svedok, ktorý má sluchovú alebo rečovú vadu, vykoná prísahu tak, ak je to možné, že opakuje slová prísahy, ktoré mu prečíta predseda senátu. Písomný text prísahy svedok pred súdom podpíše.

(2) Nepočujúci svedok po pretlmočení znenia prísahy do posunkovej reči prítomným tlmočníkom posunkovej reči podpíše text jej znenia s vyznačením, že táto mu bola pretlmočená do posunkovej reči a že jej obsahu porozumel.

§ 267

Do prísahy nemožno vziať svedka,

- a) ktorý pri svojom výsluchu nedovíšil štrnásť rok svojho veku,
- b) ak je dôvodný predpoklad, že pre telesnú alebo duševnú chorobu nemusel vnímať okolnosti, o ktorých

má vypovedať, alebo ak také okolnosti nie je schopný uviesť,

- c) ktorý vzhľadom na svoje psychické a fyzické predpoklady nie je schopný náležite pochopiť podstatu a dôležitosť prísahy,
- d) ktorý je zaviazaný mlčanlivosťou spojenou s výkonom jeho povolaní, ak ten, kto ho zaviazal mlčanlivosťou, ho mlčanlivosťou nezbaví.

§ 268

Znalecké dokazovanie

(1) Ak znalec ešte nepodal vo veci písomný znalecký posudok alebo sa od neho odchyľuje, alebo ho dopĺňa, môže mu predseda senátu uložiť, aby znalecký posudok alebo jeho doplnenie nadošiel do zápisnice.

(2) Pri výsluchu znalca na hlavnom pojednávaní sa použijú ustanovenia § 258 ods. 3 a 4 a § 259 primerane. Namiesto výsluchu znalca možno čítať zápisnicu o jeho výpovedi alebo jeho písomný znalecký posudok, ak znalec bol pred podaním znaleckého posudku poučený podľa § 144, nie sú pochybnosti o správnosti a úplnosti znaleckého posudku a prokurátor i obžalovaný s tým súhlasia.

(3) Ak bol posudok znalca obstaraný niektorou zo strán a predkladá sa v konaní ako dôkaz, ustanovenie odseku 1 sa použije primerane.

(4) Ak bol posudok predložený stranou a osoba podávajúca posudok nie je zapísaná v zozname znalcov, pred súdom zloží sľub podľa osobitného zákona a predseda senátu ju poučí

o trestných následkoch vedome nepravdivého znaleckého posudku. Potom sa znalec vyjadrí, či posudok podal v zmysle zloženého sľubu.

(5) Ustanovenia odsekov 1 až 4 sa primerane použijú aj na odborné vyjadrenie.

§ 269

Listinné dôkazy

Písomné vyjadrenia, posudky, správy štátnych orgánov a ďalšie listiny, ktorými sa vykonáva dôkaz na hlavnom pojednávaní, sa prečítajú a umožní sa do nich nazrieť stranám, a ak je to potrebné, aj svedkom a znalcom.

§ 270

Vecné dôkazy a dokazovanie zvukovým, obrazovým a obrazovo-zvukovým záznamom

(1) Vecné dôkazy súd predloží stranám, a ak je to potrebné, aj svedkom a znalcom.

(2) Zvukový, obrazový alebo obrazovo-zvukový záznam sa ako dôkaz vykoná na technickom zariadení. Ak to povaha dôkazu pripúšťa, môže sa vykonať aj oboznámením jeho písomného prepisu. Súčasťou výkonu tohto dôkazu je aj správa o tom, akým spôsobom a kým bol záznam vyhotovený alebo získaný.

Súčinnosť strán pri dokazovaní

§ 271

(1) Obžalovaného a poškodeného sa treba po vykonaní každého dôkazu opýtať, či sa chcú k nemu vyjadriť, a vyjadrenie každého sa zapíše do zápisnice.

(2) Na konfrontáciu alebo rekogníciu sa použijú primerane ustanovenia § 125 a § 126.

§ 272

(1) Po skončení výsluchu prokurátorom, obžalovaným, jeho obhajcom alebo predsedom senátu môže zákonný zástupca obžalovaného, v rozsahu uplatnených práv poškodený alebo jeho splnomocnenec, zúčastnená osoba alebo jej splnomocnenec so súhlasom predsedu senátu klásť vypočúvaným otázky, keď už členovia senátu otázky nemajú.

(2) Po vykonaní všetkých dôkazov zistí predseda senátu, či strany nemajú návrhy na doplnenie dokazovania.

(3) Súd odmietne vykonať dôkaz, ktorý sa týka okolnosti nepodstatnej pre rozhodnutie alebo okolnosti, ktorú možno zistiť inými, už skôr navrhnutými dôkazmi. Rozhodnutie o odmietnutí vykonať dôkaz sa oznámi tomu, kto návrh na jeho vykonanie podal, a to spravidla ústne po otvorení hlavného pojednávania; súd je však oprávnený, ak sa to ukáže potrebným v priebehu ďalšieho pojednávania, takéto rozhodnutie zmeniť a vykonanie dôkazu pripustiť.

§ 273

Osobitné ustanovenie o vykonávaní dôkazov

Obžalovaný, ktorému je poskytovaná ochrana a pomoc podľa osobitného predpisu a v súvislosti s jeho prítomnosťou v konaní pred súdom je tu dôvodná obava z ohrozenia jeho života alebo zdravia, či života alebo zdravia jeho blízkej osoby, môže byť vypočutý s využitím technických zariadení určených na prenos zvuku a obrazu.

Štvrtý diel

Záver hlavného pojednávania

Záverečné reči

§ 274

(1) Ak niet ďalších dôkazných návrhov alebo ak súd rozhodol, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú, vyhlási predseda senátu dokazovanie za skončené a udelí slovo na záverečné reči.

(2) Po záverečnej reči prokurátora, zástupcu záujmového združenia občanov prehovorí poškodený, zúčastnená osoba, obhajca obžalovaného a obžalovaný. Ak má poškodený alebo zúčastnená osoba splnomocnenca, prehovorí len splnomocnenec. Ak treba, určí predseda senátu poradie, v ktorom sa po záverečnej reči prokurátora ujmu slova jednotlivé oprávnené osoby. Obhajca obžalovaného a obžalovaný hovoria však vždy poslední; zástupca záujmového združenia občanov, poškodený a zúčastnená osoba alebo

ich splnomocnenec môžu prehovorí len v rozsahu uplatnených nárokov.

(3) Záverečné reči môže predseda senátu prerušiť len vtedy, keď vybočujú zrejme z rámca prejednávanej veci.

§ 275

Po skončení záverečných rečí a pred odchodom na záverečnú poradu udelí predseda senátu obžalovanému posledné slovo. Počas tohto prejavu nesmú obžalovanému ani súd, ani nikto iný klást' otázky.

§ 276

Doplnenie dokazovania

(1) Ak zistí súd so zreteľom na záverečné reči alebo pri záverečnej porade, že treba ešte niektorú okolnosť objasniť, rozhodne uznesením, že dokazovanie bude doplnené, a v hlavnom pojednávaní pokračuje.

(2) Po doplnení dokazovania treba vždy znova dať slovo na záverečné reči.

Piaty diel

Odročenie hlavného pojednávania

§ 277

(1) Ak sa objaví prekážka, pre ktorú nemožno hlavné pojednávanie vykonať alebo v ňom pokračovať, súd odročí hlavné pojednávanie a určí termín, kedy sa bude konať ďalšie hlavné pojednávanie; odročiť hlavné pojednávanie na neurčito možno len vtedy, ak to vyžaduje povaha úkonu. Ak odpadne prekážka, pre ktorú muselo byť

hlavné pojednávanie odročené na neurčito, treba bez zbytočného odkladu, najneskôr v lehote dvoch týždňov po jej odpadnutí, nariadiť termín hlavného pojednávania alebo vykonať iný úkon smerujúci k skončeniu veci.

(2) Skôr ako predseda senátu hlavné pojednávanie odročí, zistí, či strany nenavrhujú ďalšie dôkazy, ktoré by bolo treba na budúce pojednávanie zadovážiť. Nedôvodné návrhy súd odmietne uznesením, proti ktorému sťažnosť nie je prípustná.

(3) Pri odročení hlavného pojednávania súd môže uložiť, aby dôkaz zabezpečila strana, ktorá ho navrhla vykonať alebo na jeho vykonaní trvá, alebo z ktorej návrhu takáto potreba vyplynula. To neplatí, ak dôkaz priamo alebo nepriamo navrhol obžalovaný a z charakteru dôkazu je zrejmé, že obžalovaný ho sám zabezpečí nemôže.

(4) Ak súd zistí, že navrhovaný dôkaz nemožno vykonať, rozhodne, že sa tento dôkaz nevykoná. Môže tiež rozhodnúť, aby bol svedok zabezpečený a predvedený podľa § 88.

(5) Ak nie je pre podstatnú chybu konania alebo z iného dôležitého dôvodu potrebné vykonať hlavné pojednávanie znova, oboznámi predseda senátu pri pokračovaní v odročenom hlavnom pojednávaní podstatný obsah doterajšieho pojednávania. Ak od odročenia hlavného pojednávania uplynula dlhšia doba, prečíta predseda senátu podstatný obsah zápisnice o hlavnom pojednávaní. Ak sa zmenilo

zloženie senátu, musí sa hlavné pojednávanie vykonať znova; to neplatí, ak obžalovaný súhlasí so zmenou v zložení senátu.

Šiesty diel

Rozhodnutie súdu na hlavnom pojednávaní

§ 278

Podklad na rozhodnutie

(1) Súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu.

(2) Ak nejde o prípad podania obžaloby po konaní o návrhu na dohodu o vine a treste podľa § 232 ods. 4 alebo 5, súd môže pri svojom rozhodnutí prihliadať len na skutočnosti, ktoré boli prebraté na hlavnom pojednávaní, a opierať sa o dôkazy, ktoré boli na hlavnom pojednávaní vykonané.

(3) Súd nie je viazaný právnym posúdením skutku v obžalobe.

§ 279

Vrátenie veci prokurátorovi

(1) Súd vráti vec prokurátorovi uznesením na došetrenie len vtedy, ak počas hlavného pojednávania vyjde najavo, že obžalovaný spáchal ešte ďalší skutok, ktorý je trestným činom, a prokurátor o vrátenie veci požiadal so zreteľom na potrebu spoločného pojednania.

(2) Proti rozhodnutiu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 280

Postúpenie veci

(1) Ak zistí súd v žalovanom skutku trestný čin, na ktorého prejednanie nie je príslušný, postúpi vec príslušnému súdu. Je však povinný rozhodnúť vec sám, ak ide iba o miestnu nepríslušnosť a obžalovaný ju nenamietal; rovnako je povinný sám vec rozhodnúť, ak by mala byť vec postúpená súdu toho istého druhu, avšak nižšieho stupňa, alebo ak by mala byť vec postúpená z okresného súdu v sídle krajského súdu na iný okresný súd. Postúpiť vec inému súdu nemôže súd, ktorému bola vec postúpená nadriadeným súdom, okrem prípadu, že by sa skutkový podklad na posúdenie príslušnosti medzitým podstatne zmenil.

(2) Súd postúpi vec inému orgánu, ak zistí, že nejde o trestný čin, ale žalovaný skutok by mal iný orgán prejednať ako priestupok, služobné previnenie alebo disciplinárne previnenie, o ktorých je tento orgán príslušný rozhodovať.

(3) Proti uzneseniu o postúpení veci podľa odseku 2 môže prokurátor podať sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 281

Zastavenie trestného stíhania

(1) Súd zastaví trestné stíhanie, ak na hlavnom pojednávaní zistí, že je tu niektorá z okolností uvedených v § 9 ods. 1.

(2) Súd môže zastaviť trestné stíhanie aj vtedy, ak zistí na hlavnom pojednávaní niektorý z dôvodov uvedených v § 215 ods. 3.

(3) Ak súd rozhodne podľa odseku 1 alebo 2, odkáže poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody, na občianske súdne konanie alebo na konanie pred iným príslušným orgánom.

(4) Rozhodnutie podľa odsekov 1 a 2 sa môže týkať tiež len niektorého zo skutkov, pre ktoré bola podaná obžaloba.

(5) Proti rozhodnutiu podľa odsekov 1 a 2 môže prokurátor a poškodený podať sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 282

Podmienečné zastavenie trestného stíhania a zmier

(1) Súd môže podmienečne zastaviť trestné stíhanie, ak na hlavnom pojednávaní zistí, že sú splnené podmienky uvedené v § 216 ods. 1.

(2) Súd môže podmienečne zastaviť trestné stíhanie spolupracujúceho obvineného, ak na hlavnom pojednávaní zistí, že sú splnené podmienky uvedené v § 218 ods. 1.

(3) Súd môže schváliť zmier a zastaviť trestné stíhanie, ak na hlavnom pojednávaní zistí, že sú splnené podmienky uvedené v § 220; pritom postupuje podľa ustanovení § 221 až 227.

(4) Proti rozhodnutiu podľa odsekov 1 až 3 o schválení zmiernosti môže prokurátor a proti rozhodnutiu o podmienečnom zastavení trestného stíha-

nia aj obžalovaný a poškodený podať sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 283

Prerušenie trestného stíhania

(1) Súd preruší trestné stíhanie, ak zistí na hlavnom pojednávaní, že je tu niektorá z okolností uvedených v § 228 ods. 2, § 241 ods. 3 alebo § 244 ods. 4, alebo môže prerušiť trestné stíhanie, ak na hlavnom pojednávaní zistí, že je tu niektorá z okolností uvedených v § 228 ods. 3.

(2) Súd preruší trestné stíhanie aj vtedy, keď nemožno obžalovanému doručiť predvolanie na hlavné pojednávanie.

(3) Ak odpadne dôvod prerušenia, súd v trestnom stíhaní pokračuje.

(4) Proti rozhodnutiu, ktorým súd trestné stíhanie prerušil alebo ktorým návrh na pokračovanie v ňom zamietol, môže prokurátor a obžalovaný podať sťažnosť.

(5) Súd preruší trestné stíhanie aj vtedy, ak sa domnieva, že všeobecne záväzný právny predpis nižšej právnej sily, ktorého použitie je v danej trestnej veci rozhodujúce pre rozhodovanie o vine a treste, je v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom vyššej právnej sily alebo s medzinárodnou zmluvou, a podá návrh na začatie konania pred ústavným súdom. Nález ústavného súdu je pre súd záväzný.

Rozsudok

§ 284

(1) Ak nebude vec vrátená prokurátorovi na došetrenie podľa § 279, postúpená podľa § 280 ods. 1 alebo 2, ak nedôjde k zastaveniu trestného stíhania podľa § 281 alebo § 282 ods. 3, k podmienenému zastaveniu trestného stíhania podľa § 282 ods. 1 alebo 2 alebo k jeho prerušeniu podľa § 283, rozhodne súd rozsudkom, či sa obžalovaný uznáva za vinného alebo či sa spod obžaloby oslobodzuje.

(2) Uznať obžalovaného za vinného z trestného činu podľa prísnejšieho ustanovenia zákona, ako podľa ktorého posudzovala skutok obžaloba, môže súd len vtedy, ak obžalovaného na možnosť tohto prísnejšieho posudzovania skutku upozornil skôr, ako súd vyhlásil dokazovanie za skončené. Ak o to obžalovaný alebo jeho obhajca požiada, treba mu poskytnúť znova lehotu na prípravu obhajoby a hlavné pojednávanie na ten účel odročiť najmenej o päť pracovných dní.

§ 285

Súd oslobodí obžalovaného spod obžaloby, ak

- a) nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný,
- b) skutok nie je trestným činom,
- c) nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný,
- d) obžalovaný nie je pre nepričetnosť trestne zodpovedný,
- e) trestnosť činu zanikla, alebo

- f) prokurátor na hlavnom pojednávaní ustúpil od obžaloby podľa § 239 ods. 2.

§ 286

Ak bolo trestné stíhanie zastavené v dôsledku premlčania alebo z dôvod uvedených v § 215 ods. 2 a v konaní sa pokračovalo len preto, že obžalovaný na prejednaní veci trval, súd, ak nezistí žiadny iný dôvod na oslobodenie obžalovaného, vysloví vinu, trest však neuloží.

§ 287

(1) Ak súd odsudzuje obžalovaného pre trestný čin, ktorým spôsobil inému majetkovú škodu, uloží mu spravidla v rozsudku, aby ju poškodenému nahradil, ak bol nárok riadne a včas uplatnený. Ak tomu nebráni zákonná prekážka, súd uloží obžalovanému vždy povinnosť nahradiť škodu, ak je jej výška súčasťou popisu skutku uvedeného vo výroku rozsudku, ktorým bol obžalovaný uznaný za vinného, pokiaľ škoda v tam uvedenej výške nebola dosiaľ uhradená.

(2) Výrok o povinnosti obžalovaného na náhradu škody musí presne označovať osobu oprávneného a nárok, ktorý mu bol prisúdený. V odôvodnených prípadoch môže súd vysloviť, že záväzok má byť splnený v splátkach, a súčasne určí podmienky ich splatnosti, pritom berie na zreteľ aj vyjadrenie poškodeného.

(3) Výrok rozsudku o náhrade škody môže byť na návrh poškodeného vyjadrený v peňažných prostriedkoch

v cudzej mene, ak to neodporuje okolnostiam prípadu a škoda bola spôsobe-
ná na peňažných prostriedkoch v cu-
dzej mene alebo na veciach zakúpe-
ných za také peňažné prostriedky ale-
bo ak obžalovaný alebo poškodený je
devízovým cudzozemcom.

§ 288

(1) Ak podľa výsledku dokazovania
nie je podklad na vyslovenie povinno-
sti na náhradu škody alebo ak by bolo
treba na rozhodnutie o povinnosti na
náhradu škody vykonať ďalšie dokazo-
vanie, ktoré presahuje potreby trestné-
ho stíhania a predĺžilo by ho, súd odká-
že poškodeného na občianske súdne
konanie, prípadne na konanie pred
iným príslušným orgánom. Poškode-
ného treba označiť jeho menom a priez-
viskom, dátumom a miestom narode-
nia a miestom bydliska. Ak je poškode-
ným právnická osoba, treba ju označiť
jej obchodným menom alebo názvom,
sídлом a identifikačným číslom podľa
záznamu v obchodnom registri,
živnostenskom registri alebo inom
registri.

(2) Na občianske súdne konanie
alebo na konanie pred iným prísluš-
ným orgánom odkáže súd poškodené-
ho tiež so zvyškom jeho nároku, ak mu
nárok z akéhokoľvek dôvodu prizná
len sčasti.

(3) Ak súd obžalovaného spod
obžaloby oslobodí, odkáže poškodené-
ho s jeho nárokom na náhradu škody
vždy na občianske súdne konanie, prí-
padne na konanie pred iným prísluš-
ným orgánom.

§ 289

(1) Ak zistil súd u obžalovaného
dôvod na uloženie ochranného opatre-
nia, môže ho uložiť i bez návrhu proku-
rátora.

(2) Ak súd potrebuje na rozhodnu-
tie o ochrannom opatrení vykonať ešte
ďalšie dokazovanie, ktoré nemôže byť
vykonané ihneď, vyhradí rozhodnutie
o ochrannom opatrení verejnému
zasadnutiu.

(3) Postupovať podľa odseku 2
možno aj vtedy, keď prokurátor urobil
návrh na zhabanie veci nepatriacej
obžalovanému.

Siedmy diel

Rozhodnutie súdu mimo hlavného pojednávania

§ 290

(1) Ak vyjde najavo mimo hlavného
pojednávania niektorá z okolností
odôvodňujúcich zastavenie trestného
stíhania podľa § 281 ods. 1 alebo 2 alebo
prerušenie trestného stíhania podľa
§ 283 ods. 1 alebo 2, súd trestné stíhanie
zastaví alebo preruší.

(2) Mimo hlavného pojednávania
rozhoduje súd na neverejnom zasada-
ní; ak to však predseda senátu považuje
za potrebné, môže na rozhodnutie
podľa odsekov 1, 3 a 5 nariadiť verejnú
zasadnutie.

(3) Rozhodnutie o schválení zmiernu
môže súd urobiť aj na neverejnom za-
sadaní.

(4) Proti rozhodnutiu podľa odse-
ku 1 môže prokurátor podať sťažnosť,

ktorá má, ak nejde o prerušenie trestného stíhania, odkladný účinok.

(5) Ak vyjdú najavo mimo hlavného pojednávania okolnosti odôvodňujúce zastavenie trestného stíhania podľa § 215 ods. 3, podmienené zastavenie trestného stíhania podľa § 216 ods. 1 alebo § 218 ods. 1 alebo schválenie zmieru a zastavenie trestného stíhania podľa § 220 ods. 1, súd môže zastaviť trestné stíhanie, podmienené zastaviť trestné stíhanie alebo schváliť zmier a zastaviť trestné stíhanie.

(6) Proti rozhodnutiu podľa odseku 5 môže prokurátor, proti rozhodnutiu o zastavení trestného stíhania aj poškodený a proti rozhodnutiu o podmienenečnom zastavení trestného stíhania aj obvinený a poškodený podať sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

ŠTVRTÁ HLAVA

VEREJNÉ ZASADNUTIE

§ 291

Všeobecné ustanovenie

Na verejnom zasadnutí rozhoduje súd, ak to zákon výslovne ustanovuje.

§ 292

Príprava verejného zasadnutia

(1) Predseda senátu predvolá na verejné zasadnutie osoby, ktorých osobná účasť na ňom je nevyhnutná. O verejnom zasadnutí upovedomí prokurátora, ako aj osobu, ktorá svojím návrhom dala na verejné zasadnutie podnet, a osobu, ktorá môže byť priamo

dotknutá rozhodnutím. Ak mladistvý obvinený v čase konania verejného zasadnutia nedovŕši devätnásť rok svojho veku, upovedomí sa aj štátny orgán starostlivosti o mládež. Predseda senátu o verejnom zasadnutí upovedomí aj obhajcu, splnomocnenca a zákonného zástupcu. K predvolaniu alebo upovedomeniu pripojí rovnopis návrhu, ktorým bol na verejné zasadnutie daný podnet.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na konanie o sťažnosti proti uzneseniu o nevezatí obvineného do väzby.

(3) Ak na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom vystupoval zástupca záujmového združenia občanov, upovedomí predseda senátu krajského súdu o verejnom zasadnutí konanom o odvolaní aj záujmové združenie občanov, ktoré zástupcu vyslalo.

(4) Deň, čas a miesto verejného zasadnutia určí predseda senátu tak, aby osobe, ktorá na verejné zasadnutie dala svojím návrhom podnet, osobe, ktorá môže byť priamo dotknutá rozhodnutím, štátnemu orgánu starostlivosti o mládež, obhajcovi, splnomocnencovi alebo zákonnému zástupcovi, ako aj prokurátorovi zostala od doručenia predvolania na verejné zasadnutie alebo od upovedomenia lehota aspoň päť pracovných dní na prípravu; to neplatí pri sťažnosti proti uzneseniu o nevezatí obvineného do väzby. Skrátíť lehotu možno len so súhlasom toho, v záujme koho je lehota ustanovená. U ostatných osôb, ktoré sa na verejné zasadnutie predvolávajú alebo o ňom

upovedomujú, treba zachovať spravid-
la trojdňovú lehotu.

(5) Deň verejného zasadnutia, na ktorom sa bude rozhodovať o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu o nevzatí obvineného do väzby, oznámi obvinenému, jeho obhajcovi a prokurátorovi sudca pre prípravné konanie, ktorý rozhodol o nevzatí obvineného do väzby, bezprostredne po tomto úkone a urobí o tom záznam v zápisnici. Postupuje pritom tak, aby sa zachovala lehota uvedená v § 192 ods. 3. Z dní vopred určených v rozvrhu práce súdom príslušným na rozhodnutie o sťažnosti proti uzneseniu o nevzatí do väzby súd oznámi ako deň verejného zasadania posledný deň lehoty podľa § 192 ods. 3.

(6) Verejné zasadnutie o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu o nevzatí obvineného do väzby sa môže vykonať v neprítomnosti obvineného alebo jeho obhajcu, ak o termíne konania verejného zasadnutia boli upovedomení spôsobom uvedeným v odseku 5.

Prítomnosť na verejnom zasadnutí

§ 293

(1) Verejné zasadnutie sa koná za stálej prítomnosti samosudcu a zapisovateľa alebo všetkých členov senátu a zapisovateľa.

(2) Prokurátor sa zúčastní verejného zasadnutia, ak svojím návrhom dal na verejné zasadnutie podnet; vždy sa však zúčastní verejného zasadnutia, na

ktorom sa koná o odvolaní alebo o mimoriadnom opravnom prostriedku.

(3) Verejné zasadnutie sa koná za prítomnosti obvineného.

(4) Verejné zasadnutie sa môže vykonať v neprítomnosti obvineného, ak nie je možné doručiť mu predvolanie na verejné zasadnutie a z toho dôvodu ustanovený obhajca bol o verejnom zasadnutí riadne upovedomený.

(5) Verejné zasadnutie sa vykoná v neprítomnosti obvineného aj vtedy, ak mu predvolanie na verejné zasadnutie bolo riadne a včas doručené a bol poučený o možnosti konania verejného zasadnutia bez jeho prítomnosti alebo za podmienok uvedených v § 292 ods. 5.

(6) Verejné zasadnutie v neprítomnosti obvineného nemožno konať, ak je obvinený vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody alebo ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje päť rokov.

(7) Ustanovenie odseku 6 sa nepoužije, ak sa obvinený odmietol zúčastniť verejného zasadnutia alebo výslovne požiadal, aby sa verejné zasadnutie konalo v jeho neprítomnosti.

(8) Ak obvinený hodnoverným spôsobom ospravedlní svoju neúčast na verejnom zasadnutí a súčasne písomne požiada súd, aby sa verejné zasadnutie uskutočnilo za jeho prítomnosti, súd odročí verejné zasadnutie a určí deň, čas a miesto ďalšieho verejného zasadnutia.

(9) V prípadoch povinnej obhajoby nemožno konať verejné zasadnutie bez prítomnosti obhajcu. Ospravedlnenie a žiadosť podľa odseku 7 môže predniesť aj obhajca obvineného, ak je na to osobitne splnomocnený.

(10) Obhajca obvineného sa vždy zúčastní verejného zasadnutia, na ktorom sa koná o odvolaní, ako aj verejného zasadnutia, na ktoré dal podnet svojím návrhom obvinený.

§ 294

(1) Ustanovenie § 293 sa použije primerane, ak ide o osobu, ktorá svojím návrhom dala na verejné zasadnutie podnet, alebo o osobu, ktorá môže byť priamo dotknutá rozhodnutím.

(2) O konaní verejného zasadnutia v neprítomnosti ďalších osôb, ktoré boli na verejné zasadnutie predvolané alebo boli o ňom upovedomené, rozhodne súd uznesením.

Priebeh verejného zasadnutia

§ 295

(1) Po otvorení verejného zasadnutia podá predseda senátu alebo ním určený člen senátu na podklade spisu správu o stave veci zameranú na otázky, ktoré treba na verejnom zasadnutí riešiť. Následne osoba, ktorá dala svojím návrhom na verejné zasadnutie podnet, návrh prednesie. Osoba, ktorá môže byť priamo dotknutá rozhodnutím, ako aj prokurátor sa k návrhu vyjadria, ak nie sú sami navrhovateľmi.

(2) Ak sa na verejnom zasadnutí vykonávajú dôkazy, použijú sa primerane ustanovenia o dokazovaní na hlavnom pojednávaní. Obmedzenia vo vykonaní dôkazu čítaním zápisnice o výpovedi svedka alebo znalca platia iba pre verejné zasadnutie konané o odvolaní.

(3) Po vykonaní dôkazov udelí predseda senátu slovo na konečné návrhy. Ak je osobou, ktorá môže byť priamo dotknutá rozhodnutím, obvinený, má právo hovoriť posledný. Ak je obvinený mladistvý, konečný návrh môže predniesť aj zástupca štátneho orgánu starostlivosti o mládež a zákonný zástupca.

§ 296

Rozhodnutie súdu sa vždy vyhlási verejne.

§ 297

Podklad na rozhodnutie

Ak nejde o prípady konania o dohode o vine a treste alebo priznania spáchania skutku pri konaní o dohode o vine a treste, súd môže pri svojom rozhodovaní prihliadať len na skutočnosti, ktoré boli prebraté na verejnom zasadnutí, a opierať sa o dôkazy, ktoré boli na verejnom zasadnutí vykonané.

§ 298

Použitie ustanovení o hlavnom pojednávaní

Na verejnosť, konanie, začiatok a odročenie verejného zasadnutia sa použijú primerane ustanovenia o hlavnom pojednávaní.

Ochranné opatrenia

§ 299

(1) Ak nejde o prípad, keď si súd rozhodnutie o ochrannom liečení, ochrannej výchove, ochrannom dohľade, zhabaní veci vyhradil podľa § 289 ods. 2, môže tieto ochranné opatrenia uložiť na verejnom zasadnutí len vtedy, ak to navrhne prokurátor.

(2) O návrhu na umiestnenie odsúdeného v detenčnom ústave rozhoduje súd na verejnom zasadnutí.

(3) Proti rozhodnutiu o ochrannom opatrení podľa odsekov 1 a 2 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 300

(1) Ak v konaní o zhabaní veci nemožno spoľahlivo zistiť vlastníka veci, ktorá sa má zhabať, alebo ak jeho pobyt nie je známy, ustanoví mu predseda senátu alebo sudca uznesením opatrovníka. Opatrovník má v konaní o zhabaní veci rovnaké práva ako jej vlastník.

(2) Všetky písomnosti určené pre vlastníka veci sa doručujú iba opatrovníkovi. Predvolanie vlastníka veci na verejné zasadnutie sa vhodným spôsobom uverejní. Verejné zasadnutie sa potom vykoná aj v neprítomnosti vlastníka veci, a to bez ohľadu na to, či sa vlastník veci o ňom dozvedel.

(3) Proti rozhodnutiu o ustanovení opatrovníka je prípustná sťažnosť.

PIATA HLAVA

NEVEREJNÉ ZASADNUTIE

§ 301

Na neverejnom zasadnutí rozhoduje súd tam, kde nie je zákonom predpísané, že sa rozhoduje na hlavnom pojednávaní alebo na verejnom zasadnutí.

§ 302

(1) Neverejné zasadnutie sa koná za stálej prítomnosti všetkých členov senátu a zapisovateľa.

(2) Iné osoby sú z účasti na neverejnom zasadnutí vylúčené.

§ 303

Samosudca neverejné zasadnutie nevykonáva.

§ 304

Ak treba na neverejnom zasadnutí vykonať dôkaz, vykoná sa prečítaním zápisnice alebo iných písomností alebo oboznámením vecného dôkazu alebo zvukového, obrazového alebo obrazovo-zvukového záznamu, v prípade potreby aj jeho predvedením na technickom zariadení. Súčasťou tohto dôkazu je aj správa o tom, akým spôsobom a kým bol záznam vyhotovený alebo získaný.

§ 305

Rozhodnutie sa vždy vyhlási.

ŠIESTA HLAVA

ODVOLANIE A KONANIE O ŇOM

§ 306

Prípustnosť a účinok

(1) Opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa je odvolanie.

(2) Odvolanie má odkladný účinok.

Oprávnené osoby

§ 307

(1) Rozsudok môže odvolaním napadnúť

- a) prokurátor pre nesprávnosť ktoréhokoľvek výroku,
- b) obžalovaný pre nesprávnosť výroku, ktorý sa ho priamo týka,
- c) poškodený pre nesprávnosť výroku o náhrade škody,
- d) zúčastnená osoba pre nesprávnosť výroku o zhabaní veci.

(2) Osoba oprávnená podať odvolanie proti niektorému výroku rozsudku môže ho napadnúť aj preto, že taký výrok nebol urobený, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba.

§ 308

(1) V neprospech obžalovaného môže rozsudok napadnúť odvolaním prokurátor; len čo do povinnosti na náhradu škody má toto právo aj poškodený, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody.

(2) V prospech obžalovaného môžu rozsudok odvolaním napadnúť okrem obžalovaného a prokurátora i príbuzní obžalovaného v priamom rade, jeho súrodenci, osvojiteľ, osvojenec, manžel a druh. Prokurátor môže tak urobiť i proti vôli obžalovaného. Ak je obžalovaný pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ak je jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená, môže i proti vôli obžalovaného za neho v jeho prospech odvolanie podať aj jeho zákonný zástupca alebo jeho obhajca.

Lehota a miesto podania

§ 309

(1) Odvolanie sa podáva na súde, proti ktorého rozsudku smeruje, a to do 15 dní od oznámenia rozsudku. Oznámením rozsudku je jeho vyhlásenie v prítomnosti toho, komu treba rozsudok doručiť. Ak sa rozsudok vyhlásil v neprítomnosti takejto osoby, oznámením je až doručenie rozsudku.

(2) Ak sa rozsudok oznamuje tak obžalovanému, ako aj jeho obhajcovi a zákonnému zástupcovi, plyní lehota od toho oznámenia, ktoré bolo vykonané najneskoršie.

(3) Štátnemu orgánu starostlivosti o mládež plyní lehota samostatne.

(4) Iným osobám uvedeným v § 308 ods. 2 okrem prokurátora sa končí lehota tým istým dňom ako obžalovanému.

§ 310

(1) Ak osoba oprávnená podať odvolanie je prítomná pri vyhlásení rozsudku súdu prvého stupňa a pouče-

ná podľa § 309, predseda senátu umožní osobám oprávneným podať odvolanie vyjadriť sa a ich vyhlásenie o opravnom prostriedku sa zaznamená do zápisnice o hlavnom pojednávaní. Ak má obžalovaný obhajcu, môže urobiť také vyhlásenie po porade s obhajcom. Osoba oprávnená podať odvolanie môže oznámiť, že zatiaľ sa k možnosti využitia odvolania nevyjadruje. Do zápisnice o hlavnom pojednávaní sa zaznamená, proti ktorému výroku rozsudku odvolanie smeruje, alebo že odvolanie smeruje aj proti konaniu, ktoré rozsudku predchádzalo.

(2) Z odvolania prokurátora, ktoré podal na hlavnom pojednávaní, musí byť zrejmé, či odvolanie smeruje v prospech alebo neprospech obžalovaného.

§ 311

Obsah odvolania

(1) V písomne podanom odvolaní treba uviesť, proti ktorým výrokom odvolanie smeruje, a či smeruje aj proti konaniu, ktoré rozsudku predchádzalo.

(2) Odvolanie prokurátora, odvolanie, ktoré podáva za obžalovaného jeho obhajca, ako aj odvolanie, ktoré podáva za poškodeného alebo za zúčastnenú osobu ich splnomocnenec, musí byť zároveň odôvodnené tak, aby bolo zrejmé, v ktorej časti sa rozsudok napáda a aké chyby sa vytýkajú rozsudku alebo konaniu, ktoré rozsudku predchádzalo.

(3) Ak odvolanie nespĺňa podmienky uvedené v odseku 2, predseda sená-

tu vyzve odvolateľa, aby nedostatok odstránil. Ak takejto výzve nevyhovie iná osoba ako obžalovaný, môže súd postupovať podľa § 70.

(4) Odvolanie možno oprieť o nové skutočnosti a dôkazy.

Vzdanie sa odvolania a vzatie odvolania späť

§ 312

(1) Po vyhlásení rozsudku sa môže oprávnená osoba odvolania výslovne vzdať. Obžalovaný môže výslovne vyhlásiť, že nesúhlasí s podaním odvolania v svoj prospech osobami uvedenými v § 308 ods. 2.

(2) Osoba, ktorá odvolanie podala, môže ho výslovným vyhlásením vziať späť, a to až do doby, než sa odvolací súd odoberie na záverečnú poradu. Odvolanie prokurátora môže vziať späť i nadriadený prokurátor.

(3) Odvolanie podané v prospech obžalovaného obhajcom, inou oprávnenou osobou alebo zákonným zástupcom môže byť vzaté späť len s výslovným súhlasom obžalovaného. Prokurátor môže vziať také odvolanie späť i bez súhlasu obžalovaného. V tom prípade plynie obžalovanému nová lehota na podanie odvolania od upovedomenia, že odvolanie bolo vzaté späť.

(4) Vzatie odvolania späť vezme uznesením na vedomie predseda senátu odvolacieho súdu, a ak nebola vec doteraz tomuto súdu predložená, predseda senátu súdu prvého stupňa.

§ 313

Odvolanie podané v prospech mladistvého obžalovaného proti jeho vôli prokurátorom, zákonným zástupcom, obhajcom alebo štátnym orgánom starostlivosti o mládež môže byť vzaté späť aj bez súhlasu mladistvého obžalovaného. V tom prípade plynie mladistvému obžalovanému nová lehota na podanie odvolania od upovedomenia, že odvolanie bolo vzaté späť.

§ 314

Konanie na súde prvého stupňa

Predseda senátu doručí rovnopis odvolania ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o odvolaní priamo dotknuté, s upozornením, že sa môžu k odvolaniu vyjadriť; len čo lehota na podanie odvolania všetkým oprávneným osobám uplynula, predloží spisy odvolaciemu súdu.

§ 315

Odvolací súd

O odvolaní proti rozsudku okresného súdu rozhoduje krajský súd. O odvolaní proti rozsudku Špeciálneho súdu rozhoduje najvyšší súd.

Rozhodnutie odvolacieho súdu

§ 316

(1) Odvolací súd zamietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene, osobou neoprávnenou alebo osobou, ktorá sa odvolania výslovne vzdala alebo znovu podala odvolanie, ktoré v tej

istej veci už predtým výslovne vzala späť.

(2) Ako oneskorené nemôže byť zamietnuté odvolanie, ktoré oprávnená osoba podala oneskorene len preto, že sa riadila nesprávnym poučením súdu.

(3) Odvolací súd zruší napadnutý rozsudok a vec vráti súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, ak zistí, že

- a) súd rozhodol v nezákonnom zložení,
- b) obžalovaný nemal obhajcu, hoci išlo o prípad povinnej obhajoby, alebo
- c) hlavné pojednávanie bolo vykonané v neprítomnosti obžalovaného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

§ 317

(1) Ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

(2) Ak bola odvolaním napadnutá časť rozsudku týkajúca sa len niektorej z viacerých osôb, o ktorých bolo rozhodnuté tým istým rozsudkom, preskúma odvolací súd podľa odseku 1 len tú časť rozsudku a predchádzajúceho konania, ktorá sa týka tejto osoby.

§ 318

(1) Odvolací súd preruší trestné stíhanie, ak v odvolacom konaní vyjde najavo, že po vyhlásení napadnutého rozsudku nastala niektorá z okolností uvedených v § 228 ods. 2, § 241 ods. 3, § 244 ods. 4 alebo § 283 ods. 5 alebo ak nemožno obžalovanému doručiť predvolanie na verejné zasadnutie odvolacieho súdu.

(2) Ak zanikne dôvod prerušenia trestného stíhania, súd v trestnom stíhaní pokračuje.

§ 319

Odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

§ 320

(1) Odvolací súd napadnutý rozsudok zruší a

- a) vec postúpi, ak mal tak urobiť už súd prvého stupňa podľa § 280 ods. 1 alebo 2,
- b) trestné stíhanie podmienene zastaví podľa § 282 ods. 1, ak tak mal urobiť už súd prvého stupňa,
- c) trestné stíhanie zastaví, ak zistí, že je tu niektorá z okolností, ktoré by odôvodňovali zastavenie trestného stíhania súdom prvého stupňa podľa § 281 ods. 1 alebo 2, alebo
- d) trestné stíhanie preruší, ak mal tak urobiť už súd prvého stupňa podľa § 283 ods. 1, 2 alebo 5.

(2) Ak zanikne dôvod prerušenia trestného stíhania, súd v trestnom stíhaní pokračuje.

§ 321

(1) Odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj

- a) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby,
- b) pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie,
- c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy,
- d) ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona,
- e) ak je uložený trest neprimeraný, alebo
- f) ak je rozhodnutie o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody v rozpore so zákonom.

(2) Ak bolo odvolanie obmedzené podľa § 317 ods. 1 alebo 2, odvolací súd z dôvodu uvedeného v odseku 1 zruší len napadnutý výrok rozsudku. Ak však odvolací súd zruší hoci i len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad.

(3) Ak preskúmava všetky výroky, ale je chybná len časť napadnutého roz-

sudku a možno ju oddeliť od ostatných, zruší odvolací súd rozsudok len v tejto časti; ak však zruší hoci aj len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad.

§ 322

(1) Ak po zrušení napadnutého rozsudku alebo niektorej jeho časti treba urobiť vo veci nové rozhodnutie, vráti odvolací súd vec spravidla súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, len vtedy, ak by doplnenie konania odvolacím súdom bolo spojené s neprímeranými ťažkosťami alebo by mohlo viesť k iným skutkovým záverom.

(2) Ak napadnutý rozsudok je chybný len v tom, že niektorý výrok v ňom chýba alebo je neúplný, môže odvolací súd bez zrušenia napadnutého rozsudku vec súdu prvého stupňa vrátiť s nariadením, aby o chýbajúcom výroku rozhodol alebo neúplný výrok doplnil.

(3) Odvolací súd rozhodne sám rozsudkom vo veci, ak možno nové rozhodnutie urobiť na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku správne zistený alebo doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom. V neprospech obžalovaného môže odvolací súd zmeniť napadnutý rozsudok len na základe odvolania prokurátora, ktoré bolo podané v neprospech obžalovaného; vo výroku o náhrade škody tak môže urobiť aj na podklade odvolania poškodeného,

ktorý uplatnil nárok na náhradu škody.

(4) Odvolací súd nemôže sám

- a) uznať obžalovaného za vinného zo skutku, pre ktorý bol napadnutým rozsudkom oslobodený,
- b) uznať obžalovaného za vinného z ťažšieho trestného činu, než z akého ho mohol v napadnutom rozsudku uznať za vinného súd prvého stupňa.

§ 323

Odvolací súd môže po zrušení rozsudku vysloviť, že sa vec vracia prokurátorovi do prípravného konania za splnenia podmienok uvedených v § 279 ods. 1.

§ 324

Ak je dôvod, na ktorého základe rozhodol odvolací súd v prospech niektorého obžalovaného, na prospech aj ďalšiemu spoluobžalovanému alebo zúčastnenej osobe, ktorá nepodala odvolanie, rozhodne odvolací súd vždy aj v ich prospech. Rovnako rozhodne v prospech obžalovaného, ktorému je na prospech dôvod, na ktorého základe rozhodol v prospech zúčastnenej osoby.

§ 325

Ak rozhodne odvolací súd, že sa vec vracia na nové prejednanie a rozhodnutie súdu prvého stupňa, môže súčasne nariadiť, aby bola prejednaná a rozhodnutá v inom zložení senátu. Z dôležitého dôvodu môže tiež nariadiť, aby ju prejednal a rozhodol iný súd

toho istého druhu a toho istého stupňa v jeho obvode.

§ 326

Konanie na odvolacom súde

(1) O odvolaní rozhoduje odvolací súd na verejnom zasadnutí. Aj na neveřejnom zasadnutí môže urobiť rozhodnutie

- a) podľa § 316 ods. 1 alebo 3,
- b) podľa § 318, § 320 ods. 1, § 321 ods. 1 alebo 2, ak je zrejmé, že chybu nemožno odstrániť na verejnom zasadnutí.

(2) Účasť prokurátora na verejnom zasadnutí je povinná.

(3) Na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní musí mať obžalovaný obhajcu vo všetkých prípadoch, v ktorých ho musí mať na hlavnom pojednávaní.

(4) Po otvorení verejného zasadnutia predseda senátu alebo ním určený člen senátu prednesie najskôr napadnutý rozsudok, uvedie, ktoré chyby rozsudku alebo konania sa vytykajú, a oznámi podstatný obsah doterajšieho konania.

(5) Odvolací súd môže konanie doplniť dôkazmi nevyhnutnými na to, aby mohol o odvolaní rozhodnúť.

Konanie na súde prvého stupňa po zrušení rozsudku

§ 327

(1) Súd, ktorému vec bola vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie, je viazaný právnym názorom, ktorý vy-

slovil vo svojom rozhodnutí odvolací súd, a je povinný vykonať úkony a dôkazy, ktorých vykonanie odvolací súd nariadil.

(2) Ak bol napadnutý rozsudok zrušený len v dôsledku odvolania podaného v prospech obžalovaného, nemôže v novom konaní dôjsť k zmene rozhodnutia v jeho neprospech.

§ 328

(1) Na základe postupu odvolacieho súdu podľa § 322 ods. 2 súd prvého stupňa na verejnom zasadnutí rozhodne rozsudkom.

(2) Súd prvého stupňa podľa odseku 1 rozhodne v rovnakom zložení senátu alebo rozhodne ten istý samosudca, iba ak by to pre závažné prekážky nebolo možné.

(3) Proti rozsudku podľa odseku 1 je prípustné odvolanie, ktoré má odkladný účinok.

(4) Ak sa rozsudok podľa odseku 1 stal právoplatným, stáva sa súčasťou pôvodného rozsudku.

§ 329

Dôsledky zrušenia výroku o náhrade škody

Ak zruší odvolací súd napadnutý rozsudok len vo výroku o náhrade škody a ak nerozhodne sám vo veci rozsudkom, odkáže poškodeného na občianske súdne konanie, prípadne na konanie pred iným príslušným orgánom.

SIEDMA HLAVA
OSOBITNÉ SPÔSOBY
KONANIA

§ 330

Všeobecné ustanovenie

Ak táto hlava neobsahuje osobitné ustanovenia, použijú sa na konanie podľa tejto hlavy všeobecné ustanovenia.

Prvý diel

Dohoda o vine a treste

§ 331

(1) Návrh dohody o vine a treste na súde preskúma predseda senátu a podľa jeho obsahu a podľa obsahu spisu

- a) určí termín verejného zasadnutia na rozhodnutie o návrhu dohody o vine a treste, alebo
- b) návrh dohody o vine a treste odmietne, ak zistí závažné porušenie procesných predpisov, najmä porušenie práva na obhajobu, alebo ak navrhovaná dohoda o vine a treste je zrejme neprimeraná.

(2) Ak sa koná o zločine, rozhodnutie o zrejmej neprimeranosti dohody o vine a treste robí senát na neverejnom zasadnutí.

(3) V uznesení podľa odseku 1 písm. b) treba uviesť, o ktoré konkrétne zistenia sa rozhodnutie opiera. Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť.

(4) Ak uznesenie o odmietnutí návrhu dohody o vine a treste nadobudlo

právoplatnosť, vracia sa vec do štádia prípravného konania.

(5) Ak je obvinený vo väzbe, rozhodne súd vždy aj o väzbe.

§ 332

(1) Návrh dohody o vine a treste sa prejedná na verejnom zasadnutí.

(2) Ak súd neodmietol návrh prokurátora na dohodu o vine a treste podľa § 331 ods. 1 písm. b), doručí návrh obvinenému, jeho obhajcovi, poškodenému a jeho splnomocnencom. Ak mladistvý v čase konania verejného zasadnutia nedovŕši deväťnásť rok svojho veku, doručí sa návrh aj jeho zákonnému zástupcovi a štátnému orgánu starostlivosti o mládež.

(3) Rovnopis návrhu na dohodu o vine a treste spolu s upovedomením alebo s predvolaním na verejné zasadnutie treba doručiť tak, aby prokurátor, obvinený a jeho obhajca mali na prípravu na verejné zasadnutie od doručenia návrhu na dohodu o vine a treste aspoň päť pracovných dní. Túto lehotu možno skrátiť len s ich súhlasom. U ostatných osôb, ktoré sa na verejné zasadnutie predvolávajú alebo sa o ňom upovedomujú, treba zachovať aspoň trojdňovú lehotu.

§ 333

(1) Verejné zasadnutie o návrhu na dohodu o vine a treste sa vykoná za stálej prítomnosti všetkých členov senátu, zapisovateľa, prokurátora, obvineného, a ak má obvinený obhajcu, aj za stálej prítomnosti obhajcu.

(2) Po otvorení verejného zasadnutia prokurátor prednesie návrh na dohodu o vine a treste.

(3) Po prednesení návrhu dohody o vine a treste predseda senátu zistí formou otázok, či obvinený

- a) rozumie podanému návrhu na dohodu o vine a treste,
- b) súhlasí, aby sa jeho trestná vec pojednala touto skrátenou formou, čím sa vzdáva práva na verejný súdny proces,
- c) rozumie, čo tvorí podstatu skutku, ktorý sa mu kladie za vinu,
- d) bol ako obvinený poučený o svojich právach, najmä o práve na obhajobu, či mu bola daná možnosť na slobodnú voľbu obhajcu a či sa s obhajcom mohol radiť o spôsobe obhajoby,
- e) rozumel podstate konania o návrhu na dohodu o vine a treste,
- f) rozumie právnej kvalifikácii skutku ako trestného činu,
- g) bol oboznámený s trestnými sadzbami, ktoré zákon ustanovuje za trestné činy jemu kladené za vinu,
- h) sa dobrovoľne priznal a uznal vinu za spáchaný skutok, ktorý sa v návrhu dohody o vine a treste kvalifikuje ako určitý trestný čin,
- i) súhlasí s navrhovaným trestom, trest prijíma a v stanovených lehotách sa podriadi výkonu trestu a ochrannému opatreniu a nahradí škodu v rozsahu dohody,
- j) si uvedomuje, že ak súd prijme návrh na dohodu o vine a treste

a vynesie rozsudok, ktorý nadobudne právoplatnosť vyhlásením, nebude možné proti tomuto rozsudku podať odvolanie.

(4) Ak súd dohodu o vine a treste odmietne podľa § 331 ods. 4 a po podaní obžaloby sa koná hlavné pojednávanie, priznanie spáchania skutku obvineným v konaní o dohode o vine a treste nemožno na hlavnom pojednávaní použiť ako dôkaz.

(5) Ak mladistvý v čase konania nedovršil osemnásť rokov svojho veku, súd zistí, či jeho obhajca a zákonný zástupca súhlasia s dohodou o vine a treste.

(6) Po vyjadrení obvineného ku všetkým otázkam, ako aj po vyjadrení strán k otázkam, ktoré sa ich priamo týkajú, súd sa odoberie na záverečnú poradu.

Rozhodnutie o návrhu na dohodu o vine a treste

§ 334

(1) Súd môže rozhodovať len o skutku, jeho právnej kvalifikácii, primeranosti trestu, ochrannom opatrení vo vzťahu k obvinenému, ako aj o výroku na náhradu škody v rozsahu uvedenom v návrhu na dohodu o vine a treste, ak obvinený odpovedal na všetky otázky „áno“.

(2) Ak súd dohodu o vine a treste, ktorá v navrhnutom znení nie je zrejme neprimeraná, ale ju nepovažuje za spravodlivú, oznámi svoje výhrady stranám, ktoré môžu navrhnúť nové znenie dohody o vine a treste. Na ten

účel súd preruší verejné zasadnutie na potrebný čas. Ak sa strany dohodnú, postupuje sa primerane podľa odseku 4. Ak sa strany nedohodnú, postupuje súd podľa odseku 3.

(3) Ak súd dohodu o vine a treste v navrhnutom rozsahu neschváli alebo obvinený odpovedal na niektorú otázku „nie“, uznesením vráti vec prokurátorovi do prípravného konania. Rovnako postupuje, ak niektorá z oprávnených osôb s dohodou o vine a treste neschváli v konaní pred súdom.

(4) Ak súd dohodu o vine a treste schváli, potvrdí to rozsudkom, ktorý verejne vyhlási. Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie ani dovolanie okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a ods. 2.

(5) Rozsudok nadobudne právoplatnosť vyhlásením.

§ 335

Ak je obvinený vo väzbe, po vyhlásení rozsudku súd urobí bez meškania opatrenia na výkon trestu; ak obvinený nie je vo väzbe, postupuje sa podľa ustanovení prvej a druhej hlavy štvrtej časti tohto zákona.

Druhý diel

Konanie proti mladistvým

§ 336

Obhajoba mladistvého

Mladistvý musí mať obhajcu po vznesení obvinenia.

Zistenie pomerov mladistvého

§ 337

V konaní proti mladistvému treba čo najdôkladnejšie zistiť aj stupeň rozumového a mravného vývoja mladistvého, jeho povahu, pomery a prostredie, v ktorom žil a bol vychovávaný, jeho správanie pred spáchaním činu, z ktorého je obvinený, a po ňom a iné okolnosti dôležité pre voľbu prostriedkov vhodných na jeho nápravu, najmä na posúdenie, či má byť nariadená ochranná výchova mladistvého. Zisťovanie pomerov mladistvého sa uloží aj štátnemu orgánu starostlivosti o mládež a obci.

§ 338

U mladistvého, ktorý v čase činu neprekročil pätnásť rok svojho veku, treba vždy skúmať, či bol spôsobilý rozpoznať protiprávnosť činu a či bol spôsobilý ovládať svoje konanie.

§ 339

Väzba mladistvého

Aj keď existujú dôvody väzby podľa § 71, smie byť obvinený mladistvý vzatý do väzby, len ak nemožno účel väzby dosiahnuť inak.

Konanie pred súdom

§ 340

U mladistvého súd obžalobu alebo návrh na dohodu o vine a treste doručí aj štátnemu orgánu starostlivosti o mládež, zákonnému zástupcovi mladistvého, prípadne aj tej osobe, s ktorou mladistvý žije v spoločnej domácnosti.

nosti; ak má ustanoveného opatrovníka, obžaloba sa doručí aj jemu. Ak mladistvý v čase hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia dovŕšil devätnásť rok svojho veku, toto ustanovenie sa nepoužije.

§ 341

Ak to vyžaduje prospech mladistvého, môže príslušný súd postúpiť vec súdu, v ktorého obvode má mladistvý trvalý pobyt, alebo súdu, na ktorom z iných dôvodov je vykonanie trestného konania so zreteľom na záujmy mladistvého najúčelnejšie.

§ 342

Spoločné konanie pred súdom proti mladistvému a osobe staršej ako osemnásť rokov možno vykonať len vtedy, ak je to potrebné na všestranné a objektívne objasnenie veci alebo ak sú na to iné dôležité dôvody. Pokiaľ ide o mladistvého, použijú sa i v spoločnom konaní ustanovenia tohto dielu.

§ 343

(1) Hlavné pojednávanie a verejné zasadnutie o dohode o vine a treste nemožno konať v neprítomnosti mladistvého.

(2) O hlavnom pojednávaní a verejnom zasadnutí treba upovedomiť aj štátny orgán starostlivosti o mládež. Prokurátor musí byť vždy prítomný na verejnom zasadnutí.

(3) Na hlavnom pojednávaní a verejnom zasadnutí proti mladistvému

a) na návrh mladistvého, jeho obhajcu alebo zákonného zástupcu súd vy-

lúči verejnosť aj vtedy, ak je to na ochranu záujmov mladistvého,

b) predseda senátu môže mladistvému prikázať, aby sa pri niektorej časti hlavného pojednávania vzdialil z pojednávacej siene, ak je obava, že by táto časť konania mohla nepriaznivo pôsobiť na jeho mravný vývoj; po návrate mladistvého do pojednávacej siene predseda senátu mu oznámi podstatný obsah pojednávania konaného za jeho neprítomnosti, aby sa mohol k nemu vyjadriť.

(4) Zástupca štátneho orgánu starostlivosti o mládež má právo robiť návrhy a dávať vypočúvaným otázky; po záverečnej reči zástupcu štátneho orgánu starostlivosti o mládež, zákonného zástupcu má právo predniesť záverečnú reč mladistvý.

§ 344

Oznamovanie rozhodnutí

(1) Rovnopis rozsudku sa vždy doručí aj štátnemu orgánu starostlivosti o mládež a zákonnému zástupcovi, s ktorým mladistvý žije v spoločnej domácnosti.

(2) Ak nebol zákonný zástupca uvedený v odseku 1 alebo štátny orgán starostlivosti o mládež prítomný pri vyhlasovaní uznesenia, proti ktorému je prípustná sťažnosť alebo ktorým bolo trestné stíhanie zastavené, podmienené zastavené alebo prerušené alebo vec postúpená, doručí sa mu aj rovnopis tohto uznesenia, ak v čase vyhlásenia

uznesenia mladistvý nedovršil osemnásť rok svojho veku.

§ 345

Osoby oprávnené podať opravné prostriedky

(1) Opravné prostriedky v prospech mladistvého môže podať, a to i proti jeho vôli, aj štátny orgán starostlivosti o mládež; lehota na podanie opravného prostriedku mu plynie samostatne.

(2) Sťažnosť v prospech mladistvého môžu podať aj jeho príbuzní v priamom pokolení, jeho súrodenec, manžel a druh; lehota na podanie sťažnosti sa im končí tým istým dňom ako mladistvému.

§ 346

Uloženie ochrannej výchovy

(1) Ak nejde o prípad, v ktorom si súd rozhodnutie o ochrannej výchove vyhradil, môže ju uložiť na verejnom zasadnutí, len ak to navrhne prokurátor.

(2) Proti rozhodnutiu o ochrannej výchove je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 347

Spoločné ustanovenie

(1) V konaní proti mladistvým treba dbať na to, aby sa vyšetrovanie, skrátené vyšetrovanie a rozhodovanie zverilo osobám, ktorých životné skúsenosti, ako aj skúsenosti s výchovou mládeže zaručujú splnenie výchovné-

ho účelu trestného konania. Orgány činné v trestnom konaní a súd postupujú v najužšej spolupráci so zariadeniami, ktorým je zverená starostlivosť o mládež, prípadne so zariadeniami psychologickkej starostlivosti.

(2) Ustanovenia tohto dielu sa nepoužívajú

- a) v konaní o trestných činoch, ktoré obvinený spáchal jednak pred dovŕšením osemnásteho roku, jednak po jeho dovŕšení, ak zákon na čin spáchaný po dovŕšení osemnásteho roku ustanovuje trest rovnaký alebo prísnejší, alebo
- b) ak dôjde k vzneseniu obvinenia až po dovŕšení osemnásteho roku veku obvineného.

(3) Ustanovenia tohto dielu o účasti štátneho orgánu starostlivosti o mládež sa nepoužívajú

- a) v odbore vojenského súdnictva,
- b) vo vykonávacom konaní, ak sa úkon vykonáva po dovŕšení osemnásteho roku veku mladistvého.

Tretí diel

Konanie pred sudcom pre prípravné konanie a pred samosudcom

§ 348

(1) Ak ide o vec podľa § 204 ods. 1, sudca pre prípravné konanie

- a) vypočuje obvineného, najmä na okolnosti zadržania, skutočnosti odôvodňujúce návrh na vzatie do väzby a podanie obžaloby, či a v akom rozsahu sa priznáva ku

spáchaní skutku a či súhlasí s tým, že tieto skutočnosti nebudú na hlavnom pojednávaní dokazované,

- b) rozhodne o väzbe, ak prokurátor podal taký návrh,
- c) prednostne určí termín vykonania hlavného pojednávania spravidla najneskôr do pätnástich pracovných dní od podania obžaloby, ak vec nevybaví trestným rozkazom alebo neurobí niektoré z rozhodnutí podľa § 241 ods. 1 písm. a) až g); termín ihneď oznámi prokurátorovi a obžalovanému, ktorému zároveň doručí obžalobu, a ak je na základe § 85 ods. 6 prítomný obhajca, oznámi termín hlavného pojednávania a doručí obžalobu aj obhajcovi,
- d) umožní obžalovanému, ktorý bol vzatý do väzby a nemá obhajcu, aby si v primeranej lehote obhajcu zvolil; ak tak neurobí, ustanoví mu sudca pre prípravné konanie obhajcu,
- e) so súhlasom obžalovaného vykoná hlavné pojednávanie ihneď po jeho výsluchu, ak to okolnosti prípadu umožňujú.

(2) Sudca pre prípravné konanie má v konaní podľa odseku 1 rovnaké postavenie ako samosudca.

§ 349

(1) Samosudca vykonáva konanie o prečinoch a zločinoch, na ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje osem rokov.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa nepoužije, ak má byť uložený súhrnný trest a skorší trest bol uložený v konaní pred senátom.

(3) Samosudca má rovnaké práva a povinnosti ako senát a jeho predseda.

(4) Neverejně zasadanie samosudca nevykonáva.

§ 350

(1) Samosudca obžalobu predbežne neprejednáva, preskúma však, či poskytuje spoľahlivý podklad na ďalšie konanie a či prípravné konanie, ktoré jej predchádzalo, bolo vykonané spôsobom zodpovedajúcim tomuto zákonu.

(2) Po preskúmaní obžaloby podľa jej obsahu a obsahu spisu samosudca urobí niektoré z rozhodnutí uvedených v § 241 ods.1 písm. a) až j).

(3) Proti rozhodnutiu podľa odseku 2 môže prokurátor, obvinený i poškodený podať sťažnosť, ktorá má, ak nejde o prerušenie trestného stíhania, odkladný účinok.

§ 351

Postúpiť vec inému súdu nemôže súd, ktorému bola vec postúpená podľa § 320 ods. 1 písm. a) nadriadeným súdom, okrem prípadu, že by sa skutkový podklad na posúdenie príslušnosti medzitým podstatne zmenil.

§ 352

Ak samosudca neurobí žiadne z rozhodnutí uvedených v § 241 ods. 1 písm. a) až h) alebo j) alebo podľa § 241 ods. 6, nariadi hlavné pojednávanie; ak

je podaný návrh na dohodu o vine a treste, nariadi verejné zasadnutie na konanie o tomto návrhu.

Štvrtý diel Trestný rozkaz

§ 353

(1) Samosudca môže bez prejednávania veci na hlavnom pojednávaní vydať trestný rozkaz, ak je skutkový stav spoľahlivo preukázaný vykonanými dôkazmi.

(2) Trestným rozkazom možno uložiť

- a) trest odňatia slobody do troch rokov,
- b) trest zákazu činnosti do ôsmich rokov,
- c) peňažný trest,
- d) trest prepadnutia veci,
- e) trest povinnej práce, ak s tým obvinený súhlasí,
- f) trest domáceho väzenia,
- g) ochranné opatrenie.

(3) Náhradný trest odňatia slobody za peňažný trest nesmie ani s uloženým trestom odňatia slobody presahovať tri roky.

(4) Ak samosudca potrebuje na rozhodnutie o ochrannom opatrení vykonať ešte ďalšie dokazovanie, vyhradí rozhodnutie o ochrannom opatrení verejnému zasadnutiu.

(5) Trestný rozkaz nie je možné vydať

- a) v konaní proti osobe, ktorá je pozbavená spôsobilosti na právne

úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená,

- b) v konaní proti mladistvému, ak v čase jeho vydania mladistvý nedovršil osemnásť rok svojho veku.

(6) Trestný rozkaz má povahu odsudzujúceho rozsudku. Účinky spojené s vyhlásením rozsudku nastávajú doručením trestného rozkazu obvinenému.

§ 354

(1) Trestný rozkaz obsahuje

- a) označenie súdu, meno a priezvisko samosudcu, ktorý trestný rozkaz vydal,
- b) dátum a miesto vydania trestného rozkazu,
- c) označenie obvineného,
- d) výrok o vine a o uloženom treste,
- e) výrok o ochrannom opatrení, ak bolo uložené,
- f) výrok o náhrade škody, ak bol nárok na jej náhradu riadne uplatnený,
- g) poučenie o práve podať odpor.

(2) Trestný rozkaz sa doručuje obvinenému, ak má obvinený obhajcu, aj jeho obhajcovi, prokurátorovi a poškodenému. Ak má poškodený zákonného zástupcu alebo splnomocnenca, doručí sa trestný rozkaz len zákonnému zástupcovi alebo splnomocnencovi poškodeného.

§ 355

**Odpor
proti trestnému rozkazu**

(1) Obvinený a osoby, ktoré sú oprávnené podať v jeho prospech odvolanie, ako aj prokurátor môžu podať proti trestnému rozkazu odpor. Odpor sa podáva na súde, ktorý trestný rozkaz vydal, a to do ôsmich dní od jeho doručenia. Osobám, ktoré môžu podať odvolanie v prospech obvineného okrem prokurátora, sa lehota končí tým dňom ako obvinenému. Ak sa trestný rozkaz doručuje obvinenému a aj jeho obhajcovi, plynie lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané neskôr. Na navrátenie lehoty sa prímere použije ustanovenie § 64.

(2) Proti výroku o náhrade škody, ktorým bola priznaná náhrada škody, môže poškodený podať odpor; ak poškodený odpor podal, trestný rozkaz sa ruší vo výroku o náhrade škody. Samosudca odkáže uznesením poškodeného na občianske súdne konanie, prípadne na konanie pred iným príslušným orgánom.

(3) Ak proti trestnému rozkazu podala oprávnená osoba v lehote odpor, samosudca nariadi vo veci hlavné pojednávanie; pri pojednávaní veci na hlavnom pojednávaní nie je samosudca viazaný právnu kvalifikáciou ani druhom a výmerom trestu, ani výrokom o ochrannom opatrení obsiahnutými v trestnom rozkaze. Inak sa trestný rozkaz stane právoplatným a vykonateľným.

(4) Ak bol obvinený stíhaný pre prečin uvedený v § 211, môže poškodený vziať súhlas s trestným stíhaním späť až dovtedy, kým sa trestný rozkaz nedoručí niektorej z osôb uvedených v odseku 1. Späťvzatím súhlasu sa trestný rozkaz ruší a samosudca trestné stíhanie zastaví.

(5) Ak bol vydaný trestný rozkaz, môže prokurátor vziať späť obžalobu dovtedy, kým sa trestný rozkaz nedoručí niektorej z osôb uvedených v odseku 1. Späťvzatím obžaloby sa trestný rozkaz ruší a vec sa vracia do prípravného konania.

(6) Obvinený a osoby, ktoré sú oprávnené podať v jeho prospech odvolanie, poškodený, ako aj prokurátor môžu výslovným vyhlásením vziať podaný odpor späť, a to až dovtedy, kým súd nezačne hlavné pojednávanie. Osoba, ktorá je oprávnená podať v prospech obvineného odvolanie, môže tak urobiť len s jeho výslovným súhlasom.

(7) Vzatie odporu späť, ak niet prekážok, vezme samosudca uznesením na vedomie.

(8) Ak bol odpor podaný v lehote a nebol vzatý späť podľa odseku 6, trestný rozkaz sa ruší.

§ 356

**Právoplatnosť
a vykonateľnosť
trestného rozkazu**

Trestný rozkaz sa stane právoplatným a vykonateľným, ak

- a) odpor nebol podaný, uplynutím lehoty na podanie odporu,
- b) odpor bol vzatý späť, dňom jeho späťvzatia.

§ 357

**Oprava trestného
rozkazu a jej účinky**

Na opravu vyhotovenia a rovnopisu trestného rozkazu sa primerane vzťahujú ustanovenia § 174; na účinky opravy sa primerane vzťahuje ustanovenie § 175.

Piaty diel

Konanie proti ušlému

§ 358

(1) Konanie podľa ustanovení tohto dielu možno vykonať proti tomu, kto sa vyhýba trestnému konaniu pobytom v cudzine alebo tým, že sa skrýva (ďalej len „ušlý“).

(2) Proti osobe mladistvej toto konanie nemožno použiť, ak v čase konania nedovršila devätnásť rok svojho veku.

§ 359

Obvinený musí mať v konaní proti ušlému vždy obhajcu. Ten má rovnaké práva ako obvinený.

§ 360

Konanie pred súdom sa vykonáva podľa ustanovení tohto dielu na návrh prokurátora, ktorý ho môže podať už v obžalobe, alebo i bez takého návrhu na základe opatrenia predsedu senátu.

§ 361

(1) Všetky písomnosti určené obvinenému sa doručujú iba obhajcovi.

(2) Predvolanie na hlavné pojednávanie a na verejné zasadnutie sa tiež vhodným spôsobom uverejní. Hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie sa potom vykoná aj v neprítomnosti obvineného, a to bez ohľadu na to, či sa obvinený o ňom dozvedel.

§ 362

(1) Odsúdený v konaní podľa tohto dielu má právo podať návrh na opätovné prejednanie svojej veci súdom v jeho prítomnosti do uplynutia šiestich mesiacov odo dňa, keď sa dozvedel o trestnom stíhaní alebo odsúdení, najneskôr však v príslušnej premlčacej dobe ustanovenej v Trestnom zákone.

(2) Ak súd zistí splnenie podmienok podľa odseku 1, zruší skoršie rozhodnutia a pokračuje v konaní na podklade pôvodnej obžaloby; inak návrh zamietne.

(3) Proti uzneseniu podľa odseku 2 je prípustná sťažnosť.

ÔSMA HLAVA

**MIMORIADNE
OPRAVNÉ PROSTRIEDKY**

Prvý diel

**Zrušenie
právoplatných rozhodnutí
v prípravnom konaní**

§ 363

(1) Generálny prokurátor zruší právoplatné rozhodnutie prokurátora ale-

bo policajta, ak takým rozhodnutím alebo v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon. Porušením zákona sa rozumie podstatné pochybenie, ktoré mohlo ovplyvniť rozhodnutie vo veci.

(2) Ak sa týka rozhodnutie alebo konanie uvedené v odseku 1 viacerých osôb alebo skutkov, môže generálny prokurátor zrušiť len tú časť rozhodnutia alebo konania, ktorá sa týka niektorej z týchto osôb alebo skutkov.

(3) Generálny prokurátor v konaní podľa odseku 1 rozhodne uznesením, proti ktorému nie je prípustný opravný prostriedok.

§ 364

(1) Návrh na postup podľa § 363 ods. 1 môžu podať

- a) obvinený vo svoj prospech,
- b) v prospech obvineného osoby, ktoré by mohli podať v jeho prospech odvolanie,
- c) poškodený v neprospech obvineného,
- d) zúčastnená osoba.

(2) Generálny prokurátor môže rozhodnúť podľa § 363 ods. 1 aj bez návrhu podľa odseku 1, a to v prospech alebo v neprospech obvineného, pritom nie je viazaný návrhom podaným podľa odseku 1.

(3) Generálny prokurátor môže zrušiť rozhodnutie podľa § 363 ods. 1 do troch mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia.

§ 365

(1) Ak generálny prokurátor po preskúmaní veci na základe návrhu oprávnenej osoby uvedenej v § 364 ods. 1 nezistí dôvody na zrušenie napadnutého rozhodnutia alebo ak uplynula lehota uvedená v § 364 ods. 3, upovedomí o tom osobu, ktorá návrh podala.

(2) Ak návrh bol podaný neoprávnenou osobou, generálny prokurátor nie je povinný konať; o tom takú osobu upovedomí.

§ 366

(1) Ak generálny prokurátor zistí, že zákon bol porušený, vysloví uznesením, že napadnutým rozhodnutím alebo jeho časťou, alebo v konaní, ktoré rozhodnutiu predchádzalo, bol porušený zákon v prospech alebo v neprospech obvineného.

(2) Ak bol zákon porušený, generálny prokurátor súčasne s výrokom podľa odseku 1 zruší napadnuté rozhodnutie alebo jeho časť, prípadne aj chybné konanie, ktoré mu predchádzalo. Ak je nezákonný len niektorý výrok rozhodnutia a ak ho možno oddeliť od ostatných, zruší len tento výrok. Zruší aj ďalšie rozhodnutia policajta a prokurátora, ktoré na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujú, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

§ 367

(1) Po zrušení napadnutého rozhodnutia alebo jeho časti generálny prokurátor

- a) rozhodne vo veci sám, alebo
- b) prikáže orgánu, o ktorého rozhodnutie spravidla ide, aby o veci znovu konal a rozhodol.

(2) Ak porušenie zákona spočíva len v tom, že v napadnutom rozhodnutí niektorý výrok chýba alebo je neúplný, môže generálny prokurátor bez toho, aby rozhodnutie zrušil, prikázať orgánu, o ktorého rozhodnutie ide, aby o chýbajúcom výroku rozhodol alebo neúplný výrok doplnil.

(3) Orgán, ktorému vec bola prikázaná, je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie generálny prokurátor nariadil, a je viazaný jeho právnym názorom, ktorý vo veci vyslovil, okrem ak sa zmenili skutkové alebo právne okolnosti, z ktorých právny názor generálneho prokurátora vychádzal.

Druhý diel

Dovolanie

§ 368

Prípustnosť a účinok

(1) Dovolanie možno podať proti rozhodnutiu súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená.

(2) Dovolanie nemá odkladný účinok.

§ 369

Oprávnené osoby

(1) Právoplatné rozhodnutie súdu na podnet strany alebo na iný podnet napadne minister spravodlivosti z dôvodu uvedeného v § 371.

(2) Právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu môže dovolaním napadnúť z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1

- a) generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku,
- b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

(3) Osoba oprávnená podať dovolanie proti niektorému výroku napadnutého rozhodnutia môže podať dovolanie aj preto, že taký výrok nebol urobený.

(4) Ak sa týka rozhodnutie uvedené v § 368 ods. 1 viacerých osôb, možno dovolanie podať tiež len proti tej časti rozhodnutia, ktoré sa týka niektorej z týchto osôb.

(5) V prospech obvineného, s jeho výslovným písomným súhlasom, môže dovolanie podať aj príbuzný obvineného v priamom pokolení, jeho súrodenec, osvojiteľ, osvojenec, manžel alebo druh. Ak je obvinený mladistvý, osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, môže i proti vôli obvineného za neho v jeho prospech podať dovolanie aj jeho zákonný zástupca alebo jeho obhajca.

§ 370

Lehota a miesto podania

Dovolanie sa podáva na súde, ktorý rozhodol vo veci v prvom stupni, do troch mesiacov od doručenia rozhodnutia súdu, ak sa podáva dovolanie v neprospech obvineného; ministromi spravodlivosti plynie lehota od toho

doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr.

§ 371

Dôvody dovolania

(1) Dovolanie možno podať, ak

- a) vo veci rozhodol nepríslušný súd,
- b) súd rozhodol v nezákonnom zložení,
- c) zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu,
- d) hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky,
- e) vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania,
- f) trestné stíhanie bolo vykonané bez súhlasu poškodeného, hoci jeho súhlas sa podľa zákona vyžaduje,
- g) rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom,
- h) bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa,
- i) rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť,

j) odvolací súd zamietol odvolanie podľa § 316 ods. 1, hoci na to neboli splnené zákonné dôvody,

k) pred podaním obžaloby generálny prokurátor zrušil právoplatné rozhodnutie prokurátora po lehote uvedenej v § 364 ods. 3,

l) bol obvinenému uložený trest odňatia slobody na doživotie a súd rozhodol, že podmienené prepustenie z výkonu tohto trestu nie je prípustné.

(2) Minister spravodlivosti podá dovolanie, okrem dôvodov uvedených v odseku 1, aj vtedy, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného zákona alebo Trestného poriadku o väzbe alebo podmienenom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

(3) Dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

(4) Dôvod podľa odseku 1 písm. i) nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

(5) Dovolanie v neprospech obvineného nemožno podať len z toho dôvodu, že súd postupoval podľa § 391 ods. 2 alebo § 405 písm. b).

(6) Dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Podmienky dovolania**§ 372**

Oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného.

§ 373

(1) Obvinený alebo osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie len prostredníctvom obhajcu.

(2) Obvinený musí byť v konaní o dovolaní zastúpený obhajcom.

§ 374**Obsah dovolania**

(1) Dovolanie už pri jeho podaní musí byť odôvodnené tak, aby bolo zrejmé, v ktorej časti sa rozhodnutie napáda a aké chyby sa vytykajú rozhodnutiu alebo konaniu, ktoré rozhodnutiu predchádzalo.

(2) V dovolaní sa musí uviesť dôvod dovolania podľa § 371.

(3) V dovolaní možno uplatňovať ako dôvod dovolania aj konanie na súde prvého stupňa, ak vytykané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

§ 375**Vzatie dovolania späť**

(1) Osoba, ktorá podala dovolanie, môže ho výslovným vyhlásením vziať späť, a to až dovtedy, než sa dovolací súd odoberie na záverečnú poradu.

(2) Dovolanie podané v prospech obvineného s jeho súhlasom inou oprávnenou osobou môže byť touto osobou vzaté späť len s výslovným písomným súhlasom obvineného. Ak dovolanie inou oprávnenou osobou v prospech obvineného možno podať aj proti vôli obvineného, jeho výslovný písomný súhlas k vzatiu dovolania späť nie je potrebný.

(3) Vzatie dovolania späť vezme uznesením na vedomie predseda senátu dovolacieho súdu, a ak nebola vec tomuto súdu predložená, predseda senátu súdu prvého stupňa.

§ 376**Konanie
na súde prvého stupňa**

Predseda senátu súdu prvého stupňa doručí rovnopis dovolania ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté, s upozornením, že sa môžu k dovolaniu vyjadriť, pričom na to určí primeranú lehotu, najviac však 30 dní; rovnopis dovolania podaného ministrom spravodlivosti sa doručí vždy aj generálnemu prokurátorovi. Len čo lehota na podanie dovolania všetkým oprávneným osobám uplynula a uplynula aj určená primeraná lehota na vyjadrenie

sa k dovolaniu, predloží spisy dovolacieho súdu.

§ 377

Dovolačný súd

O dovolaní rozhoduje najvyšší súd.

Predbežné preskúmanie dovolania

§ 378

Dovolanie a predložené spisy predbežne preskúma predseda senátu dovolacieho súdu.

§ 379

(1) Ak podanie nie je úplné alebo má iné odstrániteľné chyby, predseda senátu vyzve osobu oprávnenú podať dovolanie alebo obhajcu obvineného, aby tieto nedostatky odstránil. Predseda senátu zároveň určí primeranú lehotu na ich odstránenie. Ustanovenie § 311 ods. 3 platí primerane.

(2) Ak na rozhodnutie o dovolaní treba objasniť nejakú okolnosť, vykoná potrebné vyšetrovanie predseda senátu alebo ním určený člen senátu dovolacieho súdu, alebo na jeho žiadosť iný orgán činný v trestnom konaní. Pre také vyšetrovanie platia ustanovenia šiestej hlavy prvej časti. V nalievavých prípadoch neodkladných alebo neopakovateľných úkonov možno na zaistenie dôkazného materiálu použiť na základe rozhodnutia predsedu senátu dovolacieho súdu aj prostriedky uvedené v štvrtej hlave prvej časti tohto zákona.

§ 380

Väzba a prerušenie výkonu trestu

(1) Ak minister spravodlivosti alebo generálny prokurátor spolu s dovolaním podaným v neprospech obvineného navrhne zaistiť osobu obvineného vydaním príkazu na zatknutie a tohto vziať do väzby, dovolací súd obvineného vezme do väzby, ak je daný dôvod väzby podľa § 71 a ak je to nevyhnutné vzhľadom na závažnosť trestného činu a nalievavosť dôvodov väzby.

(2) Ak sa vykonáva na obvinenom trest odňatia slobody uložený mu pôvodným rozsudkom a dovolací súd na dovolanie výrok o tomto treste zruší, rozhodne súčasne o väzbe.

(3) Dĺžka trvania väzby podľa odseku 1 alebo 2 sa posudzuje samostatne a nezávisle od väzby v pôvodnom konaní.

(4) Minister spravodlivosti alebo generálny prokurátor môže výkon rozhodnutia, proti ktorému podal dovolanie, odložiť alebo prerušiť až do rozhodnutia. Po podaní dovolania môže tak urobiť aj dovolací súd.

§ 381

Postup na neverejnom zasadnutí

Predseda senátu dovolacieho súdu nariadi neverejné zasadnutie, na ktorom on alebo poverený člen senátu podá správu o stave veci zameranú na otázky, ktoré treba riešiť, vrátane

výsledkov prípadného postupu konania podľa § 379.

Rozhodnutie o dovolaní na neverejnom zasadnutí

§ 382

Dovolaací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak

- a) bolo podané oneskorene,
- b) bolo podané neoprávnenou osobou,
- c) je zjavné, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371,
- d) nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 372 alebo § 373 ani po postupe podľa § 379 ods. 1,
- e) dovolanie ani po postupe podľa § 379 ods. 1 neobsahuje náležitosti uvedené v § 374 ods. 1 alebo 2.

§ 383

Ak dovolací súd zistil, že sú dané dôvody dovolania uvedené v návrhu alebo predbežne zistené súdom v prospech obvineného a sú splnené podmienky na jeho podanie, určí termín verejného zasadnutia.

Postup a rozhodnutie na verejnom zasadnutí

§ 384

(1) Na verejnom zasadnutí súd preskúma zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým dovolateľ podal dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, so

zameraním na dôvody dovolania podľa § 371 a § 374, ktoré sú uvedené v dovolaní.

(2) Ak bola dovolaním napadnutá časť rozhodnutia týkajúca sa len niektorej z viacerých osôb, o ktorých bolo rozhodnuté tým istým rozhodnutím, preskúma dovolací súd podľa odseku 1 len tú časť rozhodnutia a predchádzajúceho konania, ktoré sa týka tejto osoby.

§ 385

(1) Dovolaací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

(2) Dovolaací súd ustanovenie odseku 1 nepoužije, ak by dôvod dovolania bol v neprospech obvineného a dovolenie je podané v prospech obvineného.

§ 386

(1) Ak bol dovolacím súdom zistený dôvod dovolania podľa § 371, vysloví rozsudkom porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, o ktoré sa tento dôvod opiera.

(2) Súčasne s výrokom uvedeným v odseku 1 dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie alebo jeho časť, alebo aj chybné konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo. Po zrušení rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd podľa okolností prípadu zruší aj predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa. Ak je nezákonný len niektorý výrok napadnutého rozhodnutia alebo rozhodnutia súdu prvého stupňa a ak ho možno oddeliť od ostatných, zruší dovolací súd len tento výrok. Ak však zruší hoci len sčasti

výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad. Zruší aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

§ 387

Ak je napadnuté rozhodnutie nesprávne len v tom, že niektorý výrok v ňom chýba alebo je neúplný, môže dovolací súd bez vyslovenia výroku podľa § 386 ods. 1 a zrušenia rozhodnutia podľa § 386 ods. 2 uznesením prikázať súdu, o ktorého rozhodnutie ide, aby o chýbajúcom výroku rozhodol alebo neúplný výrok doplnil.

§ 388

(1) Dovolací súd po zrušení napadnutého rozhodnutia alebo niektorého jeho výroku prikáže spravidla súdu, o ktorého rozhodnutie ide, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

(2) Ak prikazuje dovolací súd vec podľa odseku 1 na nové prerokovanie a rozhodnutie, môže súčasne nariadiť, aby ju súd rozhodol v inom zložení senátu alebo aby ju rozhodol iný sudca. Z dôležitých dôvodov môže tiež vec prikázať na prerokovanie a rozhodnutie inému súdu toho istého druhu a stupňa.

§ 389

(1) Dovolací súd môže po rozhodnutí podľa § 386 ods. 1 a 2 vrátiť vec do prípravného konania, ak o vrátenie veci požiadal generálny prokurátor.

(2) Dovolací súd ustanovenie odseku 1 nepoužije, ak koná o dovolaní podanom v prospech obvineného a vrátenie veci do prípravného konania by bolo v neprospech obvineného.

§ 390

Ak nemožno upovedomenie o verejnom zasadnutí doručiť osobe, ktorá rozhodnutím o dovolaní môže byť priamo dotknutá, stačí o konaní verejného zasadnutia upovedomiť jej obhajcu alebo splnomocnenca.

§ 391

(1) Orgán, ktorému bola vec prikázaná, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd, a je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie dovolací súd nariadil.

(2) Ak bolo napadnuté rozhodnutie zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, nemôže v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v jeho neprospech.

§ 392

(1) Ak dovolací súd zistí, že dôvody dovolania nie sú preukázané, dovolanie zamietne.

(2) Proti rozhodnutiu o dovolaní opravný prostriedok nie je prípustný.

Tretí diel

Obnova konania

§ 393

Všeobecné ustanovenia

(1) Ak sa skončilo trestné stíhanie vedené proti určitej osobe právoplat-

ným rozsudkom, právoplatným trestným rozkazom alebo právoplatným uznesením, možno v trestnom stíhaní tej istej osoby pre ten istý skutok pokračovať, len ak bola povolená obnova konania.

(2) Pred povolením obnovy konania možno na zaistenie dôkazného materiálu alebo na zaistenie osoby obvineného vykonávať úkony len v medziach ustanovení tohto dieľu.

Podmienky obnovy konania

§ 394

(1) Obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr nežnáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatela, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatela, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

(2) Obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným uznesením súdu o zastavení trestného stíhania, podmienenom zastavení trestného stíhania alebo podmienenom zastavení trest-

ného stíhania, spolupracujúceho obvineného sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr nežnáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi viesť k záveru, že dôvody na zastavenie alebo podmienené zastavenie tu neboli a že je namieste v konaní o obžalobe pokračovať.

(3) Obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným uznesením prokurátora o zastavení trestného stíhania, právoplatným uznesením prokurátora o podmienenom zastavení trestného stíhania alebo o podmienenom zastavení trestného stíhania, spolupracujúceho obvineného sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy prokurátorovi skôr nežnáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi viesť k záveru, že dôvody na zastavenie alebo podmienené zastavenie tu neboli a že je namieste podať proti obvinenému obžalobu, alebo konať o dohode.

(4) Skutočnosťou skôr nežnámou podľa odsekov 1 až 3 je aj rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorého rozhodnutím prokurátora alebo súdu Slovenskej republiky alebo v konaní, ktoré mu predchádzalo, boli porušené základné ľudské práva alebo slobody obvineného, ak negatívne dôsledky tohto rozhodnutia nemožno inak napraviť.

(5) Obnova konania, ktoré sa skončilo niektorým zo spôsobov uvedených v predchádzajúcich odsekoch, sa povo-

lí aj vtedy, ak sa právoplatným rozsudkom zistí, že policajt alebo prokurátor, sudca alebo prísediaci v pôvodnom konaní porušením povinnosti spáchal trestný čin.

§ 395

Obnova konania v neprospech obvineného je vylúčená, ak

- a) trestnosť činu zanikla,
- b) sa na trest vzťahuje amnestia prezidenta Slovenskej republiky,
- c) obvinený zomrel.

§ 396

Osoby oprávnené na návrh na povolenie obnovy konania a späťvzatie návrhu

(1) Obnovu konania možno povoliť len na návrh oprávnenej osoby.

(2) V neprospech obvineného môže návrh na povolenie obnovy konania podať len prokurátor.

(3) V prospech obvineného môžu návrh na povolenie obnovy konania podať okrem obvineného aj osoby, ktoré by mohli podať v jeho prospech odvolanie. Ak by tak mohli urobiť i proti vôli obvineného, môžu proti jeho vôli podať i návrh na povolenie obnovy konania. Taký návrh môžu urobiť aj po smrti obvineného.

(4) Ak sa dozvie súd alebo iný štátny orgán o okolnosti, ktorá by mohla odôvodniť návrh na povolenie obnovy konania, je povinný oznámiť ju prokurátorovi. Ak ide o okolnosť, ktorá by mohla odôvodniť návrh na povolenie

obnovy konania v prospech obvineného, je prokurátor povinný upovedomiť o nej bez odkladu obvineného, alebo ak to nie je možné, inú osobu oprávnenú na podanie návrhu, ak taký návrh nepodá sám.

(5) Osoba, ktorá návrh na obnovu konania podala, môže ho výslovným vyhlásením vziať späť, a to až dovtedy, kým sa súd, ktorý vo veci koná, odobere na záverečnú poradu.

(6) Návrh na obnovu konania podaný prokurátorom môže vziať späť aj nadriadený prokurátor.

(7) Návrh na obnovu konania podaný v prospech obvineného inou oprávnenou osobou alebo za obvineného obhajcom môže byť vzatý späť len s výslovným súhlasom obvineného.

(8) Vzatie návrhu na obnovu konania späť vezme, ak niet prekážok, uznesením na vedomie predsedu senátu súdu, ktorý vo veci koná.

§ 397

Príslušnosť súdu na rozhodnutie o obnove konania

(1) O návrhu na povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplatným uznesením prokurátora o zastavení trestného stíhania, podmiennečnom zastavení trestného stíhania alebo podmiennečným zastavením trestného stíhania, spolupracujúceho obvineného rozhoduje súd, ktorý by bol príslušný konať o obžalobe.

(2) O návrhu na povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplat-

ným rozhodnutím súdu, rozhoduje iný samosudca alebo iný senát súdu, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni.

Konanie o návrhu na povolenie obnovy konania

§ 398

(1) Ak pre rozhodnutie o návrhu na povolenie obnovy konania treba na preverenie jeho dôvodnosti niektorú okolnosť vopred objasniť, vykoná potrebné vyšetrovanie predseda senátu alebo na jeho žiadosť niektorý iný orgán činný v trestnom konaní. Pre takéto vyšetrovanie platia ustanovenia o dokazovaní podľa šiestej hlavy prvej časti.

(2) V prípadoch obzvlášť naliehavých možno na zaistenie dôkazného materiálu na podklade uznesenia predsedu senátu použiť aj prostriedky uvedené v štvrtej hlave prvej časti. Zaisťiť osobu obvineného vydaním príkazu na zatknutie a vzatím do väzby možno však pred povolením obnovy konania len vtedy, keď to navrhne prokurátor, podávajúc návrh na obnovu konania v neprospech obvineného, a keď to považuje súd za nevyhnutné vzhľadom na povahu nových skutočností a dôkazov, ktoré vyšli najavo, na závažnosť trestného činu a na naliehavosť väzobných dôvodov.

(3) Ak bol podaný návrh na povolenie obnovy konania v prospech obvineného, môže súd vzhľadom na povahu skutočností a dôkazov, ktoré novo vyšli najavo, odložiť alebo prerušiť výkon trestu, právoplatne uloženého v pôvodnom konaní.

§ 399

(1) Súd návrh na povolenie obnovy konania odmietne, ak

- a) bol podaný neoprávnenou osobou,
- b) smeruje len proti rozhodnutiu alebo výroku, ohľadne ktorého obnova konania nie je prípustná,
- c) ak je obnova konania vylúčená podľa § 395.

(2) Súd návrh na povolenie obnovy konania zamietne, ak nezistí podmienky obnovy konania podľa § 394.

§ 400

(1) Ak vyhovie súd návrhu na povolenie obnovy konania, zruší napadnuté rozhodnutie celkom alebo v časti, v ktorej je návrh dôvodný. Ak zruší čo i len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad. Zruší aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad.

(2) Ak súd povolí obnovu konania, ktoré sa skončilo právoplatným uznesením súdu o zastavení trestného stíhania, právoplatným uznesením súdu o podmiennečnom zastavení trestného stíhania, právoplatným uznesením súdu o podmiennečnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného, alebo ak povolí v otázke viny obnovu konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom, môže súčasne so zrušením rozhodnutia vec vrátiť prokurátorovi do prípravného kona-

nia, ak to považuje za potrebné na objasnenie veci a doplnenie dokazovania pred súdom by bolo spojené s neprimeranými ťažkosťami.

§ 401

Ak súd povolí obnovu konania v prospech obvineného z dôvodov, ktoré sú na prospech aj niektorému spoluobvinenému alebo zúčastnenej osobe, povolí súčasne obnovu konania aj v ich prospech.

§ 402

(1) O návrhu na povolenie obnovy konania rozhoduje súd na verejnom zasadnutí.

(2) Odmietnuť návrh z dôvodov uvedených v § 399 ods. 1 môže aj na neverejnom zasadnutí. Z dôvodu uvedeného v § 399 ods. 2 môže návrh odmietnuť na neverejnom zasadnutí iba v tom prípade, ak návrh uvádza tie isté skutočnosti a dôkazy, ktoré už boli skôr právoplatne zamietnuté, a návrh nanovo podaný je len jeho opakovaním.

(3) Proti uzneseniu o návrhu na povolenie obnovy konania je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Konanie po povolení obnovy konania

§ 403

Ak obvinený vykonáva trest odňatia slobody uložený mu v pôvodnom rozsudku, rozhodne súd po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia, ktorým spolu s povolením obnovy konania

zrušil výrok o tomto treste, bez odkladu o väzbe.

§ 404

(1) Ak bola právoplatne povolená obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným uznesením prokurátora o zastavení trestného stíhania, podmieňnom zastavení trestného stíhania alebo o podmieňnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného, pokračuje sa v prípravnom konaní.

(2) V ostatných prípadoch pokračuje súd po právoplatnom povolení obnovy konania v konaní na podklade pôvodnej obžaloby, ak sa nevyslovilo, že vec sa vracia prokurátorovi do právneho konania. Ak súd zrušil právoplatný rozsudok, ktorý bol vyhlásený na základe konania o dohode o vine a treste, vždy vráti vec prokurátorovi do prípravného konania.

(3) Ak bola povolená obnova konania a ide o niektorý z trestných činov, za ktoré bol právoplatne uložený úhrnný alebo súhrnný trest, a súd vrátil vec prokurátorovi do prípravného konania, určí po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia povoľujúceho obnovu konania na verejnom zasadnutí rozsudkom primeraný trest za ostávajúce trestné činy.

§ 405

Ak bola povolená obnova konania len v prospech obvineného,

a) čas od právoplatnosti pôvodného rozsudku do právoplatnosti uznesenia povoľujúceho obnovu kona-

nia sa do premlčacej doby nezapočítava,

- b) nesmie mu byť novým rozsudkom uložený trest prísnejší, než aký mu bol uložený v pôvodnom rozsudku,
- c) neprekáža jeho smrť vykonaniu ďalšieho konania a trestné stíhanie nemožno zastaviť preto, že obvinený zomrel.

ŠTVRTÁ ČASŤ VYKONÁVACIE KONANIE

PRVÁ HLAVA VÝKON TRESTOV

Prvý diel

Všeobecné ustanovenie

§ 406

Príslušnosť vo vykonávacom konaní

(1) Rozhodnutie vykonáva, prípadne jeho výkon zariaďuje ten orgán, ktorý rozhodnutie vydal; v konaní pred súdom rozhodnutie senátu vykonáva alebo jeho výkon zariaďuje predseda senátu, ktorý tým môže poveriť vyššieho súdneho úradníka.

(2) Rozhodnutia súvisiace s výkonom trestov a ochranných opatrení robí, ak nie je ďalej ustanovené inak, súd, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni.

(3) Opatrenia potrebné na výkon trestov a ochranných opatrení a na vymáhanie trov trestného konania robí, ak nie je ďalej ustanovené inak,

predseda senátu súdu, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni.

(4) Vykonávacieho konania sa zúčastňujú tiež orgány štátnej správy, obce a záujmové združenia občanov, a to podľa povahy vykonávacieho konania.

Druhý diel Výkon trestu odňatia slobody

§ 407

Všeobecné ustanovenia o výkone trestu odňatia slobody

(1) Spôsob výkonu trestu odňatia slobody upravuje osobitný zákon.

(2) U osôb, ktoré sú vo výkone trestu odňatia slobody, robí rozhodnutie súvisiace s výkonom tohto trestu súd, v ktorého obvode sa trest odňatia slobody vykonáva.

(3) Ak je pri postupne uložených trestoch odňatia slobody ustanovený rôzny spôsob výkonu trestu, určí spoločný spôsob výkonu postupne uložených trestov súd, v ktorého obvode sa trest odňatia slobody vykonáva.

§ 408

Nariadenie výkonu trestu

(1) Len čo sa rozhodnutie, podľa ktorého sa má vykonať trest odňatia slobody, stalo vykonateľným, predseda senátu príslušného súdu prvého stupňa alebo odvolacieho súdu ihneď vydá príkaz na zadržanie odsúdeného na účel jeho dodania do výkonu trestu

odňatia slobody a zároveň nariadi výkon trestu odňatia slobody a dodanie odsúdeného do výkonu trestu odňatia slobody, ak

- a) je vo väzbe,
- b) bol mu uložený trest odňatia slobody prevyšujúci dva roky,
- c) je obava, že ujde, alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol výkonu trestu.

(2) V prípadoch neuvedených v odseku 1, len čo sa rozhodnutie, podľa ktorého sa má vykonať nepodmienečný trest odňatia slobody, stalo vykonateľným, predseda senátu pošle príslušnému ústavu na výkon väzby nariadenie výkonu trestu a vyzve odsúdeného, ak je na slobode, aby do výkonu trestu nastúpil. Ak ide o tehotnú ženu alebo matku novonarodeného dieťaťa mladšieho ako jeden rok, postupuje súd podľa § 409 ods. 3.

(3) Ak niet obavy, že odsúdený, ktorý je na slobode, ujde, alebo sa bude skrývať, môže mu predseda senátu na nastúpenie do výkonu trestu poskytnúť primeranú lehotu, aby si mohol obstaráť svoje záležitosti. Táto lehota nesmie byť dlhšia ako jeden mesiac odo dňa, keď rozhodnutie uvedené v odseku 1 nadobudlo právoplatnosť.

(4) Ak odsúdený nenastúpi do výkonu trestu v lehote, ktorá mu bola poskytnutá, alebo ak je obava, že ujde, alebo sa bude skrývať, nariadi predseda senátu, aby bol do výkonu trestu dodaný. Ak nie je známe miesto pobytu odsúdeného, použije sa na príkaz na jeho dodanie do výkonu trestu ustanove-

nie § 73 ods. 3 primerane. Ak je miesto pobytu odsúdeného známe, možno použiť na jeho dodanie do výkonu trestu ustanovenie § 103 ods. 2.

(5) V prípadoch podľa § 46 ods. 8 a 9 a § 139 zašle predseda senátu príslušnému ústavu na výkon väzby spolu s nariadením výkonu trestu potrebné informácie o poškodenom alebo svedkovi. Príslušný ústav je povinný informovať takeého poškodeného a svedka o prepustení alebo úteku odsúdeného z výkonu trestu. Ak podal poškodený alebo svedok žiadosť podľa § 46 ods. 8 a 9 alebo § 139 a odsúdený je už vo výkone trestu odňatia slobody, zašle súd informácie o poškodenom alebo o svedkovi bez meškania príslušnému ústavu, v ktorom odsúdený vykonáva trest odňatia slobody. Príslušný ústav je povinný vhodným spôsobom informovať poškodeného alebo svedka o prepustení odsúdeného z výkonu trestu alebo o jeho úteku z výkonu trestu najneskôr v deň, v ktorý táto skutočnosť nastala.

Odklad výkonu trestu

§ 409

(1) Ak odsúdený pred nástupom výkonu trestu odňatia slobody ochorie na takú vážnu chorobu, že dočasne nie je spôsobilý nastúpiť výkon trestu, pretože je v ústavnej zdravotnej starostlivosti, zašle súdu žiadosť o odklad výkonu trestu spolu s lekárskou správou o svojom zdravotnom stave nie staršou ako 30 dní; v žiadosti je povinný uviesť aj adresu zdravotníckeho zariadenia, ktoré mu poskytuje zdravotnú starost-

livosť. Ak žiadosť neobsahuje uvedené náležitosti, predseda senátu vyzve odsúdeného, aby žiadosť doplnil v lehote 10 dní; inak sa o žiadosti nekoná, o čom predseda senátu vo výzve odsúdeného poučí.

(2) Na žiadosť predsedu senátu oznámi nemocnica pre obvinených a odsúdených, či zdravotnícke zariadenie Zboru väzenskej a justičnej stráže môže poskytnúť odsúdenému, ktorý požiadal o odklad výkonu trestu podľa odseku 1, potrebnú zdravotnú starostlivosť, alebo na aký čas navrhuje odložiť výkon trestu. Predseda senátu na potrebný čas odloží výkon trestu odňatia slobody, ak v zdravotníckom zariadení Zboru väzenskej a justičnej stráže nemožno poskytnúť potrebnú zdravotnú starostlivosť.

(3) Výkon trestu odňatia slobody na tehotnej žene alebo na matke novonarodeného dieťaťa predseda senátu odloží na jeden rok po pôrode.

(4) Proti rozhodnutiu podľa odsekov 2 a 3 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

(5) Ak odsúdený zneužíva povolený odklad alebo ak je obava, že ujde, alebo sa bude skrývať, predseda senátu odklad výkonu trestu uznesením odvolá.

§ 410

(1) Výkon trestu odňatia slobody neprevyšujúceho jeden rok môže predseda senátu z dôležitých dôvodov odložiť, a to na čas najviac troch mesiacov odo dňa, keď nadobudlo právo-

platnosť rozhodnutie podľa § 408 ods. 1.

(2) Ďalší odklad výkonu takého trestu alebo jeho odklad na dlhší čas ako na tri mesiace môže povoliť predseda senátu, a to len výnimočne z obzvlášť dôležitých dôvodov, najmä ak by výkon trestu mohol mať pre odsúdeného alebo pre jeho rodinu mimoriadne ťažké následky. Odklad však možno povoliť najviac na čas šiestich mesiacov odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie uvedené v § 408 ods. 1.

(3) Ak je obava, že odsúdený ujde, alebo ak zneužíva povolený odklad, predseda senátu odklad odvolá.

(4) Proti rozhodnutiu, ktorým bol povolený odklad výkonu trestu podľa odseku 2, môže prokurátor podať sťažnosť.

§ 411

Rozhodovanie o zmene spôsobu výkonu trestu

(1) O zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje na verejnom zasadnutí súd, v ktorého obvode sa trest odňatia slobody vykonáva, na návrh prokurátora, riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody alebo odsúdeného, alebo aj bez takého návrhu.

(2) Pred rozhodnutím o zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody sa musí odsúdený vyslúchnuť.

(3) Proti uzneseniu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 412

Prerušenie výkonu trestu

(1) Ak odsúdený, na ktorom sa vykonáva trest odňatia slobody, ochorie na ťažkú chorobu, môže predseda senátu výkon trestu na potrebný čas prerušiť; vždy však preruší výkon trestu na tehotnej žene alebo matke dieťaťa mladšieho ako jeden rok.

(2) Ak je obava, že odsúdený ujde, alebo sa bude skrývať, alebo ak zneužíva povolené prerušenie výkonu trestu, predseda senátu prerušenie výkonu trestu odvolá.

(3) Proti uzneseniu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť.

§ 413

Upustenie od výkonu trestu

(1) Minister spravodlivosti môže upustiť od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku, ak odsúdený bol, alebo má byť vyhostený. Ak nedôjde k vyhosteniu alebo ak sa vráti vyhostený, rozhodne súd, že trest odňatia slobody alebo jeho zvyšok sa vykoná.

(2) Súd môže upustiť od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku, ak zistí, že odsúdený ochorel na nevyliciteľnú životu nebezpečnú chorobu alebo nevyliciteľnú duševnú chorobu.

(3) Proti uzneseniu podľa odseku 2 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 414

Započítanie väzby a trestu

(1) O započítaní väzby a trestu rozhodne predseda senátu uznesením. Väzba sa započítava podľa stavu ku dňu nariadenia výkonu trestu, a to od času, keď osobná sloboda obvineného bola obmedzená.

(2) Proti uzneseniu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť.

(3) O návrhu prokurátora, aby sa do výkonu trestu odňatia slobody nezapočítal čas, na ktorý sa odsúdenému prerušil výkon trestu odňatia slobody na účel liečebnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení mimo ústavu na výkon trestu odňatia slobody, ak sa tak stalo preto, že si odsúdený spôsobil ujmu na zdraví úmyselne, rozhoduje súd na verejnom zasadnutí.

(4) Proti uzneseniu podľa odseku 3 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody

§ 415

(1) O podmienečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje súd na návrh prokurátora, riaditeľa ústavu na výkon väzby alebo riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom sa trest vykonáva, záujmového združenia občanov, dôveryhodnej osoby alebo na návrh odsúdeného, alebo osoby, ktorá môže za odsúdeného podať odvolanie v jeho prospech, na verejnom zasadnutí. Ak

bol návrh odsúdeného o podmiennečne prepustenie zamietnutý, môže ho odsúdený opakovať až po uplynutí jedného roka od zamietnutia okrem prípadu, že návrh bol zamietnutý len preto, že ho odsúdený podal predčasne.

(2) Ak podmiennečne prepustenie navrhne riaditeľ ústavu na výkon väzby alebo riaditeľ ústavu na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom odsúdený vykonáva trest, alebo sa k takému návrhu pripojí, môže rozhodnutie o tom, že odsúdený sa podmiennečne prepúšťa, urobiť so súhlasom prokurátora aj predseda senátu.

(3) O návrhu podľa odsekov 1 a 2 rozhodne súd najneskôr do 60 dní od jeho doručenia.

§ 416

O tom, či sa podmiennečne prepustený osvedčil alebo či sa zvyšok trestu vykoná, rozhoduje súd na verejnom zasadnutí. Rozhodnutie, že sa podmiennečne prepustený osvedčil, môže so súhlasom prokurátora urobiť aj predseda senátu.

§ 417

(1) Na rozhodnutie podľa § 415 je príslušný okresný súd, v ktorého obvode sa trest odňatia slobody vykonáva, a na rozhodnutie podľa § 416 súd, ktorý odsúdeného z výkonu trestu podmiennečne prepustil.

(2) Pred rozhodnutím o podmiennečnom prepustení alebo o výkone zvyšku trestu musí byť odsúdený vyslúchnutý; to neplatí, ak súd postupuje podľa § 415 ods. 2.

(3) Proti uzneseniu podľa § 415 ods. 2 je prípustná sťažnosť proti výroku o určení dĺžky skúšobnej doby. Proti ostatným rozhodnutiam podľa § 415 a § 416 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Výkon podmiennečného trestu odňatia slobody s probačným dohľadom

§ 418

(1) Súd sleduje správanie osoby odsúdenej na trest odňatia slobody, ktorého výkon bol podmiennečne odložený s probačným dohľadom počas skúšobnej doby. Zisťuje najmä, ako odsúdený plní povinnosti a obmedzenia vyplývajúce z uloženého probačného dohľadu; na ten účel robí najmä písomné dožiadania na orgány štátnej správy alebo obec a záujmové združenie občanov v mieste bydliska odsúdeného a zamestnávateľa odsúdeného. Pred vydaním rozhodnutia si súd vždy vyžiada z registra trestov odpis registra trestov odsúdeného od útvaru Policajného zboru, v ktorého obvode má odsúdený pobyt, správu o tom, či sa nevedie proti nemu trestné stíhanie, a od orgánu, ktorý prejednáva priestupky, či nebol v skúšobnej dobe postihnutý za obdobný priestupok.

(2) Zisťovaním podľa odseku 1 predseda senátu poverí probačného a mediačného úradníka.

§ 419

(1) O tom, či sa odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil alebo či sa nariadi výkon trestu odňatia slobody, rozhod-

ne súd na verejnom zasadnutí. Na verejnom zasadnutí rozhodne tiež o prípadnom predĺžení skúšobnej doby u mladistvého.

(2) Proti uzneseniu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

(3) Rozhodnutie o tom, že sa odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil, môže so súhlasom prokurátora urobiť predseda senátu.

(4) Ak súd rozhodne, že odsúdený sa v skúšobnej dobe neosvedčil, nariaď výkon trestu odňatia slobody a rozhodne súčasne aj o zaradení odsúdeného do ústavu na výkon trestu odňatia slobody. Ďalej súd pokračuje podľa § 408.

§ 420

Výkon podmieneného trestu odňatia slobody

Pri výkone trestu odňatia slobody, ktorého výkon bol podmienne odložený, postupuje súd primerane ako pri výkone trestu odňatia slobody, ktorého výkon bol podmienne odložený s probačným dohľadom.

§ 421

Výkon podmienne zastaveného trestného stíhania

Ak bolo trestné stíhanie podmienne zastavené alebo ak bolo podmienne zastavené trestné stíhanie spolupracujúceho obvineného, ustanovenia § 418 a 419 sa použijú primerane.

Tretí diel

Výkon ostatných druhov trestov

§ 422

Výkon trestu povinnej práce

Výkon trestu povinnej práce upravuje osobitný zákon.

Výkon trestu prepadnutia majetku

§ 423

Len čo sa stal rozsudok, ktorým bol uložený trest prepadnutia majetku alebo jeho časti, vykonateľným, zašle predseda senátu orgánu, ktorý podľa osobitného predpisu vykonáva správu majetku štátu, rovnopis rozsudku bez odôvodnenia na prevzatie majetku do správy.

§ 424

(1) Ak vzniknú pri výkone trestu prepadnutia majetku pochybnosti, či sa tento trest na určité prostriedky alebo veci vzťahuje vzhľadom na to, že sú nevyhnutne potrebné na uspokojenie životných potrieb odsúdeného alebo osôb, o ktorých výživu alebo výchovu je odsúdený podľa zákona povinný sa starať, rozhodne o tom predseda senátu na návrh príslušného orgánu, ktorý spravuje prepadnutý majetok, alebo na žiadosť odsúdeného alebo osoby, o ktorej výživu alebo výchovu ide. Takú žiadosť možno podať len do troch mesiacov odo dňa, keď rozsudok nadobudol právoplatnosť, a ak ide o prostriedky alebo veci, ktoré boli vykoná-

vaním trestu prepadnutia majetku pos-
tihnuté až neskôr, do jedného mesiaca
od času, keď sa tak stalo.

(2) Proti rozhodnutiu podľa odseku
1 je prípustná sťažnosť, ktorá má
odkladný účinok.

(3) Rovnopis právoplatného uzne-
senia uvedeného v odseku 1 zašle
predseda senátu orgánu štátnej správy,
ktorý podľa osobitných predpisov vý-
kon trestu prepadnutia majetku zabez-
pečuje.

Zaistenie výkonu trestu prepadnutia majetku

§ 425

(1) Ak je obvinený stíhaný pre trest-
ný čin, za ktorý vzhľadom na povahu
a závažnosť činu a na pomery obvini-
ného treba očakávať uloženie trestu
prepadnutia majetku, a je obava, že vý-
kon tohto trestu bude zmarený alebo
sťažený, môže súd a v prípravnom
konaní prokurátor po vypočutí obvini-
ného majetok obvineného zaistiť. Súd
zaistí majetok obvineného vždy, ak
uložil trest prepadnutia majetku roz-
sudkom, ktorý zatiaľ nenadobudol
právoplatnosť.

(2) Proti uzneseniu o zaistení majet-
ku je prípustná sťažnosť.

§ 426

(1) Zaistenie sa vzťahuje na celý
majetok obvineného, ako aj na majetok,
ktorý obvinený nadobudne po zaiste-
ní; nevzťahuje sa však na prostriedky
a veci, na ktoré sa podľa zákona nevzťa-
huje prepadnutie majetku.

(2) Predseda senátu a v prípravnom
konaní prokurátor po vypočutí obvini-
ného uznesením rozhodne na návrh
príslušného orgánu štátnej správy, kto-
rý podľa osobitných predpisov vyko-
náva rozhodnutie o zaistení, alebo na
návrh obvineného alebo osoby, o ktorej
výživu alebo výchovu je obvinený
podľa zákona povinný sa starať, či sa na
určité prostriedky alebo veci zaistenie
majetku nevzťahuje preto, že sú nevy-
hnutne potrebné na uspokojenie život-
ných potrieb obvineného alebo uvede-
nej osoby. Proti tomuto uzneseniu je
prípustná sťažnosť.

(3) Pokiaľ trvá zaistenie, sú neúčinné
všetky právne úkony obvineného,
ktoré sa týkajú zaisteného majetku,
okrem úkonov smerujúcich k odvráte-
niu bezprostredne hroziacej škody.

(4) Kto má vo svojej moci vec, ktorá
patrí do zaisteného majetku, je povin-
ný, len čo sa o zaistení dozvie, oznámiť
to prokurátorovi alebo súdu, ktorý
majetok zaistil; inak zodpovedá za ško-
du spôsobenú opomenutím oznáme-
nia.

§ 427

Predseda senátu a v prípravnom
konaní prokurátor uznesením zruší za-
istenie, ak zanikne dôvod, pre ktorý
bol majetok zaistený.

§ 428

Výkon trestu prepadnutia veci

(1) Len čo sa stal rozsudok, ktorým
bol uložený trest prepadnutia veci,
vykonateľným, zašle predseda senátu

orgánu, ktorý podľa osobitného predpisu vykonáva správu majetku štátu, rovnopis rozsudku bez odôvodnenia na prevzatie majetku do správy.

(2) Ak je obvinený stíhaný pre trestný čin, za ktorý vzhľadom na povahu a závažnosť činu a na pomery obvineného možno očakávať uloženie trestu prepadnutia veci, a je obava, že výkon tohto trestu bude zmarený alebo sťaženný, môže súd a v prípravnom konaní prokurátor vec obvineného zaistiť. Pri zaistení sa postupuje primerane podľa § 50 ods. 2.

(3) Proti rozhodnutiu o zaistení je prípustná sťažnosť.

(4) Predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor zruší zaistenie, ak zanikne dôvod, pre ktorý bola vec zaistená.

Výkon peňažného trestu

§ 429

(1) Len čo sa stal vykonateľným rozsudok, podľa ktorého je odsúdený povinný zaplatiť peňažný trest, vyzve predseda senátu odsúdeného, aby ho zaplatil do pätnástich dní, a upozorní ho, že inak sa bude zaplatenie vymáhať.

(2) Ak je odsúdený vojak, upovedomí predseda senátu o okolnostiach uvedených v odseku 1 jeho služobný orgán.

§ 430

(1) Na návrh odsúdeného môže predseda senátu z dôležitých dôvodov

a) odložiť výkon peňažného trestu, a to na čas najviac troch mesiacov

odo dňa, keď rozsudok nadobudol právoplatnosť, alebo

b) povoliť splácať peňažný trest po častiach tak, aby bol celý zaplatený najneskôr do jedného roka, a ak bol peňažný trest uložený vo vyššej sume ako 500 000 Sk, do dvoch rokov odo dňa, keď rozsudok nadobudol právoplatnosť.

(2) Ak zaniknú dôvody, pre ktoré bol výkon peňažného trestu odložený, alebo ak odsúdený nedodržiava bez závažného dôvodu splátky, môže predseda senátu povolenie odkladu alebo splátok peňažného trestu odvolať.

§ 431

(1) Predseda senátu nariadi, aby sa peňažný trest vymáhal, ak ho odsúdený nezaplatí

- a) do 15 dní po tom, čo bol na zaplatenie vyzvaný,
- b) do 15 dní po tom, čo mu bolo doručené uznesenie, ktorým bol povolený odklad alebo povolené splácanie odvolané, alebo
- c) do uplynutia času, na ktorý bol výkon trestu odložený.

(2) Peňažný trest sa smie vymáhať, len ak tým nebude zmarené uspokojenie priznaného nároku poškodeného na náhradu škody. Ak neprikróčí poškodený k vymáhaniu svojho nároku do troch mesiacov odo dňa, v ktorom nadobudol právoplatnosť rozsudok, ktorým bol peňažný trest uložený, peňažný trest sa vymáha bez ohľadu na nárok poškodeného.

§ 432

(1) Súd uznesením upustí od výkonu peňažného trestu alebo jeho zvyšku, ak sa odsúdený v dôsledku okolností nezávislých od jeho vôle stal dlhodobo neschopným peňažný trest zaplatiť, alebo by výkonom trestu bola vážne ohrozená výživa alebo výchova osoby, o výživu alebo výchovu ktorej je odsúdený podľa zákona povinný sa starať.

(2) Ak peňažný trest nebol zaplatený a ak neprichádza do úvahy postup podľa odseku 1 alebo podľa § 430 ods. 1 a vymáhanie by nevedlo k výsledku, nariadi súd na verejnom zasadnutí uznesením výkon náhradného trestu odňatia slobody alebo jeho pomernej časti; pritom rozhodne o spôsobe výkonu náhradného trestu. Pred nariadením výkonu náhradného trestu odňatia slobody sa musí odsúdený vyslúchnuť.

(3) Odsúdený môže kedykoľvek odvrátiť výkon náhradného trestu alebo jeho pomernej časti tým, že peňažný trest alebo jeho pomernú časť zaplatí. O tom, akú časť náhradného trestu treba vykonať, rozhodne predseda senátu uznesením.

(4) Proti uzneseniu podľa odsekov 1 až 3 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 433

Vlastnícke právo tretej osoby k prostriedkom a veciam postihnutým výkonom trestu prepadnutia majetku možno uplatniť len v občianskom súdnom konaní.

§ 434

Výkon trestu zákazu pobytu

(1) O právoplatnom uložení trestu zákazu pobytu upovedomí predseda senátu obec a útvar Policajného zboru, na ktorých obvod sa zákaz vzťahuje, ako aj obec a útvar Policajného zboru, v ktorých obvode má odsúdený trvalé bydlisko.

(2) Ak odsúdený pracuje v obvode, na ktorý sa vzťahuje zákaz pobytu, upovedomí predseda senátu aj zamestnávateľa, u ktorého je obvinený v pracovnom pomere alebo v inom obdobnom pracovnom vzťahu.

(3) Z dôležitých dôvodov môže útvar Policajného zboru, v ktorého obvode má odsúdený bydlisko alebo pobyt, povoliť odsúdenému návštevu miesta alebo obvodu, na ktorý sa vzťahuje zákaz pobytu.

(4) Po dobu, po ktorú odsúdený vykonáva vojenskú službu, sa trest zákazu pobytu nevykonáva. Ak odsúdený nespáchal vo výkone tejto služby trestný čin a riadne vykonával vojenskú službu, súd od výkonu trestu zákazu pobytu alebo jeho zvyšku upustí.

(5) Proti uzneseniu podľa odseku 4 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

(6) Na konanie o podmieňanom upustení od výkonu zvyšku trestu zákazu pobytu, ako aj na konanie o nariadení výkonu zvyšku tohto trestu sa primerane použijú ustanovenia § 415 až 417.

(7) O uložení primeraných obmedzení a povinností podľa Trestného zákona osobe, ktorej sa trest zákazu pobytu neuložil popri nepodmienečnom treste odňatia slobody, rozhodne uznesením na verejnom zasadnutí súd, v ktorého obvode sa trest odňatia slobody naposledy vykonával.

(8) Proti uzneseniu podľa odseku 7 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

trestu, súd najneskôr do 30 dní o tom rozhodne uznesením.

(4) Proti uzneseniu súdu podľa odsekov 2 a 3 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

(5) Na návrh odsúdeného môže orgán poverený kontrolou výkonu trestu domáceho väzenia alebo probačný a mediačný úradník povoliť odsúdenému výnimky z trestu na nevyhnutne potrebný čas.

§ 435

Výkon trestu domáceho väzenia

(1) Výkon trestu domáceho väzenia nariadi súd bez meškania po tom, ako sa rozsudok, ktorým bol uložený, stal vykonateľným. Súd súčasne odsúdeného upozorní na obmedzenia a povinnosti, ktoré z uloženého trestu vyplývajú, ako aj na hrozbu premeny tohto trestu na trest odňatia slobody. Kontrolou výkonu trestu domáceho väzenia predseda senátu poverí orgán spravujúci technické prostriedky kontroly odsúdeného alebo probačného a mediačného úradníka.

(2) Ak odsúdený neplní obmedzenia alebo povinnosti vyplývajúce z trestu domáceho väzenia, súd na verejnom zasadnutí uznesením premení tento trest alebo jeho zvyšok na nepodmienečný trest odňatia slobody; pred týmto rozhodnutím musí byť odsúdený vypočutý.

(3) Ak odsúdený po výkone polovice trestu domáceho väzenia požiada o upustenie od výkonu zvyšku tohto

Výkon trestu zákazu činnosti

§ 436

(1) Len čo sa rozsudok, ktorým bol uložený trest zákazu činnosti, stal právoplatným, zašle predseda senátu na zabezpečenie výkonu trestu zákazu činnosti rovnopis výroku rozsudku

- a) zamestnávateľovi, u ktorého je odsúdený v pracovnom pomere alebo v inom obdobnom vzťahu,
- b) ministerstvu spravodlivosti, ak ide o znalca, tlmočníka alebo prekladateľa,
- c) príslušnému štátnemu orgánu podľa bydliska odsúdeného, ak ide o oprávnenie na vedenie motorového vozidla,
- d) príslušnému útvaru Policajného zboru podľa bydliska odsúdeného, ak ide o oprávnenie na držanie a nosenie strelnej zbrane,
- e) registrovému súdu, živnostenskému úradu a profesijnej komore, ak bol uložený trest zákazu podnikateľskej činnosti.

(2) Ak bol uložený trest zákazu činnosti na čas dlhší ako jeden rok, predseda senátu spravidla raz ročne požiadava organizáciu alebo orgán, ktorý je uvedený v odseku 1 písm. c), d) a e), o oznámenie, či odsúdený porušil súdom uložený zákaz.

§ 437

(1) Predseda senátu môže poveriť kontrolou výkonu trestu zákazu činnosti probačného a mediačného úradníka.

(2) Ak súd zistí porušovanie alebo marenie výkonu trestu zákazu činnosti, predseda senátu to bez meškania oznámi okresnému prokurátorovi.

(3) Ak súd rozhodol o podmienenom upustení od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti, predseda senátu to bez meškania oznámi štátnemu orgánu alebo inej osobe príslušnej podľa § 436 ods. 1, a to zaslaním rovnopisu právoplatného uznesenia.

(4) Na konanie o podmienenom upustení od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti, ako aj na konanie o nariadení výkonu zvyšku tohto trestu sa primerane použijú ustanovenia § 415 až 417. Príslušným na vydanie rozhodnutí je súd, ktorý vo veci konal v prvom stupni.

§ 438

(1) Predseda senátu po právoplatnosti rozsudku, ktorým bol uložený trest zákazu činnosti, bez meškania rozhodne o započítaní času, po ktorý bolo odsúdenému pred právoplatnosťou rozsudku odňaté oprávnenie na

činnosť, ktorá je predmetom zákazu, do výkonu trestu zákazu činnosti.

(2) Proti uzneseniu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 439

Výkon trestu straty čestných titulov a vyznamenaní

(1) O právoplatnom uložení trestu straty čestných titulov a vyznamenaní predseda senátu písomne upovedomí orgán, ktorý spravuje veci týkajúce sa príslušných čestných titulov a vyznamenaní, alebo orgán, ktorý ich udelil.

(2) V upovedomení podľa odseku 1 sa uvedie meno a priezvisko odsúdeného, dátum narodenia, povolanie, bydlisko, názov súdu, dátum a spisová značka rozsudku a označenie čestných titulov a vyznamenaní.

(3) Ak sa čestné tituly a vyznamenania, na ktoré sa vzťahuje uložený trest straty čestných titulov a vyznamenaní, nezadovážili s príslušnými dokladmi už v priebehu trestného stíhania a nevzali sa do úschovy, zistí súd, kde sú, zadováži ich a po právoplatnosti rozsudku ich zašle príslušnému orgánu spolu s upovedomením podľa odseku 1. Ak sa nepodarí zadovážiť doklad o čestnom titule alebo vyznamenaní, poznamená súd v upovedomení dôvod, prečo nie sú priložené.

§ 440

Výkon trestu straty vojenskej a inej hodnosti

O uložení trestu straty vojenskej a inej hodnosti upovedomí predseda senátu územnú vojenskú správu, v ktorej obvode má odsúdený vojak v zálohe alebo mimo činnej služby pobyt, a to zaslaním rovnopisu právoplatného rozsudku. U vojakov v činnej službe a u príslušníkov ozbrojených zborov sa upovedomí príslušný služobný orgán.

Výkon trestu vyhostenia

§ 441

(1) Po právoplatnosti rozsudku, ktorým bol uložený trest vyhostenia, súd, ktorý tento trest uložil, zašle jeho rovnopis na účely vykonania trestu vyhostenia spolu s nariadením výkonu trestu ministerstvu spravodlivosti, útvaru Policajného zboru, ktorý zabezpečuje výkon tohto trestu, a ak je odsúdený vo výkone väzby alebo vo výkone trestu odňatia slobody, aj príslušnému ústavu na výkon väzby alebo ústavu na výkon trestu odňatia slobody.

(2) Ak niet obavy, že odsúdený, ktorý je na slobode, sa bude skrývať alebo inak mariť výkon trestu vyhostenia, môže mu predseda senátu poskytnúť primeranú lehotu na obstaranie jeho záležitostí; táto lehota nesmie byť dlhšia ako jeden mesiac odo dňa právoplatnosti rozsudku. Zároveň ho vyzve, aby sa v určenom termíne, ktorý oznámi aj útvaru Policajného zboru podľa odseku 1, prihlásil na tomto útvare.

(3) Ak je obava, že odsúdený sa bude skrývať alebo inak mariť výkon trestu vyhostenia, môže predseda senátu vziať odsúdeného do väzby, ak nerozhodne o jej nahradení zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou; na konanie o tejto väzbe a jej nahradení sa primerane použijú ustanovenia prvého a druhého dieľu štvrtej hlavy prvej časti.

(4) Ak bol odsúdenému uložený samostatný trest vyhostenia a nebol vzatý do väzby, útvar Policajného zboru podľa odseku 1 po nariadení výkonu trestu vyhostenia zabezpečí jeho vykonanie v termíne určenom podľa odseku 2.

(5) Ak je odsúdený, ktorému bol uložený trest vyhostenia, vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, ústav, v ktorom sa nachádza, oznámi útvaru Policajného zboru podľa odseku 1 predpokladaný dátum jeho prepustenia a dobu platnosti jeho cestovného dokladu. Ak odsúdený nemá platný cestovný doklad alebo tento doklad stratí platnosť pred predpokladaným dňom prepustenia odsúdeného na slobodu, zašle ho útvaru Policajného zboru najneskôr tri mesiace pred prepustením odsúdeného spolu s náležitosťami potrebnými na vydanie nového cestovného dokladu.

(6) V prípade zmeny predpokladaného dátumu prepustenia odsúdeného na slobodu alebo inej zmeny týkajúcej sa výkonu trestu vyhostenia orgán, ktorý o zmene rozhodol, bez meškania oznámi takú zmenu ministerstvu spravodlivosti, súdu podľa odseku 1, ústa-

vu, v ktorom sa odsúdený nachádza, a útvaru Policajného zboru podľa odseku 1.

§ 442

(1) Útvar Policajného zboru podľa § 441 ods. 1 určí deň, čas a miesto vyhostenia odsúdeného a oznámi to najneskôr päť dní pred predpokladaným dňom vyhostenia ministerstvu spravodlivosti, a ak je odsúdený vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, aj ústavu, v ktorom sa nachádza, a vykoná všetky opatrenia, aby odsúdený bol v určený deň vyhostený.

(2) O prepustení z väzby odsúdeného, ktorý má byť vyhostený, rozhodne súd tak, aby v čase jeho odovzdania útvaru Policajného zboru bola väzba skončená.

(3) Ak súd rozhodne o upustení od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku, o podmieničnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo o účasti na amnestii, ktorou sa odpúšťa zvyšok trestu odňatia slobody odsúdenému, ktorému bol uložený trest vyhostenia, oznámi bez meškania túto skutočnosť súdu príslušnému na výkon trestu vyhostenia a útvaru Policajného zboru, a to bez ohľadu na právoplatnosť takého rozhodnutia; rovnako postupuje ministerstvo spravodlivosti v prípade, ak o upustení od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku rozhodol minister spravodlivosti.

(4) V rozhodnutí ministra spravodlivosti o upustení od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku

podľa § 413 ods. 1 sa termín odovzdania odsúdeného útvaru Policajného zboru musí zhodovať s termínom prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody; rovnako to platí aj pre prípad, že odsúdený bol pred vyhostením podmienične prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, alebo mu bola udeľená milosť, alebo sa na neho vzťahuje amnestia.

(5) Ak je odsúdený vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, Zbor väzenskej a justičnej stráže odovzdá odsúdeného útvaru Policajného zboru podľa § 441 ods. 1 v primeranom čase pred určeným termínom výkonu trestu vyhostenia.

(6) Ak útvar Policajného zboru podľa § 441 ods. 1 v určenom čase nezabezpečí výkon trestu vyhostenia a nezabezpečí prevzatie odsúdeného ani iným útvarom Policajného zboru, Zbor väzenskej a justičnej stráže prepustí odsúdeného na slobodu, ak je vo väzbe, o čom bez meškania upovedomí ministerstvo spravodlivosti, súd, ktorý trest vyhostenia nariadil, a útvar Policajného zboru podľa § 441 ods. 1. Ak od upustenia výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku rozhodol minister spravodlivosti, ústav na výkon väzby alebo ústav na výkon trestu odňatia slobody, oznámi túto skutočnosť miestne príslušnému súdu na účel postupu podľa § 413 ods. 1.

§ 443

Ak súd zistí, že v čase, keď nariadil výkon trestu vyhostenia, sa odsúdený na území Slovenskej republiky už ne-

nachádza, predseda senátu zašle nariadenie výkonu trestu útvaru Policajného zboru podľa § 441 ods. 1 a ďalšie úkony sa podľa tohto zákona nevykonávajú.

§ 444

(1) O vykonaní trestu vyhostenia vyhotoví útvar Policajného zboru podľa § 441 ods. 1 zápisnicu, ktorej rovnopis zašle ministerstvu spravodlivosti, súdu, ktorý výkon tohto trestu nariadil, a Zboru väzenskej a justičnej stráže.

(2) Výdavky spojené s odovzdaním odsúdeného, ktorý je vo väzbe alebo výkone trestu odňatia slobody, útvaru Policajného zboru podľa § 441 ods. 1 uhrádza Zbor väzenskej a justičnej stráže.

(3) Osobné výdavky a cestovné náklady spojené s výkonom trestu vyhostenia uhrádza odsúdený; ak odsúdený nemá peňažné prostriedky, uhrádza ich Policajný zbor.

DRUHÁ HLAVA

VÝKON

OCHRANNÝCH OPATRENÍ

Prvý diel

Výkon ochranného liečenia

§ 445

Nariadenie výkonu ochranného liečenia

(1) Výkon ochranného liečenia nariadi predseda senátu liečebnému ústavu, v ktorom sa má ochranné lieče-

nie vykonať. Ak však bolo ochranné liečenie uložené popri nepodmienečnom treste odňatia slobody a v ústave na výkon trestu odňatia slobody alebo v nemocnici pre obvinených a odsúdených sú na výkon takého liečenia dané podmienky, môže predseda senátu nariadiť, aby sa ochranné liečenie vykonávalo v priebehu výkonu trestu odňatia slobody.

(2) Ak je osoba, ktorej bolo uložené ochranné liečenie, pri pobyte na slobode nebezpečná pre svoje okolie, zariadi predseda senátu bez meškania jej dodanie do liečebného ústavu; ináč jej môže poskytnúť primeranú lehotu na obstaranie jej záležitostí.

(3) Ak ide o príslušníka ozbrojených síl alebo ozbrojeného zboru, požiada predseda senátu jeho nadriadeného alebo služobný orgán, aby zariadil jeho dopravenie do liečebného ústavu.

(4) Predseda senátu požiada liečebný ústav, aby oznámil súdu, ktorý ochranné liečenie uložil, kedy sa začalo s výkonom ochranného liečenia. Súčasne požiada ústav, aby okresnému súdu, v ktorého obvode sa ochranné liečenie vykonáva, podal bez odkladu správu, ak zaniknú dôvody na ďalšie trvanie ochranného liečenia.

§ 446

Zmena spôsobu výkonu ochranného liečenia

(1) O zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia rozhoduje na návrh prokurátora, obvineného, jeho

zákonného zástupcu, osoby, ktorá by mohla za obvineného v jeho prospech podať odvolanie, alebo ak obvinený medzitým nastúpil alebo absolvoval uložení odvykaciu alebo inú liečbu v niektorom zdravotníckom zariadení, na návrh ošetrojúceho lekára alebo aj bez takého návrhu súd, v ktorého obvode je liečebné zariadenie, v ktorom sa ochranné liečenie vykonáva, na verejnom zasadnutí; predtým musí byť odsúdený vyslúchnutý.

(2) Proti uzneseniu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 447

Upustenie od výkonu ochranného liečenia

(1) O upustení od výkonu ochranného liečenia pred jeho začiatkom rozhodne súd, ktorý ochranné liečenie uložil, a to na verejnom zasadnutí na návrh prokurátora, obvineného, jeho zákonného zástupcu, osoby, ktorá by mohla za obvineného v jeho prospech podať odvolanie, alebo ak obvinený medzitým nastúpil alebo absolvoval uložení odvykaciu alebo inú liečbu v niektorom zdravotníckom zariadení, na návrh ošetrojúceho lekára alebo aj bez takého návrhu.

(2) Proti uzneseniu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 448

Prepustenie z ochranného liečenia a jeho skončenie

(1) O prepustení z ochranného liečenia alebo o jeho skončení rozhodne na verejnom zasadnutí na návrh prokurátora, obvineného alebo liečebného ústavu alebo aj bez takého návrhu najneskôr do jedného mesiaca od podania návrhu súd, v ktorého obvode sa ochranné liečenie vykonáva.

(2) Súd, v ktorého obvode sa ochranné liečenie vykonáva, najmenej raz ročne na verejnom zasadnutí preskúma, či dôvody ochranného liečenia trvajú. Ak dôvody ochranného liečenia pominuli, súd odsúdeného z výkonu ochranného liečenia uznesením prepustí, inak uznesením rozhodne, že vo výkone ochranného liečenia sa bude pokračovať.

(3) Proti uzneseniu podľa odsekov 1 a 2 je prípustná sťažnosť, ktorá má v prípade, ak ju podá prokurátor proti uzneseniu o prepustení z ochranného liečenia, odkladný účinok.

Druhý diel

Výkon ochrannej výchovy

§ 449

Nariadenie výkonu ochrannej výchovy

(1) Výkon ochrannej výchovy nariadi predseda senátu výchovnému zariadeniu, v ktorom sa má výkon začať.

(2) Ak mladistvý nie je vo väzbe a niet obavy, že ujde, môže mu predse-da senátu poskytnúť pred nástupom primeranú lehotu na obstaranie jeho záležitostí.

§ 450

Upustenie od výkonu ochrannej výchovy

(1) O upustení od výkonu ochrannej výchovy pred jej začatím rozhodne na verejnom zasadnutí súd, ktorý ochrannú výchovu uložil, a to na návrh prokurátora, štátneho orgánu starostlivosti o mládež alebo mladistvého alebo aj bez takého návrhu.

(2) Proti uzneseniu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 451

Podmienečné umiestnenie mimo výchovného ústavu

(1) O podmienečnom umiestnení mladistvého mimo výchovného zariadenia rozhoduje na verejnom zasadnutí súd, v ktorého obvode sa ochranná výchova vykonáva, uznesením na návrh prokurátora, štátneho orgánu starostlivosti o mládež, riaditeľa výchovného zariadenia alebo mladistvého alebo osoby, ktorá by v jeho prospech mohla podať odvolanie, alebo aj bez takého návrhu.

(2) Súd uvedený v odseku 1 rovnako rozhoduje aj o zrušení podmienečného umiestnenia mladistvého mimo výchovného zariadenia.

(3) Proti uzneseniu podľa odsekov 1 a 2 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 452

Prepustenie z ochrannej výchovy

(1) O prepustení z ochrannej výchovy rozhoduje na verejnom zasadnutí súd, v ktorého obvode sa ochranná výchova vykonáva, a to na návrh prokurátora, štátneho orgánu starostlivosti o mládež, mladistvého alebo výchovného zariadenia alebo aj bez takého návrhu. Ak návrh nepodalo výchovné zariadenie, treba pred rozhodnutím vyslychnúť zástupcu tohto zariadenia.

(2) Súd, v ktorého obvode sa ochranná výchova vykonáva, najmenej jedenkrát ročne na verejnom zasadnutí preskúma, či dôvody ochrannej výchovy trvajú. Ak dôvody ochrannej výchovy pominuli, súd mladistvého z výkonu ochrannej výchovy prepustí, inak rozhodne, že vo výkone ochrannej výchovy sa bude pokračovať.

(3) Proti uzneseniu podľa odsekov 1 a 2 je prípustná sťažnosť, ktorá má v prípade, ak ju podá prokurátor proti uzneseniu o prepustení z ochrannej výchovy, odkladný účinok.

§ 453

Predĺženie ochrannej výchovy

(1) O predĺžení ochrannej výchovy rozhoduje na verejnom zasadnutí súd, v ktorého obvode sa ochranná výchova vykonáva, a to na návrh prokurátora,

príslušného štátneho orgánu alebo výchovného zariadenia, alebo aj bez takého návrhu.

(2) Ak návrh podľa odseku 1 nepodalo výchovné zariadenie, pred rozhodnutím treba vyslúchnuť zástupcu tohto zariadenia.

(3) Predĺžiť ochrannú výchovu možno len vtedy, ak sa jej výkon už začal.

(4) Proti uzneseniu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť.

Tretí diel

Výkon ochranného dohľadu

§ 454

Nariadenie výkonu ochranného dohľadu

(1) Výkon ochranného dohľadu nariadi predseda senátu súčasne s nariadením výkonu trestu odňatia slobody podľa § 408 ods. 1 s tým, že s výkonom ochranného dohľadu sa začne po výkone trestu odňatia slobody.

(2) Ak predseda senátu odloží výkon trestu odňatia slobody na čas dlhší ako tri mesiace, rozhodne zároveň o tom, či sa má s výkonom ochranného dohľadu začať pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody.

(3) Ak predseda senátu preruší výkon trestu odňatia slobody na čas dlhší ako tri mesiace, rozhodne zároveň o tom, či sa má ochranný dohľad vykonávať počas prerušenia výkonu trestu odňatia slobody.

§ 455

Osoby zabezpečujúce výkon ochranného dohľadu

Ochranný dohľad vykonáva probačný a mediačný úradník okresného súdu, v ktorého obvode je miesto pobytu osoby, ktorej bol ochranný dohľad uložený, a to v rozsahu určenom v rozhodnutí súdu. Pritom dbá, aby sa do práv odsúdeného zasahovalo len v miere nevyhnutne potrebnej na dosiahnutie účelu ochranného dohľadu.

§ 456

Prerušenie výkonu ochranného dohľadu

Výkon ochranného dohľadu sa prerušuje počas výkonu väzby a trestu odňatia slobody, počas ochranného liečenia uskutočňovaného v liečebnom ústave.

§ 457

Upustenie od výkonu ochranného dohľadu

(1) Od výkonu ochranného dohľadu, ktorý bol uložený podľa § 76 ods. 2 Trestného zákona, súd upustí, ak pominú pred jeho začatím okolnosti, pre ktoré bol uložený.

(2) Návrh na upustenie od výkonu ochranného dohľadu môže podať prokurátor alebo riaditeľ ústavu na výkon trestu odňatia slobody, kde odsúdený, ktorému bol uložený ochranný dohľad, naposledy vykonáva trest odňatia slobody.

(3) O upustení od výkonu ochranného dohľadu podľa odseku 1 rozho-

duje okresný súd, v ktorého obvode sa ochranný dohľad vykonáva, na verejnom zasadnutí.

(4) Proti uzneseniu podľa odseku 3 je prípustná sťažnosť, ktorá má, ak ju podal prokurátor, odkladný účinok.

§ 458

Prepustenie z výkonu ochranného dohľadu

(1) Súd prepustí osobu z výkonu ochranného dohľadu na verejnom zasadnutí, ak sa ukáže, že sa dosiahol jeho účel.

(2) Návrh na prepustenie z výkonu ochranného dohľadu môže podať

- a) probačný a mediačný úradník, ktorý ochranný dohľad vykonáva,
- b) prokurátor,
- c) osoba, ktorej bol ochranný dohľad uložený, po uplynutí polovice času, na ktorý bol ochranný dohľad uložený, najskôr však po uplynutí jedného roka výkonu ochranného dohľadu; ak sa jej návrhu nevyhoví, môže návrh opakovať až po uplynutí jedného roka.

(3) Proti uzneseniu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 459

Zánik ochranného dohľadu

Ochranný dohľad zaniká uplynutím času, na ktorý bol uložený, smrťou odsúdeného alebo dňom, keď súd prepustí osobu z výkonu ochranného dohľadu podľa § 458 ods. 1.

§ 460

Uloženie ochranného dohľadu mimo hlavného pojednávania

(1) O uložení ochranného dohľadu mimo hlavného pojednávania rozhoduje súd, v ktorého obvode sa naposledy vykonáva trest odňatia slobody.

(2) O prepustení osoby z výkonu ochranného dohľadu rozhoduje okresný súd, v ktorého obvode sa ochranný dohľad vykonáva.

(3) O návrhu na rozhodnutie uvedené v odseku 1 alebo 2 rozhoduje súd na verejnom zasadnutí; na neverejnom zasadnutí rozhoduje v prípade, že návrh podala neoprávnená osoba, alebo ak sa návrh podľa odseku 2 podal pred uplynutím lehoty podľa § 458 ods. 2.

(4) Proti uzneseniu podľa odsekov 1 a 2 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Štvrtý diel

Výkon zhabania veci a výkon detencie

§ 461

Výkon zhabania veci

Len čo sa stal rozsudok, ktorým bolo uložené zhabanie veci, vykonateľným, zašle predseda senátu rovnopis rozsudku bez odôvodnenia na prevzatie majetku do správy orgánu, ktorý podľa osobitného predpisu vykonáva správu majetku štátu, v ktorého obvode mal odsúdený alebo iná osoba naposledy bydlisko, a ak nie je ich bydlisko

známe, v ktorého obvode sa zhabaná vec nachádza.

Výkon detencie

§ 462

(1) Pred skončením výkonu trestu odňatia slobody odsúdeného, ktorý znovu spáchal obzvlášť závažný zločin alebo zločin zo sexuálneho motívu, môže minister spravodlivosti navrhnúť jeho umiestnenie do detenčného ústavu po výkone trestu odňatia slobody. V ostatných prípadoch návrh na umiestnenie odsúdeného v detenčnom ústave môže podať prokurátor alebo riaditeľ ústavu na výkon trestu, v ktorom odsúdený vykonáva trest odňatia slobody.

(2) Umiestnenie odsúdeného v detenčnom ústave nariadi súd, v ktorého obvode odsúdený vykonáva alebo naposledy vykonával nepodmienečný trest odňatia slobody, detenčnému ústavu, v ktorom sa má detencia vykonávať. Zároveň uloží ústavu na výkon trestu, aby zabezpečil dodanie odsúdeného do detenčného ústavu.

(3) Proti uzneseniu podľa odseku 2 je prípustná sťažnosť, ktorá má v prípade, ak ju podal prokurátor proti uzneseniu o prepustení z detencie, odkladný účinok.

§ 463

(1) Súd, v ktorého obvode sa detencia vykonáva, najmenej jedenkrát ročne, ale vždy na návrh detenčného ústavu alebo na žiadosť odsúdeného na verejnom zasadnutí, preskúma, či dôvody detencie trvajú. Odsúdený môže

žiadosť o preskúmanie dôvodnosti detencie podať najskôr po uplynutí šiestich mesiacov od rozhodnutia o umiestnení v detenčnom ústave alebo do šiestich mesiacov od rozhodnutia o pokračovaní v detencii. Ak dôvody detencie pominuli, súd odsúdeného z výkonu detencie uznesením prepustí, inak uznesením rozhodne, že vo výkone detencie sa bude pokračovať.

(2) Proti uzneseniu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť, ktorá má v prípade, ak ju podal prokurátor proti uzneseniu o prepustení z detencie, odkladný účinok.

Piaty diel

Dozor nad výkonom ochranných opatrení

§ 464

Prokurátor, v ktorého obvode sa vykonáva ochranné liečenie, ochranná výchova, ochranný dohľad alebo detencia, dozerá na ich výkon podľa osobitného zákona.

TRETIA HLAVA

VÝKON NIEKTORÝCH INÝCH ROZHODNUTÍ

§ 465

Upustenie od potrestania a podmiennečné upustenie od potrestania

(1) Ak súd prijal záruku záujmového združenia uvedeného v § 4 ods. 2 a v dôsledku toho upustil od potrestania, doručí záujmovému združeniu rovnopis rozsudku. Súčasne ho požia-

da, aby v zmysle záruky vzalo na seba starostlivosť o nápravu odsúdeného a dbalo na to, aby nahradil škodu, ktorú spôsobil trestným činom, ak sa tak nestalo už skôr.

(2) Pri výkone podmieničného upustenia od uloženia trestu postupuje súd primerane ako pri výkone trestu odňatia slobody, ktorého výkon bol podmienične odložený s probačným dohľadom.

(3) O tom, že sa odsúdený v skúšobnej dobe neosvedčil a uloží sa mu trest, rozhodne súd na verejnom zasadnutí rozsudkom.

(4) O tom, že sa odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil, rozhodne súd na verejnom zasadnutí uznesením, proti ktorému môže prokurátor podať sťažnosť. So súhlasom prokurátora môže také rozhodnutie urobiť predseda senátu.

(5) Predseda senátu po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo upustené od potrestania alebo rozhodnutia o osvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe podmieničného upustenia od uloženia trestu, bez meškania doručí rovnopis rozhodnutia orgánu, ktorý vedie register trestov.

§ 466

Výkon väzby

Spôsob výkonu väzby upravuje osobitný zákon.

Vymáhanie poriadkovej pokuty a trov trestného konania

§ 467

Len čo sa stane rozhodnutie, ktorým bola uložená poriadková pokuta, vykonateľným, vyzve policajt, prokurátor, predseda senátu, ktorý pokutu uložil, osobu, ktorej bola uložená, aby pokutu zaplatila do pätnástich dní, a upozorní ju, že inak sa bude zaplatenie vymáhať. Zaplatená poriadková pokuta pripadá štátu.

§ 468

Trovy trestného konania určené pašálnou sumou vymáhajú orgány štátnej správy súdov.

ŠTVRTÁ HLAVA

ZAHLADENIE ODSÚDENIA

§ 469

O zahladiení odsúdenia rozhoduje súd na žiadosť odsúdeného, osôb, ktoré by mohli v prospech odsúdeného podať odvolanie, alebo na návrh záujmového združenia občanov uvedeného v § 4 ods. 2; pred uplynutím doby uvedenej v § 92 ods. 1 Trestného zákona môže podať žiadosť o zahladienie odsúdenia len odsúdený. O zahladiení odsúdenia mladistvého rozhodne súd aj bez návrhu alebo žiadosti.

§ 470

(1) O zahladiení odsúdenia rozhoduje predseda senátu okresného súdu, v ktorého obvode odsúdený v čase podania návrhu má bydlisko alebo kde

naposledy mal bydlisko, a to aj vtedy, ak ide o odsúdenie vojenským súdom.

(2) Predseda senátu okresného súdu uvedeného v odseku 1 rozhoduje aj o zahladiení odsúdenia cudzozemským súdom, ktoré je zaznamenané v evidencii registra trestov; účinky v cudzine môže takéto rozhodnutie mať len vtedy, ak tak ustanovuje medzinárodná zmluva.

(3) O zahladiení odsúdenia mladistvého rozhodne predseda senátu súdu, ktorý rozhodoval vo veci v prvom stupni.

(4) Proti rozhodnutiu o zahladiení odsúdenia je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 471

(1) Len čo rozhodnutie o zahladiení odsúdenia nadobudlo právoplatnosť, predseda senátu o tom upovedomí odsúdeného, navrhovateľa a orgán, ktorý vedie register trestov.

(2) Ak bola žiadosť o zahladienie odsúdenia zamietnutá, možno ju znovu podať až po uplynutí jedného roka, okrem prípadu, ak by bola zamietnutá len preto, že doteraz neuplynula doba zákonom ustanovená na zahladienie. Žiadosť podaná napriek tomu zamietne súd bez preskúmania.

PIATA HLAVA

UDELENIE MILOSTI A POUŽITIE AMNESTIE

§ 472

Udelenie milosti

Prezident Slovenskej republiky (ďalej len „prezident“) na základe práva daného mu ústavou udeľuje milosť.

§ 473

Konanie o udelení milosti

(1) Podklady na rozhodovanie prezidenta v konaní o udelení milosti zabezpečuje minister spravodlivosti.

(2) Ak to nariadi počas konania podľa odseku 1 prezident, výkon trestu sa odloží alebo preruší. Tieto úkony podľa nariadenia prezidenta zabezpečuje minister spravodlivosti.

§ 474

Rozhodnutie o použití amnestie

Rozhodnutie o tom, či a do akej miery je osoba, ktorej bol právoplatne uložený trest, účastná amnestie, urobí súd, ktorý rozhodol v prvom stupni. Ak je taká osoba v čase rozhodovania vo výkone trestu odňatia slobody, urobí rozhodnutie súd, v ktorého obvode sa trest vykonáva. Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 475

**Podmienečné
udelenie milosti**

(1) Ak bol trest alebo jeho zvyšok pri udelení milosti odpustený len pod určenými podmienkami, plnenie podmienok a prevýchovu odsúdeného sleduje súd, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni.

(2) O tom, či odsúdený, ktorému sa trest odpustil udelením milosti prezidentom, splnil uložené podmienky, rozhoduje prezident.

(3) Podklady na rozhodnutie prezidenta zabezpečuje minister spravodlivosti.

(4) Ak do jedného roka od uplynutia doby, na ktorú sa vzťahujú uložené podmienky, nebolo urobené rozhodnutie podľa odseku 2 bez zavinenia odsúdeného, má sa za to, že uložené podmienky splnil.

§ 476

Zmena výmery trestu

(1) Ak bol amnestiou celkom alebo sčasti odpustený trest len za niektorý z trestných činov, za ktorý bol uložený úhrnný alebo súhrnný trest, ktorý nebol doteraz celkom vykonaný, určí súd podľa vzájomného pomeru závažnosti primeraný trest za trestné činy amnestiou nedotknuté. Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

(2) Rozhodnutie podľa odseku 1 robí na verejnom zasadnutí súd, ktorý trest uložil v prvom stupni.

**PIATA ČASŤ
PRÁVNY STYK
S CUDZINOU****PRVÁ HLAVA****Základné ustanovenia**

§ 477

Výklad niektorých pojmov

Na účely tejto časti

- a) medzinárodnou zmluvou sa rozumie vyhlásená medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná,
- b) cudzím orgánom sa rozumie orgán iného štátu, ktorý je podľa vnútroštátneho právneho poriadku tohto štátu alebo podľa medzinárodnej zmluvy oprávnený konať, podať alebo prijať žiadosť, alebo vykonať iné úkony podľa tejto časti, a medzinárodný súd,
- c) medzinárodným súdom sa rozumie medzinárodný trestný súd zriadený medzinárodnou zmluvou alebo rozhodnutím medzinárodnej organizácie, ktoré je záväzné pre Slovenskú republiku, a jeho organizačné zložky,
- d) slovenským orgánom sa rozumie orgán Slovenskej republiky príslušný konať vo veciach upravených v tejto časti; o žiadosti o vydanie do cudziny alebo o uznaní a výkone cudzieho rozhodnutia je príslušný konať krajský súd aj vo veciach, ktoré patria do pôsobnosti Špeciálneho súdu,

- e) dožiadaným štátom alebo orgánom sa rozumie štát alebo orgán, ktorému bola zaslaná žiadosť o vykonanie úkonu upraveného v tejto časti,
- f) dožadujúcim štátom alebo orgánom sa rozumie štát alebo orgán, ktorý zaslal žiadosť o vykonanie úkonu upraveného v tejto časti,
- g) trestom odňatia slobody sa rozumie aj ochranné opatrenie spojené s obmedzením osobnej slobody, ak z povahy veci nevyplýva niečo iné.

§ 478

Medzinárodné zmluvy

Ustanovenia tejto časti sa použijú, ak medzinárodná zmluva neustanovuje inak.

§ 479

Vzájomnosť

(1) Ak dožadujúci štát nie je viazaný medzinárodnou zmluvou, slovenské orgány budú konať o jeho žiadosti, ak dožadujúci štát zaručí, že vyhovie porovnateľnej žiadosti slovenského orgánu, a ak ide o žiadosť, ktorej vybavenie nie je podľa tejto časti viazané na existenciu medzinárodnej zmluvy. Pri žiadosti cudzieho orgánu o doručenie písomnosti osobe na území Slovenskej republiky sa splnenie podmienky uvedenej v prvej vete neskúma.

(2) Ak dožiadaný štát, ktorý nie je viazaný medzinárodnou zmluvou, požaduje na vybavenie žiadosti slovenského orgánu vzájomnosť, môže ministerstvo spravodlivosti zaručiť dožiadanému štátu vzájomnosť na vyba-

venie porovnateľnej žiadosti dožiadaného štátu za predpokladu, že ide o žiadosť, ktorej vybavenie nie je podľa tejto časti viazané na existenciu medzinárodnej zmluvy.

§ 480

Medzinárodné súdy

(1) Podľa tejto časti sa postupuje aj v konaní o žiadostiach medzinárodného súdu.

(2) Na konanie a rozhodovanie o odovzdaní osoby medzinárodnému súdu sa použije primerane postup podľa druhej hlavy tejto časti o extradícii.

(3) Na výkon rozsudku medzinárodného súdu na území Slovenskej republiky sa použijú primerane ustanovenia tretej hlavy tejto časti o uznaní a výkone cudzích rozhodnutí.

§ 481

Ochrana záujmov štátu

Žiadosti cudzieho orgánu nemožno vyhovieť, ak by jej vybavením bola porušená ústava alebo také ustanovenie právneho poriadku Slovenskej republiky, na ktorom je potrebné bez výhrady trvať, alebo ak by vybavením žiadosti bol poškodený iný významný chránený záujem Slovenskej republiky.

§ 482

Ochrana a použitie informácií

(1) Pri poskytovaní informácií slovenskými orgánmi o svojej činnosti podľa tejto časti sa postupuje primerane podľa § 6.

(2) Slovenské orgány nezverejnia ani neposkytnú ďalej informácie alebo dôkazy získané od cudzieho orgánu na základe žiadosti prijatej alebo zaslanej podľa tejto časti alebo v súvislosti s ňou, ani ich nepoužijú na iné účely, než na ktoré boli zaslané alebo vyžiadané, ak ich k tomu zaväzuje medzinárodná zmluva alebo ak sa informácie alebo dôkazy poskytli iba na základe prísľubu splnenia tejto podmienky; to neplatí, ak cudzí orgán udelí súhlas na zverejnenie alebo iné použitie informácií alebo dôkazu.

§ 483

Začatie konania

Slovenské orgány môžu začať konať podľa tejto časti aj na základe žiadosti cudzieho orgánu, ktorá im bola doručená telefaxom alebo inou elektronickou formou, ak nemajú pochybnosti o jej hodnovernosti a ak vec neznesie odklad. Originál žiadosti sa musí následne predložiť v lehote určenej dožiadaným orgánom, ak tento orgán od predloženia originálu žiadosti neupustí.

§ 484

Zasielanie žiadostí a informácií cez Interpol

(1) Žiadosti podľa tejto časti možno zasielať do cudziny alebo prijímať z cudziny aj prostredníctvom Medzinárodnej organizácie kriminálnej polície (ďalej len „Interpol“), najmä ak vec neznesie odklad.

(2) Prostredníctvom Interpolu možno vymieňať aj údaje a informácie o čase a ďalších podrobnostiach odovzdania, prevzatia alebo prevozu osoby alebo veci podľa § 485.

§ 485

Prevzatie a odovzdanie osôb a vecí

(1) Osobu vydávanú alebo odovzdávanú z cudziny na základe žiadosti podľa tejto časti prevezme od cudzích orgánov útvar Policajného zboru určený ministrom vnútra. Ak nie je v tejto časti ustanovené inak, prevzatú osobu odovzdá útvar Policajného zboru najbližšiemu ústavu na výkon väzby alebo ústavu na výkon trestu odňatia slobody, ktorý bez meškania informuje príslušný súd.

(2) Osobu vydávanú alebo odovzdávanú do cudziny na základe žiadosti podľa tejto časti prevezme útvar Policajného zboru určený ministrom vnútra od ústavu na výkon väzby alebo ústavu na výkon trestu odňatia slobody a odovzdá ju cudzím orgánom.

(3) Prevoz osoby územím Slovenskej republiky podľa § 543 vykoná útvar Policajného zboru určený ministrom vnútra. Počas prevozu sa obmedzí osobná sloboda prevážanej osoby na zabránenie jej útoku. Na obmedzenie osobnej slobody prevážanej osoby sa použijú donucovacie prostriedky podľa osobitného predpisu.

(4) Útvar Policajného zboru určený ministrom vnútra vykoná tiež odo-

vzdanie a vrátenie veci podľa § 550 a prevzatie a vrátenie veci odovzdanej z cudziny na žiadosť slovenských orgánov, ak vec nie je možné alebo vhodné zaslať poštou, ako aj prevoz veci územím Slovenskej republiky na žiadosť cudzích orgánov.

§ 486

Cestovné doklady

Osoby, ktoré sa podľa ustanovení tejto časti odovzdávajú cudzím orgánom alebo ktoré sa od cudzích orgánov preberajú, nepotrebujú na prekročenie štátnych hraníc cestovný doklad ani povolenie na vstup alebo vízum.

§ 487

Spôsob rozhodovania súdu

Ak v konaní podľa tejto časti rozhoduje súd, rozhoduje uznesením, ak nie je v tejto časti uvedené inak.

§ 488

Náklady

(1) Náklady, ktoré vznikli slovenskému orgánu pri vybavení žiadosti cudzieho štátu podľa tejto časti, znáša štát a uhradí orgán, ktorému vznikli.

(2) Ak medzinárodná zmluva umožňuje úhradu nákladov uvedených v odseku 1 alebo ich časti od dožadujúceho štátu, ako aj v prípade absencie medzinárodnej zmluvy, predloží orgán, ktorému náklady vznikli, ministerstvu spravodlivosti vyčíslenie týchto nákladov, ich odôvodnenie a údaje o bankovom spojení na účel

uplatnenia ich úhrady od dožadujúceho štátu.

(3) Náklady, ktoré vznikli cudziemu orgánu v súvislosti so žiadosťou slovenského orgánu a ktorých úhradu si dožiadaný štát uplatnil v súlade s medzinárodnou zmluvou alebo z dôvodu absencie medzinárodnej zmluvy, znáša štát a uhradí ten slovenský orgán, pre ktoré sa úkon v cudzine vykonal. Náklady, ktoré vznikli cudziemu orgánu pri prevoze osoby alebo veci územím jeho štátu z iného štátu na územie Slovenskej republiky v súvislosti so žiadosťou slovenského orgánu a ktorých úhradu tento orgán žiada, uhradí Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

DRUHÁ HLAVA

EXTRADÍCIA

Prvý diel

Vyžiadanie z cudziny

§ 489

(1) Vyžiadať obvineného z cudziny môže ministerstvo spravodlivosti na žiadosť súdu, ktorý vydal zatýkač rozkaz podľa § 490.

(2) Ministerstvo spravodlivosti môže od vyžiadania upustiť, ak vydanie z cudziny nemožno očakávať. O tejto skutočnosti informuje súd, ktorý vydal zatýkač rozkaz podľa § 490.

§ 490

(1) Ak sa obvinený zdržiava v cudzine a ak je potrebné ho vyžiadať, vydá proti nemu predseda senátu prí-

slušného súdu zatýkací rozkaz (ďalej len „medzinárodný zatýkací rozkaz“). V prípravnom konaní vydá sudca pre prípravné konanie medzinárodný zatýkací rozkaz na návrh prokurátora. Medzinárodný zatýkací rozkaz má na území Slovenskej republiky rovnaké účinky ako príkaz na zatknutie.

(2) Súd vydá medzinárodný zatýkací rozkaz najmä, ak

- a) nemožno zabezpečiť prítomnosť obvineného na úkonoch trestného konania iným spôsobom, alebo
- b) odsúdený sa zdržiava v cudzine a výkon nariadeného trestu odňatia slobody nenastúpil napriek tomu, že mu bola riadne doručená výzva na nástup tohto trestu, alebo ak sa pobytom v cudzine vyhýba výkonu právoplatne uloženého trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku.

(3) Medzinárodný zatýkací rozkaz na účely vyžiadania obvineného z cudziny na trestné stíhanie musí obsahovať

- a) meno a priezvisko obvineného, dátum a miesto jeho narodenia, štátne občianstvo, adresu trvalého pobytu v Slovenskej republike a ďalšie dostupné údaje uľahčujúce jeho identifikáciu vrátane jeho popisu a fotografie alebo zistenie miesta jeho pobytu v cudzine,
- b) právnu kvalifikáciu trestného činu s uvedením príslušných zákonných ustanovení a opísanie skutkového deja s presným vyznačením času, miesta a spôsobu spáchania,

c) doslovné znenie zákonných ustanovení, podľa ktorých sa trestný čin posudzuje, s uvedením zákonnej sadzby, ktorá je naň v zákone ustanovená, spolu s ustanovením o premlčaní,

d) opis úkonov ovplyvňujúcich plynutie premlčacej doby, ak od spáchania trestného činu do vydania medzinárodného zatýkacieho rozkazu uplynuli viac ako tri roky.

(4) Medzinárodný zatýkací rozkaz na účely vyžiadania odsúdeného z cudziny na výkon trestu odňatia slobody musí okrem údajov uvedených v odseku 3 písm. a) až c) obsahovať

- a) údaj, ktorým súdom a na aký trest bol odsúdený, a
- b) údaje o spôsobe zabezpečenia práv obhajoby obvineného v konaní, ak bol rozsudok vydaný v konaní proti ušlému, alebo v neprítomnosti, a znenie ustanovenia § 496.

(5) K medzinárodnému zatýkacie-mu rozkazu podľa odseku 4 sa pripojí originál alebo rovnopis rozsudku s doložkou o právoplatnosti.

(6) Ak od spáchania trestného činu alebo právoplatného odsúdenia uplynuli do vydania medzinárodného zatýkacieho rozkazu viac ako tri roky, uvedú sa v zatýkacom rozkaze alebo v jeho samostatnej prílohe úkony smerujúce k trestnému stíhaniu osoby alebo k výkonu právoplatne uloženého trestu.

(7) Medzinárodný zatýkací rozkaz musí byť potvrdený podpisom sudcu, ktorý ho vydal, a odtlačkom okrúhlej pečiatky súdu. Ak sa vo vzťahu k do-

žiadanému štátu vyžaduje preklad medzinárodného zatýkacieho rozkazu do cudzieho jazyka, súd k nemu pripojí preklad vyhotovený úradným prekladateľom. To isté sa vzťahuje aj na preklad rozsudku, ak ide o vyžiadanie na výkon trestu.

(8) Ak v prípade vydania osoby bude potrebné vykonať jej prevoz na územie Slovenskej republiky cez územie ďalšieho štátu alebo štátov, predloží súd doklady ministerstvu spravodlivosti v potrebnom počte vyhotovení s prekladmi do požadovaných cudzích jazykov.

§ 491

(1) Medzinárodný zatýkací rozkaz stráca platnosť

- a) odovzdaním vydanej osoby súdu podľa § 494 ods. 1 alebo súdu, ktorý vydal príkaz na zatknutie podľa § 73 ods. 1,
- b) odvolaním; súd, ktorý medzinárodný zatýkací rozkaz vydal, ho odvolá, ak zanikli dôvody, pre ktoré bol vydaný, alebo ak následne zistí, že také dôvody neexistovali; ak bol medzinárodný zatýkací rozkaz vydaný na návrh prokurátora, súd ho odvolá na jeho návrh,
- c) vydaním nového medzinárodného zatýkacieho rozkazu v tej istej trestnej veci.

(2) Po podaní obžaloby v trestnej veci, v ktorej bol vydaný medzinárodný zatýkací rozkaz v prípravnom konaní, vydá súd, ktorému napadla obžaloba, nový medzinárodný zatýkací rozkaz, ak naďalej trvajú dôvody na

jeho vydanie. Inak zatýkací rozkaz vydaný v prípravnom konaní odvolá. Rovnako sa postupuje v prípade, ak počas trestného konania dôjde k zmene vecnej alebo miestnej príslušnosti súdu.

(3) Odvolanie medzinárodného zatýkacieho rozkazu nevyklučuje vydanie nového zatýkacieho rozkazu v tej istej trestnej veci.

(4) Súd o odvolaní alebo o vydaní nového medzinárodného zatýkacieho rozkazu ihneď informuje ministerstvo spravodlivosti a prokuratúru.

§ 492

(1) Súd medzinárodný zatýkací rozkaz nevydá, ak

- a) sa predpokladá uloženie iného trestu než nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo nepodmienečného trestu odňatia slobody kratšieho ako štyri mesiace,
- b) trest odňatia slobody, ktorý má byť vykonaný, alebo jeho zvyšok je kratší ako štyri mesiace,
- c) vydaním by boli Slovenskej republiky spôsobené náklady alebo dôsledky neprímerané verejnému záujmu na trestnom stíhaní alebo výkone trestu odňatia slobody osoby, o ktorej vydanie ide,
- d) by vyžiadaním z cudziny bola osoba, o ktorej vydanie ide, spôsobená ujma neprímeraná významu trestného konania alebo následkom trestného činu, najmä s ohľadom na jej vek, sociálne postavenie alebo rodinné pomery.

(2) Ak niektorá zo skutočností uvedených v odseku 1 nastane po vydaní medzinárodného zatýkacieho rozkazu, môže ho súd odvolať.

§ 493

(1) Ak vec neznesie odklad, môže ministerstvo spravodlivosti alebo súd príslušný na vydanie medzinárodného zatýkacieho rozkazu požiadať cudzie orgány o predbežnú väzbu obvineného. V prípravnom konaní tak súd urobí na návrh prokurátora. Žiadosť musí obsahovať údaje uvedené v § 490 ods. 3 písm. a) a b), ako aj vyhlásenie, že proti obvinenému bol alebo bude vydaný medzinárodný zatýkací rozkaz a bude následne žiadané o jeho vydanie.

(2) Súd o podaní žiadosti informuje obratom ministerstvo spravodlivosti a urýchlene mu predloží medzinárodný zatýkací rozkaz vypracovaný podľa § 490.

§ 494

(1) Útvar Policajného zboru prevzatú osobu bez odkladu odovzdá súdu, ktorého sudca vydal medzinárodný zatýkací rozkaz. Ak sa osoba vydáva na základe medzinárodných zatýkacích rozkazov viacerých súdov, odovzdá sa osoba súdu podľa pokynu ministerstva spravodlivosti. Ak výkon trestu, na ktorého vykonanie bola osoba z cudziny vydaná, bol už nariadený, odovzdá sa osoba príslušnému ústavu na výkon väzby.

(2) Ak nejde o vydanie na výkon trestu, sudca je povinný obvineného do 48 hodín a pri obzvlášť závažných zlo-

činoch do 72 hodín od odovzdania vypočúť a rozhodnúť o väzbe.

(3) Doba strávená prevozom do Slovenskej republiky sa nezapočítava do dĺžky lehôt podľa § 77 ods. 1. Rozhoduje o tom súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie.

(4) Doba uvedená v odseku 3 sa však započíta do dĺžky výkonu trestu vykonávaného v Slovenskej republike.

§ 495

(1) Ak dožiadaný štát vydal osobu s výhradou, musí sa výhrade vyhovieť.

(2) Ak dožiadaný štát vydá osobu na trestné stíhanie do Slovenskej republiky len s podmienkou, že slovenské orgány umožnia, aby táto osoba vykonala prípadný trest uložený pred slovenským súdom na území dožiadaného štátu, ministerstvo spravodlivosti nemôže v takom prípade odmietnuť udeliť súhlas s odovzdaním podľa § 523 ods. 1. Ustanovenie § 523 ods. 2 sa nepoužije.

(3) Ak bola osoba vyžiadaná alebo vydaná na výkon trestu odňatia slobody len pre niektorý z trestných činov, pre ktoré jej bol skôr uložený úhrnný alebo súhrnný trest, určí súd na verejnom zasadnutí primeraný trest za trestné činy, na ktoré sa vydanie vzťahuje.

(4) Ak dožiadaný štát vydá na výkon trestu odňatia slobody osobu, ktorej bol trest uložený právoplatným rozsudkom, s výhradou voči konaniu, ktoré vydaniu rozsudku predchádza-

lo, súd na verejnom zasadnutí vydanú osobu vypočuje a

- a) ak vydaná osoba proti výkonu uloženého trestu nenamieta, súd rozhodne, že sa rozsudok vykoná, alebo
- b) ak vydaná osoba s výkonom nesúhlasí, súd v potrebnom rozsahu rozsudok zruší a súčasne rozhodne o väzbe. Ak treba doplniť skutkové zistenia, môže vec vrátiť prokurátorovi na došetrenie, v ostatných prípadoch pokračuje súd po právoplatnosti rozhodnutia v konaní na podklade pôvodnej obžaloby.

(5) Na konanie podľa odseku 4 je príslušný súd, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni.

(6) Proti rozhodnutiu podľa odseku 4 písm. b) je prípustná sťažnosť, ktorá má, ak nejde o rozhodnutie o väzbe, odkladný účinok.

Zásada špeciality

§ 496

(1) Proti vydaní osobe nebude vedené trestné stíhanie pre iné trestné činy spáchané pred jej vydaním než pre tie, pre ktoré bola vydaná.

(2) Odsek 1 sa nepoužije, ak

- a) vydaná osoba po svojom prepustení z väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody sa zdržiava na území Slovenskej republiky viac ako 15 dní napriek tomu, že ho mohla opustiť,
- b) vydaná osoba opustí územie Slovenskej republiky a dobrovoľne sa vráti späť, alebo je na územie Slo-

venskej republiky dopravená z tretieho štátu zákonným spôsobom,

- c) dožiadaný štát sa vzdá uplatnenia zásady špeciality, alebo udelí dodatočný súhlas na trestné stíhanie pre ďalšie trestné činy, alebo
- d) vydávaná osoba sa v konaní o jej vydanie výslovne vzdá uplatnenia zásady špeciality všeobecne alebo vo vzťahu ku konkrétnym trestným činom spáchaným pred jej vydaním.

(3) Odsek 1 nebráni slovenským orgánom robiť opatrenia, ktoré prerušujú plynutie premlčacej doby.

(4) Ak sa vydaná osoba nevzdala uplatnenia zásady špeciality podľa odseku 2 písm. d) a ak to medzinárodná zmluva pripúšťa, súd, ktorý vydal medzinárodný zatýkač rozkaz, takú osobu za prítomnosti jej obhajcu vypočuje a poučí ju o možnosti vzdať sa uplatnenia zásady špeciality a o dôsledkoch takého postupu. Ak sa vydaná osoba vzdá uplatnenia zásady špeciality, súd s ňou spíše zápisnicu, v ktorej uvedie trestné činy, ktorých sa týka vzdanie sa uplatnenia tejto zásady.

(5) Za dodatočný súhlas podľa odseku 2 písm. c) sa považuje aj žiadosť vydávajúceho štátu o prevzatie trestného stíhania vydaní osoby pre trestné činy spáchané na jeho území pred jej vydaním. To isté platí aj ohľadne trestného oznámenia podaného dožiadaným štátom.

(6) Na podanie žiadosti o dodatočný súhlas dožiadaného štátu s trestným stíhaním pre iný trestný čin, než

ktorý bol predmetom pôvodnej žiadosti o vydanie, sa použijú primerane ustanovenia § 489 a 490.

(7) Odseky 1 až 4 a 6 sa použijú primerane aj na výkon trestu odňatia slobody, ktorý bol vydaný osobe uložený súdom Slovenskej republiky (ďalej len „slovenský súd“) pred jej vydaním a ktorý nebol predmetom pôvodnej žiadosti o vydanie.

§ 497

(1) Ak dožiadaný štát po povolení vydania neodovzdá vydávanú osobu na územie Slovenskej republiky z dôvodu, že je trestne stíhaná orgánmi tohto štátu, alebo má vykonať trest odňatia slobody uložený jeho orgánmi v súvislosti s iným trestným činom, než ktorý bol predmetom žiadosti o vydanie, súd, ktorého sudca vydal medzinárodný zatýkačský rozkaz, môže požiadať ministerstvo spravodlivosti o zabezpečenie dočasného prevzatia vyžiadanej osoby na územie Slovenskej republiky na vykonanie úkonov nevyhnutných na ukončenie trestného stíhania.

(2) Súd v žiadosti, ktorú predloží ministerstvu spravodlivosti, uvedie, na aké úkony je prítomnosť vyžiadanej osoby potrebná. Súčasne označí deň alebo časové obdobie, na ktoré je potrebné zabezpečiť jej prítomnosť.

(3) Na konanie o zabezpečení dočasného prevzatia vyžiadanej osoby sa primerane použijú ustanovenia § 550.

Druhý diel

§ 498

Vydanie do cudziny

(1) Na prijatie žiadosti cudzích orgánov o vydanie osoby zo Slovenskej republiky do cudziny je príslušné ministerstvo spravodlivosti.

(2) Žiadosť podá cudzí orgán písomne a pripojí k nej

- a) originál alebo osvedčenú kópiu odsudzujúceho rozsudku, zatýkačieho rozkazu alebo iného príkazu, ktorý má rovnaký účinok,
- b) opis trestných činov, pre ktoré sa vydanie žiada, vrátane času a miesta ich spáchania a právnej kvalifikácie,
- c) znenie príslušných právnych predpisov dožadujúceho štátu.

(3) Ak k žiadosti neboli pripojené listiny a údaje uvedené v odseku 2 alebo ak informácie poskytnuté dožadujúcim štátom nie sú dostatočné, vyžiada si ministerstvo spravodlivosti doplnujúce informácie a môže určiť lehotu na ich predloženie.

§ 499

Extradičné trestné činy

(1) Vydanie osoby do cudziny je prípustné, ak skutok, pre ktorý sa vydanie žiada, je podľa právneho poriadku Slovenskej republiky trestným činom a horná hranica trestu odňatia slobody, ktorý sa môže uložiť pre tento trestný čin podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, je najmenej jeden rok.

(2) Vydanie osoby do cudziny na výkon už uloženého trestu odňatia slobody pre trestný čin podľa odseku 1 je prípustné, ak uložený trest, ktorý má byť vykonaný, alebo jeho zvyšok je najmenej štyri mesiace. Viaceré tresty alebo nevykonané zvyšky viacerých trestov sa spočítavajú.

§ 500

Doplnkové vydanie

Ak cudzí orgán požiadal o vydanie osoby pre niekoľko trestných činov, z ktorých aspoň jeden spĺňa podmienky uvedené v § 499 ods. 1, vydanie je prípustné aj na trestné stíhanie iných trestných činov alebo na vykonanie iných trestov, pre ktoré by inak z dôvodu výmery trestu alebo zvyšku trestu nebolo prípustné.

§ 501

Neprípustnosť vydania

Vydanie osoby do cudziny je neprípustné, ak

- a) ide o občana Slovenskej republiky, okrem prípadu, ak povinnosť vydať vlastného štátneho občana ustanovuje zákon, medzinárodná zmluva alebo rozhodnutie medzinárodnej organizácie, ktorým je Slovenská republika viazaná,
- b) ide o osobu, ktorá požiadala v Slovenskej republike o priznanie postavenia utečenca alebo jej také postavenie bolo priznané, v rozsahu ochrany poskytnutej takej osobe osobitným predpisom alebo medzinárodnou zmluvou,

c) trestné stíhanie alebo výkon trestu odňatia slobody sú podľa právneho poriadku Slovenskej republiky premlčané,

d) čin, pre ktorý sa vydanie žiada, je trestným činom len podľa právneho poriadku dožadujúceho štátu, nie však podľa právneho poriadku Slovenskej republiky,

e) trestný čin, pre ktorý sa vydanie žiada, má výlučne politický alebo vojenský charakter,

f) trestný čin bol spáchaný na území Slovenskej republiky, okrem prípadov, keď s ohľadom na osobitné okolnosti spáchania trestného činu treba dať prednosť vykonaniu trestného stíhania v dožadujúcom štáte z dôvodov náležitého zistenia skutkového stavu, výmery trestu alebo jeho výkonu,

g) osoba bola pre trestný čin, pre ktorý sa vydanie žiada, už právoplatne odsúdená alebo oslobodená slovenským súdom, alebo

h) vyžiadaná osoba nebola za trestný čin podľa právneho poriadku Slovenskej republiky v čase jeho spáchania trestne zodpovedná, alebo sú iné dôvody vylučujúce jej trestnú zodpovednosť.

§ 502

Predbežné vyšetrovanie

(1) Prokurátor krajskej prokuratúry, ktorej ministerstvo spravodlivosti predložilo žiadosť cudzieho orgánu o vydanie osoby do cudziny alebo v ktorej obvode bola zadržaná alebo

býva osoba, o ktorej vydanie by mohol iný štát žiadať, vykoná predbežné vyšetrovanie. Ak sa začalo predbežné vyšetrovanie pred doručením žiadosti o vydanie, informuje prokurátor o jeho začatí bez odkladu ministerstvo spravodlivosti.

(2) Účelom predbežného vyšetrovania je zistiť, či sú dané podmienky na vyslovenie prípustnosti vydania do cudziny.

(3) V konaní o vydanie do cudziny musí mať vyžiadaná osoba obhajcu.

(4) Prokurátor vyžiadanú osobu vypočuje a oboznámi ju s obsahom žiadosti o jej vydanie. Doručí jej kópiu žiadosti a odsudzujúceho rozsudku, medzinárodného zatýkacieho rozkazu alebo iného príkazu, ktorý je podkladom žiadosti.

(5) Ak bola vyžiadaná osoba vzatá do predbežnej väzby alebo do vydávacej väzby, na styk s obhajcom, na korešpondenciu vo väzbe a na návštevy vo väzbe sa primerane použijú predpisy o výkone väzby.

§ 503

Zjednodušené vydávacie konanie

(1) O možnosti vykonania zjednodušeného vydávacieho konania za predpokladu súhlasu vyžiadanej osoby s jej vydaním do cudziny, o dôsledkoch takého jej súhlasu a o možnosti súhlas odvolať až do rozhodnutia o povolení vydania do cudziny ministrom spravodlivosti poučí prokurátor

vyžiadanú osobu počas výsluchu v rámci predbežného vyšetrovania.

(2) Ak vyžiadaná osoba súhlasí s vydaním do cudziny a ak to umožňuje medzinárodná zmluva, poučí ju prokurátor aj o možnosti vzdať sa uplatnenia zásady špeciality a o dôsledkoch takého postupu.

(3) Ak vyžiadaná osoba súhlasí s vydaním do cudziny, prokurátor s ňou spíše v prítomnosti jej obhajcu zápisnicu, v ktorej sa zaznamená jej súhlas s vydaním, ako aj jej vyjadrenie o tom, či sa vzdáva, alebo nevzdáva uplatnenia zásady špeciality a v akom rozsahu.

(4) Ak vyžiadaná osoba súhlasí s vydaním do cudziny, prokurátor po skončení predbežného vyšetrovania podá návrh súdu na vzatie osoby do vydávacej väzby podľa § 506 ods. 2 a po rozhodnutí súdu vec predloží ministru spravodlivosti s návrhom na rozhodnutie. Ustanovenie § 509 sa nepoužije.

(5) Ak vyžiadaná osoba odvolá svoj súhlas s vydaním kedykoľvek do rozhodnutia ministra spravodlivosti, vec sa po skončení predbežného vyšetrovania predloží súdu na rozhodnutie podľa § 509.

(6) Aj v prípade, že vyžiadaná osoba vyjadrila súhlas s vydaním, môže minister spravodlivosti, skôr než rozhodne o povolení vydania, predložiť vec na rozhodnutie súdu podľa § 509.

§ 504

Zadržanie

(1) Na žiadosť cudzích orgánov môže prokurátor príslušný na vykonanie predbežného vyšetrovania dať príkaz útvaru Policajného zboru na zadržanie osoby, o ktorej vydanie budú cudzie orgány žiadať. Dôvodmi väzby podľa § 71 nie je pritom viazaný.

(2) Osobu, po ktorej vyhlásili cudzie orgány pátranie na účel jej extradície, môže útvar Policajného zboru zadržať po predchádzajúcom súhlase prokurátora. Bez takého súhlasu možno osobu zadržať len vtedy, ak vec nepripúšťa odklad a súhlas nemožno vopred zabezpečiť.

(3) Zadržanie sa oznámi bez odkladu prokurátorovi. Ak prokurátor do 48 hodín od zadržania neprepustí zadržanú osobu, podá v tejto lehote súdu návrh na jej vzatie do predbežnej alebo vydávacej väzby.

§ 505

Predbežná väzba

(1) Predseda senátu krajského súdu rozhodne do 48 hodín od dodania zadržanej osoby o návrhu prokurátora na jej vzatie do predbežnej väzby. Dôvodmi väzby podľa § 71 nie je pritom viazaný. Ak predseda senátu v uvedenej lehote zadržanú osobu nevezme do predbežnej väzby, prepustí ju na slobodu.

(2) Na konanie podľa odseku 1 je príslušný krajský súd, v ktorého obvode bola osoba zadržaná alebo v ktorého obvode býva.

(3) Účelom predbežnej väzby je zabezpečiť prítomnosť zadržanej osoby na území Slovenskej republiky, kým štát, ktorý má záujem na jej vydaní, nepredloží žiadosť o jej vydanie podľa § 498.

(4) Predbežná väzba nesmie trvať viac ako 40 dní odo dňa zadržania osoby. Predseda senátu krajského súdu na návrh prokurátora vykonávajúceho predbežné vyšetrovanie môže rozhodnúť o prepustení osoby z predbežnej väzby.

(5) Ak počas trvania predbežnej väzby dôjde žiadosť cudzieho orgánu o vydanie, ministerstvo spravodlivosti o tom upovedomí prokurátora vykonávajúceho predbežné vyšetrovanie. Na jeho návrh môže predseda senátu túto osobu vziať do vydávacej väzby, ak sú splnené podmienky uvedené v § 506 ods. 1.

(6) Prepustenie osoby z predbežnej väzby nevyklučuje opakované vzatie do predbežnej väzby alebo jej vzatie do vydávacej väzby.

Vydávacia väzba

§ 506

(1) Ak je to potrebné na zabezpečenie prítomnosti vyžadanej osoby v extradičnom konaní na území Slovenskej republiky alebo na zabránenie, aby nedošlo k zmareniu účelu tohto konania, vezme ju predseda senátu krajského súdu do vydávacej väzby. Urobí tak na návrh prokurátora vykonávajúceho predbežné vyšetrovanie.

(2) Ak vyžiadaná osoba súhlasí s vydaním alebo ak bolo rozhodnuté, že vydanie do cudziny je prípustné, vezme krajský súd túto osobu do vydávacej väzby, ak tak už neurobil predse-da senátu podľa odseku 1.

(3) Predseda senátu krajského súdu nariadi príkazom prepustenie osoby z vydávacej väzby dňom, keď dôjde k vydaniu osoby cudzím orgánom, najneskôr však v šesťdesiaty deň po rozhodnutí ministra spravodlivosti o povolení vydania do cudziny; v prípade uvedenom v § 507 najneskôr v šesťdesiaty deň odo dňa nastúpenia výkonu vydávacej väzby, ak minister spravodlivosti o povolení vydania rozhodol pred týmto dňom. Okrem toho predseda senátu nariadi prepustenie z vydávacej väzby tiež, ak

- a) štát, ktorý požiadal o vydanie, svoju žiadosť odvolal,
- b) najvyšší súd rozhodol, že vydanie je neprípustné, alebo minister spravodlivosti vydanie nepovolil, alebo
- c) inak zanikli dôvody vydávacej väzby, vydania alebo jeho realizácie.

§ 507

(1) Ak sa vyžiadaná osoba nachádza vo väzbe v súvislosti s jej trestným stíhaním slovenskými orgánmi alebo sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody právoplatne uloženého slovenským súdom, vezme súd vyžiadajú osobu do vydávacej väzby, táto väzba bude spočívať.

(2) Ak pominú dôvody väzby alebo výkonu trestu uvedené v odseku 1, spočívanie vydávacej väzby zaniká

a vyžiadaná osoba nastúpi výkon vydávacej väzby.

(3) Na konanie podľa odseku 1 je príslušný krajský súd, v ktorého obvode je vyžiadaná osoba vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody.

(4) Predbežné vyšetrovanie podľa odseku 1 vykoná prokurátor príslušný podľa § 502 ods. 1.

§ 508

(1) Proti rozhodnutiu o väzbe podľa § 505, § 506 ods. 1 a § 507 je prípustná sťažnosť, ktorá nemá odkladný účinok.

(2) O všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa väzby informuje súd ministerstvo spravodlivosti.

§ 509

Rozhodnutie súdu

(1) Po skončení predbežného vyšetrovania rozhodne súd na návrh prokurátora o prípustnosti vydania vyžiadanej osoby do cudziny a po právoplatnosti svojho rozhodnutia predloží vec ministerstvu spravodlivosti.

(2) Na konanie podľa odseku 1 je príslušný krajský súd, ktorý rozhodoval o predbežnej alebo vydávacej väzbe; ak sa o predbežnej alebo vydávacej väzbe nekonalo, krajský súd, v ktorého obvode vyžiadaná osoba býva.

(3) O prípustnosti vydania rozhoduje súd na neverejnom zasadnutí. Pred rozhodnutím umožní vyžiadanej osobe a jej obhajcovi vyjadriť sa písomne k žiadosti o vydanie. Ak v tomto vyjadrení vyžiadaná osoba alebo jej obhajca o to požiada alebo ak to pova-

žuje súd za potrebné, o prípustnosti vydania rozhodne súd na verejnom zasadnutí.

(4) Proti rozhodnutiu krajského súdu, ktorým bola vyslovená prípustnosť vydania, je prípustná sťažnosť prokurátora a vyžiadanej osoby len pre niektorý z dôvodov neprípustnosti vydania podľa § 501; sťažnosť má odkladný účinok. Proti rozhodnutiu, ktorým bola vyslovená neprípustnosť vydania, má právo podať sťažnosť len prokurátor; sťažnosť má odkladný účinok.

(5) O sťažnosti rozhoduje najvyšší súd. Odvolací súd na neverejnom zasadnutí sťažnosť zamietne, ak zistí, že nie je dôvodná. Ak sťažnosť nezamietne, zruší napadnuté rozhodnutie a po doplnení konania, ak je potrebné, sám rozhodne uznesením, či je vydanie prípustné alebo neprípustné. Ustanovenie § 506 ods. 2 sa použije primerane.

§ 510

Povolenie vydania

(1) Vydanie osoby do cudziny povoľuje minister spravodlivosti; vydanie nepovoľí, ak krajský súd alebo najvyšší súd podľa § 509 rozhodol, že vydanie nie je prípustné.

(2) Ak súd vyslovil, že vydanie osoby do cudziny je prípustné, môže minister spravodlivosti rozhodnúť, že vydanie vyžiadanej osoby nepovoľí, ak

a) je dôvodná obava, že trestné konanie v dožadujúcom štáte nezodpovedalo alebo by nezodpovedalo zásadám článkov 3 a 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základ-

ných slobôd alebo trest odňatia slobody uložený alebo predpokladaný v dožadujúcom štáte by nebol vykonaný v súlade s požiadavkami článku 3 tohto dohovoru,

b) je dôvodná obava, že vyžiadaná osoba by v dožadujúcom štáte bola vystavená prenasledovaniu z dôvodu jej pôvodu, rasy, náboženstva, príslušnosti k určitej národnostnej alebo inej skupine, jej štátneho občianstva alebo pre jej politické názory alebo že by sa z týchto dôvodov zhoršilo jej postavenie v trestnom konaní alebo pri výkone trestu odňatia slobody,

c) vyžiadaná osoba by vzhľadom na jej vek a osobné pomery pri zohľadnení závažnosti trestného činu, z ktorého je obvinená, bola vydaním do cudziny zrejme neprimerane tvrdo postihnutá,

d) za trestný čin, pre ktorý sa vydanie žiada, možno uložiť v dožadujúcom štáte trest smrti okrem prípadov, ak sa dožadujúci štát zaručí, že trest smrti nebude uložený, alebo

e) dožadujúci štát žiada o vydanie na vykonanie trestu smrti.

(3) Ak minister spravodlivosti vydanie nepovoľí, predloží ministerstvo spravodlivosti vec generálnej prokuratúre na trestné stíhanie v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky.

§ 511

**Odklad vydania
a dočasné odovzdanie**

(1) Ak prítomnosť vyžiadanej osoby je potrebná v Slovenskej republike na účely ukončenia trestného stíhania alebo výkonu trestu odňatia slobody v súvislosti s iným trestným činom, než ktorý je predmetom žiadosti o jej vydanie do cudziny, minister spravodlivosti po rozhodnutí o povolení vydania môže odložiť vydanie tejto osoby dožadujúcemu štátu.

(2) Minister spravodlivosti môže rozhodnúť, že povolí dočasné odovzdanie vyžiadanej osoby do dožadujúceho štátu na vykonanie nevyhnutných úkonov. Dočasné odovzdanie sa môže vykonať aj opakovane.

(3) Na dočasné odovzdanie sa primerane použijú ustanovenia § 545 ods. 2 písm. b) a c), § 546 ods. 2 a § 547.

(4) Ak bola počas dočasného odovzdania vyžiadaná osoba na území dožadujúceho štátu právoplatne odsúdená pre trestný čin, pre ktorý bolo vydanie povolené, môže minister spravodlivosti na návrh dožadujúceho štátu rozhodnúť o odklade jej návratu na územie Slovenskej republiky do doby, kým sa neukončí výkon trestu odňatia slobody na území dožadujúceho štátu. Takto rozhodnúť nemôže, ak trestné stíhanie vyžiadanej osoby v Slovenskej republike nebolo právoplatne skončené.

(5) Doba, po ktorú bola osoba počas dočasného odovzdania vo väzbe v cudzine, sa započíta do doby výkonu

trestu vykonávaného v Slovenskej republike len v rozsahu, v ktorom nebola započítaná do výkonu trestu uloženého na území dožadujúceho štátu. Doba strávená vo výkone trestu uloženého na území dožadujúceho štátu sa do doby výkonu trestu vykonávaného v Slovenskej republike nezapočíta.

§ 512

**Stret žiadostí
o vydanie do cudziny**

(1) Ak boli slovenským orgánom doručené žiadosti viacerých štátov o vydanie tej istej osoby, podmienky prípustnosti vydania sa posúdia vo vzťahu ku každému z týchto štátov samostatne.

(2) Ak súd rozhodol, že vydanie je prípustné do viacerých štátov, alebo ak vyžiadaná osoba vyjadrí súhlas s výdaním do viacerých štátov, súčasne s povolením vydania rozhodne minister spravodlivosti aj o tom, ktorému štátu bude vyžiadaná osoba vydaná ako prvému.

§ 513

**Upustenie od výkonu
zvyšku trestu odňatia slobody**

(1) Minister spravodlivosti môže upustiť od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku, ak povolil vydanie odsúdeného do cudziny. Ak následne nedôjde k vydaniu do cudziny, rozhodne súd, že sa trest alebo jeho zvyšok vykoná.

(2) Proti rozhodnutiu súdu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť.

§ 514

Dodatočný súhlas a súhlas s ďalším vydaním

(1) Ustanovenia tohto dielu sa použijú primerane aj na konanie o žiadosti štátu, ktorému bola osoba vydaná, o súhlas, aby mohol vydanú osobu

- a) stíhať pre iný trestný čin, než pre ktorý bolo vydanie povolené, alebo aby mohol byť vykonaný aj iný trest odňatia slobody, než pre ktorý bolo vydanie povolené, alebo
- b) vydať ďalej tretiemu štátu na trestné stíhanie alebo výkon trestu odňatia slobody.

(2) Príslušnými na konanie sú orgány, ktoré konali vo veci pôvodnej žiadosti o vydanie tejto osoby do cudziny.

(3) Zjednodušené vydávacie konanie podľa § 503 nie je možné.

(4) Súd rozhoduje o prípustnosti vydania vždy na neverejnom zasadnutí. Súd koná vo veci s obhajcom vyžiadanej osoby a jemu doručuje aj všetky písomnosti. Sťažnosť proti rozhodnutiu o prípustnosti vydania môže podať obhajca.

TRETIA HLAVA

VÝKON ROZHODNUTÍ VO VZŤAHU K CUDZINE

Prvý diel

Uznanie a výkon cudzieho rozhodnutia

§ 515

Cudzie rozhodnutie

(1) Rozhodnutie súdu iného štátu v trestnej veci (ďalej len „cudzie rozhodnutie“) má právne účinky na území Slovenskej republiky len vtedy, ak tak ustanovuje medzinárodná zmluva alebo zákon. Vykonať cudzie rozhodnutie, ktorým sa uložil trest, možno na území Slovenskej republiky, len ak bolo uznané slovenským súdom.

(2) Cudzie rozhodnutie možno uznať vo výroku, ktorým

- a) bola vyslovená vina, ale uloženie trestu bolo podmiennečne odložené,
- b) bol uložený trest odňatia slobody alebo podmienený trest odňatia slobody,
- c) bol uložený peňažný trest alebo zákaz činnosti,
- d) bol premenený podmienený trest alebo peňažný trest na trest odňatia slobody, alebo
- e) bolo vyslovené prepadnutie majetku alebo jeho časti, alebo vecí alebo zhabanie vecí, ak sa nachádzajú na území Slovenskej republiky (ďalej len „cudzí majetkové rozhodnutie“).

(3) Cudzí rozhodnutie, ktorým sa zmenilo už uznané cudzie rozhodnutie vo výroku o vine, má účinky na území Slovenskej republiky bez uznania.

§ 516

Podmienky uznania

(1) Cudzí rozhodnutie sa uzná na území Slovenskej republiky, ak

- a) medzinárodná zmluva obsahuje možnosť alebo povinnosť uznávania alebo výkonu cudzích rozhodnutí,
- b) v odsudzujúcom štáte je právoplatné alebo ak tam proti nemu už nemožno podať riadny opravný prostriedok,
- c) čin, pre ktorý bol trest uložený, je trestným činom podľa právneho poriadku odsudzujúceho štátu aj podľa právneho poriadku Slovenskej republiky,
- d) rozhodnutie bolo vydané v konaní, ktoré zodpovedá zásadám obsiahnutým v článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- e) osoba nebola odsúdená pre trestný čin, ktorý má výlučne politický alebo vojenský charakter,
- f) výkon trestu nie je podľa právneho poriadku Slovenskej republiky premlčaný,
- g) osoba nebola pre tento skutok už odsúdená slovenským súdom,
- h) nebolo na území Slovenskej republiky uznané cudzie rozhodnutie iného štátu voči tej istej osobe pre ten istý skutok, a
- i) uznanie neodporuje záujmom chráneným ustanovením § 481.

(2) Ak dôvodom na konanie o uznanie je postup podľa druhého alebo tretieho dielu tejto hlavy, nie je prekážkou uznania cudzieho rozhodnutia, ak kedykoľvek počas konania odsúdený odvolá svoj súhlas s odovzdaním, ak sa jeho súhlas vyžaduje alebo ak zanikne

niektorá z iných podmienok pre postup podľa druhej alebo tretej hlavy. Pre účinky takto uznaného rozhodnutia sa použije primerane § 519 ods. 4.

§ 517

Premena trestu

(1) Cudzie rozhodnutie sa uzná tak, že trest v ňom uložený slovenský súd nahradí trestom, ktorý by mohol uložiť, ak by v konaní o spáchanom trestnom čine rozhodoval. Slovenský súd nesmie pritom uložiť trest prísnejší, ako bol trest uložený v cudzom rozhodnutí, ani ho premeniť na iný druh trestu.

(2) Ak dĺžka trvania a druh trestu odňatia slobody uloženého uznávaným cudzím rozhodnutím sú zlučiteľné s právnym poriadkom Slovenskej republiky, súd v rozhodnutí o uznaní súčasne rozhodne, že sa bude vo výkone trestu uloženého cudzím rozhodnutím pokračovať bez jeho premeny podľa odseku 1. Tento postup je vylúčiteľný, ak súd uzná cudzie rozhodnutie len pre niektorý z viacerých trestných činov, ktorých sa cudzie rozhodnutie týka.

(3) V rozhodnutí o uznaní cudzieho majetkového rozhodnutia slovenský súd tiež vysloví, komu prepadnutý majetok, jeho časť alebo vec pripadne. Ak nevysloví inak, právoplatnosťou rozhodnutia o uznaní sa vlastníkom majetku, jeho časti alebo veci stáva Slovenská republika.

§ 518

Uznávacie konanie

(1) Návrh na uznanie cudzieho rozhodnutia predkladá ministerstvo spravodlivosti súdu, ktorý rozhoduje po písomnom vyjadrení prokurátora na neverejnom zasadnutí.

(2) Na konanie podľa odseku 1 je príslušný krajský súd, v ktorého obvode odsúdený býva. Ak odsúdený nemá na území Slovenskej republiky bydlisko, je na konanie príslušný Krajský súd v Bratislave. Ak ide o cudzie majetkové rozhodnutie, je na konanie príslušný krajský súd, v ktorého obvode sa nachádza majetok alebo vec, ktorých sa cudzie rozhodnutie týka.

(3) Krajský súd rozhoduje rozsudkom, ktorý sa doručuje odsúdenému, prokurátorovi a ministerstvu spravodlivosti.

(4) Proti rozsudku o uznaní cudzieho rozhodnutia je prípustné odvolanie, ktoré môže podať odsúdený, prokurátor alebo minister spravodlivosti. Odvolací súd na neverejnom zasadnutí odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné. Ak odvolanie nezamietne, zruší napadnuté rozhodnutie a po doplnení konania, ak je potrebné, sám rozhodne rozsudkom, či sa cudzie rozhodnutie uznáva alebo neuznáva.

(5) Po právoplatnosti rozsudku o uznaní cudzieho rozhodnutia krajský súd bez meškania spolu s rozsudkom vráti ministerstvu spravodlivosti prílohy jeho návrhu, žiadosť cudzieho orgánu a jej prílohy a zašle generálnej prokuratúre všetky informácie o odsúde-

nom potrebné na zápis v registri trestov.

§ 519

Účinky uznaného cudzieho rozhodnutia

(1) Uzané cudzie rozhodnutie má rovnaké právne účinky ako rozsudok slovenského súdu.

(2) Ak sa cudzie rozhodnutie týka viacerých odsúdených, má uznanie účinky len vo vzťahu k odsúdenému, ktorého sa týkal návrh na uznanie.

(3) Ak sa uznané cudzie rozhodnutie vzťahuje iba na čiastkové konanie pokračovacieho trestného činu spáchané na území iného štátu, nie je uznané cudzie rozhodnutie prekážkou trestného stíhania odsúdeného pre ostatné čiastkové konania pokračovacieho trestného činu spáchané na území Slovenskej republiky.

(4) Ak odsúdený po uznaní cudzieho rozhodnutia odvolal súhlas s odovzdaním na výkon trestu, ak sa na postup podľa druhého alebo tretieho dieľa tejto hlavy taký súhlas vyžaduje, alebo k odovzdaniu nedošlo z iného dôvodu, možno uznané cudzie rozhodnutie vykonať na území Slovenskej republiky, len ak odsúdený trest odňatia slobody v odsudzujúcom štáte nevykonal v plnom rozsahu, alebo v prípade, že bol z jeho výkonu podmienčne prepustený, len ak odsudzujúci štát požiada o výkon zvyšku uloženého trestu z dôvodu, že sa odsúdený v skúšobnej dobe neosvedčil.

§ 520

Väzba

(1) Ak je to potrebné na zabezpečenie výkonu cudzieho rozhodnutia, môže súd príslušný podľa § 518 ods. 2 kedykoľvek po podaní návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia do nariadenia výkonu uznaného cudzieho rozhodnutia rozhodnúť o vzatí do väzby osoby, ktorej bol cudzím rozhodnutím uložený trest odňatia slobody a ktorá sa nachádza na území Slovenskej republiky; dôvodmi väzby podľa § 71 nie je súd viazaný.

(2) Proti rozhodnutiu o vzatí do väzby je prípustná sťažnosť, ktorá nemá odkladný účinok.

§ 521

Vykonávacie konanie

(1) Uznané cudzie rozhodnutie možno vykonať v Slovenskej republike v prípadoch uvedených v § 522 a § 524 až potom, čo ministerstvo spravodlivosti udelilo súhlas.

(2) Výkon uznaného cudzieho rozhodnutia nariadi okresný súd, v ktorého obvode odsúdený býva. Ak odsúdený nemá bydlisko na území Slovenskej republiky, je na nariadenie výkonu príslušný Okresný súd Bratislava 1.

(3) Výkon uznaného cudzieho majetkového rozhodnutia nariadi okresný súd, v ktorého obvode sa nachádza majetok alebo vec, ktorých sa rozhodnutie týka.

(4) Súd príslušný podľa odsekov 1 a 2 rozhoduje o všetkých ďalších otázkach vykonávacieho konania vrátane

návrhu na zahľadanie odsúdenia z uznaného cudzieho rozhodnutia.

(5) Ak sa odsúdený nachádza vo výkone trestu odňatia slobody v cudzine na základe cudzieho rozhodnutia, ktoré bolo uznané slovenským súdom, súd nariadi výkon uznaného cudzieho rozhodnutia pred termínom odovzdania odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody na územie Slovenskej republiky.

(6) Súčasne s nariadením výkonu trestu odňatia slobody alebo v prípade uvedenom v odseku 4 po odovzdaní odsúdeného na územie Slovenskej republiky súd rozhodne o započítaní väzby podľa § 520, ako aj väzby už započítanej a trestu odňatia slobody už vykonaného v cudzine a tiež doby prevozu odsúdeného do dĺžky trestu, ktorý má byť vykonaný.

(7) Súd ukončí výkon trestu z uznaného cudzieho rozhodnutia, len čo ho štát, o ktorého rozhodnutie ide, informoval o amnestii, milosti alebo inom rozhodnutí či opatrení, v ktorých dôsledku sa cudzie rozhodnutie stalo ďalej nevykonateľným. Ak amnestiou, milosťou alebo iným rozhodnutím alebo opatrením bol trest odpustený iba sčasti, súd rozhodne o tom, aký trest odsúdený ešte vykoná. Proti rozhodnutiu súdu je prípustná sťažnosť.

(8) Inak sa na výkon uznaného cudzieho rozhodnutia použijú primárne ustanovenia tohto zákona týkajúce sa vykonávacieho konania.

Druhý diel

Prevzatie a odovzdanie odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody

§ 522

Prevzatie odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody z cudziny

(1) O prevzatí osoby na výkon trestu odňatia slobody uloženého cudzím rozhodnutím na územie Slovenskej republiky na základe medzinárodnej zmluvy rozhoduje ministerstvo spravodlivosti na návrh odsudzujúceho štátu alebo odsúdeného.

(2) Ministerstvo spravodlivosti môže dať súhlas s prevzatím odsúdeného alebo požiadať odsudzujúci štát o jeho odovzdanie až po tom, čo bolo cudzie rozhodnutie uznané podľa prvého dielu tejto hlavy.

(3) Toto ustanovenie sa použije primerane aj na odovzdanie osoby na výkon trestu odňatia slobody uloženého cudzím orgánom, ak sa odsúdený nachádza na území Slovenskej republiky.

§ 523

Odovzdanie odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody do cudziny

(1) O odovzdaní osoby odsúdenej slovenským súdom na výkon trestu odňatia slobody na územie iného štátu na základe medzinárodnej zmluvy rozhoduje ministerstvo spravodlivosti.

(2) Odovzdanie možno povoliť na návrh odsúdeného, štátu, do ktorého má byť odovzdaný, alebo súdu, ktorý vydal odsudzujúci rozsudok v prvom stupni. Ak návrh nepodával príslušný súd, je jeho súhlas s odovzdaním podmienkou povolenia.

(3) Po povolení odovzdania príkaz na odovzdanie odsúdeného cudzím orgánom, príkaz na premiestnenie odsúdeného do cudziny vydá okresný súd, v ktorého obvode je osoba vo výkone trestu odňatia slobody.

(4) Odovzdaním odsúdeného na výkon trestu do iného štátu strácajú slovenské orgány možnosť pokračovať vo výkone trestu; to neplatí, ak sa odsúdený vráti na územie Slovenskej republiky bez toho, aby trest v štáte, do ktorého bol odovzdaný, vykonal v plnom rozsahu alebo aby bol z jeho výkonu v tomto štáte podmiennečne prepustený. Ak sa po návrate odsúdeného pokračuje vo výkone trestu na území Slovenskej republiky, vykonaný trest v cudzine sa mu započíta do výkonu trestu.

(5) S výnimkou odseku 3 sa toto ustanovenie použije primerane aj na odovzdanie osoby na výkon trestu odňatia slobody, ktorý uložil slovenský súd, do iného štátu, ak sa odsúdený už nachádza na jeho území.

Tretí diel

**Prevzatie a odovzdanie
výkonu podmieneného
trestu s dohľadom**

§ 524

**Rozhodnutie o prevzatí
výkonu podmieneného
trestu s probačným
dohľadom z cudziny**

(1) Ak to umožňuje medzinárodná zmluva, môže na žiadosť cudzieho orgánu ministerstvo spravodlivosti rozhodnúť, že slovenské orgány

- a) budú sledovať správanie odsúdeného v skúšobnej dobe uloženej cudzím rozhodnutím, alebo
- b) okrem sledovania správania odsúdeného v skúšobnej dobe rozhodnú aj o tom, či sa odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil alebo či sa podmieniene uložený alebo odložený trest odňatia slobody alebo jeho zvyšok vykoná.

(2) Rozhodnutiu podľa odseku 1 musí predchádzať uznanie cudzieho rozhodnutia podľa prvého dielu tejto hlavy.

§ 525

**Postup
slovenských orgánov**

(1) Po rozhodnutí podľa § 524 sleduje správanie odsúdeného v skúšobnej lehote v súlade s uloženými podmienkami okresný súd, v ktorého obvode odsúdený býva prostredníctvom probačného a mediačného úradníka.

(2) Súd informuje ministerstvo spravodlivosti o všetkých skutočnostiach, ktoré môžu mať vplyv na posúdenie, či sa odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil.

(3) Ak bolo rozhodnuté podľa § 524 ods. 1 písm. a), súd po uplynutí skúšobnej doby podá ministerstvu spravodlivosti správu o správaní odsúdeného počas skúšobnej doby. Súd nerozhoduje o tom, že sa odsúdený osvedčil alebo že sa trest vykoná, ani nenariadi výkon tohto trestu.

(4) Ak bolo rozhodnuté podľa § 524 ods. 1 písm. b), je súd podľa odseku 1 príslušný rozhodnúť o tom, či sa odsúdený osvedčil alebo či sa trest vykoná. Ak rozhodne, že trest sa vykoná, nariadi súd jeho výkon. Ustanovenie § 521 sa použije primerane.

§ 526

**Žiadosť o odovzdanie
výkonu podmieneného
trestu do cudziny**

Ak to umožňuje medzinárodná zmluva, môže súd, ktorý uložil podmienený trest odňatia slobody osobe, ktorá má bydlisko v cudzine, alebo takúto osobu podmieniene prepustil z výkonu trestu odňatia slobody, predložiť ministerstvu spravodlivosti návrh, aby štát, v ktorom má odsúdený bydlisko, rozhodol, že jeho orgány

- a) budú sledovať správanie odsúdeného v skúšobnej dobe, alebo
- b) okrem sledovania správania odsúdeného aj rozhodnú o tom, či sa odsúdený osvedčil, alebo nariadia

výkon trestu, ak sa odsúdený v skúšobnej dobe neosvedčil.

§ 527

Dôsledky odovzdania výkonu podmienečného trestu

(1) Ak dožiadaný štát rozhodol podľa § 526 písm. a), je slovenský súd naďalej príslušný rozhodnúť o tom, či sa odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil alebo či sa trest vykoná. Právoplatné rozhodnutie o tom, že trest sa vykoná, predloží v prípade potreby ministerstvu spravodlivosti na účel podania žiadosti o výkon tohto rozhodnutia v dožiadanom štáte.

(2) Ak dožiadaný štát rozhodol o prevzatí aj výkonu trestu pre prípad, že sa odsúdený v skúšobnej dobe neosvedčí, ďalší výkon trestu odňatia slobody na území Slovenskej republiky nie je možný, ak

- a) cudzí orgán rozhodol, že trest sa vykoná, a odsúdený ho vykonal v plnom rozsahu, alebo
- b) cudzí orgán rozhodol, že odsúdený sa v skúšobnej dobe osvedčil.

(3) Cudzie rozhodnutia podľa odseku 2 majú na území Slovenskej republiky rovnaké právne účinky, ako by ich vydal slovenský súd.

ŠTVRTÁ HLAVA

PREVZATIE A ODOVZDANIE TRESTNEJ VECI

§ 528

Prevzatie trestnej veci

(1) O žiadosti cudzieho orgánu, aby trestné konanie, ktoré vedú tieto orgány, prevzali slovenské orgány, rozhoduje generálna prokuratúra, ktorá o tom informuje ministerstvo spravodlivosti.

(2) V prípade kladného rozhodnutia o žiadosti podľa odseku 1 dá generálna prokuratúra bez meškania podnet vecne a miestne príslušnej prokuratúre na postup podľa tohto zákona.

(3) Úkon urobený orgánmi dožadujúceho štátu v súlade s právnym poriadkom tohto štátu má rovnakú platnosť v Slovenskej republike, ako by ho urobili slovenské orgány, za podmienky, že jeho prijatie nedá tomuto úkonu väčšiu dôkaznú hodnotu, ako má v dožadujúcom štáte.

(4) Ak dožadujúci štát odvolá svoju žiadosť o prevzatie trestnej veci z dôvodu, že bude sám v trestnej veci pokračovať, slovenské orgány strácajú právomoc pokračovať v trestnom konaní.

§ 529

Odovzdanie trestnej veci

(1) Ak obvinený, proti ktorému sa vedie v Slovenskej republike trestné konanie, je štátnym občanom iného štátu alebo má bydlisko na jeho území, môžu slovenské orgány dať podnet, aby bolo trestné stíhanie odovzdané tomuto štátu.

(2) O podaní žiadosti o odovzdanie trestného konania do cudziny rozhoduje minister spravodlivosti; ak je vec v štádiu pred podaním obžaloby, rozhoduje na návrh generálnej prokuratúry.

(3) Podnet na odovzdanie trestného konania možno podať najmä, ak

- a) vydanie obvineného na trestné stíhanie z dožiadaného štátu nie je možné, bolo týmto štátom odmietnuté alebo ak sa od vyžiadania z cudziny upustilo z iných dôvodov,
- b) trestné stíhanie v dožiadanom štáte sa javí hospodárnym a účelným najmä v záujme objektívneho zistenia skutkového stavu alebo výkonu trestu,
- c) obvinený bol alebo má byť vydaný do dožiadaného štátu alebo ak z iných dôvodov možno predpokladať, že trestné stíhanie v tomto štáte možno vykonať v jeho prítomnosti,
- d) vydanie osoby, ktorá bola slovenským súdom právoplatne odsúdená na trest odňatia slobody, nie je možné alebo bolo dožiadaným štátom odmietnuté, a uložený trest nie je v dožiadanom štáte možné vykonať.

(4) Ak dožiadaný štát rozhodol, že preberá trestné konanie, nemožno na území Slovenskej republiky pokračovať v trestnom stíhaní obvineného pre trestný čin, pre ktorý bolo trestné konanie odovzdané, alebo nariadiť výkon

trestu uloženého pre trestný čin, pre ktorý bolo trestné konanie odovzdané.

(5) Slovenské orgány môžu v trestnom stíhaní pokračovať alebo nariadiť výkon trestu, ak dožiadaný štát

- a) oznámi, že vo veci nebude konať,
- b) dodatočne odvolá svoje rozhodnutie o prevzatí trestného konania, alebo
- c) oznámi, že v konaní nebude pokračovať.

§ 530

Informovanie o výkone subsidiárnej trestnej právomoci

Na základe žiadosti cudzieho orgánu, ktorý koná alebo zamýšľa konať o trestnom čine spáchanom v cudzine, informáciu o tom, či tento trestný čin stíhajú aj slovenské orgány, podá generálny prokurátor.

PIATA HLAVA PRÁVNÁ POMOC VO VZŤAHU K CUDZINE

Prvý diel

Predmet právnej pomoci

§ 531

Vymedzenie predmetu

Právnou pomocou sa rozumejú úkony po začatí trestného konania v Slovenskej republike vykonávané v cudzine na základe dožiadania slovenských orgánov alebo takéto úkony vykonávané na území Slovenskej republiky na základe dožiadania

cudzích orgánov, najmä doručovanie písomností, výsluch osôb a vykonávanie ďalších dôkazov.

Druhý diel

Dožiadania slovenských orgánov

§ 532

Spôsob zasielania dožiadania

(1) Dožiadania slovenských orgánov prípravného konania o právnu pomoc sa do cudziny zasielajú prostredníctvom generálnej prokuratúry. Dožiadania slovenských súdov sa do cudziny zasielajú prostredníctvom ministerstva spravodlivosti. Diplomatická cesta tým nie je vylúčená.

(2) Ak to umožňuje medzinárodná zmluva, môžu slovenské orgány zaslať svoje dožiadania do cudziny aj iným spôsobom než uvedeným v odseku 1. Policajt môže dožiadanie zaslať do cudziny vždy len prostredníctvom prokurátora.

§ 533

Obsah a forma dožiadania

(1) Dožiadanie musí okrem presného vymedzenia požadovaného úkonu právnej pomoci obsahovať opis skutkových okolností činu, ktorého sa dožiadanie týka, právnu kvalifikáciu s uvedeným doslovného znenia zákonných ustanovení, údaje o obvinenej osobe, prípadne poškodenom alebo svedkovi, ak sa žiada ich vypočutie,

a ďalšie údaje potrebné na riadne poskytnutie požadovanej právnej pomoci.

(2) Dožiadanie musí obsahovať presné označenie dožadujúceho orgánu, spisovú značku trestnej veci, dátum a musí byť potvrdené podpisom zodpovednej úradnej osoby a odtlačkom okrúhlej pečiatky tohto orgánu.

(3) K dožiadaniu a priloženým písomnostiam sa pripojuje preklad do cudzieho jazyka vyhotovený úradným prekladateľom, ak sa vo vzťahu k dožiadateľnému štátu preklad vyžaduje.

§ 534

Doručovanie v cudzine poštou

Doručovanie písomnosti osobe v cudzine poštou je možné, iba ak to dovoľuje medzinárodná zmluva.

§ 535

Platnosť úkonov

Doručenie vykonané na žiadosť slovenského orgánu cudzím orgánom, ako aj dôkazy pred ním vykonané sú účinné, ak boli vykonané v súlade s právnym poriadkom dožiadateľného štátu alebo ak vyhovujú právnemu poriadku Slovenskej republiky.

§ 536

Predvolanie osôb z cudziny

(1) Ak je na úkone potrebná prítomnosť osoby, ktorá sa zdržiava v cudzine, treba jej predvolanie doručiť formou dožiadania. Prítomnosť tejto osoby sa nesmie vynucovať použitím donucovacích opatrení.

(2) Osoba, ktorá sa na územie Slovenskej republiky dostaví na základe predvolania, nesmie byť trestne stíhaná, odsúdená alebo jej osobná sloboda obmedzená pre trestný čin, ktorý spáchala pred vstupom na územie Slovenskej republiky.

(3) Trestné stíhanie, odsúdenie alebo obmedzenie osobnej slobody predvolanej osoby je však prípustné

- a) pre trestný čin, pre ktorý bola osoba predvolaná ako obvinená,
- b) ak sa predvolaná osoba po vykonaní úkonu zdržiava na území Slovenskej republiky po dobu dlhšiu ako 15 dní napriek tomu, že ho mohla opustiť,
- c) ak sa predvolaná osoba po opustení územia Slovenskej republiky dobrovoľne vráti späť alebo je na územie Slovenskej republiky dopravená z cudziny zákonným spôsobom.

Tretí diel Dožiadania cudzích orgánov

§ 537

Spôsob a forma vybavenia dožiadania

(1) Slovenské orgány vykonávajú právnu pomoc požadovanú cudzími orgánmi spôsobom upraveným v tomto zákone alebo v medzinárodnej zmluve. Ak sa poskytuje právna pomoc podľa medzinárodnej zmluvy postupom, ktorý nie je upravený v tomto zákone, rozhodne príslušný

prokurátor, akým spôsobom sa právna pomoc vykoná.

(2) Na žiadosť cudzieho orgánu možno požadovanú právnu pomoc vykonať podľa právneho predpisu dožadujúceho štátu, ak žiadaný postup nie je v rozpore so záujmami chránenými ustanovením § 481.

(3) Na vykonanie dožiadania podľa § 539 ods. 1 sa vyžaduje, aby čin, ktorého sa dožiadanie týka, bol trestným činom nielen podľa právneho poriadku dožadujúceho štátu, ale aj právneho poriadku Slovenskej republiky.

§ 538

Príslušnosť na vybavenie dožiadania

(1) Dožiadania cudzieho orgánu o právnu pomoc sa zasielajú ministerstvu spravodlivosti.

(2) Na zabezpečenie vybavenia dožiadania cudzieho orgánu o právnu pomoc je príslušná okresná prokuratúra, v ktorej obvode sa požadovaný úkon právnej pomoci má vykonať. Ak je daná miestna príslušnosť viacerých prokuratúr, zašle ministerstvo spravodlivosti dožiadanie generálnej prokuratúre na rozhodnutie, ktorá prokuratúra zabezpečí jeho vybavenie.

(3) Ak cudzí orgán požiada o vykonanie vylučku alebo iného úkonu právnej pomoci súdom z dôvodu použiteľnosti úkonu v trestnom konaní v dožadujúcom štáte, predloží prokurátor v tejto časti dožiadanie cudzieho orgánu na vybavenie okresnému súdu, v ktorého obvode sa úkon právnej

pomoci má vykonať. Ak predmetom dožiadania je výlučne úkon, ktorý má vykonať súd, zašle ministerstvo spravodlivosti dožiadanie priamo príslušnému súdu.

§ 539

Povolenie úkonu právnej pomoci súdom

(1) Ak sa podľa tohto zákona vyžaduje na vykonanie dôkazu požadovaného cudzím orgánom príkaz súdu, vydá príkaz súd na návrh prokurátora zabezpečujúceho vybavenie dožiadania.

(2) Ak sa úkon právnej pomoci má vykonať podľa cudzieho predpisu, rozhodne súd na návrh prokurátora, či postup podľa cudzieho predpisu nie je v rozpore so záujmami chránenými ustanovením § 481. Ak takýto rozpor nezistí, úkon povolí a súčasne rozhodne, akým spôsobom sa vykoná. Proti rozhodnutiu súdu môže prokurátor podať sťažnosť, ktorá má odkladný účinok. Rozhodnutie súdu o rozpore postupu podľa cudzieho predpisu sa nevyžaduje, ak ide o doručenie písomnosti alebo poučenie osoby podľa cudzieho predpisu.

(3) Na rozhodnutie podľa odsekov 1 a 2 je príslušný okresný súd, v ktorého obvode sa úkon právnej pomoci má vykonať.

§ 540

Úkony cudzích orgánov

(1) Cudzí orgány nemôžu na území Slovenskej republiky samostatne vykonávať úkony právnej pomoci.

(2) Cudzí konzulárny úrad s pôsobnosťou pre územie Slovenskej republiky môže vykonať z poverenia orgánov vysielajúceho štátu úkon na účely trestného konania pre tieto orgány len na základe súhlasu ministerstva spravodlivosti. Na doručenie písomnosti občanovi vysielajúceho štátu alebo na výsluch osoby, ak sa osoba dostaví dobrovoľne, súhlas ministerstva spravodlivosti netreba.

(3) Prítomnosť zástupcov cudzích orgánov a iných osôb na úkone právnej pomoci vykonávanom slovenským orgánom je možná iba na základe súhlasu prokurátora. Súd udeľuje takýto súhlas v prípade, ak bude úkon sám vykonávať.

§ 541

Doručovanie písomností

(1) Ak je písomnosť určená na doručenie adresátovi v Slovenskej republike vyhotovená v slovenskom jazyku alebo v jazyku, o ktorom je predpoklad, že vzhľadom na všetky okolnosti prípadu je adresátovi zrozumiteľný, alebo je k nej pripojený preklad do tohto jazyka a nežiada sa osobné doručenie, doručí sa adresátovi písomnosť podľa ustanovení tohto zákona na doručovanie do vlastných rúk. Doručiť zásielku uložením možno len pri opakovanom pokuse o doručenie.

(2) Ak písomnosť nie je vyhotovená v jazyku podľa odseku 1 a nie je k nej pripojený ani preklad do tohto jazyka, pričom dožadujúci orgán nebol povinný zabezpečiť podľa medzinárodnej zmluvy takýto preklad, vyhotovenie prekladu do slovenského jazyka zabezpečí orgán vykonávajúci právnu pomoc a následne písomnosť doručí podľa odseku 1. Inak bude písomnosť adresátovi doručená len vtedy, ak po poučení o možnosti odoprieť jej prevzatie je adresát ochotný ju prevziať.

(3) Ak dožadujúci orgán požiada o osobné doručenie písomností, doručia sa písomnosti adresátovi osobne. Doručovať podľa odseku 1 v takom prípade nie je možné, a ak sa ani pri opakovanom pokuse nepodarí písomnosti doručiť osobne, doručujúci orgán vráti dožiadanie nevybavené späť a v sprievodnom liste uvedie dôvody nevybavenia. Prevzatie písomnosti adresát potvrdí podpisom na doručenom liste dožadujúceho orgánu alebo do zápisnice doručujúceho orgánu. Ak adresát odoprie písomnosti prevziať z dôvodov uvedených v odseku 2, uvedie doručujúci orgán túto skutočnosť v doručenom liste dožiadaneho orgánu alebo v sprievodnom liste, ktorým dožiadanie vráti dožadujúcemu orgánu.

§ 542

Výsluch pod prisahou

(1) Ak o to žiada cudzí orgán, možno svedkov, znalcov a strany vypočuť pod prisahou; pred prisahou musia byť upozornení na význam výpovede a na následky krivej prisahy.

(2) Prisaha pre svedkov a účastníkov znie: „Prisahám na svoju česť a svedomie, že budem vypovedať pravdu a nič vedome nezamlčím.“.

(3) Prisaha pre znalcov znie: „Prisahám na svoju česť a svedomie, že posudok podám podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia. Vyhlasujem, že som si vedomý trestných následkov podania nepravdivého znaleckého posudku.“.

Štvrtý diel

Niektoré osobitné formy právnej pomoci

§ 543

Prevoz

(1) O povolení prevozu osoby územím Slovenskej republiky na účely trestného stíhania alebo výkonu trestu odňatia slobody v cudzine na základe žiadosti cudzích orgánov rozhoduje minister spravodlivosti. Počas prevozu sa obmedzí osobná sloboda prevážanej osoby na zabránenie jej úteku; na obmedzenie osobnej slobody prevážanej osoby sa použijú donucovacie prostriedky podľa osobitného predpisu.

(2) Povolenie prevozu na účely, ktoré predpokladajú spätný prevoz cez územie Slovenskej republiky po vykonaní úkonu v cudzine, je súčasne aj povolením pre tento spätný prevoz.

§ 544

**Cezhraničné sledovanie
a prenasledovanie**

(1) V súlade s podmienkami medzinárodnej zmluvy môže útvar Policajného zboru pri sledovaní alebo prenasledovaní osoby vstúpiť na územie iného štátu a pokračovať v sledovaní osoby alebo prenasledovaní osoby aj na území toho štátu.

(2) Príkaz na postup podľa odseku 1 vydáva predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor.

(3) Ak ide o vec, ktorá nestrpí odklad, je postup podľa odseku 1 možný aj bez príkazu na základe súhlasu prezidenta Policajného zboru. O tejto skutočnosti musí byť ihneď informovaný orgán, ktorý by bol inak oprávnený vydať príkaz podľa odseku 2.

(4) Cudzíe orgány môžu cezhraničné sledovanie alebo prenasledovanie na území Slovenskej republiky vykonať v súlade s podmienkami medzinárodnej zmluvy. Ak medzinárodná zmluva neurčuje, ktorý orgán Slovenskej republiky je príslušný udeliť súhlas s vykonaním cezhraničného sledovania alebo prenasledovania na území Slovenskej republiky, udeľuje takýto súhlas prezident Policajného zboru.

**Dočasné odovzdanie
osoby na vykonanie
úkonov do cudziny**

§ 545

(1) Na žiadosť cudzieho orgánu možno osobu nachádzajúcu sa vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia

slobody na území Slovenskej republiky dočasne odovzdať do cudziny na účely dokazovania.

(2) Osobu uvedenú v odseku 1 možno dočasne odovzdať len vtedy, ak

- a) nemá v konaní v cudzine postavenie obvineného a s dočasným odovzdaním súhlasí,
- b) jej neprítomnosťou sa nezmení účel väzby alebo výkonu trestu vykonávaného na území Slovenskej republiky, a
- c) dočasné odovzdanie neprimerane nepredĺži trvanie väzby, ktorá sa vykonáva na území Slovenskej republiky, alebo dočasné odovzdanie nepredĺži výkon trestu odňatia slobody vykonávaného na území Slovenskej republiky.

§ 546

(1) O povolení dočasného odovzdania osoby rozhoduje minister spravodlivosti. V rozhodnutí určí primeranú lehotu, v ktorej musí byť dočasne odovzdaná osoba vrátená na územie Slovenskej republiky.

(2) Po povolení dočasného odovzdania príkaz na premiestnenie osoby do cudziny vydá okresný súd, v ktorého obvode je osoba vo väzbe alebo výkone trestu odňatia slobody.

§ 547

(1) Doba, po ktorú bola osoba vo väzbe v cudzine, sa nezapočítava do lehôt podľa § 76. Rozhodnutie o tom urobí predseda senátu a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie.

(2) Doba uvedená v odseku 1 sa započíta do dĺžky výkonu trestu vykonávaného v Slovenskej republike.

(3) Proti rozhodnutiam podľa odseku 1 alebo 2 je prípustná sťažnosť.

§ 548

Ustanovenia § 545 až 547 sa použijú primerane aj na odovzdanie osoby do cudziny, aby sa mohla zúčastniť úkonu právnej pomoci vykonávaného na území iného štátu na žiadosť slovenských orgánov.

§ 549

Dočasné prevzatie osoby z cudziny na vykonanie úkonov

(1) Ak je v trestnom konaní na území Slovenskej republiky potrebná účasť inej osoby ako obvineného na účely dokazovania a táto osoba je v cudzine vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, požiada prokurátor alebo súd ministerstvo spravodlivosti o zabezpečenie dočasného odovzdania tejto osoby na územie Slovenskej republiky. V žiadosti uvedie, na aké úkony je prítomnosť osoby potrebná, a označí deň alebo časové obdobie, na ktoré je prítomnosť potrebné zabezpečiť.

(2) Ak dožiadaný štát povolí dočasné odovzdanie osoby na územie Slovenskej republiky, rozhodne predseda senátu a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie, že táto osoba bude počas dočasného odovzdania na území Slovenskej republiky vo väzbe. V uznesení

sa uvedie, že väzba sa začína dňom prevzatia tejto osoby na územie Slovenskej republiky.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 sa použijú primerane aj na odovzdanie osoby do cudziny, aby sa mohla zúčastniť úkonu právnej pomoci vykonávaného na území Slovenskej republiky na žiadosť cudzích orgánov.

§ 550

Odovzdanie veci

(1) Na žiadosť cudzieho orgánu možno vykonať zaistenie veci a jej následné odovzdanie do cudziny.

(2) Dožiadaný orgán môže odložiť odovzdanie zaistenej veci, ak ju slovenské orgány potrebujú v trestnom konaní.

(3) Pri odovzdávaní zaistenej veci dožiadaný orgán požiada cudzí orgán o jej vrátenie. Tohto práva sa však výslovne môže vzdať alebo môže súhlasiť s tým, aby vec bola vrátená priamo jej vlastníčkovi.

(4) Tieto ustanovenia sa použijú primerane aj na odovzdanie veci, ktorá bola zaistená u vydávanej osoby. Ak je to možné, takáto vec sa odovzdá cudzím orgánom súčasne s vydávanou osobou.

§ 551

Zaistenie majetku

(1) Za podmienok ustanovených v medzinárodnej zmluve môže súd na základe žiadosti cudzieho orgánu na návrh prokurátora rozhodnúť o predbežnom zaistení veci, účtu, cenných

papierov alebo iného majetku, ktorý sa nachádza na území Slovenskej republiky a ktorý patrí osobe, proti ktorej sa vedie v cudzine trestné stíhanie.

(2) O návrhu podľa odseku 1 je príslušný rozhodnúť okresný súd, v ktorého obvode sa nachádza majetok, ktorý sa má zaistiť.

(3) Okresný súd zruší predbežné zaistenie na základe podnetu cudzieho orgánu, ktorý o predbežné zaistenie požiadal. Okresný súd môže predbežné zaistenie zrušiť aj v prípade, že cudzí štát v primeranom čase nepožiadá o výkon cudzieho majetkového rozhodnutia týkajúceho sa zaisteného majetku.

§ 552

Informácie z registra trestov

Na prijatie žiadosti cudzieho orgánu o poskytnutie informácie z registra trestov je príslušná generálna prokuratúra.

ŠIESTA ČASŤ TROVY TRESTNÉHO KONANIA

Trovy trestného konania, ktoré znáša štát

§ 553

(1) Trovy nevyhnutné na vykonanie trestného konania vrátane trov vykonávacieho konania znáša štát; neznáša však vlastné trovy obvineného, zúčastnenej osoby a poškodeného ani výdavky spojené so zvolením obhajcu

a splnomocnenca. Štát však znáša trovy na povinnú obhajobu, ktoré vznikli obvinenému v dôsledku dovolania podaného ministrom spravodlivosti alebo generálnym prokurátorom.

(2) Obhajca, ktorý bol obvinenému ustanovený, má voči štátu nárok na odmenu a náhradu podľa tarify určenej osobitným predpisom, ak zákon neustanovuje inak.

(3) Zástupca z radov advokátov, ktorý bol ustanovený poškodenému podľa § 47 ods. 6, má voči štátu nárok na odmenu a náhradu podľa tarify určenej osobitným predpisom pre konanie o občianskoprávných veciach.

(4) O výške odmeny a náhrady rozhodne na návrh obhajcu alebo zástupcu z radov advokátov, ktorý bol ustanovený poškodenému podľa § 47 ods. 6, orgán činný v trestnom konaní, ktorého rozhodnutím sa trestné stíhanie právoplatne skončilo; v konaní pred súdom rozhodne predseda senátu súdu prvého stupňa alebo ním poverený vyšší súdny úradník.

(5) Proti rozhodnutiu podľa odseku 4 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 554

(1) Ak obvinený, svedok alebo iná osoba, ktorá bola o úkone riadne upovedomená alebo na úkon predvolaná, bezdôvodnou neúčastou spôsobí, že úkon sa v prípravnom konaní nemohol vykonať alebo hlavné pojednávanie alebo verejné zasadanie sa muselo odročiť, je povinný uhradiť náklady spojené s opakovaním úkonu alebo

s novým hlavným pojednávaním alebo verejným zasadnutím, ako aj náklady, ktoré vznikli osobe, ktorá sa na úkone zúčastnila, ak nemá nárok na náhradu nákladov štátom. O tom musia byť obvinený, svedok a ostatné osoby poučení.

(2) O výške náhrady podľa odseku 1 rozhodne orgán činný v trestnom konaní alebo súd, ktorého úkon bol zmarený alebo ktorý vykonal konanie na základe vedome nepravdivého oznámenia. V konaní pred súdom rozhodne predseda senátu alebo ním poverený vyšší súdny úradník.

(3) Výšku a spôsob úhrady zvýšených trov trestného konania podľa odseku 1 ustanoví všeobecne záväzný predpis, ktorý vydá ministerstvo spravodlivosti.

(4) Proti rozhodnutiu podľa odseku 2 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Povinnosť na náhradu trov trestného konania

§ 555

(1) Ak bol obžalovaný právoplatne uznaný za vinného, je povinný nahradiť štátu

- a) trovy spojené s výkonom väzby,
- b) trovy spojené s výkonom trestu odňatia slobody,
- c) vyplatenú odmenu a náhradu ustanovenému obhajcovi a ustanovenému zástupcovi z radov advokátov podľa § 47 ods. 6, ak nemá nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženu náhradu,

d) paušálnou sumou ostatné trovy, ktoré znáša štát.

(2) Úhradu trov spojených s výkonom väzby a s výkonom trestu odňatia slobody upravuje osobitný predpis.

(3) Paušálnu sumu podľa odseku 1 písm. d) ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo spravodlivosti.

(4) Ak poškodený nepreukázal, že ustanovenie zástupcu podľa § 47 ods. 6 bolo odôvodnené, je povinný nahradiť štátu trovy spojené s uplatňovaním jeho nároku.

§ 556

(1) Kto podal celkom bezvýsledne dovolanie alebo návrh na obnovu konania, je povinný nahradiť štátu trovy konania o tomto dovolaní alebo návrhu na obnovu konania, a to paušálnou sumou, ktorú ustanoví ministerstvo spravodlivosti všeobecne záväzným právnym predpisom. Ďalej je povinný nahradiť štátu odmenu a náhradu obhajcovi, ak bol v súvislosti s týmto konaním ustanovený, ak obvinený nemá nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženu odmenu.

(2) Povinnosť na náhradu podľa odseku 1 nepostihuje prokurátora a štátny orgán starostlivosti o mládež.

§ 557

Povinnosť na náhradu trov poškodeného

(1) Ak bol poškodenému aspoň sčasti priznaný nárok na náhradu ško-

dy, je odsúdený, ktorému bola povinnosť na náhradu škody uložená, povinný nahradiť mu trovy potrebné na účelne uplatnenie jeho nároku v trestnom konaní vrátane trov vzniknutých pribráním splnomocnenca.

(2) Súd môže podľa okolností prípadu rozhodnúť na návrh poškodeného o tom, že odsúdenému ukladá povinnosť nahradiť poškodenému celé trovy alebo ich časť, ktoré súvisia s účasťou poškodeného v trestnom konaní, a to aj v prípade, ak poškodenému nebol priznaný nárok na náhradu škody ani sčasti.

Rozhodovanie o povinnosti na náhradu trov trestného konania a o ich výške

§ 558

(1) O povinnosti na náhradu trov poškodeného a ich sume, ako aj o povinnosti na náhradu trov spojených s výkonom väzby a o povinnosti na náhradu odmeny a hotových výdavkov, ktoré boli uhradené štátom ustanovenému obhajcovi a ustanovenému zástupcovi z radov advokátov podľa § 47 ods. 6, rozhodne po právoplatnosti rozsudku predseda senátu súdu prvého stupňa alebo ním poverený súdny úradník.

(2) Pred rozhodnutím o povinnosti na náhradu trov trestného konania podľa § 555 ods. 1 písm. c) treba zistiť, či nie sú splnené podmienky na bezplatnú obhajobu, bezplatné zastupovanie poškodeného, obhajobu za zníženú náhradu alebo zastupovanie za zníženú náhradu.

(3) Proti rozhodnutiu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

§ 559

Ak trovy určené paušálnou sumou neboli zaplatené kolkovými známkami, rozhodne o povinnosti na ich náhradu po právoplatnosti rozsudku predseda senátu súdu prvého stupňa alebo ním poverený vyšší súdny úradník.

SIEDMA ČASŤ SPOLOČNÉ, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 560

Týmto zákonom sa preberajú právne akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie uvedené v prílohe.

§ 561

(1) Podrobnosti o organizácii práce a postupe pri vybavovaní trestných vecí okresnými súdmi a krajskými súdmi ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo spravodlivosti.

(2) Podrobnosti o podmienkach a postupe prokurátora pri konaní o dohode o vine a treste ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo spravodlivosti.

(3) Podrobnosti o tvorbe spisu vrátane číslovania listov a vyhotovovania jeho obsahu orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo spravodlivosti

po dohode s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky.

§ 562

(1) V sídle Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Košiciach sa okresným súdom podľa § 16 ods. 1 rozumie Okresný súd Bratislava I a Okresný súd Košice I. Vo veciach, ktoré sú v pôsobnosti vojenských súdov, sa okresným súdom podľa § 16 ods. 1 rozumie každý vojenský obvodový súd.

(2) Okresný súd v sídle krajského súdu je príslušný vykonať v prvom stupni konanie aj o trestných činoch podľa skôr účinných predpisov, ktoré svojou povahou a závažnosťou zodpovedajú trestným činom uvedeným v § 16 ods. 1.

(3) Rozhodnutia a opatrenia týkajúce sa výkonu rozsudkov vyhlásených najvyšším súdom ako súdom prvého stupňa vydáva Okresný súd Bratislava I a Vojenský obvodový súd v Bratislave.

§ 563

Ak sa vo všeobecne záväzných právnych predpisoch vyhlásených do účinnosti tohto zákona používa pojem orgán činný v trestnom konaní, rozumie sa tým prokurátor, policajt a súd podľa tohto zákona, pokiaľ z povahy veci nevyplýva, že sa ním rozumie iba prokurátor alebo policajt.

§ 564

(1) Trestné stíhanie začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona a úkony v ňom vykonané majú

rovnaké účinky ako trestné stíhanie začaté a úkony vykonané podľa tohto zákona.

(2) Lehoty na vyšetrovanie podľa tohto zákona začínajú plynúť odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona.

(3) Vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba na okresný súd pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, vykoná konanie okresný súd podľa doterajších predpisov. Konanie o riadnom opravnom prostriedku proti takému rozhodnutiu vykoná krajský súd podľa doterajších predpisov. Rovnako sa postupuje, ak vec postúpil okresnému súdu na vykonanie konania nepríslušný súd.

(4) Vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba na krajský súd na vykonanie konania v prvom stupni pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, vykoná konanie v prvom stupni príslušný krajský súd podľa doterajších predpisov. Konanie o riadnom opravnom prostriedku proti takému rozhodnutiu vykoná najvyšší súd podľa doterajších predpisov. Rovnako sa postupuje, ak vec postúpil krajskému súdu na vykonanie konania v prvom stupni nepríslušný súd.

(5) Konaním podľa odsekov 3 a 4 sa rozumie aj konanie o dôvodoch a lehotách väzby podľa doterajších predpisov vrátane konania o návrhu na predĺženie lehoty väzby najvyšším súdom.

(6) Ustanovenia odsekov 3 a 4 nepatria pre ďalšie konanie v takej veci, ak súd za účinnosti tohto zákona prá-

voplatne vrátil vec prokurátorovi na došetrenie.

(7) Vo veciach, v ktorých sa začala väzba pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, začnú plynúť lehoty, v ktorých treba rozhodnúť v prípravnom konaní o predĺžení lehoty väzby odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona; tým nie sú dotknuté ustanovenia o prípustnom trvaní väzby okrem prípadov, ak bolo právoplatne rozhodnuté o predĺžení lehoty väzby pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona na čas dlhší, ako sú lehoty uvedené v § 76 ods. 6 alebo 7; v týchto prípadoch sa skončí lehota väzby najneskôr uplynutím troch mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona. Lehoty rozhodné pre dĺžku väzby podľa § 76 ods. 6 a 7 sa určia podľa trestnej sadzby ustanovenej na stíhaný skutok Trestným zákonom účinným v čase rozhodovania. Rovnako sa určia lehoty rozhodné pre dĺžku väzby, ak je páchateľ obvinený po dni nadobudnutia účinnosti tohto zákona za trestný čin spáchaný pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona.

§ 565

Oznamovacia povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu podľa § 114 ods. 8 a § 115 ods. 8 vzniká vo veciach, v ktorých bol vydaný príkaz na vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov podľa § 114 ods. 2 a príkaz na odpočúvanie a záznam telekomuni-

kačnej prevádzky podľa § 115 ods. 3 po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

§ 566

(1) V konaní o sťažnosti pre porušenie zákona podanej pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa postupuje podľa doterajšieho zákona.

(2) Na konanie o dovolaní vo veciach, v ktorých by podľa doterajších predpisov bol príslušný Najvyšší súd Českej a Slovenskej Federatívnej republiky vykonať konanie o sťažnosti pre porušenie zákona, je príslušný Najvyšší súd Slovenskej republiky, ak orgán, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni, mal sídlo na území Slovenskej republiky.

(3) Na konanie o dovolaní vo veciach, v ktorých rozhodol bývalý Štátny súd alebo bývalý Najvyšší súd ako súd prvého stupňa, je príslušný Najvyšší súd Slovenskej republiky, ak by podľa doteraz platných predpisov bol vo veci príslušný v prvom stupni konať súd so sídlom na území Slovenskej republiky.

§ 567

(1) Ak bola právoplatne povolená obnova konania pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, na pokračovanie konania sa použijú ustanovenia tohto zákona, ak sú pre obvineného priaznivejšie.

(2) Ak sa o podanom návrhu na obnovu konania ešte nekonalo alebo do dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona nebolo o návrhu na povolenie obnovy konania právoplatne rozhod-

nuté, koná sa podľa tohto zákona, ak je to pre obvineného priaznivejšie.

(3) Ak rozhodnutie, proti ktorému smeruje návrh na obnovu konania, vydal v prvom stupni už nejestvujúci súd, rozhoduje o návrhu na obnovu konania ten súd, ktorý by bol podľa tohto zákona vecne a miestne príslušný; ak rozhodoval v prvom stupni bývalý Štátny súd, rozhoduje o návrhu na obnovu konania okresný súd v sídle krajského súdu alebo vojenský obvodový súd, ktorý by bol podľa tohto zákona vo veci miestne príslušný.

§ 568

Zrušuje sa zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení zákona č. 57/1965 Zb., zákona č. 58/1969 Zb., zákona č. 149/1969 Zb., zákona č. 48/1973 Zb., zákona č. 29/1978 Zb., zákona č. 43/1980 Zb., zákona č. 159/1989 Zb.,

zákona č. 178/1990 Zb., zákona č. 303/1990 Zb., zákona č. 558/1991 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 6/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 156/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 178/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 247/1994 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 222/1998 Z. z., zákona č. 256/1998 Z. z., zákona č. 272/1999 Z. z., zákona č. 173/2000 Z. z., zákona č. 366/2000 Z. z., zákona č. 253/2001 Z. z., zákona č. 182/2002 Z. z., zákona č. 215/2002 Z. z., zákona č. 422/2002 Z. z., zákona č. 457/2003 Z. z., zákona č. 458/2003 Z. z., zákona č. 403/2004 Z. z., zákona č. 537/2004 Z. z., zákona č. 652/2004 Z. z. a zákona č. 122/2005 Z. z.

§ 569

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2006.

Ivan Gašparovič v. r.
Pavol Hrušovský v. r.
Mikuláš Dzurinda v. r.

**ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNÝCH
AKTOV EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV A EURÓPSKEJ ÚNIE**

1. Rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV z 15. marca 2001 o postavení obetí v trestnom konaní (Ú. v. ES L 82, 22. 2. 2001).
2. Rámcové rozhodnutie Rady 2002/465/SVV z 13. júna 2002 o spoločných vyšetrovacích tímoch (Ú. v. ES L 162, 20. 6. 2002).

Komentár k Trestnému poriadku č. 301/2005 Z. z.

*Komentár spracovali pod vedením vedúceho autorského kolektívu
JUDr. Jozefa Čentéša, PhD.:*

§ 1 až § 24:	<i>JUDr. Jaroslav Palkovič</i>
§ 25 až § 54:	<i>JUDr. Peter Sepeši</i>
§ 55 až § 70:	<i>JUDr. Marek Sivák</i>
§ 71 až § 118:	<i>Mgr. Peter Šuftiarský</i>
§ 119 až § 161:	<i>JUDr. Ján Zanolit</i>
§ 162 až § 195:	<i>JUDr. Anna Magvašiová</i>
§ 196 až § 215:	<i>JUDr. Jozef Čentéš, PhD.</i>
§ 216 až § 227:	<i>JUDr. Maroš Žilinka</i>
§ 228 až § 231:	<i>JUDr. Jozef Čentéš, PhD.</i>
§ 232 a § 233:	<i>JUDr. Maroš Žilinka</i>
§ 234 až § 236:	<i>JUDr. Jozef Čentéš, PhD.</i>
§ 237 až § 329:	<i>JUDr. Milan Karabín</i>
§ 330 až § 335:	<i>JUDr. Maroš Žilinka</i>
§ 336 až § 347:	<i>JUDr. Anna Magvašiová</i>
§ 348 až § 362:	<i>JUDr. Jaroslav Palkovič</i>
§ 363 až § 405:	<i>Mgr. Ľubica Chápiková</i>
§ 406 až § 468:	<i>JUDr. Anton Fábry, CSc.</i>
§ 469 až § 476:	<i>Mgr. Peter Šuftiarský</i>
§ 477 až § 552:	<i>Mgr. Alica Kováčová, PhD.</i>
§ 553 až § 559:	<i>Mgr. Juraj Novocký</i>
§ 560 až § 569:	<i>JUDr. Jozef Čentéš, PhD.</i>

Právne predpisy:

- Ústava** – zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, v znení neskorších predpisov
- TZ** – zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon
- TP** – zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok
- ZEZR** – zákon č. 403/2004 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze
- ZPR** – zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov
- ZS** – zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- ZŠSaÚŠP** – zákon č. 458/2003 Z. z. o zriadení Špeciálneho súdu a Úradu špeciálnej prokuratúry a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- ZoP** – zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov
- ZoPP** – zákon č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry v znení neskorších predpisov
- ZPZ** – zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov
- ZoŽP** – zákon č. 57/1998 Z. z. o Železničnej polícii v znení neskorších predpisov
- ZSIS** – zákon č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov
- ZoOP** – zákon č. 564/1991 Z. z. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov
- ZA** – zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii
- ZPaMÚ** – zákon č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch v znení neskorších predpisov
- ZZT** – zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch
- ZVTOS** – zákon č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody
- ZVV** – zákon č. 156/1993 Z. z. o výkone väzby
- ZVJS** – zákon č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže
- ZRT** – zákon č. 311/1999 Z. z. o registri trestov v znení neskorších predpisov
- ZUS** – zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- ZVS** – zákon č. 370/1997 Z. z. o vojenskej službe
- ZVP** – zákon č. 124/1992 Zb. o vojenskej polícii
- ZBP** – zákon č. 320/2002 Z. z. o brannej povinnosti
- ZSZaS** – zákon č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- ZOaPL** – zákon č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov
- OZ** – zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov

- OSP** – zákon č. 99/1963 Zb. *Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov*
- ObZ** – zákon č. 513/1991 Zb. *Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov*
- ZR** – zákon č. 36/2005 Z. z. *o rodine*
- ZoNV** – zákon č. 452/2004 Z. z. *o náhradnom výživnom v znení neskorších predpisov*
- ZoSOD** – zákon č. 305/2005 Z. z. *o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov*
- ZKR** – zákon č. 7/2005 Z. z. *o konkurze a reštrukturalizácii*
- ZP** – zákon č. 311/2001 Z. z. *Zákonník práce v znení neskorších predpisov*
- ŽZ** – zákon č. 455/1991 Zb. *živnostenský zákon v znení neskorších predpisov*
- DVZ** – zákon č. 202/1995 Z. z. *Devízový zákon v znení neskorších predpisov*
- CZ** – zákon č. 199/2004 Z. z. *Colný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov*
- ZoB** – zákon č. 483/2001 Z. z. *o bankách v znení neskorších predpisov*
- ZSDP** – zákon č. 511/1992 Zb. *o správe daní a poplatkov a o zmenách v systéme územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov*
- ZŽP** – zákon č. 17/1992 Zb. *o životnom prostredí v znení neskorších predpisov*
- ED EX** – *Európsky dohovor o extradícii č. 24 z 13. 12. 1957, publikovaný pod č. 549/1992 Zb.*
- ED Exd** – *Dodatkový protokol k Európskemu dohovoru EX č. 86 z 15. 10. 1975, publikovaný pod č. 10/1997 Z. z.*
- ED Exd2** – *II. dodatkový protokol k Európskemu dohovoru EX č. 98 zo 17. 3. 1978, publikovaný pod č. 11/1997 Z. z.*
- ED VP** – *Európsky dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach č. 30 z 20. 4. 1959, publikovaný pod č. 550/1992 Zb.*
- ED VPd** – *Dodatkový protokol k Európskému dohovoru VP č. 99 zo 17. 3. 1978, publikovaný pod č. 12/1992 Zb.*
- ED VPd2** – *II. dodatkový protokol k Európskemu dohovoru VP č. 182 z 8. 11. 2001, publikovaný pod č. 165/2005 Zb.*
- ED TK** – *Európsky dohovor o odovzdávaní trestného konania č. 73 z 15. 5. 1972, publikovaný pod č. 551/1992 Zb.*
- ED OO** – *Európsky dohovor o odovzdávaní odsúdených osôb č. 112 z 21. 3. 1983, publikovaný pod č. 553/1992 Zb.*
- EDĽP** – *Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd publikovaný pod č. 209/1992 Zb.*

Úrady a inštitúcie

- EÚ** – Európska únia
ES – Európske spoločenstvo
ESLP – Európsky súd pre ľudské práva
MTS – Medzinárodný trestný súd
OSN – Organizácia spojených národov
RE – Rada Európy
SR – Slovenská republika
ČR – Česká republika
prezident – Prezident Slovenskej republiky
ústavný súd – Ústavný súd Slovenskej republiky
národná rada – Národná rada Slovenskej republiky
najvyšší súd – Najvyšší súd Slovenskej republiky
súdna rada – Súdna rada Slovenskej republiky
ministerstvo spravodlivosti – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
minister spravodlivosti – minister spravodlivosti Slovenskej republiky
ministerstvo zahraničných vecí – Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky
minister zahraničných vecí – minister zahraničných vecí Slovenskej republiky
ministerstvo vnútra – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
minister vnútra – minister vnútra Slovenskej republiky
generálna prokuratúra – Generálna prokuratúra Slovenskej republiky
generálny prokurátor – generálny prokurátor Slovenskej republiky

Ostatné orgány:

- M** – ministerstvo (okrem vyššie uvedených ministerstiev)
MO – Ministerstvo obrany SR
MF – Ministerstvo financií SR
MZ – Ministerstvo zdravotníctva SR
MPSVaR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MK – Ministerstvo kultúry
MP – Ministerstvo pôdohospodárstva SR
MH – Ministerstvo hospodárstva SR
M ŽP – Ministerstvo životného prostredia SR
SKŽP – Slovenská komisia životného prostredia

SIŽP	– Slovenská inšpekcia životného prostredia
ObÚŽP	– obvodný úrad životného prostredia
KÚŽP	– krajský úrad životného prostredia
DÚ	– daňový úrad
CÚ	– colný úrad
PZ	– Policajný zbor Slovenskej republiky
ZVJS	– Zbor väzenskej a justičnej stráže

Ostatné skratky:

MD	– Medzinárodný dohovor
MZ	– Medzinárodná zmluva
ED	– Európsky dohovor
D	– dohovor
zák.	– zákon
nariadenie	– nariadenie vlády
vyhláška	– vyhláška ministerstva
oznámenie	– oznámenie ministerstva
publ.	– publikovaný
nasl.	– nasledujúci
ods.	– odsek
Z. z.	– Zbierka zákonov SR
Ú. v. EÚ	– Úradný vestník Európskej únie
Ú. v. ES	– Úradný vestník Európskeho spoločenstva
RR	– Rámcové rozhodnutie Rady Európskej únie
R	– rozhodnutie uverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk
Ús	– rozhodnutia uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky
kán.	– kánon
NZ	– neverejné zasadnutie
TS	– trestné stíhanie
HP	– hlavné pojednávanie
PK	– prípravné konanie
VZ	– verejné zasadnutie
TČ	– trestná činnosť
TP	– trestný poriadok

TK	– trestné konanie
vzpp	– všeobecne záväzný právny predpis
ŽP	– životné prostredie

Pojmy:

súd – pozri § 10 ods. 4

orgán činný v trestnom konaní – pozri § 10 ods. 1

predseda súdu, sudca a prisediaci – pozri § 12 ods. 2, ZS

predseda senátu, samosudca – pozri § 10 ods. 2 a ZS

sudca pre prípravné konanie – pozri § 10 ods. 3

prokurátor – pozri čl. 149 – 151 Ústavy, § 12 ods. 1 a ods. 5, ZoP, ZoPP

policajt – pozri § 10 ods. 8

vyšetrovateľ – pozri § 10 ods. 8 písm. a)

obhajca – pozri § 36, ZA

obvinený – pozri § 33

poškodený – pozri § 46

svedok – pozri § 127

zúčastnená osoba – pozri § 45

dôveryhodná osoba – pozri § 4 ods. 4

splnomocnenec – pozri § 53

mladistvý – pozri § 94 ods. 1 TZ, § 291

vojak – § 128 ods. 3 TZ

Poznámky:

- Vydávaná osoba – termín používaný výhradne na účely tohto výkladu na skrátenie pojmu „osoba, o ktorej vydanie do cudziny ide“.
- V prípade, ak sa v texte Trestného poriadku používa odkaz na iné ustanovenie Trestného poriadku, použije sa len označenie tohto ustanovenia, bez označenia právneho predpisu. Obdobne sa postupuje aj vo vzťahu k Trestnému zákonu.
- V prípade judikátov autori Komentára do ich textu zapracovali označenie ustanovení nového TZ a TP. V takomto prípade, je za textom judikátov použité slovné spojenie – (upravené znenie). Takto upravené znenie judikátov je použiteľné iba na účely výkladu tohto Komentára.

K § 1

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. V tomto smere zabezpečuje TP zachovávanie ústavnosti, a to tým, že stanovuje povinnosti pre tieto subjekty.

Orgán činný v trestnom konaní – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1.

Súd – podľa čl. 141 ods. 1 Ústavy súdmi treba rozumieť nezávislé a nestranné štátne orgány, ktorým bol Ústavou zverený výkon súdnictva v Slovenskej republike. TP v ustanovení § 10 ods. 4 stanovuje, čo treba rozumieť súdom podľa tohto zákona – bližšie pozri vysvetlivky k ustanoveniu § 10 ods. 4 TP.

Trestné činy – podľa čl. 49 Ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom, a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie. Podľa ustanovenia § 8 TZ trestný čin je protiprávny čin, ktorého znaky sú uvedené v tomto zákone, ak tento zákon neustanovuje inak – bližšie pozri § 8 TZ.

Náležite zistené – za náležité zistenie trestného činu orgánmi trestnými činnými v trestnom konaní a súdom treba považovať také objasnenie skutkového stavu, ktorý umožňuje týmto orgánom urobiť príslušné rozhodnutie.

Páchatel' trestného činu – podľa § 19 TZ je ním ten, kto trestný čin spáchal sám; môže ním byť len fyzická osoba. V prípade ustanovenia § 1 TP však pojem páchatel' trestného činu treba vykladať extenzívne, a to preto, že účelom TP nie je len spravodlivé potrestanie páchatel'ov, ale aj potrestanie úmyselnej účasti ďalších osôb na páchaní trestnej činnosti, teda spolupáchatel'ov aj účastníkov trestných činov – bližšie pozri § 19, § 20, § 21 TZ.

Základné práva a slobody fyzických a právnických osôb – právny základ pre základné práva a slobody poskytuje druhá hlava Ústavy. Ich ochrana je však upravená aj v iných právnych prepisoch (napr. § 11 – § 16 OZ). Povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní ako i súdu je postupovať tak, aby základné práva a slobody boli obmedzené len v rozsahu v akom to zákon umožňuje. Taktiež sú povinní organizovať svoju činnosť v duchu dôsledného dodržiavania zákona tak, aby upevňovala v občanoch vieru v spravodlivosť postupu orgánov činných v trestnom konaní i v rozhodovanie súdov tak, aby ich viedla k dôslednému zachovávaní zákonov i plneniu povinností voči spoločnosti a štátu, ako i rešpektovaniu základných práv a slobôd občanov fyzických a právnických osôb.

R 84/2003-I: Práva a povinnosti vyplývajúce z trestnoprocených vzťahov medzi orgánmi činnými v trestnom konaní a ostatnými osobami sú upravené TP vrátane vzťahu medzi súdom a podľa § 40 ods. 1 TP súdom ustanoveným obhajcom obvineného, pokiaľ sa týka nároku obhajcu na odmenu a náhradu hotových výdavkov (§ 553 ods. 2 TP). (Upravené znenie).

K § 2

Ods. 1: Zásada stíhania len zo zákonných dôvodov vyplýva z dikcie čl. 17 Ústavy. Je najdôležitejšou zásadou trestného konania. Dôvodom trestného stíhania môže byť len odô-

vodnené podozrenie zo spáchania trestného činu, pričom musí byť dodržaný postup ustanovený TP. Táto zásada je procesným doplnkom zásady „nullum crimen sine lege“, ktorá v trestnom práve hmotnom predstavuje zásadu zákonnosti. Ide však nielen o zásadu trestného práva, ale aj o zásadu ústavnú, preto má prednosť pred záujmom na náležitom zistení skutkového stavu, pri ktorom vždy musí byť zákonnosť zachovávaná. Skutkový stav nemožno zisťovať spôsobom, ktorý odporuje zákonu.

Kedy môže byť niekto stíhaný ako obvinený pre spáchanie trestného činu (§ 33), ustanovuje § 206. Aj keď sú splnené predpoklady podľa ustanovenia § 206, nemožno trestné stíhanie začať alebo v ňom pokračovať, ak je daný niektorý z prípadov neprípustnosti trestného stíhania uvedených v ustanovení § 9. To isté platí aj v prípade vyňatia z právomoci orgánov činných v trestnom konaní (§ 8).

Stíhať podľa TP možno len pre trestný čin, nie pre priestupok.

Pozri vysvetlivky k § 71 ods. 1.

Ods. 2: V uvedenom ustanovení je obsiahnutá tzv. zásada zdržanlivosti. Táto obsahovo súvisí so zásadami prezumpcie nevinny a stíhania len zo zákonných dôvodov. Vzťahuje sa však nielen na osobu, voči ktorej sa konanie vedie, ale najmä na iné osoby, ktoré v rámci trestného konania vystupujú. Práve pri nich je dôležité, aby ich základné práva a slobody boli rešpektované a zároveň v prípadoch, keď trestné právo procesné umožňuje zásahy do nich, aby tieto boli robené len v takom rozsahu, v akom to odôvodňuje účel trestného konania.

Ods. 3: Základným ľudským právam a slobodám poskytuje ochranu najmä Ústava a v nadväznosti na ňu iné zákony. Legislatívny vývoj v oblasti rozhodovania o zásahoch do týchto práv a slobôd pred začatím trestného konania alebo v prípravnom konaní postupne presúval tieto kompetencie z prokurátora na sudcu. Rekodifikácia trestného práva priniesla nový inštitút, tzv. sudcu pre prípravné konanie, ktorý okrem prípadov, keď TP výslovne stanovuje inak, má výlučné právo rozhodovať v uvedenej oblasti.

Postup pred začatím trestného stíhania – pozri vysvetlivky k § 196, § 197, § 198.

Prípravné konanie – pozri § 10 ods. 14, § 199 a nasl.

Sudca pre prípravné konanie – pozri § 10 ods. 3.

Ods. 4: V uvedenom ustanovení je obsiahnutá zásada prezumpcie nevinny, ktorá je spojená so všeobecným demokratickým princípom (presumptio boni viri); každý občan je poriadny, pokiaľ nebude dokázaný opak. Prezumpcia nevinny však neznamená, že počas trestného konania orgány činné v trestnom konaní a taktiež súd nenadobudnú príslušný stupeň presvedčenia o vine osoby, voči ktorej sa konanie vedie. Predpokladom vzniesenia obvinenia podľa § 206 je, aby policajt vzhľadom na zistený skutkový stav nadobudol presvedčenie, že je dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala konkrétna osoba. Na to, aby prokurátor podal obžalobu, sa taktiež vyžaduje, aby ho zistený skutkový stav presvedčil o tom, že je dôvodným postavenie obvineného pred súd. Zásada prezumpcie nevinny zabezpečuje osobe, voči ktorej sa konanie vedie, že sa s ňou bude zaobchádzať ako s nevin-

nou. Teda, že nepreukázaná vina má rovnaké dôsledky, ako preukázaná nevina. Osoba, voči ktorej sa konanie vedie, nemá povinnosť preukazovať svoju nevinu, ale naopak, túto povinnosť majú orgány činné v trestnom konaní. V prípade pochybností ohľadom viny potom platí „in dubio pro reo“; v pochybnosti v prospech žalovaného.

Zásadu prezumpcia nevinu obsahuje aj Ústava (čl. 50 ods. 2) a taktiež medzinárodné zmluvy: Všeobecná deklarácia ľudských práv prijatá Organizáciou Spojených národov 10. decembra 1948 (čl. II ods. 1), Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd publikované vo forme oznámenia FMZV č. 209/1992 Zb. v čl. 6 ods. 2 (ďalej len „EDLS“) a Listina základných práv a slobôd (čl. 40 ods. 2).

Odsudzujúci rozsudok – pozri § 163, § 165, § 284.

Právoplatnosť rozsudku – pozri § 183.

Ods. 5: Spáchaním trestného činu vzniká hmotný trestnoprávny vzťah medzi páchatelom tohto trestného činu a štátom. Je v záujme štátu, aby fyzické osoby, právnické osoby boli chránené pred takýmto konaním. Za týmto účelom na páchatela výchovne pôsobí, ale taktiež mu ukladá sankcie podľa zákona. Štát v právnych vzťahoch koná prostredníctvom štátnych orgánov. V trestnom konaní, prostredníctvom ktorého sa realizuje hmotné trestné právo, zastupuje štát prokurátor.

Ustanovenie ods. 5 taktiež vyjadruje zásadu legality. Zásada legality určuje pravidlo, že prokurátor je povinný stíhať všetky trestné činy, o ktorých sa dozvedel.

Výnimky z tejto zásady sú upravené priamo v TP, ale taktiež môžu vyplývať z medzinárodnej zmluvy vyhlásenej spôsobom ustanoveným zákonom alebo rozhodnutia medzinárodnej organizácie, ktorým je Slovenská republika viazaná. TP upravuje:

- a) prípady, kedy prokurátor nesmie začínať trestné stíhanie – § 8, § 9, § 211, a § 7 ods. 2 TZ;
- b) prípady, kedy prokurátor nemusí, ale môže stíhať – § 216 ods. 1, § 215 ods. 2, § 218 ods. 1, § 220, a § 232.

Príkladom vyhlásenej medzinárodnej zmluvy je D o odovzdávaní osôb odsúdených k trestu odňatia slobody k výkonu trestu v štáte, ktorého sú štátnymi občanmi (vyhláška č. 123/1980 Zb.).

Ods. 6: V tomto ustanovení je obsiahnutá zásada oficiality, ktorá je platná pre všetky orgány činné v trestnom konaní (§ 10 ods. 1) a súdy (§ 10 ods. 4) a znamená, že tieto orgány vykonávajú úkony trestného konania na základe svojej úradnej povinnosti. Táto zásada platí pre celé trestné konanie (§ 10 ods. 14).

Zásada oficiality je prelomená predovšetkým dispozíciou poškodeného súhlasíť s trestným stíhaním za podmienok uvedených v § 211, zásadou obžalovacou (§ 2 ods. 15) a tiež podmienením konania o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu podaním oprávnenej osoby (§ 186, § 307, § 308, § 345, § 355, § 369 a § 369).

Trestný poriadok obsahuje aj ďalšie výnimky zo zásady oficiality:

- a) *súd rozhoduje o nároku na náhradu škody len na základe návrhu poškodeného (§ 46 ods. 3, 4);*
- b) *sudca pre prípravné konanie rozhoduje v prípravnom konaní o zásahoch do základných práv a slobôd len na návrh prokurátora (§ 72 ods. 2, § 73 ods. 1, § 76, § 77, § 79 ods. 2, § 85, § 100 ods. 1, § 114 ods. 2, § 148 ods. 3);*
- c) *ten, kto svedka predvolal, resp. predseda senátu, rozhoduje o svedočnom, len ak si svedok svoj nárok uplatní spôsobom stanoveným TP (§ 140 ods. 1);*
- d) *ten, kto znalca pribral rozhoduje o výške odmeny za znalecký úkon len na návrh znalca (§ 152, § 3 ZZT);*
- e) *predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor podľa § 426 ods. 2;*
- f) *predseda senátu môže z dôležitých dôvodov odložiť výkon peňažného trestu alebo povoliť jeho splácanie po častiach len na návrh odsúdeného (§ 430 ods. 1);*
- g) *súd rozhoduje o zahladení odsúdenia len na žiadosť odsúdeného, osôb, ktoré by mohli v prospech odsúdeného podať odvolanie, alebo na návrh záujmového združenia uvedeneho v § 4 ods. 2; pred uplynutím doby uvedenej v § 92 ods. 1 TZ môže tak urobiť len odsúdený (§ 469);*
- h) *orgán činný v trestnom konaní, ktorého rozhodnutím bolo trestné stíhanie právoplatne skončené, resp. predseda senátu súdu prvého stupňa alebo ním poverený vyšší súdny úradník, o výške a náhrade podľa tarify obhajcu rozhoduje na jeho návrh (§ 553 ods. 4).*

Orgány činné v trestnom konaní musia prejednávať väzobné trestné veci čo najrýchlejšie s dodržiavaním občianskych práv garantovaných Ústavou. Táto požiadavka nadväzuje aj na článok 6 EDĽP.

Posledná veta tohto odseku vyjadruje zásadu, že petíciou sa nesmie zasahovať do nezávislosti orgánov činných v trestnom konaní (§ 10 ods. 1) ani súdu (§ 10 ods. 4).

Petičné právo upravuje zákon č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení neskorších predpisov.

Ods. 7: *Na právo na stíhanie len zo zákonných dôvodov uvedené v odseku 1 nadväzuje právo na zákonný proces, t. j. na proces vykonaný nestranným a nezávislým súdom – spravodlivo a v primeranej lehote tak, aby sa na ňom mohol obvinený osobne zúčastniť, a k vykonávaným dôkazom zaujať svoje stanovisko. Pod spravodlivým procesom treba rozumieť procesný postup, ktorý je v súlade s Ústavou, TP ale taktiež so zásadami, z ktorých TP vychádza a na ktorých je postavený. Primeranosť lehoty, v ktorej má byť trestné konanie skončené, nemožno určiť pre všetky prípady rovnako. Celková dĺžka konania závisí jednak od objektívnych faktorov (rozsah trestnej činnosti, zložitnosť dokazovania, existencia dôkazov) a jednak od subjektívnych faktorov (ochota svedkov k spolupráci, správanie obvineného a jeho obhajcu). Z týchto dôvodov možno objektívne určiť primeranosť dĺžky trestného konania len pre konkrétny prípad. Obtiažnosť veci, ktorá má vplyv na dĺžku*

konania, však nemôže vzhľadom na pravidlo „iura novit curia“ nikdy spočívať v zložitosti právnej kvalifikácie skutku.

Právo zúčastniť sa na procese a právo vyjadrovať sa k vykonávaným dôkazom sú možnosťami na uplatnenie práva obvineného na obhajobu, ide však o právo a nie o povinnosť. Povinnosť konať v súlade so zásadou oficiality majú orgány činné v trestnom konaní a súd.

Ods. 8: Ak bola osoba, voči ktorej sa viedlo trestné konanie, právoplatne odsúdená alebo oslobodená spod obžaloby, novému trestnému stíhaniu bráni prekážka rozhodnutej veci („res iudicatae“).

V ustanovení tohto odseku je upravená procesná zásada „ne bis in idem“ (nie dvakrát v tej istej veci). Rovnakú zásadu pozná aj trestné právo hmotné. Ich obsah je však odlišný. Hmotnoprávna zásada „ne bis in idem“ požaduje, aby tá istá skutočnosť nebola braná do úvahy dvakrát. Teda napríklad, ak určitá skutočnosť podmieňuje použitie ustanovení koalifikovanej skutkovej podstaty, nemožno túto skutočnosť použiť aj ako prirážajúcu okolnosť.

Použitie mimoriadnych opravných prostriedkov však nie je v rozpore s touto zásadou. Dôvodom je to, že skutočnosti, ktoré odôvodňujú ich použitie, sú také významné, že požiadavka právnej istoty musí pred nimi ustúpiť.

Odsúdiť možno obžalovaného iba rozhodnutím (rozsudkom) súdu. K právoplatnosti rozsudku pozri § 183.

Oslobodenie spod obžaloby – pozri § 284.

Mimoriadnymi opravnými prostriedkami sú:

- a) zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní (§ 363 až § 367);
- b) dovolanie (§ 368 až § 392) a
- c) obnova konania (§ 393 až § 405).

Ods. 9: Medzi najvýznamnejšie práva osoby, voči ktorej sa vedie trestné konanie, patrí právo na obhajobu. Zdôrazňuje ho EDLP (čl. 6 ods. 3), Listina základných práv a slobôd a Ústava (čl. 50 ods. 3).

Jednotlivé čiastkové oprávnenia vyplývajúce z práva na obhajobu sa nachádzajú vo viacerých ustanoveniach TP.

Ustanovenie tohto odseku zakotvuje obhajovacia zásada, ktorej úlohou je poskytnúť osobe, voči ktorej sa vedie trestné konanie, možnosť brániť sa, a tým prispieť k tomu, aby bol sankcionovaný len páchatel' trestného činu, spôsobom a v rozsahu, ktorý upravuje TZ, a aby pri rozhodovaní o treste boli zohľadnené všetky skutočnosti, ktoré sú v prospech páchatela. Právo na obhajobu môže osoba, voči ktorej sa vedie trestné konanie, uplatňovať sama, alebo prostredníctvom svojho obhajcu, prípadne sa môže rozhodnúť neuplatňovať ho.

Realizáciu obhajovacej zásady možno nájsť napríklad v § 33, § 34, § 35, § 36 a nasl., § 121 a nasl., § 258 a nasl., § 274, § 275.

Ods. 10: Uvedený odsek obsahuje zásadu náležitého zistenia skutkového stavu a zásadu vylhľadávaciu.

Orgány činné v trestnom konaní a súd postupujú v konaní tak, aby náležite zistili skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom pre ich rozhodnutie. Podmienka náležite zistiť skutkový stav veci, znamená, že v trestnom konaní musia byť všetky okolnosti trestného činu zistené v takom rozsahu, aby bolo možné vzhľadom na konkrétne štádium trestného konania rozhodnúť. Zisťuje sa skutok, ktorý je predmetom konania, vo všetkých okolnostiach majúcich význam pre rozhodnutie. Vždy však spôsobom, ktorý zákon určuje.

Vyhľadávacia zásada je dôsledkom zásady oficiality v dokazovaní (ods. 6).

Dôkazy môžu obstarávať aj strany, ide však o ich právo, nie povinnosť.

Orgány činné v trestnom konaní postupujú v konaní tak, aby bol skutkový stav veci zistený čo najúplnejšie, aby mohli byť zohľadnené všetky skutočnosti svedčiace pre aj proti osobe, proti ktorej sa konanie vedie. Vždy však v súlade s ostatnými zásadami trestného konania.

Orgány činné v trestnom konaní – pozri § 10 ods. 1.

Dôkaz – pozri § 119 ods. 2.

Strana – pozri § 10 ods. 10.

Obvinený – pozri § 33.

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Ods. 11: TP oproti doterajšej právnej úprave posilňuje proky kontradiktórnosti trestného konania. V súlade s tým je najmä na stranách, aby v konaní pred súdom navrhovali dôkazy a taktiež ich spravidla vykonávali. V ustanovení tohto odseku sa však zakotvuje právo súdu vykonať aj dôkazy, ktoré strany nenavrhlí, čím sa zachováva možnosť súdu ovplyvňovať priebeh konania pred súdom. Zároveň sa v tomto ustanovení dáva stranám právo, aby zabezpečili dôkaz, ktorý navrhli.

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Dôkaz – pozri § 119 ods. 2.

Strana – pozri § 10 ods. 10.

Ods. 12: V tomto ustanovení je vyjadrená zásada voľného hodnotenia dôkazov. V TP sa výslovne ustanovuje, že súd a orgány činné v trestnom konaní môžu brať do úvahy len dôkazy, ktoré boli získané zákonným spôsobom (§ 119).

Zákon neustanovuje nijaké pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti, ani váhy jednotlivých dôkazov. Pre hodnotenie dôkazov nemá priamo zo zákona určený význam skutočnosť, ktorú subjekt dôkazy obstaral. V konkrétnom prípade však ide o skutočnosť, ktorú orgány činné v trestnom a súd hodnotia rovnako ako všetky iné okolnosti prípadu.

Orgán činný v trestnom konaní – pozri § 10 ods. 1.

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Dôkaz – pozri § 119 ods. 2.

Ods. 13: V tomto ustanovení je vyjadrená zásada spolupráce so záujmovými združeniami občanov. Túto zásadu poznala aj doterajšia právna úprava. Jej praktické využitie však bolo minimálne (porovnaj R 59/1972, R 1/1984, R 17/1985).

Orgán činný v trestnom konaní – pozri § 10 ods. 1.

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Záujmové združenie občanov – pozri vysvetlivky k § 4 ods. 2.

Ods. 14: Podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy, všetci účastníci si sú v konaní pred súdom rovní. V TP, je upravená aj zásada rovnosti strán v konaní pred súdom. Jej zaradenie súvisí s posilnením prokov kontradiktórnosti trestného konania, najmä konania pred súdom. Vyžaduje sa dôsledné rozlišovanie medzi pojmami „subjekty trestného konania“ a „strany“ trestného konania, najmä preto, že niektoré subjekty môžu mať vzhľadom na odlišné štádium trestného konania postavenie subjektu aj strany.

Subjekt trestného konania, strana trestného konania – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 10.

Ods. 15: V citovanom odseku je upravená obžalovacia zásada. Táto predstavuje výnimku zo zásady oficiality (§ 2 ods. 6), keďže trestné stíhanie pred súdom je možné iba na základe obžaloby alebo návrhu prokurátora.

Obžalovacia zásada znamená, že funkcia žalobcu je v trestnom konaní zverená samostatnému procesnému subjektu – prokurátorovi, ktorý má v konaní pred súdom postavenie strany. Prokurátor je až do podania obžaloby alebo návrhu na súd dominus litis (pán sporu), preto že on rozhoduje, kedy a či vôbec trestné konanie postúpi do súdneho konania.

V našom trestnom práve nie je možné, aby žalobu alebo návrh podával iný subjekt ako prokurátor. Takzvané súkromné žaloby nie sú prípustné.

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Návrhom sa v tomto ustanovení myslí návrh na schválenie dohody o vine a treste – pozri § 232 a návrh na uloženie ochranného opatrenia – pozri § 236 ods. 1.

Obžaloba – pozri § 234.

Prokurátor – pozri čl. 149 – 151 Ústavy, § 10 ods. 7, ZOP.

Ods. 16: Ustanovenie tohto odseku vykonáva v trestnom konaní čl. 142 ods. 2 Ústavy. Je vyjadrením zásady, že sudy vykonávajú súdnicstvo v senátoch alebo samosudcom.

Kompetenciu, kde rozhoduje samosudca, určuje § 349.

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Predseda senátu, samosudca – pozri § 10 ods. 6 a ZS.

Sudca pre prípravné konanie – pozri § 10 ods. 3

Ods. 17: Zákon tu vyjadruje zásadu verejnosti.

Zásada verejnosti je vyjadrením čl. 48 Ústavy, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol

vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Verejnosť hlavného pojednávania – pozri § 249 – § 251.

Verejnosť verejného zasadnutia – pozri § 298.

Podľa čl. 142 ods. 3 Ústavy rozsudky sa vyhlasujú v mene Slovenskej republiky a vždy verejne. Aj keď počas celého hlavného pojednávania alebo jeho časti bola verejnosť v súlade so zákonom vylúčená, rozsudok vždy musí byť vyhlásený verejne. Dôležitým v tejto súvislosti je rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 85/02, podľa ktorého verejné vyhlásenie rozsudku patrí k ústavným princípom právneho štátu. Konštatovanie, že rozsudok bol vyhlásený verejne, predpokladá, aby súd dal najavo, že rozsudok vyhlási. Minimálny štandard takéhoto oznámenia predpokladá osobitný postup súdu, ktorý smeruje k verejnosti (informácie o čase a mieste vyhlásenia rozsudku spôsobom v takomto prípade obvyklým, napr. na oznamovacej tabuli súdu, na internetovej stránke súdu), bez ohľadu na to, či pri konkrétnom vyhlásení rozsudku verejnosť právo na prítomnosť využije alebo nie. Ústavná požiadavka verejnosti vyhlásenia rozsudku teda nie je splnená už tým, že samotné vyhlásenie rozsudku prebieha v pojednávacej miestnosti, ktorá je prístupná verejnosti, ak súd pred týmto vyhlásením neurobil úkon navonok smerujúci k oboznámeniu verejnosti s takýmto vyhlásením.

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Hlavné pojednávanie – pozri § 246 a nasl.

Verejné zasadnutie – pozri § 291 a nasl.

Rozsudok – pozri § 162, § 163.

Ods. 18: Toto ustanovenie obsahuje zásadu ústnosti, vyjadrenú taktiež v čl. 48 ods. 2 Ústavy.

Zásada ústnosti znamená, že súd rozhoduje na základe ústneho prednesu strán a ústne prednesených dôkazov (*quod non est in foro, non est in mundo*). Táto zásada súvisí so zásadou bezprostrednosti (ods. 19).

K zásade ústnosti pozri ustanovenia o výnimkách – § 135 ods. 2, § 145, § 258 ods. 4, § 263, § 295 ods. 2.

V súlade so zavedením prvkov kontradiktórnosti sa aj táto zásada doplnila v tom zmysle, že súd spravídla vykonanie dôkazných prostriedkov uvedených v tomto ustanovení ponecháva stranám. Vždy sa však musí postupovať v súlade so zákonom najmä ustanoveniami upravujúcimi dokazovanie na hlavnom pojednávaní (§ 258 – § 273).

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Obžalovaný – pozri § 10 ods. 12.

Výsluch obžalovaného – pozri § 258 – § 260.

Výsluch svedka – pozri § 261 – § 267.

Poškodený – pozri § 46.

Výsluch znalca – pozri § 268 ods. 2.

Strana – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 10.

Ods. 19: V uvedenom odseku je vyjadrená zásada bezprostrednosti.

Zásada bezprostrednosti vyžaduje, aby sa súd osobne oboznámil so všetkými dôkazmi, ktoré sú podkladom pre rozhodnutie, a súčasne vylučuje, aby sa prihliadalo na dôkazy, ktoré neboli vykonané pri súdnom konaní. Výnimky upravuje ustanovenie § 278 ods. 2, § 297.

Pre uplatňovanie tejto zásady vyplývajú tieto základné procesné pravidlá:

- a) pravidlo nezmeniteľnosti zloženia súdu,
- b) pravidlo neprerušiteľnosti súdneho konania (výnimkou z tohto pravidla je odročenie súdneho konania).

Inštitút náhradného sudcu – pozri vysvetlivky k § 246.

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Hlavné pojednávanie – pozri § 246 a nasl.

Verejné zasadnutie – pozri § 291 a nasl.

Neverejné zasadnutie – pozri § 301 a nasl.

Ods. 20: TP priznáva právo používať pred orgánmi činnými v trestnom konaní súdom len zákonnému zástupcovi, poškodenému, zúčastnenej osobe a svedkovi. Predpokladom na vznik tohto práva je vyhlásenie uvedených subjektov, že neovládajú jazyk, v ktorom sa konanie vedie. Následne im vzniká právo na tlmočníka a prekladateľa. Toto právo vychádza z ustanovenia čl. 47 ods. 4 Ústavy.

Aj keď je pravdepodobné, že oprávnená osoba bude používať svoj materinský jazyk, právna úprava jej umožňuje, aby používala aj iný jazyk. Je na voľbe oprávnenej osoby, akým spôsobom bude svoje právo vykonávať.

Obvinený – pozri § 33.

Zákonný zástupca obvineného – pozri § 35.

Poškodený – pozri § 46.

Zúčastnená osoba – pozri § 45.

Svedok – pozri § 127.

Tlmočník a prekladateľ – pozri § 28, § 29 a ZZT.

R 22/1968: Ak zostanú po vyčerpaní všetkých dôkazných prostriedkov pochybnosti o niektorej skutkovej okolnosti dôležitej pre zavinenie, konkrétne pre úmysel spôsobiť následok uvedený v zákone, je potrebné s použitím zásady *in dubio pro reo* rozhodnúť v prospech obvineného (a neuznať ho vinným).

R 38/1968-II: Vina obvineného musí byť preukázaná na základe dôkazov vykonaných v súlade s Trestným poriadkom. Nemožno vyvodzovať vinu obvineného zo spôsobu obhajoby, napr. z toho, že obvinený zámerne vypovedá nepravdu, popiera určité skutočnosti alebo sa snaží zvieť vyslúchajúce orgány na falošnú stopu a pod.; takýto postup súdu by znamena-

nal potláčanie práva na obhajobu, bol by v rozpore s prezumpciou neviny a s vyhľadávacou zásadou uvedenou v § 2 ods. 10 TP. (Upravené znenie).

R 46/1963: Zásada objektívnej pravdy (v súčasnosti zásada náležitého zistenia skutkového stavu) vyžaduje, aby súd oprel svoje rozhodnutie o vine a treste o jednoznačne zistené a bezpečne preukázané fakty, nie iba o pravdepodobnosť. Tam, kde sa nedá bezpečne zistiť, ktorý variant skutkového riešenia zodpovedá skutočnosti, volí súd ten, ktorý je pre obvineného priaznivejší.

R 49/1965: Objasnenie skutkového stavu veci z hľadiska ustanovenia § 2 ods. 10 TP vyžaduje, aby orgány činné v trestnom konaní zisťovali tiež skutočnosti, významné pre zistenie, kto je poškodený spáchaným trestným činom. (Upravené znenie).

R 6/1970: Ak je súd postavený pred úlohu zhodnotiť vierohodnosť dvoch v podstatných bodoch diametrálne odlišných dôkazov, nemôže nevierohodnosť jedného z týchto dôkazov odovodniť iba okolnosťami svedčiacimi o vierohodnosti druhého dôkazu.

R 38/1970–I: K hodnoteniu nepriamych dôkazov.

Súd môže oprieť výrok o vine i o nepriame dôkazy, avšak len za predpokladu, že tvoria vo svojom súhrne logickú, ničím nenarušenú a uzatretú sústavu nepriamych dôkazov (ne-stačí preto len jeden nepriamy dôkaz) vzájomne sa dopĺňujúcich a na seba nadväzujúcich, ktoré v celku zhodne a spoľahlivo dokazujú skutočnosť alebo skutočnosti, ktoré sú v takom príčinnom vzťahu k dokazovanej skutočnosti, že z nich možno vyvodiť len jediný záver a súčasne vylúčiť možnosť iných záverov.

Nepriame dôkazy vedúce síce k dôvodnému podozreniu voči obvinenému, nevylučujúce ale reálnu možnosť, že páchatelom mohla byť i iná osoba, nie sú dostatočným podkladom pre uznanie viny obvineného.

R 37/1971: Použitie zásady „in dubio pro reo“ vyplývajúcej z ustanovenia § 2 ods. 4 TP prichádza do úvahy len vtedy, keď pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o nejakej skutočnosti, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov. (Upravené znenie).

R 64/1973: Obžalovacia zásada uvedená v § 278 ods. 1 TP, podľa ktorého súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v žalobnom návrhu, neznamená, že medzi skutkom, ktorý je uvedený v žalobnom návrhu, a skutkom uvedeným vo výroku rozsudku, musí byť úplná zhoda. Podstata skutku je určovaná účasťou obžalovaného na určitej udalosti opísanej v žalobnom návrhu, z ktorej vzišiel následok porušujúci alebo ohrozujúci spoločenské záujmy chránené Trestným zákonom. Totožnosť skutku bude zachovaná, ak bude zachovaná totožnosť konania alebo následku. (Upravené znenie).

R 42/1976: Súdne písomnosti (napríklad rozsudok) sa doručujú stranám, ktoré neovládajú slovenský alebo český jazyk, bez prekladu do ich materinského jazyka.

R 29/1981: Ak vypovedá pre súdom ako svedek osoba, ktorá neovláda slovenský jazyk, musí súd pribrať tlmočníka aj vtedy, keď predseda senátu ovláda jazyk, v ktorom svedok vypovedá.

R 20/1984-II: Ustanovenie § 130 ods. 1 TP o práve odoprieť výpoveď nemožno obhádzat takým spôsobom, že policajt napriek tomu, že svedok oprávnené odoprel výpoveď, sa ho pýta na dôvody a pohľadáky odopretia výpovede a na skutočnosti, ktoré mali byť predmetom výsluchu, a tieto skutočnosti potom uvedie v písomnom zázname. Takýto postup je neprípustný a obsah takto nezákonne získanej výpovede alebo oznámenia nemožno použiť ako dôkaz pred orgánmi činnými v trestnom konaní a súdom, či už čítaním záznamu vykonaným policajtom prípadne iným spôsobom. (Upravené znenie).

R 43/1989: Ak obhajca oznámi policajtovi, že sa chce zúčastniť všetkých vyšetrovacích úkonov – § 213 ods. 3 TP, vyšetrovateľ – policajt je povinný mu oznámiť včas dobu a miesto každého vyšetrovacieho úkonu, okrem úkonu neodkladného, a to bez ohľadu na to, či úkon vykonáva sám, alebo o jeho vykonanie požiada dožiadaný orgán prípravného konania. Právo na obhajobu je porušené podľa § 2 ods. 9, § 213 ods. 3 TP, ak prípravné konanie je doplňované vypočúvaním svedka, hoci obhajca nebol včas upovedomený o čase a mieste konania vypočúvania, hoci policajta požiadal o účasť na vyšetrovacích úkonoch. Takáto chyba je dôvodom na postup podľa § 244 ods. 1 písm. h) TP, a to v prípade, ak ide o taký úkon, ktorý je pre súd významný pre rozhodnutie, a obvinený (príp. aj obhajca v prípadoch uvedených v ust. § 44 ods. 3 TP) trvá na ich opakovaní za účasti obhajcu. (Upravené znenie).

R 44/1989-I: Bez objasnenia okolností, ktoré môžu odôvodniť zánik trestnosti činu obvineného, nie je zistený skutkový stav veci podľa § 2 ods. 10 TP, a preto nie je možné rozhodovať o vine obvineného.

R 44/1989-II: O zisťovaní podmienok zániku trestnosti platia všeobecné zásady trestného konania, teda v dokazovaní i zásada vyhľadávacia. Okolnosti odôvodňujúce zánik trestnosti musia orgány činné v trestnom konaní objasňovať z úradnej povinnosti. Nie je povinnosťou obvineného, aby dokazoval tieto skutočnosti. (Upravené znenie).

R 56/1994-I: Z princípu prezumpcie nevinny zakotveného v § 2 ods. 4 TP vyplýva, že ak po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov zostanú pochybnosti o niektorej skutkovej okolnosti, ktorá je dôležitá pre posúdenie zavinenia obvineného, nemožno rozhodnúť v jeho neprospech. To platí aj v prípadoch, v ktorých pri objasňovaní veci došlo k nedostatkom, ktoré sa už odstrániť nedajú, hoci pri správnom postupe by mohli byť zistené okolnosti svedčiace v neprospech obvineného. (Upravené znenie).

R 14/1996: Povinnosť súdu postupovať tak, aby bol zistený skutočný stav veci (§ 2 ods. 5, § 2 ods. 10 TP) sa vzťahuje na celé trestné konanie, teda aj na rozhodovanie o upustení od výkonu trestu podľa § 413 ods. 2 TP. Dôsledné uplatnenie tejto zásady predpokladá vykonanie všetkých do úvahy prichádzajúcich a dostupných dôkazov, vrátane znaleckého dokazovania, zameraných na náležité objasnenie povahy choroby, pokiaľ sa objavia okolnosti, ktoré nasvedčujú tomu, že odsúdený ochorel nevyliciteľnou životu nebezpečnou chorobou alebo nevyliciteľnou duševnou chorobou pred nástupom do výkonu trestu alebo počas jeho výkonu. (Upravené znenie).

R 2/2001-I: Zo siedmeho oddielu Ústavy Slovenskej republiky o práve na súdnu a inú právnu ochranu a zo zásady riadneho zákonného procesu uvedenej v § 2 ods. 1 TP vyplýva pre súdne konanie, okrem iného, povinnosť, aby konanie na súde prvého stupňa bolo vykonané riadne obsadeným súdom.

V zmysle zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a doplnení niektorých zákonov sa v prípade senátneho rozhodovania považuje za riadne obsadený súd, ak je zložený z riadne zvolených a ustanovených sudcov a prísediacich. Tento predpoklad nie je naplnený v prípade, ak členmi senátu sú prísediaci, ktorým uplynulo funkčné obdobie, na ktoré boli zvolení. (Upravené znenie).

R 61/2003-II: V prípade, že znalec z odboru zdravotníctva – odvetvie psychiatria, sa vyjadruje aj k otázkam, ktoré nemá riešiť, nie je písomne podaný znalecký posudok nulitným dôkazom, pokiaľ znalec zaujíma v ďalšej časti posudku odborné závery k závislosti obvineného na omamných látkach, k možnostiam uloženia ochranného liečenia a zodpovedá kritériám zákonnosti takéhoto dôkazu.

R 81/2003-I: Je porušením práva obvineného na obhajobu, ak jeho obhajca nebol riadne upovedomený o výsluchu svedka, hoci o ňom mal byť upovedomený a tento úkon bol vykonaný v jeho neprítomnosti.

R 81/2003-II: Predpokladom aplikácie ustanovenia § 263 ods. 1 TP je, že výsluch svedka, výpoveď ktorého sa má na hlavnom pojednávaní prečítať podľa tohto ustanovenia, bol vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam TP, svedok bol pred výsluchom, ktorého sa zápisnica týka, o svojom práve odoprieť výpoveď riadne poučený a výslovné vyhlásil, že toto právo nevyužíva a obhajca mal možnosť sa na tomto úkone zúčastniť.

R 81/2003-III: Ak výsluch svedka nebol vykonaný v súlade s ustanoveniami TP, tento nedostatok nemožno napraviť tým, že pri ďalšom výsluchu tohto svedka, ktorý sa už realizuje v súlade so zákonom, svedok sa iba odvolá na svoju skoršiu, procesne chybnú výpoveď, lebo táto ani na hlavnom pojednávaní nemôže poslúžiť ako dôkaz (§ 119 ods. 2 TP). (Upravené znenie).

R 56/2004-III: Zásada iura novit curia platí v trestnom konaní len vo vzťahu k všeobecne záväzných právnym predpisom, ktoré sú uverejnené v Zbierke zákonov SR. Preto právne predpisy, resp. iné právne akty alebo organizačné smernice, ktoré nie sú v plnom znení uverejňované v Zbierke zákonov SR a ktorých znalosť je nevyhnutná na zistenie skutkového stavu veci potrebného v zmysle § 2 ods. 10 TP na rozhodnutie, treba dokazovať.

R 56/2004-IV: Zo základnej zásady trestného konania o verejnosti trestného konania uvedenej v § 2 ods. 17 TP a z článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vyplýva, že obžaloba obsahujúca utajované skutočnosti podaná na súd prokurátorom s označeným stupňom utajenia podľa osobitného predpisu, nie je podaná v súlade s TP, a preto tento postup odôvodňuje sám o sebe vrátenie veci na došetrenie. (Upravené znenie).

K § 3

Ods. 1: Toto ustanovenie všeobecne zdôrazňuje povinnosť subjektov v ňom uvedených poskytovať súčinnosť orgánom činným v trestnom konaní a súdu pri plnení ich úloh. Poskytovaná súčinnosť musí byť vždy v súlade so zákonom. Ustanovenie ods. 4 výslovne stanovuje, že nesmie byť porušená povinnosť zachovávať utajovanú skutočnosť, obchodné tajomstvo, bankové tajomstvo, daňové tajomstvo, poštové tajomstvo alebo telekomunikačné tajomstvo.

Štát, pretože primárne práve on má záujem na takom trestnom konaní, ktoré zabezpečí účel TZ, hradí iným právnickým osobám a fyzickým osobám preukázané vecné náklady, ktoré im vznikli v súvislosti s poskytnutím súčinnosti orgánom činným v trestnom konaní alebo súdu. Štát však uhrádza tieto náklady iba na návrh subjektu, ktorému vecné náklady vznikli. Na konanie a rozhodovanie sa použijú ustanovenia § 553 ods. 4 a 5.

Štátnymi orgánmi sú najmä zákonodarné orgány, orgány štátnej správy, súdy a prokuratúra

Vyššie územné celky – podľa § 1 zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov, vyšší územný celok je samosprávny kraj. Samosprávny kraj je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky.

Obec – podľa ustanovenia § 1 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov je obec samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt.

Inými právnickými osobami podľa tohto paragrafu sa rozumejú všetky právnické osoby okrem štátnych orgánov, vyšších územných celkov a obcí.

Právnická osoba – podľa § 18 ods. 2 OZ sú právnickými osobami združenia fyzických alebo právnických osôb, účelové združenia majetku, jednotky územnej samospráva, iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon.

Fyzická osoba – fyzickou osobou je každý človek od jeho narodenia až po smrť. Bližšie pozri § 7 a nasl. OZ.

Orgány činné v trestnom konaní – pozri § 10 ods.

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Ods. 2: V ustanovení tohto odseku dochádza ku konkretizácii povinnosti podľa ods. 1. Zakotvuje sa povinnosť štátnych orgánov, vyšších územných celkov, obcí a iných právnických osôb bez meškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosť nasvedčujúcu tomu, že bol spáchaný trestný čin. Taktiež majú povinnosť včas vybavovať dožiadania orgánov činných v trestnom konaní a súdov.

TP neukladá povinnosť bez meškania oznamovať skutočnosť nasvedčujúcu tomu, že bol spáchaný trestný čin fyzickým osobám. V tejto súvislosti však treba upozorniť na usta-

novenie § 340 TZ (trestný čin neoznámenia trestného činu), ktorý v prípadoch uvedených v tomto ustanovení, ukladá oznamovaciu povinnosť fyzickým osobám.

Štátne orgány, vyššie územné celky, obce, iné právnické osoby – pozri vysvetlivky k ods. 1.

Orgány činné v trestnom konaní – pozri § 10 ods. 1

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Trestný čin – pozri § 8 TZ.

Ods. 3: Ide o úpravu najmä takej pomoci pri vykonávaní úkonov trestného konania, ktoré sa majú spravidla vykonať mimo obvodu súdu, prokurátora, alebo policajta. Pozri § 56 a § 57.

TP umožňuje vzájomnú výmenu písomností a informácií medzi orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi aj v elektronickej forme.

Orgány činné v trestnom konaní – pozri § 10 ods. 1

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Ods. 4 a 5: V ustanovení ods. 4 sú obmedzené povinnosti subjektov uvedených v ods. 1 a 2 tak, že pri plnení povinností vyplývajúcich im z uvedených ustanovení musia zachovávať utajovanú skutočnosť, obchodné tajomstvo, bankové tajomstvo, daňové tajomstvo, poštové tajomstvo alebo telekomunikačné tajomstvo. Samozrejme, musia dodržiavať aj ostatné povinnosti vyplývajúce im z platných právnych predpisov.

V ustanovení ods. 5 sú uvedené oprávnené subjekty na požadovanie údajov, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva, bankového tajomstva alebo daňového tajomstva alebo údaje z evidencie zaknihovaných cenných papierov.

Utajovaná skutočnosť – pozri § 2 písm. a) ZUS.

Obchodné tajomstvo – pozri § 17 a nasl. ObZ.

Bankové tajomstvo – pozri § 91 ods. 1 ZoB.

Daňové tajomstvo – pozri § 23 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov.

Poštové tajomstvo – pozri § 8 zákona č. 507/2001 Z. z. o poštových službách v znení neskorších predpisov.

Telekomunikačné tajomstvo – pozri § 55 ods. 1 zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov.

Zaknihované cenné papiere – pozri § 10 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov.

Evidenciu zaknihovaných cenných papierov vedie centrálny depozitár cenných papierov (§ 99 a nasl. zákona o cenných papieroch).

Prokurátor – pozri čl. 149 – 151 Ústavy, § 10 ods. 7, ZOP.

Policajt – pozri § 10 ods. 8.

Predseda senátu – pozri § 10 ods. 2, ZS.

K § 4

Ods. 1: TP pri úprave spolupráce so záujmovými združeniami občanov a dôveryhodnou osobou vychádza z predpokladu, že tieto subjekty, môžu mať pozitívny vplyv na jednotlivcov, ktorí porušujú ustanovenia tohto zákona, resp. voči ktorým sa vedie trestné konanie. V ustanovení ods. 1 je upravená zásada spolupráce orgánov činných v trestnom konaní a súdu so záujmovými združeniami občanov. Oproti doterajšej právnej úprave je táto zásada formulovaná ako možnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu v prípade, že to považujú za vhodné a účelné. Legálnu definíciu záujmového združenia občanov obsahuje ustanovenie ods. 2.

Orgány činné v trestnom konaní – pozri § 10 ods. 1.

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Trestné konanie – pozri § 10 ods. 14.

Ods. 2: V tomto ustanovení je pozitívne i negatívne vymedzený pojem záujmové združenie občanov. Treba upozorniť na to, že v prípade pozitívneho vymedzenia ide len o výpočet demonštratívny. Pojmovo je však vylúčené, aby záujmovým združením občanov bola fyzická osoba.

Občianske združenie, odborová organizácia – pozri čl. 29 ods. 1 Ústavy, § 2 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

Kolektív spolupracovníkov – je neformálnym združením fyzických osôb, ktoré nemá právnu subjektivitu.

Cirkvi a náboženské skupiny – pozri čl. 24 Ústavy, § 4 zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských skupín v znení neskorších predpisov.

Politické strany a hnutia – pozri čl. 29 ods. 2 Ústavy, zákon č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach.

Ods. 3: Citované ustanovenie vymedzuje pojem dôveryhodná osoba. Z definície tohto pojmu jednoznačne nevyplýva, že dôveryhodnou osobou môže byť len fyzická osoba. Dôveryhodnosť nie je ani pojem, ktorý by právne predpisy spájali len s fyzickou alebo len s právnickou osobou, ako je tomu napríklad pri pojmoch meno a česť (fyzická osoba) a názov a dobrá povesť (právnická osoba). Dôveryhodnosť osoby je však vždy na posúdení súdu a v právnom konaní prokurátora.

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Prokurátor – pozri čl. 149 – 151 Ústavy, § 10 ods. 7, ZoP.

Ods. 4: V uvedenom ustanovení sú stanovené podmienky, za ktorých môže záujmové združenie občanov ponúknuť prevzatie záruky za nápravu obvineného, a taktiež spôsobilosť

akým treba ponuku urobiť. Aby bolo možné takéto prevzatie záruky ponúknuť, musia objektívne existovať predpoklady, že obvinený sa pôsobením záujmového združenia občanov napraviť. Je povinnosťou súdu skúmať, či takéto predpoklady skutočne existujú. Aj keď súd zistí, že takéto predpoklady existujú, nie je jeho povinnosťou prevzatie záruky prijať. Ak ho však prijme, musí na ňu prihliadať pri rozhodovaní o treste.

Ponúknuť prevzatie záruky nemôže dôveryhodná osoba.

Obvinený – pozri § 3.

Podmienečný odklad výkonu trestu – pozri § 49 – § 52 TZ, § 115 TZ a § 119 TZ.

Druhy trestov – pozri § 109 TZ.

Upustenie od potrestania – pozri § 40 TZ.

Súd – pozri § 10 ods. 4 aj § 80 písm. a).

Ods. 5: V ustanovení citovaného odseku je upravená možnosť záujmového združenia občanov vyslať svojho zástupcu na prejednanie veci pred okresným súdom alebo krajským súdom. O tom, či sa zástupca môže zúčastniť pojednávania, rozhoduje súd.

Zástupca záujmového združenia má rovnaké postavenie ako strana, je viazaný príkazmi svojej organizácie. Môže nahliadať do spisu (§ 69), robiť dôkazné návrhy (§ 240 ods. 4) a prednášať záverečnú reč (§ 274). Nemá právo podávať opravné prostriedky.

Záujmové združenie občanov – pozri vysvetlivky k ods. 2.

Okresný súd – pozri § 10 ods. 5, ZS.

Krajský súd – pozri § 10 ods. 5, ZS.

Páchatel' – pozri § 19 TZ.

R 42/1963: Ak prijme súd záruku ponúknutú záujmovým združením za nápravu páchatela, vezme do úvahy tiež výchovnú silu kolektívu a uloží trest so zreteľom na túto okolnosť. Pri ukladaní trestu obžalovanému, u ktorého prijal súd záruku záujmového združenia za jeho nápravu, je nevyhnutné túto záruku vzťahovať na celé potrestanie a nielen na niektorý druh trestu.

R III/1965: Prijatie záruky za nápravu obvineného na hlavnom pojednávaní môže mať vplyv len na rozhodnutie o treste.

R 67/1972: Hlavným cieľom záruky záujmového združenia za nápravu obvineného (§ 4 ods. 4 TP) je výchovným pôsobením kolektívy prispieť k náprave a prevýchove obvineného.

Je preto povinnosťou súdu, aby si pred prijatím ponúknutej záruky riadnym spôsobom objasnil otázku, či sú tu predpoklady, aby sa obvinený napravil výchovným pôsobením kolektívy, najmä či záujmové združenie, ktoré ponúklo prevzatie záruky, je vôbec schopné úlohu nápravy obvineného úspešne splniť. (Upravené znenie).

R 25/1999-I: Obecné zastupiteľstvo je v zmysle § 11 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov voleným zastupiteľským zborom obce.

Z tohto dôvodu *obecné zastupiteľstvo* nie je záujmovým združením občanov v zmysle § 4 ods. 2 TP, a preto nemôže ponúknuť prevzatie záruky za nápravu obvineného. (Upravené znenie).

K § 5

Ods. 1: V ustanovení tohto odseku sa zakotvuje možnosť záujmového združenia občanov alebo dôveryhodnej osoby ponúknuť súdu prevzatie záruky za dovŕšenie nápravy odsúdeného. Na rozdiel od ponuky prevzatia záruky podľa § 4 ods. 4 možno takúto ponuku urobiť až po právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku, keď odsúdený už časť trestu vykonal. Nutnosť, aby časť trestu už bola vykonaná, vyplýva zo slovného spojenia „za dovŕšenie nápravy odsúdeného“.

Ponuku môže urobiť nielen záujmové združenie občanov, ako je tomu podľa § 4 ods. 4, ale i dôveryhodná osoba. Ustanovenie tohto odseku taktiež určuje, o čo môže záujmové združenie občanov v ponuke žiadať. Preto je nevyhnutné, aby boli splnené podmienky na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, resp. na podmienené upustenie od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti alebo zákazu pobytu podľa Trestného zákona. Ak tieto podmienky splnené nie sú, súd takúto ponuku nemôže prijať.

V ustanovení prevej vety za bodkočiarkou sa vyskytuje terminologická chyba. Hovorí sa tu o povinnosti uviesť v návrhu na prevzatie záruky konkrétne spôsoby pôsobenia na obvineného.

Záujmové združenie občanov – pozri § 4 ods. 2.

Dôveryhodná osoba – pozri § 4 ods. 3.

Odsúdený – pozri § 10 ods. 13.

Podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody – pozri § 415 – § 417, § 66 – § 68 TZ.

Podmienené upustenie od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti – pozri § 437 ods. 4, § 69 a § 70 TZ.

Podmienené upustenie od výkonu zvyšku trestu zákazu pobytu – pozri § 434 ods. 6, § 71 a § 72 TZ.

Obvinený – pozri § 33.

Ods. 2: V citovanom ustanovení sa poskytujú záujmovým združeniam občanov a dôveryhodnej osobe ďalšie práva, konkrétne právo navrhnúť, aby väzba obvineného bola nahradená ich zárukou a právo podávať za odsúdeného žiadosť o milosť alebo žiadosť o zahľadenie odsúdenia.

Nahradenie väzby zárukou – pozri § 80.

Udelenie milosti – pozri čl. 102 ods. 1 písm. j) Ústavy, § 47.

Zahľadenie odsúdenia – pozri § 92 a § 93 TZ, § 469 – § 471.

Ods. 3: V prípade, že záujmové združenie podľa § 4 ods. 4 alebo § 5 ods. 1 alebo dôveryhodná osoba podľa § 5 ods. 1 prevzali záruku za prevýchovu obvineného, resp. odsúdeného, zákon im výslovne ukladá povinnosť pôsobiť na osobu, za ktorú sa zaručili. Táto povinnosť je splnená už samotným konaním, ktorým sa pôsobí na osobu obvineného, odsúdeného bez ohľadu na to, či toto konanie sa prejaví na obvinenom, resp. odsúdenom.

K § 6

Ods. 1: Podľa čl. 26 Ústavy sú sloboda prejavu a právo na informácie zaručené. Štátne orgány sú povinné primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti. Zákon však prikazuje pri tejto činnosti postupovať takým spôsobom, aby neboli ohrozené utajované informácie podľa osobitných právnych predpisov.

Oznamovacími prostriedkami sa rozumie tlač, agentúrne spravodajstvo, rozhlas, televízia a spravodajský film.

Orgány činné v trestnom konaní – pozri § 10 ods. 1.

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Trestné konanie – pozri § 10 ods. 14.

Utajovaná skutočnosť – pozri § 2 písm. a) ZUS.

Obchodné tajomstvo – pozri § 17 a nasl. ObZ.

Bankové tajomstvo – pozri § 91 ods. 1 ZoB.

Daňové tajomstvo – pozri § 23 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov.

Poštové tajomstvo – pozri § 8 zákona č. 507/2001 Z. z. o poštových službách v znení neskorších predpisov.

Telekomunikačné tajomstvo – pozri § 55 ods. 1 zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov.

Pozri aj § 2 ods. 2, čl. 19 a 50 ods. 2 Ústavy.

Ods. 2: Každý má právo získavať informácie o činnosti štátnych orgánov. Právo na informácie však nemôže byť neobmedzené, lebo jeho výkon by ohrozoval iné práva zaručené Ústavou a inými právnymi predpismi (napr. nedotknuteľnosť súkromia, listové tajomstvo, atď.). V ustanovení citovaného odseku je upravené právo orgánov činných v trestnom konaní a súdu utajiť skutočnosti, ktorých zverejnenie by mohlo zmariť proces vyšetrovania a objasnenie trestnej veci.

Pri poskytovaní informácií musia vždy postupovať v súlade so zásadou prezumpcie nevinny (§ 2 ods. 4), dbať na ochranu osobnosti a súkromia, osobitne na záujmy maloletých, mladistvých a poškodených.

Orgány činné v trestnom konaní – pozri § 10 ods. 1.

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Pozri aj zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií).

Osobné údaje – pozri § 3 zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.

Maloletým je osoba, ktorá nedovърšila vek 14 rokov.

Mladistvý – pozri § 94 TZ.

Poškodený – pozri § 46.

Ods. 3: V súlade so zásadou verejnosti (§ 2 ods. 17) sa môže každý zúčastniť hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia. Verejnosť môže byť vylúčená len z dôvodov stanovených zákonom (§ 249, § 298). Osoby, ktoré sa na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí zúčastňujú, majú právo robiť si písomné poznámky a nákresy, za predpokladu, že toto právo nevykonávajú spôsobom, ktorý by rušil priebeh konania.

Ods. 4: V ustanovení tohto odseku sa výslovne ukladá povinnosť orgánom činným v trestnom konaní a súdu odmietnuť poskytnutie informácií, ak by takýmto konaním došlo k ohrozeniu alebo porušeniu záujmov podľa ods. 1 a 2.

Orgány činné v trestnom konaní – pozri § 10 ods. 1.

Súd – pozri § 10 ods. 4.

K § 7

Ods. 1: Predbežná (prejudiciálna) otázka je otázkou, ktorá nie je sama predmetom trestného konania, avšak bez jej vyriešenia nie je možné vo veci samej rozhodnúť. Táto otázka môže byť tak súkromnoprávna ako aj verejnoprávna, resp. hmotnoprávna aj procesná.

Všetky predbežné otázky riešia orgány činné v trestnom konaní samostatne, okrem tých, ktoré sú taxatívne uvedené v ods. 2. Pri riešení predbežných otázok nie sú viazané rozhodnutiami iných štátnych orgánov, s výnimkou rozhodnutí orgánov výslovne uvedených v ods. 1, a to však len za predpokladu, že nejde o posúdenie viny obvineného. Posúdením viny obvineného je rozhodovanie o všetkých znakoch trestného činu. Takéto právoplatné rozhodnutie je potom len dôkazom, ktorý orgány činné v trestnom konaní a súd skúmajú a hodnotia podľa zásady voľného hodnotenia dôkazov (§ 2 ods. 12). O samotnej predbežnej otázke však musia rozhodnúť sami.

Orgány činné v trestnom konaní – pozri § 10 ods. 1.

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Trestné konanie – pozri § 10 ods. 14.

Právoplatným rozhodnutím súdu je nielen rozhodnutie súdu v trestnom konaní, ale každé právoplatné rozhodnutie súdu, teda aj vo veciach civilných, resp. správnych.

Ústavný súd – pozri čl. 124 Ústavy, zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov.

Súdny dvor Európskych spoločenstiev – pozri článok 220 – článok 245 Zmluvy o založení Európskych spoločenstiev (v znení zmluvy z Nice).

Obvinený – pozri § 33.

Ods. 2: *Otázkami týkajúcimi sa osobného stavu sú otázky, neplatnosti manželstva, určenie, či tu manželstvo je alebo nie je, určenie otcovstva, osvojenia, spôsobilosti na právne úkony, vyhlásenie za mŕtveho, uznanie cudzozemských rozhodnutí vo veciach manželských a vo veciach určenia otcovstva.*

Pokiaľ také právoplatné rozhodnutie ešte nebolo príslušným orgánom vydané, orgány činné v trestnom konaní vyčkávajú na jeho vydanie. Procesný postup pri rozhodovaní súdov o uvedených otázkach upravuje OSP, resp. zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov.

Vyčkávanie na rozhodnutie o predbežnej otázke týkajúcej sa osobného stavu nie je dôvodom prerušenia trestného konania [pozri § 228, § 241 ods. 3, § 244 ods. 4 § 283, § 318)].

Orgány činné v trestnom konaní – pozri § 10 ods. 1.

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Ods. 3: *K otázkam, o ktorých rozhoduje Súdny dvor Európskych spoločenstiev, pozri článok 234 – článok 239 Zmluvy o založení Európskych spoločenstiev (v znení zmluvy z Nice).*

R 33/1960: *Trestný súd pri posudzovaní otázky zavinenia zanedbanie povinnej výživy podľa § 207 TZ nie je viazaný rozhodnutím súdu, ktorý vo veciach občianskoprávných stanovil skôr výšku vyživovacej povinnosti. Trestný súd musí vychádzať z reálnych možností obžalovaného pre plnenie vyživovacej povinnosti, a teda posúdiť otázku zavinenia samostatne. V tomto smere ide o samostatné posúdenie predbežnej otázky v zmysle § 7 ods. 1 TP. (Upravené znenie).*

R 53/1968: *Ak nie je pri rozhodovaní o zaradení odsúdeného do nápravnovúchovej skupiny pre výkon trestu odňatia slobody (stupňa stráženia) rozhodnuté, či jeho predchádzajúce odsúdenie, ku ktorému došlo v konaní proti mladistvým, je už zahľadené a či je teda možné na neho hľadať, akoby nebol odsúdený [§ 48 ods. 2 písm. b)], súd vyrieši otázku o zaradení do stupňa stráženia ako otázku predbežnú v zmysle § 7 ods. 1 TP.*

R 48/1971: *Pred rozhodnutím o nariadení výkonu podmienene uloženého trestu podľa § 60 ods. 1 TZ, § 68 ods. 2 TZ, je treba vyriešiť podľa § 7 ods. 1 TP predbežnú otázku, či podmienene uložený trest nebol odpustený amnestiou prezidenta republiky s účinkami zahľadenia. (Upravené znenie).*

R 36/1976-II: *Pri určení dĺžky trestu zákazu činnosti treba vzhľadom na § 43 TZ vyriešiť ako predbežnú otázku, či bude nariadený zvyšok trestu zákazu rovnakej činnosti, od výkonu ktorého bolo podmienene upustené (§ 69 ods. 1 TZ). (Upravené znenie).*

R 27/1979: *Otázka, v akom rozsahu bola činom páchatela skrátaná daň, je pri trestnom číne skrátania dane a poistného podľa § 276 TZ otázkou viny. Preto súd rozhodujúci v trestnom konaní posudzuje túto otázku samostatne, a to aj v prípade, ak príslušný orgán o daňovej povinnosti i výške dane už právoplatne rozhodol (§ 7 ods. 1 TP). Rozhodnutie tohto orgánu berie súd do úvahy a hodnotí ho pri svojom rozhodovaní rovnako, ako každý iný dôkaz v rámci postupu podľa § 2 ods. 12. (Upravené znenie).*

R 37/2002: *Ak Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol, že právo obvineného priznané Ústavou Slovenskej republiky bolo rozhodnutím všeobecného súdu porušené a vysloví, že úlohou orgánov činných v trestnom konaní je zosúladiť svoj postup so zisteniami Ústavného súdu Slovenskej republiky a odstrániť neústavný stav, je toto rozhodnutie pre tieto orgány záväzná. (Upravené znenie).*

K § 8

Ods. 1: *V citovanom ustanovení je zakotvená tzv. procesnoprávna exempcia (privilegium nestítateľnosti). Od nej treba odlišiť hmotnoprávnu exempciu, ktorá znamená vyňatie z právomoci Trestného zákona, ktoré má trvalú povahu.*

Ustanovenie odseku 1 rozoznáva ako dôvody vyňatia z právomoci orgánov činných v trestnom konaní a súdu výsady a imunity podľa zákona a výsady a imunity podľa medzinárodného práva.

Podľa zákona sú z pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní vyňatý:

- a) poslanci Národnej rady Slovenskej republiky – pozri čl. 78 ods. 3, 4 a čl. 79 Ústavy;
- b) prezident Slovenskej republiky – pozri čl. 107 Ústavy;
- c) sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky – pozri čl. 136 Ústavy;
- d) sudca – pozri čl. 136 Ústavy, § 29a ods. 2 ZS;
- e) generálny prokurátor – pozri čl. 136 Ústavy; ZOP, ZoPP;
- f) prísediaci – § 29a ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K vyňatiu osôb z pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní na základe výsad a imunití podľa medzinárodného práva pozri:

Viedenský dohovor o diplomatických stykoch, výsadách a imunitách z 18. 4. 1961 (vyhláška č. 157/1964 Zb.), Všeobecný dohovor o výsadách a imunitách Rady Európy a Protokol k Všeobecnej dohode o výsadách a imunitách Rady Európy (oznámenie MZV SR č. 43/2000 Z. z.), Druhý protokol k Všeobecnej dohode o výsadách a imunitách Rady Európy (oznámenie MZV SR č. 44/2000 Z. z.), Štvrtý protokol k Všeobecnej dohode o výsadách a imunitách Rady Európy (oznámenie MZV SR č. 45/2000 Z. z.), Piaty protokol k Všeobecnej dohode o výsadách a imunitách Rady Európy (oznámenie MZV SR č. 46/2000 Z. z.), Šiesty protokol k Všeobecnej dohode o výsadách a imunitách Rady Európy (oznámenie MZV SR č. 47/2000 Z. z.).

Ods. 2: V citovanom odseku sú konkretizované všetky subjekty, na ktorých trestné stíhanie je potrebný súhlas príslušného štátneho orgánu národnej rady alebo ústavného súdu, podľa Ústavy. Rovnakú právnu úpravu obsahuje Ústava.

Ods. 3: V prípade, ak vznikne pochybnosť o tom, či je osoba vyňatá z pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu, ide o riešenie predbežnej otázky (§ 7), o ktorej však orgány činné v trestnom konaní a súd nerozhodujú samostatne. Z právomoci orgánov činných v trestnom konaní a súdov sú vyňaté osoby požívajúce imunity a výsady podľa zákona alebo podľa medzinárodného práva. Bližšie pozri vysvetlivky k ods. 1.

Pochybnosti môžu vzniknúť o tom, že či osoba zastáva funkciu alebo má postavenie, na základe ktorého je vyňatá z pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu, alebo o tom, či so zastávaním určitej funkcie alebo postavením je spojené aj vyňatie z právomoci orgánov činných v trestnom konaní a súdu. V takomto prípade je povinný orgán činný v trestnom konaní požiadať o stanovisko spravodlivosti. V prípade cudzích štátnych príslušníkov, ministerstvo spravodlivosti zašle stanovisko po vyjadrení ministerstva zahraničných vecí.

Ministerstvo spravodlivosti – pozri § 13 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky – pozri § 14 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

R 3/1990: Z platnej zákonnej úpravy vyplýva, že výnimku z povinnosti svedčiť v trestnom konaní, ktorá je podmienená osobitným postavením toho, kto prichádza do úvahy ako svedok, ustanovuje len § 8 ods. 1 TP (diplomatická imunita a výsady). Zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodiť, že z povinností uvedených v § 127 ods. 1 TP sú vyňaté osoby, ktoré v predošlých štádiách trestného stíhania pôsobili ako orgány činné v trestnom konaní.

Tieto orgány nemajú povinnosť vypovedať ako svedok v súdnom konaní o okolnostiach dôležitých pre trestné stíhanie iba vtedy, keď je v konkrétnom prípade daná niektorá z vecných výnimiek uvedená v § 129 ods. 1, 2 resp. § 130 ods. 1, 2 TP, o čom rozhoduje orgán ktorý uskutočňuje výsluch. (Upravené znenie).

K § 9

Ods. 1: V citovanom ustanovení sú vymenované prípady, kedy je trestné stíhanie neprípustné.

K písm. a): Ide o premlčanie trestného stíhania ako prípad zániku trestnosti.

Premľčanie trestného stíhania – pozri § 96 TZ, § 29 zákon. č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii.

V konaní sa však môže pokračovať za podmienok uvedených v ods. 2, 3.

K ďalším možnostiam zániku trestnosti pozri vysvetlivky k § 215 ods. 1 písm. g).

K písm. b): V tomto ustanovení sú obsiahnuté dva prípady neprípustnosti trestného stíhania:

- osôb, ktoré sú vyňaté z právomoci orgánov činných v trestnom konaní (pozri § 8 a vysvetlivky k uvedenému ustanoveniu),
- osôb, k stíhaniu ktorých je podľa zákona potrebný súhlas a tento súhlas nebol daný.

Súhlas je potrebný k trestnému stíhaniu:

- a) poslanca Národnej rady Slovenskej republiky (pozri čl. 78 ods. 2 Ústavy),
- b) sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky (pozri čl. 136 Ústavy),
- c) generálneho prokurátora Slovenskej republiky (pozri čl. 136 Ústavy),
- d) sudcov (pozri čl. 136 Ústavy, § 29a ods. 2 zákona č. 385/2000 o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov),
- e) prísediacich pre činy spáchané pri výkone sudcovskej funkcie alebo v súvislosti s touto funkciou (pozri § 29a ods. 2 zákona č. 385/2000 o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov),
- f) obvineného vydaného cudzím štátom, ak má byť stíhaný pre iné trestné činy, než pre tie, pre ktoré bol vydaný (pozri § 496).

Súhlas dáva cudzí štát, ktorý obvineného vydal.

Ďalej pozri čl. 14 (zásadu špeciality), čl. 15 (ďalšie vydanie do tretieho štátu) Európskeho dohovoru o vydávaní (oznámenie č. 549/1992 Zb.).

K písm. c): Trestne zodpovedný nie je ten, kto v čase spáchania činu inak trestného nedovršil štrnásť rok svojho veku. Ak ide o trestný čin sexuálneho zneužívania podľa § 201 TZ, nie je trestne zodpovedný ten, kto v čase spáchania činu nedovršil pätnásť rok svojho veku (pozri § 22 TZ).

K písm. d): Smrť za zisťuje lekárskou prehliadkou, v prípade že tento spôsob nie je možný, súd vyhlási fyzickú osobu za mŕtvu ak zistí jej smrť inak alebo ak o nezvestnej fyzickej osobe možno vzhľadom na všetky okolnosti usúdiť, že nežije.

Smrť – pozri vysvetlivky k § 144 TZ.

Pozri aj § 7 ods. 2 OZ, § 195 – § 200 OSP.

K písm. e): V tomto ustanovení je upravený zákaz nového stíhania toho istého obvineného pre ten istý skutok. Ide o účinky právoplatnosti rozhodnutia a zákaz nového stíhania toho istého obvineného za ten istý skutok – *res iudicata*.

(Pozri aj čl. 50 ods. 5 Ústavy a vysvetlivky k § 2 ods. 8).

Skutok – pozri § 10 ods. 15.

Právoplatnosť rozsudku – pozri § 183.

Právoplatnosť uznesenia – pozri § 184.

Za rozhodnutie podľa § 9 ods. 1 písm. e) sa nepovažuje uznesenie prokurátora alebo policajta o odložení veci podľa § 197, pretože tu nešlo o trestné stíhanie (pozri § 10 ods. 14).

Zastavenie trestného stíhania – pozri § 215.

Podmienečné zastavenie trestného stíhania – pozri § 216.

Zmier – pozri § 220 a nasl.

K písm. f): Dôvodom neprípustnosti trestného stíhania je nedostatok súhlasu alebo späťvzatie súhlasu poškodeného za podmienok uvedených v § 211. Bližšie pozri vysvetlivky k § 211 a § 212.

K písm. g): Účinky vylučujúce nové trestné stíhanie tej istej osoby pre ten istý skutok majú zásadne len rozhodnutia tuzemských orgánov. Medzinárodná zmluva však môže stanovovať akúkoľvek neprípustnosť trestného stíhania, napr. Dohovor o vydávaní osôb odsúdených k trestu odňatia slobody k vydávaniu k výkonu trestu do štátu, ktorého sú štátnymi občanmi (pozri vyhlášku č. 123/1980 Zb.), Dohovor o vydávaní odsúdených osôb (oznámenie č. 553/1992 Zb.) a Európsky dohovor o prevzatí trestného stíhania (oznámenie č. 551/1992 Zb.).

Ods. 2: Pri pokračovanom trestnom čine, ak je tu niektorý z dôvodov neprípustnosti trestného stíhania podľa ods. 1, možno trestné stíhanie viesť v tej časti (pre ten čiastkový útok), ktorej sa neprípustnosť trestného stíhania netýka.

Pokračovací trestný čin – pozri § 122 ods. 10 TZ.

Trestné stíhanie – pozri § 10 ods. 14.

Pozri aj vysvetlivky k § 10 ods. 15.

Ods. 3: V prípade, ak je trestné stíhanie premlčané a bolo z dôvodov neprípustnosti podľa § 9 ods. 1 písm. a) TP zastavené, môže obvinený v stanovenej lehote vyhlásiť, že trvá na prejednaní veci. Pokiaľ ide o formu, akou má byť vyhlásenie urobené, zákon ju neurčuje. Musí však byť urobené v trojdňovej lehote od oznámenia takéhoto uznesenia voči príslušnému orgánu.

Týmto ustanovením sa obvinenému poskytuje možnosť úplnej rehabilitácie. Ak využije toto svoje právo, vydá príslušný orgán uznesenie o pokračovaní v trestnom stíhaní. Vyhlásením obvineného sa uznesie o zastavení trestného stíhania neruší, len stráca účinnosť.

Obvinený, ktorého trestné stíhanie bolo zastavené, môže zviať svoje vyhlásenie späť. Späťvzatie vyhlásenia vezme príslušný orgán uznesením na vedomie podľa analógie § 188 ods. 4, prípadne § 312 ods. 4. Uznesenie o zastavení trestného stíhania tým bez ďalšieho opäť nadobúda účinnosť (pozri R 2/1972).

K počítaniu trojdňovej lehoty – pozri § 63.

Ak bola vec odložená podľa § 197 pred začatím trestného stíhania, nie je možné ods. 3 použiť.

Ods. 4: Ak bolo zastavené trestné stíhanie u osôb vymenovaných v tomto ustanovení, pretože na stíhanie týchto osôb bol potrebný súhlas a tento súhlas nebol príslušným orgánom daný, po skončení ich mandátu, resp. funkcie, sa pokračuje v trestnom stíhaní pre trestný čin, na ktorý predtým, v čase trvania ich mandátu, resp. funkcie, nebol daný súhlas na ich stíhanie, za podmienok uvedených v § 215 ods. 8.

Pokiaľ ide o poslancov, nemožno ich trestne ani disciplinárne sťahovať, ani vziať do väzby bez súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky. Ak Národná rada Slovenskej republiky súhlas odoprie, trestné stíhanie alebo vzatie do väzby je počas trvania poslaneckého mandátu vylúčené. V takom prípade počas ďalšieho výkonu poslaneckého mandátu premŕchacia doba neplynie – pozri článok 78 ods. 3 Ústavy.

Sudcovia Ústavného súdu majú imunitu rovnako ako poslanci Národnej rady Slovenskej republiky – pozri článok 136 ods. 1 Ústavy.

Pokiaľ ide o trestné stíhanie sudcov a prísediacich všeobecných súdov pre činy spáchané pri výkone sudcovskej funkcie alebo v súvislosti s výkonom tejto funkcie, platí ustanovenie § 29a ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Súhlas na trestné stíhanie sudcu Ústavného súdu alebo na jeho vzatie do väzby a rovnako tak aj sudcov všeobecných súdov a generálneho prokurátora dáva Ústavný súd – pozri článok 136 ods. 2 a 3 Ústavy.

Ak Ústavný súd súhlas odoprie, trestné stíhanie alebo vzatie do väzby je počas trvania funkcie sudcu Ústavného súdu, funkcie sudcu alebo funkcie generálneho prokurátora vylúčené.

Zánik mandátu poslanca – pozri článok 81a Ústavy.

Ukončenie funkcie sudcu Ústavného súdu – pozri článok 134 ods. 2 a článok 138 ods. 1 a 2 Ústavy.

Ukončenie funkcie sudcu – pozri článok 146 a článok 147 ods. 1 a 2 Ústavy.

Ukončenie funkcie generálneho prokurátora – pozri článok 150 Ústavy a § 8 ZOP.

R 64/1965: K ustanoveniu § 215 ods. 1 TP a § 9 ods. 1 písm. e).

R 47/1989: Ak skoršie konanie vedené proti obvinenému skončilo právoplatným rozhodnutím orgánu oprávneného prejednávajúceho priestupky, nebráni táto okolnosť trestnému stíhaniu tej istej osoby pre ten istý skutok. K uloženej sankcii za priestupok súd prihliadne pri určení druhu, prípadne výmery trestu, pokiaľ nerozhodne o zastavení trestného stíhania podľa § 215 ods. 2 písm. b) TP. (Upravené znenie).

Zastavenie trestného stíhania sa týka vždy skutku a nie jeho možného právneho posúdenia podľa ustanovení osobitnej časti Trestného zákona.

V prípadoch, keď možno skutok, ktorý je predmetom trestného stíhania, posúdiť v jednocičnom súbehu ako dva alebo dokonca viac trestných činov uvedených v osobitnej časti Trestného zákona, nemožno také trestné stíhanie zastaviť iba pre niektorý z takto do úvahy prichádzajúcich trestných činov. (Upravené znenie).

R 23/1972: O totožný skutok ide vtedy, keď sa pri rôznosti následkov zhoduje konanie aspoň s tou časťou konania, pre ktoré už bol páchateľ odsúdený. Trestné stíhanie pre taký skutok je nepripustné (§ 9 ods. 1 písm. e) TP). (Upravené znenie).

R 23/1990: Po pokračovaní v trestnom stíhaní v zmysle § 9 ods. 3 TP nesmie byť v prípade vyslovenia viny obvineného uložený trest, t. j. obvinený sa nemôže dostať do nevýhodnejšej situácie (z hľadiska uloženia trestu), než v akej bol pri zastavení trestného stíhania z dôvodu § 11 ods. 1 písm. a) [§ 9 ods. 1 písm. a)]. Toto ustanovenie však nebráni, pokiaľ nie sú zákonné prekážky, tomu, aby vec bola postúpená na prejednanie príslušnému orgánu ako priestupok. (Upravené znenie).

R 47/1989: Ak skoršie konanie vedené proti obvinenému skončilo právoplatným rozhodnutím orgánu oprávneného prejednávovať priestupky, nebráni táto okolnosť trestnému stíhaniu tej istej osoby pre ten istý skutok. K uloženej sankcii za priestupok súd prihliadne pri určení druhu, prípadne výmery trestu, pokiaľ nerozhodne o zastavení trestného stíhania podľa § 215 ods. 2 písm. b) TP. (Upravené znenie).

R 46/1992: Podmienka uvedená v ust. § 73 ods. 1 písm. a) TZ [§ 83 ods. 1 písm. a) TZ] o zhabaní veci, že páchatela nemožno stíhať alebo odsúdiť, nie je splnená, keď postih páchatela trestného činu, ku ktorému má vec vzťah uvedený v § 60 ods. 1 TZ, je vylúčený pre prekážku „rei iudicatae“ [§ 9 ods. 1 písm. e)]. (Upravené znenie).

R 5/1996: Zo znenia ustanovenia § 9 ods. 1 písm. f) TP v nadväznosti na úpravu uvedenú v § 163a ods. 3 (§ 212 ods. 1) TP vyplýva, že zastaviť trestné stíhanie z tohto dôvodu je možné len vtedy, ak bol poškodený výslovne požiadaný o vyjadrenie súhlasu s trestným stíhaním obvineného a súhlas na jeho stíhanie nedal. (Upravené znenie).

K § 10

Ods. 1: Zákon tu definuje, kto je orgánom činným v trestnom konaní. Rekodifikácia trestného poriadku priniesla pri definovaní orgánov činných v trestnom konaní dve zmeny. Poprvé: vyšetrovateľ Policajného zboru je zahrnutý pod pojem policajt, teda už nie je osobitným druhom orgánu činného v trestnom konaní. Po druhé: súdy už nie sú považované za orgány činné v trestnom konaní. Dôvodom tejto zmeny je charakteristika činnosti súdov, ktoré sú síce tiež štátnymi orgánmi, ale ich poslaním, na rozdiel od orgánov činných v trestnom konaní, nie je spolupráca s orgánmi činnými v trestnom konaní, ale od štátnej moci nezávislé rozhodovanie. Preto vo vzťahu k súdom tento zákon ich prestáva považovať za orgány činné v trestnom konaní a považuje ich za štátne orgány povolané k samostatnému, nestrannému a nezávislému rozhodovaniu trestných vecí.

Prokurátor – pozri čl. 149 – čl. 151 Ústavy, § 10 ods. 7, ZOP.

Policajt – pozri § 10 ods. 8, 9.

Ods. 2: Podľa čl. 141 Ústavy, v Slovenskej republike vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné súdy, pričom súdnictvo sa vykonáva na všetkých stupňoch oddelene od iných štátnych orgánov. Na Ústavu nadväzuje aj ustanovenie tohto odseku a určuje, že v rámci trestného konania je zverený výkon súdnictva sudcovi pre prípravné konanie, samosudcovi, predsedovi senátu, senátu, vyšším súdnym úradníkom, probačným a mediáčnym úradníkom a súdnym tajomníkom.

Sudca pre prípravne konanie – pozri § 10 ods. 3.

Predsaeda senátu, samosudca – pozri § 10 ods. 6 a ZS.

Senát – pozri ZS.

Vyšší súdny úradník – pozri § 26 ods. 1.

Probačný a mediačný úradník – pozri § 25.

Súdny tajomník – pozri § 26 ods. 2.

Ods. 3: V citovanom ustanovení sa definuje pojem sudca pre prípravne konanie. Je ním vždy sudca súdu prvého stupňa (pozri § 10 ods. 5, § 15 a § 16). Ktorý zo všetkých sudcov miestne príslušného súdu prvého stupňa je oprávnený a povinný konať v rámci trestného konania ako sudca pre prípravne konanie, určuje rozvrh práce príslušného súdu (pozri § 50 – § 52 ZS).

Sudca pre prípravne konanie rozhoduje:

- a) o vzatí do väzby v prípravnom konaní (§ 72, § 73 ods. 6, 7, § 80 ods. 3, § 81 ods. 4, § 82 ods. 2), o návrhu prokurátora na vydanie príkazu na zatknutie obvineného v prípravnom konaní (§ 73), o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby (§ 76, § 78), o návrhu prokurátora podľa § 77 v prípravnom konaní, o žiadosti obvineného na prepustenie z väzby (§ 79 ods. 3), o nahradení väzby zárukou sľubom alebo dohľadom (§ 80), o nahradení väzby peňažnou zárukou (§ 81), o návrhu prokurátora podľa § 84, potvrdenie príkazu prokurátora podľa § 95 ods. 2, o vydaní príkazu podľa § 96, o návrhu prokurátora na vydanie príkazu na domovú prehliadku v prípravnom konaní (§ 100), o návrhu prokurátora podľa § 108 ods. 2, § 113 ods. 4, § 114 ods. 2, § 115 ods. 2, § 116 ods. 2 a § 117 ods. 5,
- b) o sťažnostiach proti rozhodnutiu prokurátora (§ 191),
- c) v iných prípadoch ustanovených Trestným poriadkom [§ 74, § 81 ods. 3, § 80 ods. 2, § 117 ods. 5, § 190 ods. 2 písm. c)].

Ods. 4: V citovanom ustanovení sa definuje pojem súd, pričom táto definícia je použiteľná len pre účely TP.

Sústava súdov – pozri čl. 143 Ústavy a ZS.

Pozri aj vysvetlivky k § 10 ods. 5, § 11.

Ods. 5: V tomto odseku sú pre účely TP upravené výkladové pravidlá pojmov:

- a) okresný súd, ktorým treba vždy rozumieť okresný súd a taktiež vojenský obvodový súd, ak z konkrétneho ustanovenia TP nevyplýva nemožnosť takéhoto výkladu;
- b) krajský súd, ktorým treba vždy rozumieť krajský súd a taktiež vyšší vojenský súd, resp. špeciálny súd, ak z konkrétneho ustanovenia Trestného poriadku nevyplýva nemožnosť takéhoto výkladu;
- c) odvolací súd, ktorým sa rozumie krajský súd alebo vyšší vojenský súd alebo najvyšší súd.

Sústava súdov – pozri čl. 143 Ústavy a ZS.

Ods. 6: *V tomto odseku je upravené výkladové pravidlo pojmu predsedu senátu, ktorým sa na účely Trestného poriadku rozumie vždy predseda senátu a taktiež samosudca, ak z konkrétneho ustanovenia TP nevyplýva nemožnosť takéhoto výkladu.*

Predseda senátu, samosudca – pozri ZS.

Ods. 7: *V citovanom odseku sú pre účely Trestného poriadku upravené výkladové pravidlá pojmov:*

- a) *okresný prokurátor, ktorým treba vždy rozumieť okresného prokurátora a taktiež vojenského obvodného prokurátora, ak z konkrétneho ustanovenia TP nevyplýva nemožnosť takéhoto výkladu;*
- b) *krajský prokurátor, ktorým treba vždy rozumieť krajského prokurátora a taktiež vyššieho vojenského prokurátora, resp. prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry vo veciach patriacich do pôsobnosti Úradu špeciálnej prokuratúry, ak z konkrétneho ustanovenia TP nevyplýva nemožnosť takéhoto výkladu.*

Sústavu prokuratúry upravuje ZOP.

Pozri aj čl. 149 – čl. 151 Ústavy.

Ods. 8: *V uvedenom odseku je na účely TP definovaný pojem policajt.*

Vyšetrovateľ Policajného zboru – pozri § 34 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov.

Poverený príslušník Policajného zboru – pozri zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov a ZPZ.

Poverený príslušník Vojenskej polície – pozri zákon 124/1992 Zb. o Vojenskej polícii v znení neskorších predpisov.

Poverený príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže – pozri zákon č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov a zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov.

Poverený príslušník Železničnej polície – pozri ZZP a zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov

Poverené colné orgány – pozri § 2 písm. g) CZ.

Veliteľ námornej lode – pozri § 30 ZNP.

Ods. 9: *V súvislosti s účinnjším postihom najmä medzinárodného organizovaného zločinu a s prihliadnutím na Rámcové rozhodnutie Rady EÚ z 13. 6. 2002 o spoločných*

vyšetrovacích tímoch (2002/465/SVV) a Protokol o spoločných vyšetrovacích tímoch sa zákonom č. 403/2004 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze a o zmene a doplnení niektorých zákonov vytvorili podmienky pre vyšetrovanie trestných činov vyšetrovacím tímom, ktorého členmi sú zástupcovia z príslušného orgánu iného štátu, orgánu Európskej únie alebo orgánu vytvoreného spoločne členskými štátmi Európskej únie. Podrobnosti o činnosti spoločného vyšetrovacieho tímu upravi dohoda o jeho vytvorení.

Generálna prokuratúra – pozri § 40, § 41 ZOP.

Minister spravodlivosti – čl. 109 ods. 1, čl. 111 Ústavy, § 3 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

Ods. 10: Rekodifikácia TP priniesla zmenu v pojmoch strana a subjekt trestného konania. Nová právna úprava hovorí o stranách až v súvislosti s konaním pred súdom. V skorších štádiách trestného konania možno hovoriť len o subjektoch trestného konania.

Subjekt trestného konania je pojem širší ako strana, pričom aj stranu možno pokladať za subjekt trestného konania. Z tohto vychádza aj posledná veta tohto odseku, v ktorej je upravené výkladové pravidlo pojmu strana, ktorou treba rozumieť v predsúdnom konaní aj subjekt trestného konania, ak z konkrétneho ustanovenia Trestného poriadku nevyplýva nemožnosť takéhoto výkladu.

Osobou, proti ktorej sa trestné stíhanie vedie, treba rozumieť obvineného (§ 33), obžalovaného (§ 10 ods. 12), odsúdeného (§ 10 ods. 13) ako aj osobu, proti ktorej sa už vlastné trestné konanie skončilo, napr. uznesením o zastavení trestného stíhania a vykonáva sa konanie o uložení ochranného opatrenia (§ 289, § 299).

Poškodený – pozri § 46.

Zúčastnená osoba – pozri § 45.

Prokurátor – pozri čl. 149 – 151 Ústavy, § 10 ods. 7 a ZOP.

Osoba, ktorá má rovnaké postavenie ako strana:

- a) zástupca občianskeho združenia – pozri § 4 ods. 5;
- b) dôveryhodná osoba – pozri § 4 ods. 3;
- c) iná osoba, na ktorej návrh alebo žiadosť sa konanie vedie – napríklad osoba, ktorá podala trestné oznámenie;
- d) osoba, ktorá podala opravný prostriedok – k osobám oprávneným podať opravný prostriedok – pozri § 142, § 299, § 246, § 247 a § 299;
- e) štátny orgán starostlivosti o mládež – len v prípade konania proti mladistvému (§ 336 a nasl.).

Ods. 11: Osoba, voči ktorej sa vedie trestné konanie, je označovaná v závislosti od štádia trestného konania rôznymi termínmi.

Obvineným je ten, proti komu bolo vznesené obvinenie (§ 33); a to až do nariadenia hlavného pojednávania súdom.

Ak po nariadení hlavného pojednávania súd vrátil vec do štádia prípravného konania (§ 239 ods. 1, § 279, § 323, § 389, § 400 ods. 2), stáva sa ten, v ktorého trestnej veci sa tak stalo, opäť obvineným.

Obžalovaný – pozri § 10 ods. 12.

Odsúdený – pozri § 10 ods. 13.

Ods. 12: K nariadeniu hlavného pojednávania – pozri vysvetlivky k § 247 a § 248.

Obžalovaným je i ten, v ktorého trestnej veci už došlo k právoplatnému odsudzujúcemu rozsudku, ak rozsudok bol zrušený v dôsledku niektorého mimoriadneho opravného prostriedku, pokiaľ sa však vec nevrátila prokurátorovi na došetrenie.

Ods. 13: Kedy rozsudok (§ 163 a nasl.) nadobúda právoplatnosť ustanovuje § 183.

Aby sa mohol obžalovaný označovať ako odsúdený, musí samozrejme ísť o „odsudzujúci“ rozsudok (§ 165), prípadne trestný rozkaz, ktorý má povahu odsudzujúceho rozsudku (pozri § 353 ods. 6).

Ods. 14: V citovanom ustanovení sú vymedzené štádiá trestného konania a ich presné ohraničenie. Trestné konanie je pojmom najširším, lebo je ním každý procesný postu podľa TP.

Začatie trestného stíhania – pozri vysvetlivky k § 199.

Právoplatnosť rozsudku – pozri vysvetlivky k § 183.

Iné rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní vo veci samej – postúpenie veci (§ 214), zastavenie trestného stíhania (§ 215), rozhodnutie prokurátora o tom, že sa obvinený osvedčil (§ 217, § 219), rozhodnutím prokurátora o schválení zmiernosti a zastavení trestného stíhania (§ 220).

Iné rozhodnutie súdu vo veci samej – § 244 ods. 1 písm. b), c), § 280 ods. 2, § 281 ods. 1, 2, § 282 ods. 3, § 290 ods. 1, § 320 ods. 1 písm. a), c).

Podanie obžaloby – pozri vysvetlivky k § 234.

Návrh na schválenie dohody o uznaní viny a prijatí trestu – pozri vysvetlivky k § 233.

Ods. 15: TP neobsahuje legálnu definíciu pojmu skutok, aj keď ide o pojem trestného práva procesného a Trestný poriadok ho v rôznych ustanoveniach používa [napríklad § 215 ods. 1 písm. b), § 234 ods. 2, § 278 ods. 1]. Pod pojmom skutok treba rozumieť udalosť vo vonkajšom svete vyvolanú zásahom človeka (čin človeka). Nie každý skutok (čin) je trestným činom.

Na strane druhej, trestný čin je protiprávny čin, ktorého znaky sú uvedené v Trestnom zákone, ak Trestný zákon neustanovuje inak (§ 8 TZ). Ide o pojem trestného práva hmotného.

Ustanovenie citovaného odseku určuje, že skutkom treba rozumieť aj čiastkový útok pokračovacieho trestného činu, ak zákon výslovne takýto výklad neumožňuje. V tejto súvis-

losti treba upozorniť na ustanovenie § 9 ods. 2 (bližšie pozri vysvetlivky k tomuto ustanoveniu).

Pokračovací trestný čin – pozri § 122 ods. 10 TZ.

Ods. 16: V citovanom ustanovení je definovaný pojem neodkladný úkon. Ide o taký úkon, ktorý je potrebný vykonať okamžite, pretože ak by sa tak nestalo, hrozí, že dôkazný prostriedok alebo dôkaz by bol zmarený alebo zničený. Vykonaním takéhoto úkonu sa začína trestné stíhanie.

Začatie trestného stíhania – pozri § 199.

Ods. 17: Neopakovateľný úkon nemožno už v budúcnosti vykonať, preto, ak by sa k jeho vykonaniu nepristúpilo okamžite, bol by dôkaz alebo informácia, ktorá má byť prostredníctvom neho získaná, nenávratne stratená. Jeho vykonaním začína trestné stíhanie (§ 199).

Rozdiel medzi neodkladným a neopakovateľným úkonom spočíva v tom, že v prípade neopakovateľného úkonu je isté, že v budúcnosti ho vykonať nebude možné, pri neodkladnom úkone nemožnosť len hrozí.

Ods. 18: O opatrení Trestný poriadok hovorí v § 69 ods. 5, § 98 ods. 4, § 111 ods. 5, § 136 ods. 3, § 213 ods. 5, § 238 ods. 2, § 247 ods. 5, § 248 ods. 3, § 250 ods. 1, § 251 ods. 4, § 253 ods. 1, § 254 ods. 4, § 260 a § 262.

Keďže ide skôr o konanie faktickej povahy, ako rozhodnutie Trestný poriadok bližšie nestanovuje formálne ani obsahové náležitosti opatrení. Proti opatreniu nemožno podať opravný prostriedok.

Ods. 19: Ustanovenie tohto odseku obsahuje legálnu definíciu pojmu agent. Použitie agenta je prostriedkom operatívnoopatrackej činnosti. K použitiu agenta bližšie pozri § 117.

Príslušník PZ – pozri zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov a ZPZ.

Príkaz – pozri § 181 a § 182.

Prokurátor – pozri čl. 149 – 151 Ústavy, § 10 ods. 7, ZOP.

Súd – pozri § 10 ods. 4.

Páchatel' – pozri § 19 TZ.

Zločin – pozri § 11 TZ.

Korupcia – pozri § 328 až § 336 TZ.

Trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa – pozri § 326 TZ.

Trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti – § 233 a § 234 TZ.

Policajt – pozri § 10 ods. 8.

Minister vnútra – čl. 109 ods. 1, čl. 111 Ústavy, § 3 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

Ods. 20: V tomto ustanovení sú definované informačnotechnické prostriedky.

Zákon taktiež upravuje súčinnosť pri ich použití vo vzťahu k osobám, ktoré vykonávajú telekomunikačnú, poštovú a inú zasielateľskú činnosť, resp. sa na nich podieľajú.

Na použitie informačno-technických prostriedkov v trestnom konaní sa nevzťahuje zákon č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o ochrane pred odpočúvaním) v znení neskorších predpisov.

Odpočúvanie a záznam telekomunikačnej činnosti – pozri § 115 a § 116.

Vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov – pozri § 114.

Zadržanie a otvorenie zásielok – pozri § 108 a § 109.

Ods. 21: *V tomto ustanovení sú definované prostriedky operatívno-pátracej činnosti.*

Kontrolovaná dodávka – pozri § 111.

Zámena obsahu zásielok – pozri § 110.

Agent – pozri § 117.

Predstieraný prevod – pozri § 112.

Sledovanie osôb a vecí – pozri § 113.

Ods. 22: *V súlade s Rámcovým rozhodnutím Rady o postavení obetí v trestnom konaní (2001/220/SVZ) sa upravuje pojem organizácií na pomoc poškodeným ako mimovládnych organizácií zriadených na základe osobitných predpisov, ktorých úlohou je bezodplatné poskytovanie pomoci poškodeným, najmä v oblasti psychologickéj, morálnej, sociálnej, ale aj právnej pomoci.*

Poškodený – pozri § 46.

Osobitný predpisom podľa ustanovenia tohto odseku je zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

R 38/1973: *Riaditeľ ústavu na výkon trestu odňatia slobody je stranou v konaní o podmieničnom prepustení, iba keď podal návrh na podmieničné prepustenie odsúdeného. Toto jeho postavenie strany v uvedenom konaní končí právoplatným rozhodnutím o podmieničnom prepustení.*

V konaní o tom, či sa podmienične prepustený osvedčil alebo či sa vykoná zbytok trestu, nemá riaditeľ ústavu na výkon trestu odňatia slobody postavenie strany.

R 41/1973: *Trestným konaním v zmysle § 12 ods. 10 TP, § 10 ods. 14 TP sa rozumie i konanie vykonávacie.*

Zrušením odsudzujúceho právoplatného rozsudku, hoci len vo výroku o treste v konaní o sťažnosti pre porušenie zákona (dovolaní), vzniká preto vo veci právny stav neskončeného trestného stíhania.

Odsudzujúci výrok o vine, ktorý bol ponechaný ako právoplatný, nie je prekážkou na zastavenie tohto trestného stíhania z dôvodu amnestie prezidenta republiky. (Upravené znenie).

R 33/1974: K rozlišovaniu pojmov „skutok“ a „trestný čin“. K problematike totožnosti skutku.

K § 11

Súdnicstvo v trestných veciach vykonávajú okresné sudy, krajské sudy, vojenské obvodové sudy, Vyšší vojenský súd, Špeciálny súd a najvyšší súd.

Bližšie pozri ZS.

R 28/2004 (najvyšší súd ČR): Do právomoci súdu České republiky nespadá rozhodovní o povolení obnovy řízení a zrušení pravomocného rozhodnutí ve věcech, v nichž před datem 1. 1. 1993 rozhodl soud se sídlem na území Slovenské republiky.

K § 12

Pôsobnosť vojenských súdov sa vzťahuje na zákonom stanovené osoby a taktiež na určité trestné činy bez ohľadu na osobu, ktorá ich spáchala. Vojenskými súdmi sú vojenské obvodové sudy a Vyšší vojenský súd.

Ods. 1: Vojak – pozri § 2 zákona č. 370/1997 Z. z. o vojenskej službe v znení neskorších predpisov.

Príslušník PZ – pozri zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov a ZPZ.

Príslušník Železničnej polície – pozri ZŽP a zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov.

Príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže – pozri zákon č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov a zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov.

Príslušník Národného bezpečnostného úradu – pozri zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov.

Príslušník Slovenskej informačnej služby – pozri zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov a zákon č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov.

Colník – pozri zákon č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

Príslušníci ozbrojených síl vysielajúceho štátu podliehajú taktiež právomoci slovenských súdov, a to pre trestné činy spáchané na území Slovenskej republiky v rozsahu uvedenom vo vyhlásenej medzinárodnej zmluve, ktorou je Slovenská republika viazaná. K tomu to pozri – Zmluva medzi členskými štátmi Severoatlantickej zmluvy a inými štátmi zúčastnenými v Partnerstve za mier vzťahujúca sa na štátút ozbrojených síl (oznámenie MZV SR č. 324/1997 Z. z. v znení č. 370/2001 Z. z.).

Vojnoví zajatci – pozri najmä prílohu k Haagskej dohode o zákonoch a obyčajoch pozemnej vojny z 18. 9. 1907, dohodu č. 22/1938 Zb. o zaobchádzaní s vojnovými zajatcami a dohodu z 12. 8. 1949 na ochranu obetí vojny č. 65/1954 Zb.

Ods. 2: Pôsobnosť vojenských súdov sa vzťahuje na osoby uvedené v ods. 1 písm. a) a b) pre všetky trestné činy spáchané v činnnej službe. Pokiaľ sú mimo činnnej služby, vzťahuje sa na nich pôsobnosť vojenských súdov len pre trestné činy vojenské, ktorých sa dopustili v služobnej rovnosťate. Pre iné trestné činy sa na nich vzťahuje pôsobnosť civilných súdov.

Trestné činy vojenské – pozri § 393 a nasl. TZ. Pozri taktiež § 128 ods. 3 TZ.

Ods. 3: Trestný čin vojnovnej zrady – pozri § 391 TZ.

Trestný čin služby v cudzom vojsku – pozri § 392 TZ.

Trestný čin nenastúpenia služby v ozbrojených silách – pozri § 386 až § 388 TZ.

Ods. 4: Pôsobnosť vojenských súdov sa nevzťahuje na osoby uvedené v ods. 1, ak ide o trestné činy, na ktoré sa vzťahuje pôsobnosť Špeciálneho súdu.

R 70/1978: O zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia uloženého vojenským súdom rozhoduje vždy vojenský súd.

K § 13

Ods. 1: Označené ustanovenie upravuje pôsobnosť vojenských súdov podľa § 12 ods. 1 len na trestné činy spáchané za trvania pomeru, ktorý túto pôsobnosť zakladá. Výnimku z tejto pôsobnosti vojenských súdov upravuje § 12 ods. 4.

Ods. 2: Prokurátorom, ktorý môže v naznačenom prípade podať obžalobu na všeobecnom súde, môže byť buď vojenský, alebo iný prokurátor. K tomu pozri aj ustanovenia ZOP upravujúce príslušnosť prokurátora (§ 46 až § 51 ZOP).

Postup podľa odseku 2 neprichádza do úvahy, ak ide o trestný čin vojenský, trestný čin vojnovnej zrady (§ 391 TZ), trestný čin služby v cudzom vojsku (§ 392 TZ) a trestný čin nenastúpenia služby v ozbrojených silách (§ 386 až § 388 TZ) .

Trestné činy vojenské – pozri § 393 a nasl. TZ. Pozri taktiež § 128 ods. 3 TZ.

R 32/1980: Ak pri pokračujúcom trestnom čine spácha páchatel' niektoré čiastkové útoky v čase, keď podliehal právomoci vojenských súdov a iné v čase, keď právomoci vojenských súdov nepodliehal, je na prejednanie veci príslušný vojenský súd.

Ak pri opakovaní trestných činov spácha páchatel' niektoré trestné činy v čase, keď podliehal právomoci vojenských súdov, je na prejednanie všetkých trestných činov príslušný

vojenský súd len vtedy, keď trestné činy spáchané v čase, keď páchatel' nepodliehal právomoci vojenských súdov, vecne súvisia s trestnými činními spáchanými v čase, keď páchatel' podliehal právomoci vojenských súdov. Vecnú súvislosť medzi trestnými činními v zmysle § 18 ods. 3 TP však nemôže založiť len skutočnosť, že opakujúce sa trestné činy sú tej istej povahy. (Upravené znenie).

R 5/1987: Pri riešení otázky, kedy trestný čin vyšiel najavo (§ 13 ods. 2 TP), nie je rozhodujúce, kedy niektorý z orgánov činných v trestnom konaní vypočul obvineného, ale kedy sa niektorý z týchto orgánov akýmkoľvek spôsobom dozvedel, že osoba, ktorá podlieha právomoci vojenských súdov z dôvodu uvedeného v § 12 ods. 1 TP spáchala trestný čin (napríklad z trestného oznámenia, z výpovede svedka alebo spoluobvineného a pod.). (Upravené znenie).

R 42/1992: Trestným činom, na ktorý sa vzťahuje právomoc vojenských súdov podľa § 15 ods. 1 TP (§ 13 ods. 1), je taký pokračujúci trestný čin, ktorého útoky boli spáchané aspoň sčasti za trvania pomeru, ktorý túto právomoc zakladá. Ak sa takýto trestný čin zistí v čase, keď páchatel' už nepodlieha právomoci vojenských súdov a nejde pritom o trestný čin vojenský, ani o žiadny z trestných činov uvedených podľa § 12 ods. 3 TP, môže vojenský súd postúpiť vec príslušnému všeobecnému súdu, alebo na tomto súde priamo podať prokurátor obžalobu. Všeobecný súd takúto vec nemôže postúpiť vojenskému súdu. (Upravené znenie).

K § 14

Národná rada prijala dňa 21. 10. 2003 ZŠS a ÚŠP. Zmyslom zákona je vytvorenie špecializovaných orgánov na odhaľovanie, trestné stíhanie a postih korupcie a organizovaného zločinu (Úrad špeciálnej prokuratúry a Špeciálny súd). Tieto orgány majú miestnu pôsobnosť pre celé územie Slovenskej republiky. Cieľom je lepšia špecializácia orgánov a ich ochrana a v prípade korupčných trestných činov prelomenie miestnych väzieb, ktoré môžu ovplyvniť odhaľovanie, trestné stíhanie a prípadne aj samotné súdne konanie v týchto trestných veciach. Označeným zákonom sa zaradil Špeciálny súd do sústavy súdov Slovenskej republiky. Úrad špeciálnej prokuratúry je súčasťou generálnej prokuratúry.

Ustanovenie § 14 taxatívne upravuje pôsobnosť Špeciálneho súdu, a teda aj Úradu špeciálnej prokuratúry.

Ods. 1: Pôsobnosť Špeciálneho súdu sa vzťahuje na, v citovanom odseku stanovených, verejných činiteľov, ak sú podozriví zo spáchania trestného činu v súvislosti s ich právomocou a zodpovednosťou. Rozsah právomocí a zodpovednosť verejných činiteľov upravujú osobitné predpisy.

Poslanec Národnej rady Slovenskej republiky – pozri čl. 73 a nasl. Ústavy.

Člen vlády Slovenskej republiky – pozri čl. 109 a nasl. Ústavy.

Štátny tajomník – pozri § 4 ods. 2, 3 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

Predsedovia ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky – predsedovia sú na čele nasledujúcich ústredných orgánov štátnej správy: Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, Štatistický úrad Slovenskej republiky, Úrad pre štátnu službu, Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky, Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky, Úrad pre verejné obstarávanie, Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky, Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky. Pozri aj zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky – pozri čl. 134 a nasl. Ústavy.

Sudca – pozri čl. 144 a nasl. Ústavy a ZS.

Prokurátor – pozri čl. 149 –151 Ústavy a ZOP.

Verejný ochranca práv – pozri čl. 151a Ústavy a zákon č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov.

Vedúci Úradu vlády Slovenskej republiky – pozri § 22 ods. 1 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

Riaditeľ Národného bezpečnostného úradu – pozri § 22 ods. 8 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

Riaditeľ Slovenskej informačnej služby – pozri § 3 ods. 1, 2 zákona č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov.

Člen bankovej rady Národnej banky Slovenska – pozri § 7 zákona č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov.

Ods. 2: Pôsobnosti Špeciálneho súdu podliehajú aj všetky fyzické osoby pre trestné činy taxatívne uvedené v tomto ustanovení.

Trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny – pozri § 296 TZ.

Trestný čin založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny – pozri § 297 TZ.

Obzvlášť závažný zločin – pozri § 11 ods. 3 TZ.

Zločinecká skupina – pozri § 129 ods. 3 TZ.

Teroristická skupina – pozri § 129 ods. 4 TZ.

Malá škoda podľa Trestného zákona – pozri § 125 ods. 1 TZ.

Trestný čin poškodovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev – pozri § 261 až § 263 TZ.

Spoločné konanie – pozri § 18 a nasl.

Ods. 3: Podľa citovaného ustanovenia do pôsobnosti Špeciálneho súdu patria trestné činy osôb podľa ods. 1, a to bez ohľadu na to, kedy vyšli najavo. Skončenie alebo zánik ich funkcie nemá žiadny vplyv na pôsobnosť Špeciálneho súdu.

K § 15

Príslušnosťou trestných súdov sa rozumie, ktorý súd z hľadiska vecného, funkčného a územného má predjednávať a rozhodovať v konkrétnej veci patriacej do právomoci týchto súdov. Vecná príslušnosť určuje, ktorý súd je oprávnený, resp. povinný predjednať vec v prvom stupni, miestna príslušnosť určuje, ktorý z vecne príslušných súdov je v konkrétnom prípade príslušný konať. Funkčná príslušnosť rieši otázku, ktorý súd koná v inštančnom postupe.

Vecná príslušnosť v trestnoprávných veciach je upravená v ustanoveniach § 15 a § 16, miestna v § 17 a funkčná napríklad v § 315 a § 377. Súdnicstvo v trestných veciach súdy vykonávajú prostredníctvom sudcu pre prípravné konanie, samosudcu, predsedu senátu, senátu alebo v prípadoch ustanovených zákonom aj vyšším súdnym úradníkom, probačným a mediáčnym úradníkom a súdnym tajomníkom (§ 10 ods. 2).

Ustanovenie § 15 určuje za vecne príslušný na konanie v prvom stupni okresný súd, ak Trestný poriadok na prvostupňové konanie nestanovuje iný súd.

Rekodifikácia trestného práva v tejto oblasti priniesla presun rozhodovacej právomoci na prvom stupni na okresné súdy, resp. na vojenské obvodové súdy. Výnimkou je Špeciálny súd, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti vždy koná ako prvostupňový súd, o opravných prostriedkoch rozhoduje najvyšší súd. Dôvodom takejto zmeny je snaha o zachovanie prirodzenej hierarchie súdov, odbremenenie krajských súdov a taktiež najvyššieho súdu, ktorý má najmä rozhodovať o mimoriadnych opravných prostriedkoch a zjednocovať činnosť pri tvorbe stanovísk a rozhodnutí. Taktiež je tu snaha o to, aby sa trestné veci predjednávali čo najbližšie k miestu spáchania trestných činov, a tým sa naplnila výchovná funkcia trestného konania a úloha generálnej prevencie kriminality.

R 61/1972: Právnym posúdením skutku v obžalobe nie je súd viazaný ani pri predbežnom predjednaní obžaloby pri skúmaní otázky príslušnosti súdu. Postúpiť vec pri predbežnom predjednaní obžaloby podľa § 244 ods. 1 písm. a) TP v dôsledku toho, že súd posudzuje zažalovaný skutok podľa iného ustanovenia zákona než obžaloba, možno však len vtedy, keď dôkazy zhromaždené a vykonané v prípravnom konaní poskytujú dostatočný skutkový podklad pre správne posúdenie zažalovaného skutku, ináč súd vráti vec prokurátorovi na došetrenie. (Upravené znenie).

K § 16

Ods. 1: Aj keď rekodifikácia preniesla prvostupňové konanie na okresné súdy, resp. vojenské obvodové súdy, predsa len zostala skupina trestných činov, na ktorých predjednanie a rozhodnutie na prvom stupni nie sú vecne príslušné všetky okresné súdy, ale len okresné

súdy v sídle krajského súdu. Práve ustanovenie tohto odseku taxatívne stanovuje, v ktorých prípadoch sú vecne príslušné okresné súdy v sídle krajského súdu.

Obzvlášť závažný zločin – pozri § 11 ods. 3 TZ.

Skutok – pozri § 10 ods. 15.

Organizovaná skupina – pozri § 129 ods. 2 TZ.

Zločinecká skupina – pozri § 129 ods. 3 TZ.

Teroristická skupina – pozri § 129 ods. 4 TZ.

Okresným súdom v sídle krajského súdu v Bratislave je Okresný súd Bratislava I a v Košiciach Okresný súd Košice I. Vo veciach patriacich do pôsobnosti vojenských súdov je takýmto súdom každý vojenský obvodový súd (bližšie pozri vysvetlivky k § 562).

Ods. 2: Ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na trestné činy patriace do pôsobnosti Špeciálneho súdu, tento o daných trestných činoch vždy vykonáva konanie na prvom stupni.

R 31/1977: Ak dôkazy zhromaždené a vykonané v prípravnom konaní poskytujú dostatočný podklad pre možnosť posúdenia skutku uvedeného v obžalobe ako trestného činu, o ktorom prislúcha vykonať konanie v prvom stupni krajskému súdu (§ 17 ods. 1 TP) /okresnému súdu v sídle krajského súdu (§ 16 ods. 1 TP), je tento súd príslušný na prejednanie veci v prvom stupni aj otedy, keď v obžalobe je tento skutok posudzovaný ako trestný čin, o ktorom prislúcha vykonať konanie v prvom stupni okresnému súdu. (Upravené znenie).

K § 17

Ustanovenie § 17 uvádza tri hľadiská, ktoré sa aplikujú pri určení miestnej príslušnosti súdu. Tieto sú vzájomne v pomere subsidiarity.

K obvodom súdov – pozri zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, v znení neskorších predpisov.

Ods. 1: Za miesto, kde bol trestný čin spáchaný (forum delicti comissi) treba považovať nielen miesto, kde bol trestný čin vykonaný, t. j. predovšetkým miesto, kde došlo ku konaniu páchatela, ktorým bola naplnená objektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu, ale taktiež miesto, kde nastal alebo mal nastať následok trestného činu.

Ak došlo k porušeniu alebo ohrozeniu spoločenského záujmu chráneného TZ na inom mieste, než na ktorom bola vykonaná trestná činnosť, ide o tzv. dištančný delikt, u ktorého je miestom spáchania tak miesto, kde došlo ku konaniu páchatela, ako i miesto, kde došlo k následku.

Pri omisívnych deliktach je miesto, kde bol trestný čin spáchaný, to miesto, kde mala byť vykonaná činnosť, ktorej opomenutie zakladá trestný čin.

Ak sa páchatel zdržiaval pri pokračujúcom trestnom čine alebo pri čine, ktorého objektívna stránka vyžaduje zo strany páchatela vykonanie viacerých aktov, postupne na

viacerých miestach, je miestom spáchania trestného činu každé také miesto, kde sa zdržiaval a páchal trestnú činnosť.

Ods. 2: Keďže zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, neupravuje obvod okresného súdu v sídle krajského súdu na účely trestného konania, bolo potrebným túto úpravu zahrnúť do TP.

Ods. 3: V prípade, že nie je možné zistiť, v obvode ktorého súdu bol trestný čin spáchaný, alebo bol spáchaný v cudzine, uplatní sa ustanovenie tohto odseku. Príslušnosť súdu sa určí podľa miesta, kde obvinený býva, pracuje alebo sa zdržiava (forum loci). Tieto hľadiská sú navzájom rovnocenné. Príslušný na konanie je každý súd, pre ktorý je splnené aspoň jedno z uvedených kritérií. Konkrétny súd pre konanie je potrebné určiť podľa § 20.

Súd, v obvode ktorého trestný čin vyšiel najavo (forum sciehtiae), je príslušný na konanie len vtedy, ak nemožno určiť príslušný súd podľa predchádzajúcich dvoch hľadísk.

Za miesto, kde trestný čin vyšiel najavo, možno pokladať to miesto na území Slovenskej republiky, kde sa niektorý z orgánov činných v trestnom konaní dozvedel, že bol spáchaný trestný čin.

Ak je viac miest, kde trestný čin vyšiel najavo, môže sa príslušnosť určiť podľa ktorého-koľvek z nich (§ 20).

R 37/1961: Pri trestných činoch, pri ktorých dôjde k porušeniu alebo ohrozeniu spoločenského vzťahu (hodnoty, záujmu) chráneného Trestným zákonom i na inom mieste, než kde bolo spáchané konanie páchatela (dištančných deliktov), sú obe miesta miestom spáchaného činu.

Podľa § 20 TP ak je príslušných niekoľko súdov, konanie vykonáva ten súd, na ktorom podal prokurátor obžalobu alebo ktorému bola vec postúpená nepríslušným súdom. (Upravené znenie).

R 4/1966: Za miesto spáchania trestného činu opilstva podľa § 363 TZ treba pokladať všetky miesta, ktorými podnapitý vodič prechádza na motorovom vozidle, a teda nie iba miesto, kde sa s cestou začalo. (Upravené znenie).

R 44/1971: Miestom spáchania trestného činu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 TZ je miesto, kde páchatel mal pobyť v čase spáchania skutku, ale aj miesto, kde mala pobyť oprávnená osoba, u ktorej bola znížená alebo ohrozená úroveň výživy. (Upravené znenie).

R 12/1972: Za miesto spáchania trestného činu je treba považovať predovšetkým miesto, kde došlo ku konaniu páchatela, ktorým bola naplnená objektívna stránka trestného činu. Pri omisívných trestných činoch je to miesto, kde mala byť vykonaná činnosť, ktorej opomenutie zakladá trestný čin.

Ak sa zdržoval páchatel pri pokračovanom trestnom čine alebo pri čine, ktorého objektívna stránka vyžaduje zo strany páchatela vykonanie viacerých aktov postupne na viacerých miestach, je miestom spáchania trestného činu každé toto miesto.

Za miesto spáchania trestného činu je však treba považovať i miesto, kde nastal alebo mal nastať následok trestného činu. Ak následok nastal alebo mal nastať na inom mieste, než na ktorom bola vykonaná činnosť, ide o tzv. dištančný delikt, u ktorého miestom spáchania je jednak miesto, kde došlo ku konaniu páchatela, tak aj miesto kde došlo k následku.

R 55/1981: Miestom spáchania trestného činu všeobecného ohrozenia podľa § 285 TZ je jednak miesto, kde došlo ku konaniu, tak aj miesto, kde došlo k všeobecnému ohrozeniu a prípadne aj miesto, kde došlo k naplneniu znakov podmieňujúcich použitie vyššej trestnej sadzby. (Upravené znenie).

R 31/1988: Ak bol k vyhrážkam v zmysle trestného činu vydierania podľa § 235 ods. 1 TZ (§ 189 TZ) použitý telefón, je miestom spáchania jednak miesto, kde sa vyskytoval páchatel, tak aj miesto, kde bola osoba, ktorá mala byť k niečomu donútená. (Upravené znenie).

R 47/1988: Miestom spáchania trestného činu zanedbania povinnej výživy podľa § 213 TZ (§ 207 TZ), ktorý je deliktom omisívnym, je tiež miesto, kde páchatel nesplnil svoju povinnosť prispievať na výživu iného, t. j. miesto, kde sa páchatel v čase neplnenia vyživovacej povinnosti zdržiaval.

Ak sa páchatel tohto trestného činu zdržiaval postupne na viacerých miestach, miestom spáchania je každé toto miesto. Pritom je rozhodujúce, kde sa páchatel skutočne zdržiaval a nie kde bol k pobytu prihlásený. (Upravené znenie).

R 35/1989: Podľa § 17 ods. 1 TP je možné miestnu príslušnosť posudzovať iba vtedy, keď je možné miesto činu zistiť. V prípade, ak sa stane trestný čin v idúcom vlaku, musí byť aspoň známe, v obvode ktorého súdu k činu došlo. Všetky súdy, ktorých obvodi vlak prechádzal, by boli miestne príslušné podľa § 17 ods. 1 TP iba za predpokladu, že by bol čin páchaný po celý čas jazdy vlakom.

R 22/2002–I: Ak nemožno miesto spáchania trestného činu zistiť alebo ak bol trestný čin spáchaný v cudzine, je podľa § 17 ods. 3 TP miestna príslušnosť súdu určená podľa miesta, kde obvinený býva, pracuje alebo sa zdržiava. Tieto hľadiská sú navzájom rovnocenné, preto konanie vykonáva vždy ten súd, ktorého príslušnosť bola určená podaním obžaloby alebo ktorému bola vec postúpená nepríslušným súdom (§ 20 TP).

R 22/2002–II: Skutočnosť, že obžalovaný v štádiu súdneho konania zmenil miesto trvalého bydliska nie je dôvodom na postúpenie veci, pretože sa tým nemení miestna (ani vecná) príslušnosť súdu. (Upravené znenie).

K § 18

Ods. 1: O trestných veciach, ktoré súvisia, sa môže vykonávať spoločné konanie (forum connexitatis), ak to nie je na úkor rýchlosti trestného konania. Súvislosť trestných činov môže byť subjektívneho charakteru (v osobe páchatela), objektívneho charakteru (vo veci) alebo kombináciou subjektívneho a objektívneho charakteru.

K vylúčeniu a spojeniu vecí – pozri § 21.

Príslušnosť súdu – pozri § 19 a § 20.

Oproti predchádzajúcej právnej úprave spoločné konanie nie je obligatórne.

Ods. 2: Toto ustanovenie upravuje príslušnosť v prípadoch spoločného konania o trestnom čine, o ktorom by mal konať samosudca a o trestnom čine, o ktorom príslúcha vykonať konanie senátu. V týchto prípadoch koná spoločné konanie o všetkých trestných činoch senát.

Príslušnosť samosudcu – pozri § 349.

Ods. 3: Vojenský súd vykonáva spoločné konanie pri subjektívnej súvislosti vtedy, ak je osoba patriaca do pôsobnosti vojenského súdu zároveň sťahaná aj pre iný trestný čin, ktorý vecne súvisí s trestným činom, na ktorý sa vzťahuje pôsobnosť vojenských súdov.

Všeobecný súd môže vykonať spoločné konanie proti viacerým obvineným len za predpokladu, že nijaký obvinený nepodlieha právomoci vojenského súdu.

Ods. 4: Pôsobnosť Špeciálneho súdu sa vzťahuje na osoby uvedené v § 14 ods. 1 za podmienok stanovených uvedeným ustanovením. Ak je takáto osoba trestne sťahaná pre iný trestný čin, ktorý vecne súvisí s trestným činom, na ktorý sa vzťahuje právomoc Špeciálneho súdu a zároveň nejde o trestný čin uvedený v ustanovení § 14 ods. 2, Špeciálny súd vec prejedná v spoločnom konaní a rozhodne, aj pokiaľ ide o súvisiaci trestný čin.

R 20/1990: Podľa § 23 TP môže byť z dôležitých dôvodov vec odňatá príslušnému súdu a prikázaná súdu toho istého druhu a stupňa. Okresnému súdu preto nemožno odňať vec a prikázať ju na prejednanie a rozhodnutie vojenskému súdu, a to ani vtedy, ak by boli splnené podmienky pre spoločné konanie pri vojenskom súde. (Upravené znenie).

K § 19

Ods. 1: V prípadoch, keď sú splnené podmienky pre spoločné konanie a aspoň o jednom z trestných činov je vecne príslušný na konanie okresný súd v sídle krajského súdu (§ 16 ods. 1), spoločné konanie vykonáva tento súd.

Z ustanovenia § 19 a taktiež § 18 vyplýva prednosť Špeciálneho súdu, ak prejednanie a rozhodovanie o niektorom z trestných činov prejednávanych v rámci spoločného konania patrí do pôsobnosti Špeciálneho súdu.

Pozri aj § 10 ods. 5 a § 562 ods. 1.

Ods. 2: Ustanovenie citovaného odseku rieši otázku miestnej príslušnosti pre spoločné konanie. Trestné činy prejednávané v rámci spoločného konania musia patriť do vecnej príslušnosti súdov jedného stupňa. Ak by bol čo i pre jeden zo spoločne prejednávaných trestných činov príslušný okresný súd v sídle krajského súdu, uplatní sa ods. 1.

Páchateľom trestného činu (§ 19 TZ) sa rozumie i spolupáchateľ (§ 20 TZ), nie však účastník (§ 21 TZ).

Zločin – pozri § 11 TZ.

Najťažším zločinom je zločin, za ktorý Trestný zákon v osobitnej časti ukladá najprísnejšiu trestnú sadzbu trestu odňatia slobody.

Ak by pre spoločné konanie bolo príslušných podľa týchto zásad viac súdov, išlo by o príslušnosť niekoľkých súdov podľa § 20.

R 2/1983: Ak boli na toho istého obvineného podané dve alebo viac obžalôb na rôznych súdoch toho istého druhu a stupňa a nevykonáva sa doposiaľ o nich spoločné konanie, každý súd posudzuje otázku svojej miestnej príslušnosti podľa § 17 TP.

Ak sú v takomto prípade splnené podmienky pre spoločné konanie, spojenie týchto vecí podľa § 21 ods. 3 TP možno dosiahnuť iba tak, že predtým budú veci ostatným súdom podľa § 23 TP odňaté a prikázané inému súdu. (Upravené znenie).

R 12/1972: TP nerieši výlučnú miestnu príslušnosť pre spoločné konanie v prípade, keď sú stíhané trestné činy rovnako závažné. V takomto prípade je treba mať za to, že príslušnými na spoločné konanie o všetkých rovnako závažných trestných činoch sú všetky súdy, ktoré sú príslušné vykonať konanie o jednotlivých trestných činoch. Ide teda o prípad príslušnosti niekoľkých súdov (§ 20 TP). (Upravené znenie).

R 39/1990: Pre riešenie otázky príslušnosti súdu podľa § 19 ods. 2 TP je rozhodujúca trestná sadzba trestu odňatia slobody uvedená v osobitnej časti trestného zákona, nie trestná sadzba modifikovaná podľa § 38 TZ. (Upravené znenie).

R 2/1992: Ak pri dvoch trestných činoch s rovnakou trestnou sadzbou trestu odňatia slobody zákon hrozí okrem tých istých miernejších druhov trestov aj ďalším – hoci prísnejším – alternatívnym druhom trestu, za ťažší treba považovať ten trestný čin, za ktorý zákon nehrozí aj tým ďalším alternatívnym druhom trestu.

K § 20

Podľa tohto ustanovenia sa určuje miestna príslušnosť v prípadoch, kde je viac súdov príslušných konať o jednom trestnom čine (pozri § 17), ako aj v prípadoch, kde ide o spoločné konanie podľa § 18 ods. 1. Konanie vykonáva ten zo súdov prichádzajúcich do úvahy, na ktorom bola podaná obžaloba alebo ktorému bola vec postúpená nepríslušným súdom.

Obžaloba – pozri § 234 a nasl.

Postúpenie veci – pozri § 244 ods. 1 písm. a), § 280 ods. 1.

K § 21

Ods. 1: Dôvodom vylúčenia konania o niektorom z trestných činov alebo proti niektorému z obvinených zo spoločného konania je:

- a) urýchlenie konania;
- b) iný dôležitý dôvod pre vylúčenie veci zo spoločného konania.

Iným dôležitým dôvodom môže byť napr.: okolnosť, že o niektorom z viacerých trestných činov, pre ktoré je obvinený stíhaný, treba vykonávať ďalšie dokazovanie za účelom preverenia obrany obvineného, kým o ďalšom trestnom čine možno hneď rozhodnúť, u nie-

ktorého z viacerých obvinených treba skúmať duševný stav, u niektorého z viacerých obvinených je dôvod na prerušenie trestného stíhania a pod.

O vylúčení veci zo spoločného konania rozhoduje súd uznesením (§ 162 ods. 1, § 176), proti ktorému nie je prípustný opravný prostriedok (§ 185 ods. 2).

Podľa terajšej právnej úpravy možno zo spoločného konania vylúčiť aj niektorý z čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu (pozri vysvetlivky k § 9 ods. 2, § 10 ods. 15).

Ods. 2: Príslušnosť súdu, ktorý vec vylúčil, sa nemení. Súd, ktorý vec vylúčil zo spoločného konania, nemôže podľa § 244 ods. 1 písm. a) alebo podľa § 280 ods. 1 postúpiť vec inému miestne príslušnému súdu.

Okresný súd v sídle krajského súdu môže vec vylúčenú zo spoločného konania postúpiť tiež príslušnému okresnému súdu (vojenskému obvodovému súdu), a to i v obvode iného krajského súdu.

Špeciálny súd môže po vylúčení veci túto postúpiť krajskému súdu alebo okresnému súdu.

Ods. 3: Podmienky spoločného konania sú uvedené v § 18 a § 19.

Súd môže spojiť aj konania, o ktorých bola podaná samostatná obžaloba.

Obžaloba – pozri § 234 a nasl.

Súd – pozri § 10

R 29/1984: Ak nebolo splnomocnenie obhajcu pri jeho zvolení alebo ustanovení, alebo v ďalšom priebehu trestného konania vymedzené inak, vŕhuje sa i na trestné stíhanie za trestné činy, ohľadne ktorých bolo konanie podľa § 21 ods. 1 TP vylúčené zo spoločného konania k samostatnému prejednávaniu a rozhodnutiu. (Upravené znenie).

R 30/1998: Ak sa viedlo spoločné konanie proti viacerým spolupáchateľom a neskôr došlo k vylúčeniu jedného alebo viacerých spolupáchateľov na samostatné konanie (§ 21 ods. 1 TP), nepôjde o prejednanie viny, ak súd v odsudzujúcom rozsudku, ktorý sa týka ďalších (nevylúčených) spolupáchateľov, v znení skutkovej vety uvedie vecnú súvislosť konania vylúčeného spolupáchateľa (doteraz neodsúdeného), s konaním ostatných spolupáchateľov.

Uvedená okolnosť nezakladá dôvod na vylúčenie sudcov, ktorí majú prerokovať vec proti vylúčenému spolupáchateľovi v zmysle § 31 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

R 93/1999-I: Podľa § 2 ods. 19 a § 278 ods. 2 TP smie súd pri svojom rozhodnutí prihliadať len na skutočnosti, ktoré boli prebrané na hlavnom pojednávaní, a opierať sa o dôkazy, ktoré boli na hlavnom pojednávaní vykonané.

R 93/1999-II: V prípade vylúčenia niektorého spoluobžalovaného zo spoločného konania podľa § 21 ods. 1 TP v štádiu hlavného pojednávania, je treba ohľadom, tohto obžalovaného v samostatnom konaní vykonať znovu hlavné pojednávanie od začiatku, lebo v takom prípade ide o iné, nové konanie, a preto nie je prípustný postup podľa § 277 ods. 5 veta prvá TP, platný pri pokračovaní v hlavnom pojednávaní. (Upravené znenie).

R 1/2001–III: Vylúčenie niektorého trestného činu súdom prvého stupňa zo spoločného konania podľa § 23 ods. 1 (§ 21 ods. 1) TP je rozhodnutím procesnej povahy, ktoré nerieši žiadnu materiálnu otázku, a nie je proti nemu prípustný opravný prostriedok (§ 141 ods. 2 /§ 185 ods. 2 TP a contrario). Takého rozhodnutie nepodlieha revízinej povinnosti odvolacieho súdu v zmysle § 254 ods. 1 (§ 317 ods. 1) TP pri preskúvaní zákonnosti postupu konania, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku.

K § 22

Ods. 1: Spory o príslušnosť sa môžu týkať miestnej i vecnej príslušnosti. Môžu byť negatívne či pozitívne. Pozitívne spory sa však v praxi nevyskytujú.

Najbližšie spoločne nadriadeným súdom je:

- a) pri sporoch medzi okresnými súdmi, ktoré sa nachádzajú v obvode jedného krajského súdu, tento krajský súd;
- b) pri sporoch medzi okresnými súdmi, ktoré sa nenachádzajú v obvode jedného krajského súdu, Najvyšší súd Slovenskej republiky.
- c) pri sporoch medzi vojenskými obvodovými súdmi vyšší vojenský súd;
- d) pri sporoch medzi okresným súdom a krajským súdom Najvyšší súd Slovenskej republiky;
- e) pri sporoch medzi vojenským obvodovým súdom a vyšším vojenským súdom Najvyšší súd Slovenskej republiky;
- f) pri sporoch medzi všeobecnými súdmi a vojenskými súdmi Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Ods. 2: Spory o príslušnosť medzi okresným súdom (vojenským obvodovým súdom), resp. krajským súdom (vyšším vojenským súdom) na jednej strane a Špeciálnym súdom na strane druhej rozhoduje najvyšší súd.

R 12/1972: Neuznanie príslušnosti súdom, ktorému bola vec postúpená podľa § 244 ods. 1 písm. a) TP, alebo kedykoľvek v neskorších štádiách konania, je dôvodom nového predbežného prejednaní obžaloby (§ 245 ods. 2 TP).

V takýchto prípadoch sa súd obmedzí na vyslovenie svojej nepríslušnosti uznesením podľa analógie § 244 ods. 1 písm. a) TP a vec nepostúpi súdu, ktorý mu vec sám už postúpil, ale predloží ju súdu príslušnému na rozhodnutie sporu o príslušnosť (§ 22 TP). (Upravené znenie).

R 27/1974: Proti uzneseniu, ktorým súd pri predbežnom prejednaní obžaloby postúpe nej mu iným súdom neuzná svoju príslušnosť (§ 244 ods. 1 písm. a) TP per anal.) nie je sťažnosť prokurátora prípustná. (Upravené znenie).

R 23/1977: Súd, ktorému bola postúpená vec iným súdom podľa § 341 TP, môže vysloviť svoju nepríslušnosť a vyvolať tým spor o príslušnosť len bezprostredne potom, keď bola vec postúpená. Nemôže tak urobiť po uznaní príslušnosti, za ktoré treba považovať vykona-

nie každého takého procesného úkonu, ktorý smeruje k prejednaníu a rozhodnutíu veci. Za takýto úkon je treba považovať aj určenie termínu hlavného pojednávania.

Za uznanie príslušnosti ale nemožno považovať taký procesný úkon, ktorý súd, ktorému vec bola postúpená, iba overuje, či je alebo nie je vo veci príslušný, napr. zistenie adresy obvineného a pod.

Ak však neskoršie dôjde k zmene okolností a sú splnené podmienky uvedené v § 341 TP, môže súd, ktorému bola vec postúpená aj po uznaní príslušnosti v ktoromkoľvek štádiu trestného konania postúpiť vec pôvodne miestne príslušnému alebo inému súdu. (Upravené znenie).

K § 23

Ods. 1: Podľa tohto odseku možno zmeniť len miestnu príslušnosť súdu, ale nie príslušnosť vecnú alebo funkčnú.

Dôležitými dôvodmi podľa tohto ustanovenia sú predovšetkým okolnosti, ktoré zabezpečujú náležité zistenie skutkového stavu veci, ako základného predpokladu na zákonné a nestranné prejednanie a rozhodnutie veci. Pre posúdenie, či je daný dôležitý dôvod, je rozhodujúca úvaha, či zmenou súdu sa podstatne lepšie zabezpečí dosiahnutie účelu trestného konania v konkrétnej veci (napr. hospodárnosť konania, výchovné pôsobenie trestného konania na páchatela a občanov, väčšina svedkov býva v obvode iného súdu a pod.). Zákon neuvádza dôležité dôvody ani demonštratívne. Je na úvahe spoločne nadriadeného súdu, ktoré dôvody uzná za dôležité.

Odňatie a prikázanie veci (delegácia) nemôže byť prostriedkom odňatia obvineného zákonnému sudcovi, preto je splnenie podmienok podľa ustanovenia § 23 nevyhnutnou podmienkou delegácie, bez ktorej je takýto postup nezákonným.

Podnet na postup podľa § 23 môže dať miestne príslušný súd, strany (§ 10 ods. 10), prípadne spoločne nadriadený súd z vlastnej iniciatívy (výnimočne).

Delegácia podľa § 23 prichádza do úvahy až po podaní obžaloby prokurátorom na miestne príslušnom súde.

Najbližšie spoločne nadriadený súd rozhoduje v trojčlennom senáte o odňatí a prikázaní veci na neverejnom zasadnutí uznesením, proti ktorému nie je prípustná sťažnosť.

Ods. 2: Ak je príslušným súdom, ktorému sa vec odníma podľa ods. 1, Špeciálny súd, vec možno prikázať krajskému súdu podľa osobitného predpisu.

Ods. 3: Ak sa z dôležitých dôvodov odníma vec Vyššiemu vojenskému súdu, súdom toho istého druhu a stupňa, ktorý vec prejedná a rozhodne, je krajský súd určený Najvyšším súdom Slovenskej republiky.

Ods. 4: Z dôvodu zabránenia zbytočným priesťahom v konaní môže byť vykonaný nariadený úkon trestného konania, aj potom, čo niektorá strana podala návrh na odňatie a prikázanie veci, ak podľa uváženia súdu tento návrh neobsahuje dôležitý dôvod. To však

nezbavuje súd povinnosti predložiť takýto návrh na rozhodnutie najbližšie nadriadenému súdu.

Nekoná sa len o návrhu, ktorý obsahuje rovnaké dôvody ako návrh, o ktorom už bolo rozhodnuté. Súd na takýto návrh neprihliada a pokračuje v konaní, ako by nebol urobený.

R 28/1962: Postúpenie veci mladistvého podľa § 295 TP (§ 341) nie je podmienené dôvodmi delegácie (§ 23 TP), ale iba prospechom a záujmom mladistvého. Toto postúpenie sa môže stať v každom štádiu trestného konania. Nie je preto rozhodujúce, že príslušný okresný súd obžalobu prijal. (Upravené znenie).

R 12/1972: V trestných veciach proti mladistvým má postup podľa § 341 TP prednosť pred postupom podľa § 23 TP. Postup podľa § 23 TP môže prichádzať do úvahy iba pri spoločnom konaní proti mladistvému a osobe staršej než 18 rokov (§ 342 TP). (Upravené znenie).

R 8/1980: Ustanovenie § 23 ods. 1 TP umožňuje, aby najbližšie spoločne nadriadený súd z dôležitých dôvodov odňal trestnú vec príslušnému súdu rovnakého druhu a stupňa. Podľa tohto ustanovenia je možné zmeniť len miestnu príslušnosť súdu a nie vecnú príslušnosť. Odňatie a prikázanie veci sa môže uskutočniť v ktoromkoľvek štádiu konania pred súdom, teda aj v odvolacom konaní. Uvedené rozhodnutie zakladá miestnu príslušnosť súdu, ktorému bola trestná vec prikázaná na vykonanie konania, až do jeho právoplatného ukončenia. (Upravené znenie).

R 7/1984: Medzi dôležité dôvody pre odňatie a prikázanie veci v zmysle § 23 TP patrí aj vylúčenie všetkých sudcov príslušného súdu z rozhodovania.

R 40/1991-I: Okolnosť, že sudkyňa, ktorá súčasne zastáva funkciu námestníčky predsedu súdu a je vylúčená z prejednávanej veci pre zaujatosť z dôvodu jej pomeru k osobe obvineného, sama osebe nie je dôvodom, pre ktorý by mali byť vylúčení z prejednávania veci aj ostatní sudcovia toho istého súdu (§ 31 ods. 1 TP) a nemôže byť preto sama osebe ani dôležitým dôvodom na odňatie a prikázanie veci podľa § 23 TP resp. rozhodnutia odvolacieho súdu podľa § 325 druhá veta TP.

R 40/1991-II: Rozhodnutie podľa § 325 druhá veta TP, aby vec prejednal a rozhodol iný súd toho istého druhu a toho istého stupňa, je svojou povahou odňatím a prikázaním veci, a preto pre tento postup musia byť splnené obdobné dôležité dôvody ako pre postup podľa § 23 TP. (Upravené znenie).

R 13/1995: Postup podľa ustanovenia § 23 TP umožňuje zmeniť len miestnu príslušnosť súdu a nie aj príslušnosť vecnú.

V dôsledku toho uvedený postup nemožno uplatniť v prípadoch, v ktorých boli na toho istého obvineného podané dve alebo viaceré obžaloby na rôznych súdoch, pričom o niektorom trestnom čine je v zmysle § 16 TP vecne príslušným vykonať konanie v prvom stupni okresný súd v sídle krajského súdu. V takýchto prípadoch treba aplikovať ustanovenie § 19 ods. 1 TP, ktoré určuje vecnú príslušnosť takéhoto súdu pre vykonanie spoločného konania o všetkých podaných obžalobách. Ostatné vecne nepríslušné súdy preto musia postúpiť veci krajskému súdu. (Upravené znenie).

R 14/1995: Postup podľa § 23 TP prichádza do úvahy až po podaní obžaloby na mieste príslušnom súde a týka sa výlučne konania pred súdom, pričom zakladá príslušnosť inak miestne nepríslušného súdu až do právoplatného skončenia veci.

V prípade, že v odvolacom konaní alebo v konaní o sťažnosti pre porušenie zákona došlo k zrušeniu súdnych rozhodnutí a k vráteniu veci prokurátorovi na došetrenie, pričom prokurátor sa po došetrení veci rozhodne znovu podať na obvineného obžalobu, je povinný túto podať na vecne a miestne príslušnom súde. Prípadné predchádzajúce rozhodnutie najbližšie spoločne nadriadeného súdu o odňatí a prikázaní veci inému ako miestne príslušnému súdu vydané podľa § 23 TP nemožno po podaní novej obžaloby aplikovať.

Rozhodnutie o odňatí a prikázaní veci podľa § 23 TP nie je viazané na podanie návrhu, ale najbližšie spoločne nadriadený súd môže podľa citovaného zákonného ustanovenia postupovať z vlastnej iniciatívy na podklade vlastných poznatkov. (Upravené znenie).

R 6/1996: K výkladu pojmu „dôležité dôvody“ v zmysle § 23 TP.

Pri úvahách, či sú v konkrétnom prípade dané dôležité dôvody pre odňatie a prikázanie veci v zmysle § 23 TP, treba hodnotiť všetky okolnosti odôvodňujúce takýto postup vo vzájomnej súvislosti a pri posudzovaní ich opodstatnenosti a závažnosti je potrebné prizerať aj na význam zákonných ustanovení o príslušnosti súdov a sudcov.

R 101/2000–I: Odňatie a prikázanie veci podľa § 23 TP je výnimkou z ústavného princípu, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy).

Dôležité dôvody v zmysle § 23 TP môžu byť dôvody, ktoré zabezpečujú nestranné a zákonné prerokovanie veci, náležité zistenie skutkového stavu potrebného na rozhodnutie, ako aj uplatnenie všetkých do úvahy prichádzajúcich základných zásad trestného konania. Pri dodržaní týchto zásad môže ísť aj o dôvody procesnej ekonómie v konkrétnej veci.

R 101/2000–II: Medzi dôležité dôvody na odňatie a prikázanie veci v zmysle § 23 TP patrí aj vylúčenie všetkých sudcov príslušného súdu z rozhodovania. Na také rozhodnutie ale nepostačuje, ak sú dané dôvody uvedené v § 31 ods. 1 TP na vylúčenie z vykonávania úkonov trestného konania len niektorých sudcov príslušného súdu z konania. (Upravené znenie).

R 80/2001: Dôležitými dôvodmi v zmysle ustanovenia § 23 TP treba rozumieť predovšetkým také okolnosti, ktoré zabezpečujú nestrannosť a objektivitu súdneho konania ako hlavný predpoklad spravodlivého rozhodnutia.

Medzi prípady delegácie, ktoré sa opierajú o požiadavku zabezpečenia objektivity súdneho konania a spravodlivého rozhodnutia, patria aj prípady, v ktorých na príslušnom súde pôsobí sudca, ktorý má v prejednávanej veci postavenie poškodeného. (Upravené znenie).

K § 24

Príslušnosť súdu na úkony pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní upravuje § 24. Ide o ustanovenie špeciálne vo vzťahu k ustanoveniam Trestného poriadku

upravujúcim vecnú a miestnu príslušnosť súdu na konanie v súdom konaní (§ 15, § 16, § 17).

Ods. 1: Citovaný odsek všeobecne stanovuje príslušnosť súdu na úkony pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní. Príslušným je:

- a) súd, ktorý by bol príslušný na konanie o obžalobe – pozri § 15, § 16, § 17;
- b) súd, v ktorého obvode je činný prokurátor, ktorý podal príslušný návrh – toto pravidlo sa uplatní len, ak je viac príslušných súdov.

Prokurátor – pozri čl. 149 –151 Ústavy, § 10 ods. 7, ZOP.

K príslušnosti prokurátora pozri § 46 až § 51 ZOP. Výnimku z tohto postupu predstaviť postup podľa § 100 ods. 1, resp. § 113 ods. 4, keď o vydaní príkazu môže rozhodnúť aj iný sudca pre prípravné konanie (ak vec neznesie odklad), než príslušný sudca pre prípravné konanie.

Ods. 2: Tento odsek upravuje príslušnosť na úkony pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní, keď ide o konanie o trestných činoch, na ktorých prejednanie a rozhodnutie sú v proom stupni vecne príslušné okresné súdy v sídle krajského súdu. Príslušným na úkony pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní je:

- a) okresný súd v sídle krajského súdu, resp. vojenský obvodový súd, a to ten, ktorý by bol príslušný na konanie o obžalobe – pozri § 16, § 17;
- b) súd, v ktorého obvode je činný prokurátor, ktorý podal príslušný návrh – toto pravidlo sa uplatní len, ak je viac príslušných súdov podľa písm. a).

Ods. 3: Príslušným súdom na vykonanie úkonov pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní pre trestné činy, ktoré patria do pôsobnosti Špeciálneho súdu, je vždy Špeciálny súd.

Pôsobnosť Špeciálneho súdu – pozri § 14.

Ods. 4: Na vydanie príkazu uvedeného v tomto ustanovení je pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní príslušný:

- a) okresný súd v sídle krajského súdu, v ktorého obvode je súd, ktorý by bol príslušný na konanie o obžalobe – pozri § 15, § 16, § 17;
- b) vojenský obvodový súd, ak ide o veci patriace do pôsobnosti vojenských súdov – pozri § 12, § 15, § 16, § 17, § 562 ods. 1;
- c) súd, v ktorého obvode je činný prokurátor, ktorý podal príslušný návrh – toto pravidlo sa uplatní len, ak je viac príslušných súdov podľa písm. a), b).

Postup pred začatím trestného stíhania – pozri § 196, § 197 a § 198.

Prípravné konanie – pozri § 10 ods. 14.

Pozri aj zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

K § 25

Ods. 1: *Probačný a mediálny úradník je pomocnou osobou trestného konania, ktorá plní úlohy probácie a mediácie uložené súdom alebo iným príslušným orgánom na základe TP alebo zákona č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediálnych úradníkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ZPaMÚ).*

Mediácia je podľa § 2 ods. 1 písm. b) uvedeného zákona mimosúdne sprostredkovanie riešenia sporu medzi poškodeným a obvineným.

Cieľom mediácie je okrem efektívnejšieho uspokojenia nárokov poškodených vzniknutých ako dôsledok spáchania trestného činu (náhrada škody) aj splnenie zákonných podmienok pre využitie tzv. „odklonov“ (mimosúdne vybavenie trestnej veci) využitím procesných inštitútov zmiernu (§ 220 a nasl.), podmieničného zastavenia trestného stíhania (§ 216 a nasl.) alebo dohody o vine a treste (§ 232 a nasl.).

K mediácii – pozri tiež § 46 ods. 6, § 54 ods. 1.

Probácia je podľa § 2 ods. 1 písmeno a) ZPaMÚ:

- organizovanie a výkon dohľadu nad obvineným, obžalovaným alebo odsúdeným,
- kontrola výkonu trestu nespojeného s odňatím slobody vrátane uloženej povinnosti alebo obmedzenia,
- dohľad nad správaním obvineného v priebehu skúšobnej doby pri podmieničnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody,
- pomáhanie obvinenému, aby viedol riadny život a vyhovel podmienkam, ktoré mu boli uložené rozhodnutím prokurátora alebo súdu v trestnom konaní.

Právnym titulom pre výkon probácie je právoplatné rozhodnutie príslušného orgánu v trestnom konaní, ktorým sa dotknutému subjektu – fyzickej osobe, proti ktorej sa vedie trestné stíhanie, uložia:

- povinnosti alebo obmedzenia ukladané v rámci trestného konania pred jeho meritórnym ukončením (pozri obmedzenia a povinnosti pri prepustení z väzby alebo nahradení väzby zárukou sľubom alebo dohľadom § 82),
- povinnosti alebo obmedzenia ukladané meritórnymi rozhodnutiami prokurátora alebo súdu [pozri podmieničné zastavenie trestného stíhania § 216 ods. 3, podmieničné odloženie výkonu peňažného trestu uloženého mladistvému § 116 ods. 1 TZ, podmieničný odklad výkonu trestu odňatia slobody § 50 ods. 2, § 51 ods. 2 až 4, § 119 TZ; § 418, § 420 a § 525 ods. 1 TP, trest domáceho väzenia § 53 ods. 2 TZ, § 435 TP, trest povinnej práce § 55 ods. 1 TZ, trest zákazu činnosti § 61, § 112 TZ; § 437 TP, trest zákazu pobytu § 62 ods. 3 TZ, primerané povinnosti a obmedzenia uvedené v § 51 ods. 3 a 4 ukladané pri podmieničnom upustení od potrestania mladistvého § 101 ods. 2 TZ, § 465 ods. 2 TP, výchovné povinnosti a obmedzenia pri podmieničnom upustení od potrestania mladistvého § 106 ods. 2 písm. a), § 107 TZ],

- *povinnosti alebo obmedzenia v súvislosti s podmieneným upustením od výkonu trestu alebo od výkonu ochranného opatrenia (pozri podmienené upustenie od výkonu trestu zákazu činnosti § 69 ods. 3 TZ, podmienené upustenie od výkonu trestu zákazu pobytu § 71 ods. 3 TZ, podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody § 68 ods. 1 TZ, podmienené upustenie od ochrannej výchovy, resp. podmienené umiestnenie mladistvého mimo výchovného zariadenia alebo náhradnej rodiny s prípadným uložením výchovného opatrenia § 103 ods. 5, § 106 až § 108 TZ),*
- *probačný dohľad (pozri podmienený odklad výkonu trestu odňatia slobody s probačným dohľadom § 51 a § 119 TZ; § 418 TP, resp. nariadenie probačného dohľadu pri podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody § 68 ods. 1 TZ),*
- *ochranný dohľad (pozri § 76 a § 77 TZ; § 455 TP).*

Súčasťou probačného dohľadu a ochranného dohľadu je dodržiavanie stanovených obmedzení a povinností (pozri § 51 ods. 2 až 4 TZ, resp. § 77 ods. 2 TZ).

Probačný dohľad je výchovno-represívny právny inštitút upravený v § 51 TZ.

Súčasťou probačného dohľadu sú obmedzenia (§ 51 ods. 3 TZ) a povinnosti (§ 51 ods. 4 TZ) určené súdom.

Na základe § 9 ods. 2 uvedeného zákona má probačný a mediačný úradník, ktorý vykonáva ochranný dohľad, oprávnenie podať návrh na prepustenie z výkonu ochranného dohľadu. K ochrannému dohľadu – pozri tiež § 76 a nasl. TZ s vysvetľovacími.

Postavenie a pôsobnosť probačného a mediačného úradníka je v TP vymedzená najmä v ustanoveniach § 10 ods. 2 (vymedzenie postavenia v rámci orgánov súdnej moci), § 31, § 32 (vylúčenie z vykonávania úkonov), § 46 ods. 6, resp. § 54 ods. 1 (sprostredkovanie návrhov poškodeného, resp. splnomocnenca zúčastnenej osoby alebo poškodeného), § 56 ods. 1 (vykonávanie úkonov dožiadaním iného orgánu), § 66 ods. 1 (určenie spôsobu doručovania – do vlastných rúk), § 67 ods. 2 (oprávnenie posúdiť odopretie prijatia doručovanej písomnosti), § 69 ods. 1 (právo nazeráť do spisu), § 80 ods. 1 (dohľad nad obvineným nezatým do väzby), § 82 ods. 2, 3, 4 (oprávnenie podať návrh na vzatie do väzby, návrh na zrušenie alebo zmenu povinností alebo obmedzení; kontrola plnenia povinností alebo obmedzení), § 418 ods. 2 (získovanie informácií o správaní podmienenčne odsúdenej osoby, ktorej bol uložený probačný dohľad), § 435 ods. 1, 5 (kontrola výkonu trestu domáceho väzenia, povolenie výnimky z trestu), § 437 ods. 1 (kontrola výkonu trestu zákazu činnosti), § 455 (podmienky a rozsah vykonávania ochranného dohľadu), § 458 ods. 2 (oprávnenie podať návrh na prepustenie z výkonu ochranného dohľadu), § 525 ods. 1 (sledovanie správania osoby pri prezatí výkonu podmieneného trestu s probačným dohľadom z cudziny).

K postaveniu a pôsobnosti probačného a mediačného úradníka pozri tiež § 12 zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch, ako aj ZPaMÚ.

Ods. 2: Týmto ustanovením sa stanovuje probačnému a mediačnému úradníkovi povinnosť v prípade, ak probácia neplní stanovený účel, v závislosti od druhu meritórneho rozhodnutia, na základe ktorého bola probácia vykonávaná:

- podať podnet súdu na nariadenie výkonu trestu odňatia slobody, alebo
- podať podnet prokurátorovi alebo sudcovi, ktorý rozhodol o podmienечnom zastavení trestného stíhania, na pokračovanie v trestnom stíhaní (§ 217 ods. 1).

K probácii – pozri vysvetličky k ods. 1.

K nariadeniu výkonu trestu odňatia slobody – pozri § 50 ods. 4 TZ; § 408 a § 419 TP.

K podmienечnému zastaveniu trestného stíhania – pozri § 216, § 421.

K § 26

Ods. 1: Vyšší súdny úradník je pomocnou osobou trestného konania, ktorá plní úlohy vyplývajúce z TP alebo osobitného zákona (pozri § 3, § 4 ods. 1, ods. 2 a § 8 zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch, ako aj ZS).

Je oprávnený vydávať jednoduchšie rozhodnutia a vykonávať niektoré procesné úkony.

K vylúčeniu vyššieho súdneho úradníka z vykonávania úkonov trestného konania – pozri § 31, § 32.

Postavenie a pôsobnosť vyššieho súdneho úradníka je v TP vymedzená v ust. § 10 ods. 2 (postavenie v rámci orgánov súdnej moci), § 56 ods. 1 (vykonávanie úkonov dožiadanim iného orgánu), § 66 ods. 1 (určenie spôsobu doručovania), § 67 ods. 2 (oprávnenie posúdiť odopretie prijatia doručovanej písomnosti), § 69 ods. 1 (právo nazerať do spisov), § 170 ods. 1 (právo zúčastniť sa so súhlasom predsedu senátu na porade o hlasovaní), § 190 ods. 2 písm. c) (predkladanie veci na rozhodnutie predsedovi senátu, resp. v prípravnom konaní sudcovi pre prípravné konanie), § 406 ods. 1 (oprávnenie na základe poverenia predsedu senátu nariadiť, resp. zariadiť výkon rozhodnutia senátu v konaní pred súdom), § 553 ods. 4 (oprávnenie na základe poverenia predsedu senátu rozhodnúť o výške odmeny a náhrady trov obhajcu a zástupcu ustanoveného poškodenému), § 554 ods. 2 (oprávnenie na základe poverenia predsedu senátu rozhodnúť o výške náhrady pri nevykonaní procesného úkonu), § 558 ods. 1 (oprávnenie na základe poverenia predsedu senátu rozhodnúť o povinnosti na náhradu trov trestného konania a o ich výške) a § 559 (oprávnenie na základe poverenia predsedu senátu rozhodnúť o povinnosti na náhradu trov určených paušálnou sumou).

Ods. 2: Súdny tajomník je pomocnou osobou trestného konania, ktorá plní úlohy vyplývajúce z TP alebo osobitného zákona (pozri § 9, § 10 ods. 2 a § 11 zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch, ako aj ZS).

K vylúčeniu súdneho tajomníka z vykonávania úkonov trestného konania – pozri § 31, § 32.

Postavenie a pôsobnosť súdneho tajomníka je v TP vymedzená v ust. § 10 ods. 2, § 56 ods. 1, § 66 ods. 1, § 67 ods. 2, § 69 ods. 1, § 190 ods. 2 a § 558 ods. 1 – pozri popis k príslušným ustanoveniam v zátvorkách v ods. 1.

K § 27

Zapisovateľ, prípadne technický asistent (ďalej len zapisovateľ), je pomocnou osobou trestného konania, ktorej úlohou je spisovanie zápisníc o úkonoch orgánov činných v trestnom konaní a súdu, prípadne zabezpečenie zaznamenania priebehu hlavného pojednávania, verejného zasadnutia alebo iného úkonu podľa úvahy predsedu senátu vyhotovením rýchlo-episného záznamu alebo iným technickým prostriedkom (pozri § 58 ods. 3), napr. vyhotovením zvukového záznamu.

Obligatórnym predpokladom prirbatia osoby do trestného konania ako zapisovateľa je, že táto osoba zložila predpísaný sľub (pozri § 16 a § 18 zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Zapisovateľ môže byť prirbatý do konania hoci len na jednotlivý procesný úkon.

Zapisovateľ môže byť počas úkonu nahradený iným zapisovateľom, ktorý spĺňa zákonné podmienky prirbatia do trestného konania.

Po spísaní zápisnice o vykonaní úkonu zapisovateľ vyhotovenú zápisnicu podpíše spolu s ostatnými zákonom vymedzenými subjektmi.

K podpisovaniu zápisnice – pozri § 59 ods. 1.

K zápisnici – pozri bližšie § 58 a nasl. s vysvetlivkami.

Zapisovateľa priberá do konania neformálnym opatrením (spravidla ústnym) orgán, ktorý vykonáva konkrétny procesný úkon.

K opatreniu – pozri § 10 ods. 18.

Orgán vykonávajúci procesný úkon môže zápisnicu o úkone vyhotoviť aj sám bez prirbatia zapisovateľa.

K zápisnici o výsluchu obvineného alebo svedka vykonanom bez prítomnosti zapisovateľa – pozri § 124 ods. 3, resp. § 138.

Zákon však pri niektorých procesných úkonoch: na hlavnom pojednávaní (§ 252 ods. 1), na verejnom zasadnutí (§ 293 ods. 1, § 333 ods. 1) a na neverejnom zasadnutí (§ 302 ods. 1), stanovuje obligatórnu prítomnosť zapisovateľa.

Zapisovateľom môže byť vo výnimočných prípadoch aj tlmočník (pozri § 28 ods. 1).

Zapisovateľom nemôže byť osoba, u ktorej možno mať pochybnosti o nezáujatosti pre jej pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

K vylúčeniu zapisovateľa z vykonávania úkonov trestného konania – pozri § 31 a § 32 s vysvetlivkami.

V prípade, ak oznámi svoju zaujatosť zapisovateľ, alebo vznesie námietku jeho zaujatosťi strana, o vylúčení rozhodne orgán, ktorý ho na spisanie zápisnice o úkone pribral, v konaní pred súdom predseda senátu (pozri § 32 ods. 2).

Strana – pozri § 10 ods. 10.

Predseda senátu – pozri § 10 ods. 6.

Postavenie a pôsobnosť zapisovateľa je v Trestnom poriadku vymedzená v ustanoveniach § 28 ods. 1, § 31, § 32 ods. 2, § 59 ods. 1, § 61 ods. 2, § 170 ods. 1, 7, § 252 ods. 1, § 293 ods. 1, 302 ods. 1, 333 ods. 1.

K § 28

Pribratie tlmočníka alebo prekladateľa do trestného konania je nevyhnutné na naplnenie ústavných princípov vyplývajúcich jednak z článkov 6 ods. 1 a 47 ods. 4 Ústavy.

K používaniu iného ako štátneho jazyka v úradnom styku – pozri tiež článok 6 ods. 2 Ústavy a zákon č. 428/1990 Zb. o úradnom jazyku v Slovenskej republike, ako aj zákon č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín.

K právu na tlmočníka – pozri tiež minimálne práva obvineného uvedené v článku 6 ods. 3 písm. a), e) EDLP, ako aj základné zásady trestného konania (§ 2 ods. 20).

K postaveniu a pôsobnosti tlmočníkov a prekladateľov – pozri zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov; vyhlášku MS č. 490/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a vyhlášku MS č. 491/2004 Z. z. o odmenách, náhradách výdavkov a náhradách za stratu času pre znalcov, tlmočníkov a prekladateľov.

Zoznam tlmočníkov a prekladateľov vedie Ministerstvo spravodlivosti SR.

Aktuálne zoznamy tlmočníkov a prekladateľov sú k dispozícii na internetovej stránke ministerstva spravodlivosti:

– **tlmočníci**

http://jaspi.justice.gov.sk/jaspiw1/htm_reg/jaspiw_maxi_regt_fr0.asp?oddiel=tl

– **prekladatelia**

http://jaspi.justice.gov.sk/jaspiw1/htm_reg/jaspiw_maxi_regt_fr0.asp?oddiel=pr

Ods. 1: Tlmočník sa priberie do konania, ak osoba uvedená v § 2 ods. 20 (obvinený, jeho zákonný zástupca, poškodený, zúčastnená osoba alebo svedok) vyhlási, že nerozumie jazykom, v ktorom sa konanie vedie, alebo ak nehovorí týmto jazykom.

Zákon v § 2 ods. 20 explicitne neuvádza podozrivého, ale na základe ust. § 85 ods. 5 je možné zaradiť do uvedenej skupiny osôb aj podozrivého.

Tlmočníka je potrebné pribrať aj vtedy, ak orgán činný v trestnom konaní alebo sudca vykonávajúci procesný úkon ovláda cudzí jazyk, ktorým komunikuje osoba, ktorá je v rámci tohto úkonu vypočúvaná (pozri § 7 zákona č. 270/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov

o štátnom jazyku Slovenskej republiky, ako aj zákon č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín). Trestné konanie musí byť vedené v úradnom jazyku.

K používaniu českého jazyka – pozri § 6 uvedeného zákona.

Tlmočník sa priberá do konania opatrením.

Zákon nestanovuje písomnú formu opatrenia, z čoho je zrejmé, že opatrenie môže byť vydané, najmä v prípade pribratia tlmočníka zapísaného v zozname tlmočníkov, aj ústne, telefonicky, prípadne v elektronickej forme (e-mail), so zaznamenaním v spisovom materiále zodpovedajúcim spôsobu pribratia. Musia byť z neho zrejmé najmä účel pribratia tlmočníka vrátane rozsahu tlmočnickej činnosti, údaje o tlmočníkovi, z ktorých vyplýva jeho spôsobilosť na vykonanie tlmočnickej činnosti, prípadne ďalšie údaje potrebné pre prípadnú kontrolu zákonnosti postupu príslušného orgánu pri pribratí tlmočníka.

K opatreniu – pozri tiež § 10 ods. 18.

Výsledkom tlmočnickej činnosti je pretlmočenie hovoreného slova, prípadne inej formy ľudského dorozumievania (napr. posunková reč – pozri § 20 ods. 3 ZZT), bez kvalitatívnej zmeny tlmočenej informácie.

K tlmočnickej činnosti – pozri § 20 ZZT.

K podpisovaniu zápisnice tlmočníkom – pozri § 59 ods. 1 s vysvetľovkami.

K výsluchu nepočujúceho svedka – pozri § 266 ods. 2 s vysvetľovkami.

K postaveniu tlmočníka – pozri tiež § 36 ods. 3, § 53 ods. 2, § 206 ods. 1, § 436 ods. 1 písm. b).

Článok 6 EDLP garantuje každej osobe obvinenej z trestného činu okrem iných práv aj právo na bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie alebo nehovorí jazykom používaným pred súdom.

K právu na bezplatnú pomoc tlmočníka – pozri rozsudok ESLP z 21. februára 1984 v kauze ÖZTÜRK proti NSR (ESLP. 1997).

Ods. 2: V tomto ustanovení je upravený postup orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu v prípadoch, keď je potrebné tlmočenie z, resp. do jazyka, na ktorý nie je v zozname tlmočníkov zapísaný žiadny tlmočník alebo vec neznesie odklad a zapísaní tlmočníci sú nedostihnutelní.

V takých prípadoch je možné do konania pribrať ako tlmočníka osobu nezapísanú v zozname tlmočníkov, ktorá je povinná pred vykonaním úkonom zložiť sľub, ktorého znenie je uvedené v ust. § 5 ods. 6 ZZT.

Ide najmä o prípady tlmočenia z, resp. do neurópskych jazykov, na ktoré nie je zapísaný v zozname žiadny tlmočník, ako aj o prípady, keď zabezpečenie tlmočníka neznesie odklad (napr. v prípade potreby procesného vypočutia cudzinca pred jeho nátoratom do domovského štátu, zadržaného podozrivého cudzinca, cudzinca zadržaného na základe EZR alebo medzinárodného zatýkacieho rozkazu a pod.) a zapísaní tlmočníci nie sú k dispozícii,

či už z dôvodu pracovného vyťaženia, pobytu mimo územia SR, zdravotnej indisponovateľnosti alebo iného dôvodu.

Ods. 3: Ak je v rámci trestného konania potrebné zabezpečiť preklad procesne relevantnej písomnosti (napr. rozhodnutia, zápisnice, listinného dôkazu, dožiadania o právnu pomoc, výsledkov právnej pomoci, prípadne aj celého spisu) do iného jazyka, priberie sa do konania opatrením prekladateľ.

K forme opatrenia – pozri vysvetlivky k ods. 1.

V prípade pribratia prekladateľa je účelné písomné vyhotovenie opatrenia, a to vzhľadom na potrebu presného vymedzenia obsahu a rozsahu prekladateľského úkonu, ako aj lehoty na jeho vykonanie.

Pribratie prekladateľa na jazyk, na ktorý v zozname prekladateľov nie je zapísaný žiadny prekladateľ alebo vec neznesie odklad a zapísaní prekladatelia sú nedostihnutelní – pozri vysvetlivky k ods. 2.

K prekladateľskej činnosti – pozri § 21 ZZT.

R 34/1967: Ak neovláda obžalovaný jazyk, v ktorom sa konanie vedie, je podľa § 28 ods. 1 TP orgán činný v trestnom konaní povinný pribrat tlmočníka. Nepribratie tlmočníka do konania je ukrátením práva na obhajobu (§ 34 ods. 1 TP) a dôvodom ku zrušeniu rozsudku [§ 321 ods. 1 písm. a) TP]. (Upravené znenie).

R 15/1978: Ak je obvinený hluchonemý, je potrebné ho považovať podľa § 28 TP za osobu, ktorá neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie. V takýchto prípadoch je potrebné pribrat tlmočníka ústneho prejavu v styku s hluchonemými osobami. Nepribratie tlmočníka je skrútením práva na obhajobu [§ 34 ods. 1 TP]. (Upravené znenie).

R 29/1981: Ak vypovedá pred súdom ako svedok osoba, ktorá neovláda český alebo slovenský jazyk, musí súd pribrat tlmočníka aj vtedy keď predseda senátu ovláda jazyk, v ktorom svedok vypovedá. (3. veta anotácie – pôvodné znenie).

R 17/1988: Pri pribratí tlmočníka nezapísaného do zoznamu tlmočníkov v zmysle § 24 ods. 1 písm. a) zákona č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch (teraz § 15 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch) nie je podmienkou, aby bol pribraný tlmočník „československým“ (slovenským) štátnym občanom. (Upravené znenie).

R 37/1992: Pracovníčka orgánu povereného starostlivosťou o mládež (OSRD), ktorá je prítomná v prípravnom konaní pri vypočúvaní mladistvého, nemôže súčasne plniť funkciu tlmočníčky v zmysle § 28 TP. (Upravené znenie).

R 48/1994: Podľa § 28 TP treba do konania pribrat tlmočníka aj vtedy, ak obvinený vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie. Ide o subjektívne právo obvineného, aby sa mohol vyjadrovať v materinskom jazyku. Z uvedeného vyplýva, že pribratie tlmočníka v uvedenom prípade nezávisí od posúdenia orgánov činných v trestnom konaní, či a do akej miery obvinený ovláda slovenský jazyk. (Upravené znenie).

R 7/1996: Okolnosť, že v zozname tlmočníkov nie je zapísaný tlmočník z materinského jazyka obvineného do jazyka slovenského, ktorý by mal bydlisko v obvode miestne príslušného súdu, prípadne u takéhoto zapísaného tlmočníka existuje prekážka pre vykonávanie tlmočnickej činnosti, nie je dôvodom na postup podľa § 23 TP. (Upravené znenie).

ZSP 9/1999: (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 To 32/97)

Skutočnosť, že tlmočnický úkon vykonal tlmočník nezapísaný v zozname znalcov a tlmočníkov, hoci ho mohol vykonať bez neprímeraných ťažkostí alebo nákladov tlmočník v tomto zozname zapísaný, je porušením ustanovenia § 24 ods. 1 písm. c) zákona č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch [teraz § 15 ods. 1 písm. b) platného ZZT] a zároveň chybou prípravného konania. Toto pochybenie samo osebe však nemožno považovať za závažnú chybu prípravného konania a za dôvod na postup podľa § 244 ods. 1 písm. h) TP. Uvedený postup by ale bol namieste, ak by sa zároveň zistilo, že ad hoc pribratý tlmočník na vykonanie tlmočnickeho úkonu nemal potrebné odborné predpoklady alebo, že úkon bol vykonaný bez predchádzajúceho sľubu. (Upravené znenie).

Us 28/2001: (nález Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 39/01, zo 4. 7. 2001)

1. Právo zadržanej osoby, ktorá bola odovzdaná sudcovi s návrhom na jej vzatie do väzby, aby bola sudcom vypočutá, ako aj právo osoby, ktorá vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, aby mala tlmočníka, sú subjektívne práva vyplývajúce priamo z čl. 17 ods. 3 a čl. 47 ods. 4 Ústavy SR (ex constitutione).
2. Obsahom práva podľa čl. 47 ods. 4 Ústavy SR u osoby, ktorá vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa trestné konanie vedie, sú právo na tlmočníka a právo používať pred orgánmi činnými v trestnom konaní svoj materinský jazyk.
3. Z čl. 12 ods. 2 Ústavy SR vyplýva subjektívne právo každého, aby nemohol byť vo svojich právach a slobodách diskriminovaný z dôvodov v tomto ustanovení vymenovaných.

R 19/2003: Ak obvinený vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie, pribratie tlmočníka podľa § 28 ods. 1 TP nezávisí od posúdenia orgánov činných v trestnom konaní, či a do akej miery obvinený ovláda procesný jazyk, ale je ich povinnosťou tlmočníka pribrať. Uvedená zásada platí aj vo vzťahu slovenského a českého jazyka a jej porušenie je podstatnou chybou konania, ktoré rozsudku predchádzalo v dôsledku porušenia práva na obhajobu [§ 321 ods. 1 písm. a) TP]. (Upravené znenie).

K § 29

Ods. 1: Ide o blanketné ustanovenie odkazujúce na osobitné predpisy (pozn. ide o predpisy uvedené v spoločnom úvode k § 28).

K ustanoveniu tlmočníka a prekladateľa – pozri § 2 ods. 1 až 3 a § 22 ods. 4 ZZT.

K spôsobilosti tlmočníka a prekladateľa – pozri § 2 ods. 1, § 5, § 7 ods. 2, § 8, § 9 a § 25 ZZT, ako aj § 5 a nasl. vyhlášky č. 490/2004 Z. z.

K vylúčeniu tlmočníka a prekladateľa z vykonania úkonu – pozri § 11 ZZT.

V prípade vznesenia námietky zaujatosti stranou voči tlmočníkovi (prekladateľovi), rozhodne podľa § 32 ods. 2 per analogiam o jeho vylúčení orgán, ktorý ho do konania pribral. Predtým je potrebné požiadať tlmočníka (prekladateľa) o vyjadrenie k existencii dôvodov pre vylúčenie (§ 11 ZZT).

K odmietnutiu vykonania tlmočnickeho alebo prekladateľského úkonu – pozri § 12 ZZT.

K sľubu tlmočníka a prekladateľa – pozri § 5 ods. 6 a § 15 ZZT.

K náhrade hotových výdavkov a odmene za vykonanie tlmočnickeho alebo prekladateľského úkonu – pozri § 2 ods. 5 až 7 a § 3 ZZT; § 1, § 2 a § 8 až § 17 vyhlášky č. 491/2004 Z. z.

Ods. 2: O výške náhrady a odmeny tlmočníka a prekladateľa za vykonaný úkon rozhoduje orgán, ktorý ich do konania pribral, v konaní pred súdom predseda senátu.

Za konanie pred súdom je potrebné považovať úkony vykonávané pred senátom, pred samosudcom alebo pred sudcom pre prípravné konanie (pozri § 2 ods. 16).

Predseda senátu – pozri § 10 ods. 6.

Spôsob určenia a výška odmeny tlmočníka a prekladateľa (znalca), ako aj náhrady hotových výdavkov a náhrady za stratu času, sú upravené vo vyhláške MS č. 491/2004 Z. z. o odmenách, náhradách výdavkov a náhradách za stratu času pre znalcov, tlmočníkov a prekladateľov (pozri najmä § 2).

Náklady zahrnuté v odmene si tlmočník, prekladateľ, ani znalec nemôže osobitne (nad rámec stanovenej odmeny) uplatňovať, resp. nemôžu mu byť priznané.

Písomne vyhotovený preklad v zmysle § 23 odsek 3 ZZT obsahuje:

- a) úvodnú časť s označením „preklad“;
- b) označenie zadávateľa;
- c) prílohy;
- d) prekladateľskú doložku.

Z uvedeného je zrejmé, že za preklad je potrebné považovať všetky písomnosti špecifikované v opatrení o pribratí prekladateľa, ktoré boli predložené prekladateľovi na preloženie, t. j. vrátane všetkých príloh, ktorými sú často samostatné listiny.

Odmena prekladateľovi sa priznáva podľa § 10 až § 13 vyhlášky MS č. 491/2004 Z. z. o odmenách, náhradách výdavkov a náhradách za stratu času pre znalcov, tlmočníkov a prekladateľov za počet normostrán prekladu ako celku, t. j. vrátane príloh, ktoré sú súčasťou prekladu.

O priznaní náhrady a odmeny sa rozhoduje formálnym spôsobom iba v prípade, ak priznaná výška náhrad a odmeny nie je v súlade s vyúčtovaním predloženým tlmočníkom alebo prekladateľom. V takom prípade sa rozhoduje uznesením, proti ktorému má právo dotknutý tlmočník alebo prekladateľ podať sťažnosť. Sťažnosť má odkladný účinok.

V ostatných prípadoch sa o priznaní odmeny formálne nerozhoduje, odmena sa prizná tlmočníkovi alebo prekladateľovi neformálnym opatrením (písomným záznamom v spise), prípadne pokynom príslušnému ekonomickému útvaru na preplatenie vyúčtovanej odmeny a náhrad tlmočníkovi alebo prekladateľovi.

K opatreniu – pozri § 10 ods. 18.

Oprávnené osoby na podanie sťažnosti – pozri § 186.

Lehota a miesto na podanie sťažnosti – pozri § 187.

K § 30

Ods. 1: Nezúčastnená osoba je pomocnou osobou v trestnom konaní, ktorej úlohou je svojou prítomnosťou pri vykonaní procesných úkonov vymedzených zákonom garantovať objektivitu a zákonnosť vykonania týchto úkonov.

Ide najmä o tieto procesné úkony: odňatie veci (pozri § 91 ods. 4), domovú a osobnú prehliadku (pozri § 105 ods. 2), vstup do obydlia, iných priestorov a na pozemky (pozri § 105 ods. 6), výsluch obvineného, resp. svedka bez prirátania zapisovateľa (§ 124 ods. 3, § 138), rekogníciu (126 ods. 3).

Z použitia slova najmä je zrejmé, že zákonodarca predpokladá prirátanie nezúčastnenej osoby aj k iným procesným úkonom trestného konania, podľa zváženia orgánov činných v trestnom konaní a súdu.

Príberá sa do konania opatrením príslušného orgánu vykonávajúceho procesný úkon, na ktorom sa má zúčastniť.

K opatreniu – pozri § 10 ods. 18.

Nezúčastnená osoba má na základe jej účasti pri procesnom úkone nárok na náhradu nevyhnutných výdavkov, ušlej mzdy alebo iného ušlého preukázateľného príjmu.

Nezúčastnená osoba musí byť upozornená na to, že tento nárok zaniká, ak si ho neuplatní do troch dní od vykonania úkonu alebo od oznámenia, že sa úkon nebude konať.

Nevyhnutné výdavky – pozri ods. 4.

Počítanie lehôt podľa dní – pozri § 63 ods. 3.

Ods. 2: Účelom prirátania nezúčastnenej osoby do konania je zabezpečenie kontroly regulárnosti vykonania konkrétneho procesného úkonu účasťou nezainteresovanej osoby (nestranného pozorovateľa) na tomto úkone.

Aby nebol tento účel zmarený, stanovujú sa základné subjektívne predpoklady, ktoré musí spĺňať nezúčastnená osoba prirátaná do trestného konania.

Týmito predpokladmi sú spôsobilosť na právne úkony a nezaujatosť vo vzťahu k prejednávanej trestnej veci, k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka, k ich obhajcom, zákonným zástupcom a splnomocnencom, ako aj vo vzťahu k orgánom činným v trestnom konaní alebo súdu.

Ods. 3: *Figurant je pomocnou osobou v trestnom konaní, ktorej pribratie do konania zákon umožňuje na vykonanie rekoгноcie, rekonštrukcie, vyšetrovacieho pokusu, previerky výpovede na mieste a iné úkony súvisiace s obhliadkou, ak je na vykonanie konkrétneho procesného úkonu potrebné zabezpečiť ďalšie osoby, a to najmä na demonštratívne účely.*

Vzhľadom na podstatu úlohy figuranta pri jeho účasti na procesnom úkone, zákonodarca pre pribratie figuranta, na rozdiel od nezúčastnenej osoby, nestanovil ako podmienku osobitné subjektívne predpoklady.

Príberá sa do konania opatrením príslušného orgánu vykonávajúceho procesný úkon, na ktorom sa má zúčastniť.

K opatreniu – pozri § 10 ods. 18.

Figurant rovnako ako nezúčastnená osoba má nárok na náhradu nevyhnutných výdavkov, ušlej mzdy alebo iného preukázateľného ušlého príjmu.

Figurant musí byť upozornený na to, že tento nárok zaniká, ak si ho neuplatní do troch dní od vykonania úkonu alebo od oznámenia, že sa úkon nebude konať.

Nevyhnutné výdavky – pozri ods. 4.

Počítanie lehôt podľa dní – pozri § 63 ods. 3.

Ods. 4: *Zákon definuje pojem „nevyhnutné výdavky“ použitý v ods. 1 a ods. 3, pod ktorým je treba rozumieť cestovné, stravné a nocležné.*

Cestovné, stravné, nocležné – pozri bližšie § 3 a nasl. zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov, ako aj opatrenie MPSVaR č. 467/2003 Z. z. o sumách stravného.

Pod pojmom cestovné je potrebné rozumieť náhradu preukázaných cestovných výdavkov.

Pod pojmom nocležné je potrebné rozumieť náhradu preukázaných výdavkov na ubytovanie.

Zákonodarca formuláciou nevyhnutné výdavky zdôraznil, že rozsah ich priznania musí byť v súlade so zásadou primeranosti, a to s ohľadom na konkrétne miestne pomery (možnosti a ceny ubytovania) i osobné pomery nárokovateľa.

K § 31

Ods. 1: *Zákon stanovuje podmienky vylúčenia z úkonov trestného konania sudcu, prísediaceho sudcu, prokurátora, policajta, probačného a mediáčného úradníka, vyššieho súdneho úradníka, súdneho tajomníka a zapisovateľa, u ktorých možno mať v konkrétnej trestnej veci pochybnosť o ich nezaujatosti.*

Dôvodmi pre vylúčenie z konania je pomer uvedených osôb k:

- k prejednávanej veci alebo
- k niektorej osobe, ktorej sa úkon trestného konania priamo dotýka alebo
- k jej obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencovi alebo
- inému orgánu činnému v trestnom konaní.

Pomer k prejednávanej veci môže spočívať napr. v tom, že úradná osoba uvedená v tomto ustanovení bola sama poškodená trestným činom alebo boli poškodené jej blízke osoby a pod.

Osobami, ktorých sa úkon priamo dotýka, sú najmä strany – pozri § 10 ods. 10.

Pre pomer k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, alebo k ich obhajcom, zákonným zástupcom a splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní bude vylúčená úradná osoba uvedená v tomto ustanovení, ktorá je k týmto osobám v príbuzenskom alebo inom obdobnom pomere (napr. druh a družka), ktorý by mohol odôvodniť pochybnosť o nezaujatosti úradnej osoby.

Za relevantný pomer v zmysle tohto ustanovenia je potrebné považovať aj súčasný alebo minulý bližší priateľský vzťah, nepriateľský vzťah, osobný alebo pracovný konflikt, ako aj dlhodobejší bezprostredný osobný alebo pracovný kontakt, ktorý by mohol odôvodňovať pochybnosť o nezaujatosti.

Naopak, vo vzťahu k osobe zamestnanej v minulosti u toho istého zamestnávateľa (nie bezprostredný kolega), osobe chodiacej v minulosti do tej istej školy (nie spolužiak), prípadne inej osobe, ktorú predstaviteľ orgánu, o vylúčenie ktorého ide, pozná (iba z videnia, či počutia a pod.) alebo s ňou už prišiel niekedy do styku, či už v pracovnom živote (napr. pracovník iného orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, pracovník PZ alebo ÚZVAJS a pod.) alebo v súkromnom živote (napr. sused, poštár, opravár a pod.) bez toho, aby súčasne existoval aj niektorý z vyššie uvedených pozitívnych alebo negatívnych osobných vzťahov alebo dlhodobejší bezprostredný osobný alebo pracovný kontakt, nie je vylúčenie z konania opodstatnené.

Rovnako nie je opodstatnená námietka zaujatosti strany založená na zamietnutí návrhu na doplnenie dokazovania alebo na odmietnutí umožniť nahliadnutie do spisu (v tej súvislosti pozri tiež nález ústavného súdu č. III. ÚS 163/03).

Osobami, ktorých sa úkon priamo týka, sú najmä strany (pozri § 10 ods. 10 s vysvetľivkami).

Zákonný zástupca – pozri vysvetlivky k § 35 TP; § 9, § 26 a § 27 OZ; § 28 a § 31 ZR.

Splnomocnenec – pozri § 53 a § 54 TP; § 31 OZ; § 16 ZA.

Ods. 2: Zmyslom ustanovenia je vylúčiť možnosť vzniku pochybnosti o nestrannosti súdu vylúčením osôb podieľajúcich sa na výkone súdnej moci z konania v konkrétnej trestnej veci, v ktorej boli tieto osoby činné ako niektorý z tu vymedzených subjektov (pozri tiež § 10 ods. 2).

Služobným úradom probačného a mediáčného úradníka, vyššieho súdneho úradníka a súdneho tajomníka je príslušný súd, na ktorom je tento úradník zamestnaný.

Uvedené pomocné osoby sa výkonom práce na základe pokynů sudcu, resp. prokurátora (iba probačný a mediálny úradník) podieľajú na výkone súdnej moci.

Na vylúčenie postačuje akákoľvek činnosť, ktorú nie je možné zúžiť iba na rozhodovanie.

Ods. 3: Podstatou tohto ustanovenia je zabezpečiť, aby bola dôsledne dodržiavaná nestranná dvojstupňová kontrola meritórnych rozhodnutí súdov.

Je vylúčené, aby sa na súde vyššieho stupňa (napr. v dôsledku personálnych presunov alebo zmeny príslušnosti súdu) podieľali na rozhodovaní sudca, prísediaci sudca, probačný a mediálny úradník, vyšší súdny úradník a súdny tajomník, ktorí sa v predchádzajúcom konaní v prejednávanej veci zúčastnili na rozhodovaní na súde nižšieho stupňa a naopak.

Z rozhodovania na súde vyššieho stupňa obdobne sú vylúčené aj tie osoby, na ktoré sa vzťahuje vylúčenie podľa ods. 2.

Uvedené sa vzťahuje aj na rozhodovanie o dovolaní.

Tretia veta tohto odseku upravuje obdobným spôsobom vylúčenie prokurátora z rozhodovania o sťažnosti na nadriadenom orgáne v rámci prípravného konania, v rámci ktorého je prokurátor decízióvnym orgánom.

K rozhodovaniu o sťažnosti – pozri tiež § 190 ods. 2 s vysvetľovkami.

K súhlasu prokurátora – pozri § 190 ods. 1, 2 písm. a), § 228 ods. 3 s vysvetľovkami.

K pokynu prokurátora – pozri § 190 ods. 1, 2 písm. a), § 198 ods. 1, § 203 ods. 2, § 205 ods. 3, § 209 ods. 3, § 230 ods. 2 písm. a), d) s vysvetľovkami.

Ods. 4: Toto ustanovenie upravuje povinnosť strany vzniesť námietku zaujatosti ihneď, ako sa dozvedela o dôvodoch vylúčenia, aby sa predišlo taktickému vyčkávaniu strán so vznesením námietok zaujatosti a ich účelovému vznášaniu, napr. na konci súdneho konania po vykonaní rozsiahleho dokazovania s cieľom dosiahnuť zmarenie vykonaného dokazovania a vynútiť si jeho opakovanie, čo môže mať za následok predĺženie trestného konania nad maximálnu lehotu väzby a pod.

Strana – pozri § 10 ods. 10.

Výsledky procesných úkonov – dôkazy, vykonané vylúčenými osobami nemôžu byť podkladom pre vydanie rozhodnutia.

Orgán, ktorý rozhoduje, a to v ktoromkoľvek štádiu trestného konania, nesmie k takýmto úkonom vôbec prihladať, a tieto preto nemajú byť ani súčasťou spisu. Výnimkou z tohto pravidla sú iba neopakovateľné alebo neodkladné úkony, čo je vzhľadom na ich osobitú povahu plne opodstatnené.

Neodkladný úkon – pozri § 10 ods. 16 s vysvetľovkami.

Neopakovateľný úkon – pozri § 10 ods. 17 s vysvetľovkami.

K včasnosti vznesenia námietky zaujatosti – pozri tiež odôvodnenie rozsudku ESĽP z 22. 6. 2004 k sťažnosti č. 39359/98 (Pavletič proti Slovenskej republike).

R 62/1980: Orgán PL, ktorý bol svedkom trestného činu, nemôže byť v trestnom stíhaní vedenom o tomto činu činný ako vyhľadávací orgán, prípadne ako vyšetrovateľ (policajt), pretože pre jeho pomer k veci je možné mať pochybnosť o jeho nezaujatosti (§ 31 ods. 1 TP),

a to bez ohľadu na to, či bol vypočutý ako svedok, prípadne či je nutné ho ako svedka vypočuť. (Upravené znenie).

R 10/1990-II: Osoba, ktorá vystupovala vo veci ako tlmočník, nemôže neskôr v tej istej veci vystupovať ako orgán činný v trestnom konaní a podieľať sa na rozhodovaní veci. (Upravené znenie).

R 40/1991-I: Okolnosť, že sudkyňa vylúčená z prejednávania veci pre predpojatosť z dôvodu jej pomeru k osobe obvineného zastáva funkciu námestníčky predsedu súdu, sama o sebe nie je dôvodom, pre ktorý by mali byť vylúčení z prejednávania veci aj ostatní sudcovia tohto súdu (§ 31 ods. 1 TP) a nemôže byť preto sama o sebe ani dôležitým dôvodom pre odňatie a príkazanie veci podľa § 23 TP, resp. rozhodnutie odvolacieho súdu podľa § 325, veta druhá TP. (Upravené znenie).

R 58/1994: Ustanovenie § 31 ods. 1 TP vylučuje z vykonávania úkonov trestného konania ten orgán, u ktorého by mohli vzniknúť pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvody možného vzniku týchto pochybností sú stanovené taxatívne.

Tieto dôvody spočívajú v okolnostiach, ktoré charakterizujú pomer úradnej osoby k prejednávanej veci, alebo pomer úradnej osoby k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka, prípadne k ich zástupcom, splnomocnencom a obhajcom.

Uplatnenie inštitútu § 31 ods. 1 TP prichádza do úvahy iba vtedy, ak je existencia pomeru vzbudzujúceho pochybnosť o nezaujatosti úradnej osoby preukázaná. (Upravené znenie).

R 8/1996: Za dôvody vylúčenia sudcu z vykonávania úkonov trestného konania v zmysle § 31 ods. 1 TP nemožno považovať púhu skutočnosť, že v čase súdneho konania bol v dennej tlači uverejnený článok týkajúci sa prejednávanej trestnej veci, a to ani vtedy, keby sa publikovaný článok zakladal na informáciách, ktoré poskytol oznamovacím prostriedkom v súlade s ustanovením § 6 TP sudca, ktorý sa má zúčastniť jej prejednávania. (Upravené znenie).

R 30/1998: Ak sa viedlo spoločné konanie proti viacerým spolupáchatelom a neskôr došlo k vylúčeniu jedného alebo viacerých spolupáchatelov na samostatné konanie (§ 21 ods. 1 TP), nepôjde o prejednanie viny, ak súd v odsudzujúcom rozsudku, ktorý sa týka ďalších (nevylúčených) spolupáchatelov, v znení skutkovej vety uvedie vecnú súvislosť konania vylúčeného spolupáchatela (doteraz neodsúdeného) s konaním ostatných spolupáchatelov.

Uvedená okolnosť nezakladá dôvod na vylúčenie sudcov, ktorí majú prerokovať vec proti vylúčenému spolupáchatelovi v zmysle § 31 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

Us 67/1998: (uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 60/98 zo 4. 11. 1998)

Aj v konaní pred Ústavným súdom SR sa právo zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR zabezpečuje prostredníctvom povinnosti Ústavného súdu SR prejsť návrh na odmietnutie niektorého zo sudcov pre jeho zaujatosť. Ak sudca spravodajca poučí predkladateľa podania o vadách jeho podania a požiada ho o odstránenie väd v súlade s podmienkami ustanovený-

mi zákonom, také správanie sudcu Ústavného súdu SR nemožno hodnotiť ako prejav zaujatosti sudcu.

R 101/2000-I: Odňatie a prikázanie veci podľa § 23 TP je výnimkou z ústavného princípu, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy SR).

Dôležité dôvody v zmysle § 23 TP môžu byť dôvody, ktoré zabezpečujú nestranné a zákonné prerokovanie veci, náležité zistenie skutkového stavu potrebného na rozhodnutie, ako aj uplatnenie všetkých do úvahy prichádzajúcich základných zásad trestného konania. Pri dodržaní týchto zásad môže ísť aj o dôvody procesnej ekonomie v konkrétnej veci.

R 101/2000-II: Medzi dôležité dôvody na odňatie a prikázanie veci v zmysle § 23 TP patrí aj vylúčenie všetkých sudcov príslušného súdu z rozhodovania. Na také rozhodnutie ale nepostačuje, ak sú dané dôvody uvedené v § 31 ods. 1 TP na vylúčenie z vykonávania úkonov trestného konania len niektorých sudcov príslušného súdu z konania. (Upravené znenie).

R 26/2001: V zmysle § 31 ods. 3 veta prvá TP je súdom vyššieho stupňa ten súd, ktorý vykonáva konanie a rozhoduje o sťažnosti proti prvostupňovému rozhodnutiu podľa § 192 a nasl. TP alebo vykonáva konanie a rozhoduje o odvolaní (§ 315 TP) podľa § 316 a nasl. TP. Z týchto dôvodov, ak sudca krajského súdu alebo sudca vyššieho vojenského súdu SR v konkrétnej veci rozhodoval v druhostupňovom senáte tohto súdu, je sudcom súdu vyššieho stupňa. Preto je taký sudca v ďalšom konaní vylúčený z rozhodovania na tom istom krajskom súde alebo vyššom vojenskom súde SR, ak tento súd koná v rovnakej veci ako súd prvého stupňa z dôvodov vecnej príslušnosti. (Upravené znenie).

R 58/2002-I: Základné princípy nezávislosti súdnictva vyjadrené v článku 141 Ústavy SR a v § 1 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov (pozn. tento zákon bol zrušený zákonom č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a v § 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediaciach v znení neskorších predpisov znamenajú, že súdne konanie a rozhodnutie nielen že majú byť objektívne a nestranné, ale objektívnymi a nestrannými sa majú javiť aj navonok.

Funkcionári štátnej správy súdov, aj sudcovia sa preto majú zdržať takých verejných vyhlásení o očakávanom rozhodnutí vo veci, v ktorej súd koná alebo bude konať, ktoré by mohli vyvolať pochybnosti o objektívnosti a nestrannosti súdneho konania a rozhodnutia.

R 58/2002-II: Verejné vyjadrenia podpredsedu a hovorca súdu pred rozhodnutím sudcu (predsedu senátu), ktorý vo veci koná, publikované v tlači a elektronických médiách, napr. že sú splnené podmienky na vydanie príkazu na zatknutie a že sú dané dôvody väzby obvineného, môžu v konkrétnom prípade vyvolať pochybnosť o objektívnosti a nestrannosti konania a rozhodnutia sudcu (predsedu senátu), čo je dôvodom na vylúčenie sudcu (predsedu senátu) z vykonávania úkonov trestného konania pre jeho vzťah k veci v zmysle § 31 ods. 1 Trestného poriadku. (Upravené znenie).

ZSP 56/2004: (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5 To 31/2004)

- I. Všeobecné súdy poskytujú ochranu ústavnosti a zákonnosti tým, že v konaní postupujú a rozhodujú v súlade s procesnými a hmotnými normami trestných kódexov, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na ochranu nezávislým a nestranným súdom.
- II. Dôvodne možno mať pochybnosť o nezáujatosti predsedu senátu alebo senátu pre pomer k veci, ak súdne konanie evidentne prebieha za takých okolností, ktoré opodstatnene vyvolávajú podložené pochybnosti o správnosti a zákonnosti procesného postupu, ktorými sa garantuje právo na obhajobu a navonok sa prejavuje objektívnosť a nestrannosť súdu.

K § 32

Ods. 1: Zákon tu upravuje postup pri rozhodovaní o vylúčení v prípadoch, keď oznámi svoju zaujatosť sudca alebo prísediaci sudca.

O vylúčení rozhoduje v týchto prípadoch nadriadený súd v senáte.

V prípade, ak ide o sudcu odvolacieho alebo dovolacieho súdu, rozhoduje o vylúčení iný senát tohto súdu.

Z uvedeného vyplýva, že ak sa bude rozhodovať o vylúčení sudcu odvolacieho súdu, ktorým bude krajský súd, o vylúčení bude rozhodovať iný senát tohto krajského súdu.

Ak bude odvolacím súdom najvyšší súd (veci v pôsobnosti Špeciálneho súdu – pozri § 14), o vylúčení sudcu tohto odvolacieho súdu bude rozhodovať iný senát najvyššieho súdu.

Ak bude odvolacím súdom vyšší vojenský súd, o vylúčení sudcu tohto súdu bude rozhodovať iný senát vyššieho vojenského súdu.

V prípade, ak bude sudca alebo prísediaci sudca vylúčený z konania z niektorého z dôvodov vylúčenia uvedených v ust. § 31 ods. 2 alebo ods. 3, ktoré sú svojou povahou úplne jednoznačné, o vylúčení sa nerozhoduje, vylúčeného sudcu alebo prísediaceho sudcu nahradí iný sudca alebo prísediaci sudca určený na zastupovanie rozvrhom práce.

V prípade vylúčenia probačného a mediačného úradníka, vyššieho súdneho úradníka a súdneho tajomníka bude rozhodovať o vylúčení predseda senátu, prípadne samosudca (pozri § 10 ods. 6), v ktorého veci je dotknutá osoba činná.

O vylúčení probačného a mediačného úradníka činného v prípravnom konaní bude rozhodovať per analogiam sudca pre prípravné konanie, v ktorého veci je činný.

Odvolací súd – pozri § 315.

Dovolací súd – pozri § 377.

Ods. 2: O vylúčení zapisovateľa na základe ním vznesenej námietky, ako aj na základe námietky vznesenej stranou, rozhoduje organ, ktorý zapisovateľa pribral do konania, v prípravnom konaní policajt, prokurátor alebo sudca pre prípravné konanie, v konaní pred súdom (súdnom konaní) predseda senátu alebo samosudca (§ 10 ods. 6).

K pribratiu zapisovateľa – pozri § 27 s vysvetlivkami.

Predseda senátu – pozri § 10 ods. 6.

Ods. 3: O vylúčení z dôvodov uvedených v § 31 v ostatných prípadoch, ktoré nie sú uvedené v § 32 ods. 1 a 2, rozhoduje sám dotknutý orgán na základe vznesenej námietky zaujatosti alebo aj z vlastného podnetu.

O vylúčení sudcu alebo prísediaceho sudcu, ktorí sú členmi senátu, rozhoduje na základe námietky strany tento senát.

Ods. 4: Proti rozhodnutiam podľa § 32 ods. 2 a ods. 3 zákon pripúšťa sťažnosť, ktorá nemá odkladný účinok.

Podanie sťažnosti nebráni vykonaniu nariadeného procesného úkonu, pred ktorým, resp. počas ktorého bola námietka zaujatosti vznesená, avšak v prípade, ak by podanej sťažnosti bolo nadriadeným orgánom vyhovené, vykonaný úkon trestného konania nie je procesne použiteľný v ďalšom konaní (pozri § 31 ods. 4).

Rozhodnutia – pozri § 162.

Odkladný účinok sťažnosti – pozri § 185 ods. 6.

Oprávnené osoby na podanie sťažnosti – pozri § 186.

Lehota a miesto na podanie sťažnosti – pozri § 187.

Ods. 5: O sťažnosti proti rozhodnutiu (uzneseniu – pozri § 162) o námietke zaujatosti rozhoduje orgán bezprostredne nadriadený orgánu, ktorý napadnuté uznesenie vydal.

Zákonodarca použil v tomto ustanovení pojem bezprostredne nadriadený orgán, ktorý je odlišný od pojmu nadriadený orgán, ktorý je použitý pri právnej úprave rozhodovania o sťažnosti proti uzneseniu (§ 192), sporu o príslušnosť (§ 22), alebo vymedzení subjektov vylúčených z rozhodovania (§ 31 ods. 3) a pod.

O vylúčení policajta rozhoduje jeho bezprostredne nadriadený riaditeľ.

Bezprostredne nadriadený prokurátor – pozri § 53 ZP.

Oprávnené osoby na podanie sťažnosti – pozri § 186.

Lehota a miesto na podanie sťažnosti – pozri § 187.

Ods. 6: O vylúčení sudcu odvolacieho alebo dovolacieho súdu na základe námietky zaujatosti vznesenej stranou rozhoduje iný senát toho istého súdu.

V prípade oznámenia zaujatosti sudcom odvolacieho alebo dovolacieho súdu sa postupuje podľa odseku 1.

Odvolací súd – pozri § 315.

Dovolací súd – pozri § 377.

Ods. 7: Týmto ustanovením sa v záujme zamedzenia špekulatívneho vznášania námietok zaujatosti stranami stanovujú prísnejšie pravidlá pre vznášanie námietky zaujatosti.

O opakovanej námietke strany založenej na rovnakých dôvodoch ako bola založená námietka, o ktorej už bolo rozhodnuté, ako aj o námietke zaujatosti, ktorá nebola vznesená bez meškania (§ 31 ods. 4 veta prvá), sa nekoná.

Us 31/1998: (nálež Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 53/98)

1. Stav právnej neistoty účastníka konania v čase, keď sa nebude v konaní o veci pokračovať až do rozhodnutia o námietke zaujatosti sudcu, treba čo najskôr odstrániť.

5. Ak zákonný sudca neuplatnil námietku svojej zaujatosti včas, napríklad ešte v pôvodnom konaní o veci na prvom stupni, spolupodieľal sa na stave právnej neistoty a spôsobil prieťahy v súdnom konaní.

R 81/2001: O námietke zaujatosti, ktorá bola vznesená procesnou stranou proti celému senátu na základe toho, že sa cíti ukrátená opatrením predsedu senátu pri vedení hlavného pojednávania (§ 253 ods. 10 TP), rozhodne senát podľa § 32 ods. 3 TP. (Upravené znenie).

K § 33

Zákon týmto ustanovením zvyčajne rozdiel medzi právnym postavením podozrivého a obvineného.

Na označenie osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, používa zákon tieto pojmy:

- podozrivý, ktorým sa označuje osoba zadržaná podľa § 85, ako aj špeciálne subjekty, ktorých trestné stíhanie je v pôsobnosti Špeciálneho súdu (§ 14 ods. 1), a to do momentu vznesenia obvinenia podľa § 206 (účinnosť vznesenia obvinenia nastáva vydaním, prípadne vyhlásením uznesenia o vznesení obvinenia),
- obvinený, ktorým sa označuje osoba, ktorej bolo vznesené obvinenie podľa § 206 do momentu nariadenia hlavného pojednávania súdom [pozri § 10 ods. 12, § 241 ods. 1 písm. k), § 244 ods. 1 písm. k)],
- obžalovaný, ktorým sa označuje osoba, proti ktorej sa vedie trestné konanie, od momentu nariadenia hlavného pojednávania počas súdneho konania po právoplatné meritórne rozhodnutie súdu (pozn. po vrátení veci súdom prokurátorovi do prípravného konania sa trestne stíhaná osoba označuje ako obvinený),
- odsúdený, ktorým sa označuje osoba, proti ktorej bol vydaný odsudzujúci rozsudok, ktorý už nadobudol právoplatnosť, prípadne iné rozhodnutie s obdobnými účinkami (trestný rozkaz – pozri § 353 ods. 6).

Každý z uvedených pojmov označuje určitý stupeň podozrenia, resp. obvinenia, od ktorého sa odvíja spôsob právnej úpravy procesného postavenia toho, proti komu sa vedie trestné konanie (napr. podozrivého nie je možné vziať do väzby; obžalovanému, na rozdiel od obvineného, nie je možné odoprieť nazretie do spisu a pod.).

K podozrivému – pozri tiež ust. § 14 ods. 1 (Pôsobnosť špeciálneho súdu), § 85 (Zadržanie a obmedzenie osobnej slobody podozrivej osoby), § 99 ods. 1 (Dôvody domovej prehliadky a osobnej prehliadky a prehliadky iných priestorov a pozemkov), § 157 ods. 2, ods. 3, ods. 4 (Vyšetrovací pokus), § 204 ods. 1 (Postup pri skrátenom vyšetrovaní).

K vzneseniu obvinenia – pozri § 206 s vysvetlivkami.

Od momentu vznesenia obvinenia je možné proti osobe, ktorá bola obvinená, použiť zákonným spôsobom všetky prostriedky použiteľné podľa TP proti osobe obvineného.

K prostriedkom, ktoré možno použiť proti obvinenému – pozri najmä § 72 (vzatie do väzby), § 73 (príkaz na zatknutie), § 86 (zadržanie), § 103 ods. 2 (vstup do obydlija, iných priestorov a na pozemok), § 108, § 109, § 110 (zadržanie zásielok, otvorenie zásielok, zámena obsahu zásielok), § 120 ods. 2 (predvedenie obvineného bez predchádzajúceho predvolania), § 123 (výzva na poskytnutie rukopisu a hlasovej vzorky; úkony na zistenie totožnosti), § 148 a § 149 (príkaz na vyšetrovanie duševného stavu obvineného, nariadenie pozorovania obvineného v zdravotníckom ústave alebo v nemocnici pre obvinených a odsúdených), § 489 a nasl. (vyžiadanie z cudziny) atď.

Vznesenie obvinenia konkrétnej osobe vo vzťahu k tejto osobe prerušuje plynutie premĺčacej doby premĺčania trestného stíhania [§ 87 ods. 3 písm. a) TZ] – pozri R 13/1974.

R 45/1978: Osoba, ktorá bola pôvodne spoluobvinená a u ktorej toto procesné postavenie zaniklo vylúčením veci zo spoločného konania (§ 21 ods. 1), prípadne skončením trestného stíhania v dôsledku jeho zastavenia alebo v dôsledku právoplatného rozsudku, sa vo veci proti bývalému spoluobvinenému vypočuje ako svedok. Ak sa ešte vedie spoločné trestné stíhanie, nemôže byť spoluobvinený vypočutý o trestnej činnosti iného spoluobvineného ako svedok, a to ani vtedy, keď vypovedá o trestnom čine, pre ktorý sám nie je trestne stíhaný. V takejto situácii môže vypovedať len vo forme výpovede obvineného. Zápisnicu o výpovedi, ktorú osoba, ktorá sa vypočuje ako svedok [prípadne by prichádzalo do úvahy jej vypočúvanie ako svedka, keby tu neboli prekážky uvedené v § 263 ods. 3 písm. a) TP], urobila v procesnom postavení spoluobvineného, možno prečítať len za podmienok § 263 ods. 3 TP. Toto ustanovenie sa používa analogicky aj v prípade, ak sa proti osobám zúčastneným na trestnom čine (spolupáchateľom, účastníkom, podielníkom a pod.) viedlo trestné stíhanie od začiatku samostatne, niektorá z týchto osôb je vypočúvaná ako svedok [prípadne by prichádzalo do úvahy jej vypočúvanie ako svedka, keby tu neboli prekážky uvedené v § 263 ods. 3 písm. a) TP] v trestnej veci inej, na trestnom čine zúčastnenej osoby. (Upravené znenie).

Us 317/2003: (uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 124/03 z 9. 7. 2003)

Dôvodné podozrenie nie je potrebné dokladať aj dôkazmi potrebnými pre vznesenie obvinenia. Bolo by to nelogické, aby pre uvalenie väzby bol trestný čin jednoznačne definovaný a aj preukázaný, pretože to je cieľom vyšetrovania a súdneho konania, normálny priebeh ktorého má zabezpečiť práve vyšetrovacia väzba obvineného.

K § 34

V tomto ustanovení sú stanovené základné práva a povinnosti obvineného v trestnom konaní, ktoré sú bližšie konkretizované v príslušných ustanoveniach Trestného poriadku.

Práva obvineného, resp. jeho právam zodpovedajúce povinnosti príslušných štátnych orgánov, sú rámcovo vymedzené najmä v článkoch 5 až 7 EDLP, ktorý má ako medzinárodná zmluva na základe článku 7 ods. 5 Ústavy prednosť pred zákonmi.

Vo vnútroštátnom práve SR sú práva obvineného vymedzené rámcovo najmä v článkoch 17, 47 až 50 a článku 17 Ústavy.

Právo na obhajobu zaručuje článok 50 ods. 3 Ústavy

Ods. 1: Týmto ustanovením sa vymedzujú základné práva obvineného v trestnom konaní vedenom na území SR podľa tohto zákona. Ide najmä o tieto práva:

- vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu,
- vyjadriť sa k dôkazom (navrhovaným i vykonaným),
- odoprieť vypovedať,
- uvádzať okolnosti slúžiace na jeho obhajobu,
- navrhnovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu,
- robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky,
- zvolíť si obhajcu a s ním sa radiť aj počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom (S obhajcom sa však v priebehu svojho výsluchu nemôže radiť o tom, ako odpovedať na položenú otázku.),
- žiadať, aby bol vypočúvaný za účasti svojho obhajcu a aby sa obhajca zúčastnil aj na iných úkonoch prípravného konania,
- ak je zadržaný vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, môže s obhajcom hovoriť bez prítomnosti tretej osoby,
- v konaní pred súdom vypočúvať svedkov, ktorých sám navrhol alebo ktorých s jeho súhlasom navrhol obhajca, a klásť svedkom otázky.

Okrem týchto práv má obvinený aj ďalšie práva, ako napr. právo na tlmočníka a prekladateľa (§ 2 ods. 20, § 28), právo nazerať do spisu (§ 69), právo na doručenie zákonom stanovených písomností, právo odmietnuť úkony pri vyšetrovanom pokuse (§ 157 ods. 4), ako aj ďalšie práva, v ktorých sú premietnuté niektoré z vyššie uvedených základných práv, ako napr. právo na pokračovanie v zastavenom trestnom stíhaní na základe vyhlásenia obvineného (§ 9 ods. 3), právo vzniesť námietku voči spôsobu vykonávania výsluchu, právo namietať prípustnosť otázok (§ 259) a pod.

Obvinený môže uplatňovať svoje práva sám alebo prostredníctvom obhajcu (pozri tiež článok 50 ods. 3 Ústavy SR).

Rozsah práv, ktoré tento zákon priznáva obvinenému a jeho obhajcovi nie je rovnaký, ak nejde o konanie proti uslému (pozri § 359 veta druhá).

Obvinený disponuje niektorými právami osobnej povahy, ktoré zaň obhajca nemôže uplatniť. Ide napr. o právo vyjadriť sa k veci (§ 122 ods. 2, resp. § 248 ods. 1), právo urobiť vyhlásenie podľa § 220 ods. 1 písm. a) (zmier), resp. podľa § 216 ods. 1 písm. a) (podmienečné zastavenie trestného stíhania), právo urobiť vyhlásenie k obžalobe podľa § 257 ods. 1, právo posledného slova podľa § 275, vyjadrenie k dohode o vine a treste podľa § 333 ods. 3.

Na druhej strane obhajca obvineného disponuje niektorými oprávneniami, ktoré zákon nepriznáva obvinenému.

Ide napr. o oprávnenie zúčastniť sa na úkonoch dokazovania vykonávaných v rámci právneho konania – výsluch svedka, poškodeného alebo znalca, konfrontácia svedkov, obhliadka, vyšetrovací pokus a pod. (pozri tiež § 213 ods. 2).

Právo obvineného obhajovať sa sám bolo významne posilnené ustanovením § 38 ods. 3 – pozri vysvetlivky k tomuto ustanoveniu.

Vymedzenie základných práv obvineného zodpovedá kontradiktórnosti trestného konania, založeného na zásade rovnosti strán v konaní pred súdom (§ 2 ods. 4).

V záujme naplnenia zásady rovnosti strán v prípadoch, keď je dôvodné predpokladať, že túto zásadu v súdnom konaní pri vykonaní niektorého relevantného dôkazu (napr. výsluch ťažko chorého svedka alebo dôležitého svedka, dlhodobo sa zdržujúceho v cudzine, o ktorom je možné predpokladať, že sa nedostaví na výsluch na hlavné pojednávanie) nebude možné naplniť, bude potrebné už v prípravnom konaní takéto úkony vykonať tak, aby obvinený alebo jeho obhajca mali možnosť na týchto úkonoch sa zúčastniť a uplatniť právo obvineného na obhajobu, najmä ak sa nejde o neodkladné alebo neopakovateľné úkony, ktoré sa vykonávajú pred vznesením obvinenia konkrétnej osobe [v tej súvislosti pozri tiež čl. 6 ods. 3 písm. d) EDLP].

K výsluchu obvineného (nemožnosti nútiť obvineného k výpovedi, poučeniu o možnostiach ďalšieho postupu v konaní, poučenia o doručovaní a jeho účinkoch, poučeniu obvineného o jeho právach vrátane práva vyjadriť sa k veci, práva nevypovedať, práva na korektné otázky, k právu nazrieť do poznámok) – pozri § 121 až § 124 s vysvetlivkami.

K povinnosti obvineného strieť úkony na zistenie jeho totožnosti – pozri § 123 ods. 2.

K zápisnici o výsluchu obvineného vykonaného bez prirátania zapisovateľa, k prečítaniu a oprave takej zápisnice obvineným – pozri § 124.

Ku konfrontácii obvineného so spoluobvineným alebo svedkom, resp. ku rekognícii – pozri § 125 a § 126 s vysvetlivkami.

K účasti obvineného na procesných úkonoch vo vyšetrovaní (skrátenom vyšetrovaní) – pozri § 213 ods. 1.

K oprávneniu obvineného preštudovať spisy – pozri § 208.

K vyhláseniu obžalovaného po prednesení obžaloby a poučení – pozri § 257.

K možnosti vykonať hlavné pojednávanie v neprítomnosti obžalovaného – pozri § 252 ods. 2, 3.

K výsluchu obžalovaného na hlavnom pojednávaní – pozri § 258 až § 260.

K možnosti prečítať zápisnicu o skoršej výpovedi obvineného – pozri § 258 ods. 4.

Prítomnosť obvineného na verejnom zasadnutí – pozri § 293 ods. 3 až 8.

Ods. 2: V rámci kontradiktórneho súdneho konania sa upravuje právo obvineného (obžalovaného) na začiatku konania súdu prvého stupňa uplatniť všetky dôkazy, ktoré sú mu známe a ktoré navrhne vykonať.

Aby sa mohli strany pripraviť na vykonávanie dôkazov v súdnom konaní vrátane dôkazov navrhovaných protistranou, stanovuje sa povinnosť súdu doručiť návrh obvineného na vykonanie dôkazov podaných po podaní obžaloby bez meškania prokurátorovi a poškodenému. Návrhy dôkazov zo strany prokurátora sú uvedené v obžalobe [§ 235 písm. e)], ktorej rovnopis súd v zmysle § 240 doručuje obvinenému, poškodenému, ako aj ďalším subjektom uvedeným v tomto ustanovení.

Rozsah a spôsob dokazovania na hlavnom pojednávaní stanoví súd na základe podaných návrhov pri predbežnom prejednaní obžaloby [244 ods. 1 písm. k)].

K navrhovaniu dôkazov v konaní pred súdom – pozri tiež § 240 ods. 3 až 5, § 244 ods. 2, § 272 ods. 2, 3, § 277 ods. 2 až 4.

Ods. 3: V tomto ustanovení sa stanovuje, že obvinený, ktorý nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby, má právo na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženie odmenu.

Zároveň sa obvinenému stanovuje povinnosť preukázať svoj nárok na bezplatnú obhajobu, prípadne na obhajobu za zníženie náhradu, a to najneskôr pri rozhodovaní o náhrade trov trestného konania.

Preukázanie nároku bude v praxi zrejme spočívať vo vyhlásení obvineného k jeho príjmovým a majetkovým pomerom, predložení potvrdenia z úradu práce, daňového úradu, úradu sociálnej starostlivosti, obecného úradu a pod.

V prípade účelového uvedenia nepravdivej informácie o príjmových a majetkových pomeroch obvineného bude prichádzať do úvahy postih za trestný čin podvodu podľa § 221 TZ.

K právu obvineného na bezplatnú obhajobu, resp. na obhajobu za zníženie náhradu – pozri § 40 ods. 2, 6 a § 555 ods. 1 písm. c), § 556 ods. 1 a § 558, ako aj článok 6 ods. 3 písm. c) EDĽP.

Ods. 4: Týmto ustanovením sa stanovuje orgánom činným v trestnom konaní a súdu všeobecná poučovací povinnosť.

K poučeniu obvineného – pozri tiež § 9 ods. 3, § 34 ods. 5, § 82 ods. 2, § 121 ods. 2 a 3, § 122 ods. 1, § 124 ods. 2, § 155 ods. 4, § 171 ods. 2 a 3, § 208, ods. 1, § 215 ods. 7, § 221 ods. 2, § 257 ods. 1 a 3, § 258 ods. 1, § 263 ods. 2, § 293 ods. 5, § 310 ods. 1, § 354 ods. 1 písm. g).

Obvinený musí byť vždy, t. j. vo všetkých štádiách trestného konania, poučený o jeho právach a musí mu byť poskytnutá plná možnosť na uplatnenie jeho práv.

Zákonomdarca osobitne zvýraznil povinnosť poučiť obvineného o význame priznania.

Porušenie tejto povinnosti je závažným porušením práva obvineného na obhajobu.

Ods. 5: V záujme zvýšenia efektivity trestného konania vylúčením možnosti marenia priebehu trestného konania zo strany obvineného zmenou miesta pobytu neohlásenou orgánom činným v trestnom konaní a súdu alebo aj úmyselným nepreberaním doručovaných zásielok, čoho dôsledkom boli procesné komplikácie, resp. nemožnosť doručenia procesne relevantných písomností, sa stanovuje povinnosť obvinenému uviesť na začiatku prvého výsluchu adresu, na ktorú sa mu majú doručovať procesne relevantné písomnosti vrátane písomností určených do vlastných rúk, ako aj spôsob doručovania.

Ak obvinený takto oznámenú adresu alebo spôsob doručovania zmení, je povinný túto skutočnosť bez meškania oznámiť príslušnému orgánu v závislosti od aktuálneho štádia trestného konania.

Orgány činné v trestnom konaní a súd sú povinné obvineného poučiť o doručovaní (§ 65 a § 66) a účinkoch doručenia písomností na ním uvedenú adresu vyplývajúcich z ustanovenia § 65 ods. 3 (bežná písomnosť) a § 66 ods. 3 (písomnosť určená do vlastných rúk).

Podľa uvedených ustanovení pri splnení zákonom stanovených podmienok sa neprevzaté uložené zásielky doručované na obvineným uvedenú adresu budú považovať za zákona za doručené so všetkými procesnými dôsledkami, aj keď sa o tom obvinený ako adresát nedozvedel (výnimkou je doručenie trestného rozkazu – pozri § 66 ods. 3 posledná veta).

K doručovaniu písomností elektronickými prostriedkami – pozri § 65 ods. 6 s vysvetľovkami.

R 20/1968: Ak nie je obvinenému, ktorý vykonáva trest odňatia slobody, umožnené, aby sa zúčastnil verejného zasadnutia, hoci výslovne žiada, aby bol tomuto zasadnutiu prítomný, je porušením zákona v ustanovení § 2 ods. 9 a § 34 ods. 4 TP, ak súd vykoná napriek tomu verejné zasadnutie v neprítomnosti obvineného. (Upravené znenie).

R 19/1977-II: Vyhlásenie obvineného, že sa vzdáva účasti na verejnom zasadnutí, neoslobodzuje súd od povinnosti včas upovedomiť obvineného o termíne verejného zasadnutia podľa § 292 TP. (Upravené znenie).

Us 6/1996 (nález):

1. Súčasťou ústavného garantovania ochrany ľudských práv a základných slobôd Slovenskou republikou je ich ochrana na území Slovenskej republiky, ako aj vo všetkých ďalších vzťahoch podliehajúcich jurisdikcii štátnych orgánov SR.
2. Z rozsahu, v ktorom z medzinárodných dohovorov spĺňajúcich podmienky čl. 11 Ústavy Slovenskej republiky platí pozitívny záväzok štátu urobiť opatrenia na zabezpečenie ľudských práv a základných slobôd, vyplýva pozitívny záväzok aj pre Slovenskú republiku.
3. Pozitívnym záväzkom sa chránia aj práva a slobody ustanovené v Ústave SR.

4. *Občan SR pobytom na území cudzieho štátu nestráca práva a slobody, ktoré mu priznáva Ústava SR. Pobytom na území cudzieho štátu sa iba modifikuje jeho právne postavenie. Modifikácia právneho postavenia v lakom prípade nastáva podľa vnútroštátnych predpisov cudzieho štátu, ktorými sa na jeho území každému priznávajú práva a slobody, ako aj podľa medzinárodných zmlúv, ku ktorým tento štát pristúpil.*
5. *Právo na slobodný vstup na územie SR občan v súlade so svojím modifikovaným právnym postavením uplatňuje z územia cudzieho štátu v rámci jurisdikcie štátnych orgánov SR.*
6. *Účelom práva podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy SR je poskytnúť obvinenému možnosť, aby sa bránil obvineniu, že spáchal trestný čin. Toto právo mu orgány Slovenskej republiky činné v trestnom konaní nemôžu odoprieť.*
7. *Pre uplatnenie práva podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy SR nie je nevyhnutnou podmienkou prítomnosť obvineného na území SR.*

R 71/1999-III: *Ústavná zásada prezumpcie neviny vyjadrená v § 2 ods. 4 TP vyžaduje, aby orgány činné v trestnom konaní v stanovených zákonných lehotách vytvárali objektívnu situáciu právnej istoty. Ak sa trestné stíhanie pre trestný čin, ktorý mal odsúdený spáchať v skúšobnej dobe, právoplatne neskončilo v lehote uvedenej v § 50 ods. 5 TZ a § 68 ods. 4 TZ, platí zákonná fikcia osvedčenia vyplývajúca z týchto ustanovení iba vtedy, ak odsúdený nezavinil, že orgány činné v trestnom konaní nemohli v lehote jedného roka od uplynutia skúšobnej doby rozhodnúť podľa § 50 ods. 4 TZ alebo podľa § 68 ods. 1 TZ. (Upravené znenie).*

R 1/2000-II: *Dôkazy, ktoré boli vykonané pred vznesením obvinenia v zmysle § 206 ods. 1 TP jednému zo spoluobvinených, okrem neodkladných alebo neopakovateľných úkonov, nie je možné použiť v trestnom konaní vo vzťahu k tomuto spoluobvinenému, hoci boli vykonané v súlade s Trestným poriadkom po vznesení obvinenia druhému spoluobvinenému. (Upravené znenie).*

Us 32/2000: *(nález Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 60/2000, z 21. 12. 2000)*

1. *U každej osoby trestne stíhanej, na ktorú už bola podaná obžaloba, ide podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR o právo, aby o oprávnenosti tejto obžaloby rozhodol nezávislý a nestranný súd a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR o právo, aby sa táto obžaloba (jeho vec) verejne prerokovala bez zbytočných priehov. Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priehov je odstránenie stavu právnej neistoty osoby, na ktorú bola podaná obžaloba.*
2. *Postup súdu po podaní obžaloby nekonajúceho dôvodne vo veci preto, lebo pokiaľ ide o nálezitú objasnenie totožnosti skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu (§ 278 ods. 1 TP), a jeho právnu kvalifikáciu, potrebuje vyčekať na výsledky vyšetrovania v inej veci obžalovaného, nie je zbytočným priehovom pri prerokovaní veci podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. (Upravené znenie).*

Us 28/2001 (nález): Povinnosť umožniť nazretie do spisov obvinenému a jeho obhajcovi v konaní pred súdom je súčasťou práva na obhajobu. Ak túto povinnosť nesplnil súd prvého stupňa, je povinnosťou odvolacieho súdu zabezpečiť realizáciu práva na obhajobu.

R 37/2002: Ak Ústavný súd SR rozhodol, že právo obvineného priznané Ústavou SR bolo rozhodnutím všeobecného súdu porušené a vysloví, že úlohou orgánov činných v trestnom konaní je zosúladiť svoj postup so zisteniami Ústavného súdu SR a odstrániť neústavný stav, je toto rozhodnutie pre tieto orgány záväzné.

R 78/2002–II: Zápisnica o výsluchu svedka, ktorý bol vykonaný v prípravnom konaní bez toho, aby bol o tomto úkone upovedomený obhajca obvineného, ktorý včas oznámil vyšetrovateľovi, že sa chce tohto výsluchu zúčastniť, je na hlaonom pojednávaní procesne nepoužiteľná, lebo takým postupom boli porušené práva obvineného na obhajobu v zmysle § 213 ods. 3 TP, a preto nemôže byť na hlavnom pojednávaní ani prečítaná na základe § 263 ods. 3 písm. a) TP. (Upravené znenie).

Us 104/2002 (nález):

1. Účel práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy, ktorým je predovšetkým odstránenie stavu právnej neistoty obvineného, sa aj v prípravnom konaní sleduje konaním a rozhodovaním príslušných orgánov v primeranej lehote.
2. Pri posudzovaní postupu orgánov činných v prípravnom konaní nie je úlohou Ústavného súdu SR nahradzovať ich činnosť a určovať, aký optimálnejší postup v konaní trestná vec obvineného vyžadovala. Úlohou Ústavného súdu SR je zistiť, či konkrétny postup týchto orgánov nie je z hľadiska naplnenia práva obvineného na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR svojvoľný alebo zjavne neodôvodnený.
3. Za zbytočný prieťah v konaní možno považovať dobu nečinnosti alebo zjavnej neefektívnej činnosti príslušného orgánu pri naplňaní účelu Trestného poriadku, predovšetkým požiadavky, aby trestné činy boli náležite zistené.

R 2/2003–I: Materiálnym obsahom práva obvineného na obhajobu a jeho súčasťou je aj právo obhajovať sa prostredníctvom obhajcu, pričom na uplatnenie tohto práva mu musí byť poskytnutá reálna možnosť. Preto výsluch obvineného, ktorý nie je neodkladným alebo neopakovateľným úkonom (§ 199 ods. 4 TP) a ktorý je vykonávaný v čase, keď obvinený nemá obhajcu, hoci ide o prípad nutnej obhajoby, je dôkazom absolútne neúčinným a nemožno ho v trestnom konaní použiť. V takom prípade napraviť chybu takto vykonaného dôkazného prostriedku nemôže ani obvinený svojím vyhlásením, že súhlasí s výsluchom bez účasti obhajcu. Ak je výsluch obvineného realizovaný za naznačenej situácie, nejde o dôkaz vykonaný spôsobom zodpovedajúcim Trestnému poriadku (§ 119 ods. 2), preto zápisnicu o takom výsluchu obvineného nemožno na hlavnom pojednávaní prečítať postupom podľa § 258 ods. 4 TP a v dôsledku toho ani hodnotiť z hľadiska obsahu (§ 2 ods. 12 TP) a opierať o ňu skutkové závery.

R 2/2003–II: Ak je aktuálne poučiť svedka podľa § 130 ods. 2 TP, svedok sa musí výslovné vyjadriť, či toto právo využíva alebo nie. Obsah vyjadrenia svedka musí byť uvedený v zápisnici o jeho výsluchu. Len vtedy možno takýto dôkazný prostriedok považovať za vykonaný zákonným spôsobom. Ak nebol taký svedok poučený o tomto práve alebo sa výslovné nevyjadril, či spomenuté právo využíva alebo nie, ide o podstatnú chybu konania, v dôsledku čoho takúto výpoveď nemožno na hlavnom pojednávaní prečítať na základe ustanovenia § 263 ods. 3 písm. a) TP. Uvedenú chybu možno odstrániť iba opätovným vykonaním úkonu zákonným spôsobom.

R 2/2003–III: Zásadu vyjadrenú v § 91 ods. 1 Trestného poriadku, že obvinený nesmie byť žiadnym spôsobom donucovaný k priznaniu sa, vo vzťahu medzi trestnými činmi skrátania dane a poisťného podľa § 276 TZ a porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 279 TZ treba aplikovať tak, že nesplnenie daňovej povinnosti pri tovare, ktorý podlieha spotrebnej dani a ktorý je uvádzaný do obehu v rozpore s právnym predpisom bez kontrolných známk, nemožno posudzovať ako trestný čin skrátania dane a poisťného. Zmyslom uvedenej zásady je totiž vylúčiť, aby páchatel' trestného činu porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru bol pri plnení daňovej povinnosti v daňovom priznaní nútený priznať, či oznámiť uvedený trestný čin a vystaviť sa tak nebezpečenstvu trestného stíhania pre porušenie predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru. (Upravené znenie).

Us 12/2003 (nálež):

1. Pri výklade základných práv a slobôd podľa Ústavy SR, ktoré súvisia s trestným konaním alebo trestným stíhaním, treba vychádzať zo vzájomných súvislostí príslušných ustanovení Ústavy SR a Trestného poriadku a účelu zabezpečenia účinnej ochrany ako základných práv a slobôd osoby, proti ktorej je vedené trestné konanie, tak aj iných do úvahy prichádzajúcich ústavných hodnôt.
2. Z povahy základného práva na obhajobu vyplýva, že toto právo nemôže byť obmedzené iba na osobu obvineného, obžalovaného, prípadne odsúdeného, ale vzťahuje sa aj na osobu v iných procesných postaveniach, proti ktorým je vedené trestné konanie, vrátane bývalého obvineného v konaní Najvyššieho súdu SR o sťažnosti pre porušenie zákona podľa § 266 a nasl. Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. Pojem „obvinený“ v čl. 50 ods. 3 Ústavy SR preto zahŕňa všetky označené osoby.
3. V konaní Najvyššieho súdu SR o sťažnosti pre porušenie zákona podanej proti právoplatnému uzneseniu orgánu prípravného konania o zastavení trestného stíhania obvineného ide o základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Obsahom tohto práva je právo bývalého obvineného, aby nezávislý a nestranný súd rozhodol o jeho trestnom obvinení, čo v podstate znamená rozhodnúť, či trestné stíhanie zostane zastavené alebo v konaní o trestnom obvinení bude pokračované.

4. Pri rovnosti medzi obvineným a prokurátorom v trestnom konaní ide o právo, aby každá strana súdneho konania mala možnosť uplatňovať si svoju vec pred súdom za podmienok, ktoré ju podstatne neznevýhodňujú v pomere k druhej strane.
5. Keď zákon formálne umožňuje súdu konať dvoma rozdielnymi spôsobmi, súd musí prihliadnuť na konkrétne okolnosti prípadu a zvoliť takú formu konania, pri ktorej sú rešpektované základné práva a slobody.

R 19/2003: Ak obvinený vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie, pribrať tlmočníka podľa § 28 ods. 1 Trestného poriadku nezávisí od posúdenia orgánov činných v trestnom konaní, či a do akej miery obvinený ovláda procesný jazyk, ale je ich povinnosťou tlmočníka pribrať. Uvedená zásada platí aj vo vzťahu slovenského a českého jazyka a jej porušenie je podstatnou chybou konania, ktoré rozsudku predchádzalo v dôsledku porušenia práva na obhajobu [§ 321 ods. 1 písm. a) TP]. (Upravené znenie).

R 38/2003-II.: Výsledky vyšetrenia obvineného na polygrafe, tzv. detektore lži, nemožno v trestnom konaní použiť ako dôkaz, pretože podstatou takéhoto vyšetrenia je výsluch obvineného ku skutočnostiam, ktoré sa týkajú trestného činu. V trestnom konaní však možno použiť len tie poznatky, ktoré obvinený poskytol v súlade s ustanovením § 121 a nasl. TP, čo v prípade jeho vyšetrenia (výsluchu) na detektore lži nie je splnené. (Upravené znenie).

R 60/2003-I: Ak bol svedok, ktorý bol skôr spoluobvineným, zúčastnený na trestnom čine obvineného, proti ktorému vypovedá, má vždy právo odmietnuť výpoveď podľa § 130 ods. 2 TP, a to aj vtedy, keď sa trestné stíhanie proti nemu už právoplatne skončilo. Ak svedok použije toto svoje právo, jeho skoršiu výpoveď nemožno so zreteľom na dikciu § 263 ods. 3 písm. c) TP prečítať. (Upravené znenie).

R 81/2003-I: Je porušením práva obvineného na obhajobu, ak jeho obhajca nebol riadne upovedomený o výsluchu svedka, hoci o ňom mal byť upovedomený a tento úkon bol vykonaný v jeho neprítomnosti.

R 19/2004-I: Podmienky uvedené v § 263 ods. 3 TP na prečítanie zápisnice o výpovedi svedka, ktorý na hlavnom pojednávaní využil svoje právo odoprieť výpoveď podľa § 130 TP, sú stanovené kumulatívne, t. j. musia byť splnené súčasne. Podmienka uvedená v tomto ustanovení zákona, že „obhajca mal možnosť sa na tomto výsluchu zúčastniť“, ktorá súvisí s právom obvineného žiadať, aby sa obhajca, okrem jeho výsluchu, zúčastnil aj iných úkonov prípravného konania (§ 34 ods. 1 TP), môže byť reálne naplnená len za procesnej situácie, kedy sa vedie trestné stíhanie už proti konkrétnej osobe.

R 19/2004-II: Poučenie svedka o práve odoprieť výpoveď podľa § 130 TP sa vzťahuje na reálnu procesnú situáciu, v ktorej je už konkrétny obvinený a vypočúť sa majúci svedok je k obvinenému v niektorom zo vzťahov predpokladaných ustanovením § 130 ods. 1 TP alebo sa na neho viažu podmienky odopretia výpovede v zmysle § 130 ods. 2 TP. Tiež z tohto dôvodu bezchybnosť procesných úkonov v prípravnom konaní vyžaduje dôsledný postup aj podľa § 206 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

R 41/2004: Ospravedlnenie obvineného, že sa nemôže zúčastniť hlavného pojednávania z dôvodu práceneschopnosti, je dostatočným ospravedlnením v zmysle § 70 ods. 1 TP len vtedy, ak obvinený svoju neúčasť ospravedlní včas. Túto povinnosť nemožno preniesť výhradne na obhajcu, lebo v zmysle § 120 ods. 1 TP ide o povinnosť vyplývajúcu primárne pre obvineného. Na skutočnosť, že obhajca obvineného z uvedeného dôvodu opomenul včas ospravedlniť neúčasť obvineného na hlavnom pojednávaní, možno prihliadať pri výmere poriadkovej pokuty uloženej obvinenému v zmysle § 70 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

K § 35

Ods. 1: V tomto ustanovení sa upravuje zastupovanie obvineného jeho zákonným zástupcom, ktorého rozsah práv v podstate zodpovedá rozsahu práv obhajcu vymedzenému v § 44. Tento rozsah práv je však zúžený o právo účasti na úkonoch prípravného konania, ako aj o možnosť styku s obvineným vo väzbe. Navyše má zákonný zástupca právo zvoliť obvinenému obhajcu.

Oprávnenia v prospech obvineného môže zákonný zástupca vykonávať aj proti vôli obvineného, ktorého zastupuje.

Či je konkrétne oprávnenie uplatnené zákonným zástupcom, možné považovať za výkon práva v prospech obvineného, je potrebné hodnotiť na základe jeho podstaty a sledovaneho cieľa [pozri tiež § 9 OZ, § 26 OZ, ako aj § 27, § 28 ods. 1 písm. b), § 31 ZR].

Kto je zákonným zástupcom osoby, ktorá nie je úplne spôsobilá na právne úkony (obmedzená spôsobilosť na právne úkony), ustanovujú predpisy občianskeho a rodinného práva.

Podľa nich sú zákonným zástupcom:

- a) rodičia maloletého [§ 9 OZ, § 28 ods. 1 písm. b) a § 31 ods. 1 ZR],
- b) osvojiteľ, ak ide o osvojené dieťa (§ 97 ods. 1 a § 106 ods. 1 ZR),
- c) poručník maloletého (§ 39 ods. 2 a § 56 ZR),
- d) opatrovník maloletého, ktorého rodičia, resp. jediný rodič, boli celkom alebo sčasti pozbavené spôsobilosti na právne úkony (§ 39 ods. 3),
- e) opatrovník (kolízny) (§ 31 ods. 2 a 3 ZR),
- f) opatrovník (§ 60 ZR, § 61 ZR),
- g) opatrovník osôb, ktoré boli celkom alebo sčasti pozbavené spôsobilosti na právne úkony (§ 27 ods. 2 OZ).

Zákonný zástupca obvineného vykonáva svoje oprávnenia, ktoré sú mu dané zákonom, za obvineného, teda v jeho mene (nie vo vlastnom mene).

Oprávnenia podľa tohto ustanovenia môže zákonný zástupca maloletého, resp. mladistvého, vykonávať len do dňa nadobudnutia plnoletosti obvineného (pozri § 8 OZ). Pozri aj § 27 ods. 2 OZ a § 189a OSP.

Osobou pozbavenou spôsobilosti na právne úkony je fyzická osoba, ktorá bola výrokom súdu v občianskom súdnom konaní pre duševnú chorobu, ktorá nie je prechodná a pre ktorú

nie je vôbec schopná robiť právne úkony, pozbavená spôsobilosti na právne úkony (§ 10 ods. 1).

Osobou obmedzenou v spôsobilosti na právne úkony je fyzická osoba, ktorá pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jeho spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí (§ 10 ods. 2).

Osobou obmedzenou v spôsobilosti na právne úkony sú aj fyzické osoby pred nadobudnutím plnoletosti. Plnoletosť nadobúda osoba dovŕšením veku 18 rokov, prípadne pred dovŕšením tohto veku uzavretím manželstva (pozri § 8 ods. 1 a 2 OZ).

Zákonný zástupca mladistvého môže vykonávať oprávnenia podľa § 35 ods. 1 iba do dňa, kedy mladistvý nadobudne plnoletosť.

K pozbaveniu, resp. obmedzeniu spôsobilosti na právne úkony – pozri tiež § 7 až § 10 OZ, § 186 až § 191 OSP.

Rozsah oprávnení zákonného zástupcu, ktoré môže vykonávať v rámci zastupovania obvineného, je vymedzený iba demonštratívne, čo vyplýva z formulácie „najmä“.

Ako základné oprávnenia zákonného zástupcu sú tu uvedené:

- právo zvoliť obvinenému obhajcu,
- právo robiť za obvineného návrhy (na vykonanie dôkazov a pod.),
- právo podávať za obvineného žiadosti (napr. o prepustenie z väzby, o preskúmanie postupu policajta a pod.),
- právo podávať za obvineného opravné prostriedky (sťažnosť, odpor, odvolanie, návrh na povolenie obnovy konania, podnet na podanie sťažnosti pre porušenie zákona),
- právo zúčastniť sa na tých úkonoch, na ktorých sa môže podľa zákona zúčastniť obvinený.

Okrem týchto explicitne vyjadrených oprávnení má zákonný zástupca aj rôzne ďalšie práva, ako napr. právo nazeráť do spisu, vzniesť námietku zaujatosti atď.

Ods. 2: Zákon upravuje situáciu, keď zákonný zástupca nemôže vykonávať svoje práva vyplývajúce z odseku 1 alebo ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania.

Dôvodom nemožnosti výkonu práv zákonného zástupcu môže byť napr. objektívna nedosiahnuteľnosť zákonného zástupcu (napr. z dôvodu úmrtia, dlhodobého pobytu mimo územia SR, pre vážnejšiu chorobu alebo úraz a pod.), konflikt záujmov (napr. v prípade, ak obvinený spáchal trestný čin proti osobe, majetku alebo právam zákonného zástupcu – pozri tiež § 31 odsek 2 ZR).

Nebezpečenstvo z omeškania môže hroziť najmä v prípadoch, ak je zákonný zástupca nedosiahnuteľný a je potrebné vykonať procesný úkon, ktorý neznesie odklad.

V praxi by mohlo ísť napr. o výsluch zadržaného mladistvého obvineného, ktorý sa vyhýba trestnému stíhaniu.

Pri tomto úkone prichádza do úvahy uplatnenie oprávnenia zákonného zástupcu (zúčastniť sa na výsluchu obvineného), ktoré však vzhľadom na neodkladnosť úkonu a nedosiahnuteľnosť zákonného zástupcu nie je možné vykonať.

V takýchto prípadoch zákon umožňuje na zabezpečenie obhajobných práv mladistvého obvineného ustanoviť mu opatrovníka.

Opatrovníka ustanoví na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie rozhodnutím, ktoré má formu uznesenia (pozri § 162 ods. 1).

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorá však nemá odkladný účinok (pozri § 185 odsek 6).

K uzneseniu – pozri § 176 a nasl.

R 6/1981: Ak je chyba procesných úkonov vykonaných v prípravnom konaní len v tom, že procesné úkony, ktoré nie sú neodkladné, boli vykonané v neprítomnosti obhajcu v čase, keď obvinený nemal obhajcu, hoci ho musel mať, nemožno vec vrátiť na došetrenie prokurátorovi, ak obvinený – prípadne i proti vôli obvineného jeho obhajca alebo zákonný zástupca, ak ide o obvineného, ktorý je zbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená – prehlási, že nechce, aby sa úkony opakovali za účasti obhajcu.

R 31/1986: V konaní proti mladistvému obvinenému, ktorý nenadobudol spôsobilosť k právnym úkonom dovŕšením osemnásteho roku veku alebo uzavretím manželstva (§ 8 ods. 1, 2 OZ), má jeho zákonný zástupca všetky oprávnenia uvedené v § 35 ods. 1 TP.

Ak nemôže práva zákonného zástupcu z dôvodu uvedených v § 31 ods. 2 a § 56 ods. 1 ZR vykonávať žiadny z rodičov takého mladistvého, vykonáva ich jeho opatrovník (poručník). Ak v takom prípade mladistvý opatrovníka (poručníka) ešte nemá, sú orgány činné v trestnom konaní povinné požiadať príslušný súd o jeho ustanovenie. Do doby, než bude opatrovník mladistvému ustanovený, nie je možné v trestnom konaní vykonávať tie úkony, ktorých sa môže zákonný zástupca zúčastniť. (Upravené znenie).

Us 20/1997-1: (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 47/97 z 27. 10. 1997)

Z Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý zaväzuje aj Slovenskú republiku, vyplýva pozitívna povinnosť štátu urobiť opatrenia, prostredníctvom ktorých sa každému dieťaťu zabezpečí možnosť uplatniť svoje práva zaručené týmto Dohovorom. Preto všetky štátne orgány Slovenskej republiky s právomocou konať vo vzťahoch, ktoré sú predmetom úpravy Dohovoru, majú povinnosť podniknúť účinné opatrenia na ochranu práv zaručených Dohovorom.

ZSP 68/1998-2: (Uznesenie NS SR sp. zn. 2 To 60/97)

I keď obaja rodičia majú rovnaké rodičovské práva a povinnosti (pokiaľ sú spôsobilí na právne úkony v plnom rozsahu a neboli pozbavení týchto práv), teda aj právo byť zákonným zástupcom svojho dieťaťa – mladistvého v trestnom konaní v zmysle § 35 TP, nie je v rozpore so zákonom, keď v konkrétnom prípade má možnosť uplatniť tieto práva iba jeden z rodičov. (Upravené znenie).

R 3/2002: Ak sa vedie trestné konanie proti osobe, ktorá bola rozhodnutím súdu pozbavená spôsobilosti na právne úkony (prípadne jej spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená), pričom príslušný súd jej v občianskoprávnom konaní neustanovil opatrovníka a je nebezpečenstvo z omeškania, predseda senátu a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie podľa § 35 ods. 2 TP môže takémuto obvinenému ustanoviť opatrovníka na výkon práv zákonného zástupcu v rozsahu ustanovenom v § 35 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

R 2/2004-I: V konaní proti mladistvému nemôže tá istá osoba vystupovať ako jeho opatrovník a zároveň aj ako zástupca orgánu povereného starostlivosťou o mládež, keďže v trestnom konaní majú rozdielne procesné postavenie a úlohy, v dôsledku čoho by mohlo dôjsť ku kolízii záujmov mladistvého.

K § 36

Ods. 1: Týmto ustanovením sa stanovuje, že obhajcom obvineného v trestnom konaní môže byť iba advokát.

Takouto právnou úpravou je v súlade s čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy, ako aj čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ED o ochrane základných práv a ľudských slobôd garantovaná odborná právna ochrana obvineného v trestnom konaní vedenom na území SR.

Advokát je ten, kto je zapísaný do zoznamu advokátov, ktorý vedie Slovenská advokátska komora (§ 2 ods. 1 ZA).

Zoznam advokátov – pozri na internetovej stránke: <http://www.sak.sk>

Od 1. 1. 2004 (účinnosť zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii) môžu na území SR za splnenia stanovených podmienok zastupovať obvineného v trestnom konaní aj zahraniční advokáti, ktorí majú status: hostujúci advokát (pozri § 31 – § 37 ZA) alebo usadený euroadvokát (pozri § 38 – § 45 ZA).

Predpoklady výkonu advokácie; postavenie advokáta – pozri § 2 a nasl. ZA.

Ak sa na území SR na základe dožiadania o právnu pomoc vykonávajú úkony trestného konania inak vedeného na území cudzieho štátu, prípadnú účasť zahraničného právneho zástupcu obvineného na takýchto procesných úkonoch (napr. výsluch obvineného, svedka, a pod.) nie je možné považovať za výkon advokácie na území SR v zmysle ZA.

Trestne stíhaná osoba v takom prípade nemá postavenie obvineného v trestnom konaní podľa slovenského TP, aj keď sa jej analogicky niektoré základné práva obvineného pri úkonoch právnej pomoci v rozsahu stanovenom v TP poskytujú v závislosti od konkrétneho procesného úkonu (napr. právo na tlmočníka, právo na obhajcu, právo byť oboznámený s obvinením, resp. s predmetom konania atď.).

Na základe dožiadania o právnu pomoc cudzích justičných orgánov sa môžu na území SR vykonávať požadované procesné úkony aj podľa práva dožadujúceho štátu vrátane použitia právnej úpravy práva na obhajobu (pozri § 537 ods. 2).

Uvedené platí analogicky pre slovenských advokátov zúčastňujúcich sa v cudzine na procesných úkonoch vykonávaných na základe dožiadaní slovenských justičných orgánov o právnu pomoc v rámci trestného konania vedeného v SR.

Ods. 2: Zákon umožňuje zastupovanie advokáta advokátskym koncipientom pod podmienkou súhlasu obvineného.

Pôsobnosť advokátskeho koncipienta zákon obmedzuje na prípravné konanie vo veciach, ktorých predmetom sú prečiny alebo zločiny, okrem obzvlášť závažných zločinov, a súdne konanie vo veciach, ktorých predmetom sú prečiny.

Advokátsky koncipient je ten, kto je zapísaný do zoznamu advokátskych koncipientov vedeného komorou (pozri § 61 ZA).

Súhlas obvineného bude v praxi spravidla vyplývať z plnej moci advokátovi, ktorá spravidla obsahuje aj možnosť zastúpenia advokáta advokátskym koncipientom alebo iným advokátom (menovaným v plnej moci), prípadne súhlas môže byť udelený aj ústnym vyhlásením pred úkonom, na ktorom sa má advokátsky koncipient z poverenia advokáta zúčastniť. Takéto súhlasné vyhlásenie sa musí zaznamenať do zápisnice o úkone.

Zápis do zoznamu; postavenie advokátskeho koncipienta – pozri § 61 a nasl. ZA.

Zastúpenie advokáta advokátskym koncipientom – pozri § 16 ods. 2, ods. 3, ako aj § 64 ods. 3 ZA.

Prípravné konanie – pozri § 10 ods. 14, resp. § 199 a nasl.

Prečin, zločin, obzvlášť závažný zločin – pozri § 10 a § 11 TZ.

Obvinený – pozri § 10 ods. 11.

Ods. 3: Zákon v záujme objektivity a spravodlivosti trestného konania taxatívne vymedzuje, kto v konkrétnej trestnej veci nemôže byť obhajcom.

Obhajcom v konkrétnej trestnej veci nemôže byť ten advokát, ktorý bol do tohto konania pribratý ako znalec, tlmočník alebo prekladateľ, ako aj ten advokát, ktorý bol svedkom prejednávaneho skutku.

Pre vylúčenie advokáta z konania z dôvodu, že bol svedkom prejednávaneho skutku, je právne relevantnou materiálou skutočnosť, že advokát objektívne bol svedkom skutku, t. j. že svojimi zmyslami vnímal niektorú z okolností protiprávneho konania páchatela, ktorým bol spáchaný trestný čin.

Vo vzťahu k okolnostiam, ktoré sú predmetom povinnosti zachovávať mlčanlivosť, o ktorých sa dozvedel advokát pri zastupovaní klienta (páchatela) v civilnej veci alebo inej trestnej veci, platí zákaz výsluchu (§ 129 ods. 2), iba ak by advokáta zbavil tejto povinnosti jeho klient.

V prípade, ak by bol advokát predvolaný a vypočutý v trestnom konaní ako svedok (napr. ak policajt alebo prokurátor dospel na základe získaných poznatkov k záveru, že advokát mohol byť svedkom trestného činu), v ktorom advokát po príslušnom poučení jed-

noznačne uvedie, že objektívne nebol svedkom prejednávaneho trestného činu (skutku), resp. niektorej z jeho relevantných okolností, v takom prípade nie sú splnené podmienky diskvalifikácie advokáta vo vzťahu k možnosti zastupovať obvineného v tomto konaní ako obhajca, hoci sa v spise bude nachádzať zápisnica o jeho výsluchu v postavení svedka.

Zákon taktiež stanovuje, že obhajca nemôže byť vypočúvaný ako svedok ku skutočnostiam, ktoré sa dozvedel pri výkone obhajoby, a to aj po skončení zastupovania.

Pozbaviť povinnosti zachovávať mlčanlivosť môže advokáta iba jeho klient, prípadne po jeho smrti môže byť zbavený tejto povinnosti len na základe prejavu vôle všetkých právnych nástupcov. Aj v takom prípade však má advokát povinnosť zachovávať mlčanlivosť, ak usúdi, že pozbavenie by bolo v neprospech zosnulého klienta.

Povinnosť zachovávať mlčanlivosť sa nevzťahuje na prípad, ak ide o zákonom uloženú povinnosť prekaziť spáchanie trestného činu (pozri tiež § 129 ods. 3 TP, § 341 TZ a § 23 ods. 9 ZA).

Práva a povinnosti advokáta – pozri § 18 a § 23 ZA.

R 20/1973–I: Obhajcu obvineného nie je možné považovať za osobu oprávnenú podať proti rozhodnutiu opravný prostriedok v zmysle ustanovenia § 66 ods. 1 písm. b) TP. Stačí mu preto doručiť opis rozsudku spôsobom uvedeným v § 65 ods. 3 TP (to sa však netýka obhajcu obvineného v konaní proti usŕľému a obhajcu zomrelého obvineného).

R 20/1973–II: Za pracovisko v zmysle ustanovenia § 65 ods. 3 TP je možné považovať len konkrétne pracovisko advokátskej kancelárie, nie však advokátsku kanceláriu ako celok, ak je rozdelená na miestne oddelené pracoviská. (Upravené znenie).

R 18/2003: Advokáti, ktorí nie sú zapísaní v zozname advokátov Slovenskej advokátskej komory a nemajú ani sídlo v Slovenskej republike, nemôžu podávať právne relevantné návrhy a vystupovať v trestnom konaní pred príslušnými orgánmi Slovenskej republiky ako obhajcovia, ani ako „splnomocnenci“ obvinených alebo odsúdených.

K § 37

Ods. 1: Zákon vymedzuje základnú skupinu prípadov, kedy obvinený v záujme zabezpečenia jeho ústavného práva na právnu ochranu musí mať obhajcu, a to ihneď po vznesení obvinenia.

Ide o prípady, keď je z objektívnych dôvodov (obvinený je vo väzbe, vo výkone trestu alebo na pozorovaní v zdravotníckom ústave; konanie proti usŕľému) alebo subjektívnych dôvodov (obvinený je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo jeho spôsobilosť je obmedzená; konanie proti mladistvému) sťažená možnosť obvineného uplatňovať jeho obhajobné práva, ako aj o prípady, keď je predmetom trestného konania obzvlášť závažný zločin, za ktorý hrozí páchatelovi vysoký trest – nepodmienečný trest odňatia slobody 8 rokov a viac (§ 11 ods. 3 TZ).

K pozbaveniu, resp. obmedzeniu spôsobilosti na právne úkony – pozri tiež § 8 až § 10 OZ, § 186 až § 191 OSP, ako aj vysvetlivky k § 35 ods. 1.

Konanie proti mladistvým – pozri § 336 a nasl.

Mladistvý – pozri § 94 ods. 1 TZ.

Konanie proti ušlému – pozri § 358 a nasl.

Ušlý – pozri § 358 ods. 1.

Ods. 2: Stanovuje sa, že obvinený musí mať obhajcu aj v tých prípadoch, keď súd a v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt to budú považovať za nevyhnutné najmä z dôvodu ich pochybnosti o spôsobilosti obvineného náležite sa obhajovať.

Vzhľadom na použitie výrazu „najmä“ prichádza do úvahy povinná obhajoba obvineného aj z iných dôvodov.

K pochybnosti o spôsobilosti obvineného náležite sa obhajovať dospeje súd, prokurátor alebo policajt spravidla na základe priamej komunikácie s obvineným alebo poznatkoch o jeho fyzickom a duševnom stave.

Pôjde najmä o prípady, keď obvinený je osoba hluchá, hluchonemá, nemá alebo slepá prípadne osoba s vážnejšou vadou reči, osoba negramotná alebo ťažko chorá osoba.

Ďalším dôvodom pre pochybnosť o spôsobilosti obvineného náležite sa obhajovať môže byť aj právna a skutková zložitosť prejednávanej trestnej veci.

Ods. 3: Stanovuje sa, že „obvinený“ musí mať obligatórne obhajcu v konaní o vydanie do cudziny (pozri § 502 ods. 3. ako aj § 498 a nasl.).

V konaní o vydanie do cudziny ide o veľmi závažný zásah do základných ľudských práv osoby, o vydanie ktorej ide (vyžiadanej osoby), ktorý je navyše veľmi často spojený s obmedzením osobnej slobody – vzatie do predbežnej väzby, resp. do vydávacej väzby (pozri § 504 až § 508).

V rámci právnej úpravy konania o vydanie do cudziny však zákonodarca nepoužíva pojem „obvinený“ ale pojem: „vyžiadaná osoba“ (§ 502 ods. 3), „zadržaná osoba“ (§ 505 ods. 1), prípadne pojem „osoba“ (§ 504 ods. 1, ods. 2 § 510 ods. 2), preto pojem „obvinený“ použitý v § 37 ods. 3 nie je možné chápať tak, že ide o obvineného v zmysle slovenského TP.

Osoba, o vydanie ktorej do cudziny ide, spravidla nie je trestne stíhaná na území SR podľa slovenského TZ, ale je trestne stíhaná v cudzom (dožadujúcom) štáte, podľa právnych predpisov platných v tomto štáte.

Osobe, o vydanie ktorej ide, preto nie je možné vo vydávacom konaní priznať práva obvineného v rozsahu slovenského TP (napr. pri vypočutí vyžiadanej osoby v rámci predbežného vyšetrenia sú práva tejto osoby limitované účelom tohto úkonu – bližšie pozri § 502 ods. 2 s vysvetľovkami).

Práva vyžiadanej osoby v rámci konania o vydanie na území SR vyplývajú z právnej úpravy pasívnej extradície v ust. § 498 až § 514.

Obvinený musí mať obhajcu aj v konaní, v ktorom sa rozhoduje o uložení ochranného liečenia s výnimkou protialkoholického liečenia [pozri § 73 a § 74 TZ, § 235 písm. f), § 236 ods. 1, § 299 TP], a to aj v prípade, že už bolo právoplatne rozhodnuté o zastavení trestného

stíhania proti obvinenému z dôvodu nepríčetnosti, na základe ktorého osoba, ktorej má byť uložené ochranné liečenie, už nemá postavenie obvineného.

V konaní o uložení ochranného liečenia ide taktiež o závažný zásah do základných práv spojený s obmedzením osobnej slobody, pri ktorom je taktiež potrebné zabezpečiť právo obvineného na právnu ochranu.

Pri ukladaní ochranného liečenia protialkoholického, ktoré je v praxi ukladané najčastejšie, povinná obhajoba nie je stanovená, vzhľadom na povahu návyku závislosti na alkohole, ako aj na všeobecnú úroveň poznania tejto problematiky, kde spravidla nie je dôvod pochybovať o spôsobilosti dotknutej osoby (obvineného) náležite sa obhajovať.

R 16/1970: Z hľadiska nutnej (povinnej) obhajoby z dôvodu uvedeného v § 37 ods. 1 písm. a) TP nie je rozhodujúce, že obvinený bol vzatý do väzby v inej trestnej veci. (Upravené znenie).

R 4/1977: V prípade nutnej (povinnej) obhajoby nie je možné konať hlavné pojednávanie v neprítomnosti obhajcu, ktorý musí byť prítomný počas celého trvania hlavného pojednávania.

R 27/1977-I: Ak podľa posudku znalcov psychiatrov obvinený nie je pre duševnú poruchu schopný náležite rozpoznať nebezpečnosť svojho činu pre spoločnosť a dostatočne ovládať svoje konanie, je to okolnosť, pre ktorú treba mať pochybnosti o schopnosti obvineného náležite sa obhajovať, pre ktorú obvinený musí mať obhajcu (§ 37 ods. 2 TP). (Upravené znenie).

R 65/1978: U obvineného, ktorý nevie čítať ani písať, je treba vždy posúdiť, či je spôsobilý náležite sa obhajovať; ak zostanú v tomto smere pochybnosti, musí mať obhajcu už v prípravnom konaní (§ 37 ods. 2 TP). (Upravené znenie).

R 1/1979-I: Obvinený musí mať v prípadoch uvedených v § 37 TP obhajcu od doby, kedy vznikol dôvod nutnej (povinnej) obhajoby. Ak je tento dôvod daný už v dobe vznesenia obvinenia, musí mať obvinený obhajcu od vznesenia obvinenia (§ 37, § 44 ods. 2 a § 213 ods. 2 TP). V konaní proti mladistvému musí mať mladistvý obhajcu vždy od vznesení obvinenia (§ 336 TP).

R 1/1979-II: Ak vznikol dôvod nutnej obhajoby od vznesenia obvinenia, je orgán právneho konania povinný postupovať podľa § 40 TP po oznámení uznesenia o vznesení obvinenia (§ 206 ods. 1 TP). Obvinenému je treba najprv umožniť, aby si obhajcu zvolil; ak si obvinený nezvolí obhajcu ihneď, určí sa mu k jeho zvoleniu lehota (§ 40 ods. 1 TP). Dĺžka tejto lehoty sa stanoví so zreteľom na povahu a okolnosti prípadu tak, aby nebol ohrozený účel nutnej (povinnej) obhajoby. Určenie lehoty neprichádza do úvahy, ak prehlási obvinený, že si obhajcu zvolí nechce. Obhajca bude obvinenému podľa § 40 TP ustanovený, ak si obvinený obhajcu nezvolil ihneď alebo v určenej lehote a obhajca mu nebol zvolený ani inou oprávnenou osobou (§ 39 ods. 1 TP).

R 1/1979-III: V dobe, kedy obvinený obhajcu ešte nemá, hoci ho musí mať, je možné vykonávať iba tie vyšetrovacie úkony, ktoré vzhľadom na nebezpečenstvo ich zmarenia, straty alebo podstatného oslabenia ich dôkaznej hodnoty alebo straty ďalších dôkazov, t. j. z hľadiska účelu trestného konania (§ 1 TP), neznesú odklad na dobu, kým obvinený obhajcu bude mať (analógia § 213 ods. 3 TP).

R 1/1979-IV: Vykonanie iného vyšetrovacieho úkonu v dobe, kedy obvinený obhajcu ešte nemá, napriek tomu, že ho musel mať (§ 37, § 336 TP), je porušením práva obvineného na obhajobu. Ak táto vada prípravného konania nebola už odstránená vyšetrovateľom (poli-
cajtom) podľa § 208 TP alebo postupom prokurátora podľa § 230 ods. 2 písm. c), d) TP, súd po predbežnom prejednaní obžaloby vráti vec, podľa § 241 ods. 1 písm. f), § 244 ods. 1 písm. h) TP prokurátorovi na došetrenie, ak je to potrebné k odstráneniu tejto vady prípravného konania preto, že ide o časť konania dôležitú pre rozhodnutie a obvinený – alebo v prípadoch nutnej (povinnej) obhajoby podľa § 37 ods. 1 písm. b), d) a § 336 TP aj proti vôli obvineného jeho zákonný zástupca alebo obhajca – navrhujú opakovať takto vadne vykonané vyšetrovacie úkony v prítomnosti obhajcu. (Upravené znenie).

R 39/1979: Dôvod nutnej obhajoby uvedený v § 37 ods. 1 písm. a) TP, že obvinený je vo väzbe, vzniká až vzatím obvineného do väzby (§ 72 TP), a nie už zadržaním obvineného (§ 86 TP), prípadne vznosením obvinenia proti osobe podozrivej, ktorá bola zadržaná (§ 85 TP). (Upravené znenie).

R 25/1990-II: Ak sa koná výsluch obvineného, ktorý nie je neodkladným úkonom, v dobe, kedy obvinený ešte nemá obhajcu, hoci ide o prípad nutnej obhajoby, nemôže obvinený svojím prehlásením, že súhlasí s výsluchom bez účasti obhajcu, zhojiť vadu takto vykonaného dôkazu. Takýto výsluch je absolútne neúčinným dôkazom a nie je možné ho v trestnom konaní ako dôkaz použiť. (Upravené znenie).

Us 80/1999: (Uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 54/1999, z 25. 8. 1999)

Skutočnosť oneskoreného doručenia opatrenia o ustanovení obhajcu nie je v príčinnej súvislosti s ustanovením obhajcu, ak bola poskytovaná efektívna právna pomoc počas celého trestného konania.

Us 322/2003: (Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 144/03 z 13. 8. 2003)

Osoba v konaní o vydávacej väzbe a o prípustnosti vydania do cudziny nemá postavenie obvineného. Účelom konania o vydanie do cudziny nie sú preto otázky jej viny alebo nevinny, ale len otázka, či sú splnené zákonné predpoklady na vzatie osoby do vydávacej väzby a či bolo prípustné jej vydanie ako vyžiadanej osoby. V takom konaní sa neskúma otázka prezumpcie nevinny, trestnosť činu a ani právo na obhajobu v rozsahu, ktorý je v konaní pred trestným súdom SR obvinenej osobe ústavne zaručený. Zabráníť splneniu povinnosti SR podľa Európskeho dohovoru o vydávaní a rozhodnutiu ministra spravodlivosti SR o vydaní vyžiadanej osoby možno len na základe konkrétnych a presvedčivých poznatkov o skutočnostiach predpokladaných v § 510 ods. 2 Trestného poriadku. Postup ministra spravodlivosti SR pri rozhodovaní o vydaní vyžiadanej osoby je administratívny proces, v ktorom

nemožno uplatniť kritériá práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. (Upravené znenie).

K § 38

Ods. 1: V tomto ustanovení sa špecifikujú prípady, v ktorých musí mať obvinený obhajcu v rámci vykonávacieho konania, v ktorom súd rozhoduje na verejnom zasadnutí.

Vykonávacie konanie – pozri § 406 a nasl.

Dôvodmi povinnej obhajoby vo vykonávacom konaní sú:

- obmedzenie alebo pozbavenie spôsobilosti na právne úkony,
- vek (mladistvý v čase konania verejného zasadnutia o podmienечnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody nedovršil 18 rokov),
- výkon väzby,
- pochybnosť o spôsobilosti náležite sa obhajovať.

K pozbaveniu, resp. obmedzeniu spôsobilosti na právne úkony – pozri tiež § 10 OZ, § 186 až § 191 OSP, ako aj vysvetlivky k § 35 ods. 1.

Výkon väzby – pozri § 71 a nasl., ako aj ZVV.

Výkon trestu odňatia slobody – pozri § 407 a nasl. ako aj ZVTOS.

Mladistvý – pozri § 94 TZ, ako aj § 336 a nasl. TP.

K pochybnosti o spôsobilosti náležite sa obhajovať – pozri vysvetlivky k § 37 ods. 2.

Verejné zasadnutie vo vykonávacom konaní – pozri § 291 a nasl., § 411 ods. 1, § 414 ods. 3, § 415 ods. 1, § 416, § 419 ods. 1, § 432 ods. 2, 434 ods. 7, § 435 ods. 2, § 446 ods. 1, § 447 ods. 1, § 448 ods. 1 a 2, § 450 ods. 1, § 451 ods. 1, § 452 ods. 1 a 2, § 453 ods. 1, § 457 ods. 3, § 458 ods. 1, § 460 ods. 3, § 463 ods. 1, § 465 ods. 3 a 4, § 476 ods. 2.

Ods. 2: V tomto ustanovení sa špecifikujú prípady, v ktorých musí mať obvinený obhajcu v rámci konania o mimoriadnych opravných prostriedkoch (dovolenie a obnova konania).

Mimoriadne opravné prostriedky – pozri § 363 až § 405.

Dôvodmi povinnej obhajoby v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku sú:

- výkon väzby, výkon trestu odňatia slobody, pozorovanie v zdravotníckom ústave,
- obmedzenie alebo pozbavenie spôsobilosti na právne úkony,
- vek (mladistvý v čase konania verejného zasadnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku nedovršil 18 rokov),
- pochybnosť o spôsobilosti náležite sa obhajovať,
- ide o konanie proti odsúdenému, ktorý zomrel.

K pozbaveniu, resp. obmedzeniu spôsobilosti na právne úkony – pozri tiež § 10 OZ, § 186 až § 191 OSP, ako aj vysvetlivky k § 35 ods. 1.

Výkon väzby – pozri § 71 a nasl., ako aj ZVV.

Výkon trestu odňatia slobody – pozri § 407 a nasl. ako aj ZVTOS.

Pozorovanie v zdravotníckom ústave – pozri § 148 ods. 3.

Mladistvý – pozri § 94 TZ, ako aj § 336 a nasl. TP.

K pochybnosti o spôsobilosti náležite sa obhajovať – pozri vysvetlivky k § 37 ods. 2.

Ods. 3: Zákon umožňuje obvinenému, u ktorého je dôvodom povinnej obhajoby skutočnosť, že je trestne stíhaný za obzvlášť závažný zločin, po prvej porade so svojím obhajcom výslovným vyhlásením sa vzdať svojho práva na povinnú obhajobu a obhajovať sa sám.

Výslovné vyhlásenie o vzdaní sa práva na povinnú obhajobu môže byť učinené do zápisnice o procesnom úkone, alebo môže mať formu písomného podania obvineného adresovaného orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu, z ktorého musí jednoznačne vyplývať vôľa obvineného vzdať sa práva na povinnú obhajobu.

Toto vyhlásenie môže obvinený vziať späť, úkony ktoré boli vykonané v období, v ktorom sa vzdal práva na povinnú obhajobu sú platné, použiteľné v ďalšom konaní a nemusia sa opakovať.

Obzvlášť závažný zločin je zločin, na ktorý TZ ustanovuje trestnú sadzbu s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej osem rokov (§ 10 ods. 3 TZ).

Us 19/2000: (Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 6/2000, z 13. 7. 2000)

1. Nezabezpečenie obhajcu v konaní o sťažnosti pre porušenie zákona v rozpore s ustanovením o nutnej obhajobe podľa § 38 ods. 2 TP je v príčinnej súvislosti s porušením čl. 50 ods. 3 Ústavy SR.
2. Obvinený, ak nie je informovaný o konaní Najvyššieho súdu SR a nemá naň prístup, nemôže realizovať práva garantované čl. 50 ods. 3 Ústavy SR, teda využiť čas a možnosť na prípravu obhajoby a obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu.
3. Práva na obhajobu, ktoré sú garantované v čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, treba zabezpečiť aj v konaní o sťažnosti pre porušenie zákona.

K § 39

Ods. 1: Stanovuje sa spôsob, akým obvinený alebo iná oprávnená osoba zvolí obhajcu. Na platné zvolenie obhajcu sa vyžaduje písomné splnomocnenie advokáta.

Splnomocnenie obhajcu sa stáva účinným voči orgánom činným v trestnom konaní a súdu až od momentu jeho predloženia týmto orgánom, a nie od momentu podpisu.

Procesné úkony vykonané zákonným spôsobom pred predložením písomného splnomocnenia (právo na obhajobu bolo zabezpečené ustanoveným obhajcom) sú platné a použiteľné v konaní pred súdom.

Zákon dáva oprávnenie zvoliť obhajcu obvinenému príbuzným v priamom rade, súrodencovi, osvojiteľovi, osvojenecovi, manželovi, druhovi a zúčastnenej osobe.

Príbuznými v priamom rade sú pokrovní predkovia, resp. potomkovia obvineného.

Súrodencom obvineného je osoba, ktorá má s obvineným aspoň jedného spoločného rodiča.

Osvojiteľ, osvojenec – pozri § 97 a nasl. ZR.

Manželom obvineného je osoba, ktorá s obvineným uzavrela manželstvo, ktoré stále trvá.

Pomer druhu a družky je obdobný manželskému pomeru bez formálneho uzavretia manželstva.

Obhajca, advokát – pozri bližšie vysvetlivky k § 36 ods. 1.

Zastúpenie na základe plnomocenstva – pozri § 31 a nasl. OZ.

K vzťahu advokáta a klienta – pozri tiež § 16 odsek 3, § 17 a nasl. ZA.

Ods. 2: V záujme efektívneho zabezpečenia práva obvineného na obhajobu sa taxatívne vymedzuje okruh subjektov (oprávnených osôb), ktoré mu môžu zvoliť obhajcu, ak si ho nezvolí sám alebo mu ho nezvolí jeho zákonný zástupca.

Na žiadosť obvineného sú orgány činné v trestnom konaní a súd povinné umožniť, aby v určenej lehote požiadal oprávnenú osobu, aby mu zvolila obhajcu vo vlastnom mene.

Na to nadväzuje ďalšia povinnosť upovedomiť bez meškania o tejto žiadosti obvineného oprávnenú osobu.

Určená lehota na zvolenie obhajcu musí byť v súlade so zásadou primeranosti, a to vzhľadom na konkrétnu procesnú situáciu, resp. urgentnosť procesných úkonov, vo vzťahu ku ktorým je potrebné zabezpečiť právo obvineného na právnu ochranu.

Ods. 3: Zákon v záujme zabezpečenia práva na obhajobu umožňuje oprávneným osobám uvedeným v ods. 1 zvoliť obhajcu obvinenému, ktorý je pozbavený alebo obmedzený v spôsobilosti na právne úkony vykonávať oprávnenia, aj proti vôli obvineného.

K pozbaveniu, resp. obmedzeniu spôsobilosti na právne úkony – pozri tiež § 10 OZ, § 186 až § 191 OSP, ako aj vysvetlivky k § 35 ods. 1.

Ods. 4: Zákon v záujme umožnenia čo najkvalitnejšej obhajoby obvineného umožňuje, aby boli obvineným alebo oprávnenou osobou v tej istej veci zvolení aj viacerí obhajcovia. Zákon počet obhajcov neobmedzuje.

Ods. 5: Pre vzťah medzi zvoleným obhajcom a obvineným je typické, že obvinený môže tento vzťah ukončiť kedykoľvek, a to i bez udania dôvodu (pozri § 33b OZ), zatiaľ čo možnosť obhajcu ukončiť právny vzťah s klientom je významne obmedzená (pozri § 22 ZA).

Po zániku plnej moci môže obvinený, prípadne oprávnená osoba uvedená v ods. 1, zvoliť iného obhajcu.

Aj pri odvolaní plnej moci obvineným je relevantné, kedy sa orgány činné v trestnom konaní alebo súd preukázateľne dozvedeli o tomto úkone obvineného voči jeho obhajcovi, a nie dátum uvedený na liste, ktorým tento úkon vykonal.

Obhajca, ktorému bola odvolaná plná moc, o tejto skutočnosti informuje ihneď orgány činné v trestnom konaní a súd, aby nedošlo k porušeniu obhajobných práv obvineného vykonaním procesných úkonov v čase, keď obhajca už vedel o odvolaní plnej moci (pozri § 18 ZA).

R 39/1989: Za správny nemožno považovať ani taký postup orgánov prípravného konania, keď sa uskutoční výsluch mladistvého za účasti prizvaného obhajcu, ktorého si mladistvý alebo jeho zákonný zástupca nezvolili (resp. iná oprávnená osoba podľa § 39 ods. 2 TP), ani nebol ustanovený podľa § 40 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

Us 55/1998: (Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 35/98 z 5. 5. 1998)

1. Právo „zvoliť obhajcu“ obvinenému inými osobami priznáva iba Trestný poriadok a toto ich právo netvorí súčasť základného práva obvineného zvoliť si obhajcu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy SR.
2. K porušeniu základného práva podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy SR dôjde vtedy, ak obvinenému nebola vôbec poskytnutá možnosť zvoliť si obhajcu podľa vlastného výberu. K porušeniu práva iných osôb zvoliť obvinenému obhajcu dôjde vtedy, ak orgán štátu (súdny orgán) porušil ustanovenie § 39 ods. 2 Trestného poriadku, t. j. hoci si obvinený obhajcu sám nezvolil, nebola táto možnosť poskytnutá ani jeho blízkym a oprávneným osobám. (Upravené znenie).

K § 40

Ods. 1: V prípadoch povinnej obhajoby sú povinné orgány činné v trestnom konaní a súd určiť obvinenému lehotu na zvolenie obhajcu.

Určená lehota na zvolenie obhajcu musí byť v súlade so zásadou primeranosti, a to vzhľadom na konkrétnu procesnú situáciu, resp. urgentnosť procesných úkonov, vo vzťahu ku ktorým je potrebné zabezpečiť právo obvineného na právnu ochranu.

Ak si v určenej lehote obvinený nezvolí obhajcu, musí mu byť bez meškania ustanovený.

Obhajcu ustanovuje v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie a v súdnom konaní predseda senátu.

Sudca pre prípravné konanie – pozri § 10 ods. 3.

Predseda senátu – pozri § 10 ods. 6.

Ods. 2: Zákon v záujme toho, aby právo na právnu ochranu v trestnom konaní nebolo limitované ekonomickými pomermi obvineného, stanovuje možnosť, aby bol obvinenému, ktorý nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby, ustanovený obhajca z advokátov, a to aj v prípadoch, keď nejde o povinnú obhajobu.

Predpokladom pre tento postup je, že obvinený požiada o ustanovenie obhajcu a že preukáže, že nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby.

Obhajcu ustanovuje v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie a v súdnom konaní predseda senátu.

Prípravné konanie – pozri § 10 ods. 14.

Sudca pre prípravné konanie – pozri § 10 ods. 3.

Predseda senátu – pozri § 10 ods. 6.

Ods. 3: *V súlade so zásadou primeranosti a zásadou hospodárnosti trestného konania sa v prípadoch, keď sú v tej istej veci trestne stíhaní viacerí obvinení, ktorých záujmy si neodporujú, ustanoví týmto obvineným spoločný obhajca.*

Právo každého z obvinených zvoliť si vlastného obhajcu, prípadne aj viacerých obhajcov, týmto nie je dotknuté.

Ods. 4: *V súlade so zásadou hospodárnosti trestného konania v prípadoch, keď sú na spoločné konanie spojené trestné veci, v ktorých mal ten istý obvinený ustanovených rôznych obhajcov, zruší sudca pre prípravné konanie, resp. v súdnom konaní predseda senátu, ustanovenie tých obhajcov, ktorí boli obvinenému ustanovení neskôr.*

Ak došlo k ustanoveniu obhajcov súčasne, zruší sa ustanovenie obhajcov v konaní o menej závažnom prečine alebo zločine.

Menej závažným prečinom alebo zločinom je treba rozumieť prečin alebo zločin miernejšie trestný na základe porovnania trestných sadzieb stanovených za jednotlivé prečiny alebo zločiny, za ktoré je obvinený trestne stíhaný.

Spojenie vecí na spoločné konanie – pozri § 18 a § 21.

Prečin, zločin – pozri § 10, § 11 TZ.

Sudca pre prípravné konanie – pozri § 10 ods. 3.

Predseda senátu – pozri § 10 ods. 6.

Ods. 5: *Zdôrazňuje sa právo obvineného namiesto ustanoveného obhajcu si zvoliť obhajcu podľa § 39. Ustanovenie obhajcu je povinný zrušiť ten, kto obhajcu ustanovil.*

Z toho vyplýva, že ak sa obvinený v prípade povinnej obhajoby rozhodne zvoliť si obhajcu až v súdnom konaní, ustanovenie jeho dovtedajšieho obhajcu ustanoveného ešte v prípravnom konaní je povinný zrušiť sudca pre prípravné konanie.

Ods. 6: *Týmto ustanovením sa upravuje, že ak v priebehu konania vyjde najavo, že obvinený, resp. obžalovaný má dostatok prostriedkov, aby uhradil trovy obhajoby, ustanovenie obhajcu zruší ten, kto ho ustanovil, t. j. ak obhajcu ustanovil sudca pre prípravné konanie, aj v konaní pred súdom bude o zrušení ustanovenia rozhodovať sudca pre prípravné konanie („ten, kto ho ustanovil“).*

V tej súvislosti – porovnaj § 41 ods. 2, § 43 ods. 2, § 40 ods. 4 a 5.

Trovy obhajoby – pozri § 553 ods. 1, 2, 4, § 555 ods. 1 písm. c), § 556 ods. 1, § 558 ods. 1, 2.

R 60/1972-I: *Pri ustanovení obhajcu obvinenému v prípade povinnej obhajoby už v prípravnom konaní nemožno postupovať tak váhavo, aby sa tým zmaril zmysel povinnej obhajoby obhajcom, ale treba postupovať s najväčším urýchlenním, aby sa obhajcovi zabezpečila reálna možnosť vykonávať svoje práva, najmä právo zúčastniť sa na vyšetrovacích úkonoch už od vzniesenia obvinenia (§ 213 ods. 2 TP). Porušenie tejto zásady je chybou prípravného konania, pre ktorú je spravídla nutné vrátiť vec prokurátorovi na došetrenie podľa § 241ods. 1 písm. f), resp. § 244 ods. 1 písm. h) TP. (Upravené znenie).*

R 15/1992: *Ak bol v rozpore s ustanovením § 40 ods. 1 TP obvinenému ustanovený obhajca, bez toho, aby mu bola daná možnosť si obhajcu zvoliť, nie je povinný nahradiť štátu odmenu a hotové výdavky uhradené ustanovenému obhajcovi štátom. (Upravené znenie).*

K § 41

Ods. 1: *V záujme zabezpečenia riadneho výkonu práva obvineného na právnu ochranu sa stanovuje, že ustanovený obhajca je povinný prevziať obhajobu bez meškania, t. j. hneď ako sa dozvie o ustanovení za obhajcu (pozri tiež § 20 ods. 2 ZA).*

Informáciu o ustanovení môže obhajca získať buď z doručeného písomného vyhotovenia ustanovenia (poštou, faxom), alebo v súrnych prípadoch aj ústne (telefonicky) od orgánu činného v trestnom konaní event. od sudcu pre prípravné konanie.

K doručovaniu písomností elektronickými prostriedkami – pozri § 65 ods. 6 s vysvetlivkami.

Zákon nestanovuje formu prevzatia obhajoby. Môže sa tak stať písomne alebo aj konkludentne začatím vykonávania úkonov obhajoby.

Povinnosť advokáta odmietnuť poskytnutie právnych služieb podľa § 21 ZA týmto nie je dotknuté.

Ods. 2: *V súlade so zásadou hospodárnosti trestného konania, ako aj v súlade s princípom prednosti zvoleného obhajcu sa stanovuje, že v prípadoch, keď dôjde k spojeniu trestnej veci obvineného, v ktorej má ustanoveného obhajcu, na spoločné konanie s inou trestnou vecou, v ktorej má obvinený zvoleného obhajcu, na návrh policajta alebo prokurátora zruší ustanovenie sudca pre prípravné konanie, ktorý ho ustanovil.*

V súdnom konaní ustanovenie obhajcu zruší predseda senátu, ktorý vo veci koná.

Spojenie vecí na spoločné konanie – pozri § 18 a § 21.

Zvolený obhajca, ustanovený obhajca – pozri § 39, § 40.

Policajt – pozri § 10 ods. 8 a 9.

Sudca pre prípravné konanie – pozri § 10 ods. 3.

Predseda senátu – pozri § 10 ods. 6.

K § 42

Ods. 1: V prípadoch, keď je dôvodná obava, že by mohlo dôjsť k zmareniu vykonania hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia pre neprítomnosť zvoleného obhajcu alebo ustanoveného obhajcu, zákon stanovuje možnosť ustanoviť obvinenému popri jeho obhajcovi aj ďalšieho – náhradného obhajcu.

Tento inštitút je dôležitý najmä v prípadoch, keď hrozí zmarenie dôležitého procesného úkonu, ktorý sa má vykonať na hlavnom pojednávaní alebo hrozí uplynutie zákonných lehôt (napr. lehota väzby) v dôsledku neprítomnosti ustanoveného alebo zvoleného obhajcu.

V súlade so zásadou rýchlosti a hospodárnosti, ako aj so zásadou primeranosti, sa stanovuje možnosť ustanoviť pre tieto prípady náhradného obhajcu.

V týchto prípadoch je garantované dodržanie obhajobných práv obvineného prítomnosťou ustanoveného náhradného obhajcu, a to bez ohľadu na to, či obvinený alebo jeho obhajca trvali na osobnej prítomnosti obhajcu na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí.

Ods. 2: Vymedzujú sa práva a povinnosti náhradného obhajcu, ktoré sú rovnaké ako práva a povinnosti ustanoveného alebo zvoleného obhajcu. Na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí ich však môže vykonávať iba v prípade neúčasti ustanoveného alebo zvoleného obhajcu, čím sa zvyrazňuje jeho subsidiárne postavenie.

Ods. 3: Pre podmienky ustanovenia a prevzatia obhajoby náhradným obhajcom platia obdobne ustanovenia § 40 a § 41.

K § 43

Ods. 1: Ustanovený obhajca môže byť zo závažných dôvodov oslobodený od povinnosti obhajovania (pozri § 20 ods. 2 ZA), a to buď na žiadosť obhajcu alebo na žiadosť obvineného.

K závažným dôvodom oslobodenia – pozri tiež § 21 a § 22 ZA.

Obvinenému sa v prípade oslobodenia ustanoveného obhajcu od povinnosti obhajovania ustanoví iný obhajca.

Zákon stanovuje možnosť ustanovenia iného obhajcu aj pre prípady, ak si pôvodný ustanovený obhajca dlhodobo, či už z objektívnych alebo subjektívnych dôvodov, neplní svoje povinnosti.

Ods. 2: Stanovuje sa, kto rozhoduje o oslobodení ustanoveného obhajcu. V prípravnom konaní rozhoduje sudca pre prípravné konanie, v súdnom konaní predseda senátu, ktorý koná vo veci.

Ods. 3: V záujme zabezpečenia kontinuity obhajoby obvineného sa zdôrazňuje povinnosť zvoleného alebo ustanoveného obhajcu, ktorí z akéhokoľvek dôvodu už nie sú obhajcom obvineného (napr. oslobodenie spod povinnosti obhajovania, odvolanie plnej moci obvineným, vypovedanie plnej moci obhajcom), riadne si plniť povinnosti obhajcu až do skutočného prevzatia obhajoby iným ustanoveným alebo zvoleným obhajcom.

To neplatí pre zvoleného obhajcu v prípadoch, ak nejde o prípad povinnej obhajoby a obvinený mu neoznámi, kto bude jeho novým obhajcom.

K § 44

Ods. 1: *Vymedzuje sa základný rámec úloh, ktoré je pri výkone advokácie (§ 1 ods. 2 ZA) povinný plniť obhajca obvineného v trestnom konaní (pozri tiež § 18 ZA).*

Obhajca je povinný poskytnúť obvinenému potrebnú právnu pomoc. Na obhajovanie záujmov obvineného je povinný účelne využívať prostriedky a spôsoby obhajoby stanovené zákonom.

Podstatou aktivity obhajcu obvineného je zákonným spôsobom zabezpečiť, aby boli v trestnom konaní náležité a včas objasnené skutočnosti, ktoré obvineného zbavujú viny alebo jeho viny zmierňujú.

Ods. 2: *Vymedzujú sa oprávnenia obhajcu obvineného v trestnom konaní.*

Obhajca je oprávnený v prípravnom konaní, ako aj v súdnom konaní:

- robiť v mene obvineného návrhy [pozri § 208, § 272 ods. 2, § 343 ods. 3 písm. a)],*
- podávať v mene obvineného žiadosti (pozri § 79 ods. 2, 3, § 210) a opravné prostriedky,*
- nazerať do spisov (pozri § 69 s vysvetlivkami, ako aj § 208 ods. 1).*

V súdnom konaní má obhajca právo zúčastniť sa tých procesných úkonov, na ktorých má právo zúčastniť sa obvinený.

Oprávnenia obhajcu súvisiace s jeho účasťou na procesných úkonoch vykonávaných v rámci vyšetrovania (skráteneho vyšetrovania), ako aj tomu zodpovedajúce povinnosti policajta vykonávajúceho konkrétny procesný úkon, sú vymedzené v § 213 ods. 2 až 4 (pozri bližšie vysvetlivky k § 213 ods. 2 až 4).

K porovnaniu rozsahu oprávnení obhajcu a obvineného – pozri vysvetlivky k § 34 ods. 1.

K možnosti preštudovať spisy – pozri § 208.

Prítomnosť obhajcu na hlavnom pojednávaní – pozri § 252 ods. 4.

Stanovisko obhajcu k obžalobe po jej prednesení prokurátorom – pozri § 256 ods. 1.

Prítomnosť obhajcu na verejnom zasadnutí – pozri § 293 ods. 4, 9 a 10, § 326 ods. 3 a § 390.

Oprávnenia obhajcu v konaní proti ušlému – pozri § 359, § 361.

Ods. 3: *V záujme ochrany práv obvineného, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo je jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená, sa stanovuje, že obhajca môže vykonávať svoje zákonné oprávnenia aj proti vôli takého obvineného.*

K pozbaveniu, resp. obmedzeniu spôsobilosti na právne úkony – pozri tiež § 10 OZ, § 186 až § 191 OSP, ako aj vysvetlivky k § 35 ods. 1.

Ods. 4: Stanovuje sa, že platnosť splnomocnenia obhajcu, resp. ustanovenia obhajcu je ohraničená momentom skončenia trestného stíhania, ak nebolo pri zvolení alebo ustanovení obhajcu stanovené inak.

Aj po zániku splnomocnenia v dôsledku skončenia trestného konania je oprávnený obhajca podať za odsúdeného žiadosť o milosť (pozri § 472 a nasl.) a žiadosť o odklad výkonu trestu (pozri § 409 a § 410).

Skončením trestného stíhania je potrebné rozumieť právoplatné meritórne rozhodnutie (vo veci samej) orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu (rozsudok, trestný rozkaz, uznesenie o schválení zmiernu, uznesenie o podmienáčnom zastavení trestného stíhania, uznesenie o zastavení trestného stíhania, uznesenie o postúpení veci).

Na účel právneho zastupovania odsúdeného pri úkonoch v rámci vykonávacieho konania alebo konania o mimoriadnych opravných prostriedkoch je potrebné nové splnomocnenie advokáta.

Ods. 5: Vymedzuje sa oprávnenie obhajcu vyžiadať si vopred kópiu alebo rovnopis zápisnice o každom úkone trestného konania, a to v ktoromkoľvek štádiu trestného konania.

Tomu zodpovedá povinnosť orgánov činných v trestnom konaní takejto žiadosti obhajcu vyhovieť s výnimkou prípadov, keď to nie je technicky možné. V takom prípade bude poskytnutá kópia alebo rovnopis ihneď po odpadnutí prekážok.

Oprávnenie orgánov činných v trestnom konaní odmietnuť v prípravnom konaní nazretie do spisu podľa § 69 ods. 2 tým nie je dotknuté.

Podľa § 69 ods. 3 však nie je možné odoprieť nazretie do zápisnice o úkone tomu, kto mal právo byť pri tomto úkone prítomný.

K účasti obhajcu na úkonoch prípravného konania – pozri § 213 ods. 2 až 5.

Obhajcovi sa stanovuje povinnosť uhradiť štátu náklady spojené s vyhotovením kópie alebo rovnopisu zápisnice, event. rýchlo písneho alebo iného záznamu (pozri § 58 ods. 3).

Zápisnica – pozri § 58.

Ods. 6: V dôsledku posilnenia kontradiktórnosti trestného konania, kedy dôkazné bremeno najmä v štádiu súdneho konania je zverené stranám trestného konania (pozri § 10 ods. 10), sa vymedzuje oprávnenie obhajcu, na náklady obhajoby aktívne zaobstarávať (vyhľadávať) dôkazy a predkladať ich, resp. navrhovať ich vykonanie, v závislosti od štádia konania buď orgánom činným v trestnom konaní alebo súdu.

Dôkaz – pozri § 119 ods. 2.

Obstarávanie dôkazov – pozri § 119 ods. 3, § 145 ods. 5.

Navrhovanie dôkazov – pozri § 208 ods. 1, § 240 ods. 3 a 4, § 272 ods. 2.

Predkladanie dôkazu – pozri § 268 ods. 3.

Vykonanie dôkazu – pozri § 261 ods. 3.

Ods. 7: Zdôrazňuje sa rovnosť oprávnení všetkých zvolených obhajcov obvineného.

Práva obhajcu stanovené zákonom prináležia každému zo zvolených obhajcov (pozri tiež vysvetlivky k ods. 8).

Stanovuje sa, že na zákonné vykonanie procesného úkonu postačuje prítomnosť jedného z viacerých obhajcov, ak zákon nestanovuje inak.

Ods. 8: V súlade so zásadou rýchlosti a hospodárnosti trestného konania sa upravuje doručovanie procesne relevantných písomností obhajcom v prípadoch, keď má obvinený zvolených viacerých obhajcov.

Písomnosti sa doručujú tomu obhajcovi, ktorého určili na doručovanie písomností obhajcovia. Ak nebol určený obhajca na doručovanie písomností, doručuje sa najskôr zvolenému obhajcovi.

Ak boli obhajcovia zvolení naraz, doručuje sa tomu obhajcovi, ktorého určí obvinený.

V rámci TP je osobitne (§ 240 ods. 2) upravené iba doručovanie obžaloby viacerým zvoleným obhajcom, a to tak, že ak nie je určený obhajca na doručovanie písomností, obžaloba sa doručuje každému obhajcovi.

K možnosti doručovať písomnosti obhajcovi elektronickými prostriedkami – pozri § 65 ods. 5 s vysvetlivkami.

R 29/1984: Ak nebolo splnomocnenie obhajcu pri jeho zvolení alebo ustanovení alebo v ďalšom priebehu trestného konania vymedzené inak, vzťahuje sa aj na trestné stíhanie pre trestné činy, ohľadne ktorých bolo konanie podľa § 21 ods. 1 TP vylúčené zo spoločného konania k samostatnému prejednaniu a rozhodnutiu (§ 44 ods. 4 TP). (Upravené znenie).

R 43/1989: Ak oznámi obhajca vyšetrovatelovi (policajtovi), že sa chce zúčastniť všetkých vyšetrovacích úkonov (§ 213 ods. 3 TP), je vyšetrovateľ povinný oznámiť mu včas dobu a miesto každého vyšetrovacieho úkonu, ak nejde o úkon neodkladný, a to bez ohľadu na to, či úkon vykoná sám alebo požiada o jeho vykonanie dožiadaný orgán prípravného konania.

Je porušením práva obvineného na obhajobu (§ 2 ods. 9 TP), pokiaľ je v prípravnom konaní doplňované vyšetrovanie výsluchom svedka, bez toho, aby bol obhajca vopred upovedomený o dobe a mieste konania výsluchu, hoci požiadal vyšetrovateľa o účasť na vyšetrovacích úkonoch. Takáto vada je dôvodom pre postup podľa § 241 ods. 1 písm. f), resp. podľa § 244 ods. 1 písm. h) TP, ak sú ňou postihnuté úkony, ktoré sú pre rozhodnutie súdu významné, a obvinený (prípadne i obhajca v prípadoch uvedených v § 44 ods. 3 TP) troá na ich opakovaní za účasti obhajcu. (Upravené znenie).

R 16/1991-I: Obhajca obvineného sa môže vzdať opravného prostriedku proti rozhodnutiu týkajúcemu sa obvineného iba v jeho zastúpení (§ 44 ods. 2 TP). Ak sa obhajca obvineného, ktorý nie je zbavený spôsobilosti na právne úkony ani takáto jeho spôsobilosť nie je obmedzená, vzdá sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe a v konaní nie je spoľahlivo zistené stanovisko obvineného k tomuto procesnému úkonu, nie je možné sťažnosť obvineného proti takému rozhodnutiu o väzbe zamietnuť z dôvodu, že bola podaná osobou, ktorá sa sťažnosti výslovne vzdala. (Upravené znenie).

R 83/2001-II: Konanie obhajcu, ktorý v prípadoch nutnej obhajoby (§ 37, § 38 TP) v konaní pred súdom písomne splnomocnil na zastupovanie obvineného obhajcu, ktorý v tej istej veci zastupuje iného obvineného, hoci záujmy týchto obvinených si odporujú, pričom o tomto postupe riadne a včas neupovedomil predsedu senátu príslušného súdu, nie je možné považovať za „dostatočné ospravedlnenie“ sa obhajcu v zmysle § 70 ods. 1 TP z neúčasti na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí. (Upravené znenie).

R 78/2002-I: Pokiaľ medzinárodná zmluva umožňuje prítomnosť obhajcu obvineného pri výsluchu svedka za predpokladu, že s tým dožiadaná strana súhlasí, v prípade, ak obhajca obvineného oznámi vyšetrovateľovi, že sa úkonu chce zúčastniť, je vyšetrovateľ v zmysle § 213 ods. 3 TP povinný oznámiť obhajcovi čas a miesto konania úkonu (okrem prípadu, keď vykonanie úkonu nemožno odložiť a vyrozumienie obhajcu nemožno zabezpečiť), ak úkon vykonáva sám alebo urobí opatrenia na možnosť uplatnenia tohto práva, ak o vykonaní úkonu požiadal dožiadaný orgán. (Upravené znenie).

R 44/2003-I: Práva a povinnosti vyplývajúce z trestno-procesných vzťahov medzi orgánmi činnými v trestnom konaní a ostatnými osobami sú upravené Trestným poriadkom vrátane vzťahu medzi súdom a podľa § 40 ods. 1 TP súdom ustanoveným obhajcom obvineného, pokiaľ sa týka nároku obhajcu na odmenu a náhradu hotových výdavkov (§ 553 ods. 2 Trestného poriadku).

R 44/2003-II: Nárok obhajcu vyplývajúci z § 553 ods. 2 TP je síce nárokom na peňažné plnenie štátu ustanovenému obhajcovi, nejde však o zmluvný vzťah a z neho vyplývajúcu odmenu podľa § 5 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 163/2002 Z. z., na ktorú by sa vzťahovali ustanovenia Občianskeho, resp. Obchodného zákonníka, vrátane ustanovenia o premlčaní podľa § 397 Obchodného zákonníka.

R 44/2003-III: V právnom poriadku Slovenskej republiky je len nepriamo stanovené, kedy najskôr môže obhajca uplatniť voči štátu nárok na odmenu a náhradu hotových výdavkov (napr. § 4 cit. vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR), nie je však stanovená lehota, v ktorej môže obhajca najneskôr uplatniť návrhom tento nárok. (Upravené znenie).

K § 45

Ods. 1: Definuje sa pojem zúčastnenej osoby a jej postavenie v trestnom konaní – ide o osobu, ktorej vec bola zhabaná alebo sa má zhabať.

Zhabanie veci postihuje vlastnícke práva osoby, ktorej vec je zhabaná. Zákon preto dáva tejto zúčastnenej osobe v súdnom konaní postavenie strany (§ 10 ods. 10 veta druhá).

Zhabanie veci – pozri § 83 TZ.

Návrh na zhabanie veci môže podať iba prokurátor (pozri § 299 ods. 1, § 289 ods. 3), alebo o ňom môže rozhodnúť aj bez návrhu súd (pozri bližšie § 289 ods. 1).

Zúčastnenej osobe musí byť poskytnutá možnosť vyjadriť sa k veci, má právo byť prítomná na hlavnom pojednávaní a verejnom zasadnutí, robíť na nich návrhy, predkladať

dôkazy, nazerať do spisov a podávať v zákonom stanovených prípadoch opravné prostriedky.

V prípadoch, keď nie je možné spoľahlivo zistiť vlastníka veci, alebo ak jeho pobyt nie je známy, je ochrana práv vlastníka veci, ktorá má byť zhabaná, zabezpečená obligatórnym ustanovením opatrovníka uznesením súdu.

Ustanovený opatrovník má rovnaké práva ako vlastník veci (pozri bližšie § 300 s vysvetľovkami).

Ak je dôvod, na základe ktorého odvolací súd rozhodol v prospech niektorého z obžalovaných, na prospech zúčastnenej osoby, rozhodne (obligatórne) odvolací súd aj v jej prospech (§ 324).

Ak súd povolí obnovu konania v prospech obvineného z dôvodov, ktoré sú na prospech aj zúčastnenej osobe, povolí (obligatórne) súčasne obnovu konania aj v jej prospech (§ 401).

Oprávnenia zúčastnenej osoby vyplývajú z § 2 ods. 20 (právo na tlmočníka), § 39 ods. 2 (právo zvoliť obvinenému obhajcu), § 53 ods. 1 (právo na zastúpenie splnomocnencom), § 64 ods. 1 (právo požiadať o navrátenie lehoty), § 69 ods. 1 (právo nazerať do spisu), § 173 ods. 1 (právo na doručenie rozsudku), § 210 (právo žiadať prokurátora o preskúmanie postupu policajta), § 240 ods. 1 písm. c) (právo na doručenie rovnopisu obžaloby súdom), § 247 ods. 2 (právo na upovedomenie o hlavom pojednávaní), § 257 ods. 5 (právo vyjadriť stanovisko), § 258 ods. 3, resp. § 272 ods. 1 (právo klásť otázky obžalovanému, resp. vypočúvaným osobám), § 274 ods. 2 (právo záverečnej reči v rozsahu uplatneného nároku), § 307 ods. 1 písm. d) (právo podať odvolanie), § 364 ods. 1 písm. d) (právo podať návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní).

Trovy účasti zúčastnenej osoby na úkonoch trestného konania (s výnimkou jej výsluchu v postavení svedka) znáša zúčastnená osoba (pozri § 553 ods. 1).

Ods. 2: V záujme umožnenia efektívnej ochrany vlastníckych práv zúčastnenej osoby v trestnom konaní, je orgánom činným v trestnom konaní a súdu stanovená povinnosť poučiť zúčastnenú osobu o jej právach a poskytnúť jej možnosť tieto práva uplatniť. Osobitne sa zdôrazňuje poučovacia povinnosť ohľadom doručovania a jeho právnych následkoch.

Ods. 3: V prípade, ak je spôsobilosť zúčastnenej osoby na právne úkony obmedzená, alebo ak bola takejto spôsobilosti pozbavená, vykonáva práva zúčastnenej osoby v trestnom konaní jej zákonný zástupca.

Zákon tiež umožňuje zastupovanie zúčastnenej osoby splnomocnencom – pozri bližšie § 53 a § 54 s vysvetľovkami.

K zákonnému zástupcovi – pozri bližšie vysvetľovky k § 35.

K pozbaveniu, resp. obmedzeniu spôsobilosti na právne úkony – pozri tiež § 10 OZ, § 186 až § 191 OSP, ako aj vysvetľovky k § 35 ods. 1.

R 14/1990: U veci, ktorá patrí do bezpodielového spoluvlastníctva obvineného a jeho manželky, musí súd skúmať podmienky pre zhabanie veci podľa § 83 ods. 1 písm. e) TZ

u oboch spoluvlastníkov a prípadný výrok, ktorým podľa citovaného ustanovenia vec zhabáva, vysloviť tak, aby sa vzťahoval na obvineného i jeho manželku. Manželka obvineného má v trestnom konaní postavenie zúčastnenej osoby. (Upravené znenie).

R 30/1990: Ak zúčastnená osoba (§ 45 ods. 1 TP) získala farebný televízor a mikropočítač, ktoré boli skôr použité na spáchanie trestného činu, kúpou od organizácie sprostredkujúcej predaj vecí za cenu schválenou touto organizáciou, nemôže byť všeobecný záujem na ich zhabaní v zmysle ustanovenia § 83 ods. 1 písm. e) TZ. (Upravené znenie).

R 103/2003: Ochranné opatrenie – zhabanie veci podľa § 83 ods. 1 písm. e) TZ na hlavnom pojednávaní bez návrhu prokurátora podľa § 289 ods. 1 TP možno uložiť, len ak ide o vec patriacu obžalovanému. Ak ide o vec, ktorá nepatrí obžalovanému a prokurátor navrhol jej zhabanie podľa § 235 písm. f) TP v obžalobe, prípadne podľa § 236 TP aj samostatne, ale ešte pred skončením hlavného pojednávania, najneskoršie v záverečnej reči na hlavnom pojednávaní, môže súd podľa § 289 ods. 2 TP vyhradiť rozhodnutie o zhabaní veci nepatriacej obžalovanému na verejné zasadnutie, ak je potrebné pre rozhodnutie o ochrannom opatrení vykonať ešte ďalšie dokazovanie (§ 289 ods. 3 TP). Ak nejde o takýto prípad vyhradenia rozhodnutia súdu o zhabaní veci na verejné zasadnutie, potom na verejnom zasadnutí môže zhabanie veci uložiť, len ak to navrhne prokurátor (§ 299 ods. 1 TP). (Upravené znenie).

K § 46

Postavenie poškodeného je upravené v TP v súlade s Rámcovým rozhodnutím Rady z 15. marca 2001 o postavení obetí v trestnom konaní (2001/220/JHA).

V uvedenom rámcovom rozhodnutí sa používa generálne pojem „obeť“, ktorou môže byť iba fyzická osoba.

Ods. 1: Poškodený je osoba, ktorej bolo trestným činom ublížené na zdraví, spôsobená majetková, morálna alebo iná škoda, alebo boli porušené či ohrozené jej iné zákonom chránené práva alebo slobody.

Ublíženie na zdraví – pozri § 123 ods. 2 TZ.

Majetkovou škodou je treba rozumieť škodu na majetku vyčísliteľnú v peniazoch.

Morálna škoda vznikne poškodenému napr. pri niektorých trestných činoch proti slobode a ľudskej dôstojnosti (napr. pri trestnom čine vydierania – § 189, znásilnenia – § 199 TZ, sexuálneho násillia – § 200 TZ, sexuálneho zneužívania – § 201 TZ) alebo pri niektorých trestných činoch proti iným právam a slobodám [napr. pri trestnom čine násillia proti skupine obyvateľov a jednotlivcovi – § 359 TZ, nebezpečného vyhrážania § 360 TZ, výtržníctva – 364 ods. 1 písm. a) TZ], prípadne pri ďalších trestných činoch (napr. urážka medzi vojakmi – § 396 až § 398 TZ a pod.).

Inou škodou je treba rozumieť škodu spôsobenú na právach poškodeného (porušenie autorského práva, práva vyplývajúce zo zmlúv, napr. z licenčnej zmluvy, zmluvy o dielo a pod.).

Iné zákonom chránené práva a slobody – pozri najmä trestné činy uvedené v I., II. IV. a IX. hlave TZ.

Poškodený má v trestnom konaní postavenie strany trestného konania (§ 10 ods. 10).

V konaní sa môže dať zastupovať splnomocnencom, ktorým môže byť aj poverený zástupca organizácie na pomoc poškodeným (§ 53 ods. 1).

Poškodený, ktorý si uplatňuje nárok na náhradu škody, a preukáže, že nemá dostatočné prostriedky, aby uhradil náklady s tým spojené, má nárok, ak je to potrebné na ochranu jeho záujmov, na ustanovenie zástupcu z radov advokátov, ktorý má rovnaké procesné postavenie ako splnomocnenec (§ 47 ods. 6, § 47 ods. 2 veta posledná).

Poškodený má v trestnom konaní najmä nasledovné práva:

- v prípadoch uvedených v § 211 sa vyjadriť, či súhlasí s trestným sťahanim obvineného,*
- na upovedomenie o začatí trestného stíhania (§ 199 ods. 1), o vznesení obvinenia (§ 206 ods. 2), o zaistení nároku (§ 50 ods. 6), o hlavnom pojednávaní (247 ods. 2).*
- uplatniť nárok na náhradu škody, resp. navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť škodu, ktorú mu spôsobil trestným činom (pozri § 46 ods. 3, § 247 ods. 3, § 256 ods. 2),*
- robiť návrhy na vykonanie dôkazov alebo na ich doplnenie, predkladať dôkazy, vyjadriť sa k vykonaným dôkazom (pozri § 46 ods. 6, § 208 ods. 1, § 240 ods. 3 a 4, § 272 ods. 2),*
- obstaráť dôkaz (§ 119 ods. 3, § 145 ods. 5),*
- vykonať dôkaz (§ 261 ods. 3),*
- navrhnúť zaistenie svojho nároku na náhradu škody do pravdepodobnej výšky škody na majetku obvineného v prípadoch, ak je dôvodná obava, že uspokojenie nároku poškodeného na náhradu škody spôsobenej trestným činom bude marené alebo sťažované (pozri § 50 ods. 1 a 4),*
- uplatňovať konkrétne návrhy na účel uzavretia zmiernu alebo dohody s obvineným, a to aj prostredníctvom probačného a mediačného úradníka (pozri § 46 ods. 6),*
- nazerať do spisu (pozri § 69 ods. 1),*
- preštudovať spisy po skončení vyšetrovania (skráteneho vyšetrovania) a podať návrhy na jeho doplnenie (§ 208 ods. 1),*
- na tlmočníka (§ 2 ods. 20),*
- vzniesť námietku zaujatosti (§ 31 ods. 4),*
- na doručenie obžaloby (§ 240 ods. 1), resp. návrhu dohody o vine a treste (§ 332 ods. 2),*
- na oboznámenie s navrhovanými dôkazmi (§ 34 ods. 2),*
- zúčastniť sa na hlavnom pojednávaní (§ 247 ods. 2) a na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní (§ 294 ods. 1),*
- na adekvátny prístup s dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a psychického zaťaženia obete trestného činu pri výsluchu svedka poškodeného (§ 132 ods. 2 posledná*

- veta), pri vyšetrovacom pokuse, previerke výpovede na mieste činu a rekonštrukcii (§ 157 ods. 2, § 158 ods. 2, 159 ods. 2, § 249 ods. 3, § 261 ods. 4),
- predniesť záverečnú reč (§ 274 ods. 2),
 - na doručenie rozsudku, ak uplatnil nárok na náhradu škody v súlade so zákonom (pozri § 173 ods. 1), a trestného rozkazu (§ 354 ods. 2),
 - na doručenie ďalších procesných rozhodnutí stanovených zákonom (pozri napr. § 214 ods. 3, § 215 ods. 5, § 217 ods. 3, § 218 ods. 3, § 228 ods. 6, ale aj § 179 ods. 1, 2 a 5),
 - podávať opravné prostriedky proti rozhodnutiam, ktoré sú mu doručované, v rozsahu vymedzenom Trestným poriadkom (pozri tiež § 186),
 - ak mu bol aspoň sčasti priznaný nárok na náhradu škody, aby mu odsúdený, ktorému bola povinnosť na náhradu škody uložená, nahradil trovy potrebné na účelne uplatnenie jeho nároku na náhradu škody v trestnom konaní vrátane trov vzniknutých približným splnomocnenca a aj v prípade, že mu nebol priznaný nárok na náhradu škody ani sčasti, navrhnúť súdu, aby uložil odsúdenému povinnosť nahradiť celé trovy súvisiace s jeho účasťou v trestnom konaní alebo ich časť (§ 557),
 - kedykoľvek v priebehu vyšetrovania žiadať prokurátora, aby boli odstránené prieťahy vo vyšetrovaní alebo závädy v postupe vyšetrovateľa alebo policajného orgánu (§ 210),
 - vysloviť súhlas so schválením zmiery (§ 220 ods. 1),
 - v prípade, že mu podľa zistenia orgánu činného v trestnom konaní hrozí nebezpečenstvo v súvislosti s pobytom obvineného alebo odsúdeného na slobode, žiadať v prípravnom konaní prokurátora a v konaní pre súdom súd, aby bol informovaný na adresu, ktorú na tento účel uvedie, o prepustení obvineného z väzby alebo o jeho úteku z väzby alebo o prepustení alebo úteku odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody (§ 46 ods. 8),
 - v prípade, že mu bola v dôsledku úmyselného násilného trestného činu spôsobená škoda na zdraví, požiadať o odškodnenie za podmienok uvedených v zákone č. 255/1998 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení neskorších predpisov,
 - na informácie (§ 49 ods. 1),
 - na poučenie o právach poškodeného a na poskytnutie plnej možnosti na ich uplatnenie (§ 49 ods. 2),

Poškodený má taktiež oprávnenie výslovným vyhlásením sa vzdať svojich procesných práv v trestnom konaní (§ 46 ods. 7).

V trestnom konaní o trestnom čine zanedbania povinnej výživy podľa § 207 TZ má osoba, ktorej zákonom chránené právo na výživné alebo zaopatrovanie iného bolo porušené, prípadne jej zákonný zástupca, len procesné postavenie a práva poškodeného uvedené v § 46 ods. 1 TP, nie však aj podľa § 46 ods. 3 TP, pretože dlžné výživné nemožno považovať za majetkovú škodu spôsobenú uvedeným trestným činom.

Ak bola v príčinnej súvislosti s trestným činom proti životnému prostrediu spôsobená ekologická ujma, ktorú je v súhrne s vzniknutou majetkovou škodou na základe § 124 ods. 3 potrebné považovať za škodu, oprávnenia poškodeného v takom prípade vykonáva štát, resp. príslušný orgán štátnej správy starostlivosti o životné prostredie (pozri článok 44 ods. 4 Ústavy, § 27 ods. 3 ZŽP).

Poškodený trestným činom, ktorý bol spáchaný v inom členskom štáte Európskej únie ako v tom, kde má bydlisko, je oprávnený podať trestné oznámenie príslušnému orgánu štátu, kde má bydlisko, ak to nemohol urobiť alebo nechcel urobiť v štáte, v ktorom bol trestný čin spáchaný (§ 196 ods. 3).

K ochrane práv poškodeného pri zaistení veci – pozri § 98 ods. 1.

K ochrane práva poškodeného pri výkone trestu – pozri § 431 ods. 2.

Povinnosť obvineného na náhradu trov poškodeného – pozri § 557.

K odškodňovaniu obetí násilných trestných činov – pozri zákon č. 255/1998 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení neskorších predpisov.

Ods. 2: V záujme zvýšenia efektivity trestného konania vylúčením možnosti sťaženia priebehu trestného konania z dôvodu zmeny miesta pobytu poškodeného neohlásenej orgánom činným v trestnom konaní a súdu, ktorých dôsledkom boli komplikácie, resp. nemožnosť doručenia procesne relevantných písomností, sa stanovuje povinnosť poškodenému uviesť najneskôr na začiatku prvého výsluchu adresu, na ktorú sa mu majú tieto písomnosti doručovať, vrátane písomností určených do vlastných rúk, ako aj spôsob doručovania.

Ak poškodený túto adresu alebo spôsob doručovania zmení, je povinný bez meškania túto skutočnosť oznámiť príslušnému orgánu v závislosti od aktuálneho štádia trestného konania.

Poškodený musí byť poučený o doručovaní (§ 65 a § 66) a účinkoch doručenia písomností na ním uvedenú adresu vyplývajúcich z ustanovenia § 65 ods. 3 (bežná písomnosť) a § 66 ods. 3 (písomnosť určená do vlastných rúk).

Podľa uvedených ustanovení pri splnení zákonom stanovených podmienok sa neprevzaté uložené zásielky doručované na adresu uvedenú poškodeným budú považovať zo zákona za doručené so všetkými procesnými dôsledkami, aj keď sa o tom poškodený ako adresát nedozvedel (výnimkou je doručenie trestného rozkazu – pozri § 66 ods. 3 posledná veta). K postupu pri prijatí trestného oznámenia oznamovateľa, ktorý je zároveň aj poškodeným, podaného ústne do zápisnice – pozri § 62 ods. 2.

K doručovaniu písomností elektronickými prostriedkami – pozri § 65 ods. 6 s vysvetľovkami.

Ods. 3: Týmto ustanovením sa deklaruje nárok poškodeného voči páchatelovi trestného činu na náhradu škody, ktorá bola poškodenému spôsobená v príčinnej súvislosti s trestným činom páchatela.

Adhéznym konaním sa označuje konanie o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody v rámci trestného konania.

Poškodený je oprávnený uplatniť si nárok na náhradu škody v trestnom konaní a narhnuť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku (trestnom rozkaze) uložil obžalovanému povinnosť nahradiť spôsobenú škodu.

Tento návrh môže poškodený uplatniť najneskôr do skončenia vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania.

Zákon v tomto ustanovení umožňuje uplatnenie nároku na náhradu akejkoľvek škody, t. j. nie iba majetkovej, na druhej strane však pri úprave rozhodovania súdu o uplatnenom nároku na náhradu škody v § 287 ods. 1 predpokladá rozhodnutie o náhrade iba majetkovej škody.

Ak v priebehu vyšetrovania vyjdú najavo skutočnosti sťažujúce uplatnenie práv poškodeného v zmysle § 48 ods. 1 až 3, ustanoví sa (obligatórne) poškodenému opatrovník.

Zákon stanovuje základné obsahové náležitosti relevantného návrhu poškodeného, ktorými sú uvedenie dôvodu uplatnenia nároku a výšky uplatneného nároku.

Na základe § 124 ods. 1 veta druhá TZ je možné za škodu považovať aj získanie prospechu v príčinnej súvislosti s trestným činom, a v nadväznosti na to tomu, na koho úkor bol prospech získaný je možné priznať postavenie poškodeného.

Na základe uvedeného definovania pojmu škoda, resp. poškodený (na účely trestného konania), sa na rozdiel od doterajšej právnej úpravy, bude môcť v rámci uplatnenia nároku na náhradu škody poškodený domáhať uloženia povinnosti obžalovanému nahradiť škodu – vrátiť prospech získaný páchatelom trestného činu na jeho úkor.

Na základe ust. § 124 ods. 2 TZ môže poškodený v rámci nároku na náhradu škody uplatniť aj náhradu ujmy na zisku, ku ktorej došlo v priamej príčinnej súvislosti s trestným činom.

Musi však ísť o zisk, ktorý bol na základe konkrétnych okolností a pomerov poškodeného reálne dosiahnuteľný (dôvodne predpokladaný), pričom je potrebné vyčísliť aspoň jeho minimálny rozsah, a nie o zisk hypotetický až špekulatívny.

Ak v súdnom konaní uplatňuje práva poškodeného osoba, ktorej toto právo zrejme nepatrí, súd vysloví, že sa táto osoba na hlavné pojednávanie ako poškodený neprípúšťa (§ 256 ods. 3).

Škoda – pozri § 124 TZ.

K spôsobu vyčíslenia škody – pozri § 126 TZ.

K rozhodovaniu súdu o uplatnenom nároku na náhradu škody – pozri § 287 a § 288.

Ods. 4: Stanovuje sa, že návrh podľa ods. 3 na uloženie povinnosti súdom obžalovanému, aby nahradil poškodenému spôsobenú škodu, nie je poškodený oprávnený podať v tých prípadoch, keď už o tomto nároku bolo rozhodnuté v občianskom súdnom konaní alebo inom konaní.

Rozhodnutím sa rozumie aj uznesenie o schválení zmiery (§ 99 ods. 1, 2 OSP), ktoré má účinky právoplatného rozsudku (§ 99 ods. 3 OSP).

Občianske súdne konanie – pozri najmä § 89 a nasl. OSP.

Za iné konanie je možné považovať napr. konanie o priestupku (pozri § 70 ods. 2 ZPR).

– pozri § 18 ZSS.

Ods. 5: Vymedzuje sa právo poškodeného navrhovať dôkazy, ktoré sú mu známe.

V prípravnom konaní podáva poškodený návrh na vykonanie dôkazu prokurátorovi alebo policajtovi.

Ak má byť návrh poškodeného relevantný musí ho poškodený podať najneskôr na hlavnom pojednávaní v priebehu dokazovania súdu prvého stupňa.

Ak poškodený podá návrh súdu ešte pred hlavným pojednávaním, je súd povinný oboznámiť s návrhom obvineného a prokurátora doručením tohto návrhu.

Návrh môže byť podaný poškodeným ústne (napr. pri policajnom výsluchu; pri preštvovaní spisu; v rámci hlavného pojednávania) alebo písomným podaním.

K navrhovaniu dôkazov po podaní obžaloby – pozri § 240 ods. 1, 3 a 4, § 272 ods. 2 a 3.

K dokazovaniu k náhrade škody v súdnom konaní – pozri § 257 ods. 7, § 258 ods. 1 posledná veta, § 261 ods. 2 veta druhá, § 288.

Prípravné konanie – pozri § 10 ods. 14.

Dôkaz – pozri § 119 a nasl.

Ods. 6: Na základe tohto ustanovenia je poškodený oprávnený uplatňovať konkrétne návrhy na uzavretie zmiery alebo dohody s páchatelom (obvineným) ohľadom náhrady spôsobenej škody.

Návrhy môže poškodený uplatňovať prostredníctvom probačného a mediačného úradníka, alebo ich poškodený môže adresovať priamo obvinenému, prípadne jeho obhajcovi.

Páchatel' – pozri § 19 TZ.

Probačný a mediačný úradník – pozri § 25 s vysvetľovkami.

Zmier – pozri § 220 až § 227.

Dohoda o náhrade škody pri podmienenom zastavení trestného stíhania – pozri § 216 ods. 1.

Ods. 7: Týmto ustanovením sa zdôrazňuje dispozičné právo poškodeného vo vzťahu k uplatneniu jeho oprávnení, ktoré mu priznáva zákon ako poškodenému.

Poškodený sa môže svojich oprávnení vzdať výslovným prejavom (vyhlásením), ktoré môže urobiť písomne alebo ústne.

Orgány činné v trestnom konaní a súd majú zákonom stanovenú povinnosť voči poškodenému poučiť ho o jeho právach a poskytnúť mu možnosť na ich uplatnenie (§ 49 ods. 2), je

vsak na rozhodnutí poškodeného, či jednotlivé oprávnenia, ktoré mu zákon priznáva, uplatní alebo nie.

Uvedené orgány, okrem splnenia uvedenej povinnosti, nemôžu nijakým iným spôsobom pôsobiť na poškodeného (presvedčovať ho, vykonať úkon za poškodeného a pod.), aby uplatnil svoje oprávnenia a taktiež nemôžu rozhodnúť o nárokoch poškodeného, ak tieto neboli poškodeným riadne uplatnené.

Ak poškodený (fyzická osoba), prípadne jeho zákonný zástupca, alebo štatutárny orgán právnickej osoby, nemôže vykonávať oprávnenia poškodeného, ustanoví sa mu opatrovník (pozri § 48 ods. 1 až 3).

Ods. 8: Stanovuje sa povinnosť pre orgán činný v trestnom konaní a súd v prípade, ak zistia, že poškodenému hrozí nebezpečenstvo v súvislosti s pobytom obvineného na slobode, poskytnúť poškodenému informáciu o prepustení obvineného, resp. odsúdeného na slobodu alebo o úteku obvineného z väzby, resp. odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

V prípade, ak je odsúdený vo výkone trestu odňatia, pri jeho prepustení alebo úteku na slobodu informuje poškodeného vhodným spôsobom (telefonicky, písomne, prostredníctvom kuriéra a pod.) ústav na výkon trestu odňatia slobody, prípadne ústav na výkon väzby, v ktorom odsúdený vykonáva uložený trest odňatia slobody – pozri § 408 ods. 5.

K prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody – pozri tiež § 412 (prerušenie výkonu trestu), § 415 (podmienečné prepustenie z výkonu trestu).

Prepustenie z väzby – pozri § 79.

Nahradenie väzby – pozri § 80 až § 82.

Ods. 9: Stanovuje sa, že poškodený v trestnej veci, v ktorej má toto procesné postavenie, je už v prípravnom konaní oprávnený požiadať prokurátora a v konaní pred súdom súd, aby bol informovaný o prepustení alebo úteku obvineného z väzby, resp. o prepustení alebo úteku odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, v zmysle ods. 8 (pozri vysvetlivky).

Ak je odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody, na rozhodnutie o žiadosti poškodeného je príslušný súd, ktorý rozhodoval vo veci samej ako súd prvého stupňa.

Prípravné konanie – pozri § 10 ods. 14.

R 3/1962: Procesné postavenie poškodeného v adhéznom konaní nie je možné priznať osobe, ktorá v dôsledku trestnej činnosti bola poškodená, pokiaľ vzniknutá škoda priamo s prejednávanej trestnou činnosťou obžalovaného nesúvisí. V takom prípade nemožno ani takú osobu odkázať s jej požiadavkami na konanie pred iným príslušným orgánom. (Upravené znenie).

R 7/1968-II: Vyjadrenia poškodeného v tom zmysle, že sa pripája k trestnému konaniu s požiadavkou na náhradu škody, ako bude orgánmi činnými v trestnom konaní zistená a pod., nie je možné považovať za riadne uplatnený nárok na náhradu škody, ak z neho

nevyplyva, v akej aspoň minimálnej výške má byť škoda spôsobená trestným činom uhrazená.

R 5/1968: Podľa § 46 ods. 3 TP jednou zo základných podmienok pre vyslovenie povinnosti nahradiť škodu je, aby poškodený svoj nárok voči obvinenému uplatnil. Bez splnenia tejto podmienky nemôže súd o náhrade škody rozhodovať. (Upravené znenie).

R 28/1971: Pri rozkrádaní, krádeži a iných majetkových deliktach treba pri ustaľovaní výšky škody vychádzať z tržnej (maloobchodnej) ceny veci, ktorá je predmetom útoku, a to v čase spáchania činu. Pokiaľ je hodnota veci alebo výška škody znakom skutkovej podstaty trestného činu (prečinu), nemožno prihliadať na ďalšie škodlivé následky činu, napr. na náklady na dopravu odcudzenej veci na miesto činu apod.

Túto ďalšiu majetkovú škodu, pokiaľ je v príčinnej súvislosti so skutkom, ktorý je predmetom konania, však hodnotí súd pri stanovení stupňa nebezpečnosti činu pre spoločnosť (§ 3 ods. 4 TZ) a poškodený ju môže uplatňovať voči obžalovanému v adhéznom konaní. (Pôvodné znenie).

R 8/1974-III: Aj keď poškodený neučinil návrh podľa § 46 ods. 3 TP, musí mu byť súdom poskytnutá plná možnosť uplatnenia jeho práv uvedených v § 46 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

R 13/1975: Medzi škodou, ktorá vznikla z majetkového trestného činu a konaním podielníka, ktorý ukryje alebo na seba alebo na iného prevedie vec, ktorá bola získaná majetkovým trestným činom spáchaným inou osobou, spravidla nebyva príčinná súvislosť, a preto podielnik za škodu nezodpovedá.

R 7/1978-III: Podielnik získava len neoprávnený majetkový prospech, za ktorý spravidla zodpovedá, nie však z dôvodu zodpovednosti za škodu podľa ustanovenia hlavy druhej časti šiestej Občianskeho zákonníka, ale z dôvodu zodpovednosti za neoprávnený majetkový prospech podľa hlavy tretej časti šiestej OZ. O vydanie neoprávneného majetkového prospechu tomu, na ktorého úkor bol získaný, možno však rozhodnúť len v konaní vo veciach občianskoprávných a nie v konaní trestnom podľa § 43 ods. 3 TP. (Upravené znenie).

R 27/1978: Pokutu uloženú za cestu vlakom bez platného cestovného lístka nie je možné považovať za súčasť škody spôsobenej ČSD čiernou cestou vlakom. Pretože nejde o nárok na náhradu škody, nie je možné nárok na zaplatenie pokuty uplatniť v trestnom konaní podľa § 46 ods. 3 TP. (Upravené znenie).

R 53/1983: Za škodu spôsobenú trestným činom v zmysle § 46 ods. 3 TP nemožno považovať výdavky na postavenie pomníka pre usmrtenú osobu, ak boli vynaložené ešte za jej života pred spáchaním trestného činu, pri ktorom došlo k jej usmrteniu. (Upravené znenie).

R 34/1987: Nárok štátu na zaplatenie dane nie je nárokom na náhradu škody spôsobenej trestným činom skrátenia dane, ale nárokom vyplývajúcim priamo zo zákona. Nejde preto o nárok, ktorý by mohla príslušná finančná správa uplatňovať podľa § 46 ods. 3 TP v trestnom konaní. (Upravené znenie).

R 49/1994: V konaní podľa § 97 ods. 1 TP možno k právu inej osoby na vec prizerať len vtedy, ak iná osoba právo na vec uplatňuje. Ak tomu tak nie je, vráti sa vec tomu, kto ju vydal, resp. tomu, komu bola odňatá bez toho, aby sa skúmala otázka, či, je táto osoba vlastníkom veci. Uplatnenie nároku na náhradu škody podľa § 46 ods. 3 TP nemožno považovať za uplatnenie práva na vec v zmysle § 97 ods. 1, druhá veta TP. (Upravené znenie).

R 12/1995-I: Švagrovstvo, t. j. pomer medzi jedným manželom a príbuznými druhého manžela, možno považovať za obdobný pomer ako rodinný v zmysle § 130 ods. 2 TP. Poškodený v švagrovskom pomere k obvinenému má právo odoprieť vypovedať ako svedok za predpokladu, že by svojou výpoveďou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania obvineného, resp. by mu prifažil alebo ho usvedčil, čo by právom pociťoval ako vlastnú ujmu. Pokiaľ sú uvedené podmienky splnené, vyžaduje sa k trestnému stíhaniu obvineného súhlas poškodeného v zmysle § 211 ods. 1 TP.

R 12/1995-II: Uvedené oprávnenia možno uplatniť len vtedy, ak takýto pomer medzi obvineným a poškodeným existuje v čase výsluchu poškodeného ako svedka, resp. začatia trestného stíhania obvineného, prípadne vznikne v jeho priebehu. (Upravené znenie).

R 32/1998-II: Nedanie súhlasu poškodeného na trestné stíhanie manžela pre skutok, ktorý bol v štádiu pred začatím trestného stíhania právne posudzovaný ako trestný čin taxatívne vymenovaný v ustanovení § 211 ods. 1 TP, nemôže brániť trestnému stíhaniu, ak sa neskôr v rámci trestného stíhania zistilo, že skutok bude treba právne posudzovať ako trestný čin nevymenovaný v § 211 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

R 42/2001-II: Ak podnikateľ – fyzická osoba, nie je schopná splatiť úver prvému veriteľovi a uzná ďalší svoj existujúci záväzok voči inému veriteľovi, na ktorého prevedie celý svoj majetok, čím zmarí uspokojenie pohľadávky prvého veriteľa, dopúšťa sa trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1 TZ a podľa výšky takto spôsobenej škody aj formou kvalifikovanej skutkovej podstaty podľa § 240 ods. 2 alebo ods. 3 TZ. Škodou, ktorá bola trestným činom zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1 TZ spôsobená, je škoda v hodnote zmarenej pohľadávky veriteľa alebo rozdiel medzi sumou, ktorú by veriteľ pri zachovaní zásady pomerného uspokojenia predpokladanej zákonom č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, mohol dosiahnuť a veriteľom skutočne získanou sumou na uspokojenie pohľadávky. Na naplnenie skutkovej podstaty trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1 TZ netreba, aby už bolo začaté konkurzné alebo vyrovnacie konanie podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov alebo aby bol na také konanie podaný návrh. Preto ani nemožno odrátať od výšky spôsobenej škody uvedeným trestným činom fiktívnu odmenu možného správcu konkurznej podstaty.

R 2/2002: Prevzatie tovaru kupujúcim pri uzatvorení kúpnej zmluvy s výhradou vlastníckeho práva v zmysle vety prvej § 601 OZ nezakladá vznik vlastníckeho práva kupujúceho k prevzatému tovaru, ale tento mu je len zverený do užívania na dohodnutý účel až do času, než za tovar zaplatí celú dohodnutú cenu. Preto v prípade, že kupujúci takýto tovar predal, hoci ešte celú dohodnutú cenu nesplatil, z hľadiska znaku skutkovej podstaty trest-

ného činu sprenevery podľa § 213 TZ „škodu na cudzom majetku“, spôsobil vlastníkovi tovaru škodu nie vo výške zvyšku ešte nesplatenej sumy, ale vo výške ceny zvereného tovaru. (Upravené znenie).

R 74/2002-I: Páchatel trestného činu, ktorý úmyselne spôsobil trestným činom majetkovú škodu vyjadriteľnú v peniazoch, je povinný, ak si poškodený riadne a včas taký nárok uplatní, nahradiť poškodenému nielen škodu, ktorú trestným činom spôsobil, ale aj jej prislúšenstvo – napr. úroky z omeškania, pri výpočte ktorých je potrebné vychádzať z ustanovenia § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka a konkrétneho rozhodnutia bankovej rady Národnej banky Slovenska o výške diskontnej sadzby.

R 74/2002-II: Páchatel trestného činu je v omeškaní najneskôr deň po tom, ako sa dozvedel o tom, že má zaplatiť dlh a v akej výške, teda v prípravnom konaní najneskôr pri preštudovaní spisu (§ 208 ods. 1 TP). (Upravené znenie).

R 11/2005-I: Formálne a materiálne podmienky pre podmienené zastavenie trestného stíhania sú taxatívne uvedené v § 216 ods. 1 písm. a), b), c) TP.

R 11/2005-II: Podmienka náhrady škody, alternatívne uvedenými spôsobmi v zmysle § 216 ods. 1 písm. b) TP, sa na rozdiel od formálnych a materiálnych podmienok uvedených v § 216 ods. 1 písm. a) TP vyžaduje len v tých prípadoch, ak bola trestným činom spôsobená škoda, ktorej náhradu možno v zmysle § 46 ods. 3 TP v trestnom konaní uplatňovať, pričom sa ale nevyžaduje, aby poškodený svoj nárok v trestnom konaní uplatnil. (Upravené znenie).

R 13/2005-I: Ak na hlavnom pojednávaní poškodené strany uplatnili nároky na náhradu škody po lehote uvedenej v § 46 ods. 3 a v § 256 ods. 2 TP, je povinnosťou súdu rozhodnúť podľa § 256 ods. 4 TP per analogiam, že poškodení už nemôžu uplatňovať nárok na náhradu škody, a to aj v prípade, ak oneskorené uplatnenie nároku bolo dôsledkom nesprávneho postupu orgánu činného v trestnom konaní.

R 13/2005-II: Odvolací súd, ktorý mal na základe odvolania obžalovaných rozhodnúť vo veci v zmysle § 322 ods. 3 TP a napraviť napadnuté rozhodnutie vo výroku o vine, mal v celom rozsahu pominúť výrok o náhrade škody a v prípade obžalovaných, ktorí odvolanie nepodali, mal napadnutý rozsudok zrušiť vo výroku o náhrade škody s poukazom na ustanovenie § 324 TP (beneficium cohaesionis), lebo dôvod, pre ktorý vôbec nebolo možné rozhodnúť o náhrade škody, prospieva aj týmto obžalovaným.

K § 47

Ods. 1: Stanovuje sa, že oprávnenia poškodeného nemôže vykonávať ten, kto je v tom istom konaní stíhaný ako spoluobvinený.

Postavenie (oprávnenia a povinnosti) poškodeného a obvineného sú v trestnom konaní nezlučiteľné, čo bráni prípadnému uplatneniu práv poškodeného v trestnom konaní v prípade, keď je konkrétna (poškodená) osoba vo vzťahu k páchatelovi trestného činu, ktorým jej bola spôsobená škoda (ujma), v postavení spoluobvineného.

Spoluobvineným je iná osoba obvinená v tom istom trestnom konaní, t. j. v trestnej veci vedenej pod jednou spisovou značkou, bez ohľadu na to, či sú obvinení trestne stíhaní ako spolupáchatelia za spoločne vykonané skutky, alebo sú stíhaní za rôzne skutky spáchané sčasti alebo úplne samostatne.

Vo výnimočných prípadoch však v súlade s účelom trestného konania, so zásadou primeranosti, ako aj existujúcou judikatúrou, je možné niektoré prioritné oprávnenia poškodeného špecifické pre trestné konanie priznať aj osobe v postavení spoluobvineného.

Pôjde napr. o oprávnenie odoprieť súhlas na trestné stíhanie podľa § 211, event. o oprávnenie udeliť súhlas k uzavretiu zmiernu v zmysle § 220 (prichádza do úvahy v prípade vzájomného fyzického napadnutia spoluobvinených).

Ods. 2: Zákon umožňuje prednostné určenie spoločného zástupcu na základe dohody poškodených. Ak k dohode poškodených nedôjde a výkon práv väčšieho počtu poškodených samostatne by mohol ohroziť účel (§ 1) a rýchlosť trestného konania (to musí na základe konkrétnych okolností prípadu posúdiť príslušný prokurátor), je v prípravnom konaní prokurátor oprávnený podať návrh sudcovi pre prípravné konanie na ustanovenie spoločného zástupcu, spravidla z radov poškodených.

Prípravné konanie – pozri § 14.

Sudca pre prípravné konanie – pozri § 10 ods. 3.

Ustanovenie spoločného zástupcu poškodených je podmienené súhlasom navrhovanej osoby.

Zákon pripúšťa aj viacerých spoločných zástupcov v tej istej veci, čo bude aktuálne, najmä ak pôjde o zástupcov skupín poškodených z rôznych miest, resp. lokalít. Spoločných zástupcov môže však byť najviac desať.

V prípade, ak sudca pre prípravné konanie návrhu prokurátora na ustanovenie spoločného zástupcu vyhovie, prokurátor oznámi opatrenie tým poškodeným, ktorý si už nárok na náhradu škody uplatnil a opatrenie vhodným spôsobom (v závislosti od rozsahu trestného činu a okruhu poškodených) zverejní.

Spoločný zástupca koná v mene poškodených, ktorých zastupuje pri uplatňovaní ich práv. Procesné postavenie spoločenského zástupcu je rovnaké ako má splnomocnenec poškodeného.

V záujme zabezpečenia ochrany práv poškodených zákon obmedzuje oprávnenia spoločného zástupcu v tom smere, že uplatnený nárok na náhradu škody môže vziať späť iba s písomným súhlasom poškodeného.

K splnomocnencovi poškodeného – pozri § 53 a § 54.

Ods. 3: Týmto ustanovením sa v súlade s účelom trestného konania pri dodržaní zásady primeranosti upravuje postup v prípravnom konaní vo veciach, v ktorých by výkon práv väčšieho počtu poškodených (spravidla viac ako sto) mohol ohroziť účel (§ 1) a rýchlosť trestného konania.

V takýchto prípadoch je generálny prokurátor oprávnený podať návrh najvyššiemu súdu na rozhodnutie o účasti poškodených v súdnom konaní.

Rozhodnutie najvyššieho súdu má formu uznesenia, ktoré sa doručuje iba generálnemu prokurátorovi. Proti tomuto uzneseniu súdu v sťažnosť nie je prípustná (§ 185 ods. 2).

K uzneseniu – pozri § 176 a nasl.

V prípade, že návrhu generálneho prokurátora najvyšší súd vyhovie, generálny prokurátor zabezpečí, aby uznesenie bolo vhodným spôsobom (v závislosti od rozsahu trestného činu a okruhu poškodených) zverejnené.

Ods. 4: Stanovuje sa, že návrh generálneho prokurátora podľa ods. 3 musí byť zdôvodnený a je potrebné k nemu pripojiť kompletný spisový materiál zadokumentovaný do času podania návrhu generálnym prokurátorom.

Aby bol rozsah predloženého, resp. preskúmaného spisového materiálu preukázateľný, je nevyhnutné, aby boli listy, resp. zväzky predloženého spisu riadne označené (očíslované), a prípadne aby obsahovali aj prehľad (obsah) s popisom k číslam listov.

Ods. 5: Týmto ustanovením sa v súlade s účelom trestného konania pri dodržaní zásady primeranosti upravuje postup v súdnom konaní v trestných veciach, v ktorých by výkon práv väčšieho počtu poškodených mohol ohroziť účel (§ 1) a rýchlosť trestného konania.

Ak poškodeným nebol ustanovený spoločný zástupca podľa ods. 2 v konaní pred súdom, je oprávnený súd aj bez návrhu rozhodnúť o účasti poškodených v súdnom konaní.

Rozhodnutie má formu uznesenia, proti ktorému sťažnosť nie je prípustná (pozri § 162 ods. 1, § 185 ods. 2).

Súd môže, ak to považuje za účelné, ustanoviť poškodeným spoločného zástupcu, prípadne aj viacerých postupom v zmysle ods. 2.

Súd – pozri § 10 ods. 4.

K uzneseniu – pozri § 176 a nasl.

Ods. 6: V záujme zabezpečenia ochrany práv a záujmov poškodeného, ktorý nemá dostatok finančných prostriedkov na uplatnenie svojich práv prostredníctvom právneho zástupcu, sa stanovuje možnosť v odôvodnených prípadoch ustanoviť takému poškodenému zástupcu z radov advokátov.

V prípravnom konaní ustanoví zástupcu sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora.

V konaní pred súdom ustanoví zástupcu predseda senátu aj bez návrhu.

Ustanovenie má formu opatrenia – pozri § 10 ods. 18.

Za odôvodnené prípady bude potrebné považovať tie prípady, v ktorých orgány činné v trestnom konaní a súd dospejú na základe komunikácie s poškodeným, ktorého spôsobilosť na právne úkony nie je obmedzená, k pochybnostiam o jeho spôsobilosti riadne uplatňovať svoje práva (bez splnenia podmienok na postup podľa § 48 ods. 3), či už vzhľadom na právnu zložitnosť veci alebo na subjektívne dispozície poškodeného.

Poškodenému sa stanovuje povinnosť preukázať, že nemá nedostatok finančných prostriedkov na zaplatenie právneho zástupcu.

Preukázanie nedostatku finančných prostriedkov poškodeným bude v praxi zrejme spočívať najmä v prehlásení poškodeného (písomnom alebo ústnom do zápisnice) k jeho príjmovým a majetkovým pomerom, resp. k jeho finančným možnostiam, event. v predložení správy (potvrdenia) z úradu práce, daňového úradu, úradu sociálnej starostlivosti, obecného úradu a pod.

Advokát – pozri vysvetlivky k § 36 ods. 1.

Prípravné konanie – pozri § 10 ods. 14.

Sudca pre prípravné konanie – pozri § 10 ods. 3.

Predseda senátu – pozri § 10 ods. 6.

Ods. 7: Týmto ustanovením sa v súlade so zásadou primeranosti stanovuje, že ak v priebehu konania vyjde najavo, že poškodený má dostatok prostriedkov, aby uhradil náklady spojené s uplatňovaním nároku na náhradu škody, ustanovenie zástupcu podľa ods. 6 zruší (obligatórne) orgán, ktorý ho ustanovil.

V štádiu konania po podaní obžaloby alebo po predložení návrhu na dohodu o vine a treste súdu o zrušení ustanovenia rozhodne predseda senátu.

Pôjde najmä o prípady, kedy súd zistí finančnú spôsobilosť uhradiť náklady zastúpenia poškodeného na základe oznámenia poškodeného, ale aj na základe iných informácií získaných o poškodenom v priebehu trestného konanie (napr. vizuálne na základe jeho drahého značkového oblečenia, šperkov a pod.).

Rt 34/1992: Ak sa dopustia súrodenci vzájomným fyzickým napadnutím trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 TZ, je možné trestné stíhanie každého z nich vykonať iba vtedy, ak s tým súhlasí druhý zo súrodencov (§ 163a ods. 1 TP). Na súhlas je treba sa ich pred začatím trestného stíhania výslovne opýtať. (Pôvodné znenie – preklad z českého jazyka).

R 1/2005-I: Zmyslom § 47 ods. 3 TP je umožniť orgánom činným v trestnom konaní sústrediť sa v trestnom stíhaní na účel trestného konania v tom, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní tak, ako tento účel vyplýva z § 1 TP.

R 1/2005-II: Rozhodnutie najvyššieho súdu podľa § 47 ods. 3 TP o neprípustení účasti poškodených v trestnom konaní mení postavenie poškodených v zmysle § 46 ods. 1 veta prvá TP tak, že títo poškodení, už nemôžu v priebehu trestného konania vykonávať práva poškodených uvedené v § 46 ods. 1 a 3 TP, s výnimkou práva vyjadriť sa, či súhlasia s trestným stíhaním podľa § 211 ods. 1 TP, resp. práva vziať takýto súhlas späť (§ 212 ods. 2 TP).

R 1/2005-III: Povinnosť generálneho prokurátora v zmysle § 47 ods. 3 posledná veta TP zabezpečiť, aby také uznesenie bolo vhodným spôsobom zverejnené, má právny význam,

lebo odo dňa jeho zverejnenia plynú premlčacie lehoty ohľadom uplatnených nárokov poškodených na náhradu škody v občianskoprávnom konaní. (Upravené znenie).

K § 48

Ods. 1: Týmto ustanovením sa upravuje uplatňovanie práv poškodeného v prípadoch, ak je poškodeným osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony, resp. ktorej spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená, ktorej schopnosť uplatňovať oprávnenia poškodeného je spravidla významne znížená.

V takom prípade vykonáva oprávnenia poškodeného jeho zákonný zástupca, ktorý môže splnomocniť zastupovaním organizáciu na pomoc obetiam trestných činov.

Zákonný zástupca – pozri vysvetlivky k § 35 ods. 1.

K pozbaveniu, resp. obmedzeniu spôsobilosti na právne úkony – pozri tiež § 10 OZ, § 186 až § 191 OSP.

Organizácia na pomoc poškodeným (obetiam trestných činov) – pozri § 10 ods. 22 s vysvetlivkami, ako aj internetové stránky – www.pomocobetiam.sk.

Ods. 2: V záujme zabezpečenia ochrany práv poškodeného, resp. ich uplatnenia, sa upravuje postup pre prípad, že zákonný zástupca poškodeného nemôže vykonávať práva poškodeného, či už zo subjektívnych alebo objektívnych dôvodov, a hrozí nebezpečenstvo z omeškania.

V takom prípade predseda senátu, resp. v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora, ustanoví (obligatórne) na výkon ohrozených práv poškodeného opatrovníka.

O ustanovení opatrovníka sa rozhoduje uznesením (pozri § 162), proti ktorému je prípustná sťažnosť.

K uzneseniu – pozri § 176 a nasl.

Oprávnené osoby na podanie sťažnosti – pozri § 186.

Lehota a miesto na podanie sťažnosti – pozri § 187.

Ak bol trestný čin spáchaný voči maloletej blízkej alebo zverenej osobe, kde vždy hrozí konflikt záujmov páchatela vo vzťahu k poškodenému, ale aj druhého rodiča vo vzťahu k páchatelovi, resp. poškodenému, za opatrovníka sa ustanoví (obligatórne) štátny orgán alebo organizácia na pomoc poškodeným (pozri vysvetlivky k ods. 1).

K zastupovaniu maloletého – pozri tiež § 31 ods. 2 a 3 ZR.

Ods. 3: V záujme zabezpečenia ochrany práv poškodeného, resp. ich uplatnenia, sa obdobným spôsobom ako v odseku 2 upravuje postup pre prípady, ak poškodený (fyzická osoba) alebo štatutárny zástupca poškodeného (právnickej osoby) nemôže vykonávať práva poškodeného, či už zo subjektívnych alebo objektívnych dôvodov, a hrozí nebezpečenstvo z omeškania.

Nebezpečenstvo z omeškania bude hroziť najmä v prípadoch, ak v dôsledku plynutia času (lehoty) môže dôjsť k zmareniu možnosti poškodeného uplatniť si svoje práva. Predpokladom postupu podľa tohto ustanovenia je vedomosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu o sťažných podmienkach poškodeného pre uplatnenie jeho oprávnení v trestnom konaní, či už zo subjektívnych dôvodov (vážna choroba alebo úraz, mentálna zaostalosť a pod.) alebo objektívnych dôvodov (dlhodobý pobyt v cudzine a pod.). Pri právnickej osobe by takým dôvodom mohlo byť napr. vyhlásenie konkurzu, úmrtie jediného konateľa spoločnosti (pozri § 66 ObZ), neobsadený štatutárny orgán spoločnosti (pozri § 77 ObZ) a pod.

Právnická osoba – pozri § 18 a nasl. OZ, ako aj § 56 a nasl. ObZ.

Štatutárny orgán – pozri § 20 ods. 1 OZ, ako aj § 13, § 85, § 101, § 133, § 191, § 243 § 245 ObZ.

K ustanoveniu opatrovníka (príslušnosť na ustanovenie, forma rozhodnutia, možnosť podania sťažnosti) – pozri vysvetlivky k ods. 2.

Ods. 4: V záujme zabezpečenia ochrany práv poškodeného, resp. ich uplatnenia, sa stanovuje, že práva súvisiace s uplatnením práva na náhradu škody vyplývajúce z TP, prechádzajú na právneho nástupcu poškodeného.

V prípade smrti poškodeného (fyzickej osoby), prechádzajú tieto práva na právnych nástupcov, t. j. na dedičov (pozri tiež § 7 ods. 2 OZ).

V prípade, ak je poškodeným subjektom právnická osoba a dôjde k jej zániku (pozri napr. § 75 ObZ), zmene (§ 69a ObZ) alebo zrušeniu (napr. zlúčením, splynutím alebo rozdelením – § 69 ObZ), práva súvisiace s uplatnením práva na náhradu škody vyplývajúce z TP, prechádzajú na právneho nástupcu v závislosti od konkrétneho spôsobu zániku, zmeny alebo zrušenia právnickej osoby.

K zrušeniu a zániku právnickej osoby – pozri tiež § 20a OZ.

R 33/1992: Ak je poškodenou trestným činom ublíženia na zdraví podľa § 158 TZ maloletá dcéra páchatelky, je treba k vyjadreniu súhlas (či nesúhlas) s trestným stíhaním podľa § 211 ods. 1 TP ustanoviť maloletej podľa § 48 ods. 2 TP opatrovníka. Uvedené vyjadrenie nemožno vyžadovať len od otca maloletej, pretože by to bolo v rozpore s ustanovením § 31 ods. 2 ZR. Úkon opatrovníka musí byť schválený súdom podľa § 176 ods. 1 OSP. (Upravené znenie).

R 11/1995-II: V prípade, že poškodený nemá spôsobilosť na právne úkony, je so zreteľom na § 48 ods. 1 TP potrebné, aby bol v súvislosti s udeľovaním súhlasu alebo nesúhlasu poškodeného v zmysle § 211 ods. 1 TP zastúpený svojím zákonným zástupcom. (Upravené znenie).

R 111/1999-II: Pri rozhodovaní o povinnosti obvineného nahradiť poškodenému škodu spôsobenú trestným činom je súd povinný aplikovať príslušné hmotnoprávne predpisy (občianskeho práva, pracovného práva, prípadne iné), ktoré sa na prerokovávaný prípad vzťahujú. Pokiaľ však ide o formu plnenia, musí súd prihliadať aj na ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, a preto, ak poškodený – devízový cudzozemec, uplatnil svoj nárok

na náhradu škody v cudzej mene, môže súd, ak to neodporuje okolnostiam prípadu, podľa § 287 ods. 3 TP obvineného zaviazať, aby nahradil škodu v cudzej mene (§ 155 ods. 2 OSP).

K § 49

Ods. 1: V záujme zabezpečenia ochrany práv poškodeného, resp. ich uplatnenia, sa stanovuje povinnosť orgánom činným v trestnom konaní pri prvom kontakte s poškodeným poskytnúť mu v písomnej forme informácie o jeho právach v trestnom konaní a o organizáciách na pomoc poškodeným a službách nimi poskytovaných.

Za prvý kontakt je potrebné považovať najneskôr prvý výsluch poškodeného po začatí trestného stíhania (§ 199). Prvým kontaktom s poškodeným môže byť aj prijatie trestného oznámenia, prípadne jeho doplnenie, ak je zjavné, že oznamovateľ je súčasne aj poškodeným (pozri tiež § 62 ods. 2).

Orgán činný v trestnom konaní – pozri § 10 ods. 1.

Organizácia na pomoc poškodeným (obetiam trestných činov) – pozri § 10 ods. 22 s vysvetľovkami, ako aj internetové stránky – www.pomocobetiam.sk.

Ods. 2: Obdobne ako vo vzťahu k obvinenému sa stanovuje orgánom činným v trestnom konaní poučovacia povinnosť vo vzťahu k poškodenému.

Zákonomdarca zdôrazňuje, že podstatou tejto povinnosti nie je jej formálne splnenie, ale vytvorenie reálnych podmienok pre poškodeného, aby po poučení mohol svoje práva v trestnom konaní v plnej miere, riadne a včas uplatniť.

K poučeniu poškodeného – pozri tiež § 46 ods. 2, § 171 ods. 2 a 3, § 208, § 221 ods. 2, § 310 ods. 1, § 354 ods. 1 písm. g).

Orgán činný v trestnom konaní – pozri § 10 ods. 1.

R 2/1970: K právu inej osoby na vec môže súd v konaní podľa § 97 ods. 1 TP prihliadať len vtedy, ak iná osoba právo na vec uplatňuje. Ak tomu tak nie je, vráti súd vec tomu, kto ju vydal alebo komu bola odňatá, bez toho, aby skúmal otázku, či táto osoba je vlastníkom veci.

Rozhodnutím podľa prvej vety § 97 ods. 1 TP nie je riešená otázka vlastníckeho práva k veci, ktorá je predmetom rozhodnutia. I po tomto rozhodnutí má iná osoba právo domáhať sa vydania veci v konaní vo veciach občianskoprávných.

Podľa ustanovenia § 49 ods. 2 TP orgány činné v trestnom konaní sú povinné poučiť poškodeného len o jeho procesných právach, ktoré má poškodený v trestnom konaní, nie tiež o iných jeho právach, resp. povinnostiach.

Ustanovenie § 97 TP, ani iný predpis TP neukladá predsedovi senátu, aby pred rozhodnutím o vrátení veci umožnil prokurátorovi k veci sa vyjadriť. (Upravené znenie).

R 29/1974: Nedostatok poučenia poškodeného je síce chybou konania, ale nie chybou podstatnou, ktorá by odôvodňovala zrušenie rozsudku v odvolacom konaní podľa § 321 ods. 1 písm. a) TP a vrátenie veci prokurátorovi na došetrenie podľa § 323 TP. (Upravené znenie).

K § 50

Ods. 1: Týmto ustanovením sa stanovujú podmienky pre zaistenie nároku poškodeného na náhradu škody na majetku, majetkových právach obvineného alebo majetku právnických osôb, ku ktorým má obvinený právny vzťah taxatívne vymedzený v písm. c), d).

Zákonným predpokladom pre možnosť zaistenia nároku poškodeného je existencia dôvodnej obavy, že uspokojenie nároku poškodeného na náhradu škody spôsobenej trestným činom bude marené alebo sťažované.

Rozsah možného zaistenia nároku poškodeného je ohraničený výškou pravdepodobnej výšky spôsobenej škody. V prípade, že sa rozsah reálne spôsobenej škody zníži, napr. spresnením po znaleckom vyčíslení, vrátením veci, prípadne čiastočnou náhradou škody zo strany obvineného, je potrebné primerane rozsah zaistenia obmedziť. (Pozri § 51 ods. 2).

Nárok poškodeného na náhradu škody je možné zaistiť jednak na majetku obvineného [písm. a)], na majetkových právach obvineného v právnickej osobe, v ktorej má obvinený majetkovú účasť [písm. b)], a ostatných majetkových právach obvineného [písm. e)], t. j. na aktívach, vo vzťahu ku ktorým má obvinený priame vlastnícke, resp. dispozičné právo.

Ak je na podklade zistených skutočností dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin, za ktorý je obvinený trestne stíhaný, bol spáchaný v mene alebo v prospech právnickej osoby, v ktorej je obvinený štatutárnym orgánom, členom štatutárneho orgánu, členom iného orgánu, prokuristom, vedúcim organizačnej zložky podniku, ktorý je zapísaný do obchodného registra alebo vedúcim podniku zahraničnej osoby, ktorý je zapísaný do obchodného registra, stanovuje zákon možnosť zaistenia nároku poškodeného na majetkových právach takejto právnickej osoby.

Za rovnakého predpokladu je možné zaistiť nárok poškodeného aj na majetkových právach právnickej osoby, v ktorej má priamu alebo nepriamu (prostredníctvom ďalšej právnickej osoby) majetkovú účasť právnická osoba, v ktorej má obvinený majetkovú účasť alebo je v nej štatutárnym orgánom, členom štatutárneho orgánu, členom iného orgánu, prokuristom, vedúcim organizačnej zložky podniku, ktorý je zapísaný do obchodného registra alebo vedúcim podniku zahraničnej osoby, ktorý je zapísaný do obchodného registra.

Majetkom obvineného je všetko, čo je vo vlastníctve obvineného. Patria doň najmä hnuiteľné a nehnuteľné veci, prípadne spoluvlastnícky podiel obvineného na takýchto veciach, ako aj pohľadávky a iné majetkové práva.

Ostatnými majetkovými právami obvineného sú všetky práva obvineného oceníteľné v peniazoch. Ide najmä o pohľadávky a ich príslušenstvo, práva na plnenia zo zmlúv, práva k ochranným známkam, práva k priemyselným vzorom, licenčné práva, autorské práva a pod.

Majetkovými právami obvineného v právnickej osobe sú podiely obvineného v obchodnej spoločnosti alebo družstve – pozri § 61, § 92, § 93 ods. 2, § 114, § 155, § 260 ObZ.

K zaisteniu nároku na náhradu škody zaistením peňažných prostriedkov – pozri § 95 ods. 7, resp. zaistením zaknihovaných cenných papierov – pozri § 96 ods. 6.

K možnosti vykonať za účelom zaistenia hnutelných vecí na uspokojenie nároku poškodeného na náhradu škody: domovú prehliadku, prehliadku priestorov neslúžiacich na bývanie a prehliadku pozemku, ktoré nie sú verejne prístupné, resp. osobnú prehliadku – pozri § 99 ods. 1 až 3 s vysvetľovkami.

Ods. 2: V tomto ustanovení sa vymedzujú osobitné obsahové náležitosti uznesenia o zaistení nároku poškodeného (nad rámec náležitostí uvedených v § 176 ods. 1 a 2).

V uznesení o zaistení nároku poškodeného musia byť časti majetku určené na zaistenie presne špecifikované uvedením ich opisu.

Ďalšou obsahovou náležitosťou uznesenia je vyjadrenie zákazu pre obvineného alebo právnickú osobu uvedenú v odseku 1 nakladať so zaisteným majetkom, resp. majetkovými pávami.

Stanovujú sa pravidlá nakladania so zaisteným hnutelným a nehnuteľným majetkom.

Hnuteľné veci, ktoré sú predmetom zaistenia, sa uložia do úschovy u orgánu, ktorý o ich zaistení rozhodol. Ak ich úschovu nemôže sám zabezpečiť, poverí ich úschovou právnickú osobu alebo fyzickú osobu, ktorá v tomto odbore vykonáva podnikateľskú činnosť.

V prípade zaistenej nehnuteľnosti môže orgán, ktorý rozhodol o zaistení, písomne poveriť správou nehnuteľnosti právnickú osobu alebo fyzickú osobu, ktorá v tomto odbore vykonáva podnikateľskú činnosť.

Uznesenie o zaistení nehnuteľnosti je potrebné doručiť príslušnému orgánu štátnej správy na úseku katastra nehnuteľností, čím sa zabezpečí obmedzenie výkonu dispozičných práv vo vzťahu k zaistenej nehnuteľnosti.

K aplikácii § 50 ods. 2 v súvislosti s uložením trestu prepadnutia veci – pozri tiež § 428 ods. 2.

K úschove – pozri § 747 a nasl. OZ, § 65 a nasl. Notárskeho poriadku (zákon č. 323/1992 Zb. v znení neskorších predpisov).

Uznesenie – pozri § 176 a nasl.

Ods. 3: V tomto ustanovení je uvedené negatívne vymedzenie vo vzťahu k možnosti zaistenia nároku poškodeného (napr. nárok na vrátenie bezdôvodného obohatenia; nárok, o ktorom už bolo rozhodnuté v občianskom súdnom konaní – pozri § 46 ods. 4).

Stanovuje sa, že podľa odseku 1 nemožno zaistiť nárok poškodeného, ktorý nemožno uplatniť v trestnom konaní, a to ani v prípadoch, ak by bol takýto nárok nepochybný.

Na zaistenie nároku nie je možné použiť veci, ktoré nemožno podľa občianskoprávných predpisov postihnúť výkonom súdneho rozhodnutia (pozri § 317, § 319, § 321 a § 322 OSP), ani pohľadávky obvineného na výplatu odmeny z pracovného pomeru alebo obdobného pomeru, pohľadávky na výplatu výživného a na výplatu dávok z nemocenského poistenia a dávok sociálneho zabezpečenia (pozri § 317 ods. 2 OSP).

Ods. 4: Stanovuje sa, že v súdnom konaní rozhoduje o zaistení nároku poškodeného súd na návrh prokurátora alebo poškodeného.

V prípravnom konaní rozhoduje o zaistení nároku poškodeného na náhradu škody prokurátor na návrh poškodeného.

Ak si to vyžaduje ochrana záujmov, najmä ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania, môže v prípravnom konaní rozhodnúť prokurátor o zaistení nároku na náhradu škody aj bez návrhu poškodeného. Pôjde najmä o situácie, keď poškodený, či už z objektívnych dôvodov – pobyt v cudzine alebo na neznámom mieste, alebo aj zo subjektívnych dôvodov – choroba, negramotnosť, jazyková bariéra a pod., nemohol podať, resp. nepodal návrh na zaistenie svojho nároku na náhradu škody, pričom hrozí, že by mohlo dôjsť k zmareniu uspokojenia jeho nároku.

Ods. 5: Súd a v prípravnom konaní prokurátor je povinný zamietnuť návrh poškodeného na zaistenie nároku na náhradu škody, ak zistí, že návrh nie je dôvodný.

Dôvodnosť návrhu poškodeného je potrebné posudzovať s prihliadnutím na charakter, rozsah a spôsob vykonania trestného činu, za ktorý je obvinený trestne stíhaný, ďalej na správanie a konanie obvineného po spáchaní trestného činu, resp. po jeho odhalení, na aktuálne majetkové pomery obvineného, ako aj s ohľadom na to, či nárok poškodeného je možné v celom rozsahu uplatňovať v trestnom konaní (pozri vysvetlivky k ods. 3).

Ods. 6: Stanovuje sa povinnosť upovedomiť poškodeného o zaistení jeho nároku, bez ohľadu na to, či k zaisteniu došlo na základe návrhu poškodeného alebo bez návrhu.

Poškodený musí byť upozornený na dôvody, pre ktoré sa zaistenie podľa § 51 ods. 1 zruší.

K zrušeniu zaistenia – pozri § 51 s vysvetlivkami.

R 43/1977: Zaistenie nároku poškodeného podľa § 50 TP je možné aj na majetku, ktorého je obvinený podielovým spoluvlastníkom. (Upravené znenie).

R 23/1978: Zaistenie nároku poškodeného na náhradu škody spôsobenej trestným činom (§ 50 TP) spáchaným jedným z manželov za trvania manželstva je možné i na majetku tohoto manžela patriacom do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. (Upravené znenie).

R 40/1986: Odstránenie veci, ktorá patrí k majetku zaistenému prokurátorom podľa § 50 ods. 1, 4 TP, pred zrušením zaistenia možno po formálnej stránke posudzovať ako trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 2 písm. a) TZ.

Pri posudzovaní materiálnej podmienky tohto trestného činu (§ 10 ods. 2 TZ) treba brať do úvahy, či v čase odstránenia uvedenej veci neboli už dané zákonné dôvody na zrušenie tohto zaistenia (§ 51 ods. 1 TP). Uvedenú otázku treba riešiť ako otázku predbežnú (§ 7 ods. 1 TP). Ak to tak bolo, spravidla nebude možné uzatvárať, že je splnená aj materiálna stránka uvedeného trestného činu. (Upravené znenie).

K § 51

Ods. 1: Týmto ustanovením sa vymedzujú podmienky pre zrušenie zaistenia nároku poškodeného.

Zaistenie sa zruší, ak zanikne dôvod, pre ktorý bolo o zaistení rozhodnuté, t. j. ak pomíne dôvodná obava, že uspokojenie nároku poškodeného na náhradu škody spôsobenej trestným činom bude marené alebo sťažované, najmä ak obvinený nahradí poškodenému spôsobenú škodu alebo pre prípad, že súd rozhodne o povinnosti nahradiť poškodenému spôsobenú škodu, zabezpečí dostatočné garancie schopnosti splniť uloženú povinnosť uložením finančnej čiastky do úschovy alebo na vinkulovaním prostriedkov na osobitnom účte a pod.

Ďalším dôvodom na zrušenie zaistenia je právoplatné rozhodnutie o zastavení trestného stíhania a právoplatný oslobodzujúci rozsudok.

Právo poškodeného uplatniť si nárok na náhradu škody v občianskom súdnom konaní tým nie je dotknuté. (Pozri napr. § 281 ods. 3).

Zaistenie nároku poškodeného sa zruší obligatórne dva mesiace odo dňa, v ktorom nadobudol právoplatnosť rozsudok, ktorým bol obžalovaný uznaný za vinného, alebo odo dňa, v ktorom nadobudlo právoplatnosť uznesenie, ktorým bola vec postúpená inému orgánu.

Postúpenie veci – pozri § 214, § 241 ods. 1 písm. b), § 244 ods. 1 písm. b), § 280 ods. 2, § 320 ods. 1 písm. a).

Zastavenie trestného stíhania – pozri § 215, § 241 ods. 1 písm. c), e), § 244 ods. 1 písm. c), d), § 281, § 320 ods. 1 písm. c).

Oslobodzujúci rozsudok – pozri § 285.

Právoplatnosť rozsudku – pozri § 183, § 353 ods. 6.

Právoplatnosť uznesenia – pozri § 184.

Počítanie lehoty určenej podľa mesiacov – pozri § 63 ods. 4 až 6.

Ods. 2: V tomto ustanovení sa v súlade so zásadou proporcionality stanovuje povinnosť obmedzenia rozsahu zaistenia nároku poškodeného v prípade, ak sa ukáže, že zaistenie nie je potrebné v rozsahu, v akom bolo pôvodne nariadené (napr. ak dôjde k čiastočnej náhrade škody zo strany obvineného, vráteniu časti odcudzených vecí poškodenému, spresneniu rozsahu škody a pod.).

Rovnako sa stanovuje, že ak boli v rámci zaistenia nároku poškodeného zaistené veci patriace inej osobe ako obvinenému alebo právnickej osobe uvedenej v § 50 ods. 1, také veci sa vyjmú zo zaistenia.

Za majetok obvineného nie je možné považovať majetok, prípadne majetkové práva získané trestnou činnosťou.

Vec – pozri § 130 ods. 1 TZ s vysvetlivkami.

Rozhodnutie o obmedzení rozsahu zaistenia a rozhodnutie o vyňatí zo zaistenia má formu uznesenia, proti ktorému je prípustná sťažnosť s odkladným účinkom. (Pozri § 52).

R 31/1970: Súd môže zaistenie nároku poškodeného vykonané podľa § 50 ods. 1 TP zrušiť, ak pominie dôvod, pre ktorý bolo nariadené, nemá však možnosť po zrušení zaistenia rozhodovať o tom, komu má byť pôvodne zaistený majetok odovzdaný. (Upravené znenie).

R 35/1984: Pri zrušení zaistenia majetku obvineného podľa § 428 TP nie je súd oprávnený žiadaným spôsobom obmedzovať dispozičné právo obvineného s majetkom, najmä nie je oprávnený vysloviť, že sa taký majetok uvoľňuje pre uspokojenie nároku poškodeného na náhradu škody.

Za podmienok § 50 TP by však súd mohol zaistiť nárok poškodeného na takomto majetku obvineného, ak ešte nenastali dôvody, pre ktoré by bolo potrebné zaistenie zrušiť (§ 51 TP). (Upravené znenie).

R 52/1984: Z hľadiska ustanovenia § 51 ods. 1 písm. b) TP aj nepojatie čiastkových skutkov do odsudzujúceho rozsudku, ktoré súd nepovažoval za dokázané, má pri pokračovaní v trestnom čine povahu oslobodzujúceho rozsudku.

Predpokladom pre postup podľa § 97 ods. 1 tretia veta TP o uložení veci, ktorá bola podľa § 89 vydaná alebo podľa § 91 TP odňatá, do úschovy na štátnom notárstve je, aby iná osoba na ňu uplatnila právo, o ktorom však sú pochybnosti. Ak na vec, ktorú obvinený podľa § 89 TP vydal, neuplatňuje právo iná osoba, nemožno postupovať podľa § 97 ods. 1 tretia veta TP a uložiť vec do súdnej úschovy pre prípad, že by si niekto mohol v budúcnosti robiť nárok na vec. (Upravené znenie).

K § 52

Stanovuje sa, že proti rozhodnutiam podľa § 50 (o zaistení poškodeného) a podľa § 51 (o zrušení zaistenia) je prípustná sťažnosť. Rozhodnutie má formu uznesenia (pozri § 162).

Sťažnosť má **odkladný účinok**, ak ide o rozhodnutie o zrušení zaistenia (§ 51 ods. 1), o obmedzení zaistenia alebo o vyňatí zo zaistenia (§ 51 ods. 2), čím je zabezpečené, že k uvoľneniu zaisteného majetku, resp. jeho časti, dôjde v prípade podania sťažnosti až po preskúmaní dôvodnosti a zákonnosti uvedených rozhodnutí.

O sťažnosti proti rozhodnutiu, ktorým prokurátor:

- zaistil majetok obvineného na zaistenie nároku poškodeného podľa § 50 ods. 1,
- zamietol návrh poškodeného na zaistenie jeho nároku podľa § 50 ods. 5,
- zrušil alebo obmedzil zaistenie nároku poškodeného podľa § 51 ods. 1 a 2,
- vyňal veci zaistené na nárok poškodeného podľa § 51 ods. 2,
- **rozhoduje sudca pre prípravné konanie** súdu, ktorý je príslušný na konanie v prvom stupni, a to spravidla do piatich pracovných dní od predloženia veci súdu. (§ 191).

Uznesenie – pozri § 176 a nasl.

Odkladný účinok sťažnosti – pozri § 185 ods. 6.

Oprávnené osoby na podanie sťažnosti – pozri § 186.

Lehota a miesto na podanie sťažnosti – pozri § 187.

K § 53

Ods. 1: Zákon stanovuje možnosť pre zúčastnenú osobu a poškodeného nechať sa zastupovať splnomocnencom, ktorým v prípade poškodeného môže byť aj organizácia na pomoc poškodeným.

Splnomocnenec zúčastnenej osoby alebo poškodeného uplatňuje príslušné oprávnenia vyplývajúce z Trestného poriadku v mene zúčastnenej osoby, resp. poškodeného.

K splnomocnencovi a jeho oprávneniam – pozri tiež § 31 až § 33b OZ, ako aj Rám-cové rozhodnutie Rady č. 2001/220/SVV z 15. marca 2001 o postavení obetí v trestnom konaní (Ú. v. ES – L 162, 20. 6. 2001).

Organizácia na pomoc poškodeným – pozri § 10 ods. 22 s vysvetlivkami, ako aj internetové stránky – www.pomocobetiam.sk.

Zúčastnená osoba – pozri § 45 s vysvetlivkami.

Poškodený – pozri § 46 s vysvetlivkami.

Ods. 2: Stanovuje sa základný subjektívny predpoklad pre osobu splnomocnenca, ktorým nemôže byť osoba, ktorá má obmedzenú spôsobilosť na právne úkony.

Obmedzenie spôsobilosti na právne úkony – pozri § 186 a nasl. OSP, § 8 až § 10 OZ, ako aj vysvetlivky k § 35 ods. 1.

Na hlavnom pojednávaní a verejnom zasadnutí z dôvodu možného konfliktu záujmov nemôže byť splnomocnencom ten, kto je naň predvolaný ako svedok, znalec, tlmočník alebo prekladateľ.

K vylúčeniu osoby, ktorá bola v prejednávanej veci činná ako splnomocnenec zúčastnenej osoby alebo poškodeného, z vykonávania úkonov trestného konania – pozri § 31 ods. 2 s vysvetlivkami.

Hlavné pojednávanie – pozri § 246 a nasl.

Verejné zasadnutie – pozri § 291 a nasl.

Ods. 3: Stanovujú sa primerané prísnejšie nároky na osobu splnomocnenca v prípadoch, ak sa v rámci trestného konania prejednávajú utajované skutočnosti.

V takom prípade môže byť splnomocnencom zúčastnenej osoby alebo poškodeného iba advokát alebo osoba oprávnená oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami na príslušnom úseku.

Utajovanou skutočnosťou sa podľa § 2 písm. a) zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov rozumie: „informácia alebo vec určená pôvodcom utajovanej skutočnosti, ktorú vzhľadom na záujem SR treba chrániť pred vyzradením, zneužitím, poškodením, neoprávneným rozmnožením, zničením, stratou alebo odcudzením (ďalej len „neoprávnená manipulácia“) a ktorá môže vzniknúť len v oblastiach, ktoré ustanoví vláda SR svojím nariadením“.

Oprávnenou osobou podľa § 2 písm. a) uvedeného zákona je: „právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá je určená na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami alebo ktorej oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami vzniklo zo zákona“.

K utajovanej skutočnosti – pozri tiež vysvetlivky k § 129 ods. 1.

Advokát – pozri bližšie vysvetlivky k § 36 ods. 1.

K § 54

Ods. 1: V tomto ustanovení sa vymedzujú oprávnenia splnomocnenca zúčastnenej osoby alebo poškodeného.

Splnomocnenec má tieto oprávnenia: navrhovať dôkazy, podávať žiadosti a opravné prostriedky a zúčastňovať sa na všetkých procesných úkonoch, na ktorých sa môže zúčastniť subjekt, ktorý zastupuje.

Splnomocnenec poškodeného má právo uplatňovať konkrétne návrhy na uzavretie zmluvy alebo dohody o náhrade škody s obvineným, ktoré môže uplatňovať voči obvinenému priamo alebo prostredníctvom jeho obhajcu alebo zákonného zástupcu, alebo aj prostredníctvom probačného a mediáčného úradníka.

K oprávneniu splnomocnenca nazerať do spisu – pozri § 69 ods. 1.

Zúčastnená osoba – pozri § 45 s vysvetlivkami.

Poškodený – pozri § 46 s vysvetlivkami.

Probačný a mediáčny úradník – pozri § 25 s vysvetlivkami.

Zmier – pozri § 220 ods. 1.

Dohoda o náhrade škody pri podmienenom zastavení trestného stíhania – pozri § 216 ods. 1.

Ods. 2: Vymedzuje sa právo splnomocnenca navrhovať dôkazy, ktoré sú mu známe. Takýto návrh musí splnomocnenec podať súdu prvého stupňa najneskôr v priebehu dokazovania na hlavnom pojednávaní.

Návrh môže byť podaný splnomocnencom ústne v rámci hlavného pojednávania alebo písomne. V prípade podania písomného návrhu je súd povinný s návrhom oboznámiť prokurátora a obvineného.

K navrhovaniu dôkazov po podaní obžaloby – pozri § 240 ods. 1, 3 a 4, § 272 ods. 2 a 3.

Dôkaz – pozri § 119 a nasl.

K § 55

Ods. 1: Úkonmi trestného konania sa rozumejú úkony orgánov činných v trestnom konaní a súdov pri vyšetrovaní a objasňovaní trestných činov a postihovaní ich páchatelov, vykonávané podľa ustanovení TP a na základe neho. Tieto trestnoprávne úkony predstavujú vykonávanie opatrení a donucujúcich obmedzení ako aj samotná rozhodovacia činnosť

orgánov činných v trestnom konaní a súdov. S ich vykonaním TP spája určité právne účinky, t. j. vznik, zmenu a zánik procesnoprávnych vzťahov, a preto musia mať obsah i formu.

Orgány činné v trestnom konaní a súdy sú štátnymi orgánmi, ktoré sú povinné konať na základe zákona a v rámci zákona (pozri čl. 2 Ústavy).

V rámci trestného konania sa rozlišujú úkony vykonávané samostatne orgánmi činnými v trestnom konaní, alebo úkony, na platnosť ktorých sa vyžaduje súhlas alebo príkaz ďalšieho orgánu, ktorý sa udeľuje spravidla pred vykonaním úkonu alebo výnimočne aj dodatočne (napr. § 201 ods. 3).

Podľa fáz trestného konania sa rozlišujú úkony pred začatím trestného konania (mimo prípravného konania – § 196 – § 198), počas prípravného konania (§ 199 – § 229), v priebehu konania pred súdom do právoplatnosti meritórneho rozhodnutia (§ 237 – § 329), pri mimoriadnych opravných prostriedkoch (§ 363 – § 405), vo vykonávacom konaní (§ 406 – § 468). Okrem toho TP upravuje úkony v rámci osobitných konaní – proti mladistvému (§ 336 – § 347), proti ušlému (§ 358 – § 362), pred sudcom pre prípravné konanie a pred samosudcom (§ 348 – § 357), pri dohode o vine a o treste (§ 331 – § 335), pri zahladení odsúdenia (§ 469 – § 471), pri udelení milosti a použití amnestie (§ 472 – § 476) a pri právnom styku s cudzinou (§ 477 – § 552). V konaní pred súdom po podaní obžaloby nie sú orgány činné v trestnom konaní oprávnené vykonávať úkony a zabezpečovať dôkazy, iba ak na príkaz súdu.

Účel trestného konania – pozri vysvetlivky k § 1.

Trestné konanie – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 14.

Orgány činné v trestnom konaní – pozri § 10 ods. 1.

Súdnictvo – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 2.

Osoby príslušné vykonávať úkony – napr. vyšší súdny úradník (§ 26), probačný a mediačný úradník (§ 25).

Osobami zúčastnenými na úkone sú osoby, ktoré sú podľa TP alebo na základe neho oprávnené, príp. povinné, zúčastniť sa úkonu orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, alebo sa ich taký úkon dotýka. Takými osobami sú subjekty a strany trestného konania (§ 10 odsek 10), pomocné osoby (§ 25 – § 30), zákonný zástupca obvineného, zúčastnenej osoby alebo poškodeného (§ 35, § 45 ods. 3, § 48), obhajca obvineného (§ 36), splnomocnenec zúčastnenej osoby alebo poškodeného (§ 53), znalec (§ 145), tlmočník (§ 28), nezúčastnená osoba (§ 105 ods. 2, § 126 ods. 3) a pod.

Zaobchádzaním s osobami na úkone sa má na myslí písomný a ústny styk.

Ústavou zaručené základné práva a slobody– pozri čl. 11 a nasl. Ústavy.

Zásah do základných práv a slobôd v trestnom konaní v nevyhnutnej miere s rešpektovaním dôstojnosti a súkromia je základnou zásadou trestného konania – pozri § 2 odsek 2.

Ods. 2: *Zákonodarca určil vykonávanie úkonov v zásade v pracovnom čase rozšírenom o čas bezprostredne nasledujúci po ňom a v úradných miestnostiach. V odôvodnených prípadoch zákon pripúšťa aj mimo zákonom presne ustanovenom čase – najmä ak vec neznesie odklad a orgány činné v trestnom konaní a sudcovia pre prípravné konanie vykonávajú úkony počas služobnej pohotovosti. Úkony sudcu pre prípravné konanie nemajú povahu verejného ani neverejného zasadnutia, a preto nemožno aplikovať ustanovenie upravujúce ich priebeh.*

Ods. 3 – 6: *Zavedená úprava možnosti sťažovať sa na nečinnosť súdu pri prejednávaní veci a rozhodovaní v trestnom konaní a rozhodovania o nej senátom nadriadeného súdu, iba ak sa namietaný úkon dotknutým súdom vykoná. Účelom je snaha zákonodarcu znížiť početné prietahy v súdnych konaniach.*

Právo na prejednanie veci bez zbytočných prietahov v konaní – pozri čl. 48 odsek 2 Ústavy.

Nadriadený súd – pozri vysvetlivky k § 192.

Ods. 7: *Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím a nesprávnym postupom – zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.*

R 35/1998: *Svedok v trestnom konaní je riadne predvolaný na úkon, ak sa o jeho konaní dozvie hodnoverným spôsobom, napr. prevzatím predvolania, telefonicky od príslušného orgánu činného v trestnom konaní a podobne, aspoň s takým časovým odstupom od začiatku úkonu, ktorý mu reálne umožní na úkon trestného konania sa dostať.*

K § 56

Taxatívne vymenované orgány činné v trestnom konaní a súdy vykonávajú úkony, na ktoré sú príslušné v mieste svojho (služobného) obvodu.

Obvod pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdov je upravený vykonávacími internými právnymi predpismi na základe zásady miestnej príslušnosti súdu ustanovenej § 17 a tvorí ho obvod určitého územného celku, v ktorom tieto aj sídlia. Výnimkou z tejto zásady je Okresná prokuratúra Bratislava I (oznámenie generálneho prokurátora SR uverejnené pod č. 350/1997 Z. z.). Mimo svoj obvod je možné vykonať úkon dožiadaním orgánu, v ktorého obvodu sa má úkon vykonať.

Dožiadanie sa zasiela spravidla medzi orgánmi rovnakej úrovne toho istého rezortu, Najvyšší súd a Špeciálny súd smú v rámci svojej pôsobnosti požiadať o úkon aj krajský alebo okresný súd, v obvode ktorého sa má vykonať. V odôvodnených prípadoch smú orgány činné v trestnom konaní alebo súd postupovať mimo svoj územný obvod aj samostatne.

Úkony vykonané dožiadaným orgánom alebo činným orgánom mimo svoj obvod majú ten istý procesný účinok, ako keby ich vykonal príslušný orgán vykonal vo vlastnom obvode.

Najvyšší súd SR – pozri čl. 143 Ústavy.

Špeciálny súd – pozri § 14 ZŠSaÚŠP.

K § 57

Ods. 1: *Náležitosti dožiadania sú obligatórne (je povinné ich uviesť) a fakultatívne (napr. priloženie spisu). Pod spisovými údajmi treba rozumieť označenie dožadujúceho orgánu príslušného vo veci, evidenčné číslo, pod ktorým sa trestné konanie vedie, označenie trestného činu s krátkym popisom skutkového stavu, ako aj obsah dosiaľ získaných dôkazov týkajúcich sa bezprostredne okolností, ktoré konkrétne sa majú dožiadaným úkonom na základe uvedenia potrebných otázok a prípadných inštrukcií objasniť.*

Zákonom určená právomoc dožiadaného orgánu vykonať v rámci svojej príslušnosti namiesto dožadujúceho orgánu úkony bez obmedzenia rozsahu dožiadania, a preto je oprávnený a povinný vykonať i ďalšie nevyhnutné úkony nadväzujúce na výsledky dožiadaného úkonu aj bez ich osobitného špecifikovania v dožiadaní. Za ďalší nevyhnutný úkon sa pokladá úkon potrebný pre včasnú a úplnú objasnenie trestnej veci, napr. vykonanie domovej prehliadky, ku ktorej zákonné dôvody vykonania sa zistia z vykonaného dožiadaného výsluchu osoby.

Ods. 2: *Úkony súdu dožiadaním sa smú vykonávať len také, na ktoré je oprávnený predseda senátu, nie senát. Z uvedeného dôvodu hlavné pojednávanie na podklade dožiadania nemožno vykonávať. Sudcom sa tu rozumie len sudca z povolania, prísediaci nemôže vykonávať úkony dožiadaného súdu.*

K právam a povinnostiam predsedu senátu mimo hlavného pojednávania pozri najmä § 29 odsek 2, § 40 ods. 2, § 73 ods. 1, § 77 ods. 2, § 79 ods. 4, § 89 ods. 3, § 90 ods. 1, § 91 ods. 1, § 95 ods. 1, § 96 ods. 1, § 100 ods. 1, § 101 ods. 1, § 108 ods. 1, § 109 ods. 1, § 111 ods. 2, § 112 ods. 2, § 113 ods. 2, § 114 ods. 2, § 115 ods. 2, § 116 ods. 2, § 117 ods. 5, § 118 ods. 2.

Ods. 3: *Za účelom urýchlenia vybavenia dožiadania určená sedemdňová poriadková lehota na vykonanie dožiadaného úkonu. Vybavovanie dožiadaní má pri vykonávaní úkonov orgánov činných v trestnom konaní a súdov mať určenú prednosť.*

Lehoty – pozri vysvetlivky k § 63.

K § 58

Ods. 1: *O vykonaní úkonov orgánov činných v trestnom konaní a súdov sa spisuje zápisnica, najmä o ústnom podaní trestného oznámenia (§ 62 ods. 2), o zadržaní osoby (§ 85 ods. 3, § 86), o výsluchu obvineného (§ 124), o výsluchu svedka (§ 132), o obhliadke miesta činu (§ 154 ods. 2), o domovej a osobnej prehliadke (§ 105 ods. 4), o zaistení a prevzatí pre trestné konanie dôležitej veci (§ 93 ods. 1), o hlavnom pojednávaní (§ 246 a nasl.), o verejnom zasadnutí (§ 291 a nasl.).*

V praxi sa okrem zápisnice vyhotovuje o niektorých trestnoprávných úkonoch záznam (napr. § 3 odsek 1, § 109 ods. 2, § 112 ods. 6, § 113 ods. 8, 9, § 118 ods. 6, § 205 ods. 2, § 208 ods. 2, § 213 ods. 3, § 232 ods. 9, 234 ods. 2).

Úkony trestného konania – pozri vysvetlivky k § 55.

Určujú sa podstatné náležitosti zápisnice. Popri tu uvedených všeobecných podmienok zákon upravuje v konkrétnych prípadoch aj osobitné podmienky vyhotovenia zápisnice, napr. o hlasovaní (§ 61 a § 170 ods. 7), o zadržaní podozrivej osoby (§ 85 ods. 3), o zaistení, odňatí a prevzatí vecí (§ 93), o obmedzení osobnej slobody svedka (§ 88 ods. 1), o domovej prehliadke (§ 105 ods. 4) o zničení záznamu telekomunikačnej prevádzky (§ 114 ods. 8), o hlavnom pojednávaní (§ 271 ods. 1).

K rozhodnutiam vyhláseným pri úkone – § 72 ods. 3, § 73 ods. 7, § 88 ods. 1.

Rozhodnutia – vysvetlivky k § 162 a nasl.

K vyhlasovaniu rozhodnutí – k § 171, § 179 ods. 1.

Podstatným obsahom vyhláseného rozsudku je opis zisteného skutkového stavu a jeho právne posúdenie.

Ods. 2: V slovenskom jazyku sa spisuje zápisnica o úkone aj s osobou, ktorá ho neovláda. Ak osoba účastná na trestnom konaní využije svoje právo upravené v ust. § 2 odsek 20, je potrebné k úkonu s ňou pribrať tlmočníka podľa § 28.

Ods. 3: Vzhľadom na zavádzanú zásadu kontradiktórnosti a v ods. 4 ustanovenú potrebu zaznamenania výpovedí v konaní pred súdom v úplnom znení upravuje zákon spisovanie zápisnice o pojednávaní rýchlopisom (stenografiou) alebo iným technickým prostriedkom (magnetofón, diktafón, videokamera). Dátový nosič s takto zachyteným úkonom sa priloží k vyhotovenému písomnému záznamu o vykonanom úkone so základnými údajmi a s krátkym opisom jeho obsahu. Pre prípad potreby sa vyhotoví prepis zvukového záznamu. Kópie jeho záznamu alebo prepisu možno vyhotovovať na nariadenie predsedu strany alebo na žiadosť strany na jej náklady.

Strana v konaní – pozri § 10 ods. 10.

Ods. 4: V zápisnici o hlavnom pojednávaní alebo o verejnom zasadnutí sa budú uvádzať výpovede osôb v plnom znení na podklade vyhotoveného zvukového záznamu. Nepostačí uviesť, že pred súdom vypočúvaná osoba vypovedala rovnako ako v predchádzajúcom výsluchu zadokumentovanom v príslušnom spisovom materiále. V prípade, že uvedie doplnenia alebo odchýlky ku skoršej výpovede, je nutné pre riadne vyhodnotenie výpovede ako dôkazu zistiť od vypočúvaného dôvody o skoršom neuvedení alebo odlišnom uvedení okolnosti a tieto zaprotokolovať.

V prípravnom konaní sa do zápisnice o výsluchu obvineného alebo svedka výpoveď zapisuje v priamej reči, doslova a podľa diktátu vyslúchajúceho (§ 124 ods. 1, § 138).

Zápisnicu mimo pojednávania treba vypočúvanému predložiť k prečítaniu, resp. prečítať, ak sa o to požiada, pretože takú zápisnicu táto osoba podpisuje – bližšie vysvetlivky k § 59.

R 50/1969-I Zápisnica o hlavnom pojednávaní, ktorá má charakter verejnej listiny, je treba považovať za dôkaz o tom, aký bol priebeh hlavného pojednávania, pokiaľ by nesprávnosť jeho obsah nebola preukázaná inými dôkazmi.

R 29/1977-III: *Výpoveď obžalovaného k obsahu obžaloby na hlavnom pojednávaní (§ 258 TP) musí byť v zápisnici o hlavnom pojednávaní zaprotokolovaná tak, aby zo zápisnice o hlavnom pojednávaní bolo zrejmé, že pri výsluchu obžalovaného bol dodržaný postup uvedený v § 122 ods. 2 veta prvá TP [§ 58 ods. 1 písm. d) TP]. (Upravené znenie).*

R 29/1977-IV: *Ak bol obžalovaný vypočutý na hlavnom pojednávaní v neprítomnosti spoluobžalovaných, je treba v zápisnici o hlavnom pojednávaní poznamenať aj skutočnosť, že spoluobžalovaní boli oboznámení s výpoveďou obžalovaného (§ 260 TP) a či a ako sa k tejto výpovedi vyjadrili (§ 271 TP). (Upravené znenie).*

K § 59

Ods. 1, 2, 3: *Pod predsedom senátu je potrebné na účely tohto zákona rozumieť aj samosudcu – pozri § 10 ods. 6.*

Zápisnicu o hlavnom pojednávaní a verejnom alebo neverejnom zasadnutí podpisuje okrem predsedu senátu aj zapisovateľ, ktorý tým zodpovedá za správnosť obsahu zápisnice.

Inými zápisnicami sa tu rozumejú zápisnice o úkonoch iných ako hlavné pojednávanie a verejné zasadnutie. Ak sa príberá k spísaniu takého úkonu zapisovateľ, popri orgánu vykonávajúceho tento úkon a osoby, ktorej sa úkon dotýka, podpisuje zápisnicu aj zapisovateľ.

Ak k spisovaniu inej zápisnice nie je zapisovateľ pribratý, musí pre zabezpečenie a potvrdenie objektivity procesného úkonu byť pri podpisovaní zápisnice dotknutou osobou prítomná tretia osoba, ktorá tiež podpíše zápisnicu (§ 124 ods. 3). Takou osobou nesmie byť obhajca, zákonný zástupca alebo splnomocnenec.

Osobou, ktorej sa úkon dotýka je ten, kto vypovedá do zápisnice (napr. obvinený, svedok, poškodený, zúčastnená osoba) alebo ten, kto sa dobrovoľne alebo povinne zúčastňuje bezprostredne na úkone (napr. ten, u koho sa vykonáva domová alebo osobná prehliadka).

Osobou pribratou k úkonu je nezúčastnená osoba prítomná pri odňatí veci (§ 91 ods. 4), pri osobnej a domovej prehliadke (§ 105 ods. 2), pri podpisovaní zápisnice o výsluchu spísanej bez zapisovateľa (§ 124 ods. 3), pedagóg alebo iná osoba pri výsluchu osoby mladšej ako 15 rokov (§ 135 ods. 1).

Za osobu pribratú k úkonu sa nepovažuje obhajca, zákonný zástupca obvineného, splnomocnenec poškodeného, splnomocnenec zúčastnenej osoby.

Pred podpísaním zápisnice o výsluchu mimo hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia sa jej obsah predloží k prečítaniu vypočúvanému, príp. sa mu na základe jeho požiadavky prečíta. Námietku proti obsahu zápisnice treba prejednať pred zapisovateľom alebo pribratou treťou osobou a výsledok prejednávania treba pojať do zápisnice (§ 124 ods. 2, § 138). O práve navrhovať zmeny a doplnenie zápisnice musí byť vypočúvaný vopred poučený, pričom sa poučenie zahrnie do zápisnice.

Ak odmietne osoba, ktorej sa úkon týka alebo pribratá osoba, podpísať zápisnicu, poznamená orgán, ktorý úkon vykonal, samotné odmietnutie konkrétnej osoby a dôvod odmietnutia. Tieto údaje sú podkladom pre neskoršie vyhodnotenie takej zápisnice ako dôkazu.

Zapisovateľ – pozri § 27.

Tlmočník – pozri § 28.

Prekážka dlhšieho trvania môže byť dočasná, napr. ochorenie alebo odcestovanie predsedu senátu na dlhšiu dobu, ale aj trvalá, napr. invalidita alebo úmrtie predsedu senátu.

Skutočnosti o prekážkach čítania a podpisovania zápisnice sa poznamenávajú do zápisnice o úkone.

K § 60

Ods. 1: TP ustanovuje osobitný postup súdu pri rozhodovaní o oprave a doplnení zápisnice o súdnom konaní. O oprave alebo doplnení zápisnice o hlavnom pojednávaní a verejnom i neverejnom zasadnutí ako aj o námietkach proti takej zápisnici sa rozhoduje uznesením, proti ktorému je prípustná sťažnosť bez odkladného účinku – pozri § 185 ods. 6. Samotná oprava a doplnenie sa vykoná po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia.

Námietky voči zápisnici o úkone inom ako v konaní pred súdom sa len pojmú podľa § 58 odsek 1 písm. f) do zápisnice bez toho, aby sa o nich rozhodovalo.

Oprava zápisnice o výsluchu – pozri § 124 ods. 3, § 138.

Ods. 2: Zákonodarca mal touto právnou úpravou na zreteli odstránenie nedostatkov vzniknutých pri vyhotovovaní zápisnice, ktoré na rozdiel od opravy podľa odseku 1 nemenia podstatu obsahu ani meritum veci. Ide tu najmä o gramatické chyby, nesprávne zapísané vyjadrenia, nezrozumiteľné cudzie výrazy.

Ten, kto viedol pojednávanie alebo vykonávanie úkonu, je predseda senátu, samosudca, prokurátor, policajt. Oprava zápisnice podľa odseku 2 sa vzťahuje nielen na zápisnicu o hlavnom pojednávaní, o verejnom alebo neverejnom zasadnutí, ale aj na zápisnicu o úkone v ktoromkoľvek štádiu trestného konania.

Oprava rozhodnutia – pozri vysvetlivky k § 174.

K § 61

Ods. 1: V TP je osobitne upravený spôsob vyhotovenia zápisnice o hlasovaní a nakladania s ňou. Zápisnica o hlasovaní poskytuje informáciu o výsledku rozhodovaní senátu na pojednávaní okrem jednoduchých rozhodnutí prijatých a vykonaných bez prerušenia pojednávania.

Hlasovanie o rozsudku – pozri vysvetlivky k § 170 ods. 3.

K jednoduchým rozhodnutiam pozri bližšie ods. 4.

Všetky hlasovania počas toho istého pojednávania možno zapísať do jednej zápisnice o hlasovaní. Pod tým istým pojednávaním sa má na mysli jeden priebeh pojednávania bez jeho odročenia. V odročenom pojednávaní treba spísať už novú zápisnicu o hlasovaní.

Všeobecné náležitosti zápisnice – pozri § 58.

Vzhľadom na osobitný charakter zápisnica o hlasovaní neobsahuje údaje uvedené v ust. § 58 odsek 1 písm. e), písm. f).

Postup pri hlasovaní – pozri § 170.

Výrok rozhodnutia – pozri § 163 ods. 3, § 180.

Do zápisnice sa uvedie, či sa dospelo k výsledku hlasovania jednomyselne, alebo s akým počtom sčítaných hlasov. Pri mienke odlišnej od konečného hlasovania sa do zápisnice poznačí meno jej zástancu a jej znenie k názoru väčšiny s celým odôvodnením.

Ods. 2: Zápisnicu podpisujú všetci členovia senátu a zapisovateľ bezprostredne po hlasovaní o rozhodnutí, najneskôr pred jeho vyhlásením. Senát tvoria sudcovia z povolania a zvolení prísediaci. Členom senátu je aj predseda senátu.

Ods. 3: Zápisnica o hlasovaní sa musí bezprostredne po hlasovaní ešte pred pokračovaním v pojednávaní zalepiť.

Pojednávaním sa tu rozumie hlavné pojednávanie (§ 246 a nasl.) a verejné (§ 291 a nasl.) alebo neverejné (§ 301 a nasl.) zasadnutie.

Nadriadeným súdom je súd rozhodujúci o riadnom opravnom prostriedku (krajský súd alebo najvyšší súd) – pozri vysvetlivky k § 190 ods. 2 písm. b), písm. c), § 315.

Rozhodovanie o dovolaní – pozri vysvetlivky k § 382 a nasl.

Sudca poverený vyhotovením rozsudku – pozri vysvetlivky k § 172 ods. 4.

Ods. 4: Jednoduchými rozhodnutiami súdu bez prerušenia pojednávania sú rozhodnutia upravujúce priebeh konania (§ 249 ods. 3, ods. 4, § 251 ods. 2, ods. 3, § 252 ods. 5, § 277 ods. 1, § 298), alebo priebeh dokazovania (§ 257 ods. 6, 7, § 263 ods. 5, § 272 ods. 3, § 276 ods. 1, § 277 ods. 4).

K § 62

Ods. 1: Zákomom je upravená možnosť podania podnetu k vykonaniu úkonu trestného konania rôznymi spôsobmi a rozličnou formou. Takým podnetom, ktorému sa tu dáva pojem podanie, môže byť návrh, žiadosť, sťažnosť, odvolanie.

Ak sa podanie dáva inak ako ústne do zápisnice alebo písomne na pošte alebo elektronickým prostriedkom so zaručeným elektronickým podpisom, je potrebné ho dodatočne potvrdiť na príslušnom orgáne písomne alebo ústne do zápisnice, spravidla do troch dní.

Podanie sa posudzuje vždy podľa jeho obsahu, i keď je v rozpore s ním nesprávne označené. Podľa obsahu podania sa určuje príslušnosť orgánu na jeho vybavenie.

Ods. 2 a 3: Pri každom orgáne činnom v trestnom konaní možno vykonať ústne podanie trestného oznámenia do zápisnice s oznamovateľom, ktorého je potrebné pred spísaním ústneho podania poučiť o následkoch vedomého uvedenia nepravdivých údajov, o povinnosti vypovedať pravdu a o trestnoprávnej zodpovednosti podľa § 345, § 346, § 373, § 375 – § 376 TZ. Po uvedení podstatných náležitostí do zápisnice o trestnom oznámení je potrebné pre získanie podkladu k ďalšiemu konaniu orgánov činných v trestnom konaní podľa § 196 a nasl. zistiť od oznamovateľa údaje o tom, ako sa o trestnom čine dozvedel, aký má vzťah k osobe, na ktorú oznámenie podáva, aké má vedomosti o možnej pohútke k spáchanému činu.

R 5/1965: K žiadosti oznamovateľa obsiahnutej v trestnom oznámení, aby jeho meno nebolo uvádzané, nemožno prihliadať, ak jeho výsluch ako svedka je nevyhnutný pre zistenie skutkového stavu veci.

R 58/1981: Podanie obvineného adresované Kancelárii prezidenta republiky, ktorý sa sťažuje na nesprávnosť rozhodovania súdu o jeho žiadosti o prepustenie z väzby a ktorým sa domáha, aby bol z väzby prepustený, nie je možné považovať za žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej by musel príslušný súd rozhodnúť.

R 1/1982: I. Odvolávací súd preskúma podľa § 317 ods. 1 TP rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade škody aj vtedy, ak poškodený, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody podľa § 46 ods. 3 TP, podá odvolanie síce proti takým výrokom rozsudku, ktoré podľa zákona nemôže napadnúť (napr. výroky o vine alebo treste), ale z obsahu jeho odvolania však možno vyvodiť (§ 62 ods. 1 TP), že napadá aj výrok o náhrade škody, prípadne, že takýto výrok nebol urobený, alebo že boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok o náhrade škody je nesprávny alebo že chýba (§ 307 ods. 1 písm. c), ods. 2 TP. (Upravené znenie).

K § 63

Ods. 1: Lehota je časovým úsekom na naplnenie právnej skutočnosti alebo uplatnenie právneho nároku. Podľa uvedeného ustanovenia sa počítajú lehoty ustanovené zákonom (zákonné lehoty) ako aj uložené orgánmi činnými v trestnom konaní (obzvlášť prokurátorom alebo súdom) pri vykonávaní a zabezpečovaní úkonov trestného konania. Zákonodarca určuje v trestnom práve rovnaké pravidlá počítania lehôt ako v civilnom práve. Lehota slúži na určenie času, počas ktorého sa môže vykonať úkon orgánov činných v trestnom konaní, procesnej strany alebo inej osoby zúčastnenej na trestnom konaní. Od lehoty sa rozlišuje termín, ktorým je určenie dňa, hodiny, miesta na vykonanie procesného úkonu.

Časovými mernými jednotkami trvania lehôt podľa TP sú hodina, deň, týždeň, mesiac a rok. Začiatok lehoty určuje podstatne významná udalosť, ktorá je zákonom ustanovená vždy pri lehote, napr. oznámenie rozhodnutia pri lehote na podanie opravného prostriedku, koniec trvania väzby pri lehote na predĺženie trvania väzby, zadržanie alebo prevzatie osoby pri lehote na návrh na jej vzatie do väzby.

Niektoré dĺžky lehoty sú nezmeniteľné, napr. na podanie opravného prostriedku voči rozhodnutiu (podľa § 187 ods. 1, § 309 ods. 1, § 355 ods. 1), na podanie návrhu na vzatie

obvineného do väzby (podľa § 85 ods. 4), niektoré sám zákon ustanovenými podmienkami umožňuje lehotu predĺžiť (napr. predĺženie lehoty na skončenie vyšetrovania prokurátorom podľa § 209 ods. 3) alebo skrátiť (napr. pri oboznamovaní sa s výsledkami vyšetrovania podľa § 208 ods. 1). Zo súdnej praxe sú však známe prípady, keď procesné lehoty ani nezačnú plynúť, napr. keď sa obžalovaný výslovne vzdá práva na lehotu pre prípravu na hlavné pojednávanie konané v deň obdržania obžaloby (R 18/1982) alebo keď bol obžalovaný predvolaný bez uvedenia dňa a času v predvolaní na hlavné pojednávanie, na ktoré má právo päťdňovej lehoty na prípravu (R 25/1978).

Z dikcie zákona vyplýva, že uplynutie niektorých zákonných lehôt má procesné dôsledky, napr. na možnosť podať opravný prostriedok (§ 187 ods. 1, § 309 ods. 1), podanie návrhu o predĺžení lehoty väzby (§ 78 ods. 3), na možnosť zrušiť vadné uznesenia [§ 230 ods. 2 písm. e), § 364 ods. 3], na podanie žiadosti o vylúčenie veci z výkonu trestu prepadnutia veci (§ 424 ods. 2). Iné lehoty majú len poriadkový charakter, ich uplynutie nemá procesný význam, napr. na doručenie uznesenia alebo iného opatrenia prokurátorovi (§ 197 ods. 3, § 199 ods. 1, § 205 ods. 2, § 206 ods. 1, 6, § 214 ods. 3, § 215 ods. 5, § 228 ods. 6), na rozhodnutie súdu o ďalšom trvaní väzby po obdržaní obžaloby (§ 76 ods. 5), na rozhodnutie o trestnom oznámení (§ 196 ods. 1), na vybavenie dožiadania (§ 57 ods. 3).

Ods. 2, 3, 4: Lehota určená hodinou sa počíta od momentu, keď nastala udalosť (napr. zadržanie osoby – § 85). Pri lehote určenej dňami sa nepočíta deň uskutočnenia udalosti (napr. oznámenie rozsudku – § 309 ods. 1 alinea druhá). Lehoty určené týždňami, mesiacmi a rokmi končia dňom totožným podľa pomenovania a číselného označenia s dňom, kedy sa lehota začínala. Výnimkou je koncový deň v mesiaci, ak lehota začína plynúť posledným dňom v danom mesiaci a tento sa nenachádza v mesiaci ukončenia lehoty, pretože nie všetky kalendárne mesiace majú zhodný počet dní.

Posledný deň podania opravného prostriedku voči rozhodnutiu v trestnom konaní uplynie až 24. hodinou uvedeného dňa, a preto je pri jeho nepodaní a márnom uplynutí lehoty dátumom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní až nasledujúci deň, ktorým môže to byť aj deň pracovného voľna alebo pracovného pokoja.

Právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutí – pozri vysvetliovky k § 183, § 184.

Ods. 5: Dni pracovného pokoja sú v zmysle § 94 ZP dni, na ktoré pripadá nepretržitý pracovný odpočinok v jednom týždni, a sviatky. Nepretržitý odpočinok v týždni pripadá na dva po sebe nasledujúce dni, ktorými sú pri päťdňovom uzákonenom týždennom pracovnom čase sobota a nedeľa. Konkrétne dni štátnych sviatkov a sviatkov ustanovuje zákon č. 241/1993 Z. z. o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch v znení neskorších predpisov. Pod dňom pracovného voľna sa rozumie spravidla sobota.

Ods. 6: Pri rozhodovaní o opravnom prostriedku je potrebné zabezpečiť podklady potrebné na skúmanie, či bola lehota na jeho podanie dodržaná, najmä akým spôsobom bolo podanie podané (R 59/1981). V prípade jeho podania na poštovou prepravu, ktorá je zabezpe-

čovaná poštovým podnikmi, by mala byť súčasťou podania aj obálka s podacou pečiatkou, ak nie je známa, treba zisťovať dátum podania priamo na pošte. Ak nemožno vôbec zistiť dátum podania, s prihliadnutím na okolnosti a zásadu *in dubio pro reo* sa nemusí opravný prostriedok posúdiť ako oneskorené podaný.

Preprava poštových zásielok patrí v zmysle zákona č. 507/2001 Z. z. o poštových službách v znení neskorších predpisov medzi poštové služby.

Podanie – pozri vysvetlivky k § 62.

Pre zachovanie lehoty by malo byť podanie včas vykonané u príslušného orgánu alebo podané na pošte a adresované príslušnému orgánu, na ktorom má byť podané alebo ktorý má o ňom rozhodnúť. Ak bolo podanie doručené príslušnému orgánu po jej uplynutí, lehota je zachovaná, ak bolo v lehote odovzdané nadriadenému alebo služobnému orgánu osobou podliehajúcou jej právomoci alebo bolo vykonané ústne do zápisnice pred hociktorým orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom.

Ozbrojené sily – pozri zákon č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách v znení neskorších predpisov, zákon č. 3/1993 Z. z. o zriadení Armády SR v znení neskorších predpisov.

Ozbrojený zbor – pozri ZPZ, ZVJS, ZoŽP.

Služobný pomer – napr. podľa zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov.

R 47/1975: Opravný prostriedok podaný v zákonnej lehote u riaditeľa ústavu na výkon väzby alebo nápravnovo-výchovného ústavu, kde je ten, kto ho podáva, vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, je podaný včas, aj keď bol nesprávne označený a adresovaný a príslušnému súdu došiel po lehote. (Upravené znenie).

R 67/1978: Lehota k podaniu odvolania obvineným, ktorý je vo výkone trestu odňatia slobody, je zachovaná tiež vtedy, ak obvinený odovzdal písomne odvolanie v lehote príslušnému vychovávateľovi nápravnovo-výchovného ústavu, v ktorom si odpykáva uložený trest odňatia slobody. Na zachovanie tejto lehoty nemá vplyv skutočnosť, že vychovávateľ vrátil obvinenému včas podané odvolanie späť k odstráneniu domnelých formálnych nedostatkov podaného odvolania a znovu ho prijal až po uplynutí lehoty k podaniu odvolania.

R 5/1981: Lehota 30 dní stanovená v § 230 ods. 2 písm. e) TP začína plynúť od doručenia odpisu uznesenia policajta prokurátorovi a počíta sa podľa § 63 ods. 3 TP. Nedodržanie lehoty 48 hodín, v ktorej je podľa § 215 ods. 5 TP nutné doručiť odpis uznesenia policajta o zastavení trestného stíhania prokurátorovi, má len poriadkový význam a nemá vplyv na začiatok plynutia lehoty pre výkon oprávnenia prokurátora, uvedených v § 230 ods. 1, 2 písm. e) TP. (Upravené znenie).

R 41/1989: III. Ak je spôsobom uvedeným v zákone doručený odpis rozhodnutia viackrát, pre počítanie lehoty k podaniu opravného prostriedku platí doručenie, ktoré bolo vykonané ako prvé.

R 29/1998: Ak je podanie adresované inému orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu alebo síce správne mu druhu orgánu, ale miestne či vecne nepríslušnému a v dôsledku toho dôjde (je postúpené) príslušnému orgánu na rozhodnutie po uplynutí zákonnej lehoty, nie je lehota zachovaná ani vtedy, keď bolo podanie doručené nesprávne mu druhu orgánu alebo vecne či miestne nepríslušnému orgánu včas (v lehote). (Upravené znenie).

K § 64

Ods. 1: Obhajca smie sám žiadať o navrátenie lehoty podľa odseku 1 len v konaní proti ušľemu a proti zomrelému obvinenému, keď v oboch prípadoch vykonáva práva obvineného, pretože v ostatných prípadoch nie je osobou oprávnenou podať opravný prostriedok, akou je obvinený, poškodený a zúčastnená osoba.

Dôležitými dôvodmi sú podstatne významné prekážky brániace uplatneniu práva osobného charakteru (napr. vážna choroba) alebo objektívne okolnosti (napr. nesprávne uvedenie poučenia v rozhodnutí).

Pri požiadaní o navrátenie lehoty pre podanie opravného prostriedku treba okrem informovania o dôvode prekážky oznámiť aj termín jej odpadnutia. Podané žiadosti možno v lehote do troch dní od odpadnutia prekážky. Podaním žiadosti o navrátenie lehoty sa odkladá vykonateľnosť právoplatného rozhodnutia (§ 183 ods. 3, § 184 ods. 4). K podaniu sa vyžaduje priložiť doklady o dôvodoch omeškania lehoty, o ich odpadnutí ako aj priložiť samotný opravný prostriedok, ak ešte podaný nebol. Odvolanie rozsudku možno odôvodniť ešte v lehote do 8 dní od doručenia rozhodnutia o navrátení lehoty.

Počítanie lehoty – pozri vysvetlivky k § 63.

Ods. 2: O pripustení navrátenia lehoty rozhoduje orgán, ktorému prináleží rozhodovať o opravnom prostriedku – pozri § 190. Rozhoduje sa uznesením, ktorým sa súčasne zrušuje rozhodnutie o zamietnutí opravného prostriedku ako oneskoreného, ak bolo vydané. Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok. Rozhodnutie o povolení navrátenia lehoty a zrušení pôvodného rozhodnutia možno spojiť s novým rozhodnutím o včas podanom opravnom prostriedku. O odmietnutí podnetu na navrátenie lehoty sa rozhoduje opatrením, ktoré treba odôvodniť.

Ods. 3: Podľa tohto ustanovenia sa postupuje pri podnete o navrátenie lehoty zo strany prokurátora, štátneho orgánu starostlivosti o mládež a iné oprávnené osoby uvedené v § 186 ods. 2, § 308 ods. 2, ak orgán rozhodujúci o opravnom prostriedku nesprávne vyhodnotil oneskorené jeho podanie. Z primeraného použitia ustanovenia vyplýva, že podnet podľa tohto odseku možno podať v lehote do troch dní od oznámenia o zamietnutí opravného prostriedku ako oneskoreného.

R 25/1972: Právny omyl obžalovaného týkajúci sa času, kedy uplynie lehota na podanie odvolania, ktorý si obžalovaný sám zaviniť tým, že sa neporadil so svojím obhajcom, nezakladá dôležitý dôvod pre povolenie navrátenia lehoty podľa § 64 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

R 19/1978: Ak zomrie žiadateľ po podaní žiadosti o navrátenie lehoty podľa § 64 ods. 1 TP, nemôže príslušný orgán túto žiadosť zamietnuť „pre bezpredmetnosť“, ale ju musí preskúmať po vecnej stránke. V konaní o navrátenie lehoty nemožno použiť analógiu podľa § 9 ods. 1 písm. d) TP. (Upravené znenie).

R 63/1980: Skutočnosť, že obvinený, ktorý sa nachádza vo väzbe, zaslal svojmu obhajcovi v posledný deň lehoty pokyn k podaniu odvolania, takže pokyn nemohol byť obhajcovi poštou včas doručený a obhajca nemohol včas podať odvolanie, nemôže byť dôvodom k navráteniu lehoty podľa § 64 ods. 1 TP, ak mal obvinený možnosť sám podať odvolanie včas, príp. včas zaslať svojmu obhajcovi pokyn, aby podal v lehote odvolanie za neho. (Upravené znenie).

R 83/2003: Práceschopnosť obhajcu v dôsledku takej choroby, ktorá mu charakterom a závažnosťou nebráni podať opravný prostriedok v mene obvineného a na jeho pokyn, nie je „dôležitým dôvodom“ na navrátenie lehoty podľa § 64 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

K § 65

Zákon upravuje pod viacerými spôsobmi doručovania odovzdanie písomností orgánov činných v trestnom konaní a súdov osobe, ktorej sa týka. Písomnosťami sa rozumejú písomné vyhotovenia opatrení prijatých pri postupe podľa TP: rozhodnutia (§ 162), predvolania (§ 120 ods. 1, § 128 ods. 1), oznámenia a vyrozumenia (§ 74, § 75) adresované subjektom zúčastneným na trestnom konaní a iným osobám v rámci trestného konania.

Doručenie je takým úkonom orgánov činných v trestnom konaní a súdov, ktorý má zabezpečiť, aby sa adresát oboznámil alebo mohol oboznámiť s ich rozhodnutiami a inými úkonmi v trestnom konaní. (pozri napr. § 173, § 179)

Úkony trestného konania – pozri vysvetlivky k § 55.

Účastníkom trestného konania neovládajúcim slovenský jazyk sa na území SR doručujú písomnosti bez prekladu do ich materinského jazyka (R 42/1976). Do cudziny sa im písomnosti doručujú formou dožiadania prokurátora alebo predsedu senátu o právnu pomoc cudzími justičnými orgánmi do vlastných rúk alebo formou medzinárodnej poštovej prepravy. Úradný preklad písomnosti sa prikladá, iba ak tak ustanovuje medzinárodná zmluva alebo na základe výhrad zmluvných štátov k medzinárodnej zmluve – pozri vysvetlivky k § 533, § 534.

Doručovanie písomností cudzích orgánov na ich žiadosť o právnu pomoc – pozri vysvetlivky k § 541.

Právne účinky, ktoré TP spája s doručením písomnosti (napr. začiatok plynutia lehoty na podanie opravného prostriedku), môžu nastať len za predpokladu doručenia písomnosti niektorým zo spôsobov, ktorý pre danú písomnosť zákon predpisuje alebo pripúšťa. Ak sa teda písomnosť dostala do rúk adresáta iným spôsobom, nemožno také doručenie považovať za platné doručenie s právnymi účinkami s ním spojenými (R 3/1972).

Oboznámenie sa s uznesením orgánu činného v trestnom konaní a súdu pri využití práva k nazeraniu do spisu (§ 69) alebo pri preštudovaní spisu (§ 208) nemožno považovať za oznámenie uznesenia podľa § 179, od momentu ktorého by mohla plynúť lehota na podanie opravného prostriedku voči nemu (pozri R 5/1983).

Ods. 1, 2: Pri samotnom úkone sa doručujú spravidla nasledovné písomnosti: potvrdenie alebo zápisnica pri vydaní alebo odňatí veci (§ 93 ods. 2), príkaz na domovú prehliadku (§ 100 ods. 1), na prehliadku iných priestorov (§ 101 ods. 1), potvrdenie alebo zápisnica o výsledku domovej a osobnej prehliadky (§ 105 ods. 5). Vykonalie doručenia sa poznamená v zápisnici o úkone a prevzatíe písomnosti sa potvrdí na jej prvom vyhotovení.

Pri opakovaní úkonu alebo odročení hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia sa nemusí doručovať ďalšie predvolanie, vzatie nového termínu na vedomie účastníkmi trestného konania sa poznačí do zápisnice. Obvinený je povinný pri prvom výsluchu uviesť adresu na doručovanie písomností – pozri § 34 ods. 5.

Odročenie hlavného pojednávania – pozri vysvetlivky k § 277.

Odročenie verejného zasadnutia – pozri vysvetlivky k § 298.

Zápisnica – pozri vysvetlivky k § 58.

Spravidla sa písomnosť doručuje poštou – pozri zákon č. 507/2001 Z. z. o poštových službách v znení neskorších predpisov. Pozri vysvetlivky k § 63 ods. 6.

Pre doručovanie zásielky je určená osobitná obálka s návratkou, ktorú prijímateľ písomnosti potvrdzuje uvedením dátumu jej prevzatia a svojím podpisom.

Zákon pripúšťa v odôvodnených prípadoch možnosť doručovať písomnosti policajným útvarom alebo orgánmi obce.

Ods. 3: Písomnosti, ktoré netreba doručiť do vlastných rúk podľa § 66, možno doručiť aj spôsobom náhradného doručovania. Ak nemožno obstarat náhradné doručenie prostredníctvom inej dospelej osobe z okolia adresáta, zásielka sa uloží u doručovateľa.

Adresát – osoba, ktorej je zásielka určená. Zásielkou tu je doručovaná písomnosť.

Iná dospelá osoba – osoba, ktorá nadobudla vek plnoletosti a dá sa predpokladať, že je schopná obstarat prevzatíe doručovanej písomnosti, z toho vyplýva, že v žiadnom prípade nesmie ísť o osobu bez právnej spôsobilosti či už z nedostatku veku alebo duševného vývinu.

Pod pojmom vhodným spôsobom sa na účely tohto zákona rozumie napr. vhodenie oznámenia do poštovej schránky adresáta. Dňom uloženia zásielky aj bez vedomia adresáta o uložení nastávajú účinky doručenia. Uložít zásielku možno aj u iného doručovateľa ako je pošta. O možných následkoch doručenia uvedenou fikciou uloženia musí byť obvinený poučený pri prvom výsluchu, pri ktorom oznamuje adresu na doručovanie písomností (§ 34 ods. 5).

Podľa poštových podmienok je na pošte odberná lehota 18 kalendárnych dní, pokiaľ odosielateľ zásielky neurčí inú odbernú lehotu.

Ods. 4: Osoba poživajúca výsady a imunity podľa medzinárodného práva (§ 8 ods. 1) – napr. Viedenský dohovor o diplomatických stykoch (oznámenie MZV č. 157/1964 Zb.), Viedenský dohovor o konzulárnych stykoch (oznámenie MZV č. 32/1969 Zb.).

Písomnosti určené uvedeným osobám a osobám zdržiavajúcim sa v ich obydliach sa odovzdajú MZV SR, ktoré prijme ďalšie opatrenie.

Ods. 5, 6: Medzi možnosťami doručenia patrí aj doručovanie samotnými orgánom činnými v trestnom konaní a súdom ako aj prostredníctvom ich elektronických prostriedkov s elektronickým podpisom.

R 26/1971: Doručenie uznesenia o sťažnosti podľa § 191 TP zabezpečuje súd, ktorý uznesenie vydal, nie prokurátor, proti ktorého rozhodnutiu o zaistení majetku sťažnosť smerovala. (Upravené znenie).

K § 66

Ods. 1, 2: Špeciálnym ustanovením ustanovuje zákonodarca výpočet písomnosti, ktoré treba doručiť do vlastných rúk. Pre takýto spôsob je potrebné vyznačiť na osobitnej obálke s potvrdzujúcou návratkou spôsob doručovania do vlastných rúk. Takéto písomnosti určené adresátovi sa smú vydať aj osobe ním splnomocnenej na preberanie zásielok.

Doručenie obžaloby – pozri vysvetlivky k § 240.

Predvolanie obvinenému sa doručuje najmä v prípravnom konaní k jeho vypočúvaniu (§ 120 ods. 1), v súdnom konaní na hlavné pojednávanie (§ 255 ods. 1) alebo na verejné zasadnutie (§ 293 ods. 3).

Odpis uznesenia sa doručuje do vlastných rúk osobám oprávneným podať voči nemu opravný prostriedok, ktorými sú také osoby, ktorých sa uznesenie dotýka, alebo dali naň svojim návrhom podnet – pozri vysvetlivky k § 179. Uznesenie súdu sa doručuje do vlastných rúk vždy prokurátorovi.

Rovnopis rozsudku (§ 173) a trestného rozkazu (§ 354) sa doručuje do vlastných rúk prokurátorovi, obžalovanému, v konaní proti mladistvému aj jeho zákonnému zástupcovi a štátnemu orgánu starostlivosti o mládež, poškodenému, ktorý si uplatnil nárok na náhradu škody, zúčastnenej osobe, ak sa týka zhabania jej veci. Obhajcovi sa doručuje odpis rozhodnutia do vlastných rúk iba v konaní proti ušlému a proti zomrelému obvinenému, keď vykonáva práva obvineného, pretože v ostatných prípadoch nie je osobou oprávnenou podať voči nemu opravný prostriedok (R 41/1989, porovnaj ust. § 173 ods. 2, s ust. § 186 ods. 1, § 307, § 355).

Osoba, ktorá sa výslovne vzdala svojho práva podať opravný prostriedok, nepatrí medzi oprávnené osoby uvedené v ust. § 66 ods. 1 písm. b), a preto tiež postačí odpisy rozhodnutí jej doručovať podľa § 65 (R 20/1973).

Iné písomnosti sa doručujú do vlastných rúk len ak to nariadi príslušný orgán trestného konania a sú na to závažné dôvody, napr. predvolanie svedkovi, ktorý sa nedostavil na predchádzajúce predvolanie bez dostatočného ospravedlnenia, výzva k nástupu výkonu trestu odňatia slobody odsúdenému, ktorý sa nachádza na slobode.

Doručovanie písomností do vlastných rúk nemožno vykonať prostredníctvom telefónu alebo iného obdobného zariadenia (R 23/1974).

Ods. 3, 4: Uloženie zásielky určenej do vlastných rúk na rozdiel od spôsobu doručovania v ust. § 65 ods. 3 možno vykonať až po ďalšom neúspešnom doručení, o ktorom musí byť predtým adresát vhodným spôsobom upovedomený. Účinky doručenia nastanú uplynutím tretieho dňa od uloženia, i keď o tom adresát nevedel. Okolnosť, že adresát nebol na prvý raz zastihnutý a že bol upovedomený o novom doručovaní v určitý deň a hodinu uvedenú na oznámení, poznamenáva doručovateľ na rube zásielky, aby sa v prípade vykonania jej náhradného doručenia uložením dalo zistiť či bola táto zákonná podmienka splnená. Obvinený pri oznamovaní adresy na doručovanie písomností počas jeho prvého výsluchu musí byť poučený o možných následkoch doručenia písomnosti do vlastných rúk uložením (§ 34 ods. 5).

K počítaniu trojdňovej lehoty – pozri vysvetlivky k § 63.

Vhodným spôsobom – pozri k § 65 ods. 3.

V prípadoch, že adresát má uzavretú dohodu o poštovom priečinku alebo o preberaní zásielok na pošte, je uložením zásielky deň príchodu na poštu.

Trestný rozkaz nemožno uložiť, a to ani do poštového priečinku, ale po neúspešnom doručení sa zašle späť príslušnému orgánu. Ten musí ešte pred jeho doručovaním vyznačiť uloženie vylúčené výrazne na obálke v časti, kde sú pokyny pre doručovateľa.

R 59/1967: Ustanovenie TP o spôsobe doručovania do vlastných rúk v zmysle § 66 ods. 1 TP platí aj pre nápravnovýchovné ústavy, ústavy na výkon väzby a liečebné ústavy. Doručenie do vlastných rúk nemožno v takých prípadoch nahradzovať len nejakým oboznámením adresáta s obsahom doručovaného rozhodnutia a jeho založením do osobného spisu adresáta. Doručenie takejto písomnosti musí osoba, ktorej sa doručuje do vlastných rúk, vlastnoručne potvrdiť a musí jej byť umožnené, aby sa s obsahom doručovaného rozhodnutia mohla sama náležite oboznámiť a rozhodnúť o prípadnom podaní opravného prostriedku. (Upravené znenie).

R 52/1975: Pod pojmom „riadne predvolaný obvinený“ v ustanovení § 252 ods. 2 písm. a) TP je nutné rozumieť doručenie predvolania do vlastných rúk obvineného podľa § 66 ods. 1 písm. a) TP; také doručenie predvolania nemôže byť nahradené prehlásením iných osôb, že obvinený bol nimi o konaní hlavného pojednávania vyrozumiený. (Upravené znenie).

R 71/1980–I: Opomenutie povinnosti vhodným spôsobom oznámiť obhajcovi predvolanie k hlavnému pojednávaniu a k verejnému zasadnutiu je v konaní proti ušlému rovnako vážnou procesnou vadou, ako keď predvolanie nie je riadne doručené obvinenému. V konaní

proti ušlému má obhajca rovnaké práva ako obvinený (§ 359 TP). Z toho vyplýva, že predvolanie k hlavnému pojednávaniu alebo k verejnemu zasadnutiu a rozsudok je treba obhajcovi doručiť do vlastných rúk podľa § 66 ods. 1, 3 TP. (Upravené znenie).

R 41/1989-III: Ak je spôsobom uvedeným v zákone doručení odpis rozhodnutia viackrát, pre počítanie lehoty k podaniu opravného prostriedku platí doručenie, ktoré bolo vykonané ako prvé.

R 35/1998: Svedok v trestnom konaní je riadne predvolaný na úkon, ak sa o jeho konaní dozvie hodnoverným spôsobom, napr. prevzatím predvolania, telefonicky od príslušného orgánu činného v trestnom konaní a podobne, aspoň s takým časovým odstupom od začiatku úkonu, ktorým mu reálne umožní na úkon trestného konania sa dostať.

K § 67

Doručovateľ má za úlohu už pri samotnom doručovaní poučiť adresáta o možnosti posúdenia bezdôvodného odmietnutia zásielky za jej účinné doručenie. Poučenie o tom, odopretie prijatia a dôvody odopretia je potrebné poznačiť na rube zásielky, inak nemožno považovať zásielku za doručovanú, a bude potrebné doručovanie opakovať. Ak je prijatie písomnosti odmietnuté pri úkone, analogicky sa poznačia uvedené potrebné údaje do zápisnice o úkone.

Pri odopretí prijatia zásielky adresátom je vylúčená možnosť doručiť zásielku náhradným spôsobom podľa ust. § 65 ods. 3, § 66 ods. 3 ako aj uloženie zásielky.

R 34/1973: Z okolnosti, že adresát odoprie prijať písomnosť, možno vyvodiť len dôsledok uvedený v § 67 TP, a to za predpokladu, že bol presne dodržaný postup v tomto ustanovení predpísaný. Z ustanovenia § 70 ods. 1 TP nemožno odvodiť, že je možné uložiť poriadkovú pokutu i v takých prípadoch, keď osoba predvolaná k súdu odopiera prijať doručovanú písomnosť. (Upravené znenie).

K § 68

Pod pojmom orgán treba rozumieť iné štátne orgány, orgány územnej a záujmovej samosprávy.

Striktno upravená osoba oprávnená preberať poštu za orgány alebo právnické osoby – zvolený pracovník, ak taká nie je, pri rozlíšení druhu písomnosti zodpovedný zástupca alebo akýkoľvek prijímajúci pracovník.

Obchodný register – pozri § 27 ObZ.

Iný register – napr. živnostenský register (zák. č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní).

Ďalšia zákonom upravená fikcia účinkov doručenia po uplynutí troch dní od vrátenia neprevzatej uloženej zásielky adresovanej právnickej osobe so známou adresou.

Použitie ustanovenia odseku 2 možno analogicky rozšíriť aj na orgány činné v trestnom konaní.

K § 69

Ods. 1 : Spisom (trestný spis) sa rozumie listinný materiál obsahujúci listinné dôkazy, iné písomnosti o vykonaní úkonov trestného konania a všetky ostatné prílohy, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou (veci, fotoalbumy a iné predmety ako trestné znaky). Právo nahliadnuť do spisu majú len taxatívne vymenované subjekty trestného konania. Prokurátor smie v konaní pred súdom nahliadnuť do spisu len so súhlasom predsedu senátu a ak je to potrebné na uplatnenie jeho práv ako procesnej strany.

Pri umožnení nahliadnutia do spisu treba okrem trestného spisu priložiť aj jeho prílohy, k nemu súvisiace zaistené veci, doklady a iné predmety.

Práva obhajcu – pozri vysvetlivky k § 44 ods. 2.

Príslušný orgán nakladajúci so spisom umožní na žiadosť oprávnenej osobe nahliadnuť do spisu a urobí si z neho kópie na jej náklady iba v jeho prítomnosti. Za uvedeným účelom sa spis žiadateľovi nezasiela. O uplatnení tohto práva sa spíše záznam a založí sa do spisového materiálu.

Obsah dozorového denníka prokurátora vzťahujúceho sa k výkonu dozoru nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní ako aj korešpondencia medzi orgánmi činnými v trestnom konaní alebo súdmi okrem príkazov a záväzných pokynov k vyšetrovaniu nie sú súčasťou spisového materiálu, a preto sa naň nevzťahuje právo nahliadnutia do spisu.

Pri vykonávaní úkonov dožiadania alebo úkonov právnej pomoci na žiadosť dožadujúceho justičného orgánu iného štátu orgán vykonávajúci dožiadaný úkon nemôže umožniť oprávnenej osobe nahliadnutie do spisového materiálu, pretože tento orgán samotný nevedie trestné konanie a ani trestný spis. Z jeho úkonu musia vyplývať informácie o tom, pre účely trestného konania, ktorého orgánu a pre ktorý trestný čin sa vykonáva.

Ods. 2, 3, 4: Odoprieť právo na nazretie do spisu možno len v prípravnom konaní. Závažným dôvodom na odmietnutie oboznámenia sa so spisom je tá skutočnosť, že by sa nazretím do spisu napomohlo k narušeniu alebo ohrozeniu účelu vyšetrovania poškodením alebo zničením dôkazov, ktorých vykonanie sa ešte nepodarilo zabezpečiť alebo ochrániť, alebo by sa narušila objektivita dôkazov usvedčujúcich páchatela. Obzvlášť sa odmieta nazretie do spisu v počiatoch vyšetrovania, keď hrozí zahľadenie dôkazov a marenie vyšetrovania najviac. Z uvedených dôvodov sa môže žiadateľovi oprávnenému nazrieť do spisového materiálu odoprieť jeho právo, pretože je potrebné ho vypočuť. Závažnosť dôvodov odopretia je povinný prokurátor na žiadosť bezodkladne preskúmať a upovedomiť o tom žiadateľa.

Upozornenie na možnosť preštudovať spis – pozri vysvetlivky k § 208 ods. 1.

S právom prítomnosti na úkone je spojené právo nahliadnuť do zápisnice o úkone.

Úkony trestného konania – pozri § 55.

Zápisnica o úkone – pozri vysvetlivky k § 58.

Štátne orgány – pozri vysvetlivky k 3 ods. 1, ods. 2.

Ods. 5, 6: Pri nahliadaní do spisu nemožno nazerať do zápisnice o hlasovaní, do údajov obsahujúcich krycie údaje o agentovi, o ohrozenom alebo o chránenom svedkovi. Rovnako treba pri poskytnutí spisu k nahliadnutiu do spisu urobiť opatrenia, aby sa v súlade s právnymi predpismi neoprávnená osoba neoboznámila s utajovanými skutočnosťami a bez povolenia nedisponovala so skutočnosťami patriacimi do okruhu uvedených tajomstiev v hospodárskej sfére. Bude sa musieť podľa povahy veci spísať s osobou žiadateľa prehlásenie o mlčanlivosti podľa ust. § 161 alebo nepredložiť k nahliadnutiu listiny s údajmi, ktoré majú zostať uchované pre nepovolnými osobami.

Utajované skutočnosti – pozri § 2 ZUS.

Obchodné tajomstvo – pozri § 17 ObZ.

Bankové tajomstvo – pozri § 91 ZoB.

Daňové tajomstvo – pozri § 23 ZSDP.

Telekomunikačné tajomstvo – pozri § 55 zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických telekomunikáciách v znení neskorších predpisov.

Poštové tajomstvo – pozri § 8 zákona č. 507/2001 Z. z. o poštových službách v znení neskorších predpisov.

Sudca pre prípravné konanie – pozri § 10 ods. 3.

R 5/1983: Oboznámenie sa obvineného s uznesením orgánu činného v trestnom konaní pri preštudovaní spisov (§ 208 ods. 1 TP), prípadne pri nazretí do spisu podľa § 69 TP nemožno považovať za oznámenie uznesenia podľa § 179 TP, od ktorého by mohla plynúť lehota na podanie sťažnosti (§ 187 ods. 1 TP). (Upravené znenie).

K § 70

Ods. 1: Konaním sa rozumie vykonávanie úkonov trestného konania zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdu v prípravnom alebo súdnom konaní.

Úkony trestného konania – pozri vysvetlivky k § 55.

Poriadkovú pokutu možno uložiť len v dvoch taxatívne vymenovaných štádiách trestného konania, a to v prípravnom konaní a v konaní súdnom. Uloženie poriadkovej pokuty podľa uvedeného ustanovenia TP mimo prípravného konania nemá podklad v citovanom zákone.

Inštitútom poriadkovej pokuty sa má zabezpečiť nerušený priebeh úkonov trestného konania a autorita orgánov činných v trestnom konaní a súdov. Súčasne je prostriedkom, ktorým tieto orgány pôsobia na ostatné osoby zúčastnené na úkonoch trestného konania k tomu, aby bola v rámci trestného konania zachovaná vážnosť a dôstojnosť konania pred týmito orgánmi a aby boli rešpektované ich príkazy a výzvy dané podľa TP, ktorých nevykonanie má spravidla nemožnosť konanie včas ukončiť alebo vo veci spravodlivo rozhodnúť.

Z obsahu pojmu dostatočné ospravedlnenie vyplýva, že musí ísť jednak o vážny dôvod, ktorý bránil vyhovneniu príkazu a predvolaniu podľa zákona, a jednak o včas podané ospravedlnenie (pozri bližšie R 15/1990, R 83/2001).

Príkazy a výzvy adresované konkrétnemu subjektu trestného konania vyplývajú zo zákona buď priamo alebo nepriamo. Ide najmä o prípady, keď sa k orgánu činnému v trestnom konaní alebo k súdu nedostaví riadne predvolaná osoba (§ 89), keď svedok neoprávnene odmietne vypovedať (§ 104), keď osoba neuposlúchne výzvu k vydaniu veci a bráni jej odňatiu (§ 128), keď sa svedok nedostaví k lekárovi pre vyšetrenie duševného stavu (§ 150), keď povinný neuposlúchne podrobiť sa prehliadke tela alebo k podobným úkonom (§ 155) a pod. Poriadkovou pokutou možno postihnúť opakovane dotknutú osobu, ak dá na to svojim konaním opätovne príčinu.

Za nedodržanie lehoty stanovenej vo výzve k odôvodneniu podaného odvolania nemožno uložiť poriadkovú pokutu výlučne len obžalovanému (pozri § 311 ods. 3).

Poriadkovú pokutu nemožno uložiť adresátovi za odopretie prijatia doručovanej písomnosti podľa § 67, vtedy možno vyvolať dôsledok uvedený v zákone za predpokladu dodržania v ňom uvedeného postupu (R 34/1973).

Ods. 2, 3: Popri možnosti uloženia poriadkovej pokuty obhajcovi, prokurátorovi, príslušníkovi v služobnom pomere alebo väzňovi je možné prenechať urážlivé správanie a neuposlúchnutie príkazu alebo výzvy na disciplinárne prejednanie príslušným orgánom.

Obhajca a jeho disciplinárna zodpovednosť – pozri ZA.

Prokurátor a jeho disciplinárna zodpovednosť – pozri ZoPP.

Príslušník v služobnom pomere a jeho disciplinárna zodpovednosť – pozri zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov.

Disciplinárna právomoc v ústavoch na výkon väzby alebo v nápravno-výchovných ústavoch – bližšie ZVV a ZVTOS.

O poriadkovej pokute sa rozhoduje uznesením a pred jeho vydaním musí byť splnená zákonná podmienka o upozornení povinného vopred na možnosť uloženia poriadkovej pokuty. Také poučenie býva súčasťou udelenia pokynů alebo výzvy.

Poriadková pokuta sa vymáha podľa ust. § 467.

R 3/1983-I: Ak sa obvinený bezdôvodne odmietne podrobiť sa odberu krvi ku zisteniu obsahu alkoholu v nej podľa § 155 ods. 2 TP, možno tento úkon na ňom vynucovať uložením poriadkovej pokuty podľa § 70 ods. 1 TP. Poriadkovú pokutu mu však možno za to uložiť len raz a nemožno opakovane. (Upravené znenie).

R 19/1990: Pokiaľ sa obvinený alebo svedok bez dostatočného ospravedlnenia neustanoví na súd, hoci bol riadne predvolaný, je v kompetencii predsedu senátu (samosudcu) rozhodnúť, aké opatrenie zvolí na zabezpečenie ich účasti v súdnom konaní. Takýmto opatrením môže byť predvedenie (§ 120, § 128 TP) alebo uloženie poriadkovej pokuty (§ 70 ods. 1

TP), prípadne predvedenie a súčasné uloženie poriadkovej pokuty. Zákonná úprava nevyžaduje, aby predvedeniu obvineného alebo svedka predchádzalo uloženie poriadkovej pokuty. Je však potrebné, aby predseda senátu (samosudca) požiadal podľa § 120 ods. 3 TP príslušný útvar Policajného zboru o predvedenie len v nevyhnutných prípadoch, keď z konkrétnych okolností, charakterizujúcich najmä ich osobný profil a spôsob vedenia života, je zjavné, že uložením poriadkovej pokuty nemožno zabezpečiť ich účasť v súdnom konaní. (Upravené znenie).

R 35/1998: Za vážny dôvod, ktorý bráni svedkovi v účasti na úkone trestného konania treba považovať taký dôvod, ktorý je porovnateľný s významom úkonu, s následkami jeho nevykonania a potrebou jeho opätovného nariadenia. Aj v prípade, ak sú dané vážne dôvody, ktoré bránia svedkovi v účasti na úkone trestného konania, je treba, aby jeho neprítomnosť bola včas ospravedlnená. Pokiaľ sa ale svedok z objektívnych príčin nemohol ospravedlniť pred úkonom, nie je vylúčené považovať za dostatočné a včasné aj ospravedlnenie sa po úkone, ak nasleduje ihneď po odpadnutí dôvodu, pre ktorý tak svedok nemohol urobiť skôr. V takom prípade nie je možné uložiť svedkovi poriadkovú pokutu podľa § 70 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

R 87/2000-I: Za príkaz daný obhajcovi v zmysle § 70 ods. 1 TP treba považovať aj jeho riadne a včasné upovedomenie o termíne hlavného pojednávania vo veci, v ktorej ide o prípad nutnej obhajoby (§ 40 TP). (Upravené znenie).

R 87/2000-II: Pri výmere poriadkovej pokuty obhajcovi za neospravedlnenú neúčasť na hlavnom pojednávaní treba brať do úvahy na jednej strane význam a dôležitosť zmareného procesného úkonu a na druhej strane, v prípade opakovaného odročovania hlavného pojednávania, aj celkovú disciplinovanosť obhajcu v prerokováanej veci).

R 41/2004: Ospravedlnenie obvineného, že sa nemôže zúčastniť hlavného pojednávania z dôvodu práceneschopnosti je dostatočným ospravedlnením v zmysle § 70 ods. 1 TP len vtedy, ak obvinený svoju neúčasť ospravedlní včas. Túto povinnosť nemožno preniesť výhradne na obhajcu, lebo v zmysle § 120 ods. 1 TP ide o povinnosť vyplývajúcu primárne pre obvineného. Na skutočnosť, že obhajca obvineného z uvedeného dôvodu opomenul včas ospravedlniť neúčasť obvineného na hlavnom pojednávaní, možno prihliadať pri výmere poriadkovej pokuty uloženej obvinenému v zmysle § 70 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

K § 71

Väzba je dočasným obmedzením niektorých občianskych práv a slobôd zaručených Ústavou a EDLP [pozri článok 17 ods. 5 Ústavy a článok 5 ods. 1 písm. c) EDLP].

Väzba má fakultatívnu povahu, čo znamená, že aj pri existujúcich dôvodoch väzby, osoba ešte nemusí byť vzatá do väzby.

Pri predbežnej väzbe – § 505 ods. 1 a pri vydávacej (extradičnej) väzbe – § 506 sa dôvody väzby podľa § 71 nevyžadujú.

Ods. 1: Zákonnými podmienkami pre vzatie obvineného do väzby sú:

1. *existencia skutku, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, objektivizovaná skutočnosťami zistenými v trestnom konaní,*
2. *existencia zákonných znakov konkrétneho trestného činu v skutkových okolnostiach,*
3. *existencia dôvodov na podozrenie, že skutok spáchal obvinený a*
4. *existencia konania obvineného alebo iných konkrétnych skutočností, z ktorých vyplýva dôvodná (reálna) obava z následku alebo viac následkov uvedených pod písmenami a), b), c).*

K písm. a): Ide o tzv. *útekovú väzbu*.

Postačuje aj jeden z dôvodov väzby uvedených v tomto ustanovení.

Pod pojmom „*ujde*“ sa rozumie útek obvineného za hranice s úmyslom vyhnúť sa trestnému stíhaniu.

Odôvodnená obava z úteku nastáva napr. zadržaním obvineného na hraniciach alebo jeho prehlásením, že *ujde* a v tejto súvislosti si vybaňuje cestovné doklady, prevedie svoj majetok na iného a pod.

Pod pojmom „*bude sa skrývať*“ sa rozumie ukrývanie v tuzemsku s úmyslom vyhnúť sa trestnému stíhaniu.

Dôvod väzby „*nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť*“ nastáva, ak obvinený nemá pri sebe alebo na dosiahnuteľnom mieste osobné doklady a jeho totožnosť nemožno vierohodne potvrdiť inou osobou alebo ak obvinený uvádza nepravdivé údaje o svojej osobe.

Obvinený nemá stále bydlisko, ak nemá kde bývať alebo má kde bývať, ale v takomto bydlisku sa nezdržuje.

Obvinenému hrozí vysoký trest vtedy, ak TZ umožňuje súdu uložiť pre konkrétny trestný čin, zo spáchania ktorého je obvinený dôvodne podozrivý, vysoký trest v súlade so zásadami upravenými v § 34, § 38 TZ. Spravidla pôjde o druh trestu podľa § 32 písm. a) TZ, teda trest odňatia slobody. Výmeru tohto druhu trestu ako vysokého trestu, nie je možné, pre účely väzobných dôvodov, zovšeobecňovať, teda určiť jednotne pre všetky rôzne prípady.

K pojmu obvinený – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 10, § 33.

K pojmu začatie trestného stíhania – pozri vysvetlivky k § 199.

K pojmu skutok – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 1 TZ, § 10 ods. 15.

K pojmu trestný čin – pozri vysvetlivky k § 8 TZ.

K pojmu bydlisko – pozri aj § 5, § 8 zákona číslo 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

K pojmu trestné stíhanie – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 14.

Trest je jedným z právnych následkov spojených so spáchaním trestného činu, ktorý v mene štátu a na základe a v medziach zákona ukladajú v predpísanom konaní k tomu povolané súdy za spáchaný trestný čin jeho páchatelovi.

K písm. b): Ide o tzv. **kolúznu väzbu**.

Pod pojmom „**pôsobenie na svedkov, znalcov alebo spoluobvinených**“ sa rozumie snaha obvineného ovplyvniť tieto subjekty trestného konania (pozri § 10 ods. 10), aby vypovedali, resp. podali znalecký posudok v rozpore so skutočnosťou a spôsobili tým nepravé zistenie skutkového stavu. Zákon nerozlišuje ovplyvňovanie svedkov, znalcov alebo spoluobvinených, ktorí už podali výpoveď, resp. znalecký posudok alebo ešte nie.

Objasňovaním skutočností závažných pre trestné stíhanie sa rozumie dokazovanie skutočností uvedených v § 119 ods. 1. Musí ísť o skutočnosti, ktoré pre trestné stíhanie majú podstatný význam, najmä z hľadiska posúdenia viny, trestu alebo výroku o náhrade škody.

Marenie menej závažných skutočností nezakladá dôvod väzby.

Uplatňovanie zákonných práv obvineného vyplývajúcich z TP (odoprenie výpovede, podanie nepravdivej výpovede) nemožno považovať za marenie.

„**Za iné marenie objasňovania skutočností závažných pre trestné stíhanie**“ sa považuje napr. falšovanie a pozmeňovanie listinných dôkazov, odstraňovanie vecných dôkazov a pod.

Za spoluobvineného sa považuje osoba, ktorej bolo vznesené obvinenie (§ 206) v tej istej trestnej veci ako obvinenému.

K pojmu **svedok** – pozri vysvetlivky k § 127.

K pojmu **znalec** – pozri vysvetlivky k § 142.

K písm. c): Ide o tzv. **preventívnu (predstihovú) väzbu**.

Pokračovaním v trestnej činnosti sa rozumie nielen opakovanie toho istého trestného činu, ale i spáchanie trestného činu tej istej povahy. Porovnaj § 122 ods. 10, ods. 13 TZ.

Obava z dokonania trestného činu sa vzťahuje na ten istý trestný čin, o ktorý sa obvinený pokúsil.

Obava z vykonania trestného činu sa vzťahuje na trestný čin, ktorý obvinený pripravoval alebo ktorým hrozil.

Pod pojmom príprava na zločin – pozri vysvetlivky k § 13 TZ.

Pod pojmom pokus trestného činu – pozri vysvetlivky k § 14 TZ.

Ods. 2: Ustanovenie umožňuje, aby súd v tej istej trestnej veci mohol rozhodnúť o opakovanom vzatí obvineného do väzby po tom, ako bol prepustený z väzby na slobodu.

Podmienkou takéhoto postupu je, aby vznikol niektorý z dôvodov väzby uvedený v tomto odseku. **Na rozdiel od ods. 1, pre vznik niektorého z dôvodov väzby podľa tohto ustanovenia nepostačuje existencia konkrétnej skutočnosti odôvodňujúcej obavu,**

ale musí niektorá z týchto skutočností aj reálne nastať (napr. obvinený je na úteku alebo sa skrýva, alebo pôsobí na subjekty trestného konania alebo inak marí objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo pokračuje v trestnej činnosti, dokonal trestný čin, o ktorý sa pokúsil alebo vykonal trestný čin, ktorý pripravoval alebo hrozil, alebo mu bolo vznesené obvinenie pre ďalší úmyselný trestný čin spáchaný po prepustení z väzby).

Zákonnou podmienkou v prípade opakovaného vzatia obvineného do väzby podľa písm. d) je súčasná existencia dôvodov väzby podľa ods. 1. Týmto ustanovením sa reaguje na potreby praxe (pozri III ÚS 79/00 z 31. mája 2001).

R 1/1993: Väzba obvineného, ktorému hrozí vysoký trest, je odôvodnená v zmysle § 71 ods. 1 písm. a) TP za predpokladu zistenia niektorej ďalšej konkrétnej skutočnosti, týkajúcej sa najmä osoby páchatela alebo okolností prípadu, ktorá v súvislosti s predpokladanou sankciou odôvodňuje obavu z úteku.

Samotná skutočnosť, že v priebehu trestného stíhania majú byť vykonané ďalšie procesné úkony – vypočutie svedkov a pod., neznamená sama o sebe, že obvinený bude na týchto pôsobiť, resp. inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Dôvodom pre väzbu v zmysle § 71 ods. 1 písm. b) TP nemôže byť ani skutočnosť, že obvinený popiera spáchanie skutku. (Upravené znenie).

R 6/1993: Výrok o dôvodoch väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) až c) TP uvedený v právoplatnom uznesení o vzatí obvineného do väzby, nemožno zmeniť len odôvodnením neskoršieho rozhodnutia o predĺžení trvania väzby.

Zúženie, resp. rozšírenie väzobných dôvodov možno uskutočniť len rozhodnutím (uznesením) súdu. V prípravnom konaní rozhodnutím sudcu pre prípravné konanie, vydaným bez meškania na návrh prokurátora. Toto rozhodnutie je rozhodnutím o väzbe a je proti nemu prípustná sťažnosť. (Upravené znenie).

R 65/1993: V prípadoch, v ktorých dôjde k prepusteniu obvineného z väzby na slobodu preto, že väzba z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), c) TP bola nahradená prijatím peňažnej záruky podľa § 81 ods. 1 TP, nestráca pôvodné rozhodnutie o väzbe platnosť. V dôsledku toho, ak sa po prepustení obvineného z väzby na slobodu objavia nové okolnosti zakladajúce u neho dôvody väzby uvedené v § 71 ods. 1 písm. b) TP, prichádza do úvahy rozhodnutie súdu o rozšírení väzobných dôvodov aj o dôvody uvedené v § 71 ods. 1 písm. b) TP. V prípravnom konaní rozhodnutím sudcu pre prípravné konanie, vydaným bez meškania na návrh prokurátora. Aj v takýchto prípadoch opakovaného vzatia obvineného do väzby v prípravnom konaní sa musí dĺžka trvania väzby riadiť lehotami uvedenými v ustanoveniach § 76 ods. 6, ods. 7, ods. 10 TP. (Upravené znenie).

R 43/1994: Z princípu, že v každom konkrétnom prípade musí byť väzba obvineného proporcionálna (úmeraná) daným podmienkam, vyplýva, že nie je prípustné ďalšie trvanie väzby obvineného v prípadoch, v ktorých podľa výsledkov dokazovania možno dôvodne očakávať zastavenie trestného stíhania (§ 215 TP). V takýchto prípadoch musí byť obvinený

neodkladne z väzby prepustený, a to aj vtedy, keď príslušný orgán v trestnom konaní rozhodnutie o zastavení trestného stíhania ešte nevydal. V prípravnom konaní je sudca pre prípravné konanie oprávnený takto konať podľa § 79 ods. 2 TP, pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby alebo o zmene dôvodov väzby a pri rozhodovaní o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby. (Upravené znenie).

K § 72

Ods. 1: Ustanovenie určuje **druhy rozhodnutí o väzbe**.

Týmito rozhodnutiami sú:

- rozhodnutie o vzatí obvineného do väzby (§ 72 ods. 2, § 78 ods. 1),
- rozhodnutie o nevzatí obvineného do väzby (§ 72 ods. 3, § 80 ods. 1, § 81 ods. 1),
- rozhodnutie o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu (§ 79 ods. 3),
- rozhodnutie o ďalšom trvaní väzby (§ 76 ods. 5, § 79 ods. 1, ods. 2, § 80 ods. 1, § 81 ods. 1, § 242, § 244 ods. 5),
- rozhodnutie o zmene dôvodov väzby (§ 79 ods. 2),
- rozhodnutie o návrhu na predĺženie lehoty väzby (§ 76 ods. 2, § 78 ods. 2, ods. 3),
- rozhodnutie prokurátora o prepustení obvineného z väzby (§ 76 ods. 2, ods. 4, § 78 ods. 2, § 79 ods. 1, ods. 3).

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **zákonné podmienky a postup súdu pri rozhodovaní o väzbe**.

Vziať do väzby možno len fyzickú osobu, proti ktorej bolo vznesené obvinenie podľa § 206 ods. 1; skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, je objektivizovaný skutočnosťami zistenými v trestnom konaní; skutkové okolnosti obsahujú zákonné znaky konkrétneho trestného činu; existujú dôvody na podozrenie, že skutok spáchal obvinený (§ 71 ods. 1) a ak je daný niektorý z dôvodov väzby alebo viac dôvodov väzby uvedených v § 71. Nesplnenie hoci len jednej z týchto podmienok, bráni vziať fyzickú osobu do väzby.

O väzbe obvineného (obžalovaného) rozhoduje súd (senát alebo samosudca – pozri § 2 ods. 16) a v prípravnom konaní vždy sudca pre prípravné konanie na základe písomného návrhu prokurátora. Návrh musí byť odôvodnený konkrétnymi dôvodmi väzby.

Pred vydaním rozhodnutia o vzatí obvineného do väzby, o nevzatí obvineného do väzby, o ďalšom trvaní väzby, o zmene dôvodov väzby a o návrhu na predĺženie lehoty väzby, musí byť obvinený vypočutý.

Rozhodnutie o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu, robí súd a sudca pre prípravné konanie na verejnom zasadnutí, po predchádzajúcom vypočutí obvineného (obžalovaného). Na neverejnom zasadnutí rozhoduje súd a sudca pre prípravné konanie len vtedy, ak žiadosť obvineného (obžalovaného) o prepustenie z väzby neobsahuje skutočnosť, o obsahu ktorých by bolo potrebné túto procesnú stranu vypočuť.

Rozhodnutie o vzatí obvineného do väzby má vždy formu uznesenia. Musí byť odôvodnené aj konkrétnymi skutkovými okolnosťami.

K pojmu **fyzická osoba** – pozri § 7 až § 10 OZ.

K pojmu **súd** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 4.

K pojmu **sudca pre prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 3, § 10 ods. 2, ods. 3, § 24.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1 a nasl.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K **verejnému zasadnutiu** – pozri vysvetlivky k § 291 až § 298.

K **neverejnému zasadnutiu** – pozri vysvetlivky k § 301 až § 305.

K **uzneseniu** – pozri § 176 až § 180.

Ods. 3: O nevyhovení návrhu prokurátora na vzatie obvineného v prípravnom konaní do väzby rozhoduje sudca pre prípravné konanie uznesením.

Uznesenie o nevyzatie obvineného do väzby, uvedie sudca pre prípravné konanie do zápisnice o úkone (zápisnica musí obsahovať aj výpoveď obvineného) v plnom znení, s odôvodnením a poučením.

K **obsahu zápisnice** – pozri vysvetlivky k § 58, § 59.

Ods. 4: Ustanovenie upravuje povinnosť prokurátora v prípravnom konaní predkladať sudcovi pre prípravné konanie na rozhodnutie spolu s návrhmi, na podanie ktorých ho oprávňuje TP, a so žiadosťou obvineného o prepustenie z väzby, ktorej nevyhovel, originál alebo overený rovnopis celého spisového materiálu, získaného do tohto času.

Táto povinnosť prokurátora je modifikovaná tým, že predloženie spisového materiálu sudcovi pre prípravné konanie **nesmie byť prekážkou pre** plynulé vybavovanie trestnej veci.

Spisový materiál **musí mať** očíslované listy a **obsahovať** prehľad jeho obsahu.

Spisový materiál vo forme rovnopisu **overuje** policajt alebo prokurátor, ak vykonáva prípravné konanie sám [pozri § 230 ods. 2 písm. c)].

Ods. 5: Ustanovenie má doplňujúci charakter k ods. 4.

Ustanovenie upravuje **podmienky pre** predloženie **len** príslušnej časti spisového materiálu **predsedovi senátu.**

Týmito podmienkami sú: súhlas predsedu senátu a existencia zvlášť rozsiahleho spisového materiálu získaného o trestnej veci.

R 18/1985: Ak odvolací súd vo väzobnej veci, v ktorej trvajú dôvody väzby, zruší napadnuté rozhodnutie a vec vráti súdu prvého stupňa, resp. prokurátorovi do prípravného

konania a obvinený nepožiadal o prepustenie z väzby na slobodu alebo prokurátor nenavhol prepustenie obvineného z väzby, nerozhoduje (odvolací súd) o ďalšom trvaní väzby.

V odôvodnení svojho rozhodnutia vo veci samej však uvedie, z akých dôvodov dospel k záveru, že dôvody väzby trvajú.

Samostatným výrokom rozhodne vtedy, keď zistí, že sa dôvody väzby zmenili. (Upravené znenie).

R 2/1993: Sudca pre prípravné konanie, ktorý v prípravnom konaní rozhoduje o návrhu prokurátora na vzatie zadržanej osoby do väzby, je podľa § 72 ods. 2 TP povinný posudzovať vec nielen z hľadiska existencie dôvodov väzby uvedených v § 71 TP, ale súčasne musí zisťovať aj splnenie zákonom stanovených formálnych podmienok pre vzatie takejto osoby do väzby.

To znamená, že musí skúmať, či boli dodržané ustanovenia o vznesení obvinenia podľa § 206 ods. 1 TP, či existujú dôvody na podozrenie, že skutok spáchal obvinený podľa § 71 ods. 1, ako aj to, či bola dodržaná lehota uvedená v § 87 ods. 1 TP, v ktorej treba podať návrh na vzatie zadržanej osoby do väzby.

V prípadoch, v ktorých zadržaniu osoby podozrivej z trestného činu policajtom podľa § 85 ods. 1 TP predchádzalo predvedenie za účelom podania vysvetlenia podľa § 17 ZPZ a po spísaní zápisnice o podanom vysvetlení nebola osoba uvoľnená, resp. bez meškania odovzdaná policajtovi, ktorý je kompetentný vykonávať úkony trestného konania, treba počítať lehoty uvedenej v § 87 ods. 1 TP počítať od momentu obmedzenia jej osobnej slobody. (Upravené znenie).

K § 73

Ods. 1: Zatknutie je zabezpečovací prostriedok. Rozumie sa ním zistenie pobytu, následné zadržanie a krátkodobé obmedzenie slobody obvineného za účelom jeho dodania orgánu, ktorý príkaz na zatknutie vydal.

Zatknuť možno iba fyzickú osobu, proti ktorej bolo vznesené obvinenie (§ 206 ods. 1), je daný niektorý z dôvodov väzby (§ 71) a obvineného nemožno predvolať, predviesť alebo zadržať a zabezpečiť jeho prítomnosť na výsluchu alebo na inom úkone.

Po prerušení trestného stíhania (§ 228 až § 229), príkaz na zatknutie nemožno vydať.

Príkaz na zatknutie vydáva predseda senátu v konaní pred súdom a sudca pre prípravné konanie, v tomto štádiu trestného konania. Predseda senátu má právomoc vydať príkaz z **úradnej povinnosti**, bez návrhu prokurátora. Sudca pre prípravné konanie, **len na návrh prokurátora**.

Ods. 2: Stanovenie presného obsahu príkazu na zatknutie zabezpečuje jeho rýchlejšiu a zákonnú realizáciu.

Obsah príkazu na zatknutie – identifikačné údaje o obvinenom (obžalovanom), opis skutku, právna kvalifikácia skutku a dôvody jeho vydania – porovnajú s obsahom rozhodnutia o väzbe podľa § 72 ods. 2.

Ods. 3: Ustanovenie určuje **orgán vykonávajúci zatknutie**.

Pod pojmom „**pobyť**“ sa rozumie zdržovanie sa na určitom mieste mimo miesta svojho trvalého bydliska.

Ods. 4: Lehota 24 hodín sa počíta **od okamihu** zatknutia do okamihu dodania zatknutého súdu, ktorého sudca príkaz na zatknutie vydal. **Plynutie lehoty sa neprerušuje**. V písomnosti o zatknutí musí byť presne vyznačený okamih zatknutia, aby sudca mohol skontrolovať, či v dôsledku uplynutia lehoty nevznikol dôvod na prepustenie zatknutého.

K vecnej príslušnosti súdu – pozri vysvetlivky k § 12, § 14, § 15, § 16 ods. 1, § 24.

K počítaniu lehoty – pozri § 63 ods. 1, ods. 2.

Lehoty uvedené v tomto ustanovení sú korešpondujú ústavnéj úprave.

Ods. 5: Ustanovenie upravuje **postup príslušného sudcu po tom, ako mu bol obvinený dodaný niektorým z orgánov uvedených v ods. 3**.

Príslušným sudcom je sudca, ktorý vydal príkaz na zatknutie.

Tento sudca **musí** dodaného obvineného vypočuť, rozhodnúť o jeho väzbe a rozhodnutie mu oznámiť.

Procesný postup sudcu pri stíhaní prečinov a zločinov je **časovo obmedzený na čas 48 hodín od dodania obvineného**, pri stíhaní obzvlášť závažných zločinov, **na čas 72 hodín od dodania obvineného**.

Nedodržanie týchto lehôt na oznámenie rozhodnutia o väzbe obvinenému, je vždy dôvodom na jeho prepustenie na slobodu.

Ods. 6: Ustanovenie určuje **orgán, ktorý rozhoduje o väzbe zatknutého, a formu rozhodnutia**.

V konaní pred súdom o väzbe zatknutého rozhoduje **senát** príslušného súdu.

V prípravnom konaní o väzbe zatknutého rozhoduje **sudca pre prípravné konanie**.

Rozhodnutie o väzbe zatknutého má formu **uznesenia**.

Ods. 7: Ustanovenie upravuje **postup sudcu pre prípravné konanie** v tomto štádiu trestného konania, pri rozhodovaní o prepustení zatknutého obvineného na slobodu, **formu a obsah jeho rozhodnutia**.

Ods. 8: Ustanovenie určuje **orgány, ktoré vykonávajú dodanie obvineného** vzatého do väzby, **do ústavu na výkon väzby**, a to podľa rozhodnutia senátu alebo sudcu pre prípravné konanie.

K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu **konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1 a nasl.

K pojmu **sudca pre prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 3, § 10 ods. 2, ods. 3, § 24.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K **dôvodom väzby** – pozri vysvetlivky k § 71.

K **predvolaniu a predvedeniu obvineného** – pozri § 120.

K **výsluchu obvineného** – pozri § 121 a nasl.

K **výsluchu obžalovaného** – pozri § 258 až § 260.

K **inému úkonu** – pozri napríklad § 125, § 126, § 148.

Pod rozhodnutím o väzbe – sa rozumie uznesenie o vzatí do väzby (§ 72 ods. 1, ods. 2).

Pod pojmom **prečin a zločin** – pozri vysvetlivky k § 10, § 11 ods. 1, ods. 2 TZ.

Pod pojmom **obzvlášť závažný zločin** – pozri vysvetlivky k § 11 ods. 3 TZ.

K **oznámeniu rozhodnutia** – pozri § 179.

K pojmu **senát** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ZS.

K **uzneseniu** – pozri vysvetlivky k § 176 až § 180.

R 3/1993: V prípadoch, v ktorých došlo k zatknutiu obvineného na základe príkazu vydaného podľa § 73 ods. 1 TP, musí senát príslušného súdu, resp. sudca pre prípravné konanie skúmať, či mu bol obvinený dodaný najneskôr do 24 hodín od zatknutia tak, ako to predpokladá ustanovenie § 73 ods. 4 TP. Bez splnenia tejto podmienky nemôže byť obvinený vzatý do väzby, ale musí byť prepustený na slobodu. (Upravené znenie).

K § 74

Ods. 1: Ustanovenie upravuje povinnosť súdu a sudcu pre prípravné konanie vyrozumieť o vzatí obvineného do väzby konkrétne subjekty – rodinného príslušníka obvineného; inú ním označenú osobu; obhajcu obvineného; nadriadeného alebo služobný úrad obvineného, ktorý je príslušníkom ozbrojeného zboru alebo ozbrojených síl; príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, ak je obvinený zaradený do evidencie nezamestnaných občanov hľadajúcich zamestnanie a evidencie voľných pracovných miest a konzulárny úrad štátu, ktorého je obvinený cudzinec štátnym občanom alebo na území ktorého má trvalý pobyt, ak iný postup neustanovuje vyhlásená medzinárodná zmluva.

Vzatím do väzby sa rozumie realizácia rozhodnutia o vzatí do väzby (§ 72 ods. 2, § 73 ods. 5, ods. 6, § 87).

Rodinnými príslušníkmi sú najmä rodičia, manžel a jeho súrodenci, druh, družka, deti a ich manželia, súrodenci a ich manželia, rodičia manžela.

Inou osobou je akákoľvek osoba označená obvineným, ktorej vyrozumiením sa nezmarí účel jeho väzby.

K **obhajcovi** – pozri § 36 až § 44, ZA.

K pojmu nadriadený a služobný orgán príslušníka ozbrojených síl – pozri § 3 a § 4 ZVS.

K pojmu nadriadený a služobný orgán príslušníka ozbrojeného zboru – pozri § 3 a § 4 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov.

K úradu práce, sociálnych vecí a rodiny – pozri zákon č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Ku konzulárnemu úradu – pozri Viedenský dohovor o konzulárnych stykoch, dojednaný 24. apríla 1963 vo Viedni (vyhláška ministra zahraničných vecí č. 32/1969 Zb.).

K pojmu cudzinec – pozri § 1 ods. 2 zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Subjekty uvedené v tomto ustanovení vyrozumie o vzatí do väzby súd alebo sudca pre prípravné konanie, ktorý rozhodol o väzbe obvineného.

Forma vyrozumienia je písomná.

Ods. 2: V nadväznosti na ustanovenia § 46 ods. 8, ods. 9 a § 139 sa upravila povinnosť orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu vo vzťahu k poškodenému alebo svedkovi vyrozumieť ich o prepustení obvineného z väzby alebo o jeho úteku z väzby. Táto povinnosť vzniká orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu najneskôr v deň, v ktorý sa o tejto skutočnosti dozvedel.

K pojmu orgán činný v trestnom konaní – pozri vysvetlivky k § 10 odsek 1.

K pojmu súd – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 4.

K § 75

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **skutočnosti, o ktorých je príslušný orgán povinný ihneď vyrozumieť ústav na výkon väzby**, do ktorého bol podľa rozhodnutia súdu alebo sudcu pre prípravné konanie umiestnený obvinený vzatý do väzby, **alebo ústav na výkon väzby**, v ktorom obvinený v čase vzniku konkrétnej skutočnosti väzbu vykonáva.

Ods. 2: Ustanovenie určuje **orgán, ktorý má zákonnú povinnosť postupovať podľa ods. 1.**

Týmto orgánom je **príslušný prokurátor, súd**, ktorý vedie trestné konanie v čase vzniku konkrétnej skutočnosti oznamovanej ústavu na výkon väzby **alebo súd**, v konaní pred ktorým sa rozhodnutie o vrátení veci prokurátorovi na došetrenie alebo rozhodnutie o odmietnutí obžaloby stalo právoplatným [pozri § 241 ods. 1 písm. f), § 244 ods. 1 písm. g), h), § 279, § 323].

K § 76

Ods. 1: *Nevyhnutnosť času trvania väzby sa posudzuje podľa skutkovej (dôkaznej) a právnej obtiažnosti každej jednotlivéj trestnej veci.*

Podľa § 2 ods. 6 druhej vety, **orgány činné v trestnom konaní sú povinné vybavovať väzobné veci prednostne a urýchlene.**

Orgány činné v trestnom konaní musia vybavovať väzobné trestné veci čo najrýchlejšie, a to za súčasného dodržania ústavných práv (článok 17 ods. 5, článok 48 ods. 2) a ľudských práv garantovaných EDLP (pozri článok 6 ods. 1).

Ods. 2: *Ustanovenie upravuje trvanie väzby v prípravnom konaní, postup a podmienky na jej predĺženie v tomto štádiu trestného konania.*

Lehota trvania väzby **do šesť mesiacov** je základnou lehotou v prípravnom konaní.

O trvaní väzby nad túto lehotu **rozhoduje sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora**. Návrh na predĺženie lehoty trvania väzby je prokurátor **povinný podať, ak obvineného neprepustí z väzby na slobodu.**

Zákonnými podmienkami pre predĺženie lehoty trvania väzby v prípravnom konaní sú:

- *obtiažnosť veci alebo iné závažné dôvody, pre ktoré nie je možné trestné stíhanie skončiť v lehote do šiestich mesiacov,*
- *hrozba zmarenia alebo podstatného sťaženia dosiahnutia účelu trestného konania prepustením obvineného z väzby na slobodu a*
- *doručenie návrhu prokurátora sudcovi pre prípravné konanie v lehote najmenej pätnásť pracovných dní pred uplynutím šesťmesačnej lehoty.*

Pod **zmarením dosiahnutia účelu trestného konania sa rozumie** úplné znemožnenie vykonania úkonov a rozhodnutí trestného konania (napr. znemožnenie výsluchu obvineného pre jeho neznámy pobyt, výkon trestu odňatia slobody a pod.).

Pod **podstatným sťažením dosiahnutia účelu trestného konania sa rozumie** stav blížiaci sa jeho zmareniu.

Pod **obťažnosťou veci sa rozumie** jej náročnosť na vybavenie, zo skutkového alebo právneho hľadiska (napr. trestné veci obsahujúce väčší počet skutkov, páchatelov, trestných činov, či trestné veci náročné na právne posúdenie).

Inými závažnými dôvodmi sú napr. také, ktoré spočívajú v tom, že trestnú vec nebolo možné skončiť v primeranej lehote a nespôsobili ich orgány činné v trestnom konaní.

Ods. 3: *Ustanovenie upravuje postup sudcu pre prípravné konanie pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby a dĺžku trvania väzby v tomto štádiu trestného konania.*

Rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie o predĺžení lehoty trvania väzby je rozhodnutím o väzbe. Sťažnosť proti nemu je prípustná (§ 72 ods. 1, § 83 ods. 1, § 185 ods. 2).

Súdca pre prípravné konanie musí rozhodnúť o návrhu prokurátora tak, aby mohol spisový materiál, v prípade podania sťažnosti proti jeho rozhodnutiu, predložiť nadriadenému súdu najneskôr do piatich (kalendárnych) dní pred uplynutím lehoty trvania väzby.

Nadriadený súd **musí rozhodnúť o sťažnosti** do uplynutia predlžovanej väzobnej lehoty, teda počas lehoty piatich (kalendárnych) dní (pozri § 192 ods. 4).

Predĺžiť lehotu trvania väzby v prípravnom konaní môže sudca pre prípravné konanie až o ďalších šesť mesiacov.

Rozhodnutie o predĺžení lehoty trvania väzby je možné vydať, a to aj opakovane, v prípravnom konaní vedenom len **pre zločin alebo obzvlášť závažný zločin**.

Lehotu trvania väzby v prípravnom konaní vedenom pre zločin **možno predĺžiť** až do osemnástich mesiacov [pozri ods. 6 písm. b), ods. 7] a v prípravnom konaní vedenom pre obzvlášť závažný zločin, až do dvadsiatich štyroch mesiacov [pozri ods. 6 písm. c), ods. 7].

V prípravnom konaní vedenom pre prečin môže trvať väzba najviac šesť mesiacov, z ktorého dôvodu prokurátor nie je povinný a ani oprávnený podať návrh podľa ods. 2. Preisahnutie lehoty trvania väzby v tomto prípade, je vždy dôvodom na prepustenie obvineného z väzby na slobodu [pozri ods. 6 písm. a), ods. 7, § 79 ods. 1].

Ods. 4: Ustanovenie upravuje **povinnosť prokurátora** v prípravnom konaní **opätovne podať návrh na predĺženie lehoty trvania väzby** podľa zákonných podmienok uvedených v ods. 2, a to vo vzťahu ku každému rozhodnutiu sudcu pre prípravné konanie o jeho predchádzajúcom návrhu alebo **rozhodnúť o prepustení obvineného z väzby na slobodu**.

Takúto zákonnú povinnosť má prokurátor **len** v prípravnom konaní vedenom **pre zločin alebo obzvlášť závažný zločin**.

Ods. 5: Ustanovenie upravuje **rozhodovanie súdu o ďalšom trvaní väzby obvineného a začiatok plynutia lehoty trvania väzby** v konaní pred súdom.

Lehota trvania väzby obvineného v konaní pred súdom, určená podľa ods. 6 a ods. 7, **začína plynúť od** podania obžaloby prokurátorom alebo od podania návrhu prokurátorom na schválenie dohody o vine a treste.

Lehota trvania väzby v konaní pred súdom plynie bez predĺženia, a to šesť mesiacov (v trestnom konaní vedenom pre prečin), **osemnásť mesiacov** (v trestnom konaní vedenom pre zločin) alebo **dvadsaťštyri mesiacov** (v trestnom konaní vedenom pre obzvlášť závažný zločin).

Rozhodnutie **o ďalšom trvaní väzby obvineného** musí súd (**samosudca alebo senát**) vydať najneskôr do pätnástich (kalendárnych) dní od doručenia obžaloby prokurátora alebo od doručenia návrhu prokurátora na schválenie dohody o vine a treste, **ak o väzbe obvineného nerozhodoval podľa § 242 alebo § 244 ods. 5**.

Ods. 6 a ods. 7: V týchto ustanoveniach je upravená celková doba trvania väzby v trestnom konaní, a to podľa štádia konania (prípravné konanie alebo konanie pred súdom) a podľa závažnosti trestného činu.

V prípravnom konaní môže byť celková (maximálna) doba trvania väzby najviac šesť mesiacov, osemnásť mesiacov alebo dvadsaťštyri mesiacov.

V konaní pred súdom môže byť celková (maximálna) doba trvania väzby najviac šesť mesiacov, osemnásť mesiacov alebo dvadsaťštyri mesiacov.

Celková doba trvania väzby je najkratšia v konaní o prečine (dvanásť mesiacov) a najdlhšia v konaní o obzvlášť závažnom zločine (štyridsať osem mesiacov).

Ods. 8: Ustanovenie upravuje zásadu pre určenie lehoty trvania väzby v prípravnom konaní a v konaní pred súdom, s poukázaním na ods. 6, v prípade súbehu trestných činov – prečinov a zločinov (k pojmu súbeh trestných činov, pozri vysvetlivky k § 8 TZ a R 63/1951).

Ods. 9: Ustanovenie upravuje ďalšie trvanie väzby obvineného v prípravnom konaní v prípade zmeny právnej kvalifikácie skutku, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, na menej závažný trestný čin.

Reálne môže ísť o prípady zmeny právnej kvalifikácie skutku ako zločinu na prečin alebo ako obzvlášť závažného zločinu na zločin.

Procesným dôsledkom takejto zmeny je postup policajta podľa § 206 ods. 6, a prepustenie obvineného z väzby na slobodu z dôvodu uplynutia šesť mesačnej lehoty trvania väzby (pri zmene právnej kvalifikácii skutku na prečin) alebo osemnásť mesačnej lehoty trvania väzby (pri zmene právnej kvalifikácii skutku na zločin).

O prepustení obvineného z väzby rozhoduje prokurátor (§ 79 ods. 1).

Uznesenie musí prokurátor vydať najneskôr do 24 hodín od upozornenia obvineného na zmenu právnej kvalifikácie skutku ako trestný čin policajtom, formou upravenou v § 206 ods. 6, a to bez ohľadu na eventuálne trvanie väzobných dôvodov a plynutie 48 hodinovej poriadkovej lehoty uvedenej v citovanom ustanovení.

Ods. 10: Ustanovenie upravuje začiatok plynutia lehoty trvania väzby v trestnom konaní.

Prvá lehota trvania väzby začína plynúť od času:

- zatknutia obvineného (pozri § 73 ods. 4),
- zadržania obvineného (pozri § 86),
- obmedzenia osobnej slobody obvineného na základe rozhodnutia o jeho väzbe (pozri § 72 ods. 2).

Nová lehota trvania väzby začína plynúť od času:

- doručenia spisu prokurátorovi, ak bola ním podaná obžaloba odmietnutá alebo trestná vec vrátená na došetrenie alebo ním podaná obžaloba vzatá späť.

Nová lehota trvania väzby v prípravnom konaní plynie v **nadväznosti na už uplynutú lehotu jej trvania**, teda pokračuje plynúť po uplynutí predchádzajúcej lehoty väzby. **Obidve lehoty trvania väzby** (už uplynutá a nová) **tvoria jednu celkovú lehotu** podľa ods. 6 a ods. 7.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K pojmu **konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1 a nasl.

K **väzbe** – pozri vysvetlivky k § 71 a § 72.

K **počítaniu lehôt** – pozri § 63.

K **účelu trestného konania** – pozri vysvetlivky k § 1.

K pojmu **sudca pre prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 3, § 10 ods. 2, ods. 3, § 24.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **prečin** – pozri vysvetlivky k § 10 TZ.

K pojmu **zločin** – pozri vysvetlivky k § 11 ods. 1, ods. 2 TZ.

K pojmu **obzvlášť závažný zločin** – pozri vysvetlivky k § 11 ods. 3 TZ.

K **rozhodnutiu o ďalšom trvaní väzby** – pozri § 72 ods. 1.

K **podaniu obžaloby** – pozri vysvetlivky § 234 ods. 1.

K **podaniu návrhu na schválenie dohody o vine a treste** – pozri vysvetlivky k § 233.

K **rozhodovaniu samosudcu o ďalšom trvaní väzby** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, § 242, § 244 ods. 5.

K **rozhodovaniu senátu o ďalšom trvaní väzby** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, § 244 ods. 5.

K pojmu **skutok** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 15.

K **vzneseniu obvinenia** – pozri § 206 ods. 1 (ods. 4).

K **zmene právnej kvalifikácie skutku ako iný trestný čin** – pozri vysvetlivky k § 206 ods. 6.

K **uzneseniu** – pozri § 176 až § 180.

K súvisiacej problematike časovej pôsobnosti TP a plynutiu väzobných lehôt, pozri vysvetlivky k § 564 ods. 5, ods. 7.

R 57/1992: Pokiaľ sudca pre prípravné konanie rozhodne podľa § 76 ods. 2 TP o návrhu prokurátora na predĺženie väzby jeho zamietnutím, nerozhoduje aj o prepustení obvineného z väzby na slobodu. Obvineného z väzby podľa § 79 ods. 1 prepusti prokurátor. (Upravené znenie).

Ak však sudca pre prípravné konanie v súvislosti s návrhom prokurátora zistí, že dôvody väzby pominuli, rozhodne o prepustení obvineného z väzby na slobodu podľa § 79 ods. 2 TP a už nerozhoduje o návrhu prokurátora, a to ani zamietavým výrokom. Rozhodnutie súdu o prepustení obvineného z väzby podľa § 79 ods. 2 TP je rozhodnutím o väzbe (§ 72 ods. 1), proti ktorému môže prokurátor podať sťažnosť podľa § 83 ods. 1 TP.

Ak súd druhého stupňa rozhodne o tejto sťažnosti skôr, než uplynie zákonná lehota trvania väzby tak, že napadnuté uznesenie zruší, príslušný sudca pre prípravné konanie musí rozhodnúť o pôvodnom návrhu prokurátora na predĺženie väzby, súc viazaný lehotou v § 76 ods. 3 TP. (Upravené znenie).

R 65/1993: V prípadoch, v ktorých dôjde k prepusteniu obvineného z väzby na slobodu preto, lebo väzba z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) a c) TP bola nahradená zložením a prijatím peňažnej záruky podľa § 81 TP, nestráca pôvodné rozhodnutie o väzbe platnosť. V dôsledku toho, ak sa po prepustení obvineného z väzby na slobodu objavia nové okolnosti, ktoré u neho zakladajú dôvody väzby uvedené v § 71 ods. 1 písm. b) TP, prichádza do úvahy rozhodnutie súdu alebo sudcu pre prípravné konanie o zmene (rozšírení) väzobných dôvodov aj o dôvody uvedené v § 71 ods. 1 písm. b) TP. V prípravnom konaní môže tak sudca pre prípravné konanie rozhodnúť len na návrh prokurátora podľa § 79 ods. 2 TP. (Upravené znenie).

R 9/1996: Lehota na podanie návrhu na predĺženie väzby uvedená v § 76 ods. 2 TP je zachovaná len vtedy, ak je návrh doručený sudcovi pre prípravné konanie najneskôr celých pätnásť kalendárnych dní pred skončením príslušnej lehoty trvania väzby. To znamená, že návrh sa musí doručiť sudcovi pre prípravné konanie najneskôr v ten deň, ktorý predchádza dňu, ktorý je pätnástym kalendárnym dňom počítaným späťne od konca lehoty trvania väzby. (Upravené znenie).

R 24/1999: K podmienkam predĺženia lehoty trvania väzby obvineného podľa § 76 ods. 2 TP.

„**Obtiažnosť veci**“ v zmysle uvedeného ustanovenia spočíva v zložitosti, komplikovanosti a tým aj časovej náročnosti náležitého zistenia skutkového stavu veci, v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie (§ 2 ods. 10 TP). So zreteľom na pravidlo „iura novit curia“ (súd pozná právo) preto „obtiažnosť veci“ nebude nikdy spočívať v zložitosti právnej kvalifikácie skutku.

Pod pojmom „**iné závažné dôvody**“ treba rozumieť dôvody spočívajúce mimo procesnej aktivity (činnosti) súdu alebo orgánov činných v trestnom konaní. (pôjde napr. o dlhšiu chorobu sudcu alebo člena senátu, resp. orgánu činného v trestnom konaní, predĺžovanie konania v dôsledku sebaпоškodzovania sa obvineného, jeho opakované neúspešné námietky zaujatosti úradných osôb, neodôvodnené výmeny obhajcov a pod). Medzi tieto dôvody nepatrí nečinnosť alebo liknavé konanie súdu alebo orgánu činného v trestnom konaní, a to ani vtedy, ak sú tieto orgány preťažené, napr. počtom trestných vecí.

Použitie spojky „a“ medzi zákonom ustanovenými dôvodmi, pre ktoré, resp. pre jeden z nich, nebolo možné skončiť trestné stíhanie v lehote šiestich mesiacov trvania väzby a v zákone uvedenu hrozbou pre účel trestného konania, ktorá vyplýva z prepustenia obvineného na slobodu, znamená, že tieto dve podmienky musia byť splnené súčasne. (Upravené znenie).

K § 77

Ods. 1: Ustanovenie upravuje prípady, kedy sa doba neúčasti obvineného na úkonoch trestného konania, nezapočítava do plynutia väzobných lehôt podľa § 76 ods. 6 a ods. 7.

Ide o tieto prípady:

- doba zadržania obvineného v cudzine,
- doba väzby obvineného v cudzine,
- doba úmyselného sebapoškodenia zdravia obvineným,
- doba úmyselného poškodenia zdravia obvineného inou osobou,
- doba existencie inej prekážky úmyselne vyvolanej obvineným, brániacej mu v účasti na úkone trestného konania alebo brániacej v riadnom vykonaní úkonu.

Pod úmyselným spôsobením ujmy na zdraví sa rozumie fyzické poškodenie organizmu obvineného tzv. sebapoškodzovaním alebo konaním inej osoby (spoluväzňa).

Pod úmyselným vyvolaním inej prekážky sa rozumie napr. odmietnutie eskorty, uzaoretie sa v miestnosti, ukrytie sa v objekte, privodenie si opilosti, použitie omamných látok a pod.

Do plynutia väzobných lehôt sa nezapočítava nielen doba, počas ktorej prekážka úmyselne vyvolaná obvineným trvala, ale aj doba, počas ktorej, z dôvodu existencie prekážky, úkon nebolo možné zákonne vykonať.

K pojmu úkon trestného konania – pozri vysvetlivky k § 55.

Ods. 2: Ustanovenie určuje orgán a formu rozhodovania podľa ods. 1.

O nezapočítaní doby neúčasti obvineného na úkonoch trestného konania do lehôt podľa § 76 ods. 6 a ods. 7, **rozhoduje** v konaní pred súdom **predseda senátu** a v prípravnom konaní, **sudca pre prípravné konanie**.

Predseda senátu má právomoc vydať rozhodnutie z **úradnej povinnosti**, bez návrhu prokurátora. Sudca pre prípravné konanie rozhoduje **len na základe návrhu prokurátora**.

Formou rozhodnutia je uznesenie, proti výroku ktorého je prípustná sťažnosť nemalejca odkladný účinok.

K pojmu predseda senátu – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu konanie pred súdom – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1 a nasl.

K pojmu **sudca pre prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 3, § 10 ods. 2, ods. 3, § 24.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K **uzneseniu** – pozri § 176 až § 180.

K **odkladnému účinku sťažnosti** – pozri vysvetlivky k § 185 ods. 6.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje **dĺžku trvania väzby v konaní o dovolaní podľa § 380 ods. 2 a v konaní po povolení obnovy trestného konania podľa § 403.**

Dĺžka trvania väzby v týchto prípadoch sa posudzuje samostatne a nezávisle od väzby v pôvodnom konaní (pozri aj § 380 ods. 3).

R 63/2000: Za úmyselné vyvolanie inej prekážky v zmysle § 77 ods. 1 písm. c) TP nie je možné považovať uplatňovanie procesných oprávnení obvineným v rámci realizácie práva na obhajobu v zmysle článku 50 ods. 3 Ústavy, § 34 TP.

Úmyselným vyvolaním inej prekážky treba rozumieť stav, ktorý obvinený vyvolal konaním, ktoré sa nezakladá na jeho zákonných oprávneniach, v dôsledku čoho došlo k za-bráneniu jeho účasti na úkonoch trestného konania alebo táto prekážka bránila riadnemu vykonaniu úkonu. (Upravené znenie).

K § 78

Ods. 1: Ustanovenie v nadväznosti na § 71 ods. 2 limituje **dĺžku trvania opakovanej väzby obvineného (obžalovaného) v prípravnom konaní alebo v konaní pred súdom, a to lehotou najviac šesť mesiacov.**

Ods. 2: V prípade, **ak v celkovej dobe trvania väzby v prípravnom konaní (pri prečinoch ide o lehotu šesť mesiacov; pri zločinoch o osemnásť mesiacov a pri obzvlášť závažných zločinoch o dvadsaťštyri mesiacov), určenej súčtom lehoty väzby už vykonanej a lehoty väzby podľa ods. 1, nebude prípravné konanie skončené a nastane niektorá z podmienok uvedené v § 76 ods. 2, bude prokurátor povinný podať návrh na predĺženie lehoty trvania väzby obvineného, a to aj opakovane (§ 76 ods. 4) alebo prepustí ho z väzby na slobodu.**

Celková doba trvania väzby v konkrétnej veci v prípravnom konaní a konaní pred súdom nesmie presiahnuť:

- *dvanásť mesiacov, ak sa vedie trestné konanie pre prečin,*
- *tridsaťšesť mesiacov, ak sa vedie trestné konanie pre zločin,*
- *štyridsaťosem mesiacov, ak sa vedie trestné konanie pre obzvlášť závažný zločin.*

Opakovaná väzby je možná aj v prípravnom konaní vedenom pre prečin, avšak lehota jej trvania spolu s lehotou už vykonanej väzby v tomto konaní,

nesmie presiahnuť šesť mesiacov. Inak musí prokurátor rozhodnúť o prepustení obvineného z väzby na slobodu podľa § 79 ods. 1.

Ods. 3: *Návrh na predĺženie opakovanej väzby sa podáva len v prípravnom konaní, a to prokurátorom. Prokurátor je povinný podať návrh sudcovi pre prípravné konanie najneskôr celých pätnásť pracovných dní pred uplynutím šesťmesačnej lehoty opakovanej väzby.*

O predĺžení lehoty trvania opakovanej väzby až do šesť mesiacov, rozhoduje sudca pre prípravné konanie.

Lehotu trvania opakovanej väzby možno predĺžiť aj opakovane, pričom celková doba trvania väzby v konkrétnej veci v prípravnom konaní nesmie presiahnuť osemnásť mesiacov, ak sa vedie konanie pre zločin alebo dvadsať štyri mesiacov, ak sa vedie konanie pre obzvlášť závažný zločin.

Lehota trvania opakovanej väzby v konaní pred súdom môže trvať najviac šesť mesiacov, pričom konkrétna dĺžka tejto lehoty je určená (obmedzovaná) lehotou osemnástich mesiacov v konaní vedenom pre zločin alebo dvadsiatichštyroch mesiacov v konaní vedenom pre obzvlášť závažný zločin. Plynutie tejto lehoty nemožno predĺžiť ani vtedy, ak po jej uplynutí celková doba väzby v konkrétnej veci je kratšia ako osemnásť mesiacov v konaní vedenom pre zločin alebo ako dvadsať štyri mesiacov v konaní vedenom pre obzvlášť závažný zločin.

*K pojmu **prečin** – pozri vysvetlivky k § 10 TZ.*

*K pojmu **zločin** – pozri vysvetlivky k § 11 ods. 1, ods. 2 TZ.*

*K pojmu **obzvlášť závažný zločin** – pozri vysvetlivky k § 11 ods. 3 TZ.*

*K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.*

*K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.*

*K **počítaniu lehôt** – pozri § 63.*

*K pojmu **konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1 a nasl.*

*K pojmu **sudca pre prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 3, § 10 ods. 2, ods. 3, § 24.*

K § 79

Ods. 1: *Ustanovenie upravuje **povinnosť súdu** (samosudcu alebo senátu – pozri § 2 ods. 16) a **prokurátora** v prípravnom konaní **ihneď prepustiť obvineného (obžalovaného) z väzby na slobodu, ak:***

- *pominuli dôvody jeho väzby (zanikli formálne alebo materiálne podmienky väzby – pozri vysvetlivky k § 72 ods. 2),*

- pominul dôvod na ďalšie trvanie jeho väzby (pozri § 76 ods. 5, § 79 ods. 2, ods. 9, § 242, § 244 ods. 5),
- uplynula lehota trvania väzby, uvedená v § 76 ods. 6, ods. 7, § 78.

Súd a prokurátor **rozhodujú o prepustení obvineného z väzby na slobodu uznesením**, ktoré je rozhodnutím o väzbe podľa § 72 ods. 1, § 83 ods. 1.

Prepustenie obvineného z väzby sa koná z úradnej povinnosti.

Ods. 2: Ustanovenie sa vzťahuje na celé trestné stíhanie, okrem vydávacej (extradičnej) väzby (§ 506), a týka sa iba obvineného alebo obžalovaného.

V prípravnom konaní skúma sudca pre prípravné konanie trvanie dôvodov väzby iba pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty jej trvania (§ 76 ods. 2, ods. 3, ods. 4), alebo pri rozhodovaní o návrhu prokurátora o zmenu dôvodov väzby alebo pri rozhodovaní o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby (ods. 3).

O zmene dôvodov väzby v prípravnom konaní rozhoduje bez meškania sudca pre prípravné konanie na základe návrhu prokurátora, ktorý je povinný tento návrh podať po zistení ich zmeny.

Policajt je po zistení, že dôvody väzby obvineného v prípravnom konaní pominuli, povinný podať prokurátorovi podnet na prepustenie obvineného z väzby na slobodu.

Ods. 3: Právo žiadať o prepustenie z väzby na slobodu má iba obvinený alebo obžalovaný.

Za takúto žiadosť sa nepovažuje podanie rodinných príslušníkov (pozri vysvetlivku k § 74 ods. 1) o prepustenie obvineného z väzby na slobodu. V takomto prípade ide o podnet na preskúmanie existencie dôvodov trvania väzby podľa odseku 2.

Prokurátor môže žiadosť obvineného iba vyhovieť alebo túto bez meškania, so spisovým materiálom (§ 72 ods. 4, ods. 5), svojim stanoviskom a návrhom na spôsob rozhodnutia o nej, predložiť sudcovi pre prípravné konanie.

O predložení žiadosti sudcovi pre prípravné konanie, upovedomí obvineného a jeho obhajcu.

Sudca pre prípravné konanie musí o žiadosti obvineného rozhodnúť bez meškania.

Podanie novej žiadosti obvineným, bez uvedenia iných dôvodov, je limitované uplynutím 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia o jeho predchádzajúcej žiadosti.

Ods. 4: Ustanovenie upravuje postup pri rozhodovaní o prepustení obžalovaného z väzby na slobodu v konaní pred súdom.

V konaní pred súdom rozhoduje **o prepustení obžalovaného z väzby na slobodu súd** (samosudca alebo senát – pozri § 2 ods. 16), a to na hlavnom pojednávaní alebo na verejnom zasadnutí po predchádzajúcom výsluchu obžalovaného (pozri § 72 ods. 2).

Predseda senátu môže rozhodnúť o prepustení obžalovaného z väzby na slobodu aj bez konania neverejného zasadnutia a výsluch obžalovaného vtedy, ak prokurátor súhlasil s takým postupom.

K pojmu konanie pred súdom – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1 a nasl.

K pojmu súd – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 4.

K pojmu predseda senátu – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu prokurátor – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu obžalovaný – pozri § 10 ods. 12.

K pojmu prípravné konanie – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K uzneseniu – pozri § 176 až § 180.

K prepusteniu obvineného (obžalovaného) – pozri § 4 ods. 2 ZVV, § 5 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 114/1994 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu väzby v znení neskorších predpisov.

K pojmu trestné stíhanie – pozri § 10 ods. 14.

K dôvodom väzby – pozri vysvetlivky k § 71.

K pojmu sudca pre prípravné konanie – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 3, § 10 ods. 2, ods. 3, § 24.

K pojmu policajt – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1, ods. 8.

K právoplatnosť rozhodnutia – pozri § 184.

K žiadosti – pozri § 62 ods. 1.

K počítaniu lehoty – pozri § 63.

R 17/1990: Žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu (§ 79 ods. 3 TP) podané v rovnakom čase obvineným a v jeho zastúpení aj obhajcom (§ 44 ods. 2 TP), treba považovať za jeden návrh smerujúci k prepusteniu obvineného z väzby na slobodu. (Upravené znenie).

R 8/1993: Z ustanovenia § 79 ods. 3 TP vyplýva, že právo žiadať o prepustenie z väzby na slobodu má iba obvinený. Žiadosť manželky obvineného možno považovať len za podnet na preskúmanie dôvodnosti trvania väzby v zmysle § 79 ods. 2 TP. (Upravené znenie).

R 64/1993: V prípadoch, v ktorých je žiadosť obvineného o prepustenie z väzby na slobodu (§ 79 ods. 3 TP) spojená s ponúknutím peňažnej záruky (§ 81 TP), treba spolu s rozhodovaním o prijatí alebo neprijatí peňažnej záruky rozhodnúť aj o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu, pokiaľ je prijatie peňažnej záruky prípustné. (Upravené znenie).

R 16/1995: Ak súd prvého stupňa zamietne žiadosť obvineného o prepustenie z väzby na slobodu s tým, že dôvody väzby aj naďalej trvajú, avšak neskôr dôjde k jeho prepusteniu na slobodu, súd druhého stupňa na základe sťažnosti obvineného proti skoršiemu zamietaniu

vému uzneseniu, toto rozhodnutie len zruší podľa § 194 ods. 1 TP, pokiaľ o sťažnosti rozhoduje až po prepustení obvineného na slobodu. (Upravené znenie).

K § 80

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **opatrenia, ktorými možno nahradiť väzbu** v prípade, ak sú dané dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c) alebo podľa oboch písmen súčasne.

Ide o fakultatívne ustanovenie, ktoré sa nevzťahuje na dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) a na vydávaciu (extradičnú) väzbu podľa § 506.

Ponuka na prevzatie záruky záujmovým združením občanov alebo dôveryhodnou osobou je prejavom spolupráce týchto subjektov so súdom (samosudcom alebo senátom – § 2 ods. 16) alebo so sudcom pre prípravné konanie v záujme pôsobenia na obvineného, aby sa zdržal konania, ktoré by viedlo k jeho vzatiu do väzby. Preto súd (samosudca alebo senát – § 2 ods. 16) alebo sudca pre prípravné konanie pred rozhodnutím o nahradení väzby zárukou musí skúmať, či záujmové združenie občanov alebo dôveryhodná osoba sú schopné pozitívne ovplyvňovať správanie obvineného tak, aby splnil požiadavky uvedené pod písm. a).

O návrhu záujmového združenia občanov alebo dôveryhodnej osoby na prevzatie záruky za ďalšie správanie obvineného, **rozhoduje súd** (samosudca alebo senát – § 2 ods. 16) alebo sudca pre prípravné konanie v tomto štádiu trestného konania **uznesením**.

Uznesenie **musí** vo výrokovej časti obsahovať konštatovanie, že **záruka** ponúknutá záujmovým združením občanov alebo dôveryhodnou osobou je, vzhľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu, **dostatočná, a preto sa prijíma a zároveň obvinený sa ponecháva na slobode alebo prepúšťa z väzby na slobodu**.

Písomný sľub o vedení riadneho života môže dať iba obvinený.

O písomnom sľube obvineného **rozhoduje súd** (samosudca alebo senát – § 2 ods. 16) alebo sudca pre prípravné konanie v tomto štádiu trestného konania **uznesením**.

Uznesenie **musí** vo výrokovej časti obsahovať konštatovanie, že **sľub** daný obvineným je, vzhľadom na jeho osobu a povahu prejednávaného prípadu, **dostatočný, a preto sa prijíma a zároveň, obvinený sa ponecháva na slobode alebo prepúšťa z väzby na slobodu**.

Účel väzby možno dosiahnuť aj dohľadom nad obvineným, vykonávaným probačným a mediačným úradníkom.

O nahradení väzby obvineného dohľadom, **rozhoduje súd** (samosudca alebo senát – § 2 ods. 16) alebo sudca pre prípravné konanie v tomto štádiu trestného konania **uznesením**.

Uznesenie **musí** vo výrokovej časti obsahovať konštatovanie, že **účel väzby je**, vzhľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu, **možné dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka, a preto sa obvinený ponecháva na slobode alebo prepúšťa z väzby na slobodu**. Rozhodnutie musí tiež obsahovať písomný

pokyn súdu (samosudcu alebo senátu – § 2 ods. 16) alebo sudcu pre prípravné konanie na rozsah probácie.

Nahradenie väzby obvineného zárukou, písomným sľubom alebo dohľadom je zásadne možné pri všetkých trestných činoch. Ak je obvinený trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, nahradenie jeho väzby iným opatrením je možné len vtedy, ak to odôvodňujú výnimočne okolnosti prípadu.

Ods. 2: Ustanovenie určuje rozsah a subjekty oboznámenia v súvislosti s rozhodovaním súdu (samosudcu alebo senátu – § 2 ods. 16) alebo sudcu pre prípravné konanie o nahradení väzby iným zákonným opatrením. K oboznámeniu, ktoré vykoná súd alebo sudca pre prípravné konanie, sa pristúpi iba vtedy, ak je reálny predpoklad prijatia ponúknutej záruky.

Uznesenie súdu (samosudcu alebo senátu – § 2 ods. 16) alebo sudcu pre prípravné konanie o návrhu záujmového združenia občanov alebo dôveryhodnej osoby na prevzatie záruky za ďalšie správanie obvineného, o písomnom sľube obvineného alebo o nahradení väzby obvineného dohľadom, musí obsahovať aj uloženie povinnosti obvinenému oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu pobytu. Rozhodnutie môže obsahovať aj uloženie druhu a rozsahu primeraných povinností a obmedzení, ktoré bude obvinený povinný počas pobytu na slobode splniť a dodržiavať (pozri § 82).

Uznesenie súdu (samosudcu alebo senátu – § 2 ods. 16) alebo sudcu pre prípravné konanie je rozhodnutím o väzbe podľa § 72 ods. 1.

Ods. 3: Odstúpenie od záruky, porušenie písomného sľubu obvineným alebo neplnenie účelu dohľadu, ktorými súd (samosudca alebo senát – § 2 ods. 16) alebo sudca pre prípravné nahradil väzbu obvineného, neznamená, že nastali dôvody väzby.

O vzatí obvineného (ponechaného na slobode) do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 alebo o dodaní obvineného (prepusteného z väzby) na ďalší výkon väzby musí rozhodnúť súd (samosudca alebo senát – § 2 ods. 16), predseda senátu alebo sudca pre prípravné konanie.

Rozhodnutie o vzatí obvineného do väzby vydáva súd z **úradnej povinnosti, bez návrhu prokurátora**, sudca pre prípravné konanie **na návrh prokurátora**.

Nariadenie dodania obvineného na ďalší výkon väzby vydáva predseda senátu v konaní pred súdom alebo sudca pre prípravné konanie z **úradnej povinnosti, bez návrhu prokurátora** (v prípravnom konaní bude podkladom pre nariadenie ďalšieho výkonu väzby obvineného súdom pre prípravné konanie spravidla poďnet prokurátora, oznámenie záujmového združenia občanov alebo dôveryhodnej osoby, alebo oznámenie probačného a mediačného úradníka).

Rozhodnutie o vzatí obvineného do väzby **má formu uznesenia**, dodanie obvineného do väzby **formu opatrenia**.

K dôvodom väzby – pozri vysvetlivky k § 71.

K pojmu **konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1 a nasl.

K pojmu **súd** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 4.

K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu **sudca pre prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 3, § 10 ods. 2, ods. 3, § 24.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K **uzneseniu** – pozri § 176 až § 180.

K pojmu **opatrenie** – pozri vysvetlivky § 10 ods. 18, § 162 ods. 1.

K pojmu **záujmové združenie občanov** – pozri vysvetlivky k § 4 ods. 2.

K pojmu **dôveryhodná osoba** – pozri vysvetlivky k § 4 ods. 3 (touto osobou môže byť rodič mladistvého, vychovávateľ učňa, vedúci športového klubu športovca a pod.).

K **návrhu na prevzatie záruky** – pozri vysvetlivky k § 5 ods. 2, § 62 ods. 1.

K **písomnému sľubu obvineného** – pozri § 62 ods. 1.

K **probácii, dohľadu mediačného a probačného úradníka** – pozri § 2, § 3 ZPaMÚ.

K pojmu **obvinený** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 10, § 33.

K pojmu **trestný čin** – pozri vysvetlivky k § 8, § 10, § 11 ods. 1, ods. 2 TZ.

K pojmu **obzvlášť závažný zločin** – pozri vysvetlivky k § 11 ods. 3 TZ.

R 4/1986: Písomný sľub obvineného musí byť ním aj vlastnoručne podpísaný. Ponuka písomného sľubu spísaná a podpísaná len obhajcom obvineného preto nespĺňa podmienky podľa § 80 ods. 1 písm. b) TP. (Upravené znenie).

R 51/1995: Dôveryhodnou osobou podľa § 80 ods. 1 písm. a) TP nie sú rodičia mladistvého obvineného, ktorí mali s jeho výchovou závažné problémy vyúsťujúce do spáchania trestnej činnosti. (Upravené znenie).

K § 81

Ods. 1: Peňažná záruka je ďalším opatrením, ktorým možno nahradiť väzbu v prípade, ak sú dané dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písmeno a) alebo písmeno c) alebo podľa oboch písmen súčasne.

Pod zložením peňažnej záruky sa rozumie zloženie peňažnej čiastky obvineným alebo inou osobou, o ktorej výške a spôsobe jej zloženia (napríklad v hotovosti v pokladnici súdu alebo na účet súdu) rozhodol súd alebo sudca pre prípravné konanie.

Obvinený musí súhlasíť so zložením peňažnej čiastky ako záruky inou osobou.

Miestom pobytu obvineného sa rozumie miesto, kde sa bude obvinený reálne zdržiavať (nemusi ísť o miesto prihlásenia na trvalý pobyt).

Rozhodnutie o tom, či sa peňažná záruka zložená obvineným alebo s jeho súhlasom inou osobou prijíma, vydáva súd (samosudca alebo senát – § 2 ods. 16) alebo sudca pre prípravné konanie, a to z úradnej povinnosti, bez návrhu prokurátora.

Rozhodnutie súdu a sudcu pre prípravné konanie má formu uznesenia a má povahu rozhodnutia o väzbe podľa § 72 ods. 1.

Rozhodnutím o prijatí peňažnej záruky sa obvinený ponecháva na slobode alebo sa prepustí z väzby na slobodu.

Nahradenie väzby obvineného peňažnou zárukou je zásadne možné pri všetkých trestných činoch. Ak je obvinený trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, nahradenie jeho väzby prijatím peňažnej záruky je možné len vtedy, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu.

Ods. 2: Ustanovenie neurčuje výšku peňažnej záruky, čím sa umožnilo, aby súd alebo sudca pre prípravné konanie výšku záruky prispôbil okolnostiam uvedeným v tomto ustanovení.

Rozhodovanie o peňažnej záruke má dve fázy:

- *v prvej fáze vydá súd (samosudca alebo senát – § 2 ods. 16) alebo sudca pre prípravné konanie uznesenie, ktorým určí výšku záruky a spôsob jej zloženia (v tomto rozhodnutí môže obvinenému uložiť aj druh a rozsah primeraných povinností a obmedzení, ktoré je obvinený povinný splniť a dodržiavať – pozri § 82),*
- *v druhej fáze vydá súd alebo sudca pre prípravné konanie uznesenie o prijatí, neprijatí záruky (pozri ods. 1).*

Zloženie záruky v cudzej mene nie je vylúčené.

Rozhodnutie súdu a sudcu pre prípravné konanie vydané v prvej fáze nemá povahu rozhodnutia o väzbe podľa § 72 ods. 1.

Rozhodnutie súdu a sudcu pre prípravné konanie vydané v druhej fáze má povahu rozhodnutia o väzbe podľa § 72 ods. 1.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje dôvody pre vydanie rozhodnutia o pripadnutí prijatej peňažnej záruky štátu.

K dôvodom uvedeným pod písm. a) – pozri vysvetlivky k § 71 ods. 2 písm. a).

Neoznámenie zmeny pobytu obvineným je dôvodom na pripadnutie peňažnej záruky štátu len vtedy, ak také jeho konanie znemožnilo doručenie predvolania alebo inej písomnosti súdu, prokurátora alebo policajta.

K dôvodom uvedeným pod písm. b) – pozri vysvetlivky k § 71 ods. 2 písm. b).

Zavineným nedostavením sa obvineného na úkon trestného konania (§ 55), ako dôvodu uvedeného pod písm. c), sa rozumie najmä nedostavenie sa bez riadneho a včasné-

ho ospravedlnenia, ktoré má za následok, že úkon nemohol byť vykonaný (napríklad vylúch obvineného, rekonštrukcia, vyšetrovanie duševného stavu).

Pod pokračovaním v trestnej činnosti, ako dôvodom uvedeným pod písm. d), sa v praxi rozumie nielen opakovanie toho istého trestného činu, ale i spáchanie trestného činu tej istej povahy.

K pokusu trestného činu – pozri vysvetlivky k § 14 TZ.

K príprave na zločin – pozri vysvetlivky k § 13 TZ.

Aj nesplnenie primeraných povinností a obmedzení obvineným, ktorých druh a rozsah mu uložil súd alebo sudca pre prípravné konanie v rozhodnutí o určení výšky peňažnej záruky a o spôsobe jej zloženia, je dôvodom pre pripadnutie prijatej peňažnej záruky štátu (písm. e).

Vyhýbanie sa výkonu trestu, ako dôvod uvedený pod písm. f), predpokladá také úmyselné konanie obvineného, ktorým nenastúpil do výkonu trestu odňatia slobody alebo nezaplatil peňažný trest, alebo ktorým konaním výkon týchto trestov zmaril (napríklad spôsobe ním si vážnej ujmy na zdraví, bezdôvodným zanechaním zamestnania).

Rozhodnutie o pripadnutí peňažnej záruky štátu, vydáva súd (samosudca alebo senát – § 2 ods. 16) z **úradnej povinnosti, bez návrhu prokurátora** a sudca pre prípravné konanie, **na návrh prokurátora**.

Ods. 4: Ustanovenie upravuje **alternatívny** (okrem pripadnutia peňažnej záruky štátu) a **zároveň fakultatívny postup** súdu alebo sudcu pre prípravné konanie v prípade vzniku dôvodov uvedených v ods. 3.

Ak vznikne niektorý alebo súčasne viaceré z dôvodov uvedených v ods. 3 písm. a), b), d), **môže súd** (samosudca alebo senát – § 2 ods. 16) a v prípravnom konaní **sudca pre prípravné konanie** rozhodnúť o vzatí obvineného (ponechaného na slobode) do väzby z dôvodov podľa § 71 alebo **predseda senátu a sudca pre prípravné konanie** nariadiť dodanie obvineného (prepusteného z väzby) na ďalší výkon väzby.

Rozhodnutie o vzatí obvineného do väzby vydáva súd z **úradnej povinnosti, bez návrhu prokurátora**, sudca pre prípravné konanie **na návrh prokurátora**.

Nariadenie dodania obvineného na ďalší výkon väzby vydáva predseda senátu v konaní pred súdom alebo sudca pre prípravné konanie z **úradnej povinnosti, bez návrhu prokurátora** (v prípravnom konaní bude podkladom pre nariadenie ďalšieho výkonu väzby obvineného sudcom pre prípravné konanie spravidla podnet prokurátora, oznámenie záujmového združenia občanov alebo dôveryhodnej osoby, alebo oznámenie probačného a mediačného úradníka).

Rozhodnutie o vzatí obvineného do väzby **má formu uznesenia**, dodanie obvineného do väzby **formu opatrenia**.

Ods. 5: **Zrušiť peňažnú záruku možno vtedy, ak pominú alebo sa zmenili dôvody, ktoré viedli k jej prijatiu**. Preto dôvody trvania peňažnej záruky treba skúmať v prie-

behu trestného konania ako dôvody väzby. Dôvody trvania peňažnej záruky skúma súd alebo sudca pre prípravné konanie **na návrh prokurátora alebo obvineného alebo inej osoby** (ktorá záruku zložila), **alebo aj bez takého návrhu.**

Rozhodnutie o zrušení peňažnej záruky, ak pominuli dôvody, ktoré viedli k jej prijatiu, nemusí vydať ten istý súd alebo sudca pre prípravné konanie, ktorý o jej prijatí rozhodol, ale v závislosti od štádia trestného konania, v ktorom sa preskúmava jej dôvodnosť, aj iný príslušný súd (vo vykonávacom konaní – pozri § 406 a nasl).

Ods. 6: Proti rozhodnutiu o pripadnutí peňažnej záruky štátu, vydanému súdom (samosúdom alebo senátom – § 2 ods. 16) alebo sudcom pre prípravné konanie, je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

K pojmu **sťažnosť** – pozri vysvetlivky k § 185 a nasl.

K **odkladnému účinku sťažnosti** – pozri § 185 ods. 6.

K **dôvodom väzby** – pozri vysvetlivky k § 71.

K pojmu **konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1 a nasl.

K pojmu **súd** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 4.

K pojmu **sudca pre prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 3, § 10 ods. 2, ods. 3, § 24.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K pojmu **obvinený** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 10, § 33.

K **uzneseniu** – pozri § 176 až § 180.

K pojmu **trestný čin** – pozri vysvetlivky k § 8, § 10, § 11 ods. 1, ods. 2 TZ.

K pojmu **obzvlášť závažný zločin** – pozri vysvetlivky k § 11 ods. 3 TZ.

K pojmu **miesto pobytu** – pozri aj § 5, § 8 zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov SR a registri obyvateľov SR v znení neskorších predpisov.

K **dôvodom väzby** – pozri vysvetlivky k § 71.

K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **opatrenie** – pozri vysvetlivky § 10 ods. 18, § 162 ods. 1.

R 54/1991: Súd, ktorý prijme podľa § 81 ods. 1 TP peňažnú záruku a na tomto základe rozhodne o prepustení obvineného z väzby, nemôže pred rozhodnutím súdu druhého stupňa o sťažnosti prokurátora proti tomuto rozhodnutiu znovu rozhodnúť o prepustení obvineného z väzby len s ohľadom na už skôr prijatú peňažnú záruku. (Upravené znenie).

R 55/1991: Základným hľadiskom, ktoré je potrebné vziať do úvahy pri rozhodovaní o prijatí peňažnej záruky po určení jej výšky a spôsoby zloženia podľa § 81 ods. 1, ods. 2 TP

je otázka, či a aká peňažná záruka dostatočne odstráni odôvodnenú obavu, že obvinený ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stihaniu alebo trestu – § 71 ods. 1 písm. a) TP. (Upravené znenie).

R 4/1993: Prijatie peňažnej záruky prichádza do úvahy len vtedy, ak sú dané dôvody väzby uvedené v § 71 ods. 1 písm. a) alebo c) TP. Pokiaľ by sudca pri rozhodovaní o ponuke peňažnej záruky zistil, že dôvody väzby nie sú vôbec dané, musel by obvineného prepustiť na slobodu podľa § 79 ods. 2 TP, bez ohľadu na ponúknutú záruku, pokiaľ je obvinený vo väzbe. (Upravené znenie).

R 5/1993: Súhlas dospelého obvineného so zložením peňažnej záruky inou osobou v zmysle § 81 ods. 1 TP nemôže nahradiť stanovisko jeho obhajcu, ak z neho nevyplýva, že ho obvinený k takému vyjadreniu alebo súhlasu výslovne vopred nespľnomocnil. (Upravené znenie).

K § 82

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **demonštratívny výpočet primeraných obmedzení a povinností**, z ktorých jedno alebo viaceré súčasne môže uložiť súd (samosudca alebo senát – § 2 ods. 16) alebo sudca pre prípravné konanie v rozhodnutí vydanom podľa § 80 alebo § 81 [Pozri ods. 1, ods. 2 § 80, ods. 2 písm. a) § 81].

Ods. 2: **Porušenie obmedzení alebo nesplnenie povinností uvedených v ods. 1 obvineným je vždy dôvodom pre:**

- rozhodnutie súdu alebo sudcu pre prípravné konanie podľa § 81 ods. 3 písm. e) a
- rozhodnutie súdu alebo sudcu pre prípravné konanie o väzbe obvineného podľa § 80 ods. 3, § 81 ods. 4.

Rozhodnutia vydáva súd (samosudca alebo senát – § 2 ods. 16) z **úradnej povinnosti, alebo na návrh probačného a mediačného úradníka, sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora**. Proti rozhodnutiam, ktoré majú formu uznesení, je prípustná sťažnosť.

O procesných dôsledkoch porušenia obmedzení alebo nesplnenia povinností musí byť obvinený poučený. Súd a sudca pre prípravné konanie túto povinnosť splnia spravidla v rozhodnutiach vydaných podľa § 80 ods. 1, ods. 2 alebo § 81 ods. 2 písm. a).

Ods. 3: Ustanovenie upravuje **postup pri zmene alebo zrušení povinností alebo obmedzení** uložených obvinenému.

Rozhodnutie o zmene alebo o zrušení uložených povinností alebo obmedzení, vydáva súd (samosudca alebo senát – § 2 ods. 16) **alebo sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora, obvineného alebo mediačného a probačného úradníka**. **V konaní pred súdom, súd rozhoduje aj bez takého návrhu.**

Rozhodnutie, ktoré nie je rozhodnutím o väzbe podľa § 72 ods. 1, má formu **uznesenia**. Sťažnosť proti jeho výroku **nie je** prípustná (pozri § 185 ods. 2).

Ods. 4: Rozhodnutie podľa ods. 1 musí obsahovať aj písomný pokyn súdu (samosudcu alebo senátu – § 2 ods. 16) alebo sudcu pre prípravné konanie na rozsah probácie vykonávajúcej mediáčnym a probačným úradníkom podľa ZPaMÚ.

K pojmu **súd** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 4.

K pojmu **sudca pre prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 3, § 10 ods. 2, ods. 3, § 24.

K pojmu **mediáčny a probačný úradník** – pozri § 1, § 2, § 3 ZPaMÚ.

K **uzneseniu** – pozri § 176 až § 180.

K pojmu **sťažnosť** – pozri vysvetlivky k § 185 a nasl.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K pojmu **obvinený** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 10, § 33.

K § 83

Ods. 1: Ustanovenie určuje, že proti rozhodnutiu o väzbe (pozri § 72 ods. 1) je zásadne prípustná sťažnosť. Sťažnosť **nie je prípustná**, ak TP neustanovuje inak [pozri § 194 ods. 1 písm. b)], proti takému rozhodnutiu vydanému odvolacím súdom alebo dovolacím súdom.

Rozhodnutie o vydávacej (extradičnej) väzbe (§ 506 až § 507), nie je síce rozhodnutím o väzbe podľa § 72 ods. 1, ale napriek tomu je proti nemu prípustná sťažnosť (pozri § 508 ods. 1).

K pojmu **odvolací súd** – pozri vysvetlivky k § 315.

K pojmu **dovolací súd** – pozri vysvetlivky k § 377.

Ods. 2: Ak sudca rozhodne o nezatí obvineného do väzby, rozhodne tak uznesením (§ 72 ods. 3), proti ktorému je prípustná sťažnosť prokurátora ihneď po vyhlásení rozhodnutia.

Postup po podaní sťažnosti prokurátorom proti uzneseniu o nezatí obvineného do väzby je upravený v § 190 ods. 3.

K rozhodnutiu nadriadeného súdu o sťažnosti prokurátora podanej podľa § 83 ods. 2, pozri § 192 ods. 3, § 194 ods. 1 písm. b), § 194 ods. 7, § 292 ods. 2, ods. 4 časť prvej vety za bodkočiarkou.

Ods. 3: Toto ustanovenie určuje osobu, ktorej sťažnosť proti rozhodnutiu o prepustení obvineného z väzby alebo proti rozhodnutiu o nepredĺžení lehoty trvania väzby obvineného (teda proti rozhodnutiu o väzbe podľa § 72 ods. 1), má odkladný účinok. Zároveň ustanovuje podmienky, ktoré musia byť splnené, aby sťažnosť prokurátora takýto účinok mala.

Sťažnosť nie je prípustná proti rozhodnutiu o prepustení obvineného z väzby po vyhlásení oslobodzujúceho rozsudku.

K odkladnému účinku sťažnosti – pozri § 185 ods. 6.

K oslobodzujúcemu rozsudku – pozri § 163, § 165 ods. 2, § 168, § 284 ods. 1, § 285.

R 16/1991: *V prípade rozhodovania o sťažnosti obvineného proti rozhodnutiu o väzbe nie je súd oprávnený skúmať otázky súvisiace so spôsobom výkonu väzby. Zdravotný stav obvineného, pokiaľ nemá priamo vplyv na existenciu väzobných dôvodov, nie je hľadiskom, na ktoré by sa malo prizerať pri tomto rozhodovaní.*

K § 84

Ods. 1: *Ustanovenie upravuje postup pri rozhodovaní o dôvodoch, obsahu a trvaní nevyhnutných obmedzení obvineného vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený v inej trestnej veci, ak sa proti nemu vedie trestné stíhanie a ak je daný niektorý z dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1.*

Nevyhnutnými obmedzeniami sú najmä odlúčenie spolupáchateľov trestného činu, cenzúra korešpondencie, povoľovanie návštev, nezaradenie do práce (porovnaj § 10 ods. 2 ZVTOS).

Rozhodnutie súdu (samosudcu alebo senátu – § 2 ods. 16) alebo sudcu pre prípravné konanie má formu uznesenia a je proti nemu prípustná sťažnosť (ods. 3).

K dôvodom väzby – pozri vysvetlivky k § 71.

K pojmu konanie pred súdom – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1 a nasl.

K pojmu súd – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 4.

K pojmu sudca pre prípravné konanie – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 3, § 10 ods. 2, ods. 3, § 24.

K pojmu prokurátor – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu prípravné konanie – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K pojmu odsúdený – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 13.

K uzneseniu – pozri § 176 až § 180.

K výkonu trestu odňatia slobody – pozri ZVTOS.

K pojmu trestné stíhanie – pozri § 10 ods. 14.

Ods. 2: *Rozsah nevyhnutných obmedzení môže byť svojou závažnosťou najviac na úrovni obmedzení, ktorým by bol obvinený podrobený, ak by bol vo väzbe (pozri ZVV a vyhlášku Ministerstva spravodlivosti SR č. 114/1994 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu väzby v znení neskorších predpisov).*

R 7/1993: *Proti rozhodnutiu súdu, ktorým podľa § 84 ods. 1 TP došlo na návrh prokurátora k predĺženiu trvania obmedzení vo výkone trestu odňatia slobody, je sťažnosť prípustná. (Upravené znenie).*

K § 85

Ods. 1: Ustanovenie je ďalším **zaisťovacím opatrením v trestnom konaní**, ktoré od zadržania obvineného podľa § 86 sa odlišuje tým, že sa vzťahuje **na osobu podozrivú** zo spáchania trestného činu, ktorej zadržanie policajtom **v prípravnom konaní alebo v štádiu trestného konania pred začatím trestného stíhania** je možné vykonať **len na základe predchádzajúceho súhlasu** prokurátora.

Súhlas prokurátora má formu písomného alebo ústneho (telefonického) opatrenia.

Zadržanie podozrivého je zaisťovacím úkonom, ktorým sa podľa § 199 ods. 1 tretia veta začína trestné stíhanie.

Bez súhlasu prokurátora môže policajt zadržať podozrivú osobu len výnimočne, a to za súčasného splnenia týchto zákonných podmienok:

- a) **ide o neodkladnú vec** (z dôkazného a časového hľadiska) a
- b) **súhlas prokurátora nemožno vopred dosiahnuť.**

Osobou pristihnutou pri čine je nielen osoba pristihnutá v okamihu páchania činu.

Osobou zastihnutou na úteku je osoba, ktorá ihneď po čine ušla, bola prenasledovaná a dostihnutá.

Ods. 2: Toto ustanovenie umožňuje kýmkoľvek (policajt postupuje podľa ods. 1) obmedziť osobnú slobodu **osoby pristihnutej pri trestnom čine alebo bezprostredne po ňom, ak je to potrebné na zistenie jej totožnosti, na zabránenie úteku alebo na zaistenie dôkazov.**

Obmedzenie osobnej slobody **nie je viazané na vznesenie obvinenia, na existenciu dôvodov väzby.**

Doba od pristihnutia osoby pri trestnom čine alebo bezprostredne po ňom do doby odovzdania príslušnému orgánu (**útvár PZ, najbližší útvár ozbrojených síl, správca vojenskej posádky alebo policajt**), sa do lehoty 48 hodín (ods. 4) nezapočítava.

Obmedzenie osobnej slobody môže spočívať napr. v uzamknutí páchatela v miestnosti, v spútaní a pod. (porovnaj § 19 ZPZ).

Osoba, ktorá obmedzila osobnú slobodu osoby pri trestnom čine alebo bezprostredne po ňom, **je oprávnená vykonať bežné prehliadnutie** takej osoby za účelom presvedčenia sa o neexistencii zbrane alebo inej veci použiteľnej na ohrozenie života alebo zdravia. **Nejde o osobnú prehliadku podľa § 99 ods. 3, ods. 4.**

Ods. 3: Zadržať osobu uvedenú v odseku 1 alebo 2 môže **iba policajt.**

Prevziať osobu pristihnutú pri trestnom čine môže aj iný orgán (pozri ods. 2).

Zápisnica o zadržaní podozrivého musí obsahovať:

- miesto zadržania podozrivého,

- čas zadržania podozrivého (v prípade obmedzenia osobnej slobody osoby pristihnutej pri trestnom čine alebo bezprostredne po ňom, aj čas jej prevzatia policajtom),
- dôvody zadržania,
- okolnosti zadržania a
- osobné údaje zadržanej osoby.

Zápisnicu o zadržaní osoby je **policajt povinný** bez meškania doručiť prokurátorovi.

Ods. 4: Ustanovenie upravuje **postup policajta po zadržaní podozrivého**.

Po vznesení obvinenia zadržanému podozrivému (na základe jeho výpovede podľa ods. 5 a iných existujúcich dôkazov) **sa táto osoba musí vypočuť aj ako obvinený podľa § 120 a nasl.**

Lehota 48 hodín sa počíta od okamihu zadržania podozrivého policajtom a v prípade podľa ods. 2 **od okamihu** prevzatia podozrivého, ktorého sloboda bola obmedzená, policajtom. V tejto lehote musí byť zadržaná osoba (**podozrivý alebo obvinený**) prepustená na slobodu alebo prokurátor musí podať sudcovi pre prípravné konanie návrh na vzatie zadržaného obvineného do väzby (k faktickému odovzdaniu a prevzatíu zadržanej osoby sudcom pre prípravné konanie podľa § 87 ods. 2 môže dôjsť aj neskôr, a to podľa jeho rozhodnutia vo forme opatrenia, ktoré sa doručí policajtovi vykonávajúcemu ochranu cely policajného zaistenia).

Prepustenie zadržanej osoby sa vykoná formou opatrenia.

Ods. 5: Z ustanovenia vyplýva, že zadržaný podozrivý má rovnaké zákonné práva ako obvinený s výnimkou práva nazerania do spisov podľa § 69 a práva na ustanovenie obhajcu podľa § 40.

Ods. 6: Ustanovenie umožňuje zadržanému podozrivému zvoliť si obhajcu aj pred vznesením obvinenia (§ 206 ods. 1) a radí sa s ním v priebehu zadržania bez prítomnosti tretej osoby.

Obhajca má právo, na žiadosť zadržanej osoby (podozrivého alebo obvineného), byť prítomný pri jej vypočúvaní. Ak obhajca nebol v lehote 48 hodín dosiahnuteľný, policajt môže vykonať výsluch zadržanej osoby aj bez prítomnosti obhajcu. Nedosiahnuteľnosť obhajcu musí byť zistiteľná zo spisového materiálu.

Zadržaná osoba (**podozrivý alebo obvinený**) má právo nevypovedať (§ 34).

K pojmu **podozrivý** – pozri vysvetlivky k § 33.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **policajt** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1, ods. 8.

K pojmu **trestné konanie v štádiu pred začatím trestného stíhania** – pozri vysvetlivky k § 196 až § 198.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K pojmu **opatrenie** – pozri vysvetlivky § 10 ods. 18, § 162 ods. 1.

K **dôvodom väzby** – pozri vysvetlivky k § 71.

K **vzneseniu obvinenia** – pozri § 206 ods. 1 (ods. 4).

K pojmu **útvár PZ** – pozri § 4 ZPZ.

K pojmu **útvár ozbrojených síl** – pozri § 11 zákona číslo 320/2002 Z. z. o brannej povinnosti v znení neskorších predpisov.

Pod pojmom **správca posádky sa rozumie** osoba vykonávajúca služobný pomer v ozbrojených silách vo forme profesionálnej služby, ktorá riadi, kontroluje a zodpovedá za činnosť vojakov vo vojenských útvaroch nachádzajúcich sa v jednom územnom obvode.

K **zápisnici o zadržaní podozrivého** – pozri aj § 58 ods. 1, ods. 2.

K **počítaniu lehoty** – pozri § 63 ods. 1, ods. 2.

K pojmu **obvinený** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 10, § 33.

K **cele policajného zaistenia** – pozri § 42 až § 49 ZPZ.

R 23/1973: Prepustenie zadržanej osoby na slobodu podľa ods. 4 nie je rozhodnutím o väzbe (§ 72 ods. 1), preto sa vykoná opatrením, proti ktorému sťažnosť nie je prípustná. (Upravené znenie).

K § 86

Ods. 1: Zadržanie je krátkodobé opatrenie spojené s obmedzením osobnej slobody obvineného za účelom posúdenia existencie dôvodov jeho väzby podľa § 71.

Podľa tohto ustanovenia možno zadržať **iba** osobu, ktorej bolo vznesené obvinenie. Zadržanie môže v **prípravnom konaní** vykonať **iba** policajt alebo prokurátor [§ 230 ods. 2 písm. c)].

Zákonnými podmienkami pre zadržanie obvineného sú:

- existencia niektorého z dôvodov väzby podľa § 71 a
- absencia rozhodnutia sudcu pre prípravné konanie o väzbe obvineného, pre neodkladnosť veci,

Neodkladnosť veci nastáva najmä vtedy, ak pri vypočúvaní obvineného boli zistené dôvody jeho väzby alebo keď obvinený bol zastihnutý na úteku.

Zadržanie obvineného má formu opatrenia, proti ktorému sťažnosť nie je prípustná.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **policajt** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1, ods. 8.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K pojmu **opatrenie** – pozri vysvetlivky § 10 ods. 18, § 162 ods. 1.

K **dôvodom väzby** – pozri vysvetlivky k § 71.

K rozhodnutiu o vzatí do väzby – pozri § 72 ods. 1, ods. 2.

R 39/1979: Dôvod povinnej obhajoby uvedený v § 37 ods. 1 písm. a) TP, a to že obvinený je v prípravnom konaní vo väzbe, vzniká až vzatím obvineného do väzby (§ 72 TP), nie už zadržaním obvineného (§ 86 TP), prípadne vznesením obvinenia podozrivému, ktorý bol zadržaný podľa § 85 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

K § 87

Ods. 1: Prokurátor je podľa tohto ustanovenia oprávnený v prípravnom konaní **nariaďiť** prepustenie zadržanej osoby (**obvineného**) na slobodu, alebo **povinný odovzdať** takú osobu v lehote do 48 hodín od zadržania alebo prevzatia (§ 85 ods. 2) sudcovi pre prípravné konanie s návrhom na vzatie do väzby.

Podkladom pre rozhodnutie prokurátora je materiál, ktorý mu predložil policajt alebo opätovný výsluch zadržaného obvineného.

Nariadenie prokurátora prepustiť zadržaného obvineného má formu opatrenia.

Opätovným výsluchom sa rozumie úkon vykonaný prokurátorom po tom, ako mu policajt predložil rovnopis zápisnice o zadržaní osoby (**podozrivého alebo obvineného**) a ďalší spisový materiál podľa § 85 ods. 4 tretia veta alebo § 86 tretia veta.

Lehota 48 hodín sa počíta **od** okamihu zadržania **podozrivého alebo obvineného** alebo **od** prevzatia podozrivého policajtom **do** okamihu odovzdania zadržaného obvineného sudcovi pre prípravné konanie s návrhom na jeho vzatie do väzby.

Pre koniec lehoty nie je rozhodujúce, či prípadne na deň pracovného pokoja alebo pracovného voľna, alebo na štátny sviatok alebo sviatok, ktorý je dňom pracovného pokoja, prípadne na noc.

Odovzdaním zadržanej osoby súdu sa rozumie odovzdanie celého získaného spisového materiálu (pozri aj § 72 ods. 4, ods. 5) s návrhom na vzatie do väzby s údajom, kde sa zadržaná osoba nachádza.

Ods. 2: Upovedomenie ustanoveného alebo zvoleného obhajcu (ak je dosiahnuteľný a o jeho účasť na úkone požiadal obvinený) a prokurátora sa pre krátkosť času môže uskutočniť telefonicky, telefaxom a pod. Ich účasť na výsluchu zadržaného obvineného **nie** je obligatórna.

Ak sa však prokurátor nezúčastnil na výsluchu zadržaného obvineného a sudca pre prípravné konanie rozhodol o jeho nevzatí do väzby, sťažnosť podanú prokurátorom proti takému rozhodnutiu (teda nie ihneď po jeho vyhlásení) by musel nadriadený súd zamietnuť podľa § 193 ods. 1 písm. b) ako oneskorene podanú.

O zadržanom obvinenom rozhoduje **sudca pre prípravné konanie** na podklade návrhu prokurátora na vzatie obvineného do väzby a spisového materiálu.

Sudca pre prípravné konanie **rozhoduje** týmto spôsobom:

- **uznesením** prepustí zadržaného obvineného na slobodu, ak uplynula lehota 48 hodín od zadržania alebo prevzatia osoby (§ 85 ods. 2) do jej odovzdania sudcovi s návrhom prokurátora na vzatie do väzby, alebo ak uplynula lehota 48 hodín, resp. 72 hodín (pri obzvlášť závažných zločinoch) od doručenia návrhu prokurátora na vzatie obvineného do väzby, bez rozhodnutia o tomto návrhu,
- **uznesením** zoberie zadržaného obvineného do väzby,
- **uznesením** nezoberie zadržaného obvineného do väzby a prepustí ho zo zadržania.

Sudca pre prípravné konanie **musí rozhodnúť** vždy **po** predchádzajúcom výsluchu zadržaného obvineného **a v lehote do** 48 hodín, resp. **do** 72 hodín, ak ide je obvinený trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, od doručenia návrhu prokurátora na vzatie obvineného do väzby.

K **uzneseniu o väzbe** – pozri vysvetlivky k § 72 ods. 1, ods. 2, ods. 3.

K pojmu **obzvlášť závažný zločin** – pozri vysvetlivky k § 11 ods. 3 TZ.

K **počítaniu lehôt** – pozri § 63 ods. 1, ods. 2.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – § 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **policajt** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1, ods. 8.

K pojmu **sudca pre prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 3, § 10 ods. 2, ods. 3, § 24.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K pojmu **opatrenie** – pozri vysvetlivky § 10 ods. 18, § 162 ods. 1.

K pojmu **podozrivý** – pozri vysvetlivky k § 33.

K pojmu **obvinený** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 10, § 33.

K **osobitnému postupu prokurátora pri rozhodovaní o zadržanej osobe** – pozri vysvetlivky k § 204.

K § 88

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **záonné podmienky pre obmedzenie osobnej slobody a predvedenie svedka.**

Zákonnými podmienkami pre zabezpečenie prítomnosti svedka na výsluchu **sú:**

- existencia trestného konania pred súdom,
- neospravedlnené nedostavenie sa svedka na úkon, na ktorý bol riadne predvolaný,
- neúspešné predvedenie svedka a
- nemožnosť zabezpečenia prítomnosti svedka na úkone iným zákonným spôsobom.

O zabezpečení svedka na výsluch **rozhoduje súd** (senát alebo samosudca – § 2 ods. 16) **uznesením, v ktorom nariadi** obmedzenie jeho osobnej slobody a predvedenie. Súd uvedie

uznesenie v plnom znení do zápisnice o úkone a o jeho obsahu oboznámi svedka pri jeho výsluchu.

Predvedenie svedka vykonáva príslušník PZ alebo príslušník vojenskej polície.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **dôvod a účel zabezpečenia prítomnosti svedka na výsluchu**, ktoré zisťuje predseda senátu na základe vyjadrenia strany trestného konania, navrhujúcej úkon, na skutočnosti a otázky tvoriace predmet výsluchu svedka.

Ods. 3: Obmedzenie osobnej slobody svedka je časovo obmedzené **na dobu nevyhnutnú pre vykonanie jeho výsluchu**.

Táto doba môže trvať **najviac 72 hodín** a začína plynúť **od vydania rozhodnutia**.

V rámci tejto doby **musí byť svedok predvedený** príslušníkom PZ alebo príslušníkom vojenskej polície. Na predvedenie je ustanovených 24 hodín.

Po predvedení, vykoná predseda senátu výsluch svedka, ktorý úkon **nesmie trvať dlhšie ako 48 hodín**. Predseda senátu počas úkonu, o konaní ktorého upovedomí prokurátora a obvineného (alebo jeho obhajcu), oboznámi svedka o obsahu rozhodnutia podľa ods. 1. Po výsluchu predseda senátu doručí svedkovi predvolanie na súdne konanie alebo vyžiada za tým účelom od svedka adresu na zaslanie predvolania.

Ods. 4: **Opakované obmedzenie osobnej slobody svedka a jeho predvedenie na výsluch je vylúčené**.

Ak sa svedok opätovne nedostaví na súdne konanie, môže predseda senátu vykonať dôkaz prečítaním zápisnice o jeho výpovedi, a to aj bez podmienok v § 263.

Takýto postup bude zákonný len vtedy, ak predseda senátu upovedomil prokurátora a obvineného (alebo jeho obhajcu) o úkone. Bez upovedomenia strán trestného konania bude dôkaz vykonaný zákonne, ak nebolo možné upovedomenie zabezpečiť.

Ods. 5: Výsluch svedka, ktorého osobná sloboda bola obmedzená a bol príslušným orgánom predvedený, **môže namiesto predsedu senátu, ktorý nariadil takýto postup, vykonať aj iný sudca toho istého súdu**.

Sudca je povinný po predvedení svedka vykonať jeho výsluch, a to v rámci lehoty **48 hodín**. Sudca počas úkonu, o konaní ktorého upovedomí prokurátora a obvineného (alebo jeho obhajcu), oboznámi svedka o obsahu rozhodnutia predsedu senátu podľa ods. 1. Po výsluchu doručí svedkovi predvolanie na súdne konanie alebo vyžiada za tým účelom od svedka adresu na zaslanie predvolania predsedom senátu.

Dôkaz prečítaním zápisnice o výpovedi svedka vykoná už predseda senátu ako zákonný sudca.

Zákonný sudcom je sudca vykonávajúci funkciu na určitom súde, ktorý na základe rozvrhu práce je učeníy a príslušný na konanie a rozhodnutie vo veci.

Ods. 6: **Proti rozhodnutiu súdu** (senátu alebo samosudcu – § 2 ods. 16) **o nariadení obmedzenia osobnej slobody a predvedenia svedka, je prípustná sťažnosť, ktorá nemá odkladný účinok**.

K pojmu *sťažnosť* – pozri vysvetlivky k § 185 a nasl.

K *odkladnému účinku sťažnosti* – pozri § 184 ods. 2, § 185 ods. 6.

K pojmu *konanie pred súdom* – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1 a nasl.

K pojmu *súd* – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 4.

K pojmu *predseda senátu* – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu *svedok* – pozri vysvetlivky k § 127.

K pojmu *úkon trestného konania* – pozri vysvetlivky k § 55.

K *výsluchu svedka* – pozri § 127 až § 140.

K *uzneseniu* – pozri § 176 až § 180.

K pojmu *príslušník PZ* – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 8 písm. b).

K pojmu *príslušník vojenskej polície* – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 8 písm. c).

K *počítaniu lehôt* – pozri § 63 ods. 1, ods. 2.

K pojmu *dôkaz* – pozri § 119 ods. 2.

K pojmu *strana trestného konania* – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 10.

K *postupu pri čítaní zápisnice o výpovedi svedka* – pozri § 263.

K § 89

Ods. 1: Povinnosť predložiť alebo v prípade potreby vydať vec dôležitú pre trestné konanie sa týka každej osoby, ktorá má vec momentálne pri sebe, bez ohľadu na jej vzťah k veci (vlastník, držiteľ, nálezca, páchatel' a pod.), pričom sa predpokladá jej dobrovoľná súčinnosť.

Vecou dôležitou pre trestné konanie sú najmä vecné dôkazy, listinné dôkazy, zvukové, obrazové alebo obrazovo-zvukové záznamy podľa § 153 a veci, ohľadne ktorých môže byť uložený trest prepadnutia veci podľa 60 TZ alebo uložené zhabanie veci podľa § 83 TZ.

Iným následkom nevyhovenia výzvy môže byť uloženie poriadkovej pokuty podľa § 70.

K pojmu *trestné konanie* – pozri vysvetlivky k pozri § 10 ods. 14.

K *odňatiu veci* – pozri vysvetlivky k § 91.

K pojmu *policajt* – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1, ods. 8.

K pojmu *prokurátor* – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu *súd* – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 4.

Ods. 2: Ide o výnimku z ustanovenia odseku 1.

K pojmu *listina* – pozri § 153.

K *zákazu vypočúvania* – pozri § 129.

K oslobodeniu od povinnosti zachovať vec v tajnosti – pozri § 129 ods. 1.

K oslobodeniu od povinnosti mlčanlivosti – pozri § 129 ods. 2.

Ods. 3: Výzva na vydanie veci alebo na predloženie veci môže byť ústna alebo písomná.

Ústna výzva sa vždy poznamenáva do zápisnice o vykonaní úkonu. Ústna výzva môže byť súčasťou aj zápisnice o vykonaní iného úkonu, napr. zápisnice o vypočúvaní, zápisnice o vykonaní domovej prehliadky a pod. Písomná výzva môže byť súčasťou aj inej písomnosti, napr. predvolania obvineného a pod.

Výzva na vydanie veci nie je rozhodnutím, preto sa nerobí uznesením. Výzva má vždy formu opatrenia.

K pojmu **opatrenie** – pozri vysvetlivky § 10 ods. 18, § 162 ods. 1.

R 50/1977-II: Osoba, ktorá uplatnila vlastnícke právo k veciam vydaným podľa § 89 TP alebo odňatým podľa § 91 TP, je osobou oprávnenou podať sťažnosť proti rozhodnutiu o vrátení alebo vydaní veci podľa § 97 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

R 49/1944: V konaní podľa § 97 ods. 1 TP možno k právu inej osoby na vec prizerať len vtedy, ak iná osoba právo na vec uplatňuje. Ak tomu tak nie je, vráti sa vec tomu, kto ju vydal, resp. tomu, komu bola odňatá bez toho, aby sa skúmala otázka, či je táto osoba vlastníkom veci. Uplatnenie nároku na náhradu škody podľa § 46 ods. 3 TP nemožno považovať za uplatnenie práva na vec v zmysle § 97 ods. 1, druhá veta TP. (Upravené znenie).

R 20/2002: Predseda senátu alebo v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt môže podľa § 97 ods. 1, proá vety TP vrátiť oprávnenému len vec, ktorá bola vydaná (§ 89 TP) alebo odňatá (§ 91 TP) alebo prevzatá (§ 92 TP) v rámci trestného konania. (Upravené znenie).

K § 90

Zákonná úprava reaguje na Dohovor RE o počítačovej kriminalite, ktorý bol prijatý členskými štátmi RE 23. novembra 2001 v Budapešti.

Ustanovenie umožňuje vydať príkaz na uchovanie, vyhotovenie a ponechanie si kópie počítačových údajov vrátane prevádzkových údajov, na ich vydanie pre účely trestného konania, alebo na znemožnenie prístupu k takým údajom.

Príkaz na uchovanie a vydanie počítačových údajov môže vydať predseda senátu a pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor, najviac na 90 dní, pričom sa v ňom môže povinnej osobe uložiť povinnosť zachovať v tajnosti opatrenia uvedené v príkaze.

Príkaz na zrušenie uchovávaní počítačových údajov vrátane prevádzkových údajov vydá predseda senátu a pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor bez meškania, ak uchovávanie takýchto údajov na účely trestného konania už nie je potrebné.

Príkaz na uchovanie a vydanie počítačových dát, ak sú potrebné na účely trestného konania, je možné vydať opätovne. Údaje vydá povinná osoba (§ 90 ods. 1 TP) tomu, kto vydal príkaz na uchovanie a vydanie počítačových údajov.

***Povinnou osobou je** osoba, v ktorej držbe alebo pod kontrolou ktorej sa nachádzajú počítačové údaje vrátane prevádzkových údajov, ktoré boli uložené prostredníctvom počítačového systému, alebo poskytovateľ takých služieb.*

*K pojmu **trestné konanie** – pozri vysvetlivky k pozri § 10 ods. 14.*

*K pojmu **trestné konanie v štádiu pred začatím trestného stihania** – pozri vysvetlivky k § 196 až § 198.*

*K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.*

*K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.*

*K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.*

*K **príkazu** – pozri vysvetlivky k § 181 až § 182.*

K § 91

V nadväznosti na § 89 sa označeným orgánom poskytuje možnosť, aby zaistili vec dôležitú pre trestné konanie aj proti vôli osoby, ktorá ju má pri sebe, ale nereagovala na predchádzajúcu výzvu. Pretože uplatnením tohto inštitútu môže ísť o zásah do práv osoby, pre prípad odňatia veci policajtom sa vyžaduje aj ingerencia prokurátora.

Ako prevencia proti prípadnému nezákonnému postupu sa vyžaduje pribrať k úkonu nestrannú osobu.

***Ods. 1 a ods. 2:** Na listinu, ktorej obsah sa týka okolnosti, o ktorej platí zákaz vypočítavania (porovnaj § 89) možno vydať príkaz na odňatie veci až po oslobodení od povinnosti zachovať vec v tajnosti (porovnaj § 129 ods. 1).*

V príkaze na odňatie veci je potrebné presne opísať vec, ktorej odňatie sa prikazuje a presne označiť osobu, ktorej sa má odňať.

Predchádzajúci súhlas prokurátora na odňatie veci policajtom má formu opatrenia. Samotná realizácia príkazu si už ďalší príkaz nevyžaduje. Porovnaj § 21 a § 22 ZPZ.

*K pojmu **konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1 a nasl.*

*K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.*

*K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.*

*K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.*

*K pojmu **policajt** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1, ods. 8.*

*K **príkazu** – pozri vysvetlivky k § 181 až § 182.*

Ods. 3: O nemožnosť dosiahnutia predchádzajúceho súhlasu prokurátora ide vtedy, ak vôbec nebola nijaká možnosť prokurátora dosiahnuť, ani napr. telefonicky.

Vec nepripúšťa odklad vtedy, ak je túto treba pre trestné konanie odňať ihneď, lebo hrozí jej zničenie, poškodenie, zašantročenie a pod.

Tieto podmienky musia byť splnené súčasne.

Ods. 4: Osobou na veci nezúčastnenou nemôže byť napr. poškodený, znalec, tlmočník, zamestnanec súdu alebo prokuratúry, ani príslušník PZ. Od pribratia osoby, ktorá na veci nie je zúčastnená, možno upustiť len výnimočne, najmä ak odňatie veci neznesie odklad.

K § 92

Ustanovenie upravuje prevzatie veci niektorým z orgánov činných v trestnom konaní, ktorá bola zaistená podľa osobitného zákona.

V praxi často vzniká stav, kedy sa vec dôležitá pre trestné konanie dostane do dispozície štátneho orgánu ešte pred začatím trestného stíhania inak ako postupom podľa TP. Môže byť napr. zaistená podľa § 21 ZPZ alebo podľa § 22 zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, prípadne na základe iných zákonov.

Inštitút prevzatia zaistenej veci zabezpečuje, aby sa bez všetkých pochybností mohla použiť ako dôkaz v trestnom konaní.

K pojmu **orgán činný v trestnom konaní** – pozri § 10 ods. 1.

K pojmu **trestné konanie v štádiu pred začatím trestného stíhania** – pozri vysvetlivky k § 196 až § 198.

R 20/2002: Predseda senátu alebo v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt môže podľa § 97 ods. 1, prvá vety TP vrátiť oprávnenému len vec, ktorá bola vydaná (§ 89 TP) alebo odňatá (§ 91 TP) alebo prevzatá (§ 92 TP) v rámci trestného konania. (upravené znenie)

K § 93

Ods. 1: Toto ustanovenie zabezpečuje, aby vydaná, odňatá alebo prevzatá vec alebo počítačové údaje boli v zápisnici identifikované spôsobom vylučujúcim jej zámenu s inou vecou.

Zápisnica o vydaní veci a o odňatí veci alebo počítačových údajov musí, okrem všeobecných náležitostí (pozri § 58), obsahovať aj také individuálne charakteristické znaky veci alebo počítačových údajov, ktoré vylúčia možnosť zámenu s inou vecou alebo s inými počítačovými údajmi.

Ods. 2: Takto označenú vec alebo počítačové údaje musí obsahovať aj písomné potvrdenie o prevzatí veci alebo o prevzatí počítačových údajov, alebo rovnopis zápisnice, ktorou sa prevzatie veci alebo počítačových údajov potvrdzuje.

K § 94

Ustanovenie umožňuje, aby sa v prípade potreby úschova vydaných, odňatých a prevzatých vecí mohla zabezpečiť aj prostredníctvom iných subjektov, ako sú orgány činné v trestnom konaní a súd.

Uschovanie vydaných, odňatých a prevzatých vecí má zabezpečiť ten orgán, ktorý samotný úkon vykonal.

Ak tento orgán nemôže úschovu zabezpečiť, zabezpečí sa prostredníctvom iného štátneho orgánu alebo fyzickej osoby alebo právnickej osobe, ktorá vykonáva v takomto odbore podnikateľskú činnosť.

V prípade nehnuteľnosti je orgán činný v trestnom konaní oprávnený takúto osobu overiť správu nehnuteľnosti. V takomto prípade orgán činný v trestnom konaní doručí uznesenie o zaistení nehnuteľnosti príslušnému orgánu štátnej správy na úseku katastra nehnuteľností.

K pojmu **fyzická osoba** – pozri § 7 až § 10 OZ.

K pojmu **právnická osoba** – pozri § 18 až § 21 OZ.

K pojmu **orgán činný v trestnom konaní** – pozri § 10 ods. 1.

K orgánom štátnej správy na úseku katastra nehnuteľností – pozri § 11 až § 18 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov.

K § 95

Ods. 1, ods. 4, ods. 5, ods. 6 a ods. 7: Ak sa pri vyšetrovaní trestných činov zistia skutočnosti, ktoré nasvedčujú tomu, že peňažné prostriedky na účte v banke alebo v pobočke zahraničnej banky alebo iné peňažné prostriedky sú určené na spáchanie trestného činu, na jeho spáchanie boli použité alebo sú výnosom z trestnej činnosti, je nevyhnutné tieto peňažné prostriedky, ktorými disponuje právnická osoba alebo fyzická osoba, zaistiť pre úspešné vykonanie trestného stíhania.

Z ustanovenia vyplýva pre orgány činné v trestnom konaní a súd povinnosť dbať na to, aby účet bol zaistený len v nevyhnutne potrebnej výške a na nevyhnutne potrebnú dobu.

Zaistenie môže postihnúť **nielen** účet obvineného, ale ktorýkoľvek účet v banke, ktorý má súvislosť s vyšetrovaným trestným činom.

Zo zaistenia **sú vylúčené** peňažné prostriedky, ktoré sú nevyhnutne potrebné na uspokojovanie životných potrieb obvineného alebo osôb, o ktorých výchovu a výživu je obvinený sa podľa zákona starať.

Príkaz na zaistenie peňažných prostriedkov sa po realizácii príkazu **doručí aj** vlastníkovi peňažných prostriedkov, ktorý má právo žiadať o zrušenie zaistenia s uvedením dôvodov pre takýto postup.

Súčasne sa ustanovuje, aby tento inštitút bolo možné primerane použiť aj na zabezpečenie nároku poškodeného na náhradu škody, čím sa zvyrazňuje jeho postavenie v trestnom konaní, posilňujú sa jeho práva a vytvárajú lepšie predpoklady pre rýchle uspokojenie jeho nárokov.

Ods. 2: O vec, ktorá nepripúšťa odklad ide vtedy, ak je reálne nebezpečenstvo, že peniaze z účtu budú vybrané a bude s nimi naložené spôsobom, ktorý znemožní ich ďalšie použitie pre účely trestného konania.

Príkaz vydaný prokurátorom podľa tohto odseku, musí **najneskôr do 48 hodín** potvrdiť sudca pre prípravné konanie pod sankciou neplatnosti.

K pojmu **sudca pre prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 3, § 10 ods. 2, ods. 3, § 24 ods. 4.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K **príkazu** – pozri vysvetlivky k § 181 až § 182.

Ods. 3: Pri splnení podmienky uvedenej v ods. 1 možno zaistiť na účte aj časť peňažných prostriedkov.

K § 96

K ods. 1, ods. 4: Ak sa pri vyšetrovaní trestných činov zistia skutočnosti, ktoré nasvedčujú tomu, že zaknihovaný cenný papier je určený na spáchanie trestného činu, bol použitý na spáchanie trestného činu alebo je výnosom z trestnej činnosti, je nevyhnutné pre úspešné vykonanie trestného stíhania pozastaviť právo nakladať s cenným papierom.

Príkaz na registráciu pozastavenia práva nakladať s cenným papierom **vydáva** predseda senátu alebo prokurátor v prípravnom konaní. Taktiež tieto orgány sú oprávnené vydať príkaz na registráciu zrušenia pozastavenia práva nakladať s cennými papiermi.

K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K **príkazu** – pozri vysvetlivky k § 181 až § 182.

K **cenným papierom** – pozri § 2 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K **Centrálnemu depozitárovi cenných papierov SR, a. s. so sídlom v Bratislave ako subjektu, ktorý registruje zaknihované cenné papiere** – pozri § 100 a nasl. zákona o cenných papieroch, zákon č. 747/2004 Z. z. o dohlade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Ods. 2: O vec, ktorá neznesie odklad, ide vtedy, ak je reálne nebezpečenstvo, že s cennými papiermi bude naložené spôsobom, ktorý znemožní ich ďalšie použitie pre účely trestného konania.

Príkaz vydaný prokurátorom podľa tohto odseku musí **najneskôr do 48 hodín** potvrdiť sudca pre prípravné konanie pod sankciou neplatnosti.

Ods. 3, ods. 4: Majiteľovi zaknihovaných cenných papierov sa príkaz na registráciu pozastavenia práva nakladať s cenným papierom doručí po vykonaní príkazu subjektom, ktorý registruje zaknihované cenné papiere.

Majiteľ zaknihovaných cenných papierov má právo žiadať o zrušenie zaistenia.

Žiadosť musí odôvodniť.

Ods. 5: Ustanovenie upravuje **formu a obsahové náležitosti príkazu**.

Ods. 6: Ustanovenie upravuje použitie tohto inštitútu **aj na zabezpečenie nároku** poškodeného na náhradu škody, čím sa zdôrazňuje jeho postavenie v trestnom konaní, posilňujú jeho práva a vytvárajú lepšie predpoklady pre rýchle uspokojenie jeho nárokov.

K § 97 a 98

Cieľom týchto ustanovení je dosiahnuť, aby veci, ktoré boli zaobstarané pre potreby trestného stíhania jednotlivými zaistovovacími úkonmi, zostávali v dispozícii orgánov činných v trestnom konaní a súdu len nevyhnutne potrebnú dobu, aby sa tak neprímerane neobmedzovali vlastnícke, užívacie a iné práva k týmto veciam.

Ods. 1, ods. 4 § 97: Pochybnosti o práve na vec sú najmä vtedy, ak právo na vec si uplatňuje ďalšia osoba alebo osoby.

Právom inej osoby na vec môže byť najmä právo vlastnícke, právo užívať vec na základe nájomnej zmluvy, zmluvy o podnájme a pod. Takýmto právom však nie je nárok na náhradu škody.

Vec treba vrátiť ihneď, akonáhle sa zistí, že pre ďalšie konanie už nie je potrebná.

Vrátiť vec, vydať vec alebo uložiť vec do úschovy môže súd a v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt.

Rozhodnutie má formu uznesenia, proti ktorému je prípustná sťažnosť. Sťažnosť má odkladný účinok.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **policajt** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1, ods. 8.

K **uzneseniu** – pozri § 176 až § 180.

K **odkladnému účinku sťažnosti** – pozri vysvetlivky k § 185 ods. 6.

Ods. 3: Upravuje postup v prípade, že vec nemohla byť vrátená alebo vydaná podľa ods. 1 a je nebezpečenstvo, že sa skazí. Skazenie veci musí byť reálne a bezprostredné.

Taká vec sa predá a sumu za ňu utŕžená sa uloží do úschovy.

K § 98

Ide o špeciálne ustanovenie vo vzťahu k § 97.

Ods. 1: Upravuje postup pri nakladaní s vecou, ktorú vydal obvinený, alebo mu bola odňatá, ktorú získal alebo pravdepodobne získal trestným činom, alebo bola použitá na spáchanie trestného činu a buď nie je známe, komu vec patrí, alebo nie je známy pobyt poškodeného.

V týchto prípadoch sa verejne vyhlási opis veci, a to spôsobom na vypátranie poškodeného najúčelnejším spolu s výzvou, aby sa poškodený prihlásil do šiestich mesiacov od vyhlásenia.

Podľa tohto ustanovenia sa postupuje aj vtedy, keď vec uvedenú v ods. 1 iná osoba ukryla pre obvineného a túto vydala alebo jej bola odňatá.

Vyhlásenie verejného opisu veci a vyzvanie poškodeného, aby sa do šiestich mesiacov prihlásil má formu opatrenia (§ 162), ktoré sa spravidla oznámi na súdnej tabuli.

K počítaniu lehoty – pozri § 63.

K pojmu opatrenie – pozri vysvetlivky § 10 ods. 18, § 162 ods. 1.

Ods. 2: Ustanovenie umožňuje vydať obvinenému na základe jeho žiadosti vec, na ktorú si neuplatnil nárok niekto iný ako obvinený a za predpokladu, že nejde o vec, ktorú získal trestným činom.

V prípade, že vec bola medzitým pre nebezpečenstvo skazy už predaná, vydá sa obvinenému suma za ňu utrhžená.

Ods. 3: Ustanovenie umožňuje zničenie bezcennej veci alebo veci nepatrnej hodnoty, a to aj bez predchádzajúceho vyhlásenia opisu.

Proti uzneseniu o zničení veci je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Za bezcennú vec treba považovať vec, ktorá nemá žiadnu hodnotu. Takouto vecou je aj vec, ktorú sa nepodarilo predat v komisionálnom predaji, a to ani za zníženú cenu.

Za vec nepatrnej ceny sa považuje vec, ktorá nie je bezcenná a vzhľadom na jej hodnotu ju možno predat za cenu, ktorá je vyššia ako náklady spojené s jej predajom.

Ak vec nie je bezcenná, odovzdá sa na realizáciu orgánu príslušnému podľa osobitných predpisov. Takýmto orgánom je spravidla príslušná zložka miestne príslušného obvodného úradu. V niektorých prípadoch príslušným orgánom môže byť aj iný orgán určený osobitným predpisom, napr. v prípade zbraní a streliva takýmto orgánom je príslušný policajný útvar (pozri zákon č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Podľa odsekov 2 a 3 sa postupuje aj vtedy, ak poškodený si uplatnil nárok na vydanie veci, ale neskôr na výzvu príslušného orgánu činného v trestnom konaní si ju nevyzdvihol.

K uzneseniu – pozri § 176 až § 180.

K odkladnému účinku sťažnosti – pozri vysvetlivky k § 185 ods. 6.

R 22/1975: Skutočnosť, že poškodenému bol v trestnom konaní priznaný nárok na náhradu škody voči obvinenému, nezakladá právo poškodeného v zmysle § 97 TP na vydanie veci, ktorá bola v trestnom konaní odňatá obvinenému a tvorí jeho vlastníctvo. Poškodený môže svoj nárok na náhradu škody z takej veci uspokojiť len v občianskom súdnom konaní. (Upravené znenie).

R 50/1986-I: Oprávnený nárok na náhradu škody treba znížiť o sumu, ktorá bola v priebehu trestného konania u obžalovaného zaistená ako vec pochádzajúca z trestnej činnosti a poškodenému právoplatne vydaná v konaní podľa § 97 ods. 1 TP, aj keď ju poškodený ešte neprevzal. (Upravené znenie).

R 50/1973: Veci, ktoré boli odňaté obvinenému v trestnom konaní podľa § 91 TP a ktoré sa potom stali predmetom výkonu rozhodnutia predajom hnuiteľných vecí podľa OSP a boli na tento účel zabezpečené podľa § 327 OSP, nemožno vydať obvinenému podľa § 97 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

R 2/1970: K právu inej osoby na vec môže súd v konaní podľa § 97 ods. 1 TP prihliadať len vtedy, ak iná osoba právo na vec uplatňuje. Ak tomu tak nie je, vráti súd vec tomu, kto ju vydal alebo komu bola odňatá, bez toho, aby skúmal otázku, či táto osoba je vlastníkom veci.

Rozhodnutím podľa prvej vety § 97 ods. 1 TP nie je riešená otázka vlastníckeho práva k veci, ktorá je predmetom rozhodnutia. I po tomto rozhodnutí má iná osoba právo domáhať sa vydania veci v občianskom súdnom konaní. (Upravené znenie).

R 58/1990: Pokiaľ nebol hmotný nosič záznamu (napr. videokazeta) vydaný alebo odňatý a vracia sa ako vecný dôkaz, ktorý už v trestnom konaní nie je potrebný (§ 97 TP), nie je možné pri rozhodovaní o vrátení veci určiť, ako je potrebné zaobchádzať s jeho obsahom, napr. rozhodnúť, že obsah záznamu bude pred vrátením veci vymazaný a pod.

Uplatnenie nároku na náhradu škody podľa § 46 ods. 3 TP nemožno považovať za uplatnenie práva na vec v zmysle § 97 ods. 1, druhá veta TP. (Upravené znenie).

K § 99

Toto ustanovenie v súlade s článkom 16 ods. 1 a článkom 21 ods. 2 Ústavy legalizuje zásahy orgánov činných v trestnom konaní a súdu do práva na nedotknuteľnosť osoby a jej obydliá, a preto aj presne definuje dôvody, pre ktoré možno vykonať domovú prehliadku, prehliadku priestorov neslúžiacich na bývanie a pozemkov, ako aj osobnú prehliadku.

Ods. 1: Obydlím sa rozumie priestor slúžiaci na bývanie a priestory k nemu patriace.

Okrem bytu, rodinného domu, rekreačnej chalupy a chaty, za obydlie treba považovať aj bytovú náhradu (§ 712 ods. 1 OZ); prístrešie (§ 712 ods. 4 OZ); obytné miestnosti v zariadeniach určených na trvalé bývanie (§ 717 OZ) – napr. ubytovne, internáty; podnájom bytu (§ 719 OZ); záhradné chatky, pokiaľ slúžia k trvalejšiemu bývaniu.

Za obydlie nemožno považovať kôlne, prístrešky v prírode, zbúraniská, rozostavené objekty a pod.

Extenzívny výklad pripúšťa, že **obydlím sú aj** hotelové izby, izby v penziónoch a objekty prenájaté na krátkodobé rekreačné účely.

K veci dôležitej pre trestné stíhanie – pozri vysvetlivku k § 119.

Osobou podozrivou zo spáchania trestného činu je osoba, o ktorej na základe zistených skutočností v trestnom konaní nie je vylúčený záver, že trestný čin spáchala (pozri aj § 33).

Ods. 2: Priestormi neslúžiacimi na bývanie (inými priestormi) sú najmä nebytové priestory, na ktoré sa vzťahuje zákon č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov v znení neskorších predpisov.

Pôjde najmä o dielne, sklady, živnostnícke prevádzky a iné.

Pod pozemkami sa rozumejú pozemky nezastavané.

Priestory a pozemky nesmú byť verejne prístupné.

Ods. 3: Podozrenie musí byť odôvodnené konkrétnymi skutočnosťami zistenými v trestnom konaní.

K veci dôležitej pre trestné stíhanie – pozri vysvetlivku k § 119.

Ods. 4: K osobe zadržanej – pozri § 85, § 86.

K osobe zatknutej – pozri § 73.

K osobe, ktorá sa berie do väzby – pozri § 72.

R 8/1990: Násilné vniknutie do hotelovej izby určenej na prechodné ubytovanie občana zasahuje do domovej slobody ubytovanej osoby a napĺňa formálne znaky trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 alinea 1 TZ. (Upravené znenie).

K § 100

Ods. 1: Ustanovenie vykonáva článok 21 ods. 2 Ústavy.

Nariadiť domovú prehliadku je oprávnený predseda senátu a pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie.

V neodkladných prípadoch môže nariadiť domovú prehliadku namiesto príslušného predsedu senátu a v prípravnom konaní namiesto príslušného sudcu pre prípravné konanie, predseda senátu a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie, v ktorého obvode sa má prehliadka vykonať.

Príkaz na domovú prehliadku musí byť vydaný písomne a musí byť odôvodnený. Príkaz má formu opatrenia.

Osobou, u ktorej sa prehliadka vykonáva je osoba, ktorá obydľie skutočne užíva, napr. vlastník, nájomník, osoby im blízke a pod.

K pojmu **konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1 a nasl.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K pojmu **trestné konanie v štádiu pred začatím trestného stíhania** – pozri vysvetlivky k § 196 až § 198.

K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu **sudca pre prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 3, § 10 ods. 2, ods. 3, § 24 ods. 4.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K **príkazu** – pozri vysvetlivky k § 181 až § 182.

K pojmu **opatrenie** – pozri vysvetlivky § 10 ods. 18, § 162 ods. 1.

Ods. 2: Domovú prehliadku bez meškania vykoná orgán, ktorý ju nariadil, alebo na jeho príkaz policajt.

K pojmu **policajt** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1, ods. 8.

K § 101

Ods. 1: Podľa tohto ustanovenia príkaz na prehliadku iných priestorov alebo prehliadku pozemku je oprávnený vydať predseda senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor, alebo s jeho súhlasom policajt.

Príkaz musí mať písomnú formu, musí byť odôvodnený a doručený vlastníčkovi alebo užívateľovi priestorov alebo pozemku, alebo jeho zamestnancovi pri prehliadke, najneskôr však do 24 hodín po odpadnutí prekážky, ktorá bránila doručeniu. Ak je vlastníkov alebo užívateľov priestorov a pozemkov viac, stačí doručiť príkaz jednému z nich.

K pojmu **iný priestor a pozemok** – pozri vysvetlivku k § 99 ods. 2.

K pojmu **konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1 a nasl.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K pojmu **trestné konanie v štádiu pred začatím trestného stíhania** – pozri vysvetlivky k § 196 až § 198.

K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **policajt** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1, ods. 8.

K **príkazu** – pozri vysvetlivky k § 181 až § 182.

K pojmu **opatrenie** – pozri vysvetlivky § 10 ods. 18, § 162 ods. 1.

Ods. 2: Prehliadku iných priestorov spravidla vykonáva aj policajt, a to na základe vlastného oprávnenia alebo príkazu toho, kto ju nariadil.

K pojmu **policajt** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1, ods. 8.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje podmienky, za ktorých je možné vykonať prehliadku aj bez príkazu alebo súhlasu prokurátora podľa ods. 1.

K § 102

Ods. 1, ods. 2: Týmito ustanoveniami sa vykonáva článok 16 ods. 1 Ústavy, ktorý zaručuje nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia.

Nariadiť osobnú prehliadku je oprávnený predseda senátu a pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor, alebo s jeho súhlasom policajt.

K pojmu **konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1 a nasl.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K pojmu **trestné konanie v štádiu pred začatím trestného stíhania** – pozri vysvetlivky k § 196 až § 198.

K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **policajt** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1, ods. 8.

K **príkazu** – pozri vysvetlivky k § 181 až § 182.

K pojmu **opatrenie** – pozri vysvetlivky § 10 ods. 18, § 162 ods. 1.

K **podmienkam osobnej prehliadky** – pozri § 99 ods. 3, ods. 4.

K **osobe pristihnutej pri čine** – pozri vysvetlivky k § 85 ods. 2.

K **osobe zatknutej** – pozri § 73.

Pozri aj § 25 ZPZ.

Ods. 3: V pochybnostiach sa vychádza z pohlavia, ktoré je uvedené v osobných dokladoch.

Ods. 4: Ustanovenie upravuje podmienky, za ktorých je možné vykonať osobnú prehliadku aj bez príkazu alebo súhlasu prokurátora podľa ods. 1.

K § 103

Ods. 1: Toto ustanovenie vykonáva článok 21 ods. 3 Ústavy.

Ustanovenie sa uplatňuje najmä v prípadoch, keď príkaz na domovú prehliadku, príkaz na prehliadku iných priestorov alebo pozemkov nemožno zadovážiť a je vo verejnom záujme do obydľia, iných priestorov alebo na pozemky vstúpiť.

Naliehavým nebezpečenstvom je čokoľvek, čo bezprostredne a závažným spôsobom ohrozuje život alebo zdravie osôb, ochranu ich práv a slobôd alebo verejnú bezpečnosť a poriadok (napr. nebezpečenstvo výbuchu, nebezpečenstvo požiaru a pod.).

Nevyžaduje sa predchádzajúce rozhodnutie ani súhlas súdu, sudcu pre prípravne konanie alebo prokurátora.

Ustanovenie neumožňuje vykonať domovú prehliadku.

*K pojmu **obydlie** – pozri vysvetlivky k § 99 ods. 1.*

*K pojmu **iný priestor a pozemok** – pozri vysvetlivky k § 99 ods. 2.*

Pozri aj § 29 ZPZ.

Ods. 2: *Ustanovenie umožňuje realizáciu príkazov súdu, sudcu pre prípravne konanie alebo orgánov činných v trestnom konaní vo vzťahu k osobám, ktoré sa v obydlí zdržujú.*

Ods. 3: *Ustanovenie má zabrániť prípadným pokusom o zneužitie tohto inštitútu, pričom zároveň nevyklučuje, aby pri jeho uplatňovaní príslušný orgán nemohol napr. zaistiť zbrane, drogy alebo obdobné veci nachádzajúce sa v obydlí, v iných priestoroch alebo na pozemku.*

Orgán, ktorý vstúpil do obydli, do iných priestorov, alebo na pozemok sa musí obmedziť iba na vykonanie úkonov, ktoré neznesú odklad alebo na úkony na predvedenie osoby vrátane postupu podľa § 99 ods. 4.

K § 104

Ods. 1: *Ustanovuje možnosť vykonať domovú prehliadku, osobnú prehliadku alebo prehliadku iných priestorov, alebo prehliadku pozemku **len po predchádzajúcej výzve toho, u koho, alebo na kom sa má taký úkon vykonať.***

Predpokladom výkonu označených prehliadok je, že výzvou sa nedosiahlo dobrovoľné vydanie hľadanej veci alebo odstránenie iného dôvodu, ktorý viedol k takému úkonu. *Prehliadku možno vykonať len vtedy, ak policajt osobu vyzval a výzva nepriniesla pozitívny výsledok.*

Obsah predchádzajúcej výzvy, ako aj reakcie toho kto bol vyzvaný, sa poznamenáva v zápisnici (§ 58).

Odstránenie iných dôvodov môže spočívať napr. v tom, že prehliadkou sa zistilo, že vec dôležitá pre trestné konanie bola zničená alebo že osoba dôležitá pre trestné konanie sa nachádza na inom mieste a pod.

*K pojmu **obydlie** – pozri vysvetlivky k § 99 ods. 1.*

*K pojmu **iný priestor a pozemok** – pozri vysvetlivky k § 99 ods. 2.*

Ods. 2: *Vzhľadom na skutočnosť, že prísne dodržiavanie takéhoto postupu by v ojedinelých prípadoch mohlo viesť k predčasnému zmareniu účelu prehliadky, ustanovenie povoľuje výnimku z tejto zásady, ak tomu bráni závažná prekážka, alebo ak by predchádzajúca výzva bola zjavne neúspešná.*

K § 105

Ustanovenie upravuje postup orgánu pri vykonávaní úkonov podľa predchádzajúcich ustanovení a ustanovuje základné zásady pre spracovanie sprievodnej dokumentácie.

Pre vylúčenie prípadných pochybností o objektivite vykonaného úkonu, dodržaní zákonných podmienok a postupov a vylúčenie spochybňovania zaobstaraných dôkazov TP vyžaduje, aby sa pri úkone (až na zákonom predpokladané výnimky) umožnila prítomnosť tzv. domácej osoby a aby sa k prehliadke pribrala osoba, ktorá nie je na veci zúčastnená.

Ods. 1: K orgánu vykonávajúcemu prehliadku – pozri § 100 ods. 2, § 101 ods. 2.

K pojmu **dospelý člen domácnosti** – pozri § 8 ods. 2, § 115 OZ.

K pojmu **zamestnanec** – pozri § 11 ods. 1 ZP.

Ods. 2: K **nezúčastnenej osobe** – pozri vysvetlivku k § 91 ods. 4.

Ods. 3: Ustanovenie dovoľuje výnimku z účasti osôb uvedených v ods. 1 pri domovej prehliadke alebo prehliadke iných priestorov, alebo pri prehliadke pozemku.

Odoprieť účasť týchto osôb a nepribrať ich podľa ods. 2 možno len za predpokladu, že okolnosti prípadu odôvodňujú obavu z ohrozenia ich života alebo zdravia.

Ods. 4: Zápisnica o prehliadke musí obsahovať konštatovanie, či boli dodržané ustanovenia o predchádzajúcej výzve, prípadne musí obsahovať dôvody, prečo neboli dodržané.

V zápisnici je tiež potrebné uviesť vydanie alebo odňatie veci, ak bolo realizované v priebehu prehliadky. Dôvody, pre ktoré bola podľa ods. 3 odoprená účasť osobe uvedenej v ods. 1 alebo pre ktoré nebola pribratá osoba, treba tiež uviesť v zápisnici.

K **zápisnici** – pozri aj § 58.

Ods. 5: Potvrdenie alebo rovnopis zápisnice o vykonanej prehliadke sa vydá vždy osobe, u ktorej bol úkon vykonaný, aj keď o to nežiada.

Ods. 6: Ustanovenia odsekov 1 až 5 sa použijú primerane aj pri vstupe do bydlia, iných priestorov a na pozemky.

K § 106

Ustanovenie organicky dopĺňa práva orgánov činných v trestnom konaní a súdu upravené v § 99 až 105 o im zodpovedajúcu povinnosť občana strpieť tieto úkony.

Pre prípad, že by sa zainteresovaná osoba odmietla dobrovoľne podrobiť výkonu procesného úkonu uvedenému v ods. 1, ustanovenie ods. 2 upravuje právo orgánov vykonávajúcich úkon prekonať jej odpor alebo ňou vytvorenú prekážku aj donucovacími prostriedkami.

Ods. 1: K **osobe, u ktorej sa prehliadka vykonáva** – pozri vysvetlivku k § 100 ods. 1.

Ods. 2: **Odporcom** je len osoba, proti ktorej úkon smeruje.

Vytvorenou prekážkou je nielen technické zariadenie, ako napr. zámka, mreže a pod., ale i stráženie napr. psom, súkromnou bezpečnostnou službou a pod.

Spôsob prekonania odporu ustanovenie nekonkretizuje. Mali by sa však použiť len také prostriedky a takej intenzity, ktoré postačia na prekonanie odporu.

Neumožnenie vykonania úkonu, predchádzajúca márna výzva a prekovanie odporu, alebo vytvorenej prekážky je vždy potrebné uviesť v zápisnici (§ 58).

K § 107

Ustanovenie upravuje vykonávanie dôkazov v obydlí, ak tieto nemožno vykonať inde a osoba, u ktorej sa má úkon vykonať s týmto nesúhlasí.

Ide predovšetkým o vykonanie obhliadky miesta, rekonštrukciu, rekogníciu, previerku výpovede na mieste činu alebo vyšetrovací pokus. Môže však ísť aj o iný úkon.

K pojmu **rekognícia** – pozri § 126.

K pojmu **obhliadka** – pozri § 154.

K pojmu **vyšetrovací pokus** – pozri § 157.

K pojmu **previerka výpovede na mieste činu** – pozri § 158.

K pojmu **rekonštrukcia** – pozri § 159.

K § 108

Zadržanie zásielok je procesný inštitút vyjadrujúci **zákonný zásah do práva na ochranu listového tajomstva a tajomstva prepravovaných správ a iných písomností** podľa článku 22 ods. 1 Ústavy, do práva na rešpektovanie korešpondencie podľa článku 8 ods. 1 EDLP a do **poštového tajomstva**.

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **postup a zákonné podmienky pre vydanie zásielok** pochádzajúcich od **obvineného** alebo jemu určených.

Predmetom vydania sú nedoručené telegramy, listy alebo iné zásielky.

Zákonnými podmienkami pre vydanie zásielok sú:

- a) **existencia trestného konania** – konania podľa TP (pozri § 10 ods. 14) a
- b) **nevyhnutnosť zistenia ich obsahu pre objasnenie skutočností závažných** pre trestné konanie (pozri vysvetlivky k § 119 ods. 1).

Vydanie zásielok je možné len na základe príkazu vydaného príslušným orgánom.

Týmto orgánom je **predseda senátu** v konaní pred súdom, **prokurátor** alebo **policajt** v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania.

Predseda senátu má právomoc vydať príkaz z **úradnej povinnosti**, bez návrhu prokurátora. Policajt potrebuje na vydanie príkazu **písomný súhlas prokurátora**.

Vydanie zásielok na základe príkazu uskutočňuje pošta alebo právnická osoba vykonávajúca ich prepravu.

K pojmu **listová zásielka** – pozri § 4 ods. 2 písm. a), ods. 3, ods. 4, ods. 5, ods. 6 zákona č. 507/2001 Z. z. o poštových službách v znení neskorších predpisov.

K pojmu **iná zásielka** – pozri § 4 ods. 1, ods. 2 písm. b), c), d), ods. 7, ods. 8 zákona o poštových službách v znení neskorších predpisov.

K pojmu **telegram** – pozri § 4 ods. 4 zákona o poštových službách v znení neskorších predpisov.

K pojmu **pošta** – pozri § 5, § 6 ods. 2 písmeno a), ods. 3 zákona o poštových službách v znení neskorších predpisov.

K pojmu **právnická osoba vykonávajúca prepravu zásielok** – pozri § 5 zákona o poštových službách v znení neskorších predpisov (ide o subjekt vykonávajúci pravidelnú alebo individuálnu prepravu zásielok, expresnú prepravu zásielok – napríklad UPS, TEN EXPRES, DHL).

K pojmu **obvinený** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 10, § 33.

K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu **konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **trestné konanie v štádiu pred začatím trestného stíhania** – pozri vysvetlivky k § 196 až § 198.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K pojmu **policajt** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1, ods. 8.

K **prikazu** – pozri vysvetlivky k § 181 až § 182.

Ods. 2: Predmetom vydania podľa tohto ustanovenia sú akékoľvek nedoručené (prepravované) zásielky.

Zákonnými podmienkami pre vydanie zásielok sú:

- a) **existencia trestného konania** – konania podľa TP (pozri § 10 ods. 14),
- b) **existencia taxatívneho trestného činu ako predmetu trestného konania** – ide o zločin, korupciu, zneužívanie právomoci verejného činiteľa a legalizáciu príjmu z trestnej činnosti,
- c) **nevyhnutnosť zistenia ich obsahu pre objasnenie skutočností závažných pre trestné konanie** (pozri vysvetlivky k § 119 ods. 1) a
- d) **existencia dôvodného podozrenia, že nimi bol spáchaný taxatívne určený trestný čin (zásielka bola priamo použitá na spáchanie trestného činu) alebo súvisia s takým trestným činom (ide o vecnú súvislosť s trestným činom).**

Vydanie zásielok je možné len na základe príkazu vydaného príslušným orgánom.

Týmto orgánom je **predseda senátu** v konaní pred súdom a **sudca pre prípravné konanie** v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania.

Predseda senátu má právomoc vydať príkaz z **úradnej povinnosti**, bez návrhu prokurátora. Sudca pre prípravné konanie vydáva príkaz **len na návrh prokurátora**.

Vydanie zásielok na základe príkazu uskutočňuje pošta alebo právnická osoba vykonávajúca ich prepravu.

K pojmu **zločin** – pozri vysvetlivky k § 11 TZ.

K trestným činom označeným ako **korupcia** – pozri vysvetlivky k § 328 až § 336 TZ.

K zákonným znakom trestného činu **zneužívanie právomoci verejného činiteľa** – pozri vysvetlivky k § 326 TZ.

K zákonným znakom trestného činu **legalizácia príjmu z trestnej činnosti** – pozri vysvetlivky k § 233 až § 234 TZ.

K pojmu **sudca pre prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 3, § 10 ods. 2, ods. 3, § 24 ods. 4 TP.

Ods. 3: Ustanovenie má **doplňujúci charakter** k ods. 2., pretože upravuje **zadržanie prepravy zásielok v konaní pred súdom a v prípravnom konaní, bez príkazu predsedu senátu alebo sudcu pre prípravné konanie**.

Pošta alebo právnická osoba **môže zadržať** prepravu zásielky, ktorú vykonáva, len **vtedy, ak sú splnené tieto zákonné podmienky:**

- a) **ide o neodkladnú vec** (z dôkazného a časového hľadiska),
- b) **príkaz predsedu senátu alebo sudcu pre prípravné konanie na vydanie zásielky nemožno vopred zadovážiť,**
- c) **prokurátor alebo policajt vydal príkaz na zadržanie prepravy zásielky a**
- d) **nejde o listovú zásielku alebo iný nosič informácií medzi obvineným a obhajcom.**

Platnosť príkazu prokurátora alebo policajta na zadržanie prepravy zásielky je časovo obmedzená na dobu **troch dní** od jeho vydania. Ak v tejto dobe **nebuďe** pošte alebo právnickej osobe vykonávajúcej prepravu zásielky **doručený príkaz predsedu senátu v konaní pred súdom alebo sudcu pre prípravné konanie v prípravnom konaní na jej vydanie**, pošta alebo právnická osoba nesmie prepravu zásielky ďalej zadržiavať.

K počítaniu **lehoty** – pozri § 63 ods. 3, ods. 5.

Ods. 4: Príkaz na vydanie zásielok je jednou z **foriem rozhodovacej právomoci súdu, prokurátora a policajta v trestnom konaní** (pozri vysvetlivky k § 162, § 181 až § 182).

Príkaz **musí byť písomný** a ak sa vydáva podľa ods. 2, **aj odôvodnený**.

Príkaz sa **vždy** doručuje pošte alebo právnickej osobe vykonávajúcej prepravu zásielok.

K § 109

Otvorenie zásielok je procesný inštitút vyjadrujúci **zákonný zásah do práva na ochranu listového tajomstva a tajomstva prepravovaných správ a iných písomností** podľa článku 22 ods. 1 Ústavy, **do práva na rešpektovanie korešpondencie** podľa článku 8 ods. 1 EDLP a do poštového tajomstva.

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **postup pri otvorení zásielky vydananej poštou alebo právnickou osobou vykonávajúcou jej prepravu podľa § 108 ods. 1 alebo ods. 2.**

Otvorenie vydanej zásielky môže vykonať len príslušný orgán.

Týmto orgánom je **predseda senátu** v konaní pred súdom, **prokurátor** alebo **policajt** v prípravnom konaní.

Predseda senátu má právomoc otvoriť vydanú zásielku z **úradnej povinnosti**. Prokurátor a policajt potrebujú na otvorenie takej zásielky **písomný predchádzajúci súhlas sudcu pre prípravné konanie**.

Otvorením zásielky sa rozumie akékoľvek narušenie obalu zásielky, prepravného kontajneru alebo iného prepravného priestoru s jej obsahom, ktoré sa musí vykonať ihneď po vydaní zásielky.

Pozri vysvetlivky k § 108.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje postup predsedu senátu, prokurátora alebo policajta po otvorení zásielky.

O otvorení zásielky spíše príslušný orgán **záznam** (k obsahovým náležitostiam záznamu, pozri § 58).

Otvorená zásielka **sa odovzdá** (so záznamom) adresátovi, ak je jeho pobyt známy. Inak sa zásielka odovzdá niektorej z jeho blízkych osôb (k pojmu blízka osoba, pozri § 116 OZ). Ak nie je známy pobyt blízkych osôb adresáta, zásielka sa **vráti** odosielateľovi.

Odovzdanie alebo vrátenie otvorenej zásielky vykoná príslušný orgán osobne (o úkone sa spíše zápisnica podľa § 58, ktorú podpíše aj osoba preberajúca zásielku) alebo dorúčením podľa § 65 až § 68.

Ak je zásielka vecou dôležitou pre trestné konanie alebo je obava, že by jej odovzdaním adresátovi (niektorej z jeho blízkych osôb) alebo vrátením odosielateľovi mohlo dôjsť k **zma- reniu alebo podstatnému sťaženiu trestného konania** (najmä v súvislosti s objasňovaním skutočností závažných pre toto konanie), pripojí sa zásielka k spisu, ak to jej rozmery a charakter umožňujú.

V takomto prípade sa **oznami obsah zásielky** adresátovi, ak je jeho pobyt známy a neohrozí to trestné konanie. Inak, ak tomu nebránia iné prekážky, **obsah zásielky sa oznámi** niektorej z blízkych osôb adresáta **alebo sa** zásielka, ak nie je potrebná pre ďalšie trestné konanie a nemožno ju vrátiť odosielateľovi, **zničí**.

Ods. 3: K osobitným zákonom upravujúcim disponovanie (nakladanie) s vecami uvedenými v § 110 ods. 1, ktoré boli obsahom otvorenej zásielky, pozri vysvetlivky k citovanému ustanoveniu.

Ods. 4: Ustanovenie upravuje **disponovanie so** zásielkou, ktorej otvorenie neuznal príslušný orgán za potrebné.

Otvorenie zásielky nebude uznané za potrebné najmä vtedy, ak sa v období od vydania zásielky poštou alebo právnickou osobou vykonávajúcou jej prepravu do jej otvorenia príslušným orgánom zistí, na podklade iných dôkazov, že obsah zásielky nie je potrebný pre objasnenie skutočností závažných pre trestné konanie.

Takto otvorenú zásielku príslušný orgán **ihneď odovzdá** adresátovi alebo **ju vráti** - pošte alebo právnickej osobe, ktorá vydala prepravovanú zásielku. O odovzdaní alebo o vrátení zásielky, spíše príslušný orgán **záznam** (k obsahovým náležitostiam záznamu, pozri § 58).

K § 110

Zámena obsahu zásielok je procesný inštitút vyjadrujúci zákonný zásah do práva na ochranu listového tajomstva a tajomstva prepravovaných správ a iných písomností podľa článku 22 ods. 1 Ústavy, do práva na rešpektovanie korešpondencie podľa článku 8 ods. 1 EDĽP a do **poštového tajomstva**.

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **postup a zákonné podmienky pre zámenu obsahu zásielky** vydananej podľa § 108 ods. 1 alebo ods. 2 poštou alebo právnickou osobou vykonávajúcou jej prepravu.

Zámena obsahu zásielky je prostriedok operatívno-pátracej činnosti (pozri § 10 ods. 21).

Predmetom zámeny je obsah prepravovanej zásielky.

Obsahom zásielky je potrebné rozumieť všetko, čo sa v nej nachádza (veci deklarované ako obsah zásielky, veci ukryté v zásielke).

Obsahom zámeny sú veci uvedené v tomto ustanovení.

Zákonnými podmienkami pre zámenu obsahu zásielky sú:

- a) **existencia trestného konania** – konania podľa TP (pozri § 10 ods. 14),
- b) **existencia zásielky vydananej podľa § 108 ods. 1 alebo ods. 2** poštou alebo právnickou osobou vykonávajúcou jej prepravu a
- c) **zistenie osôb zúčastňujúcich sa na nakladaní so zásielkou.**

Zámena obsahu zásielky je možná len na základe nariadenia vydaného príslušným orgánom.

Týmto orgánom je **predseda senátu** v konaní pred súdom, **prokurátor** alebo **policajt** v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania.

Predseda senátu má právomoc vydať nariadenie z **úradnej povinnosti**, bez návrhu prokurátora. Policajt potrebuje na vydanie nariadenia **písomný súhlas prokurátora**.

Nariadenie zámeny obsahu vydananej zásielky je jednou z foriem rozhodovacej právomoci súdu, prokurátora a policajta v trestnom konaní – ide o opatrenie (pozri vysvetlivky k § 10 ods. 18, § 162).

Nariadenie vydáva príslušný orgán v písomnej forme.

K pojmu **zásielka** – pozri § 4 zákona o poštových službách v znení neskorších predpisov.

K pojmu **pošta** – pozri § 5, § 6 ods. 2 písm. a), ods. 3 zákona o poštových službách v znení neskorších predpisov.

K pojmu **právnická osoba vykonávajúca prepravu zásielok** – pozri § 5 zákona o poštových službách v znení neskorších predpisov (ide o subjekt vykonávajúci pravidelnú alebo individuálnu prepravu zásielok, expresnú prepravu zásielok – napríklad UPS, TEN EXPRES, DHL).

K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu **konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **policajt** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1, ods. 8.

K pojmu **trestné konanie v štádiu pred začatím trestného stíhania** – pozri vysvetlivky k § 196 až § 198.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K pojmu **omamné látky, psychotropné látky, jedy, prekurzory** – pozri vysvetlivky k § 130 ods. 5, § 135, § 171 a § 172 TZ.

K pojmu **jadrový alebo iný obdobný rádioaktívny materiál, vysokoriziková chemická látka** – pozri vysvetlivky k § 298 TZ.

K pojmu **falšované alebo pozmenené peniaze, falšované alebo pozmenené cenné papiere** – pozri vysvetlivky k § 130 ods. 1 písm. c), § 270 TZ.

K pojmu **falšované, pozmenené alebo nedovoľene vyrobené kolkové známky, poštové ceniny, nálepky a poštové pečiatky** – pozri vysvetlivky k § 274 TZ.

K pojmu **strelné alebo hromadne účinné zbrane, strelivo, výbušniny** – pozri vysvetlivky k § 294 a § 295 TZ.

K pojmu **kultúrne pamiatky** – pozri § 2 ods. 3, § 15, § 20, § 25 až § 27 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.

K pojmu **iné veci, na nakladanie s ktorými je potrebné osobitné povolenie** – pozri napríklad zákon č. 179/1998 Z. z. o obchodovaní s vojenským materiálom a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov; zákon č. 26/2002 Z. z. o podmienkach a kontrole dovozu, vývozu a sprostredkovateľských činnosti týkajúcich sa tovaru a technológií podliehajúcich medzinárodným kontrolným režimom a o zmene zákona č. 179/1998 Z. z. o obchodovaní s vojenským materiálom a o doplnení

zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

K pojmu *veci určené na spáchanie trestného činu alebo veci pochádzajúce z trestného činu* – pozri vysvetlivky k § 60 ods. 1 písm. b), c), ods. 4 TZ.

Ods. 2: Zámenu obsahu zásielky vykonáva orgán poverený ministrom vnútra, ak úkon nariadil vyšetrovateľ alebo príslušník PZ; orgán poverený ministrom spravodlivosti, ak úkon nariadil príslušník ZVJS; orgán poverený ministrom financií Slovenskej republiky, ak úkon nariadil colný orgán; orgán poverený ministrom obrany Slovenskej republiky, ak úkon nariadil príslušník vojenskej polície a orgán poverený ministrom dopravy, pošta a telekomunikácií Slovenskej republiky, ak úkon nariadil príslušník železničnej polície.

K použitým pojmom – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 8.

Zámena obsahu zásielky sa vykonáva tak, že jej pôvodný obsah sa zamení za iný obsah (za obsah nezávadný alebo menej závadný) a upravená zásielka sa odovzdá na ďalšiu prepravu pošte alebo právnickej osobe vykonávajúcej jej prepravu pred vydaním. Z taktických dôvodov je možné upravenú zásielku odovzdať na ďalšiu prepravu aj inému subjektu.

Ods. 3: Orgán vykonávajúci zámenu obsahu zásielky spíše o úkone záznam, ktorý sa zakladá do spisu (k obsahovým náležitostiam záznamu, pozri § 58). Tento orgán tiež zabezpečí úschovu zamenených vecí alebo materiálov.

K disponovaniu (nakladaniu) so zamenenými vecami, pozri vysvetlivky k § 94.

Ods. 4: K disponovaniu (nakladaniu) s vecami získanými zamenou obsahu zásielky, pozri vysvetlivky k § 109 ods. 2, ods. 3.

Ods. 5: Ustanovenie upravuje **fakultatívne použitie** technických prístrojov a prostriedkov príslušným orgánom vykonávajúcim zámenu obsahu zásielky, a to za účelom zaznamenávania priebehu úkonu.

Ide o prístroje a prostriedky zaznamenávajúce obrazový, zvukový alebo obrazovo-zvukový priebeh úkonu, ktoré **nie sú informačno-technickými prostriedkami**.

K § 111

Ods. 1: Ustanovenie upravuje pojem a zákonné podmienky pre vykonanie kontrolovanej dodávky.

Kontrolovaná dodávka je prostriedok operatívno-pátracej činnosti, zameraný na sledovanie pohybu zásielky od odosielateľa k adresátovi pri jej dovoze, vývoze alebo prevoze (k pojmu **prostriedok operatívno-pátracej činnosti** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 21).

Predmetom kontrolovanej dodávky sú veci uvedené v tomto ustanovení (k jednotlivým veciam pozri primerane vysvetlivky k § 110 ods. 1).

Zákonnými podmienkami pre uplatnenie inštitútu sú:

- a) **existencia trestného konania** – konania podľa TP (pozri § 10 ods. 14),
- b) **existencia dôvodného predpokladu** (na základe okolností prípadu), že zásielka bez príslušného povolenia obsahuje veci uvedené v § 110 ods. 1 a
- c) **zistenie osôb majúcich účasť na nakladaní so zásielkou**.

Ods. 2: Kontrolovanú dodávku je možné vykonať len na základe písomného príkazu vydaného príslušným orgánom.

Týmto orgánom je **predseda senátu** v konaní pred súdom a prokurátor v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania.

Predseda senátu má právomoc vydať príkaz z **úradnej povinnosti**, bez návrhu prokurátora.

K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu **konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **trestné konanie v štádiu pred začatím trestného stíhania** – pozri vysvetlivky k § 196 až § 198.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K **príkazu** – pozri vysvetlivky k § 181 až § 182.

Ods. 3: Kontrolovaná dodávka je jej sledovanie.

Sledovanie dodávky **vykonáva PZ** v súčinnosti s orgánmi colnej správy. Pred začatím úkonu **musí** PZ o svojom postupe **vyrozumieť** orgán colnej správy.

K pojmu **PZ** – pozri § 2, § 3 ZPZ.

K pojmu **orgán colnej správy** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 8 písm. f).

Ods. 4: Ustanovenie má **doplňujúci charakter** k ods. 2, pretože upravuje sledovanie dodávky v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní, **bez príkazu prokurátora**.

PZ môže začať sledovanie dodávky len vtedy, ak sú splnené tieto zákonné podmienky:

- a) **ide o neodkladnú vec** (z dôkazného a časového hľadiska) a
- b) **príkaz prokurátora na kontrolovanú dodávku nemožno vopred zadovážiť**.

PZ začína sledovanie dodávky na základe ním vydaného **písomného opatrenia**, v ktorom uvedie čas začatia úkonu (pozri vysvetlivky k § 162 ods. 2). Následne je **povinný** o začatí úkonu bez meškania vyrozumieť prokurátora.

Prokurátor je oprávnený **vydať písomný príkaz na pokračovanie v sledovaní dodávky**. Ak prokurátor taký príkaz nevydá do 48 hodín od začatia sledovania, procesný úkon sa musí **hneď skončiť**, ním získané **informácie nie je možné použiť** v trestnom konaní **ako dôkaz** a musia sa bez meškania zničiť.

K **počítaniu lehoty** – pozri § 63 ods. 1, ods. 2.

Ods. 5: Ustanovenie má **doplňujúci charakter** k ods. 3, pretože upravuje obsah súčinnosti PZ s orgánmi colnej správy pri **cezhraničnom sledovaní dodávky**.

Ustanovenie umožňuje sledovanie dodávky z územia SR do cudziny (ak miesto určenia dodávky je v cudzine), z cudziny do SR (ak miestom určenia dodávky je SR) a z cudziny cez územie SR do tretieho štátu (tranzit).

Predmetom cezhraničného sledovania sú veci uvedené v odseku 1 alebo veci po vykonaní zámény obsahu dodávky.

Za účelom **cezhraničného sledovania** je PZ oprávnený, s vedomím a pod kontrolou orgánov colnej správy, vykonávať nevyhnutné opatrenia.

Orgánmi colnej správy sa pre tento účel rozumejú colné orgány SR; colné orgány štátu, z ktorého sledovaná dodávky prišla na územie SR a colné orgány štátu, na územie ktorého bola sledovaná dodávka prepravená zo SR.

K pojmu **s vedomím a pod kontrolou orgánov colnej správy** – pozri § 4, § 5, § 8 ods. 3 písm. d), § 11 odsek 3 písm. c), d) zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Ods. 6: Ustanovenie upravuje **ukončenie sledovania dodávky** PZ v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní.

PZ ukončí sledovanie dodávky:

- a) **na písomný príkaz prokurátora, alebo**
- b) **bez písomného príkazu prokurátora.**

Prokurátor vydá príkaz na ukončenie sledovania dodávky vtedy, ak úkon už splnil svoj účel (podarilo sa zistiť osoby majúce účasť na nakladaní s dodávkou), alebo ak pokračovanie v úkone by bolo v rozpore s TP (dodávka neobsahuje veci uvedené v ods. 1, alebo dodávka je dlhodobo uložená na tom istom mieste, bez disponovania s ňou).

PZ ukončí sledovanie dodávky bez písomného príkazu prokurátora vtedy, **ak** je zrejmé, že jej ďalším disponovaním vzniká vážne nebezpečenstvo ohrozenia života alebo zdravia (musí ísť o reálne nebezpečenstvo, hroziace aj len jednej osobe), značnej škody na majetku (najmenej 800 000 Sk – § 125 ods. 1 TZ), alebo **ak** hrozí vážne nebezpečenstvo, že nebude možné pokračovať v ďalšom sledovaní dodávky.

Súčasne s ukončením sledovania dodávky je PZ spravidla povinný vykonať **úkon smerujúci proti ďalšiemu držaniu vecí tvoriacich obsah zásielky** (ide napríklad o úkon vo forme vydania veci alebo jej odňatia podľa § 89, § 91, alebo o získanie veci prostredníctvom domovej prehliadky podľa § 99 ods. 1, § 100, prehliadky iných priestorov a pozemkov podľa § 99 ods. 2, § 101).

Takýto úkon PZ **nevykoná**, ak sledovanie dodávky prevezme príslušný orgán cudzieho štátu v rámci medzinárodnej spolupráce (pozri Zmluvu medzi SR a ČR o spolupráci v boji proti trestnej činnosti, pri ochrane verejného poriadku a pri ochrane štátnej hranice, podpísanú 27. januára 2004 v Bratislave – oznámenie ministerstva zahraničných vecí č. 35/2005 Z. z.).

Ods. 7: Ustanovenie upravuje **fakultatívne použitie** technických prístrojov a prostriedkov PZ vykonávajúcim sledovanie dodávky, a to za účelom zaznamenávania priebehu úkonu.

Ide o prístroje a prostriedky zaznamenávajúce obrazový, zvukový alebo obrazovo-zvukový priebeh úkonu, ktoré **nie sú informačno-technickými prostriedkami**.

K § 112

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **pojem a zákonné podmienky** pre vykonanie **predstieraného prevodu**.

Predstieraný prevod je prostriedok operatívno-pátracej činnosti, ktorým sa predstiera kúpa, predaj alebo iný spôsob prevodu predmetu plnenia (k pojmu **prostriedok operatívno-pátracej činnosti** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 21).

Ku kúpnej zmluve – pozri § 588 až § 610 OZ, § 409 až § 473 ObZ, § 476 až § 488 ObZ.

K inému spôsobu prevodu veci – pozri § 611 OZ (zámenná zmluva), § 628 až § 630 OZ (darovacia zmluva), § 460 až § 487 OZ.

Predmetom plnenia je hmatelná vec:

- na držanie ktorej sa vyžaduje osobitné povolenie (*ide o vec, na nadobudnutie, držbu ktorej, na nakladanie s ktorou, je potrebný súhlas, preukaz alebo iný úkon majúci charakter povolenia – napríklad omamné látky, psychotropné látky, jedy, prekursorzy, rádioaktívne materiály, strelné zbrane, strelivo, výbušniny, vojenský materiál*),
- držanie ktorej je zakázané (*ide o vec, ktorá svojou podstatou nemôže a ani nesmie byť predmetom vlastníckeho práva, resp. držby – napríklad rádioaktívny materiál, zakázané zbrane, výbušniny, vojenský materiál*),
- pochádzajúca z trestného činu (*ide o vec, ktorú si páchatel' neoprávnene prisvojil spáchaním úmyselného trestného činu; vec, ktorá bola trestným činom vyrobená – napríklad falšované peniaze, cenné papiere; vec získanú trestným činom – napríklad úplatok*),
- určená na spáchanie trestného činu (*ide o vec zaobstaranú páchatel'om pre účely spáchania trestného činu alebo o vec, ktorú páchatel' zamýšľa opakovane použiť na spáchanie trestného činu – napríklad falšovateľské náradie, zariadenie na výrobu omamných látok, psychotropných látok, liehu*).

Zákonnými podmienkami pre uplatnenie inštitútu sú:

- a) **existencia trestného konania** – konania podľa TP (pozri § 10 ods. 14),
- b) **existencia taxatívneho trestného činu ako predmetu trestného konania** – *ide o úmyselný trestný čin, na ktorý TZ ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou tri roky [pozri § 10 ods. 1 písm. b), § 11, § 15 TZ], o korupciu (pozri § 328 až § 336 TZ) alebo o iný úmyselný trestný čin, ku ktorému na*

konanie zaväzuje medzinárodná zmluva (pozri napríklad článok 22 Dohovoru o psychotropných látkach, dojednaného 21. februára 1971 vo Viedni – vyhláška ministerstva zahraničných vecí č. 62/1989 Zb.; články 34, 35 a 37 Dohovoru o právach dieťaťa, prijatého 20. novembra 1989 v New Yorku – oznámenie ministerstva zahraničných vecí č. 104/1991 Zb.; článok 11 Dohovoru OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu, prijatého 15. novembra 2000 v New Yorku – oznámenie ministerstva zahraničných vecí č. 621/2003 Z. z.) a

c) **dôvodný predpoklad zistenia skutočností významných pre trestné konanie** – pozri vysvetlivky k § 119 ods. 1.

K pojmu **hmutelná vec** – pozri vysvetlivky § 130 ods. 1 písm. a) TZ.

K pojmu **medzinárodná zmluva** – pozri vysvetlivky k § 477 písm. a).

K pojmu **strelné zbrane, strelivo, výbušniny** – pozri vysvetlivky k § 294 a § 295 TZ.

K pojmu **zakázaná zbraň** – pozri § 4 ZSZaS.

K pojmu **vojenský materiál** – pozri zákon č. 179/1998 Z. z. o obchodovaní s vojenským materiálom a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov.

K pojmu **úplatok** – pozri vysvetlivky k § 131 ods. 3 TZ.

K **ostatným použitým pojmom** – pozri vysvetlivky k § 110 ods. 1.

Ods. 2: Predstieraný prevod je možné vykonať **len na základe písomného príkazu** vydaného príslušným orgánom.

Týmto orgánom je **predseda senátu** v konaní pred súdom a **prokurátor** v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania.

Predseda senátu má právomoc vydať príkaz z **úradnej povinnosti**, bez návrhu prokurátora.

K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu **konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **trestné konanie v štádiu pred začatím trestného stíhania** – pozri vysvetlivky k § 196 až § 198.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

Ods. 3: Predstieraný prevod **vykonáva orgán poverený** ministrom vnútra, ak úkon nariadil vyšetrovateľ alebo príslušník PZ; orgán poverený ministrom spravodlivosti, ak úkon nariadil príslušník ZVJS; orgán poverený ministrom financií Slovenskej republiky, ak úkon nariadil colný orgán; orgán poverený ministrom obrany Slovenskej republiky, ak úkon nariadil príslušník vojenskej polície a orgán poverený ministrom dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky, ak úkon nariadil príslušník železničnej polície.

O predstieranom prevode spíše orgán **záznam** (k obsahovým náležitostiam záznamu, pozri § 58).

K použitým pojmom – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 8.

Ods. 4: Ustanovenie má **doplňujúci charakter** k ods. 2.

Príkaz je jednou z foriem rozhodovacej právomoci súdu alebo prokurátora v trestnom konaní (pozri vysvetlivky k § 162).

Zákonným podkladom pre vydanie príkazu podľa **ods. 2** je, v konaní pred súdom, v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania a v štádiu prípravného konania, **písomná žiadosť policajta alebo orgánu uvedeného v ods. 3**.

Obsahovými náležitosťami žiadosti sú údaje o osobách, o veciach (ak sú tieto údaje známe), ktorých sa predstieraný prevod týka a odôvodnenie podozrením z konkrétnej trestnej činnosti.

K pojmu policajt – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1, ods. 8.

K príkazu – pozri vysvetlivky k § 181 až § 182.

Ods. 5: Ustanovenie upravuje vykonanie **predstieraného prevodu** v konaní pred súdom, alebo v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní, **bez príkazu predsedu senátu a prokurátora**.

Orgán uvedený v ods. 3 **môže začať predstieraný prevod** len vtedy, ak sú splnené tieto zákonné podmienky:

- a) **ide o neodkladnú vec** (z dôkazného a časového hľadiska) a
- b) **príkaz predsedu senátu alebo prokurátora nemožno vopred získať**.

Orgán uvedený v ods. 3 začína predstieraný prevod na základe ním vydaného **písomného opatrenia**, v ktorom uvedie čas začatia úkonu (pozri vysvetlivky k § 162 ods. 2). Následne je povinný bez meškania požiadať predsedu senátu alebo prokurátora o vydanie písomného príkazu na pokračovanie v úkone.

Predseda senátu alebo prokurátor sú oprávnení **vydať písomný príkaz na pokračovanie v predstieranom prevode**. Ak predseda senátu alebo prokurátor taký príkaz nevydá do 48 hodín od začatia predstieraného prevodu, procesný úkon sa musí skončiť. Informácie ním získané **nie je možné použiť v trestnom konaní ako dôkaz** a musia sa bez meškania zničiť.

K počítaniu lehoty – pozri § 63 ods. 1, ods. 2.

Ods. 6: Ide o tzv. odkazovacie ustanovenie na § 115 ods. 6, a to v súvislosti s úpravou spôsobu a zákonnosti **použitia záznamu vyhotoveného pri predstieranom prevode ako dôkazu v trestnom konaní**.

Ak sa má **záznam použiť ako dôkaz v trestnom konaní**, musí obsahovať údaje o mieste, čase, zákonnosti vykonávania predstieraného prevodu a podpis príslušníka orgánu, vykonávajúceho úkon.

Ak bol o sledovaní osôb a vecí vyhotovený aj **obrazový záznam** (podľa ods. 7), pripojí sa k nemu **nosič informácií** (CD alebo DVD disk), obsahujúci prenesený záznam.

K nosiču informácií sa pripojí tzv. **sprievodná správa** vyhotovená príslušníkom orgánu vykonávajúcim úkon, ktorá musí obsahovať údaje o mieste, čase a zákonnosti predstieraného prevodu.

Záznam o predstieranom prevode, nosič informácií sa zakladajú do spisu.

Záznam o predstieranom prevode sa spravidla neутajuje. Ak však obsahuje utajovanú skutočnosť, utajuje sa podľa ZUS.

Záznam o predstieranom prevode sa ako **dôkaz v trestnom konaní** môže použiť len po ukončení procesného úkonu.

Ods. 7: Ustanovenie upravuje **fakultatívne použitie** technických prístrojov a prostriedkov orgánom vykonávajúcim predstieraný prevod, a to za účelom zaznamenávania priebehu úkonu.

Ide o prístroje a prostriedky zaznamenávajúce obrazový, zvukový alebo obrazovo-zvukový priebeh úkonu, ktoré **nie sú informačno-technickými prostriedkami**.

K § 113

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **pojmem a zákonné podmienky** pre sledovanie osôb a vecí.

Sledovanie osôb a vecí je prostriedok operatívno-pátracej činnosti, zameraný na získavanie informácií o pohybe a činnosti osôb alebo o pohybe vecí, ktorý sa vykonáva utajovaným spôsobom.

K pojmu prostriedok operatívno-pátracej činnosti – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 21.

Zákonnými podmienkami pre uplatnenie inštitútu sú:

- a) **existencia trestného konania** – konania podľa TP (pozri § 10 ods. 14),
- b) **existencia úmyselného trestného činu ako predmetu trestného konania** (k pojmu úmyselný trestný čin pozri vysvetlivky k § 8, § 9, § 10 ods. 1 písm. b), § 11, § 15 TZ) a
- c) **dôvodný predpoklad zistenia skutočností významných pre trestné konanie** – pozri vysvetlivky k § 119 ods. 1.

Ods. 2: Sledovanie osôb a vecí je možné **len na základe písomného príkazu** vydaného príslušným orgánom.

Týmto orgánom je **predseda senátu** v konaní pred súdom a **prokurátor** v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania. Predseda senátu má právomoc vydať príkaz z **úradnej povinnosti**, bez návrhu prokurátora.

Ods. 3: Sledovanie osôb a vecí **vykonáva** príslušný orgán PZ (orgán podľa organizačnej štruktúry PZ) utajovaným spôsobom.

Predmetom sledovania osôb a vecí nesmie byť komunikácia medzi obvineným a advokátom len vtedy, ak advokát zastupuje obvineného v konkrétnej trestnej veci ako jeho obhajca.

Informácie, ktoré sú obsahom takejto komunikácie, **nie je možné použiť v trestnom konaní ako dôkaz.** Informácie musia byť bez meškania zničené.

Ods. 4: Ustanovenie má **špeciálny charakter** vo vzťahu k ods. 2.

Ustanovenie upravuje postup pri vydávaní príkazu na sledovanie osôb a vecí v prípade, ak sa má procesný úkon vykonať **v priestoroch alebo na pozemkoch verejnosti neprístupných, alebo s využitím informačno-technických prostriedkov a úkon nie je spojený so vstupom do obydlija.** Ide o osobitný spôsob sledovania osôb a vecí, ktorý sa používa vtedy, ak **skutočnosti významné pre trestné konanie nemožno získať pri vykonávaní tohto procesného úkonu spôsobom upraveným v ods. 2.**

Príslušný orgán PZ, ktorý bude vykonávať sledovanie osôb a vecí uvedeným spôsobom, **nesmie vykonať iné úkony** ako tie, ktoré sú nevyhnutné pre sledovanie.

Písomný príkaz na sledovanie osôb a vecí vydáva predseda senátu v konaní pred súdom a príslušný sudca pre prípravné konanie v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania.

V prípade **neodkladnosti vecí**, príkaz na sledovanie osôb a vecí **môže vydať**, namiesto príslušného sudcu pre prípravné konanie (pozri § 24 ods. 4), **sudca pre prípravné konanie, v obvode ktorého sa má úkon vykonať.**

Predseda senátu má právomoc vydať príkaz z **úradnej povinnosti**, bez návrhu prokurátora. Sudca pre prípravné konanie vydáva príkaz **len na návrh prokurátora.**

Príkaz na sledovanie osôb a vecí musí byť písomný a musí obsahovať, okrem náležitostí uvedených v ods. 5, **aj** určenie priestorov alebo pozemkov verejnosti neprístupných, v ktorých sa má úkon vykonať alebo určenie informačno-technického prostriedku, ktorý sa má pri úkone použiť.

Ods. 5: Ustanovenie má **doplňujúci charakter** k ods. 2 a ods. 4.

Príkaz je jednou z foriem rozhodovacej právomoci súdu alebo prokurátora v trestnom konaní (pozri vysvetlivky k § 162).

Zákonným podkladom pre vydanie príkazu podľa ods. 2 je **v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania písomná žiadosť policajta alebo príslušného orgánu PZ a v konaní pred súdom písomná žiadosť prokurátora.**

Obsahovými náležitosťami žiadosti sú údaje o osobách, o veciach (ak sú tieto údaje známe), ktoré budú predmetom sledovania; čas sledovania a odôvodnenie podozrením z konkrétnej trestnej činnosti.

Písomný príkaz na sledovanie osôb a vecí podľa ods. 2 a ods. 4 musí obsahovať:

a) údaje o osobách, o veciach (ak sú tieto údaje známe), ktoré budú predmetom sledovania,

- b) čas sledovania osôb a vecí a
- c) odôvodnenie podozrením z konkrétnej trestnej činnosti.

Platnosť príkazu je časovo obmedzená **na dobu šiestich mesiacov**.

Nad túto dobu možno sledovanie osôb a vecí **predĺžiť** v konaní pred súdom v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania **opakovane, a to najviac o ďalších šesť mesiacov**.

Písomný príkaz na predĺženie času sledovania osôb a vecí je oprávnený vydať predseda senátu, sudca pre prípravné konanie a prokurátor.

Prokurátor má právomoc vydať príkaz na predĺženie času sledovania osôb a vecí podľa ods. 2 len na dobu dvanástich mesiacov.

Ak sa má sledovanie osôb a vecí vykonávať **aj po dobu dlhšiu ako dvanásť mesiacov**, príkaz na predĺženie času sledovania osôb a vecí je oprávnený vydať v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania a v štádiu prípravného konania, **sudca pre prípravné konanie**.

Ods. 6: Ustanovenie upravuje **povinnosť sústavného skúmania trvania dôvodu**, na základe ktorých sa vykonáva sledovanie osôb a vecí.

Túto povinnosť **má** policajt alebo príslušný orgán PZ.

Ak dôvody sledovania osôb a vecí zaniknú, vykonávanie procesného úkonu sa **musí hneď skončiť, bez ohľadu na čas uvedený v príkaze**.

Skončenie úkonu je policajt alebo príslušný orgán PZ povinný bez meškania **písomne oznámiť** predsedovi senátu v konaní pred súdom, sudcovi pre prípravné konanie alebo prokurátorovi v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania a v štádiu prípravného konania.

Ods. 7: Ustanovenie má **doplňujúci charakter** k ods. 2, pretože upravuje **vykonávanie sledovania osôb a vecí** v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania, **bez príkazu prokurátora**.

Policajt alebo príslušný orgán PZ **môžu začať vykonávať sledovanie osôb a vecí** len vtedy, ak sú splnené tieto zákonné podmienky:

- a) **ide o neodkladnú vec** (z dôkazného a časového hľadiska),
- b) **príkaz prokurátora nemožno získať vopred** a
- c) **sledovanie sa nebude vykonávať v priestoroch alebo na pozemkoch verejnosti neprístupných, alebo s využitím informačno-technických prostriedkov a nie je spojené so vstupom do obydľia iného subjektu**.

Policajt alebo príslušný orgán PZ je povinný **bez meškania a dodatočne požiadať** prokurátora o vydanie príkazu. Ak prokurátor nevydá príkaz do 24 hodín od začatia sledovania, procesný úkon sa musí **hneď skončiť**. Získané **informácie nie je možné použiť** v trestnom konaní **ako dôkaz** a musia sa bez meškania zničiť.

Ods. 8: Ide o tzv. odkazovacie ustanovenie na § 115 ods. 6, a to v súvislosti s úpravou spôsobu a zákonnosti **použitia záznamu vyhotoveného pri sledovaní osôb a vecí ako dôkazu v trestnom konaní.**

Ak sa má **záznam použiť ako dôkaz v trestnom konaní**, musí obsahovať údaje o mieste, čase, zákonnosti vykonávania sledovania osôb a vecí a podpis príslušníka PZ, vykonávajúceho úkon.

Ak bol o sledovaní osôb a vecí vyhotovený aj **obrazový záznam** (výsledok využitia informačno-technických prostriedkov), pripojí sa k nemu **nosič informácií** (CD alebo DVD disk), obsahujúci prenesený záznam.

K nosiču informácií sa pripojí tzv. **sprievodná správa vyhotovená príslušníkom PZ, vykonávajúcim úkon**, ktorá musí obsahovať údaje o mieste, čase, zákonnosti vykonávania sledovania osôb a vecí.

Ak bol o sledovaní osôb a vecí vyhotovený aj **zvukový záznam** (výsledok využitia informačno-technických prostriedkov), pripojí sa k nemu **doslovný prepis** záznamu.

Prepis, ak jeho vyhotovenie záznam umožňuje, musí obsahovať údaje o mieste, čase, zákonnosti vykonávania sledovania osôb a vecí a podpis príslušníka PZ, vykonávajúceho úkon.

Záznam o sledovaní osôb a vecí, nosič informácií alebo prepis záznamu sa zakladajú do spisu.

Záznam o sledovaní osôb a vecí alebo prepis záznamu sa spravidla neutajuje. Ak však obsahuje utajovanú skutočnosť, utajuje sa podľa ZUS.

Záznam o sledovaní osôb a vecí sa ako dôkaz v trestnom konaní môže použiť len po ukončení procesného úkonu.

K spôsobu vykonania **záznam o sledovaní osôb a vecí** vo forme obrazového, zvukového alebo obrazovo-zvukového záznamu v konaní pred súdom, pozri § 270 ods. 2.

Ods. 9: Ustanovenie upravuje **záonné podmienky pre použitie záznamu o sledovaní osôb a vecí ako dôkazu v inej trestnej veci.**

Takýmito podmienkami sú **vykonávanie (trvanie) trestného konania v inej trestnej veci súčasne (súbežne)** s trestnou vecou, v ktorej bol záznam o sledovaní osôb a vecí vyhotovený, **a určenie predmetu** iného súbežného trestného konania úmyselným trestným činom.

Ods. 10: Ustanovenie upravuje **postup pri disponovaní so záznamom o sledovaní osôb a vecí** v prípade, ak sa pri procesnom úkone nezistili skutočnosti dôležité pre trestné konanie.

Takýto záznam **musí byť** bez meškania **zničený** príslušným orgánom PZ vykonávajúcim úkon.

Ods. 11: Ustanovenie upravuje **fakultatívne použitie** technických prístrojov a prostriedkov príslušným orgánom PZ, vykonávajúcim sledovanie osôb a vecí, a to za účelom zaznamenávania priebehu úkonu.

Ide o prístroje a prostriedky zaznamenávajúce obrazový, zvukový alebo obrazovo-zvukový priebeh sledovania osôb a vecí, ktoré **nie sú informačno-technickými prostriedkami**.

K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu **konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **restné konanie v štádiu pred začatím restného stíhania** – pozri vysvetlivky k § 196 až § 198.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K **príkazu** – pozri vysvetlivky k § 181 až § 182.

K pojmu **informačno-technický prostriedok** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 20.

K pojmu **obydlie** – pozri vysvetlivky k § 99 ods. 1.

K pojmu **priestory neslúžiace na bývanie, pozemky verejnosti neprístupné** – pozri vysvetlivky k § 99 ods. 2.

K pojmu **sudca pre prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 3, § 10 ods. 2, ods. 3, § 24 ods. 4.

K **počítaniu lehoty** – pozri § 63 ods. 4, ods. 5.

K pojmu **policajt** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1, ods. 8.

K pojmu **restné konanie** – pozri vysvetlivky k pozri § 10 ods. 14.

K pojmu **úmyselný restný čin** – pozri § 8, § 9, § 10 ods. 1 písm. b), § 11, § 15 TZ.

K § 114

Ods. 1: **Vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov je fakultatívne.**

Zákonnými podmienkami pre uplatnenie tohto procesného postupu sú:

- a) **existencia restného konania** – konania podľa TP (pozri § 10 ods. 14),
- b) **existencia taxatívneho restného činu ako predmetu restného konania** – ide o úmyselný restný čin, na ktorý TZ ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou restnej sadzby prevyšujúcou tri roky [pozri § 10 ods. 1 písm. b), § 11, § 15 TZ], o korupciu (pozri § 328 až § 336 TZ) alebo o iný úmyselný restný čin, o ktorom na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva (pozri napríklad článok 22 Dohovoru o psychotropných látkach, dojednaného 21. februára 1971 vo Viedni – vyhláška ministerstva zahraničných vecí č. 62/1989 Zb.; články 34, 35 a 37 Dohovoru o právach dieťaťa, prijaté-

ho 20. novembra 1989 v New Yorku – oznámenie ministerstva zahraničných vecí č. 104/1991 Zb.; článok 11 Dohovoru OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu, prijatého 15. novembra 2000 v New Yorku – oznámenie ministerstva zahraničných vecí č. 621/2003 Z. z.) a

- c) **dôvodný predpoklad zistenia skutočností významných pre trestné konanie** – pozri vysvetlivky k § 119 ods. 1.

K pojmu medzinárodná zmluva – pozri vysvetlivky k § 477 písm. a).

Ods. 2: Vyhотовovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov je možné **len na základe písomného príkazu** vydaného príslušným orgánom.

Týmto orgánom je **predseda senátu** v konaní pred súdom, **sudca pre prípravné konanie** alebo **prokurátor** v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania.

Predseda senátu má právomoc vydať príkaz z **úradnej povinnosti**, bez návrhu prokurátora. Sudca pre prípravné konanie vydáva príkaz **len na návrh prokurátora**.

Návrh prokurátora **musí obsahovať** údaje o osobách a veciach (ak sú údaje známe), ktoré budú predmetom obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov a **musí byť odôvodnený** podozrením z konkrétnej trestnej činnosti.

Prokurátor **môže** vydať príkaz na vyhотовovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov **len vtedy**, ak sú splnené tieto zákonné podmienky:

- a) **ide o neodkladnú vec** (z dôkazného a časového hľadiska),
 b) **príkaz sudcu pre prípravné konanie nemožno získať vopred**,
 c) **vyhотовovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov nie je spojené so vstupom do obydlia iného subjektu** (k pojmu obydlie, pozri vysvetlivky k § 99 ods. 1).

Príkaz prokurátora **má predbežný charakter**, pretože jeho platnosť je časovo obmedzená do 24 hodín od jeho vydania. Platnosť príkazu **musí byť** v tejto lehote **potvorená** sudcom pre prípravné konanie, **inak stráca platnosť** a získané záznamy **nie je možné** použiť v trestnom konaní **ako dôkaz**. Záznamy sa musia bez meškania zničiť.

Vyhотовovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov **spojených s priamym vstupom do obydlia iného subjektu je prípustné**, ak sú splnené nasledovné podmienky:

- a) **existencia trestného konania** – konania podľa TP (pozri § 10 ods. 14),
 b) **existencia trestného činu ako predmetu trestného konania** – ide o zločin, korupciu, zneužívanie právomoci verejného činiteľa, legalizáciu príjmu z trestnej činnosti alebo o iný úmyselný trestný čin, o ktorom na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva a

- c) **existencia predchádzajúceho súhlasu predsedu senátu v konaní pred súdom a sudcu pre prípravné konanie, v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania.**

Ods. 3: Príkaz je jednou z foriem rozhodovacej právomoci súdu alebo prokurátora v trestnom konaní (pozri vysvetlivky k § 162).

Príkaz na vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov musí byť písomný.

Obsahovými náležitosťami príkazu sú:

- a) údaje o osobách, o veciach (ak sú tieto údaje známe), ktoré budú predmetom obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov,
b) čas vyhotovovania obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov a
c) odôvodnenie podozrením z konkrétnej trestnej činnosti.

Platnosť príkazu je časovo obmedzená na dobu šiestich mesiacov.

Nad túto dobu možno **vyhotovovanie** obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov **predĺžiť** v konaní pred súdom, v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania, **opakovane**, a to **vždy o ďalšie dva mesiace**.

Príkaz na predĺženie času vyhotovovania obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov je oprávnený vydať **predseda senátu** alebo **sudca pre prípravné konanie**, na návrh prokurátora.

K počítaniu lehoty – pozri § 63 ods. 4, ods. 5.

K príkazu – pozri vysvetlivky k § 181 až § 182.

Ods. 4: Vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov vykonáva príslušný útvar PZ (útvar podľa organizačnej štruktúry PZ), a to utajovaným spôsobom s použitím informačno-technických prostriedkov.

K pojmu **informačno-technické prostriedky** – pozri § 10 ods. 20.

Predmetom vyhotovovania obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov nesmie byť komunikácia medzi obvineným a advokátom len vtedy, ak advokát zastupuje obvineného v konkrétnej trestnej veci ako jeho obhajca.

Informácie, ktoré sú obsahom takejto komunikácie, **nie je možné** použiť v trestnom konaní **ako dôkaz**. Informácie musia byť bez meškania zničené.

Ods. 5: Ustanovenie upravuje **povinnosť sústavného skúmania trvania dôvodov**, na základe ktorých sa vykonáva vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov.

Túto povinnosť **má** policajt alebo príslušný útvar PZ (k pojmu policajt – pozri vysvetlivky k § 10 odsek 1, odsek 8).

Ak dôvody vyhotovovania obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov zaniknú, vykonávanie procesného úkonu sa **musí hneď skončiť, bez ohľadu na čas uvedený v príkaze.**

Skončenie úkonu je policajt alebo príslušný útvar PZ povinný bez meškania **písomne oznámiť** predsedovi senátu v konaní pred súdom, sudcovi pre prípravné konanie v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania, prokurátorovi v prípravnom konaní.

Ods. 6: Ide o tzv. odkazovacie ustanovenie na § 115 ods. 6, a to v súvislosti s úpravou spôsobu a zákonnosti **použitia obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov ako dôkazu v trestnom konaní.**

Ak sa má obrazový, zvukový alebo obrazovo-zvukový záznam použiť ako dôkaz v trestnom konaní, pripojí sa k nemu nosič informácií (CD alebo DVD disk), obsahujúci prenesený obrazový záznam a doslovný prepis zvukového záznamu, ktoré vyhotovil príslušník PZ, vykonávajúci úkon.

Nosič informácií a prepis sa zakladá do spisu.

Prepis, ak jeho vyhotovenie záznam umožňuje, musí obsahovať údaje o mieste, čase a zákonnosti vykonávania zvukového alebo obrazovo-zvukového záznamu a podpis príslušníka PZ.

Prepis sa spravidla neutajuje. Ak však obsahuje utajovanú skutočnosť, utajuje sa podľa ZUS.

K nosiču informácií obsahujúcemu prenesený obrazový záznam sa pripojí sprievodná správa vyhotovená príslušníkom PZ vykonávajúcim záznam, ktorá musí obsahovať údaje o mieste, čase, zákonnosti vykonávania úkonu a o osobách alebo o veciach, ktorých sa záznam týka.

Obrazový, zvukový alebo obrazovo-zvukový záznam sa ako dôkaz v trestnom konaní môže použiť len po ukončení procesného úkonu.

K spôsobu vykonania obrazového, zvukového alebo obrazovo-zvukového záznamu ako dôkazu v konaní pred súdom, pozri § 270 ods. 2.

Ods. 7: Ustanovenie upravuje **zákonné podmienky pre použitie obrazového, zvukového alebo obrazovo-zvukového záznamu ako dôkazu v inej trestnej veci.**

Takýmito podmienkami sú **vykonávanie** (trvanie) **trestného konania v inej trestnej veci súčasne** (súbežne) s trestnou vecou, v ktorej bol obrazový, zvukový alebo obrazovo-zvukový záznam vyhotovený a určenie predmetu iného súbežného trestného konania úmyselným trestným činom, na ktorý TZ ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou tri roky; korupciou; trestným činom zneužívania právomoci verejného činiteľa; trestným činom legalizácie príjmu z trestnej činnosti alebo iným úmyselným trestným činom, ku ktorému na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva.

Ods. 8: Ustanovenie upravuje postup pri disponovaní s obrazovým, zvukovým alebo obrazovo-zvukovým záznamom v prípade, ak sa pri jeho vyhotovení nezistili skutočnosti významné pre trestné konanie.

Takýto záznam **musí byť** bez meškania **zničený** orgánom činným v trestnom konaní alebo príslušným útoarom PZ.

O zničení záznamu **sa vyhotovuje zápisnica**, ktorá sa zakladá do spisu.

O zničení záznamu **sa musí osoba** (ak je známa), ktorá bola predmetom obrazového, zvukového alebo obrazovo-zvukového záznamu a ktorá nemá zákonné oprávnenie nazerat do spisu (§ 69), **upovedomiť, okrem prípadov vedenia trestného konania pre obzvlášť závažný zločin, alebo pre zločin spáchaný organizovanou skupinou, zločineckou skupinou, teroristickou skupinou, alebo právoplatného neskočenia trestného stíhania vo vzťahu aspoň k jednej z viacerých osôb zúčastnených na trestnom čine, alebo možného zmarenia účelu trestného konania.**

Upovedomenie robí orgán, ktorého rozhodnutím sa vec právoplatne skončila a v konaní pred súdom, **predseda senátu súdu prvého stupňa.**

Lehota na upovedomenie takej osoby **je trojročná** a začína plynúť právoplatnosťou skončenia trestného stíhania v konkrétnej trestnej veci.

K pojmu **orgán činný v trestnom konaní** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1.

K pojmu **obzvlášť závažný zločin** – pozri vysvetlivky k § 11 ods. 3 TZ.

K pojmu a zákonným znakom **zločinu spáchaného organizovanou skupinou, zločineckou skupinou, teroristickou skupinou** – pozri vysvetlivky k § 11, § 129 ods. 2, ods. 3, ods. 4, § 141, § 296, § 297 TZ.

K pojmu **účel trestného konania** – pozri vysvetlivky k § 1.

K **počítaniu trojročnej lehoty** – pozri § 63 ods. 4, ods. 5.

K pojmu **zločin** – pozri vysvetlivky k § 11 TZ.

K **trestným činom označeným ako korupcia** – pozri vysvetlivky k § 328 až § 336 TZ.

K **zákonným znakom trestného činu zneužívanie právomoci verejného činiteľa** – pozri vysvetlivky k § 326 TZ.

K **zákonným znakom trestného činu legalizácia príjmu z trestnej činnosti** – pozri vysvetlivky k § 233 až § 234 TZ.

K pojmu **úmyselný trestný čin** – pozri vysvetlivky k § 8, § 9 a § 15 TZ.

K pojmu **trestný čin, ku ktorému na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva** – pozri napríklad článok 22 Dohovoru o psychotropných látkach, dojednaného 21. februára 1971 vo Viedni – vyhláška ministerstva zahraničných vecí č. 62/1989 Zb.; články 34, 35 a 37 Dohovoru o právach dieťaťa, prijatého 20. novembra 1989 v New Yorku – oznámenie ministerstva zahraničných vecí č. 104/1991 Zb.; článok 11 Dohovoru OSN proti nadná-

rodnému organizovanému zločinu, prijatého 15. novembra 2000 v New Yorku – oznámenie ministerstva zahraničných vecí č. 621/2003 Z. z.).

K pojmu **medzinárodná zmluva** – pozri vysvetlivky k § 477 písm. a).

K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu **konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1.

K pojmu **sudca pre prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 3, § 10 ods. 2, ods. 3, § 24 ods. 4.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **trestné konanie v štádiu pred začatím trestného stíhania** – pozri vysvetlivky k § 196 až § 198.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K pojmu **trestné konanie** – pozri vysvetlivky k pozri § 10 ods. 14.

K pojmu **úmyselný trestný čin, na ktorý TZ ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou tri roky** – pozri § 10 ods. 1 písm. b), § 11, § 15 TZ.

K § 115

Ods. 1: Ustanovenie upravuje zákonné podmienky pre vydanie príkazu na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky.

Zákonnými podmienkami pre uplatnenie inštitútu sú:

- a) **existencia trestného konania** – konania podľa TP (pozri § 10 ods. 14),
- b) **existencia taxatívneho trestného činu ako predmetu trestného konania** – ide o zločin, korupciu, zneužívanie právomoci verejného činiteľa, legalizáciu príjmu z trestnej činnosti alebo o iný úmyselný trestný čin, o ktorom na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva a
- c) **dôvodný predpoklad zistenia skutočností významných pre trestné konanie** – pozri vysvetlivky k § 119 ods. 1.

Predmetom odpočúvania a záznamu telekomunikačnej prevádzky nesmie byť komunikácia medzi obvineným a advokátom len vtedy, ak advokát zastupuje obvineného v konkrétnej trestnej veci ako jeho obhajca. Informácie, ktoré sú obsahom takejto komunikácie, nie je možné použiť v trestnom konaní ako dôkaz. Informácie musia byť bez meškania zničené.

K pojmu **zločin** – pozri vysvetlivky k § 11 TZ.

K trestným činom označeným ako **korupcia** – pozri vysvetlivky k § 328 až § 336 TZ.

K zákonným znakom trestného činu **zneužívanie právomoci verejného činiteľa** – pozri vysvetlivky k § 326 TZ.

K zákonným znakom trestného činu legalizácia príjmu z trestnej činnosti – pozri vysvetlivky k § 233 až § 234 TZ.

K pojmu úmyselný trestný čin – pozri vysvetlivky k § 8, § 9 a § 15 TZ,

K pojmu trestný čin, ku ktorému na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva – pozri napríklad článok 22 Dohovoru o psychotropných látkach, dojednaného 21. februára 1971 vo Viedni – vyhláška ministerstva zahraničných vecí č. 62/1989 Zb.; články 34, 35 a 37 Dohovoru o právach dieťaťa, prijatého 20. novembra 1989 v New Yorku – oznámenie ministerstva zahraničných vecí č. 104/1991 Zb.; článok 11 Dohovoru OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu, prijatého 15. novembra 2000 v New Yorku – oznámenie ministerstva zahraničných vecí č. 621/2003 Z. z.).

K pojmu medzinárodná zmluva – pozri vysvetlivky k § 477 písm. a).

K pojmu odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky – pozri § 10 ods. 20.

Pod pojmom telekomunikačná prevádzka je potrebné rozumieť činnosť vykonávanú podnikom (pozri § 4 ods. 8 zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov) na základe povolenia vydaného Telekomunikačným úradom Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave, ktorá je zameraná na poskytovanie telekomunikačných služieb vo forme výmeny alebo prenosu signálov (informácií, dát, hlasovej komunikácie) uskutočňovaných prostredníctvom elektronickej komunikačnej siete.

Obsahom telekomunikačnej prevádzky, významným pre účely trestného konania sú informácie, dáta, hlasová komunikácia, ktoré sú prostredníctvom elektronickej komunikačnej siete vymieňané alebo prenášané medzi rôznymi subjektami (účastníkmi siete).

Ods. 2: *Odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky je možné vykonávať len na základe príkazu vydaného príslušným orgánom.*

Týmto orgánom je predseda senátu v konaní pred súdom, sudca pre prípravné konanie alebo prokurátor v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania.

Predseda senátu má právomoc vydať príkaz z úradnej povinnosti, bez návrhu prokurátora.

Sudca pre prípravné konanie vydáva príkaz len na návrh prokurátora.

Prokurátor môže vydať príkaz na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky len vtedy, ak sú splnené tieto zákonné podmienky:

- a) ide o neodkladnú vec (z dôkazného a časového hľadiska),*
- b) príkaz sudcu pre prípravné konanie nemožno získať vopred,*
- c) odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky nie je spojené so vstupom do obydľia iného subjektu (k pojmu obydlie pozri vysvetlivky k § 99 ods. 1),*
- d) nejde o prípad uvedený v ods. 5.*

Príkaz prokurátora **má predbežný charakter**, pretože jeho platnosť je časovo obmedzená do 24 hodín od jeho vydania.

Platnosť príkazu musí byť v tejto lehote potvrdená sudcom pre prípravné konanie, inak stráca platnosť a získané informácie nie je možné použiť v trestnom konaní ako dôkaz. Informácie sa musia bez meškania zničiť.

Ods. 3: Príkaz je jednou z foriem rozhodovacej právomoci súdu alebo prokurátora v trestnom konaní (pozri vysvetlivky k § 162).

Príkaz na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky musí byť písomný a vydaný pre každú účastnícku stanicu alebo zariadenie, osobitne.

Príkaz **musí obsahovať** tieto náležitosti:

- a) určenie účastníckej stanice alebo zariadenia (telefónnym číslom, technickým číslom zariadenia – PUK, IMEI.),
- b) určenie osoby (ak je známa), ktorej sa odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky týka,
- c) času vykonávania odpočúvania a záznamu telekomunikačnej prevádzky a
- d) odôvodnenie, a to aj skutkovými okolnosťami.

Platnosť príkazu je časovo obmedzená na dobu **šiestich mesiacov**.

Nad túto dobu možno **vykonávanie** odpočúvania a záznamu telekomunikačnej prevádzky predĺžiť len v prípravnom konaní, a to **opakovane, vždy o ďalšie dva mesiace**.

Príkaz na predĺženie času odpočúvania a záznamu telekomunikačnej prevádzky je oprávnený vydať sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora.

K **počítaniu lehoty** – pozri § 63 ods. 4, ods. 5.

K **príkazu** – pozri vysvetlivky k § 181 až § 182.

Odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky **robí** príslušný útvar PZ (útvar podľa organizačnej štruktúry PZ).

Ods. 4: Ustanovenie upravuje povinnosť sústavného skúmania trvania dôvodov, na základe ktorých sa odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky vykonáva.

Túto povinnosť má policajt alebo príslušný útvar PZ (k pojmu policajt – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1, ods. 8).

Ak dôvody odpočúvania a záznamu telekomunikačnej prevádzky zaniknú, vykonávanie procesného úkonu sa **musí hneď skončiť, bez ohľadu na čas uvedený v príkaze**.

Skončenie úkonu je policajt alebo príslušný útvar PZ povinný bez meškania **písomne oznámiť** predsedovi senátu v konaní pred súdom, sudcovi pre prípravné konanie v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania, prokurátorovi v prípravnom konaní.

Ods. 5: Príkaz na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky môže predseda senátu v konaní pred súdom a sudca pre prípravné konanie v trestnom konaní

v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania vydať **aj pre iný trestný čin, než je uvedený v ods. 1.**

Zákonnými podmienkami pre vydanie príkazu sú:

- a) **existencia trestného konania** – konania podľa TP (pozri § 10 ods. 14),
- b) **existencia úmyselného trestného činu ako predmetu trestného konania** – k pojmu úmyselný trestný čin pozri vysvetlivky k § 8, § 9 a § 15 TZ,
- c) **dôvodný predpoklad zistenia skutočností významných pre trestné konanie** – pozri vysvetlivky k § 119 ods. 1 a
- d) **súhlas užívateľa odpočúvaného alebo zaznamenávaného telekomunikačného zariadenia.**

Predseda senátu má právomoc vydať príkaz z **úradnej povinnosti**, bez návrhu prokurátora. Sudca pre prípravné konanie vydáva príkaz **len na návrh prokurátora.**

Ods. 6: Ustanovenie upravuje spôsob a zákonnosť použitia **záznamu telekomunikačnej prevádzky ako dôkazu v trestnom konaní.**

Ak sa má záznam telekomunikačnej prevádzky použiť ako dôkaz v trestnom konaní, pripojí sa k nemu **doslovný prepis** záznamu, vyhotovený príslušníkom PZ, vykonávajúcim odpočúvanie. Prepis sa zakladá do spisu.

Prepis, ak jeho vyhotovenie záznam umožňuje, musí obsahovať údaje o mieste, čase a zákonnosti vykonávania odpočúvania a podpis príslušníka PZ.

Prepis sa spravidla neutajuje. Ak však obsahuje utajovanú skutočnosť, utajuje sa podľa ZUS.

Bez prepisu sa môže zrozumiteľný záznam telekomunikačnej prevádzky použiť v **prípravnom konaní, len ak to okolnosti prípadu odôvodňujú a za účelom jeho predloženia súdu.**

V tomto prípade sa k záznamu, ktorý sa spravidla vyhotovuje na CD alebo DVD nosičoch, pripojí spravidla správa vyhotovená príslušníkom PZ, vykonávajúcim odpočúvanie, ktorá musí obsahovať údaje o mieste, čase, zákonnosti vykonávania odpočúvania a o osobách, ktorých sa záznam týka.

Záznam telekomunikačnej prevádzky sa ako dôkaz v trestnom konaní môže použiť len po ukončení odpočúvania.

Ods. 7: Ustanovenie upravuje **záonné podmienky pre použitie záznamu telekomunikačnej prevádzky ako dôkazu v inej trestnej veci.**

Takýmito podmienkami sú **vykonávanie (trvanie) trestného konania v inej trestnej veci súčasne (súbežne)** s trestnou vecou, v ktorej sa odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky vykonal a **určenie predmetu** iného súbežného trestného konania **niektorým z taxatívnych trestných činov uvedených v ods. 1.**

Ods. 8: Ustanovenie upravuje **postup pri disponovaní so záznamom telekomunikačnej prevádzky** v prípade, ak sa odpočúvaním nezistenia skutočnosti významné pre trestné konanie.

Takýto záznam **musí byť** bez meškania **zničený** orgánom činným v trestnom konaní alebo príslušným útoarom PZ.

K **zničeniu záznamu a k upovedomeniu o zničení záznamu** – pozri vysvetlivky k § 114 ods. 8.

Ods. 9: Ustanovenie formou odkazu upravuje procesný postup zisčovania a využívania **obsahových údajov alebo prevádzkových údajov** prenášaných v reálnom čase prostredníctvom počítačového systému, najmä v boji proti počítačovej kriminalite.

Zákonnosť použitia informačno-technických prostriedkov mimo trestného konania, upravuje zákon č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Pozri aj vysvetlivky k § 119 ods. 2.

K pojmu **účastník** – pozri § 5 ods. 7 zákona o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov.

K pojmu **užívateľ a koncový užívateľ** – pozri § 5 ods. 5, ods. 6 zákona o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov.

K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu **konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1.

K pojmu **sudca pre prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 3, § 10 ods. 2, ods. 3, § 24 ods. 4.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **trestné konanie v štádiu pred začatím trestného stíhania** – pozri vysvetlivky k § 196 až § 198.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K pojmu **telekomunikačné zariadenie** – pozri § 3 ods. 1 zákona o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov.

K pojmu **orgán činný v trestnom konaní** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1.

K pojmu **obzvlášť závažný zločin** – pozri vysvetlivky k § 11 ods. 3 TZ.

K pojmu a zákonným znakom **zločinu spáchaného organizovanou skupinou, zločineckou skupinou, teroristickou skupinou** – pozri vysvetlivky k § 11, § 129 ods. 2, ods. 3, ods. 4, § 141, § 296, § 297 TZ.

K pojmu **účel trestného konania** – pozri vysvetlivky k § 1.

K **počítaniu trojročnej lehoty** – pozri § 63 ods. 4, ods. 5.

K § 116

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **zákonné podmienky pre vydanie príkazu na zistenie a oznámenie údajov o uskutočnenej telekomunikačnej prevádzke.**

Zákonnými podmienkami pre uplatnenie inštitútu sú:

- a) **existencia trestného konania** – konania podľa TP (pozri § 10 ods. 14),
- b) **existencia úmyselného trestného činu ako predmetu trestného konania** – k pojmu úmyselný trestný čin pozri vysvetlivky k § 8, § 9 a § 15 TZ,
- c) **nevyhnutnosť údajov pre objasnenie skutočností dôležitých pre trestné konanie** – pozri vysvetlivky k § 119 ods. 1 a
- d) **uskutočnená telekomunikačná prevádzka.**

K telekomunikačnej prevádzke – pozri vysvetlivky k § 115.

K pojmu odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky – pozri § 10 ods. 20.

Obsahom telekomunikačnej prevádzky, dôležitým pre účely trestného konania, sú osobné údaje a údaje tvoriace predmet telekomunikačného tajomstva.

K pojmu osobné údaje – pozri § 3 zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.

K pojmu predmet telekomunikačného tajomstva – pozri § 55 ods. 1 zákona o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov.

Ods. 2: Údaje o uskutočnenej telekomunikačnej prevádzke je možné získať **len na základe príkazu** vydaného príslušným orgánom.

Týmto orgánom je **predseda senátu** v konaní pred súdom a **sudca pre prípravné konanie** v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania.

Predseda senátu má právomoc vydať príkaz z úradnej povinnosti, bez návrhu prokurátora. **Sudca pre prípravné konanie vydáva príkaz len na návrh prokurátora.**

Návrh podaný **prokurátorom** musí byť písomný a odôvodnený aj skutkovými okolnosťami.

Príkaz, ktorý musí byť písomný, je **jednou z foriem rozhodovacej právomoci súdu** (pozri vysvetlivky k § 162 ods. 1). Príkaz sa doručuje právnickým osobám alebo fyzickým osobám zabezpečujúcim telekomunikačnú prevádzku (pozri § 4 ods. 8 zákona o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov).

K ostatným pojmom – pozri primerane vysvetlivky k § 115 ods. 5.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje **orgány**, ktorým právnické osoby alebo fyzické osoby zabezpečujúce telekomunikačnú prevádzku **oznamujú**, na základe príkazu a v súlade s jeho obsahom, **údaje o uskutočnenej telekomunikačnej prevádzke.**

Odlišnosť orgánov je určovaná štádiom trestného konania.

V konaní pred súdom sa údaje oznamujú predsedovi senátu; v prípravnom konaní a v štádiu pred začatím trestného stíhania, prokurátorovi alebo policajtovi (pojmu policajt – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1, ods. 8).

Ods. 4: Ustanovenie formou odkazu upravuje procesný postup zisťovania a využívanie obsahových údajov alebo prevádzkových údajov prenášaných prostredníctvom počítačového systému, najmä v boji proti počítačovej kriminalite.

K § 117

Ods. 1: Ustanovenie upravuje zákonné podmienky pre použitie agenta ako prostriedku operatívno-pátracej činnosti.

Zákonnými podmienkami pre uplatnenie inštitútu sú:

- a) **existencia taxatívneho trestného činu** – ide o zločin, korupciu, zneužívanie právomoci verejného činiteľa alebo legalizáciu príjmu z trestnej činnosti,
- b) **podstatne sťažené odhalovanie, zisťovanie a usvedčovanie páchatela tohto trestného činu iným spôsobom (dôkazmi)** a
- c) **existencia podozrenia** na podklade poznatkov získaných v trestnom konaní, o spáchaní takého trestného činu páchatelom v minulosti alebo v budúcnosti.

K pojmu **agent ako subjekt trestného konania** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 10, ods. 19.

K pojmu **prostriedok operatívno-pátracej činnosti** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 21.

K pojmu **zločin** – pozri vysvetlivky k § 11 TZ.

K trestným činom označeným ako **korupcia** – pozri vysvetlivky k § 328 až § 336 TZ.

K zákonným znakom trestného činu **zneužívanie právomoci verejného činiteľa** – pozri vysvetlivky k § 326 TZ.

K zákonným znakom trestného činu **legalizácia príjmu z trestnej činnosti** – pozri vysvetlivky k § 233 až § 234 TZ.

Ods. 2: Ustanovenie určuje rozsah konania agenta.

Konanie agenta **musí byť** v súlade s účelom TP, vyjadreným v § 1 ods. 1 (pozri vysvetlivky k tomuto ustanoveniu) a **musí byť** úmerné protiprávnosti konania páchatela trestného činu.

Agent nesmie byť návodcom na trestný čin (tzv. **agentom provokatérom**).

Použiť **agenta ako provokatéra** je možné **len** pri trestnom čine korupcie verejného činiteľa alebo zahraničného verejného činiteľa a **súčasne** za podmienky, že páchatel by spáchal takýto trestný čin aj bez konania agenta (v takomto prípade **ide o iniciatívne konanie agenta vo vzťahu k páchatelovi, ktorý je podľa skutkových zistení ustálených z iných dôkazov, nie indícií, rozhodnutý spáchať trestný čin korupcie**).

K **zákonosti konania agenta pri plnení úloh** – pozri vysvetlivky k § 30 TZ.

K pojmu **protiprávne konanie** – pozri vysvetlivky k § 122 ods. 1 TZ.

K pojmu **návodca** – pozri vysvetlivky k § 21 ods. 1 písm. b) TZ.

K pojmu **verejný činiteľ** – pozri vysvetlivky k § 128 ods. 1 TZ.

K pojmu **zahraničný verejný činiteľ** – pozri vysvetlivky k § 128 ods. 2 TZ.

Ods. 3: Ustanovenie určuje **spôsob konania agenta**.

Agent koná pod **legendou alebo bez legendy**.

Pod pojmom **legenda**, ktorá môže byť **dočasná alebo troalá**, zákon rozumie súhrn kryptických údajov o osobe agenta, najmä o jeho totožnosti, rodinnom stave, vzdelaní a zamestnaní.

Ods. 4: Agent konajúci **pod legendou** môže používať tzv. **krycie doklady**.

Účelom používania krycích dokladov je **ochrana agenta**.

K pojmu **krycie doklady, spôsobu ich vydávania a evidencie** – pozri § 40 ZPP.

Ods. 5: Použitie a konanie agenta je možné **len na základe príkazu** vydaného príslušným orgánom. Týmto orgánom je **predseda senátu** v konaní pred súdom a **sudca pre prípravné konanie** v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania.

Predseda senátu má právomoc vydať príkaz na použitie agenta z **úradnej povinnosti**, bez návrhu prokurátora. Sudca pre prípravné konanie vydáva príkaz na použitie agenta **len na návrh prokurátora**.

Návrh podaný **prokurátorom** musí byť písomný a odôvodnený aj skutkovými okolnosťami.

K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6, ZS.

K pojmu **konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16, § 237 ods. 1.

K pojmu **sudca pre prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 3, § 10 ods. 2, ods. 3, § 24 ods. 4.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **trestné konanie v štádiu pred začatím trestného stíhania** – pozri vysvetlivky k § 196 až § 198.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

Ods. 6: Ustanovenie má **špeciálny charakter** k ods. 5.

Príkaz na použitie agenta **môže vydať aj prokurátor**, ak sú splnené tieto zákonné podmienky:

- a) **ide o neodkladnú vec** (z dôkazného a časového hľadiska),
- b) **použitie agenta nie je spojené so vstupom do obydľia iného subjektu** (k pojmu obydľie – pozri vysvetlivky k § 99 ods. 1),

- c) *nejde o použitie tzv. agenta provokatéra,*
 d) *ide o trestné konanie v štádiu pred začatím trestného stíhania alebo v štádiu prípravného konania.*

Príkaz prokurátora **má predbežný charakter**, pretože jeho platnosť je časovo obmedzená do 72 hodín od jeho vydania. Platnosť príkazu **musí byť v tejto lehote potvrdená** sudcom pre prípravné konanie, **inak stráca platnosť**. Potvrdenie platnosti príkazu sudcom pre prípravné konanie, je **vždy písomné**.

Z hľadiska formy, prokurátor môže vydať **príkaz písomne alebo ústne**. Ústne vydaný príkaz musí prokurátor vyhotoviť **aj v písomnej forme**.

Ods. 7: Ustanovenie upravuje **formálne, obsahové náležitosti príkazu na použitie agenta a časové obdobie jeho použitia**.

Príkaz je jednou z foriem rozhodovacej právomoci súdu a orgánov činných v trestnom konaní (pozri vysvetlivky k § 162).

Príkaz na použitie agenta musí byť, **bez ohľadu na orgán, ktorý ho vydal**, písomný a musí obsahovať čas použitia agenta.

Použitie agenta je časovo obmedzené na dobu **šiestich mesiacov**. Nad túto dobu možno použitie agenta **predĺžiť len v konaní pred súdom a v prípravnom konaní, a to opakovane, vždy o ďalšie dva mesiace**.

Príkaz na predĺženie času použitia agenta je oprávnený vydať **predseda senátu z úradnej povinnosti**, bez návrhu prokurátora a **sudca pre prípravné konanie**, na návrh prokurátora.

Návrh prokurátora musí byť písomný a odôvodnený takými skutkovými okolnosťami, na základe ktorých je ďalšie použitie agenta nevyhnutné pre odhalenie, zistenie a usvedčenie páchatela trestného činu v ods. 1.

K počítaniu lehoty – pozri § 63 ods. 4, ods. 5.

K príkazu – pozri vysvetlivky k § 181 až § 182.

Ods. 8: Ustanovenie **má doplňujúci charakter** k ods. 3.

Ochrana agenta v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní sa zabezpečuje aj tým, že **písomnosti týkajúce sa jeho použitia** (návrh prokurátora podľa ods. 5, ods. 7; príkaz prokurátora, sudcu pre prípravné konanie podľa ods. 5 až 7; legenda) sa do spisu založia len vtedy, ak prokurátor podá obžalobu a navrhne v nej vykonanie dôkazu skutočnosťami zistenými agentom (pozri § 234 ods. 3, § 235 písm. e).

Ods. 9: Ustanovenie upravuje **spôsob vstupu agenta do obydľia**.

Vstup agenta do obydľia je **prípustný len s dobromyseľným súhlasom** oprávnenej osoby. Agent môže pri vstupe do obydľia konať bez legendy alebo pod legendou.

Ods. 10: Ustanovenie **má tiež doplňujúci charakter** k ods. 3.

Utajovanie pravej totožnosti agenta konajúceho pod legendou je **trvalé** s výnimkou upravenou pre prokurátora a sudcu pre prípravné konanie, ak rozhodujú o použití agenta alebo pre predsedu senátu, ak vykonáva dôkaz skutočnosťami zistenými agentom. Týmto orgánom sa musí, na základe ich žiadosti, oznámiť pravá totožnosť agenta.

Ods. 11: Z dôkazného hľadiska, **agent nemá procesné postavenie svedka.**

Ide o subjekt trestného konania (§ 10 ods. 10) majúci, vzhľadom na zákonom určený rozsah použitia, osobitný charakter (**ide o prostriedok operatívno-pátracej činnosti**) a procesné postavenie.

Výsluch agenta o skutočnostiach dôležitých pre trestné konanie je oprávnený v prípravnom konaní vykonať len prokurátor, bez ohľadu na osobu agenta; bez ohľadu na to, či konal pod dočasnou alebo trvalou legendou alebo bez legendy; bez ohľadu na časové obdobie použitia agenta.

Výsluch agenta **vykoná** prokurátor **pri použití technických zariadení** určených na prenos zvuku a obrazu **najmä vtedy ak**, ide o agenta konajúceho pod legendou (dočasnou alebo trvalou), ktorého pravá totožnosť musí byť trvale utajená (**zmena vzhľadu a hlasu agenta nie je nevyhnutná**).

Výsluch osoby ustanovenej za agenta prokurátorom na návrh policajta alebo príslušníka PZ povereného ministrom vnútra, ktorá súhlasila s odhalením svojej totožnosti, vykoná prokurátor v prípravnom konaní spôsobom upraveným pre výsluch svedka (takýto spôsob výsluchu agenta sa uplatní v trestných veciach korupcie).

V prípravnom konaní sa vykonáva osobný výsluch agenta.

V trestnom konaní pred súdom, výsluch agenta vykonáva predseda senátu alebo samosudca len výnimočne, a to len pri použití technických zariadení určených na prenos zvuku a obrazu, s eventuálnou zmenou vzhľadu a hlasu agenta, alebo pri vylúčení obžalovaného, jeho dôverníkov a verejnosti z pojednávacej miestnosti počas výsluchu (pozri aj § 249 ods. 3, § 250 ods. 2).

Ak výsluch agenta vykonáva predseda senátu alebo samosudca s použitím technických zariadení určených na prenos zvuku a obrazu mimo pojednávacej miestnosti, zúčastní sa ho aj náhradný sudca (pozri § 246 ods. 3).

Výsluch osoby ustanovenej za agenta prokurátorom na návrh policajta alebo príslušníka PZ povereného ministrom vnútra, ktorá súhlasila s odhalením svojej totožnosti, vykoná predseda senátu alebo samosudca v konaní pred súdom spôsobom upraveným pre výsluch svedka (takýto spôsob výsluchu agenta sa uplatní v trestných veciach korupcie).

Účasť agenta na súdnom konaní zabezpečuje predseda senátu alebo samosudca, jeho predvolaním prostredníctvom Prezídia PZ. Predvolanie doručí agentovi príslušník PZ, poverený prezidentom tohto zboru.

V konaní pred súdom sa vykonáva osobný výsluch agenta alebo výsluch svedka o skutočnostiach získaných agentom.

Svedkom je v tomto prípade príslušník PZ, poverený prezidentom tohto zboru (pozri § 131 ods. 2).

Výpoveď podaná agentom je dôkazom v súlade s ustanovením § 119 ods. 2.

Vykonanie dôkazného prostriedku vo forme **konfrontácie medzi agentom a obvineným alebo medzi agentom a svedkom, nie je prípustné, okrem prípadu, ak agent súhlasil s odhalením svojej totožnosti** (pozri § 125 ods. 3, § 138).

Ods. 12: Ustanovenie upravuje zákonnú podmienku pre použitie skutočností získaných agentom o iných trestných činoch, ako dôkazu v inom trestnom konaní.

Takouto podmienkou je, aby sa agentom získané skutočnosti týkali niektorého z taxatívnych trestných činov uvedených v ods. 1.

Ods. 13: Agent môže byť pri odhalovaní, zisťovaní a usvedčovaní páchatela niektorého z taxatívnych trestných činov uvedených v ods. 1., činný osobne alebo môže konať aj s použitím informačno-technických prostriedkov.

K pojmu informačno-technické prostriedky – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 20.

Ochrana agenta používajúceho v trestnom konaní v štádiu pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní informačno-technické prostriedky, sa zabezpečuje spôsobom upraveným v ods. 8.

Ods. 14: Ustanovenie upravuje postup pri plnení úloh agenta mimo územia SR, ako aj postup pri činnosti agenta na území SR, ktorým je príslušník polície iného štátu.

Podmienkami činnosti agenta mimo územia SR sú:

- a) predchádzajúci súhlas príslušného justičného orgánu štátu, na území ktorého má agent plniť úlohy,
- b) vydanie príkazu príslušným orgánom (pozri ods. 5) a
- c) vydanie rozhodnutia prezidentom PZ.

Podmienkami činnosti agenta, ktorým je príslušník polície iného štátu, na území SR sú:

- a) predchádzajúci súhlas príslušného justičného orgánu štátu, pre ktorý je agent inak činný,
- b) vydanie príkazu príslušným orgánom (pozri ods. 5) a
- c) vydanie rozhodnutia prezidentom PZ.

Iný podmienky môže upravovať medzinárodná zmluva [k pojmu medzinárodná zmluva, pozri vysvetlivky k § 477 písm. a)].

K § 118

Ustanovenie upravuje **nový inštitút** boja proti osobitným formám kriminality.

Podstatou inštitútu je elektronické porovnávanie (osobných) údajov o fyzických osobách, ktoré v informačných systémoch vytvárajú a spravujú štátne orgány, neštátne inšti-

túcie a významné podnikateľské subjekty (poisťovacie spoločnosti, bankové inštitúcie, subjekty poskytujúce služby veľkému množstvu užívateľov v oblasti telekomunikácií, sieťových odvetví.).

Inštitút vyjadruje zákonný zásah do práva na ochranu osobných údajov podľa článku 19 ods. 3 Ústavy a do práva na súkromný život podľa článku 8 ods. 1 EDLP.

Ods. 1: Porovnávanie údajov v rôznych informačných systémoch orgánmi činnými v trestnom konaní, súdom alebo príslušníkom PZ je fakultatívne.

Zákonnými podmienkami pre uplatnenie tohto procesného postupu sú:

- a) **existencia trestného konania** – konania podľa TP (pozri § 10 ods. 14),
- b) **existencia taxatívneho trestného činu ako predmetu trestného konania** – ide o úmyselný trestný čin, na ktorý TZ ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou tri roky [pozri § 10 ods. 1 písm. b), § 11, § 15 TZ], o korupciu (pozri § 328 až § 336 TZ) alebo o iný úmyselný trestný čin, o ktorom na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva (pozri napríklad článok 22 Dohovoru o psychotropných látkach, dojednaného 21. februára 1971 vo Viedni – vyhláška ministerstva zahraničných vecí č. 62/1989 Zb.; články 34, 35 a 37 Dohovoru o právach dieťaťa, prijatého 20. novembra 1989 v New Yorku – oznámenie ministerstva zahraničných vecí č. 104/1991 Zb.; článok 11 Dohovoru OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu, prijatého 15. novembra 2000 v New Yorku – oznámenie ministerstva zahraničných vecí číslo 621/2003 Z. z.) a
- c) **nevyhnutnosť postupu pre objasnenie trestného činu.**

K pojmu **medzinárodná zmluva** – pozri vysvetlivky k § 477 písm. a).

Predmetom porovnávanía sú údaje o osobách alebo o veciach dôležitých pre trestné konanie. Ide o údaje o skúšobných znakoch, teda o znakoch charakterizujúcich alebo vylučujúcich konkrétnu osobu alebo vec v informačných systémoch.

Ods. 2: Porovnávanie údajov vedených v rôznych informačných systémoch sa vykonáva na základe príkazu vydaného príslušným orgánom.

Orgánom majúcim právomoc na vydanie príkazu je **predseda senátu** v konaní pred súdom a **prokurátor**, pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní.

Forma príkazu je písomná.

K pojmu **predseda senátu** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16, § 10 ods. 2, ods. 6 a ZS.

K pojmu **prokurátor** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 7, články 149 – 151 Ústavy, ZoP a ZoPP.

K pojmu **trestné konanie pred súdom** – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15, ods. 16.

K pojmu **trestné konanie pred začatím trestného stíhania** – pozri vysvetlivky k § 196 až § 198.

K pojmu **prípravné konanie** – pozri vysvetlivky k § 199 až § 236.

K príkazu – pozri vysvetlivky k § 181 až § 182.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje obligatórne **obsahové náležitosti príkazu**.

Takýmito náležitosťami sú:

- a) **označenie prevádzkovateľa informačného systému** jeho zákonným, úradným alebo evidenčným názvom (obchodným menom), sídlom a inými identifikačnými znakmi a údajmi,
- b) **vymedzenie údajov a skúšobných znakov o osobe alebo o veci** – ide o údaje a znaky týkajúce sa osobného, rodinného, sociálneho, pracovného, finančného stavu osoby a technických parametrov veci, účelu jej použitia, formy, obsahových náležitostí.

Ods. 4: Prevádzkovateľ informačného systému je **povinný poskytnúť údaje a skúšobné znaky o osobe alebo o veci** podľa príkazu, a to v rozsahu potrebnom na ich porovnanie v inom informačnom systéme.

Aj v prípade, že informačný systém prevádzkovateľa obsahuje iné údaje a znaky, ktoré sú neoddeliteľné od požadovaných údajov a skúšobných znakov, povinnosť poskytnúť súčinnosť takýmto subjektom zostáva nedotknutá.

Neoddeliteľné údaje a znaky, ktoré sa síce použijú na porovnávanie s údajmi a znakmi z iného informačného systému, ale nie sú vymedzené v príkaze, **nemožno použiť ako dôkaz v trestnom konaní** (pozri § 119 ods. 2).

Ods. 5: Prevádzkovateľ informačného systému na základe príkazu poskytne orgánu činnému v trestnom konaní, súdu alebo príslušníkovi PZ **údaje a skúšobné znaky** o osobe alebo o veci za účelom porovnania, **vo forme** ich evidencie na **nosiči informácií** alebo **vo forme** ich elektronického prenosu na iný **nosič údajov**.

Podľa formy poskytovania údajov a skúšobných znakov prevádzkovateľom informačných systémov, zákon upravuje spôsob disponovania s týmito informáciami orgánom činným v trestnom konaní, súdom alebo príslušníkom PZ po tom, ako už nie sú potrebné pre trestné konanie.

V prípade evidencie údajov a znakov na **nosiči informácií** (CD disk, DVD disk, diske-ta), sú uvedené orgány povinné, po skončení porovnávanía, bezodkladne vrátiť tento nosič prevádzkovateľovi informačného systému.

V prípade poskytnutia údajov a znakov formou elektronického prenosu na iný nosič, sú uvedené orgány povinné, po skončení porovnávanía, bezodkladne tieto vymazať zo svojho informačného systému.

K pojmu **orgán činný v trestnom konaní** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 1.

K pojmu **súd** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 4.

K pojmu **príslušník PZ** – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 8 písm. a), b); § 2 ods. 1 písm. b), d) ZPZ.

Ods. 6: Ide o tzv. odkazovacie ustanovenie na § 115 ods. 6, a to v súvislosti s úpravou spôsobu a zákonnosti **použitia výsledkov porovnávania ako dôkazu v trestnom konaní.**

Ak sa má záznam o výsledku porovnávania údajov a skúšobných znakov o osobe alebo o veci v informačných systémoch použiť ako dôkaz v trestnom konaní, pripojí sa k nemu – **doslovný prepis získaných výsledkov**, vyhotovený orgánom činným v trestnom konaní, súdom alebo príslušníkom PZ, vykonávajúcimi porovnanie.

Prepis, ak jeho vyhotovenie záznam umožňuje, musí obsahovať údaje o mieste, čase a zákonnosti vykonávania porovnávania a podpis osoby, ktorá ho vyhotovila. Prepis sa zkladá do spisu. Prepis sa spravidla neutajuje. Ak však obsahuje utajovanú skutočnosť, utajuje sa podľa ZUIS.

Ods. 7: Ustanovenie upravuje **záonné podmienky pre použitie záznamu** o výsledku porovnávania údajov a skúšobných znakov o osobe alebo o veci v informačných systémoch, ako dôkazu v inej trestnej veci.

Takýmito podmienkami sú vykonávanie (trvanie) trestného konania v inej trestnej veci súčasne (súbežne) s trestnou vecou, v ktorej bol záznam vyhotovený a určenie predmetu iného súbežného trestného konania niektorým z taxatívnych trestných činov uvedených v odseku 1.

K pojmu trestné konanie a taxatívny trestný čin – pozri vysvetlivky k ods. 1.

Ods. 8: Ustanovenie upravuje **spôsob disponovania so záznamom o negatívnom výsledku porovnávania** údajov a skúšobných znakov o osobe alebo o veci v informačných systémoch, orgánom príslušným na vykonávanie tohto procesného postupu.

K § 119

Ods. 1: Dokazovaním v trestnom konaní sa rozumie zákonom upravený postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu, ktorého úlohou je poznanie všetkých podstatných skutočností dôležitých pre ďalší postup konania a v konečnej fáze aj pre rozhodnutie. Dokazovanie prebieha v štyroch etapách – vyhľadávanie dôkazov, vykonávanie dôkazov, previerka dôkazov a hodnotenie dôkazov. Prvé dve etapy predstavujú činnosť upravenú procesnými predpismi a metodickými a taktickými požiadavkami kriminalistiky. Ďalšie dve etapy sú založené na myšlienkovvej a logickej činnosti orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu.

Dokazovanie začína už v prípravnom konaní, avšak jeho ťažisko je presunuté na konanie pred súdom na hlavnom pojednávaní. V obmedzenej miere dokazovanie prebieha aj v odvolacom konaní, v konaní o opravných prostriedkoch a prípadne aj vo vykonávacom konaní, ktoré je však úzko zamerané na otázky vznikajúce v týchto štádiách konania.

Význam dokazovania spočíva predovšetkým v tom, že ide o jediný spôsob, ktorým si orgán činný v trestnom konaní alebo súd môže a musí obstarat' skutkový podklad pre ďalšie konanie a v konečnom dôsledku pre svoje rozhodnutie. Predmetom trestného konania je to-

tiž udalosť, ktorá sa stala v minulosti a ktorú orgán činný v trestnom konaní alebo súd osobne nepozoroval. Preto sa s ňou môže oboznámiť len nepriamo tým, že si jej priebeh zrekonštruje pomocou vykonaných dôkazov.

Dokazovanie musí byť dôsledne vykonávané v súlade so základnými zásadami trestného konania – pozri § 2 ods. 10, 12 a 19.

Spôsob vykonávania dôkazov je v tejto hlave upravený všeobecne pre všetky prípady. Podrobnosti pre vykonávanie dôkazov na hlavnom pojednávaní – pozri § 258 až § 273, na verejnom zasadnutí – pozri § 295 ods. 2, § 326 ods. 5, na neverejnom zasadnutí – pozri § 304.

Okruh skutočností, ktoré treba v trestnom konaní dokazovať je uvedený demonštratívne. V konkrétnom prípade okruh dokazovaných skutočností závisí od podmienok a okolností prípadu, prípadne od štádia trestného konania.

V trestnom konaní nemožno dokazovať skutočnosti, o ktorých sa rozhodlo spôsobom záväzným pre trestné konanie – pozri § 7 ods. 1, veta za bodkočiarkou, ods. 2 a 3.

Ďalšie dokazované skutočnosti – pozri napr. § 169 ods. 1 písm. d), e), g), i) alebo § 337, § 338.

K písm. a): Dokazovaním sa zisťuje, či sa stala udalosť, ktorá je popísaná v skutku a či táto udalosť má znaky skutkovej podstaty niektorého z trestných činov.

Za jeden skutok sa považujú prejavy vôle páchatel'a navonok, ktoré sú kauzálne pre následok (vedú k jeho spôsobeniu) významné z hľadiska trestného práva, pokiaľ sú kryté zavinením. Podstatu skutku teda možno nájsť v konaní a následku, ktorý ním bol spôsobený.

Skutok – pozri napr. § 10 ods. 15, § 163 ods. 3, § 176 ods. 1 písm. c), § 181 ods. 1 písm. d), 199 ods. 3, § 201 ods. 2, § 206 ods. 3, 4 a 6, § 211 ods. 1, § 214 ods. 1, § 215 ods. 1, písm. a), b), c), ods. 2 písm. b), § 216 ods. 1 písm. a), § 220 ods. 1 písm. a), § 223 ods. 1, § 232 ods. 1, 4, 5, 7, § 234 ods. 2, § 235 písm. c), § 239 ods. 2, § 241 ods. 2, § 244 ods. 2, § 252 ods. 2 písm. b), § 257 ods. 1 písm. b), § 257 ods. 3, 4, 5, 7, § 278 ods. 1, § 279 ods. 1, § 280 ods. 1 a 2, § 284 ods. 2, § 285 písm. a), b), c), § 322 ods. 4 písm. a), § 233 ods. 3 písm. c), f), h), § 334 ods. 1, § 348 ods. 1 písm. a), § 371 ods. 1 písm. i).

Trestný čin – pozri § 8 až § 11 TZ. Príprava na zločin – pozri § 13 TZ a pokus trestného činu – pozri § 14 TZ sú trestné podľa trestnej sadzby ustanovenej za dokonaný trestný čin.

Pozri vysvetlivky k § 8.

Pozri aj § 122 ods. 10, 11 a 12.

K písm. b): Páchatel' – pozri § 19 TZ.

Spolupáchatel' – pozri § 20 TZ.

Účastník – pozri § 21 TZ.

Páchatel'om sa rozumie aj páchatel' prípravy na zločin – pozri § 13 TZ a páchatel' pokusu trestného činu – pozri § 14 TZ.

Pohnútka môže byť znakom skutkovej podstaty trestného činu, a teda mať vplyv na právne posúdenie skutku – pozri napr. § 144 TZ, môže byť okolnosťou, ktorá ovplyvňuje hodnotenie závažnosti prečinu – pozri § 10 ods. 2 TZ, môže byť prirážajúcou okolnosťou – pozri § 37 písm. a) TZ, alebo môže byť okolnosťou na ktorú súd prihliadne pri určovaní trestu – pozri § 34 ods. 4 TZ.

K písm. c): Ide o okruh okolností, ktoré majú vplyv na určenie závažnosti činu – pozri napr. § 10 ods. 2 TZ.

Obzvlášť závažný zločin – pozri § 11 ods. 3 TZ.

Poľahčujúce okolnosti – pozri § 36 TZ.

Prirážajúce okolnosti – § 37 TZ.

K písm. d): Osobnými pomermi páchatela sú jeho osobné, majetkové a rodinné pomery, ktoré existujú v čase rozhodovania (napr. zdravotný stav páchatela, zamestnanie, zárobkové možnosti, bytové podmienky, počet detí a ich vek, rozsah vyživovacej povinnosti).

Osobné pomery páchatela majú význam predovšetkým pre rozhodnutie o treste – pozri § 34 ods. 4 TZ, § 36 písm. b), c), e), g), h), j) TZ, § 37 písm. m) TZ, rozhodnutie o druhu ochranného opatrenia – pozri § 73 až § 83 TZ, prípadne pre iný spôsob rozhodnutia – pozri napr. § 216, § 220.

K písm. e): Určenie následku a výšky škody spôsobenej trestným činom má význam pre rozlíšenie jednotlivých skutkových podstát trestných činov, avšak tiež i pre úvahu o súbahu trestných činov.

Pozri vysvetlivky k § 123 až § 126, § 142 TZ.

K písm. f): Týmito ustanoveniami Slovenská republika akceptovala D RE č. 141 o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zhabaní a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti z 8. 11. 1990 (oznámené MZV č. 109/2002 Z. z.) a ďalšie medzinárodné dokumenty, napr. ED VPd2 (oznámené MZV č. 165/2005 Z. z.).

Ods. 2: Dôkazným prostriedkom je procesný úkon, pomocou ktorého orgán činný v trestnom konaní alebo súd získava poznatky dôležité na objasnenie veci. Dôkazom je priamy poznatok alebo výsledok činnosti orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, ktorý získal pomocou dôkazného prostriedku a slúži na objasnenie skutočností, ktoré sú predmetom dokazovania. TP v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou priniesol nové chápanie dôkazu v tom smere, že dôkaz môže byť získaný nielen z dôkazných prostriedkov podľa TP, ale aj z dôkazných prostriedkov podľa osobitného zákona. Takýmto osobitným zákonom je zákon č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o ochrane pred počúvaním).

TP demonštratívne uvádza dôkazné prostriedky, ktorými sú najmä:

– výsluch obvineného – pozri § 120 až § 124, § 258 až § 260 a konfrontácia ako osobitná formu výsluchu obvineného – pozri § 125,

- *výsluch svedkov* - pozri § 127 až § 140, § 261 až § 267,
- *výsluch znalcov* - pozri § 146, § 268,
- *posudky a odborné vyjadrenia* - pozri § 141 až § 152,
- *previerka výpovede na mieste činu* - pozri § 158,
- *rekognícia* - pozri § 126,
- *rekonštrukcia* - pozri § 159,
- *vyšetrovací pokus* - pozri § 157,
- *obhliadka* - pozri § 154 až § 156,
- *veci a listiny dôležité pre trestné konanie* - pozri § 153, § 269,
- *oznámenie* - pozri § 62 ods. 2 a § 196 ods. 1,
- *informácie získané použitím informačno-technických prostriedkov alebo prostriedkov operatívno-pátracej činnosti* - pozri § 10 ods. 19, 20 a 21, § 110 až § 118.

Napriek tomu, že vymenovanie dôkazných prostriedkov je pomerne vyčerpávajúce a zodpovedá súčasnému stavu poznania, nemožno eventualityne vylúčiť ani iné dôkazné prostriedky poskytované napr. novými vedeckými poznatkami. Podmienkou, aby dôkazom mohlo byť naozaj „všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci“ je, aby išlo o dôkazy získané zákonným spôsobom. Do úvahy prichádzajú najmä najnovšie informačno-technické prostriedky (elektrotechnické, rádiotechnické, fototechnické, optické, mechanické) a iné prostriedky a zariadenia alebo ich súbory, používané utajovaným spôsobom pri vyhľadávaní, otváraní a skúmaní dopravovaných zásielok a ich vyhodnocovaní, spojenom s využitvaním kriminalistických metód pri zaznamenávaní telekomunikačnej techniky, pri vyhodnocovaní obrazových či zvukových záznamov.

TP v zásade neustanovuje dôkaznú silu jednotlivých dôkazov a nepredpisuje, akým dôkazným prostriedkom má byť určitá relevantná skutočnosť dokazovaná. Výnimku predstavuje len vyšetrovanie duševného stavu obvineného a prehliadka a pitva mŕtvol - pozri § 142 ods. 1, § 148 ods. 1 a § 156 ods. 1.

Orgán činný v trestnom konaní je povinný zadovážovať dôkazy bez ohľadu na to, či svedčia v prospech alebo neprospech obvineného - pozri § 201 ods. 4.

Dôkazy môže vykonávať aj prokurátor - pozri § 230 ods. 2 písm. c).

Spôsob vykonávania úkonov trestného konania - pozri § 55 ods. 1 a 2.

Vykonávanie dôkazu v obydlí, v iných priestoroch a na pozemku - pozri § 107.

Ods. 3: Kontradiktórnosť trestného procesu má svoj odraz v zdôraznení skutočnosti, že dôkazy môžu obstarávať aj strany, čím sa významne posilňuje ich postavenie v procese dokazovania. Musia však niesť náklady, spojené s obstaraním dôkazu. Ich náhrada zo strany štátu prichádza do úvahy, len v prípade vynesenia oslobodzujúceho rozsudku - pozri § 285 písm. a) b) alebo c).

Strana môže dôkaz obstaráť alebo dať návrh na jeho vykonanie, avšak sama ho vykonať nemôže. Táto činnosť náleží len orgánom činným v trestnom konaní, prípadne súdu.

Strana – pozri § 10 ods. 10.

Obvinený má právo navrhnovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu – pozri § 34 ods. 1.

Zúčastnená osoba má právo predkladať dôkazy – pozri § 45 ods. 1 a 2.

Poškodený má právo robiť návrhy na vykonanie dôkazov alebo na ich doplnenie a predkladať dôkazy – pozri § 46 ods. 1 a 5.

Ods. 4: Osobou, ktorá použila donútenie alebo hrozbu donútenia, môže byť ktokoľvek, teda nielen orgán činný v trestnom konaní.

Za nezákonné nemožno považovať spôsoby donútenia smerujúce k plneniu povinnosti svedčiť, ktoré výslovné pripúšťa TP – pozri napr. § 70, § 120, § 123 ods. 2, § 128.

Obvinený nesmie byť nijakým spôsobom k výsluchu a k priznaniu nezákonne nútený – pozri § 201 ods. 4.

Zákaz mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania – pozri ED na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (oznámenie MZV č. 26/1995 Z. z.).

R 14/1964: Výrok o vine môže byť založený len na takých dôkazoch, ktoré celkom vylučujú pochybnosť, že sa stal skutok, ktorý je predmetom trestného stíhania. To platí tým skôr, keď vierohodnosť jediného priameho svedka je pochybná.

R 46/1965: Výsledky daktyloskopickej expertízy je potrebné hodnotiť podľa rovnakých zásad ako iné dôkazy s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam prípadu.

R 11/1967-IV: Pri majetkových trestných činoch je bezpečné zistenie výšky škody rozhodujúcim kritériom pre posúdenie, či ide o trestný čin alebo priestupok a je dôležitým spolu určujúcim hľadiskom pre určenie závažnosti činu a základným predpokladom i pre správne rozhodnutie o nároku na náhradu škody. (Upravené znenie). Preto treba v trestnom konaní dokazovať okolnosti umožňujúce určenie povahy a výšky škody spôsobenej trestným činom.

R 38/1968-II: Vina obvineného musí byť preukázaná na základe dôkazov vykonaných v súlade s TP. Nie je možné usudzovať na vinu obvineného zo spôsobu obhajoby, napr. z toho, že obvinený zámerne vypovedal nepravdu, popieral určité skutočnosti alebo sa snažil zviať vypočítavúce orgány na falošnú stopu a pod. Takýto postup súdu by znamenal potlačovania práva na obhajobu, bol by v rozpore s prezumpciou neviny a s vyhľadávacou zásadou.

R 38/1968-IV: Súhrn nepriamych dôkazov na preukázanie viny obvineného musí tvoriť logickú a ničím nenarušovanú sústavu navzájom sa dopĺňajúcich dôkazov, ktorá vo svojom celku nielen spoľahlivo preukazuje všetky okolnosti zažalovaného skutku a usvedčuje z jeho spáchania obvineného, ale súčasne vylučuje možnosť akéhokoľvek iného záveru.

R 7/1969: Pri stanovení výšky škody spôsobenej pri dopravnej nehode, je súd povinný preskúmať správnosť vyúčtovania opravy motorového vozidla najmä v tom smere, či spôsobenie škody nebolo využité na opravu motorového vozidla nad rámec jeho poškodenia trestným činom, t. j. i na opravu, resp. výmenu súčiastok opotrebovaných bežným používaním.

R 38/1970-I: Súd môže výrok o vine oprieť aj o nepriame dôkazy, avšak len za predpokladu, že tvoria vo svojom súhrne logickú, ničím nenarušenú a uzatvorenú sústavu nepriamych dôkazov (nestačí preto len jeden nepriamy dôkaz) vzájomne sa dopĺňujúcich a na seba nadozajujúcich, ktoré sú v takom príčinnom vzťahu k dokazovanej skutočnosti, že z nich je možné vyvodiť jediný záver a súčasne vylúčiť možnosť iného záveru.

R 60/1972: Skutočnosti dôležité pre vykonanie záveru, či je tu zavinenie a v akej forme, sú predmetom dokazovania práve tak, ako všetky okolnosti naplňajúce znaky trestného činu.

R 33/1976: Súd je povinný dokazovať zavinenie aj vo vzťahu k okolnostiam podmieňujúcim použitie vyššej trestnej sadzby.

R 4/1982-III: Výkazy a tabuľky o rozsahu trestnej činnosti jednotlivých obvinených a výška dosiahnutého prospechu, zostavované vyšetrovateľom v prípravnom konaní na základe hodnotenia výpovede svedka a ďalších dôkazov, nie sú dôkazom v zmysle § 119 ods. 2 TP, ktorý by bolo možné použiť ako listinný dôkaz pred súdom. Je to iba orientačná pomôcka pre policajta na hodnotenie výsledkov dokazovania v prípravnom konaní. (Upravené znenie).

R 26/1989: Ak boli v trestnej veci vypočutí ako svedkovia príslušníci polície, ktorí vykonávali operatívne šetrenie na mieste, ich výpovede možno použiť ako dôkaz pred súdom, len pokiaľ vypovedali o skutočnostiach, o ktorých sa nedozvedeli z podaných vysvetlení.

R 53/1989-II: Zo zásady „iura novit curia“ vyplýva nielen skutočnosť, že súd sa s obsahom právnych noriem uverejnených alebo registrovaných v Zbierke zákonov nezoznamuje v dokaznom konaní, avšak tiež skutočnosť, že nie je povinný vykonávať dôkazy ani nemôže byť žiadnymi dôkazmi viazaný pri výklade týchto noriem.

R 51/1991: Pri dokazovaní pomocou mikrotóp sa nemôže znalec alebo osoba, ktorá podáva odborné vyjadrenie, obmedziť v prípadoch druhej zhodnosti mikrotóp iba na konštatovanie ich existencie. V posudku alebo vo vyjadrení musí byť podrobne rozvedené, o aké mikrostopy ide, aký je ich charakter, početnosť ich výskytu, prípadne iné okolnosti a pod., by súd mohol na základe týchto údajov náležite vyhodnotiť význam mikrotóp z pohľadu dokazovanej skutočnosti a tak posúdiť aké závery je možno o nich urobiť. Prípady druhej zhodnosti sú totiž veľmi rôznorodé a dôkazné možnosti mikrotóp môžu byť na jednej strane minimálne pri zaistení mikrotóp jednoduchých látok, a inokedy môžu viesť až k absolútne individuálnej identifikácii pri špecifických ojedinele sa vyskytujúcich materiáloch pri väčšom súbore mikrotóp.

R 28/1998: Použitie zásady „in dubio pro reo“ (v pochybnostiach v prospech), ktorá vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 4 TP prichádza do úvahy len vtedy, ak pochybnosti, ktoré

vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonu zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie. (Upravené znenie).

R 57/2002: Základným procesným predpisom, ktorý upravuje trestné konanie, je TP. V § 2 ods. 1 stanovuje, že nikto nemôže byť stíhaný ako obvinený inak než zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje tento zákon. Toto ustanovenie je premietnutím zásady vyjadrenej v čl. 17 ods. 2 Ústavy do TP. Z toho potom vyplýva, že pokiaľ orgán činný v trestnom konaní iniciatívne a vlastnou aktivitou vytvorí podmienky a navodí situáciu zo zjavnou snahou, aby bol trestný čin spáchaný, rozšírený jeho obsah, resp. aby bol dokonaný, pôjde o excés z hraníc a pravidiel, z ktorých sa trestné konanie realizuje. V dôsledku toho sú dôkazy takýmto spôsobom získané od počiatku nezákonné a v trestnom konaní nepoužiteľné.

R 38/2003–I: Za zákonný spôsob získania dôkazu treba považovať jednak splnenie formálnych, t. j. procesných podmienok vyžadovaných TP na vykonanie konkrétneho dôkazu a jednak splnenie obsahových (materiálnych) podmienok, t. j. aby úkon – použitý dôkazný prostriedok na vykonanie dôkazu – bol zameraný na zistenie tých skutočností, na ktoré zameraný a použitý môže byť.

R 38/2003–II: Výsledky vyšetrenia obvineného na polygrafe, tzv. detektore lži, nemožno v trestnom konaní použiť ako dôkaz, pretože podstatou takéhoto vyšetrenia je výsluch obvineného ku skutočnostiam, ktoré sa týkajú trestného činu. V trestnom konaní však možno použiť len tie poznatky, ktoré obvinený poskytol v súlade s ustanoveniami TP, čo v prípade jeho vyšetrenia (výsluchu) na detektore lži nie je splnené.

R 56/2004–III: Zásada *iura novit curia* platí v trestnom konaní len vo vzťahu k všeobecne záväzným právnym predpisom, ktoré sú uverejnené v Zbierke zákonov SR. Preto právne predpisy, resp. iné právne akty alebo organizačné smernice, ktoré nie sú v plnom znení uverejňované v Zbierke zákonov SR a ktorých znalosť je nevyhnutná na zistenie skutkového stavu veci potrebného na rozhodnutie, treba dokazovať.

K § 120

Ods. 1: Predvolanie je procesný úkon orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, ktorým sa obvinenému ukladá povinnosť, aby sa osobne dostavil na výsluch, a to v presne stanovenej dobe na konkrétne určené miesto. Musí obsahovať aj označenie veci, predmet výsluchu a v akom procesnom postavení je osoba predvolávaná. Predvolanie má byť v zásade písomné, avšak je možné ho vykonať aj ústne, telefonicky, telefaxom alebo elektronickou poštou. Predvolávajúci musí vždy predvolaného upozorniť na následky nedostavenia sa.

Predvolanie a predvedenie má formu opatrenia.

O dostatočnosti ospravedlnenia obvineného rozhoduje orgán činný v trestnom konaní alebo súd, ktorý ho predvolal a to podľa okolností konkrétneho prípadu.

Doručovanie predvolania – pozri § 65 až § 67.

Poriadková pokuta – pozri § 70.

Ods. 2: Ide o osobitný prípad predvedenia, ktoré je možné vykonať aj bez predchádzajúceho predvolania. Jedinou podmienkou je potreba úspešného vykonania úkonu. Dôvody uvedené v zákone sú demonštratívne a predvedenie môže byť odôvodnené aj inou skutočnosťou obdobného významu.

K pojmu „skrýva sa“ a „nemá stále bydlisko“ – pozri § 71 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a).

Ods. 3: Predvedenie obvineného môže vykonať len útvár PZ, ak ide o vojaka alebo príslušníka ozbrojeného zboru, aj jeho nadriadený.

R 25/1978: Ak nie je na zásielke ku konaniu, ku ktorému je treba podľa predpisov trestného práva obvineného predvolať, uvedený presný čas (deň a hodina) konania, nejde o predvolanie podľa predpisov Trestného poriadku.

R 8/1989: Sama skutočnosť, že sa obvinený nedostavil na hlavné pojednávanie, hoci bol riadne predvolaný, dostatočne neodôvodňuje obavu, že sa skrýva, aby sa vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu. Prítomnosť obvineného na hlavnom pojednávaní treba predovšetkým zabezpečiť prostriedkami predpokladanými v ustanovení § 120. (Upravené znenie).

R 19/1990: Pokiaľ sa obvinený alebo svedok bez dostatočného ospravedlnenia neustanoví na súd, hoci bol riadne predvolaný, je v kompetencii predsedu senátu (samosudcu) podľa konkrétnych okolností prípadu rozhodnúť, aké opatrenie zvolí na zabezpečenie ich účasti v súdnom konaní. Takýmto opatrením môže byť predvedenie alebo uloženie poriadkovej pokuty, prípadne predvedenie a súčasné uloženia poriadkovej pokuty.

K § 121

Ods. 1: Za obvineného sa pokladá osoba, ktorej bolo vznesené obvinenie – pozri § 206. Výsluch obvineného prostriedkom obhajoby obvineného. Z práva na obhajobu zaručeného Ústavou vyplýva, že obvinený sa musí rozhodnúť sám, či bude alebo nebude vypovedať, pretože niektoré údaje z jeho výpovede môžu predstavovať aj usvedčujúci dôkaz. Preto nemožno obvineného nijakým spôsobom k výsluchu donucovať a treba rešpektovať jeho osobnosť. **Odmietnutie výpovede** nesmie mať pre obvineného žiadne negatívne následky a predovšetkým nemôže byť považované za dôkaz jeho viny alebo za jeho konkludentné priznanie. Za prípadnú nepravdivú výpoveď nemôže byť obvinený trestne zodpovedný, a to ani vtedy, keď v tom istom konaní pred tým, než mu bolo vznesené obvinenie, vypovedal vo veci spoluobvineného ako svedok a ak bol riadne poučený o práve odoprieť výpoveď. **Obvinený však nesmie ľživo obviňovať** iného zo spáchania trestného činu v úmysle privodiť jeho trestné stíhanie. Tým sa vystavuje riziku trestného stíhania za trestný čin krivého obvinenia – pozri § 345 TZ.

Obvinený má právo odoprieť výpoveď; tohto práva ho nemožno pozbaviť nijakým spôsobom – pozri čl. 50 ods. 4 Ústavy.

Obvinený, obžalovaný, odsúdený – pozri § 10 ods. 11 až 13.

Výsluch obžalovaného – pozri § 258 až 260.

Podstatné skutočnosti dôležité pre trestné konanie – pozri § 119.

Ods. 2: Zákon výslovne uvádza formu poučenia, ktoré musí obvinený dostať pri prvom výsluchu. Ide tu o „základné poučenie“ v počiatočnej fáze trestného konania. V priebehu ďalšieho vyšetrovania alebo aj konania pred súdom bude mať obvinený aj ďalšie práva, o ktorých bude musieť byť vždy poučený s ohľadom na konkrétne štádium trestného konania a konkrétne okolnosti prípadu.

Ods. 3: Podmienky podmienenečného zastavenia trestného stíhania – pozri § 216 ods. 1 a ods. 6, a § 218 ods. 1.

Podmienky uzavretia zmiernu – pozri § 220.

Podmienky zastavenia trestného stíhania – pozri § 215 ods. 1,2,3.

Konanie o dohode o vine a treste – pozri § 331 až § 335.

Trest prepadnutia majetku – pozri § 58 TZ.

R 38/1968-I: Výsluch obvineného je jedným z dôkazných prostriedkov podľa TP. Odporuje však ustanoveniam 121 ods. 1 a § 201 ods. 4, veta druhá, ak je tento výsluch vykonávaný opakovane iba za tým účelom, aby sa tým dosiahlo doznanie obvineného. Obvinený nesmie byť k doznaniu donucovaný žiadnym spôsobom, teda ani neustálym opakovaním jeho výsluchu. (Upravené znenie).

R 49/1968-I: Za dôkaz výsluchom obvineného nemôže byť považovaný opis skutku urobený obvineným pred znalcami pri príprave znaleckého posudku. (Upravené znenie).

R 53/1974: Zatajenie príjmu dosiahnutého trestným činom v daňovom priznaní a neodvedenie dane z takéhoto príjmu nie je možné posudzovať ako skrátenie dane. Páchateľ by sa tým nepriamo nútil k oznámeniu svojej vlastnej trestnej činnosti, čo je v rozpore so zásadou, že k doznaníu nesmie byť obvinený donucovaný žiadnym spôsobom.

R 25/1990-II: Vykonávanie výsluchu obvineného za zámerne vytvorených okolností, výrazne nepriaznivo ovplyvňujúcich jeho psychický stav, ako napr. výsluch bezprostredne nasledujúci po dlhodobej eskorte obvineného uskutočňovaný po dlhú dobu aj v nočných hodinách za aktívnej účasti väčšieho počtu vypočúvajúcich, je nedovoleným nátlakom na obvineného a môže byť tak podstatnou vadou takéhoto výsluchu, že pôjde o dôkaz absolútne neúčinný.

R 42/1990-II: Ak bol obvinený vypočutý k ďalšiemu skutku predtým, než bolo pre tento skutok začaté trestné stíhanie, po začatí trestného stíhania a po vznesení obvinenia sa nemožno uspokojiť s tvrdením obvineného, že v predchádzajúcej výpovedi vypovedal pravdivo a že sa na túto výpoveď odvoláva. Pôvodnú výpoveď totiž vzhľadom na okolnosti, za ktorých bola urobená, nemožno pred súdom použiť, lebo ide o dôkaz absolútne neúčinný; po začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre ďalší skutok, treba obvineného znovu vypočuť v súlade s príslušnými ustanoveniami TP. Platí to obdobne aj pre výpoveď svedka.

R 53/1990: Výpoveď obvineného podaná v postavení účastníka občianskoprávnom konaní o rozvod manželstva nie je dôkazom výsluchom obvineného vykonaným podľa ustanovení TP. (Upravené znenie).

R 2/2003-I: Materiálnym obsahom práva obvineného na obhajobu a jeho súčasťou je aj právo obhajovať sa prostredníctvom obhajcu, pričom na uplatnenie tohto práva mu musí byť poskytnutá reálna možnosť. Preto výsluch obvineného, ktorý nie je neodkladným alebo neopakovateľným úkonom a ktorý je vykonávaný v čase, keď obvinený nemá obhajcu, hoci ide o prípad nutnej obhajoby, je dôkazom absolútne neúčinným a nemožno ho v trestnom konaní použiť. V takom prípade napraviť chybu takto vykonaného dôkazného prostriedku nemôže ani obvinený svojím vyhlásením, že súhlasí s výsluchom bez účasti obhajcu. Ak je dôkaz obvineného realizovaný za naznačenej situácie, nejde o dôkaz vykonaný spôsobom zodpovedajúcim TP.

K § 122

Ods. 1: Výsluch obvineného sa člení na tri etapy – úvodné štádium, monológ a dialóg.

Úvodné štádium výsluchu slúži predovšetkým na splnenie vyžadovaných formalít. Zistenie totožnosti obvineného znamená získanie základných údajov o jeho mene, dátume a mieste narodenia, bydlisku, zamestnaní, prípadne o ďalších údajoch, aby nemohol byť zamenený s inou osobou. Zistenie rodinných, majetkových a zárobkových pomerov môže mať význam pre rozhodnutia v priebehu trestného stíhania, však aj pre rozhodnutie vo veci samej. Zistenie prechádzajúcich trestov má význam pre prípadné posúdenie recidívy alebo uloženie úhrnného alebo súhrnného trestu.

Poučenie obvineného a jeho oboznámenie so skutkom a s právnou kvalifikáciou je nutné vykonať primerane veku, vzdelaniu a inteligencii obvineného tak, aby mu porozumel. V závere úvodného štádia je potrebné sa obvineného zistiť, či obvinený porozumel poučeniu, či bude vo veci vypovedať alebo využije svoje právo odoprieť vypovedať a či pochopil predmet výsluchu.

Taktiež je potrebné zistiť, či obvinený nie je nositeľom utajovanej skutočnosti, ktorá by sa vzťahovala k predmetu výsluchu.

Ďalšie práva obvineného – pozri § 34.

Podmienky doručovania písomnosti – pozri § 65 až § 67.

Priebeh úvodného štádia výsluchu musí byť dôsledne zdokumentovaný v zápisnici – pozri § 58.

Ods. 2: Štádiom súvislého opisu (monológ) spočíva v tom, že obvinený má možnosť voľne vypovedať o tom, čo sám považuje za dôležité, čo vnímal a čo sa prípadne dozvedel od iných osôb. Tým realizuje svoje právo podrobne opísať skutočnosti, ktoré sú predmetom obvinenia. Obvinený má možnosť uviesť skutočnosti, ktoré obvinenie zoslabujú alebo vyvracajú, a ponúknuť o nich dôkazy. Obvinený môže byť požiadaný, aby niektoré ním uvádzané skutočnosti bližšie popísal alebo ozrejmil.

Právo obvineného vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu a k dôkazom o nich – pozri § 34 ods. 1.

Právo obvineného navrhnovať vykonanie dôkazov – pozri § 34 ods. 2.

Ods. 3: Štádiom otázok a odpovedí (dialóg) slúži na doplnenie výpovede (jej upresnenie, konkretizáciu, detailizáciu) alebo na objasnenie neúplnosti, nejasnosti alebo rozporov. Otázky sa musia klásť ohľaduplne a zrozumiteľne a musia byť presné, aby pokiaľ možno neumožňovali dvojaký výklad. Zakázané sú otázky, v ktorých je naznačená odpoveď (otázky sugestívne) a otázky predstierajúce nepravdivú, klamlivú skutočnosť (otázky kapiózne). Tiež sa nesmú klásť otázky, ktoré by obsahovali skutočnosti, ktoré sa majú zistiť až z výpovede obvineného. Otázky nesmú zasahovať do súkromia obvineného s výnimkou prípadov, keď je ich cieľom zistenie pohnútky činu.

V prípade, ak obvinený nie je ochotný alebo schopný vo veci vypovedať sám formou monológu (napr. pre nízky inteligenciu alebo vadu reči) a nemožno v zásade vylúčiť možnosť vykonania celého výsluchu formou otázok a odpovedí. Zo zápisnice o výsluchu však musí byť zrejme, že obvinený s takýmto spôsobom výsluchu súhlasil.

R 49/1968-II: Je v rozpore s § 122 ods. 3, ak je obvinený pri kladení otázok za účelom doplnenia výpovede alebo na odstránenie neúplnosti, nejasnosti a rozporov presvedčovaný, že jeho výpoveď je nepravdivá a je mu predostieraný názor vypočúvajúceho na obsah výpovede s cieľom prispôsobiť výpoveď obvineného tak, aby bola v súlade s výsledkami miestnej obhliadky a pitvy, ktoré sú vypočúvajúcemu známe. (Upravené znenie).

K § 123

Ods. 1: Obvinený v rámci náležitej prípravy svojej obhajoby si môže pripraviť písomné poznámky a tieto potom môže pri výsluchu použiť. Je však nepripustné, aby celú svoju výpoveď prečítal. Do poznámok môže nazrieť predtým ako odpovie. Vysvetlenie obvineného predložené v písomnej podobe, aj keď je ním vlastnoručne spísané, však nemôže nahradiť jeho výsluch.

Zápisnica o výsluchu obvineného – pozri § 58.

Ods. 2: Ak obvinený výzve na napísanie potrebného počtu určených slov alebo na poskytnutie hlasovej vzorky vyhovie, tieto vzorky môžu byť použité len na zistenie pravosti rukopisu alebo na identifikáciu hlasu obvineného.

Ak obvinený výzve nevyhovie, je potrebné porovnávacie materiál získať iným spôsobom.

Medzi úkony, ktoré je obvinený povinný strpieť na zistenie jeho totožnosti patrí predovšetkým odoberanie daktyloskopických odtlačkov, zhotovovanie obrazových záznamov, vonkajšie meranie tela a zisťovanie zvláštnych telesných znamení. K splneniu tejto povinnosti môže byť obvinený donucovaný uložením poriadkovej pokuty – pozri § 70.

Zistenie totožnosti osoby, ktorej má byť vznesené obvinenie – pozri § 207 ods. 1.

K § 124

Ods. 1: *Obvineného môže procesne prípustným spôsobom vypočúvať len orgán činný v trestnom konaní alebo súd a preto výpoveď obvineného sa zásadne zaznamenáva podľa diktátu vypočúvajúceho, ktorý ju reprodukuje tak, aby bola napísaná v priamej reči a doslova, teda presne tak, ako sa vyjadril obvinený. V zápisnici o výsluchu obvineného je nutné odlišiť, čo uvádzal sám obvinený v rámci svojho monológu a čo uviedol v rámci položených otázok vrátane presného znenia týchto otázok. Preto musí byť zápisnica objektívna, výstižná, presná a jednoznačná.*

Ide tu o doplnenie všeobecných ustanovení o zápisnici – pozri § 58.

Ods. 2: *Obsah ustanovenia sa vzťahuje na prípravné konanie. Požadované doplnenie alebo opravy ako aj poučenie o tomto práve obvineného sa výslovne poznamenajú v zápisnici.*

Ods. 3: *Aj obsah tohto ustanovenia sa uplatňuje najmä v prípravnom konaní, pretože na hlavnom pojednávaní, na verejnom a neverejnom zasadnutí musí byť zapisovateľ vždy prítomný. Výsluch pred súdom bez zapisovateľa prichádza do úvahy len výnimočne – pozri § 241 ods. 5.*

Nezúčastnená osoba – pozri § 30 ods. 1 a 2.

K § 125

Ods. 1: *Konfrontácia je osobitnou formou výsluchu. Ide v podstate o súčasný výsluch dvoch osôb, ktoré už boli vypočuté a ktorých výpovede v závažných okolnostiach nesúhlasia. Výsluchom osôb postavených tvárou v tvár sa majú odstrániť rozpory v tom, čo o rovnakých závažných okolnostiach konfrontované osoby uviedli.*

Závažné okolnosti sú najmä tie, na ktorých závisí rozhodnutie o vine. Predpokladom vykonania konfrontácie je teda existencia najmenej dvoch skorších výpovedí rôznych osôb, ktoré si svojim obsahom odporujú.

Pri konfrontácii otázky by mali byť presne formulované, stručné a jednoznačné a mali by smerovať výlučne len na vyjasnenie konkrétnych rozporov tak, aby konfrontovaným osobám neumožňovali dať vyhýbavú odpoveď. Orgán činný v trestnom konaní alebo súd by k nej mal pristúpiť len vtedy, keď rozpory vo výpovediach nemožno inak odstrániť. Konfrontácia by nemala byť vykonaná vtedy, ak je rozpor možno vyjasniť inými dôkazmi.

Obvinený nie je povinný pri konfrontácii vypovedať – pozri § 121.

Spoluobvinený – pozri § 47 ods. 1.

Svedok – pozri § 127.

Konfrontácia medzi obvineným a svedkom – pozri § 138.

Ods. 2: *Otázky, ktoré si môžu navzájom klásť konfrontované osoby musia smerovať k predmetu konfrontácie, teda k odstráneniu závažných rozporov medzi ich výpoveďami.*

Ods. 3: Zákon *vyučuje možnosť uskutočniť konfrontáciu* s niektorými presne uvedenými kategóriami svedkov; to neplatí v prípade agenta, ktorý súhlasil s odhalením svojej totožnosti.

Agent – pozri § 10 ods. 19 a § 117.

Ohrozený a chránený svedok – pozri § 2 ods. 1 a ods. 3 zák. č. 256/1998 Z. z. o ochrane svedka a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Svedok, ktorého totožnosť je utajená – pozri § 136 ods. 2.

R 52/1992: Konfrontácia medzi obvineným a svedkom alebo spoluobvineným je možná iba po ich predchádzajúcom výsluchu v rovnakom procesnom postavení, v akom majú byť konfrontovaní.

K § 126

Ods. 1: Rekognícia je špecifickou formou výsluchu a jej zmyslom je, aby poznávajúca osoba znovu poznala konkrétnu osobu alebo vec. Poznávajúca osoba tak robí na základe skutočností, ktoré sama bezprostredne vnímala svojimi zmyslami. Objektmi rekognície sú osoby (živi ľudia, ale aj mŕtvolý) a veci, pričom je ňou možno identifikovať všetky objekty materiálneho sveta, pokiaľ je človek schopný ich zmyslovo vnímať, uchovať v pamäti, vybaviť si ich a porovnať svoju predstavu s objektmi, ktoré vníma pri rekognícii.

TP upravuje rekogníciu len v tých najzákladnejších obrysoch.

Poznávajúca osoba najskôr musí osobu alebo vec, ktorej totožnosť má byť zistená, popísať. Poznávajúca a poznávaná osoba by sa nemali pred vykonaním rekognície stretnúť a rovnako by sa poznávajúca osoba nemala stretnúť s figurantmi, teda osobami, ktoré jej budú ukázané spoločne s poznávanou osobou. Taktiež by poznávajúcej osobe nemala byť vopred ukázaná poznávaná vec.

Predchádzajúci popis poznávanej osoby alebo veci je nutný najmä z hľadiska hodnovernosti výsledkov rekognície. Až potom sa poznávajúcej osobe má ukázať poznávaná osoba alebo vec, a to medzi viacerými osobami podobného zovňajšku alebo vecami toho istého druhu. Kriminalistická teória aj prax sa ustálila na tom, že pod pojmom „viacero“ osôb alebo vecí treba rozumieť najmenej tri osoby alebo veci. V záujme objektívneho vykonania rekognície je vhodné, aby opoznávanaj osobe bolo umožnené vybrať si miesto medzi figurantmi osôb podľa vlastného rozhodnutia.

V štádiu konania pred súdom sa rekognícia vykonáva len výnimočne, ak v nebola vykonaná v priebehu prípravného konania a poznávajúca osoba nemala do tej doby možnosť vidieť poznávanú osobu alebo vec, či už priamo alebo sprostredkované (napr. na fotografii, videozázname a pod.).

Obvinený nemôže byť k rekognícii donucovaný, rovnako ako k akejkoľvek inej výpovedi v trestnom konaní – pozri § 121 ods. 1.

Poznávajúcou osobou môže byť aj svedok – pozri § 138.

Figurant – pozri § 30 ods. 3.

Viacere osoby – pozri aj § 127 ods. 12 TZ.

Ods. 2: Zákon výslovne umožňuje vykonať rekogníciu podľa fotografií, prípadne s použitím technických prostriedkov, avšak z taktického hľadiska je vždy potrebné mať na pamäti, že výsledky rekognície „in natura“ sú hodnovernejšie ako výsledky rekognície podľa fotografií. K rekognícii podľa fotografií alebo s použitím technických prostriedkov by sa malo pristupovať len vtedy, keď rekogníciu „in natura“ nebude možné z akýchkoľvek dôvodov vykonať. Z hľadiska dôkaznej hodnoty neprichádza do úvahy vykonanie rekognície „in natura“, pokiaľ predtým už bola vykonaná rekognícia podľa fotografií. Taktiež je nemožné opakovať rekogníciu s osobou alebo vecou, ktorá už raz bola pri rekognícii opoznávaná, či už s pozitívnym alebo negatívnym výsledkom.

Ods. 3: Nezúčastnená osoba – pozri § 30 ods. 1 a 2.

R 28/1986: Ak sa má výsluchom svedka zistiť totožnosť páchatela, svedok sa vyzve, aby ho popísal. Potom osoba, ktorá je podozrivá, že je páchatelom, mu má byť ukázaná medzi niekoľkými osobami podobného vzhľadu. Rekogníciu osoby na základe fotografie možno vykonať len v prípade, keď nie je uvedený postup možný, napríklad preto, lebo podozrivá osoba nie je zaistená.

R 54/1990: Vzhľadom na povahu rekognície, ktorá je v podstate neopakovateľným úkonom, nesmie byť osoba, ktorá má byť spoznávaná, ukázaná ešte pred rekogníciou stotožňujúcej osobe, napr. poškodenému. Ak takýto postup nebol dodržaný, môžu byť výsledky uvedeného procesného úkonu spochybnené tak, že stratí svoj dôkazný význam.

K § 127

Ods. 1: Zákon ustanovuje všeobecnú svedeckú povinnosť, ktorá spočíva v povinnosti ustanoviť sa na predvolanie na výsluch a z povinnosti vypovedať ako svedok. Predpokladom povinnosti ustanoviť sa ako svedok je riadne predvolanie – pozri § 128.

Výsluch svedka je základným a najčastejším dôkazným prostriedkom v trestnom konaní, preto má mimoriadny význam pre rozhodnutie vo veci. Niektoré okolnosti významné pre rozhodnutie je možné objasniť a preukázať často len za pomoci svedeckej výpovedi. Svedkom je fyzická osoba rozdielna od obvineného, ktorá bol predvolaná orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom, aby vypovedala o okolnostiach dôležitých pre trestné konanie, ktoré sama vnímala svojimi zmyslami a ktoré sú dôležité pre rozhodnutie v trestnej veci.

Svedkom môže byť akákoľvek fyzická osoba, ktorá je spôsobilá vnímať svojimi zmyslami určitú udalosť a potom ju reprodukovat pred orgánmi činnými v trestnom konaní alebo pred súdom. Zákon neurčuje podmienky svedeckej spôsobilosti a preto svedkami môžu byť aj osoby maloleté alebo osoby s fyzickými alebo duševnými chybami.

Procesné postavenie svedka je nezlučiteľné s funkciou inej osoby v tom istom trestnom konaní. Ak niektorá osoba má v trestnom konaní postavenie, ktoré je nezlučiteľné s postave-

ním svedka v prejednávanej trestnej veci, potom postavenie svedka má prednosť pred ostatnými.

**Zo všeobecnej povinnosti vypovedať (nie však z povinnosti dostaviť sa k úko-
mu) sú vyňaté:**

- osoby, ktoré požítavajú inunity a výsady podľa zákona alebo podľa medzinárodného práva – pozri § 8 ods. 1,
- poslanci Národnej rady Slovenskej republiky, ktorí môžu odoprieť svedectvo vo veciach, o ktorých sa dozvedeli pri výkone svojej funkcie, a to aj keď prestali byť poslancami – pozri čl. 79 Ústavy,
- osoby, ktorých vypočúvanie je zakázané – pozri § 129,
- osoby oprávnené odoprieť výpoveď – pozri § 130.

Povinnosť ustanoviť sa možno vynucovať poriadkovou pokutou – pozri § 70 a predvedením – pozri § 128.

Výsluch svedka pred súdom – pozri aj § 261 až § 267.

Ods. 2: Povinnosť napomáhať povinnosti svedčiť sa týka fyzických aj právnických osôb (napr. ak je svedok služobne vzdialený v zahraničí, je zamestnávateľ povinný oznámiť čas jeho návratu do SR a pod.).

R 8/1965: Hodnovernosť svedka sa neoveruje len mnohonásobným opakovaním jeho výpovedí, ale práve vysvetlením a odstránením všetkých nejasností, ktoré sa v týchto výpo-vediach vyskytujú.

R 11/1977: Funkcia svedka a znalca je nezlučiteľná. Ak je niekto vo veci svedkom, nemôže byť pribratý za znalca. Ak je niekto pribratý za znalca, nemôže byť pri podávaní posudku vypočúvaný ako svedok, t. j. podľa procesných predpisov platných pre výsluch svedka, ale len podľa procesných predpisov platných pre výsluch znalca.

R 45/1978: Osoba, ktorá bola pôvodne spoluobvinená a u ktorej toto procesné postave-
nie zaniklo vylúčením veci zo spoločného konania, prípadne skončením trestného stíhania
v dôsledku jeho zastavenia alebo v dôsledku právoplatného rozsudku, sa vo veci proti býva-
lému spoluobvinenému vypočuje ako svedok.

Ak sa ešte vedie spoločné trestné konanie, nemôže byť spoluobvinený vypočutý o trest-
nej činnosti iného spoluobvineného ako svedok, a to ani vtedy, keď vypovedá o trestnom
čine, pre ktorý nie je sám trestne stíhaný. V takejto situácii môže byť vypočúvaný len vo for-
me výpovede obvineného.

R 35/1980–I: Ošetrojúceho lekára, ktorý vydal lekársku správu o zranení poškodeného
(ktorá má povahu odborného vyjadrenia príslušného orgánu v zmysle § 141 TP). možno
v prípade potreby vypočuť len ako svedka, a nie ako znalca. (Upravené znenie).

R 62/1980: Príslušník polície, ktorý bol svedkom trestného činu, nemôže byť v trestnom
stíhaní vedenom o tomto trestnom čine činný ako policajný orgán alebo vyšetrovateľ, preto-
že pre jeho pomer k veci je možné mať pochybnosti o jeho nezaujatosti (§ 31 ods. 1), a to bez

ohľadu na to, či bol vypočutý ako svedok, prípadne či je nutné ho ako svedka vypočuť. (Upravené znenie).

R 47/1987-II: Skutočnosť, že svedok je cudzím štátnym občanom a má trvalý pobyt v cudzine, sama osebe nemôže viesť k záveru, že svedok nemôže byť vypočutý osobne pred slovenským súdom pre nedosiahnuteľnosť. (Upravené znenie).

R 3/1990: Z platnej zákonnej úpravy vyplýva, že výnimku z povinností svedčiť v trestnom konaní, ktorá je podmienená osobným postavením toho, kto prichádza do úvahy ako svedok ustanovuje len § 8 ods. 1 TP (diplomatická imunita a výsady). Zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodzovať, že z povinností uvedených v § 127 TP sú vyňaté osoby, ktoré v predchádzajúcich štádiách trestného stíhania pôsobili ako orgány činné v trestnom konaní.

Tieto orgány nemajú povinnosť vypovedať ako svedok v trestnom konaní o okolnostiach dôležitých pre trestné konanie len vtedy, keď je v konkrétnom prípade splnená niektorá z vecných výnimiek uvedených v § 129 ods. 1 a 2, resp. § 130 ods. 1 a 2 TP, o čom rozhoduje orgán, ktorý uskutočňuje výsluch.

Okolnosti charakterizujúce postup pri výsluchu obvineného v prípravnom konaní, resp. pri vykonávaní iného procesného úkonu podľa TP, nie sú predmetom povinnej mlčanlivosti v zmysle § 129 ods. 2 TP vo vzťahu k súdu, ktorý koná a rozhoduje vo veci, v ktorej predtým pôsobil vypočúvaný orgán činný v trestnom konaní. (Upravené znenie).

K § 128

Ods. 1: Spôsob predvolania svedka sa v zásade neodlišuje od predvolania obvineného, preto sa uplatnia rovnaké zásady – pozri § 120.

Predvolanie sa vykonáva spravidla písomne. Na doručenie písomného predvolania svedka nie je predpísané doručenie do vlastných rúk. Zákon však aj tu dáva možnosť nariaďiť doručenie do vlastných rúk, ak sú pre to dôležité dôvody.

Zákon nerieši postup pri predvolaní svedka, ktorého podobu a osobné údaje je potrebné utajiť. Spôsob predvolania takéhoto svedka je potrebné prispôbiť požiadavke jeho utajenia.

V súvislosti s predvolaním svedka bude potrebné, pokiaľ to prichádza do úvahy, urobiť aj ďalšie súvisiace procesné úkony, napr. vyrozumieť obhajcu alebo obvineného o výsluchu svedka, prípadne zabezpečiť účasť tlmočníka.

Zákon umožňuje v nevyhnutných prípadoch zabezpečiť účasť svedka v konaní pred súdom aj obmedzením jeho osobnej slobody – pozri § 88.

Ods. 2: Zabezpečenie účasti svedka – príslušníka ozbrojených síl alebo ozbrojeného zboru, ktorý sa nedostaví k úkonu, sa zásadne vykonaná prostredníctvom jeho nadriadeného. V ostatných prípadoch vykonáva predvedenie alebo ho zabezpečuje útvar PZ na žiadosť orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu.

R 47/1987: V prípadoch, že príslušná medzinárodná zmluva umožňuje predvolanie a výsluch osoby, ktorá sa trvale zdržuje v cudzine, ako svedka pred slovenským súdom, je

zákonná podmienka nedosiahnuteľnosti splnená vtedy, keď sa taká osoba na predvolanie na výsluch dobrovoľne neustanoví.

R 19/1990: Pozri judikatúru k § 120. (Upravené znenie).

K § 129

Ods. 1: *Ide o jednu z výnimiek z inak všeobecnej povinnosti svedčiť. Na zákaz výsluchu svedka musí orgán činný v trestnom konaní a súd prihliadať z úradnej povinnosti, t. j. svedok nesmie byť vypočúvaný, pokiaľ nebol oslobodený od povinnosti zachovať v tajnosti okolnosti, ktoré tvoria utajovanú skutočnosť alebo nebol oslobodený od povinnosti mlčanlivosti uloženej zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, a to aj keby sám chcel vypovedať. Tým sa rešpektuje ochrana utajovaných skutočností a ochrana mlčanlivosti, ktorá má prípadne prednosť aj pred plnením svedeckej povinnosti.*

Zákaz výsluchu svedka sa vzťahuje aj na tie procesné úkony, ktoré sú zvláštnymi spôsobmi výsluchu, t. j. na konfrontáciu a rekogníciu, prípadne aj na vyšetrovací pokus, rekonštrukciu a previerku výpovede na mieste činu, ak má byť v ich rámci vykonaný výsluch. Svedka, u ktorého platí zákaz výsluchu, teda nemožno nútiť ani k výpovedi u týchto úkonov.

Práva zákazu výsluchu svedka sa však nemožno dovolávať tam, kde zákon predpokladá prielom do jeho zachovávanania.

O zákazu výsluchu musí byť svedok predtým, než urobí výpoveď, poučený, pričom obsah poučenia je potrebné zachytiť v zápisnici.

Utajovaná skutočnosť – pozri § 2 písm. a) ZUS.

Zákaz výsluchu platí aj po zániku oprávnenia oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami – pozri § 38 písm. a) ZUS.

Od povinnosti mlčanlivosti o utajovaných skutočnostiach môže takú osobu na účely výsluchu svedka oslobodiť vedúci ústredného orgánu štátnej správy, do ktorého pôsobnosti utajovaná skutočnosť patrí – pozri § 40 ods. 1 ZUS.

Prezidenta, poslanca národnej rady, predsedu vlády, predsedu a podpredsedu NKÚ, sudcu ústavného súdu môže oslobodiť od povinnosti mlčanlivosti o utajovaných skutočnostiach, s ktorými sa oboznámil počas výkonu funkcie národná rada – pozri § 40 ods. 2 ZUS.

Oslobodení ďalších oprávnených osôb s osobitným postavením – pozri § 40 ods. 3, 4 a 5 ZUS.

O oslobodení osoby od povinnosti mlčanlivosti o utajovaných skutočnostiach sa vyhotovuje písomnosť s určením účelu, rozsahu a lehoty platnosti oslobodenia – pozri § 40 ods. 6 ZUS.

Dôvody na odopretie oslobodenia treba vždy uviesť v zápisnici – pozri § 58.

Ods. 2: Štátom uložená povinnosť mlčanlivosti je uložená v celom rade právnych predpisov – pozri napr. § 15 ods. 2 a 3 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR a o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, § 26 ods. 3 ZoPP, § 13 ZZT, § 8 zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností, § 38 písm. b) ZUS, § 23 ods. 1 ZA atď.

Zákaz výsluchu bol ZEZR rozšírený aj o povinnosť mlčanlivosti uloženú podľa medzinárodnej zmluvy – pozri čl. III, bod 23. spoločných a prechodných ustanovení ZEZR.

Povinnosť mlčanlivosti a teda aj zákaz vypočúvania trvá aj po zániku pomeru alebo funkcie, počas ktorých vznikol.

Orgánom oprávneným oslobodiť svedka spod povinnosti zachovávať mlčanlivosť je spravidla minister alebo vedúci ústredného orgánu, do ktorého pôsobnosti utajovaná skutočnosť náleží, pokiaľ zákon neustanoví inak.

Ods. 3: Trestné činy, na ktoré sa vzťahuje povinnosť prekaziť ich – pozri § 341 TZ.

R 3/1990: Pozri judikatúru k § 127. (Upravené znenie).

K § 130

Ods. 1 a 2: Ide o ďalšiu výnimku zo všeobecnej svedeckej povinnosti, ktorá rešpektuje príbuzenské vzťahy a umožňuje svedkovi nevypovedať, aby ho nestaval pred morálnu dilemu – vypovedať pravdu a tým poškodiť blízkeho príbuzného. Ide o rozvedenie ústaonej zásady, podľa ktorej má každý právo odoprieť výpoveď, ak ňou spôsobil trestné stíhanie seba alebo osobe blízkej – pozri § 47 ods. 1 Ústavy.

Vymenované osoby majú právo, nie povinnosť odoprieť výpoveď.

Dôvodom vzniku práva na odopretie výpovede je samotná existencia uvedeného príbuzenského vzťahu svedka k obvinenému. Tento dôvod sa vzťahuje na výpoveď svedka ako celku, t. j. svedok môže bez ďalšieho odoprieť celú svoju výpoveď.

Blízka osoba – pozri aj § 127 ods. 4 TZ.

Za spôsobenie nebezpečenstva trestného stíhania je potrebné považovať nielen prípad, kedy hrozí vznesenie obvinenia svedkovi alebo ďalším vymenovaným osobám, ale aj prípad, kedy by svedok osobe už stíhanej za trestný čin svojou výpoveďou pritažil alebo prispel k jej usvedčeniu.

Otázku, kto je inou osobou v rodinnom alebo obdobnom pomere, ktorej ujmu by svedok právom pociťoval ako vlastnú ujmu je potrebné posudzovať zo zreteľom na reálne existujúce citové a rodinné vzťahy alebo vzťahy podobné rodinným a pre rodinný život svedka dôležité väzby a vzťahy.

Orgán činný v trestnom konaní alebo súd, ktorý mieni vykonať výsluch osoby, ktorá má právo odoprieť výpoveď, neprihliada na možnosť odoprieť výpoveď z úradnej povinnosti, ale len vtedy, ak oprávnený svoje právo využije a vypočúvajúcejmu to výslovne oznámi.

Ak svedok nevyužije po riadnom poučení svoje právo a rozhodne sa vypovedať, vzťahuje sa na jeho výsluch všetky ustanovenia pre výsluch svedka, vrátane jeho povinnosti vypovedať úplnú pravdu a nič nezamlčať a hrozby trestných následkov za krivú výpoveď. Osoba oprávnená odoprieť svedeckú výpoveď musí byť o tomto svojom práve vždy riadne poučená a to pred každým výsluchom a obsah tohto poučenia, ako aj vyjadrenie osoby oprávnenej odoprieť výpoveď, je potrebné uviesť do zápisnice.

Právo odoprieť výpoveď nezabavuje svedka povinnosti dostať sa na predvolanie k orgánu činnému v trestnom konaní.

Svedok, ktorý pri predchádzajúcom výsluchu odoprel výpoveď, môže dodatočne vyhlásiť, že chce svedčiť a v tomto prípade môže byť vypočutý. Svedok, ktorý nepoužil právo odoprieť výpoveď napr. v prípravnom konaní, môže pri ďalšom výsluchu (napr. na hlavnom pojednávaní) výpoveď odoprieť.

Ak svedok odoprie výpoveď na hlavnom pojednávaní alebo na verejnom zasadnutí, nemusí vypovedať, avšak po splnení zákonných podmienok možno prečítať zápisnicu o jeho výpovedi – pozri § 263 ods. 4 a § 295 ods. 2.

Trestné následky krivého obvinenie, krivej výpovede a krivej prísahy – pozri § 345 a § 346 TZ.

Podľa § 8 zákona č. 308/1991 Zb. štát uznáva povinnosť mlčanlivosti osôb poverených vykonávať duchovenskú činnosť. Toto ustanovenie bolo upresnené Základnou zmluvou medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou (oznámené MZV č. 326/2001 Z. z.).

Čl. 8 ods. 1 uvedenej Zmluvy ustanovuje: Spovedné tajomstvo je nedotknuteľné. Nedotknuteľnosť spovedného tajomstva zahŕňa právo odmietnuť vypovedať pred štátnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Čl. 8 ods. 2 ustanovuje: Slovenská republika garantuje aj nedotknuteľnosť tajomstva informácie, ktorá bola ústne alebo písomne zverená pod podmienkou mlčanlivosti osobe poverenej pastoračnou starostlivosťou.

Rovnaké ustanovenia sú obsiahnuté aj v čl. 8 ods. 1 a 2 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami ktorá nadobudla účinnosť dňa 18. 5. 2002 (publ. pod č. 250/2002 Z. z.).

Spovedné tajomstvo upravuje kán. 983 a kán. 984 Kódexu kánonického práva následovne:

Kán. 983 – § 1. Sviatosťné tajomstvo je nedotknuteľné; preto spovedníkovi je veľmi prísne zakázané slovami, ani nijakým iným spôsobom, ani z nijakého dôvodu ani len čiastočne prezradiť kajúcnika.

§ 2. Zachovávať tajnosť je povinný aj tlmočník, ak sa zúčastní, ako aj všetci ostatní, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom dozvedeli o hriechoch zo spovede.

Kán. 984 – § 1. Spovedníkovi sa úplne zakazuje použitie poznatku získaného zo spovede, ktorý priťai kajúcnikovi, aj keď je vylúčené akékoľvek nebezpečenstvo odhalenia.

§ 2. Ustanovená vrchnosť, nijakým spôsobom nemôže vo vonkajšom riadení použiť poznatok získaný o hriechoch v spovedi, vypočítaje v ktoromkoľvek čase.

R 20/1984-II: Ustanovenie § 130 ods. 1 TP o práve odoprieť výpoveď nemožno obchádzať tak, že vyšetrovateľ, hoci svedok oprávnenne odoprel výpoveď, sa ho pýta na dôvody a pohnútky odoprenia výpovede a na skutočnosti, ktoré mali byť predmetom výsluchu a tieto skutočnosti potom uvedie v písomnom zázname. Takýto postup je neprípustný a obsah takto získanej nezákonnej výpovede nemožno použiť ako dôkaz pred orgánmi činnými v trestnom konaní, či už čítaním záznamu urobeného vyšetrovateľom, prípadne iným spôsobom (napr. výsluchom vyšetrovateľa k obsahu oznámenia svedka, ktoré takto nezákonne získal). (Upravené znenie).

R 52/1986: Ak obvinený žil so svedkyňou ako druh a má s ňou spoločné deti, môže byť podľa okolností osobou, ktorá je so svedkyňou v pomere obdobnom rodinnému pomeru, ktorej ujmu svedkyňa právom pociťuje ako ujmu vlastnú, aj keď s ňou obvinený ako druh nežije. V takom prípade má svedkyňa právo odoprieť výpoveď podľa § 130 ods. 2. (Upravené znenie).

R 11/1995-I: Otázku, či by svedok ujmu spočívajúcu v nebezpečenstve trestného stíhania, ktorú by svojou výpoveďou mohol spôsobiť obvinenému, s ktorým je v pomere rodinnom alebo rodinnému obdobnom (nie však v súrodeneckom, manželskom, druhoovskom, osvojenekom alebo v priamom pokolení príbuzenskom), pociťoval právom ako ujmu vlastnú v zmysle § 130 ods. 2 TP, treba posudzovať nielen z hľadiska momentálnych vzťahov k obvinenému, ale tiež so zreteľom na ďalšie v konkrétnom prípade reálne existujúce a po dlhší čas trvajúce citové a rodinné, resp. rodinným vzťahom obdobné a pre rodinný život svedka dôležité väzby a vzťahy, ktoré vo svojom súhrne majú podstatný význam pre posúdenie uvedenej otázky. (Upravené znenie).

R 12/1995-I: Švagrovstvo, t. j. pomer medzi jedným manželom a príbuznými druhého manžela, možno považovať za obdobný pomer ako rodinný v zmysle § 130 ods. 2 TP. Poškodený v švagrovskom pomere k obvinenému má právo odoprieť vypovedať ako svedok za predpokladu, že by svojou výpoveďou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania obvinenému, resp. by mu prirážal alebo ho usvedčil, čo by právom pociťoval ako vlastnú ujmu. (Upravené znenie).

R 60/2003-I: Ak bol svedok, ktorý bol skôr spoluobvineným, zúčastnený na trestnom číne obvineného, proti ktorému vypovedá, má vždy právo odmietnuť výpoveď podľa § 130 ods. 2 TP, a to aj vtedy, keď sa trestné stíhanie proti nemu už právoplatne skončilo. (Upravené znenie).

K § 131

Ods. 1: Zistenie totožnosti svedka spočíva v získaní informácie o jeho mene a priezvisku, dátume a mieste narodenia, rodinnom stave, bydlisku a zamestnaní, prípadne aj o ďalších potrebných okolnostiach.

Pomer svedka k obvinenému sa zisťuje preto, aby sa zistilo, či má svedok právo odoprieť výpoveď. Vzťah svedka k obvinenému je aj dôležitým kritériom pre hodnotenie hodnovernosti svedeckej výpovede, samozrejme nie kritériom jediným.

O práve odoprieť výpoveď podľa § 130 ods. 1 poučí vypočítavajúci svedka len vtedy, ak medzi svedkom a obvineným je vzťah uvedený v tomto ustanovení. O práve odoprieť výpoveď podľa § 130 ods. 2 poučí svedka vždy.

O zákaze výsluchu treba svedka poučiť len vtedy, ak je z povahy veci zrejmé, že by svedok mohol vypovedať o okolnostiach uvedených v § 129.

Povinnosť svedka vypovedať pravdu a nič nezamĺčať je súčasťou nevyhnutnej všeobecnej svedeckej povinnosti. Na to musí byť svedok výslovne upozornený, rovnako ako o trestných následkoch krivej výpovede.

Svedka je nutné poučiť pred každým (aj opakovaným) výsluchom, aj pred výsluchom v rámci rekognície a konfrontácie a aj pred vykonaním iného procesného úkonu, v rámci ktorého má svedok vypovedať (rekonštrukcie, vyšetrovacieho pokusu a previerky výpovede na mieste činu).

Zákaz výsluchu svedka – pozri § 129.

Právo svedka odoprieť výpoveď – pozri § 130.

Trestné následky krivého obvinenie, krivej výpovede a krivej prísahy – pozri § 345 a § 346 TZ.

Poskytnuté poučenie sa uvedie v zápisnici – pozri § 58.

Začiatok výsluchu poškodeného – pozri § 46 ods. 2.

Ods. 2: V tomto ustanovení je upravený špecifický postup uvádzania údajov o svedkovi – poverenom príslušníkovi PZ, ktorý je prezidentom PZ poverený uviesť skutočnosti získané agentom.

Ods. 3: Zavádza sa nový inštitút prísahy na hlavnom pojednávaní a verejnom zasadaní.

R 52/1977-II: O práve odoprieť výpoveď, ak by výpoveďou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania seba, svojmu príbuznému v pokolení priamom, súrodencovi, osvojiteľovi, osvojenecovi, manželovi alebo druhovi alebo iným osobám v pomere rodinnom alebo obdobnom, ktorých ujmu by právom pocítoval ako ujmu vlastnú je potrebné svedka pred začatím výsluchu vždy poučiť.

R 34/1980: Podľa § 58 ods. 1 písm. e) TP zápisnica o každom úkone trestného konania má okrem iných náležitostí obsahovať návrhy strán, poskytnutie poučenia, prípadne vyjadrenia poučených osôb. V dôsledku toho v prípade vypočutia svedka, ktorý má podľa § 130 ods. 1 TP právo odoprieť výpoveď, zápisnica o jeho vypočutí musí obsahovať nielen obsah poučenia, ale aj obsah vyjadrenia svedka, či toto právo používa alebo nie. Ak takéto vyjadrenie svedka, vypočutého v prípravnom konaní, zápisnica neobsahuje, nemôže ju súd prečítať ako dôkaz na hlavnom pojednávaní. (Upravené znenie).

R 3/1981: Súčasťou riadneho poučenia svedka podľa § 131 ods. TP o práve odoprieť výpoveď podľa § 130 ods. 1 a 2 je označenie skutku, ktorého sa má výpoveď týkať a po vznesení obvinenia tiež označenie osoby obvineného, v ktorého veci má svedok vypovedať. Ak je viac obvinených, je treba označiť všetkých obvinených, v ktorých veciach má svedok vypovedať. Bez toho nemôže svedok posúdiť, či má alebo nemá právo odoprieť výpoveď. (Upravené znenie).

R 9/1985: Svedok musí byť poučený aj o práve odoprieť výpoveď, musí sa k tomuto poučeniu výslovne vyjadriť a ak má právo odoprieť výpoveď, musí výslovne vyhlásiť, či toto právo využije alebo nie. Obsah jeho vyjadrenia musí byť uvedený v zápisnici o výsluchu. Jedine za splnenia týchto podmienok je možno výpovede svedkov, ktorí majú právo odoprieť výpoveď, považovať za dôkaz, ktorý je v prípade potreby použiteľný na hlavnom pojednávaní.

Ak nebol takýto svedok poučený o tomto práve alebo ak sa výslovne nevyjadril, či toto právo využije alebo nie, ide o podstatnú vadu konania, ktorú je možné odstrániť len opakovaním vadne vykonaných úkonov.

R 11/1987: Poučiť svedka podľa § 131 ods. 1 TP je potrebné pred každým výsluchom, teda i pred opakovaným výsluchom v tej istej veci. (Upravené znenie).

R 2/2003-II: Ak je aktuálne poučiť svedka podľa § 130 ods. 2 TP, svedok sa musí výslovne vyjadriť, či toto právo využije alebo nie. Obsah vyjadrenia svedka musí byť uvedený v zápisnici o jeho výsluchu. Len vtedy možno takýto dôkazný prostriedok považovať za vykonaný zákonným spôsobom. Ak nebol taký svedok poučený o tomto práve alebo sa výslovne nevyjadril, či spomenuté právo využije alebo nie, ide o podstatnú chybu konania. Uvedenú chybu možno odstrániť iba opätovným vykonaním úkonu zákonným spôsobom.

R 19/2004-II: Poučenie svedka o práve odoprieť výpoveď podľa § 130 TP sa vzťahuje na reálnu procesnú situáciu, v ktorej je už konkrétny obvinený a svedok, ktorý má byť vypočutý je k obvinenému v niektorom zo vzťahov predpokladaných ustanovením § 130 ods. 1 TP alebo sa na neho viažu podmienky odopretia výpovede v zmysle § 130 ods. 2 TP. (Upravené znenie).

K § 132

Ods. 1: Pomer k prerokováanej veci môže byť daný napríklad vtedy, keď svedok sám alebo osoba jemu blízka boli poškodení stíhaným trestným činom alebo majú postavenie zúčastnenej osoby. Prerokováanou vecou sa rozumie predmet trestného konania, ku ktorému má svedok vypovedať.

Pomer k stranám bude vyplývať najmä z rodinných, príbuzenských alebo obdobných osobných vzťahov svedka k osobám uvedeným v § 10 ods. 10. Pomer svedka k stranám môže byť pozitívny, negatívny aj neutrálny.

Strana – pozri § 10 ods. 10.

Poškodený – pozri § 46 ods. 1.

Zúčastnená osoba – pozri § 45 ods. 1.

Svedkovi musí byť daná najprv možnosť, aby súvislo vypovedal všetko, čo sám o veci vie (t. j. monológová časť výsluchu). Primerane sa tu uplatnia rovnaké zásady ako u výpovede obvineného – pozri vysvetlivky k § 122 ods. 2.

Ods. 2: Podľa TP je výslovné zakázané klásť otázky, ktoré by neodôvodnene zasahovali do súkromia vypočúvaného, s výnimkou zisťovania pohnutky obvineného. Tento zákaz je osobitne dôležitý u svedkov chorých alebo svedkov poškodených trestným činom proti ľudskej dôstojnosti.

Pre dialógovú časť výsluchu platia rovnaké zásady ako u výsluchu obvineného – pozri vysvetlivky k § 122 ods. 3.

R 55/1977-I: Výsluch svedka nemožno vykonať takým spôsobom, že orgán činný v trestnom konaní dá svedkovi prečítať zápisnicu o výpovedi iného svedka a vypočúvaný svedok potom prehlási do zápisnice, že „táto výpoveď má byť považovaná za jeho vlastnú výpoveď“. Takéto prehlásenie nemožno považovať za dôkaz výsluchom svedka a nemožno k nemu prihliadať pri rozhodovaní.

R 81/2003-III: Ak výsluch svedka nebol vykonaný v súlade s ustanoveniami TP, tento nedostatok nemožno napraviť tým, že pri ďalšom výsluchu toho svedka, ktorý sa už realizuje v súlade so zákonom, svedok sa iba odvolá na svoju skoršiu, procesne chybnú výpoveď, lebo táto ani na hlavnom pojednávaní nemôže poslúžiť ako dôkaz.

K § 133

Povinnosť svedka napísať potrebný počet určených slov alebo poskytnúť hlasovú vzorku môže byť donucovaná predvedením alebo poriadkovou pokutou. Zmyslom tejto povinnosti je získanie porovnávacieho materiálu pre zistenie pravosti rukopisu svedka alebo pre identifikáciu jeho hlasu. Táto povinnosť sa neviaže na situácie, keď svedok má právo odoprieť výpoveď alebo na prípady zákazu výsluchu svedka.

Poriadková pokuta – pozri § 70.

Predvedenie svedka – pozri § 128.

Zákaz výsluchu svedka – pozri § 129.

Právo svedka odoprieť výpoveď – § 130.

K § 134

Ods. 1, 2, 3: Podmienkou vykonania výsluchu svedka pomocou technických zariadení určených na prenos zvuku a obrazu je, že vypočúvajúci orgán musí dôsledne dodržať všetky zákonné ustanovenia o vykonaní tohto výsluchu. TP neurčuje konkrétny spôsob a druh požitých technických zariadení. Takýto výsluch je potrebné okrem zápisnice o výsluchu svedka zdokumentovať aj príslušným spôsobom vyplývajúcim z použitého technického zariadenia (najčastejšie pôjde o videozáznam alebo CD nosič).

Výsluch s pomocou technických zariadení určených na prenos zvuku a obrazu je osobitným spôsobom vykonania výsluchu a pred jeho vykonaním je potrebné vykonať všetky opatrenia na to, aby sa svedok dostavil na výsluch.

Okolnosť, že svedok zdržiavajúci sa v cudzine je ochotný vypovedať je potrebné zadokumentovať (napr. ním podpísaným listom alebo prostredníctvom policajnej spolupráce).

Právna pomoc – pozri vysvetlivky k § 531 až § 542.

Ohrozený svedok a chránený svedok – pozri § 2 ods. 1 a 3 zákona č. 256/1998 Z. z. o ochrane svedka a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K § 135

Ods. 1: Ustanovenie rešpektuje rozumovú, duševnú a mravnú úroveň uvedených osôb. Inak sa na výsluch osôb mladších ako 15 rokov použijú všeobecné ustanovenia o výsluchu svedka. Skutočnosti, že je vypočúvaná takáto osoba, musí byť prispôbena aj jej poučenie, ktoré by sa malo realizovať primerane jej vekovej a mentálnej úrovni.

Predpísaný postup nie je určený na každý výsluch svedka mladšieho ako 15 rokov, ale len pre prípady, kedy je táto osoba vypočúvaná o okolnostiach, ktorých oživovanie v pamäti by vzhľadom na jej vek mohlo nepriaznivo ovplyvňovať jej duševný a mravný vývoj.

Treba dbať na to, aby výsluch takej osoby bol obzvlášť ohľaduplný a po obsahovej stránke čo najúplnejší, aby takúto osobu nebolo treba opätovne predvolávať a tým jej pripomínať udalosti, ktoré často nepriaznivo ovplyvnili jej psychický vývoj.

Pribratie pedagóga alebo inej osoby majúcej skúsenosti s výchovou mládeže alebo znalca je obligatorčne. **Za inú osobu majúcu skúsenosti s výchovou mládeže** treba považovať najmä detského psychiatra alebo psychológa. Pribratá osoba musí byť prítomná pri celom výsluchu svedka mladšieho ako 15 rokov.

Pribranie zákonného zástupcu vypočúvanej osoby nie je obligatorčne a nemôže nahradiť povinnú prítomnosť pedagóga alebo inej osoby majúcej skúsenosti s výchovou mládeže alebo znalca. Zákonného zástupcu je možné k výsluchu pribrať len za predpokladu, že to môže prispieť k správne vykonaniu výsluchu, pričom taký záver by mal orgán činný v trestnom konaní opierať o vyjadrenie pribratého odborníka. V niektorých prípadoch bude prítomnosť zákonného zástupcu nežiadúca, najmä pokiaľ je zainteresovaný na výsledku konania alebo hrozí, že dieťa v jeho prítomnosti nebude schopné alebo ochotné pravdivo vypovedať.

Svedok a jeho povinnosti – pozri § 127.

Zákonný zástupca maloletého dieťaťa – pozri § 27 ods. 1 OZ a § 31 ZR.

Ods. 2: Ustanovenie predstavuje výnimku zo zásady ústnosti – pozri § 2 ods. 18 a zásady bezprostrednosti pozri § 2 ods. 19.

Ak svedok v čase konania hlavného pojednávania dovŕšil pätnásť rokov veku, postupuje sa podľa § 263.

Ods. 3: Zvukový, obrazový alebo obrazovo-zvukový záznam musí byť doplnený správou o tom, akým spôsobom a kým bol záznam vyhotovený a záznam musí byť prepísaný – pozri § 270 ods. 2.

Ods. 4: V konaní pred súdom sa zvukový, obrazový alebo obrazovo-zvukový záznam ako dôkaz vykoná na technickom zariadení alebo oboznámením jeho písomného prepisu – pozri § 270 ods. 2. Výsluch maloletej osoby v konaní pred súdom sa vykoná len výnimočne.

R 31/1968: Ustanovenie § 135 ods. 2 TP sa vzťahuje len na výsluch osoby, ktorá je v čase ďalšieho konania stále mladšia ako pätnásť rokov. Ak sa teda má v konaní pred súdom vykonať dôkaz svedeckou výpoveďou osoby, ktorá bola vypočutá pred dovŕšením pätnásteho roku veku pri dodržaní podmienok § 135 od. 1 TP, ale v čase výsluchu pred súdom už dovŕšila pätnásť rok, nemožno tento dôkaz vykonať prečítaním zápisnice bez splnenia podmienok uvedených v § 263 TP. (Upravené znenie).

R 38/1970–III: Zákon je porušený, ak bola osoba mladšia ako 15 rokov vypočutá v prítomnosti dospelého svedka, ktorý bol vypočutý alebo by mohol byť vypočutý k tým istým skutočnostiam a ktorý okrem toho nie je osobou, ktorá by mohla prispieť k správne mu vedeniu výsluchu maloletého.

R 17/1981: Pribratie rodičov k výsluchu osôb mladších ako pätnásť rokov prichádza do úvahy len vtedy, keď to môže prispieť k správne mu vykonaniu výsluchu. Ich účasť však v žiadnom prípade nemôže nahradiť obligatórnu prítomnosť pedagóga alebo inej osoby, ktorá vyhovuje požiadavkám § 135 TP. (Upravené znenie).

R 94/2002–III: Ustanovenie § 132 ods. 2 TP sa vzťahuje len na výsluch osoby, ktorá je v čase ďalšieho konania stále mladšia ako 15 rokov. Ak táto osoba dovŕšila v priebehu tohto konania pätnásť rok veku, potom sa ustanovenie § 132 ods. 2 TP neuplatní a postupuje sa podľa všeobecných ustanovení o výsluchu svedka. (Upravené znenie).

K § 136

Ods. 1: Zákon upravuje možnosť, aby svedok namiesto bydliska uviedol pracovisko alebo inú adresu, na ktorú sa mu môže doručiť predvolanie.

Svedok – pozri § 127.

Osoba blízka – pozri § 127 ods. 4 a 5 TZ.

Ods. 2: Svedkov, ktorých totožnosť a podoba sú utajené, pripúšťa aj keď len v obmedzenej miere aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva. Z tejto judikatúry zároveň vyplýva, že svedkovia s utajenou totožnosťou môžu byť využívaní v spojení s ostatnými dôkazmi zadováženými vo veci len v celkom nevyhnutnej miere a pri zaistení dostatočnej kompenzácie prekážok, na ktoré naráža obhajoba pri použití anonymných svedectiev.

Ods. 3: Zákon demonštratívne vymenúva opatrenia, ktoré je orgán činný v trestnom konaní a súd oprávnený vykonať v záujme ochrany svedka, ktorého totožnosť je utajená,

Ods. 4: Zákon ustanovuje, že na povolenie svedkovi uviesť namiesto bydliska pracovisko alebo inú adresu, na ktorú sa mu môže doručiť predvolanie a na utajenie totožnosti svedka dáva súhlas predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor.

Ods. 5: Zločin – pozri § 11 TZ.

Korupcia – pozri § 329 až § 336 TZ.

Zneužívanie právomoci verejného činiteľa – pozri § 326 TZ.

Legalizácia príjmu z trestnej činnosti – pozri § 233 a § 234.

Agent – pozri § 117 ods. 3.

K § 137

Toto ustanovenie bezprostredne nadväzuje na ustanovenie § 136 a doplňuje oprávnenia prokurátora uvedené v § 230 ods. 2. Predpokladom postupu podľa § 137 TP je, aby svedok uviedol konkrétne skutočnosti, na ktorých podklade možno dôvodne urobiť záver o potrebe utajiť totožnosť svedka. Nestačia len všeobecné obavy svedka, nijako nekonkretizované, ktoré by neboli spôsobilé vyvolať dôvodnú obavu z hroziacej ujmy na zdraví alebo z iného vážneho porušenia základných práv svedka či osôb mu blízkych. Na druhej strane nemožno vyžadovať už spôsobenie určitej ujmy či porušenie práv svedka alebo osoby mu blízkej, pretože týmto dôsledkom má práve zabrániť ustanovenie § 136 TP.

O preskúmaní správnosti postupu policajta rozhodne prokurátor uznesením – pozri § 162 ods. 2, proti ktorému sťažnosť nie je prípustná – pozri § 185 ods. 2.

K § 138

Vzhľadom na to, že podstata výsluchu svedka zodpovedá podstate výsluchu obvineného, uplatnia sa na vykonanie výsluchu svedka primerane ustanovenia o vykonávaní výsluchu obvineného. Odchýlky spočívajú najmä v tom, že svedka je možno – na rozdiel od obvineného – nútiť k výpovedi, a to prípadne aj v rámci konfrontácie, svedok sa nemôže rozhodnúť nevypovedať, ak mu vypočúvajúci z nejakého dôvodu nedovolí nahliadnuť do písomných poznámok, svedok je povinný vykonať rekogníciu.

K § 139

V záujme ochrany svedka sú orgány činné v trestnom konaní a súd povinné svedkovi poskytnúť informácie o pobyte obvineného alebo odsúdeného na slobode, ak mu v súvislosti s týmto pobytom hrozí nebezpečenstvo.

Ide o realizáciu čl. 4 Rámcového rozhodnutia Rady EÚ zo dňa 15. 3. 2001 o postavení obetí v trestnom konaní (2001/220/SVV), ktorým sa konkrétnejšie upravila povinnosť orgánov činných v trestnom konaní pri zabezpečovaní poučenia svedka, informovať ho, že má právo požiadať, aby bol informovaný o prepustení obvineného z väzby alebo jeho úteku z väzby alebo o prepustení alebo úteku odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

Svedok – pozri § 127.

Obdobne sa poskytujú informácie aj poškodenému – pozri § 46 ods. 8 a 9.

K § 140

Ods. 1: *Svedočné je právo svedka na finančnú kompenzáciu toho, čo s plnením svedeckej povinnosti vynaložil, resp. čo mu ušlo na príjme. Podobne to platí aj u iných procesných úkonov, ktorých sa svedok zúčastnil. Na svedočné vzniká nárok vždy, keď sa svedok na predvolanie riadne dostavil, aj keď sa vlastné vypočúvanie z akéhokoľvek dôvodu neuskutočnilo.*

Nárok na svedočné musí svedok uplatniť a to u toho orgánu činného v trestnom konaní, alebo súdu ktorý vykonával alebo mal vykonať jeho vypočúvanie. O nároku na svedočné a o lehote na jeho uplatnenie musí byť svedok týmto orgánom poučený. Svedočné sa teda nepriznáva z úradnej povinnosti.

Návrh na uznanie svedočného musí byť u orgánu urobený do troch kalendárnych dní od uskutočnenia vypočúvania alebo od oznámenia, že k vypočúvaniu nedôjde. Ide o lehotu prekluzívnu, jej márnym uplynutým nárok na svedočné zaniká.

Svedočné obsahuje hotové výdavky svedka (cestovné, stravné a nocležné) a stratu na zárobok svedka – bližšie pozri § 29 až § 33 vyhlášky č. 66/1992 Zb. o spravovacom poriadku pre okresné a krajské súdy.

Ak je svedok postihnutý ťažkou telesnou chorobou alebo telesnou chybou a potrebuje sprievodcu, výdavky tohto sprievodcu tvoria súčasť svedočného.

Ods. 2: *O svedočnom sa rozhoduje uznesením – pozri § 176.*

K § 141

Ods. 1: *TP pozná podľa stupňa zložitosti skutočnosti dôležitej pre trestné konanie, ktorú treba objasniť pomocou odborných znalostí:*

- odborné vyjadrenie mimo znaleckú činnosť (v jednoduchých prípadoch písomné potvrdenie, o ktorého správnosti nie sú pochybnosti),*
- znaleckú činnosť vykonávanú znalcom alebo znaleckou organizáciou – pozri vysvetlivky k § 142 až § 146,*
- posudok znaleckého ústavu – pozri vysvetlivky k § 147.*

Znalecká činnosť – pozri ZZT a vyhlášku ministerstva spravodlivosti č. 490/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva ZZT.

Ak sú na objasnenie skutočnosti dôležitej pre trestné konanie potrebné odborné znalosti, TP preferuje možnosť vyžiadania odborného vyjadrenia pred možnosťou znaleckého dokazovania. Znalecký posudok sa vyžiada až vtedy, ak pre zložitosť posudzovanej otázky nepostačuje vyžiadanie odborného vyjadrenia.

Zákon nerieši právnu povahu odborného vyjadrenia. Rozdiel medzi znaleckým posudkom a odborným vyjadrením spočíva v tom, že znaleckým posudkom sa objasňujú zložitejšie, závažnejšie veci.

Za jednoduché prípady možno považovať prípady skutkovo nie zložité, pri ktorých nie sú osobitné problémy ani s právnym hodnotením.

Písomným potvorením, o správnosti ktorého nie sú pochybnosti, môže byť napr. lekár-ska správa o zraneniach poškodeného alebo potvrdenie o cene odcudzenej veci od právnickej alebo fyzickej osoby.

Skutočnosť dôležitá pre trestné konanie – pozri vysvetlivky k § 119 ods. 1.

Ods. 2: Opatrenie o vyžiadaní odborného vyjadrenia alebo písomného potvrdenia – pozri § 10 ods. 18.

Ods. 3: Odborné vyjadrenie treba vyžiadať predovšetkým od organizácie špecializovanej na činnosť, ktorá je obsahom odborného vyjadrenia alebo písomného potvrdenia. Zákon neurčuje, že by takouto musela byť znalecká organizácia podľa § 143 ods. 1.

Ods. 4: Nie je nutné oboznamovať celý spis, postačuje, aby sa ten, kto spracováva odborné vyjadrenie oboznámil s tými skutočnosťami alebo dôkazmi, ktoré sú potrebné na objasnenie skutočnosti, ktorá je predmetom odborného vyjadrenia.

Pokiaľ na podanie odborného vyjadrenia treba vykonať dôkazy, je povinný ich vykonať orgán činný v trestnom konaní.

Ods. 5: Štátny orgán podáva odborné vyjadrenia alebo písomné potvrdenie vždy bez náhrady.

R 13/1966: Ak má lekárske potvrdenie o poranení v jednotlivých prípadoch nahradiť posudok znalca, musí obsahovať všetky skutočnosti a okolnosti rozhodujúce pre záver, či konaním páchatela bolo spôsobené ublíženie na zdraví alebo či došlo k ťažkej ujme na zdraví.

R 35/1980-I: Ošetrojúceho lekára, ktorý vydal lekársku správu o zranení poškodeného (ktorá má charakter odborného vyjadrenia príslušného orgánu), je možno v prípade potreby vypočuť ako svedka, nie ako znalca.

R 9/1990: Na vyhodnotenie záznamu tachografického kotúča autobusu sú potrebné odborné vedomosti. Ak z takého záznamu treba zistiť rýchlosť jazdy vozidla, nemôže príslušné záznamy vyhodnotiť sám orgán činný v trestnom konaní a to ani vtedy, keby mal odborné vedomosti v tomto smere.

R 10/1996-I: Určenie stupňa ovplyvnenia vodiča alkoholom v čase jazdy treba považovať za objasnenie skutočnosti dôležitej pre trestné konanie, ku ktorému sú potrebné odborné znalosti. V takýchto prípadoch orgány činné v trestnom konaní sú povinné pribrať znalca, resp. v jednoduchých veciach vyžiadať odborné vyjadrenie od príslušného orgánu, ak keď sami majú také vedomosti, ktoré umožňujú príslušný výpočet vykonať. (Upravené znenie).

K § 142

Ods. 1: Znalec je osoba so špeciálnymi odbornými znalosťami v určitom odbore ľudskej činnosti, ktorú orgán činný v trestnom konaní alebo súd priberá na objasnenie dôležitých skutočností, ktoré vyžadujú odborné posúdenie, pokiaľ pre zložitosť posudzovanej otázky nepostačuje vyžiadanie odborného vyjadrenia – pozri § 2 ods. 1 ZZT.

Znalecká činnosť – pozri § 16 ZZT a vyhlášku ministerstva spravodlivosti č. 490/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva ZZT.

Za obzvlášť zložitú skutočnosťou (okrem vyšetrenia duševného stavu a pitvy mŕtvoly) možno považovať napr. komplikovanú železničnú nehodu, haváriu lietadla, banskú haváriu alebo haváriu jadrovej elektrárne. V takýchto prípadoch možno pribrať dvoch i viacerých znalcov z rôznych odborov.

Ods. 2: Lekár, ktorý ošetroval nebohého počas choroby, ktorá predchádzala jeho smrti nesmie byť ako znalec pribratý na prehladku a pitvu mŕtvoly.

Ods. 3: Sťažnosť o pribratí znalca nemá odkladný účinok – pozri § 185 ods. 6.

R 47/1970: Ak je potrebné za účelom zistenia príčiny smrti určiť okamih smrti, zisťuje súd túto okolnosť za pomoci znalca lekára. Kritéria smrti neurčuje právny poriadok, ale sú tu rozhodujúce uznávané medicínske kritéria, ktoré musí znalec vo svojom posudku vysvetliť a v danom prípade odôvodniť ich existenciu.

R 41/1976: V konaní o trestných činoch vraždy sa stalo takmer pravidlom, že sú priberaní znalci predovšetkým z odboru psychiatrie a psychológie, príp. sexuológie. V praxi sa niekedy vyskytujú nejasnosti v tom, aký je vzťah medzi znalcami uvedených vedných odborov v posudkovej činnosti, čo je možné od znalcov jednotlivých odborov požadovať a k akým otázkam sa majú alebo môžu vyjadriť.

Rozmedzie medzi psychiatrickým a psychologickým posudkom možno všeobecne vidieť v tom, že jadro otázok riešených psychiatrom spočíva v oblasti psychopatologickej, zatiaľ čo psychológovi je vyhradená oblasť psychológie páchatela, ktorého duševný stav je v podstate v norme a to vo sfére interpersonálnej, pri rozbere a objasňovaní motivačných faktorov, pri skúmaní subjektívnych podmienok a príčin trestného jednania páchatela, psychologických faktorov urychlujúcich či retardujúcich, resp. celkom znemožňujúcich proces resocializácie páchatela.

Pribratie znalca sexuológa je na mieste v prípadoch posudzovania trestných činov vraždy spáchaných sexuálnymi deviantmi alebo páchatelmi s výrazne zvýšeným sexuálnym pudom. Sexuológ totiž môže presnejšie diagnostikovať takéto prípady, najmä zložitejšej povahy a prispieť na objasnenie motivačných faktorov a ich vplyvu na rozhodnutie páchatela spáchať trestný čin, i možnosti resocializácie takýchto páchatelov.

R 11/1977: Pozri judikatúru k § 127.

R 4/1986–51: Ak odborné vyjadrenia o poraneniach poškodeného sú rozporné a obsahujú odlišné údaje o mechanizme a poranení poškodeného a rozpornosť dôkaznej situácie vedie k záveru, že vec nebude možné objasniť ani výsluchom spracovateľov odborných vyjadrení, nejde o jednoduchý prípad a je potrebné vyžiadať znalecký posudok.

R 18/1986: Pri trestnom čine vraždy novonarodeného dieťaťa matkou orgány činné v trestnom konaní dôvodne žiadali ako podklad na zistenie duševného stavu obvinenej v čase činu nielen znalecký posudok z odboru psychiatrie, ale aj posudok z odboru pôrodníc-

toa. Tieto posudky sú nevyhnutne potrebné na posúdenie, či psychický stav páchatelky, v ktorom svoje dieťa usmrtila, možno považovať za rozrušenie spôsobené pôrodom.

R 12/1987-II: Znalec psychológ je povolaný sa vyjadriť k tým črtám osobnosti obvineného, prípadne svedka, ktoré môžu mať vplyv na jeho vierohodnosť, nie je však oprávnený vyjadrovať sa k otázke, či výpoveď obvineného alebo svedka je vierohodná alebo nie je, prípadne ktorá z rozdielných výpovedí tej istej osoby je vierohodnejšia. Takéto hodnotenie dôkazov prislúcha súdu.

R 27/1988: Výpočet časových údajov súvisiacich s dopravnou nehodou je objasnenie skutočnosti dôležitej pre trestné konanie, ku ktorému sú potrebné odborné znalosti. Súd je povinný pribrať znalca, i keď sám má také znalosti, ktoré by mu umožňovali výpočet vykonať. (Upravené znenie).

R 25/92-I: Rozrušenie spôsobené pôrodom je osobitným znakom trestného činu podľa § 220 TZ a nemožno ho možné zamieňať so všeobecnými podmienkami trestnej zodpovednosti vyjadrenými v ustanoveniach TZ o nepríčetnosti a zmenšenej príčetnosti. Pre posúdenie otázky, či obvinená jednala v tomto psychickom stave, je rozhodujúcim podkladom posudok znalca pôrodníka. Pritom nie je podstatné, či boli narušené schopnosti obvinenej rozpoznať nebezpečnosť svojho konania a ovládať ho.

R 24/1992-II: Znalecký posudok o duševnom zdraví obvineného obstaraný v priebehu trestného konania, ktoré bolo zastavené podľa § 215 ods. 1 písm. e) TP, možno použiť ako dôkaz znaleckým posudkom, a nie len ako listinný dôkaz aj v následnom konaní o uloženie ochranného liečenia. (Upravené znenie).

R 15/1995: Výsledky identifikácie osoby alebo veci podľa pachovej stopy môžu znamenať nepriamy usvedčujúci dôkaz v prípade, že identifikácia bola vykonaná spôsobom upraveným príslušnými predpismi. Za tým účelom treba do konania pribrať znalca z príslušného odboru na vykonanie odorologickej expertízy.

R 10/1996-I: Pozri judikatúru k § 141. (Upravené znenie).

R 61/2003-I: Posúdenie závislosti obvineného na omamných látkach a zistenie podmienok na prípadné uloženie ochranného liečenia nie je vyšetrením duševného stavu v zmysle § 148 TP, lebo tieto okolnosti možno odborne dokazovať aj pribratím jedného znalca z odboru zdravotníctva – odvetvia psychiatrie. (Upravené znenie).

R 61/2003-II: V prípade, že znalec z odboru zdravotníctva – odvetvie psychiatrie sa vyjadruje aj k otázkam, ktoré nemá riešiť, nie je písomné podaný znalecký posudok nultým dôkazom, pokiaľ znalec zaujíma v ďalšej časti posudku odborné závery k závislosti obvineného na omamných látkach, k možnostiam uloženia ochranného liečenia a zodpovedá kritériám zákonnosti takéhoto dôkazu.

K § 143

Ods. 1: TP ustanovuje, že na podanie znaleckého posudku sa priberie predovšetkým znalecká organizácia špecializovaná na činnosť, ktorá je obsahom znaleckého posudku. Táto

organizácia v znaleckom posudku uvedie meno znalca, ktorého možno vypočítať k obsahu znaleckého posudku.

Znalecká organizácia – pozri § 6 ods. 1 ZZT.

Ods. 2: Ak v príslušnom odbore alebo odvetví nie je zapísaná žiadna osoba alebo osoba zapísaná v zozname znalcov nemôže podať znalecký posudok, alebo podanie znaleckého posudku by bolo spojené s neprímeranými ťažkosťami alebo nákladmi, možno pribrať aj inú osobu s potrebnými odbornými a občianskymi predpokladmi, ak s tým súhlasí.

Výkon znaleckej činnosti osobami nezapsanými v zozname – pozri § 15 ZZT.

Sľub znalca – pozri § 5 ods. 6 ZZT.

K § 144

Ods. 1: Znalec je vylúčený, ak je možno mať pre jeho pomer k veci, k zadávateľovi alebo k inej osobe, ktorej sa úkon týka, pochybnosti o jeho nezáujatosti. Len čo sa znalec dozvie o skutočnostiach, pre ktoré je vylúčený, bezodkladne to oznámi zadávateľovi. Ak je zadávateľom súd alebo iný orgán verejnej moci, rozhodne o jeho vylúčení tento orgán – pozri § 11 ZZT.

Dôvody vylúčenia znalca sú v podstate totožné s dôvodmi vylúčenia orgánu činného v trestnom konaní a súdu z vykonávania procesných úkonov. Skutočnosti, ktoré osobe vo veci bránia byť činný ako znalec sú najmä tie, pre ktoré môže odoprieť vykonanie znaleckého posudku alebo pre ktoré mu nemôže byť uložené vypracovanie posudku.

Všeobecným záujmom sa rozumie najmä dosiahnutie účelu trestného konania – pozri § 1.

Trestné následky vedome nepravdivého znaleckého posudku – pozri § 347 TZ.

Ods. 2: K oprávneniu strán obstarávať dôkazy – pozri § 119 ods. 3.

R 18/1988: U osoby, ktorá vyhlasuje výroky, z ktorých vyplýva, že osobu hmotne zodpovednú za zverené prostriedky považuje už vopred za vinnú, možno mať pochybnosti o jej zaujatosti a preto ju nemožno pribrať v trestnej veci za znalca.

R 53/1991: Znalec musí byť podľa § 144 TP poučený pred podaním znaleckého posudku. Nie je vadou znaleckého posudku, ak znalci ešte pred týmto poučením vyšetrili zdravotný (duševný) stav obvineného, prípadne vykonajú iné úkony potrebné na prípravu a spracovanie posudku. (Upravené znenie).

K § 145

Ods. 1: Znalcovi sa úlohy, ktoré má riešiť, určia formou otázok spravidla v uznesení o pribratí znalca, takže sa k nim môžu vyjadriť aj strany.

Znalec podáva posudok iba o otázkach skutkových a to len z hľadiska svojej konkrétnej znaleckej odbornosti, ktorú nesmie prekročiť. Nie je oprávnený riešiť právne otázky (napr. nemôže podávať výklad pravidiel prevádzky na pozemných komunikáciách).

Znalec nie je oprávnený ani hodnotiť dôkazy. Napríklad znalci, ktorí podali znalecký posudok o zraneniach poškodeného alebo, ktorí vykonali prehliadku a pitvu mŕtvoly nie sú oprávnení vyjadrovať sa na otázku, či obvinený bol schopný rozpoznať ohrozenie zdravia alebo života poškodeného. Ich úlohou je popísať jednotlivé zranenia poškodeného, mechanizmus ich vzniku a príčinu smrti.

Pokiaľ je podanie posudku závislé na určitom hodnotení dôkazov, znalec musí svoj záver v posudku vysloviť podmienene, prípadne vo viacerých alternatívach s ohľadom na možné hodnotenie získaných dôkazov orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom. Ak si dôkazy navzájom odporujú, nemôže znalec zaujať stanovisko, že jedna skupina dôkazov je správna a z týchto vychádzať pri spracovaní posudku. Posudok musí vypracovať pre všetky do úvahy prichádzajúce možnosti.

Znalec nie je oprávnený ani robiť právne závery.

Znalec má právo oboznámiť sa v potrebnom rozsahu s obsahom spisu, najmä z vykonávanými dôkazmi, ktoré potrebuje na spracovanie znaleckého posudku. Nie je nutné oboznamovať celý spis, postačuje, aby sa znalec oboznámil s tými skutočnosťami alebo dôkazmi, ktoré sú potrebné na objasnenie skutočnosti, ktorá je predmetom znaleckého skúmania.

Znalec má právo zúčastniť sa na výsluchu obvineného, svedkov alebo pri vykonávaní iných dôkazov, ktoré potrebuje na podania posudku. Do úvahy prichádza najmä obhliadka, vyšetrovací pokus, rekonštrukcia, previerka výpovede na mieste činu. Znalec však nemôže sám vykonávať vyšetrovacie úkony a pri vypracovaní znaleckého posudku musí vychádzať z materiálov zhromaždených v spise, ktorý mu bol poskytnutý. Pokiaľ by dôkazný materiál v spise bol neúplný, má právo navrhnúť orgánom činným v trestnom konaní vykonanie dôkazných prostriedkov potrebných na objasnenie okolností, ktoré sú potrebné na podanie posudku. Môže sa jednať napríklad o exhumáciu mŕtvoly, obhliadku, vyšetrovací pokus a pod. Pri vykonávaní takýchto dôkazov môže byť prítomný a vypočúvaným otázkam klásť otázky.

Strana – pozri § 10 ods. 10.

Uznesenie o pribratí znalca – pozri § 142 ods. 3.

K hodnoteniu dôkazov – pozri § 2 ods. 12.

Dôkaz – pozri § 119 ods. 2.

Ods. 2: Znalecký posudok predstavuje odborné závery znalca na objasnenie skutočnosti dôležitej pre trestné konanie, vypracované na základe odborného posúdenia dôkazov a ostatných materiálov zhromaždených v trestnej veci. Znalecký posudok je teda dôkazným prostriedkom a zistené skutočnosti sú dôkazom vo veci. Spravidla sa podá písomne. Len výnimočne, v jednoduchších prípadoch, možno dovoliť, aby ho nadiktoval do zápisnice o výsluchu.

Bližšie k znaleckému posudku – pozri § 17 ZZT.

Pri výsluchu znalca sa postupuje obdobne ako pri výsluchu svedka – pozri § 131 a § 132.

Výsluch znalca na hlavnom pojednávaní – pozri § 268 ods. 2.

Ods. 3: *Priberanie dvoch znalcov – pozri vysvetlivku k § 142 ods. 1.*

Ods. 4: *V prípravnom konaní nie je výsluch znalca obligatórny.*

Ods. 5: *Posilnenie kontradiktórnosti trestného konania má svoj odraz aj v tom, že znalecký posudok môže obstaráť aj obvinený, poškodený alebo zúčastnená osoba. Aj v takom prípade vykoná poučenie znalca orgán činný v trestnom konaní alebo súd – pozri § 144 ods. 2.*

R 20/1970: *Ak znalci z odboru lekárstva pripustili možnosť troch alternatív týkajúcich sa príčin zranenia poškodeného, súd je povinný po zhodnotení výsledkov znaleckej expertízy v súhrne s ostatnými vykonanými dôkazmi rozhodnúť, ktorá z uvedených alternatív je v súlade s vykonanými dôkazmi. Za tým účelom je súd povinný vykonať všetky dosiahnuté dôkazy, aby objasnil príčinu zranenia a osobu páchatela.*

R 1/1977: *Len čo je niekto pribráný ako znalec, nemôže byť pri podávaní znaleckého posudku vypočúvaný ako svedok, t. j. podľa procesných predpisov platných pre vypočúvanie svedka, ale len podľa procesných predpisov platných pre vypočúvanie znalca. (Upravené znenie).*

R 33/1981: *Znalcovi nepatrí vykonávať hodnotenie dôkazov ani z hľadiska ich vierohodnosti ani v tom smere, či skutočnosť, o ktorej podáva správu, je preukázaná. Ak vykonané dôkazy, na ktorých podklade má znalec podať posudok, sú vo vzájomnom rozpore, znalec je povinný vypracovať posudok s ohľadom na všetky do úvahy prichádzajúce alternatívy. Orgán činný v trestnom konaní poskytne znalcovi v tomto smere potrebné vysvetlenie zo spisov a vymedzí jeho úlohy či neprimeraná a v akej miere, je však otázkou právnou, ktorú musí riešiť orgán činný v R 37/1984-I: Znalec sa vo svojom posudku nemôže opierať o zistenia, ktoré sám vykonal na mieste činu. Ak potrebuje na podanie posudku doplnenie alebo preverenie údajov z miesta činu, musí navrhnúť orgánu činnému v trestnom konaní vykonanie obhliadky.*

R 11/1987-IV: *Skutočnosti, z ktorých znalec v posudku vychádza, je potrebné zisťovať dokazovaním podľa TP. To značí, že ak vychádza znalec z určitej skutočnosti, ktorú svojimi zmyslami vnímala určitá osoba, je potrebné túto osobu vypočuť ako svedka, príp. ako obvineného. (Upravené znenie).*

R 24/1987-I: *Ak závisí posúdenie viny na nehode v cestnej premávke od určenia primeranej rýchlosti motorového vozidla, treba na riešenie tejto otázky pribrať znalca na objasnenie skutkových okolností odbornej povahy (výpočet vzdialenosti, výpočet brzdné dráhy vzhľadom na typ vozidla, stav vozovky, účinnosť brzd atď.). Otázka, či rýchlosť vozidla bola primeraná trestnom konaní na základe znaleckého posudku.*

R 62/1993: *Zo zásady voľného hodnotenia dôkazov vyplýva, že ak znalec z odboru zdravotníctva pripustí možnosť viacerých alternatív, týkajúcich sa príčin, resp. mechanizmu*

vzniku poranení poškodeného, sú orgány činné v trestnom konaní povinné po zhodnotení výsledkov znaleckého dokazovania v súhrne s ďalšími vykonanými dôkazmi rozhodnúť, ktorá z uvedených alternatív je v súlade s vykonanými dôkazmi. To predpokladá vykonanie všetkých dostupných dôkazov na objasnenie príčin vzniku poranení.

Len vtedy, keby vykonané dokazovanie nevyvylúčilo žiadnu zo znaleckých alternatív o mechanizme vzniku poranení, prípadne ak okrem znaleckého posudku neexistujú žiadne ďalšie dostupné dôkazy, ktoré by bolo možné v naznačenom smere vykonať, musia orgány činné v trestnom konaní vychádzať z tej verzie, ktorá je pre obvineného najpriaznivejšia.

R 5/1995-II: V súvislosti s posudzovaním mechanizmu vzniku poruchy zdravia je úlohou znalca podať odborné vysvetlenie k možným príčinám vzniku poranenia a najmä k tomu, či mechanizmus jeho vzniku tak, ako ho opísal obvinený, resp. svedkovia, prípadne poškodený, zodpovedá v posudzovanom prípade jeho odborným poznatkom, znalec však nemôže ustáliť skutkový priebeh kritickej udalosti, lebo nebol jeho svedkom.

R 6/1995-I: Otázka, ktorý účastník cestnej premávky dopravnú nehodu zaviniť, resp. mal prednosť v jazde na križovatke ciest neoznačených dopravnými značkami, je otázkou právnou, ktorú neprislúcha riešiť znalcovi.

K § 146

Orgán činný v trestnom konaní a súd hodnotí znalecký posudok voľne ako každý iný dôkaz a nie je ním bezpodmienečne viazaný. Je povinný hodnotiť aj znalecký posudok na základe starostlivého uváženia všetkých okolností prípadu jednotlivito i v ich súhrne s ostatnými dôkazmi. Musí venovať pozornosť tomu, či nebola prehliadnutá niektorá skutočnosť, ktorá by prípadne mohla znalca viesť k iným záverom, či skutkový stav, z ktorého znalec vychádza, je v súlade s konečným skutkovým zistením orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu. Ďalej musí preskúmať, či riešenie znalca logicky vyplýva zo zistených skutkových predpokladov, či odôvodnenie a závery posudku navzájom logicky nadväzujú a či posudok netrpí vnútornými rozporami.

Pochybnosť o správnosti znaleckého posudku sa môže opierať napr. o neúplnosť alebo nevierohodnosť posudku alebo jeho vnútornú rozpornosť, nedostatky v odôvodnení, najmä keď záver nevyplýva logicky z predpokladov, z použitia takých metód, ktoré súčasná veda odmieta alebo ak sa ukáže, že u znalca absentujú dostatočné odborné predpoklady. Môže ísť aj o skutočnosť, že vyžiadaný znalecký posudok je v diametrálnom rozpore s posudkom, ktorý bol o tej istej otázke podaný v inom konaní (avšak tento posudok má v danom konaní iba listinného dôkazu).

O nejasný znalecký posudok ide najmä vtedy, keď jeho záver alebo odôvodnenie sú neurčité, teda z nich nie je zrejmé stanovisko znalca k položeným otázkam.

O neúplný znalecký posudok ide najmä vtedy, keď neobsahuje odpovede na všetky položené otázky.

Vysvetlenie môže znalec podať písomne alebo ústne do zápisnice.

Znalecký posudok však nemožno považovať za nesprávny len preto, že znalec nad rámec svojho oprávnenia sa vyjadroval aj k otázkam právnym. Skutočnosť, že znalec vo svojom posudku zaujme stanovisko k otázke, ktorej zodpovedanie patrí orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu, nerobí tento posudok nepoužiteľným, pokiaľ posudok obsahuje odborné poznatky a zistenia, z ktorých znalec právny záver urobil a ktoré umožňujú, aby si orgán činný v trestnom konaní alebo súd mohol urobiť vlastný záver.

Postup pri pribratí iného znalca je rovnaký ako pri pribratí pôvodného znalca – pozri § 142 ods. 3.

R 13/1971: K pribraniu iného znalca pristúpi orgán činný v trestnom konaní až potom, keď nejasnosti alebo neúplnosti posudku neboli odstránené ani osobným výsluchom znalca a vysvetlením, ktoré sa od neho vyžiadalo. (Upravené znenie).

R 27/1977-II: Posudok znalcov psychiatrov o duševnom stave obvineného v inej trestnej veci nemožno považovať za znalecký posudok v zmysle § 148 TP, ale iba za listinný dôkaz v zmysle § 153 ods. 1 TP, ktorý môže slúžiť len na preverenie správnosti posudku znalcov psychiatrov podľa § 148 TP podaného v prejednávanej trestnej veci. Preto zásadný rozpor medzi týmito dvoma znaleckými posudkami o duševnom stave obvineného, ktorý je stíhaný pre rovnakú alebo obdobnú trestnú činnosť, musí byť pre orgány činné v trestnom konaní podnetom, aby postupovali vo vzťahu k znaleckému posudku, podanému v prejednávanej trestnej veci podľa § 146 a prípadne aj podľa § 147 TP. (Upravené znenie).

R 17/1979: Otázka nepríčetnosti je otázka právna. Jej posúdenie náleží orgánom činným v trestnom konaní na základe skutočností vyplývajúcich z vykonaných dôkazov. Považuje sa, že otázka vyžaduje, aby jej posúdenie bolo založené na odborných znalostiach z odboru psychiatrie. Znalecký dôkaz z tohto odboru je však len jedným z podkladov pre vytvorenie sudcovského presvedčenia o otázke príčetnosti a musí byť hodnotený v súvislosti so všetkými ostatnými zistenými skutočnosťami z toho hľadiska relevantnými. Súd nezistuje príčetnosť ako takú, ale vždy príčetnosť vo vzťahu k určitému činu.

R 11/1987-I: Ak je potrebné podľa § 146 TP pribrať nového znalca, musí nový znalec podať znalecký posudok, v ktorom sa musí vysporiadať aj s predchádzajúcim znaleckým posudkom. (Upravené znenie).

R 11/1987-II: Ak boli podané dva posudky k tej istej otázke, súd na hlavnom pojednávaní je povinný vykonať dôkaz obidvoma posudkami, vypočuť spracovateľov oboch posudkov a pri hodnotení dôkazov a zisťovaní skutočného stavu veci sa s obidvoma posudkami vysporiadať tak, aby bolo zrejmé, ktorý z posudkov berie za základ svojho rozhodnutia a z akých dôvodov. (Upravené znenie).

R 2/1989-II: V prípravnom konaní nemožno upustiť od výsluchu znalca, resp. znalcov podľa, ak vzniknú pochybnosti o spoľahlivosti a úplnosti znaleckého posudku. V takých prípadoch sú orgány prípravného konania povinné znalcov vypočuť a postupom podľa § 146 TP odstraňovať nejasnosti alebo neúplnosti posudku. (Upravené znenie).

R 9/1992: Znalecký posudok, ktorý neobsahuje odtlačok pečiatky znalca a doložku znalca, nemožno v trestnom konaní použiť ako znalecký dôkaz, pokiaľ sa tieto nedostatky neodstránia.

R 56/1994-II: Pochybnosti o záveroch znaleckého posudku sa musia zakladať na konkrétnych okolnostiach, ktoré tieto pochybnosti vyvolávajú. Len vtedy je namieste postup podľa § 146 TP.

R 82/2001: Znalecký posudok nemožno bez ďalšieho odmietnuť iba preto, že znalec nad rámec svojho oprávnenia a v rozpore s ustanovením § 145 TP hodnotí vo svojom posudku niektoré dôkazy alebo rieši právne otázky. Skutočnosť, že znalec zaujme vo svojom posudku stanovisko aj k otázke, ktorej zodpovedanie prislúcha výhradne súdu, nerobí tento posudok celkom nepoužiteľným, pokiaľ obsahuje odborné poznatky a zistenia, z ktorých znalec také závery urobil a ktoré súčasne umožňujú súdu, aby si totožný alebo iný záver o takej otázke urobil sám. (Upravené znenie).

R 61/2003-I: Pozri judikatúru k § 142. (Upravené znenie).

K § 147

Ods. 1: Znalecký ústav ako právnická osoba je špecializované vedecké a odborné pracovisko, ktoré plní funkciu rezortného a metodického centra v oblasti znaleckej činnosti zapísanej v zozname – pozri § 19 ZZT. Orgán činný v trestnom konaní alebo súd ho priberie vo výnimočných alebo obzvlášť závažných prípadoch vyžadujúcich osobitné vedecké posúdenie, alebo na preskúmanie posudku znalca.

V zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov vedenom na ministerstve spravodlivosti sú zapísané nasledujúce znalecké ústavy:

- Ekonomická univerzita v Bratislave, Inštitút ekonomického znelectva a expertíz pri Centre,
- Stavebná fakulta Slovenskej technickej univerzity v Bratislave,
- Ústav súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline,
- Znalecký ústav elektrotechniky a informatiky FEI STU v Bratislave,
- Znalecký ústav forenznej psychológie pri Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave.

O preskúmanie posudku podaného znalcom možno požiadať príslušný ústav, ak posudok má vady naznačené v § 146.

Osoba, ktorá spracovala posudok ústavu, nesmie byť totožná so znalcom, ktorý podal predchádzajúci posudok v tejto veci.

Znalecký ústav – pozri § 19 ZZT.

Ods. 2: Iná právnická osoba pribratá na podanie znaleckého posudku, ktorá nie je zapísaná v zozname znalcov, musí spĺňať odborné predpoklady vyžadované pre znalecký ústav.

Ods. 3: Znalecký posudok znaleckého ústavu musí byť spracovaný písomne.

Ak by sa v konaní pred súdom osoba určená v znaleckom posudku ústavu na vypočutie pre účely trestného konania vyjadрила nad rámec záverov písomného znaleckého posudku ústavu alebo by sa vyjadрила k otázkam v znaleckom posudku neriešeným, musí súd vyžiadať vyjadrenie všetkých spracovateľov posudku, a to vo forme písomného doplnku k znaleckému posudku.

Posudok ústavu – pozri vysvetlioku k § 145 ods. 1.

Rozhodnutie o pribratí znaleckého ústavu – pozri vysvetlioku k § 142 ods. 3.

R 27/1977-II: Pozri judikatúru k § 146. (Upravené znenie).

R 66/1980: O posudok ústavu možno žiadať iba pri splnení zákonných podmienok uvedených v § 147 TP, keď ide o prípad, ktorý si vyžaduje osobitné vedecké posúdenie. (Upravené znenie).

R 15/1986: Skutočnosť, že jedným zo spracovateľov posudku štátneho orgánu, ktorým bol preskúmaný v prípravnom konaní posudok znalcov v zmysle § 147 TP, bol jeden zo znalcov, ktorí preskúmaný posudok podávali, je vadou tohto konania, pre ktorú treba odmietnuť obžalobu vec vrátiť prokurátorovi na došetrenie. (Upravené znenie).

R 11/1987-III: Skutočnosť, že dva doposiaľ podané znalecké posudky obsahujú rôzne závery, nie je sama o sebe dôvodom na vyžiadanie posudku ústavu podľa § 147. (Upravené znenie).

R 3/1989: Posudok ústavu podľa § 110 ods. 1 TP sa podáva písomne a vždy sa ako dôkaz prečíta. Na to je potrebný súhlas strán. (Upravené znenie).

R 56/2004-II: V prípade leteckej nehody dvoch vojenských stíhacích lietadiel, ktorá sa stala pri nacvičovaní bojovej situácie, kde lietadlá vystupovali proti sebe navzájom v postavení útočník – cieľ, nemožno sa v trestnom konaní uspokojiť so Správou o vyšetrovaní leteckej nehody, ktorá bola vypracovaná Odbornou vyšetrovacou komisiou Generálneho štábu ozbrojených síl SR, lebo ide iba o listinný dôkaz v zmysle § 153 TP, ktorý nemá procesné náležitosti znaleckého posudku podľa TP. V takom prípade ide o výnimočný, obzvlášť obtiažny prípad vyžadujúci osobitné vedecké posúdenie vyžadujúce posudok ústavu v zmysle § 147 TP, pre ktorý bude uvedená správa jedným z dôkazných podkladov pre vypracovanie posudku. (Upravené znenie).

K § 148

Ods. 1: Ak skutočnosti zistené v priebehu dokazovania nasvedčujú tomu, že obvinený môže trpieť duševnou poruchou, ktorá mohla vylučovať alebo znižovať jeho pričítanosť, musí byť v trestnom konaní otázka duševného stavu obvineného objasnená pribratím dvoch znalcov z odboru psychiatrie. Schopnosť obvineného rozpoznať protiprávnosť svojho konania alebo ho ovládať sa musí vždy posudzovať z hľadiska konkrétneho trestného činu.

Na vyšetrovanie duševného stavu mladistvého sa priberie spravidla znalec z odboru detskej alebo dorastovej psychiatrie.

Nepríčetnosť – pozri § 23 TZ.

Zmenšená príčetnosť – pozri § 39 ods. 2 písm. c), § 40 ods. 1 písm. c) TZ.

Ods. 2: Príkaz súdu – pozri § 181 a § 182.

Sudca pre prípravné konanie – pozri § 10 ods. 3.

Ods. 3: Podkladom pre nariadenie vyšetrenia duševného stavu obvineného jeho pozorovaním v zdravotníckom ústave, alebo ak je vo väzbe, v nemocnici pre obvinených a odsúdených nemôže byť len úvaha orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu. Takýto postup je namieste *vtedy*, pokiaľ z vyjadrenia znalcov – psychiatrov vyplýva, že bez pozorovania obvineného v zdravotníckom ústave nemôžu urobiť spoľahlivé diagnostické závery o jeho duševnom stave.

Zdravotníckym zariadením sa rozumie psychiatrická nemocnica, psychiatrická liečebňa, psychiatrická klinika alebo uzatvorené psychiatrické lôžkové oddelenie nemocnice.

Ods. 4: Sťažnosť proti uzneseniu má odkladný účinok.

R 24/1976: Ak sú na základe výsledkov dokazovania pochybnosti o úplnej príčetnosti páchatela, jeho duševný stav nemožno zisťovať na základe lekárskeho potvrdenia alebo odborného vyjadrenia, ale vždy treba pribrať dvoch znalcov z odboru psychiatrie.

R 14/1979: Zistenie, že obvinený je pre duševnú chorobu trestne nezodpovedný, nestačí založiť na vyjadrení ošetrojúceho lekára, ale musí byť vždy založené na znaleckom posudku dvoch znalcov psychiatrov.

R 16/1979–III: Medzi nutné anamnestické údaje pre vyšetrenie duševného stavu obvineného v zmysle § 148 TP patria aj výsledky vyšetrení duševného stavu v predchádzajúcich trestných veciach. Vzhľadom na to, že znalec nemôže dôkazy vykonávať, je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní zadávať a znalcom dať k dispozícii spisy o predchádzajúcich trestných stíhaniach, v ktorých sa vyšetroval duševný stav obvineného. (Upravené znenie).

R 17/1979: Otázka nepríčetnosti je otázka právna; jej posúdenie patrí orgánom činným v trestnom konaní na základe skutočností vyplývajúcich z vykonaných dôkazov. Povaha tejto otázky vyžaduje, aby jej posúdenie bolo založené na odborných znalostiach z odboru psychiatrie. Znalecký dôkaz z tohto odboru je však len jedným z podkladov pre vytvorenie sudcovského presvedčenia o otázke príčetnosti a musí byť hodnotený v súvislosti so všetkými ostatnými zistenými skutočnosťami z tohto hľadiska relevantnými.

R 67/1980: Pri skúmaní otázky, či páchatel, ktorý požil alkoholický nápoj, bol v čase spáchania skutku príčetný, treba rozlišovať dva prípady; v prvom bola príčetnosť ovplyvnená preto, že alkoholický nápoj pôsobil na páchatela v dôsledku predchádzajúcej poruchy nervovej sústavy, alebo predchádzajúcej duševnej poruchy; v druhom prípade alkohol pôsobil normálne svojím vstrebávaním. Pri prostej opitosti stačí vykonať dôkaz odborným vyjadrením lekára alkohológa alebo príslušného zdravotníckeho zariadenia, prípadne posudkom jedného znalca lekára, ak treba zistiť štádium vývinu alkoholizmu páchatela a podmienky

prípadného ochranného protialkoholického liečenia. Ak však z okolností prípadu vyplýva podozrenie na duševnú poruchu nevyplývajúcu len z prostej opitosti, duševný stav obvineného musia vyšetriť dvaja znalci psychiatri podľa § 148 TP. (Upravené znenie).

R 2/1982: Za znalca z odboru psychiatrie v zmysle § 148 TP, ktorý môže vyšetriť duševný stav obvineného, možno pribrať len lekára psychiatria, ktorý získal predpísaným spôsobom vysokoškolské lekárske vzdelanie a špecializáciu v odbore psychiatrie. Takýmto znalcom nemôže byť klinický psychológ, ktorý nemá lekárske vzdelanie, aj keby pracoval ako tzv. iný odborný pracovník v zdravotníctve na úseku psychiatrie a získal tak odborné znalosti z odvetvia psychiatrie. (Upravené znenie).

R 11/1982: Znalecký posudok o duševnom stave obvineného podaný v predchádzajúcej trestnej veci toho istého obvineného nemôže byť znaleckým posudkom v ďalšej trestnej veci, v ktorej je vedené nové stíhanie.

Schopnosť obvineného rozpoznať protiprávnosť svojho konania a ovládať ho sa musí posudzovať z hľadiska konkrétneho trestného činu. (Upravené znenie).

Postup podľa § 148 TP nemožno nahradiť tým, že znalci, ktorí podali znalecký posudok v predchádzajúcej trestnej veci toho istého obvineného, podajú doplnok k svojmu predchádzajúcemu znaleckému posudku.

R 46/1990-II: Okolnosť, že obvinený trpí duševnou poruchou a či táto nastala až po spáchaní trestného činu a či obvinený pre túto chorobu nie je schopný chápať zmysel trestného konania, je treba objasniť vyšetrením duševného stavu obvineného, ku ktorému je treba pribrať vždy dvoch znalcov z psychiatrie.

R 15/1997-III: Pred podaním znaleckého posudku o duševnom stave obvineného povinnosťou znalcov v záujme úplnosti anamnestických údajov je postupom podľa § 107 TP zadovážiť zdravotnú dokumentáciu obvineného o predchádzajúcom ochrannom liečení.

K § 149

Ods. 1: Možnosť pozorovania duševného stavu v zdravotníckom ústave predstavuje významný zásah do osobnej slobody, a preto nemá trvať dlhšie ako nutný čas, najviac dva mesiace. Súd alebo sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora môže túto dobu predĺžiť, ale najviac o jeden mesiac.

Rozhodnutie o predĺžení lehoty má formu uznesenia, proti ktorému je prípustná sťažnosť, avšak bez odkladného účinku.

Počítanie lehôt – pozri § 63.

Ods. 2: Stanovisko k tomu, či pobyt obvineného na slobode je nebezpečný je určujúce pri rozhodovaní súdu o uložení ochranného liečenia – pozri § 73 a § 74 TZ.

R 24/1990: Podkladom pre nariadenie vyšetrenia duševného stavu obvineného jeho pozorovaním v zdravotníckom ústave v zmysle § 149 TP, nemôže byť len úvaha súdu. Postup podľa citovaného ustanovenia je namieste najmä vtedy, keď z vyjadrenia znalcov psychiatrov vyplýva, že bez pozorovania obvineného v zdravotníckom zariadení nemôžu urobiť spoľahlivé diagnostické závery o jeho duševnom stave. (Upravené znenie).

K § 150

Účelom vyšetrenia duševného stavu svedka je posúdiť, či svedok má byť vypočutý, prípadne zaobstarať poklad na hodnotenie jeho výpovede. Na uplatnenie tohto dôkazného prostriedku musia byť zároveň splnené dve podmienky:

- musí ísť o svedka, ktorého výpoveď je pre rozhodnutie obzvlášť dôležitá a
- musia existovať závažné pochybnosti, či u tohto svedka nie je podstatne znížená schopnosť správne vnímať alebo vypovedať.

Na vyšetrenie duševného stavu svedka postačí jeden znalec. Vyšetrenie duševný stav svedka možno len ambulantne. Pozorovanie v ústave nie je prípustné.

Prítomnosť svedka u znalca sa zabezpečuje predvolaním a v prípade, že sa bez dostatočného ospravedlnenia nedostaví, môže byť ku znalcovi predvedený. Môže byť taktiež využitá poriadková pokuta.

K pojmom svedok a výpoveď svedka – pozri vysvetlivky k § 127 až § 132.

Rozhodnutie o pribratí znalca má formu uznesenia, proti ktorému je prípustná sťažnosť, ktorá nemá odkladný účinok.

K § 151

Ods. 1: Zákon prijíma osobitné ustanovenie o odborných konzultantoch, ktorí budú vystupovať spravidla ako odborní pracovníci a poradcovia orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu, na základe rozhodnutia týchto orgánov alebo súdu.

Orgán činný v trestnom konaní bude môcť využiť ich pomoc v odborne náročných veciach, súd pri preskúmaní obžaloby – pozri § 241 ods. 5 a pri predbežnom prejednaní obžaloby – pozri § 243 ods. 3.

Úlohou odborného konzultanta je poskytovať rady pri orientácii orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu v zložitej odbornej problematike, v ktorej má odborné znalosti. Tento odborný konzultant môže so súhlasom orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu nazerať do spisov a byť prítomný pri vykonávaní úkonov trestného konania. Do vykonávania úkonov však nemôže zasahovať.

Odborný konzultant môže byť pribratý aj vo veci, v ktorej bol pribratý znalec, napr. na požiadanie znalca na riešenie úzkej odbornej problematiky, ktorá presahuje rámec znaleckej odbornosti.

Ods. 2: Postavenie konzultanta vylučuje byť v tej istej veci aj znalcom.

Ods. 3: Odmeňovanie odborného konzultanta – pozri § 152 ods. 3.

K § 152

Ods. 1: Zákon počíta s tým, že podrobnejšie otázky ustanovovania znalcov a ich odmeňovania budú riešené osobitnými predpismi.

Ustanovenie znalca, spôsobilosť na funkciu znalca a vylúčenie z nej, právo odoprieť vykonanie znaleckého posudku, sľub znalca, pribratie konzultanta, náhrada hotových výdavkov a odmena za znalecký úkon – pozri ZZT, vyhlášku ministerstva spravodlivosti č. 490/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva ZZT a vyhlášku ministerstva spravodlivosti č. 491/2004 Z. z. o odmenách, náhradách výdavkov a náhradách za stratu času pre znalcov, tlmočníkov a prekladateľov.

Ods. 2: Výšku odmeny za znaleckú činnosť určuje orgán činný v trestnom konaní, ktorý znalca pribral, v konaní pred súdom predseda senátu.

Ak ten, kto znalca pribral súhlasí s výškou vyúčtovanej odmeny za znaleckú činnosť, nemusí rozhodovať uznesením, ale opatrením – pozri § 10 ods. 18. Toto opatrenie má formu neformálneho pokynu na preplatenie vyúčtovanej odmeny. Len ak sa uplatnená odmena sa nejaví byť ako zodpovedajúca príslušnej vyhláške, rozhoduje orgán činný v trestnom konaní uznesením. Proti opatreniu nie je opravný prostriedok prípustný, sťažnosťou možno napadnúť len uznesenie o odmene znalca.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje odmenu za podanie odborného vyjadrenia alebo písomného potvrdenia.

Štátny orgán podáva odborné vyjadrenie alebo písomné potvrdenie vždy bez náhrady – pozri § 141 ods. 5.

Ods. 4: Organizáciu zriadenú na znaleckú alebo odbornú činnosť Ministerstvom vnútra SR je Kriminalistický a expertízny ústav PZ.

R 27/1983: Obvinený nie je oprávnený v zmysle § 186 ods. 1 TP podať sťažnosť proti uzneseniu predsedu senátu (samosudcu), ktorým podľa § 152 ods. 1 TP rozhodol o výške znaleckého. Sťažnosť proti uvedenému uzneseniu sú oprávnení podať okrem prokurátora znalec, prípadne ústav, ktorý podal znalecký posudok, lebo ich sa uznesenie priamo dotýka. (Upravené znenie).

R 53/1986: Ak znalecký posudok podľa § 110 TP podal ústav, môže nárok na odmenu a náhradu nákladov vynaložených v súvislosti so znaleckým posudkom uplatniť iba ústav a nie pracovníci, ktorí sa na spracovaní znaleckého posudku podieľali. Súd nemôže priznať odmenu za znalecký posudok ústavu len na základe vyúčtovania podaného pracovníkmi, ktorí sa na jeho vypracovaní podieľali. V takomto prípade môže len upozorniť ústav na nesprávny postup a poučiť ho v zmysle príslušných predpisov. (Upravené znenie).

K § 153

Ods. 1: Listina je materiálny nositeľ informácií (napr. papier, pergamen, textília, drevo, kameň apod.), na ktorom je zachytený text, ktorý má význam pre trestnú vec. Môže to byť listina súkromná (napr. list) aj verejná (napr. občiansky preukaz, pas, vysvedčenie a pod.).

U listiny je potrebné skúmať predovšetkým jej pravosť, t. j. či bola vydaná alebo spísaná tým, kto je na nej uvedený ako autor alebo pôvodca a jej neporušenosť, t. j. či je v pôvodnom stave.

Listina je dôležitá pre trestné konanie svojím obsahom. To je rozdiel medzi listinou ako listinným dôkazom a listinou ako vecným dôkazom. K tomu porovnaj § 153 ods. 2.

Zo zásady bezprostrednosti vyplýva, že ak je k dispozícii originál listiny, je potrebné dôkaz vykonať ním.

Listinné a vecné dôkazy získavajú orgány činné v trestnom konaní alebo súd najčastejšie vydaním veci, odňatím veci alebo prevzatím zaistenej veci – pozri § 89, § 91 a § 92.

Vykonanie dôkazu listinou na hlavnom pojednávaní – pozri § 269.

Ods. 2: Vecné dôkazy sú charakterizované:

- svojou vecnosťou (materiálnosťou),
- svojím priamym alebo nepriamym vzťahom k dokazovanej skutočnosti,
- existenciou znakov uvedených v zákone (predmety, ktorými alebo na ktorých bol trestný čin spáchaný, ktoré dokazujú alebo vyvracajú dokazovanú skutočnosť a môžu byť prostriedkom na odhalenie alebo zistenie trestného činu alebo jeho páchatela ako aj stopy trestného činu),
- skutočnosťou, že dôkazný význam nadobúdajú rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, ktorý ich takto procesným spôsobom „spojí“ s trestnou vecou.

Inými vecnými dôkazmi sú aj listiny, ktoré majú význam nie svojím obsahom, ale z iných dôvodov, napr. pre svoju vonkajšiu formu (napr. či ide o falzifikát alebo nie) alebo so zreteľom na miesto, čas a okolnosti za ktorých sa našli.

Procesný význam vecných dôkazov sa neustále zvyšuje v závislosti od rozvoja používania vedeckých metód pri odhaľovaní a zisťovaní trestných činov.

Vykonanie vecného dôkazu na hlavnom pojednávaní – pozri § 270 ods. 1.

Dôkaz – pozri § 119 ods. 2.

Dokazovaná skutočnosť – pozri § 119 ods. 1.

Ods. 3: Vykonanie zvukového, obrazového alebo obrazozvukového záznamu na hlavnom pojednávaní – pozri § 270 ods. 2.

R 45/1973: Revízná správa je listinným dôkazom. Musí byť spracovaná tak, aby z nej bolo možné zistiť závery, ku ktorým revízne orgány dospeli. Musia však z nej byť zrejmé i zásady, ktorými sa revízne orgány riadili, postup, ktorý pri revízii zachovávali, metódy zisťovania, ktoré použili a konkrétne podklady, ktoré vzali pri revízii do úvahy. (Upravené znenie).

R 27/1977-II: Posudok znalcov psychiatrov o duševnom stave obvineného v inej trestnej veci nemožno považovať za znalecký dôkaz, ale iba za listinný dôkaz, ktorý môže slúžiť

len na preverenie správnosti posudku znalcov psychiatrov podaného v prejednávanej trestnej veci.

R 38/1991: Pozri judikatúru k § 142.

R 56/2004-II: Pozri judikatúru k § 147. (Upravené znenie).

K § 154

Ods. 1: Obhliadka je dôkazný prostriedok, ktorým sa na základe priameho pozorovania zisťuje, skúma, hodnotí a dokumentuje materiálna situácia alebo stav objektov, majúcich vzťah k vyšetrovanej udalosti za účelom jej poznania, zaistenia stôp a iných vecných a listinných dôkazov, ako aj ďalších skutočností dôležitých pre trestné konanie. Vykonáva sa *vtedy, ak majú byť priamym pozorovaním objasnené skutočnosti dôležité pre trestné konanie, najmä ak by mohli byť zistené alebo zaistené akékoľvek stopy.*

Kriminalistická veda rozlišuje:

- obhliadku miesta činu,
- obhliadku mŕtvoľy a miesta jej nálezu,
- obhliadku predmetov,
- obhliadku stôp,
- obhliadku dokumentov,
- obhliadku zvierat,
- obhliadku miest, ktoré nie sú miestom činu,
- obhliadku tela živej osoby,
- obhliadku počítačovej techniky.

Zákon neustanovuje podrobne postup vykonania obhliadky a ponecháva túto oblasť na kriminalistiku, ktorá vypracovala všeobecné doporučenia týkajúce sa prípravy, vlastného vykonania a dokumentovania priebehu a výsledkov obhliadky, ktoré je potrebné prispôbiť jednotlivým druhom obhliadky.

Opakovanie obhliadky, jej doplnenie a spresnenie je síce možné, ale len do tej miery, pokiaľ na obhliadaných objektoch nedošlo k zmenám alebo ak vzniknuté zmeny nie sú podstatné.

Skutočnosti dôležité pre trestné konanie – pozri § 119 ods. 1.

Osoba, ktorá vykonáva odbornú činnosť a znalec – pozri § 141 a § 142.

Vykonanie obhliadky v obydlí, v iných priestoroch a na pozemku – pozri § 107.

Ods. 2: Dokumentovanie priebehu a výsledkov obhliadky musí zaistiť podchytenie čo najvernejšieho obrazu o situácii na mieste obhliadky.

Zápisnica – pozri § 58 a § 59.

Ods. 3: Pri obhliadke by mala byť prítomná nezúčastnená osoba – pozri § 30 ods. 1 a 2.

R 7/1969: Rozsah škody na motorovom vozidle by spravidla mal byť zistený pri obhliadke, prípadne za prizvania odborníka. V zápisnici by mali byť popísané súčasti vozidla poškodené v dôsledku trestného činu a rozsah škody.

R 37/1984-I: Pozri judikatúru k § 145.

K § 155

Ods. 1: Každým sa rozumie nielen ten proti komu sa vedie trestné konanie, ale i svedok, prípadne poškodený .

Stopami alebo následkami trestného činu na tele prehlíadanej osoby sú predovšetkým hematómy, odreniny, tržné, bodné alebo rezné rany, pluzgiere alebo iné stopy po popálení-nách a pod.

Zákon dáva prednosť tomu, aby prehliadku tela vykonal lekár. Prehliadku tela (okrem lekára) však môže vykonať aj iná osoba, napr. príslušník (príslušníčka) polície alebo zdravotnícky pracovník (pracovníčka) za podmienky, že sú rovnakého pohlavia ako osoba prehlíadaná.

Výsledky prehliadky tela, ktoré je možné vo vhodných prípadoch zdokumentovať aj fotograficky, videozáznamom apod. môžu slúžiť ako podklad ku znaleckému posudku z odboru zdravotníctva.

Ods. 2: Otázku, či odber krvi alebo iný obdobný úkon je spojený s nebezpečenstvom pre zdravie osoby, o ktorú ide, je potrebné posúdiť ako predbežnú otázku v zmysle § 7 na podklade odborného vyjadrenia lekára vykonávajúceho úkon, prípadne na základe posudku znalca.

Dôkaz – pozri § 119 ods. 2.

Lekár a odborný zdravotnícky pracovník – pozri § 27 zák. č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ods. 3: Zistenie totožnosti osoby, ktorá sa zdržiavala na mieste činu by sa malo vykonať predovšetkým pomocou preukazu totožnosti. Až potom je možné vykonať úkony potrebné na zistenie totožnosti tejto osoby, najmä fotografovanie, zhotovenie obrazových záznamov, snímanie odtlačkov prstov, vonkajšie meranie tela a zisťovanie zvláštnych telesných znamení. Na zistení totožnosti sa používajú i evidencie policajného zboru.

Ods. 4: Poriadková pokuta – pozri vysvetlivku k § 70.

R 3/1983-I: Ak obvinený bezdôvodne odmietne podrobiť sa odberu krvi na zistenie obsahu alkoholu v krvi v nej podľa § 155 ods. 2 TP, je možné tento úkon na ňom vynucovať uložením poriadkovej pokuty podľa § 70 ods. 1 TP. Poriadkovú je však možné uložiť mu len raz a nie opakovane. (Upravené znenie).

K § 156

Ods. 1: Prehliadka a pitva mŕtvoly je osobitným druhom obhliadky tela.

Prehliadka mŕtveho tela – pozri § 42 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Vykonanie pitvy – pozri § 48 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K prehliadke a pitve mŕtvoly treba pribrať dvoch znalcov – pozri § 142 ods. 1.

Súhlas prokurátora pochovať mŕtvolu má formu písomného opatrenia – pozri § 10 ods. 18.

Ods. 2: Exhumácia – pozri § 21 vyhlášky MZ SR č. 46/1985 Zb. o postupe pri úmrtí a pohrebníctve.

R 52/1991: TP výslovne neustanovuje, akú špecializáciu musia mať znalci – lekári vykonávajúci prehliadku a pitvu mŕtvoly podľa § 156. Voľba znalcov z odboru zdravotníctva musí vychádzať z požiadavky, aby išlo o lekárov, ktorí na základe svojich odborných znalostí môžu prispieť k objasneniu skutočností dôležitých pre rozhodnutie v konkrétnom prípade. Skutočnosť, že posudok o prehliadke a pitve mŕtvoly spracoval okrem znalca z odvetvia súdneho lekárstva aj znalec z odvetvia patologickej anatómie, sama osebe nemôže byť dôvodom vadnosti posudku a rozhodnutia o vrátení veci prokurátorovi na došetrenie. (Upravené znenie).

K § 157

Ods. 1: Vyšetrovací pokus je dôkazný prostriedok, ktorý spočíva v skúmaní kriminalisticky relevantnej udalosti v umelo vytvorených alebo objektívne existujúcich a systematicky menených podmienkach s cieľom preverenia existujúcich alebo získania nových kriminalisticky relevantných informácií.

Z povahy zisťovaných skutočností vyplývajú dva základné typy vyšetrovacích pokusov a to:

- a) senzorické, zamerané na zisťovanie skutočností, ktoré sú vnímateľné ľudskými zmyslami,
- b) problémové (situačné), ktorými sa zisťuje možnosť vykonania nejakého činu, existencia nejakého javu (skutočnosti) alebo mechanizmus vyšetrovanej udalosti.

Výsledky vyšetrovacieho pokusu musia byť zdokumentované v zápisnici – pozri § 58 a § 59.

Vykonanie vyšetrovacieho pokusu v obydli, v iných priestoroch a na pozemku – pozri § 107.

Ods. 2: Nevhodné okolnosti prípadu môžu spočívať napr. v nemožnosti dodržať adekvátne podmienky. Okolnosti na strane osoby podozrivého, obvineného, poškodeného alebo svedka môžu spočívať napr. v tom, že tieto osoby nie spôsobilé na efektívnu účasť na vyšetrovacom pokuse.

Účel vyšetrovacieho pokusu možno niekedy dosiahnuť inak napr. vykonaním dodatočnej obhliadky miesta činu, prípadne opakovanými výsluchmi a pod.

Ods. 3: Pokiaľ majú byť výsledky vyšetrovacieho pokusu podkladom na spracovanie znaleckého posudku, mala by byť účasť znalca na vyšetrovacom pokuse pravidlom.

Účasť podozrivého, obvineného, poškodeného a svedka závisí od konkrétnych podmienok vyšetrovacieho pokusu. Vzhľadom na experimentálny charakter vyšetrovacieho pokusu, ktorý je nezávislý od vôle a konania ľudí, nie je účasť uvedených osôb vždy nutná. Niekedy je dokonca nepotrebná alebo aj kontraproduktívna.

Výsluch obvineného – pozri § 121 až § 124.

Výsluch svedka – pozri § 127 až § 132.

Znalec – pozri § 142.

Figurant – pozri § 30 ods. 3.

K vyšetrovaciemu pokusu by mala byť pribratá aj nezúčastnená osoba – pozri § 30 ods. 1 a 2.

Ods. 4: Právo odoprieť výpoveď – pozri § 121 ods. 2, § 130.

R 42/1988–II: Zistenie výhľadových pomerov na vozovke je spravidla možné vykonať len vyšetrovacím pokusom. V takom prípade nemožno uložiť znalcovi, aby takéto zistenie vykonal sám.

R 34/1990–I: Ak sa koná vyšetrovací pokus za účasti obvineného prípadne svedka, je potrebné ich pred začatím poučiť v zmysle príslušných ustanovení TP o výsluchu týchto osôb. (Upravené znenie).

K § 158

Ods. 1: Previerka výpovede na mieste činu spočíva v tom, že už vypočutá osoba ukáže miesto a objekty, ktoré majú vzťah k objasňovanej udalosti a súčasne názorne demonštruje svoje konanie na tomto mieste alebo konanie iných osôb. Subjekt objasňovania pritom porovnáva získané informácie so situáciou na tomto mieste. Je to dôkazný prostriedok na preverenie a doplnenie výpovede. Podstata previerky výpovede na mieste činu spočíva v tom, že osoba, ktorej výpoveď sa preveruje, musí poznať popisované skutočnosti zo svojej účasti na dokazovanej udalosti, prípadne z pozorovania tejto udalosti. V podstate ide o špecifickú obhliadku miesta činu s uplatnením niektorých prvkov výsluchu.

Osoba pri previerke výpovede na mieste činu:

- ukáže kriminalisticky relevantné miesto (miesto činu),
- opíše okolnosti vzťahujúce sa k tomuto miestu,
- demonštruje určité činnosti na týchto miestach.

Už z charakteru tohto dôkazného prostriedku (v podstate ide o špecifický výsluch) vyplýva, že previerku výpovede na mieste činu nie je možné vykonať bez účasti obvineného alebo svedka, ktorého výpoveď sa preveruje.

Vykonanie previerky výpovede na mieste činu v obydľí, v iných priestoroch a na pozemku – pozri § 107.

Ods. 2: Pozri vysvetlivky k § 157.

K § 159

Ods. 1: Rekonštrukcia je dôkazný prostriedok, ktorý spočíva v obnovení, opätovnom zostavení alebo vvedení do pôvodného stavu alebo pôvodného priebehu skutkových okolností (napr. dynamického deja, stavu miesta činu, jednotlivých objektov a predmetov majúcich vzťah k udalosti, vonkajšej podoby človeka apod.) s cieľom získania dôkaznej informácie. V závislosti od objektov, ktoré sú predmetom rekonštrukcie sa rozlišujú tieto základné druhy rekonštrukcie:

- rekonštrukcia kriminalisticky relevantných miest (situačná rekonštrukcia),*
- rekonštrukcia kriminalisticky relevantných predmetov (predmetová rekonštrukcia),*
- rekonštrukcia kriminalisticky relevantných znakov človeka (portrétna rekonštrukcia) a*
- rekonštrukcia kriminalisticky relevantnej udalosti (niekedy označovaná ako rekonštrukcia trestného činu).*

Cieľom rekonštrukcie je vytvorenie modelu rekonštruovaného objektu alebo deja. Hlavným elementom, podstatou tohto dôkazného prostriedku je obnovovanie.

V procese dokazovania v rámci trestného konania býva najčastejšie vykonávaná rekonštrukcia trestného činu, ktorá spočíva v obnovení skutkovo významných častí konania páchatela v priebehu spáchania trestného činu, situácie a okolností, za ktorých toto protiprávne konanie prebiehalo a to podľa údajov a s pomocou demonštrácie páchatela, očitých svedkov alebo poškodeného a ďalších vo veci zhromaždených dôkazov.

Rekonštrukciu nemožno vykonať bez účasti osôb, ktorých sa rekonštrukcia týka. Ak sa má rekonštruovať činnosť obvineného, treba rešpektovať jeho právo odoprieť výpoveď. V takom prípade rekonštrukciu nemožno vykonať.

Vykonanie rekonštrukcie v obydľí, v iných priestoroch a na pozemku – pozri § 107.

Ods. 2: Pozri vysvetlivky k § 157.

R 49/1968–III: Pri vykonávaní rekonštrukcie nesmie byť obvinený usmerňovaný orgánmi činnými v trestnom konaní ohľadne jeho správania pri číne, ktorý v priebehu rekonštrukcie znázorňuje alebo popisuje. (Upravené znenie).

K § 160

Skúsenosti získané identifikáciou osôb pomocou hlasu, vedú zákonodarcu k povinnosti upraviť postup pri odoberaní hlasovej vzorky za účelom vykonania hlasovej skúšky.

Ustanovenie o zákaze donucovania obvineného a eventuálne i o práve svedka odoprieť výpoveď v ustanovených prípadoch sa použijú aj tu.

Obvinený – pozri § 33.

Práva obvineného – pozri § 34.

Poskytnutie hlasovej vzorky obvineným – pozri § 123 ods. 2.

Svedok – pozri § 127.

Právo svedka odoprieť výpoveď – pozri § 130.

K § 161

Do TP bolo zakomponované vyhlásenie o mlčanlivosti osoby, ktorá sa oboznámila s utajovanými skutočnosťami. Sleduje sa tým zámer posilniť ochranu utajovaných skutočností a zabrániť ich úniku.

Osobitný predpis – pozri § 35 ods. 2 a 3 ZUS.

Utajovaná skutočnosť – pozri § 2 písm. a) ZUS.

Mlčanlivosť – pozri § 38 písm. b) ZUS.

Príslušný štátny orgán – pozri § 35 ods. 4 ZUS.

K § 162

Ods. 1: V tomto ustanovení sú uvedené základné spôsoby rozhodnutí, ktorými rozhoduje súd vo veci samej a to rozsudok, trestný rozkaz, príkaz a uznesenie. Kto sa považuje za súd pozri vysvetlivku k § 10 ods. 2.

Rozsudkom, trestným rozkazom a príkazom rozhoduje súd v prípadoch, kde to zákon výslovné ustanovuje.

Rozsudok – pozri § 163 a nasl., trestný rozkaz – pozri § 353 a nasl., príkaz – pozri § 181, uznesenie – pozri § 176.

Zákon výslovné ustanovuje formu rozsudku – pozri § 284 ods. 1, § 322 ods. 3, § 334 ods. 4, § 172 ods. 2, § 386 ods. 1, § 404 ods. 3, § 517, § 518 ods. 3.

Trestný rozkaz môže vydať len samosudca, za podmienok uvedených v § 353 a jeho obsahové náležitosti upravuje § 354.

Príkazom rozhoduje predseda senátu alebo sudca pre prípravné konanie – pozri § 73 ods. 1, § 90 ods. 1, § 91 ods. 1, § 95 ods. 1, § 96 ods. 1, § 100 ods. 1, § 101 ods. 1, § 102 ods. 1, § 108 ods. 1, § 111 ods. 2, § 112 ods. 2, § 113 ods. 2, § 114 ods. 2, § 115 ods. 2, § 117 ods. 5 a § 118 ods. 2.

Obsahové náležitosti príkazu – pozri § 181.

V ostatných prípadoch súd rozhoduje uznesením – k obsahu uznesenia pozri poznámky k § 176.

Okrem rozhodnutí súdu rozsudkom, trestným rozkazom, príkazom alebo uznesením, TP predpokladá aj opatrenia vykonané súdom – napr. pozri § 238 ods. 2, § 247 ods. 5, § 406 ods. 3 a ďalšie.

Ods. 2: Kto sa považuje za orgán činný v trestnom konaní pozri vysvetlioku k § 10 ods. 1

Inou formou než uznesením rozhoduje prokurátor pri podávaní obžaloby – pozri § 234 ods. 1.

Prokurátor rozhoduje príkazom pred začatím trestného stíhania alebo v právnom konaní vo veciach, v ktorých rozhoduje predseda senátu, ak vo veci bola podaná obžaloba – pozri § 90 ods. 1, § 91 ods. 1, § 95 ods. 1, § 96 ods. 1, § 101 ods. 1, § 102 ods. 1, § 108 ods. 1, § 111 ods. 2, § 112 ods. 2, § 113 ods. 2, § 115 ods. 2 a § 118 ods. 2.

Prokurátor pri výkone dozoru – pozri § 230 ods. 1, vždy rozhoduje opatrením, ak vykonáva úkony podľa § 230 ods. 2 písm. a) až d) a f) a g). Rozhodnutie podľa § 230 ods. 2 písm. e) vždy urobí uznesením.

R 56/1968-II: O tom, že na hlavnom pojednávaní bude vykonaný dôkaz prečítaním zápisnice o výpovedi svedka alebo znalca, musí súd v zmysle § 162 ods. 1 TP rozhodnúť uznesením, ktoré vyhlási (§ 177 písm. b). (Upravené znenie).

K § 163

V tomto ustanovení sú všeobecne upravené náležitosti každého rozsudku, ako odsudzujúceho tak aj oslobodzujúceho.

Pozri článok 142 ods. 3 Ústavy.

Ďalšie náležitosti rozsudku – pozri § 164 až 168, § 284, § 288 a § 386 ods. 1.

Ods. 1: Sudcovia, ktorí sa na rozhodnutí zúčastnili sú sudcovia z povolania ako aj prísediaci.

Výroková časť rozsudku obsahuje vlastné rozhodnutia. Táto časť rozsudku musí byť zrozumiteľná, jasná a má dávať odpoveď na otázku, čo bolo predmetom konania.

K odôvodneniu rozsudku – pozri bližšie § 168.

Zjednodušený písomný rozsudok sa neodôvodňuje – pozri § 172 ods. 2.

Rozhodnutie súdu o schválení návrhu na dohodu o vine a treste – pozri § 334 ods. 2.

Opravné prostriedky proti rozsudku – pozri § 306 až 310 a § 368 ods. 1.

Rozhodnutie odvolacieho súdu rozsudkom – pozri § 322 ods. 3.

Poučením o opravnom prostriedku je aj poučenie, že proti rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok (odvolanie). Pôjde o rozsudky, proti ktorým zákon neprípúšťa opravný prostriedok.

Ods. 2: Iným údajom potrebným na to, aby obvinený nemohol byť zamenený s inou osobou, môže byť aj prezývka obvineného alebo odkaz na číslo listu trestného spisu o údajoch obvineného zistených podľa § 207 ods. 1, 2.

Ods. 3: Podklad na rozhodnutie – pozri § 278.

Výrok o vine, v odsudzujúcom i oslobodzujúcom rozsudku, vyžaduje presné konkretizovanie skutku, aby skutok nemohol byť zamenený za iný.

Vo výroku rozsudku, ktorým bol obžalovaný uznaný za vinného, treba okrem uvedeného miesta a času, kedy sa skutok stal, opísať najmä spôsob spáchania skutku tak, aby jeho jednotlivé časti zodpovedali príslušným znakom trestného činu, z ktorého bol obžalovaný uznaný za vinného a ktorý je vo výroku rozsudku uvedený zákonným pomenovaním a citáciou príslušného zákonného pomenovania.

Uvedením zákonných znakov, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu, sa rozumie najmä uvedenie znakov podmieňujúcich použitie vyššej trestnej sadzby, prípadne aj znakov charakterizujúcich podľa § 41 ods. 2, 3 § 42 ods. 2, § 43 TZ. Ďalej pozri aj § 37.

Okrem zákonných ustanovení treba uviesť aj príslušné odseky a písmená, prípadne aj alíneu, ustanovené pri trestných činoch s alternatívnymi znakmi.

Uznanie obžalovaného za vinného – pozri tiež § 284 ods. 2, § 287, § 322 ods. 3, § 327 ods. 2.

Výrok oslobodzujúceho rozsudku musí obsahovať presné označenie dôvodu uvedeného v § 285, na základe ktorého súd obžalovaného oslobodil spod obžaloby.

K § 164

Uvedené ustanovenie sa týka odsudzujúceho ako aj oslobodzujúceho rozsudku.

Poškodený – pozri vysvetlivky k § 46.

Náležitosti výroku o náhrade škody – pozri § 287 ods. 2.

Poškodený môže uplatniť v trestnom konaní len nárok na náhradu majetkovej škody.

K majetkovej škode – pozri poznámky k § 287 ods. 1.

Ak bol nárok poškodeného včas uplatnený, súd nemôže takýto návrh zamietnuť, ale musí o ňom v rozsudku vždy rozhodnúť, či už priznaním celého nároku alebo len jeho časti alebo odkázaním poškodeného s jeho nárokom v celosti alebo v časti na konanie o občianskoprávných veciach, prípadne na konanie pred iným príslušným orgánom.

Včasné uplatnenie nároku na náhradu škody – pozri § 46 ods. 3.

Súd nerozhodne o nároku na náhradu škody rozsudkom v prípadoch uvedených v § 256 ods. 3, 4.

Ochrannými opatreniami sú: ochranné liečenie, ochranná výchova, ochranný dohľad, detencia a zhabanie veci [§ 33 písm. a) až e) TZ] – ďalej pozri § 73 až § 77 TZ a § 102 TZ.

Zásady ukladania ochranných opatrení – pozri § 35 TZ.

Postup pri ukladaní ochranných opatrení – pozri § 289, § 299 ods. 1, 2 a § 346.

Ak sa o uložení ochranných opatrení (ochranné liečenie, ochranná výchova, ochranný dohľad zhabanie veci) nerozhodlo na hlavnom pojednávaní rozsudkom, rozhodne sa o nich na verejnom zasadnutí len vtedy, ak to navrhne prokurátor. O návrhu na umiestnenie

odsúdeného do detenčného ústavu rozhoduje súd vždy na verejnom zasadnutí (§ 299 ods. 2).

Výrok o uložení ochranného liečenia neobsahuje lehotu, na ktorú sa ukladá, lebo ochranné liečenie trvá tak dlho, pokiaľ to vyžaduje jeho účel – pozri § 74 ods. 2.

Výrok o nariadení o umiestnení odsúdeného v detenčnom ústave taktiež neobsahuje lehotu, na ktorú odsúdený je v ústave umiestnený (§ 82 ods. 2).

Pri zhabaní veci je potrebné presne označiť vec, ktorá sa zhabáva, komu sa zhabáva (ak je vlastník známy) a kde sa vec nachádza.

R 48/1962: V prípade, keď poškodený uplatňuje v trestnom konaní nárok na náhradu škody, ktorú proti škodcovi, t. j. proti obžalovanému uplatňovať nemôže, má ho súd poučiť, a ak zotrvá na svojom návrhu na priznanie náhrady škody aj napriek poučeniu súdu, súd podľa analógie § 46 ods. 4 a § 256 ods. 3,4 TP musí uznesením vysloviť, že uplatňovanie nároku na náhradu škody v trestnom konaní sa nepripúšťa. V rozsudku o nároku na náhradu škody súd potom nerozhoduje, a to ani odkázaním poškodeného na konanie o občianskoprávných veciach, prípadne na konanie pred iným príslušným orgánom. (Upravené znenie).

R 5/1968–II: Aby mohol byť výrok o náhrade škody vykonateľný, musí byť z neho okrem presného označenia osoby poškodeného o nároku, ktorý mu bol prisúdený, zrejmé, či ide o náhradu škody rukou spoločnou a nerozdielnou (solidárna zodpovednosť), alebo podľa účasti na spôsobenej škode jednotlivými podielmi (delená zodpovednosť). (Upravené znenie).

R 14/1991: Pri veci, ktorá patrí do bezpodielového spoluvlastníctva obvineného a jeho manželky, musí súd skúmať podmienky na zhabanie veci podľa § 83 ods. 1 písm. e) TZ obidvoch spoluvlastníkov a prípadný výrok, ktorý podľa citovaného ustanovenia vec zhabe, vysloviť tak, aby sa vzťahoval na obvineného i jeho manželku. Manželka obvineného má v trestnom konaní postavenie zúčastnenej osoby. (Upravené znenie).

K § 165

Ods. 1: Druhy trestov – pozri § 32 TZ u mladistvého § 109 TZ.

Zásady ukladania trestov – pozri § 34 TZ, § 36 až 38 TZ, § 39 TZ a § 41 až § 44 TZ.

Ukladanie a výkon jednotlivých trestov – § 46 až § 72 TZ u mladistvého § 110 až § 119 TZ.

Upustenie od potrestania – pozri § 40 TZ a u mladistvého § 98 a § 99 TZ.

Záruka za nápravu obvineného – pozri § 4 ods. 4. Ďalej pozri § 40 písm. b) TZ, § 49 písm. b) TZ u mladistvého § 98 písm. b) TZ.

Ak bol uložený trest odňatia slobody podmiennečne odložený alebo podmiennečne odložený s probačným dohľadom (§ 49 a § 51 a nasl.), vo výroku rozsudku musí byť uvedené, že podmiennečný odklad bol povolený a na akú skúšobnú dobu, prípadne na aké podmienky jeho odloženie je viazané.

K probačnému dohľadu ďalej pozri § 2 ods. 1 písm. a) ZPaMÚ.

Ak súd uložil trest odňatia slobody na doživotie alebo iný nepodmienečný trest odňatia slobody, vo výroku rozsudku musí byť uvedený spôsob výkonu tohto trestu.

Ods. 2: Oslobodenie spod obžaloby – pozri § 285.

Vo výroku oslobodzujúceho rozsudku dôvod oslobodenia nie je nevyhnutné popísať slovné. Treba však, okrem popísaného skutku, pre ktorý sa obžalovaný spod obžaloby oslobodil, uviesť príslušné písmeno § 285.

R 18/1975: Podľa § 10 ods. 14 TP trestným stíhaním sa rozumie úsek konania od začatia trestného stíhania až do právoplatnosti rozsudku, prípadne iného rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu vo veci samej. Podľa § 165 ods. 1 TP odsudzujúci rozsudok musí obsahovať aj výrok o treste, pričom výrokom o treste sa podľa tohto zákonného ustanovenia rozumie aj výrok o upustení od potrestania. Konania a rozhodnutie o treste je preto súčasťou trestného stíhania, ktoré sa pri odsúdení páchateľa nemôže skončiť skôr, než bolo právoplatne rozhodnuté o vine a treste (prípadne o upustení od potrestania).

V dôsledku toho, ak odvolací súd zruší v odsudzujúcom rozsudku len výrok o treste a výrok o vine ponechá právoplatným a vráti vec súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie len v otázke trestu, neskočilo sa tým, ešte trestné stíhanie, ak sa objaví v tomto štádiu konania dôvod, pre ktorý je treba trestné stíhanie zastaviť (§ 9 ods. 1 TP), právoplatný odsudzujúci výrok o vine nie je prekážkou na zastavenie trestného stíhania. (Upravené znenie).

R 35/1992: Trestné stíhanie sa končí pri odsúdení páchateľa právoplatným výrokom o vine a treste, resp. upustení od potrestania (§ 10 ods. 14, § 165 ods. 1 TP). Zrušením odsudzujúceho právoplatného rozsudku, hoci len vo výroku o treste, v konaní o dovolaní (§ 386 TP), vzniká preto vo veci právny stav neskončeného trestného stíhania. Odsudzujúci výrok o vine, ktorý bol ponechaný ako právoplatný, nie je prekážkou pre zastavenie tohto trestného stíhania. (Upravené znenie).

K § 166

Nové rozhodnutie bude mať vždy náležitosti uvedené v § 163 ods. 1 a podľa povahy prípadu aj tie, ktoré sú uvedené v § 163 ods. 2 a 3, § 164, § 165, § 167 a § 168.

Odkaz na súvislosť nového rozsudku s výrokmi, v ktorých skorší rozsudok zostal nedotknutý, musí byť obsiahnutý vo výroku nového rozsudku. Nestačí na túto súvislosť poukázať len v odôvodnení rozsudku.

Odvolanie – pozri § 306 a nasl.

Dovolanie – pozri § 368 a nasl.

Obnova konania – pozri § 393 a nasl.

Čiastočné zrušenie rozsudku v odvolacom konaní – pozri § 321 ods. 3.

Čiastočné zrušenie rozsudku v konaní o dovolaní – § 386 ods. 2.

Čiastočné zrušenie rozsudku v konaní na povolenie obnovy konania – pozri § 400 ods. 1.

K § 167

Súhrnný trest – pozri § 42 TZ.

Spolu s uložením súhrnného trestu súd zruší výrok o treste uloženom páchatelovi skorším rozsudkom, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podobne treba poukázať na skorší rozsudok i v prípadoch, ak súd v zmysle § 44 TZ upustí od uloženia súhrnného trestu podľa § 42 ods. 2 TZ alebo od uloženia ďalšieho trestu podľa § 43 TZ, ak je názoru, že trest uložený skorším rozsudkom je dostatočný.

K § 168

Ods. 1: Dokazované skutočnosti – pozri § 119 ods. 1. Dôkaz – pozri § 119 ods. 2.

Vykonávanie dokazovania na hlavnom pojednávaní – pozri § 258 až 273.

Hodnotenie dôkazov – pozri § 2 ods. 12.

Návrhy na doplnenie dokazovania – pozri § 272 ods. 2.

Toto ustanovenie sa týka odsudzujúceho i oslobodzujúceho rozsudku. Vyplýva z neho, že každý výrok rozsudku musí byť odôvodnený.

Odôvodnenie všetkých výrokov musí vždy vychádzať z vyhodnotenia dôkazov spôsobom uvedených v § 2 ods. 12.

V odôvodnení rozsudku nestačí len zhrnutie vykonaných dôkazov ich vymenovaním. Nemá ísť ani o mechanické prepisovanie ich obsahu do odôvodneného rozsudku, pretože musí ísť o stručný výklad. Je potrebné uviesť, na základe ktorých dôkazov, ktoré skutočnosti považuje súd za dokázané. Súd musí uviesť svoje úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä pokiaľ si dôkazy navzájom odporujú.

Pokiaľ ide o právnu kvalifikáciu, nestačí len mechanicky citovať znenie právnej vety skutkovej podstaty trestného činu, ale je potrebné konkrétne uviesť, akými dôkazmi sú jednotlivé znaky konkrétneho trestného činu preukázané, v nadväznosti na ustanovenia všeobecnej časti TZ o trestnej zodpovednosti.

Výrok o treste je potrebné odôvodniť aj s poukazom na § 36 a nasl. TZ. U prečinu aj z pohľadu § 10 ods. 2 TZ.

To sa týka aj výrokov o uložení trestu:

- súhrnného trestu a spoločného trestu – pozri § 41 TZ,*
- súhrnného trest – pozri § 42 TZ,*
- mimoriadneho zníženia trestu – pozri § 39 TZ,*
- trestu odňatia slobody na doživotie – § 47.*

Zásady pre odôvodnenie výroku o treste platia aj pre odôvodnenie výroku, ktorým sa upustilo od potrestania – pozri § 40 TZ a § 98 a § 99 TZ, alebo sa upustilo od uloženia súhrnného trestu alebo ďalšieho trestu – pozri § 44 TZ, alebo trest nebol uložený z iného dôvodu – pozri § 286.

Ďalšími výrokmi, ktoré môžu byť zahrnuté do rozsudku a ktoré treba odôvodniť, sú výroky o náhrade škody a o ochrannom opatrení.

Výrok o ochrannom opatrení (alebo aj viacerých súčasne) musí byť odôvodnený z hľadiska naplnenia podmienok týkajúcich sa konkrétneho ochranného opatrenia (ochranné liečenie, ochranná výchova, ochranný dohľad, detencia a zhabanie veci) a pri ochrannom liečení aj jeho formy (ústavná, ambulantná) – pozri § 73 a § 74 TZ, § 76 až § 80 TZ, § 81 a § 82 TZ, § 83 TZ a § 102 až 105 TZ.

Náležitá odôvodnenie rozsudku je významné aj z hľadiska prieskumnej povinnosti odvolacieho súdu. Túto povinnosť nezmenšuje ani to, že odvolací súd preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, len proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli v odvolaní vyčítané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1. Bližšie pozri § 317 ods. 1.

R 6/1970: *Ak je súd postavený pre úlohu vyhodnotiť vieryhodnosť dvoch v podstatných bodoch diametrálne odlišných dôkazov, nemôže nevieryhodnosť jedného z týchto dôkazov odôvodniť iba okolnosťami svedčiacimi o vieryhodnosti druhého dôkazu.*

Ods. 2: *Rozsudok, ktorým sa schválila dohoda o vine a treste, musí byť odôvodnený. V dôvodoch sa najmä stručne uvedie priebeh konania o dohode a jeho výsledok, odpovede obvineného na položené otázky (§ 333 ods. 3). Ak je obvinený mladistvý a v čase konania nie je starší ako osemnásť rokov aj vyjadrenia jeho obhajcu a zákonného zástupcu. Bližšie pozri § 333 ods. 5.*

K § 169

Ods. 1:

Rozsudok – pozri § 162 ods. 1, obsah rozsudku – pozri § 163 a nasl.

Skutok – pozri poznámky pri § 278 ods. 1.

Okolnosti vylučujúce trestnú zodpovednosť – pozri § 22, § 23.

Zánik trestnosti – pozri § 84, § 85 až § 86 TZ. Pozri aj § 13 ods. 3 a § 14 ods. 3 TZ.

Záujmové združenia občanov a dôveryhodná osoba – pozri § 4.

Záruka za nápravu obvineného – pozri § 4 ods. 4.

Druhy trestov – pozri § 32 TZ.

Ukladanie trestov a ochranných opatrení – pozri § 34 a § 35 TZ, u mladistvého § 97 a nasl. TZ.

Škoda – určenie výšky škody pozri § 125 ods. 1.

Náhrada škody pozri § 46 ods. 3 a 287 a nal.

Ochranné opatrenia – pozri § 33 TZ.

Ak súd až na hlavnom pojednávaní zistí, že obžalovaný nie je zodpovedný pre nedostatok veku, alebo že trestnosť činu zanikla premlčaním, nerozhodne rozsudkom, ale trestné stíhanie zastaví podľa § 281 ods. 1.

Ak súd potrebuje vykonať ešte ďalšie dokazovanie, ktoré nemôže urobiť hneď, aby mohol rozhodnúť o uložení ochranné opatrenia, vyhradí si rozhodnutie o ňom na verejné zasadnutie – § 289 ods. 2.

Toto ustanovenie sa použije primerane i na poradu o uznesení – pozri § 180.

Ods. 2: Pozri § 168 ods. 2 a § 333 ods. 3.

R 57/1972: Aby súd mohol pri rozhodovaní o treste posúdiť, či a aký trest má obžalovanému uložiť [§ 169 ods. 1 písm. g)], musí mať vo výsledkoch vykonaného dokazovania potrebné podklady, najmä musí mať zistené okolnosti, ktoré sú významné pre posúdenie osoby páchatela a osobitné možnosti nápravy. (Upravené znenie).

K § 170

Zloženie súdu – pozri § 2 ods. 16 a tiež § 3 ods. 6 a § 11 ods. 1 až 4 ZS č. 757/2004 Z. z.

Zápisnica o hlasovaní – pozri § 61.

Pri porade o hlasovaní nesmie byť prítomný ani náhradný sudca alebo prísediaci, pokiaľ neboli pribratí namiesto sudcu, resp. prísediaceho, ktorým zabránila nejaká prekážka v ďalšej účasti na hlavnom pojednávaní – pozri § 246 ods. 2.

Náhradný sudca alebo prísediaci sa môže zúčastniť úkonov uvedených v § 246 ods. 1 a ods. 2. Bližšie pozri poznámky k tomuto ustanoveniu.

Každý člen senátu má povinnosť hlasovať, okrem výnimiek uvedených v odseku 4.

Zákon nevyžaduje jednomyselnosť pre rozhodnutie o určitej otázke. Postačuje väčšina hlasov, ku ktorej sa má súd dopracovať spôsobom uvedeným v tomto ustanovení.

Poradie pri hlasovaní je určené tak, aby v rámci senátu neboli niektorí členovia ovplyvňovaní názorom iného sudcu, ktorý by svojou autoritou mohol na nich pôsobiť. Sudcovia i prísediaci sú pri hlasovaní rovní.

Predseda senátu hlasuje ako posledný, aj keby bol vekovo mladší a na vojenskom súde nižšej hodnosti než ostatní sudcovia.

Názor menšiny, ktorá bola prehlasovaná, sa v rozsudku nijako nevyjadruje, avšak musí sa zapísať aj so stručným odôvodnením do zápisnice o hlasovaní – pozri § 61 ods. 1 písm. b).

Toto ustanovenie sa primerane použije i na poradu o hlasovaní o uznesení – pozri § 180.

K § 171

Ods. 1 a 2:

Verejné vyhlásenie rozsudku – pozri aj § 249 ods. 6.

Výrok rozsudku – pozri § 163 až § 167.

Odôvodnenie rozsudku – pozri § 168.

Ods. 3: Poučenie o opravnom prostriedku – pozri najmä § 306 ods. 1 a § 392 ods. 2.

Opravným prostriedkom proti rozsudku je odvolanie. Podáva sa na súde, proti ktorému smeruje, a to do 15 dní od oznámenia rozsudku nie jeho doručenia. Lehota 15 dní plynie od doručenia iba vtedy, ak sa rozsudok vyhlásil v neprítomnosti osoby, ktorému rozsudok treba doručiť – bližšie pozri § 309 ods. 1. Ďalej pozri doručovanie do vlastných rúk § 66 ods. 1 až 4.

Ods. 4: Ak nie je možné hneď vyhlásiť rozsudok po skončení hlavného pojednávania, najmä preto, že ide o rozsiahlu a komplikovanú vec, ktorej vyhodnotenie a posúdenie si vyžiada určitý čas, je možné hlavné pojednávanie odročiť na vyhlásenie rozsudku, najviac ale na dobu troch pracovných dní. Je to ale iba poriadková lehota a jej prekročenie nemá vplyv na zákonnosť rozsudku alebo konania, ktoré mu predchádzalo.

Odročenie hlavného pojednávania podľa tohto odseku nie je odročením, ktoré predpokladá ustanovenie § 277.

Toto ustanovenie sa primerane použije aj na vyhlásenie uznesenia – pozri § 180 a odchýlky uvedené v § 177.

K § 172

Ods. 1: Toto ustanovenie, s výnimkou prvej vety odseku 1, sa primerane použije aj na uznesenie – pozri § 180 a § 178.

Vyhotovenie rozsudku, ktoré je súčasťou spisu, treba rozlišovať od rovnopisov rozsudku, ktoré sa doručujú stranám.

Zhodnosť vyhotovenia rozsudku s obsahom rozsudku, tak ako bol vyhlásený, sa týka ako výrokovej časti, tak aj vyhlásenej časti odôvodnenia, ako aj poučenia. V jeho odôvodnení môže súd vyhlásenú časť len podrobnejšie rozvádzať a upresňovať. Nesmie podstatne meniť obsah vyhlásenej časti odôvodnenia.

Nesúlad medzi vyhotovením rozsudku a jeho vyhlásením možno odstrániť postupom podľa § 174.

Ods. 2: Súd vyhotoví zjednodušený rozsudok vtedy, ak prokurátor aj obvinený sa vzdali odvolania do troch pracovných dní od vyhlásenia nie od doručenia rozsudku. Zjednodušený rozsudok neobsahuje odôvodnenie.

Ods. 3: Rozsudok treba vyhotoviť vo väzobných veciach do 10 pracovných dní, v ostatných veciach do 30 dní. Ide o poriadkovú lehotu, ktorej nedodržanie nemá vplyv na zákonnosť rozsudku. Iba v závažných veciach môže predseda súdu povoliť dlhšiu lehotu na vyho-

tovenia rozsudku, najviac ale na dvojnásobok uvedených lehôt. O predĺžení lehoty, súd vždy upovedomí strany konania.

Ods. 4: V prípade, že pre prekážku dlhšieho trvania predseda senátu alebo sudca nevyhotoví rozsudok sám, na príkaz predsedu súdu ho vyhotoví iný sudca príslušného súdu. Spravidla pôjde o sudcu z povolania.

Za prekážku dlhšieho trvania, v zmysle tohto odseku, možno považovať za prekážku trvajúcu viac ako 10 dní vo väzobných veciach a 30 dní u ostatných vecí ochorenie alebo aj mimoriadne pracovné zaťaženie množstvom a rozsahom pojednávaných vecí.

Predseda senátu, ktorému bráni nejaká prekážka, aby včas vyhotovil rozsudok, je povinný požiadať predsedu súdu, aby na vyhotovenie rozsudku určil iného sudcu. Úkon predsedu súdu o poverení iného sudcu na vyhotovenie rozsudku má povahu administratívneho opatrenia.

Ods. 5: Vyhotovený rozsudok podpíše predseda senátu a ten sudca, ktorý ho vypracoval. Ak predseda senátu pre dlhodobejšiu prekážku nemôže rozsudok podpísať, podpíše ho iný člen senátu a dôvod, prečo sa tak stalo sa uvedie na rozsudku. Opatrenie predsedu súdu tu nie je potrebné.

K § 173

Na toto ustanovenie sa vzhľadom na osobitnú úpravu obsiahnutú v § 179 o oznámení uznesenia, nevzťahuje ustanovenie § 180.

Ods. 1: Spôsoby doručovania – pozri § 65 až § 68. Ďalej pozri § 247 ods. 1 a § 361 ods. 1.

Pokiaľ ide o obžalovaného, rozsudok, proti ktorému je prípustný opravný prostriedok sa nemusí doručovať do vlastných rúk, ak bol obžalovaný prítomný pri vyhlásení (oznámení) rozsudku.

V opačnom prípade sa rozsudok, ak obžalovaný nebol prítomný pri vyhlásení (oznámení) rozsudku, proti ktorému je prípustný opravný prostriedok sa doručuje do vlastných rúk [§ 66 ods. 1 písm. b), ods. 3 a § 309 ods. 1]. Uloženie rozsudku je možné iba za podmienok uvedených v § 66 ods. 2 až 4.

Ak sa ale doručuje rozsudok, ktorý je už právoplatný (pozri § 183) a rozsudok súdu druhého stupňa alebo rozsudok najvyššie súdu vydaný v konaní o dovolaní, uloženie zásielky s rozsudkom je možné – pozri § 66 ods. 3.

Poškodenému, ktorý si uplatnil nárok na náhradu škody, sa rovnopis rozsudku doručuje aj vtedy, keď nebol pripustený do konania v postavení poškodeného, alebo bolo rozhodnuté, že nemôže na hlavnom pojednávaní uplatňovať nárok na náhradu škody – pozri § 307 ods. 1 písm. c), ods. 2.

Ods. 2: Pokiaľ obžalovaný musí mať aj obhajcu alebo zákonného zástupcu, doručuje sa rozsudok ako obžalovanému tak aj obhajcovi ako aj zákonnému zástupcovi. Ďalej pozri poznámky k § 35 a § 44 ods. 8.

Ods. 3: U mladistvého obžalovaného sa rozsudok vždy doručí aj štátnemu orgánu starostlivosti o mládež (od 1. septembra 2005 orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately – pozri § 6 ZoSOD) a zákonnému zástupcovi, s ktorým spoločne žije v domácnosti – ďalej pozri § 344 ods. 1.

Ods. 4:

Zúčastnená osoba – pozri § 45.

Poškodený – pozri § 46 ods. 1.

Ak ide o zákonného zástupcu poškodeného alebo zúčastnenej osoby, rozsudok sa doručuje iba zákonnému zástupcovi a ak majú splnomocnenca, tak len splnomocnencovi. Rozsudok, proti ktorému je prípustný opravný prostriedok sa im doručuje do vlastných rúk [§ 66 ods. 1 písm. b)], uloženie zásielky obsahujúcej rozsudok je možné podľa § 66 ods. 3 a § 309 ods. 1.

Ods. 5: Záujmové združenie občanov a dôveryhodná osoba – pozri § 4.

R 63/1972: Obvinenému, ktorý sa po vyhlásení rozsudku vzdal odvolania, možno odpis rozsudku platne doručiť aj jeho uložení podľa § 66 ods. 3 TP za predpokladu, že sa presne dodrží postup, ktorý predpisuje toto ustanovenie pre takéto náhradné doručovania. [Toto rozhodnutie možno použiť aj vtedy, ak bol obžalovaný prítomný pri oznámení (vyhlásení) rozsudku.] (Upravené znenie).

R 48/1979: Povinnosť doručiť rozsudok zákonnému zástupcovi mladistvého obžalovaného trvá do doby nadobudnutia plnoletosti obžalovaného. Ak do tejto doby nie je rozsudok doručený zákonnému zástupcovi, nemôže lehota na podanie odvolania u obžalovaného (a jeho obhajcu) uplynúť skôr než po pätnástich dňoch odo dňa, keď obžalovaný dovŕšil osemnásť rok svojho veku (prípadne keď obžalovaný starší ako šesťnásť rokov uzavrel manželstvo), t. j. odo dňa, kedy najneskoršie mal byť rozsudok zákonnému zástupcovi mladistvého doručený. Rovnaká lehota na podanie odvolania však plynie i skorším zákonným zástupcom mladistvého obžalovaného (pokiaľ nimi je niektorá z osôb uvedených v § 308 ods. 2 TP), ktorí však už nemôžu podať odvolanie za obžalovaného proti jeho vôli. (Upravené znenie).

K § 174

Opravou nemožno odstraňovať vecné alebo procesné nedostatky, ku ktorým došlo v samotnom vyhlásenom rozsudku, a tiež nie je možné odstraňovať opravou v zmysle tohto ustanovenia nesúlad medzi tým, ako bol rozsudok schválený pri porade senátu a tým, ako bol vyhlásený. Tieto nedostatky je možné napraviť len v konaní o odvolaní alebo dovolaní za predpokladu, že bola splnená niektorá z taxatívne vymenovaných podmienok uvedených v § 371 ods. 1 na podanie dovolania.

Opraviť možno vyhotovenie právoplatného ako aj neprávoplatného rozsudku.

Toto ustanovenie sa primerane použije aj na opravu vyhotovenia uznesenia – pozri § 180.

O účinkoch opravy vyhotovenia rozsudku – pozri § 175.

Ods. 1: *Predseda senátu – pozri § 2 ods. 16. Rovnaké postavenie ako predseda senátu má aj samosudca – pozri § 357.*

Pisárske chyby a iné zrejme nesprávnosti – pozri tiež § 60 ods. 2. *Pisárskymi chybami môžu byť gramatické chyby, zrejme chybné zapísané výrazy, skomolené slová, zjavné nesprávne číselné označenia paragrafov oproti slovnému pomenovaniu a pod.*

Nariadenie vyššieho súdu opraviť vyhotovenie rozsudku má formu opatrenia.

Ods. 2: *Doručovanie rovnopisu rozsudku – pozri § 173 a najmä § 66 ods. 1 až 4 (doručovanie do vlastných rúk).*

K spôsobu doručovania uznesenia osobám, ktoré by mohli podať proti uzneseniu o oprave rozsudku sťažnosť – pozri § 66 ods. 1 písm. b), ďalej pozri § 307 ods. 1.

Rovnopis uznesenia o oprave vyhotovenia rozsudku sa doručí len tým osobám, ktorým bol v konkrétnom prípade doručенý rovnopis rozsudku. Ustanovenie § 179 sa v tomto prípade nepoužije. Predseda senátu, rozsudok ktorý mal chyby alebo iné nesprávnosti, ktoré boli uznesením opravené, nežiada naspäť a tento trvalo ostáva osobám, ktorým bol doručенý.

Ods. 3: *Sťažnosť – pozri § 185 a nasl.*

Odkladný účinok sťažnosti – pozri § 185 ods. 6.

Proti uzneseniu súdu druhého stupňa a najvyššieho súdu sťažnosť nie je prípustná – pozri § 185 ods. 2.

Ods. 4: *Právoplatnosť uznesenia – pozri § 184.*

Súd po vydaní o oprave rozsudku, nežiada vrátenie rovnopisov rozsudku od osôb, ktorým boli doručенé.

Výrok o vine a o ukladanom treste v trestnom rozkaze musí obsahovať aj údaje uvedené v § 163 ods. 3 a § 165 ods. 1.

R 36/1980: *Ak odvolací súd zistí, že niektorý výrok vo vyhotovení napadnutého rozsudku obsahuje pisárske chyby alebo iné zrejme nesprávnosti, nariadi najskôr opravu vyhotoveného rozsudku podľa § 174 ods. 1 TP, aby vyhotovenie rozsudku bolo v úplnej zhode s obsahom rozsudku, ako bol vyhlásený podľa zápisnice o hlavnom pojednávaní. Opravu vyhotovenia rozsudku môže nariadiť aj najvyšší súd v konaní o dovolaní. (Upravené znenie).*

R 36/1981-I: *Trestný rozkaz sa nevyhlasuje, ale len vyhotovuje; autentickým znením trestného rozkazu je teda jeho vyhotovenie. Oprava vyhotovenia podľa § 174 ods. 1 TP, t. j. uvedenie vyhotovenia do súladu s vyhlásením rozhodnutia neprichádza preto pri trestnom rozkaze do úvahy. (Upravené znenie).*

K § 175

Oprava sa v podstate dotýka obsahu výroku rozsudku, ak ide napr. o výrok o treste, o zmenu rozsahu a času trestnej činnosti, zmenu formy zavinenia, zmenu osoby poškodeného, zmeny právneho posúdenia skutku.

Vo výroku o treste je podstatnou zmenou napr. zmena druhu trestu a jeho výmery, zmena výroku o tom, či ide o podmienený alebo nepodmienený trest, doplnenie výroku o peňažného treste výkonom o náhradnom treste odňatia slobody pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť zmarený a pod.

Vo výroku o ochrannom liečení podstatnou zmenou môže byť napr. zmena vo výroku a spôsobe ochranného liečenia.

Vo výroku o náhrade škody môže byť podstatnou zmenou napr. zmena výšky splátok, ako aj podmienky splatnosti a pod.

Osobou, ktorej sa môže oprava vyhotovenia alebo rovnopisu rozsudku v jeho výroku priamo dotýkať, môže byť osoba, ktorá proti rozsudku môžu podať odvolanie – pozri § 307 ods. 1 a § 308.

Lehota na podanie odvolania sa v dôsledku tohto ustanovenia predlžuje aj osobám uvedeným v § 308 ods. 2.

Lehota na odvolanie sa v zmysle tohto ustanovenia predlžuje aj vtedy, keď sa v pôvodnej lehote odvolanie nepodalo alebo keď podané odvolanie bolo vzaté späť. Lehota neplynie tomu, kto sa po vyhlásení rozsudku, vzdal podania odvolania.

Toto ustanovenie možno primerane použiť i na účinky opravy vyhotovenia alebo rovnopisu uznesenia – pozri § 180.

K § 176

Ods. 1: Uznesenie je rozhodnutie vydané súdom alebo orgánom činným v trestnom konaní, ktoré môže mať povahu procesne formálnu – zakladá, mení alebo ruší len procesné práva, ktorým nezodpovedajú žiadne hmotné práva (uznesenie o vedení pojednávania) alebo procesne hmotnoprávnu – ukladá povinnosť určitého reálneho plnenia založeného procesným právom (napr. 553 ods. 4). Zákon určuje procesnú formu a obsah uznesenia.

Ods. 2: Uznesenie je presvedčivé iba vtedy, ak je riadne odôvodnené.

Ods. 3: Vykonávacie konanie – pozri poznámky k § 406 až 464. V tomto konaní môže súd vyhotoviť uznesenie, ktoré neobsahuje odôvodnenie, ak po jeho vyhlásení sa na verejnom zasadnutí výslovne vzdá oprávnená osoba práva podať sťažnosť.

K § 177

Uznesenie sa na rozdiel od rozsudku vyhlasuje iba za podmienok uvedených v § 177. Na vyhlásenie uznesenia sa primerane použijú ustanovenia § 171 o vyhlásení rozsudku (nepoužijú sa slová „V mene Slovenskej republiky“) – pozri poznámky k § 171.

Na rozdiel od prípravného konania, kde vyhlásené uznesenie musí mať dodatočne aj písomnú formu a musí byť doručené oprávneným osobám, priebeh hlavného pojednávania sa riadi v prevažnej miere uzneseniami, ktoré súd musí prijať a vyhlásiť (§ 162 ods. 1). Tieto procesné uznesenia sa oznamujú iba vyhlásením (§ 179 ods. 1 druhá veta), a preto sa nevyhotovujú písomne (§ 178).

K § 178

Ods. 1: Priebeh konania sa upravuje uzneseniami, ktoré netreba odôvodňovať. Takéto uznesenie súd ale musí vyhlásiť. Priebehom napr. konania je konanie na súde od podania obžaloby (§ 237 ods. 1) až do vydania právoplatného rozhodnutia súdu. Také uznesenia sa uvedú v súdne zápisnici, nevyhotovuje sa ich písomné znenie a nedoručujú sa stranám v konaní.

Takýmto uznesením môže byť rozhodnutie napr. o vylúčení verejnosti z hlavného pojednávania (§ 249 ods. 3), o tom, či možno pojednávanie vykonať alebo odročiť, ak sa nedostaví niektorá z predvolaných osôb na hlavné pojednávanie (§ 255 ods. 2), o doplnení dokazovania po záverečných rečiach (§ 276 ods. 1), o odročení hlavného pojednávania (§ 277 ods. 1) a iné.

Uznesením, ktorým sa upravuje spôsob vykonania dôkazu, je rozhodnutie napr. o prečítaní zápisnice o výpovedi svedka (§ 263 ods. 4), o doplnení dokazovania prostredníctvom dožiadania (§ 56 a § 57) a iné.

Uznesením, ktorým sa nariaďuje alebo pripravuje hlavné pojednávanie súdu, je tiež napr. rozhodnutie o nariadení preskúmania obžaloby (§ 241 až § 243).

Ods. 2: Pre vyhlásenie takéhoto uznesenia ale zákon vyžaduje, aby bolo v plnom znení zapísané v zápisnici o úkone (§ 177 a § 58); netreba ho doručovať stranám v konaní okrem prípadu, ak tak treba urobiť podľa zákona. Ak uznesenie treba doručiť iba prokurátorovi, postačí, ak sa mu doručí rovnopis zápisnice, v ktorej je uznesenie zapísané.

Ak uznesenia, ktoré sa iba vyhlasuje, má byť odôvodnené, postačí, ak sa stručne odôvodní do zápisnice. Pri vyhlasovaní takéhoto rozhodnutia, ak sú prítomné strany, do zápisnice sa zapíše, či proti tomuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť.

K § 179

Ods. 1: Osobou, ktorej sa uznesenie priamo dotýka, je osoba, o ktorej právach a povinnostiach, resp. o jej slobode sa uznesením rozhodlo.

Osobou, ktorá k uzneseniu dala svojím návrhom podnet, je osoba, ktorá podala návrh, ku ktorému je podľa zákona oprávnená (napr. § 396). Prokurátor má odlišné postavenie ako táto osoba, ide o úradnú osobu. Ďalej pozri poznámky k § 186.

Ods. 2: Ak je oprávnená osoba zastúpená obhajcom (§ 36) alebo splnomocnencom (§ 53 a § 54) a zákon dovoľuje uznesenie iba vyhlásiť, postačí, ak pri vyhlásení je prítomný niektorí z nich, t. j. oprávnená osoba alebo jej obhajca alebo jej splnomocnenec. Ak sa takéto

uznesenie vyhlasuje doručením rovnopisu, doručí sa len obhajcovi alebo splnomocnencovi. Pri doručovaní uznesenia sa uprednostňuje obhajca alebo splnomocnenec.

Osobe, ktorá je pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená a nemá obhajcu alebo splnomocnenca, uznesenie sa oznamuje zákonnému zástupcovi (§ 35).

Ods. 3: Toto ustanovenie je výnimkou zo zásady zakotvenej v odseku 2. Vždy pôjde o obvineného, ktorý je buď pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť je obmedzená a pôjde o uznesenie, proti ktorému je prípustná sťažnosť. Takéto uznesenie treba vždy oznámiť obvinenému, obhajcovi a zákonnému zástupcovi. Aj je obvinenému obmedzená osobná sloboda (je vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody alebo na pozorovaní v zdravotníckom ústave), a jeho spôsobilosť na právne úkony nie je obmedzená, takéto uznesenie sa oznamuje obvinenému a jeho obhajcovi. Bez splnenia tejto povinnosti, uznesenie nenadobudne právoplatnosť (§ 184).

Ods. 4: Zástupcovi štátneho orgánu starostlivosti o mládež (od 1. septembra 2005 orgán sociálnej ochrany detí a sociálnej kurately), ak nebol prítomný pri vyhlásení uznesenia, ktorým bolo trestné stíhanie zastavené, prerušené alebo postúpené alebo proti ktorému je prípustná sťažnosť sa vždy doručí jeho rovnopis a v čase vyhlásenia mladistvý obvinený nedovŕšil osemnásť rok svojho veku.

Doručovanie u mladistvého obvineného – ďalej pozri § 344 ods. 2.

Ods. 5: Ďalšou výnimkou zo zásady zakotvenej v odseku 2 je povinnosť doručiť rovnopis uznesenia, ak sa ním rozhodlo o opravnom prostriedku.

Ods. 6: Najvyšší súd, ak vyhovie návrhu generálneho prokurátora podľa § 47 ods. 3, rozhoduje uznesením, ktoré doručí generálnemu prokurátorovi na ďalší postup. Ak návrhu nevyhovie, zamietne ho uznesením.

K § 180

Z ustanovení o rozsudku sa primerane použijú na uznesenie najmä ustanovenia § 163 – obsah rozsudku, § 169 a § 170 – porada a hlasovanie o rozsudku, § 171– vyhlásenie rozsudku, § 172 – vyhotovenie rozsudku, § 173 – doručenie rozsudku, § 174 – oprava vyhotovenia rozsudku a jeho rovnopisu a § 175 – účinky opravy.

K § 181

Ods. 1 až 3: V tomto ustanovení sú všeobecne uvedené náležitosti každého príkazu.

Príkaz musí byť odôvodnený len tam, kde to zákon ukladá napr. § 100 ods. 1 tretia veta – príkaz na domovú prehliadku, § 101 ods. 1 druhá veta – príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov, § 117 ods. 5 – príkazu na použitie agenta a pod.

Proti príkazu, ktorý je odôvodnený alebo neodôvodnený, nie je prípustný opravný prostriedok.

K § 182

Z ustanovení o rozsudku sa primerane použijú na príkaz najmä ustanovenia § 163 – obsah rozsudku, § 172 – vyhotovenie rozsudku, § 173 – doručenie rozsudku, § 174 – oprava vyhotovenia rozsudku a jeho rovnopisu a § 175 – účinky opravy.

K § 183

Ods. 1: *Právoplatný je taký rozsudok, ktorý už nemožno zmeniť riadnym opravným prostriedkom*

Charakteristickou črtou právoplatnosti je jeho nezmeniteľnosť a záväznosť.

Nezmeniteľnosť znamená, že vo veci už nemožno ďalej konať v tom istom procese. Rozhodnutie môže byť zrušené iba prostredníctvom mimoriadneho opravného prostriedku (dovolenie a obnova konania).

Záväznosť znamená, že vec je konečne a záväzne rozhodnutá a nemôže byť prejednávaná v inom procesnom konaní (zásada ne bis in idem). Touto právoplatnosťou sa vytoára prekážka veci rozhodnutej (exceptio rei iudicatae).

Účinky vylučujúce nové stíhanie tej istej osoby pre ten istý skutok majú len rozsudky slovenských súdov. Rozsudky cudzozemských súdov nie sú prekážkou pre orgány činné v trestnom konaní v Slovenskej republike, aby sa vecou ďalej zaoberali, ak platná medzinárodná zmluva neustanovuje niečo iné.

Rozsudok je vykonateľný spravidla súčasne so svojou právoplatnosťou. Osobitným dôvodom pre vykonateľnosť rozsudku môže byť iba prijatie návrhu na konanie podľa čl. 125 ods. 1 ústavným súdom a vyslovením, že medzi právnymi predpismi uvedenými v čl. 125 ods. 1 Ústavy je nesúlad.

Odklad vykonateľnosti má aj nenapadnutý výrok rozsudku vtedy, keď odvolací súd, rozhodujúc o odvolaní ďalšieho obžalovaného alebo zúčastnenej osoby (pozri § 317 ods. 1 a § 371 ods. 1), zruší aj tú časť výroku rozsudku, ktorá nebola napadnutá iným obžalovaným alebo zúčastnenou osobou (pozri § 324).

Rozsudok – pozri vysvetlivku k § 162 ods. 1. **Oprávnené osoby** – pozri vysvetlivku k § 307 a § 308.

Riadnym opravným prostriedkom proti rozsudku prvého stupňa je odvolanie – pozri § 306.

Odvolanie nebolo podané včas, ak ten, ktorému treba rozsudok doručiť, bol prítomný pri jeho vyhlásení a nepodal proti rozsudku do 15 dní od jeho vyhlásenia (oznámenia) odvolanie – bližšie pozri § 309 ods. 1.

Ods. 2: *Právoplatnosť môže byť úplná alebo čiastočná.*

Úplná právoplatnosť znamená, že rozsudok je právoplatný vo všetkých svojich výrokoch.

Čiastočnou právoplatnosťou rozumieme, že rozsudok je právoplatný iba v niektorom svojom výroku.

Ods. 3: Žiadosť oprávnenej osoby o navrátenie zmeškanej lehoty na podanie odvolanie je dôvodom na dočasné odloženie vykonateľnosti rozsudku. Vykonateľnosť rozsudku sa v tomto odkladá až do doby, kým nenadobudne právoplatnosť rozhodnutie o žiadosti oprávnenej osoby o navrátenie zmeškanej lehoty.

Počítanie lehôt – pozri § 63.

Navrátenie lehoty – pozri § 64.

R 22/1969: Pokiaľ neuplynula po oznámení (vyhlásení alebo doručení) rozsudku obvinenému lehota na podanie odvolania všetkým oprávneným osobám, rozsudok nie je právoplatný, aj keď sa obvinený vlastného práva podať odvolanie vzdal po jeho vyhlásení alebo pred jeho doručení. (Upravené znenie).

R 19/1970: Keď v spise nie je vieryhodný doklad o doručení rovnopisu rozsudku obvinenému, tento rozsudok nie je právoplatný a vykonateľný (183 ods. 1 TP). (Upravené znenie).

R 58/1977: V prípade zrušenia rozsudku, ktorým bol uložený súhrnný trest, obnoví sa platnosť výroku o treste predchádzajúceho rozsudku, ktorý bol zrušený pri ukladaní súhrnného trestu. (Upravené znenie).

R 19/1991: Dovoľanie podľa § 368 ods. 1 TP je možné podať proti rozsudku v tej časti, ktorá už nadobudla právoplatnosť. Podaniu dovoľania proti právoplatným výrokom rozsudku o vine a treste nebráni skutočnosť, že zatiaľ nie je právoplatný výrok o náhrade škody. (Upravené znenie).

K § 184

Ods. 1: Uznesenie – pozri § 176, ktoré vydal súd alebo orgán činný v trestnom konaní, proti ktorému možno podať. Ďalej pozri sťažnosť – § 185, oprávnenej osoby – pozri § 186, lehota a miesto podania sťažnosti – pozri § 187.

Pri späť vzatí podanej sťažnosti, uznesenie nadobúda právoplatnosť dňom, kedy podanie o späť vzatí sťažnosti bolo doručené súdu alebo orgánu činnému v trestnom konaní [prípud uvedený pod písm. b) číslom 2].

V prípadoch uvedených pod písm. b) číslom 3 nadobúda uznesenie právoplatnosť dňom vyhlásenia rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti ako nedôvodnej [§ 193 ods. 1 písm. c)]. V tomto prípade vykonateľnosť uznesenia nastáva až v tento deň, a to za predpokladu, že podaná sťažnosť má odkladný účinok. Kedy má sťažnosť odkladný účinok – pozri § 185 ods. 6.

Uznesenie nadobúda právoplatnosť a je vykonateľné, ak zákon proti nemu neprípúšťa sťažnosť, alebo táto v lehote nebola podaná oprávnenými osobami alebo jej podania sa oprávnenej osoby výslovne vzdali alebo ju výslovne vzali späť a tiež vtedy, ak podaná sťažnosť

bola zamietnutá. V týchto prípadoch uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť rôzne:

- podľa písm. a) vyhlásením (doručením) uznesenia,
- podľa písm. b) čísla 1 – márnym uplynutím lehoty,
- čísla 2 – účinným vzdaním sa alebo vzatím späť sťažnosti a
- čísla 3 – právoplatnosťou rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti.

Ods. 2: Niektoré uznesenie, na rozdiel od rozsudku, nadobúda vykonateľnosť skôr, než nadobudne právoplatnosť. Stane sa tak vtedy, ak proti takémuto uzneseniu je síce prípustná sťažnosť, ale táto nemá odkladný účinok. Napr. takýmto rozhodnutím je rozhodnutie o vznesení obvinenia podľa § 206 ods. 1 alebo o vzatí do väzby podľa § 83 ods. 1 a iné.

Ods. 3: K čiastočnej právoplatnosti – pozri § 183 ods. 2. Vyžaduje sa, aby sa jedným uznesením rozhodovalo o viacerých osobách alebo viacerých veciach.

Ods. 4: K zmeškaniu a navráteniu lehoty – pozri § 183 ods. 4.

R 55/1971: Keď bola sťažnosť podaná neoprávnenou osobou alebo nebola podaná v zákonnej lehote a bola z niektorých z týchto dôvodov zamietnutá, napadnuté uznesenie sa stáva právoplatným až uplynutím lehoty, ktorú na sťažnosť mali oprávnené osoby.

R 15/1979: Keď nebolo uznesenie o vznesení obvinenia oznámené obvinenému, nestalo sa právoplatným, a preto trestné stíhanie nie je možné zastaviť z dôvodu uvedeného v § 215 ods. 1 písm. c) TP. (Upravené znenie).

K § 185

Ods. 1: Riadnym opravným prostriedkom proti uzneseniu, ktoré nie je právoplatné, je sťažnosť. Rozhodnutie o sťažnosti vo forme uznesenia musí vydať súd alebo orgán činný v trestnom konaní. Sťažnosť nie je prípustná proti uzneseniu, ktorý sa upravuje priebeh konania alebo opatreniu, príkazu, obžalobe, trestnému rozkazu alebo rozsudku.

Ods. 2: Sťažnosťou možno napadnúť každé uznesenie vyšetrovateľa alebo policajného orgánu; proti uzneseniu súdu alebo prokurátora možno podať sťažnosť len vtedy, ak to zákon výslovne dovoľuje a ak rozhoduje vo veci v prvom stupni. Ak prokurátor v prípravnom konaní rozhodol uznesením podľa § 230 ods. 2 písm. c) alebo e), proti jeho rozhodnutiu je rovnako prípustná sťažnosť ako proti rozhodnutiu vyšetrovateľa alebo policajného orgánu.

Oprávnené osoby na podanie sťažnosti – pozri § 186.

Kto je orgánom činným v trestnom konaní – pozri § 10 ods. 1.

Ods. 3 a 4: Pokiaľ predseda senátu odvolacieho súdu uznesením uloží poriadkovú pokutu, proti tomuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť. Nadriadeným orgánom, ktorý bude rozhodovať o podanej sťažnosti je v tomto prípade iný senát toho istého súdu.

O sťažnosti proti uzneseniu senátu odvolacieho súdu o vzatí do väzby, bude rozhodovať iný senát toho istého súdu.

Ods. 5: Ide o špeciálne ustanovenie k odseku 2. Upravuje možnosť podania oprávneho prostriedku (sťažnosť) proti vydanému uzneseniu generálneho prokurátora. Proti takémuto rozhodnutiu možno podať sťažnosť iba vtedy, ak generálny prokurátor zaistí majetok podľa § 191. Je tomu tak preto, lebo týmto rozhodnutím sa v prípravnom konaní zasahuje do vlastníckych práv obvineného. O sťažnosti rozhoduje najvyšší súd.

Proti ostatným uzneseniam, ktoré vydá aj ako orgán činný v prvom stupni, sťažnosť nie je prípustná.

Ods. 6: Odkladný účinok sťažnosti znamená, že uznesenie, proti ktorému bola v zákonej lehote a oprávnenou osobou podaná sťažnosť, sa nemôže vykonať až do dňa, kedy uznesenie nadobudne právoplatnosť.

K § 186

Ods. 1: Oprávnené osoby, ktoré majú právo sa sťažnosťou domáhať preskúmania uznesenia, sú zákonom ustanovené tak, aby išlo iba o tie osoby, ktoré buď pre svoj vzťah k veci, o ktorej sa rozhodlo alebo pre svoj vzťah k osobe oprávnenej podať sťažnosť, pre vzťah k veci alebo vzhľadom na svoje úradné postavenie, majú záujem na zákonnosti a správnosti rozhodnutia.

Pre svoj vzťah k veci môže podať sťažnosť osoba, ktorej sa uznesenie priamo dotýka alebo osoba, ktorá svojím návrhom dala podnet na uznesenie, ak ju zákon na to oprávňuje.

Osobou, ktorej sa uznesenie priamo dotýka, je osoba o právach a povinnostiach ktorej sa v uznesení rozhoduje. Takouto osobou nie je poškodený, s výnimkou, že poškodený má právo podľa § 197 ods. 3, § 214 ods. 4, § 215 ods. 6, § 216 ods. 5, § 217 ods. 3, § 218 ods. 3, § 219 ods. 3, § 228 ods. 6 podať sťažnosť proti uzneseniu, ktorým sa rozhodlo o odovzdaní, odložení alebo odmietnutí veci podľa § 197 ods. 1 písm. a) až d), postúpení veci podľa § 214 ods. 1, 2, zastavení trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 [s výnimkou zastavenia trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. f)], o podmiennečnom zastavení trestného stíhania podľa § 216 ods. 1, proti osvedčeniu sa pri podmiennečnom zastavení trestného stíhania alebo o pokračovaní v trestnom stíhaní podľa § 217 ods. 1, o podmiennečne zastavenom trestnom stíhaní spolupracujúceho obvineného podľa § 218 ods. 1, proti osvedčeniu sa pri podmiennečne zastavenom trestnom stíhaní spolupracujúceho obvineného alebo o pokračovaní v trestnom stíhaní podľa § 219 ods. 1 a prerušení trestného stíhania podľa § 228 ods. 1 až 5.

Osobou, ktorá svojím návrhom dala podnet na vydanie uznesenia, je tá osoba, ktorej návrh alebo žiadosť zákon výslovne vyžaduje alebo pripúšťa ako podmienku na rozhodnutie o veci samej. Takou osobou môže byť napr. riaditeľ ústavu na výkon väzby alebo riaditeľ ústavu na výkon trestu odňatia slobody, dôveryhodná osoba (§ 415) alebo príslušný orgán, ktorý spravuje prepadnutý majetok alebo osoba o ktorej výživu alebo výchovu ide (§ 424) a pod.

TP pripúšťa, aby za oprávnenú osobu sťažnosť mohla podať aj iná osoba, ktorá má k oprávnenej osobe vzťah, a to v jej mene alebo vo svojom mene. Napr. za obvineného môže podať sťažnosť jeho obhajca (§ 44 ods. 2) alebo za určitých zákonom splnených podmienok,

ktoré sa viažu na osobu obvineného, aj zákonný zástupca (§ 35), a to vždy iba v prospech obvineného a za určitých podmienok aj proti jeho vôli. Ďalej v prospech obvineného (vo svojom vlastnom mene) môže sťažnosť podať prokurátor, a to aj proti jeho vôli, a ak ide o uznesenie o väzbe (§ 83 ods. 1) alebo o ochrannom liečení (§ 299) osoby, ktoré by mohli v jeho prospech podať odvolanie (§ 308 ods. 2).

Rodič neplnoletého dieťaťa, ktorému je dieťa zverené do výchovy, v konaní o trestnom čine zanedbania povinnej výživy podľa § 207 TZ, proti druhému – povinnému – rodičovi je oprávnenou osobou na podanie sťažnosti proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania, lebo je zákonným zástupcom (§ 48) dieťaťa, ktoré podľa § 46 ods. 1 v konaní vystupuje ako osoba poškodená (lebo trestným činom sú ohrozené jeho iné zákonom chránené práva).

Štátny orgán starostlivosti o mládež (od 1. septembra 2005 orgán sociálnej ochrany detí a sociálnej kurately) môže podať sťažnosť v prospech mladistvého, a to aj proti jeho vôli.

Prokurátor má osobitné postavenie od inej úradnej osoby. Iba v konaní pre súdom môže využívať svoje zákonné právo podávať sťažnosti proti uzneseniu. Sťažnosť môže podať v prospech aj v neprospech osoby, ktorej sa rozhodnutie dotýka. V prípravnom konaní využíva svoje zákonné oprávnenie zakotvené v ustanovení § 230 ods. 1 ods. 2 e) a okrem toho je aj orgánom, ktorý v prípravnom konaní sám v zmysle § 190 ods. 2 písm. a) alebo b) rozhoduje o sťažnosti oprávnených osôb alebo „dotknutých“ osôb.

Sťažnosť možno podať ako ktorékoľvek podanie (§ 62 ods. 1). Sťažnosť má odkladný účinok, len kde to zákon výslovne ustanovuje (§ 29 ods. 2, § 52, § 70 ods. 3, 97 ods. 4, § 98 ods. 5, § 148 ods. 4, § 174 ods. 3 a ďalšie) – ďalej pozri § 185 ods. 6.

Ods. 2: V prospech mladistvého môžu podať sťažnosť aj iné subjekty, ktoré sú s ním v príbuzenskom pomere. Lehota na podanie sťažnosti im končí dňom ako mladistvému. Ďalej pozri vysvetlivku k § 345 ods. 2, ktoré ustanovenie je *lex specialis*, a preto má prednosť pred ods. 2 § 186.

Ods. 3: Rozhodovanie o väzbe – pozri vysvetlivky k § 83 ods. 1. Rozhodovanie o ochrannom opatrení – pozri vysvetlivky k § 299 a § 300. Kto sú oprávnené osoby na podanie sťažnosti – pozri vysvetlivky k odseku 1.

R 17/1970: Štátny orgán starostlivosti o mládež, ktorý dal podnet na trestné stíhanie obvineného za trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 TZ, nemôže podať sťažnosť proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania. (Upravené znenie).

R 50/1977-II: Osoba, ktorá uplatnila vlastnícke práva k veciam vydaných podľa § 89 TP alebo odňatých podľa § 91 TP, je osobou oprávnenou podať sťažnosť proti uzneseniu o vrátení veci podľa § 97 TP. (Upravené znenie).

R 27/1983: V zmysle § 186 ods. 1 TP obvinený nie je oprávnenou osobou podať sťažnosť proti uzneseniu o priznaní výšky odmeny za znalecký úkon podľa § 152 ods. 2 TP alebo o výške odmeny za odborné vyjadrenie alebo písomné potvrdenie podľa § 152 ods. 3 TP.

Sťažnosť proti uvedenému uzneseniu sú oprávnení podať okrem prokurátora, znalca, ústav alebo ten kto podal odborné vyjadrenia alebo písomné potvrdenie, pretože sa ich uznesenie dotýka. (Upravené znenie).

R 31/1991: *Obvinenému, ktorý bol právoplatne uznaný vinným, je treba oznámiť uznesenie o priznaní odmeny a náhrady hotových výdavkov ustanovenému obhajcovi (§ 553 ods. 4 TP) a tento obvinený je oprávnenou osobou proti uzneseniu si podať sťažnosť. (Upravené znenie).*

R 21/1991: *Poškodený má právo podať sťažnosť proti uzneseniu o povolení obnovy konania iba vtedy, ak obnova bola výslovne povolená vo výroku o priznanom nároku poškodeného na náhradu škody.*

K § 187

Ods. 1: *Sťažnosť možno podať písomne, ústne do zápisnice, telegraficky, telefaxom, elektronickými prostriedkami podpísané so zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona alebo bez zaručeného elektronického podpisu. Ktorú formu sťažnosti je potrebné potvrdiť písomne alebo ústne do zápisnice – pozri vysvetlivky k § 62 ods. 1.*

Za podmienok uvedených v § 63 ods. 6 sťažnosť možno podať aj inému orgánu, než orgánu, proti ktorému smeruje. Trojdňová lehota na podanie sa určila preto, aby sa konanie zbytočne nezdržovalo. Počítanie tejto lehoty – pozri vysvetlivku k § 63 ods. 1 až 5. Oznámenie uznesenia sa uskutoční buď jeho vyhlásením alebo doručením rovnopisu uznesenia oprávnenej osobe.

Trojdnňová lehota na podanie sťažnosti neplatí ak ide o uznesenie o nevezatí obvineného do väzby.

K pojmu uznesenie – pozri § 162, § 176 a nasl., **k pojmu obvinený –** pozri § 10 ods. 11 a § 33 a nasl., **zákonný zástupca obvineného –** pozri § 35, **k pojmu obhajca –** pozri § 36 a nasl.

Ods. 2: *Pozri vysv k § 186.*

R 54/1984: *Ustanovenie § 187 ods. 1 TP o tom, že pokiaľ sa uznesenie oznamuje obvinenému a jeho obhajcovi, plynie lehota na podanie sťažnosti od toho oznámenia, ktoré bolo vykonané najneskoršie, sa vzťahuje na prípady, v ktorom bolo uznesenie oznámené obhajcovi aj obvinenému, hoci podľa § 179 ods. 2 TP stačilo vyhlásiť uznesenie obhajcovi, prípadne sa malo doručiť iba obhajcovi. V tomto prípade plynie lehota na podanie sťažnosti od oznámenia obhajcovi. (Upravené znenie).*

K § 188

Ods. 1: *Vyhlásenie o vzdaní sa sťažnosti je neodvolateľné. Zaväzuje aj obhajcu obvineného za podmienky, že obvinený nie je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo, že jeho spôsobilosť na právne úkony nie je obmedzená, zaväzuje splnomocnenca poškodeného alebo zúčastnenej osoby. Prokurátor a štátny orgán starostlivosti o mládež (od 1. septembra*

2005 orgán sociálnej ochrany detí a sociálnej kurately) môžu napriek vyhláseniu obvineného o vzdaní sa sťažnosti podať sťažnosť v jeho prospech.

Ods. 2: Vyhlásenie o späť vzatí sťažnosti je neodvolateľné. Sťažnosť, ktorú opätovne podala osoba, ktorá ju predtým vzala späť v tej istej veci, odvolací súd musí zamietnuť bez preskúmania veci [§ 193 ods. 1 písm. b)].

Ods. 3: Aj na späť vzatie sťažnosti platí režim uvedený v odseku 1.

Ods. 4: Prekážkou brániacou vziať vyhlásenie na vedomie o späť vzatí sťažnosti môže byť okolnosť, že chýba súhlas obvineného podľa odseku 3 alebo že vyhlásenie o späť vzatí došlo až po uplynutím doby uvedenej v odseku 2.

K § 189

Ods. 1: Sťažnosť nemožno podať len proti odôvodneniu uznesenia, ak je jeho výroková časť správna.

Nesprávnosť niektorého výroku môže spočívať v skutkových alebo právnych chybách.

Zrejмый rozpor výroku s odôvodnením môže tiež spočívať v iných skutkových a právnych záveroch uvedených vo výroku a iných v odôvodnení.

Nesprávnosť konania, ktoré rozhodnutiu predchádzalo, sa rozumie porušenie procesných ustanovení, ktoré závažne upravujú postup súdu a orgánov činných v trestnom konaní a ktoré viedli k vydaniu chybného rozhodnutia.

Ods. 2: V sťažnosti sa môžu uvádzať nové návrhy na ďalšie dokazovanie.

Ods. 3: Sťažnosť nemusí byť odôvodnená s výnimkou, ak túto podáva prokurátor, štátny orgán starostlivosti o mládež (od 1. septembra 2005 orgán sociálnej ochrany detí a sociálnej kurately) alebo obhajca za obvineného alebo vo vlastnom mene. Prokurátor podanú sťažnosť proti uzneseniu o nevezatí do väzby nemusí odôvodniť.

R 27/1974: Proti uzneseniu, ktorým súd pri predbežnom prejednaní obžaloby postupuje nej mu iným súdom neuzná svoju príslušnosť [§ 244 ods. 1 písm. a) TP per analogiam], sťažnosť nie je prípustná. (Upravené znenie).

K § 190

Ods. 1: Orgán, proti ktorému sťažnosť smeruje, môže o sťažnosti rozhodnúť sám (auto-remedúra – samonáprava), a to za splnenia určitých podmienok (ak sťažnosť je prípustná, je podaná v lehote, je podaná oprávnenou osobou a nebola oprávnenou osobou vzatá späť, sťažnosti sa vyhovie v celom rozsahu, pričom zmenou uznesenia nebudú dotknuté práva inej osoby). Ak bolo uznesenie vydané na pokyn prokurátora alebo s jeho súhlasom, k auto-remedúre sa vyžaduje aj jeho súhlas. Pred rozhodnutím možno vykonať aj ďalšie dôkazy.

Ods. 2: O sťažnosti zásadne rozhoduje nadriadený orgán, pokiaľ sa sťažnosti nevyhovie podľa odseku 1.

Lehota na podanie sťažnosti – pozri § 187. **Oprávnená osoba** – pozri § 186. **Dozor prokurátora nad prípravným konaním** – pozri § 230 ods. 2.

Ods. 3: Ak bola podaná sťažnosť proti uzneseniu o nezatíi obvineného do väzby alebo obvinený podal sťažnosť proti uzneseniu o vzatí do väzby, sudca pre prípravné konanie ihneď, najneskoršie na nasledujúci deň prostredníctvom Policajného zboru predloží spis nadriadenému súdu na rozhodnutie o sťažnosti.

Sudca pre prípravné konanie – pozri § 10 ods. 3. rozhodnutie o vzatí alebo nezatíi obvineného do väzby – pozri § 72 ods. 1.

K § 191

Toto ustanovenie upravuje príslušnosť súdu na rozhodovanie o sťažnosti v prípravnom konaní, keď prokurátor uznesením vykonal zaistovaci úkon týkajúci sa majetku obvineného, o zaistení majetku obvineného na návrh poškodeného, nezaisteniu majetku obvineného na návrh poškodeného alebo zrušil alebo obmedzil zaistenie nároku poškodeného alebo vyňal veci zo zaistenia alebo zaistil majetok obvineného podľa ô 425 ods. 1. O sťažnosti rozhoduje uznesením sudca pre prípravné konanie súdu, ktorý je príslušný na konanie v prvom stupni.

O sťažnosti podanej proti uzneseniu generálneho prokurátora o zaistení majetku rozhoduje najvyšší súd – pozri § 185 ods. 5.

Zaistenie majetku obvineného na uspokojenie nároku poškodeného na náhradu škody prokurátorom – pozri § 50 a § 231 písm. h). Zaistenie majetku obvineného prokurátorom – pozri § 231 písm. g) a § 425.

R 53/1970: Konanie o sťažnosti podľa § 191 TP je konaním o riadnom opravnom prostriedku, v ktorom súd preskúma neprávoplatné rozhodnutie iného orgánu. Takéto konanie nemožno považovať preto za konanie v I. stupni, a preto proti uzneseniu súdu o sťažnosti proti rozhodnutiu o zaistení majetku podľa § 191 TP nie je prípustný riadny opravný prostriedok. (Upravené znenie).

R 26/1971: Doručenie uznesenia o sťažnosti podľa § 191TP zabezpečuje sudca pre prípravné konanie, ktorý uznesenie vydal, nie prokurátor, proti ktorému rozhodnutiu o zaistení majetku sťažnosť smerovala. (Upravené znenie).

K § 192

Ods. 1: Nadriadený orgán, pokiaľ sťažnosť nezamietne podľa § 193 ods. 1 písm. a) alebo b), preskúma iba správnosť výrokov, proti ktorým bola podaná sťažnosť. Súčasne je povinný preskúmať aj správnosť postupu konania.

Ods. 2: Nadriadený orgán preskúma na základe sťažnosti, ktorú podala niektorá osoba z viacerých osôb o ktorých sa rozhodlo tým istým uznesením, len výrok týkajúci sa tej osoby, ktorá podala sťažnosť. Takto isto postupuje ak sťažnosť sa týka iba jednej z viacerých vecí.

Ods. 3: O sťažnosti podanej proti uzneseniu o nezatíi obvineného do väzby – rozhoduje nadriadený súd na verejnom zasadnutí a o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí obvineného do

vážby – nadriadený súd rozhoduje na neverejnom zasadnutí. Lehota v ktorej má súd o sťažnosti rozhodnúť je obligatórna.

Ods. 4: Nadriadený súd môže o sťažnosti smerujúcej proti uzneseniu o predĺžení lehoty vážby pri splnení zákonom stanovenej podmienky rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí.

K § 193

Ods. 1: Sťažnosť je neprípustná vtedy (písm. a), ak jej podanie nepripúšťa zákon podľa všeobecného interpretačného pravidla (§ 185 ods. 2) alebo ak táto skutočnosť vyplýva z konkrétneho ustanovenia, podľa ktorého uznesenie bolo vydané.

K písm. b) – pozri vysvetlivky k § 186, § 187 a § 188.

Pokiaľ zistí orgán, ktorý o sťažnosti rozhoduje, že existuje niektorý dôvod viazuci sa na písm. a) alebo b), sťažnosť zamietne uznesením, a to z formálnych dôvodov. Neskúma ho z vecnej stránky.

K písm. c) – sťažnosť nie je dôvodná, ak nadriadený orgán po preskúmaní výroku uznesenia, proti ktorému sťažnosť smeruje, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, zistí, že uznesenie je vydané v súlade so zákonom a je vecne správne.

Ods. 2: To ustanovenie sa aplikuje vtedy, ak uznesenie neobsahuje poučenie alebo poučenie je nesprávne v tom smere, že proti nemu sťažnosť nie je prípustná. Tieto skutočnosti zakladajú dôvod na podanie žiadosti o vrátenie lehoty. Žiadosť o navrátenie lehoty je právne irelevantná, ak poučenie o sťažnosti obsahovalo nesprávnu lehotu alebo miesto jej podania a oprávnená osoba ani v tejto lehote a ani na toto miesto sťažnosť nepodala.

R 55/0971: Ak bol opravný prostriedok zamietnutý preto, že ho podala neoprávnená osoba alebo tento nebol včas podaný, napadnuté uznesenie nadobúda právoplatnosť dňom, kedy uplynula lehota oprávneným osobám na podanie opravného prostriedku.

R 14/1973: O sťažnosti proti uzneseniu policajta, na ktoré vydanie dal pokyn alebo súhlas prokurátor, ktorý vykonáva dozor nad prípravným konaním, nerozhoduje tento prokurátor, ale jemu nadriadený prokurátor. (Upravené znenie).

K § 194

Ods. 1: Rozhodnutie podľa tohto odseku predpokladá, že o sťažnosti sa nerozhodlo autoremediúrou. Nadriadený orgán, ktorý rozhoduje o sťažnosti napadnuté uznesenie zruší, keď zistí, že je vydané v rozpore so zákonom (uznesenie má skutkové, právne chyby alebo jeho vydaniu predchádzalo porušenie procesných ustanovení, ktorých dodržanie by malo za následok vydanie iného rozhodnutia). Novým rozhodnutím ho nahradí iba vtedy, ak je to nevyhnutné. Zákon nedovoľuje vrátiť vec na nově konanie a rozhodnutie, ak nadriadený orgán bude rozhodovať o sťažnosti, ktorá smeruje proti uzneseniu a nevzati obvineného do vážby, ktorým bolo rozhodnuté o predĺžení lehoty vážby alebo ide o rozhodnutie odvolacieho súdu o vzatí obvineného do vážby.

Ods. 2: Ak je chybná iba časť výroku uznesenia, ktorú možno oddeliť od ostatných jeho výrokov, nadriadený orgán zruší iba túto časť. Ďalej pozri vysvetlivky k § 192 ods. 2.

Ods. 3: Chýbajúcim výrokom treba rozumieť, že vo výrokovej časti uznesenia nie je uvedený, hoci procesné strany alebo iné oprávnené osoby navrhli, aby v uznesení bol uvedený.

Neúplný výrok je výrok, ktorý nezodpovedá zákonným podmienkam, napr. chýba zákonné pomenovanie skutku alebo neobsahuje rozhodnutie o všetkých čiastkových položkách, ktoré požaduje obhajca pri návrhu na rozhodnutie o nákladoch obhajoby apod.

Ods. 4: Iným súdom toho istého druhu a stupňa sa rozumie bezprostredne podriadený súd nadriadenému súdu, ktorý o sťažnosti rozhodol.

Ods. 5: Záväznosť právneho názoru znamená, že orgán, ktorému vec bola vrátená na nové konanie a rozhodnutie, je viazaný vysloveným právnym názorom (skutkovým a čiastočne aj právnym); toto neplatí, ak by ďalším dokazovaním takýto právny názor stratil svoje právne opodstatnenie. Pokyn na hodnotenie dôkazov by bol v rozpore s ustanovením § 2 ods. 12, preto je neprípustný.

Ods. 6: Nadriadený súd, ak rozhodne o vzatí obvineného do väzby je povinný ihneď nariadiť aby obvinený bol dodaný do miesta výkonu, to buď policajným zborom, vojenskou políciou alebo zborom väzenskej a justičnej stráže.

K § 195

Ods. 1: V tomto ustanovení je vyjadrená zásada zákaz reformatio in peius (zákaz zmeny k horšiemu).

Ods. 2: V tomto ustanovení na rozdiel od odseku 1 je čiastočne vyjadrená zásada beneficium cohaesionis (dobrodienie v súvislosti). Nadriadený orgán môže rozhodnúť aj v prospech osoby, ktorá sťažnosť nepodala, ale iba vtedy ak zistí, že v konaní, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, sťažovateľovi boli porušené jeho práva na obhajobu a takáto zmena rozhodnutia je na prospech aj spoluobvinenému.

Ods. 3: Prikázanie na nové prejednanie a rozhodnutie – pozri 194 ods. 4.

K § 196

Toto ustanovenie upravuje procesný postup orgánov činných v trestnom konaní (prokurátor a policajt) v štádiu pred začatím trestného stíhania.

Ods. 1: V tomto odseku sú upravené orgány činné v trestnom konaní, ktoré sú oprávnené prijímať trestné oznámenia. Touto právnou úpravou sa má zabezpečiť, aby sa včas vykonali potrebné úkony a tiež, aby sa oznamovatelia zbytočne neodkazovali na iné orgány.

V prípade, ak je doručené trestné oznámenie prokurátorovi, ktorý nie je zaradený na Úrade špeciálnej prokuratúry alebo policajtovi, a týka sa pôsobnosti Špeciálneho súdu, upovedomia o tom tento úrad.

Trestné oznámenie orgány činné v trestnom konaní môžu dostať od fyzických osôb alebo právnických osôb. Trestné oznámenie je dôkazným prostriedkom podľa § 119 ods. 2. Z tohto dôvodu sa zakladá do vyšetrovacieho spisu.

Prokurátor alebo policajt, ktorý prijal trestné oznámenie, o tejto skutočnosti vyrozumie oznamovateľa.

Trestné oznámenie – pozri vysvetlivky k § 62 ods. 2.

Úrad špeciálnej prokuratúry – pozri § 24a a nasl. ZOPP.

Pôsobnosť Špeciálneho súdu – pozri § 14.

Ods. 2: Po prijatí trestného oznámenia príslušný prokurátor alebo príslušný policajt, toto oznámenia preskúma a zistí, či nie sú splnené podmienky k tomu, aby mohli rozhodnúť podľa § 199 alebo § 160. V prípade, ak podané trestné oznámenie nie je úplné, je oprávnený prokurátor alebo policajt toto doplniť a to výsluchom oznamovateľa alebo ho vyzvať na predloženie písomných podkladov. Trestné oznámenie musí byť doplnené bezodkladne tak, aby o ňom príslušný prokurátor alebo policajt rozhodol (podľa § 197 alebo § 199) najneskôr do 30 dní od prijatia oznámenia.

Pred začatím výsluchu musí byť oznamovateľ poučený o o zodpovednosti za uvedenie vedome nepravdivých údajov (najmä poškodzovania cudzích práv podľa § 375 TZ, nadržovania podľa § 339 TZ, ohovárania podľa § 373 TZ) vrátane následkov krivého obvinenia podľa § 345 TZ. Pri samotnom výsluchu oznamovateľa sa postupuje primerane podľa § 62 ods. 2.

Za písomný podklad môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na objasnenie trestného oznámenia napr. daňové priznanie, audit, odborné vyjadrenie o vyčíslení hodnoty hnutelnej alebo nehnuteľnej veci a pod.

Ods. 3 a 4: V nadväznosti na čl. 11 ods. 2 Rámcového rozhodnutia Rady EÚ z 15. 3. 2001 o postavení obetí v trestnom konaní (2001/220/JHA) sa upravujú podmienky podávania trestného oznámenia poškodeným v domovskom štáte, aj keď trestný čin bol spáchaný v inom členskom štáte EÚ. Po zaprotokolovaní takéhoto trestného oznámenia postúpi prokurátor bez meškania trestné oznámenie príslušnému orgánu EÚ, kde bol skutok spáchaný.

Trestné oznámenie postupuje v súlade s čl. 21 ods. 1 Európskeho dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach (oznámenia FMZV č. 550/1992 Zb.) príslušný prokurátor prostredníctvom generálnej prokuratúry (ako ústredného justičného orgánu) inému príslušnému orgánu EÚ.

Priamy styk justičných orgánov pri postupovaní trestných oznámení do cudziny možno realizovať iba na základe platnej dvojstrannej medzinárodnej zmluvy. V súčasnosti sa takýto postup uplatňuje len s Poľskou republikou (oznámenie MZV č. 28/1998 Z. z. o uzavretí zmluvy medzi SR a PR o doplnení a uľahčení vykonávania ED o vzájomnej pomoci v trestných veciach, Varšava 25. marec 1997). Tento postup je odôvodnený prednosťou medzinárodnej zmluvy (v tomto prípade označeným ED) pred vnútroštátnou právnou úpravou (§ 196 ods. 4).

Postúpenie trestného oznámenia do cudziny priamo policajtom nie je prípustné.

K § 197

V tomto ustanovení je upravený postup v prípade, ak nie je dôvod na začatie trestného stíhania.

V ods. 1 sú upravené obligatórne podmienky a v ods. 2 sú upravené fakultatívne podmienky rozhodovania prokurátora alebo policajta vo veci pred začatím trestného stíhania.

Rozhodnutie vydané podľa ods. 1 predpokladá, že z trestného oznámenia, ani z doplnených údajov nevyplýva podozrenie zo spáchania trestného činu, prípadne, že vzhľadom na závažnosť činu (§ 10 ods. 2 TZ, 95 ods. 2), ide o konanie, ktoré postačí postihnúť ako priestupok, iný správny delikt prípadne prejednať v rámci disciplinárneho konania.

V tomto štádiu trestného konania prokurátor alebo policajt bude povinný bezodkladne, najneskôr však do 30 dní od doručenia oznámenia, rozhodnúť o:

- odovzdání oznámenia príslušnému orgánu na prejednanie priestupku alebo iného správneho deliktu [§ 197 ods. 1 písm. a)],
- odovzdání oznámenia inému orgánu na disciplinárne konania [§ 197 ods. 1 písm. b)],
- odmietnutí oznámenia [§ 197 ods. 1 písm. c)],
- odložení veci [§ 197 ods. 2], alebo
- o začatí trestného stíhania [§ 199 ods. 1].

Ods. 1: Ide o obligatórne odloženie veci, ktoré sa týka trestného činu.

Priestupok – pozri napr. § 2 ods. 1 ZPR, § 78 ods. 2 zákona č. 370/1997 Z. z. o vojenskej službe, § 71, § 72 CZ, § 24a DVZ, § 17 až § 19 zákona č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov.

Iný správny delikt – nie je definovaný v platnom právnom poriadku. Právna úprava iných správnych deliktov je obsiahnutá v jednotlivých zákonoch v oblasti verejnej správy. Správny delikt spočíva v nesplnení alebo porušení právnej povinnosti, ktorá je spojená so špecifickým postavením fyzickej osoby, ktorá napr. vykonáva podnikateľskú činnosť.

Disciplinárny priestupok – pozri § 78 ods. 1 zákona č. 370/1997 Z. z. o vojenskej službe v znení neskorších predpisov.

Príslušným orgánom na prejednanie priestupku je napr. obvodný úrad, orgán Policajného zboru, orgán Železničnej polície, iný orgán, ak tak ustanovuje osobitný zákon – pozri § 52 ZPR, orgán miestnej samosprávy, colný orgán a pod.

Okolnosti zakladajúce neprípustnosť trestného stíhania sú uvedené v § 9 ods. 1.

Zánik trestnosti činu – pozri vysvetlivky k § 84 až 88 TZ.

Disciplinárne konanie – pozri napr. § 187 a nasl. ZOPP, § 116 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslodiach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších

predpisov, § 56 ZA, § 91 zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov a pod.

Ods. 2: Ide o fakultatívne odloženie veci, vychádzajúce z dôvodov uvedených v § 215 ods. 2.

Ods. 3: Prokurátor alebo policajt bude o oznámení rozhodovať niektorým z uvedených spôsobov uznesením. Proti vydanému uzneseniu sú oprávnení oznamovateľ a poškodený podať sťažnosť.

V prípade, ak takéto uznesenie vydá policajt, je ho povinný do 48 hodín doručiť prokurátorovi.

Odloženie trestného oznámenia – je možné len na podklade neprípustnosti trestného stíhania (pozri § 9) alebo zániku trestnosti činu (pozri § 13 ods. 3, § 14 ods. 3, § 21 ods. 2, § 84 až § 87 TZ).

Odmietnutie veci – je možné v prípade, ak z trestného oznámenia ani z doplnených údajov vyplýva, že skutok nie je trestným činom a nie sú splnené podmienky na postup podľa ods. 1 písm. b alebo c), prípadne ak trestné oznámenia neobsahuje skutočnosti ohľadne skutku podľa § 199 ods. 3.

Uznesenie vydané podľa § 197 nevytvára prekážku právoplatne rozhodnutej veci [§ 9 ods. 1 písm. e)]. Z tohto dôvodu je možné začať trestné stíhanie vo veci, v ktorej bolo rozhodnuté podľa § 197, bez zrušenia tohto rozhodnutia v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku (primerane pozri R 32/1998).

K § 198

Ods. 1: Právna úprava umožňuje prokurátorovi, aby o trestnom oznámení rozhodol niektorým zo spôsobov uvedených v § 197 ods. 1 alebo 2, alebo aby odovzdal toto oznámenie na vybavenie policajtovi. V takomto prípade lehota 30 dní na rozhodnutie o oznámení začína plynúť od doručenia oznámenia príslušnému policajtovi a nie od doručenia oznámenia prokurátorovi.

Prokurátor je povinný písomne upovedomiť oznamovateľa a poškodeného o odovzdaní trestného oznámenia a to bez meškania.

Ods. 2: Tento ods. oprávňuje oznamovateľa, aby požiadal prokurátora o preskúmanie postupu vyšetrovateľa alebo policajného orgánu po podaní oznámenia. Prokurátor je povinný upovedomiť oznamovateľa o výsledku preskúmania postupu uvedených subjektov.

K § 199

Policajt, ktorému bolo doručené trestné oznámenie toto preskúma z formálno-právneho hľadiska (zvyčajne bez vykonania ďalších úkonov). V prípade, ak policajt pri preskúmaní trestného oznámenia nezistí podmienky k postupu podľa § 197 ods. 1 alebo 2, začne bez meškania trestné stíhanie. TP umožňuje policajtovi, aby v prípade, ak oznámenie neobsahuje

je skutočnosti potrebné k nezameniteľnosti skutku, zistil tieto skutočnosti. Zistenie týchto skutočností TP obmedzuje lehotou najviac 30 dní od doručenia oznámenia policajtovi.

Ods. 1: Začatie trestného stíhania (tzv. „vo veci“) je východiskovou podmienkou, ktorá umožňuje vykonávať dokazovanie podľa VI. hlavy TP. Trestné stíhanie je oprávnený začať policajt dvomi spôsobmi:

1. *vydaním uznesenia alebo*
2. *vykonaním zaisťovacieho úkonu, neopakovateľného úkonu alebo neodkladného úkonu (vykonaním zadržania – pozri § 85, § 86, výzvou k vydaniu veci – pozri § 89, zaistením peňažných prostriedkov – pozri § 95, zaistením zaknihovaných cenných papierov – pozri § 96, vykonaním domovej prehliadky – pozri § 99, prehliadky iných priestorov a pozemkov – pozri § 101, osobnej prehliadky – pozri § 102 ods. 1, vstupom do obydlia, iných priestorov a na pozemok – pozri § 103, ohliadkou miesta činu a pod.). Po vykonaní takéhoto úkonu následne vydá policajt uznesenie o začatí trestného stíhania, v ktorom uvedie, ktorým zaisťovacím úkonom bolo začaté trestné stíhanie.*

Neopakovateľný úkon alebo neodkladný úkon – pozri § 10 ods. 16 a 17.

Prokurátor je tiež oprávnený vydať uznesenie o začatí trestného stíhania – pozri § 230 ods. 2 písm. c).

V prípade, ak pri začatí trestného stíhania je známy páchatel' trestného činu policajt začne trestné stíhanie a súčasne postupom podľa § 206 ods. 1 vznesie obvinenie konkrétnej osobe (spoločným uznesením).

Rozhodnút' o začatí trestného stíhania je oprávnený aj prokurátor – pozri § 230 ods. 1 písm. c).

Ods. 2: *Policajt je oprávnený začať trestné stíhanie, ak sa o skutočnostiach odôvodňujúcich postup podľa § 199 ods. 1 dozvie inak než z podaného trestného oznámenia, napr. ak sa pri kontrole osoby hliadkou PZ zistí, že táto neoprávnene prechováva psychotropné látky.*

Ods. 3: *V tomto ustanovení sú uvedené obsahové náležitosti uznesenia o začatí trestného stíhania. Uznesenie o začatí trestného stíhania musí okrem všeobecných náležitostí (§ 176) obsahovať aj opis skutku, o aký trestný čin v skutku ide, a to jeho zákonným pomenovaním a uvedením príslušného ustanovenia TZ. Toto uznesenie neobsahuje odôvodnenie a proti tomuto uzneseniu nie je prípustná sťažnosť.*

Ods. 4: *Zmyslom tohto ustanovenia je odstránenie možnosti vzniku prieťahov v trestnom konaní, ktoré môžu vzniknúť pri kompetenčných sporoch medzi policajtmi, ako i predídeniu situácie, že príslušný orgán neskôr úkon nebude môcť vykonávať. V tomto ustanovení je stanovená kompetencia a povinnosti miestne nepríslušného policajta.*

Pozri aj § 201 ods. 1.

Ods. 5: V tomto ustanovení je zvýraznenie oprávnenie policajta vykonávať všetky úkony podľa TP po začatí trestného stíhania.

R 42/1990: Výpoveď obvineného k ďalším skutkom, ktorú urobil predtým, než bolo pre tento skutok začaté trestné stíhanie, je dôkaz absolútne neúčinný a nemožno sa preto pri jeho vypočúvaní po začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia uspokojiť s tvrdením, že v predchádzajúcej výpovedi vypovedal pravdivo a že na túto výpoveď sa odvoláva.

R 15/1991–I: Pokiaľ boli ohľadne skutku, pre ktorý bola podaná obžaloba, vykonávané úkony tvoriace inak obsah prípravného konania, hoci trestné stíhanie začaté nebolo podľa § 199 ods. 1 TP, ide o podstatnú chybu konania, ktorá predchádzala podaniu obžaloby. Výsledky konania, ktoré sú touto chybou zaťažené, sú nepoužiteľné v konaní pred súdom ako dôkazy podľa šiestej hlavy TP. Uvedenú chybu nie je možné napraviť v konaní pred súdom a ich odstránenie vyžaduje, aby vec bola súdom odmietnutá podľa § 241 ods. 1 písm. f) alebo podľa § 244 ods. 1 písm. h) TP. (Upravené znenie).

R 33/1998–I: Opakované začatie trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 TP nespochybňuje procesnú relevantnosť výpovedí svedkov vypočutých po prvom začatí trestného stíhania podľa uvedeného ustanovenia v rovnakej veci. (Upravené znenie).

K § 200

Ods. 1, ods. 4: Vyšetrovanie vykonáva vyšetrovateľ o zločine (úmyselný trestný čin, za ktorý TZ v osobitnej časti ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou päť rokov).

Vyšetrovanie je oprávnený vykonať aj prokurátor na podklade § 230 ods. 2 písm. c).

Pozri aj § 230 ods. 2 písm. g).

Ods. 2: Vyšetrovanie sa podľa tohto ustanovenia vykonáva aj v prípade niektorých prečinov (trestný čin spáchaný z nedbanlivosti alebo úmyselný trestný čin, za ktorý TZ v osobitnej časti ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby neprevyšujúcou päť rokov), o ktorých sa inak vykonáva skrátené vyšetrovanie [písm. a)] alebo, ak to nariadi prokurátor [písm. b)].

K písm. a): Vyšetrovanie sa vykonáva v prípadoch, keď je obmedzená osobná slobody obvineného (vo väzbe, vo výkone trestu odňatia slobody alebo na pozorovaní v zdravotníckom ústave).

K písm. b): Prokurátor nariaďuje vyšetrovanie vo forme uznesenia, ktoré spolu so spisom doručí príslušnému úradu, ktorého vyšetrovateľ má vo veci konať vyšetrovanie. Odpis tohto rozhodnutia zašle prokurátor niektorému policajtovi uvedenému v § 10 ods. 8 písm. b) až písm. g). Ak vydá prokurátor takéto uznesenie vo veci, v ktorej policajt uvedený v § 10 ods. 8 písm. b) až g) vzniesol obvinenie, musí sa takéto uznesenie oznámiť aj obvinenému. Obvinený nie je oprávnený toto uznesenie napadnúť sťažnosťou.

Ods. 3: Tento ods. rieši súbeh trestných činov, o ktorých v časti sa má vykonávať vyšetrovanie a v časti sa má vykonávať skrátené vyšetrovanie vo vzťahu k jednému obvinenému

alebo viacerým obvineným, ktorých trestné činy súvisia. V takomto prípade sa bude vykonávať vždy vyšetrovanie.

Ods. 4: Vyšetrovanie vykonáva policajt uvedený v § 10 ods. 8 písm. a).

K § 201

Ods. 1: Podľa tohto odseku policajt nemusí opakovať úkony, ktoré sú vykonané zákonným spôsobom (podľa TP) nepríslušným policajtom a ktorými bolo začaté trestné stíhanie alebo ktoré boli vykonané po začatí trestného stíhania. Pozri aj § 199 ods. 4.

Pozri aj § 230 ods. 2 písm. c).

Ods. 2: V tomto ods. je upravený rozsah zadováženia podkladov ku skutku policajtom vo vzťahu k posúdeniu prípadu a zisteniu páchatela trestného činu. V nadvoľnosti aj na predchádzajúce ustanovenia je v tomto odseku zvýraznená včasnosť postupu policajta.

Pozri aj § 2 ods. 7 a 10.

Ods. 3: V tomto ods. je upravená procesná samostatnosť policajta. Policajt okrem prípadu, na ktorý je potrebný súhlas sudcu pre prípravné konanie alebo prokurátora, vykonáva úkony samostatne, pričom musí rešpektovať povinnosť, aby úkony vykonal zákonne a včas.

Policajt potrebuje predchádzajúci súhlas

- **sudcu pre prípravné konanie najmä na:** ustanovenie obhajcu (§ 40), otvorenie zásielok (§ 109), vyšetrovanie duševného stavu obvineného (§ 148, § 149), vyšetrovanie duševného stavu svedka (§ 150) a pod.
- **prokurátora najmä na postup podľa § 3 ods. 5,** zadržanie podozrivej osoby (§ 85 ods. 1), uchovanie a vydanie počítačových údajov (§ 90 ods. 1), odňatie veci (§ 91 ods. 1), nariadenie prehliadky iných priestorov a pozemkov (§ 101 ods. 1), vykonanie osobnej prehliadky (§ 102 ods. 1), zadržanie zásielok (§ 108 ods. 1), zámenu obsahu zásielok (§ 110 ods. 1), kontrolovanú dodávku (§ 111 ods. 2), predstieraný prevod (§ 112 ods. 2), sledovanie osôb a vecí (§ 113 ods. 2), porovnanie údajov v informačných systémoch (§ 118 ods. 2) a dočasné odloženie vznesenia obvinenia (§ 205 ods. 1).

Ods. 4: V tomto odseku je zvýraznená povinnosť policajta zadovážovať dôkazy bez ohľadu na to, či svedčia v prospech alebo v neprospech obvineného. Uplatňovanie tejto povinnosti súvisí aj so základnými zásadami TP. Predovšetkým je možné poukázať na zisťovanie skutkového stavu veci v intenciaciach § 2 ods. 10 a hodnotenia získaných dôkazov v intenciaciach § 2 ods. 12.

Dôkaz – pozri vysvetlivky k § 119 ods. 2.

Donucovaním môže byť aj vykonanie vypočúvania obvineného opakovane len za tým cieľom, aby sa tým dosiahlo jeho priznanie.

Pozri aj vysvetlivky k § 2 ods. 1, 10 a 12.

R 38/1968: Výsluch obvineného je podľa TP jedným z dôkazných prostriedkov. Odporuje však ustanovenie § 121 ods. 1 druhá veta a § 201 ods. 4 TP, ak sa výsluch vykonáva

opakovane len za tým účelom, aby sa tým dosiahlo priznanie obvineného, obvinený nesmie byť k priznaniu donucovaný nijakým spôsobom, teda ani neustálym opakovaním jeho výsluchu. (Upravené znenie).

R 49/1971: Úplné objasnenie všetkých skutočností v prípravnom konaní potrebných pre posúdenie prípadu (§ 201 ods. 2 TP) predpokladá zadováženie a vykonanie dôkazov o stíhanom skutku nielen v rozsahu umožňujúcom posúdiť, či obvinený spáchal skutok, ale aj v rozsahu umožňujúcom posúdiť, ktoré ustanovenia TZ obvinený svojím skutkom naplnil. (Upravené znenie).

K § 202

Ods. 1: Skrátene vyšetrowanie sa vykonáva o prečinoch, ak sa o nich nevykonáva vyšetrowanie na podklade postupu podľa § 200 ods. 2.

Pozri aj § 230 ods. 2 písm. g).

Ods. 2 a 3: Skrátene vyšetrowanie je oprávnený vykonávať vyšetrowateľ alebo policajt uvedený v § 10 ods. 8 písm. b) až g). Vyšetrowateľ je oprávnený vykonávať skrátene vyšetrowanie o prečine, pre ktorý TZ ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje tri roky. O ostatných prečinoch vykonáva skrátene vyšetrowanie policajt uvedený v § 10 ods. 8 písm. b) až g).

Skrátene vyšetrowanie je oprávnený vykonať aj prokurátor na podklade § 230 ods. 2 písm. c).

K § 203

Ods. 1 a 2: Policajt vykonáva skrátene vyšetrowanie spravidla osobne, pričom postupuje podľa ustanovení TP o vyšetrowaní.

Na rozdiel od vyšetrowania policajt vykoná výsluch svedkov len u osôb, ktoré disponujú najzávažnejšími informáciami o skutku, ktorý je predmetom skráteneho vyšetrowania. Výsluch svedka policajt vykoná len vtedy, ak pôjde o neodkladný úkon alebo neopakovateľný úkon alebo ak pôjde o svedka, ktorý bol osobne prítomný pri páchaní trestného činu alebo o svedka, ktorý má poznatky o osobe, ktorá je dôvodne podozrivá zo spáchania trestného činu. V ostatných prípadoch policajt vyžiada vysvetlenie, o ktorom spíše záznam. Obsahom záznamu sú skutočnosti uvádzané osobou, ktorá nemá postavenie svedka. Z tohto dôvodu osoba, ktorá bola „vyťažaná“ takýto záznam nepodpisuje, ale tento záznam vyhotovuje policajt, ktorý ho aj podpíše. Záznam sa založí do spisu a v prípade hlavného pojednávania môže prokurátor zvážiť, či navrhne výsluch takejto osoby, v konaní pred súdom. V prípade takéhoto výsluchu sa nemôže konfrontovať výpoveď svedka z hlavného pojednávania s obsahom záznamu.

Policajt postupuje v skrátene vyšetrowaní tak plynule, aby sa skočilo najneskôr do dvoch mesiacov od okamihu vzniesenia obvinenia. Lehota dvoch mesiacov je lehota poriadková. V prípade, ak policajt skrátene vyšetrowanie v tejto lehote neskončí písomne oznámi prokurátorovi, prečo nebolo možné skrátene vyšetrowanie ukončiť a aké úkony je potrebné

ešte vykonať. Následne prokurátor sa oboznámi so správou policajta a rozhodne, či akceptuje zamýšľaný postup policajta, prípadne zmení záväzným pokynom rozsah úkonov, ktoré majú byť vykonané alebo nariadi vo veci vyšetrovanie.

Pozri aj § 230 ods. 2 písm. g).

K § 204

Ods. 1: V tomto ods. sa upravuje postup v prípade páchatela prečinu, na ktorý TZ ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje tri roky. V prípade zadržania takéhoto páchatela na mieste činu alebo na úteku sa umožňuje vykonať tzv. zjednodušené trestné konanie. V rámci tohto konania je policajt oprávnený začať trestné stíhanie a súčasne oznámiť obvinenie páchatelovi. Po vykonaní nevyhnutných úkonov policajt odovzdá vyšetrovací spis prokurátorovi bezodkladne tak, aby tento mohol odovzdať obvineného sudcovi spolu s obžalobou a so spisom v lehote do 48 hodín od jej zadržania. V prípade, ak prokurátor zistí dôvody väzby u obvineného, navrhne sudcovi pre prípravné konanie jeho vzatie do väzby. Následne sudca pre prípravné konanie rozhodne spôsobom uvedeným v § 348.

Ods. 2: V tomto odseku sa upravuje postup v prípade, ak prokurátor neakceptuje postup podľa ods. 1. V takomto prípade, prepustí obvineného a vráti spis policajtovi so záväzným pokynom na doplnenie skráteného vyšetrovania.

K § 205

V tomto ustanovení je upravený inštitút tzv. spolupracujúcej osoby („korunného svedka“). Zmyslom tohto inštitútu je motivovať najmä členov organizovaných skupín, zločineckých skupín alebo teroristických skupín k tomu, aby od týchto skupín odstúpili, začali spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní a súdom, poskytli im výpoveď o činnosti a členoch týchto skupín. Dôvodom úpravy tohto inštitútu sú praktické skúsenosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu, ktoré nasvedčujú tomu, že pri najzávažnejšej trestnej činnosti páchanej uvedenými skupinami, eventuálne aj pri páchaní korupcie, je potrebné využívať možnosti, na základe ktorých bude možné objasňovať najzávažnejšie trestné činy a zisťovať ich páchatelov.

Ods. 1: Z týchto dôvodov sa dočasným odložením vznesenia obvinenia spolupracujúca osoba, ktorá je sama páchatelom trestného činu, motivuje k tomu, aby podala pravdivú a úplnú výpoveď o uvedenej skupine, o jej členoch, trestnej činnosti a pod. prípadne o korupcii. Samotná výpoveď by mala byť spôsobilá rozhodujúcim spôsobom prispieť k objasneniu korupcie, trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny (§ 296 TZ) a trestného činu založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny (§ 297 TZ), korupcie alebo zločinu spáchaného uvedenou skupinou alebo k zisteniu ich páchatelov.

Právna úprava počíta v zásade s dvoma fázami procesného postupu v prípade spolupracujúcej osoby, ktorá nebola obvinená zo spáchania trestného činu. Prvú fázu predstavuje dočasné odloženie vznesenia obvinenia a druhú vznesenie obvinenia a prípadné prerušenie

treštného stíhania (§ 228 ods. 3), zastavenie treštného stíhania (§ 215 ods. 3), podmienené zastavenie treštného stíhania spolupracujúceho obvineného (§ 218, § 219) alebo mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody [§ 39 ods. 1 písm. e) TZ].

Osnačený postup nie je možné aplikovať, ak ide o organizátora, návodcu alebo objednávateľa treštného činu, na objasňovaní ktorého sa podieľa.

Korupcia – pozri vysvetlivky k § 328 až 336 TZ.

Zločin – pozri § 11 TZ.

Organizovaná skupina – pozri § 129 ods. 2 TZ.

Zločinecká skupina – pozri § 129 ods. 3 TZ.

Teroristická skupina – pozri § 129 ods. 4 TZ.

Organizátor, návodca, objednávateľ – pozri § 21 ods. 1 písm. a) až c) TZ.

Ods. 2: O dočasnom odložení vznesenia obvinenia policajt nerozhoduje rozhodnutím ale záznamom. K vydaniu takéhoto záznamu potrebuje policajt predchádzajúci súhlas prokurátora. Takýto záznam policajt do 48 hodín zašle prokurátorovi. Následne spolupracujúca osoba je v ďalšom konaní vypočítaná ako svedok. Doba, počas ktorej bolo dočasne odložené treštné stíhanie spolupracujúcej osoby, sa nezapočítava do premlčacej lehoty.

Ods. 3: Po uplynutí dôvodov pre dočasné odloženie obvinenia (napr. v prípade právoplatného odsúdenia páchatelov treštného činu podľa § 296) policajt na pokyn prokurátora bezodkladne vznesie obvinenie spolupracujúcej osobe.

Pozri aj vysvetlivky k ods. 1

K § 206

Ods. 1: Vznesenie obvinenia je najdôležitejším procesným úkonom v tejto začiatkovej fáze prípravného konania. Jeho základný význam spočíva v tom, že sa začína viesť proti určitej osobe treštné stíhanie a určuje sa v nej postavenie tejto osoby ako obvineného. Od tohto okamihu je možné vykonať proti obvinenému procesné úkony, ktorými sa zasahuje do jeho osobnej slobody – zadržanie (§ 86), vzatie do väzby (§ 72), vyšetrovanie duševného stavu (§ 148, § 149) a pod. Pozri aj § 33 a nasl. práva obvineného.

Postupom podľa toho odseku sa realizuje aj zásada zákonnosti vyjadrená v čl. 17 ods. 2 Ústavy a § 2 ods. 1.

Na rozdiel od začatia treštného stíhania sa vyžaduje pri vznesení obvinenia záver, že treštný čin spáchala určitá osoba, ktorý sa musí dostatočne odôvodniť. Tomuto záveru musia predchádzať presvedčivejšie zistenia, než tie, ktoré postačovali na začatie treštného stíhania.

Závažnosť vznesenia obvinenia je daná aj tým, že sa ním určuje predmet treštného konania, lebo obžalobu je možné podať len pre skutok, pre ktorý sa vzniklo obvinenie, a súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu.

Presvedčenie o dôvodnosti vznesenia obvinenia je iné než presvedčenie o vine obvineného. K tomu pozri aj konanie pre súdom.

Dôvodnosť vznesenia obvinenia tvorí tzv. materiálne podmienky rozhodovania o väzbe obvineného – pozri vysvetlivky k § 71 ods. 1.

Obvinenému sa uznesenie o vznesení obvinenia oznamuje vyhlásením alebo doručením. Ak bolo rozhodnutie oznámené vyhlásením je policajt povinný obvinenému bezodkladne vydať rovnopis tohto uznesenia. Od oznámenia tohto uznesenie začína plynúť trojdňová lehota na podanie sťažnosti voči nemu. Podaná sťažnosť nemá odkladný účinok.

V prípade vznesenia obvinenia sudcovi, súdnemu exekútorovi, notárovi, znalcovi, tlmočníkovi alebo prekladateľovi je povinný policajt doručiť rovnopis uznesenia aj ministrom spravodlivosti. Označená úprava súvisí s navrhovanými textami zákona, v ktorých je upravené právo ministra spravodlivosti pozastaviť výkon ich činnosti, ak je vznesené obvinenie (fakultatívne). Obdobne je upravená povinnosť policajta doručiť Slovenskej advokátskej komore rovnopis uznesenia o vznesení obvinenia advokátovi.

Pred vznesením obvinenia proti poslancovi národnej rady predloží policajt prokurátorovi návrh, aby zadovážil súhlas národnej rady, v prípade sudcu, sudcu ústavného súdu a generálneho prokurátora súhlas ústavného súdu, v prípade prísediaceho súhlas súdnej rady a ak ide o poslanca Európskeho parlamentu súhlas Európskeho parlamentu. Súhlas na stíhanie sa založí do spisu.

Pozri aj vysvetlivky k § 9 ods. 1 písm. b).

Ods. 2: Ak je pri začatí trestného stíhania páchatel' trestného činu známy, vydá policajt spravidla spoločné uznesenie o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia. Uznesenie o vznesení obvinenia proti viacerým osobám, ktoré majú byť súčasne stíhané v tej istej veci, sa vyhotoví spravidla spoločne proti všetkým obvineným. Ak sa začalo trestné stíhanie o skutku, ktorého sa dopustilo viac páchatel'ov, a obvinenie sa vznesie uznesením proti každému osobitne, v takom prípade nie je potrebné opätovne začínať aj trestné stíhanie.

O takomto úkone policajt upovedomí oznamovateľa a poškodeného.

Pozri aj vysvetlivky k ods. 1.

Ods. 3: Uznesenie o vznesení obvinenia musí obsahovať popri okolnostiach uvedených v tomto ustanovení aj náležitosti uvedené v § 176 ods. 1 a 2.

Ods. 4: Toto ustanovenie sa vzťahuje na prípady, ak počas vyšetrovania vyjde najavo, že obvinený spáchal ďalší skutok, na ktorý sa nevzťahovalo uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1. V takomto prípade treba najskôr začať trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1 a potom vzniesť obvinenie podľa § 206 ods. 1.

Pozri aj vysvetlivky k § 160.

Ods. 5: V prípade čiastkového útoku pokračovacieho trestného činu (ktorý bol spáchaný pred oznámením vznesenia obvinenia a na ktorý sa pôvodne vydané uznesenie nevzťahova-

lo) policajt vydá uznesenie, ktorým rozšíri uznesenie o vznesení obvinenia. Uznesenie o začatí trestného stíhania v takomto prípade policajt nevydáva.

Pozri aj vysvetlivky k § 10 ods. 15, § 122 ods. 10 TZ.

Ods. 6: V tomto odseku sú upravené možnosti zmeny právnej kvalifikácie skutku.

R 15/1979: Ak nebolo uznesenie o vznesení obvinenia oznámené obvinenému, nenadobudlo právoplatnosť. V takomto prípade trestné stíhanie nemožno zastaviť z dôvodu § 215 ods. 1 písm. c). (Upravené znenie).

R 42/1990: Výpoveď obvineného k ďalším skutkom, ktoré urobil predtým než bolo pre tento skutok začaté trestné stíhanie, je dôkazom absolútne neúčinným a nemožno sa preto pri jeho výsluchu po začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia uspokojiť s tvrdením, že v predchádzajúcej výpovedi vypovedal pravdivo a že na túto výpoveď sa odvoláva.

R 27/2001: O pokračovanie v trestnom čine skrátenia dane a poistného podľa § 276 TZ v prípade skrátenia dane z príjmu fyzických osôb podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, pri ktorej je zdaňovacím obdobím spravidla jeden rok, ide aj vtedy, keď páchatel pokračuje v trestnej činnosti v niekoľkých po sebe nasledujúcich zdaňovacích obdobiach za predpokladu splnenia zákonných podmienok pokračovania v trestnom čine v zmysle § 122 ods. 10 TZ. (Upravené znenie).

R 94/2002-I: Jednotu trestného skutku, ktorý zakladá pokračovací trestný čin, nie je možné ani vzhľadom na ustanovenie § 2 ods. 1 TZ narušiť jeho rozdelením podľa možného právneho posúdenia v zmysle postupne účinných noviel TZ. (Upravené znenie).

R 94/2002-II: V zmysle § 122 ods. 10 TZ sa za čas spáchania pokračovacieho trestného činu, ktorý tvorí jeden skutok, považuje čas ukončenia trestného činu, to znamená okamih, kedy bol ukončený posledný útok a posudzuje sa podľa súhrnu právnych noriem účinných v tomto čase. Podľa tohto súhrnu právnych noriem sa však posudzujú aj všetky predchádzajúce útoky, pokiaľ boli trestné podľa predchádzajúceho súhrnu právnych noriem, i keď by tieto boli pre páchatela priaznivejšie. (Upravené znenie).

R 60/2003-I: Ak bol svedok, ktorý bol skôr spoluobvineným, zúčastneným na trestnom čine obvineného proti ktorému vypovedá, má vždy právo odmietnuť výpoveď, podľa § 130 ods. 2 TP a to aj vtedy, keď sa trestné stíhanie proti nemu už právoplatne skončilo. Ak svedok použije toto svoje právo, jeho skoršiu výpoveď nemožno so zreteľom na § 263 ods. 3 TP prečítať. (Upravené znenie).

Pozri aj R 38/1968, R 56/1994, R 2/1997, R 3/2002, R 2/2003.

K § 207

V tomto ustanovení sú upravené možnosti postupu policajta v prípade problémov spojených s totožnosťou osoby, voči ktorej má byť vznesené obvinenie, resp. ktorej bolo vznesené obvinenie.

K § 208

Ods. 1: Podľa tohto odseku postupuje policajt vtedy, ak dospeje k názoru, že vyšetrovanie alebo skrátené vyšetrovanie je skončené a na obvineného sa má podať obžaloba prípadne sa má rozhodnúť o postúpení veci, zastavení trestného stíhania, podmiennečnom zastavení trestného stíhania, podmiennečnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného alebo schválení zmluvy a zastavení trestného stíhania.

Účasť obvineného, jeho obhajcu, poškodeného jeho splnomocnenca alebo opatrovníka na skončení vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania je právom, nie povinnosťou. Tieto osoby sú oprávnené sa práva preštudovať spis vzdať kedykoľvek v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania. O vzdaní sa tohto práva musia byť výslovné poučené.

Ak sa tieto osoby nevzdajú práva preštudovať spis musia byť policajtom upovedomené a to v primeranej lehote. Obvinený a jeho obhajca musia byť o využití tohto práva upovedomení najmenej tri dni pred týmto úkonom. Túto lehotu je možné skrátiť so súhlasom týchto osôb.

Pri samotnom preštudovaní spisu predloží policajt osobám uvedeným v ods. 1 vyšetrovací spis zožurnalizovaný a súčasne ich poučí o ich práve navrhnúť doplnenie vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania.

O návrhoch na doplnenie nerozhoduje policajt meritórne (uznesením), ale prípisom. V prípade, ak policajt vyhovie návrhom na doplnenie je opätovne povinný umožniť osobám uvedeným v tomto odseku využitie ich práva preštudovať spis. V prípade, ak policajt týmto návrhom nevyhovie predloží spis prokurátorovi.

Preštudovanie spisu je možné vykonať aj dožiadaním.

Potup podľa tohto ustanovenia sa nevzťahuje na konanie podľa § 204 ods. 1.

Ods. 2: O tom, že osoby uvedené v odseku 1 využili alebo odmietli práva uvedené v ods. 1, prípadne o ďalších úkonoch je policajt povinný urobiť záznam do spisu.

R 5/1983: Oboznámenie sa obvineného s uznesením vyšetrovateľa pri preštudovaní spisov v rámci oboznámenia sa s výsledkami vyšetrovania (§ 208 ods. 1 TP), prípadne pri nazretí do spisu podľa § 69 TP, nemožno považovať za oznámenie uznesenia podľa § 179 TP, od ktorého by mohla plynúť lehota na podanie sťažnosti (§ 187 ods. 1 TP). (Upravené znenie).

R 15/1991-III: Pri preštudovaní spisu podľa § 208 TP je policajt povinný predložiť obvinenému na preštudovanie celý spis. Ak obvinený za tejto situácie nie je oboznámený so všetkými dôkazmi obsiahnutými v spise, ide o chybu konania, ktorá po podaní obžaloby môže odôvodniť postup podľa § 241 ods. 1 písm. f), § 244 ods. 1 písm. h) TP. (Upravené znenie).

R 38/1992: Trestný poriadok pozná inštitút preštudovania spisu len vo vzťahu k obvinenému – § 208 ods. 1 TP. Preštudovanie spisu obhajcom bez prítomnosti obvineného mož-

no považovať len za nazretie do spisu v zmysle § 69 TP (podľa platnej úpravy právo prešľudovať spisy pri skončení vyšetrovania má aj poškodený – pozn. autora). (Upravené znenie).

R 39/1992: Ak sú po oboznámení sa obvineného s výsledkami vyšetrovania podľa § 208 ods. 1 TP zadovážené nové dôkazy, treba s výsledkami tohto doplnenia oboznámiť obvineného postupom podľa § 208 TP. Ide pritom o úkon, ktorý je vykonávaný voči obvinenému, a teda nestačí, keď je o novozadovážených dôkazoch informovaný len obhajca obvineného. Vyhĺásenie obvineného, že si neželá byť oboznámený s ďalšími dôkazmi, ktoré ešte len majú byť vykonané, nezabavuje vyšetrovateľa povinnosti po doplnení vyšetrovania upovedomiť obvineného podľa § 208 ods. 1 TP o oboznámení sa s jeho výsledkami (v súčasnosti ide o upovedomenie podľa § 208 ods. 1 – pozn. autora). (Upravené znenie).

Pozri aj R 5 /1983, R 38/1992.

K § 209

Ods. 1: Podľa tohto ustanovenia policajt predloží spis prokurátorovi s návrhom na podanie obžaloby, postúpenie veci (§ 214), zastavenie trestného stíhania (§ 215), podmieenečné zastavenie trestného stíhania (§ 216), podmieenečné zastavenie trestného stíhania spolupracujúceho obvineného (§ 217) alebo schválenie zmiernu a zastavenie trestného stíhania (§ 220). V prípravnom konaní je oprávnený policajt rozhodnúť len o postúpení veci (§ 214 ods. 2), resp. o zastavení trestného stíhania (§ 215 ods. 4) za predpokladu, že sa viedlo trestné stíhanie tzv. vo veci podľa § 199 ods. 1. Policajt môže vo vzťahu k obvinenému rozhodnúť o prerušení trestného stíhania podľa § 228 ods. 1 až 3.

Z týchto dôvodov predkladá policajt spis prokurátorovi s návrhom na rozhodnutie. V prípade, ak policajt navrhne podanie obžaloby, v samotnom návrhu uvedie zoznam navrhovaných a vykonaných dôkazov. V prípade, ak policajt nevyhovel alebo odmietol návrhy podľa § 208 ods. 1, odôvodní svoj postup. V tomto odseku je konkretizovaný postup v prípade predloženia vecných dôkazov.

Prokurátor, ktorý je oprávnený rozhodnúť niektorým z týchto spôsobov, nie je viazaný návrhom policajta a môže rozhodnúť aj iným spôsobom, než je to uvedené v návrhu.

Pozri aj § 230 ods. 2 písm. c).

Ods. 2: Policajt (vyšetrovateľ) postupuje vo vyšetrovaní tak plynule, aby sa skočilo najneskôr do šiestich mesiacov (obzvlášť závažné zločiny), resp. do štyroch mesiacov (v ostatných prípadoch) od okamihu vzniesenia obvinenia. Lehoty uvedené v tomto odseku sú lehoty poriadkové.

Ods. 3: V prípade, ak policajt vyšetrovanie v lehote podľa ods. 2 neskončí, písomne oznámi prokurátorovi, prečo nebolo možné vyšetrovanie ukončiť a aké úkony je potrebné ešte vykonať. Následne prokurátor sa oboznámi so správou policajta a rozhodne, či akceptuje zamýšľaný postup policajta, prípadne zmení záväzným pokynom rozsah úkonov, ktoré majú byť vykonané, prípadne určí inú lehotu na trvanie vyšetrovania.

Ods. 4: Lehoty a postup uvedený v ods. 2 a 3 sa nevzťahuje na skrátené vyšetrovanie.

Pozri aj vysvetlivky k § 203 ods. 2.

Obzvlášť závažný zločin – pozri § 11 ods. 3 TZ.

K § 210

Prokurátor je povinný v rámci prokurátorského dozoru nad prípravným konaním, ale aj na základe žiadosti osôb uvedených v tomto ustanovení odstraňovať nezákonnosti a nesprávnosti v postupe policajta. Ak prokurátor zistí, že žiadosť je odôvodnená, odstráni zistené nedostatky buď sám, alebo dá na to pokyn policajtovi. Žiadateľa o spôsobe vybavenia podnetu prokurátor písomne upovedomí.

K § 211

Ods. 1: Právo udeliť (neudeliť) súhlas s trestným stíhaním (v prípade taxatívne uvedených trestných činov) na základe § 211 má iba fyzická osoba (poškodený). Pomer poškodeného a osoby, voči ktorej má právo udeliť (neudeliť) súhlas s trestným stíhaním, musí existovať v čase, keď sa trestné stíhanie vedie.

K procesným dôsledkom nedania súhlasu poškodeným na trestné stíhanie – pozri § 197 ods. 1 písm. c), § 215 ods. 1 písm. d, § 241 ods. 1 písm. c), § 244 ods. 1 písm. 1 písm. c), § 281 ods. 1 a § 320 ods. 1 písm. a).

Ods. 2: V tomto odseku je obmedzené dispozičné právo poškodeného s trestným stíhaním, za predpokladu, že činom bola spôsobená smrť fyzickej osoby. Taktiež nie je možné aplikovať toto ustanovenie, ak poškodeným je štát, obec, vyšší územný celok, právnická osoba s majetkovou účasťou štátu alebo právnická osoby, ktorá hospodári s verejnými financiami.

Smrť – pozri vysvetlivky k 144 TZ.

Poškodený – pozri vysvetlivky k § 46 a nasl.

R 33/1992: Ak je trestným činom ublíženia na zdraví podľa § 158 TZ poškodenou maloletá dcéra páchatelky, je potrebné na vyjadrenie súhlasu (alebo nesúhlasu) s trestným stíhaním podľa § 211 ods. 1 TP ustanoviť maloletej podľa § 48 ods. 2 TP opatrovníka. Uvedené vyjadrenie nemožno vyžadovať iba od otca maloletej, pretože by to bolo v rozpore so ZR. Úkon opatrovníka musí byť schválený súdom podľa § 176 ods. 1 OSP. (Upravené znenie).

R 32/1998-II: Nedanie súhlasu poškodeného na trestné stíhanie manžela pre skutok, ktorý bol v štádiu pred začatím trestného stíhania právne posudzovaný ako trestný čin taxatívne vymenovaný v ustanovení § 211 ods. 1 TP, nemôže brániť trestnému stíhaniu, ak sa neskôr v rámci trestného stíhania zistilo, že skutok bude treba právne posudzovať ako trestný čin nevymenovaný v § 211 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

K § 212

Ods. 1: Poškodený môže využitie jeho dispozičného práva v zmysle § 211 ods. 1 oznámiť orgánu činnému v trestnom konaní písomne alebo ústne do zápisnice.

Ods. 2 a 3: Poškodený je oprávnený svoje dispozičné oprávnenie s trestným stíhaním uplatňovať až do doby, než sa odvolací súd odoberie na záverečnú poradu. Výslovne odopretý súhlas na trestné stíhanie v ďalšom priebehu trestného stíhania poškodený môže zmeniť len v prípade, že z okolností prípadu je zrejmé, že dispozičné právo v zmysle § 211 ods. 1 využil v tiesni, pod vplyvom vyhrážky, nátlaku, odkázanosti alebo podriadenosti.

K procesným dôsledkom nedania súhlasu poškodeným na trestné stíhanie – pozri § 197 ods. 1 písm. c), § 215 ods. 1 písm. d, § 241 ods. 1 písm. c), § 244 ods. 1 písm. 1 písm. c), § 281 ods. 1 a § 320 ods. 1 písm. a).

Ods. 4: Ak je nesporné, že súhlas bol daný alebo znovu udelený bez niektorej foriem z konaní uvedenej v ods. 3 má účinky predpokladané v ustanovení § 211 ods. 1, t. j., že súhlas udelený bol.

Ods. 5: O prípustnosti znovudelenia súhlasu alebo o stave podľa ods. 4 rozhodne orgán činný v trestnom konaní alebo súd, ktorý vo veci koná.

R 11/1995-II: V prípade, že poškodený nemá spôsobilosť na právne úkony, je so zreteľom na § 48 ods. 1 TP potrebné, aby bol v súvislosti s udeľovaním súhlasu alebo nesúhlasu poškodeného v zmysle § 211 ods. 1 TP zastúpený svojím zákonným zástupcom. (Upravené znenie).

K § 213

Ods. 1: V tomto odseku je upravená účasť obvineného, ktorý nemá obhajcu, na vyšetrovacích úkonoch v prípravnom konaní. Účasť obvineného na výsluchu svedka je možná napr. v prípade svedka, ktorý ochorel ťažko vyliciteľnou chorobou prípadne svedka, ktorý zomiera, a je pravdepodobné, že takéhoto svedka nebude možné vypočuť v konaní pred súdom. V takomto prípade je možné vykonať výsluch takéhoto svedka iba v prípade, ak by zabezpečenie účasti obvineného mohli ohroziť vykonanie takejto úkonu. Rešpektovanie tohto ustanovenia policajtom umožní v prípade neprítomnosti vypočúvajúceho použiť jeho výpoveď vykonanú v prípravnom konaní, ako dôkaz v konaní pred súdom.

Účasťou obvineného sa rozumie jednak prítomnosť obvineného pri vyšetrovacích úkonoch, ako aj právo obvineného klásť vypočúvajúcemu otázky.

Ods. 2: V prípravnom konaní je od okamihu vzniesenia obvinenia účasť obhajcu všeobecne prípustná na vyšetrovacích úkonoch., ktorých výsledok môže byť použitý ako dôkaz v konaní pred súdom. Takúto účasť obhajcu je možné obmedziť zo závažných dôvodov a to z dôvodu nemožnosti odloženia vykonania úkonu.

Ods. 3: V prípade, ak obhajca oznámi policajtovi, že sa chce zúčastniť všetkých vyšetrovacích úkonov, je policajť povinný mu vždy oznámiť očas dobu a miesto každého konkrétne-

ho vyšetrovacieho úkonu, ak nejde o úkon neodkladný, a to bez ohľadu na to, či úkon vykoná sám alebo požiada o jeho vykonanie dožiadaný orgán prípravného konania.

R 60/1972: Pri ustanovení obhajcu obvinenému v prípade povinnej obhajoby už v prípravnom konaní nemožno postupovať tak nerozhodne, aby sa tým zmaril zmysel povinnej obhajoby obhajcom, ale treba postupovať s najväčším urýchléním, aby sa obhajcovi zabezpečila reálna možnosť vykonávať svoje práva, najmä právo zúčastniť sa na vyšetrovacích úkonoch už od vzniesenie obvinenia (§ 213 ods. 2 TP). Porušenie tejto zásady je vadou prípravného konania, pre ktorú treba spravidla odmietnuť obžalobu a vrátiť vec prokurátorovi podľa § 241 ods. 1 písm. f), § 244 ods. 1 písm. h) TP. (Upravené znenie).

R 43/1989: Ak obhajca oznámi policajtovi, že sa chce zúčastniť vyšetrovacích úkonov (§ 213 ods. 2 a 3), policajt je povinný oznámiť mu včas dobu a miesto každého vyšetrovacieho úkonu, ak nejde o úkon neodkladný, a to bez ohľadu na to, či úkon vykoná sám alebo o jeho vykonanie požiadal dožiadaný orgán prípravného konania. Je porušením práva na obhajobu, ak sa vyšetrovanie alebo skrátené vyšetrovanie dopĺňa výsluchom svedka bez toho, aby bol obhajca vopred upovedomený o čase a mieste konania výsluchu napriek tomu, že požiadal policajta o účasť na vyšetrovacích úkonoch. Takáto vada je dôvodom na postup podľa § 241 ods. 1 písm. f) alebo § 244 ods. 1 písm. h) TP, ak sú ňou postihnuté úkony, ktoré sú pre rozhodnutie súdu významné, a obvinený trvá na ich opakovaní za účasti obhajcu. (Upravené znenie).

R 25/1990-II: Ak sa koná výsluch obvineného, ktorý nie je neodkladným úkonom, v čase, keď obvinený ešte nemá obhajcu napriek tomu, že ide o prípad povinnej obhajoby, obvinený svojím vyhlásením, že súhlasí s výsluchom bez účasti obhajcu, nemôže zhojiť vadu takto vykonaného dôkazu. Takýto výsluch je absolútne neúčinným dôkazom, a nemožno ho v trestnom konaní použiť ako dôkaz. (Upravené znenie).

Pozri aj R 1/1979, R 7/1997.

R 78/2002-I: Pokiaľ medzinárodná zmluva umožňuje prítomnosť obhajcu obvineného pri výsluchu svedka za predpokladu, že s tým dožiadaná strana súhlasí, v prípade, ak obhajca obvineného oznámi policajtovi, že sa úkonu chce zúčastniť, je policajt v zmysle § 213 ods. 3 Trestného poriadku povinný oznámiť obhajcovi čas a miesto konania úkonu (okrem prípadu, keď vykonania úkonu nemožno odložiť a vyrozumieť obhajcu nemožno zabezpečiť), ak úkon vykonáva sám alebo urobiť opatrenia na možnosť uplatnenia tohto práva, ak o vykonanie úkonu požiadal dožiadaný orgán. (Upravené znenie).

R 78/2002-II: Zápisnica o výsluchu svedka, ktorý bol vykonaný v prípravnom konaní bez toho, aby bol o tomto úkone upovedomený obhajca obvineného, ktorý včas oznámil policajtovi, že sa chce tohto výsluchu zúčastniť, je na hlavnom pojednávaní procesne nepoužiteľná, lebo takýmto postupom boli porušené práva obvineného na obhajobu v zmysle § 213 ods. 2 TP, a preto nemôže byť na hlavnom pojednávaní ani prečítaná na základe § 263 ods. 3 písm. a) TP. (Upravené znenie).

R 81/2003–I: Je porušením práva obvineného na obhajobu, ak jeho obhajca nebol riadne upovedomený o výsluchu svedka, hoci o ňom mal byť upovedomený a tento úkon bol vykonaný v jeho neprítomnosti.

R 81/2003–II: Predpokladom aplikácie ustanovenia § 263 ods. 3 TP je, že výsluch svedka, výpoveď ktorého sa má na hlavnom pojednávaní prečítať podľa tohto ustanovenia, bol vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku, svedok bol pred výsluchom, ktorého sa zápisnica týka, o svojom práve odoprieť výpoveď riadne poučený a výslovné vyhlásil, že toto právo nevyužíva a obhajca mal možnosť sa na tomto úkone zúčastniť. (Upravené znenie).

K § 214

Ods. 1 a 2: Rozhodnúť o postúpení veci v prípade, ak bolo vznesené obvinenie, je oprávnený prípravnom konaní iba prokurátor [pozri aj § 231 písm. c)]. Postúpiť vec je oprávnený policajt, len ak sa viedlo trestné stíhanie tzv. vo veci, t. j. bez vznesenia obvinenia konkrétnej osobe.

Vec sa postúpi vtedy, ak sa začalo trestné stíhanie, prípadne aj vznieslo obvinenie a za splnenia podmienky, že vec je náležite objasnená z toho pohľadu, že nejde o trestný čin, ale že skutok môže byť iba priestupkom (porovnaj R 68/1980). Ak po vykonaní všetkých dosiahnuteľných dôkazov, časť dôkazov viny potvrdzuje, časť ju však vyvracia, nemožno vec postúpiť inému orgánu, ale prokurátor je povinný podať na súd obžalobu (R 11/1997).

Vec sa postupuje podľa § 214 ods. 1 uznesením.

Uznesenie o postúpení veci musí okrem všeobecných náležitostí (§ 176) obsahovať aj popis skutku, ktorého sa postúpenie týka (vo výrokovej časti) a to tak, aby nemohol byť zamenený s iným. Po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o postúpení veci je viazaný orgán, ktorému bola vec postúpená viazaný iba výrokom rozhodnutia t. j. vymedzením skutku vo výrokovej časti uznesenia. Popis skutku iba v odôvodnení uznesenia o postúpení veci nestačí, pretože jeho vymedzenie tu nie je právne záväzná a neposkytuje spoľahlivý podklad pre rozhodnutie príslušného orgánu o tom, že ide o priestupok, iný správny delikt alebo, aby mohol byť prejednaný v disciplinárnom konaní.

Postúpiť vec orgánu príslušnému rozhodovať o priestupku nie je možné, ak od spáchania priestupku uplynula doba dvoch rokov. V takomto prípade prichádza do úvahy zastavenie trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. b). Primerane pozri R 68/1980 a R 11/1997.

Uznesenie o postúpení veci (v ktorej bolo vznesené obvinenie) je rozhodnutím vo veci samej, ktoré vytvára prekážku právoplatne rozhodnutej veci [§ 9 ods. 1 písm. e)].

K podmienkam zrušenia právoplatného rozhodnutia o postúpení veci generálnym prokurátorom pozri § 363 a § 364.

Ak policajt alebo prokurátor postúpil vec skôr, ako sa vznieslo obvinenie, možno pokračovať v konaní o veci bez toho, aby sa rozhodnutie o postúpení veci muselo zrušiť cestou mimoriadnych opravných prostriedkov.

Priestupok, iný správny delikt, disciplinárne prejednanie – pozri vysvetlivky k § 197 ods. 1

Ods. 3 a 4: V tomto odseku sú uvedené osoby, ktorým sa doručuje uznesenie o postúpení veci. Uznesenie policajta o postúpení veci je oprávnený zrušiť prokurátor, a to na podklade sťažnosti (§ 185) alebo v rámci dozoru (§ 230). V prípade, ak je podaná sťažnosť oprávnenou osobou (obvinený alebo poškodený) proti uzneseniu o postúpení veci, má prednosť rozhodovanie podľa § 185 a nasl. pred postupom podľa § 230. Podaná sťažnosť má odkladný účinok.

Ak proti uzneseniu policajta o postúpení veci nebola podaná sťažnosť, prokurátor uznesenie preskúma na podklade § 230 a v prípade splnenia podmienok podľa § 230 ods. 2 písm. e) uznesenie zruší do 30 dní od jeho doručenia.

Ak prokurátor zruší uznesenie policajta o postúpení veci a nahradil ho vlastným rozhodnutím na podklade sťažnosti, nie je proti tomuto uzneseniu prípustná sťažnosť.

Ak prokurátor zruší v rámci postupu podľa § 230 ods. 2 písm. e) uznesenie policajta o postúpení veci a nahradil ho vlastným rozhodnutím, je proti tomuto uzneseniu prípustná sťažnosť.

Uznesenie prokurátora o postúpení veci je oprávnený zrušiť nadriadený prokurátor na podklade sťažnosti oprávnenej osoby.

Pozri aj vysvetlivky k § 197 ods. 1 a § 230 ods. 2 písm. c).

K oprávneniu súdu rozhodnúť o postúpení veci pozri § 241 ods. 1 písm. a), § 244 ods. 1 písm. a), § 280 ods. 1.

R 3/1971: Ak postúpi policajt vec orgánu príslušnému vybaviť ju disciplinárne, musia byť splnené nielen podmienky ustanovené v 214 ods. 2 TP, ale aj podmienky stanovené v § 416 ods. 1 TZ.

Príslušnému orgánu, ktorý je disciplinárne oprávnený vybavovať trestné veci, môže sa odovzdať (postúpiť) len vec úplne objasnená. (Upravené znenie).

R 3/1974: Ak skončilo trestné stíhanie proti obvinenému právoplatným rozhodnutím prokurátora o postúpení veci (§ 214 ods. 1 TP) inému orgánu preto, že nejde o trestný čin, ale ide o priestupok, o ktorom je tento orgán oprávnený rozhodovať, možno v trestnom konaní pokračovať proti obvinenému iba vtedy, ak rozhodnutie o postúpení veci bolo v predpísanom konaní zrušené. (Upravené znenie).

R 9/1993: V prípadoch, v ktorých sa obvinený sťažuje preto, že ako vodič motorového vozidla spôsobil pri dopravnej nehode inému z nebanlivosti ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť a potom tejto osobe úmyselne neposkytol potrebnú pomoc, ide o dva samostatné skutky, ktoré zakladajú reálny súbeh trestných činov ublíženia na zdraví podľa § 157 TZ a neposkytnutia pomoci podľa § 177 TZ.

Pokiaľ sa v prípravnom konaní zistí, že obvinený dopravnú nehodu nezavinil, ale že sa dopustil konania, ktoré by mohlo zakladať znaky priestupku a že trestne nezodpovedá ani za

skutok spočívajúci v neposkytnutí potrebnej pomoci, prichádza do úvahy postup podľa § 214 ods. 1 TP, len ohľadom skoršieho skutku, kým ohľadom ďalšieho skutku (neposkytnutie pomoci) treba vydať rozhodnutie o zastavení trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 TP, ak je daný niektorý z dôvodov uvedených v tomto ustanovení. (Upravené znenie).

K § 215

Rozhodnúť o zastavení trestného stíhania obvineného v prípravnom konaní je oprávnený iba prokurátor [pozri aj § 231 písm. e)]. Zastaviť trestné stíhanie je oprávnený policajt iba vtedy, ak sa viedlo trestné stíhanie tzv. vo veci (§ 199), t. j. bez uznesenia obvinenia konkrétnej osobe.

Zastavenie trestného stíhania sa týka vždy skutku, a nie jeho právneho posúdenia podľa ustanovení osobitnej časti TZ (R 65/1965, R 31/1969).

Trestné stíhanie sa zastavuje uznesením.

Uznesenie o zastavení trestného stíhania musí okrem všeobecných náležitostí (§ 176) obsahovať aj popis skutku, ktorého sa postúpenie týka (vo výrokovej časti) a to tak, aby nemohol byť zamenený s iným. Po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o zastavení trestného stíhania je podstatnou časťou najmä výrok rozhodnutia t. j. vymedzením skutku vo výrokovej časti uznesenia. Popis skutku iba v odôvodnení uznesenia o zastavení trestného stíhania nestačí, pretože jeho vymedzenie tu nie je právne záväzné.

Uznesenie o zastavení trestného stíhania obvineného je rozhodnutím vo veci samej, ktoré vytvára prekážku právoplatne rozhodnutej veci [§ 9 ods. 1 písm. e)].

K podmienkam zrušenia právoplatného rozhodnutia o zastavení trestného stíhania generálnym prokurátorom pozri § 363 a § 364.

K obnove konania pozri § 394 ods. 3.

Ak policajt alebo prokurátor zastavil trestné stíhanie skôr, ako sa vznieslo obvinenie, možno pokračovať v konaní o veci bez toho, aby sa zastavenie trestného stíhania muselo zrušiť cestou mimoriadnych opravných prostriedkov.

K oprávneniu súdu rozhodnúť o zastavení trestného stíhania pozri § 241 ods. 1 písm. c) a e), § 244 ods. 1 písm. c) a d), § 281 ods. 1 a 2.

Ods. 1: Pokiaľ nastanú podmienky uvedené v tomto odseku policajt resp. prokurátor je povinný zastaviť trestné stíhanie. Dôvody zastavenia trestného stíhania sa uvádzajú taxatívne.

K písm. a): Trestné stíhanie sa môže zastaviť z tohto dôvodu len vtedy, keď je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie. Nestačí teda, že o existencii skutku je pochybnosť vyplývajúca z toho, že vo vykonaných dôkazoch sú rozpory, ktoré sa nedajú odstrániť ani vykonaním ďalších dôkazov, a zistenie, ktoré z odporujúcich si dôkazov sú pravdivé, závisí iba od ich zhodnotenia súdom a ich vykonaním na hlavnom pojednávaní podľa zásad bezprostrednosti a ústnosti. V takomto prípade nie je možné zastaviť trestné stíhanie, ale prokurátor je povinný vo veci podať obžalobu a až súd po vykonanom doka-

zovaní na hlavnom pojednávaní dospeje k jednoznačnému záveru, že sa skutok stal, prípadne nestal (pozri aj R 11/1996, R 28/1977).

Tento dôvod zastavenia trestného stíhania je odlišný od dôvodu oslobodenia spod obžaloby podľa § 285 písm. a). V prípade tohto dôvodu trestného stíhania musí byť preukázané, celkom nepochybne, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie nestal, kým podľa § 285 písm. a) postačuje, že nebolo dokázané, že sa skutok stal.

Podľa tohto ustanovenia je možné zastaviť trestné stíhanie aj vtedy, ak sa konalo iba podľa § 199 („vo veci“).

K písm. b): Skutočnosť, že skutok nie je trestným činom, prípadne priestupkom, musí sa bezpečne zistiť; ak doterajšie výsledky konania obsiahnuté v spise svedčia o tom, že došetrením sa môžu preukázať znaky trestného činu, prípadne priestupku, nemožno trestné stíhanie z tohto dôvodu zastaviť (pozri R 18/1960).

K posúdeniu toho, či skutok je trestným činom alebo nie je potrebné vychádzať predovšetkým z vymedzenia trestného činu (§ 8 až § 11, § 122 ods. 1 TZ), modifikovaného v prípade mladistvých (§ 95 TZ) a osôb podliehajúcich právomoci vojenských súdov (§ 416 TZ).

Pokiaľ skutok, pre ktorý sa vzniklo obvinenie napĺňa zákonné znaky priestupku a od jeho spáchania neuplynie doba dvoch rokov, prokurátor rozhodne o postúpení veci podľa § 214 ods. 1. Ak v takomto prípade uplynie doba dvoch rokov od spáchanie priestupku prokurátor rozhodne o zastavení trestného stíhanie podľa tohto odseku.

Podľa tohto ustanovenia je možné zastaviť trestné stíhanie aj v prípadoch, ak sa konalo iba podľa § 199 („vo veci“).

Pozri vysvetlivky k § 214 .

K písm. c): Predpokladom zastavenia trestného stíhania z tohto dôvodu je zistenie, že sa síce stal skutok, ktorý je predmetom trestného stíhania, avšak ho spáchala iná osoba ako obvinený alebo keď výsledky dokazovania neusvedčujú obvineného.

Zastaviť trestné stíhanie z tohto dôvodu je možné len vtedy, ak sa vzniklo obvinenie určitej osobe. Samotné takéto rozhodnutie vyjadruje, že skutok sa stal, bol ním spáchaný trestný čin, ale páchatelom činu nie je osoba, voči ktorej bolo vznesené obvinenie. Z tohto dôvodu pokračuje trestné stíhanie aj po vydaní uznesenia o zastavení trestného stíhania podľa tohto odseku. Účinky zastavenia trestného stíhania sa vzťahujú len voči osobe obvinenej. Ak v sa v priebehu trestného stíhanie nepodarí páchatela odhaliť, trestné stíhanie sa preruší podľa § 228 ods. 1.

Podľa tohto ustanovenia nie je možné zastaviť trestné stíhanie, ak sa konalo iba podľa § 199 („vo veci“).

K písm. d): V prípade, ak nastane niektorá zo skutočností uvedená v § 9 prokurátor alebo policajt (iba, ak viedol trestné stíhanie podľa § 199) musí trestné stíhanie bezodkladne zastaviť, len čo sa o takejto skutočnosti dozvie.

V prípade, ak bolo zastavené trestné stíhanie z dôvodu uvedeného v § 9 ods. 1 písm. a), je potrebné obvineného poučiť aj o tom, že v trestnom konaní sa bude pokračovať, ak vyhlási do troch dní od doručenia uznesenia, že na prejednaní veci trvá. Konanie, v ktorom sa na návrh obvineného urobený podľa § 9 ods. 3 pokračuje, nemožno zastaviť z toho istého dôvodu, z ktorého sa zastavilo pôvodne (R 16/1972).

Podľa tohto ustanovenia je možné zastaviť trestné stíhanie aj v prípadoch, ak sa konalo iba podľa § 199 („vo veci“).

Nepripustnosť – pozri vysvetlivky k § 9 TZ.

K písm. e): Zastaviť trestné stíhanie z tohto dôvodu je možné až potom, keď sa zistí, že čin, ktorý je obvinenému kladený za vinu, sa skutočne stal (R 7/1966), avšak k vyvodeniu trestnej zodpovednosti voči obvinenému bráni jeho nepríčetnosť v čase činu. Toto ustanovenie má súvis s § 23 TZ, ktoré vylučuje trestnú zodpovednosť za spáchanie trestného činu osobou nepríčetnou.

Pochybnosti o úplnej príčetnosti, resp. čiastočnej príčetnosti páchatela trestného činu sú dôvodom na skúmanie jeho duševného stavu (R 24/1986). K vyšetreniu duševného stavu obvineného sa priberú dvaja znalci z odboru psychiatrie. Znalci po vyšetrení duševného stavu vypracujú znalecký posudok, na podklade ktorého prokurátor v prípravnom konaní rozhodne, či sú alebo nie sú splnené podmienky pre zastavenie trestného stíhania obvineného. Znalecký posudok vypracovaný v jednom trestnom konaní nie je možné považovať za dôkaz znaleckým posudkom v inom trestnom konaní. Nie je však vylúčené, aby bol v takomto inom trestnom konaní listinným dôkazom, ktorý prípadne vyvolá potrebu podať vysvetlenie znalcom.

Pozri aj vysvetlivky k § 23 TZ.

Pokiaľ by sa bez pochybností zistilo, že skutok pre ktorý sa vedie trestné stíhanie, sa nestal alebo sa stal, avšak nezakladá znaky žiadneho trestného činu alebo priestupku, prichádza do úvahy zastavenie trestného stíhania obvineného prokurátorom podľa § 215 ods. 1 písm. a) alebo b). Tieto dôvody sú pre obvineného priaznivejšie, než dôvod pod písm. e) (R 12/1996).

Podľa tohto ustanovenia nie je možné zastaviť trestné stíhanie aj v prípadoch, ak sa konalo iba podľa § 199 („vo veci“).

K písm. f): Zmier pozri vysvetlivky k § 220 a nasl.

K písm. g): Zánik trestnosti činu – pozri vysvetlivky k: § 13 ods. 3 TZ, § 14 ods. 3 TZ, § 84 až 86 TZ.

V prípade, ak sa premlčalo trestné stíhanie (§ 87 a § 88 TZ), trestné stíhanie sa zastaví podľa § 215 ods. 1 písm. d) [pozri aj § 9 ods. 1 písm. a)].

Podľa tohto ustanovenia je možné zastaviť trestné stíhanie, aj ak sa konalo iba podľa § 199 („vo veci“).

K ods. 2: Ide o fakultatívne zastavenie trestného stíhania, ktoré možno aplikovať vtedy, ak nie sú dané dôvody pre zastavenie trestného stíhania podľa ods. 1 (R 6/1977, R 57/1994). O zastavení trestného stíhania podľa tohto odseku je oprávnený rozhodnúť v prípravnom konaní iba prokurátor.

Zastaviť trestné stíhanie nie je možné o niektorom trestnom čine pri skutku posúdenom ako jednočinný súbeh. Trestné stíhanie je možné zastaviť pre skutok, a nie pre použitú právnu kvalifikáciu. V prípade, ak sa v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania zistí, že právna kvalifikácia konania obvineného nebola správna, pretože skutok zakladá menej zbiehajúcich sa trestných činov, ako sa uviedlo v uznesení o vznesení obvinenia (§ 206), policajt obvineného na uvedenú okolnosť písomne upozorní (§ 206 ods. 6). Pozri primerane rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tz 63/1970.

Použitie ods. 2 neprichádza do úvahy, keď sa konalo iba podľa 199 („vo veci“).

K písm. a): Pri postupe podľa tohto ustanovenia, je potrebné porovnávať nielen trestné sadzby, za jednotlivé trestné činy, ale je nutné porovnávať aj zásady ukladania trestov najmä v zmysle § 34 ods. 4 a 5 TZ. Pri porovnávaní trestov nemôže ísť o trest očakávaný v inej veci, ktorá sa doposiaľ právoplatne neskončila.

Právoplatnosť rozsudku – pozri vysvetlivky k § 183.

K písm. b): Rozhodnutie o skutku niektorým z uvedených orgánov netvorí prekážku trestného stíhania v zmysle § 9. Z týchto dôvodov je možné, proti obvinenému viesť trestné stíhanie pre skutok, za spáchanie ktorého už bol napr. postihnutý správnym orgánom. Pri aplikovaní tohto ustanovenia sa zohľadňuje najmä závažnosť činu, pomery obvineného, možnosť jeho nápravy, ochrana spoločnosti a pod.

Za postačujúce rozhodnutie iným orgánom nie je možné považovať napr. odňatie vodičského preukazu dopravným inšpektorátom (R 7/1964), rozviazanie pracovného pomeru na základe vzájomnej dohody (R 34/1978) alebo uloženie náhrady spôsobenej škody (R 69/1980).

Ods. 3: Tento ods. upravuje podmienky, ktoré umožňujú zastavenie trestného stíhania (fakultatívne) v prípade tzv. spolupracujúceho obvineného. O zastavení trestného stíhania bude oprávnený rozhodnúť v prípravnom konaní iba prokurátor. Postup podľa tohto odseku prichádza do úvahy vtedy, ak záujem spoločnosti na objasnení trestného činu prevyšuje záujem na trestnom stíhaní spolupracujúceho obvineného.

Podrobnejšie pozri vysvetlivky k § 205.

Podľa tohto ustanovenia nie je možné zastaviť trestné stíhanie, ak sa konalo iba podľa § 199 („vo veci“).

Ods. 4: Policajt je oprávnený zastaviť trestné stíhanie, iba ak sa konalo iba podľa § 199 („vo veci“) a v rozsahu ustanovenom TP. Pozri vysvetlivky k ods. 1 a 2.

Ods. 5: V tomto ods. sú uvedené osoby, ktorým sa doručuje uznesenie o zastavení trestného stíhania.

Ods. 6: V tomto ods. sú uvedené osoby, ktoré sú oprávnené podať proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania opravný prostriedok (sťažnosť). Uznesenie policajta o zastavení trestného stíhania je oprávnený zrušiť prokurátor a to na podklade sťažnosti alebo v rámci dozoru. Uznesenie policajta o zastavení trestného stíhania je oprávnený zrušiť prokurátor, a to na podklade sťažnosti (§ 185) alebo v rámci dozoru (§ 230). V prípade, ak je podaná sťažnosť oprávnenou osobou (obvinený alebo poškodený) proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania, má prednosť rozhodovanie podľa § 192 a nasl. pred postupom podľa § 230 ods. 2 písm. e). Podaná sťažnosť má odkladný účinok.

Ak proti uzneseniu policajta o zastavení trestného stíhania nebola podaná sťažnosť, prokurátor uznesenie preskúma na podklade § 230 a v prípade splnenia podmienok podľa § 230 ods. 2 písm. e) uznesenie zruší do 30 dní od jeho doručenia.

Ak prokurátor zrušil uznesenie policajta o zastavení trestného stíhania a nahradil ho vlastným rozhodnutím na podklade sťažnosti, nie je proti tomuto uzneseniu prípustná sťažnosť.

Ak prokurátor zrušil v rámci postupu podľa § 230 ods. 2 písm. e) uznesenie policajta o zastavení trestného stíhania a nahradil ho vlastným rozhodnutím, je proti tomuto uzneseniu prípustná sťažnosť.

Uznesenie prokurátora o zastavení trestného stíhania je oprávnený zrušiť nadriadený prokurátor na podklade sťažnosti oprávnenej osoby.

Ods. 7: Súčasťou poučenia o práve podať sťažnosť voči uzneseniu o zastavení trestného stíhania musí byť aj to, že obvinený má právo urobiť v lehote do troch dní od doručenia uznesenia vyhlásenie, že trvá na prejednaní veci (porovnaj s predchádzajúcim textom k ods. 2). V prípade takehoto vyhlásenia vydá prokurátor uznesenie o pokračovaní v trestnom stíhaní. V takomto pokračujúcom trestnom konaní nie je možné zastaviť trestné stíhanie pre ten istý dôvod ako bolo zastavené predtým. Inak sa v takejto trestnej veci pokračuje, pričom môže byť ukončené niektorou z možností uvedených v TP. Ak sa v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania zistí iný dôvod zastavenia trestného stíhania, zastaví sa trestné stíhanie z tohto iného dôvodu.

Ods. 8: V tomto ustanovení je upravený postup pokračovania trestného stíhania v prípade určitých subjektov po tom, čo bolo voči ním zastavené trestné stíhanie na podklade § 9 ods. 1 písm. b). Podmienkou pokračovania v trestnom stíhaní je zánik funkcie alebo mandátu. V trestnom stíhaní týchto subjektov sa pokračuje vydaním uznesenia o pokračovaní v trestnom stíhaní.

R 19/1968-I: Uznesením o zastavení trestného stíhania podľa § 215 TP nemožno rozhodnúť iba o časti skutku, keď o celom skutku bolo už rozhodnuté uznesením o postúpení veci podľa § 214 ods. 1 TP. Rovnako nie je prípustné zastaviť trestné stíhanie pre skutok, ohľadne ktorého bolo začaté trestné stíhanie. (Upravené znenie).

R 24/1969: Vo výroku uznesenia o zastavení trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. b) a c) TP sa musí uviesť skutok, ktorého sa zastavenie týka, a nielen jeho právne

posúdenie, a ďalej aj meno obvineného, voči ktorému sa trestné stíhanie zastavilo; nestačí, keď sa tieto skutočnosti uvedú len odôvodnení uznesenia. Odôvodnenie uznesenia vyšetrovateľa o zastavení trestného stíhania musí obsahovať skutkové a právne úvahy, na podklade ktorých vyšetrovateľ rozhodol o zastavení (§ 176 ods. 2 TP). (Upravené znenie).

R 34/1969: Vo výroku uznesenia o zastavení trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. b), c) TP musí byť uvedený skutok, ktorého sa zastavenie týka a nielen jeho právne posúdenie, ďalej i meno obvineného, ohľadne ktorého bolo zastavené trestné stíhanie, nestačí, keď tieto skutočnosti uvedené v dôvodoch uznesenia.

Odôvodnenie uznesenia orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o zastavení trestného stíhania musí obsahovať skutkové aj právne úvahy, na podklade ktorých orgán činný v trestnom konaní alebo súd o zastavení rozhodol (§ 176 ods. 2 TP). (Upravené znenie).

R 36/1970: Pri rozhodovaní o zastavení trestného stíhania z dôvodu uvedeného v § 215 ods. 2 písm. a) TP je súd povinný vychádzať nielen z porovnania trestných sadzieb za jednotlivé trestné činy, ale aj z porovnania trestov, ktoré by boli podľa kritérií uvedených v TZ za jednotlivé trestné činy uložené. (Upravené znenie).

R 16/1972: Konanie, v ktorom sa na návrh obvineného urobený podľa § 9 ods. 3 TP pokračuje, nemožno zastaviť z toho istého dôvodu, z ktorého sa zastavilo už pôvodne. (Upravené znenie).

R 56/1977: Zánik trestnej zodpovednosti pre účinnú ľútosť podľa § 86 písm. a) TZ predpokladá, že tu existovali všetky podmienky trestnej zodpovednosti za trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 TZ vrátane zavinenia a že trestná zodpovednosť zanikla až neskôr po ich splnení. Preto zastavenie trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. f) TP, t. j. pretože zanikla trestnosť činu, neprichádza do úvahy vtedy, keď obvinený síce vyživovací povinnosť nesplnil, ale bez svojho zavinenia. V takom prípade je potrebné zastaviť trestné stíhanie podľa § 215 ods. 1 písm. b) TP, t. j. preto, lebo skutok, pre ktorý sa trestné stíhanie vedie, nie je trestným činom. (Upravené znenie).

R 7/1980: Odsudzujúci rozsudok cudzozemského súdu netvorí prekážku trestného stíhania uvedenú v § 9 ods. 1 písm. g) TP, a preto nebráni trestnému stíhaniu obvineného za ten istý skutok, pre ktorý bol cudzozemským súdom odsúdený. V takýchto prípadoch však môže prichádzať do úvahy postup podľa § 215 ods. 2 písm. b) TP [§ 241 ods. 1 písm. e), § 244 ods. 1 písm. d), § 281ods. 2], t. j. zastavenie trestného stíhania z dôvodu, že o skutku obvineného už rozhodol cudzozemský súd a toto rozhodnutie možno považovať za dostačujúce. (Upravené znenie).

R 29/1989: Proti uzneseniu prokurátora o zastavení trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 TP je oprávnený podať sťažnosť obvinený, len pokiaľ sa sťažnosťou domáha priaznivejšieho rozhodnutia. Priaznivejšie rozhodnutie nemôže dosiahnuť, ak bolo trestné stíhanie zastavené podľa § 215 ods. 1 písm. a) TP.

Ak by obvinený podal proti takémuto rozhodnutiu sťažnosť, musela by byť zamietnutá ako sťažnosť podaná neoprávnenou osobou.

Ak takéto uznesenie nebolo doručené obvinenému resp. jeho obhajcovi podľa § 179 ods. 2 TP nebráni táto okolnosť tomu, aby rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, a to dňom, kedy bolo vyhotovené. (Upravené znenie).

R 47/1989: Ak skoršie konanie vedené proti obvinenému skončilo právoplatným rozhodnutím orgánu oprávneného prejednávaf priestupky, nebráni táto okolnosť trestnému stíhaniu tej istej osoby pre ten istý skutok. K uloženej sankcii za priestupok súd prihliadne pri určení druhu, prípadne výmery trestu, pokiaľ nerozhodne o zastavení trestného stíhania podľa § 215 ods. 2 písm. b) TP. (Upravené znenie).

R 9/1993: Pokiaľ v prípravnom konaní zistí, že obvinený dopravnú nehodu nezavinil, ale že sa dopustil konania, ktoré by mohol zakladať znaky priestupku, a že trestne nezodpovedá ani skutok spočívajúci v neposkytnutí potrebnej pomoci, prichádza do úvahy postup podľa § 214 ods. 1 TP, len pokiaľ ide o skorší skutok, kým pokiaľ ide o ďalší skutok (neposkytnutie pomoci), treba vydať rozhodnutie o zastavení trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 TP, ak je daný niektorý z dôvodov uvedených v tomto ustanovení. (Upravené znenie).

R 45/1994: Zastavenie trestného stíhania z dôvodu uvedeného v § 215 ods. 2 písm. a) TP neprichádza do úvahy, ak sa proti obvinenému vedie trestné stíhanie v cudzine. (Upravené znenie).

R 2/2000: Zastavenie trestného stíhania – dôvodom na zastavenie trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. b) TP je súčasné splnenie podmienok, že skutok, pre ktorý sa trestné stíhanie vedie, nie je trestným činom a že je dôvod na postúpenie veci.

Okolnosť, že skutok nenapĺňa znaky žiadneho trestného činu, musí byť vykonaným dokazovaním v rozsahu príkladmo uvedeným v § 119 ods. 1 TP riadne zistená (§ 2 ods. 10 TP), pričom obvinený musí byť k podstate obvinenia vyslúchnutý, aby mohol realizovať svoje ústavné právo na obhajobu. (Upravené znenie).

R 3/2000: Zastavenie trestného stíhania – prokurátor alebo policajt môže zastaviť trestné stíhanie podľa § 215 ods. 1 písm. b) TP len za predpokladu, že je spoľahlivo a mimo akúkoľvek pochybnosť zistené, že skutok, pre ktorý sa trestné stíhanie vedie, nie je trestným činom a nie je dôvod na posúdenie veci.

V prípadoch, v ktorých aj po vykonaní všetkých dostupných dôkazoch trvajú pochybnosti o tejto otázke alebo do úvahy prichádza viacero verzií skutkových zistení a treba rozhodnúť o tom, ktorá z nich je pravdivá na podklade posúdenia a hodnotenia dôkazov, je nevyhnutné, aby prokurátor podal obžalobu a aby také rozhodnutie vydal súd. (Upravené znenie).

R 24/2000: Dôvodom na zastavenie trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. b) TP je súčasné splnenie podmienok, že skutok, pre ktorý sa trestné stíhanie vedie, nie je trestným činom, a že nie je dôvod na postúpenie veci.

Okolnosť, že skutok nenapĺňa znaky žiadneho trestného činu, musí byť vykonaným dokazovaním v rozsahu príkladno uvedeným v § 119 ods. 1 TP riadne zistená, pričom obvinený musí byť k podstate obvinenia vyslúchnutý, aby mohol realizovať svoje ústavné právo na obhajobu. (Upravené znenie).

K § 216

Ods. 1: Rozhodnúť o podmiennečnom zastavení trestného stíhania je oprávnený iba prokurátor [pozri aj § 231 písm. e)] a to aj bez návrhu policajta podľa § 209 ods. 1.

Tento alternatívny spôsob ukončenia veci možno aplikovať kedykoľvek od vzniesenia obvinenia do podania obžaloby, čo umožňuje vyriešiť vhodné prípady v čo najkratšej dobe od vzniesenia obvinenia bez toho, aby sa muselo vykonať celé prípravne konanie.

Ide o fakultatívne rozhodnutie. Ak sa trestné stíhanie podmiennečne nezastaví, negatívne rozhodnutie sa nevydáva.

Pre posúdenie splnenia predpokladu, že ide o konanie o prečine, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje päť rokov, je rozhodujúca trestná sadzba uvedená v osobitnej časti TZ – na zákonné zvýšene alebo znížené trestných sadzieb sa nepríhliada. K pojmu prečin pozri § 10 a § 95 ods. 2 TZ.

Súhlas obvineného, ako predpoklad vybavenia trestnej veci týmto druhom odklonu, je výrazom zaistenia práva obvineného na ústne prejednanie jeho veci pred nezávislým a nestranným súdom, vyplývajúceho z článku 6 EDĽS (pozri aj § 2 ods. 7). Musí byť daný slobodne, vážne, určito a zrozumiteľne (porovnaj aj § 37 ods. 1 OZ), s plnou znalosťou obsahu toho, s čím obvinený súhlasí (pozri aj § 34 ods. 4 a § 121 ods. 3) a nesmie byť viazaný na žiadne podmienky.

Vyslovenie súhlasu je osobným a výlučným právom obvineného, ktorý nemôže nahradiť vyjadrenie alebo návrh obhajcu obvineného, ak z nich bez pochybností nevyplýva, že sa jedná o vôľu obvineného.

Ak obvinený urobí v prípravnom konaní viac vyjadrení k súhlasu s postupom podľa § 216 ods. 1, ktoré sú protichodné, za právne významné sa považuje posledné vyjadrenie, ktoré tu je v dobe rozhodovania o podmiennečnom zastavení trestného stíhania.

Súhlas poškodeného s podmiennečným zastavením trestného stíhania sa nevyžaduje. Aj prípadný výslovný nesúhlas poškodeného s týmto spôsobom vybavenia veci nie je prekážkou na postup podľa § 216 ods. 1, ak sú inak splnené všetky predpoklady a podmienky tohto ustanovenia.

K písm. a): Vyhlásenie obvineného, že spáchal skutok, za ktorý je stíhaný, sa vykonáva výlučne za účelom zamýšľaného procesného postupu a nemožno ho stotožňovať s priznaním sa obvineného ku skutkovým okolnostiam spáchaného prečinu. Vyhlásenie obvineného musí byť urobené spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti o tom, že bolo vykonané slobodne, vážne a zrozumiteľne. Postačí stručné a úplne všeobecné vyhlásenie, že spá-

chal skutok, za ktorý je stíhaný, s odkazom na skutok opísaný v uznesení o vznesení obvine-
nia.

K písm. b): Podmienkou na rozhodnutie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania je aktivita obvineného smerujúca k náhrade škody spôsobenej prečinom. Ide o škodu majetkovej povahy, nárok na náhradu ktorej môže poškodený uplatniť v trestnom konaní podľa § 46 ods. 3.

Poškodený – pozri vysvetlivky k § 46.

Ustanovenie vymedzuje tri možnosti, ktorými môže obvinený riešiť otázku náhrady škody, ktoré sú dané na výber, žiadna z nich sa neuprednostňuje a v konkrétnom prípade môže dôjsť aj k ich kumulácii.

Vyžaduje sa, aby bola obvineným vysporiadaná celá škoda spôsobená prečinom vrátane majetkovej škody, ktorá nie je znakom skutkovej podstaty prečinu.

Náhrada inej nemajetkovej ujmy, aj keby bola následkom prečinu, sa pre rozhodnutie podľa § 216 ods. 1 nevyžaduje.

Vychádza sa z výšky škody zistenej orgánmi činnými v trestnom konaní – pozri § 2 ods. 10 a § 119 ods. 1 písm. e).

Náhrada škody – podľa okolností prípadu môže ísť o náhradu v peniazoch, uvedením do predošlého stavu, poskytnutím inej veci, opravu veci, vrátenie veci a pod.

Dohoda o náhrade škody – má sa ňou na mysli zmluva (pozri § 51 OZ) o podstatných skutočnostiach týkajúcich sa rozsahu, času a spôsobu náhrady škody (pozri najmä § 442 až § 450 OZ). Obsah dohody musí byť do tej miery konkrétny, aby bolo reálne možné skontrolovať, či obvinený v priebehu uloženej skúšobnej doby povinnosť uhradiť škodu splnil – § 217 ods. 1 (pozri aj R 40/2001).

Urobenie iného opatrenia na náhradu škody – opatrenie priamo a bezprostredne smerujúce k uspokojeniu nárokov poškodeného. Môže ísť napr. o oznámenie dopravnej nehody (pravdivé opísanie všetkých skutočností, ktoré majú priamy vplyv na poistné plnenie zo strany poisťovne) ako poistnej udalosti príslušnej poisťovni a poskytnutie ďalšej potrebnej súčinnosti, zloženie finančnej sumy zodpovedajúcej výške spôsobenej škody do súdnej úschovy, písomné uznanie dlhu obvineného voči poškodenému titulom jeho nároku na náhradu škody (čo do dôvodu a výšky) obvineným, postúpenie pohľadávky obvineného poškodenému, prevzatie dlhu poškodeného obvineným, zriadenie záložného práva, uzatvorenie dohody o zrážkach zo mzdy a pod.

Ak bola činom spôsobená škoda viacerým poškodeným, podmienka vyplývajúca z ustanovenia § 216 ods. 1 písm. b), musí byť splnená u všetkých poškodených.

Náhradu škody nie je možné poškodenému vnucovať. Podmiennečné zastavenie trestného stíhania preto nie je vylúčené ani v prípadoch, keď poškodený škodu nežiada, odmieta ju prijať alebo nie je ochotný uzavrieť s obvineným dohodu o jej náhrade, avšak len za predpokladu, že obvinený reálne škodu chce, je pripravený a ochotný nahradiť (nepostačuje len

formálna jednostranná proklamácia obvineného, že škodu v budúcnosti nahradí) a bráni mu v tom, aj napriek jeho aktivite, len postoj poškodeného.

Podmienečné zastavenie trestného stíhania je možné aj v konaní o prečine, ktorým nebola spôsobená škoda majetkovej povahy a teda neprichádza do úvahy postup obvineného smerujúci k náhrade škody predpokladaný v ustanovení § 216 ods. 1 písm. b).

K písm. c): Spoločným predpokladom pre podmienečné zastavenie trestného stíhania je jeho dostatočnosť z hľadiska naplnenia účelu trestného zákona a trestného poriadku.

Osoba obvineného spoluurčuje závažnosť činu a je ju potrebné hodnotiť v rámci konkrétneho vymedzenia vzťahu obvineného ku spáchanému skutku (spôsob a okolnosti spáchania činu, následok, zavinenie, pohnútko). Pozri vysvetlivky k § 119 ods. 1 písm. d) a primerane aj § 34 ods. 4, § 49 ods. 1 písm. a) a § 127 ods. 2 TZ.

Doterajší život obvineného musí dostatočne odôvodňovať prognózu jeho ďalšieho pozitívneho vývoja a toho, že sa napraví aj bez odsúdenia a uloženia trestu a že v budúcnosti povedie riadny život tak, ako pred spáchaním prečinu. Pozri primerane aj § 40 ods. 1 písm. a) TZ.

Obvinený viedol pred spáchaním prečinu riadny život, keď dodržiaval právny poriadok a ďalšie základné normy občianskej spoločnosti, plnil si povinnosti voči štátu a spoločnosti (zamestnávateľovi, rodine a pod.), nezneužíval svoje práva, nenarúšal občianske spolunažívanie, nedopúšťal sa priestupkov alebo trestných činov (prípadné predchádzajúce odsúdenie samo o sebe nie je prekážkou pre rozhodnutie podľa § 216 ods. 1). Pozri primerane aj § 36 písm. j) a § 50 ods. 4 TZ.

Okolnosti prípadu – týkajú sa spáchaného prečinu, pričom sa jedná o okolnosti najrôznejšieho druhu vo vzťahu k miestu a času spáchaného prečinu, rôznym vplyvom pôsobiacim na obvineného, sprievodných okolností, ale aj prostredia a situácie, za ktorých k spáchaniu došlo. Pozri primerane aj § 49 ods. 1 písm. a) TZ.

Jazda vodiča motorového vozidla v strednom až ťažkom stupni opilsti a spôsobenie závažných následkov dopravnej nehody (v podobe ťažkej ujmy na zdraví alebo vysokej škody na majetku), sú takými okolnosťami prípadu, pre ktoré nemožno považovať za dostatočnú rozhodnutie o podmienečnom zastavení trestného stíhania.

Prí posudzovaní dostatočnosti rozhodnutia nemožno preceňovať význam osoby obvineného na úkor významu okolností prípadu, ale medzi oboma faktormi musí byť istý stupeň rovnováhy.

Posúdenie osoby obvineného, jeho doterajšieho života a okolnosti prípadu vyžaduje zistenie skutkového stavu v rozsahu predpokladanom v § 2 ods. 10.

Ods. 2: Uznesenie o podmienečnom zastavení trestného stíhania musí okrem všeobecných náležitostí (§ 176) obsahovať aj určenie dĺžky skúšobnej doby.

K plynutiu skúšobnej doby pozri počítanie lehôt v § 63.

Právoplatnosť uznesenia – pozri § 184.

Ods. 3: Ak obvinený uzavrel s poškodeným dohodu o náhrade škody podľa § 216 ods. 1 písm. b), obligatórnym výrokom rozhodnutia o podmieničnom zastavení trestného stíhania je výrok, ktorým sa obvinenému uloží, aby škodu v priebehu skúšobnej doby uhradil (pozri aj R 40/2001).

Skutočnosť, že obsahom dohody obvineného s poškodeným je termín náhrady škody presahujúci päť rokov (§ 216 ods. 2), nebráni podmieničnemu zastaveniu trestného stíhania, avšak v rozhodnutí sa musí obvinenému uložiť, aby škodu uhradil v priebehu skúšobnej doby.

Dlžné výživné nie je škodou spôsobenou trestným činom, preto pri podmieničnom zastavení trestného stíhania pre trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 TZ nemožno aplikovať ustanovenie § 216 ods. 3.

Ods. 4: Ide o fakultatívny výrok rozhodnutia.

Primerané obmedzenia – pozri § 50 ods. 2 a § 51 ods. 3 TZ.

Riadny život – pozri vysvetlivky k ods. 1 písm. c).

Uloženie, aby sa obvinený v skúšobnej dobe zdržal činnosti, ktorá viedla k spáchaniu prečinu (napr. vedenia osobného motorového vozidla) nemožno stotožňovať s trestom zákažu činnosti (§ 61 TZ), ktorý môže uložiť len súd (pozri čl. 50 ods. 1 Ústavy). Ide o záväzok vyplývajúci z rozhodnutia o podmieničnom zastavení trestného stíhania, ktorý obvinený na seba preberá dobrovoľne s vedomím, že jeho nedodržanie bude dôvodom na vydanie rozhodnutia o pokračovaní v trestnom stíhaní (§ 217 ods. 1). Nejde o zakázanú činnosť v zmysle § 348 ods. 1 písm. d) TZ.

Obmedzenia alebo činnosť, ktorej sa má obvinený zdržať, musia byť primerané závažnosti spáchaného prečinu (s ktorým majú mať súvislosť), osobe obvineného a jeho pomerom a musia byť takého charakteru, aby prispievali k dosiahnutiu sledovaného cieľa. Vo výroku uznesenia sa musia formulovať tak, aby boli určité a kontrolovateľné.

Ods. 5: Sťažnosť – pozri § 185 až § 195.

Osobami oprávnenými podať sťažnosť proti uzneseniu o podmieničnom zastavení trestného stíhania sú obvinený a poškodený, ktorým sa doručuje rovnopis uznesenia.

K oprávneniu podať sťažnosť v prospech mladistvého obvineného pozri vysvetlivky k § 186 ods. 1, 2.

K odkladnému účinku sťažnosti pozri § 185 ods. 6.

Ods. 6: Ustanovenie upravuje okolnosti vylučujúce podmieničné zastavenie trestného stíhania.

K písm. a): smrť – pozri § 142 ods. 2 TZ.

K písm. b): korupcia – pozri § 328 až § 336 TZ.

K písm. c): verejný činiteľ – pozri § 128 ods. 1 TZ.

Zahraničný verejný činiteľ – pozri § 128 ods. 2 TZ.

V prípade upravenom pod písm. c) sa má na mysli konanie o prečine, ktorý vyžaduje osobitné postavenie páchatela (tzv. špeciálny subjekt).

K oprávneniu súdu rozhodnúť o podmieničnom zastavení trestného stíhania pozri § 241 ods. 1 písm. g) a § 350 ods. 2, § 282 ods. 1 a § 290 ods. 5.

R 11/2005: Podmienky podmieničného zastavenia trestného stíhania z hľadiska náhrady škody.

- I. Formálne a materiálne podmienky pre podmieničné zastavenie trestného stíhania sú taxatívne uvedené v § 216 ods. 1 písm. a), b), c) TP.
- II. Podmienka náhrady škody, alternatívne uvedenými spôsobmi v zmysle § 216 ods. 1 písm. b) TP, sa na rozdiel od formálnych a materiálnych podmienok uvedených v § 216 ods. 1 písm. a) TP vyžaduje len v tých prípadoch, ak bola prečinom spôsobe-ná škoda, ktorej náhradu možno v zmysle § 46 ods. 3 TP v trestnom konaní uplatňovať, pričom sa ale nevyžaduje, aby poškodený svoj nárok v trestnom konaní uplatnil. (Upravené znenie).

K § 217

Inštitút podmieničného zastavenia trestného stíhania stojí na dvoch rozhodnutiach – rozhodnutí o podmieničnom zastavení trestného stíhania (§ 216 ods. 1) a rozhodnutí o osvedčení (§ 217 ods. 1).

Uznesenie o podmieničnom zastavení trestného stíhania, ktoré nadobudlo právoplatnosť (§ 184), je rozhodnutím dočasným, ktorým sa trestné stíhanie (§ 10 ods. 14) definitívne nekončí.

Až právoplatnosťou uznesenia o tom, že sa obvinený osvedčil, resp. márnym uplynutím lehoty dvoch rokov od skončenia skúšobnej doby (ods. 2), nastávajú účinky právoplatne rozhodnutej veci [§ 9 ods. 1 písm. e)].

Aj napriek tomu, že uznesenie o podmieničnom zastavení trestného stíhania nie je rozhodnutím konečným, po nadobudnutí právoplatnosti sa stáva pre všetkých záväzným, pokiaľ nebolo v predpísanom konaní zrušené.

K podmienkam zrušenia právoplatného rozhodnutia o podmieničnom zastavení trestného stíhania generálnym prokurátorom pozri § 363 a § 364.

K podmienkam obnovy konania pozri § 394 ods. 3.

Ods. 1: Rozhodnúť o tom, že sa obvinený osvedčil, môže prokurátor až po uplynutí celej skúšobnej doby.

Rozhodnúť o tom, že sa v trestnom stíhaní pokračuje, môže prokurátor po uplynutí skúšobnej doby, ale aj kedykoľvek v priebehu skúšobnej doby.

Pri rozhodovaní o osvedčení možno prihliadať len na skutočnosti, ku ktorým došlo v skúšobnej dobe. Na prípadné negatívne okolnosti, ktoré majú svoj základ mimo skúšobnej doby, nemožno prihliadať.

Pred rozhodnutím musí byť v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie (§ 2 ods. 10) zistené, či obvinený v priebehu skúšobnej doby viedol riadny život [pozri vysvetlivky k § 216 ods. 1 písm. c)], splnil povinnosť nahradiť spôsobenú škodu (uloženú podľa § 216 ods. 3) a vyhovel aj ďalším uloženým obmedzeniam a povinnostiam (pozri vysvetlivky k § 216 ods. 4) a to najmä na základe vyžiadaných správ, charakteristík, hodnotení, vyjadrení, odpisu registra trestov a iných potrebných podkladov.

Ods. 2: Zmyslom ustanovenia je vytvoriť objektívnu situáciu právnej istoty.

Zákonná fikcia, že sa obvinený osvedčil, nastane až po dvoch rokoch od uplynutia určenej skúšobnej doby, ale iba v prípade, ak rozhodnutie podľa odseku 1 nebolo vydané bez zavinenia obvineného.

Ak je obvinený trestne stíhaný za trestný čin (§ 8 a § 9 TZ), ktorý mal spáchať v skúšobnej dobe, o ktorom treba najskôr rozhodnúť, nemôže sa rozhodnúť, že sa v trestnom stíhaní pokračuje (ods. 1), pokiaľ sa nezistia iné dôvody na také rozhodnutie, ale treba vyčekať na právoplatné skončenie tohto trestného stíhania. Ak ale toto trestné stíhanie nie je právoplatne skončené v lehote dvoch rokov od uplynutia skúšobnej doby, nemožno rozhodnúť podľa § 217 ods. 1 (pozri analogicky R 7/1987 a R 71/1999).

Porovnaj aj s § 50 ods. 5, 6 TZ.

Ods. 3: Sťažnosť – pozri § 185 až § 195.

Osobami oprávnenými podať sťažnosť proti uzneseniu podľa odseku 1 sú obvinený a poškodený, ktorým sa doručuje rovnopis uznesenia.

K oprávneniu podať sťažnosť v prospech mladistvého obvineného pozri vysvetlivky k § 186 ods. 1, 2.

K odkladnému účinku sťažnosti pozri § 185 ods. 6.

Ods. 4: Právoplatnosť uznesenia – pozri § 184.

Osvedčením sa obvineného v skúšobnej dobe nastávajú zo zákona účinky zastavenia trestného stíhania, ktoré tvorí prekážku právoplatne rozhodnutej veci [§ 9 ods. 1 písm. e)].

K § 218

Ods. 1: Rozhodnúť o podmienčnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného je oprávnený iba prokurátor [pozri aj § 231 písm. e)].

Ide o fakultatívne rozhodnutie, na ktoré nemá obvinený právny nárok.

Ustanovenie upravuje postup prokurátora v prípade obvineného, ktorý sa podieľal na spáchaní:

- niektorého z trestných činov korupcie – pozri § 328 až § 336 TZ,*
- trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny – pozri § 296 TZ,*
- trestného činu založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny – pozri § 297 TZ alebo*

- *zločinu spáchaného organizovanou skupinou* (pozri § 129 ods. 2 TZ), zločineckou skupinou (pozri § 129 ods. 3 TZ) alebo teroristickou skupinou (pozri § 129 ods. 4) a dobrovoľne sa rozhodol spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní a súdom na objasnení tohto trestného činu alebo zistení alebo usvedčení jeho páchatelov.

Ide o samostatný právny inštitút, s osobitne upravenými podmienkami a účelom jeho použitia, ktorý nemožno stotožňovať s inštitútom podmiennečného zastavenia trestného stíhania podľa § 216.

Podstatou tohto inštitútu je dohoda medzi obvineným a štátom, na základe ktorej za poskytnutie dôkazne významných informácií, výnimočne spôsobilých prispieť k objasneniu uvedených trestných činov a ich páchatelov, je spolupracujúcemu obvinenému poskytnutá výhoda v podobe nepokračovania v jeho trestnom stíhaní, na ktorú by inak nemal nárok.

Významnou mierou – vyžaduje sa vyššia kvalita (relevancia) informácií poskytnutých obvineným, ktoré bezprostredne a priamo smerujú a prispievajú k objasneniu uvedených trestných činov a zisteniu alebo usvedčeniu ich páchatelov.

Záujem spoločnosti na objasnení takých trestných činov musí prevyšovať nad záujmom na trestnom stíhaní obvineného. Posúdenie tejto podmienky predpokladá dôsledné vyhodnotenie závažnosti trestného činu, osoby obvineného [pozri vysvetlivky k § 119 ods. 1 písm. d) a primerane aj § 34 ods. 4 a § 49 ods. 1 písm. a) TZ], okolnosti prípadu [pozri primerane aj § 49 ods. 1 písm. a) TZ], podielu obvineného na spáchanom trestnom čine a na jeho následkoch.

Použitie tohto inštitútu je vylúčené voči organizátorovi [pozri aj § 21 ods. 1 písm. a) TZ], návodcovi [pozri aj § 21 ods. 1 písm. b) TZ] alebo objednávateľovi [pozri aj § 21 ods. 1 písm. c) TZ] trestného činu, o objasnenie ktorého ide.

Pozri aj § 205, § 215 ods. 3 a § 228 ods. 3, aka aj § 244 ods. 1 písm. d), § 281 ods. 2 a § 290 ods. 5.

K oprávneniu súdu rozhodnúť o podmiennečnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného pozri § 241 ods. 1 písm. h) a § 350 ods. 2, § 244 ods. 1 písm. f), § 282 ods. 2 a § 290 ods. 5.

Ods. 2: Uznesenie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania musí okrem všeobecných náležitostí (§ 176) obsahovať aj určenie dĺžky skúšobnej doby.

K plynutiu skúšobnej doby pozri počítanie lehôt v § 63.

Právoplatnosť uznesenia – pozri § 184.

Obligatórnym výrokom uznesenia je výrok, ktorým sa obvinenému uloží, aby v skúšobnej dobe plnil podmienky uvedené v ods. 1 – teda aby naďalej spolupracoval s orgánmi činnými v trestnom konaní a súdom na objasňovaní trestného činu a na zistení alebo usvedčení jeho páchatelov.

Ods. 3: Sťažnosť – pozri § 185 až § 195.

Osobami oprávnenými podať sťažnosť proti uzneseniu o podmieničnom zastavení trestného stíhania sú obvinený a poškodený, ktorým sa doručuje rovnopis uznesenia.

Oprávnenie obvineného napadnúť uznesenie podľa odseku 1 sťažnosťou je zárukou naplnenia práva obvineného vyplývajúceho z článku 6 EDLS (pozri aj § 2 ods. 7).

K odkladnému účinku sťažnosti pozri § 185 ods. 6.

K § 219

Primerane pozri vysvetlivky k § 217.

Ods. 1: Skutočnosťou významnou pre rozhodnutie o osvedčení je výlučne zistenie, či obvinený v priebehu skúšobnej doby splnil podmienku podľa § 218 ods. 1, uložení podľa § 218 ods. 2.

Rozhodnúť o tom, že sa obvinený osvedčil, môže prokurátor až po uplynutí celej skúšobnej doby.

Rozhodnúť o tom, že sa v trestnom stíhaní pokračuje, môže prokurátor po uplynutí skúšobnej doby, ale aj kedykoľvek v priebehu skúšobnej doby. Dôvodom takého rozhodnutia môže byť napr. skutočnosť, že obvinený odoprel vypovedať, zmenil svoju predchádzajúcu výpoveď a pod.

Ods. 2: Zmyslom ustanovenia je vytvoriť objektívnu situáciu právnej istoty.

Zákonná fikcia, že sa obvinený osvedčil, nastane až po dvoch rokoch od uplynutia určenej skúšobnej doby, ale iba v prípade, ak rozhodnutie podľa odseku 1 nebolo vydané bez zavinenia obvineného.

Ods. 3: Sťažnosť – pozri § 185 až § 195.

Osobami oprávnenými podať sťažnosť proti uzneseniu podľa odseku 1 sú obvinený a poškodený, ktorým sa doručuje rovnopis uznesenia.

K odkladnému účinku sťažnosti pozri § 185 ods. 6.

Ods. 4: Právoplatnosť uznesenia – pozri § 184.

Osvedčením sa obvineného v skúšobnej dobe nastávajú zo zákona účinky zastavenia trestného stíhania, ktoré tvorí prekážku právoplatne rozhodnutej veci [§ 9 ods. 1 písm. e)].

K § 220

Inštitút zmieru umožňuje, aby na základe dohody medzi štátom (pozri § 2 ods. 5) a poškodeným na jednej strane a obvineným na strane druhej, došlo k ukončeniu trestnej veci a k vydaniu rozhodnutia bez uskutočnenia riadneho, formalizovaného a ekonomicky náročného trestného procesu tak, aby dôsledky činu boli pre obvineného obdobné, ako keby rozhodol súd odsudzujúcim rozsudkom.

Účelom zmieru je dôsledné odstránenie všetkých škodlivých následkov spôsobených prečinom bezprostredne poškodenej osobe, ako aj spoločnosti.

Ods. 1: Rozhodnúť o schválení zmiernu a zastavení trestného stíhania je oprávnený iba prokurátor [pozri aj § 231 písm. f)].

Ide o fakultatívne rozhodnutie, na ktoré nemá obvinený právny nárok. Ak prokurátor zmier neschová, negatívne rozhodnutie nevydáva.

Okruh prečinov, pri ktorých možno použiť tento inštitút je rovnaký, ako pri podmienечnom zastavení trestného stíhania – pozri vysvetlivky k § 216 ods. 1.

Predpokladom rozhodnutia o schválení zmiernu je existencia dohody o zmieri medzi obvineným a poškodeným. Dôležité pritom je, že obaja sa aktívne podieľajú na procese riešenia vzniknutého konfliktu a môžu tak priamo ovplyvniť jeho výslednú podobu, nájsť obojstranne prijateľné východisko a usporiadať tak do budúcnosti vzájomné vzťahy. Dosiahnutie účelu zmiernu tak predpokladá osobný kontakt obvineného s poškodeným (pozri aj vysvetlivky k § 223 ods. 2).

K účastníkom dohody o zmieri pozri aj § 35 ods. 1, 2, § 48 ods. 1, 2, ako aj § 31 ZR a § 176 ods. 1 OSP. Pozri tiež § 225.

Súhlas so schválením zmiernu nemožno stotožňovať s dohodou o zmieri.

Súhlas môže byť udelený zo strany obvineného a poškodeného až po tom, ako medzi nimi došlo k uzavretiu dohody o zmieri.

K súhlasu obvineného pozri vysvetlivky § 216 ods. 1.

Súhlas poškodeného je zárukou, že o schválení zmiernu a zastavení trestného stíhania bude rozhodnuté len v prípade úplného odstránenia následkov činu obvineného a vyriešenia konfliktných vzťahov obvineného a poškodeného, teda ak došlo k ich uzmierneniu. Musí byť daný slobodne, vážne, určito a zrozumiteľne (porovnaj aj § 37 ods. 1 OZ), s plnou znalosťou obsahu toho, s čím poškodený súhlasí (pozri aj § 49 ods. 1, 2) a nesmie byť viazaný na žiadne podmienky.

Poškodený – pozri § 46 ods. 1.

Ak je prečinom poškodených viac osôb, musia so zmierom súhlasiť všetci.

K súhlasu obvineného a poškodeného pozri aj § 35 ods. 1, 2, § 48 ods. 1, 2, ako aj § 31 ZR a § 176 ods. 1 OSP. Pozri tiež § 225.

K písm. a): Pozri vysvetlivky k § 216 ods. 1 písm. a) a § 226.

K písm. b): Podmienkou použitia inštitútu zmiernu je aktivita obvineného smerujúca k odstráneniu všetkých škodlivých následkov prečinu. Vyžaduje sa, aby bola obvineným vysporiadaná celá majetková škoda spôsobená prečinom (vrátane majetkovej škody, ktorá nie je znakom skutkovej podstaty prečinu), ako aj odstránená iná ujma nemajetkovej povahy.

Poškodený – má sa na mysli poškodený podľa § 46 ods. 1.

Ustanovenie vymedzuje dve možnosti, ktorými môže obvinený riešiť otázku náhrady majetkovej škody, ktoré sú dané na výber. V konkrétnom prípade môže dôjsť aj k ich kombi-

nácií, spravidla spreodádzanej určitou formou zadosťučinenia za ujmu spôsobenú poškodenému spáchaním prečinu.

Vychádza sa z následku a výšky škody zistenej orgánmi činnými v trestnom konaní – pozri § 2 ods. 10 a § 119 ods. 1 písm. e).

Náhrada škody – pozri vysvetlivky k § 216 ods. 1 písm. b).

Urobenie iného opatrenia na náhradu škody – pozri vysvetlivky k § 216 ods. 1 písm. b).

Iné odstránenie ujmy vzniknutej trestným činom – prichádza do úvahy v prípadoch, ak došlo k spáchaniu prečinu, ktorého následkom nie je majetková škoda, ale ujma, ktorá nie je vôbec alebo len obtiažne vyjadriteľná v peniazoch. Môže ísť napr. o osobné ospravedlnenie sa obvineného poškodenému, verejné ospravedlnenie sa obvineného uverejnené v oznamovacích prostriedkoch, finančná kompenzácia a pod.

Pre splnenie tejto podmienky pre rozhodnutie nestačí len uzavretie dohody o náhrade škody medzi obvineným a poškodeným. Je to odôvodnené povahou rozhodnutia o schválení zmiernu, ktoré nie je rozhodnutím dočasným ale konečným, v dôsledku čoho by prípadné nesplnenie záväzku obvineného vyplývajúceho z dohody nemohlo spôsobiť pre obvineného nepriaznivý následok v podobe pokračovania v jeho trestnom stíhaní.

Ak bolo činom poškodených viac osôb, podmienka vyplývajúca z ustanovenia § 220 ods. 1 písm. b) musí byť splnená u všetkých poškodených.

K splneniu podmienky na rozhodnutie v prípadoch, keď poškodený škodu nežiada alebo ju odmieta prijať, pozri primerane vysvetlivky k § 216 ods. 1 písm. b).

K písm. c): Zloženie peňažnej sumy nie je možné chápať ako trest, ale ako výraz nápravy verejného záujmu dotknutého spáchaným prečinom. Ide o náhradu slúžiacu k naplneniu účelu trestného konania a k vytvoreniu zdrojov na peňažnú pomoc poškodeným trestnými činmi podľa osobitného zákona (pozri vysvetlivky k § 224 a zákon č. 255/1998 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení zákona č. 442/2002 Z. z.).

Peňažná suma nesmie byť zrejme neprimeraná závažnosti spáchaného trestného činu. Pri posudzovaní závažnosti prečinu treba vychádzať z kritérií vyplývajúcich z § 10 ods. 2 TZ, ale aj z osoby obvineného a jeho osobných a majetkových pomerov, ktoré je potrebné zistiť v rozsahu predpokladanom v § 2 ods. 10 [pozri aj vysvetlivky k § 119 ods. 1 písm. d) a porovnaj primerane aj s § 34 ods. 4, § 36 písm. h) a § 49 ods. 1 písm. a) TZ].

Úvaha prokurátora o výške sumy na všeobecne prospešné účely musí byť vedená i hodnotením konkrétneho dopadu takto určenej povinnosti na osobu obvineného a posudzuje sa v každom prípade individuálne. Treba však mať na zreteli aj požiadavku, aby dôsledky činu a rozhodnutia o zmierni boli pre páchatela obdobné, ako keby súd rozhodol o vine a treste (pozri aj § 56 ods. 1 TZ).

K zloženiu sumy môže dôjsť formou pokladničnej hotovosti, poštovej platby cez poukážku alebo prevodom bankovým príkazom. V prípade poštovej platby poukážkou je zložením až okamžik, keď peniaze došli na účet prokuratúry.

Spoločným predpokladom pre rozhodnutie o schválení zmiery je jeho dostatočnosť z hľadiska naplnenia účelu trestného zákona a trestného poriadku.

Posúdenie dostatočnosti rozhodnutia predpokladá objasnenie rozhodujúcich kritérií v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie (§ 2 ods. 10).

Povaha a závažnosť spáchaného činu – pozri § 10 ods. 2, § 40 ods. 1 písm. a) a § 49 ods. 1 písm. a) TZ.

Miera akou bol trestným činom dotknutý verejný záujem, je daná povahou spáchaného činu.

Osoba obvineného – pozri vysvetlivky k § 216 ods. 1 písm. c).

Osobné a majetkové pomery obvineného – pozri aj vysvetlivky k § 119 ods. 1 písm. d) a porovnajte primerane s § 34 ods. 4 a § 36 písm. h) TZ.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje okolnosti vylučujúce schválenie zmiery.

K písm. a): smrť – pozri § 142 ods. 2 TZ.

K písm. b): korupcia – pozri § 328 až § 336 TZ.

K písm. c): verejný činiteľ – pozri § 128 ods. 1 TZ.

Zahraničný verejný činiteľ – pozri § 128 ods. 2 TZ.

V prípade upravenom pod písmenom c) sa má na mysli konanie o prečine, ktorý vyžaduje osobitné postavenie páchatela (tzv. špeciálny subjekt).

Proti uzneseniu o schválení zmiery a zastavení trestného stíhania nie je sťažnosť prípustná (§ 185 ods. 2) a preto nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť [§ 184 ods. 1 písm. a)] dňom, keď bolo vydané.

Uznesenie o schválení zmiery a zastavení trestného stíhania je rozhodnutím vo veci samej, ktoré vytvára prekážku právoplatne rozhodnutej veci [§ 9 ods. 1 písm. e)].

K podmienkam zrušenia právoplatného rozhodnutia o schválení zmiery a zastavení trestného stíhania generálnym prokurátorom pozri § 363 a § 364.

K obnove konania pozri § 394 ods. 3.

K oprávneniu súdu rozhodnúť o schválení zmiery a zastavení trestného stíhania pozri § 241 ods. 6, § 282 ods. 3 a § 290 ods. 5.

K § 221

Ods. 1 - 2: Ustanovenie ukladá prokurátorovi povinnosť vypočítať obvineného a poškodeného pred rozhodnutím podľa § 220 ods. 1, ak to okolnosti prípadu vyžadujú. Takými okolnosťami môžu byť napr. existencia pochybnosti o vyslovení súhlasu so schválením zmiery alebo o vyhlásení obvineného, že spáchal skutok, za ktorý je stíhaný, existencia

pochybnosti o uzavretí dohody o zmieri, pochybnosť o náležitom poučení obvineného a poškodeného a pod.

Zároveň sa konkretizuje, čo má byť predmetom výsluchu, pred ktorým treba obvineného a poškodeného poučiť o ich právach a o podstate zmiery.

K § 222

Úprava prispieva k zjednodušeniu a urýchleniu konania.

Výsluch – má sa na mysli výsluch podľa § 221.

Ustanovenie nevyklučuje výsluch osoby oprávnenej konať v mene poškodenej právnickej osoby. Je len na zvážení prokurátora, či ju vypočuje, alebo zabezpečiť písomné vyhlásenie právnickej osoby.

Ak okolnosti prípadu nevyžadujú vypočutie obvineného a poškodeného (§ 221 ods. 1), písomné vyhlásenie poškodenej právnickej osoby nie je potrebné zabezpečiť.

K § 223

Ods. 1: *Prokurátor rozhoduje o schválení zmiery a zastavení trestného stíhania uznesením (§ 162 ods. 2).*

Uznesenie musí okrem všeobecných náležitostí (§ 176) obsahovať vo výroku aj osobitné náležitosti upravené v tomto ustanovení.

Ods. 2: *Obligatórnou súčasťou dohody o zmieri uzavretej medzi obvineným a poškodeným je aj výber adresáta peňažnej sumy určenej na všeobecne prospešné účely. Určenie samotnej výšky tejto sumy je vecou obvineného, ale môže byť aj súčasťou dohody o zmieri.*

Ustanovenie upravuje viazanosť súdu a v prípravnom konaní prokurátora obsahom dohody o zmieri medzi obvineným a poškodeným pri určení adresáta peňažnej sumy.

K § 224

Ods. 1: *V tomto ustanovení sú vymenované subjekty, ktorým môže byť adresovaná peňažná suma na všeobecne prospešné účely.*

K výberu adresáta pozri vysvetlivky k § 223 ods. 2.

Pred rozhodnutím o schválení zmiery musí rozhodujúci orgán vhodným spôsobom overiť spôsobilosť adresáta na prijatie peňažnej sumy, ak je tom vzhľadom na povahu určeného subjektu potrebné.

Ods. 2: *Ustanovenie určuje povinnosť obvineného určiť z celkovej peňažnej sumy určenej na všeobecne prospešné účely najmenej 50 % štátu na peňažnú pomoc poškodeným podľa osobitného zákona (pozri zákon č. 255/1998 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení zákona č. 442/2002 Z. z.).*

K § 225

Práva poškodeného podľa § 220 nie je oprávnený uplatňovať ten, na ktorých len prešiel nárok na náhradu škody (napr. poisťovňa, ktorá za obvineného úplne alebo čiastočne uhradila poškodenému nároky na náhradu škody ako poisťné plnenie). Toto obmedzenie sa netýka dedičov poškodeného.

K § 226

Vyhlásenie obvineného, že spáchal skutok, pre ktorý je stíhaný [§ 220 ods. 1 písm. a)], sa vykonáva výlučne s cieľom dosiahnutia výhody v trestnom konaní v podobe schválenia zmiernu a zastavenia trestného stíhania. Preto ak prokurátor zmiernu neschválí, nie je možné v ďalšom konaní na také vyhlásenie prihliadať ako na dôkaz (§ 119 ods. 2).

K § 227

Ods. 1: Vykonaťnosť uznesenia o schválení zmiernu – pozri § 184 ods. 1 písm. a) a vysvetlivky k § 220.

Poukázanie peňažnej sumy určenej obvineným na všeobecne prospešné účely jej adresátovi zabezpečiť prokurátor neformálne – bez vydávania rozhodnutia.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje povinnosť prokurátora rozhodnúť o odovzdaní peňažnej sumy určenej na všeobecne prospešné účely na peňažnú pomoc poškodeným podľa osobitného zákona (pozri zákon č. 255/1998 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení zákona č. 442/2002 Z. z.) v prípadoch, keď peňažnú sumu nie je možné odovzdať (z objektívnych dôvodov) alebo ju adresát odmietne prijať (subjektívne dôvody).

Prokurátor rozhoduje uznesením.

Ods. 3: Ak prokurátor zmiernu neschválí, bez vydávania rozhodnutia zabezpečiť, aby bola obvinenému vrátená peňažná suma zložená podľa § 220 ods. 1 písm. c).

Ods. 4: sťažnosť – pozri § 185 až § 195.

Osobami oprávnenými podať sťažnosť proti uzneseniu podľa odseku 2 sú obvinený a adresát peňažnej sumy uvedený v rozhodnutí o schválení zmiernu.

K odkladnému účinku sťažnosti pozri § 185 ods. 6.

K § 228

Prerušenie trestného stíhania je jedným zo zákonných spôsobov vybavenia veci (hoci na neurčitú dobu) do času, než pominie dôvod prerušenia a v trestnom stíhaní sa pokračuje (ods. 5). V čase prerušenia trestného stíhania možno vykonávať iba úkony uvedené v § 229 na účely zistenia, či nepominul dôvod prerušenia.

Rozhodnúť o prerušení trestného stíhania je oprávnený v prípravnom konaní policajt aj prokurátor [pozri aj § 230 ods. 2 písm. c)].

Ak proti uzneseniu policajta o prerušení trestného stíhania nebola podaná sťažnosť, prokurátor uznesenie preskúma na podklade § 230 a v prípade splnenia podmienok podľa § 230 ods. 2 písm. e) uznesenie zruší do 30 dní od jeho doručenia.

Ak prokurátor zrušil uznesenie policajta o prerušení trestného stíhania a nahradil ho vlastným rozhodnutím na podklade sťažnosti, nie je proti tomuto uzneseniu prípustná sťažnosť.

Ak prokurátor zrušil v rámci postupu podľa § 230 ods. 2 písm. e) uznesenie policajta o prerušení trestného stíhania a nahradil ho vlastným rozhodnutím je proti tomuto uzneseniu prípustná sťažnosť.

Uznesenie prokurátora o prerušení trestného stíhania je oprávnený zrušiť nadriadený prokurátor na podklade sťažnosti oprávnenej osoby.

K oprávneniu súdu rozhodnúť o prerušení trestného stíhania pozri § 241 ods. 1 písm. d), § 244 ods. 1 písm. e), § 283 a § 290 ods. 1.

Ods. 1: Podľa tohto odseku sa trestné stíhanie preruší, ak sa v priebehu trestného stíhania vedeného „vo veci“ (§ 199) nepodarilo zistiť páchatela, prípadne zistené skutočnosti, dostatočne neodôvodňujú záver, že trestný čin spáchal podozrivý.

Ods. 2:

K písm. a): Pred prerušením trestného stíhania podľa tohto dôvodu treba zvážiť, či v konkrétnom prípade nepôjde o konanie proti ušlému (§ 302 a nasl.) eventualityne zvážiť, či nepožiadat cudzí štát o prevzatie trestného stíhania, v ktorom sa obvinený zdržuje, prípadne je jeho štátnym príslušníkom.

Svedok – pozri vysvetlivky k § 127.

K písm. b): Dôvodom prerušenia trestného stíhania podľa tohto ustanovenia môže byť ťažká duševná choroba alebo ťažká telesná choroba.

Postavením pred súd sa rozumie podanie obžaloby prokurátorom.

K písm. c): Dôvod, pre ktorý je možné prerušiť trestné stíhanie podľa tohto ustanovenia, spočíva v tom, že obvinený pre duševnú chorobu, ktorá nastala až po spáchaní trestného činu, nie je schopný chápať zmysle trestného stíhania. Trestné stíhanie nemožno teda z uvedeného dôvodu prerušiť iba preto, že obvinený nie je schopný výsluchu.

K preukázaniu dôvodu prerušenia trestného stíhania podľa citovaného ustanovenia nepostačuje vyjadrenie ošetrojúceho lekára. Okolnosť, či obvinený trpí duševnou chorobou, či táto choroba nastala až po spáchaní činu a či obvinený nie je schopný pre túto chorobu chápať zmysel trestného stíhania, je potrebné objasniť vyšetrením duševného stavu obvineného, k čomu je nutné pribrať dvoch znalcov psychiatrov (R 46/1990).

K písm. d): Trestné stíhanie sa preruší v tomto prípade, ak sa vykonalo vydanie do cudziny (pozri vysvetlivky k § 498) alebo vyhostenie (pozri vysvetlivky k § 65 TZ).

K písm. e): Toto ustanovenie upravuje postup policajta v prípade, ak ústavný súd alebo Súdny dvor Európskych spoločenských pozastaví účinnosť právneho predpisu, prípadne

jeho časti alebo niektorého ustanovenia, ktorého použitie je rozhodujúce pre trestné konanie alebo rozhodnutie vo veci samej. Podrobnosti zániku pozastavenia účinnosti zákona, jeho časti či ustanovenia Ústavným súdom upravuje zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov.

V prípade, ak ústavný súd vysloví vo veci samej, že išlo o neústavnosť, orgány činné v trestnom konaní a súd budú skúmať, či predchádzajúca právna úprava zakladala trestnú zodpovednosť z hľadiska § 2 TZ. V prípade, ak ústavný súd vo veci samej vysloví, že nešlo o neústavnosť, vydá policajt uznesenie o pokračovaní v trestnom stíhaní.

Pozri aj § 230 ods. 2 písm. c).

Ods. 2: Toto ustanovenie upravuje podmienky, ktoré umožňujú prerušenie trestného stíhania v prípade tzv. spolupracujúceho obvineného. Počas prerušenia trestného stíhania z tohto dôvodu neplynie premlčacia doba.

Podrobnejšie pozri aj § 205, § 214 ods. 3, § 216, § 217.

V takomto prípade policajt (s predchádzajúcim súhlasom prokurátora) bude oprávnený pri splnení zákonných podmienok prerušiť trestné stíhanie podľa § 228 ods. 3. Po prerušení trestného stíhania spolupracujúca osoba bude v ďalšom konaní vypočutá ako svedok. V prípade takejto osoby bude možné tiež zastaviť trestné stíhanie (§ 215 ods. 3), podmienične zastaviť trestné stíhanie spolupracujúceho obvineného (§ 218, § 219) alebo mimoriadne znížiť trestu odňatia slobody [§ 39 ods. 1 písm. e) TZ]. Takýto postup bude možný aj v konaní pred súdom.

Označený postup nie je možné aplikovať, ak ide o organizátora, návodcu alebo objednávateľa trestného činu, na objasňovaní ktorého sa podieľa.

Ods. 3: Po odpadnutí dôvodov k prerušeniu trestného stíhania je prokurátor alebo policajt povinný vydať uznesenie o pokračovaní v trestnom stíhaní.

Podrobnejšie pozri aj § 174 ods. 2 písm. c).

Ods. 4: Uznesenie o pokračovaní v trestnom stíhaní sa doručuje poškodenému a prokurátorovi.

R 36/1998: Prerušenie trestného stíhania podľa § 228 ods. 2 písm. a) TP je jedným zo zákonných spôsobov vybavenia veci (hoci na neurčitú dobu) do času, než pomine dôvod prerušenia a v trestnom stíhaní sa pokračuje (§ 228 ods. 5 TP).

V čase právoplatného prerušenia trestného stíhania nie je možné bez rozhodnutia o pokračovaní v trestnom stíhaní (podľa analógie § 199 ods. 1 TP) vziať obvineného do väzby, lebo nie sú splnené formálne podmienky na rozhodnutie o väzbe v zmysle § 72 TP.

Ak je obvinený vo väzbe, musí byť z väzby prepustený. (Upravené znenie).

R 10/1995: Rozhodnutie o tom, či zákon, ktorého aplikácia v súdnom konaní prichádza do úvahy v konkrétnej veci, odporuje Ústave Slovenskej republiky, prislúcha výlučne Ústavnému súdu. Túto otázku nie je oprávnený riešiť všeobecný súd. Pokiaľ sa súd domnieva, že zákon odporuje Ústave, resp. ústavnému zákonu, musí postupovať podľa § 283

ods. 5 TP na hlavnom pojednávaní, trestné stíhanie obvineného prerušíť a podať návrh na začatie konania pred Ústavným súdom. (Upravené znenie).

K § 229

Po prerušení trestného stíhania možno vykonať len úkony zamerané na zistenie, či nepominul dôvod prerušenia trestného stíhania. TP tieto úkony obmedzuje len na úkony podľa štvrtej hlavy (zaistenie osôb a vecí), piatej hlavy (zabezpečenie informácií) a šiestej hlavy (dokazovanie).

K § 230

Ods. 1: *Dozor nad zachovávaním zákonnosti vykonáva prokurátor pred začatím trestného stíhania ako aj v prípravnom konaní.*

Pozri – aj vysvetlivky k § 196 a nasl.

Ods. 2: *K písm. a): Záväzná pokyny prokurátor vydáva na: postup podľa § 197, vyšetrovanie alebo skrátené vyšetrovanie trestných činov a určovanie lehôt na ich vybavenie. Pokyn má formu opatrenia.*

K písm. b): *Prokurátor sa v prípravnom konaní zaoberá každou trestnou vecou. Za účelom posúdenia zákonnosti začatia trestného stíhania a postupu v ňom, prokurátor je oprávnený vyžadovať od policajta spisy, dokumenty, materiály, ktoré preskúma v rámci previerky. Previerku môže prokurátor vykonať z vlastnej iniciatívy alebo z podnetu oprávnenej osoby. Previerkou získava prokurátor v trestnej veci podklady pre rozhodnutie, prípadne pokyny v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania. V rámci previerok si prokurátor skúma najmä včasnosť a dôvodnosť začatia trestného stíhania, ako aj zákonnosť postupu v ňom.*

K písm. c): *Osobná účasť prokurátora pri vykonávaní úkonov policajta je účinná pri vykonávaní závažných úkonov dôležitých pre správne a úplné objasnenie vecí a najmä vtedy, ak ich nemožno opakovať (napr. rekonštrukcia, vyšetrovací pokus, domová prehliadka a pod.). Prípadne môže prokurátor jednotlivý úkon vykonať aj sám.*

Prokurátor je oprávnený v rámci svojich oprávnení zúčastniť sa vykonávania úkonov policajta, osobne vykonať jednotlivý úkon, ako aj celé vyšetrovanie alebo skrátené vyšetrovanie. V prípade, ak prokurátor vykoná celé vyšetrovanie alebo skrátené vyšetrovanie, nevypracúva návrh na podanie obžaloby, ale podá obžalobu. Ďalej je prokurátor oprávnený vydať rozhodnutie v ktorejkoľvek veci, pričom postupuje podľa ustanovení platných podľa Trestného poriadku pre policajta. V prípade vydania uznesenia prokurátorom je proti nemu prípustná sťažnosť v rovnakom rozsahu ako proti uzneseniu policajta.

K písm. d): *Prokurátor je oprávnený vracať vec policajtovi na doplnenie vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania, pričom pokyny vydané prokurátorom v tejto súvislosti sú pre policajta záväzné.*

K písm. e): Prokurátor má právo zrušiť nezákonné a neodôvodnené rozhodnutia a opatrenia policajta. Po zrušení uznesenia alebo opatrenia prokurátor buď vydá vlastné rozhodnutie, alebo vráti policajtovi na došetrenie alebo rozhodnutie.

Ak proti uzneseniu policajta o postúpení veci, prerušení trestného stíhania alebo zastavení trestného stíhania nebola podaná sťažnosť, prokurátor uznesenie preskúma na podklade § 230 a v prípade splnenia podmienok podľa § 230 ods. 2 písm. e) uznesenie zruší do 30 dní od jeho doručenia. V prípade, ak prokurátor zruší v rámci postupu podľa § 230 ods. 2 písm. e) uznesenie policajta o postúpení veci, prerušení trestného stíhania alebo zastavení trestného stíhania a nahradil ho vlastným rozhodnutím je proti tomuto uzneseniu prípustná sťažnosť.

Ak prokurátor zruší uznesenie policajta o postúpení veci, prerušení trestného stíhania alebo zastavení trestného stíhania a nahradil ho vlastným rozhodnutím na podklade sťažnosti oprávnenej osoby, nie je proti tomuto uzneseniu prípustná sťažnosť.

Uznesenie prokurátora je oprávnený zrušiť nadriadený prokurátor na podklade sťažnosti oprávnenej osoby.

K písm. f): Dôvodom rozhodnutia prokurátora o odňatí veci je predpojatost policajta, prípadne jeho nečinnosť.

K písm. g): Toto ustanovenie umožňuje prokurátorovi, aby v odôvodnenom prípade odlišným spôsobom od všeobecnej úpravy rozhodol o vykonávaní vyšetrovania vo veci, v ktorej by sa inak vykonávalo skrátené vyšetrovanie. Uvedené oprávnenie bude prokurátor využívať najmä v skutkovo a právne náročných veciach.

R 48/1970-I: Právoplatné rozhodnutie prokurátora o zastavení trestného stíhania možno zrušiť len prostredníctvom mimoriadnych opravných prostriedkov, t. j. buď v dôsledku povolenia obnovy konania, alebo na základe sťažnosti pre porušenie zákona.

Takéto rozhodnutie nemôže zrušiť nadriadený prokurátor podľa § 230 ods. 2 písm. e) TP, lebo podľa tohto ustanovenia možno zrušiť len nezákonné a neodôvodnené rozhodnutia a opatrenia policajtov. (Upravené znenie).

R 5/1981: Lehota pätnástich dní ustanovená v § 230 ods. 2 písm. e) TP začína plynúť od doručenia odpisu uznesenia vyšetrovateľa prokurátorovi a počíta sa podľa § 63 TP. Nedodržanie lehoty 48 hodín, v ktorej sa má podľa § 215 ods. 5 TP doručiť odpis uznesenia vyšetrovateľa o zastavení trestného stíhania prokurátorovi, má len poriadkový význam a nemá vplyv na začiatok plynutia lehoty pre výkon oprávnení prokurátora uvedených v § 230 ods. 2 písm. e) TP.

K § 231

V tomto ustanovení sú obsiahnuté výlučné oprávnenia prokurátora v prípravnom konaní.

Obžaloba – pozri § 234 a § 235.

Dohoda o vine a treste – pozri § 232 a § 233.

Postúpenie veci – pozri § 214 ods. 1.

Prerušenie trestného stíhania – pozri § 228 ods. 4.

Zastavenie trestného stíhania – pozri § 215 ods. 1 písm. c), e) a f), podmienené zastavenie trestného stíhania – pozri § 216 ods. 1, podmienené zastavenie trestného stíhania spolupracujúceho obvineného – pozri § 218 ods. 1.

Schválenie zmiernu a zastavenie trestného stíhania – pozri § 220 ods. 1.

Zaistenie majetku obvineného – pozri § 425 a nasl.

Zaistenie nároku poškodeného – pozri § 50 a nasl.

Exhumácia mŕtvoly – pozri § 156 ods. 2.

Súhlas na trestné stíhanie alebo na podanie návrhu – pozri aj § 8 ods. 2 a § 9 ods. 1 písm. b).

Návrh súdu na vzatie obvineného do väzby – pozri § 72.

Návrh súdu na predĺženie doby trvania väzby – pozri § 76.

Návrh na vyžiadanie obvineného z cudziny – pozri § 490 a nasl.

Predbežné vyšetrovanie v konaní o vydaní do cudziny – pozri § 502.

Návrh súdu na predbežné zaistenie majetku – pozri § 551.

K § 232

Inštitút konania o dohode o vine a treste prispieva k zjednodušeniu, zefektívnemu a skráteniu dĺžky trvania trestného konania, ako aj odbremeneniu súdov od prejednávania trestných vecí na hlavnom pojednávaní.

K oprávneniu prokurátora uzavrieť s obvineným dohodu o vine a treste a podať návrh súdu na jeho schválenie pozri § 231 písm. b).

Ods. 1: Konanie o dohode o vine a treste je fakultatívne a prokurátor ho môže začať z vlastnej iniciatívy, alebo na podnet obvineného.

Konanie o dohode o vine a treste možno vykonať tak v konaní o prečine (§ 10 TZ), ako aj v konaní o zločine (§ 11 TZ).

Vyšetrovanie – pozri § 200.

Skrátené vyšetrovanie – pozri § 202.

Dostatočne odôvodnený záver – vyšší stupeň pravdepodobnosti svedčiaci o existencii určitej skutočnosti. Musí vychádzať zo skutkového stavu zodpovedajúceho pragmatickým kritériám nevyhnutnej potrebnosti (§ 2 ods. 10).

Priznanie obvineného k spáchaniu skutku – priznanie ku skutkovým okolnostiam spáchaného trestného činu, pre ktorý je obvinený stíhaný. Nesmie byť vynútené nezákonným postupom a vykonané dôkazy musia nasvedčovať jeho pravdivosti.

Uznanie viny – priznanie zavinenia a viny v trestnoprávnom zmysle (pozri aj vysvetlivky k § 257 ods. 1. Pozri aj § 15 a § 16 TZ).

Ods. 2: Prokurátor je povinný konanie o dohode o vine a treste predvolať obvineného.

K doručovaniu predvolania obvinenému pozri § 66 ods. 1 písm. a), 2, 3, 4.

O čase a mieste konania prokurátor upovedomí obhajcu obvineného (pozri § 36 až § 44) a poškodeného (§ 46 ods. 3).

K doručovaniu upovedomenia pozri § 65 a § 68, ale tiež § 66 ods. 1 písm. c), 2, 3, 4.

V prípade, ak je obvinený mladistvý, dohodu nemožno uzavrieť, ak s ňou nesúhlasí zákonný zástupca mladistvého (pozri § 35) alebo jeho obhajca. Pozri aj § 340.

Ods. 3 - 5: Ustanovenia upravujú procesný postup prokurátora v konaní o dohode o vine a treste,

- ak došlo k dohode o vine, treste a ďalších výrokoch (ods. 3),
- ak obvinený uznal vinu v celom rozsahu, ale nedošlo k dohode o treste (ods. 4),
- ak obvinený uznal vinu len sčasti (ods. 5).

Návrh na schválenie dohody o vine a treste – pozri § 233.

Obžaloba – pozri aj § 234 a § 235.

Hlavné pojednávanie – pozri § 246 a nasl.

Ods. 6: Ochranné liečenie – pozri § 73 TZ.

Ochranná výchova – pozri § 75 a § 102 TZ.

Ochranný dohľad – pozri § 76 a nasl. TZ.

Zhabanie vecí – pozri § 83 TZ.

Ods. 7: Ustanovenie taxatívne určuje obsahové náležitosti dohody o vine a treste.

Ods. 8: Dohoda o vine a treste musí mať písomnú formu a na znak súhlasu ju podpisujú jej účastníci – prokurátor, obvinený a obhajca. Poškodený musí dohodu podpísať, ak úspešne uplatnil nárok na náhradu škody a zúčastnil sa konania.

Ods. 9: Ustanovenie ukladá prokurátorovi povinnosť vykonať záznam do spisu o tom, že nedošlo k uzavretiu dohody o vine a treste.

K § 233

Ods. 1: Ak došlo k uzavretiu dohody o vine a treste, prokurátor je povinný podať súdu návrh na schválenie dohody o vine a treste.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje obsahové náležitosti návrhu na schválenie dohody o vine a treste.

Ods. 3: K návrhu podľa ods. 1 sa pripájajú dohoda o vine a treste, celý spisový materiál s prílohami a zoznam vecných dôkazov.

K § 234

Ods. 1: Právo podať obžalobu je výlučným právom prokurátora a je vyjadrením obžalovacej zásady – pozri vysvetlivky k § 2 ods. 15. Obžaloba je osobitnou formou rozhodnutia

prokurátora, ktorý sa rozhodol postaviť obvineného pred súd, ak to výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania dostatočne odôvodňujú. Posúdenie tejto skutočnosti závisí od toho, či v prípravnom konaní boli vykonané všetky dôkazy v všetkých okolnostiach, ktoré sú nutné na rozhodnutie súdu. Z tohto dôvodu sa prokurátor musí zaoberať skúmaním všetkých okolností prípadu, ktoré vyšli najavo počas dokazovania vykonávanom v prípravnom konaní. Taktiež musí prokurátor skúmať, či z vykonaných dôvodov nevyplývajú skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie, než postup podľa tohto ustanovenia.

Prokurátor pred podaním obžaloby preskúma aj procesný postup policajta, pri vykonávaní vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania. Osobitnú pozornosť prokurátor zameria na rešpektovanie práva obvineného na obhajobu, práva poškodeného a pod.

Podaním obžaloby dochádza k ukončeniu prípravného konania a vec sa dostáva pred súd. Podanú obžalobu môže prokurátor vziať späť do začatia hlavného pojednávania s tým účinkom, že sa vec vracia do stavu prípravného konania – pozri § 239 ods. 1. Takýto postup sa aplikuje v prípade, ak sa následne zistia skutočnosti spochybňujúce podanie obžaloby. Po začatí hlavného pojednávania prichádza do úvahy už len ustúpenie od obžaloby – pozri § 239 ods. 2. Pokiaľ sú splnené podmienky na vykonanie spoločného konania (§ 18 ods. 1) prokurátor podá spoločnú obžalobu za súvisiace trestné činy a proti všetkým obvineným. V tej istej veci môže prokurátor urobiť dve a viac rozhodnutí, napr. pre jeden skutok podá obžalobu a pre iný skutok rozhodne o postúpení veci.

K obžalobe prokurátor pripojí spisy, ich prílohy a dôkazné predmety. Súčasne prokurátor upovedomí o podaní obžaloby obvineného, jeho obhajcu, poškodeného.

V prípade, ak je obvinený vo väzbe prokurátor o podaní obžaloby upovedomí aj príslušný ústav na výkon väzby.

Ods. 2: Skutok, pre ktorý sa vznieslo obvinenie a ktorý bol predmetom vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania, musí byť zhodný so skutkom, pre ktorý potom prokurátor podal obžalobu. Neznamená to však, že opis skutkového deja musí byť doslovne zhodný v uznesení o vznesení obvinenia a v obžalobe. Táto skutočnosť vyplýva z toho, že v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania sa môžu meniť niektoré okolnosti, ktoré sú predmetom dokazovania. Nesmie sa však zmeniť podstata skutku, ktorá spočíva v konaní a následku, ktorý bol týmto spôsobený. Totožnosť skutku bude potom zachovaná totožnosťou konania alebo následku.

Upovedomenie obvineného a jeho obhajcu sa môže týkať toho, že skutok bude posúdený ako miernejší alebo prísnejší trestný čin, prípadne, sa bude posudzovať podľa inej právnej kvalifikácie.

Ods. 3: V tomto odseku sa vymedzuje spis obžaloby z hľadiska obsahového, ktorý sa predkladá súdu.

Ods. 4: V nadväznosti na uplatňovanie prvkov kontradiktórnosti v konaní pred súdom, sa upravuje možnosť prokurátora, aby aj po podaní obžaloby uložil policajtovi vykonať dôkaz, ktorý potrebuje vykonať v konaní pred súdom. Takýto postup prichádza do

úvahy napr. v prípade výsluchu svedka, ktorého výsluch je podstatný pre ďalší priebeh dokazovania na hlavnom pojednávaní.

R 38/1961: Ak súd z ktoréhokoľvek štádia súdneho konania vráti vec prokurátorovi na došetrenie a prokurátor sa po došetrení znovu rozhodne obvineného stíhať pred súdom, musí podať na obvineného novú obžalobu, v ktorej musí prihladiť na výsledky vykonaného došetrenia; nestačí teda, aby prokurátor pri opätovnom predložení veci súdu vyhlásil, že trová pôvodnej obžalobe. (Upravené znenie).

R 54/1968: Dostatočné odôvodnenie postavenia obvineného pred súd v zmysle § 234 ods. 1 TP závisí od toho, či v prípravnom konaní orgány činné v trestnom konaní vykonali dokazovanie o všetkých okolnostiach, ktoré treba pred súdom dokazovať (§ 119 ods. 1 TP), teda aj o okolnostiach, ktoré majú vplyv na závažnosť činu. (Upravené znenie).

R 48/1975: Pri verbálnych trestných činoch obžalovaný návrh [§ 235 písm. c) TP] nemusí obsahovať doslovné znenie inkriminovaných výrokov, pokiaľ je skutok obvineného dostatočne opísaný tak, aby nemohol byť zamenený s iným skutkom, a to uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, prípadne uvedením iných skutočností potrebných na to, aby nemohlo dôjsť k zámene skutku. (Upravené znenie).

K § 235

K písm. a): Označením prokurátora sa rozumie označenie prokuratúry s uvedením stupňa a sídla (napr. Krajská prokuratúra Nitra) a označenie mena a priezviska prokurátora, ktorý podáva obžalobu.

K písm. b): Uvedenie osobných údajov obvineného slúži na identifikáciu jeho osoby pokiaľ ide o meno a priezvisko treba u žien uvádzať aj ich rodné priezvisko. Medzi iné údaje, ktoré sa môžu uviesť v obžalobe, patrí aj uvedenie prezývky obvineného. Medzi takého údaje patrí aj uvedenie rodného čísla obvineného, ktoré slúžia k nezameniteľnosti osoby obvineného. Iným údajom potrebným na to, aby sa obvinený nemohol zameniť s inou osobou, je aj jeho prezývka. Pri označovaní osôb maloletých sa tieto označujú v obžalobe len iniciálkami, a nie celým menom, vzhľadom na určitú ochranu takýchto osôb.

Ak ide o osobu podliehajúcu právomoci vojenských súdov (§ 12) uvedie sa aj hodnosť obvineného a útvár, ktorého je alebo bol príslušníkom.

K písm. c): Obžalobný návrh je najdôležitejšou časťou obžaloby, čo vyplýva zo skutočnosti, že súd môže rozhodnúť len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu – pozri § 278 ods. 1. Označenie skutku je vyjadrené v tzv. skutkovej vete.

Skutková veta musí obsahovať potrebné identifikačné údaje. Tieto majú poslúžiť tomu, aby stíhaný skutok nemohol byť zamenený za iný (údaje o čase, mieste spáchania skutku a spôsob konania či opomenutia obvineného). Správne uvedenie časových údajov má význam z hľadiska nielen identifikácie skutku, ale má aj právne účinky napr. pre eventuality premlčanie trestného stíhania. Uvedenie spôsobu spáchania trestného činu je dôležité

vtedy, keď je znakom objektívnej stránky trestného činu (napr. uvedenie spôsobu spáchania činu obvineným a následkov zranení poškodeného pri ublížení na zdraví a pod.).

Skutková veta obsahuje relevantné údaje, ktoré odôvodňujú použitú právnu kvalifikáciu konania obvineného. Skutková veta má svojim konkrétnym obsahom byť v súlade s právnou vetou a všetkými jeho znakmi.

Pokiaľ je znakom skutkovej podstaty určitá späťnosť konania obvineného vyjadrená podmienkou predchádzajúceho odsúdenia za trestný čin [§ 212 ods. 3 písm. b) TZ] alebo vo forme predchádzajúceho postihnutia ako priestupok za obdobné konanie v minulosti [napr. § 252 ods. 1, písm. c) TZ] je súčasťou skutkovej vety obžaloby uvedenie konkrétneho odsúdenia alebo postihnutia. Pri podávaní obžaloby za trestný čin, ktorý má blanketnú skutkovú podstatu (napr. § 300 TZ) uvedie sa v skutkovej vete odkaz na príslušné ustanovenie právneho predpisu, ktorý bol porušený.

Ak konanie obvineného vykazuje znaky kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu, tieto znaky sú uvedené tiež v skutkovej vete obžaloby. Ide o uvedenie, že trestný čin bol spáchaný zločineckou skupinou, pričom však nestačí túto skutočnosť uviesť iba slovami uvedenými v príslušnej skutkovej podstate, ale treba ich formulovať podľa povahy veci konkrétne (napr. pri spáchaní trestného činu zločineckou skupinou musí byť vyjadrené opísaním skutku, že konanie páchatelov vykazuje znaky zločineckej skupiny tak, ako to vyžaduje TZ a pod.).

Právna veta je citácia znenia príslušného ustanovenia trestného činu, vyjadrujúca, akým konaním či opomenutím bol trestný čin spáchaný, s uvedením okolností, ktoré prípadne podmieňujú použitie kvalifikovaných znakov skutkovej podstaty trestného činu.

Pri opise konania obvineného sa do skutkovej vety obžaloby neuvádza doslovný prepis inkriminovaných výrokov (vulgarizmov), pokiaľ je skutok už natoľko dostatočne opísaný tak, aby nemohlo dôjsť k jeho zámene s iným skutkom [teda uvedenie miesta, času a spôsobu jeho spáchania, prípadne uvedením iných skutočností potrebných nato, aby nemohlo dôjsť k zámene s iným skutkom (R 48/1975)].

Pokiaľ skutok obvineného je z časti dokonaným trestným činom a z časti len pokusom (prípadne prípravou trestného činu), je potrebné vyjadriť v právnej vete obžalobného návrhu právnu vetu pokusu podľa § 14 ods. 1 TZ (prípadne prípravy podľa § 13 ods. 1 TZ) tak, aby nadviazala na právnu vetu skutkovej podstaty trestného činu, ku ktorému pokus (prípadne príprava) smerovala a aj v samotnej právnej kvalifikácii.

Inými skutočnosťami, pokiaľ ich treba na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným, sa rozumie najmä označenie poškodeného, spôsobenie škody a pod.

Príslušné ustanovenia TZ sa označuje číslom paragrafu, ods., prípadne písm. alebo alinei.

Dôkaz – pozri vysvetlivky k § 119 ods. 2.

K písm. d): Prokurátor neodôvodňuje obžalobný návrh, ak sa vo veci konalo skrátené vyšetrovanie. V takomto prípade obžalobný návrh obsahuje len skutočnosti obsahnuté pod písmenami a) až c).

Prokurátor odôvodňuje obžalobný návrh o skutku, o ktorom sa konalo vyšetrovanie.

Prvá časť odôvodnenia obžalobného návrhu spočíva v opísaní skutkového deja. Táto časť by mala obsahovať bližšie rozvedenie skutkovej vety obžalobného návrhu a to podrobnejším opisom trestnej činnosti obvineného s uvedením jej okolností, príčin, podmienok, ako aj následkov. Na túto časť nadväzuje odôvodnenie obžalobného návrhu, v ktorej sú uvedené dôkazy, z ktorých vychádza opísanie skutkového deja prokurátor je povinný vykonané dôkazy vyhodnotiť, a to bez ohľadu či svedčia v prospech alebo neprospech obvineného. Z jednotlivých dôkazných prostriedkov sa uvádzajú len podstatné časti, ktoré podporujú alebo vyvracajú obvinenie. Po vyhodnotení dôkazov sa prokurátor v obžalobnom návrhu vysporiada s obhajobou obvineného a zaujme k nej stanovisko. Ďalej prokurátor pri odôvodnení obžalobného návrhu uvádza právne úvahy, ktorými sa spravoval pri právnej kvalifikácii skutku, pričom vysvetľuje jednotlivé znaky skutkovej podstaty trestného činu. Podstatnou časťou obžalobného návrhu je uvedenie údajov potrebných na posúdenie osoby obvineného, v ktorej sa uvádza či bol obvinený už v minulosti trestaný, a o akú trestnú činnosť išlo.

K písm. e): V závere obžaloby prokurátor uvedie zoznam navrhovaných dôkazov, ktoré navrhuje vykonať na hlavnom pojednávaní. Súčasne uvedie výsluchy napr. svedkov, ktoré navrhuje čítať za splnenia podmienok podľa § 263 ods. 3 a prípadne označí listinné dôkazy, ktoré navrhuje vykonať prečítaním podľa § 269.

K písm. f): V prípade, ak sa prokurátor domnieva, že sú splnené zákonné podmienky pre uloženie ochranného opatrenia v obžalobe navrhne, aby boli uložené obvinenému. Prokurátor môže navrhnúť uloženie ochranného liečenia, ochrannej výchovy, alebo zhabania veci.

V obžalobe môže prokurátor navrhnúť aj konanie proti ušlému, ak sú splnené podmienky vyžadované v § 358 a nasl.

R 15/1997: Ochranné liečenie je jedným z druhov ochranných opatrení, ktoré podľa § 35 ods. 1 TZ patria medzi prostriedky slúžiace na dosiahnutie účelu Trestného zákona. Jeho účelom je – rovnako ako po pri treste – zaistiť ochranu spoločnosti, ale špecifickým spôsobom. (Upravené znenie).

K § 236

Ods. 1: Toto ustanovenie umožňuje prokurátorovi, aby v prípade, ak nepodá obžalobu, samostatne podal návrh súdu na uloženie: ochranného liečenia (§ 73 a 74 TZ), ochrannej výchovy (§ 75 TZ) alebo zhabania veci (§ 83 TZ).

Pozri aj vysvetlivky k § 177.

Ods. 2: V prípade, ak prokurátor podal návrh na konanie o dohode o vine a treste, podá samostatne návrh súdu vo vzťahu k zúčastnenej osobe.

K § 237

Ods. 1: Trestné stíhanie – pozri § 10 ods. 14.

Trestným stíhaním pred súdom sa rozumie úsek trestného konania od momentu podania obžaloby na súde do právoplatnosti rozsudku, prípadne do právoplatnosti iného rozhodnutia súdu vo veci samej.

Súd – pozri § 11 ZS a tiež § § 14 až § 31 ZS.

Čo sa rozumie súdom na účely TP pozri § 10 ods. 4 a 5.

K pôsobnosti a príslušnosti súdov – pozri § 12 a nasl.

Špeciálny súd – pozri § 25 ZS. K pôsobnosti špeciálneho súdu pozri § 14.

Prokurátor – pozri § 2 ods. 5 a tiež § 2 až § 6 ZOP i § 17 a nasl. ZOP.

Ods. 2: Obžaloba – pozri § 234. K náležitostiam obžaloby pozri § 235.

Obžaloba sa podáva na vecne a miestne príslušnom súde. Vo všeobecnosti pôjde o miestne príslušný okresný súd, pokiaľ nie je daná vecná príslušnosť okresného súdu v sídle krajského súdu pre obzvlášť závažné zločiny alebo skutky spáchané organizovanou skupinou, zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou alebo pokiaľ nie je daná pôsobnosť špeciálneho súdu.

Návrh na dohodu o vine a treste – iba prokurátor je oprávnený v prípravnom konaní uzavrieť s obvineným dohodu o vine a treste a podať súdu návrh na jej schválenie.

Ku konaniu o dohode o vine a treste – pozri § 232.

K obsahu návrhu na schválenie dohody o vine a treste – pozri § 232 ods. 2.

K obsahu samotnej dohody o vine a treste – pozri § 232 ods. 7 písm. a) – e).

Nález US- III. ÚS 60/2000 (skrátенý): 1. U každej osoby trestne stíhanej, na ktorú už bola podaná obžaloba, ide podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky o právo, aby o oprávnenosti tejto obžaloby rozhodol nezávislý a nestranný súd, a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky o právo, aby sa táto obžaloba (jeho vec) verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty osoby, na ktorú bola podaná obžaloba.

R 55/1972: Pre trestný čin je možné obvineného stíhať pred súdom len na základe obžaloby prokurátora (teraz aj návrhu na dohodu o vine a treste) po predchádzajúcom prípravnom konaní. (Upravené znenie).

Ods. 3: Sudca pre prípravné konanie – pozri § 10 ods. 3 a tiež § 2 ods. 3. Cieľom zavedenia tohto inštitútu je operatívne riešenie prípadov, v ktorých sa konalo skrátенé vyšetrovanie pre prečin s hornou hranicou trestu odňatia slobody neprevyšujúcou tri roky, ak bola osoba zadržaná ako podozrivá pri páchaní prečinu alebo bola takáto osoba zastihnutá na

úteku a do 48 hodín od zadržania odovzdaná prokurátorom súdu s obžalobou a spolu so spisovým materiálom.

Skrátené vyšetrovanie – pozri § 202 – § 204.

V takom prípade má sudca pre prípravné konanie rovnaké práva a povinnosti ako samosudca – pozri aj § 348 ods. 2.

K vlastnému konaniu pred sudcom pre prípravné konanie – pozri § 348 ods. 1.

Samosudca – pozri § 10 ods. 2 a 6.

Konanie pred samosudcom – pozri § 349 a nasl.

Preskúmanie obžaloby samosudcom – pozri § 241 – § 242.

K predbežnému prejednaniu obžaloby samosudcom za zločiny s hornou hranicou trestnej sadzby neprevyšujúcou osem rokov (pri prevyšujúcej už koná senát) a pre prečiny s hornou hranicou trestnej sadzby odňatia slobody prevyšujúcou päť rokov – pozri § 243.

Prečín – pozri § 10 TZ.

Zločin – pozri § 11 TZ.

Predseda senátu – pozri § 10 ods. 2 a 6 a tiež § 11 ods. 1, 3 ZS, § 14 ZS, § 16 ZS a § 18 ZS.

Senát – pozri § 10 ods. 2 a tiež § 11 ods. 1, 3 ZS.

Senát okresného súdu – pozri § 14 ZS.

Senát vojenského obvodového súdu – pozri § 27 ZS.

Senát Vyššieho vojenského súdu – pozri § 29 ZS.

Senát krajského súdu – pozri § 16 ZS.

Senát Špeciálneho súdu – pozri § 25 ZS.

Senát najvyššieho súdu – pozri § 18 ZS.

K § 238

Ods. 1: Prípravné konanie – ide o úsek trestného konania od začatia trestného stíhania do podania obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste alebo do právoplatnosti rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní vo veci samej – pozri § 10 ods. 14.

Obvinený – osoba podozrivá zo spáchania trestného činu, proti ktorej bolo vznesené obvinenie – pozri § 33.

Ods. 2: Obžaloba – pozri § 234 a § 235.

Návrh na dohodu o vine a treste – pozri § 233.

Výkon súdneho rozhodnutia – pozri § 406 a nasl.

Ods. 3: Väzba – pozri § 71 a nasl.

Trvanie väzby – pozri § 76 a § 79.

Do úvahy prichádza, podľa konkrétnych okolností prípadu, ktorákolvek z možností rozhodnutí predpokladaných v § 72 ods. 1, v ktorom sa uvádza, čo sa rozumie rozhodnutím o väzbe. Namiesto vzatia do väzby sa tu predpokladá rozhodnutie o ponechaní obvineného vo väzbe, ak neprichádza do úvahy jeho prepustenie. Možné sú aj zmeny dôvodov väzby. Stanovená je lehota najneskôr 15 dní od podania obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste.

K § 239

V ods. 1 a 2 sa riešia dve rozdielne situácie, za ktorých sa môže skončiť konanie pred súdom v dôsledku uplatnenia akuzačného princípu spočívajúceho v tom, že prokurátorovi sa ponecháva právo disponovať obžalobou (návrhom na schválenie dohody o vine a treste) až do začatia hlavného pojednávania resp. verejného zasadnutia. Kým v prvom prípade ide o späťvzatie obžaloby, resp. návrhu na schválenie dohody o vine a treste, do momentu začatia hlavného pojednávania, resp. verejného zasadnutia, s tým dôsledkom, že sa vec vracia do štádia prípravného konania, čo však nemusí znamenať definitívne skončenie veci o žalovanom skutku, v druhom prípade, v ods. 2, ide o ustúpenie od obžaloby. Toto ustúpenie od obžaloby v štádiu hlavného pojednávania má za následok obligatórne oslobodenie obžalovaného spod obžaloby podľa § 285 písm. f) a po právoplatnosti tohto výroku rozsudku vytvorenie prekážky rei judicatae (právoplatne rozsúdenej veci), teda nemožnosti o danom skutku proti tej istej osobe pokračovať v trestnom stíhaní až dovtedy, pokiaľ by v predpísanom konaní tento výrok nebol zrušený.

Ods. 1: Začatie hlavného pojednávania – je ohraničené momentom oznámenia veci predsedom senátu (samosudcom), ktorá sa bude prejednávať na hlavnom pojednávaní – pozri § 255 ods. 1.

Verejné zasadnutie – pozri § 291 – § 300.

Začiatok verejného zasadnutia – je tiež ohraničený momentom oznámenia veci predsedom senátu alebo samosudcom, o ktorej sa bude na verejnom zasadnutí rozhodovať – pozri § 298.

Prípravné konanie – pozri § 10 ods. 14 a § 199 a nasl.

Ods. 2: Hlavné pojednávanie – pozri § 246 a nasl.

Obžaloba – pozri § 234 a § 235.

Skutok – pozri § 10 ods. 15 a poznámky pri § 278 ods. 1.

Ustúpenie od obžaloby – je prejavom vôle prokurátora uplatňujúceho svoje právo disponovať s podanou obžalobou. Ide o úkon prokurátora počas hlavného pojednávania, ktorým oznamuje súdu, že ustupuje od obžaloby. Dôvod na takýto postup je ponechaný na prokurátorovi. Súd nemá za povinnosť ho preskúmať, pre neho je rozhodujúci samotný úkon oznámenia ustúpenia od obžaloby, a to buď v celom rozsahu, ak je obžaloba podaná pre viaceré skutkov alebo len pre niektorý zo skutkov uvedených v obžalobe.

Pokým späťvzatie obžaloby podľa ods. 1 môže prokurátor urobiť ktorýmkoľvek spôsobom predpokladaným pre právne účinné podanie podľa § 62 ods. 1, pokiaľ ide o ustúpenie od obžaloby podľa ods. 2, ku ktorému by malo dôjsť priamo v priebehu hlavného pojednávania, vzhľadom na to, že hlavné pojednávanie sa koná za stálej prítomnosti prokurátora (pozri § 252 ods. 1) prichádza do úvahy pre toto oznámenie o ustúpení od obžaloby buď ústne vyhlásenie prokurátora do zápisnice o hlavnom pojednávaní alebo aj písomné podanie predložené priamo na hlavnom pojednávaní súdu. Keďže ustúpenie od obžaloby môže prokurátor oznámiť súdu od začatia hlavného pojednávania až do jeho záveru, teda do skončenia záverečných rečí a posledného slova obžalovaného až do odchodu súdu na záverečnú poradu, nie je vylúčené, že ak došlo k odročeniu hlavného pojednávania, skôr než dôjde k nariadeniu ďalšieho termínu hlavného pojednávania prokurátor môže dôjsť k záveru, že ustúpi od obžaloby, či už celej alebo pre niektorý skutok a v takom prípade úkon oznámenia, že ustupuje od obžaloby môže urobiť ktorýmkoľvek zo spôsobov predpokladaných pre podanie podľa § 62 ods. 1. Má to význam pre to, že sa podľa toho môže súd zariadiť v príprave na nový termín hlavného pojednávania, najmä z pohľadu toho, že sám alebo strany, ktorým bolo pri odročení hlavného pojednávania uložené zabezpečiť dôkaz, nebudú musieť ho zabezpečovať. V takom prípade totiž pri novom hlavnom pojednávaní, ktoré sa v každom prípade musí uskutočniť, sa už ďalšie dokazovanie nemôže vykonávať, lebo účinky ustúpenia od obžaloby nastávajú momentom oznámenia tejto skutočnosti prokurátorom súdu a prichádza do úvahy len rozhodnutie rozsudkom o oslobodení obžalovaného spod obžaloby podľa § 285 písm. f).

Dôvodom pre ustúpenie od obžaloby bude najčastejšie zistenie prokurátora na podklade výsledkov dokazovania na hlavnom pojednávaní (k takému záveru však môže dôjsť aj od začiatku hlavného pojednávania do začatia dokazovania), že je tu niektorý z dôvodov písm. a) až e) § 285 pre oslobodenie obžalovaného spod obžaloby.

K § 240

Ods. 1: Obvinený – pozri § 33.

Obhajca – pozri poznámky k § 36 a nasl.

Poškodený – pozri poznámky k § 46 ods. 1.

Splnomocnenec poškodeného – pozri poznámky k § 53.

Zúčastnená osoba – pozri poznámky k § 45.

Zákonný zástupca obvineného – pozri poznámky k § 35.

Záujmové združenie občanov – pozri poznámky k § 4.

Zástupca záujmového združenia občanov – pozri § 4 ods. 5.

Ods. 2: K právu obvineného zvoliť si, alebo oprávnených osôb zvoliť pre obvineného, v tej istej veci viacerých obhajcov – pozri § 39 ods. 4.

Viacerí obhajcovia obvineného majú právo určiť si spomedzi seba jedného z nich na doručovanie písomností. Ak taký úkon vo vzťahu k súdu nebol urobený, je povinnosťou súdu doručiť rovnopis obžaloby každému z nich.

Ods. 3: Tým osobám, ktorým sa doručuje rovnopis obžaloby, ktoré prichádzajú do úvahy podľa ods. 1, sa zároveň doručí výzva na oznámenie návrhov na vykonanie dôkazov pred súdom. Návrhy na vykonanie dôkazov sa oznamujú ako súdu tak aj ostatným stranám.

Strana v konaní pred súdom – pozri poznámky k § 10 ods. 10.

Cieľom ustanovenia poslednej vety ods. 3 je zabezpečiť urýchlenu dokazovania. Ak by súd v priebehu konania pred súdom zistil, že strana v konaní nenavrhol bez meškania po doručení výzvy vykonanie dôkazu, ktorý jej bol už v čase doručenia výzvy známy a navrhla by taký dôkaz až v neskoršom štádiu, mohol by odmietnuť vykonanie takého dôkazu a či tak urobí, bude záležať na konkrétnych okolnostiach, pre ktoré strana v konaní bez meškania neoznámila dôkaz, ktorý až neskôr navrhla vykonať.

Ods. 4: Toto ustanovenie má jednak zabezpečiť čo najväčšiu pružnosť pri zabezpečovaní dôkazov tak, aby bola naplnená základná zásada trestného konania zakotvená v § 2 ods. 7, že každý má právo by jeho vec bola spravodlivo prejednaná a v primeranej lehote a jednak sa má zabezpečiť rovnosť strán pri dokazovaní, ako aj právo strán v konaní zakotvené v § 2 ods. 11 na zabezpečenie nimi navrhnutých dôkazov a presadenie prokov kontradiktórnosti v trestnom konaní. Strany v konaní môžu samé zabezpečiť dôkaz na hlavné pojednávanie, predovšetkým prítomnosť svedkov a znalcov, predložiť znalecké posudky (pozri § 268 ods. 3), vecné, listinné a iné dôkazy a iba v prípade, že sami nemôžu zabezpečiť prítomnosť svedkov a znalcov, a preto žiadajú súd o ich predvolanie musia uviesť také údaje o totožnosti a bydlisku svedkov a znalcov, na základe ktorých ich bude môcť súd predvolať. Inak súd môže odmietnuť vykonanie takých nedostatočne identifikovateľných dôkazov a opäť vzhľadom na slovné spojenie „spravidla odmietne“ bude záležať na konkrétnych okolnostiach prípadu, pre ktoré súd odmietne vykonanie takto navrhnutého a nedostatočne označeného dôkazu.

Ods. 5: Trojdňová lehota na oznámenie svedkov a znalcov navrhnutých na vypočutie je záväzná pre obvineného a prokurátora. Každá z týchto strán je povinná návrh na vypočutie svedka alebo znalca oznámiť druhej strane aspoň tri pracovné dni pred hlavným pojednávaním. To neznamená, že ak po doručení obžaloby bol obvinenému ihneď (v čase doručenia) známy svedecký alebo znalecký dôkaz, že má možnosť vyčkávať s jeho návrhom a oznámením druhej strane až do lehoty troch pracovných dní pred hlavným pojednávaním, pretože sa vystavuje dôsledkom možnosti odmietnutia takého dôkazu v zmysle ods. 3, ak tak neurobí bez meškania. Toto ustanovenie má zabezpečiť, pokiaľ má ísť o dôkazy výsluchmi svedkov a znalcov, aby strany navrhovali dôkazy s takou časovou rezervou, ktorá umožní druhej strane pripraviť sa na to, aký dôkaz môže byť na hlavnom pojednávaní vykonávaný, pokiaľ ho súd neodmietne a aby prípadne druhá strana v tejto lehote sama mohla ešte reagovať na návrh protistrany a navrhnuť svoje nové dôkazy k okolnostiam, ktoré sa majú objasňovať

dôkazmi navrhovanými protistranou a také dôkazy aj zabezpečiť na hlavné pojednávanie. Aj keby lehota troch pracovných dní nebola zachovaná, možno taký dôkaz na hlavnom pojednávaní vykonať, len ak druhá strana (prokurátor alebo obvinený) s tým súhlasia. Cieľom tohto ustanovenia je zabezpečiť koncentrovanosť dokazovania na hlavnom pojednávaní, jeho plynulosť tak, aby nedochádzalo k jeho zbytočnému odročovaniu.

K § 241

Ods. 1: Obžaloba – pozri § 234. K jej náležitostiam – pozri § 235.

Prečín – pozri § 10 TZ.

Samosudca – pozri § 10 ods. 2 a 6 a tiež § 11 ods. 3 ZS.

Konanie pred samosudcom – pozri – 349 a nasl.

Príslušný súd – pozri § 12 až § 20.

K písm. a): Postúpenie veci príslušnému súdu znamená jednak postúpenie veci tomu súdu, do pôsobnosti ktorého patrí prejednanie veci, a jednak vecne i miestne príslušnému súdu.

K písm. b): Postúpenie veci inému orgánu prichádza do úvahy vtedy, ak skutok, ktorý je predmetom obžaloby, nevykazuje znaky trestného činu. Iným orgánom môže byť orgán, do ktorého pôsobnosti patrí prejednanie priestupku, správneho deliktu alebo disciplinárneho previnenia a to podľa okolností, ktorá z alternatív prichádza do úvahy, v dôsledku zistenia samosudcu, o aký protispoločenský delikt v skutku, ktorý je predmetom obžaloby, ide.

K písm. c) – pozri poznámky k § 215 ods. 1.

K písm. d) – pozri poznámky k § 228 ods. 2 a 3, a tiež poznámky i judikáty k § 244 ods. 1 písm. e).

K písm. e) – pozri poznámky i judikatúru k § 215 ods. 2 a 3 a tiež k § 244 ods. 1 písm. d).

K písm. f) – pozri poznámky i judikatúru k § 244 ods. 1 písm. h). Podstata dokazovania skutočností, ktoré je potrebné v trestnom konaní v zmysle § 119 ods. 1 dokazovať sa vykoná kontradiktórnym spôsobom na hlavnom pojednávaní, preto vrátiť vec prokurátorovi odmietnutím obžaloby možno len pre závažné procesné chyby prípravného konania.

K písm. g) – pozri poznámky k § 216.

K písm. h) – **Podmienečné zastavenie trestného stíhania** – pozri poznámky k § 216.

Spolupracujúci obvinený – pozri poznámky k § 218.

K písm. i):

Záujmové združenie občanov – pozri § 4 ods. 2.

K písm. j):

Trestný rozkaz – pozri poznámky k § 353 až § 357.

K písm. k):

Hlavné pojednávanie – pozri poznámky k § 246 a nasl.

Nariadenie hlavného pojednávania – pozri § 247.

Nariadenie hlavného pojednávania, určenie jeho termínu a rozsahu dokazovania je rozhodnutím súdu, v tomto prípade samosudcu. Pozri aj ods. 5, ktorý predpokladá rozhodnutie vo všetkých alternatívach odseku 1. Rozhoduje sa uznesením, ktoré nie je potrebné vyhotovovať. Na základe neho urobí samosudca všetky potrebné opatrenia smerujúce k zabezpečeniu riadneho, plynulého a nerušeného priebehu hlavného pojednávania. Vyhlásí by bolo potrebné také uznesenie len v prípade rozhodovania samosudcu pri preskúmvaní obžaloby podľa tohto ustanovenia iba vtedy, ak by samosudca došiel k takému rozhodnutiu pri úkone za prítomnosti osôb, ktorých sa dotýka, napr. ak by pred rozhodnutím postupom podľa ods. 5 vyslúchal obvineného alebo poškodeného.

K forme a spôsobu rozhodnutia pozri § 162 ods. 1, § 177 písm. a), § 178 ods. 1, 2. Z ustanovenia § 178 ods. 1 jednoznačne vyplýva, že nariadenie hlavného pojednávania a jeho príprava, teda i určenie jeho termínu a rozsahu dokazovania má formu uznesenia. Proti takému zneseniu sťažnosť nie je prípustná – pozri ods. 4, ktorý pripúšťa sťažnosť len proti rozhodnutiam podľa ods. 1 písm. a) až h), a taktiež pozri § 185 ods. 2 druhú vetu.

Ods. 2: *Skutok, ktorý je predmetom obžaloby – pozri § 235 písm. c).*

Osoby, ktorým sa doručuje rovnopis obžaloby – pozri § 240 ods. 1.

Oboznamovacia povinnosť podľa tohto ustanovenia je daná nielen v prípade prísnejšieho posudzovania skutku oproti obžalobe, ale pri akejkolvek zmene právneho posúdenia, teda aj pri miernejšej kvalifikácii a pochopiteľne o to viac v prípade, ak okrem právnej kvalifikácie skutku uvedenej v obžalobe samosudca je toho názoru, že ide aj o iný trestný čin, či už prečin alebo zločin.

Týmto ustanovením sa jednak zabezpečuje právo obvineného na obhajobu a musí sa mu poskytnúť časový priestor na jej prípravu a jednak aby aj ostatné strany mali možnosť pripraviť sa na hlavné pojednávanie i z tohto aspektu právnej kvalifikácie a možného dokazovania. Nie je podmienkou, že osoby, ktorým sa doručuje rovnopis obžaloby musia byť oboznámené s týmto záverom samosudcu o možnosti zmeny právnej kvalifikácie zároveň s doručením obžaloby. Môže to byť aj neskôr, keďže po podaní obžaloby na súde sa bez meškania nariaďuje doručenie jej rovnopisu určeným osobám. V každom prípade však musí byť toto oboznámenie zmeny právnej kvalifikácie vo vzťahu k obvinenému a jeho obhajcovi urobené tak, aby bola zachovaná aspoň päťdňová lehota od doručenia tohto oboznámenia do začatia hlavného pojednávania. Vyplýva to analogicky z ustanovenia § 247 ods. 1 a obdobne, v prípade prísnejšej kvalifikácie, z ustanovenia § 284 ods. 2.

Ods. 3: *Súdny dvor Európskych spoločenstiev – pozri článok 220 a nasl. Zmluvy o založení ES.*

Predbežné rozhodnutie súdneho dvora Európskych spoločenstiev – pozri článok 234 Zmluvy o založení ES (podľa starého číslovania článok 177).

Dôvody na podanie žiadosti o vydanie predbežného rozhodnutia Súdneho dvora Európskych spoločenstiev môžu spočívať v tom, že sa samosudca domnieva, že v konkrétnej veci, na to aby bolo možné rozhodnúť o jej merite, je treba aplikovať pravidlá práva Európskych spoločenstiev (Európskej únie) a predbežná otázka, s ktorou je potrebné obrátiť sa na Súdny dvor Európskych spoločenstiev sa týka:

- a) interpretácie základných zmlúv a všeobecných právnych zásad práva ES/EÚ,
- b) platnosti a výkladu jednostranných i viacstranných aktov orgánov ES/EÚ,
- c) výkladu štatútov komunitárnych orgánov zriadených aktom Rady (článok 202), ak to tieto štatúty ustanovujú.

Strany v konaní majú možnosť predložiť vnútroštátnemu súdu, v danom prípade samosudcovi, návrh, aby požiadal Súdny dvor Európskych spoločenstiev o predbežné rozhodnutie. Žiadosť však môže podať len súd, v tomto prípade samosudca. Návrhom strán v tomto smere nie je samosudca viazaný. Samosudca nemá povinnosť predložiť žiadosť Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev, lebo v tomto konaní o obžalobe nepôjde o konečné rozhodnutie, proti ktorému by nebol prípustný opravný prostriedok. Zmluva o ES predpokladá, že súdy inej ako poslednej inštancie majú právo, nie však povinnosť obracať sa na Súdny dvor Európskych spoločenstiev. Iba súd poslednej inštancie, teda v slovenskom trestnom konaní najvyšší súd má takú povinnosť a protiprávne opomenutie takejto povinnosti by predstavovalo porušenie Zmluvy ES a z toho vyplývajúce dôsledky, ktoré by musel znášať štát pre nesplnenie zmluvných povinností.

Ods. 4: Sťažnosť – pozri § 185 a nasl.

Odkladný účinok sťažnosti – pozri § 185 ods. 6.

Pri všetkých alternatívach rozhodnutia podľa ods. 1 písm. a) až h), okrem prípadu prerušenia trestného stíhania podľa ods. 1 písm. d), má podaná sťažnosť odkladný účinok.

Ods. 5: Ak nie je možné iba na podklade obžaloby a pripojeného spisového materiálu, môže samosudca vypočuť obvineného i poškodeného a zadovážiť aj iné potrebné vysvetlenia. Výsluch obvineného alebo poškodeného nemá byť zameraný na podstatu obvinenia, teda na to, čo sa má zistiť vykonaním dôkazov na hlavnom pojednávaní, ale sa má zamerať na zodpovedanie relevantných otázok, ktoré majú uľahčiť niektoré z rozhodnutí podľa ods. 1. Na výsluch obvineného sa použijú primerane ustanovenia o výsluchu obvineného – pozri § 121 a nasl. a na výsluch poškodeného primerane ustanovenia o výsluchu svedka – pozri § 131 a nasl. Výsluchu sa môže zúčastniť obhajca obvineného – pozri § 121 ods. 2 poslednú vetu. Ďalšie potrebné vysvetlenia môžu spočívať vo vypočutí svedka, znalca, konzultanta, vyžiadaní spisov, odborných vyjadrení, listín, správ a pod. V žiadnom prípade však toto štádium konania nemôže nahrádzať dokazovanie na hlavnom pojednávaní a všetky vysvetlenia majú smerovať len k tomu, aby si samosudca mohol zodpovedať otázku, či je potrebné vo veci nariadiť hlavné pojednávanie, alebo je treba rozhodnúť niektorým iným spôsobom

predpokladaným v ods. 1. Závažné procesné chyby prípravného konania, najmä spočívajúce v porušení práva obvineného na obhajobu, nie je možné týmto spôsobom odstraňovať a už samotné zistenie tejto skutočnosti má viesť k odmietnutiu obžaloby a vráteniu veci prokurátorovi podľa ods. 1 písm. f).

Ods. 6: Zmier – pozri poznámky k § 220 až § 227.

Oprávnenou osobou na ponúknutie skončenia veci zmiernom je v zásade obvinený a poškodený. U poškodeného je stanovené obmedzenie v § 225. Ten na koho prešiel nárok na náhradu škody, pokiaľ nejde o dediča poškodeného, nemá právo uzavrieť zmier, a teda nie je ani oprávnenou osobou na ponúknutie skončenia veci zmiernom. Ponúknuť takýto postup môže aj obhajca obvineného a tiež splnomocnenec poškodeného, avšak jednoznačný prejav vôle obvineného i poškodeného (pozri § 54 ods. 1), že súhlasia s takým postupom musí byť nepochybne zistený. V prípade, že spôsobilosť obvineného na právne úkony je obmedzená, dáva súhlas na schválenie zmiernu jeho zákonný zástupca a ten je aj oprávnený takú ponuku na skončenie veci zmiernom urobiť. To isté sa týka i zákonného zástupcu poškodeného, ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená.

Ods. 7: Sťažnosť – pozri § 185 a nasl.

Odkladný účinok sťažnosti – pozri § 185 ods. 6.

Iba prokurátor môže podať sťažnosť proti rozhodnutiu o schválení zmiernu a na základe toho zastaveniu trestného stíhania.

K § 242

Väzba – pozri poznámky k § 71 a nasl.

Trvanie väzby – pozri poznámky k § 76 a nasl.

Proti rozhodnutiu samosudcu o väzbe obvineného môže obvinený i prokurátor podať sťažnosti. K sťažnosti a jej odkladnému účinku – pozri § 83.

Nevyklučuje sa spojenie rozhodovania o väzbe v tomto štádiu konania s rozhodovaním o väzbe podľa § 238 ods. 3, ktorý predpokladá rozhodnutie o väzbe najneskôr do 15 dní od podania obžaloby. To by znamenalo, že v lehote 15 dní od podania obžaloby, by mal samosudca obžalobu preskúmanú podľa § 241 a ujasnené všetky otázky, či neprichádza do úvahy niektoré z rozhodnutí podľa ods. 1 § 241, ktorým sa konanie na súde končí, alebo že je potrebné nariadiť hlavné pojednávanie a najneskôr v tejto lehote 15 dní od podania obžaloby nariadiť hlavné pojednávanie, pokiaľ by nerozhodol inak.

K § 243

Ods. 1: Prečin – pozri § 10 TZ.

Zločin – pozri § 11 TZ.

Verejné zasadnutie – pozri § 291 a nasl.

Neverejné zasadnutie – pozri § 301 až § 305.

V prípadoch podania obžaloby pre zločin a vo vymedzených prípadoch závažnejších prečinov s hornou hranicou trestnej sadzby odňatia slobody prevyšujúcou päť rokov, je predbežné prejednanie obžaloby obligatórne. Vykonať sa vždy a to buď na verejnom alebo neverejnom zasadnutí.

Predbežné prejednanie obžaloby pre prečin prichádza do úvahy za nedbanlivostný trestný čin, pri ktorom je stanovená horná hranica trestnej sadzby odňatia slobody prevyšujúca päť rokov. Pôjde väčšinou o nedbanlivostné trestné činy spáchané za okolností podmieňujúcich použitie prísnejšej trestnej sadzby odňatia slobody, ktorá prevyšuje päť rokov. V opačnom prípade, ak by za žalovaný nedbanlivostný trestný čin trestná sadzba odňatia slobody nepresahovala päť rokov, samosudca pre prečin iba preskúma obžalobu podľa § 241 a predbežne ju na verejnom zasadnutí neprejednáva. Ani v ostatných prípadoch, keď je na prejednanie obžaloby príslušný samosudca (pozri § 349 ods. 1), samosudca obžalobu predbežne neprejednáva (pozri § 350 ods. 1), ale po preskúmaní obžaloby podľa jej obsahu a obsahu spisu urobí niektoré z rozhodnutí uvedených v § 241 ods. 1 písm. a) až j). Inak, pokiaľ je podaná obžaloba a nie návrh na dohodu o vine a treste, buď schváli zmier a zastaví trestné stíhanie alebo nariadi hlavné pojednávanie.

Ods. 2: Preskúmava sa celá obžaloba a zákonnosť dôkazného materiálu na podklade správy predsedu senátu alebo ním povereného člena senátu. V tomto štádiu konania nemožno vykonávať a hodnotiť dôkazy spôsobom vlastným pre hlavné pojednávanie. Účelom predbežného prejednanie obžaloby je tiež zistiť, či prokurátor a obvinený nechcú uzavrieť dohodu o vine a treste a ak sú podmienky na to splnené, v kladnom prípade rozhodnúť podľa § 244 ods. 1 písm. g), teda vrátiť vec prokurátorovi na konanie o dohode o vine a treste. Predbežné prejednanie obžaloby má slúžiť predovšetkým na preskúmanie zákonnosti dôkazného materiálu a zisteniu či je možné nariadiť vo veci hlavné pojednávanie, alebo či nie sú dané také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali niektoré z ostatných alternatív možných rozhodnutí uvedených v § 244 ods. 1. Iba v prípade, že by súd zisti závažné procesné chyby v prípravnom konaní, najmä porušenie práva obvineného na obhajobu, obžalobu odmietne a vráti vec prokurátorovi [postupuje podľa § 244 ods. 1 písm. h)]. Nejde o fakultatívnu možnosť, ale o povinnosť súdu takto postupovať.

Ods. 3: Výsluch obvineného a poškodeného nemá byť zameraný na podstatu obvinenia. Má sa zamerať len na objasnenie tých otázok, ktoré sú rozhodujúce pre posúdenie, či sa vo veci môže nariadiť hlavné pojednávanie, alebo či sú dané také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali niektoré z rozhodnutí predpokladaných pri predbežnom prejednaní obžaloby. Na výsluch obvineného sa primerane použijú ustanovenia § 121 a nasl. a na výsluch poškodeného primerane ustanovenia o výsluchu svedka (§ 131 a nasl.).

Potrebné vysvetlenia – môžu spočívať vo výsluchoch svedkov, znalcov, konzultantov, v zadovažovaní spisov, odborných vyjadrení a správ, ktoré majú slúžiť len na uľahčenie rozhodnutia pri predbežnom prejednaní obžaloby podľa § 244 ods. 1, ale i ods. 2, 4 a 5.

K § 244

Ods. 1: Ustanovenie ods. 1 uvádza možné spôsoby rozhodnutia súdu pri predbežnom prejednaní obžaloby. Okrem prípadov prerušenia trestného stíhania, keď rozhoduje senát podľa písm. e), môže pri predbežnom prejednaní obžaloby i predseda senátu prerušiť trestné stíhanie z dôvodu uvedeného v ods. 4, ak požiada Súdny dvor Európskych spoločenstiev o vydanie predbežného rozhodnutia.

Keďže prokurátor môže vziať obžalobu späť až do začatia hlavného pojednávania (pozri § 239 ods. 1), pokiaľ by tak urobil na verejnom zasadnutí pri predbežnom prejednaní obžaloby, rozhodne predseda senátu uznesením o vzatí na vedomie späťvzatia obžaloby.

písm. a) – pozri poznámky k § 241 ods. 1 písm. a). Súd samostatne posudzuje otázky svojej príslušnosti. Ak dôjde k záveru, že nie je príslušný na prejednanie veci, neskúma už ďalej, či neprichádza do úvahy iné rozhodnutie podľa ods. 1, pretože také rozhodnutie, pokiaľ by prichádzalo do úvahy by musel urobiť príslušný súd. Nepríslušný súd sa len obmedzí na rozhodnutie o postúpení veci príslušnému súdu alebo samosudcovi. Pokiaľ súd rozhodne o postúpení veci podľa tohto ustanovenia, musí v tomto rozhodnutí označiť súd, ktorý je podľa jeho zistenia príslušný na prejednanie veci. Aj súd, ktorému bola vec postúpená, je povinný za splnenia podmienok § 243 ods. 1 obžalobu predbežne prejednať. Pokiaľ by však dospel k záveru, že nie je príslušný, ale je príslušný, ale je príslušný práve ten súd, ktorý mu vec postúpil, vysloví svoju nepríslušnosť a vec predloží spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie sporu o príslušnosť – pozri § 22.

R 61/1972: Právnym posúdením skutku v obžalobe nie je súd viazaný ani pri predbežnom prejednaní obžaloby pri skúmaní otázky príslušnosti súdu (§ 186 ods. 1 písm. a) Tr. por.). Postúpiť vec pri predbežnom prejednaní obžaloby podľa § 244 ods. 1 písm. a) v dôsledku toho, že súd posudzuje zažalovaný skutok podľa iného ustanovenia zákona ako obžaloba možno však len vtedy, keď dôkazy zhromaždené a vykonané v prípravnom konaní poskytujú dostatočný skutkový podklad pre právne posúdenie zažalovaného skutku; (ďalšia časť rozhodnutia už neprichádza do úvahy). (Upravené znenie).

Pozri aj R 36/1971.

R 48/1988: Pri zisťovaní, či je príslušný na prerokovanie veci, musí sa súd zaoberať aj tými čiastkovými útokmi pokračovacieho trestného činu, ktoré nie sú uvedené v obžalobe, ale ktorými by sa musel zaoberať na hlavnom pojednávaní (§ 220 ods. 1 Tr. por.). Ak vzhľadom na výsledky dokazovania vykonaného v prípravnom konaní je otázka príslušnosti sporná, súd môže postúpiť vec podľa § 244 ods. 1 písm. a) až po vyriešení tejto spornej otázky, napr. postupom podľa § 243 ods. 2, prípadne podľa § 188 ods. 1 písm. f) Tr. por., t. j. len vtedy, keď je spoľahlivo zistené, že nie je príslušný.

R 26/1983: Ak spoločne nadriadený súd odníme vec podľa § 25 ods. 1 Tr. por. miestne príslušnému súdu a prikáže ju inému súdu toho istého druhu a stupňa, nemôže súd, ktorému bola vec prikázaná, postúpiť vec podľa § 188 ods. 1 písm. a) Tr. por. ďalšiemu súdu toho istého druhu a stupňa preto, že je na prejednanie veci miestne nepríslušný. Aj v prípade od-

ňatia a prikázania veci podľa § 23 ods. 1 platí analogicky ustanovenie s možnosťou analógie podľa § 280 ods. 1 poslednej vety, že postúpiť vec inému súdu nemôže súd, ktorému vec postúpil, prípadne prikázal nadriadený súd. Súd, ktorému bola vec prikázaná, nemôže skúmať, či súd, ktorému bola vec nadriadeným súdom odňatá, bol miestne príslušný.

R 13/1995: Postup podľa ustanovenia § 23 umožňuje zmeniť len miestnu príslušnosť súdu a nie aj príslušnosť vecnú. V dôsledku toho uvedený postup nemožno uplatniť v prípadoch, v ktorých boli na toho istého obvineného podané dve alebo viaceré obžaloby na rôznych súdoch, pričom o niektorom trestnom čine je v zmysle § 16 vecne príslušným vykonať konanie v prvom stupni krajský súd. V takýchto prípadoch treba aplikovať ustanovenie § 19, ktoré určuje vecnú príslušnosť okresného súdu v sídle krajského súdu alebo príslušnosť Špeciálneho súdu pre vykonanie spoločného konania o všetkých podaných obžalobách. Ostatné vecne nepríslušné súdy preto musia postúpiť veci krajskému súdu [§ 244 ods. 1 písm. a), § 280 ods. 1]. (Upravené znenie).

R 1/2001-I: predbežné prejednanie obžaloby z dôvodu uvedeného v § 186 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku nariadi predseda senátu vtedy, ak je toho názoru, že podľa zásad o vecnej alebo miestnej príslušnosti (§ 15 až § 17) nie je príslušný na prejednanie a rozhodnutie o podanej obžalobe; postupuje pritom z vlastnej iniciatívy, ktorá však nevyvolučuje podnet alebo návrh procesných strán.

R 1/2001-II: V prípade, ak súd, ktorému bola podľa § 244 ods. 1 písm. a) alebo § 241 ods. 1 písm. a) vec postúpená iným súdom, nenamieta svoju príslušnosť (t. j. ak nevyvolá negatívny kompetenčný spor), nevydáva pozitívne rozhodnutie podľa § 188 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku o tom, že je príslušný vo veci konať. (Skrátené a upravené znenie).

R 20/2004-I: Ak súd pri predbežnom prejednaní obžaloby nezistil závažné procesné chyby v prípravnom konaní, (ďalšia časť tejto právnej vety uvedeného rozhodnutia už nie je aplikovateľná) nie je vrátenie veci prokurátorovi na došetrenie opodstatnené.

R 20/2004-II: Inštitút vrátenia veci prokurátorovi na došetrenie nemôže slúžiť na to, aby súd svojím rozhodnutím nútil prokurátora k zmene názoru, pokiaľ ide o právne posúdenie skutku uvedeného v obžalobe. Ak súd dospel k názoru, že výsledky prípravného konania odôvodňujú záver, že žalovaný skutok treba posúdiť podľa iného ustanovenia Trestného zákona, než ho posudzovala obžaloba a že v dôsledku tohto odchylného právneho posúdenia nie je daná vecná príslušnosť súdu, mal postupovať podľa § 244 ods. 1 písm. a). (Upravené znenie).

písm. b) – pozri poznámky k § 214 ods. 1 a k § 241 ods. 1 písm. b). Súd môže pri predbežnom prejednaní obžaloby postúpiť vec inému orgánu, ak dospeje k závere, že skutok uvedený v obžalobe nie je trestným činom, ale mohol by byť priestupkom alebo iným správnym deliktom alebo by mohol byť prejednaný v disciplinárnom konaní ako disciplinárne previnenie.

písm. c) – pozri poznámky k § 215 ods. 1.

písm. d): Ide o fakultatívnu možnosť súdu na zastavenia trestného stíhania, podobnú akú má prokurátor v prípravnom konaní – k tomu pozri poznámky k § 215 ods. 2.

Na rozdiel od predchádzajúcich úprav zužuje sa možnosť zastavenia trestného stíhania v prípadoch, ak o inom čine obvineného ešte nebolo právoplatne rozhodnuté, teda vylučuje sa možnosť úvah o zastavení trestného stíhania v prípadoch iba očakávaného trestu v inej trestnej veci pre iný skutok. Toto ustanovenie jednoznačne predpokladá, že obvinenému bol už za iný trestný čin právoplatne uložený trest.

Rozhodujúcim kritériom pre použitie tohto ustanovenia je úvaha súdu a jeho zistenie, že skôr uložený trest je dostatočný v zmysle zásad pre ukladanie trestov podľa § 34 TZ, v ktorých je obsiahnutý aj účel trestu. Súd musí predovšetkým zvážiť, či vzhľadom na závažnosť trestného činu uvedeného v obžalobe, ktorá je predmetom predbežného pojednania obžaloby a trestného činu, za ktorý bol obvinenému skôr uložený trest a vzhľadom na osobu páchatela možno považovať tento skôr uložený trest za dostatočný na ochranu spoločnosti a nápravu páchatela. Najčastejšie táto možnosť bude prichádzať do úvahy pri viacčinnom súbahu trestných činov vtedy, ak by na hlavnom pojednávaní bolo možné očakávať upustenie od súhrnného trestu. Predpokladá sa to však aj v prípadoch recidívy, ak druhý trestný čin bol spáchaný po právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku za predchádzajúci trestný čin, alebo tzv. nepravej recidívy, ak druhý trestný čin bol spáchaný v dobe od vyhlásenia do právoplatnosti rozsudku za predchádzajúci trestný čin. Musí byť však splnená podmienka, že predpokladaný trest za trestný čin, ktorý je predmetom predbežne pojednávanej obžaloby by bol celkom bez významu popri skôr uloženom treste za iný trestný čin.

Druhým prípadom fakultatívneho zastavenia trestného stíhania súdom podľa tohto ustanovenia je, že o tom istom skutku, ktorý je predmetom obžaloby, už bolo právoplatne rozhodnuté iným orgánom buď disciplinárne alebo kárne alebo iným orgánom príslušným na konanie o priestupku alebo o správnom delikte alebo o ňom už rozhodol cudzozemský súd, ak je splnená podmienka, že rozhodnutie týchto orgánov alebo cudzozemského súdu možno považovať za postačujúce. Dostatočnosť tohto rozhodnutia treba posudzovať z hľadiska zásad pre ukladanie trestov podľa § 34 TZ.

Ďalším prípadom možného zastavenia trestného stíhania pri predbežnom pojednaní obžaloby je prípad postupu voči spolupracujúcej osobe obvineného, ktorý sa významnou mierou podieľal na objasnení trestných činov uvádzaných v § 215 ods. 3, alebo zločinu spáchaného organizovanou skupinou, zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou, ak záujem spoločnosti na objasnení takého trestného činu prevyšuje záujem na stíhaní tohto obvineného. K tomu pozri vysvetlivky pri § 215 ods. 3.

Okrem toho možno trestné stíhanie podľa tohto ustanovenia zastaviť aj vtedy, ak sa zistia po podaní obžaloby do rozhodnutia pri predbežnom pojednaní obžaloby okolnosti predpokladané v ustanovení § 283 ods. 5. Pôjde zrejme o prípady, keď už Ústavný súd medzičasom rozhodol o tom, že všeobecne záväzný právny predpis nižšej právnej sily, ktorého použitie je v danej veci rozhodujúce pre rozhodovanie o vine a treste, je v rozpore so

všeobecne záväzným právnym predpisom vyššej právnej sily alebo s medzinárodnou zmluvou.

R 23/1966: Pri skúmaní dôvodov uvedených v ustanovení § 215 ods. 2 písm. a) Tr. por., musí súd pri postupe podľa § 244 ods. 1 písm. d) prihliadať nielen na druh a výšku trestu, pokiaľ bol obvinenému za iný trestný čin už uložený, s ohľadom na trest, ku ktorému môže stíhanie viesť, ale súčasne musí zhodnotiť i všetky okolnosti oboch trestných činov, ich stupňa nebezpečnosti pre spoločnosť, a to vždy z hľadiska účelu trestu v zmysle § 34 Tr. zák.; najmä je potrebné zvážiť, či skôr uložený trest už dostatočne zabezpečuje prevýchovu obvineného k tomu, aby viedol riadny život. (Upravené znenie).

R 36/1970-I: Pri rozhodovaní o zastavení trestného stíhania z dôvodu uvedeného v § 215 ods. 2 písm. a) Tr. por., je súd povinný vychádzať nielen z porovnania trestných sadzieb za jednotlivé trestné činy, ale aj z porovnania trestov, ktoré by boli podľa kritérií uvedených v § 34 Tr. zák. za jednotlivé trestné činy uložené. Až po vyriešení predbežnej otázky, aké tresty by boli uložené za porovnávané trestné činy, môže súd urobiť záver, či trest, ku ktorému môže stíhanie viesť, je celkom bez významu popri treste, ktorý obvineného pre iný čin podľa očakávania postihne. (Skrátené a upravené znenie).

R 23/1976: K otázke, kedy možno považovať predchádzajúce disciplinárne potrestanie za ten istý skutok za postačujúce a zastaviť preto trestné stíhanie pre trestný čin alebo prečin podľa § 215 ods. 2 písm. b).

R 6/1977: Trestné stíhanie môže byť zastavené pre niektorý z fakultatívnych dôvodov uvedených v § 215 ods. 2 písm. a), b) Tr. por., len vtedy, ak nie je daný niektorý z obligatórnych dôvodov zastavenia trestného stíhania uvedených v § 215 ods. 1 písm. a) – g) Tr. por. (Upravené znenie).

R 48/1978: Zastaveniu trestného stíhania podľa ustanovenia § 244 ods. 1 písm. d) Tr. por. z dôvodov § 215 ods. 2 písm. a) Tr. por. nebráni skutočnosť, že trestný čin, ktorý je uvedený v obžalobe, je k inému trestnému činu v pomere podľa § 42 ods. 1 Tr. zák. Takýto postup je však namieste len vtedy, ak po zhodnotení rozhodujúcich okolností by po prejednaní veci na hlavnom pojednávaní prichádzalo do úvahy použitie § 44 Tr. zák., t. j. upustenie od uloženia súhrnného trestu, prípadne vtedy, keby súhrnný trest, ktorý by sa mal uložiť, bol len o málo prísnejší než trest uložený predchádzajúcim rozsudkom. (Upravené znenie).

R 69/1980: Predpísanie náhrady škody spôsobenej organizácii trestným činom pracovníka nemožno považovať za disciplinárne rozhodnutie o skutku, ktoré – keby bolo dostačujúce – by mohlo byť dôvodom pre zastavenie trestného stíhania podľa § 215 ods. 2 písm. b) Tr. por.

R 34/1981: Na zastavenie trestného stíhania podľa § 215 ods. 2 písm. a) Tr. por. nie je potrebné, aby bola zistená vina páchatela. Musia však byť zistené také skutočnosti, ktoré umožňujú posúdiť, aký trest, ku ktorému by trestné stíhanie mohlo viesť, by bol obvinenému uložený. (Upravené znenie).

R 45/1994: Zastavenie trestného stíhania z dôvodu uvedeného v § 215 ods. 2 písm. a) Tr. por. neprichádza do úvahy, ak sa proti obvinenému vedie trestné stíhanie v cudzine.

písm. e): K podmienkam prerušenia trestného stíhania podľa tohto ustanovenia pozri vysvetlivky k § 228 ods. 2 a 3 a poznámky a judikatúru k § 283 ods. 5.

Dôvodom na prerušenie trestného stíhania pri predbežnom prejednaní obžaloby je aj podanie návrhu na Ústavný súd na začatie konania o tom, či všeobecne záväzný právny predpis nižšej právnej sily, ktorý sa má ako rozhodujúci aplikovať v danej trestnej veci, je v súlade so všeobecne záväzným právnym predpisom vyššej právnej sily alebo s medzinárodnou zmluvou. Forma návrhu nie je predpísaná. V každom prípade musí byť návrh na Ústavný súd podaný, aby mohlo dôjsť k prerušeniu trestného stíhania. Nie je preto vylúčené, keďže sa predpokladá aj senátne rozhodnutie súdu o podaní návrhu, že súd zároveň týmto uznesením o prerušení trestného stíhania rozhodne o podaní návrhu na Ústavný súd a v jeho dôvodoch uvedie, prečo je toho názoru, že všeobecne záväzný právny predpis nižšej právnej sily, ktorý má aplikovať na daný prípad je v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom vyššej právnej sily alebo medzinárodnou zmluvou a v ktorých ustanoveniach.

Uznesenie o prerušení trestného stíhania môže prokurátor i obvinený napadnúť sťažnosťou, ktorá však nemá odkladný účinok – pozri ods. 3.

Ak Ústavný súd rozhodne o návrhu kladne, teda že namietaný všeobecne záväzný právny predpis nižšej právnej sily je v rozpore s vyšším všeobecne záväzným právnym predpisom alebo medzinárodnou zmluvou a dôjde k pozastaveniu jeho účinnosti, môže súd zastaviť trestné stíhanie podľa ods. 1 písm. d). V opačnom prípade, ak Ústavný súd nezistí rozpor vo všeobecne záväzných právnych predpisoch alebo v ich vzťahu k medzinárodnej zmluve, aj toto rozhodnutie Ústavného súdu je pre všeobecný súd záväzná a je to dôvod na vydanie uznesenia súdu o zrušení prerušenia trestného stíhania a pokračovania v ňom. Analogicky sa tak uplatní ustanovenie § 283 ods. 3 a § 228 ods. 5.

R 36/1998: Prerušenie trestného stíhania podľa § 228 ods. 2 písm. a) Tr. por. je jedným zo zákonných spôsobov vybavenia veci (hoci na neurčitú dobu) do času, než pominie dôvod prerušenia a v trestnom stíhaní sa pokračuje (§ 173 ods. 2, po neskoršej novele od tohto rozhodnutia išlo o ods. 3 veta druhá Tr. por.).

V čase právoplatného prerušenia trestného stíhania nie je možné bez rozhodnutia o pokračovaní v trestnom stíhaní (podľa analógie § 160 ods. 1 Tr. por.) (teraz by sa uplatnil § 228 ods. 5 priamo, bez analógie) vziať obvineného do väzby, lebo nie sú splnené formálne podmienky na rozhodnutie o väzbe v zmysle § 72 ods. 2 Tr. por.

Ak je obvinený vo väzbe, musí byť z väzby prepustený na slobodu. (Upravené znenie).

R 46/1990-II: Dôvod, pre ktorý možno prerušiť trestné stíhanie podľa § 228 ods. 2 písm. c) Tr. por., spočíva v tom, že obvinený pre duševnú chorobu, ktorá nastala až po spáchaní trestného činu, nie je schopný chápať zmysel trestného stíhania. Trestné stíhanie

teda nie je možné z uvedeného dôvodu prerušiť len preto, že obvinený nie je schopný výsluchu.

Na preukázanie dôvodu prerušenia trestného stíhania podľa citovaného ustanovenia nestačí vyjadrenie ošetrojúceho lekára. Okolnosť, či obvinený trpí duševnou chorobou, či táto choroba nastala až po spáchaní činu a či obvinený nie je schopný pre túto chorobu chápať zmysel trestného stíhania, je potrebné objasniť vyšetrením duševného stavu obvineného, na čo je nutné pribrať dvoch znalcov psychiatrov (§ 142 ods. 1 a § 148 ods. 1 Tr. por.). (Skrátené a upravené znenie).

písm. f):

Podmienečné zastavenie trestného stíhania spolupracujúceho obvineného – pozri § 218 až § 219.

Rovnako ako prokurátor v prípravnom konaní, tak aj súd má možnosť v tomto štádiu konania podmienečne zastaviť trestné stíhanie obvineného, ktorý je dobrovoľne ochotný spolupracovať so súdom, ak výpoveď tohto obvineného bude osobitne spôsobilá prispieť k objasneniu tých trestných činov, ktoré sú vymenované v § 218 ods. 1, resp. ak výpoveď takého obvineného mimoriadne prispeje k usvedčeniu páchatelov tejto trestnej činnosti.

Záujem na objasnení vymedzenej trestnej činnosti musí prevyšovať nad záujmom na trestnom stíhaní osoby, ktorá sa podieľala na páchaní trestných činov, ale dobrovoľne sa rozhodla pre spoluprácu so súdom. Pôjde najmä o prípade, keď po podaní obžaloby sa obžalovaný dobrovoľne rozhodol vypovedať a usvedčovať tých páchatelov, ktorí sa podieľali na organizovanej trestnej činnosti. Podmienečné zastavenie trestného stíhania obvineného pri predbežnom prejednaní obžaloby znamená, že sa v ďalšom štádiu konania na hlavnom pojednávaní táto osoba vypočuje ako svedok.

K podmienkam použitia tohto inštitútu – pozri poznámky k § 218.

písm. g): Konanie o dohode o vine a treste – pozri vysvetlivky k § 232 a § 233.

Spĺnením podmienok uvedených v § 243 ods. 3 sa má na mysli skutočnosť, ktorá sa má zistiť pri predbežnom prejednaní obžaloby, s cieľom aby sa nemuselo vykonávať hlavné pojednávanie, že prokurátor a obvinený chcú uzavrieť dohodu o vine a treste. Toto ustanovenie predpokladá, že sa pri predbežnom prejednaní obžaloby na verejnom zasadnutí prokurátor i obvinený v tomto smere vyjadria, že chcú takú dohodu uzavrieť. Predseda senátu sa ich povinne musí na túto okolnosť opýtať, pokiaľ sami neurobili také vyhlásenia. Nie je vylúčená ani taká možnosť, že po podaní obžaloby až do začatia verejného zasadnutia o predbežnom prejednaní obžaloby niektorým zo spôsobov podania podľa § 62 ods. 1 obvinený a prokurátor prejavia vôľu uzavrieť dohodu o vine a treste. Potom týmto zistením predpokladaným v § 243 ods. 3 bude na verejnom zasadnutí oboznámenie tejto skutočnosti v správe o stave veci (§ 295 ods. 1) a vykonanie tohto dôkazu prečítaním podania obvineného a prokurátora. Forma tohto prejavu môže byť rôzna. Môže ísť o spoločný prejav oboch, prokurátora i obvineného, urobený na súde ústne do zápisnice ešte predtým, než predseda senátu nariadil verejné zasadnutie o predbežnom prejednaní obžaloby. Táto zápisnica sa

potom prečíta na verejnom zasadnutí a súd postupuje podľa § 244 ods. 1 písm. g) a vráti vec prokurátorovi na konanie o dohode o vine a treste. Išlo by o výnimočný prípad, pretože sa dá predpokladať, že pokiaľ by po podaní obžaloby, ešte pred verejným zasadnutím o predbežnom prejednaní obžaloby, obvinený i prokurátor vyhlásili, že chcú uzavrieť dohodu o vine a treste, predpokladal by sa postup späťvzatia obžaloby prokurátorom, ktoré by vzal predse-da senátu uznesením na vedomie (pozri § 329 ods. 1).

písm. h): Odmietnutie obžaloby prichádza do úvahy len pre závažné procesné chyby v prípravnom konaní, predovšetkým spojené s porušením práva obvineného na obhajobu. Proti takému rozhodnutiu môže prokurátor ale i obvinený podať sťažnosť. Obvinený môže napr. namietat väčší rozsah porušenia jeho práv na obhajobu, než konštatoval súd, alebo môže sťažnosťou namietat to, že súd mal už pri predbežnom prejednaní obžaloby rozhodnúť niektorým zo spôsobov ods. 1 priaznivejším pre neho, napr. ods. 1 písm. c) a zastaviť trestné stíhanie.

R 45/1976: Dôvodom na vrátenie veci prokurátorovi na došetrenie podľa § 244 ods. 1 písm. h) Tr. por. je fakt, že obvinený nemal v prípravnom konaní obhajcu, hoci so zreteľom na sadzbu odňatia slobody ide o prípad nutnej obhajoby v zmysle § 36 ods. 3 Tr. por.

R 60/1972-I: Pri ustanovení obhajcu obvinenému v prípade povinnej obhajoby už v prípravnom konaní nemožno postupovať tak váhavo, aby sa tým zmaril zmysel povinnej obhajoby obhajcom, ale treba postupovať s najväčším urýchlenním, aby sa obhajcovi zabezpečila reálna možnosť vykonávať svoje práva, najmä právo zúčastniť sa na vyšetrovacích úkonoch už od vzniesenia obvinenia (§ 165 ods. 1 Tr. por.). Porušenie tejto zásady je chybou prípravného konania, pre ktorú je spravidla nutné vrátiť vec prokurátorovi na došetrenie podľa § 188 ods. 1 písm. f) Tr. por.

písm. i):

Samosudca – pozri poznámky k § 10 ods. 2 a 6 a k § 349 – § 352.

R 101/2001: I. Právnym posúdením skutku, ktorý je uvedený v obžalobe, súd nie je viazaný. Vyplyva to aj z ustanovení § 314a ods. 1, § 314 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Preto už pri skúmaní podmienok, či vo veci má konať samosudca alebo senát, treba vychádzať z inkriminovaného skutku a zo zákona a nie len z posúdenia tohto skutku v obžalobe prokurátorom.

písm. j):

Záujmové združenie občanov – pozri poznámky k § 4.

Zástupca záujmového združenia občanov má v konaní pred súdom rovnaké postavenie ako strana.

písm. k):

Hlavné pojednávanie – pozri § 246 a nasl.

Nariadenie hlavného pojednávania – pozri § 247 a nasl.

Cieľom tohto ustanovenia je pripraviť hlavné pojednávanie tak, aby sa mohlo na ňom rozhodnúť bez odročenia tak, aby podľa okolností bola vec skončená hneď na prvom pojednávaní.

Ods. 2: Skutok – pozri § 10 ods. 15 a poznámky pri § 278 ods. 1.

Skutok, ktorý je predmetom obžaloby – pozri poznámky k § 235 písm. c).

Iným ustanovením zákona sa má na mysli nielen iné ustanovenie osobitnej i všeobecnej časti TZ, ale i podľa iného odseku alebo môže ísť o inú alineu príslušného paragrafového ustanovenia, bez ohľadu na to, či prísnejšie trestného alebo naopak. Môže ísť aj o ďalší trestný čin v jednočinnom súbehu, spáchaný tým istým skutkom, na rozdiel od kvalifikácie v obžalobe.

Zmyslom tohto ustanovenia je umožniť predovšetkým obžalovanému a jeho obhajcovi uplatniť si svoje právo na obhajobu a z toho dôvodu, aby toto právo bolo reálne musí vedieť, ako súd mieni skutok, ktorý je predmetom obžaloby, posudzovať. Rovnako aj iným osobám, ktorým sa doručuje rovnopis obžaloby, sa má umožniť, z pohľadu inej právnej kvalifikácie skutku, pripraviť sa na hlavné pojednávanie.

Oznámenie sa spravidla robí neformálnym úkonom, písomne, doručením oznámenia o zmene právnej kvalifikácie osobám, ktorým sa doručuje obžaloba a to v závislosti od toho, či k záveru o nutnosti posudzovať skutok ináč, než obžaloba dôjde už v priebehu verejného zasadnutia o predbežnom prejednaní obžaloby. Ak k takému záveru dôjde počas verejného zasadnutia môže oznámenie a zároveň výzvu pre obvineného a prokurátora na oznámenie navrhovaných dôkazov urobiť priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí. Oznámenie súdu o zmene právnej kvalifikácie však musí byť zadokumentované tak, aby bolo nespochybniteľne zistené, že bolo urobené, pretože je podmienkou na postup podľa § 284 ods. 2 v prípade prísnejšej kvalifikácie. V oznámení o tom, že súd mieni posudzovať skutok podľa iného ustanovenia zákona ako obžaloba, musí byť jednoznačne obsiahnuté zákonné pomenovanie prečinu alebo zločinu, s uvedením všetkých ich zákonných znakov vrátane tzv. kvalifikovanej skutkovej podstaty, odôvodňujúcej použitie prísnejšej trestnej sadzby.

Ods. 3: Sťažnosť – pozri poznámky k § 185 a nasl.

Odkladný účinok sťažnosti – pozri § 185 ods. 6.

Pri prerušení trestného stíhania sťažnosť nemá odkladný účinok. V ostatných prípadoch ods. 1, v ktorých sa pripúšťa (písm. a) až h)), sťažnosť prokurátora aj obvineného, sťažnosť má odkladný účinok.

Ods. 4: Pozri poznámky pri § 241 ods. 3.

Ods. 5: Väzba – pozri poznámky k § 71 a nasl.

Trvanie väzby – pozri poznámky k § 76 a nasl.

K § 245

Ods. 1: Odmietnutie obžaloby – pozri poznámky k § 244 ods. 1 písm. h).

Prokurátor po odstránení závažných procesných chýb, pre ktoré bola pôvodná obžaloba odmietnutá, ak nezmení nič na závere, že je dôvodné postavenie obvineného pred súd, musí podať novú obžalobu a nestačí súdu predložiť pôvodnú obžalobu, s poukazom na to, že na nej trvá. Nová obžaloba má totiž byť založená na dôkazoch zadovážených procesne bezchybným spôsobom, v novej fáze prípravného konania, do ktorého sa vec vrátila, za dodržania všetkých zákonných práv obvineného na obhajobu.

Po podaní novej obžaloby sa táto musí znovu súdom preskúmať (§ 241), ak pôjde o prečín, o ktorom má konať samosúdca, alebo predbežne prejednať (§ 243) v ostatných prípadoch. To isté platí i v prípadoch, keď bola podaná nová obžaloba po tom, čo pôvodnú obžalobu vzal prokurátor späť.

Ods. 2: Aj súd, ktorému bola vec postúpená iným súdom ako súdu príslušnému, zisťuje svoju príslušnosť na prejednanie obžaloby. Ak dôjde k záveru, že nie je na jej prejednanie príslušný, ale naopak príslušným podľa jeho názoru je práve ten súd, ktorý mu vec postúpil, vysloví svoju nepríslušnosť výrokom uznesenia analogicky buď podľa § 241 ods. 1 písm. a) alebo § 244 ods. 1 písm. a), podľa toho o aký prečín pôjde, alebo o zločin a vyvolá tak spor o príslušnosť a predloží vec spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie sporu – pozri § 22. Inak súd, ktorému bola vec postúpená, ak dôjde k záveru, že nie je príslušný na prejednanie obžaloby, ale príslušný je ďalší súd, iný než ktorý mu vec postúpil, rozhodne o postúpení veci tomuto ďalšiemu súdu.

R 38/1964: Ak súd po predbežnom prejednaní obžaloby podľa § 243 v spojení s alternatívou rozhodnutia podľa § 244 ods. 1 písm. h) vráti vec prokurátorovi na došetrenia (teraz odmietnutie obžaloby a vrátenie veci prokurátorovi) a prokurátor po došetrení sa znovu rozhodne obvineného pred súdom stíhať, musí podať na obvineného novú obžalobu, v ktorej musí prihliadnuť na výsledky vykonaného došetrenia, nestačí teda, aby prokurátor pri opätovnom predložení veci súdu vyhlásil, že trvá na pôvodnej obžalobe.

Preto v tých prípadoch, keď po opätovnom predložení veci súdu prokurátor nepodá novú obžalobu, nemôže súdu vykonávať konanie podľa dvanástej hlavy trestného poriadku (teraz druhá hlava tretej časti TP) o predbežnom prejednaní obžaloby na poklade pôvodnej obžaloby (v takom prípade predseda senátu vráti spis prokurátorovi s upozornením, že vec bola predložená súdu bez potrebnej obžaloby). (Skrátené a upravené znenie).

R 1/2001-I: Predbežné prejednanie obžaloby z dôvodu uvedeného v § 243 v spojení s alternatívou § 244 ods. 1 písm. a) Tr. por. nariadi predseda senátu vtedy, ak je toho názoru, že podľa zásad o vecnej alebo miestnej príslušnosti (§ 15 až § 17) nie je príslušný na prejednanie a rozhodnutie o podanej obžalobe; postupuje pritom z vlastnej iniciatívy, ktorá však nevyklučuje podnet alebo návrh procesných strán.

R 1/2001-II: V prípade, ak súd, ktorému bola podľa § 244 ods. 1 písm. a), ale aj § 241 ods. 1 písm. a) Tr. por. vec postúpená iným súdom, nenamietla svoju príslušnosť (t. j. ak nevyvolá negatívny kompetenčný spor), nevydáva pozitívne rozhodnutie podľa § 244 ods. 1 písm. a) Tr. por. o tom, že je príslušný vo veci konať. (Skrátené a upravené znenie).

K § 246

V konaní pred súdom sa posilňuje postavenie procesných strán. Zavádzajú sa výraznejšie prvky kontraktčnosti a zvýrazňuje sa úloha sudcu ako nezávislého orgánu, pred ktorým vystupujú strany v trestnom konaní, u ktorých sa zdôrazňuje presadenie zásady ich rovnosti. Strany majú nielen právo navrhovať ale i zabezpečovať a vykonávať dôkazy na hlavnom pojednávaní. Zvýrazňuje sa zodpovednosť prokurátora za unesenie dôkazného bremena v spore s obvineným, v ktorom prokurátor reprezentuje štát a jeho záujmy.

Cieľom ustanovení upravujúcich hlavné pojednávanie je čo najrýchlejšie a najefektívnejšie dosiahnuť spravodlivé rozhodnutie tak, aby sa naplnilo jedno z základných práv každého na spravodlivé prejednanie jeho veci v primeranom čase.

Ods. 1: Všetky ustanovenia o príprave hlavného pojednávania majú viesť k tomu, aby sa zabránilo prietahom v súdnom konaní. K tomu smeruje aj ustanovenie o účasti náhradného sudcu a prísediaceho. Vychádza sa zo skúseností, že pri pojednávaniach trvajúcich viac dní môže dôjsť k takým prekážkam, že senát, ak by nebola daná možnosť účasti náhradného sudcu a prísediaceho, nemohol by ďalej konať a rozhodnúť. Taktiež je nevyhnutná účasť náhradného sudcu vtedy, keď sa majú vykonať dôkazy tými dôkaznými prostriedkami, ktoré sú predpokladané v tomto ustanovení a za použitia technických zariadení na prenos zvuku a obrazu. V týchto prípadoch sa výsluch agenta, ohrozeného svedka, chráneného svedka alebo svedka, ktorého totožnosť má byť utajená, uskutočňovaného mimo pojednávacej siene, deje za účasti náhradného sudcu. Tým sa má naplniť aj zásada bezprostrednosti, ktorá, okrem iného znamená i to, že súd má rozhodnúť na základe bezprostredného dojmu z konania a dokazovania vykonaného pred ním.

Účasť náhradného sudcu alebo prísediaceho zariaďuje predseda súdu na návrh predsedu senátu. Úkon predsedu súdu má povahu administratívneho opatrenia a môže vyplývať už z rozvrhu práce – pozri § 50 ods. 2 písm. c) ZS.

Agent – pozri poznámky k § 117.

Ohrozený svedok – pozri poznámky k § 134 ods. 1 a 3, § 136 a pozri aj § 2 ods. 1 a 2 zákona č. 256/1998 Z. z. o ochrane svedka, v znení neskorších zmien a doplnkov (tento zákon bol zmenený zákonom č. 490/2001 Z. z. a zákona č. 457/2003 Z. z.).

Chránený svedok – pozri poznámky k § 134 ods. 1 a 3, § 136 ods. 2 a 3 a pozri aj § 2 ods. 3 a 4 zákona č. 256/1998 Z. z.

Svedok, ktorého totožnosť je utajená – pozri poznámky k § 136 ods. 2 a 3.

Ods. 2: Senát – pozri § 11 ods. 1 a 3 ZS.

Člen senátu – pozri § 14, pokiaľ ide o zloženie senátu okresného súdu a § 25, pokiaľ ide o zloženie senátu špeciálneho súdu, ktorí rozhodujú na hlavnom pojednávaní v prvom stupni, pozri aj § 27 ZS pokiaľ ide o zloženie senátu vojenského obvodového súdu, poznámky k 2 ods. 5 a pozri aj § 139 ods. 3 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich, pokiaľ sa týka predpokladov na prísediacich vojenského súdu.

Porada a hlasovanie o rozsudku – pozri § 169.

Prítomnosť na porade o hlasovaní – pozri § 170 ods. 1.

Na rozhodovaní súdu sa môže zúčastniť iba ten sudca (alebo prísediaci), ktorý sa zúčastnil na celom hlavnom pojednávaní. Vyplýva to zo základnej zásady bezprostrednosti zakotvenej v § 2 ods. 19. V prípade, že by sa zmenilo zloženie senátu po odročení hlavného pojednávania, muselo by sa vykonať znovu. Z toho platí výnimka len v prípade, že obžalovaný súhlasí so zmenou v zložení senátu – pozri § 277 ods. 5. Keďže náhradný sudca alebo prísediaci má postavenie člena senátu, ak je po odročenom hlavnom pojednávaní prekážka v možnosti účasti sudcu alebo prísediaceho na ďalšom pojednávaní, môže ich nahradiť náhradný sudca alebo prísediaci. Nie je však možné nahrádzať sudcu prísediacim a naopak, lebo by súd nebol tak zložený ako predpokladá zákon a došlo by k porušeniu tých ustanovení zákona o súdoch, ktoré upravujú zloženie senátov okresných súdov rozhodujúcich v prvom stupni trestnej veci. Taktiež, pokiaľ ide o Špeciálny súd, nie je možné sudcom, ktorý nie je aj predsedom senátu, nahrádzať predsedu senátu. Náhradný sudca, ktorý je zároveň predsedom senátu, však môže v senáte Špeciálneho súdu nahrádzať ako predsedu senátu, tak aj ktoréhokoľvek sudcu ako člena senátu.

Náhradní sudcovia a prísediaci sa v zápisnici o hlavnom pojednávaní zapisujú ako členovia senátu. Ako členovia senátu majú právo klásť vypočúvaným osobám otázky – pozri § 272 ods. 1. Môžu sa zúčastňovať všetkých úkonov, ku ktorým dôjde v priebehu hlavného pojednávania.

Sudca alebo prísediaci, ktorý bol nahradený náhradným sudcom, resp. prísediacim, nemôže sa po odpadnutí prekážky, pre ktorú bol nahradený, už ďalej zúčastňovať hlavného pojednávania a vystriedať náhradného sudcu (resp. prísediaceho), lebo nebol prítomný nepretržite po celý čas na hlavnom pojednávaní. K nutnosti ich prítomnosti počas celého hlavného pojednávania pozri § 252 ods. 1. Uvedené ustanovenie sa použije primerane i na verejné zasadnutie – pozri § 298.

Ods. 3: K jednotlivým pojmom pozri poznámky na ktoré sa odkazuje v ods. 1.

K § 247

Ods. 1: Úprava postupu pri nariadení hlavného pojednávania je jednou zo záruk uplatnenia práva obvineného na obhajobu, aby mal možnosť sa na hlavné pojednávanie pripraviť, zabezpečiť prítomnosť svedkov a znalcov na hlavnom pojednávaní, ktorých navrhuje vypočuť a taktiež sa tým vytvára priestor pre ostatné predvolané a upovedomované osoby, aby si svoje osobné a pracovné záležitosti usporiadali tak, aby sa mohli hlavného pojednávania zúčastniť.

Obžalovaný – pozri poznámky k § 10 ods. 12.

Prokurátor – pozri poznámky k § 2 ods. 5 a § 10 ods. 10.

Obhajca – pozri poznámky k § 36 a nasl.

Skrátené vyšetrovanie – pozri poznámky k § 201 až § 204.

Doručovanie predvolania a upovedomenia – pozri poznámky k § 65 až § 68.

Lehoty uvedené v tomto ustanovení nie je treba dodržať ak sa postupovalo podľa § 204 ods. 1 po skrátrenom vyšetrowaní.

Ostatné osoby, ktoré sa na hlavné pojednávajúce predvolávajú, môžu by svedkovia, znalci, konzultanti a pod. Ostatnými upovedomovanými osobami sú predovšetkým osoby uvedené v odseku 2. U tých treba zachovať spravidla aspoň trojdňovú lehotu od doručenia predvolania alebo upovedomenia o hlavnom pojednávaní do jeho začatia.

Ods. 2: Zákonný zástupca obvineného – pozri poznámky k § 35.

Zákonný zástupca poškodeného – pozri poznámky k § 48.

Poškodený – pozri poznámky k § 46 a § 47.

Zúčastnená osoba – pozri poznámky k § 45.

Splnomocnenec zúčastnenej osoby a poškodeného – pozri poznámky k § 53 a § 54.

Obhajca – pozri poznámky k § 36 a nasl.

K prípadu doručovania ak má obvinený viacerých obhajcov – pozri poznámky k § 44 ods. 8.

Ods. 3: Poškodený musí urobiť návrh na uplatnenie nároku na náhradu škody najneskôr do skončenia vyšetrowania alebo skrátreného vyšetrowania – pozri § 46 ods. 3. Ak by urobil taký návrh až na hlaonom pojednávaní, nebol by jeho nárok uplatnený očas a na základe neho by nemohol súd zaviazat obžalovaného k povinnosti na náhradu škody – pozri poznámky k § 287 ods. 1. Na hlavnom pojednávaní môže sa vyjadriť, či na ňom troá alebo ho upresniť.

Ods. 4: Zástupca záujmového združenia občanov – pozri poznámky k § 4 ods. 4 a 5.

Ods. 5: Medzi opatrenia, ktoré majú zabezpečiť hladký priebeh hlavného pojednávajúca, patria najmä predvolania svedkov a znalcov, ak povinnosť zabezpečiť ich nemajú strany (pozri poznámky k § 240 ods. 4). Ďalej to bude napr. opatrenie na pribratie tlmočníka alebo viacerých, ak je to potrebné a tiež opatrenia na zabezpečenie účasti obžalovaného, ak je vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody. Môžu to byť aj opatrenia smerujúce k ustanoveniu obhajcu (§ 40), ak nastane prípad nutnej obhajoby a obžalovaný v predchádzajúcom štádiu konania nemusel mať obhajcu, prípadne to môžu byť opatrenia smerujúce k ustanoveniu náhradného obhajcu (§ 42). Potom sú to opatrenia na zamedzení kontaktu obžalovaného s poškodeným, svedkom a znalcom a napokon sú to aj opatrenia sledujúce prehlbenie výchovného pôsobenia hlavného pojednávajúca (pozri § 249 ods. 1) i nerušený priebeh hlavného pojednávajúca (pozri § 250 ods. 1).

Ods. 6: V predpokladanom prípade uvedenom v tomto odseku predseda senátu je povinný poučiť prítomné osoby, ktoré sa oboznamujú s utajovanými skutočnosťami, o zásadách utajenia a následkoch ich porušenia. Pozri tiež povinnosť podľa § 250 ods. 3 a možnosť zakázať, aby si prítomní robili zvukové alebo obrazové záznamy alebo písomné poznámky. Pozri aj poznámky k § 161.

K § 248

Ustanovenia ods. 1 až 3 sledujú predovšetkým zabezpečenie dôstojnosti hlavného pojednávania, ale i zaistenie bezpečnosti ako súdu tak i ostatných prítomných osôb na hlavnom pojednávaní a to najmä v najzávažnejších veciach organizovaného zločinu alebo iných rozsiahlych skupinových veciach s veľkým počtom obžalovaných. Zároveň sa ukladá súdu povinnosť bližšie špecifikovať miesto konania hlavného pojednávania a urobiť opatrenia, aby sa ho predvolané a upovedomené osoby mohli zúčastniť.

K § 249

V tomto ustanovení je bližšie rozvedená zásada verejnosti zakotvená v článku 48 ods. 2 Ústavy. Výnimky, ktoré predpokladá Ústava, s odkazom na zákon, sú uvedené v § 249 ods. 3, v § 250 ods. 1 i v § 262 a tiež v § 343 ods. 3 písm. a).

Zároveň sa upresňujú možné prípady vylúčenia verejnosti, stanovuje sa, ktoré osoby nemožno vylúčiť (ods. 5), a dáva sa podklad na opatrenia na zaistenie bezpečnosti všetkých osôb zúčastnených na hlavnom pojednávaní (ods. 2).

Aj keď bola verejnosť vylúčená, povinnosťou súdu je vždy vyhlásiť rozsudok verejne – pozri aj článok 142 ods. 3 Ústavy.

Vyhlásenie rozsudku – pozri poznámky k § 171.

K § 250

Maloletý – pozri § 8 OZ, ktorý ustanovuje, kedy sa nadobúda plnoletosť (dovŕšením osemnásteho roku a pred dovŕšením tohto veku len uzavretím manželstva).

Osoby, u ktorých je obava, že by rušili dôstojný priebeh hlavného pojednávania, sú osoby prejavujúce známky požitia alkoholu alebo iných návykových látok.

Rozhodnutie robí senát (alebo samosudca) uznesením, ktoré sa nevyhotovuje (pozri § 178) a proti ktorému nie je prípustná sťažnosť.

Aj v prípadoch, keď bola verejnosť vylúčená, dáva sa súdu možnosť povolenia prístupu jednotlivým osobám z dôležitých dôvodov, ktoré zväži senát (samosudca) a tiež povinnosť povoliť prístup doom dôverníkom obžalovaného, pokiaľ nejde o výsluch agenta. Pri viacerých obžalovaných sa limituje počet dôverníkov na šesť a ak sa obžalovaní nedohodnú na výbere, vykoná výber súd.

Pri vylúčení verejnosti dáva sa možnosť súdu, ak by išlo o ochranu utajovaných skutočností alebo ochranu tajomstva chráneného zákonom, zakázať prítomným robiť si zvukové alebo obrazové záznamy alebo písomné poznámky.

Utajovaná skutočnosť – pozri § 2 písm. a) ZUS.

Ochrana utajovaných skutočností – pozri § 6 ZUS.

Agent – pozri poznámky k § 117.

K § 251

Ide o ustanovenia smerujúce k zabezpečeniu ochrany tajomstva chráneného osobitným zákonom, verejného poriadku, mravnosti a bezpečnosti a agenta, ak ide o ochranu utajovaných skutočností. Uvedenie identifikačných údajov osôb prítomných na hlavnom pojednávaní má zabezpečiť uľahčenie vyvodzovania dôsledkov pri eventuálnom porušení povinnosti zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré požítvajú ochranu podľa zákona.

K TČ ohrozenia utajovanej skutočnosti – pozri § 319 TZ.

K TČ ohrozenia obchodného, bankového, poštového, telekomunikačného a daňového tajomstva – pozri § 264 TZ.

K § 252

Odsek1 výslovné uvádza, kto musí byť stále prítomný na HP. V ďalších odsekoch sa stanovujú podmienky, za ktorých možno HP vykonať v neprítomnosti obžalovaného a zároveň sa vymedzujú prípady, kedy to je vôbec vylúčené. Keďže však ide o právo obvineného byť na HP prítomný a obhajovať sa ako uzná za vhodné, ponecháva sa mu možnosť požiadať, aby sa HP vykonalo bez jeho prítomnosti. Rovnako, keď odmietne účasť na HP, nemožno ho k tomu nútiť. Podmienky uvedené v ods. 2 musia byť splnené kumulatívne. Základná podmienka je, že vec bude možné spoľahlivo rozhodnúť a aj účel TK dosiahnuť aj bez prítomnosti obžalovaného a zároveň bol dodržaný postup pod písm. a) až d) ods. 1.

Ak ide o prípad povinnej obhajoby, nemožno HP vykonať bez prítomnosti obhajcu. V iných prípadoch, v ktorých si obžalovaný obhajcu zvolil, ak s tým obžalovaný súhlasí, možno vykonať HP aj v neprítomnosti obhajcu.

Pokiaľ ide o členov senátov prvostupňových súdov pozri:

Senát – pozri § 10 ods. 2 a tiež § 11 ods. 1 a 3 ZS.

Samosudca – pozri § 10 ods. 2 a 6 a tiež § 11 ods. 3 ZS.

Senát okresného súdu – pozri § 14 ZS.

Senát vojenského obvodového súdu – pozri § 27 ZS.

Senát špeciálneho súdu – pozri § 25 ZS.

Predseda senátu – pozri § 10 ods. 2 a 6 a tiež § 11 ods. 1, 3 ZS.

Prísediaci – pozri § 139 – § 147 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich.

Prokurátor – pozri § 2 ods. 5 a tiež § 2 až § 6 ZOP i § 17 a nasl. ZOP.

Zapisovateľ – pozri poznámky k § 27.

Obžaloba – pozri § 234. K jej náležitostiam – pozri § 235.

Skutok, ktorý je predmetom obžaloby – pozri poznámky k § 235.

Orgán činný v trestnom konaní – pozri § 10 ods. 1.

Obhajca – pozri poznámky k § 36 a nasl.

Väzba – pozri poznámky k § 71 a nasl.

Povinná obhajoba – pozri poznámky k § 37 a § 38.

Doručovanie – pozri § 65 – § 68.

K § 253

Predseda senátu zabezpečuje operatívne vedenie HP. Dbá o poriadok a dôstojnosť v súdnej sieni. Všetky opatrenia podľa tohto ustanovenia majú smerovať k tomu, aby HP prebiehalo nerušene a zároveň aby boli dodržané všetky základné zásady TK. Prostriedky, ktorými sa má dosiahnuť naplnenie tohto ustanovenia, môžu spočívať v upozornení, napomenutí, výstrahe, odmietnutí udelenia súhlasu na uloženie otázky, v prerušení prejavu v zákaze (rozhodnutím) vyhotovovať zvukové záznamy, za stanovených podmienok, taktiež v nepovolení zvukových prenosov (rozhodnutím) za stanovených podmienok, podobných ako pri zvukových záznamoch. Vyhotovovanie obrazových záznamov alebo obrazozvukových záznamov z HP vôbec nie je prípustné (ods. 7). Pokiaľ sa niekto cíti ukrátený opatrením predsedu senátu, môže žiadať, aby rozhodol senát. Porušenie nariadení, príkazov a rozhodnutí, ako aj urážlivé správanie, výroky a zjavne neodôvodnené s vecou nesúvisiace obviňovania môžu byť predsedom senátu potrestané poriadkovou pokutou. Za správanie popísané v ods. 9 môže byť aj prokurátorovi aj obhajcovi uložená poriadková pokuta. Ostáva na zväznení predsedu senátu, či sa rozhodne pre postih obhajcu a prokurátora odovzdaním na disciplinárne, resp. kárne konanie, alebo im v predpokladanom prípade uloží pokutu. Proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty je prípustná sťažnosť s odkladným účinkom.

***Poriadková pokuta** – pozri poznámky k § 70.*

***Sťažnosť** – pozri poznámky k § 185 a nasl.*

***Odkladný účinok sťažnosti** – pozri § 185 ods. 6.*

K § 254

Toto ustanovenie je doplnkom ust. § 253 a primerane sa použije i na konanie pred samotcom i na VZ. Úkon predsedu senátu má v tomto prípade povahu opatrenia.

K § 255

HP sa začína oznámením predsedu senátu, aká vec bude prejednávaná. S otvorením HP sa spájajú viaceré významné právne účinky – pozri napr. § 239 o práve prokurátora vziať späť obžalobu do začatia HP a rovnako i návrh na dohodu o vine a treste. Preto treba čas začatia HP, a teda moment oznámenia veci, zaznamenať v zápisnici o HP. Zistenie náležitostí vyplývajúcich z tohto ustanovenia je dôležité preto, aby sa zistili podmienky, či sa HP vôbec môže vykonať alebo či neprichádza do úvahy jeho odročenie. Potom predseda senátu zistí, či obžalovaný a prokurátor nechcú uzavrieť dohodu o vine a treste. Ak áno, vráti vec prokurátorovi do prípravného konania na konanie o dohode o vine a treste.

K § 256

Po prednesení obžaloby má obhajca právo zaujať k obžalobe stanovisko. Poškodený si mal nárok na náhradu škody uplatniť najneskôr do skončenia vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania – pozri § 46 ods. 3. Okolnosti sa mohli zmeniť, napr. škoda mu bola buď čiastočne alebo úplne uhradená, a tak môže modifikovať svoj návrh. Ak poškodený nie je prítomný, prečíta predseda senátu jeho návrh na náhradu škody zo spisu, ak ho poškodený urobil. Ak by uplatňoval práva poškodeného niekto, komu to právo nepatrí, súd ho nepripustí do konania. Rovnako aj keď zistí prekážky podľa § 46 a § 47, ktoré bránia účasti poškodeného na HP.

K § 257

Ide o zásadné zmeny týkajúce sa priebehu HP. Obžalovanému sa aj na HP priznáva právo, aby vyhlásil, že je vinný. Po zistení stanoviska strán súd rozhodne, či vyhlásenie obžalovaného prijme alebo nie. Ak vyhlásenie o vine prijme (uznesením – pozri ods. 4), súd ďalej vedie dokazovanie už len zamerané na skutočnosť dôležitú z hľadiska uloženia trestu, náhrady škody, resp. uloženia ochranného opatrenia (ak si rozhodnutie o ňom nevyhradil na VZ).

K § 258

Posilňuje sa kontradiktórnosť pri vykonávaní dôkazov na HP. Spravidla obžalovaného začne vypočúvať prokurátor. Výsluch môže predseda senátu prerušiť len za podmienok § 258 ods. 2. Potom má právo vypočuť obžalovaného jeho obhajca. Protistrana môže položiť doplňujúce otázky. Rovnako aj poškodený a zúčastnená osoba môžu so súhlasom predsedu senátu po skončení výsluchov obžalovaného klásť mu doplňujúce otázky. V prípade potreby čítať zápisnice o skorších výpovediach obžalovaného predseda senátu určí, ktorá zo strán ich bude čítať, ak to neurobí sám.

K § 259

Dôležitú pozornosť musí predseda senátu venovať tomu, či strany nekladú neprípustné otázky, napr. sugestívne alebo kapiózne a podľa toho rozhodovať o námietkach strán, či otázku pripustí. Okruh otázok, ktoré sa objasňujú na HP i výsluchom obžalovaného je rámcovo vymedzený jednak skutkom uvedeným v obžalobe, potom nárokom poškodeného a vo všeobecnosti ust. § 119 ods. 1 o tom, čo treba dokazovať v TK.

K § 260

Oddelený výsluch každého z viacerých obžalovaných môže prispieť k lepšiemu zisteniu skutkového stavu, najmä vtedy, ak je zrejmé, že obžalovaný v prítomnosti ostatných obžalovaných by sa zdráhal vypovedať. Preto majú vypovedať oddelene. Pokiaľ bol niektorý zo spoluobžalovaných neprítomný pri výsluchu iného, druhá veta tohto ustanovenia ukladá

predsedovi senátu povinnosť oboznámiť obžalovaného s obsahom výpovedí spoluobžalovaných, ktorí boli vypočutí za jeho neprítomnosti.

Pozri R 29/1977–IV

K § 261

Poradie výsluchu svedkov určí predseda senátu alebo tak môže urobiť po vypočutí strán. Platí zásada, že výsluch svedka vykoná ten, kto navrhol vykonať tento dôkaz. Podrobnejšie sa upravuje postup pri výsluchu osôb mladších ako 15 rokov. Zákon dáva možnosť, aby takého svedka, prípadne chorého a zraneného svedka, vypočuj predseda senátu sám. Prímerane sa pri výsluchu svedka použijú ustanovenia o postupe pri výsluchu obžalovaného (§ 258 ods. 3 a 4) a rovnako pokiaľ ide o vznášané námietky (§ 259).

K § 262

Toto ustanovenie má uľahčiť výsluch ako svedkov, u ktorých je obava, že by v prítomnosti obžalovaného nevypovedali pravdu, tak aj uľahčiť, resp. zabezpečiť ochranu pri výsluchu ohrozených svedkov, výsluchu agenta alebo svedkov, ktorých totožnosť má zostať utajená.

K § 263

Tieto ustanovenia upravujú podrobný postup, kedy a za akých podmienok možno čítať zápisnice o skorších výpovediach svedkov, resp. aj len ich časti a to tej, ktorá obsahuje relevantné údaje významné z hľadiska dokazovanej skutočnosti. Hlavnou podmienkou je, aby už v PK bola zachovaná rovnosť strán pri výsluchu svedka a aby bolo zabezpečené a náležite zadokumentované jeho poučenie, aby táto výpoveď mohla byť prečítaná. O námietkach platí to isté, čo pri § 259.

K § 264

Pri predložení skoršej výpovede svedkovi postačí prečítať len tie časti, v ktorých sa odchyľuje pri výsluchu na HP, a k tej časti možno od neho žiadať o vysvetlenie rozporov.

K § 265

Zavádza sa nový inštitút pred výsluchom svedka a síce povinnosť svedka zložiť prísahu. V prípade, že sa zistí, že napriek tomu svedok nehovoril pravdu, spájajú sa s prísahou výrazne prísnejšie dôsledky z trestnoprávneho hľadiska. Svedok musí predniesť celé znenie prísahy uvedené v tomto ustanovení. Môže mu to byť aj predčítané. Prísahu prednesie postojáčky.

K § 266

Je tu upravený postup, ako sa má skladať prísaha osobami s poruchami zmyslového ústrojenstva.

K § 267

Uvádžajú sa tu prípady, v ktorých vôbec nemožno od svedka vyžadovať prísahu.

K § 268

Pri znaleckom dokazovaní na HP platí zásada, že znalecké posudky podávajú znalci, ktorí boli ustanovení za znalcov podľa osobitného zákona o znalcoch a tlmočníkoch. Nie je však vylúčený prípad pribratia znalca ad hoc a upravuje sa postup, ak odborník nie je zapísaný v zozname znalcov. Posudok sa podáva písomne. Môže byť aj nadiktovaný do zápisnice o HP pri výsluchu znalca (podobne to bolo možné aj v PK). So súhlasom strán možno posudok prečítať. Primerane treba pri znaleckom dokazovaní použiť ustanovenia § 142 – § 152.

K § 269

Listinné dôkazy sa vykonávajú tak, že sa na HP prečítajú a umožní sa stranám, aby do nich nazreli a keď je to potrebné, tak môžu do nich nazrieť aj svedkovia a znalci.

K § 270

Osobitne sa upravuje vykonanie dôkazu zvukovým alebo obrazovým alebo zvukovo-obrazovým záznamom. Je treba ho predviesť na technickom zariadení a prečítať správu o tom, akým spôsobom a kým bol záznam vyhotovený alebo získaný.

K § 271

Dôkazy sa na HP vykonávajú predovšetkým stranami a za ich súčinnosti. Obžalovaný i poškodený sa majú možnosť vyjadriť ku každému dôkazu. Ich vyjadrenie treba zapísať do zápisnice.

K § 272

Toto ustanovenie umožňuje vymenovaným osobám so súhlasom predsedu senátu klásť vypočúvaným otázky, ak už otázky nemajú členovia senátu.

Potom predseda senátu zistí, či strany nenavrhnú ešte ďalšie dôkazy a súd (senát alebo samosudca) odmietne vykonať taký dôkaz, ktorý by bol nepodstatný pre rozhodnutie veci, alebo ak navrhovanú okolnosť možno zistiť iným už skôr navrhnutými dôkazmi. Ak sa predseda len neskôr ukáže potreba vykonať taký dôkaz, môže súd pripustiť zmenou svojho pôvodného rozhodnutia vykonanie takého dôkazu.

K § 273

Upravuje sa tu osobitný spôsob výsluchu ohrozenej osoby obžalovaného pomocou technických zariadení na prenos zvuku a obrazu.

K § 274

O skončení dokazovania rozhoduje súd a stranám nie je ponechaná voľnosť neobmedzene podávať návrhy na ďalšie dokazovanie. Zároveň z tohto znenia vyplýva, že rozhodnutie o tom, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú, robí senát. Predseda senátu len vyhlási dokazovanie za skončené. Senát rozhodne uznesením. Uznesenie je treba vyhlásiť, ale nevyhotovuje sa, len sa zapíše do zápisnice o HP. Ak sa rozhodlo, že sa navrhované ďalšie dôkazy vykonávať nebudú, treba v rozhodnutí vyložiť, prečo súd nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov.

V ods. 2 sa určuje poradie záverečných rečí. Predseda senátu ani senát nemá prerušovať záverečnú reč, iba ak by záverečná reč vybočovala zrejme (očividne) z rámca prejednávanej veci

K § 275

Posledné slovo je samostatným a osobitným úkonom odlišným od záverečnej reči. To znamená, že aj keď po obhajcovi uplatnil právo a záverečnú reč i obžalovaný, má ešte okrem toho aj právo posledného slova. V rámci tohto posledného slova môže obžalovaný uplatniť čokoľvek, čo považuje zo svojho hľadiska za významné pre svoju obhajobu a nesmú mu byť počas tohto posledného slova kladené nikým žiadne otázky.

K § 276

Ak by súd s ohľadom na záverečné reči dospel k záveru, že treba ešte niektorú okolnosť objasniť, môže uznesením rozhodnúť, že sa dokazovanie doplní a pokračuje sa v HP a po skončení doplnenia dokazovania opäť sa udelí slovo na záverečné reči. Moment vyhlásenia dokazovania za skončené má ten význam, že po skončení dokazovania obsah vyjadrení strán nie je možné použiť ako dôkaz.

K § 277

Požiadavka rýchlosti trestného konania (§ 2 ods. 6) je premietnutá do tohto ustanovenia aj tým, že ukladá povinnosť súdu ihneď pri odročení hlavného pojednávania určiť nový termín hlavného pojednávania. Na neurčito je možné odročiť hlavné pojednávanie len ak to vyžaduje povaha úkonu, no i tak po odpadnutí prekážky, pre ktorú bolo hlavné pojednávanie odročené, musí sa nový termín hlavného pojednávania určiť do dvoch týždňov po odpadnutí prekážky.

Iným úkonom smerujúcim ku skončeniu veci môže byť napr. nariadenie neverejného, poprípade verejného, zasadnutia na rozhodnutie mimo hlavného pojednávania podľa § 290 ods. 1, 3 a 5.

Súdu sa dáva možnosť, aby dal príkaz na zabezpečenie a predvedenie svedka. Pôjde o obmedzenie osobnej slobody na nevyhnutnú dobu takého svedka, ktorý bez ospravedlnenia nerešpektoval súdny príkaz, aby sa dostavil na hlavné pojednávanie alebo na iné úkony súdu – pozri § 88.

Pri pokračovaní v hlavnom pojednávaní nie je potrebné znovu vykonať celé hlavné pojednávanie v prípade zmeny v zložení senátu, ak obžalovaný súhlasí so zmenou v zložení senátu.

Podstatnou chybou konania, pre ktorú by bolo treba vykonať celé hlavné pojednávanie znovu, je porušenie práva na obhajobu, napr. ak obžalovaný mal mať obhajcu a nemal ho. Podobne aj v prípadoch, ak by dôkazy na predchádzajúcom hlavnom pojednávaní neboli vykonané zákonným spôsobom. Ak to súd zistí, nemôže pri novom hlavnom pojednávaní iba oboznámiť podstatný obsah doterajšieho priebehu hlavného pojednávania, ale treba ho celé vykonať znovu.

R 16/1967-I: Novým vykonaním hlavného pojednávania v zmysle § 277 ods. 5 sa okrem iného rozumie, že všetky dosiaľ na hlavnom pojednávaní vykonané a pre rozhodnutie významné dôkazy sa musia znovu vykonať spôsobom pre ich vykonanie trestným poriadkom predpísaným.

R 40/1968-I: Ak sa zmenilo pri odročení hlavného pojednávania (verejného zasadnutia) zostavenie senátu a je nutné vykonať hlavné pojednávanie (verejné zasadnutie) znovu (§ 277 ods. 2, § 298 Tr. por.), nestačí len konštatovať obsah zápisnice o predchádzajúcom hlavnom pojednávaní (verejnom zasadnutí), ale musí byť znovu vypočutý obvinený a svedkovia, ktorých súd vypočul pred odročením hlavného pojednávania (verejného zasadnutia) (toto rozhodnutie teraz spadá na prípady, že obvinený nesúhlasil so zmenou v zložení senátu). (Skrátené a upravené).

R 22/1972-I: Ak zruší odvolací súd celkom alebo sčasti napadnutý rozsudok a vráti vec podľa § 322 ods. 1 Tr. por. súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, nie je vždy potrebné opakovať celé hlavné pojednávanie alebo tú jeho časť, ktorá predchádzala zrušenej časti rozsudku.

R 22/1972-II: Ak koná súd prvého stupňa po zrušení jeho rozsudku odvolacím súdom v inom zložení senátu alebo ak uplynula od predchádzajúceho hlavného pojednávania dlhšia doba alebo ak je to potrebné z iného dôvodu (§ 219 ods. 2 Tr. por. per analogiam), vykoná súd celé hlavné pojednávanie (alebo tú jeho časť, ktorá predchádzala zrušenej časti rozsudku, ak bol rozsudok zrušený len sčasti) dôkazy z predchádzajúceho hlavného pojednávania, ktoré majú vzťah k prejednávanej veci a v rozhodnutí sa s nimi vyrovná. „Iným dôvodom“, pre ktorý je potrebné vykonať hlavné pojednávanie znovu, je najmä skutočnosť, že dôkazy na predchádzajúcom hlavnom pojednávaní boli vykonané spôsobom odporujúcim zákonu alebo potreba opakovať dôkazy už vykonané so zreteľom na výsledky úkonov a doplnenia, ktoré nariadil odvolací súd.

K § 278

Ods. 1: Ustanovenie ods. 1 je vyjadrením obžalovacej zásady a limituje súd, čo môže byť podkladom pre jeho rozhodnutie. Rámec rozhodnutia súdu je vymedzený skutkom uvedeným v obžalobnom návrhu. Rozhodujúci je skutok. Jeho právnym posúdením nie je súd viazaný. O jednom a tom istom skutku môže súd rozhodnúť na hlavnom pojednávaní len

jedným zo spôsobov predpokladaných v šiestom diele tretej hlavy tretej časti TP a to v § 279 až § 286. Ak je obžaloba podaná pre viacero skutkov, nie je vylúčené, že o jednom alebo viacerých rozhodne tak, že obžalovaného uzná za vinného a pre iný skutok alebo viaceré obžalovaného spod obžaloby oslobodí, prípadne rozhodne niektorým zo spôsobov predpokladaných v tomto diele v § 280 až § 283.

Skutok – Napriek tomu, že TP iba čiastočne definuje skutok v § 10 ods. 15, v teórii a v súdnej praxi sa už ustálilo, že podstatu skutku tvorí konanie a následok, ktorý bol ním spôsobený. Skutok preto tvoria len tie prejavy vôle páchatela, ktoré sú pre daný následok v príčinnej súvislosti a sú zahrnuté zavinením. Skutkom je súhrn popísaných skutkových okolností určitej udalosti vo vonkajšom svete vyvolanej konaním človeka. Súd má teda rozhodovať o podstate skutku, čo je určované účasťou obžalovaného na určitej udalosti popísanej v obžalobnom návrhu. Treba rozlišovať medzi skutkom a trestným činom, lebo nejde o identické pojmy.

TZ v § 122 ods. 13 definuje, čo sa považuje za nový skutok, ak obvinený pokračuje v konaní, pre ktoré je stíhaný aj po oznámení vznesenia obvinenia a kedy to neplatí. Keďže § 10 ods. 15 určuje, že skutkom sa rozumie aj čiastkový útok pokračovacieho trestného činu, ak by takýto čiastkový útok (v zmysle § 10 ods. 15 skutok) vyšiel najavo až na hlavnom pojednávaní, na základe vykonaného dokazovania, nemohol by o ňom súd rozhodnúť. Išlo by o porušenie obžalovacej zásady, ak by súd rozhodol i o tých čiastkových útokoch (skutkoch), ktoré boli spáchané po vznesení obvinenia. Do úvahy by prichádzalo vrátenie veci prokurátorovi do prípravného konania, ale len za predpokladu, že by o to sám požiadal – pozri § 279 ods. 1.

Ods. 2: V tomto ustanovení sú premietnuté zásady bezprostrednosti a ústnosti. Ak by sa na hlavnom pojednávaní nevykonali niektoré dôkazy spôsobom predpísaným v TP a súd by oprel svoje skutkové a právne závery o také dôkazy, išlo by o podstatnú chybu konania a dôvod na zrušenie takého rozhodnutia v odvolacom konaní. Čiastočne sa prelamujú tieto zásady v záujme urýchlenia konania, jeho zjednodušenia a zefektívnenia v tých prípadoch, v ktorých obžalobe predchádzalo konanie o dohode o vine a treste. Ak po konaní o dohode o vine a treste obvinený v celom rozsahu priznal vinu, ale nedošlo k dohode o treste, prokurátor podá obžalobu, v ktorej navrhne rozhodnutie o treste a ďalších výrokoch, ktoré majú podklad vo výroku o vine. Súd taktiež nevykonáva dokazovanie o skutku, za ktorý v rámci konania o dohode o vine a treste obvinený uznal vinu, ale neuznal vinu za ďalší skutok. Súd v zmysle citovaného ustanovenia má viesť dokazovanie len o nepriznanom skutku.

Ods. 3: Právne posúdenie skutku v obžalobe nie je pre súd záväzná. Nezáleží na tom, či skutok chybne posudzovala obžaloba, alebo až výsledky dokazovania na hlavnom pojednávaní ukázali, že skutok uvedený v obžalobe je treba posúdiť ináč. Ak by však súd mienil skutok posúdiť prísnejšie ako obžaloba, musel by postupovať podľa § 284 ods. 2, to znamená upozorniť obžalovaného na túto možnosť skôr ako vyhlási dokazovanie za skončené a poskytnúť znovu lehotu na prípravu, ak o to obžalovaný alebo jeho obhajca požiada a na ten účel odročiť hlavné pojednávanie najmenej o päť pracovných dní. Žalovaný skutok môže

súd posúdiť ako iný trestný čin, než je uvedený v obžalobe alebo za použitia inej trestnej sadzby, alebo ho môže posudzovať ako skutok, ktorý by mohol byť iným orgánom posúdený ako priestupok, služobné previnenie alebo disciplinárne previnenie.

R 52/1979: Ak je obvinený sťažovaný preto, že sa zmocnil cudzej veci krádežou, poprípade lúpežou, je zachovaná totožnosť skutku, ak sa zistí, že sa veci sám nezmocnil, ale že túto vec odcudzenú poprípade ulúpenú inou osobou, alebo to, čo bolo za túto vec získané, na seba previedol, teda že sa nedopustil trestného činu krádeže poprípade lúpeže, ale trestného činu podielníctva.

Naopak, ak je obvinený sťažovaný preto, že previedol na seba vec, ktorú odcudžila iná osoba, je zachovaná totožnosť následku a tým i totožnosť skutku, ak sa zistí, že obvinený vec na seba nepreviedol, ale sám ju odcudzil, teda že nespáchal trestný čin podielníctva, ale trestný čin krádeže (poprípade lúpeže).

R 64/1973: Obžalovacia zásada uvedená v ustanovení § 278 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého súd môže rozhodnúť len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, neznamená, že medzi skutkom, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu a skutkom, uvedeným vo výroku rozsudku, musí byť úplná zhoda. Niektoré skutočnosti môžu odpadnúť a iné naopak pribudnúť, nesmie sa zmeniť len podstata skutku. Podstata skutku je určovaná účasťou obžalovaného na určitej udalosti popísanej v obžalobnom návrhu, z ktorej vzišiel následok porušujúci alebo ohrozujúci spoločenské záujmy chránené trestným zákonom. Totožnosť skutku bude zachovaná, ak bude zachovaná totožnosť konania alebo následku.

K § 279

Ods. 1: Možnosť vrátenia veci prokurátorovi na došetrenie súdom z hlavného pojednávania je obmedzená na prípad, že vyjde počas hlavného pojednávania najavo ďalší skutok, ktorý je trestným činom, avšak prokurátor musí požiadať o vrátenie so zreteľom na potrebu spoločného prejednávania skutku v obžalobe s tým, ktorý vyšiel najavo počas hlavného pojednávania. Ak prokurátor o to nepožiadá, súd sa vyrovná len s tým skutkom, ktorý je predmetom obžaloby. Tým sa dôsledne dodržiava obžalovacia zásada.

Nebude však možné vrátiť vec prokurátorovi na došetrenie pre podstatnú zmenu okolností prípadu, ak sa týkajú toho istého skutku, ak by k podstatným zmenám došlo v dôsledku zmenených výpovedí obžalovaného, svedkov alebo podstatných zmien v znaleckom posudku alebo na základe iných skutočností, ktoré neboli známe. S tým sa musí vyrovnáť súd a prokurátor musí znášať ťarchu dôkazného bremena. V tomto štádiu konania, v priebehu dokazovania na hlavnom pojednávaní už nemôže prokurátor vziať obžalobu späť, môže však ustúpiť od obžaloby. Ak také oznámenie urobí na hlavnom pojednávaní súd postupuje podľa § 239 ods. 2 a § 285 písm. f).

Ods. 2: Sťažnosť – pozri poznámky k § 185 a nasl.

Odkladný účinok sťažnosti – pozri § 185 ods. 6.

Sťažnosť proti rozhodnutiu o vrátení veci prokurátorovi na došetrenie sa ponecháva najmä kvôli ostatným stranám, aby mali možnosť k takému postupu zaujať stanovisko, najmä pre zachovanie ich rovnosti, čo sa zdôrazňuje v celom trestnom konaní. Obžalovaný by sťažnosťou mohol napr. namietať buď, že o ďalší skutok nejde, alebo že nie je trestným činom. Ak by tento ďalší skutok mal byť len priestupkom alebo disciplinárnym previnením, o ňom by vôbec súd nemohol rozhodovať a voliť postup podľa § 280 ods. 2, teda postúpiť vec inému orgánu, lebo by nešlo o žalovaný skutok a súd je viazaný skutkom uvedeným v obžalobe a len o tom je oprávnený rozhodnúť podľa § 280 a nasl.

Rozhodnutie súdu podľa tohto ustanovenia je obligatórne, ak sú splnené podmienky (porovnaj slovné spojenie „súd vráti vec“). Súd nemusí vyhovieť žiadosti prokurátora o vrátenie veci, ak je opačného názoru než prokurátor, teda že podľa názoru súdu sa obžalovaný nedopustil ďalšieho skutku, ktorý by bol trestným činom.

K § 280

Ods. 1: Vecná príslušnosť – pozri poznámky k § 15 a § 16.

Miestna príslušnosť – pozri poznámky k § 17.

Ustanovenie prvej vety tohto odseku sa týka vecnej príslušnosti a uplatní sa vtedy, ak okresný súd dospeje k záveru, že skutok uvedený v obžalobe sa má posúdiť ako iný trestný čin a síce taký, o ktorom podľa § 16 v prvom skupni je príslušný vykonať konanie okresný súd v sídle krajského súdu alebo Špeciálny súd.

Záver súdu, pre ktorý je potrebné vec postúpiť príslušnému súdu, musí byť jednoznačný. O toto ustanovenie sa opiera aj rozhodnutie samosudcu, ak na podklade vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní zistí, že ide o trestný čin, o ktorom má vykonávať konanie pred súdom senát. Opačne to však neplatí, pretože ak by senát zistil na hlavnom pojednávaní, že skutok, ktorý je predmetom obžaloby je takým trestným činom, o ktorom má inak vykonávať konanie samosudca, nemôže mu vec postúpiť. Bráni tomu ustanovenie druhej vety tohto odseku za bodkočiarkou, ktoré sa uplatní per analogiam.

Rovnako nie je možné, vzhľadom na toto ustanovenie, postúpiť vec z hlavného pojednávania z okresného súdu v sídle krajského súdu inému okresnému súdu v tých veciach, v ktorých bola podaná obžaloba pre skutok, na prejednanie ktorého je v zmysle § 16 ods. 1 vecne príslušný okresný súd v sídle krajského súdu. Ak tento súd na podklade výsledkov vykonaného dokazovania dospeje k záveru, že skutok uvedený v obžalobe je takým trestným činom, ktorý nespadá do jeho vecnej príslušnosti, ale že ide o taký trestný čin, ktorý zakladá príslušnosť okresného súdu podľa § 15 a malo by ísť o iný miestne príslušný okresný súd, nemôže vec postúpiť inému okresnému súdu ale musí vec rozhodnúť sám.

Ak však okresný súd zistí až na hlavnom pojednávaní, že ide o taký trestný čin, na prejednanie ktorého nie je miestne príslušný, je povinný dokončiť konanie o obžalobe a vec rozhodnúť. Iba v prípade, že by obžalovaný namietať miestnu príslušnosť konajúceho súdu, musel by vec postúpiť miestne príslušnému súdu.

Tretia veta tohto odseku vylučuje možnosť postúpiť vec inému súdu tým súdom, ktorému bola postúpená nadriadeným súdom, napr. podľa ustanovenia § 320 ods. 1 písm. a) alebo pri postupe podľa § 325 alebo § 388 ods. 2.

Rovnakú povahu má aj rozhodnutie nadriadeného súdu v spore o príslušnosť (§ 22) a pri odňatí a prikázaní veci (§ 23).

Ods. 2: Priestupok – pozri najmä § 2 ZPR a § 21 až § 50 ZPR.

Konanie o priestupkoch – pozri § 51 a nasl. ZPR.

Právnu úpravu priestupkov špecifikujú aj iné zákony, nielen ZPR. Pozri k tomu poznámky pri § 214 ods. 1.

Disciplinárne konanie za služobné previnenie alebo disciplinárne previnenie – pozri poznámky k § 214 ods. 1.

Ods. 3: Proti rozhodnutiu podľa ods. 1 sťažnosť nie je prípustná.

Iba proti rozhodnutiu podľa ods. 2 o postúpení veci inému orgánu môže len prokurátor podať sťažnosť. Právo sťažnosti nepatrí ani obžalovanému ani poškodenému.

R 5/1971: Ak zistí samosudca až na hlavnom pojednávaní na základe jeho výsledkov, že v prejednávanej veci ide o trestný čin v § 349 ods. 1 Tr. por. neuvedený, postúpi vec podľa § 280 ods. 1 vecne príslušnému senátu, ak bola po prípravnom konaní podaná obžaloba. Ak naproti tomu zistí senát pri predbežnom pojednaní obžaloby, že by vec mala byť postúpená samosudcovi, postúpi ju podľa § 244 ods. 1 písm. i) Tr. por. Ak to zistí senát až na hlavnom pojednávaní pojednáva sám (§ 280 ods. 1 veta druhá za stredníkom). (Skrátené a upravené).

K § 281

Ods. 1: Ide o prípad, keď až na hlavnom pojednávaní súd zistí niektorú skutočnosť, pre ktorú je trestné stíhanie neprípustné.

K dôvodom neprípustnosti trestného stíhania – pozri poznámky k § 9 ods. 1.

Ak by taký dôvod zistil súd mimo hlavného pojednávania, musel by zastaviť TS na NZ, ale nie je vylúčené nariadiť o tom aj VZ (pozri § 290 ods. 1,2).

Predmetom zastavenia TS je vždy skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie a podaná obžaloba a nie jeho kvalifikácia. Právnu kvalifikáciu skutku v obžalobe nie je súd viazaný, vždy si ju však musí ako predbežnú otázku vyriešiť a na základe toho môže rozhodnúť o tom, či je daná niektorá zo skutočností nedovoľujúcich v pokračovaní v TS (napr. či je alebo nie je TS premlčané) a nutnosť jeho zastavenia.

Pozri aj poznámky k § 215 ods. 1 písm. d).

K zastaveniu TS z toho istého dôvodu v odvolacom konaní – pozri § 320 ods. 1 písm. c).

Ods. 2: Ide o ustanovenie umožňujúce aj počas HP zastaviť TS (fakultatívne), v prípade tzv. spolupracujúcej osoby – pozri poznámky k § 215 ods. 3.

Ods. 3: Podobne ako pri oslobodzujúcom rozsudku i v prípade zastavenia trestného stíhania podľa ods. 1 alebo 2, súd poškodeného, ktorý si uplatnil nárok na náhradu škody odkáže na občianske súdne konanie alebo na konanie pred iným príslušným orgánom. V tomto prípade však, na rozdiel od prípadu uvedeného v § 228 ods. 3, kde sa nepriznáva právo poškodeného na podanie opravného prostriedku, sa v prípade zastavenia TS umožňuje poškodenému podať proti uzneseniu sťažnosť.

Ods. 4: Sťažnosť – pozri poznámky k § 185 a nasl.

Odkladný účinok sťažnosti – pozri § 185 ods. 6.

Právo sťažnosti sa nepriznáva obžalovanému.

K § 282

Ods. 1: Toto ust. dáva možnosť súdu za rovnakých podmienok ako v prípravnom konaní prokurátorovi podmienične zastaviť TS, ak až na HP nastanú skutočnosti umožňujúce tento postup. Ak by dôvody na podmieničné zastavenie TS boli známe už po podaní obžaloby, samosudca by mal možnosť postupovať podľa § 241 ods. 1 písm. g) po preskúmaní obžaloby. V senátnych veciach predbežné prejednanie obžaloby pre tento dôvod neprichádza do úvahy, pretože podmienične zastaviť TS možno len v konaní o prečine, na ktorý zákon ustanovuje TOS, ktorého horná hranica neprevyšuje päť rokov. Na HP je táto možnosť daná súdu preto, že súd po vykonaní dokazovania môže dospieť k záveru, že skutok je len prečinom pre aký sa pripúšťa podmieničné zastavenie TS.

Podmieničné zastavenie TS – pozri poznámky k § 216 a § 217.

Ods. 2: Spolupracujúci obvinený – pozri poznámky k § 218.

Rovnakú možnosť má senát aj pri predbežnom prejednaní obžaloby. Podmieničným zastavením TS sa tak môžu vytvoriť lepšie predpoklady pre usvedčenie páchatelov závažného organizovaného zločinu a korupcie.

Ods. 3: Ide o podobnú možnosť súdu ako pri podmieničnom zastavení TS, ak súd na HP zistí, že ide v žalovanom skutku o prečin (a nejde o TČ alebo TS proti osobe, kde je to podľa § 220 ods. 3 vylúčené), na ktorý zákon ustanovuje TOS, ktorého horná hranica neprevyšuje päť rokov a obžalovaný urobí vyhlásenie, že spáchal skutok uvedený v obžalobe a zároveň je zistené, že splnil aj ďalšie podmienky § 220 ods. 1, pričom súd dospel k záveru, že vzhľadom na povahu a závažnosť spáchaného činu (predpokladá sa menšia závažnosť), na mieru ohrozenia alebo poškodenia verejného záujmu (ako bol dotknutý), na osobu obvineného a jeho osobné a majetkové pomery, bude schválenie zmiernu a zastavenie TS dostačujúce na splnenie účelu TP (§ 1).

Sťažnosť – pozri poznámky k § 185 a nasl.

Odkladný účinok sťažnosti – pozri § 185 ods. 6.

R 40/2001: Splnenie zákonných podmienok na podmieničné zastavenie trestného stíhania v zmysle § 307 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku alternatívne predpokladá aj uzavretie dohody o náhrade škody, ktorá bola trestným činom spôsobená. Obsah tejto dohody

musí byť do tej miery konkrétny, aby bolo reálne možné skontrolovať, či obvinený v priebehu uloženej skúšobnej doby túto povinnosť splnil (§ 308 ods. 1 Trestného poriadku).

V prípade, ak obvinený uzavrel s poškodeným dohodu o spôsobe náhrady škody, obligatónym výrokom rozhodnutia o podmieničnom zastavení trestného stíhania v zmysle § 307 ods. 3 Trestného poriadku je výrok, ktorým sa obvinenému uloží, aby škodu v priebehu skúšobnej doby uhradil.

K § 283

Ods. 1: Upravujú sa tu prípady, kedy súd musí (obligatórne) prerušiť TS a kedy môže prerušiť TS. Tieto dôvody sú totožné s tými ako v predchádzajúcich štádiách konania, ak nastanú na HP. Rozhodnutie o prerušení TS má trvať len do tej doby, pokiaľ neodpadne prekážka, ktorá bránila v pokračovaní v TS. Potom sa vydá uznesenie o pokračovaní v TS.

Ods. 2: Musí ísť o skutočnú nemožnosť doručenia predvolania obžalovanému, pričom musí byť preukázané, že mu bolo doručované zákonom stanoveným spôsobom, teda tak, ako predpisuje § 65. Keďže ide o predvolanie na HP musí ísť o doručovanie do vlastných rúk (pozri § 66).

Ods. 3: O pokračovaní v TS sa rozhoduje uznesením, proti ktorému sťažnosť nie je prípustná.

Ods. 4: Sťažnosť – pozri poznámky k § 185 a nasl.

Sťažnosť obžalovaného alebo prokurátora v danom prípade proti rozhodnutiu o prerušení TS alebo zamietnutiu návrhu na pokračovanie v ňom nemá odkladný účinok – pozri § 185 ods. 6.

Ods. 5: Toto ustanovenie dôsledne premieta princíp sudcovskej nezávislosti zakotvený v článku 144 ods. 1 Ústavy a právo dané článkom 144 ods. 3 Ústavy, podľa ktorých sú sudcovia viazaní len zákonom (okrem prípadov viazanosti medzinárodnou zmluvou), a teda musia mať oprávnenie posúdiť, či iný všeobecne záväzný právny predpis nižšej právnej sily, ktorý sa má na daný prípad aplikovať, je v súlade so zákonom. V takom prípade podľa článku 144 ods. 3 Ústavy, ak sa súd domnieva, že iný všeobecne záväzný právny predpis nižšej právnej sily odporuje takému predpisu vyššej právnej sily, konanie preruší a podá návrh na začatie konania pred ústavným súdom. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky je pre súd záväzný. Podat návrh na začatie konania pred ústavným súdom môže výlučne len všeobecný súd, na ktorom práve prebieha trestné konanie, v danom prípade je to v štádiu HP. Môže tak môže urobiť z vlastnej iniciatívy, ale aj na návrh obžalovaného alebo inej strany v konaní. Súd však tento podnet akceptovať nemusí. Vychádza sa zo zásady, že súd pozná právo (iura novit curia) a je len na ňom, či dospeje k záveru o nutnosti postupu podľa § 283 ods. 5. V predchádzajúcom štádiu konania toto právo súdu a možnosť prerušenia TS z uvedeného dôvodu, je dané v ust. § 241 ods. 1 písm. d) a § 244 ods. 1 písm. e).

Ak súd dospel k záveru, že vzpp nižšej právnej sily, ktorý má aplikovať a je rozhodujúci pre posúdenie veci, je v rozpore s vzpp vyššej právnej sily a podá návrh ústavnému súdu,

potom v konaní na ústavnóm súde zastupuje senát príslušného všeobecného súdu jeho predseda – pozri § 21 ods. 4 zákona č. 38/1993 Z. z. vznp o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov.

Proti uzneseniu o prerušení TS podľa ods. 5 nie je prípustná sťažnosť – pozri § 185 ods. 2.

R 10/1995: Rozhodovanie o tom, či zákon, ktorého aplikácia v súdnom konaní prichádza do úvahy v konkrétnej veci, odporuje Ústave Slovenskej republiky, prislúcha výlučne Ústavnému súdu. Túto otázku nie je oprávnený riešiť všeobecný súd. Pokiaľ sa súd domnieva, že zákon odporuje Ústave, resp. ústavnému zákonu, musí postupovať podľa § 283 ods. 5 Tr. por. na hlaonom pojednávaní, trestné stíhanie obvineného prerušiť a podať návrh na začatie konania pred Ústavným súdom.

K § 284

Ods. 1: Rozhodnutie rozsudkom na HP sa predpokladá o najzávažnejšej otázke viny a trestu, avšak len vtedy, ak predtým neprichádzal do úvahy žiadny iný postup naznačený v tomto ustanovení.

Rozsudok – pozri § 163 a nasl.

Výrok o vine – pozri § 163 ods. 3.

Výrok o oslobodení spod obžaloby – pozri § 163 ods. 3 a tiež § 165 ods. 2.

Okrem základnej otázky viny a trestu rozhodne súd rozsudkom o nároku poškodeného na náhradu škody (pozri § 287 a § 288) a o ochranných opatreniach (pozri § 289 ods. 1). O ochranných opatreniach môže rozhodnúť za stanovených podmienok aj na VZ uznesením – pozri poznámky k § 289 ods. 2 a 3 a § 299.

O jednom a tom istom skutku môže súd rozhodnúť len jedným zo spôsobov uvedených v tomto ustanovení (ak o ňom už nerozhodol podľa § 279 až § 283), to znamená buď odsudzujúcim alebo oslobodzujúcim rozsudkom. Nie je vylúčené, že v prípade podania obžaloby voči jednému obžalovanému pre viac skutkov, o jednom skutku (alebo viacerých) rozhodne súd oslobodzujúcim výrokom a o druhom (alebo viacerých) rozhodne odsudzujúcim výrokom a za skutky, pre ktoré bola uznaná vina uloží trest a prípadne aj ochranné opatrenie a uloží obžalovanému povinnosť nahradiť škodu poškodenému. V časti oslobodzujúcej, pokiaľ si poškodený uplatnil nárok na náhradu škody, rozhodne podľa § 288 ods. 3.

Za odsudzujúci sa považuje aj rozsudok vydaný podľa § 286.

Ods. 2: Skutok – pozri poznámky k § 278 ods. 1.

Lehota na prípravu obhajoby – pozri § 247 ods. 1.

Odročenie hlavného pojednávania – pozri poznámky k § 277.

Ustanovenie tohto odseku je dôsledkom zásady uvedenej v § 278 ods. 3, vychádzajúcej z princípu sudcovskej nezávislosti pri rozhodovaní. Preto súd nie je viazaný právnym posúdením skutku v obžalobe. Zároveň sa obžalovanému zabezpečuje právo obhajoby. Preto

uznať obžalovaného za vinného podľa prísnejšieho ustanovenia zákona, než ako skutok posudzovala obžaloba, môže súd len pri dodržaní postupu uvedeného v tomto ustanovení.

Upozornenie na možnosť prísnejšej právnej kvalifikácie treba urobiť ešte skôr než sa dokazovanie vyhlási za skončené (pozri § 274 ods. 1). Upozornenie musí byť zapísané v zápisnici, s presnou citáciou zákonného pomenovania TČ i jeho paragrafového označenia, s uvedením všetkých zákonných znakov, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu. Iba tak je neskôr možné v odvolacom konaní preskúmať, či boli splnené stanovené podmienky tohto ustanovenia.

Odročenie HP za účelom prípravy obhajoby nebude vždy nevyhnutné, ale iba vtedy, keď buď obžalovaný alebo jeho obhajca o to požiadajú. Aj na túto možnosť však musí byť obžalovaný upozornený a o nej poučený – pozri § 34 ods. 4.

Zákon pre taký prípad výslovne určuje minimálnu lehotu päť pracovných dní na právu obhajoby.

K počítaniu lehoty – pozri § 63 ods. 3.

K § 285

Výrok o oslobodení spod obžaloby – pozri § 163 ods. 3.

Súd musí presne citovať, podľa ktorej alternatívy tohto ustanovenia (ktorého písmena) oslobodzuje obžalovaného spod obžaloby – pozri k tomu aj § 165 ods. 2. Je to dôležité pre posúdenie opodstatnenosti podania opravného prostriedku obžalovaným a prieskumnej povinnosti odvolacieho súdu. Keďže obžalovaný môže podať odvolanie len vo svoj prospech, môže sa odvolať proti oslobodzujúcemu rozsudku iba vtedy, aby iný dôvod oslobodenia, než ktorý je uvedený v rozsudku, bol pre neho priaznivejší. Dôvody oslobodzujúceho rozsudku podľa písm. a) až e) nezahŕňajú tie okolnosti, pre ktoré je TS neprípustné (§ 9 ods. 1). Ak súd zistí niektorý dôvod neprípustnosti TS je povinný zastaviť TS (pozri § 281 ods. 1).

K § 286

Ide o prípady nutného zastavenia TS pre jeho neprípustnosť podľa § 9 ods. 1 písm. a) a možného zastavenia TS podľa § 215 ods. 2 písm. a), po ktorých môže obvinený do troch dní od oznámenia, resp. doručenia uznesenia o zastavení TS žiadať, že na prejednaní veci trvá. K zastaveniu TS z uvedených dôvodov mohlo dôjsť v ktoromkoľvek štádiu TS, buď v prípravnom konaní, pri preskúmaní obžaloby samosudcom alebo pri predbežnom prejednaní obžaloby alebo mimo HP, či v rámci neho. V takom prípade sa po žiadosti obžalovaného pokračuje v TS, ale ak súd dospeje k záveru o vine obžalovaného, keď predtým nezistil iný dôvod na jeho oslobodenie spod obžaloby, vysloví výrokom rozsudku vinu obžalovaného, ale trest neuloží. Rozsudok sa považuje za odsudzujúci.

K § 287

Súčasťou TK je adhézne konanie upravené v tomto ustanovení a v § 288, v nadväznosti na § 46 a nasl. Umožňuje sa nimi poškodenému dosiahnuť čo najskoršie priznanie nároku na náhradu škody spôsobenej trestným činom.

Nárok musí byť riadne a včas uplatnený, teda najneskoršie do skončenia vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania – pozri § 46 ods. 3.

Skončenie vyšetrovania a skráteného vyšetrovania – pozri poznámky k § 208.

Riadne uplatnenie nároku znamená uvedenie dôvodu a výšky uplatneného nároku.

O uplatnenom nároku rozhoduje súd podľa tohto ustanovenia rozsudkom. Avšak v iných prípadoch, ak rozhodol na HP o zastavení TS podľa § 281 ods. 1 alebo 2, rozhodne o odkázaní poškodeného, ktorý si uplatnil nárok na náhradu škody, uznesením podľa § 281 ods. 3 na občianske súdne konanie alebo na konanie pred iným príslušným orgánom.

Výrok rozsudku o náhrade škody je samostatným, oddeliteľným výrokom – pozri § 164 písm. a).

Odvolať poškodeného proti výroku o náhrade škody nebráni tomu, aby ostatné výroky nadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť – pozri § 183 ods. 2.

Ods. 1: Podmienkou na rozhodnutie súdu podľa tohto ustanovenia je, že:

- a) obžalovaný bol uznaný za vinného z TČ,
- b) škoda vznikla jeho zavinením, v dôsledku spáchaného TČ,
- c) ide o majetkovú škodu,
- d) nárok na náhradu škody bol uplatnený riadne a včas na to oprávnenou osobou (z návrhu musí byť zrejmé, z akého dôvodu a v akej výške sa náhrada požaduje),
- e) uplatnený nárok má podklad v príslušných hmotnoprávných predpisoch,
- f) priznaniu nároku nebráni žiadna zákonná prekážka (napr. nemožnosť jeho priznania pre premlčanie).

Oprávnenou osobou na uplatnenie nároku na náhradu škody môže byť:

- poškodený (pozri § 46 ods. 3),
- právny nástupca poškodeného (pozri § 48 ods. 4),
- zákonný zástupca poškodeného (pozri § 48 ods. 1),
- organizácia na pomoc obetiam TČ (za predpokladu § 48 ods. 1),
- opatrovník poškodeného (ustanovený podľa § 48 ods. 2 alebo 3),
- splnomocnenec poškodeného (pozri § 53 a § 54).

Priznať možno poškodenému len majetkovú škodu. Majetkovou škodou sa rozumie škoda vyjadriteľná v peniazoch. Považuje sa za ňu nielen škoda, ktorá vznikla zmenšením majetku poškodeného, ale i iná materiálna škoda, ktorú možno odčiniť alebo zmierniť uvedením do pôvodného stavu alebo peňažnou náhradou, pokiaľ ju príslušné hmotnoprávne pred-

pisy o odškodňovaní priznávajú, napr. bolestné, sťaženie spoločenského uplatnenia, náklady liečenia, náklady na pohreb a iné.

Do majetkovej škody patrí príslušenstvo nároku, ako sú úroky alebo poplatky z omeškania a pod. Priznať ich však možno len ak ich poškodený žiada. Súd nemôže ísť nad návrh poškodeného.

Zákonnou prekážkou na uložení povinnosti obžalovanému nahradiť škodu poškodenému môže byť napr., že návrh nebol včas uplatnený (§ 46 ods. 3), že o ňom už bolo rozhodnuté v občianskom súdnom konaní alebo v inom konaní (§ 46 ods. 4) alebo že je právo premlčané, ak sa ho obžalovaný dovoľáva (pozri § 100 ods. 1 a § 106 OZ).

Ods. 2: Oprávnenou osobou je poškodený, ktorý musí byť v rozsudku riadne označený, lebo výrok o náhrade škody môže byť exekučným titulom. Výrok o náhrade škody je vykonateľný ihneď po právoplatnosti (pozri § 183 ods. 1), preto sa lehota splatnosti priznaného nároku neurčuje, iba ak by súd rozhodol o povolení splátok. Vtedy by určoval ich podmienky s prihliadnutím na vyjadrenie poškodeného.

Ods. 3: Devízový cudzozemec – pozri § 2 písm. c) DVZ.

Podľa § 7 ods. 1 DVZ tuzemec sa môže zaväzovať voči cudzozemcovi a plniť záväzky z týchto vzťahov v peňažných prostriedkoch v slovenskej alebo cudzej mene, ak DVZ neustanovuje inak. Preto za podmienok ustanovených v tomto odseku možno výrok o náhrade škody vyjadriť i v cudzej mene.

K § 288

Ods. 1: Dokazovanie – pozri § 258 – § 273.

Podklad na vyslovenie povinnosti na náhradu škody nebude daný, ak sa nepodarilo preukázať, že skutkom, ktorý je predmetom obžaloby, vznikla poškodenému škoda.

Podklad na to nebude daný aj vtedy, ak sa zistí, že nárok poškodeného je premlčaný a obžalovaný sa premlčania dovoľáva.

Nie je účelom TK viesť rozsiahle dokazovanie o otázke náhrady škody, pokiaľ zároveň to nie je podstatou skutku a právnej kvalifikácie. V otázke náhrady škody sa má na mysli predovšetkým preukazovanie oprávnenosti nároku alebo jeho výšky. Nemá sa týmto dokazovaním v otázke náhrady škody na mysli zistenie výšky majetkovej škody pri majetkových deliktach, keď otázka výšky škody je rozhodujúca pre posúdenie právnej kvalifikácie samotného skutku, alebo je jej spôsobenie okolnosťou podmieňujúcou použitie prísnejšej trestnej sadzby apod. V takých prípadoch nemožno konštatovať, že by dokazovanie výšky škody a tým aj nároku poškodeného, znamenalo neúmerné predĺženie trestného stíhania a dôvod na to, aby bol poškodený s nárokom odkázaný na občianske súdne konanie alebo na konanie pred iným príslušným orgánom. Ak je však škoda zistená aspoň minimálnou hranicou postačujúcou na určenie všetkých kvalifikačných znakov skutku i okolností významných pre rozhodnutie, potom ďalšie dokazovanie o rozsahu škody, pokiaľ bola sporná, by znamenalo predĺženie trestného stíhania, presahujúce jeho potrebu, ak ostatné skutkové okolnosti

boli preukázané v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie súdu (§ 2 ods. 10). V tom prípade sa má aplikovať toto ustanovenie ods. 1.

Nie je podmienkou na postup podľa tohto ustanovenia, že pôjde o taký veľký rozsah dokazovania, ktorý by znamenal podstatné predĺženie trestného stíhania. Nešlo by o predĺženie konania predpokladaného v tomto ustanovení, ak by opodstatnenosť nároku poškodeného a jeho rozsah bolo možné preukázať jednoduchým dokazovaním na najbližšom HP po jeho odročení za účelom zadováženia potrebných dôkazov, najmä ak by bolo uložené poškodenej strane, zadovážiť ich, predložiť a aj vykonať na HP

Aj vo výroku o odkázaní poškodeného s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie alebo pred iným príslušným orgánom treba podrobne označiť poškodeného v zmysle citovaného ustanovenia.

Ods. 2: Toto ustanovenie sa použije, ak je preukázaný základ nároku poškodeného a aspoň časť jeho výšky, po akú možno nárok priznať a o ostanom by sa žiadalo vykonávať ešte neprímerane dlhé dokazovanie. Súd prizná poškodenému nárok sčasti tým, že podľa § 287 ods. 1 uloží obžalovanému preukázanú časť škody v opodstatnenom nároku poškodenému uhradiť a so zvyškom nároku odkáže poškodeného podľa § 288 ods. 2 na občianske súdne konanie alebo na konanie pred iným príslušným orgánom. Dôvodom na taký postup môže byť aj to, že poškodený požadoval vyššiu čiastku náhrady škody než po akú výšku to umožňuje hmotnoprávny predpis, na základe ktorého sa posudzuje opodstatnenosť nároku. Súd nemôže návrh poškodeného sčasti zamietnuť. Preto postupuje podľa tohto ustanovenia, ktorým sa poškodený odkazuje so zvyškom nároku na občianske súdne konanie alebo konanie pred iným príslušným orgánom.

Ods. 3: Oslobodenie obžalovaného spod obžaloby vždy má za následok odkázanie poškodeného s jeho nárokom na náhradu škody, pokiaľ si ho riadne a včas uplatnil, na občianske súdne konanie alebo konanie pred iným príslušným orgánom.

Ak by sa poškodený v takom prípade odvolával proti tomuto výroku rozsudku, bol by osobou neoprávnenou na podanie odvolania a jeho odvolanie by muselo byť zamietnuté ako odvolanie podané neoprávnenou osobou, lebo nárok na náhradu škody možno priznať len odsudzujúcim rozsudkom. Poškodenému v takom prípade, ak bol obžalovaný oslobodený spod obžaloby, nie je možné priznať a nejde preto ani o chýbajúci ani nesprávny výrok, pre ktorý dôvod by mohol poškodený podať odvolanie.

K § 289

Ochranné opatrenie – pozri § 31 ods. 3 TZ.

Druhy ochranných opatrení – pozri § 33 TZ.

Zhabanie vecí – pozri § 83 TZ.

Zúčastnená osoba – pozri poznámky k § 45.

Obžalovanému môže súd uložiť ochranné opatrenie i bez návrhu prokurátora. U iných osôb možno uložiť ochranné opatrenie len na návrh prokurátora. Ochranné opatrenie je

možné uložiť buď na HP alebo na VZ, ktoré si súd sám vyhradil z dôvodov uvedených v ods. 2, to znamená, že potrebuje vykonať ešte ďalšie dokazovanie, ktoré nemožno ihneď vykonať na HP. Ak nešlo o vyhradenie si rozhodnutia o ochrannom opatrení na VZ súdom, potom nemôže súd sám začať konanie o ochrannom opatrení na VZ bez návrhu prokurátora (pozri § 299 ods. 1).

Prokurátor, ak zistí, že sú splnené podmienky na uloženie ochranného opatrenia [okrem detencie), už pred podaním obžaloby, musí návrh na uloženie ochranného opatrenia urobiť už v obžalobe – pozri § 235 písm. f)].

Uloženie ochranného opatrenia na HP rozsudkom je možné u obžalovaného ako odsudzujúcim tak i oslobodzujúcim. V oslobodzujúcom rozsudku by prichádzalo do úvahy uloženie ochranného liečenia osobe, u ktorej sa zistí, že pre nepríčetnosť nie je trestne zodpovedná a došlo k oslobodeniu obžalovaného spod obžaloby podľa § 285 písm. d).

U odsúdených osôb sa predpokladá možnosť podania návrhu na uloženie ochranného opatrenia nielen zo strany prokurátora, ale aj riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody a to ochranného dohľadu podľa § 76 ods. 2 TZ a detencie podľa § 81 ods. 1 TZ.

K § 290

Ak vyjdú najavo mimo HP také okolnosti, ktoré odôvodňujú rovnaké rozhodnutie, k akému by muselo dôjsť na HP a to zastaveniu TS pre jeho neprípustnosť alebo dôvody na prerušenie TS z rovnakých dôvodov ako na HP podľa § 283 ods. 1, 2, alebo ak je daná možnosť na zastavenie TS voči spolupracujúcemu obvinenému, alebo podmienené zastavenie TS v konaní o prečine s hornou hranicou trestnej sadzby TOS neprevyšujúcou päť rokov alebo dôvody na podmienené zastavenie TS spolupracujúceho obvineného ako aj podmienky na schválenie zmiernosti a zastavenie TS v konaní o prečine s hornou hranicou TOS neprevyšujúcou päť rokov, súd rozhodne mimo HP na NZ. Vo vymedzených prípadoch môže predseda senátu nariadiť aj VZ.

Mimo HP sa rozumie v štádiu od skončenia predbežného prejednania obžaloby do začatia HP alebo v čase medzi odročením HP a začatím nového HP alebo obdobie od vrátenia veci odvolacím súdom súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie a začatím nového HP.

Verejné zasadnutie – pozri poznámky k § 301 až § 305.

Spolupracujúci obvinený – pozri poznámky k § 218.

Podmienené zastavenie trestného stíhania – pozri poznámky k § 216.

Podmienené zastavenie TS spolupracujúceho obvineného – pozri poznámky k § 218.

Neprípustnosť trestného stíhania – pozri poznámky k § 9 ods. 1.

Zmier – pozri poznámky k § 220.

Sťažnosť – pozri poznámky k § 185 a nasl.

Odkladný účinok sťažnosti – pozri § 185 ods. 6.

K § 291

Verejné zasadnutie je jednou z troch foriem konania súdu (okrem hlavného pojednávania a neverejného zasadnutia), na ktorom sa uplatnia rovnaké zásady trestného konania ako na hlavnom pojednávaní (pozri napr. § 2 ods. 17, § 2 ods. 19), lebo na verejnom zasadnutí sa rozhoduje o dôležitých otázkach, ktoré sú často podobné tým, o ktorých sa rozhoduje na hlavnom pojednávaní a niekedy je možné na ňom rozhodnúť aj rozsudkom – pozri napr. rozhodnutie v odvolacom konaní podľa § 322 ods. 3 alebo konanie súdu prvého stupňa podľa § 328 ods. 1.

Na verejnom zasadnutí rozhoduje súd vždy vtedy, keď je to v zákone výslovne uvedené. V niektorých prípadoch na podklade výslovného zmocnenia príslušného ustanovenia TP má súd na výber či rozhodnutie, ktoré sa inak robí na neverejnom zasadnutí, urobí na verejnom zasadnutí. Pozri napr. ustanovenie § 290 ods. 2, podľa ktorého na rozhodnutie mimo hlavného pojednávania podľa § 290 ods. 1, 3 a 5 môže predseda senátu, ak to považuje za potrebné nariadiť verejné zasadnutie.

Prípady, kedy sa rozhoduje na verejnom zasadnutí, možno rozdeliť do niekoľkých skupín. Pôjde o:

- 1. verejné zasadnutie je výslovne vyhradené pre predbežné prejednanie obžaloby – pozri § 243 ods. 1;*
- 2. rozhodovanie o väzbe – pozri § 79 ods. 4;*
- 3. konanie o dohode o vine a treste – pozri § 331 ods. 1 a § 332 ods. 1;*
- 4. rozhodovanie o trestoch – pozri napr. § 404 ods. 3 a ďalej najmä rozhodovanie o zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody – pozri § 411 ods. 1, rozhodnutie o nezapočítaní trestu – pozri § 414 ods. 3, rozhodnutie o podmieničnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody – pozri § 415 ods. 1, rozhodovanie o tom, či sa podmienične prepustený osvedčil – pozri § 416, rozhodovanie o tom, či sa odsúdený na podmieničný trest odňatia slobody v skúšobnej dobe osvedčil – pozri § 419, rozhodovanie o nariadení výkonu náhradného trestu odňatia slobody za nezaplatený peňažný trest – pozri § 432 ods. 2, rozhodovanie o uložení primeraných obmedzení pri výkone trestu zákazu pobytu – pozri § 434 ods. 7, rozhodovanie o premene trestu domáceho väzenia na nepodmieničný trest odňatia slobody – pozri § 435 ods. 2, k výkonu trestu zákazu pobytu pozri aj § 434 ods. 6, rozhodovanie pri výkone trestu zákazu činnosti – pozri § 437 ods. 4, k rozhodovaniu o zmene výmery trestu pri amnestii – pozri § 476 ods. 2;*
- 5. konanie a rozhodovanie o uložení ochranného opatrenia a jeho výkone – k uloženiu pozri § 289 ods. 2 a 3, ak si to súd vyhradil na hlavnom pojednávaní a bez tejto podmienky len na návrh prokurátora – pozri § 299 ods. 1; k možnosti uloženia detencie – pozri § 299 ods. 2; pokiaľ ide o výkon ochranných opatrení na verejnom zasadnutí sa rozhoduje pri zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia – pozri*

- § 446 ods. 1, pri upustení od výkonu ochranného liečenia – pozri § 447 ods. 1, pri prepustení z výkonu ochranného liečenia – pozri § 448 ods. 2, pri upustení od výkonu ochrannnej výchovy – pozri § 450 ods. 1, pri podmiennečnom umiestnení mimo výchovného ústavu – pozri § 451 ods. 1, pri prepustení z ochrannnej výchovy – pozri § 452 ods. 1 a 2, pri predĺžení ochrannnej výchovy – pozri § 453 ods. 1, pri upustení od výkonu ochranného dohľadu – pozri § 457 ods. 3, pri prepustení z výkonu ochranného dohľadu – pozri § 458 ods. 1, pri uložení ochranného dohľadu mimo hlavného pojednávania – pozri § 460 ods. 3, pri preskúmaní trvania dôvodov detencie – pozri § 463 ods. 1;
6. **rozhodovanie o chýbajúcom výroku** – pozri § 328 ods. 1;
7. **rozhodovanie o schválení zmieru mimo hlavného pojednávania** – pozri § 290 ods. 2, 3 a 5;
8. **rozhodovanie mimo hlavného pojednávania** v ďalších prípadoch predpokladaných v § 290;
9. **rozhodovanie o riadnych opravných prostriedkoch** – k sťažnosti pozri napr. § 192 ods. 3, k odvolaniu pozri § 326 ods. 1;
10. **rozhodovanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch** – pri dovolaní pozri § 383 a § 384 ods. 1, pri obnove konania pozri § 402 ods. 1.

Na verejnom zasadnutí v zákonom predpokladaných prípadoch rozhoduje senát aj samosudca.

R 103/2003: Ochranné opatrenie – zhabanie veci podľa § 83 ods. 1 písm. e) Tr. zák. na hlavnom pojednávaní bez návrhu prokurátora podľa § 230 ods. 1 Trestného poriadku možno uložiť, len ak ide o vec patriacu obžalovanému. Ak ide o vec, ktorá nepatrí obžalovanému a prokurátor navrhol jej zhabanie podľa § 178 ods. 1 Trestného poriadku v obžalobe, prípadne podľa § 178 ods. 2 Trestného poriadku aj samostatne, ale ešte pred skončením hlavného pojednávania, najneskôršie v záverečnej reči na hlavnom pojednávaní, môže súd podľa § 289 ods. 2 Tr. por. vyhladiť rozhodnutie o zhabaní veci nepatriacej obžalovanému na verejné zasadnutie, ak je potrebné pre rozhodnutie o ochrannom opatrení vykonať ešte ďalšie dokazovanie (§ 289 ods. 3 Tr. por.). Ak nejde o takýto prípad vyhradenia rozhodnutia súdu o zhabaní veci na verejné zasadnutie, potom na verejnom zasadnutí môže zhabanie veci uložiť, len ak to navrhne prokurátor (§ 299 ods. 1 Tr. por.).

K § 292

Požiadavky kladené na prípravu verejného zasadnutia sú podobné ako pri hlavnom pojednávaní. O tom, účasť ktorých osôb je na verejnom zasadnutí nevyhnutná rozhodne podľa okolností prípadu predseda senátu (samosudca). Vždy je nevyhnutná účasť osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie (pozri § 293 ods. 3) a tiež osoby, o právach ktorej sa má na verejnom zasadnutí rozhodnúť, napr. poškodeného, v prípade rozhodovania podľa § 328 ods. 1, alebo zúčastnenej osoby, v prípade rozhodovania o ochrannom opatrení, zhabania veci, podľa § 289 ods. 2 a 3 alebo § 299 ods. 1 a pod.

Výnimky z prípravy verejného zasadnutia sa týkajú najmä konania o sťažnosti proti uzneseniu o nezatí obvineného do väzby. V tom prípade termín verejného zasadnutia oznámi prokurátorovi, obvinenému a jeho obhajcovi sudca pre prípravné konanie.

Osoba, ktorá svojim návrhom dala podnet na verejné zasadnutie – ide o osobu oprávnenú na podania predvídané v TP, napr. návrhov, žiadostí a predovšetkým opravných prostriedkov – pozri aj poznámky k § 186 a tiež k § 307 ods. 1 a § 308.

Osoba, ktorá môže byť priamo dotknutá rozhodnutím – ide o osobu, o ktorej právach alebo povinnostiach alebo o jej osobnej slobode sa má na verejnom zasadnutí rozhodnúť – pozri aj poznámky k § 186 ods. 1.

Mladistvý – pozri § 94 ods. 1 TZ.

Štátny orgán starostlivosti o mládež – pozri poznámky k § 10 ods. 10 a tiež k § 337, § 340, § 343 ods. 2.

Obhajca – pozri poznámky k § 36 a nasl.

Splnomocnenec zúčastnenej osoby a poškodeného – pozri poznámky k § 53 a § 54.

Zákonný zástupca obvineného – pozri poznámky k § 35.

Zákonný zástupca poškodeného – pozri poznámky k § 48.

Záujmové združenie občanov – pozri poznámky k § 4.

Zástupca záujmového združenia občanov – pozri poznámky k § 4 ods. 5.

Doručovanie – pozri poznámky k § 65 až § 68.

Počítanie lehôt – pozri poznámky k § 63.

R 19/1977-II: Vyhlásenie obvineného, že sa vzdáva účasti na verejnom zasadnutí, neslobodzujú súd od povinnosti včas upovedomiť obvineného o termíne verejného zasadnutia podľa § 292.

R 25/1978: Ak nie je na zásielke na rokovanie, na ktoré je treba podľa predpisov trestného poriadku obvineného predvolať, uvedený presný čas (deň a hodina) rokovania, nejde o predvolanie podľa predpisov trestného poriadku a obvinenému preto nezačína bežať lehota na prípravu. V takom prípade nemožno konať v neprítomnosti obvineného. (Upravené znenie).

R 21/1991-I: Upovedomiť poškodeného o verejnom zasadnutí konanom o návrhu na povolenie obnovy konania treba podľa § 292 Tr. por. len v tých prípadoch, ak je návrh na povolenie obnovy konania podaný preto, že vyšli najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli sami osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi známymi už skôr odôvodniť iné rozhodnutie o priznanom nároku poškodeného na náhradu škody.

R 21/1991-II: Poškodený má právo podať sťažnosť proti uzneseniu o povolení obnovy konania iba vtedy, ak bola obnova povolená výslovne vo výroku o priznanom nároku poškodeného na náhradu škody. (Upravené znenie).

R 2/2004-I: V konaní proti mladistvému nemôže tá istá osoba vystupovať ako jeho opatrovník a zároveň aj ako zástupca orgánu povereného starostlivosťou o mládež (teraz štátneho orgánu starostlivosti o mládež), keďže v trestnom konaní majú rozdielne procesné postavenie a úlohy, v dôsledku čoho by mohlo dôjsť ku kolízii záujmov mladistvého.

K § 293

Vychádzajúc zo zásady rovnosti strán, ustanovuje sa, že na verejnom zasadnutí musí byť prítomný aj obvinený, okrem prípadov výnimiek. Výnimky, kedy obvinený nemusí byť prítomný na verejnom zasadnutí sú ustanovené v odsekoch 4, 5 a 7. Primerane sa to týka aj osoby, ktorá dala svojim návrhom podnet na verejné zasadnutie – pozri § 294 ods. 1. To má smerovať k urýchleniu konania a zamedzeniu prekážok zavinených obvineným alebo predvolanou osobou, ktoré viedli k zmareniu verejného zasadnutia. Účasť prokurátora ale i obhajcu obvineného je vždy povinná na verejnom zasadnutí, na ktorom sa koná o odvolaní a prokurátora tiež o každom mimoriadnom opravnom prostriedku. U obhajcu len o dovolaní – pozri § 373 ods. 2. Pri obnove konania len ak dal podnet na verejné zasadnutie svojim návrhom obvinený – pozri ods. 10, alebo ak by išlo o prípad nutnej obhajoby podľa § 38 ods. 2. V ostatných prípadoch nutnej obhajoby, ak sa koná na verejnom zasadnutí, vždy je povinná účasť obhajcu, bez prítomnosti ktorého nemožno konať verejné zasadnutie – pozri ods. 9.

R I/1968: K výkladu niektorých otázok súvisiacich s používaním ustanovenia § 36 Tr. por. o nutnej obhajobe (dnes sa dotýka niektorých otázok § 37).

R 83/2001-I: Z pojmu „dostatočné ospravedlnenie“ v zmysle § 70 ods. 1 Tr. por. vyplýva, že musí ísť o vážny dôvod, ktorý jednak bránil v účasti na úkone a jednak o včasnú ospravedlnenie neúčasti.

R 83/2001-II: Konanie obhajcu, ktorý v prípadoch nutnej obhajoby (§ 36, § 36a Trestného poriadku) v konaní pred súdom písomne splnomocnil na zastupovanie obvineného obhajcu, ktorý v tej istej veci zastupuje iného obvineného, hoci záujmy týchto obvinených si odporujú, pričom o tomto postupe riadne a včas neupovedomil predsedu senátu príslušného súdu, nie je možné považovať za „dostatočné ospravedlnenie“ sa obhajcu v zmysle § 70 ods. 1 Tr. por. z neúčasti na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí. Pozri tiež R 51/1968.

K § 294

Podobne ako u obvineného možno ustanovenia § 293 použiť primerane i vo vzťahu k osobám, ktoré dali svojim návrhom podnet na verejné zasadnutie alebo môžu byť priamo dotknuté rozhodnutím na verejnom zasadnutí. K týmto osobám pozri poznámky k § 292.

Pokiaľ predseda senátu (samosudca) predvolal na verejné zasadnutie aj iné osoby než tie bez ktorých nemožno verejné zasadnutie uskutočniť alebo upovedomil iné osoby a tie sa na verejné zasadnutie nedostavia, rozhodne senát (alebo samosudca) na verejnom zasadnutí uznesením, či možno v ich neprítomnosti verejné zasadnutie vykonať.

K § 295

Správa o stave veci – je ústnym podaním prehľadu doterajšieho konania na podklade spisového materiálu, so zameraním sa na otázky, ktoré treba riešiť na verejnom zasadnutí. Informuje o chybách doterajšieho konania a rozhodnutí v ňom vydaných, o priebehu dokazovania a o iných skutočnostiach, ktoré sú významné pre rozhodnutie. Podáva ju buď sám predseda senátu alebo ním určený člen senátu. Správa nemá vyjadrovať hodnotiace stanoviská toho, kto ju podáva, k tomu ako sa má riešiť prípad. Správou taktiež nemožno nahradiť dokazovanie, ak je potrebné ho vykonať na VZ. Pri vykonávaní dôkazov sa na VZ primerane použijú ustanovenia o dokazovaní na HP – pozri § 258 až § 273 a § 298.

Konečný návrh – má vyjadrovať záverečné stanovisko osoby, ktorá je oprávnená ho predniesť, k výsledkom verejného zasadnutia a predovšetkým má obsahovať návrh, ako má súd v danej veci rozhodnúť. Nemožno ho stotožňovať so záverečnou rečou, ani s výpoveďou (dôkazným prostriedkom). Ak je osobou, ktorá môže byť priamo dotknutá rozhodnutím na VZ obvinený, má právo na prednesenie konečného návrhu ako posledný.

Mladistvý – pozri § 94 ods. 1.

Zákonný zástupca obvineného – pozri § 35.

Štátny orgán starostlivosti o mládež – pozri poznámky k § 10 ods. 10.

R 40/1968-II: Na verejnom zasadnutí konanom o odvalaní je treba rozlišovať medzi prednesením návrhu obvineného ako osobou, ktorá dala na verejné zasadnutie podnet (§ 235 ods. 1) a výsluchom obvineného (§ 91 a nas. Tr. por.). Iba v druhom prípade je prednes obvineného dôkazom, ktorý môže odvolací súd vykonať (§ 263 ods. 6 Tr. por.) a ktorý môže hodnotiť vo svojom rozhodnutí. Pred prvým vykonaním tohto výsluchu musí odvolací súd poučiť obvineného o jeho právach (§ 92 ods. 1, § 33 ods. 2 Tr. por.); obvinený nesmie svoju výpoveď prečítať, smie iba nahliadnuť do písomných poznámok, ktoré však musí na požiadanie predložiť vypočúvajúcemu (§ 93 ods. 1).

Naproti tomu obvineným prednesený návrh nie je dôkazným odvolacieho súdu, i keď obsahuje okolnosti, ktoré sa bezprostredne dotýkajú predmetu trestného stíhania; tento návrh je obvinený oprávnený prečítať. (Skrátené a upravené).

R 40/1968-I: Ak sa zmenilo pri odročení hlavného pojednávania (verejného zasadnutia) zloženie senátu a je teda nutné vykonať hlavné pojednávanie (verejné zasadnutie) znovu (§ 219 ods. 2, § 238 Tr. por.), nestačí iba konštatovať obsah zápisnice o predchádzajúcom hlavnom pojednávaní (verejnom zasadnutí), ale musí byť znovu vypočutý obvinený a svedkovia, ktorých súd vypočul pred odročením hlavného pojednávania (verejného zasadnutia).

R 40/1968-II: Na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní obvineného je treba rozlišovať medzi prednesením návrhu obvineného ako osobou, ktorá dala na verejné zasadnutie podnet (§ 235 ods. 1 Tr. por.) a výsluchom obvineného (§ 91 a nasl. Tr. por.). Iba v druhom prípade je prednes obvineného dôkazom, ktorý môže odvolací súd vykonať (§ 263 ods. 6 Tr. por.) a ktorý môže hodnotiť vo svojom rozhodnutí. Pred prvým vykonaním tohto výsluchu musí odvolací súd poučiť obvineného o jeho právach (§ 92 ods. 1, § 33 ods. 2 Tr. por.);

obvinený nesmie svoju výpoveď prečítať, smie iba nahliadnuť do písomných poznámok, ktoré však musí na požiadanie predložiť vylúčajúcemu (§ 93 ods. 1 Tr. por.).

Naproti tomu obvineným prednesený návrh nie je dôkazným prostriedkom na odvolacom súde i keď obsahuje okolnosti, ktoré sa bezprostredne dotýkajú predmetu trestného stíhania; obvinený je oprávnený tento návrh prečítať.

K § 296

V tomto ustanovení je vyjadrená zásada verejnosti obsahnutá v článku 48 Ústavy a článku 142 ods. 3 Ústavy a zakotvená tiež v § 2 ods. 17.

Rozhodnutie – pozri poznámky k § 162 ods. 1 a § 163 a nasl., pokiaľ ide o rozsudok a § 176 a nasl., pokiaľ ide o uznesenie.

Vyhlásenie rozsudku – pozri poznámky k § 171.

Vyhlásenie uznesenia – pozri poznámky k § 177.

K § 297

Výnimka zo zásady bezprostrednosti platí pri VZ v prípadoch konania o dohode o vine a treste alebo priznania spáchania skutku pri konaní o dohode o vine a treste. Inak platí táto zásada bezprostrednosti rovnako ako na HP. Pozri k tomu poznámky pri § 278.

V konaní o odvolaní je táto zásada modifikovaná tým, že ak odvolací súd rozhoduje o odvolaní rozsudkom podľa § 322 ods. 3, môže vychádzať, pokiaľ ide o správnosť zisteného skutkového stavu, ako z dôkazov vykonaných na HP súdom prvého stupňa, ak aj z dôkazov, ktoré sám na VZ doplnil. Pokiaľ sa týka skutočností, ktoré boli na VZ prebraté, majú sa na mysli skutočnosti uvádzané v správe o stave veci, ktoré na podklade spisu podáva predseda senátu alebo ním určený člen senátu.

Ak sa na VZ vykonávajú dôkazy, použijú sa primerane ustanovenia o dokazovaní na HP – pozri § 295 ods. 2 a § 258 až § 273.

K § 298

V tomto ustanovení sa odkazuje na primerané použitie ustanovení o hlavnom pojednávaní, pokiaľ ide o verejnosť, konanie, začiatok a odročenie verejného zasadnutia – pozri § 249 až § 251, § 253, § 255 a ust. o dokazovaní § 258 až § 273 a o odročení HP § 277.

K § 299

Ods. 1: Druhy ochranných opatrení – pozri § 33 TZ.

Ochranné liečenie – pozri § 73 – § 74 TZ.

Ochranná výchova – pozri § 75 Tuz a § 102 – § 105 TZ.

Ochranný dohľad – pozri § 76 a § 80 TZ.

Zhabanie veci – pozri § 83 TZ.

Z ust. ods. 1 vyplýva, že možnosť uloženia vymenovaných ochranných opatrení, ak o nich nerozhodol súd už na hlavnom pojednávaní alebo si nevyhradil o nich rozhodnutie na VZ podľa § 289 ods. 2 a 3, prichádza do úvahy, len ak to navrhne prokurátor.

Ak je predmetom konania VZ rozhodnutie o zhabaní veci, ktorá nepatrí obvinenému, je potrebné na VZ predvolať aj vlastníka veci (§ 292 ods. 1), ktorý má v tomto konaní postavenie zúčastnenej osoby (pozri poznámky k § 45).

Ods. 2: Detencia – pozri § 81 – § 82 TZ.

Návrh na umiestnenie odsúdeného v detenčnom ústave môže urobiť prokurátor alebo riaditeľ ústavu na výkon trestu odňatia slobody.

Ods. 3: Proti rozhodnutiu o každom druhu ochranného opatrenia je prípustná sťažnosť. Oprávnenými osobami, okrem obvineného a prokurátora, budú predovšetkým tie, ktorých sa rozhodnutie o uložení ochranného opatrenia dotýka, napr. zúčastnená osoba pri zhabaní veci, alebo ktoré dali na uznesenie svojim návrhom podnet, napr. riaditeľ ústavu na výkon trestu odňatia slobody pri detencii, ktorý je oprávnený podať návrh na umiestnenie odsúdeného v detenčnom ústave (pozri § 81 TZ).

Sťažnosť – pozri poznámky k § 185 a nasl.

Odkladný účinok sťažnosti – pozri § 185 ods. 6.

R 44/1974: O tom, že sa ochranné liečenie bude vykonávať v priebehu výkonu trestu odňatia slobody v nápravno-výchovnom ústave (§ 72 ods. 4 i. f. Tr. zák.), nerozhoduje súd v rozsudku, popr. v uznesení (§ 230ods. 2, § 239 ods. 1 Tr. por.), ktorými sa ochranné liečenie ukladá. Taký spôsob výkonu ochranného liečenia môže na podnet riaditeľa nápravno-výchovného ústavu nariadiť predseda senátu (samosudca) až vo vykonávacom konaní (§ 445 ods. 1 Tr. por.).

R 24/1992-I: Pri rozhodovaní o uložení ochranného liečenia podľa § 72 ods. 1 Tr. zák., ak páchatel činu inak trestného nie je pre nepričetnosť trestne zodpovedný a jeho pobyt na slobode je nebezpečný, je súd povinný dokazovať splnenie všetkých týchto zákonných podmienok. V otázke, či ide o páchatela činu inak trestného, nie je pritom viazaný uznesením o zastavení trestného stíhania podľa § 172 ods. 1 písm. e) Tr. por.

R 24/1992-II: Znalecký posudok o duševnom stave obvineného zaobstaraný v priebehu trestného stíhania, ktoré bolo potom zastavené podľa § 172 ods. 1 písm. e) Tr. por. možno na dôkaz ako znalecký posudok a nie ako listinný dôkaz použiť i následnom konaní o uložení ochranného liečenia.

K § 300

Toto ustanovenie reaguje na prípady, v ktorých nie je možné zistiť vlastníka veci, ktorá má byť zhabaná alebo ak aj je známy, jeho pobyt nie je možné zistiť. Ustanovením opatrovníka, ktorý má rovnaké práva ako vlastník, sa zabezpečuje, aby neboli ukrátené práva neznámeho vlastníka (alebo takého, ktorého pobyt nie je známy) a aby bolo vôbec možné nariadiť VZ o zhabaní veci.

Ak je pobyt vlastníka veci na neznámom mieste iba prechodný a v dohľadnom čase bude možné ho zistiť a doručiť mu predvolanie na VZ, neprichádza tento postup do úvahy.

Opatrovník musí mať plnú spôsobilosť na právne úkony a vzhľadom na to, že nastupuje namiesto zúčastnenej osoby, nie je možné za opatrovníka ustanoviť osobu, ktorá by mohla mať na veci záujem alebo ak by išlo o osobu, ktorá by bola zaujatá voči vlastníčkovi.

Opatrovník musí byť o svojich právach poučený v rovnakom rozsahu ako zúčastnená osoba – pozri § 45 ods. 2.

Zhabanie veci – pozri § 83 TZ.

Doručovanie – pozri § 65 až § 68.

Písomnosťami určenými pre vlastníka veci sa rozumejú predovšetkým návrh na zhabanie veci, predvolanie na VZ a rozhodnutie.

Predvolanie vlastníka veci na VZ sa tiež vhodným spôsobom uverejní.

Uznesenie o ustanovení opatrovníka sa oznámi opatrovníkovi a prokurátorovi.

Okruh osôb oprávnených na podanie sťažnosti vyplýva z ust. § 186 ods. 1. Pôjde v danom prípade o opatrovníka a prokurátora.

Sťažnosť v danom prípade nemá odkladný účinok – pozri § 185 ods. 6.

Uznesenie je vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť – pozri § 184 ods. 2.

K § 301

Tam, kde sa nerozhoduje na HP alebo VZ rozhoduje súd na NZ. Ide o relatívne najmenej významné otázky, o ktorých sa rozhoduje pred súdom na NZ. NZ je predovšetkým predpokladané v tých prípadoch, kde nie je potrebné vykonávať dokazovanie výsluchom obvineného, svedkov a znalcov a kde nie je potrebné vec prerokovávať za účasti procesných strán.

Ide len o konanie senátu. Samosudca NZ nevykonáva – pozri § 303 a tiež § 349 ods. 4.

V niektorých prípadoch sa výslovne uvádza, že sa rozhoduje na NZ, ale dáva sa aj na výber možnosť predsedovi senátu, podľa povahy veci, určiť buď NZ alebo VZ, ak to považuje za potrebné – pozri napr. § 290 ods. 2. Potrebným to bude najmä vtedy, ak pred rozhodnutím je žiaduce vypočuť obvineného alebo vykonať iné dôkazy.

V niektorých prípadoch, kde vo všeobecnosti je predpísaná forma VZ sa dáva možnosť rozhodnúť aj na NZ – pozri napr. § 326 ods. 1 v odvolacom konaní alebo § 402 ods. 2 pri odmietnutí návrhu na povolenie obnovy konania.

Pri rozhodovaní o dovolaní podľa § 382 ods. 1 sa rozhoduje na NZ. Ak sú splnené podmienky dovolania, rozhoduje sa na VZ – pozri § 383.

Často sa rozhoduje na NZ vo vykonávacom konaní, ak v ňom nie je predpísaná forma VZ.

K prípadom, kde je výslovne určené, že sa rozhoduje na VZ – pozri poznámky k § 291.

Predbežné prejednanie obžaloby možno aj na NZ vykonať v prípadoch predpokladaného rozhodnutia podľa § 244 ods. 1 písm. a) až i) – pozri poznámky k § 244.

K § 302

Na NZ sa nezúčastňuje ani prokurátor. Tým sa dodržiava zásada rovnosti strán – pozri poznámky k § 2 ods. 14. Preto sa ani prokurátor o NZ neupovedomuje, lebo na NZ sa zúčastňujú len členovia senátu a zapisovateľ.

Senát – pozri § 10 ods. 2 a tiež § 11 ods. 1, 3 ZS.

Senát okresného súdu – pozri § 14 ZS.

Senát vojenského obvodového súdu – pozri § 27 ZS.

Senát Vyššieho vojenského súdu – pozri § 29 ZS.

Senát krajského súdu – pozri § 16 ZS.

Senát Špeciálneho súdu – pozri § 25 ZS.

Senát najvyššieho súdu – pozri § 18 ZS.

Predseda senátu – pozri § 10 ods. 2 a 6 a tiež § 11 ods. 1, 3 ZS.

Prísediaci – pozri § 139 – § 147 zák. č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich.

Zapisovateľ – pozri poznámky k § 27.

K § 303

Samosudca – pozri § 10 ods. 2 a 6 a tiež § 11 ods. 3 ZS.

K § 304

Na neverejnom zasadnutí sú obmedzené niektoré zásady trestného konania, predovšetkým zásada verejnosti, ústnosti a čiastočne i bezprostrednosti. Dôkazy sa na NZ vykonávajú najmä čítaním zápisníc o úkonoch a iných písomností, ale tiež oboznámením vecných dôkazov.

K § 305

Vzhľadom na neverejný charakter zasadnutia senátu nie je možné vyhlásiť rozhodnutie, ktorým bude v naprostej väčšine uznesenie, verejne. Pozri však ust. § 518 ods. 1 v uznavacom konaní, v ktorom rozhoduje krajský súd na neverejnom zasadnutí, avšak krajský súd má rozhodnúť rozsudkom, ktorý sa doručuje odsúdenému, prokurátorovi a ministerstvu spravodlivosti – pozri § 518 ods. 3. Rozsudok sa má vždy vyhlásiť verejne – pozri § 171 ods. 1.

K § 306

Ods. 1: Rozsudok – pozri poznámky k § 163 – § 168.

Súd prvého stupňa – pozri poznámky k § 15 a § 16 ods. 1 a 2 a tiež § 10 ods. 5.

Riadnym opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa je odvolanie. Ďalšími riadnymi opravnými prostriedkami sú sťažnosť a odpor, ale tými nemožno napadnúť rozsudok. Odvolaním možno napadnúť len rozsudok súdu prvého stupňa. Rozsudok súdu druhého stupňa (odvolacieho) už nemožno napadnúť riadnym opravným prostriedkom. Možno proti nemu podať len mimoriadny opravný prostriedok, ktorým je dovolanie (pozri § 368 a nasl.).

Ods. 2: Odkladný účinok – znamená, že rozsudok nemožno vykonať v danom prípade z toho dôvodu, že ešte nenadobudol právoplatnosť.

Odvolanie podané iba poškodeným do výroku o náhrade škody alebo zúčastnenou osobou nebráni právoplatnosti a vykonateľnosti ostatných častí výroku rozsudku.

Odvolanie podané oprávnenou osobou (§ 307) a včas, v stanovenej lehote (§ 309), má vždy odkladný účinok. Prinajmenšom do rozhodnutia odvolacieho súdu v tej časti týkajúcej sa oprávnenej osoby na podanie odvolania, ak ho podala, nemožno napadnúť rozsudok vykonať. Rozsudok však môže byť čiastočne právoplatný v niektorých výrokoch alebo o niektovej z viacerých osôb, o ktorých bolo rozhodnuté tým istým rozsudkom. Rozsah odkladného účinku bude potom závisieť od rozsahu prieskumnej povinnosti odvolacieho súdu (odvolací súd – pozri § 315 a v nadväznosti na to § 10 ods. 5).

K § 307

Rozsudok – k obsahu pozri poznámky k § 163 – § 168.

Prokurátor – pozri poznámky k § 2 ods. 5 a § 10 ods. 10, pozri aj čl. 149 – 151 Ústavy a tiež § 2 až § 6 ZoP i § 17 a nasl. ZoP.

Obžalovaný – pozri poznámky k § 10 ods. 12.

Poškodený – pozri poznámky k § 46 a § 47.

Zúčastnená osoba – pozri poznámky k § 4

Rozsudkom sa tu má na mysli neprávoplatný rozsudok súdu prvého stupňa. Právoplatný rozsudok možno napadnúť dovolaním.

Odvolacie konanie môže prebiehať len na podklade odvolania podaného niektorou z osôb vymenovaných v tomto ustanovení. Tento výpočet je ešte doplnený v § 308 ods. 2 o osoby, ktoré môžu podať odvolanie v prospech obvineného. V konaní proti mladistvému môže podať odvolanie v prospech mladistvého a to aj proti jeho vôli, aj štátny orgán starostlivosti o mládež – pozri § 345 ods. 1.

Ak sa viedlo konanie na súde prvého stupňa proti ušlému, môže rozsudok napadnúť odvolaním obhajca, ktorý má v tomto konaní rovnaké práva ako obvinený – pozri § 359.

Prokurátor môže napadnúť odvolaním odsudzujúci i oslobodzujúci rozsudok a jeho odvolanie môže smerovať proti ktorémukoľvek výroku, či už v prospech alebo v neprospech osoby, ktorej sa výrok bezprostredne dotýka a môže ísť o ktorúkoľvek osobu, ako obžalovaného, tak i poškodeného i zúčastnenej osoby.

Obžalovaný môže podať odvolanie len vo svoj prospech (porovnaj prvé vety v ods. 1 i 2 § 308). Odvolanie obžalovaného môže smerovať len proti výrokom rozsudku, ktoré sa ho priamo dotýkajú. Inak by muselo byť zamietnuté ako odvolanie podané neoprávnenou osobou.

Keďže obžalovaný môže podať odvolanie len vo svoj prospech, pri oslobodzujúcom výroku rozsudku by mohol účinne podať odvolanie len vtedy, ak by sa domáhal oslobodenia spod obžaloby z priaznivejšieho dôvodu uvedeného v § 285.

Zákonný zástupca obžalovaného pozbaveného spôsobilosti na právne úkony, alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, môže podať odvolanie v prospech obžalovaného, za neho (v jeho mene) a to aj proti jeho vôli – pozri § 35 ods. 1 a § 308 ods. 2. Odvolať sa môže i tento obžalovaný sám bez toho, aby bol viazaný na súhlas svojho zákonného zástupcu.

Poškodený môže podať odvolanie sám, bez ingerencie prokurátora, a to pre nesprávnosť výroku o náhrade škody alebo preto, že taký výrok chýba, prípadne že bol s nárokom na náhradu škody úplne alebo sčasti podľa § 288 ods. 1 alebo 2 odkázaný na občianske súdne konanie alebo na konanie pred iným príslušným orgánom. Poškodený môže tiež namietat v odvolaní, že boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku a to v časti týkajúcej sa práv poškodeného, ak práve porušenie týchto ustanovení o konaní spôsobilo, že výrok o náhrade škody je nesprávny alebo že chýba.

Poškodený sa nemôže odvolávať proti výroku oslobodzujúceho rozsudku, ktorým bol odkázaný na občianske súdne konanie alebo na konanie pred iným príslušným orgánom podľa § 288 ods. 3, keďže výrok o náhrade škody prichádza do úvahy len pri odsudzujúcom rozsudku – pozri prvú vetu § 287 ods. 1.

Zúčastnená osoba môže podať odvolanie len pre nesprávnosť výroku o zhabaní veci, poprípade preto, že boli porušené ustanovenia o konaní dotýkajúce sa práv zúčastnenej osoby, ale aj iné ustanovenia, napr. o dokazovaní v časti, ktorá bola podkladom výroku o zhabaní veci, ak tieto procesné pochybenia mohli spôsobiť, že výrok rozsudku o zhabaní veci je nesprávny, teda že buď vôbec nemalo byť uložené toto ochranné opatrenie, lebo neboli splnené podmienky na jeho uloženie podľa § 83 TZ, alebo zhabanie veci nemalo byť vyslovené v takom rozsahu, ako obsahuje napadnutý rozsudok.

R 4/1972: Obžalovaný, ktorý sa vzdal svojho práva podať odvolanie proti odsudzujúcejmu rozsudku, nemôže už právne účinne proti tomuto rozsudku podať odvolanie ani v mene svojho maloletého dieťaťa.

R 60/1981: Manželka poškodeného nie je osobou oprávnenou podať svojim menom odvolanie v prospech poškodeného pre nesprávnosť výroku o náhrade škody alebo preto, že taký výrok nebol urobený. Také odvolanie by mohla podať len v mene poškodeného ako jeho splnomocnenec.

R 1/1982-I: Odvolací súd preskúma podľa § 317 ods. 1 Tr. por. rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade škody aj vtedy, ak poškodený, ktorý uplatnil nárok na náhradu

škody podľa § 46 ods. 3 Tr. por. podá odvolanie síce proti takým výrokom rozsudku, ktoré podľa zákona nemôže napadnúť (napr. výroky o vine alebo treste), z obsahu jeho odvolania však možno vyvodieť (§ 62 ods. 1 Tr. por.), že napadá aj výrok o náhrade škody, prípadne, že takýto výrok nebol urobený, alebo že boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok o náhrade škody je nesprávny alebo že chyba (§ 307 ods. 1 písm. c), ods. 2 Tr. por.).

R 1/1982-II: Odvolací súd zamietne podľa § 316 ods. 1 Tr. por. odvolanie poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody podľa § 43 ods. 2 Tr. por., ako odvolanie podané neoprávnenou osobou, ak je zrejmé, že odvolanie smeruje výlučne proti takým výrokom rozsudku súdu prvého stupňa, ktoré podľa zákona nemôže napadnúť.

K § 308

Ustanovenie ods. 1 vyjadruje, ktoré osoby môžu podať odvolanie v neprospech obžalovaného a ust. ods. 2 rozširuje okruh osôb, ktoré môžu podať odvolanie v prospech obžalovaného.

Ods. 1: Iba prokurátor môže podať odvolanie v neprospech obžalovaného v ktoromkoľvek výroku a poškodený, ktorý si riadne a včas uplatnil nárok na náhradu škody, aj to len proti odsudzujúcemu rozsudku (nie oslobodzujúcemu) a len v časti týkajúcej sa nároku na náhradu škody. V neprospech obžalovaného bude teda smerovať odvolanie poškodeného, ak namietne chýbajúci výrok o náhrade škody alebo neúplný výrok alebo nesprávny výrok o náhrade škody, napr. že mu bola priznaná nižšia čiastka ako požadoval a so zvyškom bol odkázaný na občianske súdne konanie, či pred iným príslušným orgánom alebo že s celým nárokom bol odkázaný na občianske súdne konanie alebo na konanie pred iným príslušným orgánom. Poškodený by mohol podať odvolanie i v prospech obžalovaného, napr. preto, že od uplatnenia nároku na náhradu škody do vyhlásenia odsudzujúceho rozsudku mu už bol dlh uhradený a napriek tomu mu bola priznaná náhrada škody.

Ods. 2: Príbuzní obžalovaného v priamom rade, súrodenci, osvojiteľ, osvojenec, manžel a druh sú oprávnení podať odvolanie v prospech obžalovaného vo svojom mene, aj keď odvolanie podal obžalovaný a rozsudok môžu napadať v takom rozsahu ako obžalovaný. Nemôžu však podať odvolanie proti vôli obžalovaného. V konaní proti mladistvému môže podať odvolanie svojim menom, len v prospech obžalovaného a aj proti jeho vôli i štátny orgán starostlivosti o mládež – pozri poznámky k § 345 ods. 1.

Príbuzní v priamom rade, súrodenci, osvojiteľ, osvojenec, manžel a druh sú definovaní v občianskoprávných predpisoch a v ZR – pozri napr. § 116 a § 117 OZ, manželstvo – pozri § 1 ZR, osvojenie – pozri § 97 ZR.

R 43/1967: Ak podá poškodený odvolanie proti výroku oslobodzujúceho rozsudku, ktorým bol podľa § 288 ods. 3 Tr. por. odkázaný so svojimi nárokmi na náhradu škody na konanie o občianskoprávných veciach, ide o odvolanie podané osobou neoprávnenou, a preto ho odvolací súd zamietne podľa § 316 ods. 1 Tr. por.

R 40/1970: Odvolanie podané prokurátorom preto, že súd prvého stupňa neuložil obvinenému povinnosť nahradiť škodu, hoci potrebné podklady na také rozhodnutie boli splne-

né, je odvolaním podaným v neprospech obvineného. Takým odvolaním sa totiž odvolateľ domáha zmeny napadnutého rozsudku, ktorá by znamenala zhoršenie postavenia obvineného. (Skrátene, iba druhá veta).

R 54/1986: *V dobe, keď mladistvý už dosiahol plnoletosť, jeho rodičia nemôžu podať odvolanie proti jeho vôli.*

R 2/2004-I: *V konaní proti mladistvému nemôže tá istá osoba vystupovať ako jeho opatrovník a zároveň aj ako zástupca orgánu povereného starostlivosťou o mládež, keďže v trestnom konaní majú rozdielne procesné postavenie a úlohy, v dôsledku čoho by mohlo dôjsť k kolízií záujmov mladistvého.*

K § 309

Ods. 1: *Táto úprava má viesť jednak k urýchleniu konania a jednak k zamedzeniu nežiaducich javov marenia prevzatia rozsudku, pričom vedomé nepreberanie rozhodnutia (ak nebolo zadokumentované odopretie prijatia) neúmerne predlžovalo konanie. Ak je osoba, ktorej treba rozsudok doručiť, prítomná pri jeho vyhlásení, plynie u tejto lehota 15 dní na odvolanie od nasledujúceho dňa po doručení (porovnaj § 63 ods. 3).*

Oznámenie rozsudku – za oznámenie rozsudku sa považuje jeho vyhlásenie v prítomnosti toho, komu ho treba doručiť alebo doručenie rozsudku, ak bol vyhlásený v neprítomnosti takej osoby.

Vyhlásenie rozsudku – pozri poznámky k § 171.

Doručenie rozsudku – pozri poznámky k § 173.

Doručovanie – k spôsobu doručovania pozri poznámky k § 65.

Doručovanie do vlastných rúk – pozri poznámky k § 66.

Odopretie prijatia – pozri poznámky k § 67.

Doručovanie právnickým osobám – pozri poznámky k § 68.

Odvolanie môže byť podané ktoroukoľvek formou predpokladanou pre podanie v § 62.

Miestom podania odvolania je vždy súd, proti rozsudku ktorého odvolanie smeruje.

Nová lehota plynie obžalovanému v prípade predpokladanom v ust. § 312 ods. 3.

Ods. 2: *Počiatok lehoty sa v prípadoch oznámenia rozsudku, okrem obžalovaného aj ďalším osobám oprávneným vykonávať jeho obhajovacie práva, teda obhajcovi a zákonnému zástupcovi (pozri § 173 ods. 2) plynie lehota na podanie odvolania od toho oznámenia, ktoré bolo vykonané najneskoršie. Ak teda boli všetci prítomní pri vyhlásení rozsudku na HP, potom im plynie lehota od nasledujúceho dňa po vyhlásení rozsudku. Ak zákonný zástupca (popríklad obhajca, ak s jeho neprítomnosťou súhlasil obžalovaný – pozri § 252 ods. 4) nebol prítomný pri vyhlásení rozsudku na HP, plynie mu lehota na podanie odvolania od doručenia rozsudku.*

Ods. 3: *V konaní proti mladistvému plynie samostatne lehota na podanie odvolania štátnemu orgánu starostlivosti o mládež, a to v závislosti od toho, či bol prítomný na HP,*

buď od oznámenia rozsudku jeho vyhlásením na HP alebo od oznámenia rozsudku jeho doručením tomuto orgánu, ktorému sa rovnopis rozsudku vždy doručuje – pozri § 344 ods. 1 a tiež § 173 ods. 3.

Ods. 4: Príbuzným obžalovaného v priamom rade (pokiaľ nejde o zákonného zástupcu) jeho súrodencom osvojiteľovi (ak nejde o zákonného zástupcu) osvojencovi, manželovi a druhovi, ktorí sú oprávnení podať v prospech obžalovaného odvolanie, sa rovnopis rozsudku nedoručuje. Lehota na podanie odvolania im končí tým istým dňom ako obžalovanému, to znamená, ak bol rozsudok oznámený vyhlásením na HP v prítomnosti obžalovaného, uplynie im lehota počítajúc od nasledujúceho dňa po vyhlásení rozsudku uplynutím pätnásteho dňa. Pokiaľ ide o koniec lehoty, treba prihliadať na ust. § 63 ods. 5.

R 9/1975: Lehotu na podanie odvolania osobami uvedenými v § 308 ods. 2 Tr. por. stanovenú v § 309 ods. 4 Tr. por. treba vykladať v súvislosti s ustanovením § 309 ods. 2 Tr. por. V dôsledku toho, ak je obvinenému, ktorý má obhajcu, doručený odpis rozsudku v iný deň ako obhajcovi, je pre priebeh lehoty na podanie odvolania týmito osobami rozhodujúce to doručenie odpisu rozsudku, ktoré bolo vykonané najneskoršie.

R 67/1978: Lehota na podanie odvolania obvineným, ktorý je vo výkone trestu odňatia slobody, je zachovaná aj vtedy, ak obvinený odovzdal písomne vyhotovené odvolanie v lehote príslušnému vychovávateľovi nápravnovýchovej ústavu, v ktorom odpykáva uložený trest odňatia slobody.

Na zachovanie tejto lehoty nemá vplyv skutočnosť, že vychovávateľ vrátil obvinenému včas podané odvolanie späť na odstránenie domnelých formálnych nedostatkov podaného odvolania a znovu ho prijal až po uplynutí lehoty na podanie odvolania.

R 59/1981: Ak dôjde odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa po uplynutí odvolacej lehoty, je povinnosťou odvolacieho súdu zistiť so zreteľom na ustanovenie § 60 ods. 4 Tr. por., akým spôsobom bolo odvolanie podané, pokiaľ táto okolnosť nie je zo spisu zrejmalá, a podľa výsledkov tohto zistenia posúdiť, či odvolanie bolo podané včas, či oneskorene.

R 83/2003: Práceschopnosť obhajcu v dôsledku takej choroby, ktorá mu charakterom a závažnosťou nebráni podať opravný prostriedok v mene obvineného a na jeho pokyn, nie je „dôležitým dôvodom“ na navrátenie lehoty podľa § 64 ods. 1 Tr. por.

K § 310

Toto ustanovenie upravuje postup súdu, ak je osoba oprávnená podať odvolanie prítomní pri vyhlásení rozsudku a využije svoju možnosť podať odvolanie priamo na HP. Obsah odvolania sa zapíše do zápisnice o HP, v ktorej sa vyznačí, či odvolanie smeruje proti viacerým výrokom a ktorým alebo len proti niektorému z viacerých. Pokiaľ sa táto osoba na HP nevyjadrí a ide o osobu v zmysle § 308 ods. 2 oprávnenú v prospech obžalovaného podať odvolanie (okrem prokurátora), plynie jej lehota rovnako ako obžalovanému, to znamená, ak je prítomný na HP do 15 dní od oznámenia rozsudku jeho vyhlásením na HP alebo ak nebol obžalovaný na HP prítomný, do 15 dní od oznámenia rozsudku jeho doručením obžalovanému. Prokurátorovi sa ukladá povinnosť, aby v prípade podania odvolania na HP uviedol,

či ho podáva v prospech alebo neprospech obžalovaného, aby to bolo zrejmé aj ostatným stranám, ktoré sa podľa toho eventuálne tiež môžu zariadiť pri využití svojho práva na podanie opravného prostriedku.

K § 311

Tým, že sa v ods. 2 uvádza, že odvolanie podané prokurátorom, obhajcom za obžalovaného a za poškodeného alebo zúčastnenú osobu ich splnomocnencom musí byť zároveň odôvodnené, sa má urýchliť konanie, pretože nestačí len písomne týmito osobami zahlásiť odvolanie a v lehote na odvolanie ho odôvodniť, ale musí byť zároveň aj odôvodnené. Taktiež musí byť z neho zrejmé, proti ktorým výrokom smeruje a či aj proti konaniu a z odôvodnenia musí byť zrejmé, aké chyby sa rozsudku vytykajú alebo konaniu, ktoré mu predchádzalo. Nesplnenie tejto povinnosti prokurátorom, obhajcom alebo splnomocnencom uvedených osôb môže byť sankcionované poriadkovou pokutou alebo prenechaním na disciplinárne konanie podľa § 70 ods. 1 alebo 2, za predpokladu, že ani po výzve sa nedostatky odvolania neodstránia.

Ak je odvolanie opreté o nové skutočnosti a dôkazy a odvolací súd zistí, že je dôvodné, spravídla to povedie k zrušeniu napadnutého rozsudku. Ďalší postup bude závisieť od toho aké predpoklady budú dané podľa ust. § 322 a nasl.

K § 312

Ods. 1: Vzdať sa práva podať odvolanie možno oprávnenou osobou výslovné, to znamená jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností, najlepšie použitím zákonnej formulácie, voči súdu, proti rozsudku ktorého by mohlo smerovať alebo voči odvolaciemu súdu. Možno to urobiť buď hneď priamo do zápisnice o HP alebo neskôr po vyhlásení rozsudku niektorým zo spôsobov predpokladaných pre právne účinné podanie podľa § 62 ods. 1, a to najneskoršie do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Vzdanie sa odvolania je už neodvolateľné. Ak by ho potom osoba, ktorá sa ho vzdala, neskôr podala, ešte aj v lehote 15 dní od oznámenia rozsudku, muselo by byť také odvolanie zamietnuté (pozri § 316 ods. 1).

Pokiaľ by osoby uvedené v § 308 ods. 2, ktoré môžu podať v prospech obžalovaného odvolanie, podali odvolanie napriek výslovnému vyhláseniu obžalovaného, že nesúhlasí s podaním odvolania v jeho prospech týmito osobami, muselo by byť také odvolanie zamietnuté ako podané neoprávnenou osobou.

Ods. 2: Vyhlásenie o späťvzati podaného odvolania sa musí urobiť výslovné, a to buď voči súdu prvostupňovému, ktorý vydal napadnutý rozsudok alebo voči odvolaciemu súdu. Toto vyhlásenie je neodvolateľné a ak by odvolanie znovu bolo podané, muselo by byť zamietnuté podľa § 316 ods. 1. Odvolanie možno vziať späť najneskoršie do doby než sa odvolací senát na verejnom zasadnutí odoberie na záverečnú poradu.

Ods. 3: Aj na účinné späťvzatie odvolania podaného v prospech obžalovaného inými oprávnenými osobami sa vyžaduje výslovný súhlas obžalovaného. To neplatí pre prokurá-

tora. V takom prípade však obžalovanému plynie nová lehota na podanie odvolania odtedy, ako bol upovedomený o tom, že prokurátor vzal späť odvolanie podané v jeho prospech.

Ods. 4: Ktorý súd (predseda senátu) zoberie na vedomie späťvzatie odvolania, bude záležať na tom, kde sa v momente späťvzatia odvolania nachádza spisový materiál. Ak je spisový materiál ešte na súde prvého stupňa, pokým vec nebola predložená odvolaciemu súdu, vzatie odvolania späť zoberie na vedomie predseda senátu (samosudca) tohto súdu a spisový materiál sa vôbec nepredkladá odvolaciemu súdu, ak žiadne iné odvolanie nebolo podané. Ak už bol spisový materiál s odvolaním predložený odvolaciemu súdu, ak späťvzatie bolo doručené alebo vyhlásené o späťvzati urobené na prvostupňovom súde po predložení odvolania odvolaciemu súdu, zašle sa podanie, ktoré obsahuje výslovné vyhlásenie o späťvzati odvolania, za spisovým materiálom odvolaciemu súdu a potom predseda senátu odvolacieho súdu vezme uznesením na vedomie späťvzatie odvolania. Urobí tak mimo verejného zasadnutia, ak ešte nebolo určené alebo až na tomto VZ o odvolaní, ak až v tomto štádiu konania bolo späťvzatie odvolania predložené alebo urobené výslovným vyhlásením oprávnenej osoby až do momentu, kým sa senát neodoberie na záverečnú poradu.

R 28/1965: Ak sa obvinený výslovné vzdá opravného prostriedku, nemôže potom podať opravný prostriedok ani prostredníctvom svojho obhajcu. Obhajca môže podať odvolanie i proti vôli obvineného, ak je obvinený nesvojprávny.

R 62/1972: Sama skutočnosť, že sa obvinený po vyhlásení rozhodnutia a po poučení o možnosti podať opravný prostriedok nevyjadril, neznamená, že opravný prostriedok, ktorý podal za neho jeho obhajca, je podaný proti vôli obvineného. Nemožno preto takýto opravný prostriedok zamietnuť z dôvodu, že bol podaný neoprávnenou osobou.

R 24/1978: Ak vezme obhajca odvolanie podané za obžalovaného späť, je povinný súčasne so späťvzatím tohto odvolania oznámiť súdu, že tak robí na základe výslovného súhlasu obžalovaného (§ 312 ods. 3).

Ak to neoznámia obhajca súdu alebo ak má predseda senátu pred postupom podľa § 312 ods. 4 Tr. por. dôvodné pochybnosti, či k späťvzatiu odvolania podaného za obžalovaného jeho obhajcom došlo na základe výslovného súhlasu obžalovaného, overí si túto skutočnosť podľa okolností buď u obhajcu alebo priamo u obžalovaného.

R 49/1987: Skutočnosť, že môžu vzniknúť pochybnosti o správnosti rozsudku, nemôže byť prekážkou, aby odvolací súd vzal v zmysle § 250 ods. 4 Tr. por. na vedomie, že osoba, ktorá podala odvolanie, vzala odvolanie späť.

R 18/1997: Konanie na súde druhého stupňa sa začína dôjdením príslušných spisov s opravným prostriedkom na odvolací súd. Úkony vykonané pred predložením spisov odvolaciemu súdu (§ 314) preto nemožno považovať za začatie súdneho konania na odvolacom súde v zmysle článku IV ods. 1 zák. č. 328/1996 Z. z.

K § 313

U štátneho orgánu starostlivosti o mládež sa zvyrazňuje jeho procesná samostatnosť. Pokiaľ ide o mladistvého, môžu osoby oprávnené podať odvolanie v jeho prospech i proti jeho vôli rovnako bez súhlasu mladistvého zobrať podané odvolanie späť. V takom prípade sa však, podobne ako v prípade späťvzatia v prospech obžalovaného podaného odvolania prokurátorom, zavádza ochrana mladistvého tým, že mu zákon priznáva plynutie novej lehoty na podanie odvolania.

K § 314

Pokiaľ ide o okruh osôb, ktoré by mohli byť rozhodnutím o odvolaní priamo dotknuté, to bude záležať od ich procesného postavenia, predovšetkým rozsahu ich odvolacích práv ako aj rozsahu prieskumnej povinnosti odvolacieho súdu, podľa toho, kto odvolanie podáva a proti akému výroku alebo z akého dôvodu, pokiaľ je nasmerované pre porušenie procesných predpisov, odvolanie podáva. K tomu porovnaj ust. § 307, § 308, § 316 ods. 3, § 317 ods. 1, 2 a § 321.

Obžalovaný môže byť priamo dotknutý rozhodnutím o odvolaní prokurátora alebo poškodeného. Na druhej strane poškodený môže byť priamo dotknutý odvolaním obžalovaného alebo prokurátora. Obžalovaný však nemôže byť dotknutý rozhodnutím o odvolaní zúčastnenej osoby. Zúčastnená osoba môže byť dotknutá odvolaním prokurátora avšak nie odvolaním obžalovaného.

Osoby, ktorým bol podľa tohto ustanovenia doručený rovnopis odvolania, majú právo, ale nie povinnosť, vyjadriť sa k nemu.

Lehota na podanie odvolania – pozri poznámky k § 309.

R 52/1968: Z ustanovenia § 314 Tr. por., ktoré ukladá predsedovi senátu súdu prvého stupňa, aby predložil spis odvolaciemu súdu len čo uplynie lehota všetkým osobám oprávneným na podanie odvolania, vyplýva, že odvolací súd musí – s výnimkou vylúčenia veci podľa § 23 Tr. por. – rozhodovať naraz v jednom odvolacom konaní a jedným rozhodnutím o všetkých odvolaniach osôb, ktoré sú oprávnené na podanie odvolania.

Pozri R 18/1997 pri § 312.

Nález ÚS II. ÚS 52/1998:

1. Povinnosť doručovať stranám trestného konania písomnosti obsahujúce informácie o úkonoch vo veci a umožniť stranám reagovať na ne treba považovať za súčasť práva na obhajobu, tak ako ďalšie právne postupy, ktoré sa prelínajú celým trestným konaním (účast pri výsluchu obvinených, svedkov, poškodených, pri konfrontáciách a pod.).
2. Bez úplného uplatnenia práva na obhajobu vo všetkých jeho prejavoch a v jeho úplnom zákonnom vyjadrení nemožno hovoriť o dosiahnutí spravodlivosti.

K § 315

V nadväznosti na ustanovenia o právomoci a príslušnosti súdov sa upravuje, ktorý súd bude rozhodovať o odvolaniach proti rozhodnutiam prvostupňových súdov. V zásade je odvolacím súdom krajský súd, avšak vo veciach v ktorých v prvom stupni je vecne príslušný špeciálny súd, je odvolacím súdom najvyšší súd. Odvolacím súdom je aj vyšší vojenský súd vo veciach, kde v prvom stupni rozhodovali vojenské obvodové súdy (pozri ust. § 10 ods. 5).

Krajský súd je odvolacím súdom ako vo veciach, v ktorých v prvom stupni vykonáva konanie okresný súd (ktorýkoľvek – § 15), tak aj vo veciach, v ktorých v prvom stupni vykonáva konanie iba okresný súd v sídle krajského súdu (§ 16 ods. 1).

Vecná príslušnosť – pozri § 15 a § 16.

K zloženiu senátov odvolacích súdov – pozri § 16 ods. 1 ZS, § 18 ZS a § 29 ZS.

R 18/1997: Konanie na súde druhého stupňa sa začína dôjdením príslušných spisov s opravným prostriedkom na odvolací súd. Úkony vykonané pred predložením spisov odvolaciemu súdu (§ 251, veta za bodkočiarkou) preto nemožno považovať za začatie súdneho konania na odvolacom súde v zmysle článku IV ods. 1 zák. č. 328/1996 Z. z.

R 26/2001: V zmysle § 30 ods. 3 veta prvá Trestného poriadku je súdom vyššieho stupňa ten súd, ktorý vykonáva konanie a rozhoduje o sťažnosti proti prvostupňovému rozhodnutiu podľa § 147 a nasl. Trestného poriadku alebo vykonáva konanie a rozhoduje o odvolaní (§ 252 Trestného poriadku) podľa § 253 a nasl. Trestného poriadku.

Z týchto dôvodov, ak sudca krajského súdu alebo sudca vyššieho vojenského súdu Slovenskej republiky v konkrétnej veci rozhodoval v druhostupňovom senáte tohto súdu, je sudcom súdu vyššieho stupňa. Preto je taký sudca v ďalšom konaní vylúčený z rozhodovania na tom istom krajskom súde alebo vyššom vojenskom súde Slovenskej republiky, ak tento súd koná v rovnakej veci ako súd prvého stupňa z dôvodov vecnej príslušnosti (§ 17 Trestného poriadku).

K § 316

Ods. 1: V tomto prípade nedochádza k preskúmaniu napadnutého rozsudku odvolacím súdom podľa § 317 ods. 1, ale k zamietnutiu odvolania z formálnych dôvodov. Odvolací súd v prípade zistenia skutočností uvedených v tomto odseku spravidla rozhodne o zamietnutí odvolania na neverejnom zasadnutí – pozri § 326 ods. 1 písm. a).

Lehota na podanie odvolania – pozri poznámky k § 304.

Počítanie lehôt – pozri § 63.

Navrátenie lehoty – pozri poznámky k § 64.

Oprávnené osoby – pozri poznámky k § 307 a § 308.

Výslovné vzdanie sa odvolania – pozri poznámky k § 312 ods. 1.

Späťvzatie odvolania – pozri poznámky k § 312 ods. 2.

Ods. 2: Išlo by o nesprávne poučenie, ak by pri ústnom vyhlásení boli prítomné oprávnené osoby na podanie odvolania, napr. obžalovaný, poškodený, zúčastnená osoba a ďalšie, poučené, že môžu podať odvolanie do 15 dní od doručenia rozsudku a rozsudok by nebol doručený hneď po jeho vyhlásení na hlavnom pojednávaní. Oprávnené osoby musia byť výslovne poučené, že odvolanie možno podať do 15 dní od oznámenia rozsudku, teda počítajúc od nasledujúceho dňa od jeho vyhlásenia na hlavnom pojednávaní, ak boli tieto osoby na hlavnom pojednávaní prítomné. Za takejto situácie, ak tak neboli oprávnené osoby poučené, by odvolanie podané v pätnásťdňovej lehote od doručenia nebolo možné zamietnuť ako oneskorene podané.

Ods. 3: Odvolací súd zruší napadnutý rozsudok a vec vráti súdu prvého stupňa pre nesprávne zloženie súdu, teda pre porušenie práva zaručeného Ústavou na zákonného sudcu ako aj pre závažné procesné chyby, ktoré sú naznačené v tomto ustanovení.

Zloženie senátov prvostupňových súdov – pozri § 14 ZS, § 25 ZS a § 27 ZS.

O nezákonné zloženie súdu pôjde napr. vtedy, ak na súde prvého stupňa sa zúčastnil rozhodovania prísediaci, ktorému sa skončilo funkčné obdobie a nešlo o dokončenie veci do jej právoplatnosti (pozri § 141 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich v znení neskorších predpisov) alebo ktorý by nespĺňal predpoklady uvedené v § 139 cit. zák.

Nezákonným zložením súdu je aj prípad účasti sudcu na rozhodovaní v senáte, ak je tento sudca zo zákona vylúčený alebo bol z rozhodovania vylúčený – pozri poznámky k § 31 a § 32.

Nezákonným zložením súdu aj aj prípad rozhodnutia vo veci samosudcom, hoci mal rozhodnúť senát.

Povinná obhajoba – pozri poznámky k § 37 a § 38.

V neprítomnosti obžalovaného možno na hlavnom pojednávaní konať len vo vymedzených prípadoch – pozri § 252 ods. 2 a 3.

Ak súd zistí niektoré skutočnosti, ktoré bránia vykonaniu hlavného pojednávania v neprítomnosti obžalovaného podľa § 252 ods. 3 a nejde o výnimku vyplývajúcu z poslednej vety ods. 3 § 252, nemôže hlavné pojednávanie vykonať a ak tak urobil a odvolací súd to zistí, je to dôvod na zrušenie napadnutého rozsudku bez jeho ďalšieho preskúmania.

R 6/1996: K výkladu pojmu „dôležité dôvody“ v zmysle § 25 Tr. por. Pri úvahách, či sú v konkrétnom prípade dané dôležité dôvody pre odňatie a prikázanie veci v zmysle § 25 Tr. por., treba hodnotiť všetky okolnosti odôvodňujúce takýto postup vo vzájomnej súvislosti a pri posudzovaní ich opodstatnenosti a závažnosti je potrebné prizeraf aj na význam zákonných ustanovení o príslušnosti súdov a sudcov.

R 92/1999-I: Vzniesenie námietky zaujatosti na hlavnom pojednávaní (§ 31 ods. 1 Tr. por.) predstavuje do okamihu rozhodnutia nadriadeného súdu (nadriadený súd teraz rozhoduje ak z dôvodov § 31 ods. 1 oznámi svoju zaujatosť sudca) prekážku konania, v rámci ktorého je možné vykonať len tie úkony, ktoré nepripúšťajú odklad (§ 31 ods. 4 Tr. por.) Vykonanie iných úkonov vrátane rozhodnutia vo veci samej, je v rozpore so zákonom, lebo

o námietke zaujatosti nemôže bezprostredne nadriadený súd rozhodovať spätne vo vzťahu k úkonom, ktoré už boli vykonané.

R 92/1999-II: Pokiaľ prvostupňový súd nepostupoval podľa príkazu uvedeného v § 31 ods. 4 Tr. por., ide o podstatnú chybu konania, ktorá sa v prípade spoločného konania týka všetkých obžalovaných, a preto je dôvodom na zrušenie prvostupňového rozsudku odvolacím súdom podľa § 316 ods. 3 písm. a) Tr. por. ohľadom všetkých obžalovaných. (Upravené znenie).

R 101/2000-I: Odňatie a prikázanie veci podľa § 25 Trestného poriadku je výnimkou z ústavného princípu, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).

Dôležité dôvody v zmysle § 25 Trestného poriadku môžu byť dôvody, ktoré zabezpečujú nestranné a zákonné prerokovanie veci, náležité zistenie skutkového stavu potrebného na rozhodnutie, ako aj uplatnenie všetkých do úvahy prichádzajúcich základných zásad trestného konania. Pri dodržaní týchto zásad môže ísť aj o dôvody procesnej ekonomie v konkrétnej veci.

R 101/2000-II: Medzi dôležité dôvody na odňatie a prikázanie veci v zmysle § 25 Trestného poriadku patrí aj vylúčenie všetkých sudcov príslušného súdu z rozhodovania. Na také rozhodnutie ale nepostačuje, ak sú dané dôvody uvedené v § 30 ods. 1 Trestného poriadku na vylúčenie z vykonávania úkonov trestného konania len niektorých sudcov príslušného súdu z konania.

R 2/2001-I: Zo siedmeho oddielu Ústavy Slovenskej republiky o práve na súdnu a inú právnu ochranu a zo zásady riadneho zákonného procesu uvedenej v § 2 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva pre súdne konanie, okrem iného, povinnosť, aby konanie na súde prvého stupňa bolo vykonané riadne obsadeným súdom.

V zmysle § 4 ods. 1 § 9 ods. 1 ods. 3 a § 35 ods. 2 ods. 3 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov (teraz pôjde najmä o § 3 a i. ZS) sa v prípade senátneho rozhodovania považuje za riadne obsadený súd, ak je zložený z riadne zvolených a ustanovených sudcov a príseďiacich. Tento predpoklad nie je naplnený v prípade, ak členmi senátu sú príseďiaci, ktorým uplynulo funkčné obdobie, na ktoré boli zvolení.

R 2/2001-II: Konanie, ktoré predchádza vyhláseniu odsudzujúceho rozsudku senátom, ktorého príseďiaci neboli riadne zvolení a ustanovení na výkon funkcie, porušuje zákon v ustanoveniach § 2 ods. 1 Trestného poriadku a § 4 ods. 1, § 9 ods. 1, ods. 3 a § 35 ods. 2, ods. 3 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov v neprospech obvineného, a preto je dôvodom na jeho zrušenie v konaní o sťažnosti pre porušenie zákona {to platí v zmysle § 253 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku [teraz § 316 ods. 3 písm. a)] aj v odvolacom konaní}.

R 59/2002-III: Chrániť ústavné práva a slobody občanov je úlohou a povinnosťou súdov, ktoré vo výkone súdnej moci sú nezávislé a nestranné (čl. 46 ods. 1, čl. 141 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), pričom sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a pri roz-

hodovaní je viazaný Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a zákonom. Tieto ústavou dané garancie nezávislosti súdnej moci, ako aj nestrannosť jej výkonu, sú osobitne zdôraznené ďalším ústavným príkazom, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd).

R 59/2002-IV: Ústavný princíp zákonného sudcu je nenahraditeľnou podmienkou riadneho výkonu súdnej moci, lebo dotvára a upevňuje sudcovskú nezávislosť a predstavuje pre každého účastníka konania rovnakú záruku, že na rozhodnutie jeho vecí sú povolané súdy a sudcovia podľa vopred určených zásad, t. j. procesných pravidiel tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdu a sudcov na konkrétny prípad.

Ústavný princíp zákonného sudcu nemožno žiadnym spôsobom obchádzať, i keby dôvody na to boli akékoľvek.

Nález I. ÚS 53/98 (skrátene): 5. Ak zákonný sudca neuplatnil námietku svojej zaujatosti očas, napríklad ešte v pôvodnom konaní o veci na prvom stupni, spolupodieľal sa na stave právnej neistoty a spôsobil prietahy v súdnom konaní.

K § 317

Ods. 1: K vecnému preskúmaniu napadnutého rozsudku pristúpi odvolací súd len vtedy, ak odvolanie nezamietol z formálnych dôvodov alebo nezrušil napadnutý rozsudok z dôvodov § 316 os. 3. Odvolací súd nemá povinnosť preskúmať všetky výroky napadnutého rozsudku, proti ktorým mohol odvolateľ podať odvolanie. Ide o obmedzenie revízieho princípu. Odvolací súd má povinnosť preskúmať zákonnosť a odôvodnenosť len tých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré rozsudku predchádzalo, ak porušenie ustanovení o konaní mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chyba (pozri § 307 ods. 2). Odvolací súd nebude preskúmať zákonnosť a odôvodnenosť tých výrokov rozsudku, ktoré nikto nenamieta. Na také chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne odvolací súd len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 (pozri poznámky k § 371).

Ods. 2: Odvolací súd je povinný si pred rozhodnutím ujasniť, či bol odvolaním napadnutý celý rozsudok, alebo len jeho časť týkajúca sa prípadne len niektorého z viacerých obžalovaných alebo zúčastnenej osoby a poškodeného a pod. Výnimkou je tzv. beneficium cohaesionis, keď súd rozhodne v prospech spoluobžalovaného alebo zúčastnenej osoby aj bez odvolania vtedy, ak dôvod, pre ktorý rozhodol v prospech obžalovaného je na prospech aj ďalšieho spoluobžalovaného alebo zúčastnenej osoby (pozri poznámky k § 324).

R 1/1982-I: Odvolací súd preskúma podľa § 317 ods. 1 Tr. por. rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade škody aj vtedy, ak poškodený, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody podľa § 43 ods. 2 Tr. por., podá odvolanie síce proti takým výrokom rozsudku, ktoré podľa zákona nemôže napadnúť (napr. výroky o vine alebo treste), z obsahu jeho odvolania však možno vyvodíť (§ 62 ods. 1 Tr. por.), že napadá aj výrok o náhrade škody, prípadne, že

takýto výrok nebol urobený, alebo že boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok o náhrade škody je nesprávny alebo že chýba [§ 307ods. 1 písm. c), ods. 2 Tr. por.].

R 1/1982-II: *Odvolací súd zamietne podľa § 316 ods. 1 Tr. por. odvolanie poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody podľa § 43 ods. 2 Tr. por., ako odvolanie podané neoprávnenou osobou, ak je zrejme, že odvolanie smeruje výlučne proti takým výrokom rozsudku súdu prvého stupňa, ktoré podľa zákona nemôže napadnúť.*

R 14/1982: *Ak boli v odvolacom konaní zrušené len niektoré výroky rozsudku súdu prvého stupňa (§ 258 ods. 2 v spojení s § 259 ods. 1 Tr. por.) a ostatné výroky rozsudku nadobudli právoplatnosť a ak opravný prostriedok smeruje len proti rozhodnutiu, ktorým sa znova rozhodlo o zrušenej časti rozsudku, nemožno z podnetu tohto opravného prostriedku preskúmať tú časť rozsudku, ktorá nadobudla právoplatnosť ani konanie, ktoré tejto časti rozsudku predchádzalo.*

K § 318

Ustanovuje sa tu postup odvolacieho súdu, ak zákonom predpokladaný dôvod na prerušenie TS vyšiel najavo až po vyhlásení odvolaním napadnutého rozsudku. Ide o dôvody, pre ktoré musí už policajt prerušiť trestné stíhanie podľa § 228 ods. 2 alebo samosudca pri preskúmaní obžaloby z dôvodu, že požiadala Súdny dvor Európskych spoločností o vydanie predbežného rozhodnutia (pozri poznámky k § 241 ods. 3) a z rovnakého dôvodu predseda senátu po predbežnom prejednaní obžaloby (pozri § 244 ods. 4) alebo že sa odvolací súd domnieva, že vzpp nižšej právnej sily, ktorý je rozhodujúci pre posúdenie otázky viny a trestu, je v rozpore so vzpp vyššej právnej sily alebo medzinárodnou zmluvou, a preto podáva návrh na začatie konania pred ústavným súdom.

R 10/1995: *Rozhodovanie o tom, či zákon, ktorého aplikácia v súdnom konaní, prichádza do úvahy v konkrétnej veci, odporuje Ústave Slovenskej republiky, prislúcha výlučne Ústavnému súdu. Túto otázku nie je oprávnený riešiť všeobecný súd. Pokiaľ sa súd domnieva, že zákon odporuje Ústave, resp. ústavnému zákonu, musí postupovať podľa § 283 ods. 5 Tr. por. na hlavnom pojednávaní, trestné stíhanie obvineného prerušiť a podať návrh na začatie konania pred Ústavným súdom.*

K § 319

Postup podľa tohto ustanovenia sa uplatní až po splnení prieskumnej povinnosti odvolacieho súdu podľa § 317, ak predtým odvolací súd nezistil dôvod na zamietnutie odvolania podľa § 316 ods. 1 alebo zrušenie napadnutého rozsudku a vrátenie veci súdu prvého stupňa podľa § 316 ods. 3 a nezistil dôvod na prerušenie trestného stíhania podľa § 318 a rovnako ani dôvod na zrušenie napadnutého rozsudku a rozhodnutie podľa § 320 ods. 1 alebo zrušenie napadnutého rozsudku podľa § 321 a postup podľa § 322 ods. 1 alebo 3 alebo bez zrušenia na postup podľa § 321 ods. 2 a nie je ani dôvod na postup podľa § 323 až § 325.

O zamietnutí odvolania rozhodne odvolací súd až po vykonaní verejného zasadnutia konaného o odvolaní (neverejné zasadnutie neprichádza do úvahy – pozri § 326 ods. 1). Odvolací súd zamietá odvolanie podľa § 319 uznesením (pozri § 162 ods. 1). Nie je však vylúčené, že rozhodnutie o zamietnutí odvolania podľa § 319 bude súčasťou rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté podľa § 322 ods. 3 o odvolaní inej oprávnenej osoby proti tomu istému odvolaním napadnutému rozsudku.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je riadny opravný prostriedok prípustný. Prípustné je za vymedzených podmienok dovolanie (pozri § 368 a nasl.) alebo obnova konania (pozri § 393 a nasl.).

R 42/2001-I: Ak odvolací súd na základe odvolania prokurátora i obžalovaného zruší napadnutý rozsudok a sám vo veci meritórne rozhodne tak, že obžalovanému zmierni uložený trest, nemôže zároveň podľa § 256 Trestného poriadku zamietnuť odvolanie obžalovaného; odvolanie obžalovaného môže zamietnuť iba vtedy, ak mu ukladá prísnejší trest alebo ak dáva pokyn na jeho uloženie súdu prvého stupňa, pokiaľ ide o jedinú chybu rozsudku (analogicky porovnaj R 20/1985)

K § 320

Toto ustanovenie upravuje procesný postup v prípadoch, ak v odvolacom konaní sa zistia skutočnosti, pre ktoré už súd prvého stupňa mal vec postúpiť (pozri poznámky k § 280 ods. 1 a 2) alebo podmienične zastaviť TS (pozri poznámky k § 282 ods. 1 a § 216 ods. 1), ak zistil skutočnosti pre ktoré by už súd prvého stupňa mal zastaviť TS (pozri poznámky k § 281 ods. 1 a 2 a tiež k § 9 ods. 1 a § 215 ods. 3) alebo ak je dôvod na prerušenie TS, pre ktorý tak mal urobiť už súd prvého stupňa (pozri poznámky k § 283 ods. 1, 2 a 5 a tiež k § 228 ods. 2, § 241 ods. 3, § 244 ods. 4).

K § 321

Ods. 1 písm. a): Podstatnými chybami konania, ktoré napadnutým výrokom predchádzalo, treba rozumieť také chyby, ktoré mohli spôsobiť nesprávnosť rozsudku alebo to, že niektorý výrok chýba. Ide o chyby spočívajúce v nedodržaní procesných ustanovení, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie vici, najmä tie, ktoré majú garantovať právo obvineného na obhajobu ako základné právo zaručené Ústavou.

Ods. 1 písm. b): Ide o také chyby vo výrokoch napadnutého rozsudku, pre ktoré je rozsudok nepreskúmateľný alebo nebolo rozhodnuté o niektorom zo skutkov v obžalobe, prípadne naopak výrok v skutkovej časti presahuje medze obžaloby alebo výrok o treste je neúplný (napr. trest prepadnutia majetku neobsahuje jeho popis alebo výrok o uložení trestu z dôvodu činnosti neobsahuje vymedzenie jeho dĺžky a pod.). Okolnosťami významnými pre rozhodnutie, s ktorými sa prvostupňový súd nevyrovnal, môžu byť dôležité skutkové otázky, ktoré majú dopad na právnu kvalifikáciu, napr. preukázanie skutočností odôvodňujúcich použitie prísnejšej trestnej sadzby alebo zistenie dôležitých skutočností odôvodňujúcich uloženie súhrnného trestu a pod.

Ods. 1 písm. c): Najčastejšie pôjde o tie isté pochybenia ako pod písm. b), avšak zároveň z odvolania a spisového materiálu, prípadne až z výsledkov verejného zasadnutia odvolacieho súdu bude zrejmé, že dôkazy treba opakovať alebo ich doplniť ďalšími (na NZ o tom odvolací súd rozhodne, ak už po preskúmaní odvolania bude zrejmé, že chybu nemožno odstrániť na VZ ani doplnením dokazovania pred odvolacím súdom vzhľadom na rozsah potrebného dokazovania prekračujúci rámec ust. § 322 ods. 3).

Ods. 1 písm. d): K porušeniu ustanovení TZ môže dôjsť vo výroku o vine, ak mal byť napr. skutok posúdený podľa iného ustanovenia TZ, prípadne podľa prísnejšej alebo miernejšej trestnej sadzby daného TČ, alebo ak vôbec nejde o TČ a obžalovaný bol neprávom uznaný za vinného. Môže ísť aj o nesprávny výrok o treste, ak bola prekročená horná hranica trestnej sadzby alebo naopak trest bol uložený pod dolnou hranicou trestnej sadzby bez splnenia zákonných podmienok (§ 39 TZ) alebo porušenie ustanovení TZ o ukladaní súhrnného trestu, prípadne ak bolo chybné rozhodnuté o spôsobe výkonu trestu a rovnako aj keď je chybný výrok o uloženom ochrannom opatrení. Pri výrokoch o treste a ochrannom opatrení pôjde o porušenie ustanovení TZ predovšetkým, ak boli porušené tie ustanovenia § 34 TZ o zásadách ukladania trestov alebo § 35 TZ o zásadách ukladania ochranných opatrení, ktoré mali za následok nesprávny výrok o treste, že daný druh trestu alebo ochranného opatrenia mal alebo nemal byť uložený.

Ods. 1 písm. e): Treba odlišovať toto ustanovenie od ustanovenia pod písm. d). Nepriemeraným trestom sa rozumie trest, ktorý svojím druhom a výmerou nie je mimo rámca konkrétneho ustanovenia TZ, avšak nezodpovedá všetkým hľadiskám rozhodným pre ukladanie trestov, napr. ak je uložený trest v rámci trestnej sadzby príliš prísny alebo príliš mierny, a to predovšetkým, ak prvostupňový súd dostatočne nezohľadnil poľahčujúce a prifažujúce okolnosti (§ 36 a § 37 TZ). Išlo by však o prípad predpokladaný pod písm. d), ak by v dôsledku nepoužitia ust. § 38 ods. 3 a 4 TZ nedošlo k zníženiu hornej hranice trestnej sadzby o jednu tretinu alebo naopak k zvýšeniu dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu, ak tak mal urobiť prvostupňový súd, avšak napriek obligatórnosti týchto ustanovení TZ uložil trest nad trestnou sadzbou, ktorá mala byť znížená alebo pod trestnou sadzbou, ktorá mala byť zvýšená. Podobným porušením TZ by bolo, ak by prvostupňový súd nerešpektoval ust. § 38 ods. 5 až 8 TZ.

Ods. 1 písm. f): Poškodený – pozri poznámky k § 46 a § 47.

Toto ustanovenie dopadá len na tie prípady, ak je rozhodnutie v adhéznom konaní v rozpore so zákonom. Na základe odvolania poškodeného, ktorý si uplatnil nárok na náhradu škody, smerujúceho v neprospech obžalovaného, môže odvolací súd vzhľadom na ust. § 307 ods. 2 preskúmať aj konanie predchádzajúce napadnutému výroku, ale len ak porušenie ustanovenia o konaní mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba.

Ak nárok poškodeného nebol uplatnený riadne a včas a napriek tomu došlo výkonom napadnutého rozsudku k uloženiu povinnosti obžalovaného nahradiť škodu poškodenému, išlo o porušenie zákona a to príslušných ustanovení TP týkajúcich sa uplatnenia nároku (pozri § 46 ods. 3). Rovnako môžu byť porušené ustanovenia iných zákonov (OZ, ZP, ObZ

a iné), ktoré hmotnoprávne odôvodňujú určitý nárok poškodeného alebo naopak nedovoľujú jeho priznanie, napr. pre premlčanie a pod.

Podľa tohto ustanovenia dôjde k zrušeniu napadnutého rozsudku predovšetkým ak súd prvého stupňa o náhrade škody vôbec nerozhodol, napriek tomu, že poškodený svoj nárok riadne a včas uplatnil alebo naopak o náhrade škody rozhodol napriek tomu, že tak nemal urobiť, ak napr. o nároku už bolo rozhodnuté v občianskom súdnom konaní alebo v inom príslušnom konaní (pozri § 46 ods. 4).

K zrušeniu výroku rozsudku o náhrade škody podľa tohto ustanovenia môže dôjsť aj vtedy, ak obžalovaný po vyhlásení rozsudku súdu prvého stupňa v priebehu ďalšieho konania spôsobenú škodu poškodenému bezo zvyšku uhradil, čo musí byť dôkazmi pred rozhodnutím odvolacieho súdu nepochybne preukázané. V tom prípade po zrušení napadnutého výroku rozsudku by nenasledovalo žiadne iné rozhodnutie, pokiaľ by toto nebolo potrebné z iných dôvodov.

Ods. 2: Toto ustanovenie umožňuje, v nadväznosti na obmedzený revízný princíp a preskúmavanie len tých výrokov, ktoré boli napadnuté odvolaním, zrušiť len napadnutý výrok. Pokiaľ bol napadnutý hoci aj len niektorý z výrokov o vine a dôjde k jeho zrušeniu a ostatné výroky o vine ostávajú nezmenené, zruší odvolací súd vždy celý výrok o treste a ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad.

Ods. 3: Taktiež aj v prípade, že odvolací súd bude povinný preskúmať na základe odvolania všetky výroky napadnutého rozsudku, to znamená, ak proti všetkým výrokom smerovalo odvolanie, ale chybný je len jeden výrok alebo časť napadnutého rozsudku, odvolací súd zruší len tento chybný výrok, resp. časť napadnutého rozsudku, ak túto časť možno oddeliť od ostatných. Podobne ako podľa ods. 2, vždy ak zruší čo aj len sčasti výrok o vine, zruší súčasne celý výrok o treste a ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad. Posúdenie, či ide o oddeliteľný výrok alebo časť rozsudku závisí od konkrétnych okolností prípadu. Skutková a právna veta rozsudku tvoria jeho neoddeliteľnú časť. Naproti tomu výrok o spôsobe výkonu trestu je oddeliteľnou časťou výroku o treste. Pokiaľ bol jedným rozsudkom uložený obžalovanému jednak súhrnný a jednak samostatný trest za viaceré trestné činy, sú tieto výroky o trestoch navzájom oddeliteľné. Vo výroku o vine majú svoj podklad výrok o náhrade škody, poprípade výrok o ochrannom opatrení. Tie je treba zrušiť, ak sa zruší čo aj len sčasti výrok o vine.

R 16/2003: Ak je v preskúvanom rozsudku chybná iba oddeliteľná časť výroku o treste a chybu nemožno napraviť zrušením len tohto chybného výroku alebo aj súčasným rozhodnutím vo veci samej, ale treba v konaní pokračovať čo i len zisťovaním podmienok pre prípadné uloženie niektorého ďalšieho druhu trestu, musí vyšší súd vždy zrušiť celý výrok o treste, lebo zrušením iba chybnjej oddeliteľnej časti výroku o treste správoplatní nedotknutú časť napadnutého rozsudku vo výroku o vine a nedotknutom výroku o treste, čím je trestné stíhanie právoplatne skončené, a tým vytvorí prekážku pokračovania v konaní [rei iudicatae – § 9 ods. 1 písm. e) Tr. por.].

K § 322

Ods. 1: Odvolací súd je limitovaný v možnosti vrátenia veci súdu prvého stupňa po zrušení napadnutého rozsudku len na prípady, ak sám nemôže doplniť dokazovanie preto, že by to bolo spojené s neprímeranými ťažkosťami alebo by dokazovanie mohlo viesť i iným skutkovým záverom, teda ak by malo ísť o dôkazy zásadné a rozhodné. Pokiaľ jednoduchým doplnením dokazovania je možné ozrejmiť spornú otázku tak, aby o veci bolo možné rozhodnúť už na VZ odvolacieho súdu, je povinnosťou odvolacieho súdu tak urobiť. Tým sa sleduje zrýchlenie a zhospodárnenie súdneho konania. Vrátenie veci prokurátorovi odvolacím súdom je obmedzené iba na prípady uvedené v § 279 ods. 1 – pozri poznámky k § 279 ods. 1 a k § 323.

Ods. 2: Chýbajúci výrok – je taký, ktorý nebol urobený, aj keď niektorá z procesných strán ho navrhla, napr. ak prokurátor navrhol uloženie ochranného opatrenia a boli splnené podmienky na jeho uloženie a súd si ani nevyhradil rozhodnutie o ňom na VZ.

Neúplný výrok – je napr. taký, ak v rámci výroku o treste odňatia slobody nie je obsiahnutý aj výrok o spôsobe jeho výkonu.

O chýbajúcom alebo neúplnom výroku rozhodne súd prvého stupňa na verejnom zasadnutí rozsudkom – pozri poznámky k § 328.

Ods. 3: Odvolací súd je vo svojom meritórnom rozhodovaní rozsudkom limitovaný len na prípady, že už napadnutým rozsudkom bol skutkový stav správne zistený alebo bol doplnený dôkazmi, ktoré vykonal sám odvolací súd. Pokiaľ je skutkový stav správne zistený a nie je potrebné dokazovanie nad rámec odvolacieho konania ani v otázke trestu, odvolací súd musí rozhodnúť. Kasačný princíp sa tak výrazne obmedzuje.

Rozsudok súdu prvého stupňa je v neprospech obvineného zmenený vtedy, ak dôjde ku akejkoľvek zmene, v ktoromkoľvek výroku priamo sa dotýkajúcom obžalovaného, ak ide o zmenu smerujúcu k zhoršeniu postavenia obžalovaného. Môže ísť napr. o zmenu skutkových zistení, zmenu právnej kvalifikácie, zmenu výroku o druhu a výmere trestu, ochranného opatrenia i náhrady škody. Zásada zákazu reformácie in peius (zmeny k horšiemu) je tu zakotvená preto, aby nevznikla obava obžalovaného napadnúť rozsudok odvolaním, aby sa napravili chyby bez toho, aby hrozilo nebezpečenstvo pre neho, že sa jeho postavenie zhorší.

Ods. 4: V tomto odseku sú upravené prípady, v ktorých postup súdu podľa predchádzajúceho odseku je vylúčený, bez ohľadu na to, ktorá z oprávnených osôb odvolanie podala.

R 31/1967: Ak bolo odvolanie podané len v prospech obvineného, je uloženie ďalšieho druhu trestu (peňažného trestu), ktorý napadnutým rozsudkom nebol uložený, porušením zákazu reformácie in peius (§ 322 ods. 3 Tr. por.).

K § 323

Tak ako z hlavného pojednávania možno vrátiť vec prokurátorovi do prípravného konania len vtedy, ak vyjde najavo, že obžalovaný spáchal ešte ďalší skutok, ktorý je trestným

činom a prokurátor o vrátenie veci požiadal, vzhľadom na potrebu spoločného prejednávania, aj odvolací súd môže po zrušení napadnutého rozsudku postupovať rovnakým spôsobom len keď sú splnené všetky tieto podmienky.

Ak prokurátor o vrátenie veci nepožiadaval, treba dokončiť konanie o žalovanom skutku, a tak odvolací súd po zrušení napadnutého rozsudku buď vec vráti prvostupňovému súdu podľa § 322 ods. 1 alebo rozhodne sám vo veci podľa § 322 ods. 3.

R 55/1983: V prípade podania novej obžaloby po predchádzajúcom zrušení rozsudku súdu prvého stupňa odvolacím súdom a vrátení veci prokurátorovi na došetrenie (§ 323 len za podmienok § 279 ods. 1 Tr. por.), treba vykonať hlavné pojednávanie znovu, a to aj vtedy, keď nedošlo oproti pôvodnému hlavnému pojednávaniu k zmene v zložení senátu. V takomto prípade neprichádza do úvahy postup podľa § 277 ods. 5 Tr. por.

K § 324

Obžalovaný – pozri § 10 ods. 12.

Zúčastnená osoba – pozri poznámky k § 45.

Toto ustanovenie vyjadruje zásadu *beneficia cohaesionis* (výhody spojenia, alebo inak povedané dobrodenia v súvislosti), ktorá umožňuje napraviť aj právoplatné rozhodnutie v odvolacom konaní v prospech osoby, ktorá nepodala odvolanie, ak jej prospieva dôvod, na základe ktorého došlo k rozhodnutiu v prospech osoby (obžalovaného alebo zúčastnenej osoby), ktorá odvolanie podala. Predpokladom na to však je, aby bolo rozhodnuté v tom istom konaní, tým istým rozsudkom súdu prvého stupňa a že dôvod, pre ktorý rozhodol odvolací súd v prospech niektorého obžalovaného je spoločným dôvodom na prospech aj ďalšiemu spoluobžalovanému, alebo zúčastnenej osobe, ktorí odvolanie nepodali alebo naopak, ak je dôvod, na základe ktorého rozhodol odvolací súd v prospech zúčastnenej osoby, na prospech obžalovaného.

Rozhodnutím v prospech spoluobžalovaného, resp. zúčastnenej osoby je:

- zrušenie chybného výroku bez ďalšieho rozhodnutia (§ 322 ods. 1 a *contrario*);
- zrušenie chybného výroku a vrátenie veci súdu prvého stupňa alebo
- zrušenie chybného výroku napadnutého rozsudku a rozhodnutie rozsudkom odvolacieho súdu priaznivejším pre spoluobžalovaného alebo zúčastnenú osobu (§ 322 ods. 1, 3).

Odvolací súd, ak zistí splnenie podmienok uvedených v tomto ustanovení, je povinný podľa neho rozhodnúť v prospech iného obžalovaného alebo zúčastnenej osoby. Vyplýva to z dikcie tohto ustanovenia „rozhodne odvolací súd vždy aj v ich prospech“.

R 38/1967: Ak dôjde k zmene rozhodnutia vo výroku o náhrade škody u jedného z obžalovaných, ktorý podal odvolanie a ak prospieva dôvod, pre ktorý k zmene došlo, i spoluobžalovaným, je nutné v zmysle § 324 Tr. por. zmeniť výrok o náhrade škody, ktorý sa ich týka, v ich prospech. (Upravené znenie).

R 59/1977: K výkladu ustanovenia § 261 Tr. por. a tzv. *beneficiu cohaesionis* (teraz § 324).

Dôvodom, pre ktorý rozhodol odvolací súd v prospech obžalovaného a ktorý je aj na prospech spoluobžalovaného, môže byť len taký dôvod, ktorý je spoločný pre obidvoch obžalovaných v tom zmysle, že sa ich obidvoch nevyhnutne dotýka. Takýmto dôvodom nemôže byť dôvod, ktorý, hoci je inak tej istej povahy, treba skúmať u každého zo spoluobžalovaných osobitne, individuálne a samostatne, napr. okolnosti týkajúce sa výmery trestu.

R 22/2001-II: Predpokladom postupu podľa zásady beneficium cohaesionis vyjadrenej v ustanovení § 324 Tr. por. je, že o všetkých obžalovaných bolo rozhodnuté v jednom konaní tým istým rozsudkom. Preto nie je možné túto zásadu uplatniť v prípade samostatného rozhodnutia súdu o veci spoluobžalovaného.

K § 325

Zloženie senátu – pozri § 14 ZS a § 27 ZS.

Senát Špeciálneho súdu – pozri § 25 ZS.

V prípade vrátenia veci súdu prvého stupňa odvolacím súdom na nové prejednanie a rozhodnutie ako pravidlo platí, že vec prejedná ten istý senát (samosudca), ktorý rozhodol vo veci napadnutým a zrušeným rozsudkom. Takto to ustanovuje aj § 51 ods. 7 ZS, podľa ktorého ak bude vec súdu vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie vo veci, bude pridelená sudcovi, ktorému bola ako zákonnému sudcovi pôvodne pridelená; ak takéhoto sudcu na súde niet, pridelí sa vec náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom podľa rozzerhu práce.

Dôvodom na nariadenie prejednanie veci v inom zložení senátu môže byť skutočnosť, že senát prvostupňového súdu bezdôvodne nerešpektoval pokyny a právny názor nadriadeného súdu a môžu tak vzniknúť pochybnosti o nezáujatosti alebo bezdôvodne nevykonali tie úkony a dôkazy, ktoré mu odvolací súd nariadil vykonať. V tomto smere je rozhodnutie odvolacieho súdu pre súd prvého stupňa záväzná – pozri poznámky k § 327 ods. 1.

Postupom podľa druhej vety nemožno meniť vecnú príslušnosť súdu (§ 15 a § 16). Ide o závažný zásah do miestnej príslušnosti i zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Preto môže ísť o rozhodnutie súdu iba výnimočne, urobené na základe dôležitých dôvodov, v podstate podobných ako pri odňatí a prikázaní veci podľa § 23.

R 8/1980: Ustanovenie § 25 ods. 1 Tr. por. umožňuje, aby najbližší spoločne nadriadený súd z dôležitých dôvodov odňal trestnú vec príslušnému súdu a prikázal ju inému súdu toho istého druhu a stupňa. Podľa tohto ustanovenia možno teda zmeniť len miestnu príslušnosť súdu a nie aj príslušnosť vecnú.

Odňatie a prikázanie trestnej veci sa môže uskutočniť v ktoromkoľvek štádiu konania pred súdom, teda aj v odvolacom konaní. Uvedené rozhodnutie zakladá miestnu príslušnosť súdu, ktorému bola trestná vec prikázaná na vykonanie konania, až do jej právoplatného skončenia.

R 40/1991-I: Okolnosť, že sudkyňa vylúčená z prejednávania veci pre zaujatosť z dôvodov k jej pomeru k obvinenému vykonáva funkciu námestníčky predsedu súdu, sama osebe

nie je dôvodom, pre ktorý by mali byť vylúčení z prejednávania veci i ostatní sudcovia toho istého súdu (§ 31 ods. 1 Tr. por.) a nemôže byť preto sama osebe ani dôležitým dôvodom pre odňatie a prikázanie veci podľa § 23 Tr. por., resp. rozhodnutia odvolacieho súdu podľa § 325 Tr. por.

R 40/1991-II: Rozhodnutie podľa § 325 Tr. por., aby vec prejednal a rozhodol iný súd toho istého druhu a toho istého stupňa, je svojou povahou odňatím a prikázaním veci, a preto pre tento postupu musia byť splnené obdobné dôležité dôvody ako pre postup podľa § 23 Tr. por. (Upravené znenie).

R 80/2001: Dôležitými dôvodmi v zmysle ustanovenia § 23 Tr. por. treba rozumieť predovšetkým také okolnosti, ktoré zabezpečujú nestrannosť a objektivitu súdneho konania ako hlavný predpoklad spravodlivého rozhodnutia.

Medzi prípady delegácie, ktoré sa opierajú o požiadavku zabezpečenia objektivity súdneho konania a spravodlivého rozhodnutia, patria aj prípady, v ktorých na príslušnom súde pôsobí sudca, ktorý má v prejednávanej veci postavenie poškodeného.

K § 326

Ods. 1: Verejné zasadnutie – pozri poznámky k § 291 – § 298.

Neverejné zasadnutie – pozri poznámky k § 301 – § 305.

V zásade o odvolaní rozhoduje odvolací súd na VZ. V ods. 1 je vymedzené, v ktorých prípadoch môže bez ďalších podmienok rozhodnúť aj na NZ a v ktorých prípadoch môže rozhodnúť na NZ za predpokladu, ak je splnená podmienka, že chybu nemožno odstrániť na VZ, napr. ak je vopred, ešte predtým než by odvolací súd určil termín VZ zrejme, že je tu niektorý dôvod na prerušenie TS.

Zamietnutie odvolania z formálnych dôvodov podľa § 316 ods. 1 môže odvolací súd urobiť aj na NZ. Nie je vylúčené, že niektoré z týchto predpokladaných skutočností nastanú až počas VZ odvolacieho súdu, napr. späťvzatie odvolania (§ 312 ods. 2). Rovnako môže odvolací súd na NZ zrušiť napadnutý rozsudok, ak zistí na to dôvod podľa § 316 ods. 3. Ak vyjde najavo až v odvolacom konaní, že po vyhlásení napadnutého rozsudku nastali niektoré z okolností odôvodňujúce prerušenie TS (§ 318) odvolací súd o tomto prerušení môže rozhodnúť na NZ. Takisto môže na NZ rozhodnúť podľa § 320 ods. 1 a z tam uvedených dôvodov zrušiť napadnutý rozsudok a vec postúpiť, podmienične zastaviť TS, zastaviť TS alebo ho prerušiť, ak tak mal urobiť už súd prvého stupňa. Okrem toho môže odvolací súd aj na NZ zrušiť napadnutý rozsudok z dôvodov uvedených v § 321 ods. 1 (pri ods. 2 sú dôvody tie isté, ibaže obmedzené len na niektorý výrok alebo časť rozsudku týkajúcu sa niektorého z viacerých obžalovaných, ak je zrejme, že chybu nebude možné odstrániť na VZ).

Ods. 2: Povinná účasť prokurátora na VZ o odvolaní vyplýva aj z ust. § 293 ods. 2

Ods. 3: K účasti obhajcu na VZ, na ktorom sa koná o odvolaní pozri aj § 293 ods. 10. Pokiaľ by dôvod povinnej obhajoby (§ 37) nastal až v odvolacom konaní, VZ by nebolo možné vykonať (pozri § 293 ods. 9). Pokým by si ho obžalovaný nezvolil alebo mu nebol ustano-

vený a pokým by nebol zachovaný postup na prípravu na VZ (§ 292 ods. 1), neboli by splnené podmienky na vykonanie VZ o odvolaní.

Ods. 4: Pozri k tomuto ustanoveniu poznámky k § 295 ods. 1.

Oznámenie podstatného obsahu doterajšieho konania nie je vykonávaním dôkazov – pozri poznámky k § 295.

Pozri R 40/1968 pri § 295.

K § 327

Súd, ktorému bola vec vrátená na nové prejednanie môže byť, za predpokladu, že odvolací súd použil ust. § 325 vety druhej, aj iný súd, než ktorého rozsudok bol odvolacím súdom zrušený. Musí ísť o súd toho istého druhu a stupňa (pozri § 325). Prvostupňový súd musí vykonať nové HP. Ten súd, ktorému bola vec vrátená na nové prejednanie, je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, čo znamená, že musí rešpektovať závery odvolacieho súdu v riešených otázkach hmotného i procesného práva v danej veci. Prvostupňový súd musí vykonať aj všetky úkony a dôkazy, ktoré nariadil odvolací súd. Tým sa ale nezabraňuje procesným stranám, aby k spornej otázke, ktorú riešil odvolací súd, sami predložili aj iné dôkazy. Iba za podmienok § 272 ods. 3 by mohol odmietnuť vykonanie ďalších navrhnutých dôkazov. Pozri tiež § 277 ods. 2.

Keďže pri uplatňovaní princípov kontradiktórneho konania sa dáva priestor stranám na zadovážovanie a tiež vykonávanie dôkazov, keď prvostupňový súd vykoná všetky dôkazy, ktoré mu nariadil vykonať odvolací súd, nepredpokladá sa, že by prvostupňový súd sám zabezpečoval ďalšie dôkazy, ale tento priestor musí byť ponechaný procesným stranám.

K § 328

Ods. 1: Z dôvodu procesnej ekonómie, aby sa nemuselo vykonávať hlavné pojednávanie na súde prvého stupňa, ak jeho rozsudok odvolacím súdom nebol zrušený a vec mu bola vrátená len preto, aby o chýbajúcom výroku rozhodol alebo neúplný výrok doplnil, umožňuje toto ustanovenie v takom prípade rozhodnúť na VZ, a to rozsudkom.

Ods. 2: Keďže doplňujúci rozsudok sa stáva súčasťou pôvodného rozsudku, je podmienkou, aby aj zloženie senátu pri rozhodovaní na VZ bolo rovnaké ako keď rozhodoval o pôvodnom rozsudku. Z tohto pravidla je len tá výnimka, že by pre závažnú prekážku, napr. niektorý člen senátu by už nebol sudcom, resp. prísediacim alebo u niektorého z nich by vážna choroba dlhodobo prekážala v možnosti byť účastný na konaní súdu. V prípade, že odvolací súd využil ustanovenie § 325 sa pochopiteľne nemôže uplatniť ustanovenie tohto odseku.

Ods. 3: O odvolaní proti rozsudku podľa ods. 1 a jeho odkladnom účinku platí to isté, čo v iných prípadoch odvolania proti rozsudku – pozri poznámky k § 306 a nasl.

Ods. 4: Právoplatnosť rozsudku – pozri poznámky k § 183.

K § 329

Občianske súdne konanie – pozri § 7 a § 79 a nasl. OSP.

Iný príslušný orgán – je ten, ktorý podľa osobitných predpisov má oprávnenie rozhodnúť o nároku na náhradu škody – pozri zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov, najmä jeho ustanovenia § 160, § 166 a § 170 ods. 1 o zodpovednosti policajtov za škodu spôsobenú služobnému úradu pri výkone štátnej služby.

Nie je účelné, aby sa v trestnom konaní na súde prvého stupňa viedlo konanie výlučne o náhrade škody. Preto ak v ostatných výrokoch ostal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa nedotknutý a odvolací súd zrušil len výrok o náhrade škody alebo preto, že boli nesprávne aplikované hmotnoprávne predpisy relevantné pre rozhodnutie o náhrade škody, pokiaľ nebude môcť odvolací súd sám ihneď rozhodnúť rozsudkom v odvolacom konaní o náhrade škody, potom odkáže poškodeného na občianske súdne konanie.

Odvolací súd môže rozhodnúť o náhrade škody rozsudkom iba vtedy, ak je to možné na podklade skutkového stavu, ktorý bol súdom prvého stupňa správne zistený a predpokladá sa možnosť doplnenia dokazovania o tejto otázke odvolacím súdom (pozri § 322 ods. 3). Oproti pôvodnej výnimočnosti dokazovania, podľa predchádzajúceho TP, sa teraz predpokladá širšia možnosť doplnenia dokazovania odvolacím súdom (porovnaj predchádzajúce slovné spojenie „a prípadne“ v § 259 ods. 3 predchádzajúceho TP a terajší výraz „alebo doplnený“ v § 322 ods. 3).

Rozsiahlejšie dokazovanie iba o otázke náhrady škody, ktoré by presahovalo rámec odvolacieho konania a jeho účel, však nie je žiaduce ani na odvolacom súde. V prípade, že bez väčších ťažkostí možno doplniť dokazovanie o náhrade škody odvolacím súdom, treba tak urobiť, lebo zmyslom tejto časti konania je, aby sa poškodený čo najskôr domohol náhrady škody. Avšak v prípadoch, keď ostatné výroky napadnutého rozsudku sú správne, najmä s prihliadnutím na lehoty väzby, ak je obvinený vo väzbe, je treba, aby sa čo najskôr naplnil hlavný účel trestného konania, ktorým je, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní. Preto odvolací súd rozhodne o náhrade škody spravidla len vtedy, ak bol nárok poškodeného na náhradu škody včas a riadne uplatnený, je dostatočne skutkovo i právne podložený, ale súd prvého stupňa o ňom buď vôbec nerozhodol alebo neopodstatnene odkázal poškodeného s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie alebo pred iný príslušný orgán.

Podobne sa postupuje aj v prípade zrušenia napadnutého rozsudku vo výroku o náhrade škody z dôvodu benificia cohaesionis – pozri poznámky a judikatúru k § 32.

R 36/1980-I: Ak odvolací súd zistí, že niektorý výrok vo vyhotovení napadnutého rozsudku obsahuje písárske chyby alebo iné zrejme nesprávosti, nariadi najprv opravu vyhotovenia rozsudku podľa § 131 ods. 1 Tr. por. tak, aby vyhotovenie rozsudku bolo v úplnej zhode s obsahom rozsudku, ako bol vyhlásený podľa zápisnice o hlavnom pojednávaní. Opravu vyhotovenia rozsudku môže nariadiť aj najvyšší súd v konaní o stažnosti pre porušenie zákona.

R 36/1980-II: *Odvolaací súd nemôže vrátiť vec súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie len v časti týkajúcej sa výroku o náhrade škody. Ak po zrušení chybného výroku o náhrade škody nemôže sám vo veci rozhodnúť, musí odkázať poškodeného na konanie o veciach občianskoprávných, prípadne na konanie pred iným príslušným orgánom (§ 329 Tr. por.). To platí obdobne aj v prípade, ak výrok o náhrade škody chýba alebo je neúplný (§ 322 ods. 2 Tr. por.).*

K § 330

Ustanovenie vyjadruje zásahu, že v osobitných spôsoboch konania sa uplatnia všeobecné predpisy upravujúce trestné konanie, len ak siedma hlava neobsahuje osobitné ustanovenia.

K § 331

Ods. 1: *Predseda senátu preskúma návrh dohody o vine a treste na základe jeho obsahu a obsahu spisu určí termín verejného zasadnutia na rozhodnutie o návrhu alebo návrh dohody o vine a treste odmietne.*

Závažné porušenie procesných predpisov – nejedná sa o akékoľvek porušenie procesných predpisov, ale o také, ktoré vážnym spôsobom spochybňuje zákonnosť a výsledky prípravného konania (napr. porušenie práva na obhajobu, nerešpektovanie ustanovení o začatí trestného stíhania alebo vznesení obvinenia a pod.)

Záver o zrejmej neprimeranosti navrhovanej dohody o vine a treste musí vychádzať zo starostlivého uváženia (§ 2 ods. 12) okolností významných pre určenie druhu a výmery trestu (porovnaj najmä § 34 ods. 4, 5 TZ).

Ods. 2: *V konaní o zločine (§ 11 TZ) rozhoduje o odmietnutí návrhu dohody o vine a treste z dôvodu jej zrejmej neprimeranosti senát (pozri § 2 ods. 16 a § 10 ods. 2), a to na neverejnom zasadnutí (§ 301 až § 305).*

Ods. 3: *Uznesenie (§ 176) o odmietnutí návrhu dohody o vine a treste [ods. 1 písm. b)] musí obsahovať, o ktoré konkrétne zistenia sa rozhodnutie opiera.*

Sťažnosť – pozri § 185 až § 195.

Podaná sťažnosť nemá odkladný účinok (pozri § 185 ods. 6).

Ods. 4: *Právoplatnosťou uznesenia (§ 184) podľa ods. 1 písm. b) sa vec vracia do štádia prípravného konania (pozri druhú hlavu druhej časti).*

Ods. 5: Väzba – pozri vysvetlivky k § 71 a nasl.

K § 332 a § 333

Ustanovenia upravujú spôsob konania súdu, ktorý návrh dohody o vine a treste prejedná na verejnom zasadnutí (pozri aj § 291 a nasl.).

K § 332

Ods. 1: Verejné zasadnutie – pozri skôr uvedené vysvetlivky k § 332 a § 333.

Ods. 2: Ustanovenie uvádza osoby, ktorým sa doručuje návrh na schválenie dohody o vine a treste (§ 233 ods. 1).

Ods. 3: K doručovaniu predvolania obvinenému pozri § 66 ods. 1 písm. a), 2, 3, 4.

K doručovaniu upovedomenia pozri § 65 a § 68, ale tiež § 66 ods. 1 písm. c), 2, 3, 4.

Počítanie päťdňovej lehoty a trojdňovej lehoty – pozri § 63 ods. 1, 3 a 5.

Do päťdňovej lehoty sa nezapočítavajú dni pracovného pokoja alebo pracovného voľna. To neplatí pri počítaní trojdňovej lehoty podľa tohto ustanovenia.

K dňom pracovného pokoja a pracovného voľna pozri zákon č. 241/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov.

K § 333

Ods. 1: Ustanovenie upravuje okruh subjektov trestného konania, ktorých účasť na verejnom zasadnutí je nevyhnutná.

Ods. 2: Návrh na schválenie dohody o vine a treste – pozri § 223 ods. 1, 2.

Ods. 3: Ustanovenie obsahuje taxatívny výpočet otázok, ktoré musí predseda senátu položiť obvinenému.

Ods. 4: Priznanie spáchania skutku obvineným (§ 232 ods. 1) sa v konaní o dohode o vine a treste vykonáva výlučne s cieľom dosiahnutia výhody v trestnom konaní v podobe schválenia dohody o vine a treste. Preto ak súd dohodu o vine a treste odmietne (§ 331 ods. 4), nie je možné po podaní obžaloby na hlavnom pojednávaní na také priznanie prihliadať ako na dôkaz (§ 119 ods. 2).

Ods. 5: V prípade mladistvého obvineného, ktorý v čase konania nedovršil osemnásť rokov svojho veku, musí pred rozhodnutím súd zistiť stanovisko (súhlas) jeho obhajcu (§ 36 až § 44) a zákonného zástupcu (§ 35) k dohode o vine a treste (pozri aj vysvetlivky k § 232 ods. 2).

Ods. 6: **Záverečná porada** – pozri vysvetlivky k § 169 ods. 1, 2 a § 170.

K § 334

Ods. 1: Súd môže rozhodovať o schválení dohody o vine a treste len ako o celku, v rozsahu uvedenom v návrhu podľa § 233 ods. 1, a to za predpokladu, že obvinený odpovedal na všetky otázky podľa § 333 ods. 3 „áno“.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje povinnosť súdu prerušiť verejné zasadnutie na primeraný čas s cieľom umožniť stranám dospieť k novej dohode o vine a treste, ak navrhnutú dohodu nepovažuje za spravodlivú. Za tým účelom súd musí stranám oznámiť svoje výhrady.

Strany nemajú povinnosť navrhnúť nové znenie dohody o vine a treste.

Ods. 3: *Súd uznesením (§ 176) vráti vec prokurátorovi do prípravného konania (pozri druhú hlavu druhej časti), ak dohodu o vine a treste v dohodnutom rozsahu neschváli, alebo ak niektorá z oprávnených osôb s dohodou o vine a treste v konaní pred súdom nesúhlasí.*

Ods. 4: Rozsudok – pozri § 163 a nasl. (k odôvodneniu rozsudku pozri § 168 ods. 2).

Proti rozsudku, ktorým sa schválila dohoda o vine a treste odvolanie (§ 306 a nasl.) ani dovolanie (§ 368 a nasl.) nie je prípustné.

K možnosti podať dovolanie pozri § 371 ods. 1 písm. c), ods. 2.

Ods. 5: Právoplatnosť rozsudku – pozri § 183 ods. 1 písm. a).

K § 335

Ustanovenie upravuje postup súdu po vyhlásení rozsudku súvisiaci s výkonom rozhodnutia.

K § 336

Kto sa považuje za mladistvého – pozri § 94 ods. 1 TZ.

Vznesenie obvinenia – pozri § 206 ods. 1.

Povinná obhajoba – § 37 ods. 1 písm. d) TZ.

R 1/1979: *V konaní proti mladistvému musí mať mladistvý obhajcu už od vznesenia obvinenia. Ak vznikol dôvod nutnej obhajoby od vznesenia obvinenia, je orgán prípravného konania povinný postupovať podľa § 40 ods. 1 TP hneď po oznámení uznesenia o vznesení obvinenia. Obvinenému je treba najskôr umožniť, aby si obhajcu zvolil. Ak si nezvolil obhajcu ihneď, určí sa mu na jeho zvolenie lehota (§ 40 ods. 1 TP). Dĺžka tejto lehoty sa určí so zreteľom na povahu a okolnosti prípadu tak, aby nebol ohrozený účel nutnej obhajoby. Určenie lehoty neprichádza do úvahy, ak obvinený vyhlási, že si obhajcu nechce zvoliť. Obhajca bude obvinenému podľa § 40 TP ustanovený, ak si obvinený nezvolil obhajcu ihneď alebo v určenej lehote a obhajca mu nebol zvolený ani inou oprávnenou osobou (§ 39 ods. 2 TP). V dobe, kým obvinený obhajcu ešte nemá, hoci ho musí mať, možno vykonávať len tie vyšetrovacie úkony, ktoré vzhľadom na hroziace nebezpečenstvo ich zmarenia, straty alebo podstatného oslabenia ich dôkaznej hodnoty, teda ktoré z hľadiska účelu trestného konania neznesú odklad do doby, než obvinený bude mať obhajcu. (Upravené znenie).*

R 39/1989: *Ak sa uskutoční vypočúvanie mladistvého za účasti prizvaného obhajcu, ktorého si mladistvý alebo jeho zákonný zástupca (resp. iná oprávnená osoba podľa § 39 ods. 3 TP) nezvolil a ktorý mu nebol ani ustanovený podľa § 40 ods. 1 TP, takýto postup orgánov činných v prípravnom konaní nemožno označiť za správny. (Upravené znenie).*

R 27/1998: *Mladistvý odsúdený musí mať obhajcu vo vykonávacom konaní, v ktorom súd rozhoduje na verejnom zasadnutí vtedy, ak ide o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, keď v čase konania verejného zasadnutia nedovršil osemnásť rok [§ 38 ods. 1 písm. b) TP], alebo v konaní o dovolaní alebo návrhu na povolenie obnovy, ak v čase konania verejného zasadnutia o týchto mimoriadnych opravných prostriedkoch ne-*

dovršil osemnásť rok [§ 38 ods. 2 písm. b) TP]. Rozhodnutie súdu o tom, či sa podmienične odsúdený v zmysle § 50 ods. 4 TZ osvedčil alebo nie, patrí do vykonávacieho konania, a preto aj v tomto konaní proti mladistvému platí režim ustanovenia § 38 ods. 1 písm. b). (Upravené znenie).

R 31/1986 Ak z dôvodov uvedených v § 31 ods. 2, 3 ZR práva zákonného zástupcu nemôže vykonávať žiaden z rodičov mladistvého, vykonáva ich opatrovník. Do doby, než bude opatrovník ustanovený (§ 35 ods. 2 TP), nie je možné v trestnom konaní vykonávať tie úkony, na ktorých sa môže zákonný zástupca zúčastniť. (Upravené znenie).

K § 337

Všeobecne sa stupeň rozumného a mravného vývoja mladistvého obligatórne zisťuje vyžiadaním správy od štátneho orgánu starostlivosti o mládež (od 1. septembra orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately) a obce, fakultatívne, znalecký dokazovaním – z odboru detskej psychológie alebo psychiatrie, odborným vyjadrením, ktoré môže podať lekár z odboru psychiatrie alebo psychológ, výsluchom pedagogického pracovníka, ktorý mladistvého vyučuje, výsluchom dôveryhodnej osoby a pod.

R 65/1971: Jedným zo základných predpokladov spravodlivého rozhodnutia súdu v trestnom konaní proti mladistvému je všestranná znalosť jeho osoby. Dôkladné objasnenie stupňa rozumného a mravného vývoja mladistvého (§ 337 TP) je dôležité nielen pre voľbu správnych prostriedkov vhodných na jeho nápravu, ale aj pre zistenie, či nejde o prečin, ktorého stupeň nebezpečnosti pre spoločnosť je malý a za ktorý preto mladistvý nie je trestne zodpovedný (§ 95 ods. 2 TZ). (Upravené znenie).

K § 338

Špecificky a obligatórne sa skúma duševný stav (rozpoznávacía a ovládacia zložka) u mladistvého, ktorý dovršil štrnásť rok ale neprekročil pätnásť rok svojho veku, a to pribratím 2 znalcov z odboru detskej psychiatrie (§ 142 ods. 1), prípadne aj znalca z odboru detskej psychológie. Aj v tomto prípade, je vyžiadanie správy od štátneho orgánu starostlivosti o mládež (od 1. septembra 2005 orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately) a obce nevyhnutné. Ďalej pozri § 95 ods. 1 TZ a § 337.

K § 339

Pozri dôvody väzby podľa § 71, ale aj § 72 (rozhodnutie o väzbe), § 74 (upovedomenie o vzatí do väzby), § 76 až § 79 (trvanie väzby), § 83 (sťažnosť proti rozhodnutiu o väzbe).

Uvedené obmedzenie voči mladistvému primerane platí aj na podmienky vydania príkazu na jeho zatknutie a na vzatie do väzby na podklade tohto príkazu – § 73.

Prostriedkami, ktorými možno nahradiť účel väzby u mladistvého, treba rozumieť záruku záujmového združenia občanov a dôveryhodnej osoby [§ 4 ods. 4 a § 80 ods. 1 písm. a)] za ďalšie správanie mladistvého obvineného, ako aj písomný sľub [§ 80 ods. 1 písm. b)], dohľad probačného a mediáčného úradníka nad mladistvým obvineným [§ 80

ods. 1 písm. c)], peňažnou zárukou (§ 81) alebo uložením primeraných povinností a obmedzení (§ 82).

K § 340

Doručenie obžaloby – pozri § 240.

Doručenie návrhu o dohode o vine a trestu – pozri § 332 ods. 3.

Obžaloba alebo návrh o dohode o vine a treste sa nedoručuje štátnemu orgánu starostlivosti o mládež (od 1. septembra 2005 orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately), zákonnému zástupcovi, prípade osobe s ktorým mladistvý žije v spoločnej domácnosti, ak sa bude konať hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie v čase, keď mladistvý už dovŕšil devätnásť rok svojho veku.

K § 341

Ide o špeciálne ustanovenie k § 23 (odňatie a prikázanie veci). Možnosť postúpenia veci podľa § 341 je širšia. Možno ho použiť len v konaní pred súdom.

Príslušnosť súdu – pozri § 17. Pri zmene miestnej príslušnosti nemožno meniť vecnú príslušnosť súdu (§ 16 ods. 1).

Prospech mladistvého – sa odvodzuje z objektívnych skutočností, ktoré sú v prospech mladistvého obvineného.

R 12/1972: V trestných veciach proti mladistvým má prednosť postup podľa § 341 TP pred postupom podľa § 23 TP. Podľa § 341 TP môže príslušný súd postúpiť vec mladistvého tomu súdu, na ktorom je vykonanie trestného konania so zreteľom na záujmy mladistvého z iných dôvodov najúčelnejšie. Toto postúpenie sa teda neviaže na dôvody uvedené v § 23 TP, ale je podmienené iba prospechom a záujmom mladistvého. Ak sa zmenia okolnosti, pre ktoré vec mladistvého miestnej príslušný súd postúpil inému súdu, vec sa môže opäť postúpiť inému miestnemu súdu. Pokiaľ by súd, ktorému bola vec postúpená podľa § 341 TP, nesúhlasil s rozhodnutím a postúpením veci, treba vec predložiť na rozhodnutie sporu o príslušnosť. Postup podľa § 341 TP môže prichádzať do úvahy pri spoločnom konaní proti mladistvému a osobe staršej ako 18 rokov. Postúpenie veci podľa § 341 TP je možné len u mladistvého, nie súčasne i proti osobe staršej ako 18 rokov. V tomto prípade možno o postúpení veci proti mladistvému podľa § 341 TP uvažovať len za podmienky, že vec mladistvého bola vylúčená na samostatné konanie. (Upravené znenie).

R 23/1977: Súd, ktorému bola vec postúpená iným súdom podľa § 341 TP, môže vysloviť svoju nepríslušnosť a vyvolať tým spor o príslušnosť len bezprostredne potom, keď mu bola vec postúpená. Nemôže to urobiť po uznaní príslušnosti, za ktoré treba považovať vykonanie každého procesného úkonu, ktorý smeruje na prejednanie a rozhodnutie veci. Za takýto úkon treba považovať aj určenie termínu hlavného pojednávania. Za uznanie príslušnosti však nemožno považovať taký procesný úkon, ktorým súd, ktorému vec bola postúpená, iba overuje, či je vo veci príslušný konať alebo nie, napr. zistenie adresy obvineného a pod. Ak ale dôjde neskôršie k zmene okolností a sú splnené podmienky uvedené

v § 341 TP, súd, ktorému bola vec postúpená, môže aj po uznaní príslušnosti a v ktoromkoľvek štádiu trestného konania vec postúpiť pôvodne miestne príslušnému súdu alebo inému súdu. (Upravené znenie).

R 42/1989: Ak okresný súd, ktorému bola podľa § 341 TP postúpená trestná vec niekoľkých mladistvých, uzná svoju príslušnosť a vec jedného z mladistvých potom vylúči podľa § 21 ods. 1 TP na samostatné prejednanie a rozhodnutie, nemôže už ohľadne tejto veci vysloviť svoju nepríslušnosť. Podľa § 21 ods. 1 TP sa totiž príslušnosť okresného súdu, ktorý vec vylúčil, nemení. Ak ale súd po vylúčení veci zistí, že sú u mladistvého splnené podmienky uvedené v § 341 TP, môže vec postúpiť podľa tohto ustanovenia. (Upravené znenie).

K § 342

Spoločné konanie – pozri § 18 a § 19.

Spoločné konanie mladistvého s osobou staršou ako 18 rokov možno vykonať, ak je potrebné na objektívne objasnenie veci zo všetkých hľadísk alebo ak sú na to iné dôležité dôvody.

Iné dôležité dôvody – sú také skutočnosti, ktoré sú na prospech mladistvého a v jeho záujme. Bližšie pozri § 341.

K § 343

Ods. 1: Ide o špeciálne ustanovenie k § 252 a § 293. Hlavné pojednávanie a verejné zasadnutie o dohode o vine a trestu sa nesmie konať bez účasti mladistvého.

Ods. 2: Súd musí vždy o hlavnom pojednávaní a verejnom zasadnutí upovedomiť aj štátny orgán starostlivosti o mládež (od 1. septembra 2005 orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately). Týchto konaní sa vždy zúčastní prokurátor. Ďalej pozri vysvetlivky k § 247 a § 292.

Ods. 3: Verejnosť na hlavnom pojednávaní, vylúčenie verejnosti – pozri § 2 ods. 17 a § 293

Ods. 4: Ďalej pozri § 295 ods. 3.

K § 344

Ods. 1, 2: Doručovanie rozsudku – pozri § 173 ods. 2, 3.

Podmienkou doručenia uznesenia zákonnému zástupcovi a štátnemu orgánu starostlivosti o mládež (od 1. septembra 2005 orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately), ak neboli prítomní pri vyhlásení uznesenia je, že mladistvý v čase vyhlásenia uznesenia nedovršil 18 rokov. Ďalej pozri § 177, § 178 a § 179.

R 48/1979: Povinnosť doručiť rozsudok zákonnému zástupcovi mladistvého obžalovaného trvá do doby nadobudnutia plnoletosti obžalovaného, Ak do tejto doby nebol rozsudok doručený zákonnému zástupcovi, nemôže lehota na podanie odvolania u obžalovaného (i jeho obhajcu) uplynúť skôr ako po pätnástich dňoch odo dňa, keď obžalovaný dovŕšil osem-

násť rokov svojho veku (prípadne starší ako šesťnásť rokov uzavrel manželstvo), teda odo dňa, keď mal byť najneskôr rozsudok doručený zákonnému zástupcovi mladistvého obžalovaného. Rovnaká lehota odvolania beží i skorším zákonným zástupcom mladistvého obžalovaného (pokial' nimi sú niektoré z osôb uvedených v § 308 ods. 2 TP), ktorí však už nemôžu podať odvolanie za obžalovaného proti jeho vôli. (Upravené znenie).

K § 345

Ods. 1: U mladistvého je rozšírený okruh osôb, ktoré môžu podať v jeho prospech odvolanie a to o štátny orgán starostlivosti o mládež (od 1. septembra 2005 orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately). Ďalej pozri § 337. Štátny orgán starostlivosti o mládež (zmena názvu), na rozdiel od iných oprávnených osôb s výnimkou zákonného zástupcu a obhajcu, môže podať odvolanie v prospech mladistvého aj proti jeho vôli. Lehota na podanie odvolania mu plynie samostatne.

Opravné prostriedky – pozri § 185 (sťažnosť), § 306 (odvolanie) a § 355 (odpor).

Ods. 2: U mladistvého sú oprávnenými osobami podať v jeho prospech sťažnosť aj príbuzný v priamom pokolení, jeho súrodenec, manžel a druh. Lehota na podanie sťažnosti im končí dňom ako mladistvému. Ďalej pozri § 186 ods. 2 ods. 3 a § 308 ods. 2.

K § 346

Ods. 1: Jeden z druhov ochranného opatrenia je ochranná výchova. Ochrannú výchovu možno uložiť iba za podmienok uvedených v ust. § 102 TZ.

Obligatórnou náležitou obžaloby je aj návrh prokurátora na uloženie ochranného opatrenia, tj. aj ochrannej výchovy, ak sú na to splnené podmienky. Pozri § 235 písm. f). Ak súd o tomto návrhu nemôže rozhodnúť na hlavnom pojednávaní, môže, ale iba ak to navrhne prokurátor, si vyhradiť, že o tomto návrhu rozhodne na verejnom zasadnutí.

Ods. 2: K sťažnosti pozri § 185 až § 189.

K § 347

Ods. 1: Požiadavku, ktorá vyplýva z tohto ustanovenia, je potrebné dodržiavať v celom trestnom konaní (§ 10 ods. 14).

Zariadenia, ktorým je zverená starostlivosť o mládež, sú školy a iné výchovné zariadenia, najmä detské domovy, detské domovy pre maloletých bez sprievodcu, krízové strediská, resocializačné strediská, pedagogické a psychologické poradne, záujmové združenia občanov, dôveryhodné osoby a pod.

K detskému domovu, detskému domovu pre maloletých bez sprievodcu, krízové stredisko a resocializačné stredisko – bližšie pozri § 49 až § 63 ZoSOD.

Ods. 2: Pre použitie osobitných ustanovení o konaní o mladistvom je rozhodujúca doba, kedy páchatel spáchal trestný čin. Ak ho spáchal po dovŕšení osemnásteho roku veku, osobitné ustanovenia o konaní proti mladistvom sa nepoužívajú.

Pod písm. a) sú riešené prípady viacerých trestných činov jedného páchatela, ktoré spáchal pred dovŕšením a po dovŕšení osemnásteho roku svojho veku.

Pod písm. b) sa rieši procesno-právny následok vzniesenie obvinenia (§ 206 ods. 1) po dovŕšení osemnásteho roku veku páchatela, ktorý skutok spáchal pred dovŕšením osemnásteho roku veku.

Ods. 3: Vojenské súdnictvo – pozri § 12 a § 13.

Vykonávacie konanie – pozri štvrtú časť TP.

K § 348

Ods. 1: Uvedené ustanovenie upravuje postup sudcu pre prípravné konanie v prípadoch predvídaných v ustanovení § 204 ods. 1 keď prokurátor podáva obžalobu na páchatela prečinu, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje tri roky, pričom táto osoba bola zadržaná ako podozrivá pri jeho páchaní alebo bola zastihnutá na úteku a prokurátor ju neprepustí na slobodu.

Sudca pre prípravné konanie– pozri § 10 ods. 3.

Prípravné konanie – pozri § 10 ods. 14.

K písm. a)

Obvinený– pozri § 33.

Návrh na vzatie do väzby– pozri § 87 ods. 1.

Zadržanie– pozri § 85 a nasl.

Skutočnosti odôvodňujúce návrh na vzatie do väzby – pozri § 71.

Skutočnosti odôvodňujúce podanie obžaloby – pozri § 234 ods. 1.

Hlavné pojednávanie– pozri § 246 a nasl.

Dokazovanie na hlavnom pojednávaní – pozri § 258 a nasl.

K písm. b)

Väzba– pozri § 71 a nasl.

Rozhodnutie o väzbe – pozri § 72.

Návrh na vzatie do väzby – pozri § 87.

K písm. c)

Hlavné pojednávanie – pozri § 246 a nasl.

Určenie termínu hlavného pojednávania – pozri § 247 ods. 1.

Podanie obžaloby – pozri § 234.

Trestný rozkaz – pozri § 353 a nasl.

Oznámenie termínu hlavného pojednávania – pozri § 247.

Prokurátor– pozri čl. 149 – 151 Ústavy, § 10 ods. 7, ZoP.

Obžalovaný – pozri § 10 ods. 12.

Doručenie obžaloby – pozri § 240.

Obhajca – pozri § 36 a nasl., ZA.

K písm. d)

Ustanovenie obhajcu – pozri § 40.

Zvolenie obhajcu – pozri § 39.

Ods. 2: Samosudca – pozri § 10 ods. 6 a ZS

K § 349

Konanie pred samosudcom sa v praxi osvedčilo. Ukázalo sa ako progresívne a spôsobilé účinne prispieť k plynulému vybavovaniu trestných vecí. Samosudca vykonáva konanie o prečinoch (§ 10 TZ) alebo zločinoch (§ 11 TZ), na ktoré TZ ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje osem rokov.

Ako samosudca môže rozhodovať len sudca (§ 3 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediaciach a zmena a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Koná a rozhoduje bez účasti prísediaciach.

Ods. 1. Samosudca – pozri § 10 ods. 6 a ZS.

Prečín – pozri § 10 TZ.

Zločin – pozri § 11 TZ.

Ods. 2. Súhrnný trest – pozri § 42 TZ.

Konanie pred senátom – pozri § 11 ods. 3 ZS.

Ods. 3: Pokiaľ ide o oprávnenia predsedu senátu v konaní pred súdom, ktorých aplikácia prichádza do úvahy i v konaní pred samosudcom – pozri najmä § 3 ods. 5, § 29 ods. 3, § 40 ods. 1, § 43 ods. 2, § 48 ods. 2, § 59 ods. 1,2, § 69 ods. 1, § 73 ods. 1, § 79 ods. 4, § 89 ods. 3, § 91 ods. 1, § 95 ods. 1, § 96 ods. 1, § 100 ods. 1, § 101 ods. 1, § 102 ods. 1, § 108 ods. 1, § 109 ods. 1, § 111 ods. 2, § 112 ods. 2, § 113 ods. 2, § 114 ods. 2, § 115 ods. 2, § 116 ods. 2, § 117 ods. 5, § 136 ods. 4, § 140 ods. 2, § 141 ods. 1, § 142 ods. 1, § 171 ods. 1, § 172 ods. 4, § 174 ods. 1, § 188 ods. 4, § 558 ods. 1, § 559, § 247 ods. 1, § 253, § 255 ods. 1, 3, § 256 ods. 1, § 257 ods. 1, § 261, § 262, § 274, § 277 ods. 2, § 292, § 295 ods. 1, § 300 ods. 1, § 314, § 398 ods. 1, § 343 ods. 3 písm. b), § 360, § 406 ods. 1,3, § 408, § 409 ods. 1, 2, 4, § 410 ods. 1, 2, 3, § 412 ods. 1, 2, § 419 ods. 3, § 414 ods. 1, § 429 ods. 1, § 430, § 431 ods. 1, § 426 ods. 2, § 427, § 428 ods. 1,2,4, § 434 ods. 2, § 436, § 437 ods. 1, 2, 3, § 438 ods. 1, § 445, § 449 ods. 1, § 461, § 467, § 470 ods. 1, 2, 3, § 471 ods. 1.

Pokiaľ ide o oprávnenia zverené v konaní pred súdom senátu, ktorých uplatnenie môže prichádzať do úvahy aj v konaní pred samosudcom – pozri napríklad § 50 ods. 4, § 148 ods. 2,3, § 149 ods. 1, § 150, § 239 ods. 2.

Senát – pozri § 11 ods. 3, § 14 ods. 3, § 16, § 18, § 25, § 27, § 29 ZS.

Predseda senátu – pozri § 10 ods. 6 a ZS.

Ods. 4: Neverejné zasadnutie – pozri § 301 a nasl.

R 37/1998: Samosudca je oprávnený v každom štádiu súdneho konania podmienične zastaviť trestné stíhanie, ak zistí splnenie podmienok uvedených v § 282 ods. 1 TP, a to až do vyhlásenia prvostupňového rozhodnutia.

Rovnako môže postupovať aj odvolací súd v konaní o riadnom opravnom prostriedku podľa šestnástej hlavy TP a najvyšší súd v konaní o sťažnosti pre porušenie zákona (dovola-
nia). (Upravené znenie).

R 101/2001–I: Právnym posúdením skutku, ktorý je uvedený v obžalobe, súd nie je via-
zaný. Vyplýva to aj z ustanovení § 314a ods. 1, § 314c ods. 1 písm. a) § 349 ods. 1, § 350
ods. 2 TP. Preto už pri skúmaní podmienok, či vo veci má konať samosudca alebo senát,
treba vychádzať z inkriminovaného skutku a zo zákona a nielen z posúdenia tohto skutku
v obžalobe prokurátorom. (Upravené znenie).

K § 350

Ods. 1: Samosudca – pozri § 10 ods. 6 a ZS

Predbežné prejednanie obžaloby – pozri § 243 a nasl.

K skúmaniu či obžaloba poskytuje spoľahlivý podklad na rozhodnutie a či prípravné
konanie, ktoré jej predchádzalo bolo vykonané spôsobom zodpovedajúcim tomuto zákonu
– pozri aj § 238 ods. 1

Ods. 2: K postúpeniu veci inému orgánu – pozri aj § 214 ods. 1.

K okolnostiam, ktoré sú dôvodom zastavenia trestného stíhania – pozri aj § 215
ods. 1.

K okolnostiam, ktoré sú dôvodom prerušenia trestného stíhania– pozri aj § 228
ods. 2, 3 a § 283 ods. 5.

K podmienkam fakultatívneho zastavenia trestného stíhania – pozri § 215
ods. 2, 3.

K podmieničnému zastaveniu trestného stíhania – pozri aj § 216 ods. 1.

**K podmieničnému zastaveniu trestného stíhania spolupracujúceho obvinené-
ho** – pozri § 218 ods. 1.

Zájmové združenie občanov – pozri § 4 ods. 2.

Trestný rozkaz – pozri § 353 a nasl.

Ods. 3 Samosudca tu rozhoduje uznesením (pozri § 162 ods. 1, § 176 a nasl.), proti kto-
rému je prípustná sťažnosť (pozri § 185 a nasl.). Osobami oprávnenými na podanie sťaž-
nosti sú prokurátor, obvinený a poškodený.

Prokurátor – pozri čl. 149–151 Ústavy, § 10, ZoP.

Obvinený – pozri § 33.

Poškodený – pozri § 46.

Sťažnosť má odkladný účinok (pozri § 185 ods. 6) vo všetkých prípadoch s výnimkou rozhodnutia o prerušení trestného stíhania, kde tento účinok na základe povahy veci neprichádza do úvahy.

R 3/1997–II, III: *Vydanie právoplatného uznesenia o neuznaní príslušnosti samosudcom okresného súdu podľa § 241 ods. 1 písm. a) TP, je nevyhnutným predpokladom vyvolania sporu o príslušnosť, o ktorom rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený podľa § 22 TP, a nie podľa ôsmej hlavy TP, upravujúcej sťažnosť a konanie o nej. Ak na toho istého obvineného boli podané dve alebo viac obžalôb na rôznych súdoch toho istého druhu a stupňa a nevedie sa o nich ešte spoločné konanie (§ 18 ods. 1, § 21 ods. 3 TP), nemožno posudzovať miestnu príslušnosť súdov podľa § 19 ods. 1 TP, ale každý súd otázku svojej miestnej príslušnosti posudzuje podľa § 17 TP. Podmienkou postúpenia veci podľa § 241 ods. 1 písm. a) TP, ktoré v konaní pred samosudcom predpokladá ustanovenie § 350 ods. 2 TP, je zistenie, že súd, na ktorom bola obžaloba podaná, na jej prejednanie nie je sám príslušný. Ak sú za uvedenej situácie dané podmienky na vykonanie spoločného konania, možno dosiahnuť spojenie týchto vecí podľa § 21 ods. 3 TP, len ak predtým budú veci ostatným súdom postupom podľa § 23 ods. 1 TP odňaté a prikázané jednému súdu (pozri aj R 2/1983). (Upravené znenie).*

K § 351

K postúpeniu veci inému súdu – pozri § 280 ods. 1.

K § 352

Nariadenie hlavného pojednávania – pozri § 247.

Návrh na schválenie dohody o vine a treste – pozri § 233.

Dohoda o vine a treste – pozri § 331 a nasl.

Verejné zasadnutie – pozri § 291 a nasl.

K § 353

Vzhľadom na novú systematiku TP sa trestný rozkaz zaraďuje do časti upravujúcej osobitné spôsoby konania. Rozširuje sa možnosť uložiť trestným rozkazom trest povinnej práce a trest domáceho väzenia. Došlo i k rozšíreniu výmery trestu odňatia slobody, ktorú je možné uložiť trestným rozkazom a to na tri roky. Zároveň je však zdôraznená neprekročiteľnosť tejto hranice, a to ani formou náhradného trestu odňatia slobody za trest peňažný.

Ods. 1: *Trestným rozkazom môže rozhodnúť len samosudca.*

Podmienky na konanie pred samosudcom – pozri § 349.

Spôľahlivé zistenie preukázaného skutkového stavu vykonanými dôkazmi – má na zreteľti dôsledné zistenie skutkového stavu veci už v prípravnom konaní v zmysle zásady uvedenej v § 2 ods. 10.

Trestným rozkazom môže sudca rozhodnúť len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobe (obžalobnom návrhu).

Právnu kvalifikáciu skutku však nie je viazaný – pozri § 278 ods. 3.

Ods. 2 Trestným rozkazom je možné uložiť len tresty odňatia slobody (§ 46 TZ), záka-zu činnosti (§ 61 TZ), peňažný trest (§ 56 – 57 TZ), trest prepadnutia veci (§ 60 TZ), trest povinnej práce (§ 54 – 55 TZ) a trest domáceho väzenia (§ 53). Pri trestoch odňatia slobody a zákazu činnosti je pritom špecifikovaná maximálna výmera, ktorú možno trestným rozka-zom uložiť.

Trestným rozkazom je možné je možné uložiť i ochranné opatrenie – pozri § 73 – 83 TZ.

Ods. 3 Náhradný trest odňatia slobody – pozri § 57 ods. 3, 4 TZ.

Ods. 4 Verejné zasadnutie – pozri § 291 – 330.

Vykonávanie dôkazov na verejnom zasadnutí – pozri § 295 ods. 2, § 258 – 273.

Ods. 5 Osoba, ktorá je pozbavená spôsobilosti na právne úkony – pozri najmä § 10 ods. 1 OZ a § 186 – 191 OSP.

Osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená – pozri najmä § 10 ods. 2 OZ a § 186 – 191 OSP.

Konanie proti mladistvému – pozri § 336 – 347.

Ods. 6 Odsudzujúci rozsudok – pozri aj § 165 a nasl.

Vyhlasenie rozsudku – pozri § 171.

K doručovaniu trestného rozkazu – pozri § 354 ods. 2.

R 37/1980: Obmedzenie uvedené v ustanovení § 353 ods. 2, 3 TP má procesnú povahu, teda bráni iba vydaniu trestného rozkazu, ak je na mieste uložiť prísnejší trest, než aký je možné uložiť trestným rozkazom. Nemôže však viesť k tomu, že sa trestným rozkazom na-príklad vôbec neuloží náhradný trest odňatia slobody za trest peňažný. Ak je na mieste ulo-žiť prísnejší trest, samosudca nemôže vydať trestný rozkaz, ale musí nariadiť hlavné pojed-návanie a uložiť trest podľa zákona. (Upravené znenie).

R 4/1975: Vydanie trestného rozkazu neprichádza do úvahy po začatí hlavného pojed-návania (§ 255 ods. 1 TP). (Upravené znenie).

K § 354

Ods. 1 V uvedenom ustanovení sú upravené formálne náležitosti trestného rozkazu. Porovnaj s obsahom rozsudku – § 163 ods. 1.

Ods. 2 Obvinený – pozri § 33.

Obhajca – pozri § 36 a nasl., ZA.

Prokurátor – pozri čl. 149– 151 Ústavy, § 10 ods. 7, ZoP.

Poškodený – pozri § 46.

K zákonnému zástupcovi poškodeného – pozri § 48.

Splnomocnenec poškodeného – pozri § 53.

Doručovanie – pozri § 65 – 66.

K § 355

Ods. 1: *Odpor je riadnym opravným prostriedkom proti trestnému rozkazu. Každému obvinenému prislúcha práva podať odpor proti trestnému rozkazu samostatne.*

K osobám oprávneným podať odvolanie v prospech obvineného – pozri § 308 ods. 2.

K počítaniu lehôt – pozri aj § 63.

Ods. 2: *Podaním odporu poškodeným sa trestný rozkaz neruší v celom rozsahu, ale len vo výroku o náhrade škody, vo vzťahu k jeho ďalším výrokom sa môže stať za splnenia podmienok uvedených v § 356 právoplatným a vykonateľným.*

Výrok o náhrade škody – pozri § 354 ods. 1 písm. f).

Ods. 3: *V prípade podania odporu proti trestnému rozkazu nariadi sudca vo veci hlavné pojednávanie.*

Hlavné pojednávanie – pozri § 246 a nasl.

Nariadenie hlavného pojednávania – pozri § 247 – 248.

Právoplatnosť a vykonateľnosť trestného rozkazu – pozri § 356.

Ods. 4: *Dôvodom zastavenie trestného stíhania je tomto prípade jeho neprípustnosť – pozri § 9 ods. 1 písm. f).*

Späťzatím súhlasu poškodeným sa trestný rozkaz ruší a samosudca trestné stíhanie zastaví (§ 350 ods. 2).

Pozri vysvetlivky k § 211.

Ods. 5: **Späťvzatie obžaloby – pozri § 239.**

Späťzatím obžaloby sa trestný rozkaz ruší a vec sa vracia do stavu prípravného konania. Podanie novej obžaloby nevylučuje možnosť, aby za splnenia podmienok uvedených v § 353 ods. 1 vydaný nový trestný rozkaz.

Ods. 6: *Ak samosudca na základe odporu poškodeného podľa § 355 ods. 2 už osobitným uznesením tohto odkázal na občianske súdne konanie, uvedené rozhodnutie sa už stalo právoplatným a vykonateľným a nebolo predpísaným spôsobom zrušené, jeho existencia je prekážkou späťvzatia odporu poškodeným.*

Začiatok hlavného pojednávania – pozri § 255 – 256.

Osoby, ktoré sú oprávnené podať v prospech obvineného odvolanie – pozri § 308 ods. 2.

Porovnaj aj § 312 – 313.

Ods. 7: *Porovnaj aj § 312 ods. 4.*

Ods. 8: Lehota na podanie odporu proti trestnému rozkazu – pozri § 355 ods. 2.

K počítaniu lehôt – pozri aj § 63.

R 41/2001: Ustanovenie § 355 ods. 8 TP stanoví, že ak bol odpor proti trestnému rozkazu podaný v lehote ôsmich dní od jeho doručenia a nebol vzatý späť do začatia hlavného pojednávania, začatím hlavného pojednávania sa trestný rozkaz ruší.

Z tohto dôvodu v priebehu hlavného pojednávania konaného na základe odporu proti trestnému rozkazu, ktorý bol podaný v zákonnej lehote, oprávnená osoba nemôže právne relevantne vziať taký odpor späť. (Upravené znenie).

K § 356

Porovnajte s § 183.

K § 357

Pozri – § 174 – 175.

K § 358

Ods. 1: Ide o výnimočný postup, ktorý je možný uplatniť len vtedy, ak nie je možné osobnú účasť obvineného v trestnom konaní zabezpečiť inými prostriedkami tohto zákona, ktoré sú určené na tento účel (predvolaním a predvedením – § 120, zadržaním – § 85 – § 86, vzatím do väzby – § 72, či príkazom na zatknutie – § 73), pretože tento sa vyhýba trestnému konaniu buď pobytom v cudzine alebo tým, že sa skrýva.

Samotný pobyt obvineného v cudzine bez ohľadu na to či je legálny alebo nie nespĺňa podmienky na začatie trestného konania proti ušlému. Z okolností prípadu musí zároveň vyplývať snaha obvineného vyhýbať sa tak trestnému konaniu. Nie je pritom nevyhnutné, aby sa obvinený počas pobytu v cudzine aj skrýval. Ďalšou podmienkou konania proti ušlému je, že obvineného nie je možné vyžiadať z cudziny (§ 489 – § 495), ani jeho trestnú vec odovzdať na trestné stíhanie do cudziny (§ 529).

Skrývanie sa – pozri § vysvetlivky k § 71 ods. 1.

Skrývaním sa bude potrebné rozumieť i neoznámený pobyt na inom mieste, než na adrese uvedenej pre potreby trestného konania.

Konanie proti ušlému nie vylúčené, ani keď je obvinený cudzincom.

Ods. 2: Konanie proti ušlému nemožno použiť proti osobe mladistvej, ak v čase konania nedovŕšila devätnásť rok svojho veku.

Mladistvý – pozri § 94 ods. 1.

R 20/1975: Ak sa pôvodne vykonávalo konanie proti ušlému a dôvody pre vykonanie takéhoto konania pred skončením trestného stíhania odpadnú, pretože prítomnosť obvineného možno zabezpečiť (napr. keď sa obvinený vrátil z cudziny, kde sa vyhýbal trestnému konaniu), musí sa v konaní pokračovať podľa všeobecných ustanovení TP a nie podľa osobitných ustanovení o vykonaní konania proti ušlému podľa § 358 a nasl. TP. Súd je pre-

to povinný skúmať v priebehu trestného stíhania, či dôvodu pre vykonanie konania proti ušlému trvajú. (Upravené znenie).

R 24/2001: Ak sa trestné stíhanie v konaní proti ušlému podľa § 358 a nasl. TP skončilo právoplatným rozsudkom, odsúdený, ktorý sa neskôr dozvie o tomto rozsudku, nemá právo na jeho doručenie. V prípade, ak proti takému rozsudku podá odvolanie, treba v zmysle § 316 ods. 1 TP jeho odvolanie z formálnych dôvodov zamietnuť ako oneskorene podané. (Upravené znenie).

K § 359

Ide o obligatórne ustanovenie stanovujúce povinnosť, že obvinený musí mať v konaní proti ušlému vždy obhajcu, na ktorého prechádzajú všetky práva patriace inak obvinenému.

K povinnej obhajobe – pozri § 37 ods. 1 písm. e).

Obhajca – pozri § 36 a nasl., ZA.

K § 360

Nie je podmienkou, aby prokurátor podal návrh na konanie proti ušlému už v obžalobe, môže ho podať i neskôr samostatne, ak sú splnené podmienky uvedené v § 358 ods. 1.

Prokurátor – pozri čl. 149 – § 151 Ústavy, § 10 ods. 7, ZoP.

Obžaloba – pozri § 234 a nasl.

Predseda senátu – pozri § 10 ods. 6 a ZS.

Opatrenie predsedu senátu – pozri primerane i § 162.

R 4/1974: Ak je návrh na konanie proti ušlému podľa § 360 TP obsiahnutý v obžalobe, súd o ňom nerozhoduje samostatne, ale preskúma jeho dôvodnosť v rámci predbežného predjednania obžaloby. Ak nie sú preukázané podmienky na konanie proti ušlému v zmysle § 358 TP, súd vráti vec prokurátorovi na došetrenie podľa § 244 ods. 1 písm. h) TP. (Upravené znenie).

K § 361

Ods. 1: Uvedené ustanovenie ukladá orgánom činným v trestnom konaní súdu doručovať všetky písomnosťami určené obvinenému iba jeho obhajcovi.

Písomnosťami treba v tejto súvislosti rozumieť predvolania, upovedomenia o úkonoch trestného konania, rozhodnutia a opatrenia orgánov činných v trestnom konaní a súdu a pod.

K doručovaniu – pozri § 64 – § 65.

Ods. 2: Predvolanie na hlavné pojednávanie – pozri § 247.

Predvolanie na verejné zasadnutie – pozri § 292 ods. 1.

Uverejnenie predvolania vhodným spôsobom: Tento postup je súd je súd povinný aplikovať obligatórne. Postačí jeho zverejnenie na úradnej tabuli súdu, minimálne v leho-

tách uvedených v § 247 a § 333. Konat ďalej pred súdom je možné bez ohľadu na to, či sa obvinený o termíne hlavného pojednávania, resp. verejného zasadnutia dozvedel alebo nie.

Tým nie je dotknutá povinnosť orgánov činných v trestnom konaní doručovať písomnosti predpísaným spôsobom iným oprávneným osobám.

R 24/1986: Ustanovenie § 361 ods. 2 TP ukladajúce povinnosť vhodným spôsobom uviesť predvolanie obvineného na hlavné pojednávanie a verejné zasadnutie, platí aj v prípadoch pokračovania v hlavnom pojednávaní odročenom na neurčito, resp. vykonávania nového hlavného pojednávania po jeho odročení (§ 277 ods. 5 TP). (Upravené znenie).

K § 362

Ods. 1: Odsúdený má právo podať na súd návrh na opätovné prejednanie veci súdom vo svojej prítomnosti.

Musí ísť o vec, ktorá je v čase podania návrhu právoplatne ukončená.

Návrh možno podať v subjektívnej lehote šiestich mesiacov, ktorá začína plynúť odo dňa, keď sa obvinený dozvedel o svojom trestnom stíhaní alebo odsúdení, pričom však je stanovená i objektívna lehota daná príslušnou premlčacou dobou ustanovenou v TZ.

Odsúdený – pozri § 10 ods. 13.

Premlčacia doba – pozri § 87 – § 88 TZ.

Ods. 2: Súd je povinný pri splnení podmienok uvedených v ods. 1 návrhu na prejednanie veci vyhovieť.

O návrhu súd rozhoduje uznesením – pozri § 162.

Ods. 3: Uznesenie – pozri § 176 a nasl.

Sťažnosť – pozri § 185 a nasl.

Osoby oprávnené na podanie sťažnosti – pozri § 186.

K § 363

Ods. 1: Zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní je mimoriadnym opravným prostriedkom umožňujúcim generálnemu prokurátorovi napraviť nezákonnosť vo veciach v prípravnom konaní, ktorých ešte nekonal súd – najmä pri postúpení veci (§ 214), zastavení trestného stíhania (§ 215), podmienenom zastavení trestného stíhania (§ 216), podmienenom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného (§ 218), zastavení trestného stíhania pri schválení zmiery (§ 220 a nasl.), alebo ak došlo k chybnému procesnému konaniu, ktoré takémuto rozhodnutiu predchádzalo, pričom pochybenie musí byť takého charakteru, aby ovplyvnilo samotné rozhodnutie vo veci.

Cieľom tohto inštitútu je jednak zaistiť zákonnosť meritórnych rozhodnutí v prípravnom konaní, jednak kontrola postupu prokuratúr nižšieho stupňa pri vydávaní ich rozhodnutí a jednak zabezpečenie zjednocovania spôsobu rozhodovania v rámci celoštátnej pôsobnosti prokuratúry.

Prokurátor – pozri čl. 149 – 151 Ústavy, § 12 ods. 1 a ods. 5, ZoP, ZoPP.

Policajt – pozri § 10 ods. 8.

Prípravné konanie – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 14.

Ods. 2: Časť rozhodnutia sa môže týkať len niektorého obvineného, ale tiež len niektorého poškodeného, zúčastnenej osoby a pod., pričom však je potrebné, pri splnení zákonných podmienok, aj pri takomto rozhodovaní, rešpektovať zásadu *beneficium cohaesionis*.

Ods. 3: Rozhodnutie má formu uznesenia, proti ktorému nie je prípustná sťažnosť.

Uznesenie – pozri § 176 a nasl.

K § 364

Ods. 1: Upravuje okruh osôb, oprávnených na podanie návrhu na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní.

Ods. 2: Zrušiť právoplatné rozhodnutie v prípravnom konaní môže generálny prokurátor aj bez podania návrhu niektorou z osôb, uvedených v ods. 1. Aj v prípade, keď bol takýto návrh podaný, nie je viazaný jeho obsahom – takéto rozhodnutie generálneho prokurátora môže smerovať v prospech, ale aj neprospech obvineného.

Ods. 3: Postupom podľa § 363 ods. 1 možno zrušiť právoplatné rozhodnutie v lehote troch mesiacov od právoplatnosti uvedeného rozhodnutia – pomerne krátka lehota je predpokladom rýchlejšieho ukončenia konania.

Právoplatnosť rozhodnutia – pozri § 18

K § 365

Ods. 1: Pri zisťovaní dôvodov, vedúcich k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, skúma generálny prokurátor, či týmto rozhodnutím, alebo jeho časťou v zmysle § 363 ods. 2 nebol porušený zákon a či toto rozhodnutie (alebo jeho časť) nebolo vydané na základe vadného postupu v konaní, ktoré predchádzalo jeho vydaniu – pokiaľ v tomto smere nezákonnosť nezistí, upovedomí o tomto písomnou formou podávateľa návrhu. Takéto upovedomenie navrhovateľovi adresuje aj v prípade, ak zrušeniu napadnutého rozhodnutia bráni uplynutie lehoty, vyžadovanej ustanovením § 364 ods. 3 TP.

Ods. 2: Pokiaľ návrh podala osoba, ktorá nie je oprávnená na jeho podanie, nebude generálnym prokurátorom konané, o čom treba podávateľa návrhu písomne upovedomiť.

K § 366

Ods. 1 a 2: Konštatovanie, že bol porušený zákon, je nevyhnutným výrokom v prípade, ak nedošlo k postupu podľa § 365, pričom porušenie zákona sa vysloví vo výroku uznesenia. Tento výrok bude ďalej obsahovať označenie napadnutého rozhodnutia (jeho pomenovanie, označenie orgánu, ktorý ho vydal, dátum jeho vydania, spisovú značku, prípadne časť rozhodnutia, alebo predchádzajúce konanie, ktorým bol zákon porušený). Bude tiež obsahovať označenie ustanovenia, v ktorom bol zákon porušený – môže ísť o porušenie hmotnoprávne,

aj procesnoprávne. Nesmie v ňom absentovať údaj o tom, či bol zákon porušený v prospech, alebo neprospech obvineného.

K § 367

Ods. 1: *Potrebný rozsah nového prejednávania a rozhodnutia je určený jednak rozsahom zrušenia pôvodného rozhodnutia (prípadne predchádzajúceho chybného konania) a jednak zahŕňa aj eventuálne nové procesné úkony, alebo nové výroky, ktorých potreba môže vyplývať až z nového prejednávania. Preto generálny prokurátor nie vždy môže presne určiť rozsah nového prejednávania a rozhodnutia. Musí však určiť zásady a smer tohoto ďalšieho postupu vo veci tak, ako sa mu javí na podklade konania, v rámci ktorého zrušuje napadnuté rozhodnutie.*

Nie je ani vylúčené, aby generálny prokurátor sčasti prikázal orgánu, o rozhodnutie ktorého ide, aby na novo prejednal a rozhodol a sčasti rozhodol sám (takýto postup je možný nielen u rôznych osôb, ktoré sa vzťahuje napadnuté rozhodnutie, ale aj oddeliteľných výrokov u jednej a tej istej osoby).

Ods. 2: *Neúplný je výrok, v ktorom chýba niektorá podstatná náležitosť, vyžadovaná zákonom (napr. právne posúdenie obvineného). Chýbajúci výrok je výrok, ktorý príslušný orgán vôbec nevyslovil, hoci to bolo jeho povinnosťou (napr. určenie skúšobnej doby pri podmienечnom zastavení trestného stíhania).*

Ods. 3: *Právny názor generálneho prokurátora vyjadruje jeho stanovisko k použitiu hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho ustanovenia zákona, ktorým je orgán, ktorému sa vec prikázala na konanie, viazaný. Záväzný právny názor môže generálny prokurátor vysloviť len na podklade správne a úplne zisteného skutkového stavu. Pokiaľ teda v konaní o zrušení právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní taký stav veci ešte nebol zistený, môže generálny prokurátor vysloviť viac názorov na rôzne eventuality dodatočne zisteného skutkového stavu.*

Ak na základe úkonov, ktorých vykonanie nariadi generálny prokurátor, nastane potreba vykonania ďalších úkonov, je orgán, ktorému vec bola prikázaná, povinný vykonať aj tieto úkony, potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

K § 368

Ods. 1 a 2: *Dovolanie je ďalší mimoriadny opravný prostriedok, ktorý znamená zásah do právoplatného rozhodnutia a preto jeho dôsledkom býva narušenie stability konečného a vykonateľného rozhodnutia súdu. Preto i tu musí v konkrétnom prípade prevažovať záujem na zákonnosti rozhodnutia i konania, ktoré takémuto rozhodnutiu predchádzalo, nad záujmom na stabilite a nezmeniteľnosti takéhoto právoplatného rozhodnutia. Tak to bude len pri zásadných a podstatných vadách, pre ktoré nemôže napadnuté rozhodnutie obstať a kedy nemožno na právoplatnosti trvať, lebo by to znamenalo ohrozenie zákonného a spravodlivého rozhodnutia.*

Ustanovenie vymedzuje podmienky, za akých je možné tento mimoriadny opravný prostriedok využiť s tým, že rozhodnutie, ktoré ním možno napadnúť musí spĺňať kumulatívne tieto podmienky:

- musí ísť o rozhodnutie súdu, teda rozhodnutie orgánu, činného v trestnom konaní ním nemožno napadnúť;

Súd – pozri ust. § 11 TP a nasl., tiež ZS.

- rozhodnutie je už právoplatné, teda stalo sa konečným, záväzným a riadnym opravným prostriedkom už nezmeniteľným;

Právoplatnosť – pozri ust. § 183 TP a nasl.

- s výnimkou podania dovolania ministrom spravodlivosti pôjde o rozhodnutie súdu v druhom stupni, t. j. súdu odvolacieho, nakoľko pri ostatných subjektoch sa vyžaduje pred využitím tohto inštitútu podanie riadneho opravného prostriedku proti prvostupňovému rozhodnutiu.

Dovolanie nemá odkladný účinok – táto skutočnosť bráni zneužitiu tohto inštitútu, napr. na dosiahnutie odkladu výkonu trestu.

K § 369

Ods. 1: Minister spravodlivosti ako jediný zo subjektov, majúcich právo na podanie dovolania, môže týmto napadnúť právoplatné rozhodnutie nielen odvolacieho ale aj prvostupňového súdu. Na rozdiel od prokurátora a obvineného nemá totiž možnosť dozvedieť sa o prvostupňovom rozhodnutí a využiť tým právo podania riadneho opravného prostriedku. Aj on je však viazaný dôvodmi, uvedenými v § 371 TP. Navyiac, podanie dovolania ministrom spravodlivosti je viazané aj podnetom, a to strán konania (napr. formou sťažnosti alebo žiadosti), alebo iným podnetom (napr. signalizácia o nelegálnej dohode medzi prokurátorom a obhajcom).

Ods. 2, 3 a 4: Ustanovenie tohto odseku zrovnoprávňuje v možnosti podania mimo-riadneho opravného prostriedku strany (prokurátora a obvineného), vychádzajúc z rovnosti strán v rámci kontradiktórnosti trestného konania tým, že takúto možnosť dáva aj obvine-nému.

Generálny prokurátor môže dovolanie podať pre nesprávnosť ktoréhokoľvek výroku, ako aj preto, že niektorý výrok nebol urobený (§ 369 ods. 3), a to v prospech i neprospech obvineného (a to aj proti vôli obvineného). Vždy však musí v dovolaní uviesť, či toto podáva v prospech alebo neprospech obvineného.

Obvinený môže podľa § 369 ods. 2 písm. b) podať dovolanie len vo svoj prospech a len proti výroku, ktorý sa ho priamo dotýka a tiež môže (s poukazom na § 369 ods. 3) namietať, že taký výrok nebol urobený, ale len pokiaľ sa týka výroku v jeho prospech.

Ak sa týka napadnuté rozhodnutie viacerých osôb, má obvinený právo podať dovolanie len proti tej časti rozhodnutia, ktorá sa ho bezprostredne týka, teda nemôže podať dovolanie v prospech spoluobvineného, poškodeného a pod.

Ods. 5: V prospech obvineného môžu dovolanie podať aj uvedené osoby, ktoré majú možnosť podania riadneho opravného prostriedku (porovnaj § 308 ods. 2 TP), ale len so súhlasom obvineného. V prípade, ak je obvinený mladistvý, osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, môže za neho v jeho prospech podať dovolanie aj jeho zákonný zástupca alebo jeho obhajca, a to i proti jeho vôli.

K § 370

Na podanie dovolania je určená lehota len v prípade, ak sa dovolanie podáva v neprospech obvineného, podanie dovolania v prospech nie je časovo obmedzené. V prípade generálneho prokurátora plynie lehota na podanie dovolania od doručenia rozhodnutia súdom, v prípade ministra spravodlivosti (ktorému súd priamo rozhodnutie nedoručuje), je pre začatie plynutia lehoty rozhodujúce doručenie, ktoré bolo vykonané najneskôr.

Doručovanie, počítanie lehôt – pozri § 63, § 65 a nasl.

K § 371

Ods. 1: Dovolanie je prípustné len v taxatívne vymenovaných prípadoch, obsahnutých v tomto ustanovení, pričom uvedenie dôvodu je obligatórnou obsahovou náležitosťou dovolania (pozri § 374 ods. 2) a jeho absencia je dôvodom pre súd na zamietnutie dovolania – pozri § 382 písm. e).

Dôvody dovolania, uvedené v odseku 1 spočívajú vo vadách právnych, nie skutkových, a to ako hmotnoprávnych, tak i procesnoprávnych – skutkové okolnosti nie sú predmetom konania o dovolaní, nakoľko tieto sa môžu skúmať v rámci obnovy konania, ako ďalšieho mimoriadneho opravného prostriedku.

K písm. a): Dôvod dovolania spočíva v tom, že vo veci rozhodol nepríslušný súd, teda súd rozhodoval v rozpore s pravidlami, upravujúcimi príslušnosť súdov v zmysle ustanovení § 15 a nasl.

K písm. b): Súd rozhodne v nezákonnom zložení napr. vtedy, ak namiesto senátu rozhodne samosudca, alebo senát rozhodne v neúplnom zložení a pod.

Senát – pozri § 10 ods. 2TP, § 11 ods. 1, 3 ZS.

Samosudca – pozri § 10 ods. 2 TP, § 11 ods. 3 ZS.

K písm. c): Zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu predovšetkým tým, že obvinený nemal obhajcu, aj keď ho podľa zákona mal mať – táto skutočnosť je dôvodom dovolania bez ohľadu na to, z akého dôvodu mal obvinený obhajcu mať (§ 37, § 38). Právo na obhajobu je totiž jedným z najdôležitejších práv, garantovaných nielen ústavou, ale aj medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a preto je jeho porušenie považované za závažnú vadu konania.

K písm. d): Toto ustanovenie predpokladá porušenie zákona v tom, že hlavné pojednávanie, alebo verejné zasadnutie bolo konané v neprítomnosti obvineného napriek tomu, že

na nich mala byť jeho prítomnosť zabezpečená. Obvinenému sa tým odňala možnosť byť prítomný pri vykonávaní dôkazov a k týmto sa vyjadrovať.

K podmienkam, za akých možno vykonať hlavné pojednávanie, alebo verejné zasadnutie bez prítomnosti obvineného pozri § 252, § 293.

K písm. e): Konanie alebo rozhodovanie orgánu činného v trestnom konaní, sudcu alebo prísediaceho, ktorý mal byť vylúčený z vykonania úkonov trestného konania znamená, že vo vzťahu k tomuto existovali dôvody v zmysle § 31 TP a napriek tomu o jeho vylúčení nebolo podľa § 32 TP rozhodnuté.

K písm. f): Pre tento dôvod sa vyžaduje, aby bolo vykonané trestné stíhanie bez súhlasu poškodeného, napriek tomu, že zákon k takémuto konaniu jeho súhlas vyžaduje – trestné činy, na ktoré sa súhlas poškodeného s trestným stíhaním páchatela vyžaduje, upravuje ustanovenie § 211 ods. 1 TP a odsek 2 tohto ustanovenia obsahuje výnimku z odseku 1.

K písm. g): Dôvod dovolania, uvedený v tomto ustanovení znamená, že vydané rozhodnutie sa opiera o dôkazy, ktoré súd nevykonal zákonným spôsobom.

Dôkaz – pozri § 119 ods. 2 TP.

K písm. h): Tento dôvod dovolania je upravený alternatívne – obvinenému bol uložený trest vo výmere mimo trestnej sadzby stanovenej trestným zákonom pre trestný čin, týkajúci sa obvineného, alebo – bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon nepripúšťa pri prejednávanom trestnom čine.

V prvom prípade pôjde o prípady prekročenia hornej hranice príslušnej trestnej sadzby, ale i nedodržanie dolnej hranice (pokiaľ je určená) vrátane nesprávne použitého ustanovenia § 39 TZ o mimoriadnom znížení trestu. Týka sa to však len tých trestov, pri ktorých je trestná sadzba určená zákonom – okrem trestu odňatia slobody pôjde o tresty domáceho väzenia (§ 53 ods. 1), povinnej práce (§ 54), peňažný trest (§ 56 ods. 1), zákaz činnosti (§ 61 ods. 2), zákaz pobytu (§ 62 ods. 2), vyhostenie (§ 65 ods. 3).

Druhý prípad sa týka situácií, kedy bol obvinenému uložený určitý druh trestu bez toho, aby to zákon pri konkrétnom trestnom čine pripúšťal, pretože uloženie takéhoto trestu je viazané na splnenie určitých podmienok a tieto v danom prípade splnené neboli. Napr. uloží trest prepadnutia veci napriek tomu, že vec nebude patriť páchatelovi (§ 60 ods. 5 TZ), uloží trest zákazu činnosti napriek tomu, že sa páchatel nedopustí trestného činu v súvislosti s touto činnosťou (§ 61 ods. 2 TZ), uloží mladistvému trest zákazu činnosti napriek tomu, že je na prekážku príprave na jeho budúce povolanie (§ 112 TZ) a pod.

Týka sa aj prípadov uloženia takých trestov, ktorých kumulácia je vylúčená zákonom, napr. trest zákazu pobytu sa nemôže uložiť popri treste povinnej práce, pokiaľ sa práce majú vykonať v mieste, kde je pobyt zakázaný (§ 62 ods. 5) a tiež prípadu uloženia trestu, ktorého uloženie nedovoľuje zákon účinný v čase, keď sa o trestnom čine rozhoduje (§ 2 ods. 2 TZ).

K písm. i): Aj tento dôvod je upravený alternatívne – buď je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo – vychádza z nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia – v obidvoch prípadoch však platí existencia právnej

vady, nie skutkovej – dovolací súd nemôže skúmať a spochybňovať skutkové zistenia a ani prostredníctvom tohto dôvodu nemožno nahrádzať iné mimoriadne opravné prostriedky (obnovu konania a zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní), ktoré slúžia na nápravu nedostatkov v skutkových zisteniach.

V prvom prípade je skutkový stav hodnotený len v súvislosti so správnym právnym posúdením, teda či je skutok právne kvalifikovaný v súlade s príslušným ustanovením hmotného práva a najvyšší súd nemôže zásadne meniť skutkové zistenia. V konaní pred dovolacím súdom môže byť dokazovanie vykonané len v obmedzenom rozsahu, zamieriajúc sa na to, či môže byť o dovolaní rozhodnuté – pozri § 379 ods. 2. Ostatné dokazovanie je predmetom konania prvostupňového súdu a preskúvanie jeho postupu z tohto hľadiska patrí do kompetencie súdu odvolacieho. Nesprávne právne posúdenie skutku ako dôvod pre dovolanie bude teda v podobe popisu skutku premietnutého do jeho právneho posúdenia, obsahnutého vo výroku napadnutého rozhodnutia – napr. keď skutkové okolnosti budú nasvedčovať spáchaniu jedného trestného činu, ale použitá právna kvalifikácia bude popisovať iný trestný čin (teda skúmanie toho, o ktorý trestný čin, uvedený v osobitnej časti trestného zákona ide), alebo či skutok vôbec je trestným činom (napr. z hľadiska časovej pôsobnosti trestného zákona, spôsobilosti byť páchatelom trestného činu s ohľadom na prítomnosť, vek a pod., formy účasti, spolupáchateľstva).

V druhom prípade ide o iné hmotnoprávne posúdenie než posúdenie ohľadom skutku – teda netýkajúce sa právnej kvalifikácie, ale posúdenia inej okolnosti, napr. či trestný čin nie je premlčaný (§ 87 TZ), či boli dodržané ustanovenia o nutnej obrane (§ 25 TZ), krajnej núdzi (§ 24 TZ), alebo iné okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu (§ 26 – § 30 TZ). V tejto súvislosti sa môže jednať aj hmotnoprávnu okolnosť iného než trestného zákona, napr. práva obchodného, občianskeho, rodinného (z týchto napr. ustanovenia o dlžníkoch, veriteľoch, výživnom a pod.). S týmto súvisí potom aj s chybné posúdenie predbežnej otázky, majúcej vplyv na právnu kvalifikáciu skutku alebo iné hmotnoprávne posúdenie.

K písm. j): Odvolací súd je povinný, ešte pred rozhodnutím o odvolaní skúmať, či odvolanie bolo podané včas, oprávnenou osobou, či nedošlo k späťvzatiu odvolania alebo k jeho vzdaniu sa. Ak zistí, že tomu tak nie je, je povinný podľa § 316 ods. 1 zamietnuť také odvolanie – v prípade však, že toto skonštatuje, ale pochybí (teda niektorá z týchto okolností, pre ktorú odvolanie zamietne, nebude zodpovedať skutočnosti), je takéto jeho rozhodnutie dôvodom pre podanie dovolania.

Odvolacie konanie – pozri § 326 a nasl.

K písm. k): Dôvodom pre podanie dovolania je tiež to, ak súd rozhodne na základe podanej obžaloby, ktorej predchádzalo rozhodnutie generálneho prokurátora o zrušení právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní podľa § 363, pokiaľ takto rozhodol napriek uplynutiu zákonnej trojmesačnej lehoty, určenej ustanovením § 364 ods. 4.

K písm. l): Pozri ustanovenie § 67 ods. 2.

Ods. 2: U ministra spravodlivosti sa rozširuje právo podania dovolania aj pri zistení porušenia ustanovení, súvisiacich s väzbou alebo podmieneným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody. Minister totiž nie je účastníkom konania, a preto nemá možnosť namietať pochybenie v uvedenom smere formou riadneho opravného prostriedku.

Ods. 3 a 4: S výnimkou ministra spravodlivosti môžu osoby, oprávnené na podanie dovolania, využiť niektorý z dôvodov, uvedených pod písm. a) – g) len vtedy, ak in niektorá z týchto skutočností nebola známa v pôvodnom konaní, alebo, pokiaľ o nej mali vedomosť, túto najneskôr v odvolacom konaní nenamietali – samozrejme, pokiaľ sa o nej niekto dozvedel až po rozhodnutí odvolacieho súdu, je možné považovať ju za dôvod dovolania.

Skutočnosť, že súd oprel svoje rozhodnutie o nesprávne právne posúdenie skutku alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia môže byť dôvodom dovolania len pokiaľ zásadne ovplyvní postavenie obvineného.

Ods. 5: V tomto ustanovení je vyjadrená zásada zákaz reformatio in peius (teda zákaz zmeny k horšiemu). Zákon tu zakazuje podať dovolanie proti tým rozhodnutiam, kedy súd postupoval podľa uvedených ustanovení – pokiaľ teda nezhoršil postavenie obvineného s ohľadom na citované ustanovenia, aj keby inak na také zhoršenie boli podmienky, vychádzajúce z výsledkov konania, pokiaľ samozrejme na takýto postup existoval len tento dôvod (pokiaľ napr. súd použil citované ustanovenie, ale prehliadol to, že prokurátor podal odvolanie v neprospech obvineného, tak ustanovenie o zákaze zmeny k horšiemu nemožno aplikovať).

Ods. 6: Dovolaním tak ako ostatnými opravnými prostriedkami možno napadnúť rozhodnutie len pre výroky v ňom obsiahnuté, ale nie pre jeho odôvodnenie.

K rozlíšeniu pojmu výrok a odôvodnenie pozri § 163 – § 168 (rozsudok), § 176 (uznesenie). Pri viacerých výrokoch, obsiahnutých v rozhodnutí, možno dovolaním napadnúť len niektorý, tento však musí byť v dovolaní špecifikovaný (§ 374).

K § 372

Minister spravodlivosti, na rozdiel od ostatných osôb, oprávnených na podanie dovolania, má toto právo bez využitia možnosti podania riadneho opravného prostriedku, pretože nie je stranou v konaní a nemá možnosť dozvedieť sa o vydaní prvostupňového rozhodnutia.

K § 373

Numnosť podania dovolania prostredníctvom obhajcu vyplýva z povahy dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, ktorého charakter vyžaduje jeho presné obsahové náležitosti. Osoba obhajcu, ako osoba znalá práva, je zárukou toho, aby zložitost konania, spojená s podaním dovolania i následným rozhodovaním o ňom nebola na ujmu obvinenému, ktorý potrebné právnické znalosti nemá. Navyiac o tomto opravnom prostriedku koná najvyšší súd ako tretia inštancia a je preto potrebné zabezpečiť rovnosť strán aj v tomto konaní a zabezpečiť rovnaký prístup všetkých obvinených pred dovolacím súdom bez ohľadu

na úroveň ich právnych znalostí. Preto sa v odseku 2 zakladá povinnosť mať obhajcu nielen na podanie dovolania, ale mať tohto na zastupovanie aj v konaní, ktoré nasleduje po podaní dovolania.

K pojmu obhajca, ustanovenie obhajcu – pozri § 36 Tr. por. a nasl.

K § 374

Ods. 1 a 2: Dovolanie musí predstavovať kvalifikovaný podklad pre preskúvavaciu činnosť najvyšším súdom. Preto musia byť z jeho obsahu zrejme podstatné náležitosti, ktoré tento súd k svojmu rozhodnutiu potrebuje – okrem všeobecných náležitostí podania musí byť z jeho obsahu zrejme, proti ktorému rozhodnutiu smeruje (rozhodnutie musí byť označené pomenovaním, dátumom a miestom vydania, orgánom, ktorý ho vydal, spisovou značkou), ktorá časť rozhodnutia je dovolaním napadnutá, ktorý výrok, v akom rozsahu a z akého dôvodu (§ 371 TP).

Samozrejme musí byť z neho zrejme, čoho sa podávateľ dovolania domáha a pri podaní dovolania generálnym prokurátorom a ministrom spravodlivosti tiež to, či dovolanie podáva v prospech alebo neprospech obvineného.

K § 375

Ods. 1, 2 a 3: Vyhlasenie o späťvzatií odvolania musí byť **výslovné**, t. j. musí ísť o prejav vôle, z ktorého je jasný zámer dovolávateľa smerujúci k tomu, aby sa o podanom dovolaní nekonalo a preto musí byť vykonaný spôsobom predpísaným pre podanie.

Podanie – pozri § 62 TP.

Osoby, majúce právo podať dovolanie aj proti vôli obvineného (zákonný zástupca a obhajca v prípade ak je obvinený mladistvý, pozbavený spôsobilosti na právne úkony, alebo má obmedzenú spôsobilosť na právne úkony), nepotrebujú k jeho späťvzatiu súhlas obvineného.

O vzatí dovolania späť môže rozhodnúť aj predseda senátu súdu prvého stupňa, pokiaľ vec ešte nebola predložená najvyššiemu súdu.

K § 376

Úlohou prvostupňového súdu nie je rozhodovať o dovolaní, len zabezpečiť jeho doručenie dotknutým stranám a poskytnúť im primeranú lehotu na vyjadrenie k dovolaniu. Spisy sa predkladajú dovolaciemu súdu po uplynutí lehoty všetkým oprávneným stranám z toho dôvodu, aby mohol dovolací súd rozhodnúť o prípadných viacerých dovolaniach v tej istej veci naraz.

Najvyššiemu súdu musí byť dovolanie so spismi predložené prvostupňovým súdom aj vtedy, ak sú zrejme dôvody na jeho odmietnutie (napr. podané neoprávnenou osobou, oneskorene a pod.), s výnimkou možnosti vzatia na vedomie jeho späťvzatie (pozri § 375 ods. 3).

K § 377

Najvyšší súd – pozri § 8 ZS.

K § 378

Predseda senátu – pozri § 18 ZS.

K § 379

Ods. 1: *V tomto ustanovení sa upravuje postup pri odstraňovaní nedostatkov v náležitostiach dovolania – pri absencii ktorejkoľvek potrebnej náležitosti, alebo potrebe odstrániť chyby, umožní predseda senátu dovolacieho súdu osobe, oprávnenej podať dovolanie (alebo obhajcovi obvineného), aby chyby odstránila alebo dovolanie doplnila. Za týmto účelom jej poskytne primeranú lehotu – v prípade nevyhovenia takejto výzve, môže predseda senátu postupovať aj podľa § 70 ods. 1 (uložiť poriadkovú pokutu).*

Ods. 2: *Vykonanie dôkazov pred najvyšším súdom má byť len výnimočné, pretože ťažisko dokazovania je pred súdom prvého stupňa a odvolacím súdom, kde sa priamo uplatňujú základné zásady trestného konania (§ 2). Najvyšší súd preskúma napadnuté rozhodnutie z hľadiska existencie dôvodov dovolania a preto dôkazy môže vykonať len v miere potrebnej pre rozhodnutie o dovolaní. Pokiaľ aj bude potrebné vykonať dôkazy, tak toto ustanovenie súčasne určuje hranice ich vykonateľnosti len v intenciách uvedených častí TP.*

K § 380

Ods. 1: *O príkaze na zatknutie alebo väzbe bude najvyšší súd rozhodovať len vtedy, ak je podávané dovolanie v neprospech obvineného, pričom súčasne musia byť splnené ešte dve podmienky – a to existencia dôvodov väzby v zmysle § 71 a nevyhnutnosť takéhoto postupu vzhľadom na závažnosť trestného činu, a naliehavosť dôvodov väzby (závažnosť trestného činu musí byť zrejmá aj z okolností prípadu, nielen z právnej kvalifikácie – porovnaj § 11, § 138 TZ).*

Príkaz na zatknutie – pozri § 73 TP.

Väzba – pozri § 71 a nasl. TP.

Ods. 2: *Rozhodnutím o väzbe v tomto prípade je myslené uznesenie o vzatí do väzby, proti ktorému nie je prípustná sťažnosť (pozri § 83). Aj pre rozhodnutie najvyššieho súdu platí existencia dôvodov väzby, uvedených v § 71, takže, ak po prikázaní veci súdu, ktorého rozhodnutie bolo dovolacím súdom zrušené, dôjde k zmene dôvodov väzby, nie je tento súd dôvodmi, uvedenými v uznesení dovolacieho súdu o väzbe, viazaný.*

Ods. 3: *Ustanovenie upravuje možnosť väzby v súvislosti s dovolacím konaním s tým, že lehoty pre trvanie takejto väzby sa v zmysle § 77 ods. 3 posudzujú samostatne a dĺžka trvania väzby je nezávislá od dĺžky trvania väzby v pôvodnom konaní.*

Pozri vysvetlivky k § 77 TP.

Ods. 4: Odklad alebo prerušenie výkonu rozhodnutia je možné nielen pri výkone nepodmienečného trestu odňatia slobody, ale aj odklad výkonu peňažného trestu, trestu zá- kazu pobytu a pod. Takýto odklad alebo prerušenie výkonu rozhodnutia trvá až do rozhod- nutia o dovolaní s tým, že pokiaľ sa dovolanie zamietne, vykoná opatrenia k výkonu odlože- ného alebo prerušeného trestu ten orgán, ktorý je na to príslušný podľa TP.

K § 381

Na neverejnom zasadnutí sa rozhoduje o opodstatnenosti dovolania – skúma sa jeho dôvodnosť, oprávnenosť, existencia obsahových náležitostí (§ 374) a dôvodov (§ 371).

Následne sa rozhodne o jeho odmietnutí (§ 382), doplnení (§ 379), alebo sa určí termín verejného zasadnutia, na ktorom sa o dovolaní bude rozhodovať.

Neverejné zasadnutie – pozri § 301 a nasl. TP.

K § 382

V tomto ustanovení sú obsiahnuté formálne nedostatky dovolania, pre ktoré dovolací súd odmietne dovolanie bez toho, aby preskúmal napadnuté rozhodnutie a konanie, ktoré mu predchádzalo.

K písm. a): Oneskorene je dovolanie podané vtedy, ak nebola dodržaná lehota uvedená v § 370.

K písm. b): Neoprávnenou osobou je každá osoba, ktorá nie je uvedená v § 369.

K písm. c): Dovolanie môže byť podané výlučne z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 (u ministra spravodlivosti aj v odseku 2), za súčasného splnenia podmienok podľa § 371 ods. 3 k písm. a iného – g), a osobitne odsekov 4, 5, 6.

K písm. d): Nebola využitá možnosť podania riadneho opravného prostriedku (okrem ministra spravodlivosti), alebo obvineného pri podaní dovolania a v ďalšom konaní neza- stupuje obhajca, a to napriek možnosti odstránenia týchto nedostatkov podľa § 379 ods. 1.

K písm. e): Dovolanie neobsahuje potrebné náležitosti, vyžadované ustanovením § 374 ods. 1, 2 a to ani potom iného, čo bolo podávateľovi umožnené doplnenie dovolania v tejto súvislosti.

K § 383

Tento postup nasleduje v prípade, ak najvyšší súd nevzhladne dôvody na odmietnutie dovolania, a preto určí termín verejného zasadnutia.

Verejné zasadnutie – pozri § 291 – § 300.

K § 384

Ods. 1: Najvyšší súd v rámci svojej preskúmvacej činnosti venuje pozornosť **len tým výrokom, ktoré boli dovolaním napadnuté** (preto musí byť z obsahu dovolania v zmysle § 374 ods. 1 zrejmé, ktorá časť rozhodnutia sa napáda), vrátane správnosti postupu kona-

nia, ktoré vydaniu rozhodnutia predchádzalo. Zamerala sa pri tom na existenciu dôvodov dovolania podľa § 371, ako aj na to, či tieto sú skutočne príčinou väd predmetného rozhodnutia.

Najvyšší súd preskúma napadnuté výroky najmä z **hľadiska zákonnosti** (či zodpovedajú príslušným zákonným ustanoveniam, ktoré mali byť pri rozhodovaní rešpektované), a tiež z hľadiska ich dôvodnosti (či zodpovedajú zistenému skutkovému stavu).

Konanie, ktoré vydaniu rozhodnutia predchádzalo, sa preskúma z toho hľadiska, či procesné úkony, ktoré boli vykonané v tomto konaní, boli realizované v súlade so zákonom.

Ods. 2: Toto ustanovenie upravuje prípad obmedzenia preskúmvacej činnosti najvyššieho súdu otedy, ak bola dovolaním napadnutá časť rozhodnutia, týkajúca sa len niektorej osoby – ide o osobu, ktorá je uvedená vo výroku právoplatného rozhodnutia napadnutého dovolaním, o ktorej čine, právach alebo povinnostiach bolo takým výrokom rozhodnuté.

K § 385

Ods. 1: Dôvody dovolania sú taxatívne vymedzené v § 371 a najvyšší súd pri svojom rozhodovaní o dovolaní je týmito dôvodmi viazaný.

Ods. 2: Pozri vysvetlivky k § 371 ods. 5.

K § 386

Ods. 1: Pokiaľ dovolací súd zistí, že dovolanie je dôvodné a že existuje niektorý z dôvodov uvedených v § 371, **vyssloví porušenie zákona** v príslušnom ustanovení. Toto je nevyhnutným výrokom rozsudku najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, pričom obsahuje tiež označenie napadnutého rozhodnutia (príp. napadnutej časti rozhodnutia alebo predchádzajúceho konania, ktorým bol porušený zákon) a **paragrafom označené ustanovenie**, v ktorom bol porušený zákon. Ak sa zistí, že zákon bol porušený rozhodnutím súdu prvého i druhého stupňa za okolností, keď odvolací súd mohol pochybenie napraviť, vysloví sa, že bol porušený zákon rozhodnutím súdu druhého stupňa a v konaní, ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzalo.

Ods. 2: Najvyšší súd môže, okrem zrušenia napadnutého rozhodnutia alebo jeho časti, zrušiť aj vadné konanie, ktoré predchádzalo takémuto rozhodnutiu, a vec sa tým vráti do štádia pred týmto vadným konaním – dôkazy, v ňom vykonané, nemožno použiť. Pokiaľ je vadná len časť rozhodnutia, ktorá je oddeliteľná, zruší len túto časť, ak však zrušuje (hoci len sčasti) výrok o vine, musí zrušiť výrok o treste a všetky výroky, majúce v ňom podklad za výroky o treste treba považovať nielen výrok o uložení trestu, ale aj výrok o uložení súhrnného trestu, príp. o upustení od potrestania). **Obsahovo nadňazujúcimi rozhodnutiami** na zrušené rozhodnutie sú tie rozhodnutia, ktoré časovo nasledujú po tomto zrušenom rozhodnutí a nemôžu samostatne obstáť, ako napr. započítanie väzby, podmienenečné upustenie od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti, upustenie od výkonu peňažného trestu a pod.

K § 387

Z dôvodu chýbajúceho alebo neúplneho výroku netreba zrušiť celý výrok, a preto môže najvyšší súd rozhodnúť o jeho doplnení sám, alebo prikázať súdu, o ktorého rozhodnutie ide, aby to napravil.

Neúplný výrok je výrok, v ktorom chýba niektorá podstatná náležitosť vyžadovaná zákonom – napr. právne posúdenie výroku o vine, určenie dĺžky skúšobnej doby pri podmienčnom treste odňatia slobody, určenie dĺžky náhradného trestu odňatia slobody pri peňažnom treste a pod.

Chýbajúci výrok je výrok, ktorý súd vôbec nevyslovil, hoci tak mal urobiť – napr. výrok o náhrade škody, výrok o treste a pod. Za chýbajúci výrok však nemožno považovať neuloženie ďalšieho trestu popri už uloženom treste – v takomto prípade treba postupovať podľa § 388 ods. 1.

Príkaz dovolacieho súdu rozhodnúť o neúplnom alebo chýbajúcom výroku má povahu uznesenia a smeruje voči súdu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal.

K § 388

Ods. 1: Pokiaľ je vo veci potrebné vydať **nové rozhodnutie**, prikáže najvyšší súd súdu, o rozhodnutie ktorého ide, aby vec znovu prerokoval a rozhodol. Ak je chybný niektorý výrok v takej miere, že na jeho nápravu nie je potrebné nové rozhodnutie (napr. došlo k uloženiu trestu odňatia slobody a popri tom aj k uloženiu trestu zákazu činnosti, aj keď pre jeho uloženie neboli splnené podmienky), dovolací súd v zmysle § 386 ods. 1, 2 len vysloví porušenie zákona a zruší nezákonný výrok v predmetnej časti.

Súdom o ktorého rozhodnutie ide, je súd, ktorého rozhodnutie bolo dovolaním napadnuté, pričom sa môže jednať aj o súd odvolací. Nové prejednanie a rozhodnutie sa uskutočňuje podľa zákona, účinného v čase nového rozhodovania (ex nunc).

Rozsah nového prejednanie a rozhodnutia je určený jednak rozsahom zrušenia pôvodného rozhodnutia alebo konania, ktoré mu predchádzalo, a jednak zahŕňa aj nové úkony, ktorých potreba vyplynie z nového prejednanie veci. Preto v tomto smere nemôže dovolací súd presne určiť celý rozsah nového prejednanie a rozhodnutia, určí však hlavné zásady a smery tohto postupu.

Ods. 2: Najvyšší súd môže rozhodnúť o tom, že vec bude prejednaná a rozhodnutá v **inom zložení senátu, alebo iným sudcom** a to v prípade, že výsledok šetrenia dovolacieho súdu nasvedčuje tomu, že pôvodný senát, alebo sudca môže spôsobiť opätovné pochybenie, najmä keď má pochybnosti o nezaujatosti sudcu alebo člena senátu. Nemôže však konkretizovať zloženie senátu, ani rozhodnúť o tom, že namiesto samosudcu rozhodne senát a opačne.

V prípade prikázania veci **inému súdu toho istého druhu a stupňa** môže zmeniť len miestnu príslušnosť (nie príslušnosť vecnú alebo funkčnú). Ide o podstate o **delegáciu veci** – jej odňatie a prikázanie (§ 23), vylúčenie a spojenie veci (§ 21).

Senát – pozri § 10 ods. 2 TP, § 11 ods. 1, 3 ZS.

Samosudca – pozri § 10 ods. 2 TP, § 11 ods. 3 ZS.

Miestna príslušnosť – pozri § 17 TP.

K § 389

Ods. 1 a 2: *Generálny prokurátor môže dovolanie podať v prospech alebo neprospech obvineného, príp. sčasti v prospech a sčasti v neprospech (jednu z alternatív musí uviesť v dovolaní) a môže požiadať o vrátenie veci do prípravného konania. Na základe takéhoto návrhu môže súd vec do prípravného konania aj vrátiť. Pokiaľ však koná o dovolaní, ktoré bolo podané v prospech obvineného a zistí, že vrátenie veci do prípravného konania by bolo na jeho neprospech, nemôže vec do prípravného konania vrátiť, pretože by postupoval v rozpore so zásadou **zákaz reformatio in peius**.*

K § 390

Toto ustanovenie upravuje výnimku z ustanovení o upovedomení dotknutých osôb o termíne verejného zasadnutia – pozri § 294 a to pre prípad urýchlenia konania z dôvodu včasného rozhodnutia o dovolaní – aby nevznikli prieťahy v súvislosti s nemožnosťou doručenia termínu dotknutej osobe (napr. z dôvodu neznámeho miesta pobytu, dlhodobého pobytu v cudzine a pod.). Pokiaľ takáto osoba nemá obhajcu, alebo splnomocnenca, ustanoví jej ho dovolací súd opatrením (§ 36 a nasl., § 53, § 54) potom, čo vykonal úkony, zamerané na zabezpečenie doručenia predvolania takejto osobe) – napr. doručovaním prostredníctvom orgánov Policajného zboru, lustrovaním v evidencii obyvateľov, evidencie väznic a pod.

K § 391

Ods. 1: *Právnym názorom dovolacieho súdu je jeho stanovisko k použitiu hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho ustanovenia, príp. aj inej právnej normy a súd, ktorému bude vec prikázaná, je ním viazaný. Právnym názorom však **nie je názor na hodnotenie dôkazov** (týmto súd, ktorý bude o veci znovu rozhodovať, viazaný nie je). Právnym názorom najvyššieho súdu, ako súdu dovolacieho, je viazaný nielen súd, ktorému sa priamo vec prikáže, ale aj ďalšie orgány, ktoré vo veci budú konať (napr. v prípade vrátenia veci dovolaciemu súdu, to bude aj prvostupňový súd a aj vyšetrovateľ, resp. policajný orgán, pokiaľ nové konanie sa ma novom konaní budú podieľať). Tieto orgány sú povinné vykonať aj ďalšie ako úkony uvedené v rozhodnutí dovolacieho súdu, pokiaľ vyplynie potreba ich vykonania počas nového konania a budú nutné k odstráneniu pôvodných väd.*

Ods. 2: *V tomto ustanovení je opäť vyjadrená zásada **zákaz reformatio in peius**, ktorej porušenie by znamenalo rozhodnutie v neprospech obvineného aj v prípade, ak sa konalo na základe dovolania, podaného v jeho prospech. Za zmenu rozhodnutia v neprospech obvineného je potrebné považovať akúkoľvek zmenu v ktoromkoľvek výroku, pokiaľ zhoršuje jeho situáciu a priamo sa ho dotýka (napr. právna kvalifikácia, výška uloženého trestu, rozhodnutie o forme ochranného opatrenia, výrok o náhrade škody a pod.).*

K § 392

Ods. 1: Tento postup dovolacieho súdu je na mieste, ak síce dovolanie bude podané včas, oprávnenou osobou, bude spĺňať obsahové náležitosti a aj zákonom vyžadované dôvody, ale najvyšší súd, po jeho preskúmaní a preskúmaní k veci sa vzťahujúceho spisového materiálu zistí, že nie je dôvodné – teda nezistí vadu rozhodnutia (ani konania, ktoré mu predchádzalo), ktorá bola dovolaním vytýkaná. O zamietnutí dovolania rozhodne najvyšší súd uznesením, proti ktorému nie je prípustná sťažnosť.

Uznesenie – pozri § 176 TP.

Ods. 2: Toto ustanovenie potvrdzuje charakter dovolania ako **mimoriadneho opravného prostriedku** a skutočnosť, že o ňom rozhoduje najvyšší súd, proti ktorého rozhodnutiam nie je spravídla sťažnosť prípustná.

Nové dovolanie však je prípustné v tej istej veci, pokiaľ tomuto predchádzalo nové prejednanie a rozhodnutie súdu v dôsledku predchádzajúceho postupu najvyššieho súdu v zmysle § 388 ods. 1, § 389 ods. 1.

K § 393

Obnova konania je **mimoriadny opravný prostriedok**, účelom ktorého je odstrániť nedostatky v skutkových zisteniach právoplatných rozhodnutí, pokiaľ dodatočne vyšli najavo nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli rozhodujúcemu orgánu skôr známe. Prípustná je však len v **trestnom sťažaní tej istej osoby pre ten istý skutok** – teda, pokiaľ sa trestné sťažanie viedlo proti konkrétnej osobe a skončilo sa právoplatne meritórnym rozhodnutím. Pri tom musí byť **zachovaná totožnosť skutku**, ktorý je predmetom právoplatného rozhodnutia a tohoto sa týkajú aj nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré dodatočne vyšli najavo a odôvodňujú povolenie obnovy konania. Pokiaľ sa teda podá podnet na takýto postup vo veci, v ktorej nebolo vznesené obvinenie konkrétnej osobe, pokračuje sa v trestnom sťažaní bez rozhodovania o obnove konania. Pokiaľ sa návrh na obnovu konania podá vo veci, kde rozhodnutie ešte nenadobudlo právoplatnosť, treba takýto návrh posudzovať v zmysle príslušných ustanovení o riadnom opravnom prostriedku.

Rozhodnutiami, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom, sú rozsudok (odsudzujúci, oslobodzujúci a schvaľujúci dohodu o vine a treste), trestný rozkaz, uznesenie o zastavení trestného sťažania (vrátane uznesenia o schválení zmiernu v zmysle § 223) a uznesenie o podmiennečnom zastavení trestného sťažania. Na rozhodnutie o obnove konania nie je určená lehota, túto možno povoliť bez časového ohraničenia.

Totožnosť skutku – pozri 206 ods. 3, § 235 písm. c), § 278 ods. 1.

R 10/1976: Z hľadiska splnenia podmienok obnovy konania v zmysle § 394 TP nie je rozhodujúce, či o skutočnostiach alebo o dôkazoch, ktoré sa v návrhu na obnovu uplatňujú, vedel v pôvodnom konaní navrhovateľ, ale je rozhodujúce, či tieto skutočnosti alebo dôkazy boli alebo neboli známe súdu.

Povoleniu obnovy konania podľa citovaného zákonného ustanovenia nebráni okolnosť, že niektoré činy, ktoré sú súčasťou pokračujúceho trestného činu, o ktorom súd právoplatne rozhodol rozsudkom a do tohto rozsudku ich nepojal, boli súdu známe už v pôvodnom konaní, ak neskôršie vyšli najavo aj ďalšie činy súdu pred tým neznáme, ktoré sú súčasťou toho istého pokračujúceho trestného činu. Tieto ďalšie činy, ktoré neskôršie vyšli najavo a súdu predtým známe neboli, predstavujú nové skutočnosti v zmysle § 394 TP. (Upravené znenie).

R 5/1972: Ak okresný prokurátor podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. zruší uznesenie vyšetrovateľa o vznesení obvinenia a súčasne podľa § 215 ods. 1 Tr. por. trestné stíhanie obvineného zastaví, nemožno v trestnom stíhaní obvineného pre ten istý skutok pokračovať skôr, než bolo zrušené zastavujúce uznesenie v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch. (Upravené znenie).

R 18/1972: Pri pokračujúcom trestnom čine možno obvineného stíhať za ďalšiu časť činnosti, ktorá vyšla medzitým najavo, ale bola spáchaná pred vyhlásením rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý sa stal právoplatným a ktorý sa týka inej časti tej istej pokračujúcej trestnej činnosti, len pod tou podmienkou, že právoplatný rozsudok o tejto druhej časti pokračujúcej trestnej činnosti bol zrušený v mimoriadnom opravnom konaní. Inak trestnému stíhaniu za túto ďalšiu časť pokračujúceho trestného činu bráni prekážka už rozsúdenej veci [§ 9 ods. 1 písm. e) Tr. por.] (Upravené znenie).

K § 394

Pre povolenie obnovy konania je okrem podania návrhu oprávnenou osobou potrebné splniť niektorú z podmienok uvedených v jednotlivých odsekoch tohto ustanovenia a súčasne musia byť dodržané aj dve podmienky – **musí ísť o skutočnosti alebo dôkazy súdu (ods. 1, 2) alebo prokurátorovi (ods. 3) skôr neznáme a musia tieto skutočnosti samy o sebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi viesť k inému rozhodnutiu, než ako bolo pôvodné právoplatné rozhodnutie.**

Skutočnosťou skôr neznámou príslušnému orgánu bude objektívne existujúci jav, ktorý síce nie je dôkazom, ale môže mať vplyv na zistenie skutočného stavu veci a spravidla ho bude potrebné preukazovať ďalšími dôkazmi. **Pred tým neznámy dôkaz bude dôkaz,** ktorý je nový a nebol vykonaný v pôvodnom konaní, alebo dôkaz, ktorý síce vykonaný bol, ale s iným obsahom.

Ods. 1: Pri právoplatnom rozsudku alebo trestnom rozkaze možno povoliť obnovu v súvislosti s výrokom o vine alebo výrokom o treste, ktorý bude zrejme nezákonný vzhľadom na uvedené okolnosti. **Iné rozhodnutie o vine** by mohlo byť predstavované napr. použitím inej právnej kvalifikácie, skutok by mohol byť posúdený ako iný trestný čin, príp. ako priestupok (majúci tak za následok zmenu rozhodnutia na postúpenie veci), alebo by mohli byť zistené okolnosti meniace dátum skutku, ktorého prípadné premlčanie by zase viedlo k rozhodnutiu o zastavení trestného stíhania a pod.

Zrejmý nepomer uloženého k pomerom páchatel'a spočíva v nerešpektovaní požiadavky individualizácie trestu voči osobe páchatel'a (osoba z hľadiska bezúhonnosti, zdravot-

ný stav takejto osoby, jeho rodinné pomery a pod.) a zrejmy rozpor s účelom trestu treba posudzovať z hľadiska ustanovenia § 34 ods. 1 TZ.

Rozsudok – pozri § 163 a nasl.

Trestný rozkaz – pozri § 353 a nasl.

Ods. 2: Ide o uznesenia súdu o zastavení trestného stíhania a o podmieničnom zastavení trestného stíhania – pozri § 241, § 244, § 281 a § 282, § 290, § 320, § 350, v prípade, ak sa zistí, že neboli v pôvodnom konaní dôvody na takýto postup a že je na mieste pokračovanie v konaní o obžalobe – ide teda o povolenie obnovy v neprospech obvineného.

Ods. 3: Podľa tohto ustanovenia sa obnova týka **právoplatných uznesení prokurátora vydaných na základe jeho oprávnení v prípravnom konaní** – uznesenia o zastavení trestného stíhania (§ 215), uznesenia o zastavení trestného stíhania pri schválení zmiernu (§ 223), uznesenia o podmieničnom zastavení trestného stíhania (§ 216) a uznesenia o zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného (§ 218), pokiaľ vyjdu najavo nové skutočnosti alebo dôkazy vedúce k záveru, že v pôvodnom konaní neboli dôvody na zastavenie trestného stíhania alebo podmieničné zastavenie trestného stíhania a súčasne budú nasvedčovať možnosti podania obžaloby, alebo (zavedením nového inštitútu v zmysle § 232) konania o dohode o vine a treste – aj ustanovenie tohto odseku upravuje povolenie obnovy v neprospech obvineného.

Ods. 4: Zavedenie tohto ustanovenia súvisí s novou možnosťou slovenských občanov uplatňovať svoje návrhy na ESLP s tým, že pokiaľ rozhodnutím tohto orgánu bude konštatované porušenie základných ľudských práv a slobôd obvineného v rozhodnutí súdu alebo prokurátora, alebo v konaní, ktoré predchádza ich vydaniu v takej miere, že negatívne dôsledky tohto rozhodnutia nebudú inak napravitel'né, bude takéto rozhodnutie medzinárodného orgánu dôvodom na povolenie obnovy konania.

Ods. 5: Pokiaľ policajt, prokurátor, sudca alebo prísediaci porušia v pôvodnom konaní povinnosť do takej miery, že **toto porušenie bude trestným činom, ktorého spáchanie bude potvrdené právoplatným rozsudkom**, ide o dôvod pre povolenie obnovy konania, a to v prospech i neprospech obvineného. Nevyžaduje sa pri tom, aby porušenie povinnosti malo priamo vplyv na samotné rozhodnutie, pretože je záujem na vylúčení akýchkoľvek pochybností o nestrannosti a nezákonnosti vykonaného trestného konania. Pokiaľ by takéto porušenie povinnosti bolo zistené, ale nebolo by trestným činom, ale len priestupkom, príp. kárnym previnením, nebolo by dôvodom na obnovu konania v zmysle tohto odseku, ale bolo by podkladom na vyhodnotenie dôvodov, uvedených v odsekoch 1– 3 tohto ustanovenia paragrafu, pokiaľ by samozrejme malo povahu tam uvedenej skutočnosti a odôvodňovalo by možnosť iného tam uvedeného rozhodnutia.

R 6/1997: V konaní o povolení obnovy nie je možné preskúmať vecnú správnosť rozsudku vydaného v základnom konaní. Toto konanie sa v zmysle ustanovenia § 394 ods. 1 TP obmedzuje predovšetkým na skutočnosti alebo dôkazy, ktoré sú pre súd nové, skôr neznáme.

Za nové skutočnosti alebo dôkazy v zmysle ustanovenia § 394 ods. 1 TP nemožno považovať skutočnosti alebo dôkazy, ktoré sú zistiteľné z obsahu spisov a to aj vtedy, keď sa súd s nimi v rozhodnutí nevysporiadal alebo ich dokonca prehliadol, resp. sa mylil pri hodnotení vykonaných dôkazov, prípadne ich nesprávne vyhodnotil. (Upravené znenie).

R 56/1991: K podmienkam obnovy konania v neprospech obvineného: pri skúmaní, či predmetom trestného stíhania je skutok, na ktorý sa vzťahuje rozhodnutie prezidenta republiky o amnestii, podľa ktorého v trestnom stíhaní už nesmie byť pokračované (abolícia), a je teda obnova konania v neprospech obvineného vylúčená [§ 395 písm. b)] je potrebné vychádzať z právneho posúdenia tohto skutku, ktorý by mal byť použitý po povolení obnovy v neprospech obvineného, nie však z právneho posúdenia skutku v právoplatnom odsudzujúcom rozsudku, ktorého sa týka návrh na povolenie obnovy konania. (Upravené znenie).

R 72/1980: Dôkazom súdu skôr neznámym v zmysle § 394 ods. 1, 2, 3 TP môže byť okrem dôkazu doteraz nevykonaného aj dôkaz v pôvodnom konaní vykonaný, ale s novým obsahom, napr. výpoveď svedka, ktorý v konaní o obnove v podstatných bodoch zmení svoju výpoveď. V takomto prípade však musia byť predmetom hodnotenia aj dôvody, na základe ktorých došlo k obsahovej zmene výpovede.

R 69/1978: Skutočnosť, že po právoplatnosti rozsudku bol obvinený znovu odsúdený za inú pokračujúcu trestnú činnosť, ktorú začal páchať pred vyhlásením predchádzajúceho odsudzujúceho rozsudku a dokončil po jeho vyhlásení, nie je takou skutočnosťou skôr súdu neznámou, ktorá by mohla odôvodniť iné rozhodnutie o treste z hľadísk uvedených v § 394 ods. 1TP. (Upravené znenie).

R 64/1973: Obžalovacia zásada uvedená v ustanovení § 278 ods. 1 TP, podľa ktorého súd môže rozhodnúť len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, neznamená, že medzi skutkom, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu a skutkom, uvedeným vo výroku rozsudku, musí byť úplná zhoda. Niektoré skutočnosti môžu odpadnúť a iné naopak pribudnúť, nesmie sa zmeniť len podstata skutku. Podstata skutku je určovaná účasťou obžalovaného na určite udalosti popísanej v obžalobnom návrhu, z ktorej vzišiel následok porušujúci alebo ohrozujúci spoločenské záujmy chránené trestným zákonom. Totožnosť skutku bude zachovaná, ak bude zachovaná totožnosť konania alebo následku. (Upravené znenie).

R 17/1968: Obnovu konania nemožno povoliť, ak vyšli najavo nové skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré sa však netýkajú skutku uvedeného v obžalobe.

K § 395

V tomto ustanovení sú taxatívne vymedzené prípady, kedy je **vylúčené** povoliť obnovu konania v neprospech obvineného, pričom každá z uvedených možností musí existovať v čase rozhodovania o návrhu na obnovu a musela nastať **po právoplatnosti** rozsudku, uznesenia o zastavení trestného stíhania a uznesenia o podmieničnom zastavení trestného stíhania.

Trestnosť činu zanikla pri splnení podmienok ustanovení § 84 (zmena zákona), § 87 (premlčanie trestného stíhania). Ostatné dôvody zániku trestnosti, napr. účinná ľútosť, nie sú dôvodmi v zmysle písm. a), pretože tieto musia nastať pred právoplatnosťou rozhodnutia.

Aboličné ustanovenie prezidenta republiky sa posudzuje podľa kvalifikácie, ktorá by sa mala použiť po povolení obnovy v neprospech obvineného, nie podľa právneho posúdenia, uvedeného v napadnutom právoplatnom rozhodnutí.

Smrť obvineného je takýmto dôvodom v prípade, ak nastala pred podaním návrhu na povolenie obnovy konania, ale aj vtedy, ak nastala po jeho podaní v čase do právoplatného povolenia obnovy – pokiaľ by obvinený zomrel počas nového obnoveného konania (teda po právoplatnom povolení obnovy do nového právoplatného rozhodnutia), trestné stíhanie sa zastaví pre jeho neprípustnosť [§ 9 ods. 1 písm. d)] s tým, že podobné sa bude postupovať aj v prípade vyhlásenia takejto osoby za mŕtvu.

K § 396

Ods. 1: Návrh na povolenie obnovy konania môžu podať len osoby, uvedené v odsekoch 2, 3 tohto ustanovenia – medzi tieto osoby nepatrí ani poškodený ani zúčastnená osoba.

Ods. 2: Prokurátor je jedinou osobou, majúcou právo podania takéhoto návrhu v neprospech obvineného (samozrejme má tiež právo na podanie návrhu v prospech obvineného, alebo návrhu sčasti v prospech a sčasti v neprospech obvineného). Návrh v neprospech podáva vtedy, ak by nové rozhodnutie, vydané v obnovenom konaní malo vzhľadom na skutočnosti uvedené v návrhu, vyznieť pre obvineného menej priaznivo než návrhom napadnuté právoplatné rozhodnutie.

Ods. 3: Okrem obvineného a prokurátora osoby, oprávnené na podanie odvolania – pozri § 308 ods. 2. Podaniu takéhoto návrhu v prospech obvineného neprekáža ani jeho smrť, či vyhlásenie za mŕtveho.

Ods. 4: Okolnosťou, odôvodňujúcou podanie návrhu sú skutočnosti, uvedené v § 394 TP, pričom túto oznamovaciu povinnosť má nielen súd (ako trestnoprávny, tak aj občianskoprávny), ale aj iný štátny orgán (policajt, notár, exekútor a pod.).

Prokurátor má v nadväznosti na to, pokiaľ pôjde o skutočnosť, odôvodňujúcu podanie návrhu v prospech obvineného, oznamovaciu povinnosť voči obvinenému (resp. voči inej osobe, oprávnenej na podanie návrhu – pokiaľ bude napr. pobyt obvineného neznámy, alebo tento zomrie a pod.).

Ods. 5 – 8: Oprávnená osoba, ktorá podá návrh na obnovu konania, ho môže zobrať späť výslovným prehlásením (za prokurátora tak môže urobiť aj jeho nadriadený) až do vtedy, než sa súd prvého stupňa, rozhodujúci o návrhu, odoberie k záverečnej porade. Späťvzatie návrhu je potrebné vziať na vedomie uznesením, pričom príslušný na takýto postup je predseda senátu prvého stupňa.

R 23/1969: K podmienkam, za ktorých je možné v prospech obvineného podať návrh na obnovu konania, aj keď konanie skončilo právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom.

K § 397

Ods. 1 a 2: Toto ustanovenie vymedzuje vecnú a miestnu príslušnosť súdu, oprávneného na rozhodovanie a povolení obnovy konania:

- v prípade napadnutého rozhodnutia **vydaného prokurátorom v prípravnom konaní je to súd, ktorý by bol príslušný na konanie o obžalobe** – pre určenie vecnej príslušnosti je určujúca právna kvalifikácia uvedená v napadnutom uznesení, len ak by nové skutočnosti, obsiahnuté v návrhu na obnovu odôvodňovali iné právne posúdenie skutku, než pre aké sa v pôvodnom konaní rozhodlo, posúdi sa príslušnosť súdu, na rozhodnutie o povolení obnovy podľa tejto novej možnej kvalifikácie
- a v prípade, že návrh na obnovu konanie smeruje **voči právoplatnému rozhodnutiu súdu je to súd, ktorý rozhodoval vo veci v prvom stupni** – v súvislosti s rekodifikáciou došlo k podstatnej zmene tohto ustanovenia v tom, že pri rozhodovaní o návrhu na povolenie obnovy musí rozhodovať **iný samosudca alebo iný senát súdu, rozhodujúceho v prvom stupni** (táto podmienka bola zavedená z dôvodu vylúčenia pochybností o nestrannosti a neobjektívite v rozhodovaní).

Príslušnosť súdu na konanie o obžalobe – pozri § 12 a nasl.

Samosudca – pozri § 10 ods. 2 TP, § 11 ods. 3 ZS.

Senát – pozri § 10 ods. 2 TP, § 11 ods. 1, 3 ZS.

K § 398

Ods. 1: Preveriť dôvodnosť návrhu (pozri § 394) je možné počas konania od podania návrhu až do právoplatnosti rozhodnutia o tomto návrhu, pričom o použití konkrétneho prostriedku k uskutočneniu potrebného šetrenia rozhodne predseda senátu, príp. samosudca, ktorý aj určí, či potrebné dokazovanie vykoná sám alebo o to požiada iný orgán činný v trestnom konaní (prokurátora, policajta) – toto rozhodnutie závisí od druhu a významu navrhovaného dôkazu, tiež od druhu napadnutého rozhodnutia, charakteru a druhu úkonu, ktorý je potrebné vykonať a od možnosti súdu na vykonanie potrebného úkonu (okrem výsluchov totiž môže nastať potreba znaleckého dokazovania, rekonštrukcie, prehliadky a pitvy mŕtvoly a pod.).

Ods. 2: Zaistenie osôb a vecí možno v súvislosti so zaistením dôkazného materiálu využiť len v prípadoch **obzvlášť naliehavých**, keď napr. bude ohrozená existencia takéhoto dôkazu, alebo oslabená jeho dôkazná hodnota. To, že takýto postup možno využiť len ojedinele je vyjadrené aj tým, že o takomto postupe môže rozhodnúť **len predseda senátu**, a to rozhodnutím majúcim charakter **uznesenia**. Pretože zaistenie osoby na základe príkazu na zatknutie alebo väzbou je ešte závažnejší zásah do slobody človeka, v tomto prípade sú podmienky takéhoto postupu viazané ešte na ďalšiu okolnosť, a to **návrh prokurátora na obnovu konania v neprospech obvineného** a tiež **záver súdu o nevyhnutnosti takého-**

to postupu vzhľadom na povahu nových skutočností a dôkazov, závažnosť trestného činu a nutnosť väzobných dôvodov (pozri § 71).

Ods. 3: *Odklad alebo prerušenie výkonu rozhodnutia je možné nielen pri výkone nepodmienečného trestu odňatia slobody, ale aj odklad výkonu peňažného trestu, trestu zákažu pobytu a pod. O tomto rozhoduje predseda senátu uznesením, pričom musia nové skutočnosti alebo dôkazy nasvedčovať tomu, že v novom konaní pravdepodobne vôbec nedôjde k odsúdeniu, alebo novo uložený trest nebude dosahovať intenzitu trestu uloženého v pôvodnom konaní.*

R 6/1983: *Ak predseda senátu v konaní o návrhu na povolenie obnovy požiada v zmysle § 398 ods. 1 TP o vykonanie potrebného vyšetrenia orgán polície, je tento orgán povinný postupovať pri vypočutí svedkov podľa šiestej hlavy prvej časti Trestného poriadku. V takom prípade nemôže uplatniť postup podľa § 196 ods. 2 TP a zadovážiť len vysvetlenia od osôb, ktoré treba vypočuť ako svedkov.*

R 20/1966: *V konaní o návrhu na obnovu neplatí revízný princíp, takže súd z podnetu návrhu na obnovu nepreskúma, či sú splnené podmienky obnovy ohľadne všetkých oddeliteľných výrokov napadnutého rozhodnutia, ale skúma dôvodnosť návrhu na obnovu len v rámci, ktorý bol návrhom vymedzený. Prekročíť rámec návrhu na obnovu konania a povoliť obnovu konania aj ohľadom výrokov, u ktorých obnova žiadaná nebola, nie je možné.*

K § 399

Ods. 1: *V prípadoch uvedených pod písmenami a) – c) môže súd rozhodnúť o odmietnutí návrhu na verejnom ale i na neverejnom zasadnutí (pozri § 402 ods. 2). Ktorá z týchto foriem sa zvolí, závisí od okolností, za akých sa má návrh odmietnuť – pokiaľ je už z návrhu zjavné, že bude odmietnutý, možno rozhodnúť na neverejnom zasadnutí, ale ak treba ešte objasniť okolnosti, potrebné k rozhodnutiu o odmietnutí návrhu, rozhodne sa na verejnom zasadnutí po vykonaní potrebných dôkazov.*

K písm. a) – osoby oprávnené na podanie návrhu – pozri § 396.

K písm. b) – *obnova konania je prípustná len v prípade, keď bolo právoplatne rozhodnuté trestným rozkazom, rozsudkom, uznesením o zastavení trestného stíhania a uznesením o podmienečnom zastavení trestného stíhania.*

K písm. c) – *v prípadoch, uvedených v ustanovení § 395 je vylúčená obnova len v neprospech obvineného.*

Verejné zasadnutie – pozri § 291 a nasl.

Neverejné zasadnutie – pozri § 301 a nasl.

Ods. 2: *Súd nezistí dôvody, uvedené v § 394 najmä ak:*

- *v návrhu nie sú obsahnuté skutočnosti alebo dôkazy, súdu alebo prokurátorovi skôr neznáme,*
- *v návrhu obsahnuté skutočnosti alebo dôkazy samy o sebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi skôr známymi by nemohli odôvodniť iné rozhodnutie,*

- osoba, ktorá mala porušiť svoje povinnosti v zmysle § 394 ods. 5, nepôsobila ako policajt, prokurátor, sudca a prísediaci v pôvodnom konaní, alebo jej konanie nie je trestným činom, alebo to nepotvrdil právoplatný rozsudok.

R 35/1988: V konaní o povolenie obnovy nemôže súd preskúmavať zákonnosť postupu v pôvodnom konaní v tom smere, či sa súd pri rozhodovaní vyrovnal so všetkými okolnosťami a obhajobou obvineného, či rešpektoval zásadu bezprostrednosti a ústnosti pri dokazovaní a pod.

K § 400

Ods. 1: V tomto prípade súd rozhoduje na verejnom zasadnutí uznesením, proti ktorému je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok. Pri preskúmaní návrhu je súd viazaný návrhom – teda skúma len výrok návrhom napadnutý, pričom nemôže rozšíriť dôvody obnovy o iné skutočnosti, než ktoré sú v návrhu uvedené – výnimku tvorí **zástada benefiatio cohaesionis** (pozri § 401). Celé rozhodnutie zruší len vtedy, ak nové skutočnosti alebo dôkazy, uvedené v návrhu sa týkali celého rozhodnutia a zistí sa, že sú dôvodné. Inak zruší len ten výrok, ktorý bol návrhom napadnutý s tým, že pokiaľ zruší aj len sčasti výrok o vine, potom musí zrušiť aj celý výrok o treste, príp. ďalšie výroky, majúce vo výroku o vine podklad. Pri výroku o treste treba zrušiť celý výrok aj v prípade uloženého súhrnného alebo úhrnného trestu, aj keď tieto obsahujú uloženie viacerých trestov.

Rozhodnutím, ktoré obsahovo nadväzuje môže byť uznesenie o podmienечnom prepustení z výkonu trestu alebo o započítaní väzby (pri výroku o uložení nepodmienečného trestu odňatia slobody), o nariadení výkonu náhradného trestu za trest peňažný (pri zrušení výroku o uložení peňažného trestu) a pod.

Ods. 2: Vrátenie veci prokurátorovi je **len fakultatívnou možnosťou**, na mieste bude len vtedy, ak nové skutočnosti alebo dôkazy nebudú postačovať **k náležitému objasneniu veci** a dokazovanie pred súdom by bolo spojené s **neprimeranými ťažkosťami** – pokiaľ súd rozhodujúci o povolení obnovy konania zvolí takýto postup, musí v uznesení uviesť, v akom smere je potrebné dokazovanie doplniť a ktoré úkony treba vykonať.

R 31/1989: Ak súd povolí obnovu konania a zruší výrok o vine, podľa § 400 ods. 1, musí vždy zrušiť aj výrok o treste, ktorý má vo výroku o vine svoj podklad, a to aj vtedy, keď ide o trest, ktorý bol uložený v inej trestnej veci ako súhrnný trest. Pri tom nie je rozhodujúce, ktorý súd súhrnný trest uložil.

R 12/1997: Konanie o návrhu na povolenie obnovy a rozhodnutie o povolení obnovy konania nie sú súčasťou konania, ktoré by mohol odvolací súd, rozhodujúci o odvolaní proti rozsudku vydanému po povolení obnovy, preskúmať ako súčasť postupu konania, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku (§ 317 ods. 1 TP). (Upravené znenie).

R 28/1973: Nevyhnutnou časťou rozhodnutia o povolení obnovy konania je zrušenie napadnutého rozhodnutia celkom alebo v časti, v ktorej je návrh na obnovu dôvodný (§ 400 ods. 1). Bez tohto výroku v konaní po povolení obnovy nemožno pokračovať. (Upravené znenie).

R 34/1970: Pri povolení obnovy konania treba vždy zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa, preto nemožno zrušiť iba rozsudok súdu druhého stupňa.

R 38/1964: Ak súd po povolení obnovy konania vráti vec prokurátorovi na došetrenie a prokurátor sa po došetrení znovu rozhodne obvineného sťahovať pred súdom, musí na obvineného podať novú obžalobu, v ktorej musí prihladiť na výsledok vykonaného došetrenia, nestačí teda, aby prokurátor pri opätovnom predložení veci súdu vyhlásil, že trvá na pôvodnej obžalobe.

K § 401

V tomto ustanovení je vyjadrená zásada **benefitio cohaesionis**, ktorá sa v konaní o obnove konania uplatní v prípade spoluobvineného a zúčastnenej osoby a prejaví sa v tom, že pokiaľ sa zruší rozhodnutie v časti, týkajúcej sa obvineného, zruší súd aj časť, týkajúcu sa spoluobvineného alebo zúčastnenej osoby, pokiaľ je to v ich prospech. Dôvod, pre ktorý príde k takémuto postupu, musí byť pre tieto osoby spoločný a musí odôvodňovať predpoklad, že v novom konaní bude viesť k priaznivejšiemu rozhodnutiu voči tejto osobe.

K § 402

Ods. 1: Na verejnom zasadnutí sa preberú všetky skutočnosti z pôvodného konania, podstatné pre posúdenie návrhu a vykonajú sa nové dôkazy uvedené v návrhu.

K prítomnosti osôb na verejnom zasadnutí pozri § 293 TP.

Ods. 2: K otázke, kedy súd odmietne návrh na verejnom a kedy na neverejnom zasadnutí pozri vysvetlivky k § 399 ods. 1.

Opakovaným návrhom na povolenie obnovy, ktorý už bol pred tým právoplatne zamietnutý je najmä návrh smerujúci proti tomu istému rozhodnutiu, voči tej istej osobe, uplatňujúci tie isté skutočnosti a dôkazy – pokiaľ návrh obsahuje opakovane tie isté dôkazy a skutočnosti, ale aj nové, nemožno ho zamietnuť z tohto dôvodu na neverejnom zasadnutí, ale na verejnom zasadnutí, kde sa o ňom bude konať, sa bude venovať pozornosť len týmto novým dôkazom a skutočnostiam.

Ods. 3: Na podanie sťažnosti je vždy oprávnený prokurátor, obvinený, jeho obhajca a tiež osoby, ktoré sú oprávnené na podanie návrhu na obnovu konania.

R 571991: Ak je opakovaný návrh na povolenie obnovy konania založený síce na rovnakých skutkových námietkach, ako skorší zamietnutý návrh, ale uvádzané rovnaké skutočnosti sú podložené inými (novými) dôkazmi, návrh nemožno prejednať na neverejnom zasadnutí podľa § 402 ods. 2 TP, ale musí sa konať verejné zasadnutie podľa § 402 ods. 1. (Upravené znenie).

R 16/1989: Opakovaným návrhom na obnovu konania v zmysle § 402 ods. 2 TP nie je návrh, ktorý popri opakovaných skutočnostiach a dôkazoch obsahuje aj skutočnosti a dôkazy, ktoré neboli uplatnené v predošlom návrhu na obnovu konania.

Pokiaľ by sa však význam v predošlom návrhu bezúspešne uplatnených dôkazov a skutočností pre povolenie obnovy nezmenil s ohľadom na nové skutočnosti a dôkazy, netreba sa nimi ďalej na verejnom zasadnutí zaoberať. (Upravené znenie).

K § 403

Pokiaľ je obvinený v čase rozhodovania o povolení obnovy konania vo výkone trestu odňatia slobody a súd rozhodne o povolení obnovy konania s tým, že zruší rozsudok vo výroku o tomto treste, odpadne zákonný dôvod na pokračovanie vo výkone trestu a súd musí rozhodnúť o prepustení obvineného na slobodu alebo o jeho vzatí do väzby. O väzbe sa rozhoduje hneď potom, ako uznesenie o povolení obnovy konania nadobudne právoplatnosť.

Pokiaľ súd rozhoduje v súlade so zásadou benefitium cohaesionis aj o spoluobvinenom, ktorý sa tiež nachádza vo výkone trestu, musí rozhodnúť aj o jeho väzbe a o tejto rozhoduje aj v prípade postupu podľa § 400 ods. 2 (vrátenie veci prokurátorovi do prípravného konania).

O vzatí obvineného do väzby môže rozhodnúť len za existencie niektorých z dôvodov väzby, vyžadovaných ustanovením § 71 TP, pri vyhodnotení ktorých treba venovať pozornosť aj dôvodom povolenia obnovy konania a priebehu doterajšieho výkonu trestu.

K § 404

Ods. 1: *V prípravnom konaní sa pokračuje na základe pôvodného spisového materiálu, doplneného o novo zistené skutočnosti, alebo dôkazy, ktoré vyšli najavo v konaní o povolení obnovy. Orgány prípravného konania pritom nie sú obmedzené len dôkazmi a skutočnosťami obsiahnutými v návrhu, pretože aj v tomto konaní sú povinné zabezpečiť náležité objasnenie veci tak, aby bol zistený skutkový stav v rozsahu potrebnom pre náležité rozhodnutie. Pritom nové rozhodnutie nemusí byť jednoznačne v prospech alebo neprospech obvineného (v zmysle návrhu na obnovu konania), pretože výsledky nového vyšetrovania môže odôvodniť rovnaký záver, ako v pôvodnom konaní.*

Ods. 2: *Pri ďalšom konaní pred súdom sa už obžaloba predbežne neprejednáva a v konaní pokračuje súd, ktorý rozhodol o povolení obnovy konania. Pokiaľ súd rozhodol o vrátení veci prokurátorovi do prípravného konania, prokurátor pri opätovnom podaní obžaloby berie do úvahy výsledky pôvodného konania vrátane výsledkov konania doplneného. Pokiaľ nebola vec vrátená do prípravného konania, pokračuje sa v konaní na základe pôvodnej obžaloby.*

V prípade konania o dohode o vine a treste, pokiaľ sa povolí obnova konania a zruší sa rozsudok, ktorý bol vyhlásený na základe takéhoto konania, musí byť vec vždy vrátená do prípravného konania.

Ods. 3: *Súd rozhodujúci o obnove nemôže určiť primeraný trest už v obnovovacom konaní, ale až potom, čo rozhodnutie o povolení obnovy konania nadobudlo právoplatnosť. Tento nový primeraný trest uloží súd, ktorý rozhodol o obnove a to na verejnom zasadnutí,*

pričom bude pri určení jeho výšky zohľadňovať vzájomný pomer trestných činov, pri ktorých bola obnova povolená a trestných činov ostatných.

R 38/1998: Podľa § 404 ods. 2 TP po právoplatnom povolení obnovy konania pokračuje súd v konaní na podklade pôvodnej obžaloby, ak sa nevyslovilo, že sa vec vracia prokurátorovi na došetrenie (§ 400 ods. 2 TP). Ak sa pôvodné trestné stíhanie skončilo rozhodnutím súdu na neverejnom zasadnutí v zmysle § 290 TP o zastavení trestného stíhania, po povolení obnovy konania je vylúčené nové predbežné prejednanie obžaloby a súd je povinný pokračovať v konaní na podklade pôvodnej obžaloby v tom štádiu, v ktorom predtým skončilo konanie vydaním právoplatného rozhodnutia.

K § 405

Toto ustanovenie sa vzťahuje len na prípady, kedy došlo k povoleniu obnovy v prospech obvineného (pri povolení v jeho neprospech sa toto ustanovenie nepoužije).

K písm. a) – touto podmienkou sa sleduje to, aby po povolení obnovy sa nevylúčilo z dôvodu premlčania nové vykonanie trestného stíhania – k premlčaniu pozri § 87 a nasl.

K písm. b) – je tu vyjadrená zásada zákaz reformatio in peius, vzťahujúca sa na výrok o treste, ktorá platí počas celého konania po povolení obnovy konania.

K písm. c) – ide o výnimku z ustanovenia § 9 ods. 1 písm. d) a súvisí s § 396 ods. 3 TP – ani v prípade, že obvinený zomrel po podaní návrhu na obnovu konania, a to skôr ako sa povolila obnova v jeho prospech, nebráni táto skutočnosť povoleniu obnovy v jeho prospech.

K § 406

Ods. 1: V tomto ustanovení je zakotvená zásada vykonávacieho konania, podľa ktorej rozhodnutie vykonáva, prípadne jeho výkon zariaďuje ten orgán, ktorý rozhodnutie vydal. V konaní pred súdom pripadá táto úloha predsedovi senátu, ktorý ňou môže poveriť aj vyššieho súdneho úradníka.

Ods. 2: Keďže podstatnú časť vykonávacieho konania predstavuje výkon trestov a ochranných opatrení, zákon zveruje túto úlohu predsedovi senátu súdu, ktorý vo veci rozhodoval v prvom stupni. Zásada uvedená v ods. 2 platí okrem výnimiek výslovne uvedených v zákone pre celé trestné konanie. Tieto výnimky sú uvedené napríklad v § 407 ods. 2, 3, ako aj vo vzťahu § 412, § 408 ods. 1, § 411 ods. 1 v § 417 ods. 1 vo vzťahu k § 415, § 446 ods. 1, § 448 ods. 1, § 451 ods. 1, § 452 ods. 1, v § 453 ods. 1, § 457 ods. 3, § 460 ods. 1, § 462 ods. 2, § 463 a v § 470.

Výnimočne zákon poveruje rozhodnutím vo vykonávacom konaní aj iný orgán – ide napríklad o ministra spravodlivosti pri upustení od výkonu zvyšku trestu podľa § 413 ods. 1 a podľa § 513 ods. 1.

Rozhodnutie – pozri § 162 – spôsob rozhodovania a vysvetlivky k nemu. K právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia – pozri § 183 a § 184 a vysvetlivky k nim.

Súd, ktorý rozhodol v prvom stupni – pozri § 12 až § 16 a vysvetlivky k nim.

Ods. 3: Opatreniami sú úkony, ktoré nemajú povahu rozhodnutia a nie je proti nim prípustný opravný prostriedok. Pozri aj § 10 ods. 18.

Trovy trestného konania – pozri šiestu časť, § 553 až § 559 a vysvetlivky k týmto ustanoveniam.

O účasti orgánov štátnej správy, obcí a záujmových združení občanov pozri § 418 ods. 1, § 426 ods. 2, ďalej o účasti ústavu na výkon väzby a ústavu na výkon trestu odňatia slobody pozri § 408 ods. 2, 5, nemocnice pre obvinených a odsúdených § 409 ods. 2, prokurátora § 411 ods. 1, 2, § 414 ods. 2, § 415 ods. 1, § 425, ďalej útvarov PZ § 418 ods. 1, § 434 ods. 1, § 441, § 442), probačného a mediáčného úradníka (§ 435 ods. 1, 5, § 437 ods. 1) územnú vojenskú správu § 440, ministerstva spravodlivosti § 441, § 442 a pod.

R 18/1974: Rozhodnutia súvisiace s výkonom trestu vo vykonávacom konaní robí súd bez návrhu, pokiaľ zákon neustanovuje inak. Pokiaľ súd rozhodnutie urobil na návrh osoby, ktorá nie je zo zákona k návrhu oprávnená, nestáva sa táto osoba s výnimkou prokurátora, oprávnenou k podaniu sťažnosti proti takémuto rozhodnutiu.

B 2/1976–14: Pri všetkých opatreniach a rozhodnutiach vo vykonávacom konaní je nutné preskúmať, či právoplatnosť rozsudku bola v spise správne vyznačená.

K § 407

Ods. 1: Spôsob výkonu trestu odňatia slobody upravuje osobitný zákon, ktorým je ZVTOS. Tento zákon nadobúda účinnosť 1. 1. 2006 okrem § 18 ods. 3 a § 26, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. júla 2007.

Ods. 2: Toto ustanovenie je výnimkou zo všeobecného ustanovenia § 406 ods. 2. K pojmu rozhodnutie – pozri § 162 spôsob rozhodovania, rozhodovanie uznesením – pozri § 162 ods. 1, veta za bodkočiarkou.

Ods. 3: Toto ustanovenie určuje miestnu príslušnosť súdu. Vecnú príslušnosť určuje § 411. Postupne uloženým trestom odňatia slobody je taký trest, ktorý je uložený v čase, keď predchádzajúci nepodmienečný trest odňatia slobody ešte nebol celkom vykonaný.

R 3/1966-II: Pri rozhodovaní o spoločnom spôsobe výkonu postupne uložených trestov odňatia slobody sa súdy cítia byť viazané rozhodnutiami o spôsobe výkonu každého z trestov v tom smere, že nemožno ako spoločný spôsob výkonu všetkých trestov určiť taký spôsob výkonu, ktorý nebol určený ani v jednom z predchádzajúcich rozhodnutí. Ak pri niektorom treste došlo k zmene spôsobu jeho výkonu, vychádzajú súdy z rozhodnutia o tejto zmene. Tento spôsob treba pokladať za správny. Treba však dodať, že súd sa môže odchýliť od predchádzajúceho rozhodnutia, ak sa medzitým zmenili pomery a pri niektorom z trestov sú dané podmienky na zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody. V takom prípade možno spojiť rozhodovanie o zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody s rozhodovaním o určení spoločného spôsobu výkonu všetkých postupne uložených trestov. Potom sa rozhoduje na verejnom zasadnutí, a to po vylúchnutí odsúdeného (§ 411 TP). (Upravené znenie).

R 36/1975: Ustanovenie § 407 ods. 2 upravuje príslušnosť súdu rozhodovať o prerušení výkonu trestu odňatia slobody podľa § 412 ods. 1. (Upravené znenie).

V zmysle § 407 ods. 2 treba za súd, v obvode ktorého sa trest odňatia slobody vykonáva, považovať ten súd, ktorý má rovnakú vecnú príslušnosť, ako súd, ktorý rozhodoval vo veci v prvom stupni., pokiaľ zákon výslovne neustanovil, že je príslušný okresný súd. (Upravené znenie).

R 37/1981 Súd nemôže rozhodovať o spoločnom spôsobe výkonu postupne uložených trestov odňatia slobody podľa § 407 ods. 3, ak jeden z dvoch postupne uložených trestov bol už vykonaný. (Upravené znenie).

K § 408

Ods. 1: Toto ustanovenie obligatórne určuje postup predsedu senátu toho súdu, ktorého rozhodnutím sa stal právoplatným výrok o uložení nepodmienečného trestu odňatia slobody, ihneď po tom čo sa také rozhodnutie stalo vykonateľným, v prípadoch ak je odsúdený vo väzbe, ak mu bol uložený trest odňatia slobody prevyšujúci dva roky, alebo je obava, že ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestu. Obava z úteku odsúdeného, resp. jeho skrývanie sa musí byť za účelom vyhýbania sa výkonu trestu, teda ide tu o obdobu dôvodov tzv. útekovej väzby, § 71 ods. 1 písm. a).

Ak je odsúdený na slobode a nie je prítomný pri vyhlásení okamžite vykonateľného rozhodnutia, na základe ktorého sa má vykonať trest odňatia slobody za okolností predpokladaných pod písm. b), c), doručí príslušný súd príkaz na dodanie do výkonu trestu odňatia slobody príslušnému okresnému riaditeľstvu PZ. Nariadenie výkonu trestu odňatia slobody vykoná predseda senátu zaslaním vyplneného tlačíva o nariadení výkonu trestu príslušnému ústavu na výkon väzby a dodanie odsúdeného do výkonu trestu nariadi bezodkladným upovedomením príslušných orgánov PZ.

Ak je odsúdený, ktorý je na slobode, prítomný pri vyhlásení právoplatného rozhodnutia o uložení nepodmienečného trestu odňatia slobody a je tu obava, že ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol výkonu trestu, písomný príkaz na zadržanie za účelom dodania do výkonu trestu odňatia slobody je povinný predseda senátu ihneď vydať príslušnému orgánu ZVJS. V prípade uvedenom v § 47 ods. 2 písm. d) zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov vydá písomný príkaz príslušníkovi ZVJS, ktorý vykonáva ochranu poriadku a bezpečnosti v súdnych objektoch, aby v súdnom objekte zadržal odsúdeného a umiestnil ho v súdnom objekte do cely zadržania na účel dodania odsúdeného do výkonu trestu odňatia slobody. Ak je súdny objekt s ústavom na výkon väzby stavebno-prevádzkovo spojený, príslušník ZVJS je oprávnený na základe písomného príkazu sudcu dodať odsúdeného zo súdneho objektu do výkonu trestu odňatia slobody.

Ak je obvinený vo väzbe v tej istej veci, predseda senátu príslušného súdu nariadi výkon trestu odňatia slobody príslušnému ústavu na výkon väzby a tento ústav ho prevedie z režimu výkonu väzby do výkonu trestu.

Ak je vo väzbe v inej veci, výkon trestu má prednosť pred výkonom väzby, a preto musí byť z tejto väzby prepustený a súčasne začne vykonávať nariadený trest odňatia slobody [a contrario porovnaj aj § 71 ods. 2 písm. d) TP]. Pozri aj R 39/2003.

Účelom ustanovenia § 408 ods. 1 TP je urýchliť nástup do výkonu trestu odňatia slobody, aby sa mohla dodržať zásada, že trest má nasledovať čo najskôr po spáchaní trestného činu resp. po uložení trestu. Súčasne sa tým sleduje znížiť počet odsúdených, ktorí do výkonu trestu odňatia slobody napriek výzve súdu odmietajú nastúpiť, resp. sa výkonu trestu vyhýbajú aj útekom alebo ukrývaním sa.

Rozhodnutie – pozri vysvetlivky k § 162.

Vykonateľnosť rozhodnutia – pozri vysvetlivky k § 183 a § 184.

Trest odňatia slobody – pozri vysvetlivky k § 32, § 47, § 48 a § 117 TZ.

Ústav na výkon väzby – pozri § 4 ZVV.

Odvolačný súd – pozri § 315 TP a vysvetlivky k nemu.

Väzba – pozri § 71 TP a vysvetlivky k nemu, ako aj § 505 a § 506 TP a taktiež aj § 549 ods. 2 TP.

Predseda senátu – pozri § 10 ods. 1 a vzhľadom na ustanovenie § 10 ods. 6 TP predsedom senátu sa rozumie aj samosudca.

V prípadoch uvedených v tomto odseku pri splnení niektorej z alternatív uvedených pod písm. a), b), c), príslušným súdom bude buď prístupný súd alebo odvolací súd v závislosti od toho, v ktorom štádiu konania došlo k vykonateľnosti rozhodnutia, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody.

Ak sa rozhodnutie stalo právoplatným a vykonateľným na súde prvého stupňa, opatrenia vyplývajúce z tohto ustanovenia robí predseda senátu alebo samosudca súdu prvého stupňa, ktorý trest odňatia slobody uložil. V prípade, že sa takéto rozhodnutie stalo právoplatným a vykonateľným v štádiu konania na odvolacom súde, urobí ihneď všetky potrebné opatrenia smerujúce k výkonu trestu odňatia slobody, predseda senátu odvolacieho súdu.

Slovo „ihneď“ treba vykladať „bez zbytočného odkladu“, čo bude vyplývať z povahy veci. Ak bude odsúdený prítomný pri vyhlásení rozhodnutia, a momentom vyhlásenia tohto rozhodnutia sa stane právoplatným a súčasne aj vykonateľným rozhodnutie, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v rozsahu alebo za okolností uvedených v prvej vete § 408 ods. 1, bude to znamenať, že potrebné opatrenia, na základe ktorých dôjde k zadržaniu odsúdeného a jeho dodanie do výkonu trestu odňatia slobody, musia bezprosredne nadväzovať na vyhlásenie takéhoto rozhodnutia

R 39/2003: Ak u toho istého obvineného (§ 10 ods. 11 TP) dôjde k stretu právoplatne uloženého trestu odňatia slobody s podmienkami jeho väzby v ďalšej rozhodovanej veci, má výkon trestu prednosť pred výkonom väzby, lebo súčasťou zákonného obsahu základného práva podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky je aj právo nebyť vzatý do väzby, či ponechaný v nej, pokiaľ sú dané podmienky pre nástup výkonu trestu odňatia slobody.

V takom prípade sa s návrhom na predĺženie trvania väzby podľa § 76 TP z vecného hľadiska nemožno vôbec zaoberať a musí byť zamietnutý. (Upravené znenie).

Ods. 2: Ak je odsúdený na slobode a nie sú splnené podmienky uvedené v ods. 1, predseda senátu okrem zaslania nariadenia výkonu trestu príslušnému ústavu na výkon väzby súčasne vyzve odsúdeného, aby do výkonu trestu nastúpil.

Ak však pôjde o tehotnú ženu alebo matku novonarodeného dieťaťa mladšieho ako jeden rok, predseda senátu odloží výkon trestu na jeden rok po pôrode. (Porovnaj § 409 ods. 3).

Ods. 3: Primeranou lehotou treba rozumieť také časové obdobie, ktoré je dostatočné na vykonanie určitého úkonu.

Obstaraním svojich záležitostí treba rozumieť zariadenie si najnutnejších a najmä neodkladných vecí osobného, pracovného alebo iného charakteru, ktorých obstaranie počas výkonu trestu odňatia slobody spravidla nie je možné. Ak bolo postupované podľa § 409 TP, nie je možné poskytnúť lehotu na obstaranie svojich záležitostí.

Ods. 4: K počítaniu lehôt pozri ustanovenie § 63 a vysvetlivky k nemu.

Ak odsúdený nenastúpi do výkonu trestu v lehote, ktorá mu bola poskytnutá súdom, alebo ak je obava, že ujde alebo sa bude skrývať, predseda senátu nariadi, aby bol do výkonu trestu dodaný. Ide tu o dôvod obdobný, ako je uvedený aj v ods. 1 písm. c). Ak však nie je známe miesto jeho pobytu, použije sa na príkaz na jeho dodanie do výkonu trestu primerane ustanovenie § 73 ods. 3 o zatknutí, ktoré vykonávajú na podklade príkazu príslušníci PZ, železničnej polície, vojenskej polície a colníci. Uvedené ustanovenie upravuje tak právomoci predsedu senátu, ako aj toho, kto realizuje príkaz na dodanie do výkonu trestu odňatia slobody.

Ak je miesto pobytu takéhoto odsúdeného známe, na jeho dodanie do výkonu trestu odňatia slobody možno použiť aj ustanovenie § 103 ods. 2 TP, t. j. príslušníci policajného zboru, vojenskej polície, železničnej polície alebo colníci môžu vstúpiť do obydlija, iných priestorov a na pozemok. V príkaze sa však má uviesť opis osoby, t. j. odsúdeného, ktorá sa má zaistiť, resp. dodať do výkonu trestu pri domovej prehliadke. Pozri aj vysvetlivky k § 103 TP.

Ods. 5: Toto ustanovenie poskytuje ochranu poškodenému v spojitosti s ustanovením § 46 ods. 8 a 9 a svedkovi v spojitosti s ustanovením § 139 a slúži na vykonanie uvedených ustanovení TP. Súčasne toto uznesenie ukladá povinnosti jednak predsedovi senátu príslušného súdu, ale aj príslušnému ústavu na výkon väzby alebo ústavu na výkon trestu odňatia slobody. Porovnaj aj vysvetlivky k § 46 a § 139 TP. (Upravené znenie).

R 2/1990: Obmedzenie osobnej slobody ku ktorému dôjde pri dodaní odsúdeného orgánmi PZ do výkonu trestu odňatia slobody na základe opatrenia predsedu senátu (samosudcu) podľa § 408 ods. 4 TP, nie je súčasťou väzby v zmysle § 45 ods. 1 TZ a § 414 ods. 1 TP, o započítaní ktorého by musel rozhodovať súd.

Ide o obmedzenie osobnej slobody odsúdeného, ku ktorému dochádza až po nariadení uloženého trestu odňatia slobody. Treba ho preto považovať priamo za súčasť výkonu tohto trestu a určuje aj začiatok jeho výkonu. Ústav na výkon väzby, prípadne ústav na výkon

trestu, do ktorého orgány PZ dodali odsúdeného na základe opatrenia predsedu senátu (samosudcu) vydaného podľa § 408 ods. 4 TP poznačí nástup trestu odňatia slobody od chvíle obmedzenia jeho osobnej slobody.

Náklady spojené s dodaním odsúdeného do výkonu trestu odňatia slobody na základe opatrenia predsedu senátu (samosudcu) podľa § 408 ods. 4 TP sú trovami spojenými s výkonom tohto trestu v zmysle § 555 ods. 1 písm. c) TP. Prichádza tu do úvahy aplikácia § 89 ods. 1 a § 91 ods. 2 ZVTOS, podľa ktorého je odsúdený povinný nahradiť náklady výkonu trestu za čas, po ktorý svojim zavinením spôsobil, že tieto náklady sa nemohli uhradiť zrážkami z jeho pracovnej odmeny. Rozhodnutie o tom vydáva riaditeľ príslušného ústavu na výkon väzby. (Upravené znenie).

K § 409

Ods. 1: Vážna choroba, pre ktorú odsúdený nie je spôsobilý nastúpiť výkon trestu, je obligatónym predpokladom aplikácie tohto ustanovenia. Pokiaľ tento stav trvá, môže byť odklad predĺžený. Vážnou chorobou treba rozumieť také ochorenie, ktoré nie je liečiteľné v zdravotníckych zariadeniach ZVJS.

Povolenie odkladu výkonu trestu odňatia slobody nie je podmienené dĺžkou trvania uloženého trestu.

O odklade výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje predseda senátu uznesením na základe žiadosti odsúdeného, ktorá musí byť vždy doplnená lekárskou správou o jeho zdravotnom stave, nie staršou ako 30 dní, inak sa o žiadosti nekoná.

Ods. 2: Oznámenie nemocnice pre obvinených a odsúdených v zmysle ods. 2 je potrebné považovať za odborné vyjadrenie podľa § 141 TP. Výkon trestu odňatia slobody povinne odloží predseda senátu iba v prípade, ak v zdravotníckom zariadení Zboru väzenskej a justičnej stráže nemožno poskytnúť potrebnú zdravotnícku starostlivosť.

Ods. 3: K odkladu výkonu trestu odňatia slobody na tehotnej žene alebo na matke novorodeného dieťaťa – pozri § 63 ods. 2, ZVTOS.

Ods. 4: Sťažnosť – pozri vysvetlivky k § 185 TP. Oprávnené osoby na podanie sťažnosti – pozri § 186 TP.

Odkladný účinok – pozri vysvetlivky k § 186 ods. 6 TP.

Ods. 5: K obave, že ujde alebo sa bude skrývať – pozri § 71 ods. 1 písm. a) TP a vysvetlivky k nemu.

R 14/1982: Pri objasňovaní okolností, či je u odsúdeného daná niektorá z podmienok uvedených v § 409 ods. 1, ods. 2 TP pre obligatónny odklad výkonu trestu odňatia slobody, predseda senátu (samosudca) je povinný, pokiaľ sa nemožno uspokojiť s odborným vyjadrením podľa § 141 ods. 1 TP postupovať podľa § 142 TP a pribrať znalca – lekára, ktorý je vzhľadom na svoju špecializáciu odborne spôsobilý posúdiť povahu choroby. (Upravené znenie).

B 5/1977–34: Ak nariadi prezident Slovenskej republiky podľa § 473 ods. 2, že sa odloží výkon trestu do doby, než bude vyhovená žiadosť o milosť, neprináleží súdu rozhodovať o odklade výkonu trestu. Tento úkon podľa nariadenia prezidenta republiky zabezpečí minister spravodlivosti. (Upravené znenie).

K § 410

Ods. 1: K pojmu trest odňatia slobody – pozri vysvetlivky k § 32, § 47a k § 117 TZ.

Výkon trestu odňatia slobody – pozri vysvetlivky k § 407 TP a § 117 ods. 4, 5 TZ.

K počítaniu lehôt – pozri vysvetlivky k § 63 TP.

Za dôležité dôvody treba považovať osobné, pracovné, rodinné, či iné dôvody.

Proti uzneseniu o odvolaní povolenia odkladu výkonu trestu z dôvodu rýchlosti realizácie tohto rozhodnutia, sťažnosť nie je prípustná.

Ods. 2: Po povolení odkladu výkonu trestu podľa ods. 1, alebo v prípade povolenia odkladu výkonu trestu nad tri mesiace možno povoliť odklad výkonu takéhoto trestu opakovane len výnimočne z obzvlášť dôležitých dôvodov.

Zo znenia uvedených pojmov a podmienok, ktoré je potrebné splniť pre použitie tohto ustanovenia, je zrejmé, že pôjde prísnejšie posudzované dôvody než v ods. 1.

Ods. 3: V prípade obavy z úteku alebo v prípade zneužívania odkladu výkonu trestu môže predseda senátu povolený odklad odvolať. Vzhľadom na potrebu rýchlosti realizácie takéhoto rozhodnutia vo forme uznesenia, zákon neprípúšťa proti nemu sťažnosť.

Ods. 4: Len proti rozhodnutiu podľa ods. 2 a len prokurátor môže podať sťažnosť. Inak zákon sťažnosť proti uzneseniu o odklade výkonu trestu alebo jeho odvolaní nie je prípustná.

Sťažnosť – pozri § 185 TP a vysvetlivky k tomuto ustanoveniu.

R 15/1996: Trestom odňatia slobody neprevyšujúcim jeden rok v zmysle § 410 ods. 1 TP sa rozumie výmera tohto trestu určená v súdnom rozhodnutí (rozsudku, resp. uznesení), podľa ktorého sa má trest vykonať a nie aj zvyšok nevykonaného trestu nepresahujúci jeden rok. (Upravené znenie).

K § 411

Ods. 1: Zmenou spôsobu výkonu trestu odňatia slobody sa rozumie preradenie odsúdeného z ústavu na výkon trestu s vyšším stupňom strázenia do ústavu na výkon trestu s nižším (miernejším) stupňom strázenia a naopak (porovnaj § 48 ods. 2 TZ), ďalej rozhodnutie, či sa mladistvý po prekročení 18. roku svojho veku preradí z ústavu na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých do ústavu na výkon trestu podľa § 48 ods. 2 TZ, pre ostatných odsúdených alebo zvyšok trestu vykoná v ústave na výkon trestu pre mladistvých.

K pojmu riaditeľ ústavu na výkon trestu – pozri § 2 ods. 3 ZoZVJS.

Ods. 2: K pojmu *vyslúchnutie odsúdeného pozri s prihliadnutím na ustanovenie § 10 ods. 11 TP ustanovenie § 121 TP.*

R 6/1987: *Postup podľa § 411 TP prichádza pri určovaní spoločného spôsobu výkonu postupne uložených trestov odňatia slobody do úvahy len vtedy, keď príslušný súd pri rozhodovaní o určení spoločného spôsobu všetkých postupne uložených trestov odňatia slobody súčasne rozhoduje o zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody, t. j. stanoví taký spoločný spôsob výkonu trestov, ktorý nebol uvedený v žiadnom z predchádzajúcich rozhodnutí. Ak však určuje ako spoločný taký spôsob výkonu trestov odňatia slobody, ktorý bol v niektorom z predchádzajúcich rozhodnutí uvedený, postupuje podľa § 407 ods. 3 TP. (Upravené znenie).*

R 62/2001: *Ustanovenie § 9 ods. 2, veta za bodkočiarkou ZVTOS má hmotnoprávny charakter. Pri jeho aplikácii sa treba riadiť pravidlom zákazu retroaktivity, všeobecne vyjadreným v § 2 TZ. Preto u odsúdeného, ktorému bol uložený výnimočný trest v zmysle § 29 TZ pred účinnosťou zákona č. 296/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov, t. j. pred 17. decembrom 1993, možno postupom upraveným v § 411 TP zmeniť spôsob jeho výkonu. (Upravené znenie).*

K § 412

Ods. 1: *Prerušenie výkonu trestu odňatia slobody je obdobný inštitút, ako odklad výkonu trestu odňatia slobody. Predstavuje určitú výnimku zo zásady neodkladnosti trestov, t. j. že výkon trestu má nasledovať čo najskôr po spáchaní trestného činu, resp. uložení trestu, ako aj zo zásady neprerušenia výkonu trestu, t. j. že po začatí výkonu trestu má tento prebiehať bez prerušenia až do jeho ukončenia. V porovnaní s odkladom výkonu trestu odňatia slobody v prípade prerušenia výkonu trestu odsúdený musí do výkonu trestu nastúpiť, teda začať vykonávať trest.*

*Pojem **ťažká choroba** nie je totožný s pojmom **ťažká ujma** na zdraví. Hoci nie je totožný ani s pojmom **vážna choroba** v zmysle § 409 ods. 1 TP, treba vychádzať zo skutočnosti, že musí ísť o takú chorobu, ktorá je **vyliciteľná**, ale ktorú nemožno vylicieť v zdravotníckych zariadeniach ZVJS. Ak je totiž choroba **vyliciteľná** v zdravotníckych zariadeniach ZVJS, prerušenie výkonu trestu sa neaplikuje.*

Kým v prípade uvedenom v ods. 1 veta pred bodkočiarkou ide o fakultatívne rozhodnutie, v prípade uvedenom v § 412 ods. 1, veta za bodkočiarkou, musí tak urobiť, ide teda o obligatórne rozhodnutie.

Ods. 2 a ods. 3: *V prípade obavy z úteku, skrývania sa odsúdeného alebo v prípade zneužívania povoleného prerušenia výkonu trestu môže predseda senátu povolené prerušenie odvolať. Vzhľadom na potrebu rýchlosti realizácie takéhoto rozhodnutia vo forme uznesenia zákon nepripúšťa proti nemu sťažnosť.*

R 31/1965: *K výkladu pojmu „**ťažká choroba**“ v zmysle § 412 ods. 1 TP a k vzájomnému vzťahu ustanovení § 411 TP a § 412 TP.*

Podľa § 412 ods. 1 veta pred bodkočiarkou TP, ak je odsúdený, na ktorom sa vykonáva trest odňatia slobody, postihnutý ťažkou chorobou, môže predseda senátu výkon trestu na potrebnú dobu prerušiť.

Ťažká choroba v zmysle vety prvej § 412 ods. 1 veta pred bodkočiarkou TP nie je totožná s ťažkou ujmou na zdraví, ako ju pozná TZ (§ 123 ods. 3 TZ). Pojem ťažkej choroby v zmysle § 412 ods. 1 TP je nutné vykladať v súvislosti s charakterom a zmyslom ustanovenia § 412 ods. 1 TP, ako súčasťou noriem, zabezpečujúcich riadny výkon trestu odňatia slobody. (Upravené znenie).

R 26/1977: Manželka odsúdeného nie je osobou oprávnenou na podanie sťažnosti proti uzneseniu, ktorým súd rozhodol o prerušení výkonu trestu odňatia slobody podľa § 412 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

R 61/1991: Prerušiť výkon trestu odňatia slobody podľa § 412 ods. 1 veta pred bodkočiarkou TP možno len vtedy, ak je odsúdený postihnutý ťažkou, ale vyliečiteľnou chorobou, kedy teda možno predpokladať, že po vyliečení odsúdeného bude možné zbytok trestu vykonať. (Upravené znenie).

K § 413

Ods. 1: Toto ustanovenie sa týka len cudzincov s výnimkou občanov členských štátov Európskej únie alebo občanov zmluvného štátu Dohody o Európskom hospodárskom priestore alebo osôb, ktorým bolo priznané postavenie azylanta.

Uvedené ustanovenie neobsahuje možnosť upustenie od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku z dôvodu vydania do cudziny. Prípád upustenia od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku z dôvodu vydania odsúdeného do cudziny upravuje ustanovenie § 513 TP

K trestu vyhostenia – pozri aj ustanovenie § 65 TZ a vysvetlivky k nemu.

Ods. 2: Nevyliečiteľnou životu nebezpečnou chorobou je taká choroba, ktorej následky na zdraví bez ohľadu na dĺžku trvania vedú k úmrtiu postihnutého.

Nevyliečiteľnou duševnou chorobou je taká choroba, ktorá síce vo svojich dôsledkoch nespôsobuje smrť postihnutého, ale jeho nespôsobilosť vnímať okolitý svet a reagovať naň spôsobom primeraným duševne zdravému človeku.

Ods. 3: K pojmu rozhodnutie – pozri vysvetlivky k § 192 TP.

K pojmu sťažnosť pozri vysvetlivky k § 185 TP a k pojmu odkladný účinok sťažnosti – pozri vysvetlivky k 185 ods. 6 TP.

R 14/1999: Povinnosť súdu postupovať tak, aby bol zistený skutkový stav veci (§ 2 ods. 10 TP) sa vzťahuje na celé trestné konanie, teda aj na rozhodovanie o upustení od výkonu trestu podľa § 413 ods. 2 TP. Dôsledné uplatňovanie tejto zásady predpokladá vykonanie všetkých do úvahy prichádzajúcich a dostupných dôkazov včítane znaleckého dokazovania, zameraných na náležité objasnenie povahy choroby, pokiaľ sa objavia okolnosti, ktoré nasvedčujú tomu, že odsúdený ochorel nevyliečiteľnou životu nebezpečnou chorobou alebo

nevyliciteľnou duševnou chorobou pred nástupom do výkonu trestu alebo počas jeho výkonu. (Upravené znenie).

B 3/1989-26: Ak obsahuje podanie odsúdeného jednak žiadosť o prerušenie výkonu trestu odňatia slobody (§ 412 ods. 1 TP), o ktorej by inak mal rozhodovať predseda senátu, a jednak žiadosť o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody, o ktorej rozhoduje senát (§ 413 ods. 2 TP), rozhodne o oboch žiadostiach senát, pokiaľ sa o oboch žiadostiach rozhoduje jediným rozhodnutím súdu. (Upravené znenie).

K § 414

Ods. 1: Do uloženého trestu odňatia slobody sa započítava každé obmedzenie osobnej slobody, ku ktorému došlo pred nariadením výkonu trestu a ktoré súvisí s trestnou vecou, v ktorej bol odsúdenému uložený nepodmienečný trest odňatia slobody.

K pojmu väzba – pozri § 71 Tr. por. a vysvetlivky k nemu.

K pojmu trvanie väzby – pozri § 76 Tr. por. V zmysle § 76 ods. 10 lehoty trvania väzby sa rátajú od času, keď bol obvinený zatknutý alebo zadržaný a pokiaľ väzbe nepredchádzalo zatknutie alebo zadržanie obvineného, väzba sa zarátava od momentu, keď bola na základe rozhodnutia o väzbe obmedzená osobná sloboda obvineného.

Trest – pozri § 31 ods. 2 a § 32 TZ, ako aj vysvetlivky k týmto ustanoveniam.

K pojmu započítanie väzby a trestu – pozri aj § 65 TTZ a vysvetlivky k nemu.

K pojmu nariadenie výkonu trestu – pozri § 408 TP a vysvetlivky k nemu.

K pojmu obmedzenie osobnej slobody – pozri § 71 až 79 a § 85 až 88 TP a porovnaj aj vysvetlivky k nim.

Ods. 2: K pojmu uznesenie – pozri § 176 až 180 TP a vysvetlivky k nim.

K pojmu sťažnosť – pozri § 185 a nasl. TP

Keďže pri rozhodovaní o započítaní väzby a trestu zákon striktné nestanovil čas, kedy sa má o tom rozhodnúť a napokon aj z povahy veci to vyplýva, zákon nepriznáva sťažnosti podanej proti uzneseniu o započítaní väzby a trestu odkladný účinok.

Ods. 3: K pojmu **ujma na zdraví** – pozri ustanovenie § 123 TZ a vysvetlivky k nemu.

K pojmu verejné zasadnutie – pozri § 291 až 300 TP.

Ods. 4: **K pojmu odkladný účinok** – pozri § 185 ods. 6 TP. Ide o závažné rozhodnutie, ktoré má významný dopad na odsúdeného a najmä na dobu trvania jeho trestu. Preto tu zákon pripúšťa podanej sťažnosti odkladný účinok.

B 1/1973: Väzba sa započítava podľa stavu ku dňu nariadenia výkonu trestu odňatia slobody a nielen do právoplatnosti rozsudku.

R 58/1984: O trestné konanie vedené väzobne v zmysle § 45 ods. 1 TZ ide aj vtedy, ak bol páchateľ pôvodne vo väzbe pre iný trestný čin, pre ktorý bol oslobodený spod obžaloby, ale v tom istom trestnom konaní bol za ďalší trestný čin odsúdený, pre ktoré bolo obvinenie vznesené až dodatočne podľa § 206 ods. 4 TP.

Takáto väzba sa obvinenému započítava podľa § 45 ods. 1 TZ do trestu a obvinený je povinný podľa § 555 ods. 1 písm. b) TP uhradiť náklady spojené s výkonom väzby. (Upravené znenie).

R 2/1990: Obmedzenie osobnej slobody, ku ktorému dôjde pri dodaní odsúdeného orgánmi PZ do výkonu trestu odňatia slobody na základe opatrenia predsedu senátu (samosudcu) podľa § 408 ods. 4 TP nie je súčasťou väzby v zmysle § 45 ods. 1 TZ a § 414 ods. 1 TP, o započítaní ktorého by musel rozhodovať súd.

Ide o obmedzenie osobnej slobody odsúdeného, ku ktorému dochádza až po nariadení výkonu uloženého trestu odňatia slobody. Treba ho preto považovať priamo za súčasť výkonu tohto trestu a určuje aj začiatok jeho výkonu. Ústav na výkon väzby, prípadne ústav na výkon trestu, do ktorého orgány PZ dodali odsúdeného na základe opatrenia predsedu senátu (samosudcu) vydaného podľa § 408 ods. 4 TP, poznačí nástup trestu odňatia slobody od chvíle obmedzenia jeho osobnej slobody.

Náklady spojené s dodaním odsúdeného do výkonu trestu odňatia slobody na základe opatrenia predsedu senátu (samosudcu) podľa § 408 ods. 4 TP sú trovami spojenými s výkonom tohto trestu v zmysle § 555 ods. 1 písm. b) TP. Prichádza tu do úvahy aplikácia § 89 ods. 1 a § 91 ods. 2 ZVTOŠ, podľa ktorých je odsúdený povinný nahradiť zvýšených trovy výkonu trestu, ktoré vynaložili ústav a Policajný zbor pri pátraní po ňom. Rozhodnutie o tom vydáva riaditeľ ústavu na výkon väzby alebo riaditeľ ústavu na výkon trestu. (Upravené znenie).

R 3/1977: Skutočnosť, že je uložený súhrnný trest odňatia slobody, nemôže viesť k tomu, aby výkon trestu, ktorý bol uložený predchádzajúcim rozsudkom bol do súhrnného trestu započítaný podľa iných zásad, než je tomu podľa ustanovení § 414 ods. 1 TP v prípadoch započítania väzby. V týchto prípadoch sa výkon trestu odňatia slobody započítava dňom, kedy je vyhotovené nariadenie výkonu trestu a do tohto dňa je tak isto nutné započítať väzbu. Rovnaká je situácia tam, kde v dobe ukladania súhrnného trestu odňatia slobody je odsúdený vo výkone predchádzajúceho (zrušovaného) trestu a kde rovnako výkon súhrnného trestu začína dňom nariadenia výkonu trestu.

To znamená, že i v prípadoch, v ktorých dôjde k uloženiu súhrnného trestu odňatia slobody a odsúdený až do doby nariadenia jeho výkonu vykonáva predchádzajúci trest, ktorý je výrokom o súhrnnom treste ku dňu nariadenia výkonu tohto trestu, analogicky podľa § 414 ods. 1 druhá veta TP.

Pri rozhodovaní o zápočte skôr vykonaného trestu odňatia slobody zrušeného rozsudkom pri uložení trestu súhrnného je treba vychádzať z § 45 ods. 2 TZ, podľa ktorého sa do uloženého súhrnného trestu započítava vykonaný trest, pokiaľ je toto započítanie možné. Súčasťou tohto trestu je i prípadná väzba skôr započítaná a nie je preto správne skôr vykonaný trest rozdeľovať pri jeho zápočte do súhrnného trestu na dobu väzby a na dobu trestu. (Upravené znenie).

R 33/1982: Započítanie trestu podľa § 45 ods. 2 TZ prichádza do úvahy len v prípade, ak bol pôvodný trest vykonaný, prípadne o pôvodnom treste platí zákonná fikcia, že bol vykonaný. Odpustenie trestu na základe amnestie (agraciácia) nemožno považovať za vykonanie trestu a takto odpustený trest možno započítať podľa § 45 ods. 2 TZ len vtedy, ak amnestia obsahuje výslovné ustanovenie, že odpustený trest sa považuje za vykonaný. (Upravené znenie).

R 36/1990: Ak ukladá súd páchatelovi súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody a zruší podľa § 41ods. 2 TZ výrok o predchádzajúcom nepodmienečnom treste odňatia slobody, zruší zároveň všetky rozhodnutia na zrušený výrok obsahovo nadväzujúce, ktoré v dôsledku zrušenia uvedeného výroku o treste stratili podklad a teda aj rozhodnutie o použití amnestie podľa § 474 TP, na základe ktorého bol úplne alebo z časti odpustený predchádzajúci nepodmienečný trest odňatia slobody.

Pôvodne odpustený trest odňatia slobody, alebo jeho časť nemožno po uložení súhrnného trestu započítať podľa § 45 ods. 2 TZ (k tomu porovnaj aj R 33/1982).

Po právoplatnosti nového rozhodnutia je však potrebné znovu rozhodnúť o použití agraciačného ustanovenia amnestie, pokiaľ jeho použitie prichádza do úvahy. (Upravené znenie).

R 51/1978: Ak má byť podľa § 45 ods. 2 TZ započítaný do uloženého trestu trest, ktorý bol predtým uložený za ten istý skutok a z ktorého bol odsúdený podmienične prepustený, možno z tohto trestu započítať len tú časť, ktorú odsúdený odpykal do podmieničného prepustenia, pokiaľ nenastala fikcia, že bol celý trest vykonaný dňom, kedy bol odsúdený podmienične prepustený (§ 68 ods. 3, 4 TZ). (Upravené znenie).

K § 415

Ods. 1: Podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ako prejav humanitu nášho trestného práva pôsobí stimulujuco a výchovne na odsúdeného. Dáva mu nádej na faktické skrátenie uloženého trestu, za predpokladu, že sa bude riadne správať a vykoná stanovenú časť uloženého trestu.

TZ však ustanovuje v § 67 ods. 3 výnimku z podmieničného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, pretože osoby uvedené v tomto ustanovení nemôžu byť podmienične prepustené.

Podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody – pozri § 66 až § 68 TZ a vysvetlivky k nim.

TP zavádza širší okruh oprávnených osôb na podanie návrhu na podmieničné prepustenie, ako obsahovala predchádzajúca právna úprava. Zákon umožňuje aj odsúdenému podať návrh na podmieničné prepustenie. Právo na podanie takéhoto návrhu priznáva zákon aj osobe, ktorá môže za odsúdeného podať odvolanie v jeho prospech. Súd nemôže konať o tejto otázke z úradnej povinnosti (a contrario porovnaj R 18/1974 k § 406).

K pojmu verejné zasadnutie – pozri § 291 až 300 TP a vysvetlivky k nim.

K pojmom riaditeľ ústavu na výkon väzby a riaditeľ ústavu na výkon trestu – pozri ustanovenie § 3 ods. 2 ZoZVJS.

Ústav na výkon väzby a ústav na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom sa trest vykonáva – pozri ustanovenie § 5 ZVTOS.

K pojmu predčasne – pozri ustanovenie § 63 TP, ako aj § 66 ods. 1 a § 67 ods. 1, 2 TZ.

Ods. 2: TP zachováva možnosť zjednodušeného rozhodovania o návrhu na podmienenečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ak ho navrhol riaditeľ ústavu na výkon väzby alebo riaditeľ ústavu na výkon trestu, v ktorom sa trest vykonáva. K takémuto rozhodnutiu sa vyžaduje súhlas prokurátora a z povahy veci vyplýva, že súhlas na takéto rozhodnutie musí dať prokurátor ešte pred rozhodnutím o návrhu.

Ods. 3: Záujmu na urýchlennom rozhodnutí o návrhu na podmienenečné prepustenie zodpovedá aj lehota, v ktorej musí súd rozhodnúť od doručenia návrhu (60 dní).

R 2/1984: Výnimočne možno podmienenečne prepustiť i odsúdeného, na ktorom bola vykonaná celá požadovaná časť uloženého trestu odňatia slobody t. j. polovica podľa § 66 ods. 1 písm. a) TZ, prípadne dve tretiny [§ 66 ods. 1 písm. b)] TZ započítaním väzby a ktorý po právoplatnosti rozsudku je už na slobode.

Na rozhodnutie o podmienenečnom prepustení je v takom prípade príslušný okresný súd, v ktorého obvode sa naposledy vykonávala väzba, a to aj vtedy, ak trestná vec patrí v prvom stupni do vecnej príslušnosti krajského súd, resp. teraz okresný súd v sídle krajského súdu (§ 16 TP). (Upravené znenie).

R 62/1965 Správa o chovaní sa odsúdeného musí byť natoľko konkrétna, aby bolo možné preveriť v nej uvedené údaje a tvrdenia a potom ich hodnotiť pri rozhodovaní o podmienenečnom prepustení. Bez preštudovania základného trestného spisu nie je možné zodpovedne posúdiť ani závažnosť trestnej činnosti, ani stupeň prevýchovy odsúdeného.

R 2/1986: Odsúdený nemôže opakovať žiadosť o podmienenečné prepustenie pred uplynutím jedného roka od predchádzajúceho zamietavého rozhodnutia, iba že by žiadosť bola zamietnutá len preto, že doteraz neuplynula lehota určená v zákone pre podmienenečné prepustenie (§ 66 ods. 1, § 67 ods. 1, 2 TZ). Ak ju za týchto okolností napriek tomu opakuje, ide o neoprávnené podanú opakovanú žiadosť; súd o nej nerozhoduje, ale iba oznámi prípisom odsúdenému, že nie je oprávnený k podaniu žiadosti pred uplynutím jednoročnej lehoty od právoplatnosti predchádzajúceho zamietavého rozhodnutia. Porovnaj aj B 1/1985.

R 35/1974-I: Uplynutie jednoročnej lehoty podľa druhej vety § 415 ods. 1TP, ako podmienky pre opakovanie žiadosti o podmienenečné prepustenie sa týka len žiadosti odsúdeného a iba tých prípadov, v ktorých bola skôr jeho žiadosť zamietnutá. Nevzťahuje sa teda na prípady, v ktorých bol skôr zamietnutý návrh inej oprávnenej osoby, alebo v ktorých súd rozhodol negatívne z úradnej povinnosti. (Upravené znenie).

R 59/2003-II: Rozhodnutie o podmienenečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody sa stále dotýka trestu, ale už právoplatne uloženého preto súd v rámci rozhodovania podľa § 315 TP nemôže znovu „rozhodovať o treste“ v zmysle pojmu „trestnosť

činnu“, preto sa ustanovenie § 2 TZ nevzťahuje na riešenie otázok súvisiacich s podmienčným prepustením z výkonu trestu odňatia slobody. (Upravené znenie).

B 4/1988 – 43: Ak bol obvinený vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom, ktorý bol zrušený v konaní o sťažnosti pre porušenie zákona (podobne v konaní o návrhu na obnovu) a nahradený v ďalšom konaní novým odsudzujúcim rozsudkom, je na rozhodnutie o podmienčnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody obvineného, ktorý je už v tej dobe na slobode, príslušný okresný súd, v ktorého obvode obvinený naposledy vykonával trest odňatia slobody v tejto trestnej veci. (Upravené znenie).

B 9/1972 – IX: Riaditeľ ústavu na výkon väzby alebo ústavu na výkon trestu je stranou v konaní o podmienčnom prepustení, len keď podal návrh na podmienčné prepustenie odsúdeného. Toto jeho postavenie strany v uvedenom konaní končí právoplatným rozhodnutím o podmienčnom prepustení.

V konaní o tom, či sa podmienčne prepustený osvedčil alebo či sa vykoná zvyšok trestu, nemá riaditeľ ústavu na výkon väzby alebo riaditeľ ústavu na výkon trestu postavenie strany. (Upravené znenie).

Porovnaj aj judikatúru k § 66 TZ.

K § 416

K pojmu „verejné zasadnutie“ – pozri § 291 až § 300 TP a vysvetlivky k týmto ustanoveniam.

Obdobne, ako v prípade uvedenom v § 415 ods. 2 zákon pripúšťa urýchlené a zjednodušené rozhodnutie o osvedčení sa podmienčne prepusteného. Aj v tomto prípade sa však vyžaduje súhlas prokurátora, ktorý má byť daný pred takýmto rozhodnutím.

K osvedčeniu sa podmienčne prepusteného – pozri aj § 68 TZ.

R 35/1969: Ak súd rozhoduje, že sa vykoná zvyšok trestu, z ktorého bol odsúdený podmienčne prepustený, nerozhoduje zároveň o zaradení odsúdeného do ústavu na výkon trestu podľa vonkajšej diferenciacie trestu (§ 48 ods. 2 TZ, pokiaľ sa už o tom rozhodlo pri uložení trestu v odsudzujúcom rozsudku alebo uznesení o zmene spôsobu výkonu trestu podľa § 411 TP. Zvyšok trestu odňatia slobody sa teda začne vykonávať v ústave na výkon trestu takého stupňa stráženia, v akom bol odsúdený naposledy pred podmienčným prepustením. (Upravené znenie).

R 64/2001: Výrok uznesenia, ktorým súd podľa § 68 ods. 2 TZ rozhodol o tom, že odsúdený vykoná zvyšok trestu odňatia slobody, z výkonu ktorého bol podmienčne prepustený, má obsahovať presne určený zvyšok trestu (v rokoch, mesiacoch a dňoch). Ide o zvyšok, ktorý je nielen napadnuteľný sťažnosťou a jeho správnosť podlieha tiež prieskumnej povinnosti nadriadeného súdu, ale po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia je zároveň aj podkladom pre nariadenie výkonu tohto zvyšku trestu odňatia slobody. (Upravené znenie).

Pozri aj judikatúru k § 66 až § 68 TZ.

K § 417

Ods. 1: K pojmu *okresný súd* – pozri § 10 ods. 4, 5 TP.

Ods. 2: K pojmu *výsluch odsúdeného* – pozri vzhľadom na ustanovenie § 10 ods. 11 TP aj ustanovenie § 121 TP. Keďže rozhodovanie podľa § 415 ods. 2 TP je zjednodušeným rozhodnutím, ktoré je v prospech odsúdeného, zákon tu nevyžaduje vyslúchnutie odsúdeného pred jeho podmieneným prepustením na návrh riaditeľa ústavu na výkon väzby alebo ústavu na výkon trestu. Vyslúchnutie odsúdeného sa nevykoná tiež vtedy, keď síce návrh na podmienené prepustenie podal iný subjekt, napr. prokurátor alebo samotný odsúdený, ale riaditeľ ústavu na výkon väzby alebo ústavu na výkon trestu v ktorom odsúdený trest vykonáva sa k takémuto návrhu pripojil.

Ods. 3: Proti uzneseniu o podmienenom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody urobeného na návrh riaditeľa ústavu na výkon väzby alebo ústavu na výkon trestu, v ktorom odsúdený trest odňatia slobody vykonáva, alebo ak sa takýto riaditeľ pripojil k návrhu na podmienené prepustenie odsúdeného podaného iným subjektom je prípustná sťažnosť len čo do výroku o určení dĺžky skúšobnej doby.

K pojmu skúšobná doba – pozri aj § 68 TZ.

Nad podmienené prepusteným z výkonu trestu odňatia slobody môže súd zároveň nariadiť probačný dohľad vo výmere do troch rokov (porovnaj ustanovenie § 68 ods. 1 TZ).

R 27/1977: Podľa § 417 ods. 2 TP musí byť odsúdený pred rozhodnutím o podmienenom prepustení alebo o výkone zvyšku trestu vypočítaný. Hoci toto ustanovenie výslovne neprikazuje, že odsúdený má byť pred rozhodnutím vypočítaný priamo na verejnom zasadnutí, z hľadiska uplatnenia zásady bezprostrednosti, by to tak malo byť. Len výnimočne, zo závažných dôvodov, najmä pri rozhodovaní o výkone zvyšku trestu, možno odsúdeného vypočítať mimo verejného zasadnutia, napríklad dožiadaným súdom (§ 57 ods. 2 TP). (Upravené znenie).

K § 418

Podmienený trest odňatia slobody s probačným dohľadom je novým inštitútom, ktorý zaviedol TZ. (Porovnaj § 51 TZ a vysvetličky k nemu). Je to určitá modifikácia podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody, ktorá má výrazne zvýšiť účinnosť podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody. Probačný dohľad možno uložiť, ak vymeraný trest odňatia slobody neprevyšuje tri roky.

K pojmu skúšobná doba – pozri § 51 ods. 2 TZ.

Ustanovenie § 418 je vykonávacím ustanovením k k 51 TZ. Jeho zmyslom je zabezpečiť kontrolu správania sa odsúdeného počas skúšobnej doby. Podstata tejto kontroly spočíva v zisťovaní, či si odsúdený plní povinnosti a obmedzenia vyplývajúce z probačného dohľadu (§ 51 ods. 2 TZ), ktoré mu súd uložil ako súčasť probačného dohľadu. K týmto povinnostiam pozri § 51 ods. 3 TZ a k obmedzeniam pozri § 51 ods. 4 TZ.

Zákon stanovil súčasne najčastejšie spôsoby zisťovania skutočností, ktoré sa týkajú správania sa odsúdeného v skúšobnej dobe. Ide o osvedčené metódy známe už z predchádzajúcej právnej úpravy. Pôjde o písomné dožiadania na orgány štátnej správy, obce, záujmové združenia občanov v mieste bydliska a zamestnávateľa odsúdeného. Týmto zisťovaním predseda senátu poverí probačného a mediáčného úradníka.

TP pred rozhodnutím súdu obligatórne prikazuje zaobstarať odpis z registra trestov, od útvaru PZ, v obvode ktorého má odsúdený pobyt, správu o tom, či sa nevedie proti nemu trestné stíhanie a od orgánu, ktorý prejednáva priestupky, či nebol v skúšobnej dobe postihnutý za obdobný priestupok.

TZ vylučuje možnosť povolenia podmieneného odkladu výkonu trestu i s probačným dohľadom, ak súd odsudzuje páchatela za úmyselný trestný čin (teda aj úmyselný prečin), spáchaný v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia alebo v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody.

R 6/1966: Ak podmienene prepustený v skúšobnej dobe býval na rôznych miestach a pracoval na rôznych pracoviskách, musí si súd na zistenie, že podmienene prepustený viedol počas skúšobnej doby riadny život (§ 70 ods. 1 TZ) vyžiadať správu o jeho chovaní v skúšobnej dobe zo všetkých týchto miest a pracovísk. (Upravené znenie).

Porovnaj aj judikatúru k § 51, resp. k § 49 TZ.

K § 419

K ods. 1, 2: K pojmu odsúdený – pozri § 10 ods. 13 TP.

K pojmu skúšobná doba – pozri § 51 ods. 2 TZ.

K pojmu verejné zasadnutie – pozri § 291 – § 300 TP.

Rozhodnutie o nariadení výkonu pôvodne podmienene odloženého trestu odňatia slobody možno vydať aj počas priebehu skúšobnej doby (§ 52 ods. 1 prvá veta, text za bodkočiarkou).

K pojmu predĺženie skúšobnej doby u mladistvého – pozri § 119 ods. 2 písm. b) TZ. Z tohto ustanovenia a contrario súčasne vyplýva, že ak rozhoduje podľa § 51 ods. 1 druhej vety písm. a), alebo b) TZ, nevyžaduje sa rozhodnutie na verejnom zasadnutí – porovnaj ustanovenie § 291 ods. 1 TP.

K pojmu sťažnosť a odkladný účinok sťažnosti – pozri § 185 ods. 1, 2 a ods. 6 TP.

Ods. 3: TP aj tu pripúšťa zjednodušené a urýchléné konanie. Aj tu sa však vyžadujú predchádzajúci súhlas prokurátora.

Ods. 4: Keďže súd pri povolení podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody nerozhoduje o vonkajšej diferenciacii výkonu trestu odňatia slobody podľa § 48 ods. 2 TZ, je povinný tak urobiť v prípade, ak vysloví, že sa odsúdený v skúšobnej dobe neosvedčil a súčasne nariadi výkon uloženého trestu odňatia slobody, ktorý pôvodne podmienene odložil na skúšobnú dobu s probačným dohľadom.

K podmienkam povolenia podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody – pozri aj ustanovenie § 51 a § 52 TZ.

Pozri aj ustanovenie § 408 TP a vysvetlivky k nemu.

R 11/1966: Odsúdenie obvineného v skúšobnej dobe nezavaruje súd povinnosti zisťovať z hľadiska ustanovenia § 52 ods. 1 TZ celkové chovanie odsúdeného v skúšobnej dobe; nevyučuje totiž v konkrétnom prípade záver, že odsúdený viedol v skúšobnom čase riadny život, a aby súd vyslovil podľa § 52 ods. 1 TZ, že sa osvedčil. (Upravené znenie).

R 48/1976: Rozhodnutie prezidenta republiky o amnestii, ktorým sa tresty podmienené odložené odpúšťajú s účinkom, že sa dňom tohto rozhodnutia na odsúdeného hľadí, ako by nebol odsúdený, bráni súdu, aby až po uplynutí skúšobnej doby, ku ktorému by došlo až po vyhlásení amnestie, rozhodol o tom, či sa podmienené odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil. Len v prípade, v ktorom by podmienené odsúdenému uplynula skúšobná doba ešte pred vyhlásením takéhoto rozhodnutia prezidenta republiky o amnestii, bol by súd povinný vykonať šetrenie o tom, či sa podmienené odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil alebo nie. V takom prípade by použitie amnestie prichádzalo do úvahy len vtedy, ak by súd dospel k záveru, že sa podmienené odsúdený neosvedčil.

R 13/1980: Rozhodnutie podľa § 419 ods. 3 TP o tom, že sa podmienené odsúdený osvedčil, môže vydať predseda senátu bez verejného zasadnutia, za predpokladu splnenia podmienky uvedenej v § 419 ods. 3 TP, t. j. ak s tým súhlasí prokurátor. (Upravené znenie).

R 41/1973: O tom, či sa podmienené odsúdený osvedčil (§ 52 TZ), nie je možno rozhodnúť, pokiaľ nie je preskúmané jeho správanie sa počas celej skúšobnej doby. Rozhodnutie o tom robí samosudca vo veciach, v ktorých vydal rozsudok. (Upravené znenie).

Porovnaj aj judikatúru k § 52 TZ.

K § 420

TP podrobne neupravuje výkon podmieneného trestu odňatia slobody, ale iba odkazuje na ustanovenie § 418 a § 419 TP, ktoré podrobnejšie upravujú výkon podmieneného trestu odňatia slobody z probačným dohľadom.

Pozri aj ustanovenia § 49 a § 50 TZ o podmienenom odklade výkonu trestu odňatia slobody. Maximálna výmera trestu odňatia slobody, ktorého výkon súd podmienené odloží bez probačného dohľadu je len dva roky.

Pozri aj vysvetlivky k § 418 a § 419 TP.

Pozri judikatúru k § 418 a § 419 TP a k § 49 a § 50 TZ.

K § 421:

K pojmu podmienené zastavenie trestného stíhania – pozri § 216 TP.

K pojmu podmienené zastavenie trestného stíhania spolupracujúceho obvineného – pozri § 218 TP.

Rozhodnutie o podmieničnom zastavení trestného stíhania môže v prípravnom konaní vydať len prokurátor a v konaní pred súdom predseda senátu, aj to len za prečin, za ktorý hrozí zákon trestom odňatia slobody najviac na dobu 5 rokov, a obvinený musí s takýmto postupom vopred súhlasiť. Podmienične zastaviť trestné stíhanie nie je možné, ak prečinom bola spôsobená smrť, trestné stíhanie je vedené pre korupciu alebo ak je trestné stíhanie vedené proti verejnému činiteľovi alebo zahraničnému verejnému činiteľovi.

Porovnaj aj vysvetlivky k § 418 a § 419 TP.

Porovnaj judikatúru k § 216, § 217 a § 218 TP, ako aj judikatúru k § 418, § 419 TP.

K § 422

Trest povinnej práce – pozri § 32 písm. c), § 55 a § 56 TZ.

Trest povinnej práce – pozri zákon č. 528/2005 Z. z. o výkone trestu povinnej práce.

Osobitným zákonom, ktorý upravuje výkon trestu povinnej práce, je zák. č. 528/2005 Z. z. o výkone trestu povinnej práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa § 2 ods. 1 tohto zákona je odsúdený povinný vykonať v rozsahu určenom súdom práce slúžiace k verejnoprospešným účelom v prospech štátu, obce alebo inej právnickej osoby, ktorá sa zaoberá vzdelávaním, kultúrou, školstvom, ochranou ľudských práv, rozvojom, vedy, rozvojom telesnej kultúry, ochranou pred požiarmi, ochranou zvierat, sociálnou, zdravotníckou, ekologickou, náboženskou, humanitárnou, charitatívnou alebo inou obdobnou činnosťou.

Trest povinnej práce sa vykonáva v obvode okresného súdu, v ktorom má odsúdený bydlisko. So súhlasom odsúdeného môže byť tento trest vykonaný aj mimo tohto obvodu.

Dohľad a kontrolu nad výkonom tohto trestu vykonáva probačný a mediačný úradník (Pozri zákon č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Trest povinnej práce vykonáva odsúdený počas svojho osobného voľna tak, aby odpracoval najmenej dvadsať hodín v kalendárnom mesiaci.

K nariadeniu výkonu trestu povinnej práce – pozri § 3 citovaného zákona.

Predseda senátu na nevyhnutnú dobu obligatórne odloží alebo preruší výkon trestu povinnej práce, ak odsúdenému zdravotný stav podľa zaslanej lekárskej správy o jeho zdravotnom stave, nie staršej ako 30 dní dočasne bráni vo výkone uloženého trestu. Zákon umožňuje v odôvodnenom prípade aj preradenie odsúdeného na iný vhodný druh práce. (§ 5 ods. 1 ZVTPP). Obdobne obligatórne je aj odklad alebo prerušenie výkonu tohto trestu u ženy, alebo matky novonarodeného dieťaťa na jeden rok po pôrode, alebo u odsúdeného, ktorý je vo výkone väzby alebo trestu odňatia slobody v inej veci. Fakultatívne je možný odklad výkonu tohto trestu najviac však na tri mesiace od právoplatnosti rozhodnutia o uložení trestu povinnej práce z dôvodu oprávneného pobytu v cudzine alebo z iného závažného dôvodu. Fakultatívne možno z uvedených dôvodov na nevyhnutnú dobu výkon trestu povinnej práce aj prerušiť.

Upustenie od výkonu trestu povinnej práce alebo jeho zvyšku je možné podľa § 7 ods. 1 ZVTPP, ak je odsúdený podľa lekárskej správy o jeho zdravotnom stave v dôsledku zmeny zdravotného stav, ktorý si úmyselne neprivodil, trvale práceneschopným alebo invalidným alebo bez zavinenia odsúdeného nebol výkon trestu povinnej práce nariadený do 5 rokov od právoplatnosti rozhodnutia o uložení trestu povinnej práce, prípadne aj z iného závažného dôvodu.

Keďže trest povinnej práce je alternatívnym trestom k trestu odňatia slobody, zákon pripúšťa aj jeho premenu na trest odňatia slobody, a to v prípade, ak odsúdený nevedie riadny život v čase výkonu tohto trestu, nedodržiava obmedzenia alebo neplní povinnosti, ktoré mu boli uložené alebo zavinené nevykonáva práce v určenom rozsahu. Návrh na premenu podáva probačný a mediačný úradník. Predseda senátu však môže o premene rozhodnúť aj bez takéhoto návrhu (porovnaj § 8 ods. 2 ZVTPP). Ak predseda senátu rozhodne, že nie je daný dôvod na premenu trestu môže v odôvodnenom prípade rozhodnúť o novom druhu alebo mieste výkonu trestu povinnej práce.

Rozhodnutia súvisiace s výkonom trestu povinnej práce robí predseda senátu súdu, v obvode ktorého má odsúdený bydlisko. Predsedom senátu sa aj v tomto prípade rozumie aj samosudca (pozri § 11 zákona o výkone povinnej práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Náklady spojené s výkonom trestu povinnej práce znáša odsúdený sám s výnimkou nákladov na ochranné pracovné prostriedky, pracovné náradie a materiál potrebný na výkon práce, ktoré znáša poskytovateľ práce.

K § 423 a § 424

K pojmu trest prepadnutia majetku – pozri 32 písm. e), § 58 TZ.

K pojmu vykonateľnosť rozsudku – pozri § 183 TP.

K pojmu orgán, ktorý podľa osobitného predpisu vykonáva správu majetku štátu – pozri § 4 ods. 2 a § 8 zákona č. 515/2003 Z. z. o krajských úradoch a obvodných úradoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Len čo sa rozsudok, ktorým sa vyslovil trest prepadnutia celého majetku alebo jeho časti, stane právoplatným, zašle predseda senátu prípadne samosudca dva odpisy rozsudku opatrené doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti s poučením, že odsúdený alebo osoby, o výživu alebo výchovu ktorých je odsúdený povinný podľa zákona sa starať (prípadne ich zákonní zástupcovia) môžu v lehotách uvedených v § 424 ods. 1 TP žiadať o rozhodnutie, či sa na určité prostriedky alebo veci nevzťahuje prepadnutie majetku.

Trest prepadnutia majetku možno uložiť vzhľadom na okolnosti spáchaného trestného činu a pomery páchatela iba popri doživotnom treste odňatia slobody alebo popri nepodmieňanom treste odňatia slobody za obzvlášť závažný zločin (§ 58 ods. 1 TZ) a bez splnenia týchto podmienok iba za trestné činy uvedené v § 58 ods. 2 TZ.

Veci, ktoré nemožno postihnúť trestom prepadnutia majetku, sú uvedené v § 59 ods. 1 TZ, resp. aj s prihliadnutím na § 143 a § 151 OZ.

R 41/1981: Trest prepadnutia majetku postihuje všetok majetok odsúdeného, prípadne jeho určenú časť v deň, keď rozsudok nadobudol právoplatnosť, okrem prostriedkov a vecí, na ktoré sa prepadnutie majetku v zmysle § 59 ods. 1 TZ nevzťahuje. V tento deň prechádza vlastníctvo majetku na štát.

Pri prechode vlastníctva na štát neprechádzajú naň záväzky bývalého vlastníka prepadnutého majetku. (Upravené znenie).

R 33/1984: Ak je sporné, či veci, na ktoré si uplatňujú práva tretie osoby, patria odsúdenému, ktorému bol uložený trest prepadnutia majetku podľa § 58 a nasledujúce TZ, prejedná žiadosti tretích osôb orgán poverený výkonom trestu prepadnutia majetku a nie súd. Podľa § 348 ods. 2 však rozhodnutie vydá predseda senátu alebo v prípravnom konaní prokurátor. Rozhodnú uznesením, proti ktorému je prípustná sťažnosť. (Upravené znenie).

K § 425 až 427

Povaha a závažnosť činu a pomery obvineného – pozri § 10 ods. 2 a § 34 ods. 4 TZ a vysvetlivky k nim.

Zmarením výkonu trestu prepadnutia majetku sa rozumie konanie, ktoré úplne vylúči realizáciu uloženého trestu prepadnutia majetku. Pod pojmom sťaženie výkonu trestu prepadnutia majetku treba rozumieť obmedzenie možnosti realizácie uloženého trestu prepadnutia majetku alebo jeho neúplnú realizáciu.

Zaistením výkonu trestu prepadnutia majetku sa rozumie obmedzenie všetkých práv vlastníka, t. j. obvineného voči majetku, na ktorý sa trest prepadnutia majetku vzťahuje.

Vlastnícke právo obvineného k zaistenému majetku sa týmto postupom nemení.

Veci, ktoré nemožno postihnúť trestom prepadnutia majetku – pozri vysvetlivky k § 423 a § 424 TP.

Orgán, ktorý je poverený úschovou alebo správou zaisteného majetku je finančný odbor obvodného úradu, resp. aj iný úrad, do správy ktorého patrí napr. správa vo veciach zbraní, streliva a výbušnín, a pod.

Osoba, o ktorej výživu alebo výchovu je obvinený podľa zákona povinný sa starať – pozri § 62 a nasl. zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Právny úkon a jeho účinnosť – pozri § 34 až § 51 OZ.

Úkony smerujúce na odvrátenie hroziacej škody – pozri § 178 ZP a § 415 až § 419 OZ.

Dôvody zaistenia pominú ak bolo rozhodnuté podľa § 214, § 244 ods. 1 písm. b), § 280 ods. 2, § 215, § 244 ods. 1 písm. c), § 281, § 282, § 290, § 318, § 320 ods. 1 alebo obžalovaný bol spod obžaloby oslobodený podľa § 285, alebo bol uznaný za vinného, ale nebol mu ulože-

ný trest prepadnutia majetku, alebo sa v priebehu konania zistí, že trest prepadnutia majetku nebude uložený.

R 7/1986: Ustanovenie § 425 ods. 1 druhá veta, podľa ktorého súd zaistí majetok obvineného vždy, ak uloží trest prepadnutia majetku rozsudkom, ktorý sa doteraz nestal právoplatným, sa vzťahuje aj na prípady, keď bol uložený trest prepadnutia iba časti majetku. Aj v takom prípade sa zaisťuje celý majetok obvineného. Jedine v tom prípade, keď by súd uložil trest prepadnutia časti majetku určenej nie podielom, ale uvedením jednotlivých častí majetku, možno zaistenie obmedziť len na tieto časti. (Upravené znenie).

R 35/1984: Pri zrušení zaistenia majetku obvineného podľa § 427 súd nie je oprávnený nijakým spôsobom obmedzovať dispozičné právo obvineného s majetkom, najmä nie je oprávnený vysloviť, že sa takýto majetok uvoľňuje na uspokojenie nároku poškodeného na náhradu škody. Za podmienok § 50 TP by však súd mohol zaistiť nárok poškodeného na takomto majetku obvineného, ak ešte nenastali dôvody, pre ktoré by bolo potrebné zaistenie zrušiť (§ 51 TP). (Upravené znenie).

K § 428

Prepadnutie veci – pozri § 60 TZ a vysvetlivky k nemu.

Veci, ktoré nemožno postihnúť trestom prepadnutia veci – pozri § 60 ods. 7 TZ. Podľa TZ s poukazom na na RR Rady Európskej únie 2001/500/SVV z 26. 6. 2001 o praní špinavých peňazí, identifikácii, vyhladávaní, zmrazení, zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti (Ú. v. ES L 182 5. 7. 2001) sa rozšírili možnosti uloženia trestu prepadnutia veci aj na príjmy z trestného činu pre prípad, že v pôvodnej podobe sú z faktických alebo právnych dôvodov neidentifikovateľné, nedosiahnuteľné alebo zmiešané s legálnym majetkom a rozširuje ju aj na úžitky z týchto príjmov. Porovnaj aj § 458 ods. 1 ods. 2 OZ.

K pojmu povaha a závažnosť činu a pomery obvineného – pozri § 10 ods. 2 a § 34 ods. 4 TP a vysvetlivky k nim.

Vykonateľnosť rozsudku – pozri § 183 TP.

Orgán, ktorý podľa osobitného predpisu vykonáva správu majetku štátu je finančný odbor obvodného úradu, prípadne iný úrad, ak ide o zbrane, výbušniny, strelivo a pod.

Pozri aj vysvetlivky k § 425 – 427 TP.

Pozri aj § 50 ods. 2 TP a vysvetlivky k nemu.

R 3/1976-III: Vec, ktorú páchatel získal krádežou, nepatrí páchatelovi, i keď nie je známy jej vlastník. Takúto vec preto nemožno vyhlásiť za prepadnutú podľa § 60 ods. 1 TZ, ale postupuje sa ohľadom nej podľa § 98 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

R 38/1977-III: V prípade, ak poškodený nemôže uspokojiť svoje nároky na náhradu škody spôsobenej trestným činom inak, ako vecou uvedenou v § 60 ods. 1 písm. a) až d) TP, nie je spravídla na mieste vyhlásiť takúto vec za prepadnutú podľa § 60 TZ. (Upravené znenie).

R 31/1978: Vec, ktorú získal páchatel' za trvania manželstva trestným činom alebo ako odmenu zaň alebo ktorú páchatel' nadobudol za vec získanú týmto spôsobom, sa nestáva bezpodielovým spoluvlastníctvom manželov. Preto takúto vec možno vyhlásiť za prepadnutú podľa § 60 ods. 1 TZ. (Upravené znenie).

Porovnaj aj judikatúru k § 60 TZ a judikatúru k § 423 až § 427 TP.

K § 429

Ods. 1: Vykonateľnosť rozsudku – pozri § 183 TP a vysvetlivky k nemu.

Peňažný trest – pozri § 32 písm. d) a § 56 TZ a vysvetlivky k nim.

K počítaniu lehôt – pozri § 63 TP a vysvetlivky k nem

Vymáhaním sa rozumie postup podľa šiestej hlavy (§ 251 a nasl.) OSP.

Ods. 2: K pojmu vojak pozri § 12 ods. 1 písm. a) TP, § 1 zákona č. 370/1997 Z. z. o vojskej službe v znení neskorších predpisov ako aj § 1 a nasl. zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

R 5/1974: Poverený pracovník súdu (vymáhajúci úradník) nie je oprávnený v nijakom prípade povoľovať splácanie peňažného trestu. Nie je k tomu oprávnený ani v trestnom konaní ani v občianskoprávnom konaní o výkone rozhodnutí. Povolíť splácanie peňažného trestu je oprávnený len predseda senátu (samosudca) v trestnom konaní, a to len za podmienok uvedených v § 430 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

K § 430

Ods. 1: K pojmu odsúdený – pozri § 10 ods. 11 TP.

K možnosti splácať peňažný trest – pozri § 56 ods. 3 TZ.

K pojmu právoplatnosť rozsudku – pozri § 183 TP. Po troch mesiacoch od právoplatnosti rozsudku odklad povolíť nemožno.

Ods. 2: Aj v tomto prípade sa rozhodnutie súdu vydáva formou uznesenia, proti ktorému je prípustná sťažnosť (§ 185 TP). Toto uznesenie by malo obsahovať aj poučenie o dôvodoch odkladu a možnosti splácať peňažný trest v splátkach.

R 5/1974: Poverený pracovník súdu (vymáhajúci úradník) nie je oprávnený v nijakom prípade povoľovať splácanie peňažného trestu. Nie je na to oprávnený ani v trestnom konaní, ani v konaní občianskoprávnom o výkone rozhodnutia. Povolíť splácanie peňažného trestu je oprávnený len predseda senátu (samosudca) v trestnom konaní, a to len za podmienok uvedených v § 430 ods. 1 písm. b) TP. Ak bolo už začaté konanie o výkone rozhodnutia, je vymáhajúci úradník na základe uznesenia predsedu senátu (samosudcu) o splácaní peňažného trestu povinný urobiť podľa ustanovení OSP príslušné návrhy, umožňujúce odsúdenému splácanie peňažného trestu.

Ak boli povolené splátky podľa § 430 ods. 1 písm. b) TP, bez toho, aby bolo začaté občianskoprávne konanie o výkone rozhodnutia, odsúdený však do doby určenej v § 430

ods. 1 písm. b) TP trest nezaplatí, alebo ak bolo povolenie splátok podľa § 430 ods. 2 TP odvolané, a preto bolo prikročené k vymáhaniu peňažného trestu v občianskoprávnom konaní, nie je už vymáhajúci úradník oprávnený navrhnúť v tomto konaní zastavenie výkonu tohto rozhodnutia podľa § 268 ods. 1 písm. c) OSP alebo uspokojiť sa s nižšími zrážkami podľa § 287 ods. 1 OSP.

K § 431

Ods. 1: K pojmu *vymáhanie* – pozri § 251 a nasl. OSP.

Ods. 2: K pojmu *nárok poškodeného na náhradu škody* – pozri § 50 až § 52 TP. Vymáhanie tohto nároku má však prednosť časovo obmedzenú.

K pojmu škoda – pozri § 124 až § 126 TZ.

R 2/1977-II: Peňažný trest nemožno uložiť, ak je zrejmé, že by bol nevyvoztiteľný (§ 57 ods. 1 TZ). Pri skúmaní tejto podmienky uloženia peňažného trestu treba zisťovať aj záväzky obvineného, predovšetkým rozsah jeho zákonnej vyživovacej povinnosti a rozsahu povinnosti na náhradu škody, ktoré zásadne majú prednosť, pred zaplatením peňažného trestu (porovnaj § 431 ods. 2 TP a § 56 ods. 5 TZ). (Upravené znenie).

K § 432

Ods. 1: Upustenie môže byť od výkonu celého trestu, alebo od výkonu zostatku, t. j. doteraz nezaplatenej časti trestu, ak bolo povolené splácať peňažný trest v splátkach.

O upustení od výkonu peňažného trestu rozhoduje senát, resp. samosúdca, ktorý o veci rozhodol v prvom stupni, a to na neverejnom zasadnutí formou uznesenia.

K povinnosti vychovávať a vyživovať osobu – pozri § 62 a nasl. zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ods. 2: K pojmu *náhradný trest odňatia slobody* – pozri § 57 ods. 3 TZ.

Ods. 3: K pojmu *uznesenie* – pozri § 176 TP.

Ods. 4: K pojmu *sťažnosť a odkladný účinok sťažnosti* – pozri § 185 TP.

R 4/1988: Súd podľa § 432 ods. 2 TP nariadi výkon náhradného trestu odňatia slobody alebo jeho pomernej časti, ak odsúdený nezaplatí uložený trest lebo jeho pomernú časť a najmä koná tak, že sa zbavuje majetku, z ktorého by mohol byť peňažný trest zaplatený alebo na ktorý by mohol byť nariadený výkon rozhodnutia na úhradu tohto trestu, alebo taký majetok skrýva alebo inak zašantročuje (alebo tak konajú iné osoby na podnet odsúdeného), alebo zámerne, bez závažného dôvodu koná tak, aby takýto majetok nenadobudol (najmä nepracuje alebo mení zamestnanie), alebo sa chystá odísť z republiky, či už natrvalo alebo na dlhší čas tak, že by peňažný trest nemohol byť zaplatený napriek tomu, že odsúdený má prostriedky na jeho zaplatenie. (Upravené znenie).

K § 433

K pojmu vlastnícke právo – pozri OZ.

K § 434

Ods. 1: K pojmu *trest zákazu pobytu* – pozri § 32 písm. h), § 62 TZ.

K pojmu obec – pozri § 1 a nasl. zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

K pojmu útvar Policajného zboru – pozri § 4 ZPZ.

K pojmu obvod obce a útvaru Policajného zboru – pozri § 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a § 4 ods. 2 ZPZ.

K pojmu trvalé bydlisko – pozri § 3 zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Ods. 2: K pojmu *pracovný pomer* – pozri § 41 a nasl. ZP, k pojmu *iný obdobný pracovný vzťah* – pozri napríklad zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže a Železničnej polície v znení neskorších predpisov (najmä 1. časť), ďalej zákon č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (druhá časť – štátnozamestnanecký pomer), ďalej zákon č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (najmä § 2 a druhá časť zákona) a iné.

K pojmu zamestnávateľ – pozri § 7 – § 10 ZP.

Ods. 3: Dôležitým dôvodom môže byť napríklad účasť v konaní na súde, pred štátnym orgánom, rodinná udalosť závažného významu a pod.

Ods. 4: K pojmu *výkon vojenskej služby* – pozri zákon č. 370/1997 Z. z. o vojenskej službe v znení neskorších predpisov. Zákon tu neuvádza výkon štátnej služby profesionálneho vojaka, ktoré je povoláním. Pri splnení podmienok uvedených v tomto odseku súd po vykonaní vojenskej služby obligatórne upustí od výkonu trestu zákazu pobytu alebo jeho zvyšku.,

Ods. 5: K pojmu *sťažnosť* – pozri § 185 a k pojmu *odkladný účinok* – pozri § 185 ods. 5 TP

Ods. 6: *Podmienečné upustenie od výkonu zvyšku zákazu pobytu* – pozri § 71 a § 72 TZ. Tento inštitút je obdobou podmienečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody podľa § 415 TP, a preto sa toto ustanovenie použije v prípade podmienečného upustenia od výkonu zvyšku zákazu pobytu primerane, resp. v prípade nariadenia výkonu zvyšku tohto trestu sa primerane použijú ustanovenia § 416 a § 417 TP. Pozri aj vysvetlivky k § 415 až § 417 TP a vysvetlivky k § 71 a § 72 TZ.

Ods. 7: K pojmu *primerané obmedzenia a povinnosti* – pozri § 51 ods. 3, ods. 4 TZ.

K pojmu uznesenie – pozri § 176 TP a k pojmu *verejně zasadnutie* pozri § 291 a nasledujúce TP.

K pojmu trest odňatia slobody – pozri § 46 až § 48 TZ.

Rozhodnutie podľa § 434 ods. 7 urobí senát alebo samosudca uznesením na verejnom zasadnutí (§ 291 a nasl. TP).

Ods. 8: *K pojmu sťažnosť a odkladný účinok sťažnosti – pozri § 185 TP.*

R 1/1976 *Okolnosť, že páchatel je podľa predpisov o hlásení obyvateľstva formálne prihlásený k trvalému pobytu na určitom mieste, ešte sama o sebe nevylučuje možnosť uloženia trestu zákazu pobytu, ktorý by sa vzťahoval i na toto miesto, rozhodujúce je, či miesto v ktorom je páchatel prihlásený k trvalému pobytu, má skutočne charakter trvalého pobytu – zhodne R 52/1988.*

R 35/1987: *Rovnako je možno zakázať pobyt na viacerých miestach, územne spolu nesúvisiacich za predpokladu, že pre všetky platia závery o splnení podmienok ustanovení § 62 TZ. (Upravené znenie).*

K § 435

Domáce väzenie je novým druhom trestu, ktorý má byť jednou z alternatív k trestu odňatia slobody, pričom sa pri jeho výkone majú využiť aj technické prostriedky. Zákon sa opiera aj o osvedčené podmienky výkonu tohto druhu trestu v zahraničí (USA, Švédsko). Spočiatku sa predpokladá, že kontrola bude zabezpečená len dostupnými prostriedkami, (napríklad telefónom), v budúcnosti sa predpokladá aj využitie iných technických prostriedkov (tzv. náramkov, ktoré signalizujú pohyb odsúdeného). Kontrolou správania odsúdeného sa aj v tomto prípade poverujú okrem orgánu spravujúceho technické prostriedky kontroly aj probační a mediační úradníci.

Ods. 1: *Bez meškania – znamená bezodkladne.*

K pojmu obmedzenia a povinnosti – pozri § 53 ods. 2, ods. 3 TZ.

Ods. 2: *Premena trestu domáceho väzenia – pozri § 53 ods. 4 TZ. Ak súd rozhodne o tejto premene obligatórne musí rozhodnúť aj o spôsobe výkonu trestu odňatia slobody podľa § 48 TZ.*

K pojmu vypočutie odsúdeného – pozri primerane § 295 ods. 2 a § 258 TP.

Ods. 3: *Upustenie od výkonu zvyšku trestu domáceho väzenia je obdobou podmieničného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, preto aj tu sa uplatňuje 30-dňová lehota pre súd, v ktorej má o žiadosti odsúdeného rozhodnúť.*

Ods. 4 K pojmu sťažnosť a odkladný účinok – pozri § 185 TP.

Ods. 5: *Ide o obdobné výnimky ako v prípade výkonu trestu zákazu pobytu (porovnaj ustanovenie ustanovenia § 434 ods. 3 TP). V prípade trestu domáceho väzenia pôjde o výnimky z obmedzení a povinností, ktoré sú obsahom výkonu tohto trestu (porovnaj ods. 1).*

K § 436

Ods. 1: *Pojem len čo sa rozsudok, ktorým bol uložený trest zákazu činnosti, stal právoplatným – znamená bezodkladne.*

Trest zákazu činnosti – pozri § 32 písm. g) a § 61 TZ.

Rovnopis výroku rozsudku – sa rozumie kópia výrokovej časti rozsudku, bez odôvodnenia a poučenia.

Zamestnávateľ – pozri § 7 – § 10 ZP.

K pojmu tlmočník a prekladateľ – pozri § 28 a § 29 TP.

K pojmu motorové vozidlo – pozri zákon č. 725/2004 Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K pojmu strelná zbraň – pozri § 2 písm. a) zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraňach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Registrový súd – pozri § 8 ods. 1 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

Živnostenský úrad – pozri § 66a a nasledujúce zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Ods. 2: K počítaniu lehôt – pozri § 63 TP.

K § 437

Ods. 1: K pojmu **probačný a mediačný úradník** – pozri § 25 TP, ako aj zákon č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ods. 2: Okresný prokurátor – pozri § 44 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov.

Ods. 3: K pojmu **podmienečné upustenie od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti** – pozri § 69 TZ.

Ods. 4: Keďže ide o inštitút obdobný ako pri podmienečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, zákon primerane odkazuje aj na ustanovenia § 415 až § 417 TP o podmienečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. Avšak na rozdiel od ustanovenia § 417 ods. 1, zákon osobitne určuje príslušnosť súdu na rozhodnutie o podmienečnom upustení od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti ako aj na konanie o nariadení výkonu zvyšku tohto trestu.

Súd, ktorý rozhodol vo veci v prvom stupni – pozri § 15, § 16 TP.

K § 438

Ods. 1: Bez meškania – znamená bezodkladne.

K počítaniu lehôt pozri § 63 a nasl. TP.

K pojmu oprávnenie na činnosť, ktorá je predmetom zákazu – pozri § 61 ods. 3 veta za bodkočiarkou, ako aj vysvetlivky k tomuto ustanoveniu.

Ods. 2: K pojmu **sťažnosť a odkladný účinok sťažnosti** – pozri § 185 TP.

R 8/1969: Doba, po ktorú odsúdený k zákazu činnosti uložený zákaz nerešpektuje, nepredlžuje dobu výkonu tohto trestu. Túto dobu predlžuje len výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody, pokiaľ vedľa neho bol uložený trest zákazu činnosti. (§ 61 TZ). (Upravené znenie).

R 15/1976: Z ustanovení § 436 a § 415 TP vyplýva, že o podmienečnom upustení od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti rozhoduje súd na verejnom zasadnutí. Skutočnosť, že obvinený bol znovu odsúdený za trestný čin spáchaný v čase výkonu trestu zákazu činnosti, spravidla nedovoľuje urobiť záver, že sú splnené podmienky § 69 ods. 1 TZ na podmienečné upustenie od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti. (Upravené znenie).

R 49/1976-I: Pri určení polovice vykonanej časti trestu zákazu činnosti pre potrebu rozhodnutia o podmienečnom upustení od výkonu zvyšku tohto trestu sa postupne uložené a doteraz nevykonané tresty zákazu činnosti (za predpokladu, že ide o zákaz rovnakej činnosti) zrátajú.

R 49/1976-II: Ak bolo rozhodnuté, že sa vykoná zvyšok trestu zákazu činnosti, od výkonu ktorého bolo podmienečne upustené, je opätovné upustenie od výkonu zvyšku tohto trestu vylúčené. To platí aj vtedy, ak k tomuto zvyšku zákazu činnosti pribudne ďalší zákaz činnosti rovnakého obsahu, od výkonu ktorého doteraz nebolo podmienečne upustené.

R 43/1988: Žiadosť o podmienečné upustenie od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti nie je možné zamietnuť len s odkazom na závažný následok činu, hrubé porušenie pravidiel cestnej premávky a nekritický postoj obvineného k trestnej činnosti, ktorý prejavoval v konaní o trestnom čine, pre ktorý bol uložený.

Pri rozhodovaní o podmienečnom upustení od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti spočívajúceho v zákaze riadiť motorové vozidlá sa súd môže zaoberať skúmaním telesných a duševných schopností obvineného na riadenie motorových vozidiel. Rozhodnutie o podmienečnom upustení od výkonu zvyšku trestu má v takom prípade len ten význam, že právoplatný rozsudok, ktorým bol trest zákazu činnosti uložený, už nebráni opätovnému získaniu vodičského oprávnenia; toto oprávnenie však takýmto rozhodnutím súdu nie je nahradené.

R 14/1993: Žiadosť odsúdeného o podmienečné upustenie od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti nemožno považovať za neopodstatnenú len s odkazom na okolnosti určujúce stupeň spoločenskej nebezpečnosti trestného činu (teraz závažnosti činu). (Upravené znenie).

K § 439

Ods. 1: Trest straty čestných titulov a vyznamenaní – pozri § 32 písm. i), ako aj § 63 TZ. Strata čestných titulov a vyznamenaní je trvalá. Nevylučuje sa však ich opätovné získanie.

K pojmu **orgán, ktorý spravuje veci týkajúce sa príslušných čestných titulov a vyznamenaní** – pozri § 13 zákona č. 37/1994 Z. z. o štátnych vyznamenaníach v znení zákona č. 151/1997 Z. z. Ďalej pozri zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách v znení neskorších predpisov, ako aj zákon č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu

a vývoja a doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. V prípade rezortných vyznamenaní, alebo čestných titulov obcí eventuálne miest pôjde o orgány, ktoré takéto vyznamenania alebo čestné tituly (doctor honoris causa, čestný občan a pod.) udelili.

Ods. 2: K pojmu odsúdený – pozri § 10 ods. 13 TP.

Ods. 3: K pojmu nevzali do úschovy – pozri primerane § 94 TP.

K pojmu právoplatnosť rozsudku – pozri § 183 TP.

K § 440

K pojmu trest straty vojenskej a inej hodnosti – pozri § 32 písm. j), ako aj § 64 TZ. Strata vojenskej hodnosti je trvalá. Nevyučuje sa však jej opätovné získanie.

K pojmu územná vojenská správa – pozri § 15 zák. č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

K pojmu ozbrojené zbory – pozri zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov, zák. č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov, zákon č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov, zákon č. 57/1998 Z. z. o Železničnej polícii v znení neskorších predpisov, zákon č. 199/2004 Z. z. Colný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako aj zákon č. 241/2001 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. **K pojmu služobný orgán** – pozri zákon č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže a Železničnej polície v znení neskorších predpisov a zákon č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

K § 441

TP, na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy veľmi podrobne upravil výkon trestu vyhostenia, pričom v prevažnej časti prevzal aj ustanovenia bývalého vykonávacieho predpisu, ktorým bola vyhláška ministerstva spravodlivosti č. 135/1994 Z. z. o vyhostovaní osôb, ktorým bol súdom uložený trest vyhostenia.

Ods. 1: K pojmu trest vyhostenia – pozri § 32 písm. k) a § 65 TZ.

K pojmu útvár policajného zboru, ktorý zabezpečuje výkon tohto trestu – pozri § 4 ZPZ (najmä služba hraničnej a služba cudzineckej polície).

K pojmu ústav na výkon väzby a ústav na výkon trestu – pozri 1 ods. 2 a nasl. ZoZVJS.

Ods. 2: Pod pojmom obstaranie záležitostí treba rozumieť vykonanie takých neodkladných osobných, rodinných, pracovných, prípadne majetkových záležitostí, ktoré po realizácii výkonu trestu už vykonať nemôže.

Ods. 3: K pojmu *obava*, že sa bude skrývať alebo inak mariť výkon trestu – pozri § 71 ods. 1 písm. a) TP.

K pojmom nahradenie väzby zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou – pozri § 80 a § 81 TP.

Ods. 4: K pojmu *samostatný trest vyhostenia* – pozri § 34 ods. 6 TZ.

Ods. 5: K pojmu *vo väzbe* – pozri § 71 a nasl. TP, k pojmu *vo výkone trestu odňatia slobody* – pozri § 407 a nasledujúce TP.

K pojmu cestovný doklad – pozri zákon č. 381/1997 Z. z. o cestovných dokladoch v znení neskorších predpisov.

Ods. 6: Pod pojmom *ústav*, v ktorom sa odsúdený nachádza, sa rozumie ústav na výkon väzby alebo ústav na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom odsúdený vykonáva trest odňatia slobody.

K § 442

Ods. 1: Pod pojmom *ústav*, sa rozumie tu ústav na výkon väzby alebo ústav na výkon trestu odňatia slobody.

Ods. 2: Rozhodnutie o prepustení z väzby – pozri § 72 TP.

Ods. 3: Upustenie od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku – pozri § 413 TP.

Podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody – pozri § 415 TP.

Rozhodnutie o účasti na amnestii, ktorou sa odpúšťa zvyšok trestu odňatia slobody – pozri § 474 TP.

K pojmu právoplatnosť rozhodnutia – pozri štvrtý diel siedmej hlavy TP.

Ods. 4: K pojmu *milosť a amnestia* – pozri § 472 TP ako aj čl. 102 písm. j) Ústavy Slovenskej republiky.

Ods. 5: K pojmu *Zbor väzenskej a justičnej stráže* – pozri § 1 ZoZVJS.

Ods. 6: Po pojmom *ak je vo väzbe* sa tu rozumie väzba podľa § 441 ods. 3 TP.

Účelom postupu podľa § 413 ods. 1 TP sa tu rozumie informovanie súdu, aby mohol rozhodnúť o tom, že trest odňatia slobody alebo jeho zvyšok sa vykoná.

K § 443

K pojmu odsúdený – pozri § 10 ods. 13 TP.

K pojmu územie Slovenskej republiky – pozri čl. 3 Ústavy ako aj § 2 ods. 1 zákona č. 298/1999 Z. z. o správe štátnych hraníc v znení zákona č. 515/2003 Z. z.

Z tohto ustanovenia vyplýva, že trest vyhostenia možno uložiť aj v prípade, keď je páchatel v čase rozhodovania o tomto treste v cudzine.

K § 444

K ods. 1: *K pojmu zápisnica* – pozri § 58 TP.

K ostatným pojmom použitým v tomto § – pozri vysvetlivky k § 441 až § 443.

K ods. 3: Pod osobnými výdavkami sa rozumejú výdavky na stravu, správne poplatky a pod.

R 3/1999–III: Všeobecný záujem spočívajúci v ochrane spoločnosti pred nedovoleným dovozom drog vyžaduje, aby páchatelovi trestného činu nedovolenej výroby a držania omamných a psychotropných látok jedov a prekurzorov podľa § 171 až § 173 TZ, ktorý nie je občanom Slovenskej republiky ani osobou uvedenou v § 645 ods. 1 alebo ods. 2 TZ, bol okrem trestu odňatia slobody uložený aj trest vyhodenia z územia republiky podľa § 65 TZ. (Upravené znenie).

K § 445

Ods. 1: Ochranné liečenie – pozri § 33 písm. a) ako aj § 73 a § 74 TZ.

Liečebným ústavom sa rozumie ústavne zdravotnícke zariadenie v zmysle § 7 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 720/2004 Z. z.

Nepodmienečný trest odňatia slobody je trest odňatia slobody, ktorého výkon nebol podmienene odložený podľa § 418 alebo § 420 TP.

K pojmom ústav na výkon trestu odňatia slobody a nemocnica pre obvinených a odsúdených – pozri § 2 ods. 1 ZoZVJS a ZVTOS.

Ods. 2: Bez meškania sa tu rozumie bez zbytočného odkladu, pokiaľ možno ihneď.

Ods. 3: K pojmu príslušník ozbrojených síl alebo ozbrojeného zboru – pozri zák. č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zbore väzenskej a justičnej stráže a Železničnej polície v znení neskorších predpisov, ďalej zákon č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako aj zákon č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

Ods. 4: K zániku dôvodov na ďalšie trvanie ochranného liečenia – pozri § 74 ods. 2 TZ.

R 46/1977 Výkon ochranného liečenia treba v zásade nariadiť hneď, ako sa rozhodnutie o jeho uložení stalo vykonateľným.

R 24/1992–II: Znalecký posudok o duševnom stave obvineného zodpovedajúci v priebehu trestného stíhania, ktoré bolo potom podľa § 215 ods. 1 písm. e) TP zastavené, možno použiť ako dôkaz znaleckým posudkom a nielen ako listinný dôkaz aj v nasledujúcom konaní o uloženie ochranného liečenia. (Upravené znenie).

R 30/1972: Ak sa ukladá ochranné liečenie, musí súd podľa § 74 ods. 1 TZ vždy rozhodnúť o spôsobe jeho výkonu, t. j. že sa vykoná v liečebnom ústave alebo ambulantne.

Za podmienok § 74 ods. 1 tretia veta TZ sa ambulantne môže vykonať každé liečenie, nie iba protialkoholické. (Upravené znenie).

R 1/1975: *Súd môže vo vykonávacom konaní nariadiť výkon ochranného liečenia už v priebehu výkonu trestu odňatia slobody len na návrh riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody alebo nemocnice pre obvinených a odsúdených, ktorý posúdi, či sú na ochranné liečenie splnené podmienky už počas výkonu trestu odňatia slobody v príslušnom ústave na výkon trestu odňatia slobody alebo v nemocnici pre obvinených a odsúdených. Preto nemožno vysloviť už v rozsudku, že ochranné liečenie sa vykoná už počas výkonu trestu odňatia slobody v ústave na výkon trestu. (Upravené znenie).*

K § 446

Ods. 1: *Prokurátor – pozri § 10 ods. 1, ods. 7 TP.*

Obvinený – pozri § 10 ods. 11 a § 33 TP.

Zákonný zástupca obvineného – pozri § 35 TP.

Osoba, ktorá by mohla za obvineného podať odvolanie – pozri § 308 ods. 2 TP.

Verejné zasadnutie – pozri § 291 TP.

Odsúdený – pozri § 10 ods. 13 TP, výsluch odsúdeného – s poukazom na § 10 ods. 11 pozri § 121 a nasledujúce TP.

Ods. 2: *K pojmu sťažnosť a odkladný účinok sťažnosti – pozri § 185 TP.*

R 1/1989: *Predpokladom pre aplikáciu ustanovenia 446 ods. 1 TP je skutočnosť, že sa ochranné liečenie vykonáva. Ak sa však rozhoduje o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia pred jeho začatím alebo u osoby, ktorá bola liečená počas výkonu trestu odňatia slobody, ale z výkonu tohto trestu bola už prepustená a na slobode nevykonáva ochranné liečenie, resp. nepokračuje vo výkone tohto liečenia v zdravotníckom zariadení, príslušnosť súdu na rozhodovanie o tejto zmene sa určuje ustanovením § 406 ods. 2 TP. V takomto prípade je na rozhodovanie príslušný súd, ktorý rozhodol o uložení ochranného liečenia v prvom stupni a nie okresný súd, v obvode ktorého odsúdený vykonával ochranné liečenie. (Upravené znenie).*

R 70/1978: *O zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia uloženého vojenským súdom rozhoduje vždy vojenský súd.*

K § 447

Ods. 1: *Ohľadom osôb, oprávnených podať návrh na upustenie od výkonu ochranného liečenia porovnaj vysvetlivky k § 446 ods. 1 TP. Rozdiel je len v tom, že návrh na upustenie od výkonu ochranného liečenia môže podať aj ošetrojúci lekár odsúdeného, ak odsúdený pred začatím výkonu ochranného liečenia už absolvoval uložení odvykaciu alebo inú liečbu v zdravotníckom zariadení. Toto konanie môže súd začať aj ex offio.*

Ods. 2: *K pojmu sťažnosť a odkladný účinok sťažnosti – pozri § 185 TP.*

K § 448

Ods. 1: Na podanie návrhu na prepustenie z ochranného liečenia oprávňuje TP len obmedzený okruh oprávnených osôb – sú nimi prokurátor, obvinený alebo liečebný ústav. Súd však môže konať aj *ex offo* – porovnaj napríklad § 448 ods. 2 TP.

Príslušnosť súdu je tu určená výnimkou z ustanovenia § 406 ods. 2 TP – oprávnený na rozhodnutie je okresný súd, v obvode ktorého sa ochranné liečenie vykonáva. O prepustení z ochranného liečenia rozhodne na verejnom zasadnutí.

K pojmu verejné zasadnutie – pozri § 291 a nasl. TP.

Ods. 2: TP ukladá súdu, v obvode ktorého sa ochranné liečenie vykonáva, povinnosť obligatórne aspoň raz za rok na verejnom zasadnutí preskúmať, či dôvody ochranného liečenia ešte trvajú. Ak tieto dôvody pominuli súd je povinný odsúdeného z ochranného liečenia prepustiť.

Ak však zistí, že dôvody ochranného liečenia trvajú, je povinný rozhodnúť uznesením, že sa vo výkone ochranného liečenia bude pokračovať.

K pojmu uznesenie – pozri § 176 TP.

Ochranné liečenie uložené páchatel'ovi, ktorý užíva návykovú látku a spáchal trestný čin pod jej vplyvom alebo v súvislosti s jej užívaním, môže byť ukončené aj pred dosiahnutím jeho účelu, ak súd počas výkonu tohto ochranného liečenia zistí, že jeho účel nemožno dosiahnuť.

Ods. 3: K pojmu sťažnosť pozri § 185 TP. Odkladný účinok (pozri § 185 ods. 6 TP) však má iba sťažnosť prokurátora, ktorú podáva proti uzneseniu o prepustení odsúdeného z ochranného liečenia.

R 10/1969: Aj pri rozhodovaní o prepustení z ochranného protialkoholického liečenia podľa § 448 musí súd zistiť skutkový stav veci v zmysle § 2 ods. 10 TP, nemôže sa teda uspokojiť iba s oznámením liečebne, že ochranná liečba skončila, ale musí si zaobstarať odborné lekárske vyjadrenie o priebehu liečenia a o tom, či ochranné liečenie splnilo svoj účel. (Upravené znenie).

R 6/1972: Ochranné liečenie sa nenariaďuje na určitú dobu, ale trvá tak dlho, dokiaľ to vyžaduje jeho účel. O prepustení z ochranného liečenia po dosiahnutí jeho účelu rozhoduje súd vo vykonávacom konaní (§ 448 TP). (Upravené znenie).

R 22/1978: Ústav na výkon trestu, v ktorom sa vykonáva ochranné liečenie počas výkonu trestu odňatia slobody podľa § 74 ods. 1 prvá veta TZ., je oprávnený podať návrh prepustenie z ochranného liečenia podľa § 448 ods. 1 TP. Ústav na výkon trestu zastúpený riaditeľom má v konaní o prepustení z ochranného liečenia postavenie strany (§ 10 ods. 10 TP). (Upravené znenie).

K § 449

Ods. 1: Ochranná výchova – pozri § 33 písm. b) a § 75 a § 102 a nasledujúce TZ.

Miesta výkonu ochrannnej výchovy – sú osobitné výchovné zariadenia (ochranná ústav-
ná výchova), alebo sa môže vykonať aj v profesionálnej náhradnej rodine (ochranná rodinná
výchova) a pokiaľ to vyžaduje zdravotný stav odsúdeného mladistvého, prednostne sa vyko-
náva v ústavnej zdravotnej starostlivosti (porovnaj § 103 ods. 1 TZ).

TZ v § 104 zakotvil aj zmenu spôsobu výkonu ochrannnej výchovy z ústavnej ochrannnej
výchovy na rodinnú ochrannú výchovu a naopak, prípadne možno zmeniť aj osobu, ktorá
zabezpečuje ochrannú rodinnú výchovu.

Ods. 2: K pojmu **väzba** – pozri § 71 a nasledujúce TP.

Primeranou lehotou je čas potrebný na obstaranie záležitostí odsúdeného, pod čím treba
rozumieť záležitosti osobnej rodinnej, školskej pracovnej povahy, ktoré bežne nemôže obsta-
rať počas výkonu ochrannnej výchovy.

K § 450

Ods. 1: K pojmu **verejně zasadnutie** – pozri § 291 a nasl. TP.

Okrem prokurátora zákon oprávňuje na podanie návrhu na upustenie od výkonu
ochrannnej výchovy aj štátny orgán starostlivosti o mládež (pozri § 10 ods. 10 TP) Súd,
ktorý ochrannú výchovu uložil môže rozhodnúť aj bez návrhu, z úradnej povinnosti.

Pozri aj § 103 ods. 4 TZ.

Ods. 2: K pojmu **sťažnosť a odkladný účinok sťažnosti** – pozri § 185 TP.

K § 451

Ods. 1: Aj v prípade rozhodovania o podmieničnom umiestnení mladistvého mimo
výchovného ústavu je stanovená osobitná príslušnosť súdu, odlišne od všeobecnej zásady
uvedenej v § 406 ods. 2 TP. V tomto prípade bude príslušným okresný súd v obvode ktorého
sa ochranná výchova vykonáva, teda súd v obvode ktorého je výchovné zariadenie, v ktorom
mladistvý ochrannú ústavnú výchovu vykonáva. Návrh na podmieničné umiestnenie
mladistvého mimo tohto výchovného zariadenia môže podať okrem prokurátora, štátneho
orgánu starostlivosti o mládež, mladistvého a osôb, ktoré by mohli v jeho prospech podať
odvolanie (porovnaj § 308 ods. 2 TP), aj riaditeľ výchovného zariadenia. Súd však môže
konať aj bez návrhu z úradnej povinnosti.

Hoci TP neupravuje pri výkone ochrannnej výchovy podmieničné upustenie od výkonu
ochrannnej výchovy, toto zakotvuje TZ v § 103 ods. 5 a keďže ide o obdobné inštitúty, treba aj
v tomto prípade primerane použiť ustanovenie § 451 TP. Podľa § 103 ods. 6 môže dôjsť aj
k zrušeniu uznesenia o podmieničnom upustení od ochrannnej výchovy alebo o podmienič-
nom umiestnení mladistvého mimo výchovný ústav (rodinu).

Ods. 2: Príslušnosť súdu uvedeného v ods. 1 sa vzťahuje aj na rozhodovanie o zrušení
podmieničného umiestnenia mimo výchovného ústavu.

Ods. 3: K pojmu **sťažnosť a odkladný účinok sťažnosti** – pozri § 185 TP.

K § 452

Ods. 1: Verejné zasadnutie – pozri § 291 a nasl. TP.

Príslušným súdom na prepustenie z ochrannej výchovy je súd, v obvode ktorého sa nachádza výchovné zariadenie, v ktorom mladistvý ochrannú výchovu vykonáva.

Návrh na prepustenie z ochrannej výchovy je oprávnený podať prokurátor – pozri § 2 ods. 5, § 10 ods. 1 TP, **štátny orgán starostlivosti o mládež** – (pozri § 10 ods. 10 TP), mladistvý – rozumie sa odsúdený mladistvý, ktorému bola ochranná výchova uložená, a výchovné zariadenie, v ktorom sa ochranná výchova vykonáva – pozri vysvetlivky k § 447 ods. 1 TP. Aj v tomto prípade môže súd konať aj z úradnej povinnosti (napríklad na základe preskúmania v zmysle ods. 2).

Výsluch zástupcu výchovného zariadenia, v ktorom sa ochranná výchova vykonáva, je obligatórny, ak návrh na prepustenie z ochrannej výchovy nepodalo výchovné zariadenie.

Ods. 2: K dôvodom **ochrannej výchovy** – pozri § 102 ods. 1 TZ.

Aj v prípade ochrannej výchovy poskytuje zákon záruku pre to, aby zásah do základných občianskych práv odsúdeného mladistvého – do osobnej slobody trval len po potrebný čas. Preto súd musí aspoň raz do roka preskúmať dôvody trvania ochrannej výchovy a pokiaľ tieto pominuli mladistvého z ochrannej výchovy obligatórne prepustiť. Inak rozhodne, že sa vo výkone ochrannej výchovy bude pokračovať.

Ods. 3: K pojmu **sťažnosť** – pozri § 185 TP; odkladný účinok sťažnosti (pozri § 185 ods. 6 TP) priznáva zákon v tomto prípade len sťažnosti prokurátora podanej proti uzneseniu súdu o prepustení mladistvého z výkonu ochrannej výchovy.

K § 453

Ods. 1: K pojmu **predĺženie ochrannej výchovy** – pozri ustanovenie tety za bodkočiarkou § 103 ods. 2 TZ.

Pod pojmom **príslušný štátny orgán** sa rozumie štátny orgán starostlivosti o mládež.

Oprávnenie podať návrh na predĺženie ochrannej výchovy priznáva zákon prokurátorovi, príslušnému štátnemu orgánu starostlivosti o mládež a výchovnému zariadeniu. Aj v tomto prípade môže však konať aj z úradnej povinnosti, napríklad na základe preskúmania v zmysle § 452 ods. 2 TP.

Rozhodnutie o predĺžení ochrannej výchovy robí senát alebo samosudca okresného súdu v ktorého obvode sa ochranná výchova vykonáva.

Ods. 2: Výsluch zástupcu výchovného zariadenia je obligatórny, ak návrh na predĺženie ochrannej výchovy nepodalo samotné výchovné zariadenie.

Ods. 3: Ak sa ochranná výchova vôbec nezačala vykonávať, hoci bola uložená, nemožno jej trvanie predĺžiť po 18. roku veku mladistvého, aj keby dôvody uloženia ochrannej výchovy trvali.

Ods. 4: K pojmu *sťažnosť* – pozri § 185 TP. Sťažnosti proti uzneseniu o predĺžení ochrannej výchovy aj po dovŕšení 18. roku veku mladistvého zákon nepriznáva odkladný účinok, hoci ide o závažný zásah do práv mladistvého.

K § 454

Nová právna úprava na rozdiel od predchádzajúcej priamo v TP upravuje aj výkon ochranného dohľadu. TZ v § 439 bod 4) zrušil zákon č. 448/2002 Z. z. o ochrannom dohľade a ktorým sa menil a doplňal zákon č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 550/2003 Z. z. Zároveň upravil ochranný dohľad (porovnaj § 76 až § 80 TZ).

Ods. 1: *Nariadenie výkonu trestu odňatia slobody* – pozri § 408 ods. 1 TP a vysvetlivky k nemu.

Z tohto ustanovenia vyplýva, že výkon trestu odňatia slobody má zásadne prednosť pred výkonom ochranného dohľadu. Výnimky sú uvedené len v ods. 2, 3 tohto § TP.

Ods. 2: *Odklad výkonu trestu odňatia slobody* – pozri § 409 ods. 1, ods. 2, § 410 ods. 2 TP.

Ods. 3: *Prerušenie výkonu trestu odňatia slobody* – pozri § 412 ods. 1 TP.

K § 455

K pojmu probačný a mediačný úradník – pozri zákon č. 550/2003 o probačných a mediačných úradníkoch v znení neskorších predpisov.

K pojmu rozsah ochranného dohľadu určeného súdom – pozri § 77 ods. 1, 2 TZ.

K § 456

Výkon väzby – pozri § 71 a nasl. najmä § 76 TP, ako aj ZVV.

Výkon trestu odňatia slobody – pozri § 407 TP a ZVTO

Ochranné liečenie uskutočňované v liečebnom ústave – pozri § 445 ods. 1 prvá veta, ods. 2, ods. 3 TP.

K § 457

Ods. 1: Upustiť od výkonu ochranného dohľadu možno len za predpokladu, že ochranný dohľad bol uložený podľa § 76 ods. 2 TZ, t. j. nemožno upustiť od výkonu ochranného dohľadu páchatelovi, ktorý bol odsúdený za obzvlášť závažný zločin na nepodmienečný trest odňatia slobody. Rovnako by vzhľadom na osobu oprávnenú na podanie návrhu na upustenie od výkonu ochranného dohľadu (riaditeľ ústavu na výkon trestu) pred výkonom trestu odňatia slobody v zmysle § 76 ods. 3 TZ najprv navrhol uložiť odsúdenému ochranný dohľad a zároveň by navrhol upustiť od jeho výkonu.

Ods. 2: *Prokurátor* – pozri § 2 ods. 5, § 10 ods. 1, ods. 7, ale aj § 18 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov.

Riaditeľ ústavu na výkon trestu – pozri § 3 ods. 2 ZoZVJS.

Ods. 3: Ide o ďalšiu výnimku z ustanovenia § 406 ods. 2 TP. Príslušným na rozhodnutie o upustenie od výkonu ochranného dohľadu je súd, v obvode ktorého sa ochranný dohľad vykonáva – pozri § 455 TP.

Verejné zasadnutie – pozri § 291 a nasl. TP.

Ods. 4: Sťažnosť – pozri § 185 TP. Odkladný účinok (§ 185 ods. 6 TP) priznáva zákon aj tu len sťažnosti prokurátora podanej proti uzneseniu súdu o upustení od výkonu ochranného dohľadu – teda v neprospech odsúdeného.

K § 458

Ods. 1: Verejné zasadnutie – pozri § 291 a nasl. TP.

Účel ochranného dohľadu – pozri § 76 ods. 2, 3 TZ.

Ods. 2: K trvaniu ochranného dohľadu – pozri § 78 TZ. Obmedzenie opakovať návrh na prepustenie z výkonu ochranného dohľadu sa vzťahuje len na odsúdeného, ktorému bol ochranný dohľad uložený.

Ods. 3: Sťažnosť a odkladný účinok sťažnosti – pozri § 185 TP.

K § 459

Čas, na ktorý bol ochranný dohľad uložený – pozri § 78 TP. K počítaniu času – pozri § 63 TP.

K § 460

Ods. 1: K uloženiu ochranného dohľadu mimo hlavného pojednávania – pozri § 76 ods. 3 TZ.

Ods. 2: Prepustením z výkonu ochranného dohľadu sa rozumie prepustenie z výkonu ochranného dohľadu uloženého podľa § 76 ods. 3 TZ, ale tento ochranný dohľad sa vykonáva s poukazom na ustanovenie § 455 TP v obvode toho súdu, kde je pobyt odsúdeného a preto je účelné, aby o ňom rozhodol súd, v obvode ktorého sa ochranný dohľad vykonáva.

Ods. 3: Verejné zasadnutie – pozri § 291 a nasl. TP.

Neverejné zasadnutie – pozri 301 až 305 TP. Odôvodnenosť konania v uvedených prípadoch na neverejnom zasadnutí je daná skutočnosťou, že v týchto prípadoch súd nerozhoduje vo vec samej.

Ods. 4: K pojmu sťažnosť a odkladný účinok sťažnosti – pozri § 185 TP.

K § 461

K pojmu zhabanie veci pozri § 83 TZ a vysvetličky k nemu. V porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou zákon podstatne rozšíril dôvody zhabania veci. Zachovala sa však zásada, že musí ísť o vec, uvedenú v § 60 ods. 1 TZ, teda o vec, ktorá by za podmienok, že možno uložiť trest prepadnutia veci bola vyslovená za prepadnutú.

K pojmu orgán, ktorý podľa osobitného predpisu vykonáva správu majetku štátu – pozri vysvetlivky k § 428 ods. 1 TP.

Štát nadobúda vlastníctvo k zhabanej veci právoplatnosťou rozhodnutia súdu, ktorým bolo zhabanie veci vyslovené.

Porovnaj judikatúru k § 83 TZ.

K § 462

Ods. 1: K pojmu detencia a účel umiestnenia do detenčného ústavu – pozri § 81 a § 82 TZ.

Oprávnenie ministra spravodlivosti na podanie návrhu sa vzťahuje len na detenciu v zmysle § 81 ods. 3 TZ

Prokurátor – pozri § 2 ods. 5 a § 10 ods. 1 a ods. 7 TP.

Riaditeľ ústavu na výkon trestu – pozri § 3 ods. 2 ZoZVJS.

Ods. 2: Príslušnosť súdu je daná výnimkou z ustanovenia § 406 ods. 2 TP, keďže ide o súd, ktorý je najbližšie k miestu výkonu trestu odňatia slobody odsúdeného. Okrem nariadenie umiestnenia odsúdeného v detenčnom ústave je súd povinný uložiť ústavu, aby v zmysle ZoVTOS (zákon č. 475/2005 Z. z.) zabezpečil dodanie – t. j. prepravu odsúdeného do detenčného ústavu. Inak by hrozilo nebezpečenstvo, že odsúdený sa vyhne umiestneniu do detenčného ústavu a došlo by k ohrozeniu záujmov spoločnosti.

Ods. 3: K pojmu **sťažnosť** – pozri § 185 TP, odkladný účinok (§ 185 ods. 6 TP) sa tu priznáva len sťažnosti, ktorú podal prokurátor proti uzneseniu o prepustení z detencie resp. proti uzneseniu súdu o nevyhovení návrhu prokurátora na umiestnenie odsúdeného v detenčnom ústave.

K § 463

Ods. 1: Stanovenie povinnosti obligatórne na verejnom zasadnutí preskúmať dôvodnosť umiestnenia odsúdeného v detenčnom ústave je dané závažnosťou zásahu do osobnej slobody odsúdeného, keďže dôvody umiestnenie v detenčnom ústave môžu trvať až doživotne. Práve preto priznáva zákon odsúdenému právo už po šiestich mesiacoch žiadať súd o preskúmaní dôvodnosti detencie. Táto lehota sa zachováva aj v prípade, ak ide o preskúmanie rozhodnutia o pokračovaní v detencii.

K počítaniu lehôt – pozri § 63 TP.

Zájmu ochrany práv odsúdeného zodpovedá povinnosť súdu, že ak dôvody detencie pominú, je povinný uznesením prepustiť odsúdeného z detencie. Zákon stanovuje povinnosť uznesením rozhodnúť aj o pokračovaní v detencii (porovnaj § 162 ods. 1 TP).

Ods. 2: K pojmu **sťažnosť** – pozri § 185 TP a k pojmu odkladný účinok sťažnosti, ktorý tu zákon priznáva len sťažnosti prokurátora smerujúcej proti uzneseniu súdu o prepustení odsúdeného z detencie – pozri § 185 ods. 6 TP.

K § 464

Osobitným zákonom je zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov – pozri § 18 ZOP.

K § 465

Ods. 1: K pojmu *záujmové združenie občanov* – pozri § 4 ods. 2 TP.

K pojmu upustenie od potrestania – pozri § 40, § 98 TZ a k pojmu *podmienečné upustenie od potrestania* – pozri § 101 TZ. S prihliadnutím na obsah tohto ustanovenia pôjde o upustenie od potrestania podľa § 40 ods. 1 písm. b) TZ.

K pojmu škoda – pozri § 124 až § 126 TZ.

Ods. 2: Podmienečné upustenie od uloženia trestu – pozri § 101 TZ a pozri § 418 a § 419 TP a vysvetlivky k nim. Skúšobná doba pri podmienečnom upustení od potrestania môže byť stanovená až na jeden rok (§ 101 ods. 2 TZ).

Ods. 3: Hoci aj v prípade vyslovenia, že sa odsúdený v skúšobnej dobe podmienečného upustenia od potrestania nedosvedčil, ide o rozhodnutie vo vykonávacom konaní, ale keďže trest možno uložiť len rozsudkom, zákon tu stanovuje povinnosť rozhodnúť rozsudkom. Ide o rozsudok vyhlásený na verejnom zasadnutí (§ 291 a nasl. TP).

Ods. 4: K podmienkam osvedčenia sa odsúdeného v skúšobnej dobe pozri § 101 ods. 4 TZ. Sťažnosť prokurátora podaná proti uzneseniu o osvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe stanovenej pri podmienečnom upustení od potrestania nemá odkladný účinok. Ak s takýmto zamýšľaným rozhodnutím súdu prokurátor vopred súhlasí, rozhodnúť o osvedčení sa odsúdeného podľa tohto ustanovenia môže predseda senátu.

Ods. 5: K pojmu *právoplatnosť rozhodnutia* – pozri § 183 a § 185 TP.

Orgán, ktorý vedie register trestov – pozri § 2 ods. 1 ZRT.

R 12/1962: Ak bolo upustené od potrestania s prihliadnutím k prijatej záruke záujmového združenia občanov, v každom prípade súd doručí príslušnému záujmovému združeniu občanov rozsudok so žiadosťou o výchovné pôsobenie (§ 40 ods. 1 písm. b) TZ a § 465 ods. 1 TP).

Súčasne s doručením rozsudku požiada, aby po uplynutí určenej doby pre záruku podľa dohody so záujmovým združením občanov, prerokovalo výsledok výchovného pôsobenia a oznámilo súdu svoje závery. (Upravené znenie).

R 49/1975: Čas, po ktorý má záujmové združenie občanov so zreteľom k prijatej záruke výchovne pôsobiť na páchatela, v prípade, že bolo upustené od potrestania, dohodne súd so záujmovým združením občanov podľa okolností konkrétneho prípadu. (Upravené znenie).

K § 466

Osobitný zákon – pozri ZVV.

R 19/1991-II: V prípade rozhodovania o sťažnosti obvineného proti rozhodnutiu o väzbe súd nie je oprávnený skúmať otázky súvisiace so spôsobom výkonu väzby. To znamená, že zdravotný stav obvineného, pokiaľ nemá vplyv priamo na existenciu väzobných dôvodov, nie je hľadiskom, ku ktorému by sa mohlo prihliadať pri tomto rozhodovaní.

K § 467

K pojmu právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutí – pozri § 183 a § 184 TP.

K pojmu poriadková pokuta – pozri § 70 TP.

Vymáhaním sa rozumie postup podľa šiestej hlavy OSP (pozri § 251 a nasledujúce OSP).

K počítaniu lehôt – pozri § 63 TP.

K § 468

K pojmu trovy trestného konania určené paušálnou sumou – pozri § 555 ods. 1 písm. d) ods. 3) TP. Povinnosť na uhradenie týchto trov je stanovená v § 555 ods. 1 TP.

Orgány štátnej správy súdov – pozri § 71 a nasledujúce zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K § 469

Ustanovenie upravuje právny podklad pre konanie súdu o zahľadení odsúdenia a subjekty oprávnené podať podnet na začatie tohto konania.

Právnym podkladom pre začatie konania súdu sú žiadosť alebo návrh.

V prípade mladistvého odsúdeného, konanie súdu môže začať z úradnej povinnosti, teda bez návrhu alebo žiadosti (pozri § 121 ods. 1, ods. 2 TZ).

K formálnym náležitostiam žiadosti a návrhu – pozri vysvetlivky k § 62 ods. 1.

Subjektmi oprávnenými podať podnet, vo forme žiadosti, na začatie konania o zahľadení odsúdenia podľa § 92 ods. 1 TZ, sú odsúdený alebo osoby, ktoré by mohli podať odvolanie v jeho prospech.

Subjektmi oprávnenými podať podnet, vo forme návrhu, na začatie konania o zahľadení odsúdenia podľa § 92 ods. 1 TZ, sú záujmové združenie občanov alebo dôveryhodná osoba (pozri § 5 ods. 2).

Subjektom oprávneným podať podnet, vo forme žiadosti, na začatie konania o zahľadení odsúdenia podľa § 92 ods. 3 TZ, je len odsúdený.

V prípade mladistvého odsúdeného, môže žiadosť alebo návrh na začatie konania súdu podať odsúdený, jeho zákonný zástupca, obhajca alebo štátny orgán starostlivosti o mládež.

K pojmu zahľadenie odsúdenia – pozri vysvetlivky k § 92 a § 93 TZ.

K pojmu súd – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 4.

K pojmu odsúdený – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 13.

K pojmu osoby, ktoré by mohli podať odvolanie v prospech odsúdeného – pozri vysvetlivky k § 308 ods. 2.

K pojmu záujmové združenie občanov – pozri vysvetlivky k § 4 ods. 2.

K pojmu dôveryhodná osoba – pozri vysvetlivky k § 4 ods. 3.

K pojmu mladistvý – pozri vysvetlivky k § 94 ods. 1 TZ.

K oprávneniam zákonného zástupcu odsúdeného – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 11, § 35.

K oprávneniam obhajcu – pozri vysvetlivky k § 44 ods. 2, ods. 3.

K oprávneniam štátneho orgánu starostlivosti o mládež – pozri analogicky vysvetlivky k § 345.

K pojmu štátny orgán starostlivosti o mládež – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 10, § 73 ods. 1 písm. s), ods. 2 písm. b) bod 5 ZoSOD.

R 1/1979: Podmienkou zahľadania odsúdenia mladistvého je také správanie vo výkone trestu, z ktorého je možné usudzovať jeho nápravu ako predpokladu na vedenie riadneho života. (Upravené znenie).

R 1/1981: V prípade, že predseda senátu príslušného súdu rozhodne o nezahladení odsúdenia mladistvého podľa § 121 ods. 2 TZ, podmienky zahľadania odsúdenia u mladistvého sa posudzujú podľa § 92 ods. 1 alebo § 92 ods. 3 TZ. (Upravené znenie).

K § 470

Ods. 1: Ustanovenie upravuje vecnú, miestnu príslušnosť súdu na konanie o zahladení odsúdenia a jeho zloženie pre toto konanie.

Predmetom zahľadania podľa tohto ustanovenia sú odsúdenia súdmi, vykonávajúcimi pôsobnosť a právomoc na území SR aj počas existencie ČSSR, resp. ČSFR.

Vecne príslušným súdom je okresný súd, a to aj v prípade odsúdenia vojenským súdom.

Miestne príslušným súdom je súd, v obvode ktorého má alebo naposledy mal odsúdený bydlisko v čase podania návrhu.

O zahladení odsúdenia rozhoduje predseda senátu príslušného súdu, a to bez nariadenia zasadnutia (pozri § 301, § 302 ods. 1).

Forma rozhodnutia je uznesenie (pozri § 162 ods. 1).

Návrhom sa rozumie žiadosť alebo návrh podľa § 469.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje vecnú a miestnu príslušnosť súdu, jeho zloženie pre konanie o zahladení odsúdenia cudzozemskými súdmi a účinky rozhodnutia súdu v cudzine.

Vecne príslušným súdom je okresný súd.

Miestne príslušným súdom je súd, v obvode ktorého má alebo naposledy mal odsúdený bydlisko v čase podania návrhu.

O zahľadení odsúdenia rozhoduje predseda senátu príslušného súdu, a to bez nariadenia zasadnutia (pozri § 301, § 302 ods. 1).

Forma rozhodnutia je uznesenie (pozri § 162 ods. 1).

Predmetom zahľadenia je odsúdenie cudzozemským súdom, ktoré je zaznamenané v evidencii registra trestov.

K evidencii odsúdení cudzozemským súdom – pozri § 4 ods. 3, § 7 ods. 10 písm. c), § 8 ods. 10 ZRT.

Účinky rozhodnutia predsedu senátu o zahľadení majú účinky v cudzine len vtedy, ak to ustanovuje medzinárodná zmluva. Môže ísť o multilaterálnu alebo bilaterálnu medzinárodnú zmluvu vyhlásenú v Zbierke zákonov – napríklad ED VP (článok 22).

Ods. 3: Ustanovenie upravuje vecnú príslušnosť súdu a jeho zloženie pre konanie o zahľadení odsúdenia mladistvého.

Vecne príslušným súdom je okresný súd alebo špeciálny súd.

O zahľadení odsúdenia rozhoduje predseda senátu príslušného súdu, a to bez nariadenia zasadnutia (pozri § 301, § 302 ods. 1).

Forma rozhodnutia je uznesenie (pozri § 162 ods. 1).

Ods. 4: K pojmu sťažnosť, ktorá má odkladný účinok a k dôsledkom podania sťažnosti na právoplatnosť, vykonateľnosť uznesenia – pozri vysvetlivky k § 185 ods. 1, ods. 6, § 184 ods. 1, ods. 2.

K pojmu vecná príslušnosť okresného súdu – pozri vysvetlivky k § 15 a § 16 ods. 1.

K pojmu vecná príslušnosť špeciálneho súdu – pozri vysvetlivky k § 14 a § 16 ods. 2.

K pojmu predseda senátu – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 6 a ZS.

K pojmu okresný súd – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 5.

K pojmu špeciálny súd – pozri ZŠS a ÚŠP a ZS.

K pôsobnosti vojenských súdov – pozri vysvetlivky k § 12 až § 13.

K pojmu miestna príslušnosť súdu – pozri vysvetlivky k § 17.

K pojmu bydlisko – pozri vysvetlivky k § 71 ods. 1 písmeno a).

K pojmu medzinárodná zmluva – pozri vysvetlivky k § 477 písmeno a).

K pojmu cudzie rozhodnutie – pozri vysvetlivky k § 515 ods. 1.

R 1/1974: O zahľadení odsúdenia mladistvého rozhoduje predseda senátu súdu podľa § 470 ods. 3 TP, po výkone trestu odňatia slobody v dĺžke presahujúcej jeden rok, a to bez ohľadu na to, či mladistvý bol po výkone trestu prepustený na slobodu alebo nastúpil výkon iného trestu odňatia slobody. (Upravené znenie).

K § 471

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **postup predsedu senátu** po tom, ako ním vydané rozhodnutie o zahľadení odsúdenia nadobudlo právoplatnosť a **administratívno-právne dôsledky rozhodnutia o zahľadení odsúdenia**.

Forma **rozhodnutia** je uznesenie (pozri § 162 ods. 1).

K pojmu právoplatnosť uznesenia – pozri vysvetlivky k § 184 ods. 1.

Forma upovedomenia je **písomná**.

Subjektami upovedomenia sú odsúdený, navrhovateľ a štátny orgán, ktorý vedie register trestov.

K pojmu odsúdený – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 13.

Navrhovateľom sa rozumie subjekt oprávnený podľa § 469 podať žiadosť alebo návrh ako právny podklad pre začatie konania súdu o zahľadení odsúdenia.

Štátnym orgánom, ktorý vedie register trestov, je generálna prokuratúra [pozri § 2 ods. 1, § 3 ods. 1, § 4 ods. 2 ZRT, § 40 ods. 2 písm. d) ZoP]

Administratívno-právne dôsledky zahľadania odsúdenia sú upravené v § 7 ods. 9, § 8 ods. 8 ZRT.

Podľa § 7 ods. 9 ZRT v odpise registra trestov sa uvádzajú všetky údaje o každom odsúdení osoby, ktorej sa odpis týka, o priebehu výkonu trestu, výkonu ochranných opatrení a o zahľadení odsúdenia podľa rozhodnutia súdu alebo na základe zákona.

Podľa § 8 ods. 8 ZRT vo výpise z registra trestov sa uvedú všetky doteraz nezahľadené odsúdenia vrátane údajov o priebehu výkonu uložených trestov, ochranných opatrení a primeraných obmedzení, ak sa podľa zákona na páchatela nehládajú, akoby nebol odsúdený.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **postup pri opakovanom podávaní žiadosti o zahľadenie odsúdenia** oprávneným subjektom (odsúdeným alebo osobami, ktoré by mohli podať odvolanie v jeho prospech) a spôsob rozhodovania predsedu senátu príslušného súdu o takej žiadosti.

K zamietnutiu žiadosti o zahľadenie odsúdenia dochádza okamihom právoplatnosti uznesenia predsedu senátu príslušného súdu, konajúceho na jej podklade.

Zákonná jednoročná lehota upravená pre opakované podanie žiadosti, začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia a pre jej plynutie platí § 63 ods. 4, ods. 5.

Opakovanú žiadosť o zahľadenie odsúdenia môžu oprávnené subjekty podať aj pred uplynutím zákonnej jednoročnej lehoty, avšak len vtedy, ak nimi podaná predchádzajúca žiadosť bola predsedom senátu príslušného súdu zamietnutá **len preto**, že v čase jeho rozhodovania **neuplynula doba upravená v § 92 ods. 1, ods. 4, § 121 ods. 2 TZ**.

V takomto prípade môžu oprávnené subjekty podať žiadosť o zahľadenie odsúdenia **hneď po uplynutí doby upravenej v § 92 ods. 1, ods. 4, § 121 ods. 2 TZ**.

Právoplatné rozhodnutie predsedu senátu príslušného súdu o zamietnutí **žiadosti mladistvého odsúdeného** ako predčasne podanej, nezbučuje súd povinnosti postupovať podľa § 121 ods. 2 TZ, bez ohľadu na to, či mladistvý odsúdený bol po vykonaní trestu odňatia slobody prepustený na slobodu alebo nastúpi výkon ďalšieho rovnakého druhu trestu.

Citované ustanovenie sa **nedotýka** návrhu na začatie konania o zahľadenie odsúdenia podľa § 92 ods. 1 TZ, podaného záujmovým združením občanov alebo dôveryhodnou osobou (pozri § 5 ods. 2).

V prípade zamietnutia návrhu oprávneného subjektu na zahľadenie odsúdenia, neexistuje zákonná prekážka brániaca podaniu žiadosti o zahľadenie odsúdenia oprávneným subjektom (odsúdeným alebo osobami, ktoré by mohli podať odvolanie v jeho prospech), pokiaľ uplynula doba upravená v § 92 ods. 1, ods. 4, § 121 ods. 2 TZ (pozri R 1/1964).

R 1/1964: Ak bol návrh záujmového združenia občanov alebo dôveryhodnej osoby na zahľadenie odsúdenia zamietnutý, nebráni to, aby tento subjekt návrh opakovane podal, bez obmedzenia nejakou lehotou.

V prípade zamietnutia návrhu záujmového združenia občanov alebo dôveryhodnej osoby na zahľadenie odsúdenia, neexistuje zákonná prekážka brániaca podaniu žiadosti o zahľadenie odsúdenia odsúdeným alebo osobami, ktoré by mohli podať odvolanie v jeho prospech, pokiaľ uplynula doba upravená v § 92 ods. 1, ods. 4, § 121 ods. 2 TZ.

Po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o zahľadení odsúdenia, predsedu senátu príslušného súdu upovedomí o tom záujmové združenie občanov alebo dôveryhodnú osobu, ktoré podali návrh. (Upravené znenie).

K § 472

Ustanovenie upravuje spôsob uplatňovania ústavného práva prezidentom **udelovať milosť**. Ide o Ústavou predpokladaný a výnimočný zásah prezidenta do súdnej moci.

Podľa článku 102 ods. 1 písm. j) Ústavy, **prezident odpúšťa a zmiernuje tresty uložené súdmi v trestnom konaní a zahľadá odsúdenie formou individuálnej milosti alebo amnestie**.

Ústavné právo prezidenta odpúšťať a zmiernovať tresty uložené súdmi v trestnom konaní sa právnickou terminológiou označuje ako **agraciácia** (pozri vysvetlivky k § 89 TZ). Ústavné právo prezidenta zahľadáť odsúdenia sa právnickou terminológiou označuje ako **rehabilitácia** (pozri vysvetlivky k § 92 ods. 5 TZ).

Ústavné právo uplatňuje prezident **formou milosti alebo amnestie**.

K pojmu milosť a amnestia – pozri vysvetlivky k § 92 ods. 5 TZ.

K § 473

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **súčinnosť medzi prezidentom a ministrom spravodlivosti v konaní o udelení milosti**. Ide o vyjadrenie ústavnej zásady spolupráce jednotlivých zložiek štátnej moci v SR.

Obsahom súčinnosti ústavných činiteľov je zabezpečovanie podkladov pre konanie o milosti.

Rozsah a spôsob súčinnosti určuje prezident v písomnej žiadosti adresovanej ministrovi spravodlivosti.

Konanie o milosť je súčasťou trestného konania (pozri k § 10 ods. 14), preto sa v ňom primerane uplatňujú zásady podľa § 2 a procesné postupy upravené TP.

Začatie konania o milosť **nie je podmienené žiadosťou** podanou odsúdeným, osobami, ktoré by mohli podať odvolanie v jeho prospech, záujmovým združením občanov alebo dôveryhodnou osobou, i keď právnym podkladom pre konanie je spravídla žiadosť.

K pojmu odsúdený – pozri vysvetlivky k § 10 ods. 13, § 44 ods. 4.

K pojmu osoby, ktoré by mohli podať odvolanie v prospech odsúdeného – pozri vysvetlivky k § 308 ods. 2.

K pojmu záujmové združenie občanov – pozri vysvetlivky k § 4 ods. 2, § 5 ods. 2.

K pojmu dôveryhodná osoba – pozri vysvetlivky k § 4 ods. 3, § 5 ods. 2.

Podanie žiadosti nie je obmedzené žiadnou lehotou. Žiadosť je z obsahového hľadiska podaním podľa § 62 ods. 1.

Rozhodnutie prezidenta v konaní o milosť nemá formu upravenú v § 162 preto, že tento ústavný činiteľ nie je orgánom činným v trestnom konaní (§ 10 ods. 1), ani predstaviteľom súdnej moci.

Ods. 2: Rozhodnutie prezidenta o odložení alebo prerušení výkonu trestu u odsúdeného v konaní o milosť je fakultatívne. Zákonnými podmienkami upravenými v § 409, § 410 a § 412 (pozri vysvetlivky k citovaným ustanoveniam) nie je prezident pri rozhodovaní viazaný.

Výkon rozhodnutia prezidenta vo forme nariadenia zabezpečuje minister spravodlivosti.

I. ÚS 61/1996 z 27. februára 1997: Súčasťou ústavného práva prezidenta podľa článku 102 písm. j) Ústavy je oprávnenie požiadať o súčinnosť orgány činné v trestnom konaní, ak to pre potreby konania o udelenie milosti považuje za vhodné, účelné a potrebné. Konkrétny spôsob súčinnosti označí prezident vo svojej žiadosti príslušnému orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu. (Upravené znenie).

K § 474

Ustanovenie upravuje **postup pri rozhodovaní o účasti odsúdeného na amnestii** prezidenta vo forme agraciácie (pozri vysvetlivky k § 89 TZ).

Odsúdeným účastným amnestie môže byť aj mladistvý.

O účasti odsúdeného na amnestii rozhoduje príslušný súd z **úradnej povinnosti**, a to podľa podmienok amnestie, uverejnených v Z. z.

Rozhodnutie súdu **má deklaratórny charakter** – deklaruje existenciu a právne účinky rozhodnutia prezidenta o amnestii.

Predmetom rozhodovania môžu byť rôzne druhy trestov podľa § 32 TZ, ktoré v čase konania o amnestii ešte nie sú zahladené (pozri § 92 ods. 2 TZ). Predmetom amnestie sú spravidla peňažný trest a trest odňatia slobody.

Vecná príslušnosť súdu sa určuje podľa § 12, § 14, § 15, § 16 ods. 1.

Miestna príslušnosť súdu určeného podľa § 14, § 15, § 16 ods. 1 je daná umiestnením ústavu na výkon trestu odňatia slobody.

Rozhodnutie o amnestii vydáva vo forme uznesenia samosudca (pozri vysvetlivky k § 162 ods. 1, § 10 ods. 6, § 349) alebo senát. Samosudca rozhoduje bez nariadenia zasadnutia, senát na neverejnom zasadnutí (pozri § 301, § 302 ods. 1).

K pojmu sťažnosť, ktorá má odkladný účinok a k dôsledkom podania sťažnosti na právoplatnosť, vykonateľnosť uznesenia – pozri vysvetlivky k § 185 ods. 1, ods. 6, § 184 ods. 1, ods. 2.

R 19/1970: Súd vecne a miestne príslušný pre konanie podľa § 474 druhej vety TP, je oprávnený rozhodovať o účasti odsúdeného na amnestii aj v prípade uloženia trestu vojenským súdom. Pred rozhodnutím o použití amnestie je súd povinný zistiť, či odsudzujúci rozsudok ukladajúci trest nadobudol právoplatnosť. (Upravené znenie).

R 48/1976: Rozhodnutie prezidenta o amnestii, ktorým sa trest odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu odpúšťa s účinkom, že sa dňom tohto rozhodnutia hľadá na odsúdeného ako keby nebol odsúdený (účinnosť rehabilitácie rozhodnutia o amnestii), bráni príslušnému súdu, aby až po uplynutí skúšobnej doby, ku ktorej objektívnej skutočnosti dôjde po uverejnení rozhodnutia o amnestii v Z. z., rozhodoval o osvedčení odsúdeného v tejto dobe.

Iba v prípade, ak skúšobná doba podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody uplynula pred uverejnením rozhodnutia o amnestii v Z. z., súd by bol povinný zisťovať, či sa odsúdený v tejto dobe osvedčil alebo neosvedčil. Rozhodnutie o amnestii by súd aplikoval len za predpokladu vyslovenia neosvedčenia odsúdeného v skúšobnej dobe. (Upravené znenie).

R 36/1990: Ak súd ukladá páchatelovi súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody a zruší podľa § 42 ods. 2 TZ výrok o predchádzajúcom nepodmienečnom treste odňatia slobody, zruší zároveň všetky ďalšie rozhodnutia obsahovo nadväzujúce na zrušený výrok o treste, ktoré v dôsledku takéhoto postupu stratili podklad, a teda aj rozhodnutie o amnestii, na základe ktorého bol celkom alebo sčasti odpustený predchádzajúci nepodmienečný trest odňatia slobody.

Celkom alebo sčasti odpustený predchádzajúci nepodmienečný trest odňatia slobody nie je možné započítať do uloženého súhrnného trestu podľa § 45 ods. 2 druhá veta TZ.

Po nadobudnutí právoplatnosti nového rozhodnutia (ukladajúceho súhrnný trest) je potrebné opakovane rozhodnúť o použití agraciačného ustanovenia amnestie, pokiaľ je takýto postup možný. (Upravené znenie).

R 10/1991: Ustanovenie druhej vety § 474 TP sa použije aj na prípady, ak bol výkon trestu odňatý slobody u odsúdeného prerušený podľa § 412 ods. 1 TP. (Upravené znenie).

K § 475

Ods. 1: Ustanovenie upravuje spôsob uplatňovania ústavného práva prezidentom **udelovať milosť s určenými podmienkami**.

Ide o **milosť v širšom zmysle slova**, teda o milosť ako individuálny právny akt prezidenta a o amnestiu ako normatívny právny akt prezidenta, **výlučne vo forme agraciácie** (pozri vysvetlivky k § 89 TZ).

Rozsah, obsah podmienok a dobu ich plnenia pri udelení milosti neurčuje TP, ale agraciačné rozhodnutie prezidenta o milosti.

Podmienkou môže byť povinnosť k určitému správaniu odsúdeného, ktoré je možné podľa zákona od neho vyžadovať. Spravidla pôjde o povinnosť odsúdeného nespáchať v určenej ďalší úmyselný trestný čin.

Plnenie podmienok odsúdeným počas určenej doby a jeho prevýchovu **sleduje súd, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni**.

Vecná príslušnosť súdu sa určuje podľa § 12, § 14, § 15, § 16 ods. 1.

Činnosť zameranú na sledovanie plnenia podmienok odsúdeným počas určenej doby a jeho prevýchovu, uskutočňuje **samosudca alebo predseda senátu** (pozri vysvetlivky k § 10 ods. 6, § 349 a ZS).

Ods. 2: Ustanovenie určuje štátny orgán oprávnený **rozhodovať o splnení, či nesplnení podmienok stanovených v milosti**, odsúdeným.

Týmto orgánom je prezident, ktorý milosť podmienične udelil.

Vecne príslušný súd má právomoc len sledovať plnenie podmienok odsúdeným počas doby určenej v agraciačnom rozhodnutí a jeho prevýchovu.

Rozhodnutie prezidenta o splnení, či nesplnení podmienok stanovených v milosti odsúdeným nemá formu upravenú v § 162 preto, že tento ústavný činiteľ nie je orgánom činným v trestnom konaní (§ 10 ods. 1), ani predstaviteľom súdnej moci.

V prípade, že prezident na podklade trestných spisov a správy o plnení podmienok odsúdeným počas určenej doby a o jeho prevýchove, zabezpečených ministrom spravodlivosti prostredníctvom vecne príslušného súdu, rozhodne o nesplnení podmienok odsúdeným, teda o tom, že odsúdený vykoná celý odpustený trest alebo jeho zvyšok, oznámi to ministrom spravodlivosti a prostredníctvom neho, vecne príslušnému súdu.

Opatrenia potrebné na výkon takého trestu alebo jeho zvyšku, uskutoční predseda senátu vecne príslušného súdu (pozri § 406 ods. 1, ods. 3).

Ods. 3: Podklady pre rozhodnutie prezidenta podľa ods. 2 zabezpečuje minister spravodlivosti.

Podkladmi pre rozhodnutie sú trestné spisy o odsúdeniach páchatela, ktorému bol celý trest alebo jeho zvyšok odpustený na základe podmiennečne udelenej milosti a správy o plnení podmienok odsúdeným počas doby určenej v agraciačnom rozhodnutí prezidenta a o jeho prevýchove.

Podklady pre ministra spravodlivosti pripravuje vecne príslušný súd.

Ods. 4: Ustanovenie upravuje **fikciu splnenia podmienok odsúdeným**, ktoré mu boli uložené agraciačným rozhodnutím prezidenta o milosti.

Pre vznik zákonnej fikcie TP predpokladá súčasné splnenie dvoch podmienok:

- a) **uplynutie jednoročnej lehoty** – lehota začína plynúť po skončení doby určenej v agraciačnom rozhodnutí prezidenta a obsahujúcej podmienky pre odsúdeného (v súvislosti s počítaním jednoročnej lehoty, pozri § 63 ods. 4, ods. 5),
- b) **absencia rozhodnutia prezidenta podľa ods. 2, bez zavinenia odsúdeného.**

R 14/1968: Ak bol odsúdenému na základe rozhodnutia prezidenta o amnestii odpustený celý uložený trest odňatia slobody alebo jeho časť s podmienkou, že sa počas určitej doby nedopustí úmyselného trestného činu, nie je možné mať za to, že trest bol vykonaný dňom prepustenia odsúdeného z jeho výkonu, pokiaľ doba určená na plnenie rozhodnutím uložených podmienok úspešne neuplynula. (Upravené znenie).

R 4/2003: Z ustanovenia § 475 TP vyplýva, že súd nie je oprávnený posudzovať plnenie podmienok stanovených odsúdenému v rámci podmiennečného udelenia milosti prezidentom republiky, ani rozhodnúť o tom, či odsúdený vykoná podmiennečne odpustený trest alebo jeho zvyšok. Na takéto posúdenie a rozhodnutie je oprávnený len orgán, ktorý o podmiennečnom udelení milosti rozhodol, teda prezident.

Súd je však povinný sledovať správanie odsúdeného a vykonávať potrebné šetrenia zamerané na zistenie, či odsúdený dodržiava podmienky uložené v rozhodnutí o milosti. Výsledky šetrenia spolu s trestnými spismi predloží, prostredníctvom ministra spravodlivosti, prezidentovi na posúdenie a rozhodnutie. (Upravené znenie).

K § 476

Ods. 1: Ustanovenie je vo vzťahu k § 474 v pomere špeciality.

Zákonnými podmienkami pre aplikáciu ustanovenia sú **existencia úhrnného alebo súhrnného trestu**, ktorý ešte nebol celkom vykonaný a **amnestie prezidenta vo forme agraciácie**, ktorá sa vzťahuje len na niektorý (ktorýkoľvek) z trestných činov, za ktoré bol odsúdenému uložený trest úhrnný alebo súhrnný.

Ustanovenie sa neaplikuje v prípade rozhodnutia prezidenta o udelení milosti odsúdenému, pretože výmeru odpúšťaného trestu určí priamo prezident vo svojom rozhodnutí (pozri aj vysvetlivky k § 89 ods. 1 TZ).

K pojmu úhrnný trest – pozri vysvetlivky k § 41 ods. 1, ods. 2 TZ.

K pojmu súhrnný trest – pozri vysvetlivky k § 42 TZ.

K pojmu amnestia – pozri vysvetlivky k § 472.

O určení **primeraného trestu** rozhoduje súd z **úradnej povinnosti**.

Pod pojmom **vzájomný pomer závažnosti** sa rozumie pomer závažnosti trestných činov, ktoré sú predmetom amnestie prezidenta, a trestných činov amnestiou nedotknutých.

Porovnávajú sa trestné sadzby trestných činov, upravené v osobitnej časti TZ. Výsledkom porovnania by malo byť určenie takej výmery trestu (primeraného trestu), ktorý by bol páchateľovi uložený v prípade odsúdenia za trestné činy amnestiou nedotknuté.

Súd je pri určení primeraného trestu viazaný druhom uloženého trestu a zároveň tento trest nemôže byť prísnejší ako uložený úhrnný alebo súhrnný trest.

Primeraný trest môže spočívať aj v tom, že súd pri jeho určení ponechá pôvodnú výmeru trestu odňatia slobody uloženého v rámci úhrnného alebo súhrnného trestu a s poukázaním na pomer závažnosti trestných činov, neurčí ďalšie druhy trestov, ktoré boli uložené popri treste odňatia slobody a neboli celkom vykonané.

Ak bol úhrnný alebo súhrnný trest odňatia slobody uložený na dolnej hranici trestnej sadzby ustanovenej za trestný čin amnestiou nedotknutý a odôvodňuje to **vzájomný pomer závažnosti trestných činov**, môže súd určiť **primeraný trest** aj trest odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenú TZ, bez splnenia podmienok v § 39 ods. 1 TZ, s obmedzením upraveným v § 39 ods. 3 TZ.

Rozhodnutie súdu má formu **uznesenia** (pozri vysvetlivky k § 162 ods. 1).

K pojmu sťažnosť, ktorá má odkladný účinok a k dôsledkom podania sťažnosti na právoplatnosť, vykonateľnosť uznesenia – pozri vysvetlivky k § 185 ods. 1, ods. 6, § 184 ods. 1, ods. 2.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **spôsob rozhodovania súdu** podľa ods. 1 a jeho **vecnú príslušnosť**.

Súd rozhoduje vždy na verejnom zasadnutí.

K pojmu verejné zasadnutie – pozri vysvetlivky k § 291 až § 298.

Vecná príslušnosť súdu sa určuje podľa § 12, § 14, § 15, § 16 ods. 1, bez ohľadu na to, či odsúdený v čase rozhodovania súdu vykonáva trest odňatia slobody.

Rozhodnutie o určení primeraného trestu vydáva **samosudca** (pozri vysvetlivky k § 10 ods. 6, § 349) alebo **senát** (pozri vysvetlivky k § 2 ods. 16).

R 55/1990: Postup podľa § 476 TP predpokladá, že za trestný čin amnestiou dotknutý bol odsúdenému uložený úhrnný alebo súhrnný trest. Ak súd upustil od uloženia súhrnného trestu podľa § 44 TZ za trestný čin, na ktorý sa amnestia vťahuje, aplikácia ustanovenia § 476 ods. 1 TP neprichádza do úvahy. (Upravené znenie).

R 9/1992: Pri určení primeraného trestu podľa § 476 ods. 1 TP za trestné činy amnesiou nedotknuté, súd uznesením nezrušuje výrok o úhrnnom alebo súhrnnom treste v rozsudku, ktorým bol trest uložený. (Upravené znenie).

Oblasť právneho styku s cudzinou tvorí integrálnu súčasť TP a má v zmysle § 10 ods. 14 TP charakter trestného konania, so špecifickými prvkami, postupmi *lex specialis* (napr. v súvislosti s príslušnosťou súdu) a inštitútmi s charakterom *sui generis* konania.

Terminológia tejto časti je do určitej miery odlišná, pretože musí korešpondovať nielen s ostatnými časťami TP, ale i medzinárodnou právnou úpravou.

Základnou charakteristikou je **subsidiarita** úpravy vo vzťahu k medzinárodným zmluvám, ale i vo vzťahu k vnútroštátnym právnym predpisom, ktorými bolo implementované právo EÚ, zákony prijaté na vykonávanie rámcových rozhodnutí, napr. ZEZR.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že úprava obsiahnutá v tejto časti je právnym základom, použiteľným predovšetkým vo vzťahu k štátom, s ktorými nie je Slovenská republika viazaná medzinárodnou zmluvou. Pri prednosti a priamej použiteľnosti medzinárodných zmlúv, slúži na ich vykonávanie v rozsahu, v ktorom zákonná úprava nie je v rozpore v ustanoveniami medzinárodnej zmluvy. V prípade rámcovej medzinárodno-právnej úpravy, jej význam spočíva v detailnej úprave postupu pri rozhodovaní príslušného orgánu, za účelom splnenia zmluvného záväzku.

Prvá hlava obsahuje definície, ktoré majú charakter terminologickej špecifikácie základných zásad konania upraveného piatou časťou TP. Tak ako už bolo naznačené v charakteristike piatej časti bolo nevyhnutné vytvoriť pojmovú základňu tejto časti TP, pretože upravuje špecifickú oblasť trestného konania, ktoré musí byť terminologicky konzistentné i s pojmami používanými v medzinárodných zmluvách relevantných pre túto oblasť, čo odôvodňuje určité odlišnosti pojmov používaných v tejto časti.

K § 477

K písm. a): Súvisiace ustanovenia: § 2 ods. 5 TP, § 9 ods. 1, § 12 ods. 1 písm. c), § 74 ods. 1, § 112 ods. 1, § 114 ods. 1, 2, 7, § 115 ods. 1, § 117 ods. 14, § 118 ods. 1, § 129 ods. 2, § 283 ods. 5, § 470 ods. 2 TP, § 7, § 59 ods. 2, § 60 ods. 7, § 83 ods. 2, § 294 ods. 2, 3, § 419 ods. 1, § 434 TZ.

Medzinárodná zmluva upravuje vzťahy medzi subjektmi práva, predovšetkým medzi štátmi, alebo medzinárodnými organizáciami. Je súhlasným prejavom vôle dvoch, alebo viacerých štátov, ktorým sa zakladajú, menia alebo rušia ich vzájomné práva a záväzky. V zásade je medzinárodná zmluva dvojstranný, alebo mnohostranný právny akt, ktorým je Slovenská republika z hľadiska medzinárodného i vnútroštátneho práva viazaná.

Viazanosť štátu medzinárodnou zmluvou rieši Viedenský dohovor o zmluvnom práve (vyhláška č. 15/1988), ktorý rozoznáva štyri spôsoby prejavu súhlasu štátu, byť zmluvou viazaný: **ratifikácia, prijatie, schválenie, prístup** [čl. 2, ods. 1 písm. b)].

Tieto štyri formy medzinárodného úkonu, ktorým štát prejavuje na medzinárodnom poli súhlas, byť viazaný zmluvou sú rovnoprávne.

Podmienkam, predpokladaným zákonom najviac vyhovuje formulácia uvedená v tomto ustanovení, že musí ísť o medzinárodnú zmluvu, ktorou je Slovenská republika viazaná.

Podľa čl. 24 ods. 1 citovaného dohovoru medzinárodná zmluva nadobúda platnosť spôsobom a dňom určeným v jej ustanoveniach, alebo dohodou štátov, ktoré sa zúčastnili na rokovaní, nie jej vyhlásením v štáte, ktorý je jej zmluvnou stranou. Medzinárodné zmluvy sa v Zbierke zákonov vyhlasujú uverejnením oznámenia o ich uzatvorení, zároveň s uverejnením celého znenia, alebo informácie o tom, kde do nich možno nahliadnuť. Uverejnenie textu zmluvy nie je nevyhnutnou podmienkou jej záväznosti či už dovnútra alebo navonok.

Medzinárodné zmluvy relevantné v oblasti právnej spolupráce s cudzinou vzhľadom na predmet a obsah úpravy majú spravidla charakter tzv. prioritných prezidentských medzinárodných zmlúv, vyžadujúcich súhlas Národnej rady SR pred ich ratifikáciou

K písm. b): Právomoc a príslušnosť orgánu iného štátu na konanie v oblasti úpravy tejto časti, určuje jeho vnútroštátny právny poriadok, alebo medzinárodná zmluva. V prípade absencie zmluvy je garantovaná štátom, prostredníctvom diplomatického alebo konzulárneho zastúpenia. V tomto prípade, ak je žiadosť zaslaná diplomatickou cestou, nemožno spochybniť oprávnenosť v nej uvedených orgánov na konanie (podanie žiadosti). Oprávnenie orgánov na podanie žiadosti je v prípade existencie medzinárodnej zmluvy obvykle špecifikované formou vyhlásení. V prípade postupu bez zmluvného základu garantované formou predloženia (diplomatickou cestou).

Oprávnenie orgánov konať o žiadosti upravuje vnútroštátny právny poriadok. Vo vzťahu k relevancii získaných dôkazov platí vyvrátiteľná domnienka, že úkony vykonal orgán na to oprávnený a spôsobom, ktorý bol v súlade s právnym poriadkom dožadovaného štátu (pozri § 535). Ak v konaní pred slovenskými orgánmi strana namieta relevanciu úkonov vykonaných v cudzine na základe dožiadania o právnu pomoc, z dôvodu ich vykonania orgánom ktorý na to nebol oprávnený alebo spôsobom, ktorý nie je v súlade s jeho právnym poriadkom, slovenský orgán musí tieto skutočnosti overiť.

K písm. c): Súvisiace ustanovenia: § 480 TP, § 331 ods. 1, § 335 ods. 1, § 346 ods. 1 TZ.

Medzinárodnou zmluvou bol zriadený Medzinárodný trestný súd (ICC) so sídlom v Haagu. Bol vytvorený Rímskym štatútom zo 17. júla 1998, ktorým je Slovenská republika viazaná od 1. júla 2002 (oznámenie č. 333/2002 Z. z.). Rozhodnutiami medzinárodnej organizácie, ktoré je záväzné pre Slovenskú republiku (v danom prípade OSN), boli zriadené dva medzinárodné trestné súdy, a to Medzinárodný tribunál pre Rwandu [Rezolúcia Rady bezpečnosti OSN 955 (1994) o zriadení Medzinárodného tribunálu pre Rwandu v znení neskorších rezolúcií] a Medzinárodný tribunál pre bývalú Juhosláviu [Rezolúcia Rady bezpečnosti OSN 827 (1993) o zriadení medzinárodného tribunálu na sťahovanie osôb

zodpovedných za vážne porušovanie humanitárneho práva na území bývalej Juhoslávie v znení neskorších rezolúcií].

Za medzinárodný súd sa považujú aj jeho organizačné zložky (napríklad komory/se-náty, úrad prokurátora), teda aj žiadosti podané nimi sa považujú za žiadosti medzinárod-ného súdu na účely použitia Piatej časti v zmysle § 480.

Medzinárodný trestný súd bol zriadený medzinárodnou zmluvou, preto sa ustanove-nia tejto časti použijú len v rozsahu, v ktorom nie sú postupy upravené „Rímskym štatú-tom“.

Rezolúcie OSN sú pre Slovensko záväzné, vo vzťahu k povinnosti spolupracovať, ne-majú však prednosť pred zákonom. Súčinnosť je poskytovaná podľa vnútroštátnej právnej úpravy.

K písm. d): Ustanovenie upravuje príslušnosť slovenských orgánov na konanie podľa tejto hlavy. Príslušnosť podať žiadosť v prípade existencie medzinárodnej zmluvy je obvyk-le upravené priamo v nej, alebo vo vyhlásení Slovenskej republiky. V prípade zmluvne dohodnutého priameho styku, je na zaslanie žiadosti príslušný slovenský orgán, ktorý koná v trestnej veci, v súvislosti s ktorou je žiadaná medzinárodná spolupráca.

V prípadoch absencie zmluvnej základne sa žiadosť zasiela diplomatickou cestou pri-čom na jej spracovanie je kompetentný slovenský orgán, ktorý koná v trestnej veci v súvis-losti, s ktorou sa právna spolupráca žiada.

Príslušnosť slovenských orgánov na vykonanie dožiadania upravujú ustanovenia tej-to hlavy:

- právna pomoc – § 538 ods. 2,
- extradícia,
- predbežné vyšetrovanie – § 502 ods. 1,
- rozhodnutie súdu – § 509 ods. 1,
- povolenie – § 510 ods. 1,
- uznanie – § 518 ods. 1,

Krajský súd (§ 10 ods. 5) v extradičnom konaní o uznaní cudzieho rozhodnu-tia koná v prvom stupni.

Špeciálny súd (§ 14) je z konania podľa tejto časti TP **vylúčený v rozsahu stanove-nom týmto ustanovením.**

K písm. e) a f): Špecifikujú všeobecne užívané a v zmluvných dokumentoch používané pojmy, najmä z dôvodu jednoznačnosti a nespochybniteľnosti.

K písm. g): Ochranné opatrenie spojené s obmedzením osobnej slobody sa pre potre-bu rozhodovania podľa tejto časti posudzuje rovnako ako trest odňatia slobody.

Ochranné opatrenia splňajúce podmienky podľa tohto ustanovenia:

- ochranné liečenie podľa § 73, § 74 TZ vykonávané formou ústavného liečenia, ochranná výchova podľa § 75, § 102, § 103 TZ, detencia podľa § 81 TZ.

Ostatné opatrenia výchovného alebo čiastočne ochranného charakteru upravené TZ, nemožno subsumovať pod toto ustanovenie, pretože nespĺňajú základnú podmienku jeho aplikácie obmedzenie osobnej slobody (§ 76, § 82, § 105, § 106 a § 107).

V prípade aplikácie ustanovení tejto časti na základe žiadosti cudzích orgánov sa charakter ochranného opatrenia posudzuje per analogiam k uvedeným ustanoveniam.

K § 478

Pozri vysvetlivky § 477 písm. a).

Ustanovenie upravuje – priamu použiteľnosť medzinárodnej zmluvy, nevyžaduje sa transpozícia do vnútroštátneho práva:

- Princíp subsidiarity právnej úpravy tejto časti vo vzťahu k úprave v medzinárodných zmluvách. Ustanovenia tejto časti sa použijú len v prípade ak medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná neupravuje inak.
- Použiteľnosť piatej časti TP ako vykonávacej právnej úpravy vo vzťahu k medzinárodným zmluvám, ktoré predpokladajú existenciu vykonávacích noriem.

Subsidiárne použitie piatej časti vo vzťahu k medzinárodným zmluvám sa riadi všeobecnými výkladovými pravidlami:

- ak medzinárodná zmluva ponecháva flexibilitu rozhodovania, aplikuje sa vnútroštátna právna úprava,
- ak medzinárodná zmluva striktnnejšie stanovuje podmienky a pravidlá, aplikuje sa medzinárodná zmluva,
- ak medzinárodná zmluva nestanovuje povinnosť, ale iba možnosť, aplikuje sa vnútroštátna právna úprava,
- ak je zmluvou určená povinnosť dosiahnuť výsledok, pričom zmluva nestanovuje spôsob ako to dosiahnuť, aplikuje sa vnútroštátna právna úprava.

Medzinárodné zmluvy podliehajú výkladovým pravidlám medzinárodného práva nie vnútroštátneho. V tomto kontexte je relevantným predovšetkým Viedenský dohovor o zmluvnom práve, vyhláška č. 15/1988 Zb., v časti III oddiele 3 čl. 27 rieši, i vzťah vnútroštátneho práva a dodržiavania zmluvných záväzkov. Zmluvná strana sa nemôže dovolávať ustanovení svojho vnútroštátneho práva ako dôvodu pre neplnenie zmluvy.

Zmluvná základňa relevantná pre piatu časť TP:

Rada Európy:

- Európsky dohovor o vydávaní (Paríž 13. decembra 1957, oznámenie č. 549/1992 Zb. v znení oznámenia č. 312/2000 Z. z.);
- Dodatokový protokol k Európskemu dohovoru o vydávaní z 13. 12. 1957 (Štrasburg 15. októbra 1975, oznámenie č. 10/1997 Z. z.);
- Druhý Dodatokový protokol k Európskemu dohovoru o vydávaní z 13. 12. 1957 (Štrasburg 17. marca 1978, oznámenie č. 11/1997 Z. z.);

- Európsky dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach (Štrasburg 20. apríla 1959, oznámenie č. 550/1992 Zb. v znení oznámenia č. 313/2000 Z. z.);
- Dodatokový protokol k Európskemu dohovoru k o vzájomnej pomoci v trestných veciach z 20. 4. 1959 (Štrasburg 17. marca 1978, oznámenie č. 12/1997 Z. z.);
- Druhý dodatkový protokol k Európskemu dohovoru k o vzájomnej pomoci v trestných veciach z 20. 4. 1959 (Štrasburg, 8. novembra 2001, oznámenie č. 165/2005 Z. z.);
- Dohovor o odovzdávaní odsúdených osôb (Štrasburg 21. marca 1983, oznámenie č. 553/1992 Zb. v znení oznámenia č. 113/1996 Z. z.);
- Dohovor o odovzdávaní osôb odsúdených na trest odňatia slobody na výkon trestu v štáte, ktorého sú štátnymi občanmi (Berlín 19. 5. 1978, vyhláška č. 123/1980 Zb.);
- Európsky dohovor o dohlade nad podmiennečne odsúdenými alebo podmiennečne prepustenými páchatelmi (Štrasburg 30. novembra 1964, oznámenie č. 412/2003 Z. z.);
- Európsky dohovor o odovzdávaní trestného konania (Štrasburg 15. mája 1972, oznámenie č. 551/1992 Zb. v znení oznámenie č. 314/2000 Z. z.);
- Dohovor o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zhabaní a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti (Štrasburg 8. novembra 1991, oznámenie č. 109/2002 Z. z.);
- Európsky dohovor o potlačovaní terorizmu (Štrasburg 27. januára 1977, oznámenie č. 552/1992 Zb.);
- Dodatokový protokol k Európskemu dohovoru o informáciách o cudzom práve (Štrasburg 15. marca 1978, oznámenie č. 83/1997 Z. z.), rozširuje použitie Európskeho dohovoru o informáciách o cudzom práve (Londýn 7. júna 1968, oznámenie č. 82/1997 Z. z.) aj na oblasť trestnoprávnu;
- Trestnoprávny dohovor o korupcii (Štrasburg 27. januára 1999, oznámenie č. 375/2002 Z. z.); (hlava IV);
- Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie č. 209/1992 Zb.) (EDLP) má všeobecnú prednosť.

Európska Únia:

- Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 o postupnom odstraňovaní kontrol na spoločných hraniciach, podpísaný v Schengene 19. júna 1990 (ďalej len „Schengenský vykonávací dohovor“; Ú. v. ES L 239 z 22. 9. 2000 s. 19; slovenské znenie Mimoriadne vydanie Úradného vestníka Európskej únie 2004, 19/zv. 2, str. 9), články 48 až 59, 61 až 63 a 65 až 69, ktoré sú záväzné v Slovenskej republike v dôsledku článku 3 Aktu o pristúpení (Príloha 1 aktu) [Akt o podmienkach pristúpenia Českej republiky, Estónskej republiky, Cyperskej republiky, Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Maďarskej republiky, Maltskej republiky, Poľskej republiky, Slovinskej republiky a Slovenskej republiky a o úpravách zmlúv, na ktorých je založená Európska únia (Úradný vestník L 236 z 23. septembra 2003), ktorý je neoddeliteľnou súčasťou Zmluvy medzi Belgickým kráľovstvom, Dánskym kráľovstvom, Spolkovou

republikou Nemecko, Helénskou republikou, Španielskym kráľovstvom, Francúzskou republikou, Írskom, Talianskou republikou, Luxemburským veľkovevodstvom, Holandským kráľovstvom, Rakúskou republikou, Portugalskou republikou, Fínskou republikou, Švédskym kráľovstvom, Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska (členskými štátmi Európskej únie) a Českou republikou, Estónskou republikou, Cyperskou republikou, Lotyšskou republikou, Litovskou republikou, Maďarskou republikou, Maltskou republikou, Poľskou republikou, Slovínskou republikou, Slovenskou republikou o pristúpení Českej republiky, Estónskej republiky, Cyperskej republiky, Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Maďarskej republiky, Maltskej republiky, Poľskej republiky, Slovínskej republiky a Slovenskej republiky k Európskej únii (Úradný vestník L 236 z 23. septembra 2003)].

Dvojstranné medzinárodné zmluvy, ktoré priamo upravujú problematiku piatej časti, a ktoré v dôsledku toho majú prednosť pred jej ustanoveniami sú tieto:

- Zmluva medzi ČSSR a Afgánskou demokratickou republikou o právnej pomoci vo veciach občianskych a trestných (Praha 24. 6. 1981, vyhláška č. 44/1983 Zb.);
- Zmluva medzi Československou republikou s Albánskou ľudovou republikou o právnej pomoci vo veciach občianskych, rodinných a trestných (Praha, 16. 1. 1959, vyhláška č. 97/1960 Zb.);
- Zmluva medzi ČSSR a Alžírskou demokratickou a ľudovou republikou o právnej pomoci vo veciach občianskych, rodinných a trestných (Alžír 4. 2. 1981, vyhláška č. 17/1984 Zb.);
- Dohovor o vydávaní zločincov a právnej pomoci vo veciach trestných uzatvorený medzi Republikou československou a Kráľovstvom belgickým (Brusel 19. 7. 1927, vyhláška č. 79/1928 Zb.);
- Zmluva medzi ČSSR a Bulharskou ľudovou republikou o právnej pomoci a úprave právnych vzťahov vo veciach občianskych, rodinných a trestných (Sofia 25. 11. 1976, vyhláška č. 3/1978 Zb.);
- Zmluva medzi ČSSR a Cyperskou republikou o právnej pomoci vo veciach občianskych a trestných (Nikózia, 23. 4. 1982, vyhláška č. 96/1983 Zb.);
- Zmluva medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o právnej pomoci poskytovanom justičnými orgánmi a úprave niektorých právnych vzťahov v občianskych a trestných veciach (Praha 29. októbra 1992, oznámenie č. 193/1993 Z. z.);
- Zmluva medzi ČSSR a Gréckou republikou o právnej pomoci v občianskych a trestných veciach (Atény 22. 10. 1980, vyhláška č. 102/1983 Zb.);
- Zmluva medzi ČSSR a Jemenskou ľudovou demokratickou republikou o právnej pomoci v občianskych a trestných veciach (Praha, 19. 1. 1989, oznámenie č. 76/1990 Zb.);
- Zmluva medzi ČSSR a Socialistickou federatívnou republikou Južosláviou o úprave právnych vzťahov vo veciach občianskych, rodinných a trestných (Belehrad 20. 1. 1964,

vyhláška č. 207/1964 Zb.); vo vzťahu ku všetkým nástupníckym štátom SFRJ boli v rozsahu týkajúcom sa vydávania ustanovenia tohto dokumentu nahradené Európskym dohovorom o vydávaní z 13. 12. 1957. V rozsahu týkajúcom sa právnej pomoci v trestných veciach boli ustanovenia tohto dokumentu nahradené Európskym dohovorom o vzájomnej pomoci v trestných veciach s výnimkou ustanovení o styku orgánov (čl. 15 ods. 7 dohovoru) a jazyku (čl. 16 ods. 3 dohovoru). Vo vzťahu k Slovinsku okrem toho aj Rámcovým rozhodnutím Rady z 13. 6. 2002 o európskom zatýkacom rozkaze a vydávacom konaní medzi členskými štátmi (2002/584/SVVa zákon č. 406/2004 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze);

- Zmluva medzi ČSSR a SFRJ Juhosláviou o vzájomnom odovzdávaní odsúdených na výkon trestu odňatia slobody (Praha 23. 5. 1989, oznámenie č. 473/1990 Zb.);
- Zmluva medzi ČSSR a Kórejskou ľudovo-demokratickou republikou o vzájomnej právnej pomoci v občianskych, rodinných a trestných veciach (Pchjongjang, 11. 9. 1988, vyhláška č. 93/1989 Zb.);
- Zmluva medzi ČSSR a Kubánskou republikou o vzájomnej právnej pomoci v občianskych, rodinných a trestných veciach (Praha 18. 4. 1980, vyhláška č. 80/1981 Zb.);
- Zmluva medzi ČSSR a Maďarskou ľudovou republikou o právnej pomoci a úprave právnych vzťahov v občianskych, rodinných a trestných veciach (Bratislava 28. 3. 1989, oznámenie č. 63/1990 Zb.);
- Zmluva medzi Československom a Kniežatstvom monackým o vydávaní zločincov a právnej pomoci vo veciach trestných (Paríž 22. 12. 1934, vyhláška č. 222/1936 Zb.);
- Zmluva medzi ČSSR a Mongolskou ľudovo-demokratickou republikou ľudovo-demokratickou republikou o poskytovaní právnej pomoci a o právnych vzťahoch v občianskych, rodinných a trestných veciach (Ullánbátar 15. 10. 1976, vyhláška č. 106/1978 Zb.);
- Zmluva medzi ČSSR a Poľskou ľudovou republikou o právnej pomoci o úprave právnych vzťahov vo veciach občianskych, rodinných, pracovných a trestných (Varšava, 21. 12. 1987, vyhláška č. 42/1989 Zb.); v rozsahu týkajúcom sa vydávania boli ustanovenia tohto dokumentu nahradené zmluvou č. 290/1997 Z. z., v rozsahu týkajúcom sa právnej pomoci v trestných veciach boli ustanovenia tohto dokumentu nahradené zmluvou 28/1998 Z. z.;
- Zmluva medzi Slovenskou republikou a Poľskou republikou o doplnení a uľahčení vykonávania Európskeho dohovoru o vydávaní z 13. decembra 1957 (Tatranská Javorina, 23. 8. 1996, oznámenie č. 270/1997 Z. z. v znení oznámenie č. 559/2004 Z. z. o vzájomnosti na použitie článku XIII zmluvy aj na postup na základe európskeho zatýkacieho rozkazu);
- Zmluva medzi Slovenskou republikou a Poľskou republikou o doplnení a uľahčení vykonávania Európskeho dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach z 20. apríla 1959 (Varšava, 25. 3. 1997, oznámenie č. 28/1998 Z. z.);

- *Zmluva medzi Republikou československou a Republikou portugalskou o vydávaní zločincov a právnej pomoci vo veciach trestných (Lisabon 23. 11. 1927, vyhláška č. 24/1931 Zb.);*
- *Zmluva medzi ČSFR a Rakúskou republikou o vzájomnom výkone súdnych rozhodnutí v trestných veciach (Viedeň 20. mája 1990, oznámenie č. 113/1992 Zb.);*
- *Zmluva medzi Slovenskou republikou a Rakúskou republikou o doplnení Európskeho dohovoru o vydávaní z 13. 12. 1957 a uľahčení jeho vykonávania (Viedeň, 20. 6. 1994, vyhláška č. 50/1996 Z. z. v znení oznámenia č. 558/2004 Z. z. o vyhlásení vzájomnosti na použitie článku XV zmluvy aj na postup na základe európskeho zatýkacieho rozkazu); zmluva sa použije len v rozsahu, v ktorom jej ustanovenia neboli nahradené Rámcovým rozhodnutím Rady z 13. 6. 2002 o európskom zatýkacom rozkaze a vydávanom konaní medzi členskými štátmi (2002/584/SVVa zákon č. 406/2004 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze) a v prípadoch, na ktoré sa rámcové rozhodnutie nevzťahuje;*
- *Zmluva medzi Slovenskou republikou a Rakúskou republikou o doplnení Európskeho dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach z 20. apríla 1959 a uľahčení jeho vykonávania (Viedeň, 20. júna 1994, vyhláška č. 51/1996 Z. z.);*
- *Zmluva medzi ČSR a Rumunskou ľudovou republikou o právnej pomoci vo veciach občianskych, rodinných a trestných (Praha 25. 10. 1958, vyhláška č. 31/1959 Zb.);*
- *Zmluva medzi Republikou československou a Spojenými štátmi americkými o vzájomnom vydávaní zločincov (Praha, 2. 7. 1925, vyhláška č. 48/1926 Zb.);*
- *Dodatková zmluva medzi Republikou československou a Spojenými štátmi americkými o vzájomnom vydávaní zločincov (Washington, 29. 4. 1935, vyhláška č. 185/1935 Zb.);*
- *Zmluva medzi ČSSR a Sýrskou arabskou republikou o právnej pomoci vo veciach občianskych, rodinných a trestných (Damašek, 18. 4. 1984, vyhláška č. 8/1986 Zb.);*
- *Zmluva medzi ČSSR a Talianskou republikou o právnej pomoci v občianskych a trestných veciach (Praha, 6. 12. 1985, oznámenie č. 508/1990 Zb.);*
- *Zmluva medzi ČSSR a Tuniskou republikou o právnej pomoci vo veciach občianskych a trestných, o uznaní a výkone justičných rozhodnutí a o vydávaní s Dodatkovým protokolom (Tunis, 12. 4. 1979, vyhláška č. 40/1981 Zb.);*
- *Zmluva medzi ČSSR a Vietnamskou socialistickou republikou o právnej pomoci vo veciach občianskych a trestných (Praha, 12. 10. 1982, vyhláška č. 98/1984 Zb.);*
- *Zmluva medzi Republikou československou a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Írska o vzájomnom vydávaní zločincov (Londýn 11. 11. 1924, vyhláška č. 211/1926 Zb.); zmluva neplatí vo vzťahu k Veľkej Británii, ale platí naďalej vo vzťahu k niektorým iným štátom (napr. JAR, Kanada, Nový Zéland);*
- *Protokol k Zmluve medzi Republikou československou a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Írska o vzájomnom vydávaní zločincov uzavretej dňa 11. 11. 1924 (Londýn*

4. 6. 1926, vyhláška č. 211/1926 Zb.); zmluva neplatí vo vzťahu k Veľkej Británii, ale platí naďalej vo vzťahu k niektorým iným štátom (napr. JAR, Kanada, Nový Zéland);
- Zmluva medzi ČSSR a ZSSR o právnej pomoci a právnych vzťahoch vo veciach občianskych, rodinných a trestných (Moskva 12. 8. 1982, vyhláška č. 95/1983 Zb.);

Vo vzťahu k štátom, ktoré sú viazané Európskym dohovorom o vydávaní z 13. 12. 1957, boli v rozsahu týkajúcom sa vydávania, ustanovenia týchto dvojstranných zmlúv nahradené ustanoveniami dohovoru.

V rozsahu týkajúcom sa právnej pomoci v trestných veciach boli ustanovenia týchto dvojstranných zmlúv nahradené Európskym dohovorom o vzájomnej pomoci v trestných veciach s výnimkou ustanovení o styku orgánov (čl. 15 ods. 7 dohovoru) a jazyku (čl. 16 ods. 3 dohovoru).

Vo vzťahu k členským štátom EÚ boli ustanovenia, týkajúce sa vydávania nahradené, Rámcovým rozhodnutím Rady z 13. 6. 2002 o európskom zatýkacom rozkaze a vydávacom konaní medzi členskými štátmi (2002/584/SVVa zákon č. 403/2004 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze).

Mnohostranné medzinárodné zmluvy OSN, ktorých predmetom úpravy je predovšetkým harmonizácia hmotného trestného práva v určitej špecifickej oblasti, ktoré ale obsahujú aj všeobecné ustanovenia týkajúce sa problematiky piatej časti (najmä o extradícii či právnej pomoci). Uvedené zmluvy vytvárajú podmienky pre uplatňovanie zmluvnej vzájomnosti:

- Dohovor OSN o potláčaní bombového terorizmu (New York 15. decembra 1997, oznámenie č. 382/2001 Z. z.); (články 8 – 13);
- Medzinárodný dohovor o potláčaní financovania terorizmu (New York 9. decembra 1999, oznámenie č. 593/2002 Z. z.); (články 8 – 16);
- Dohovor OSN proti nedovolenému obchodovaniu s omamnými a psychotropnými látkami (Viedeň 20. decembra 1988, oznámenie č. 462/1991 Zb.); (články 5 – 7)
- Dohoda o nedovolenom obchodovaní po mori, ktorou sa vykonáva článok 17 Dohovoru OSN proti nedovolenému obchodovaniu s omamnými a psychotropnými látkami (Štrasburg 31. januára 1995, oznámenie č. 163/2004 Z. z.);
- Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu (New York 15. novembra 2000, oznámenie č. 621/2003 Z. z.); (články 13 – 21)
- Protokol proti pašovaniu migrantov po súši, po mori a letecky, doplňujúceho Dohovor Organizácie Spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu (New York 15. novembra 2000, oznámenie č. 33/2005 Z. z.);
- Protokol o prevencii, potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi, osobitne so ženami a deťmi, doplňujúci Dohovor Organizácie Spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu (New York 15. novembra 2000, oznámenie č. 34/2005 Z. z.);

- *Dohovor o boji s podplácaním zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách (Paríž 17. decembra 1997, oznámenie č. 318/1999 Z. z.); (články 9 a 10);*
 - *Dohovor o zabránení a trestaní činov proti osobám požívajúcim medzinárodnú ochranu, včítane diplomatických zástupcov (New York 14. decembra 1973, vyhláška č. 131/1978 Zb.), (články 6 – 10);*
 - *Dohovor o bezpečnosti personálu Organizácie Spojených národov a pridruženého personálu (New York 9. decembra 1994, oznámenie č. 214/2001 Z. z.), (články 13 – 16);*
 - *Rímsky štatút (oznámenie č. 333/2002 Z. z.), ktorým Slovenská republika odovzdala časť svojej trestnoprávnej jurisdikcie, má vo vzťahu k piatej časti relevanciu najmä pokiaľ ide o otázky uvedené v § 480.*
 - *Dohoda o výsadách a imunitách Medzinárodného trestného súdu (New York 9. septembra 2002, oznámenie č. 418/2004 Z. z.) nemá bezprostredný dopad na piatu časť.*
- Horeuvedené multilaterálne zmluvy majú prednosť pred zákonom podľa § 478, za predpokladu, že sú platné vo vzťahu medzi Slovenskou republikou a dožadujúcim alebo dožadovaným štátom (zmluvná vzájomnosť).*

Konzulárne zmluvy:

- *Viedenský dohovor o konzulárnych stykoch (Viedeň 24. apríla 1963, vyhláška č. 32/1969 Zb.), má relevanciu najmä v oblasti poskytovania vzájomnej právnej pomoci pre účely trestného konania, pretože poskytuje možnú alternatívu najmä v prípadoch, kedy medzi Slovenskou republikou a dotknutým štátom neexistujú iné použiteľné právne nástroje.*
- *Dohovor o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahraničných verejných listín (Haag 6. októbra 1961, oznámenie č. 213/2002 Z. z. v znení oznámenia č. 313/2002 Z. z., oznámenia č. 74/2003 Z. z., č. 148/2003 Z. z., č. 405/2003 Z. z. č. 437/2003 Z. z., č. 32/2004 Z. z., č. 295/2004 Z. z., č. 560/2004 Z. z., č. 683/2004 Z. z., č. 138/2005 Z. z. a č. 238/2005 Z. z.), ktorý zjednodušuje obeh verejných listín, aj v oblasti právneho styku s cudzinou.*

K § 479

Princíp reciprocity je najstarší spôsob uplatňovania spolupráce vo všetkých oblastiach medzinárodného práva.

Ods. 1: Vzájomnosť

- **zmluvná** – podmienky realizácie vzájomnosti sú upravené medzinárodnou zmluvou,
- **faktická** – pri absencii medzinárodnej zmluvy – podmienky realizácie vzájomnosti si štáty deklarujú vo vzťahu ku konkrétnemu konaniu.

Podmienky aplikácie faktickej vzájomnosti:

- *nesmie byť v rozpore s vnútroštátnou úpravou (konanie vyžadujúce zmluvnú vzájomnosť),*

– dožadujúci orgán sa musí zaručiť, že v prípade potreby vyhovie porovnateľnej žiadosti (stačí keď ubezpečenie uvedie v žiadosti).

Zaručenie vzájomnosti sa nevyžaduje a neskúma v súvislosti s doručovaním písomnosti osobe na území Slovenskej republiky, bez ohľadu na to, či je táto občan, alebo cudzinec.

Ods. 2: Na poskytnutie záruky je oprávnené ministerstvo spravodlivosti, ktoré posudzuje, či je vykonanie porovnateľnej žiadosti reálne možné, resp. či nie je zo zákona vylúčené.

K § 480

Ods. 1: Pozri § 477 písm. c).

Ustanovenie reaguje na medzinárodný vývoj, kreovanie osobitných medzinárodných trestných súdov, pretože medzinárodná spolupráca s nimi má špecifické znaky.

Štátom poskytovaná súčinnosť medzinárodnému súdu, objektívne vylučuje reciprocity. Má jednostranný, vertikálny charakter, preto ju možno vykonávať vždy len na zmluvnom základe.

Ods. 2: Ide o interpretačné ustanovenie, ktoré upravuje vnútroštátny postup v súvislosti s realizáciou spolupráce. Špecifiká vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy musia byť akceptované, vnútroštátna úprava sa použije len v rozsahu, ktorý neupravuje zmluva. Medzinárodné zmluvy upravujúce kreovanie právomoci a činnosť medzinárodných súdov používajú inú terminológiu, napr. namiesto vydávania osoby odovzdanie osoby (dôvodom je vertikálnosť, nerovnoprávnosť spolupráce), preto zákonodarca pokladal za potrebné jasne stanoviť, že sa pri rozhodovaní použijú pravidlá obdobné ako pri spolupráci medzi štátmi.

Ods. 3: Ustanovenie podobne ako predchádzajúci odsek odkazuje na vnútroštátnu úpravu v súvislosti s verifikáciou (uznaním) a vykonaním rozsudkov medzinárodného súdu v prípade existencie takejto zmluvnej povinnosti.

Právna úprava SR nepripúšťa vykonanie rozsudku bez jeho uznania, preto je uznanie rozsudkov medzinárodných súdov nevyhnutným predpokladom ich vykonania i v prípade, že medzinárodná zmluva takýto postup nevyžaduje.

K § 481

Ustanovenie upravuje základný a najstarší princíp medzinárodnej spolupráce, výhradu „verejného poriadku“ (*ordre public*).

Odráža akceptáciu suverenity štátu v oblasti medzinárodnej, ochranou ústavných princípov a imperatívnych noriem štátu v rámci spolupráce v trestných veciach.

Typickým ústavným princípom ktorý bol v minulosti základom pre aplikáciu tohto ustanovenia je zákaz trestu smrti.

Právna úprava SR nešpecifikuje „ustanovenia právneho poriadku na ktorých je potrebné bez výhrady trvať“, toto je ponechané v rozhodovacej právomoci príslušných justičných orgánov.

Ustanovenie upravuje i ochranu ďalším významným záujmom. Typickým príkladom je ohrozenie alebo zmarenie trestného stíhania vedeného v SR.

Ustanovenie by sa malo aplikovať len v odôvodnených, výnimočných prípadoch.

K § 482

Ods. 1: Ustanovenie deklaruje mieru ochrany informácií na úrovni vnútroštátnej právnej úpravy primerane k charakteru konania.

Upravuje ochranu informácií ohľadne konania slovenských orgánov podľa piatej časti TP.

Ods. 2: Ustanovenie reaguje na praktické problémy, ktoré vznikajú v rámci medzinárodnej spolupráce a medzinárodné tendencie v oblasti **ochrany informácií**, vedúce k sprisnovaniu medzinárodných štandardov.

Upravuje ochranu informácií poskytnutých cudzím orgánom, ktoré sú:

- súčasťou žiadosti,
- získané v súvislosti s vybavením žiadosti,
- súčasťou výsledkov vybavenia žiadosti,

Ochrana informácií podľa tohto ustanovenia je zabezpečovaná na princípoch:

- ochrany informácií, dôkazov (dôvernosti),
- nepoužitia na iný účel (špeciality).

Dôvernosť v tomto zmysle znamená neposkytnutie informácie mimo okruh úradných osôb zabezpečujúcich vybavenie dožiadania, resp. minimalizáciu počtu týchto osôb. V žiadnom prípade nemožno zamieňať so stupňom utajenia „dôverné“ podľa zákona č. 215/2004 Z. z.

Všeobecný pojem **slovenské orgány**, je použitý z dôvodu rozšírenia okruhu orgánov zodpovedných za ochranu informácií a dôkazov. Vnútroštátna právna úprava (§ 6 TP) nezahŕňa niektoré orgány štátu bežne činné v oblasti medzinárodnej spolupráce, napr. ministerstvo spravodlivosti.

Právna úprava niektorých štátov vyžaduje pre poskytnutie informácií a dôkazov predchádzajúce ubezpečenie o ich ochrane nad rámec štandardu bežného v SR.

Multilaterálne medzinárodné zmluvy, ktoré boli kreované v období posledných desiatich rokov obsahujú i ustanovenia o ochrane informácií.

Ak to upravuje medzinárodná zmluva, poskytuje sa ochrana automaticky, inak na žiadosť cudzieho štátu.

Špecialita v tomto zmysle znamená, že orgány dožadujúceho štátu, môžu dôkazy a informácie použiť len na účel, na ktorý boli žiadané.

K § 483

Ustanovenie upravuje možnosť začať konanie **na základe žiadosti doručenej elektronicky, alebo telefaxom**.

Obligatórne podmienky použitia tohto ustanovenia:

- **urgentnosť žiadosti,**
- **následné predloženie originálu žiadosti v určenej lehote.**

Urgentnosť žiadosti deklaruje cudzí orgán. Príslušný orgán vykonávajúci dožiadanie by mal túto požiadavku v rámci možností akceptovať.

Hodnovernosť zaslanej žiadosti obvykle možno jednoduchým spôsobom overiť prostredníctvom faxového čísla, e-mailovej adresy, ktoré sú zväčša známe z predchádzajúcej komunikácie, alebo overiť telefonicky.

Dotatočné zaslание originálu je obligatórnou požiadavkou, od ktorej možno upustiť, vo výnimočných prípadoch, alebo ak tak stanovuje medzinárodná zmluva.

Začať konanie na základe telefonickej žiadosti nemožno. Slovenská republika doposiaľ nie je viazaná ani žiadnou medzinárodnou zmluvou, ktorá by taký postup pripúšťala.

Všeobecne platí, že ak zákon hovorí o žiadosti, myslí originál žiadosti. V prípade, že sa hovorí o kópii, je to v príslušnom ustanovení jasne uvedené.

Realizácia právnej spolupráce, ako organickej súčasť trestného konania je formálnym konaním predpokladajúcim formálny základ pre konanie podľa všetkých použiteľných ustanovení tohto zákona (napr. § 89 – § 161 TP). Takým formálnym základom je žiadosť, ktorá predstavuje ekvivalent k rozhodnutiu o začatí trestného konania tak, aby bolo možné aplikovať postupy a inštitúty v právnom rámci získavania a zabezpečovania dôkazov relevantných pre trestné konanie.

Žiadosť je právnym základom určujúcim formu, obsah, aj status konania.

K § 484

Ods. 1: Ustanovenie formálne deklaruje postavenie organizácie **Interpol** (Medzinárodnej organizácie kriminálnej polície) v rámci právnej úpravy piatej časti TP.

Prostredníctvom Interpolu sú zasielané faxové kópie žiadostí, pričom originály sú predkladané oficiálnym spôsobom. Pri postupe na báze reciprocitu diplomatickou cestou. Pri postupe podľa medzinárodnej zmluvy spôsobom v nej upraveným.

Výhodou využitia tohto spôsobu zasielania je automatická hodnovernosť zdroja, rýchlosť, skúsenosť, možnosť zistenia adresy, v prípade, že nie je známa.

Interpol je štátmi akceptovaný ako oficiálny hodnoverný kanál. Žiadosti predložené jeho prostredníctvom sú promptne realizované. Výhodou je i početnosť národných ústrední a praxou overená komunikácia medzi nimi, z hľadiska následnej informovanosti o vybavení dožiadania.

Žiadosti prijaté prostredníctvom Interpolu netreba overovať z hľadiska hodnovernosti, inak podliehajú pravidlám uvedeným vo vysvetliatkách § 483.

Ods. 2: Interpol zabezpečuje prenos informácií ohľadne praktickej realizácie inštitútov prevozu, extradície, odovzdania, prevzatia z dôvodov uvedených v bode 4.

K § 485

Ustanovenie komplexne upravuje vykonanie odovzdania a prevzatia osôb a vecí formou ich fyzického premiestnenia, realizáciou inštitútov právnej spolupráce upravených v piatej časti.

Postup upravený týmito ustanovením sa použije i pri realizácii inštitútov odovzdania a prevzatia osôb a vecí na zmluvnom základe, pokiaľ aplikovaná medzinárodná zmluva úpravu konkrétnej realizácie neobsahuje.

V prípade potreby je možné osobu odovzdávanú orgánom SR umiestniť do cely policajného zaistenia podľa § 42 ods. 2 ZPZ.

Súvisiace ustanovenia: § 497, § 511 ods. 2, 3, § 522, § 523, § 545, § 546, § 548, § 549 ods. 1, 2, 3 TP.

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **prevzatie osoby** príslušným útvarom PZ a jej odovzdanie najbližšiemu útvaru ZVJS na výkon väzby, alebo výkon trestu.

Relevantným pre určenie miestnej príslušnosti pre tento prípad je geograficky najbližší hraničný priechod, ktorým osoba vstúpi na územie SR (pozemný i letecký prevoz).

Zákonnú výnimku piata časť stanovuje v § 494 ods. 1, alinea prvá a druhá, kedy príslušný útvar PZ odovzdá osobu bezodkladne tomu súdu, ktorého sudca vydal zatýkací rozkaz. Pri existencii viacerých zatýkacích rozkazov tomu súdu, ktorý určilo ministerstvo spravodlivosti.

Príslušnosť súdu je daná účelom konania:

- súd, ktorý vydal zatýkací rozkaz,
- súd, ktorý nariadil výkon uznaného cudzieho rozhodnutia,
- súd, ktorý rozhodol o väzbe dočasne preberanej osoby.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje aktívne odovzdanie osoby do cudziny na základe žiadosti cudzieho orgánu.

Príslušný útvar PZ osobu odovzdávanú do cudziny prevezme od útvaru Zboru väzenskej a justičnej stráže, v ktorom sa osoba nachádza.

Ods. 3: K prevozu pozri § 543.

Prevoz osoby územím Slovenskej republiky realizuje príslušný (ods. 1) útvar Policajného zboru určený ministrom vnútra.

Pre potreby aplikácie tohto ustanovenia zákonodarca predpokladal použitie ZPZ.

O obmedzení osobnej slobody pre účely prevozu nerozhoduje súd. Obmedzenie zabezpečujú príslušníci PZ formou využitia donucovacích prostriedkov upravených v piatej hlave ZPZ [§ 52 ods. 1 písm. d), § 53 písm. h)].

Ods. 4: Ustanovenie upravuje **príslušnosť** na vykonanie prevzatia a odovzdania veci ako aj vykonanie prevozu veci v prípade, že by takú žiadosť slovenské orgány obdržali.

Ustanovenie sa aplikuje ak vec nemožno zaslať formou poštovej zásielky.

Konanie ktorého sa ustanovenie týka:

- prevzatie veci vyžiadanej z cudziny na báze dožiadania o právnu pomoc (§ 533) a jej vrátenie, alebo odovzdanej cudzím orgánom v rámci vydávacieho konania do SR,
- odovzdanie veci cudzím orgánom na báze žiadosti o právnu pomoc, alebo zaistenej v súvislosti s vydávacím konaním (§ 550) a jej vrátenie.

K § 486

Ustanovenie upravuje pohyb osoby odovzdávanej, alebo preberanej na základe inštitútov piatej časti tohto zákona, tzn. reálne prekročenie štátnej hranice **bez cestovných dokladov**.

Osoba prekračujúca hranicu, tak koná nedobrovoľne, na základe dohody dotknutých štátov, niet pochybností o jej totožnosti nepotrebuje vízum, osobitné povolenie, ani osobný doklad.

Ustanovenie má uľahčiť výkon inštitútov spojených s nedobrovoľným prekročením štátnej hranice, pretože zabezpečenie dokladov, príp. víz by spôsobovalo zbytočné prietahy v konaní.

K § 487

Rozhodnutia **súdu** podľa piatej časti tohto zákona vo veľkej väčšine nemajú charakter rozhodnutia vo veci, ale ide o rozhodnutia procesné alebo predbežné.

Charakter súdnych rozhodnutí je dôvodom prečo zákonodarca zvolil **opačnú prezumpciu** ako v § 162 ods. 1 tohto zákona, ktorý deklaruje predpoklad rozhodovania rozsudkom, ak nie je v príslušnom ustanovení uvedené inak.

Výnimkou z tohto pravidla je rozhodovanie o uznaní cudzieho rozhodnutia podľa § 518 ods. 3. **Rozhodnutie o uznaní** cudzieho rozsudku má podľa tohto zákona následky, porovnateľné s rozhodnutím o vine a treste, pretože uznaním získa cudzie rozhodnutie účinky rozsudku vydaného slovenským orgánom, preto je nevyhnutný vyšší štandard rozhodovania, ako v ostatných prípadoch upravených v tejto časti. O uznaní cudzieho rozhodnutia dotknuté súdy rozhodujú rozsudkom.

Pre rozhodovanie prokurátora podľa tejto časti platí § 162 ods. 2.

K § 488

Ustanovenie upravuje úhradu nákladov, ktoré vzniknú v súvislosti s vybavením žiadosti podľa tejto časti, komplexne.

Zákonná úprava preberá princíp stanovený v medzinárodných zmluvách, že v zásade vzniknuté náklady **znáša štát vykonávajúci právnu pomoc**.

Tento základný princíp je v novších multilaterálnych zmluvách prelomený možnosťou žiadať úhradu mimoriadnych výdavkov súvisiacich s vykonaním žiadanej právnej pomoci.

Túto úpravu podmienila prax využívania najmodernejšej techniky i v rámci realizácie dožiadaní, čo je pre vykonávajúci štát veľmi nákladné.

V rámci realizácie bezzmluvnej spolupráce zostáva úhrada nákladov výlučne na dohode štátov, v zásade si vykonávajúci orgán môže nárokovať úhradu všetkých výdavkov vzniknutých vykonaním právnej pomoci v širšom zmysle.

Náklady, ktoré vzniknú v súvislosti so **žiadosťami slovenských orgánov**, sú **trovy** trestného konania podľa § 553 tohto zákona a nie sú predmetom úpravy tohto ustanovenia.

Ods. 1: Slovenský orgán príslušný na vybavenie dožiadania **hradí náklady**, ktoré vznikli v súvislosti s vybavením.

V prípade, že slovenský orgán vykonal dožiadanie na základe zmluvy, ktorá pripúšťa refundáciu nákladov, alebo koná bez zmluvného základu, postupuje v rámci uplatnenia vynaložených prostriedkov podľa ods. 2.

V ostatných prípadoch znáša vykonávajúci orgán vzniknuté náklady bez nároku na ich refundáciu (napr. preklady, úschova zaisteného majetku).

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **postup pri uplatňovaní nároku** na náhradu nákladov, ako aj orgán ktorému treba vyčíslenie nákladov predložiť, z dôvodu vrátenia účelne vynaložených prostriedkov pri realizácii úkonov na základe žiadosti cudzieho orgánu.

Nemožno uplatniť refundáciu prostriedkov ktorých vynaloženie nebolo nevyhnutné pre vykonanie dožiadania.

Ods. 3: Ustanovenie obsahuje úpravu postupu a zodpovednosti za úhradu nákladov, ktoré vznikli cudziemu orgánu v súvislosti s vykonaním žiadosti slovenského orgánu, v prípade že si cudzí štát refundáciu nákladov uplatnil.

Prvá časť ustanovenia určuje, ktorý orgán je povinný uhradiť vzniknuté náklady a právny základ nároku.

Druhá časť ustanovenia určuje orgán povinný uhradiť náklady súvisiace s prevozom osoby alebo veci (ministerstvo vnútra).

Extradícia je akt právnej pomoci v širšom zmysle slova spočívajúci v odovzdaní osoby štátom, na území ktorého sa osoba nachádza, štátu, ktorý má právomoc osobu stíhať alebo vykonať trest, na ktorého území bola osoba obvinená alebo odsúdená.

Ide o najstaršiu formu spolupráce štátov, ktorá vznikla ako dôsledok striktného uplatňovania princípu teritoriality. Štáty stíhali len trestné činy spáchané na ich území a nepriznávali sa účinky cudzím rozhodnutiam. Tento princíp je doposiaľ v zmiernenej podobe prioritne uplatňovaný v štátoch s anglosaským systémom práva.

Pojem „extradícia“ bol do slovenskej právnej pojmológie transportovaný zákonom č. 422/2002 Z. z. Samotný inštitút bol známy a v praxi využívaný omnoho skôr. Druhá hlava piatej časti TP upravuje v prvom dieli **vyžiadanie z cudziny** (aktívnu extradíciu) v druhom dieli **vydanie do cudziny** (pasívnu extradíciu).

Inštitút extradície možno realizovať na zmluvnom základe i pri absencii medzinárodnej zmluvy.

K § 489

Ods. 1: Ustanovenie upravuje postavenie a právomoc ministerstva spravodlivosti v súvislosti s vyžiadaním osoby na trestné stíhanie alebo výkon trestu do Slovenskej republiky.

Podanie žiadosti o vydanie ministerstvom spravodlivosti bez iniciatívy súdu (žiadosť, zatýkací rozkaz) je vylúčené.

Podmienky (obligatórne) pre podanie žiadosti o vydanie:

- žiadaná osoba musí byť minimálne v právnom postavení **obvineného**,
- **súd musí iniciovať predloženie žiadosti ministerstvo spravodlivosti,**
- **zatýkací rozkaz už musí byť vydaný (musí fyzicky existovať),**
- **osoba, o ktorú ide, musí byť lokalizovaná (táto podmienka je vyjadrením skutočnosti, že žiadosť je možné podať len do konkrétneho štátu na základe lokalizácie alebo zisteného obmedzenia osobnej slobody osoby, o vydanie ktorej sa žiada.**

Iniciovať podanie žiadosti môže súd súčasne s vydaním zatýkacieho rozkazu, ak je mu známe miesto pobytu. Ak bol zatýkací rozkaz vydaný pre účel pátrania iniciuje žiadosť po lokalizácii osoby.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje právomoc ministerstva spravodlivosti žiadosť do cudziny nezaslať, ak vydanie nemožno očakávať.

Ide predovšetkým o prípady, kedy má ministerstvo spravodlivosti vedomosť, že štát, v ktorom bola osoba, o vydanie ktorej sa žiada, zistená, by osobu nevydal, alebo by vôbec nezačal extradičné konanie:

- **lebo so Slovenskou republikou nemá uzavretú extradičnú zmluvu a faktickú vzájomnosť v oblasti extradície neaplikuje,**
- **absencia obojstrannej trestnosti, ak je žiadaná osoba občanom dožiadaného štátu, obvykle ministerstvo spravodlivosti žiadosť podá aj napriek vedomosti, že štát svojich občanov nevydáva, pretože väčšina štátov v takom prípade aplikuje princíp aut dedere aut iudicare. V prípade aplikácie ED o vydávaní vyplýva táto povinnosť priamo zo zmluvy.**

Ustanovenie upravuje informačnú povinnosť ministerstva spravodlivosti vo vzťahu k súdu v prípade, že jeho žiadosti podanej podľa odseku 1 nevyhovie. V opačnom prípade ministerstvo súd neinformuje.

K § 490

Ods. 1: Medzinárodný zatýkací rozkaz je osobitnou formou rozhodnutia. Príslušným na vydanie zatýkacieho rozkazu je súd príslušný na konanie v čase vzniku potreby jeho vydania. V predsúdnom konaní **je oprávnený vydať** zatýkací rozkaz sudca pre prípravné konanie výlučne na návrh prokurátora.

Všeobecným predpokladom pre vydanie zatýkacieho rozkazu je skutočnosť, že obvinený **sa zdržiava v cudzine a treba ho vyžiadať**.

Pobyt v cudzine musí byť dlhodobý s úmyslom zotrvať mimo SR. Potrebu vyžiadania zákonodarca ponecháva na zváženie príslušnému súdu s tým, že v nasledujúcich odsekoch ustanovenia podmienky enumeratívne uvádza.

Úprava účinkov medzinárodného zatýkacieho rozkazu na území Slovenskej republiky je z praktického hľadiska veľmi dôležitá vo vzťahu k vnútroštátnemu systému pátrania po osobách a možnosti obmedzenia osobnej slobody za účelom rozhodnutia o väzbe vo vzťahu k osobe, na ktorú bol vydaný medzinárodný zatýkač a nachádza sa na území SR.

Rovnocennosť účinkov medzinárodného zatýkacieho rozkazu, a príkazu na zatknutie (§ 73) potvrdila v minulosti aj judikatúra najvyššieho súdu.

R 59/2002-II: Zatýkací rozkaz vydaný podľa § 376 ods. 1 TP (teraz § 490), aj príkaz na zatknutie vydaný podľa § 69 ods. 1 TP (teraz § 73) sú zaisťovacími opatreniami. Ich účelom je zabezpečiť osobu obvineného pre potreby trestného konania. Vyplyva to aj zo skutočnosti, že ustanoveniam § 377 (teraz § 494) až § 378 TP (teraz § 495) korešpondujú ustanovenia § 69 ods. 3 až 5 TP (§ 73). Preto v prípade legálneho dopravenia obvineného na územie Slovenskej republiky inak ako extradíciou (vydaním), na základe ešte platného zatýkacieho rozkazu, postupuje sa primerane podľa ustanovení § 69 ods. 3 až 5 TP (teraz § 73) na tom súde, ktorého sudca (predseda senátu) zatýkací rozkaz vydal. (Upravené znenie).

V zmysle právnej úpravy SR je vydanie zatýkacieho rozkazu úkonom prerušujúcim plynutie premlčacej doby.

Ods. 2: Ustanovenie príkladmo uvádza kritériá podmieňujúce vydanie medzinárodného zatýkacieho rozkazu.

K písm. a): Zabezpečením prítomnosti obvineného na úkonoch trestného konania sa myslí predovšetkým využitie všetkých dostupných foriem právnej pomoci.

K písm. b): Zákonodarca vychádza z predpokladu, že realizácii extradície ma predchádzať relevantné doručenie výzvy, aby bola splnená podmienka „vyhýbania sa“ výkonu uloženého trestu.

Ods. 3: Ustanovenie stanovuje obligatórne obsahové náležitosti medzinárodného zatýkacieho rozkazu v prípade vyžiadania obvineného na trestné stíhanie.

K písm. a): Osobné a ďalšie údaje zabezpečujúce nespornú identifikáciu sú v ustanovení príkladmo uvedené. Ďalšie do úvahy prichádzajúce sú odtlačky prstov, DNA, prezývky – atď.

K písm. b): Opis skutku je mimoriadne dôležitou časťou zatýkacieho rozkazu, z hľadiska posúdenia obojstrannej trestnosti.

K písm. c): Citácia konkrétnych ustanovení, podľa ktorých sa posudzuje trestný čin, pre ktorý sa vydanie žiada, môže byť súčasťou prílohy, v takom prípade však príloha podlieha overeniu súdom (okráhla pečiatka).

K písm. d): Je významovo zhodné s odsekom 6 tohoto ustanovenia a v TP je ponechané duplicitne.

Ods. 4: Ustanovenie špecifikujúce **ďalšie náležitosti** zatýkacieho rozkazu, ktoré sa vyžadujú vo vzťahu k osobe vyžiadanej na výkon trestu, okrem údajov už uvedených v odseku 3.

K písm. a): Údaj o súde, ktorý vydal rozsudok, pretože môže ísť o iný súd než ten, ktorý vydal zatýkací rozkaz. Údaj o výške uloženého trestu, v prípade, že bol čiastočne vykonaný, údaj o zvyšku, ktorý sa má ešte vykonať.

K písm. b): Toto ustanovenie si vyžiadala medzinárodná prax a legislatívny vývoj v oblasti zabezpečenia práv obvineného.

Veľká časť štátov vyžaduje vyjadrenie k zabezpečeniu práv obhajoby obvineného, ak rozsudok bol vydaný v jeho neprítomnosti (prípadne v konaní proti ušlému, z dôvodu kontroly zabezpečenia práva na obhajobu v konaní).

Citácia ustanovenia § 496 je uvedená omylom, zákonodarca mal nepochybne na mysli § 495 z dôvodu prevencie nevydania formou deklarovania záruk, ktoré poskytuje slovenská právna úprava.

Ods. 5: Ustanovenie deklaruje obligatórnu prílohu v prípade postupu podľa odseku 4.

Ods. 6: Ustanovenie upravuje **povinnosť**, ak od spáchania činu, alebo právoplatného uloženia trestu uplynula doba dlhšia ako 3 roky, v samostatnej prílohe uviesť úkony prerušujúce plynutie premlčacej lehoty.

Doba troch rokov ako hranica preukazovania skutočností ovplyvňujúcich premlčanie bola zákonodarcom zvolená, ako obvyklá, základná, všeobecná premlčacia lehota v kontinentálnom systéme práva.

Preukazovanie horeuvedených skutočností sa vyžaduje pre potreby posúdenia premlčania dožadným štátom.

Ods. 7: Ustanovenie špecifikuje **formálne náležitosti medzinárodného** zatýkacieho rozkazu. Preklad zatýkacieho rozkazu sa vyžaduje. Totožné platí o právoplatnom rozsudku.

Ak pobyt osoby nie je známy, vypracuje sa preklad do anglického jazyka, pretože tento jazyk je najvhodnejší komunikačný jazyk.

Vyžaduje sa oficiálny preklad, vyhotovený prekladateľom podľa § 2 odsek 1 zákona č. 382/2004 Z. z. a musí byť pevne pripojený k originálu slovenskej písomnosti (§ 23 ods. 2 až ods. 5 cit. zákona).

Potrebným počtom rovnopisov zákonodarca myslí 2 až 3 vyhotovenia, v prípade, že je potrebný prevoz je potrebné o taký počet kópií viac, aký je počet prechádzaných štátov.

V zásade súd prekladá predkladá ministerstvom spravodlivosti spolu so žiadosťou (§ 489).

K § 491

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **zánik platnosti** zatýkacieho rozkazu.

K písm. a): Ustanovenie upravuje najčastejší dôvod zániku, splnenie účelu, pre ktorý bol vydaný.

Ak bol vo vzťahu k vydávanej osobe vydaný i príkaz na zatknutie podľa § 73 iným súdom, ako tým, ktorý vydal medzinárodný zatýkací rozkaz, možno osobu predviesť pred ktorýkoľvek zo súdov s účinkom zániku platnosti medzinárodného zatýkacieho rozkazu.

K písm. b): Ustanovenie upravuje orgán **príslušný** na odvolanie zatýkacieho rozkazu.

Súd, ktorý ho vydal, ak bol vydaný v predsúdnom konaní môže tak urobiť len na návrh prokurátora.

Ustanovenie upravuje podmienky, za ktorých možno zatýkací rozkaz odvolať. Zánik dôvodov, pre ktoré súd zatýkací rozkaz vydal môže mať rôzny charakter:

- **osoba bola vydaná,**
- **inak zanikli dôvody, napríklad odovzdaním trestného konania do cudziny (§ 5), odovzdaním osoby na výkon trestu (§ 523).**

Súd vydá nový zatýkací rozkaz i v prípade rozšírenia obvinenia (§ 206 ods. 4), zmeny právnej kvalifikácie (§ 234 ods. 2), spojenia vecí na spoločné konanie, vylúčenia vecí (§ 21).

K písm. c): Ustanovenie upravuje osobitný spôsob zániku zatýkacieho rozkazu, bez potreby jeho formálneho zrušenia.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **obligatórne vydanie nového zatýkacieho rozkazu** po podaní obžaloby a pri zmene príslušnosti súdu.

Uvedenú úpravu si vyžiadala prax, pretože vznikali problémy pri realizácii extradície, vyplývajúce zo zmenenej príslušnosti súdu.

Ods. 3: Ustanovenie deklaruje procesný charakter medzinárodného zatýkacieho rozkazu, o. i. tým, že jeho zrušenie nebráni vydaniu nového v tej istej veci.

Ods. 4: Ustanovenie upravuje obligatórnu **povinnosť** súdu neodkladne **informovať** ministerstvo spravodlivosti a prokuratúru o zrušení zatýkacieho rozkazu. Uvedené orgány zabezpečia informovanie ďalších orgánov (najmä pátracích zložiek) tak, aby zrušenie zatýkacieho rozkazu v kontexte s vydaním nového nespôsobil problém pri realizácii extradície.

K § 492

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **negatívne podmienky**, za splnenia ktorých súd zatýkací rozkaz nevydá. Ustanovenie má charakter obligatórneho zákazu, hoci samotné kritériá nie sú objektívne merateľné alebo dokumentovateľné.

Túto rozpornosť ustanovenia zákonodarca vyriešil stanovením možnosti zrušiť už vydaný zatýkací rozkaz, ak sa okolnosti relevantné pre aplikáciu ustanovenia zásadným spôsobom zmenia, alebo existovali pred jeho vydaním, len neboli príslušnému orgánu známe [§ 491 ods. 1 písm. b), § 492 ods. 2].

K písm. a): Ustanovenie v tejto podmienke zdôrazňuje nevyhnutnosť zachovania rovnováhy extrémneho inštitútu extradície spojeného s obmedzením osobnej slobody a hrozia- ceho trestu.

Posúdenie predpokladanej sankcie, ako aj aplikácia ustanovenia je v celom rozsahu na príslušnom orgáne.

K písm. b): Toto ustanovenie ukladá obligatórnu podmienku nevydania zatýkacieho rozkazu exaktne preskúmateľnú.

Dôvodom tejto právnej úpravy je neefektívnosť realizácie extradície z dôvodu neakcep- tovania resp. odmietnutia aplikácie tohoto inštitútu dožiadaným štátom.

K písm. c): Ustanovenie predstavuje uplatnenie ekonomického aspektu realizácie extradície. Verejný záujem na skončení trestného konania, resp. potrestaní obvinenej osoby by mal prevažovať nad nákladmi, ktoré je treba vynaložiť na realizáciu extradície.

Tento dôvod nevydania zatýkacieho rozkazu by sa mal však využívať veľmi obmedzene a v zásade najmä podporne, pri existencii ešte ďalších dôvodov, vzhľadom na zásadu legali- ty upravenú v § 2 ods. 5.

K písm. d): Ustanovenie je uplatnením humanitárneho aspektu pri posudzovaní budú- cej, realizácie extradície.

Posudzuje sa závažnosť činu, okolností a následky činu vo vzťahu k osobnej situácii pá- chatela. Zásah do osobnej situácie páchatela by nemal byť úplne neadekvátny spáchanému činu. Skúma sa vyváženosť osobnej ujmy v porovnaní so spoločenskou ujmov.

Ustanovenie sa týka osôb s mimoriadnou osobnou situáciou (veľmi vysoký vek, vážne telesné postihnutie, tehotná žena, jediný živiteľ odkázaných osôb atď.)

Ods. 2: Ustanovenie rieši právnu nápravu v situácii, keď dôvody uvedené v tomto ustanovení boli zistené až po vydaní zatýkacieho rozkazu.

K § 493

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **operatívne** konanie súdu, prípadne ministerstva sprá- vodlivosti v prípade, kedy ešte nebol vydaný zatýkací rozkaz podľa § 490 TP v súvislosti s iniciovaním **predbežnej väzby**.

Ustanovenie reaguje na potreby praxe, nevyhnutnosť rýchlej, flexibilnej reakcie na informácie získané orgánmi vykonávajúcimi pátranie o lokalizácii osoby, resp. obmedzení osobnej slobody v cudzom štáte.

Orgán, ktorý takúto informáciu obdrží, by mal podľa charakteru zisteného obmedzenia osobnej slobody zvážiť, či okamžite iniciuje predbežnú väzbu s dôsledkom začatia, plynutia

lehôt stanovených medzinárodnými zmluvami, alebo vydá medzinárodný zatýkací rozkaz podľa § 490 a aplikuje štandardný postup.

V zásade sa postup podľa tohto ustanovenia použije:

- ak lokalizovanej osobe nebola obmedzená osobná sloboda,
- hrozí, že bude z väzby, alebo výkonu trestu v dohľadnej dobe prepustená.

Príslušným súdom na realizáciu postupu upraveného v tomto ustanovení je súd, ktorý by bol príslušný na vydanie zatýkacieho rozkazu podľa § 490.

Žiadosť o predbežnú väzbu z hľadiska medzinárodnej právnej úpravy nemá predpísané formálne náležitosti. Ustanovenie upravuje údaje, ktoré musí obsahovať – **identifikačné údaje osoby, popis skutku, právnu kvalifikáciu, zabezpečenie, že existuje zatýkací rozkaz alebo že bude vydaný.**

Na žiadosti o predbežnú väzbu sa aplikuje rovnaký jazykový režim ako na žiadosti o vydanie podľa § 489 a zatýkací rozkaz podľa § 490.

Postup podľa tohto ustanovenia možno realizovať prostredníctvom Interpolu.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **informačnú povinnosť súdu** vo vzťahu k ministerstvu spravodlivosti, ako kompetentného orgánu na podanie žiadosti o vydanie.

Ustanovenie tiež upravuje povinnosť súdu bezodkladne vydať zatýkací rozkaz a predložiť ho ministerstvu spravodlivosti na ďalší postup.

Bezodkladnosť postupu je podmienená plynutím lehôt stanovených v medzinárodných zmluvách a právnych úpravách cudzích štátov.

K § 494

Ods. 1: Ustanovenie upravuje špecifický postup vo vzťahu k ustanoveniu § 485 ods. 1. V súvislosti s realizáciou vydávacieho konania sa vydaná osoba predvedie pred sudcu príslušného na rozhodnutie o väzbe, alebo nariadenie výkonu trestu. Ak bol výkon trestu už nariadený, osoba sa odovzdá priamo príslušnému útvaru na výkon trestu odňatia slobody.

V prípade, že osoba bola vydaná na základe viacerých zatýkacích rozkazov rôznych súdov, ministerstvo spravodlivosti je príslušné rozhodnúť, pred ktorý súd bude osoba predvedená. Táto procesná úprava v žiadnom prípade neprejudikuje otázku ďalšej príslušnosti na konanie (nie je právnym dôvodom na spojenie vecí podľa § 21).

Ustanovenie predstavuje praktickú úpravu procesného postupu z dôvodu predídania sporom o príslušnosť.

V prípade, že na osobu vydanú do Slovenskej republiky je zároveň vydaný príkaz na zatknutie podľa § 73 iným súdom, má postup podľa tejto časti prednosť.

US: 20/2001 § 377 (teraz § 494) „Súčasťou zákonného obsahu základného práva podľa čl. 17 ods. 5, Ústavy SR je aj právo nebyť vzatý do väzby, pokiaľ sú dané podmienky pre nástup výkonu trestu odňatia slobody“.

Ods. 2: Ustanovenie určuje zákonné lehoty a postup pri rozhodovaní o väzbe vo vzťahu k vydanej osobe. Procesný postup je totožný s postupom podľa § 73 ods. 5.

Lehoty sú stanovené v súlade s čl. 17 ods. 4 Ústavy SR.

Pri rozhodovaní podľa tohoto ustanovenia je sudca viazaný dôvodmi väzby podľa § 71.

Ods. 3: Odkaz na ustanovenie § 77 je omyl. Úmyslom zákonodarcu bolo poukázať na § 76. Doba strávená vo väzbe v cudzine v súvislosti s vydaním na Slovensko, ako aj doba, ktorá uplynie prevozom osoby sa do lehôt podľa § 76 ods. 6, 7 nezapočítava, lebo by sa tým u neho skracovala možnosť využiť inštitút väzby na riadne vyšetrenie činu a potrestanie páchatela, v niektorých závažných prípadoch by mohlo dôjsť k zmareniu trestného konania.

Ods. 4: Ustanovenie je reflexiou na ustanovenie § 45 odsek 4 Trestného zákona.

Upravuje **započítanie** doby obmedzenia osobnej slobody v zahraničí pre ten istý skutok do výkonu trestu odňatia slobody.

Na rozhodovanie o započítaní sa použije ustanovenie § 414.

K § 495

Ods. 1: Ustanovenie stanovuje **povinnosť** slovenských orgánov **akceptovať výhradu** uplatnenú dožiadaným štátom v extradičnom konaní.

Výhrada je určitý vopred stanovený postup, ktorý je nutné dodržať, pretože predstavuje podmienku, bez splnenia ktorej by žiadaná osoba nebola vydaná.

Uplatnená výhrada je prejavom suverenity dožiadaného štátu a dôsledkom rozdielnosti právnych úprav dožadujúceho a dožiadaného štátu.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **postup** v prípade uplatnenia **výhrady** vrátenia osoby na výkon trestu tzv. „holandský model“. Štáty ju uplatňujú obvykle vo vzťahu k vlastným občanom. Základná filozofia tejto výhrady je zabezpečenie resocializácie odsúdeného v štáte ktorého je občanom z dôvodu efektívnosti a účinnosti.

Dožiadaný štát pri uplatnení tejto výhrady obvykle žiada predchádzajúcu záruku, že osoba bude vrátená na výkon trestu, preto sa ustanovenie môže uplatniť len vo vzťahu k štátom, ktoré sú zmluvnou stranou takej medzinárodnej zmluvy, ktorá upravuje odovzdávanie odsúdených a ktorou je viazaná a Slovenská republika.

Realizácia záruky bude zabezpečená aplikovaním § 523.

Štát sa prostredníctvom ministerstva spravodlivosti zaviazal na udelenie súhlasu s odovzdaním odsúdeného. Nemôže však prejedikovať súhlas samotnej odsúdenej osoby s odovzdaním na výkon trestu, ak ho aplikovateľná medzinárodná zmluva vyžaduje.

Ods. 3: V ustanovení uvedená výhrada býva uplatnená obvykle v prípade, keď vo vzťahu k niektorému z trestných činov, pre ktoré je osoba žiadaná, absentuje obojstranná trestnosť.

Rozsudok, ktorým bol uložený **súhrnný** alebo **úhrnný** trest nemožno vykonať v pôvodnom rozsahu. **Súd** o sankcii musí **znovu rozhodnúť** a uložiť primeraný trest.

Ods. 4: Ustanovenie upravuje špeciálnu formu „obnovy“ konania v súvislosti s uplatnenou výhradou. Rozdielom oproti konaniu podľa § 362, ktoré je porovnateľné s postupom upraveným v tomto ustanovení je konanie súdu z **úradnej povinnosti**. Kde ustanovenie hovorí o rozsudku, má sa na myslí aj trestný rozkaz.

Príslušnosť na konanie je daná súdu, ktorý konal a rozhodol v trestnej veci, v ktorej bol vydaný zatýkací rozkaz.

V prípade, že vydaná osoba vyjadrí súhlas s výkonom uloženého trestu, súd rozhodne uznesením, že rozsudok sa vykoná.

Proti uzneseniu nie je prípustná sťažnosť.

V prípade, že vydaná osoba nesúhlasí, súd v potrebnom rozsahu rozsudok zruší a ak je to potrebné, po doplnení skutkových zistení, rozhodne.

Súčasne so zrušením rozsudku rozhodne o väzbe vy danej osoby.

Pôvodné rozhodnutie možno zrušiť len v rozsahu týkajúcom sa vy danej osoby.

Postup podľa tohoto ustanovenia vylučuje možnosť zásahu do výrokov týkajúcich sa ostatných odsúdených.

Ods. 5: Ustanovenie upravuje príslušnosť na konanie podľa odseku 4.

Ods. 6: Ustanovenie upravuje prípustnosť opravného prostriedku v konaní podľa ods. 4, a jeho odkladný účinok, s výnimkou rozhodnutia o väzbe.

K § 496

Ods. 1: Ustanovenie upravuje zásadu špeciality, ktorá priamo súvisí s podstatou extradície, trestnoprávnou suverenitou štátov.

Historicky bol tento princíp uplatňovaný na ochranu práv obvinených, vydávaných osôb. Mal zabrániť zneužitiu inštitútu vydania v tom zmysle, aby nemohlo dôjsť k vydaniu osoby pre „minoritný“ trestný čin a následne by došlo k jej stíhaniu a potrestaniu pre podstatne závažnejšiu trestnú činnosť. Uplatňovanie tejto zásady malo slúžiť najmä na zabránenie uloženia a vykonania trestu smrti v uvedenom kontexte.

Ustanovenie upravuje medzinárodné pravidlo, podľa ktorého možno osobu stíhať len za trestné činy, pre ktoré bola vydaná. Ak štát zistí, že osoba spáchala pred jej vydaním **ďalšie trestné činy**, môže osobu stíhať pre tieto trestné činy až na základe **súhlasu štátu, ktorý osobu vydal**.

Ods. 2: Ustanovenie špecifikuje výnimky z uplatnenia zásady špeciality.

K písm. a): Ak mala osoba reálnu možnosť opustiť územie štátu odpadá ochrana pred stíhaním súvisiaca s aplikáciou zásady špeciality.

Lehota 15 dní korešponduje s medzinárodnou úpravou obsahujúcou zásadu špeciality.

K písm. b): Toto ustanovenie rieši situáciu **dobrovoľného návratu** osoby na územie SR, ktoré predtým opustila. Spôsob odchodu zo SR nie je relevantný, môže ísť aj o násilné opustenie. Dôležitý, právne relevantný je spôsob návratu, ktorý musí byť dobrovoľný, alebo

realizovaný nedobrovoľne, zákonným spôsobom. Za zákonný spôsob návratu sa v tomto zmysle považuje aj vyhostenie alebo vydanie z iného štátu.

K písm. c): Ustanovenie upravuje aktívne **upustenie** od aplikácie zásady špeciality vydávajúcim štátom v rámci vydávacieho konania alebo **dodatočné udelenie súhlasu** vydávajúcim štátom (rozšírenie vydania).

K písm. d): Ustanovenie upravuje formu vzdania sa uplatnenia zásady špeciality, **aplikovateľnú len ak taký postup pripúšťa právny poriadok vydávajúceho štátu**. Vydávaná osoba sa v takom prípade môže vzdať za uplatnenia zásady špeciality generálne, alebo len vo vzťahu k špecifikovaným trestným činom.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje možnosť vykonať vo vzťahu k vydanej osobe **opatrenia prerušujúce plynutie premlčacej doby**.

Ustanovením zákonodarca sleduje dva ciele:

- aby sa v dôsledku aplikácie zásady špeciality **nepremlčalo trestné stíhanie**,
- aby bolo možné **vydať zatýkací rozkaz za účelom predloženia žiadosti o dodatočný súhlas na stíhanie štátu, ktorý osobu vydal**.

Opatrenia prerušujúce plynutie premlčacej doby v zmysle tohoto ustanovenia sú:

- **vznesenie obvinenia pre čin vo vzťahu ku ktorému bude súhlas žiadaný**,
- **výsluch obvineného**.

Tieto úkony sú nevyhnutne potrebné pre podanie žiadosti o súhlas.

Ods. 4: Ustanovenie upravuje postup, ktorý je špecifický vo vzťahu k tradičnému uplatňovaniu zásady špeciality. Preto je jeho aplikácia viazaná na **existenciu medzinárodnej zmluvy** upravujúcej popísaný postup. V súčasnosti Slovenská republika takou zmluvou nie je viazaná.

Ods. 5: Ustanovenie špecifikuje dva druhy aktívneho konania vydávajúceho štátu, ktoré sú z právneho hľadiska **špecifickou formou dodatočného súhlasu**:

- **odovzdanie trestného konania**,
- **podanie trestného oznámenia vydávajúcim štátom**.

Uvedené úkony sú považované za dostatočné vyjadrenie vôle štátu, ktorý osobu vydal vo vzťahu k jej stíhaniu pre ďalšie trestné činy.

Ods. 6: Ustanovenie určuje postup pri podaní žiadosti o udelenie dodatočného súhlasu. Dožiadaný štát spravidla vyžaduje okrem **náležitostí nevyhnutných v rámci vydávacieho konania i vyjadrenie obvineného vo vzťahu k činom, ktoré sú predmetom súhlasu**.

US č. 176/2003: Zatiaľ čo procesné práva (vrátane práva na obhajobu) v riadnom extra-dičnom konaní zásadne zabezpečuje dožiadaný štát, právo osoby vyjadriť sa k žiadosti o udelenie súhlasu na trestné stíhanie za iný trestný čin, než za ktorý bola vydaná, už zabezpečuje štát, do ktorého bola vydaná, na základe čl. 14 ods. 1 písm. a) ED o vydávaní.

Namietaf porušenie tohto práva je preto dôvodné iba pred súdnymi orgánmi štátu, do ktorého bola osoba vydaná, ale nie pred ústavným súdom dožiadaného štátu.

Ods. 7: Ustanovenie rozširuje aplikáciu odsekov 1 až 4 a 6 i na žiadosti o dodatočný súhlas s vykonom trestu uloženým pred realizáciou vydania (nebol predmetom pôvodnej žiadosti).

K § 497

Ods. 1: Ustanovenie upravuje postup slovenských orgánov v prípade, že o vydaní osoby cudzí štát kladne rozhodol, fyzická realizácia vydania však bola odložená a účasť obvineného je nevyhnutná na vykonanie úkonov potrebných na ukončenie trestného stíhania.

Na podanie žiadosti o dočasné vydanie osoby je príslušné ministerstvo spravodlivosti, ktorého konanie iniciuje súd predložením žiadosti na postup podľa tohto ustanovenia.

Náklady realizácie tohoto postupu znáša Slovenská republika.

Osoba dočasne prevzatá na vykonanie úkonov na území Slovenskej republiky sa vždy vráti na územie dožiadaného (vydávajúceho štátu). Nemôže žiadať o ochranu napr. na základe skutočnosti, že je občanom Slovenskej republiky. **Teritoriálna jurisdikcia** vydávajúceho štátu zostáva pri dočasnom odovzdaní zachovaná.

US č. 6/1996:

1. Súčasťou ústavného garantovania ochrany ľudských práv a základných slobôd Slovenskou republikou je ich ochrana na území Slovenskej republiky, ako aj vo všetkých ďalších vzťahoch podliehajúcich jurisdikcii štátnych orgánov Slovenskej republiky.
2. Z rozsahu, v ktorom z medzinárodných dohovorov spĺňajúcich podmienky čl. 11 Ústavy Slovenskej republiky platí pozitívny záväzok štátu urobiť opatrenia na zabezpečenie ľudských práv a základných slobôd, vyplýva pozitívny záväzok aj pre Slovenskú republiku.
3. Pozitívnym záväzkom sa chránia aj práva a slobody ustanovené v Ústave Slovenskej republiky.
4. Občan Slovenskej republiky pobytom na území cudzieho štátu nestráca práva a slobody, ktoré mu priznáva Ústava Slovenskej republiky. Pobytom na území cudzieho štátu sa iba modifikuje jeho právne postavenie. Modifikácia právneho postavenia v lakom prípade nastáva podľa vnútroštátnych predpisov cudzieho štátu, ktorými sa na jeho území každému priznávajú práva a slobody, ako aj podľa medzinárodných zmlúv, ku ktorým tento štát pristúpil.
5. Právo na slobodný vstup na územie Slovenskej republiky občan v súlade so svojím modifikovaným právnym postavením uplatňuje z územia cudzieho štátu v rámci jurisdikcie štátnych orgánov Slovenskej republiky.
6. Účelom práva podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť obvinenému možnosť, aby sa bránil obvineniu, že spáchal trestný čin. Toto právo mu orgány Slovenskej republiky činné v trestnom konaní nemôžu odoprieť.

7. Pre uplatnenie práva podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nie je nevyhnutnou podmienkou prítomnosť obvineného na území Slovenskej republiky.

Ustanovenie nemožno aplikovať v prípade vyžiadania na výkon trestu.

Ods. 2: Ustanovenie uvádza skutočnosti, ktoré musí žiadosť súdu obsahovať.

Ods. 3: Ustanovenie odkazuje na primerané použitie § 550, čo je omyl spôsobený nevykonaním korekciou tejto časti. Zákonodarca mal na mysli § 549.

Vo vzťahu k pasívnej extradícii je dôležitá skutočnosť, že vydávaná osoba nemá vo vydávacom konaní postavenie obvineného, čo potvrdil i Európsky súd pre ľudské práva. Článok 6 ods. 3 Európskeho dohovoru pre ľudské práva sa na vydávanú osobu nevzťahuje.

Vo vzťahu k extradícii je relevantný článok 5 odsek 3 k písm. f) Európskeho dohovoru pre ľudské práva.

Ustanovenia tohoto dielu sa primerane použijú i v konaní vo vzťahu k medzinárodnému súdu.

R 102/2003-I: V konaní o vydanie do cudziny podľa § 391 a nasl. (teraz § 498) Trestného poriadku rozhoduje súd iba o tom, či v konkrétnej veci je vydanie prípustné z právnych dôvodov a nie aj o tom, či obvinenie osoby o vydanie ktorej sa žiada, je v dožadujúcom štáte založené na takých dôkazoch, ktoré odôvodňujú záver, že vyžiadaná osoba skutočne trestné činy spáchala. (Upravené znenie).

K § 498

Ods. 1: Ustanovenie upravuje príslušnosť na prijatie žiadosti o vydanie.

Ustanovenie má relevanciu vo vnútroštátnom kontexte.

V rámci medzinárodnej zmluvnej spolupráce sa ustanovenie použije subsidiárne.

Ak dožadujúci štát využije diplomatickú cestu na zaslanie žiadosti, bez ohľadu na to, či postupuje na zmluvnom základe alebo pri absencii zmluvnej úpravy, koná relevantne a neporuší žiadny predpis.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **formálne a obsahové náležitosti** žiadosti o vydanie zaslanej z cudziny.

Ustanovenie sa aplikuje výlučne vo vzťahu k štátom, s ktorými nemá Slovenská republika uzavretú zmluvu o extradícii alebo vo vzťahu k signatárom multilaterálnych medzinárodných zmlúv, ktoré slúžia ako zmluvný základ pre extradíciu, ak podrobnú úpravu náležitostí a postupu vo vzťahu k extradícii neobsahujú.

Ustanovenie bolo inšpirované článkom 12 ED o vydávaní.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje príslušnosť na vyžiadanie doplňujúcich informácií. v prípade postupu na bezzmluvnom základe.

Orgán príslušný na vykonanie predbežného vyšetrenia alebo na rozhodnutie v rámci vydávacieho konania po zistení potreby doplnenia informácií alebo dokladov, predloží požiadavku ministerstvu spravodlivosti.

K § 499

Ods. 1: Ustanovenie obsahuje **základnú definíciu** trestného činu, pre ktorý možno osobu vydať na **trestné stíhanie**.

Ustanovenie sa použije pri absencii zmluvnej základne.

Je v súlade i s kritériami upravenými v medzinárodných zmluvách.

Ustanovenie je základom pre posudzovanie otázky, či skutok, pre ktorý sa vydanie žiada, je **extradičným trestným činom**.

Podmienky, že skutok musí byť trestným činom a uložitelný trest za takýto trestný čin musí mať hornú hranicu minimálne 1 rok, musia byť splnené kumulatívne.

Ods. 2: Ustanovenie obsahuje **základnú definíciu** extradičného trestného činu, ak je odsúdený žiadaný na **výkon trestu** odňatia slobody.

Rovnako, ako pri posudzovaní podľa odseku 1, sa predovšetkým skúma obojstranná trestnosť spolu s kumulatívnou podmienkou minimálnej výšky uloženého trestu.

Pre účely postupu podľa tohto odseku sa neskúma horná hranica trestu, relevantná je výlučne výška uloženého trestu.

Vydanie na výkon iného trestu ako trestu odňatia slobody (ochranného opatrenia) nie je prípustné.

K § 500

Ustanovenie upravuje podmienky doplnkového (akcesórneho) vydania.

Ustanovenie predstavuje **jedinú výnimku**, kedy možno rozhodnúť o prípustnosti vydania aj bez splnenia podmienok uvedených v § 499.

Ak sa žiada pre skutok spĺňajúci kritériá § 499 a zároveň pre ďalšie skutky, ktoré nespĺňajú kritériá označenia „extradičný trestný čin“, pre realizáciu vydania vo vzťahu ku všetkým skutkom je existencia aspoň jedného extradičného trestného činu postačujúca.

K § 501

Účelom ustanovenia je explicitné stanovenie podmienok, za ktorých Slovenská republika osobu nevydá.

Uvedené ustanovenie sa použije predovšetkým v prípade **absencie** použiteľnej **medzinárodnej zmluvy**.

Zmluvy upravujúce extradičné konanie môžu podmienky neprípustnosti vydania upravovať odlišne.

Aplikácia zmluvnej úpravy má prednosť pred ustanoveniami tohoto zákona, čo v praxi znamená, že pri existencii zmluvy **nie je možné** rozšíriť okruh okolností, pre ktoré štát osobu nevydá podľa vnútroštátnych predpisov.

K písm. a): Súvisiace ustanovenia § 394 písm. a) TP.

Ustanovenie upravuje prekážku vydania, ktorá súvisí s uplatňovaním princípu personality, v kombinácii s prejavom štátnej suverenity v súvislosti s ochranou vlastných občanov.

V súčasnosti jedinou **medzinárodnou zmluvou**, ktorá umožňuje vydávanie vlastných občanov, je Rímsky štatút (oznámenie č. 333/2002 Z. z.).

Osobitný zákon v zmysle tohto ustanovenia je ZEZR.

Rozhodnutím medzinárodnej organizácie, na ktoré odkazuje toto ustanovenie, sú rezolúcie OSN – Rezolúcia Rady bezpečnosti OSN 955 (1994) o zriadení medzinárodného tribunálu pre Rwandu a Rezolúcia Rady bezpečnosti OSN 827 (1993) o zriadení medzinárodného tribunálu na stíhanie osôb zodpovedných za vážne porušovanie humanitárneho práva na území bývalej Juhoslávie, obe v znení neskorších rezolúcií.

K písm. b): Osobitným predpisom, na ktorý odkazuje toto ustanovenie je zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle.

Medzinárodnou zmluvou a zmluvou, na ktorú odkazuje toto ustanovenie je Dohovor o právnom postavení utečencov (oznámenie č. 319/1996 Z. z.)

Rozsah ochrany poskytovanej podľa tohto ustanovenia je v zmysle citovaných predpisov limitovaný zákazom vydania do štátu, kde je ohrozený život osoby alebo jej osobná sloboda z dôvodu rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania politických názorov, kde by bol mučený alebo podrobený krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu.

V prípade kolízie extradičného konania s azylovým, súd rozhodne o prípustnosti vydania až po právoplatnom rozhodnutí podľa zákona č. 480/2002 Z. z.

K písm. c): Ustanovenie je prejavom teritoriálnej suverenity v tom zmysle, že osoba, ktorá je v teritoriálnej jurisdikcii SR, poskytuje ochranu proti takým účinkom práva iného štátu, ktoré by na území SR v čase konania o vydaní nastať nemohli.

K písm. d): Ustanovenie vymedzuje **negatívne podmienky obojstrannej trestnosti**.

Požiadavka, aby skutok, pre ktorý sa vydanie žiada, bol trestný aj podľa práva Slovenskej republiky znamená, že konanie, ktoré je trestným činom podľa práva dožadujúceho štátu, by bolo možné posúdiť podľa práva SR, ako trestný čin vo všeobecnej rovine, neprihliadajúc na konkrétne okolnosti (posudzovanie *in abstracto*), napr. pri nedovoľenom prekročení štátnej hranice bez ohľadu na to, ochrana ktorej hranice bola narušená.

Posudzovanie obojstrannej trestnosti *in abstracto* vyplýva z charakteru inštitútu extradiície, v podstate ide o posudzovanie poskytovania ochrany totožným záujmom.

Pre splnenie podmienky obojstrannej trestnosti je relevantné, že skutok má znaky trestného činu opísané v osobitnej časti trestného zákona.

K písm. e): Ustanovenie upravuje tradičnú **výnimku** z extradiície, ktorá vyplýva z úzkej väzby takýchto trestných činov na politický režim štátu a uplatňovanú zahraničnú politiku.

V súvislosti s aplikovaním tohoto ustanovenia zákon vyžaduje, aby šlo o výlučne politický alebo výlučne vojenský trestný čin.

Zákonodarca týmto spôsobom vylúčil aplikáciu ustanovenia vo vzťahu k všeobecným trestným činom, ktoré majú len politický podtón, alebo ich spáchal vojak alebo bravec.

K písm. f): Súvisiace ustanovenie § 3 TZ.

Ustanovenie je vyjadrením preferencie primárnej jurisdikcie štátu na teritoriálnom princípe.

K aplikácii ustanovenia dôjde najmä v prípade „dištančných deliktov“ a vo veciach, v ktorých je v cudzine vedené trestné stíhanie na princípe personality alebo univerzality.

Ustanovenie deklaruje alternatívny charakter prekážky. Napriek existencii okolností podmieňujúcich uplatnenie zákazu vydania osoby, môže príslušný orgán po zvážení všetkých relevantných skutočností (hospodárnosť, účelnosť, efektívnosť konania) rozhodnúť o jej vydaní.

K písm. g): Súvisiace ustanovenie § 2 ods. 8, § 8 ods. 1 písm. c).

Ustanovenie upravuje aplikáciu princípu „ne bis in idem“.

K písm. h): Súvisiace ustanovenia (§ 22, § 23, § 95 TZ).

Ustanovenie reflektuje aplikáciu skutočností vylučujúcich trestnú zodpovednosť v medzinárodnom kontexte.

Ak príslušný súd SR rozhodne o neprípustnosti vydania je Slovenská republika povinná, ak jej to umožňuje vnútroštátna právna úprava, vykonať trestné stíhanie pre skutok a proti osobe vydanie, ktorej bolo odmietnuté.

Princíp aut dedere aut judicare (§ 4, § 6 TZ, § 489, § 510 ods. 3 TP).

K § 502

Ods. 1: Ustanovenie upravuje postavenia ministerstva spravodlivosti v úvodných štádiách extradičného konania. **Vecne** príslušná na vykonanie predbežného vyšetrovania je **krajská prokuratúra**. **Miestne** príslušná na konanie je tá krajská prokuratúra,

- ktorej bola ministerstvom predložená žiadosť o vydanie,
- v služobnom obvode ktorej bola osoba, o ktorej vydanie ide zadržaná,
- v služobnom obvode ktorej osoba, o ktorej vydanie ide, býva.

Najfrekventovanejší spôsob založenia príslušnosti je miesto zadržania. V tomto kontexte i miesto obmedzenia osobnej slobody iného druhu zakladá miestnu príslušnosť na konanie o vydaní. Miestom pobytu osoby je založená príslušnosť v prípadoch, kedy osobe v rámci extradičného konania nie je obmedzená osobná sloboda.

Ustanovenie stanovuje krajskej prokuratúre **informačnú povinnosť** vo vzťahu k ministerstvu spravodlivosti.

Pred doručením žiadosti o vydanie sa predbežné vyšetrovanie začne obvykle, obdržaním žiadosti o predbežné zadržanie osoby formou faxu, v elektronickej podobe, alebo doručením prostredníctvom Interpolu.

Žiadosť o predbežné zadržanie musí obsahovať ubezpečenie o existencii medzinárodného zatýkacieho rozkazu, alebo o jeho bezodkladnom vydaní a ubezpečenie o tom, že vo vzťahu k označenej osobe bude žiadaná extradícia. Kópia zatýkacieho rozkazu (ak bol vydaný), obvykle tvorí prílohu žiadosti o predbežné zadržanie.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje účel predbežného vyšetrovania.

Prokurátor v rámci predbežného vyšetrovania zisťuje a dokumentuje všetky skutočnosti relevantné pre budúce rozhodnutie predovšetkým:

- existenciu dôvodov neprípustnosti vydania,*
- či skutok, pre ktorý je osoba žiadaná, je extradičným trestným činom,*
- či existujú podmienky pre vykonanie zjednodušeného vydávacieho konania.*

Ods. 3: Súvisiace ustanovenia § 37, § 44:

Ustanovenie upravuje základné právo osoby, o vydanie ktorej ide – právo na obhajcu z hľadiska vizuálnej duplicity ustanovenia s ustanovením § 37 ods. 3 tohto zákona, treba zdôrazniť, že uvedená úprava stanovuje povinnú obhajobu osoby, ktorá je obvinená a zároveň sa vo vzťahu k nej vedie vydávacie konanie.

Toto ustanovenie upravuje právo každej osoby, voči ktorej je vedené vydávacie konanie na obligatórnu obhajobu, obhajcom ktorého si zvolí alebo mu bude ustanovený ex officio.

Obhajca v extradičnom konaní dbá aby boli dodržané ustanovenia týkajúce sa obmedzenia osobnej slobody, náležite preskúmané okolnosti spôsobujúce neprípustnosť vydania alebo iné skutočnosti majúce vplyv na rozhodnutie v o vydávacom konaní.

Ods. 4: Ustanovenie špecifikuje procesné práva vyžadanej osoby.

Právo byť vypočutá, právo na doručenie kópie žiadosti o vydanie s prílohami.

V rámci výsluchu osoby ju prokurátor oboznámi s obsahom žiadosti a vypočuje k okolnostiam, ktoré môžu mať vplyv na rozhodnutie o prípustnosti vydania, zisťuje, či osoba súhlasí s vydaním, či sa vzdáva uplatnenia zásady špeciality, v prípade nesúhlasu, či trvá na vykonaní verejného zasadnutia.

Ods. 5: Ustanovenie upravuje primerané použitie ustanovení o väzbe i vo vzťahu k predbežnej a vydávacej väzbe.

K § 503

Ods. 1: Konanie popísané v ustanovení predstavuje prelom v tradičnom ponímaní extradície, kde bola aplikovaná ochrana osoby na základe teritoriálnej jurisdikcie bez ohľadu na jej vôľu.

V zjednodušenom vydávacom konaní sa akceptuje vôľa vydávanej osoby vzdať sa teritoriálnej ochrany.

Podmienkou realizácie inštitútu je súhlas osoby a dôsledkom procesné zjednodušenie konania

- súd nebude rozhodovať o prípustnosti vydania,
- vec sa po skončení predbežného vyšetrovania odovzdá ministrovi spravodlivosti na rozhodnutie o povolení vydania.

Vydávaná osoba môže udelený súhlas vziať späť do momentu rozhodnutia ministra spravodlivosti o povolení vydania.

Aplikácia zjednodušeného vydávacieho konania je limitovaná okrem súhlasu osoby i kritériami obligatórnej neprípustnosti konania. Ak prokurátor v rámci predbežného vyšetrovania zistí existenciu niektorej z podmienok neprípustnosti, upozorní na túto skutočnosť pri predložení veci ministerstvu spravodlivosti.

Pri existencii dôvodov neprípustnosti podľa § 501 k písm. a) – e), g), h), by mal minister spravodlivosti využiť oprávnenie podľa odseku 6 tohto ustanovenia a predložiť vec súdu na rozhodnutie podľa § 509.

Ods. 2: Vzhľadom na to, že uplatnenie vzdania sa zásady špeciality je viazané na zmluvnú vzájomnosť, v súčasnosti ustanovenie nemožno aplikovať z dôvodu absencie použiteľnej zmluvy.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje **obsah a formu** vyjadrenia súhlasu.

Ods. 4: Ustanovenie upravuje formálny postup príslušného prokurátora po skončení predbežného vyšetrovania.

Príslušný prokurátor vykoná predbežné vyšetrovanie, v rámci ktorého preskúma podmienky podľa § 501 a po jeho skončení predloží návrh súdu na vzatie osoby do vydávacej väzby podľa § 506 ods. 2. Súd je **zo zákona povinný** rozhodnúť o vzatí vydávanej osoby **do väzby**. Po rozhodnutí súdu o väzbe prokurátor vec predloží ministerstvu spravodlivosti.

Ods. 5: Ustanovenie upravuje dôsledky odvolania súhlasu u vydávanej osoby s jej vydaním.

Pri odvolaní súhlasu pred skončením predbežného vyšetrovania príslušný prokurátor koná, akoby súhlas nebol daný.

Pri odvolaní súhlasu po predložení ministerstvu je minister spravodlivosti povinný predložiť vec súdu na rozhodnutie podľa § 509.

Ods. 6: Ustanovenie upravuje **osobitné oprávnenie ministra** rozhodnúť v protiklade s vyjadrenou vôľou osoby, o vydanie ktorej ide.

K § 504

Ods. 1: Žiadosť v zmysle tohto ustanovenia bude vo väčšine prípadov žiadosť o zadržania a predbežnú väzbu (493 ods. 1). Účel zadržania je definovaný v odseku 3, dôvody väzby (§ 71) nie sú rozhodné.

Vecná i miestna príslušnosť prokurátora je definovaná v § 502 ods. 1.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **postup polície pri zadržaní osoby** na základe operatívnej činnosti pátracích zložiek. Stanovuje zákonné oprávnenie policajta osobu za splnenia určených podmienok zadržať. Podmienkou je predchádzajúci súhlas prokurátora.

Predchádzajúci súhlas žiada zasahujúci policajt od vecne príslušného prokurátora (prokurátor krajskej prokuratúry), ktorého miestna príslušnosť je daná miestom na ktorom sa osoba pravdepodobne zdržiava, resp. miestom obmedzenia osobnej slobody osoby o zadržanie ktorej sa žiadalo (§ 17 ods. 3 per analogiam).

Ods. 3: Ustanovenie upravuje **informačnú povinnosť policajta**, oznámiť zadržanie bezodkladne prokurátorovi (príslušnosť pozri odsek 2). Stanovuje ďalší postup prokurátora po zadržaní žiadanej osoby.

V prípade, že má prokurátor k dispozícii originál žiadosti a zatýkacieho rozkazu (právoplatného rozsudku), podá návrh na vzatie do vydávacej väzby.

K § 505

Ods. 1: Ustanovenie určuje **vecnú príslušnosť** na rozhodovanie, procesnú lehotu a postup.

Príslušný súd neskúma dôvody väzby podľa § 71, relevantné pre rozhodnutie je zabezpečenie splnenia účelu extradičného konania, ktorým je v konečnom dôsledku fyzické odovzdanie vyžiadanej osoby do cudziny, pričom účelom predbežnej väzby je zabezpečenie prítomnosti zadržanej osoby na území SR do predloženia originálov extradičných dokumentov.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **miestnu príslušnosť** na konanie a rozhodnutie o predbežnej väzbe. Je daná miestom zadržania osoby. Miestna príslušnosť súdu musí korešpondovať s miestnou príslušnosťou prokuratúry.

Ods. 3: Ustanovenie vyjadruje **účel predbežnej väzby**, ktorým je zabezpečiť fyzickú prítomnosť osoby, o ktorej vydanie ide na území SR do predloženia originálu žiadosti o extradičiu dožadujúcim štátom.

Ods. 4: Ustanovenie upravuje **maximálnu dĺžku trvania** predbežnej väzby. Zákonodarcu stanovuje absolútnu lehotu **40 dní**. Ak v určenej lehote nedôjde k doručeniu originálov, musí súd osobu z väzby prepustiť.

Predseda senátu krajského súdu môže počas určenej lehoty osobu, o vydanie ktorej ide, kedykoľvek prepustiť a znovu vziať do predbežnej väzby podľa potreby a relevantných skutočností.

Celková dĺžka času stráveného v predbežnej väzbe (po sčítaní) nesmie prekročiť 40 dní. (počítanie lehôt § 63).

Ods. 5: Ustanovenie upravuje **postup príslušných orgánov po doručení originálu** žiadosti.

Doručením originálu žiadosti sa naplní účel predbežnej väzby, preto prokurátor po jeho odbržaní musí podať návrh na vzatie osoby do vydávacej väzby.

Ustanovenie upravuje povinnosť ministerstva spravodlivosti informovať príslušného prokurátora o doručení originálu. Táto povinnosť má mimoriadny význam v prípade, keď sú originálne dokumenty doručené v závere zákonom určenej obligatórnej lehoty, pretože dožadujúci štát relevantne doručil (ministerstvu spravodlivosti) v stanovenej lehote originál dokumentu. Aby nedošlo k prepusteniu osoby a tým prípadnému zmareniu extradičného konania, na predloženie návrhu podľa tohoto ods. a následné rozhodnutie súdu (§ 506 ods. 1) stačí vedomosť o relevantnom doručení. Nie je potrebné súdu originál žiadosti na účely rozhodovania o väzbe predložiť. Táto úprava je reflexiou na problémy vznikajúce v praxi doručovaním dokumentov do vzdialenejších častí SR.

Ods. 6: Ustanovenie explicitne vyjadruje **možnosť** príslušného súdu kedykoľvek osobu **prepustiť** z predbežnej väzby a opäť ju do väzby vziať, resp. ak bola z predbežnej väzby prepustená, nebráni táto skutočnosť jej vzatiu do vydávacej väzby.

Limitujúca je v tomto smere len absolútna dĺžka predbežnej väzby 40 dní (pozri odsek 4).

R 16/1996: Žiadosť orgánov cudzieho štátu o zadržanie osoby, o ktorej vydanie ide (§ 380a TP) (teraz § 504), samú osebe nemožno považovať za žiadosť cudzieho štátu o vydanie. (Upravené znenie).

K § 506

Ustanovenie vyjadruje účel vydávacej väzby, ktorým je zabezpečenie prítomnosti vydávanej osoby v extradičnom konaní a jej fyzického odovzdania dožadujúcemu štátu.

Ods. 1: Ustanovenie upravuje rozhodovanie o fakultatívnej vydávacej väzbe. Súd dôvodmi podľa § 71 nie je viazaný, posudzuje všetky relevantné skutočnosti tak, aby bol účel extradičného konania dosiahnutý. Sudca rozhoduje na návrh prokurátora.

Subsidiárne použitie ustanovení o nahradení väzby podľa § 80 a nasl. nie je možné, pretože ide o úplne iný charakter väzby, dôvody podľa § 71 sa neposudzujú zo zákona a nie je možné ich modifikovať pre účely rozhodnutia o záruke.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje rozhodovanie súdu o obligatórnej vydávacej väzbe:

- ak vydávaná osoba súhlasí s vydaním,
- ak súd právoplatne rozhodol, že vydanie do cudziny je prípustné.

Ak je v čase rozhodovania súdu osoba už vzatá do vydávacej väzby podľa ods. 1, súd nerozhoduje znovu podľa ods. 2.

Príslušný na rozhodnutie je súd, ktorý rozhodoval o predbežnej väzbe, ak taký nie je súd v obvode ktorého osoba býva.

Ak rozhoduje o prípustnosti odvolací súd (§ 509 ods. 5), je príslušný rozhodnúť i o obligatórnej väzbe, za podmienok stanovených v tomto ustanovení.

Ods. 3: Ustanovenie **obmedzuje** dĺžku trvania **vydávacej väzby** lehotou **60 dní** od rozhodnutia o povolení vydania.

Začiatok plynutia lehoty od dátumu rozhodnutia o povolení vydania od nástupu do výkonu vydávacej väzby podľa § 507 ods. 2 (spočítanie vydávacej väzby v súvislosti s vnútroštátnou väzbou pre účely trestného konania v SR).

Doba 60 dní stanovená týmto ustanovením je určená na zabezpečenie **realizácie** fyzického **odovzdania osoby**. Ak sa odovzdanie v tejto lehote nepodarí realizovať, osoba musí byť prepustená.

V prípade prepustenia osoby z vydávacej väzby v tomto štádiu konania z iného dôvodu ako uplynutie lehoty, je možné ju opäť vziať do väzby. Celková dĺžka väzby po povolení vydania, resp. od jej nástupu podľa § 507 ods. 2, nesmie prekročiť 60 dní.

Ustanovenie ďalej explicitne upravuje **dôvody prepustenia** z vydávacej väzby:

- a) odvolanie žiadosti dožadujúcim štátom musí mať pre účely prepustenia z väzby určitú mieru formálnej relevancie a overiteľnosti (fax, e-mail),
- b) právoplatné a vykonateľné rozhodnutie najvyššieho súdu,
- c) zánik dôvodov napr. uplynutím 60-dňovej lehoty.

US 322/2003: Osoba v konaní o vydávacej väzbe a o prípustnosti vydania do cudziny nemá postavenie obvineného. Účelom konania o vydanie do cudziny nie sú preto otázky jej viny alebo nevinu, ale len otázka, či sú splnené zákonné predpoklady na vzatie osoby do vydávacej väzby a či bolo prípustné jej vydanie ako vyžiadanej osoby. V takom konaní sa neskúma otázka prezumpcie nevinu, trestnosť činu a ani právo na obhajobu v rozsahu, ktorý je v konaní pred trestným súdom Slovenskej republiky obvinenej osobe ústavne zaručený.

Zabráníť splneniu povinnosti Slovenskej republiky podľa Európskeho dohovoru o vydávaní a rozhodnutiu ministra spravodlivosti Slovenskej republiky o vydaní vyžiadanej osoby možno len na základe konkrétnych a presvedčivých poznatkov o skutočnostiach predpokladaných v § 403 ods. 2 TP (teraz § 510). Postup ministra spravodlivosti Slovenskej republiky pri rozhodovaní o vydaní vyžiadanej osoby je administratívny proces, v ktorom nemožno uplatniť kritériá práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. (Upravené znenie).

K § 507

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **stret extradičného konania s trestným konaním** vedeným na území SR, v rámci ktorého je sŕňaná osoba vo vnútroštátnej väzbe, alebo výkone trestu odňatia slobody.

Osobná sloboda žiadanej osoby je obmedzená a nie je dôvod meniť jej formu, pretože účel vydávacej väzby – prítomnosť osoby na extradičnom konaní – je splnený.

Rozhodnutie súdu o vzatí osoby do vydávacej väzby je obligatórne, z dôvodu zabránenia prepustenia osoby, o vydanie ktorej ide, na slobodu skôr, ako bude splnený účel vydávacieho konania.

Prepustíť osobu, ktorá bola vzatá do väzby podľa tohto ustanovenia, možno len na základe dôvodov uvedených v § 506 ods. 3.

Ods. 2: Pre dôslednú aplikáciu tohoto ustanovenia je nevyhnutné aby súdy analogicky k ustanoveniu § 75 informovali príslušný ústav na výkon väzby (výkon trestu) o rozhodnutí podľa odseku 1, hoci v ustanovení táto informačná povinnosť nie je výslovne uvedená.

Po formálnom prepustení osoby z väzby alebo výkonu trestu začne reálne plynúť vydávacia väzba. Žiadne ďalšie formálne rozhodnutie nie je potrebné.

Ods. 3: Ustanovenie výslovne určuje **miestnu príslušnosť súdu** na konanie podľa § 507.

Ods. 4: Ustanovenie vo vzťahu k **miestnej príslušnosti prokurátora** na vykonanie predbežného vyšetrovania odkazuje na § 502 ods. 1 (pozri vysvetlivky § 502).

K § 508

Ods. 1: Ustanovenie špecifikuje **rozhodnutia**, vo vzťahu ku ktorým možno uplatniť **opravný prostriedok**.

V zásade sú to všetky rozhodnutia o väzbe okrem rozhodnutia podľa § 506 ods. 2.

Ustanovenie nepriznáva opravnému prostriedku odkladný účinok v dôsledku čoho je rozhodnutie vykonateľné ihneď po vydaní.

Na konanie o sťažnosti sa primerane použijú ustanovenia ôsmej hlavy prvej časti Trestného poriadku.

K § 509

Ods. 1: Ustanovenie upravuje postup a **príslušný orgán** na rozhodnutie o **prípustnosti vydania**. Práve toto ustanovenie upravuje štandardné extradičné konanie.

Súd rozhoduje o prípustnosti na návrh prokurátora po predložení ministrom spravodlivosti podľa § 503 odsek 5, 6.

Základným predpokladom pre rozhodovanie súdu je predloženie originálu extradičných dokumentov (§ 498 ods. 2) až dorúčením originálu dokumentov cudzí štát relevantným spôsobom požiada o vydanie osoby. Dovtedy absentuje právny dôvod pre rozhodovanie súdu.

R 16/1996: Podmienkou pre vydanie rozhodnutia krajského súdu o prípustnosti vydania osoby do cudziny v zmysle § 380 ods. 1 TP (teraz § 509) je dôjdenie žiadosti cudzieho štátu o vydanie a skončenie predbežného vyšetrenia (§ 379 ods. 3 TP) (teraz § 502).

Žiadosť orgánov cudzieho štátu o zadržanie osoby, o ktorej vydanie ide (§ 380a Tr. por.) (teraz § 504), samú osebe nemožno považovať za žiadosť cudzieho štátu o vydanie. (Upravené znenie).

Súd pri rozhodovaní o prípustnosti skúma:

- či je konanie, pre ktoré sa vedie trestné stíhanie v cudzom štáte a pre ktoré sa vydanie žiada extradičným trestným činom – podľa § 499 – podľa medzinárodnej zmluvy,
- existenciu podmienky neprípustnosti vydania podľa § 501.

Súd uvedené skutočnosti skúma *ex officio*.

Prípustnosť vydania súd skúma vo vzťahu ku každému trestnému činu, pre ktorý sa vydanie žiada.

R 102/2003-II: Konanie o vydanie do cudziny podľa § 391 a nasl. (teraz § 498). Trestného poriadku sa vedie o skutku, ktorým bol spáchaný trestný čin, a nie o jeho právnom posúdení. Je preto splnená základná podmienka uvedená v § 392 ods. 1 TP (teraz § 499) o prípustnosti vydania, ak je skutok, pre ktorý je trestne stíhaná osoba, o vydanie ktorej sa žiada, obojstranne trestným činom bez ohľadu na to, podľa ktorého, resp. ktorých ustanovení zákona sa posudzuje jednou alebo druhou stranou extradičného konania.

R 102/2003-III: Vo výroku uznesenia o návrhu prokurátora na rozhodnutie o prípustnosti vydania do cudziny musí súd popísať skutok, pre ktorý má byť určitá osoba vydaná tak, aby nemohol byť zamenený s iným skutkom. Nestačí uviesť len zákonné pomenovanie trestného činu a príslušné právne ustanovenia uvedené v žiadosti cudzieho štátu o vydanie. (Upravené znenie).

Preto sa súd vo výroku rozhodnutia jednoznačne vyjadrí aj vo vzťahu k trestným činom, o ktorých rozhodne podľa § 500.

Ustanovenie sa nepoužije pri zjednodušenom vydávacom konaní (§ 503 ods. 4).

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **vecnú a miestnu príslušnosť** orgánu, ktorý rozhoduje podľa tohto ustanovenia.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje **procesný postup súdu**.

Zákonodarca stanovil ako prednostný spôsob konania neverejné zasadnutie s obligatórnou možnosťou písomného vyjadrenia vyžiadanej osoby a jej obhajcu k žiadosti o vydanie.

V písomnom vyjadrení môžu vyžiadaná osoba alebo jej obhajca požiadať o konanie verejného zasadnutia. Súd takejto žiadosti musí vyhovieť.

Súd môže rozhodnúť o prípustnosti vydania na verejnom zasadnutí i z vlastného podnetu.

Ods. 4: Ustanovenie upravuje možnosť využitia opravného prostriedku. Právo podať sťažnosť v prípade, že súd vyslovil prípustnosť vydania je priznaná prokurátorovi aj vyžiadanej osobe. Sťažnosť je limitovaná dôvodmi uvedenými v § 501.

To platí i v prípade, že súd vyslovil prípustnosť vydania aspoň vo vzťahu k jednému z trestných činov, pre ktoré bola osoba žiadaná.

V prípade, kedy súd vyslovil neprípustnosť vo vzťahu ku všetkým trestným činom, pre ktoré bola osoba žiadaná, má právo podať sťažnosť len prokurátor.

V oboch prípadoch má sťažnosť **odkladný účinok**.

Ods. 5: Ustanovenie upravuje *vecnú príslušnosť* na rozhodnutie o sťažnosti, procesný postup a spôsob rozhodovania.

Ustanovenie stanovuje povinnosť *súdu druhého stupňa* rozhodnúť s konečnou platnosťou:

- zamietnuť sťažnosť, pretože nie je dôvodná,
- zrušiť napadnuté rozhodnutie a rozhodnúť o prípustnosti alebo neprípustnosti.

Obmedzenie možnosti v rámci rozhodovania o opravnom prostriedku oproti štandardnému postupu zákonodarca zvolil vzhľadom na charakter extradičného konania a nevyhnutnosť limitovania procesných postupov, ktoré ho neúmerne predlžujú.

V prípade, že vyžiadaná osoba v predchádzajúcom konaní nebola vzatá do vydávacej väzby, súd druhého stupňa po rozhodnutí o prípustnosti vydania musí **rozhodnúť aj o vydávacej väzbe** podľa § 506 ods. 2.

K § 510

Ods. 1: Ustanovenie upravuje *postup ministra spravodlivosti* v záverečnej fáze rozhodovania o vydaní osoby.

Alternatívy rozhodovania:

- *povoľovacie konanie bez predchádzajúceho rozhodnutia súdu o prípustnosti*
- *povoľovacie konanie po predchádzajúcom rozhodnutí súdu o prípustnosti vydania.*

Ak súd nerozhodoval o prípustnosti vydania môže minister spravodlivosti:

- *povolíť vydanie bez skúmania podmienok v bode 2,*
- *vec predložiť súdu.*

Ak súd rozhodoval o prípustnosti vydania a rozhodol, že vydanie je neprípustné, musí minister spravodlivosti zo zákona toto rozhodnutie akceptovať a vydanie nepovolíť.

Ods. 2: Ustanovenie *taxatívne vymedzuje dôvody*, pre ktoré môže minister spravodlivosti **nepovolíť** vydanie napriek rozhodnutiu súdu o prípustnosti vydania.

Toto ustanovenie je možné v celom rozsahu aplikovať len v rámci rozhodovania na báze reciprocity. Ak sa rozhoduje na zmluvnom základe, možno ustanovenie aplikovať len v rozsahu, v ktorom nie je v rozpore s použitou medzinárodnou zmluvou.

Podmienky uvedené v tomto ustanovení dôsledne vychádzajú z medzinárodného práva verejného, z oblasti ľudských práv a humanitárneho práva reflektujúc i judikatúru ESLP, preto je takýto rozpor nepravdepodobný.

Rozhodnutie ministra v tomto konaní nemá charakter správneho rozhodnutia a nemožno ho v tomto zmysle preskúmať.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje *postup ministerstva spravodlivosti* po rozhodnutí o nepovolení vydania. Reflektuje princíp *aut dedere aut judicare*. Ak dožiadaný štát

osobu (väčšinou je dôvodom štátne občianstvo vydávanej osoby) nevydá na trestné sťažanie, preberá na seba zodpovednosť vykonať trestné konanie. Zodpovednosť za vykonanie trestného sťažania je limitovaná objektívnou možnosťou osobu sťažovať. Ak napríklad štát, ktorý žiadal o vydanie osoby, neposkytne zadovážený dôkazný materiál.

V prípade absencie jurisdikcie bude právomoc na sťažanie založená na tomto právnom základe (§ 6 TZ).

K § 511

Ods. 1: Ustanovenie upravuje oprávnenie ministra spravodlivosti rozhodnúť o odklade vydania, ak je prítomnosť vyžiadanej osoby potrebná na skončenie trestného sťažania v SR.

Ide o tradičný najpoužívanejší dôvod odkladu vydania, ktorý je dôsledkom stretu jurisdikcií.

Rozhodnutiu o odklade musí predchádzať rozhodnutie o povolení vydania.

Ak v priebehu plynutia lehoty odkladu minister spravodlivosti rozhodne podľa § 513 alebo § 523, rozhodnutie o odklade stratí relevanciu.

Rovnako, ak vec bude odovzdaná podľa § 529.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje možnosť **dočasne odovzdať** vyžiadanú osobu na vykonanie úkonov dožadujúcemu štátu.

Podmienky pre aplikáciu ustanovenia:

- **rozhodnutie ministra spravodlivosti podľa ods. 1,**
- **nevyhnutnosť účasti na úkonoch trestného konania, vo vzťahu ku ktorému sa vydanie žiada.**

Ustanovenie vyjadruje ústretovosť vo vzťahu k dožadujúcemu štátu v súvislosti s konaním, ktoré vedie, a pre ktoré je osoba žiadaná.

Minister spravodlivosti môže **povolíť** dočasné odovzdanie aj opakovane.

Dočasné odovzdanie podľa tohoto ustanovenia sa obvykle povoľuje až po právoplatnom rozhodnutí vo veci trestného konania, pre ktoré bolo rozhodnuté o odklade, aby nedošlo k zbytočným priesťahom v trestnom konaní vedenom v SR.

V zásade však môže minister rozhodnúť o dočasnom odovzdaní kedykoľvek, nie je zo zákona limitovaný procesným štádiom konania.

V prípade, že v priebehu dočasného odovzdania osoby táto bude v dožadujúcom štáte právoplatne odsúdená pre trestné činy, pre ktoré sa žiadalo vydanie, nie je potrebné po skončení odkladu žiadať znovu o vydanie na výkon trestu, vzhľadom k tomu, že pre rozhodnutie o prípustnosti a povolení vydania sú relevantné trestné činy, nie účel vydania.

Ods. 3: Ustanovenie odkazuje na primerané použitie § 545 až 548 vzhľadom na to, že organizačno technické zabezpečenie je totožné.

Základným rozdielom je, že v tomto ustanovení súd neurčí „primeranú lehotu“ na vrátenie osoby.

Napriek tomu, že zákonodarca nevyžaduje, aby priamo v rozhodnutí sudca uviedol lehotu ohraničujúcu dočasné vydanie, javí sa vhodné limitovať tento časový úsek aspoň nejakou udalosťou relevantnou pre trestné konanie (právooplatné skončenie veci na území dožadujúceho štátu, vykonanie požadovaných úkonov).

Ods. 4: Ustanovenie upravuje postup slovenských orgánov v situácii, ktorá môže nastať, ako dôsledok dočasného odovzdania, stanovuje oprávnenie **ministra spravodlivosti** rozhodnúť o **odklade** vrátenia osoby tak, aby sa mohlo v dožadujúcom štáte skončiť konanie a vykonať trest.

Podmienky rozhodovania ministra spravodlivosti:

- žiadosť dožadujúceho štátu (príslušný orgán SR nemôže podľa tohto ustanovenia konať ex officio),
- trestné stíhanie v SR je právooplatne skončené,
- právooplatné odsúdenie osoby pre trestný čin, pre ktorý sa vydanie žiada.

Ods. 5: Ustanovenie upravuje **postup pri započítaní doby obmedzenia osobnej slobody** v zahraničí do doby výkonu trestu v SR.

Ustanovenie reaguje i na alternatívu vykonania trestu v dožadujúcom štáte v zmysle odseku 4 a rovnako zákonodarca dbá, aby doba strávená vo väzbe nebola dvakrát obvinenému započítaná.

K § 512

Ods. 1: Ustanovenie rieši situáciu obdržania **viacerých žiadostí o vydanie** vo vzťahu k tej istej osobe od rôznych štátov.

Podmienky nevyhnutné pre konanie podľa tohto ustanovenia:

- doručenie žiadosti o vydanie od rôznych štátov vo vzťahu k tej istej osobe,
- osoba je fyzicky prítomná v SR,
- žiadosti boli doručené pred povolením vydania ministrom spravodlivosti.

Konanie o každej žiadosti je samostatné nezávislé konanie.

Ak vydávaná osoba v súvislosti s niektorou zo žiadostí udelí súhlas s vydaním, vykoná sa vo vzťahu k tejto žiadosti zjednodušené vydávacie konanie.

Výsledok každého konania samostatne sa predloží ministrovi, ktorý rozhodne, do ktorého štátu sa osoba vydá.

V prípade, že je žiadosť podaná po rozhodnutí o povolení vydania, dožadujúcemu štátu sa oznámi štát, do ktorého bola osoba vydaná.

Ods. 2: Minister spravodlivosti rozhoduje o **všetkých** relevantne doručených **žiadosťiach** v zmysle odseku 1 súčasne.

V prípade, že všetky žiadosti spĺňajú podmienky pre povolenie vydania, minister spravodlivosti povolí vydanie vo vzťahu ku všetkým vydávacím konaniam a zároveň rozhodne, ktorému štátu sa osoba fyzicky odovzdá.

Dôsledkom takého rozhodnutia sú ďalšie kroky ministra spravodlivosti:

- štátu, ktorému fyzicky odovzdáva vyžiadanú osobu zároveň s realizáciou vydania oznámi, že vydanie bolo povolené i do ďalších štátov, a že udeľuje súhlas s prípadným budúcim vydaním do týchto štátov,
- štátu, do ktorého osoba nebola vydaná, sa oznámi, kam bola osoba fakticky odovzdaná, že bolo povolené vydanie a udelený súhlas na reextradiáciu.

Minister spravodlivosti nemá zákonom určené kritériá rozhodovania, berie do úvahy všetky relevantné skutočnosti.

Stret žiadosti o vydanie a žiadosti na základe ZEZR.

K § 513

Ustanovenie zakotvuje **právomoc** ministra spravodlivosti **rozhodnúť** o upustení od výkonu trestu odňatia slobody v súvislosti s realizáciou vydania odsúdeného v inom trestnom konaní do cudziny.

Obligatórnymi podmienkami aplikácie oprávnenia sú právoplatné rozhodnutie súdu o uložení trestu odňatia slobody:

- rozhodnutie o povolení vydania;
- ostatné relevantné skutočnosti a okolnosti sú v celom rozsahu v rozhodovacej právomoci ministra.

Alternatívy:

- **odpustenie** celého uloženého trestu odňatia slobody,
- **upustenie** od výkonu zvyšku trestu.

Minister spravodlivosti nie je limitovaný návrhom vydávanej osoby, ktorá bola v SR odsúdená na trest odňatia slobody, môže rozhodnúť aj bez takéhoto podnetu.

Reálne upustenie od výkonu trestu je viazané na skutočnú realizáciu vydania, v prípade, že k nej z akýchkoľvek dôvodov nedôjde, súd rozhodne o tom, že trest sa vykoná.

Povinnosť súdu je obligatórna.

Súd rozhoduje **uznesením**, proti ktorému je **prípustná sťažnosť**, ktorá **nemá odkladný účinok**.

Obdobným ustanovením je § 413, ktoré upravuje rovnakú právomoc ministra spravodlivosti v súvislosti s vyhostením osoby.

K § 514

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **postup** slovenských orgánov v súvislosti s **aplikáciou zásady špeciality** v praxi.

- udeľovanie súhlasu štátu, ktorý osobu vydal v súlade s realizáciou iného trestného konania, než pre ktoré bola osoba vydaná,
- udeľovanie súhlasu štátu, ktorý osobu vydal, na jej ďalšie vydanie do tretieho štátu v tej istej trestnej veci (reextradícia).

Ustanovenie je možné aplikovať až po fyzickom odovzdaní osoby. Z toho vyplývajú špecifiká a modifikácie primeraného použitia ustanovení upravujúcich extradičné konanie.

V zásade sa vykoná extradičné konanie s tým, že ustanovenia § 502 odseky 3 až 5 a § 503 až § 507 sa nepoužijú.

Ods. 2: Ustanovenie špecifikuje príslušnosť na konanie, ktorá sa odvíja od pôvodného vydávacieho konania.

Ods. 3: Ustanovenie explicitne vylučuje použitie zjednodušeného vydávacieho konania z dôvodu absencie fyzickej prítomnosti osoby na území SR. Zjednodušené konanie, ktorého účelom je skrátenie formálneho konania v súlade s vôľou vydávanej osoby, tým minimalizácia doby obmedzenia osobnej slobody nemá relevanciu.

Ods. 4: Z dôvodu absencie fyzickej prítomnosti osoby nemá relevanciu ani vykonanie verejného zasadnutia.

Práva vydávanej osoby zastupuje obhajca, ktorému sa doručujú všetky rozhodnutia a má právo sa vyjadriť písomne k podstate žiadosti o dodatočný súhlas s ďalším vydaním.

Sťažnosť proti rozhodnutiu súdu o prípustnosti vydania môže podať prokurátor a obhajca, sťažnosť má odkladný účinok.

Pozri aj US 176/2003 (II. ÚS 95/03 z 21. 5. 2003)

Napriek tomu, že inštitút uznania a výkonu cudzieho rozhodnutia je do značnej miery limitovaný záujmom na štátnej zvrchovanosti (právo trestať je prejavom vnútroštátnej suverenity, zaručené Chartou OSN) v kontexte princípu teritoriality a personality, je frekventovane využívaný.

Ide o historicky najnovší inštitút právnej spolupráce, v rámci vývoja právnej úpravy SR došlo k systematicko-štruktúrnemu oddeleniu časti „uznávanie cudzích trestných rozhodnutí“ od inštitútu „odovzdania odsúdeného na výkon trestu“. Vzhľadom na to, že tento inštitút nepredstavuje všeobecne akceptovaný štandard spolupráce, jeho aplikácia, ako aj s ním súvisiacich inštitútov prevzatia odsúdených na výkon trestu a prevzatia a odovzdania výkonu podmienených trestov, predpokladá existenciu medzinárodnej zmluvy. Je vlastne jediným inštitútom v tejto oblasti právnej úpravy, kde sa obligatórne vyžaduje forma zmluvnej vzájomnosti.

R 103/2000: Vykonanie rozsudku je najvyššou formou jeho uznania, pričom v uvedenej príhode tento dôsledok vyplýva priamo zo zákona (článok II bod 4. zákona č. 247/1994 Z. z.), preto má rovnaké dôsledky, ako uznanie takého rozsudku v osobitnom konaní (§ 384a TP) (teraz § 515 – § 519). (Upravené znenie).

R 22/2000: Rozsudkom cudzozemského súdu v zmysle § 384a TP (teraz § 515 – § 519) a čl. 1 písm. b) Dohovoru o odovzdávaní odsúdených osôb, dojednaného 21. marca 1983 v Štrasburgu (uvverejneného v Zbierke zákonov SR pod č. 553/1992 Zb.) sa rozumejú aj také rozhodnutia súdu, ktoré na rozsudok, ktorým bol uložený trest odňatia slobody nadväzujú, ak ukladajú odsúdenému povinnosť uložený trest odňatia slobody alebo jeho časť vykonať, napr. rozhodnutie podľa § 64 ods. 1 veta za bodkočiarkou TZ (teraz § 72), že podmienčne prepustený odsúdený zvyšok trestu vykoná. (Upravené znenie).

R 43/2000-I: Postup podľa § 35 ods. 2 TZ (teraz § 41), resp. podľa § 37 TZ (teraz § 44), prichádza do úvahy len vtedy, ak skorší rozsudok bol vydaný súdom SR. Súdy SR nie sú z hľadiska použitia uvedených ustanovení viazané cudzozemskými rozsudkami [obdobne R: 14/1975]. (Upravené znenie).

R 43/2000-II: Ak Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe návrhu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 384a TP (teraz § 518) uznal odsudzujúci rozsudok cudzozemského súdu, nemá taký rozsudok na území Slovenskej republiky účinky vyhláseného odsudzujúceho rozsudku súdu prvého stupňa v zmysle § 35 ods. 2 TZ (teraz § 41), a preto nie je možné vo vzťahu k nemu ukladať súhrnný trest, resp. upustiť od uloženia súhrnného trestu. (Upravené znenie).

R 25/2001: V zmysle § 384a TP (teraz § 518) nemožno uznať na území Slovenskej republiky taký právoplatný rozsudok cudzozemského súdu, ktorého výrok o treste bol zrušený ďalším rozsudkom cudzozemského súdu, pre ktorý nebol podaný návrh na jeho uznanie. (Upravené znenie).

K § 515

Ods. 1: Znenie tohto ustanovenia upravuje základný princíp vo vzťahu k účinkom, ktoré môže mať cudzie rozhodnutie na území SR. Môžu byť priznané medzinárodnou zmluvou, alebo zákonom.

V rámci rekodifikácie bol z TZ vypustený § 21 Trestného zákona (č. 140/1961 Zb.), ktorý v odseku 2 upravoval účinky cudzieho rozsudku na území SR. Vzhľadom na to, že ide o úpravu procesnú, nie hmotnoprávnou, premietlo sa toto ustanovenie v modifikovanej podobe v V. časti Trestného poriadku.

Účinky cudzieho rozhodnutia vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, alebo zákona sú:

- **priame**
- **nepriame.**

Priame účinky – tento zákon priznáva cudziemu rozhodnutiu v § 215 ods. 2 písm. b); § 515 ods. 3; § 521 ods. 7; § 527 ods. 3.

Priame účinky priznané meritórnym rozhodnutiam medzinárodnou zmluvou sú predovšetkým z oblasti „ne bis in idem“. (Upravuje ich napr. Európsky dohovor o odovzdávaní trestného konania, Schengenský vykonávací dohovor).

Nepriame účinky cudzieho rozhodnutia sú také účinky, ktoré nastanú až po splnení zákonom stanovených podmienok. Typickým príkladom je výkon cudzieho rozhodnutia, ktorý možno realizovať až po jeho uznaní slovenským súdom.

Ods. 2: Ustanovenie **špecifikuje** také výroky, ktoré možno podľa slovenského trestného práva, akceptujúc relevantnú medzinárodnoprávnu úpravu, uznať.

Zákonodarca vychádza z **deliteľnosti** cudzieho rozhodnutia v zmysle:

- **personálnom** – ak sa rozsudok týka viacerých odsúdených, možno uznať len časť týkajúcu sa osoby, ktorej sa žiadosť týka;
- každý výrok o treste možno uznať **samostatne** – ak rozhodnutie obsahuje viac druhov trestov, možno niektoré uznať, niektoré neuzať.

Rozhodnutím o uznaní cudzieho rozhodnutia slovenské orgány (súd) akceptujú výrok o vine tak, že v rozsudku uvedú ustanovenie TZ SR, pod ktoré možno subsumovať konanie páchatela a fakticky uznajú výrok o treste.

Dôsledkom takéhoto uznania je, že slovenské orgány prevezmú na seba povinnosti a právomoci vo vzťahu k časti rozsudku týkajúcej sa výroku o treste.

Časť týkajúca sa výroku o vine zostáva v zmysle medzinárodnoprávnej úpravy v celom rozsahu v dispozícii štátu pôvodu rozhodnutia s tým, že ak dôjde k zmene rozhodnutia o vine prostredníctvom mimoriadneho opravného prostriedku, amnestie a pod., štát výkonu rozhodnutia to musí akceptovať.

Z ustanovenia je zrejme snaha zákonodarcu explicitne vymenovať tresty, resp. také výroky o treste, ktoré korešpondujú s aktuálne relevantnou zmluvnou základňou SR.

Vzhľadom k tomu, že ide o **imperatívnu normu**, nemá vo vzťahu k tomuto ustanoveniu medzinárodná zmluva prednosť. Nové zmluvné záväzky SR súvisiace s uznaním cudzích rozhodnutí za účelom výkonu trestu bude potrebné premietnuť do tohto ustanovenia.

K písm. a): Rozhodnutie o treste v kontexte tohto ustanovenia nahrádza rozhodnutie o obmedzení, ktorého dodržiavanie podmieňuje neuloženie trestu. Faktickým uznaním rozhodnutia v časti výroku o vine, v kontexte s aplikáciou rovnakých právnych účinkov, ako vnútroštátneho rozhodnutia, by slovenským orgánom bola priznaná právomoc preskúmať skutok, právnu kvalifikáciu (v znení uznávacieho rozhodnutia) pričom by cudziemu rozhodnutiu boli priznané i vážne hmotnoprávne účinky (trikrát a dosť, § 47 ods. 2 TZ, súhrnný trest § 42 TZ). (Pozri aj R: 43/2000).

Súd akceptuje výrok o vine jeho subsumovaním pod určité ustanovenie TZ a fakticky uzná cudzie rozhodnutie len v časti výroku o uložení dohľadu.

Ustanovenie je reflexiou na článok 2 ods. 1 písm. a) Európskeho dohovoru o dohľade nad podmienčne odsúdenými alebo podmienčne prepustenými páchatelmi (Štrasburg 30. novembra 1964, oznámenie č. 412/2003 Z. z.).

K písm. b): Ustanovenie je potrebné vykladať v zmysle právnej úpravy uvedenej v Trestnom zákone – bol uložený trest odňatia slobody, alebo trest odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu (§ 49 a nasl. TZ).

K písm. c): Cudzím majetkovým rozhodnutím v zmysle právnej úpravy uvedenej v Trestnom zákone je trest prepadnutia majetku (§ 58), trest prepadnutia veci (§ 60), ochranné opatrenie zhabania veci (§ 83).

Pozri **R 22/2000** k pôvodnému § 384a TP (teraz § 515 až § 519).

Vzťah k ustanoveniam § 515 ods. 2 písm. a), b), § 524 ods. 1 písm. b).

Pozri **R 25/2001** k pôvodnému § 384a TP (teraz § 518) – Nemožno uznať rozsudok, ktorý bol ďalším cudzozemským rozsudkom zrušený.

Ods. 3: Ustanovenie **upravuje priame právne dôsledky** (účinky) konania o mimo-riadnom opravnom prostriedku v odsudzujúcom štáte. V SR odsúdený len vykonáva trest. V okamihu, keď odpadne právny dôvod pre jeho výkon, Slovenská republika musí tieto účinky priamo akceptovať. Osobitné uznávacie konanie nemá opodstatnenie. Tento postup korešponduje s filozofiou naznačenou v úvode tejto hlavy.

K § 516

Ods. 1: Ustanovenie **taxatívne vymedzuje podmienky**, ktorých splnenie je nevyhnutné pre pozitívne rozhodnutie o uznaní. Podmienky súd skúma ex officio a musia byť splnené kumulatívne.

Vo vzťahu k uznávaciemu konaniu je vyjadrenie odsúdeného irelevantné.

Ustanovenie má charakter imperatívnej normy. Žiadna medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná v súčasnosti, nemá pred ním prednosť, pretože neobsahuje úpravu uznávacieho konania.

V zmysle právnej úpravy SR uznanie rozhodnutia je základným predpokladom pre jeho výkon, je to relevantný vnútroštátny spôsob priznania účinkov cudziemu rozhodnutiu.

Táto filozofia právnej úpravy je potvrdená i nepublikovaným rozhodnutím najvyššieho súdu (1 Tzo VI/2004 z 2. 7. 2004) „skutočnosť, že výkon cudzieho rozhodnutia v Slovenskej republike vyžaduje jeho uznanie slovenským súdom nevyplýva z medzinárodnej zmluvy, ale z právneho poriadku Slovenskej republiky“.

Súd je povinný skúmať existenciu záväzku, resp. možnosti uznať alebo vykonať cudzie rozhodnutie na báze existencie zmluvnej vzájomnosti. Nie je oprávnený rozšíriť skúmanie vo vzťahu k rozhodnutiu o uznaní o ďalšie podmienky, ktoré obsahuje medzinárodná zmluva, a ktoré súvisia s výkonom trestu, také skúmanie je v kompetencii ministerstva spravodlivosti. V prípade, že podmienka uvedená v medzinárodnej zmluve je totožná s niektorou z podmienok špecifikovaných v tomto ustanovení, je ministerstvo spravodlivosti viazané právnym názorom súdu.

Ak krajský súd na základe návrhu ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, po kladnom vyjadrení krajského prokurátora, rozsudkom podľa § 409 TP (teraz § 516) uznal

cudzí právoplatný rozsudok na území Slovenskej republiky, keď, okrem splnenia zákonných podmienok uvedených v § 409 až § 411 TP (teraz § 516 až § 518), vychádzal z písomnej žiadosti odsúdeného, ktorou požiadal ministerstvo spravodlivosti cudzieho štátu, aby mohol zvyšok trestu vykonať v Slovenskej republike, ktorej je občanom, čo bolo jediným podnetom na začatie konania podľa prvého dieľa tretieho oddielu XXIII. hlavy Trestného poriadku, potom odvolacia námietka odsúdeného proti tomuto rozsudku odôvodnená iba tým, že chce zvyšok trestu vykonať v cudzom štáte, kde trest vykonáva, je právne irelevantná. (Upravené znenie).

K písm. a): Stanovuje **povinnosť skúmať** existenciu záväzku SR uznať alebo vykonať cudzie rozhodnutie vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy. Ustanovenie je kreované tak, aby bolo možné subsumovať všetky vzniknuté eventuality.

K písm. b): Upravuje **základný predpoklad** vykonateľnosti rozhodnutia podľa slovenského právneho poriadku, jeho **právoplatnosť**. Vzhľadom na to, že model, aký pozná SR nie je všeobecným princípom aplikovaným v Európe, či vo svete, zvolil zákonodarca formuláciu ustanovenia tak, aby bolo zrejmé, že ide o konečné rozhodnutie s účinkom res judicata.

K písm. c): Stanovuje podmienku skúmania **obojustranej trestnosti**. Táto podmienka bola v predchádzajúcej právnej úprave vyjadrená priamo v definícii cudzieho rozhodnutia. Jej zaradenie do podmienok relevantných pre uznanie je zo systematicko-logického hľadiska pozitívne.

Obojustranná trestnosť sa skúma in concreto. Súd skúma, či by konanie, keby k nemu došlo na území SR, bolo trestným činom, či má znaky popísané v druhej časti Trestného zákona, s nevyhnutnou mierou analógie pri posudzovaní chránených záujmov dotknutých štátov.

K písm. d): Relevantným spôsobom explicitne upravuje záväzok vyplývajúci z Európskeho dohovoru pre ľudské práva.

K písm. e): Upravuje podmienku úzko spojenú s trestnoprávnou politikou štátu.

K písm. f) až i): Upravujú podmienky úzko súvisiace s trestnoprávnou suverenitou štátu.

K písm. g) a h): Stanovujú princíp *ne bis in idem*, resp. jeho akceptáciu a aplikáciu v súvislosti s rozhodovaním o uznaní.

K písm. i): Upravuje povinnosť súdu skúmať i to, či uznanie cudzieho rozhodnutia neodporuje verejnému poriadku.

Ods. 2: Uvedenú úpravu zákonodarca zakomponoval do ustanovenia ako reakciu na praktické skúsenosti z rozhodovania súdov.

Preto explicitne vyjadril, že odvolanie súhlasu odsúdeného nie je prekážkou uznania, ak sa už konanie o uznaní cudzieho rozhodnutia začalo. Podmienky pre uznanie sú taxatívne určené. Súhlas je podmienkou prevzatia osoby na výkon trestu, nie uznania rozhodnutia.

Zákonomodarca zdôraznil vysokú mieru nezávislosti konania o uznaní cudzieho rozhodnutia a konania o prevzatí výkonu rozhodnutia.

SR je viazaná i takými zmluvami, ktoré nevyžadujú súhlas odsúdeného:

- Schengenský vykonávací dohovor (čl. 69),
- Rímsky štatút,
- Dohovor o odovzdávaní osôb odsúdených na trest odňatia slobody na výkon trestu v štáte, ktorého sú štátnymi občanmi.

K § 517

Ustanovenie upravuje tri samostatné **formy uznania exequatur**:

- **premena** trestu cudzieho štátu za trest podľa práva SR – najfrekvencovanejšia forma,
- **pokračovanie** vo výkone trestu bez jeho premeny (len v prípade VTOS),
- **rozhodnutie** o vykonaní majetkového trestu, prepadnutí majetku konkrétnemu subjektu.

Pri rozhodovaní musia byť dodržané záväzky a pravidlá stanovené aplikovanými medzinárodnými zmluvami.

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **postup pri premene trestu** uloženého cudzím orgánom na trest, podľa príslušných ustanovení slovenského práva uložitelný za skutok, ktorého sa páchatel (odsúdený) dopustil. Príslušný súd nahradí trest, uložený uznávaným rozhodnutím, trestom podľa práva SR.

Miera nezávislosti súdu pri rozhodovaní o treste je limitovaná.

Základné obmedzenia pri rozhodovaní:

- **zákaz uložiť trest prísnejší, ako bol trest uložený v cudzom rozhodnutí,**
- **zákaz premeniť trest na iný druh.**

Súd sa musí v celom rozsahu pridržovať pôvodných hmotnoprávných zistení, v žiadnom prípade nemôže prihliadať k iným, alebo novým zisteniam oproti pôvodnému rozhodnutiu.

V zásade sa **nesmie zhoršiť postavenie odsúdeného** v štáte výkonu trestu.

Táto zásada je relevantná najmä pri rozhodovaní podľa § 48 Trestného zákona, posudzovaní zaradenia odsúdeného do jednej z z diferencovaných foriem výkonu trestu.

Z hľadiska zákazu premeny jedného trestu na druhý, toto platí aj vo vzťahu k premene trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom na nepodmienečný trest, hoci z formálno-právneho hľadiska ide o ten istý druh trestu. V kontexte rozhodovania podľa tejto hlavy sa rozlišujú.

Ochranné opatrenie súd premení na také, ktoré je charakterom a účelom najpríbuznejšie uloženému ochrannému opatreniu.

Ods. 2: Toto ustanovenie neupravuje pokračovanie vo výkone trestu tak, ako ho pozná medzinárodné právo.

Ide o zjednodušenú formu **exequatur**, ktorou dochádza k **premene cudzej sankcie** na sankciu **podľa práva SR**. V prípade akceptovateľnosti cudzej sankcie do takej miery, že nevyžadovala zmenu, javí sa totožná.

Súd nevykonáva dôsledné skúmanie, ale sankciu v podstate prevezme.

V tejto súvislosti netrvá úprava striktné na totožnosti podmienok výkonu trestu, pretože by sa ustanovenie stalo nepoužiteľným.

Postup podľa tohto ustanovenia je vylúčený, ak sa uznávané cudzie rozhodnutie týkalo viacerostrestných činov, bolo však uznané len vo vzťahu k niektorým.

Ak sa pôvodné rozhodnutie týkalo viacerých trestov a bolo uznané len vo vzťahu k niektorým, nebráni táto skutočnosť aplikácii ustanovenia.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje **premenu trestu** uloženého cudzím rozhodnutím, na trest podľa práva SR [§ 32 písm. e), f), § 33 písm. e) Trestného zákona].

Úprava je ustanovením „*lex specialis*“ ods. 1.

Deklaruje prezumpciu vlastníctva v prospech SR. Z historického hľadiska ide o základný princíp uplatňovaný pri konfiškácii majetku na základe cudzieho rozhodnutia. K jeho prelomeniu došlo len nedávno. Súd musí akceptovať medzinárodnú právnu úpravu, ktorá stanovuje pravidlá „prerozdelenia“ konfiškovaného majetku, alebo ponecháva rozhodnutie na dohode dotknutých štátov.

[Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu (New York 15. novembra 2000, oznámenie č. 621/2003 Z. z.); Rímsky štatút MTS (oznámenie č. 333/2002 Z. z.), Dohovor o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zhabaní a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti (Štrasburg 8. novembra 1991, oznámenie č. 109/2002 Z. z.).

K § 518

Ods. 1: Ustanovenie upravuje konanie *sui generis*, ktoré má **nostrifikačný charakter**.

Súd nedisponuje diskrečnou právomocou vo veci samej, cudzie rozhodnutie preskúma podľa kritérií určených v ustanovení § 516 a rozhodne:

- či možno cudziemu rozhodnutiu priznať účinky na území SR a v akom rozsahu,
- premení trest uložený cudzím rozhodnutím na trest, ktorý je upravený v Trestnom zákone SR.

Konanie upravené v tomto ustanovení je **návrhovým konaním**. Súd nemôže uznať cudzie rozhodnutie z vlastného podnetu, bez návrhu.

Ustanovenie priznáva návrhové oprávnenie **ministerstvu spravodlivosti**.

Rozsah návrhu je pre súd záväzný v tom zmysle, že nemôže uznať viac výrokov, rozhodnutí než koľko je obsahom petitu návrhu. Relevantná v tomto smere je predovšetkým

žiadosť dožadujúceho štátu (ak je podnetom na konanie žiadosť cudzieho štátu), z ktorej by malo byť jednoznačne zrejmé uznanie ktorých výrokov sa žiada a v akom rozsahu.

Limity uvedené v žiadosti musí do žiadaný štát bezpodmienečne dodržať.

V prípade rozšírenia uznávacieho rozhodnutia nad rámec žiadosti cudzieho štátu, by mohlo dôjsť k porušeniu zásady *ne bis in idem* a dvojitému potrestaniu. Súd o návrhu ministerstva spravodlivosti musí rozhodnúť.

Súčasná úprava (§ 522 ods. 2) umožňuje odsúdenému iniciovať konanie o prevzatí z cudziny na výkon trestu.

V takom prípade žiadosť cudzieho štátu nie je k dispozícii, rozsah uznania rozhodnutia určí v návrhu ministerstvo spravodlivosti.

Súd rozhoduje po písomnom vyjadrení prokurátora, k splneniu podmienok uvedených v § 515 ods. 1, 2, § 516, vyjadrenie by malo obsahovať i návrh postupu v zmysle § 517.

Ustanovenie upravuje i spôsob prejednávania veci súdom. Súd rozhoduje na verejnom zasadnutí, s horeuvedenými modifikáciami.

Súd nerozhoduje v merite veci, preto v rámci konania nie sú odsúdenej osobe priznané práva zodpovedajúce postaveniu obvineného.

Záujmy odsúdeného sú dostatočne chránené ustanovením § 516 ods. 1 písm. b) a § 518 ods. 4.

Ods. 2: Pri určovaní **miestnej príslušnosti** ustanovenie upravuje:

- princíp **personality** ako všeobecný, (**lex generalis**) miestna príslušnosť súdu je určená miestom bydliska odsúdeného,
- princíp **territoriality**, ako špecifický v prípade, že súd rozhoduje **výlučne** o cudzom **majetkovom** rozhodnutí (**lex specialis**), miestna príslušnosť súdu je určená miestom, kde sa nachádza majetok.

V prípade, že relevantné výroky cudzieho rozhodnutia (tie, o ktorých sa bude rozhodovať v uznávacom konaní) sa týkajú aj osoby (rozhodovanie podľa druhého a tretieho dielu tejto hlavy) aj majetku, príslušnosť je daná všeobecným princípom miesta bydliska osoby.

V prípade viacerých príslušných súdov pri rozhodovaní výlučne o majetku, nachádzajúcom sa na rôznych miestach SR, ide o rovnocennú príslušnosť súdov na konanie o uznaní cudzieho rozhodnutia. Spravidla rozhodne ministerstvo spravodlivosti tým, že zašle návrh jednému z potenciálne príslušných súdov.

Ods. 3: Ustanovenie **upravuje spôsob rozhodovania** príslušného súdu.

Zákonnodarca zvolil tento spôsob (formu) rozhodnutia z dôvodu účinkov, ktoré na jeho základe nastanú.

Krajský súd rozhoduje v senáte (§ 2 ods. 16). Splnenie náležitostí (§ 515) a podmienok (§ 516) súd skúma *ex officio*.

Okruh osôb, ktorým sa doručuje rozsudok je určený špecificky a vyplýva z charakteru konania (*sui generis*).

Subjekty, ktorým sa rozhodnutie doručuje, sú:

- ministerstvo spravodlivosti – iniciátor konania,
- prokurátor – účastník zo zákona involvovaný do konania formou písomného vyjadrenia,
- odsúdený – osoba, o ktorej právach a povinnostiach sa koná.

Odsúdenému, ktorý sa nachádza v cudzine, sa rozsudok doručí formou právnej pomoci podľa tejto časti alebo aplikovateľnej medzinárodnej zmluvy.

Ods. 4: Ustanovenie explicitne určuje **subjekty**, ktoré môžu podať **opravný prostriedok** proti rozhodnutiu o uznaní.

Prokurátor – zo zákona, v zmysle odseku 1.

Minister spravodlivosti – ministerstvo spravodlivosti, je navrhovateľ, iniciátor konania.

Odsúdený – zachováva sa právo namietať skutočnosti brániace uznaniu, o ktorých súd pri rozhodovaní nemal vedomosť.

Odvolačím súdom je **najvyšší súd**, ktorý rozhoduje na neverejnom zasadnutí a je zo zákona limitovaný **rozhodnúť** s konečnou platnosťou:

- odvolanie zamietne ak zistí, že nie je dôvodné,
- zruší napadnuté rozhodnutie a sám rozhodne, či sa cudzie rozhodnutie uznáva alebo neuznáva.

Ods. 5: Ustanovenie upravuje **povinnosť** súdu **vrátiť** bezodkladne po právoplatnosti rozsudku, ministerstvu spravodlivosti **všetky dokumenty** tvoriace prílohu návrhu na konanie, spolu s právoplatným rozsudkom.

Nie je postačujúce doručenie rozsudku ministerstvu spravodlivosti, ako subjektu oprávnenému podať opravný prostriedok, vyžaduje sa doručenie rozsudku s vyznačenou doložkou právoplatnosti pre účely ďalšieho konania podľa tejto hlavy.

K § 519

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **právne účinky** uznaného rozhodnutia.

Účinnok uznaného rozhodnutia nastupuje právoplatnosťou a vykonateľnosťou rozsudku, čo spôsobuje reálne dôsledky i v prípade, že nedôjde k realizácii vykonávacieho konania (prevzatíu osoby, prepadnutia majetku).

Základným dôsledkom, účinkom uznania cudzieho rozhodnutia je prekážka trestného stíhania v tej istej veci.

Znenie ustanovenia je z hľadiska logicko gramatického výkladu trochu zavádzajúce, pretože uznané rozhodnutie má rovnaké účinky ako slovenský rozsudok, ale len v tej časti, v ktorej Slovenská republika preberá právomoc (čiastočne aj diskrečnú) formou uznania.

V tej časti rozhodnutia, kde Slovenská republika iba akceptuje výrok o vine bez možnosti tento preskúmať a bez diskrečnej právomoci, rozhodnutie nemá účinky na území SR. Ide predovšetkým o hmotnoprávne účinky.

Nie je možné rozhodnutie aplikovať v prípadoch, kde je pre ďalší postup relevantný výrok o vine, nakoľko diskrečnú i preskúmavaciu právomoc vo vzťahu k tejto časti pôvodného rozhodnutia má v dispozícii štát pôvodu rozhodnutia.

Účinky uznaného cudzieho rozhodnutia nastávajú *ex nunc*, od právoplatnosti rozhodnutia o uznaní.

Ods. 2: Jasne stanovuje, že účinky má uznané rozhodnutie len vo vzťahu k subjektu, o ktorom bolo rozhodnuté v uznávacom konaní.

Ods. 3: Ustanovenie určuje **princíp posudzovania prekážky veci** rozhodnutej v súvislosti s **pokračovacím trestným činom** (§ 122 ods. 10).

Filozofia vnímania a posudzovania inštitútu pokračovacieho trestného činu je koherentná v celom zákone. Vychádza z prednosti teritoriálnej jurisdikcie a subsidiarity personálnej jurisdikcie. V tomto kontexte je dôležitá skutočnosť, že zákonodarcu vyriešil stret jurisdikcií a možnú transpozíciu skutku majúceho charakter čiastkového útoku pokračujúceho trestného činu jednoznačne, vylúčením možnosti považovať skutky spáchané mimo územia SR za čiastkové útoky.

Ustanovenie je aplikovateľné v prípade, kedy by sa cudzie rozhodnutie týkalo skutku spáchaného na území Slovenskej republiky, vo vzťahu ku ktorému by bolo pôvodné konanie vedené na základe personálnej jurisdikcie.

Ods. 4: Ustanovenie upravuje situáciu, kedy **nedošlo** po uznaní cudzieho rozhodnutia **k realizácii výkonu** vo vzťahu k osobe. Relevantné sú inštitúty podľa druhého a tretieho dielu tejto hlavy (§ 522, § 524).

Situácia popísaná v ustanovení môže vzniknúť ak:

- osoba odvolala súhlas a aplikovateľná medzinárodná zmluva nepripúšťa jej faktické odovzdanie na výkon trestu,
- ak k faktickému odovzdaniu osoby nedošlo z iného dôvodu (odsudzujúci štát odvolal súhlas, odsúdený ušiel z výkonu trestu),
- osoba nebola prevzatá na výkon trestu odňatia slobody z dôvodu negatívneho rozhodnutia ministerstva spravodlivosti podľa § 522 ods. 1.

Uznané cudzie rozhodnutie nemožno vykonať, ak:

- trest bol v celom rozsahu vykonaný v štáte pôvodu cudzieho rozhodnutia,
- odsúdený bol podmienene prepustený z výkonu trestu odňatia slobody v odsudzujúcom štáte a tento nepožiadaval o výkon zvyšku trestu.

I v prípade, že slovenské orgány majú vedomosť o tom, že odsúdený sa v rámci podmieneneho prepustenia neosvedčil, je táto informácia irelevantná kým odsudzujúci štát nepožiada o výkon zvyšku uloženého trestu.

Ustanovenie vytvára právne podmienky zabránenia dvojitému potrestaniu osoby za ten istý skutok.

K § 520

Ods. 1: Účelom tohto ustanovenia je zabezpečiť budúce vykonanie cudzieho rozhodnutia, zabránením osobe, vo vzťahu ku ktorej sa má vykonať trest na základe cudzieho rozhodnutia, opustiť územie SR.

Možnosť vziať osobu do väzby je **limitovaná** časovým úsekom **od právoplatnosti rozsudku o uznaní do nástupu do výkonu trestu** odňatia slobody.

Vo vzťahu k členským štátom EÚ možno aplikovať porovnateľné ustanovenie, so širším časovým limitom a procesnými možnosťami, ktoré však možno použiť výlučne na žiadosť: článok 68 ods. 2 Schengenského vykonávacieho dohovoru: „Dožiadaná zmluvná strana môže na žiadosť dožadujúcej zmluvnej strany v dobe, kým obdrží písomnosti dokladajúce žiadosť o prevzatie výkonu trestu, ochranného opatrenia alebo zbytku trestu, kým o tejto žiadosti rozhodne, vziať odsúdenú osobu do väzby alebo prijať iné opatrenia na zaistenie jej prítomnosti na území dožadanej zmluvnej strany.“

Iná medzinárodná zmluva, obsahujúca podobnú úpravu nie je v súčasnosti pre Slovensko relevantná.

(Dohovor medzi členskými štátmi ES o výkone cudzích trestných rozsudkov z r. 1991, Dodatkový protokol k Dohovoru odovzdávaní odsúdených, obsahujú porovnateľné ustanovenia, Slovenská republika však nimi doposiaľ nie je viazaná).

Súd pri rozhodovaní podľa tohto ustanovenia posudzuje predovšetkým zabezpečenie splnenia účelu podľa tejto hlavy. Dôvodmi väzby podľa § 71 nie je viazaný, pretože ide o špecifické konanie (porovnateľné s predbežnou väzbou podľa § 505).

Väzbu možno nahradiť inými primeranými obmedzeniami, predovšetkým podľa § 82 ods. 1 písm. a).

Ods. 2: Sťažnosť možno podať **len proti rozhodnutiu o vzatí do väzby. Nemá odkladný účinok.**

K § 521

Ods. 1: Ustanovenie upravuje ďalší postup vo vzťahu k výkonu uznaného cudzieho rozhodnutia:

- pri prevzatí odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody podľa § 522, pri prevzatí výkonu podmieneného trestu s dohľadom podľa § 524 **je realizácia výkonu je podmienená súhlasom** ministerstva spravodlivosti.

Príslušný krajský súd má zo zákona povinnosť zaslať bezodkladne po nadobudnutí právoplatnosti rozsudok, ktorým bolo uznané cudzie rozhodnutie (§ 518 odsek 5) tak, aby ministerstvo spravodlivosti mohlo rozhodnúť o ďalšom postupe.

Vzhľadom k tomu, že ide o špecifickú právomoc, priznanú zákonom ústrednému orgánu štátnej správy v trestnom konaní, zákon neurčuje formu rozhodnutia, jednoznačne však v uvedenom prípade nepôjde o správne rozhodnutie.

Súhlas udelí akýmkoľvek preskúmateľným spôsobom, obvykle písomne.

- pri výkone uznaného cudzieho majetkového rozhodnutia výkon **nie je realizácia výkonu trestu podmienená súhlasom** ministerstva spravodlivosti.

Výkon uznaného cudzieho majetkového rozhodnutia súd nariadi akonáhle sa stal rozsudok právoplatným. V zmysle úpravy podľa odseku 8, sa použijú § 423, § 428 ods. 1, § 429 ods. 1, § 436 ods. 1 a § 461.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **vecnú a miestnu príslušnosť súdu** pre účely **nariadenia výkonu** uznaného cudzieho rozhodnutia, rozdielne od štvrtej časti tohto zákona. Ustanovenie predstavuje **lex specialis** k uvedenej časti. V dôsledku toho je vecná a miestna príslušnosť upravená odlišne od § 406 ods. 1. Princiipiálne sú zachované kritériá uvedené v § 518 ods. 2.

Postup podľa tohto ustanovenia možno aplikovať v prípadoch uvedených podľa § 515 ods. 2 písm. b) a d) [príslušnosť súdu na nariadenie uznaného cudzieho majetkového rozhodnutia upravuje ods. 3, výkon trestu pri rozhodnutí podľa § 515 ods. 2 písm. a)].

Výkon trestu nariaďuje predseda senátu okresného súdu. V súčasnosti sú aktuálne nasledujúce ustanovenia (§ 408 ods. 1, § 445, § 449, § 462).

Ods. 3: Ustanovenie upravuje **vecnú i miestnu príslušnosť** súdu na nariadenie **výkonu uznaného cudzieho majetkového rozhodnutia** odlišne od § 406 ods. 1, na základe kritérií uvedených v § 518 ods. 2 je upravená miestna príslušnosť.

Vo vzťahu k nariadeniu výkonu sa preferuje posudzovanie podľa ust. § 518 ods. 2 veta 3 (*lex specialis*), čo predstavuje špecifický postup viazaný na rozdielnu vecnú príslušnosť na rozhodnutie o uznaní cudzieho majetkového rozhodnutia a výkonu majetkového rozhodnutia.

Výkon trestu nariaďuje predseda senátu okresného súdu (§ 423, § 428 ods. 1, § 461).

Ods. 4: Ustanovenie upravuje príslušnosť súdu, ktorý rozhodol – nariadi výkon rozhodnutia, na rozhodnutie o všetkých súvisiacich otázkach v rámci vykonávacieho konania až po zahľadanie odsúdenia (zásada **perpetuatio fori**).

Postup upravený v ustanovení je odlišný od úpravy vykonávacieho konania pri výkone rozsudkov podľa štvrtej časti (§ 415 ods. 1, § 470).

Nevyhnutnosť zachovania jedného príslušného súdu vyplynula z potrieb praxe pri aplikácii medzinárodných zmlúv, ktoré predpokladajú komunikáciu cudzích orgánov, ministerstva spravodlivosti SR s príslušným súdom až do úplného skončenia vykonávacieho konania.

Medzinárodné zmluvy aplikovateľné v tejto časti samotný výkon trestu neupravujú ani nelimitujú, výkon trestu sa realizuje podľa právnej úpravy štátu, ktorý prevzal odsúdeného, resp. na báze medzinárodnej zmluvy prevzal výkon trestu (§ 412, § 415).

Výnimku z tejto všeobecnej zásady tvorí Rímsky štatút MTS, ktorý ponecháva pôsobnosť medzinárodného trestného súdu i v otázkach rozhodovania v rámci výkonu trestu, čo vyplýva zo špecifického postavenia MTS.

Uvedená úprava je *lex specialis* § 470 ods. 2.

Ods. 5: Ustanovenie upravuje **časový limit** nariadenia výkonu uznaného rozhodnutia, za predpokladu, že sa odsúdený nachádza vo výkone trestu.

Ustanovenie sa aplikuje pri postupe podľa § 522. Stanovený časový limit vytvára podmienky na prevzatie osoby, ktorej je obmedzená osobná sloboda v odovzdávajúcom štáte, a pri prevzatí osoby je nevyhnutné obmedziť osobnú slobodu okamžikom príchodu na územie SR.

Súd nariadi výkon trestu a dodanie do výkonu trestu odňatia slobody (§ 408 ods. 1).

Ods. 6: Ustanovenie upravuje **započítanie** celej doby obmedzenia osobnej slobody odsúdeného súvisiacej s výkonom trestu a prevzatím odsúdeného do celkovej dĺžky trestu.

Ustanovenie predstavuje *lex specialis* § 414 i princípu vyjadrenému v § 450 odsek 4 TZ z dôvodu započítania doby prevozu osoby. Počas prevozu osoba nemusí byť nevyhnutne vzatá do väzby, závisí od konkrétnej vnútroštátnej úpravy štátu, cez ktorý sa realizuje prevoz.

Ods. 7: Ustanovenie upravuje priame účinky rozhodnutia v cudzom štáte týkajúce sa vykonávaného trestu.

Podmienkou aplikácie ustanovenia je oznámenie rozhodnutia príslušným orgánom cudzieho štátu. Súd **nemôže** postupovať z vlastného podnetu na základe informácie z **iného ako zákonom stanoveného zdroja**.

Pri **aplikácii** ustanovenia sa primerane použije § 474 alebo 476.

Proti rozhodnutiu je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Príslušnosť súdu je daná ods. 4 tohto ustanovenia.

Ods. 8: Ustanovenie upravuje primerané použitie ustanovení a vykonávacieho konania, ak predchádzajúce ustanovenia, alebo medzinárodná zmluva, ktorou je SR viazaná, nestanovujú nič iné.

Zákonná úprava v tomto diele neobsahuje špecifickú úpravu podmienok, za ktorých sa inštitúty prevzatia a odovzdania odsúdeného uplatňujú, pretože vyplývajú priamo z aplikovateľnej medzinárodnej zmluvy.

Inštitúty tohto diele sa uplatňujú výlučne na základe medzinárodnej zmluvnej úpravy.

K § 522

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **právomoc ministerstva spravodlivosti** rozhodnúť **o prevzatí odsúdeného na výkon trestu** vzhľadom k tomu, že aplikovateľné medzinárodné zmluvy neupravujú spôsob ani príslušný orgán vo vzťahu k rozhodovaniu o prevzatí.

Ministerstvo spravodlivosti koná výlučne na základe **žiadosti**:

- **odsudzujúceho štátu,**
- **odsúdeného.**

Žiadosť odsúdeného je z právneho hľadiska podnet oprávnenej osoby smerujúci k príslušnému orgánu SR na postup podľa medzinárodnej zmluvy. V prípade, že ministerstvo spravodlivosti ako príslušný orgán tento podnet akceptuje, začne konať podľa tohto zákona a iniciuje prevzatie odsúdeného na výkon trestu podľa medzinárodnej zmluvy.

Ministerstvo spravodlivosti skúma splnenie podmienok stanovených medzinárodnou a zákonom. Vzhľadom na to, že v súčasnosti neexistuje relevantný zmluvný záväzok stanovujúci povinnosť osobu prevziať, ak sú splnené podmienky, má pomerne široký priestor pre skúmanie ďalších okolností relevantných pre efektívnu realizáciu inštitútu.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **obligatórny zákonný predpoklad** pre rozhodovanie o prevzatí odsúdeného, ktorým je **uznanie cudzieho rozhodnutia**.

Ministerstvo spravodlivosti môže rozhodovať podľa ods. 1 až **po obdržaní** právoplatného **rozsudku**, ktorým bolo cudzie rozhodnutie uznané.

Ustanovenie neupravuje osobitne podmienky prevzatia odsúdeného. Tieto sú zvyčajne upravené v aplikovanej medzinárodnej zmluve.

Podnet odsúdenej osoby smerujúci k ministerstvu spravodlivosti na postup podľa odseku 1 nie je v praxi frekventovaný z viacerých dôvodov:

- odsúdený musí predložiť odsudzujúci rozsudok so všetkými relevantnými dokumentmi, preložený do slovenského jazyka na vykonanie uznávacieho konania,
- až po právoplatnom uznávanom rozsudku môže ministerstvo spravodlivosti predložiť žiadosť cudziemu štátu, ktorý s odovzdaním odsúdeného nemusí súhlasiť, a celá vykonaná zákonná procedúra a vynaložené prostriedky budú neefektívne.

Preto sa v praxi preferuje konanie na žiadosť štátu, v ktorom bola osoba odsúdená.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje situáciu, kedy odsúdená osoba sa v čase podania žiadosti fyzicky nachádza v štáte, do ktorého má byť odovzdaná.

Slovenská republika je v súčasnosti viazaná dvomi medzinárodnými zmluvami, ktoré upravujú takúto situáciu [Zmluva medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o právnej pomoci poskytovanej justičnými orgánmi a úprave niektorých právnych vzťahov v občianskych a trestných veciach (oznámenie č. 193/1993 Z. z.) článok 31 odsek 2, Schengenský vykonávací dohovor, článok 68 odsek 1].

Ustanovenia § 520, § 521, § 522, § 523 sa použijú primerane.

K § 523

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **právosť ministerstva spravodlivosti rozhodnúť**, či bude osoba odsúdená slovenským súdom odovzdaná na jeho výkon do cudzieho štátu. Základným predpokladom postupu podľa tohto ustanovenia je existencia zmluvnej vzájomnosti medzi štátom, do ktorého má byť osoba odovzdaná SR.

Ministerstvo spravodlivosti preskúma splnenie podmienok uvedených v aplikovateľnej medzinárodnej zmluve, a ak súhlasí odsúdený a súd, ktorý vydal odsudzujúci rozsudok, spravídla udelí súhlas s odovzdaním.

Štátna príslušnosť osoby je pre odovzдание irelevantná, možno odovzdať i slovenského občana na výkon trestu do cudziny, najmä ak má v štáte budúceho výkonu relevantné väzby, rodinné zázemie, príp. bydlisko.

Obvykle sa ustanovenie aplikuje v prípadoch odsudzujúcich rozsudkov vo vzťahu k cudzincom.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **subjekty**, ktoré sú oprávnené návrhom **inicovať** (aktívna legitímácia) **povolenie odovzдания** osoby na výkon trestu odňatia slobody:

- **odsúdený** – ustanovenie vyžaduje aby bol zároveň udelený súhlas odsudzujúceho súdu,
- **cudzí štát** – obligatórne sa vyžaduje i súhlas odsudzujúceho súdu,
- **súd**, ktorý vydal odsudzujúci rozsudok.

Ak o postup podľa tohto ustanovenia požiadal **odsúdený**, ministerstvo spravodlivosti vyžiada **stanovisko súdu**, ktorý vydal rozsudok v prvom stupni. V prípade kladného vyjadrenia súdu a pozitívneho posúdenia ostatných relevantných skutočností, ministerstvo spravodlivosti zašle žiadosť cudziemu štátu.

V prípade, že postup podľa tohto ustanovenia inicioval **súd**, a aplikovaná medzinárodná zmluva vyžaduje **súhlas odsúdeného**, súhlas zabezpečí ministerstvo spravodlivosti.

V prípade, že postup podľa tohto ustanovenia inicioval cudzí štát žiadosťou podľa medzinárodnej zmluvy, ministerstvo spravodlivosti zabezpečí:

- **vyjadrenie odsúdeného** (ak aplikovaná medzinárodná zmluva vyžaduje súhlas odsúdeného, musí vyjadrenie obsahovať jednoznačné stanovisko k odovzdaniu na výkon trestu),
- **súhlas slovenského súdu**, ktorý vydal odsudzujúci rozsudok.

Po posúdení podmienok podľa medzinárodnej zmluvy a podľa tohto zákona ministerstvo spravodlivosti rozhodne a informuje o obsahu rozhodnutia dožadujúci štát.

Na postup podľa tohto ustanovenia sa vyžaduje súhlas odsúdeného, ak to upravuje medzinárodná zmluva, **súhlas súdu je nevyhnutný vždy** (imperatívna zákonná podmienka).

Ods. 3: Ustanovenie explicitne upravuje **vecnú a miestnu príslušnosť** súdu, ktorý vydá **príkaz** na odovzdanie odsúdeného na výkon trestu, alebo premiestnenie odsúdeného.

Zákonodarca určil podmienku, ktorej splnenie musí predchádzať vydanie príkazu:

– povolenie odovzdania.

Povolením odovzdania sa rozumie **súhlasné vyjadrenie oboch štátov**. Nestačí vyjadrenie ministerstva spravodlivosti v zmysle odseku 1.

Ods. 4: Ustanovenie obsahuje enumeratívny výpočet **právnych dôsledkov odovzdania**, ktoré sú upravené v medzinárodných zmluvách a priamo na ich základe aplikovateľné.

Odovzdaním odsúdeného slovenské orgány strácajú možnosť pokračovať vo výkone trestu.

Trest uložený slovenským súdom je **de iure aj de facto** vykonaný momentom vykonania trestu v cudzine (bez ohľadu na to, či a ako bol modifikovaný).

Právna domienka vykonaného trestu platí i v prípade, že odsúdený, ktorý bol v cudzom štáte podmienčne prepustený, sa vráti na Slovensko. V takom prípade je relevantný i postoj štátu výkonu. Ak vykonávajúci štát považuje trest za vykonaný, odovzdávajúci štát to musí akceptovať (čl. 8 ED o odovzdávaní odsúdených a čl. 20, 25 ED o dohľade nad podmienčne odsúdenými alebo podmienčne prepustenými páchatelmi).

Výnimku z tohto pravidla tvorí situácia, keď sa osoba v skúšobnej dobe neosvedčila a cudzí orgán rozhodol, že sa zvyšok trestu vykoná. Je splnená podmienka nevykonania trestu v celom rozsahu.

Táto nevykonaná časť trestu je relevantná pri rozhodovaní slovenského súdu o trestnom čine spáchanom odsúdeným v rámci skúšobnej doby stanovenej príslušným orgánom vo vykonávajúcom štáte.

Ak sa na území SR pokračuje vo výkone trestu súdom, príslušným na rozhodnutie je súd podľa § 406. (Nepoužije sa ustanovenie § 416, pretože o podmienčom prepustení nerozhodoval slovenský súd).

O zahľadení odsúdenia, rozsudku, ktorý vydal slovenský súd a bol vykonaný v cudzine, rozhoduje súd podľa § 470 ods. 1. Na účely zahľadenia odsúdenia (§ 92, § 121 TZ) platí, že trest bol ukončený okamihom jeho vykonania v cudzine, podľa právneho poriadku vykonávajúceho štátu.

V súčasnosti je jedinou aplikovateľnou zmluvou relevantnou pre tento diel ED o dohľade nad podmienčne odsúdenými alebo podmienčne prepustenými páchatelmi (oznámenie č. 412/2003 Z. z.).

Citovaná medzinárodná zmluva upravuje podmienky pre aplikáciu inštitútu.

Tento diel obsahuje ustanovenia upravujúce jeho výkon. Stanovuje tiež postupy slovenských orgánov, príslušnosť a právomoc na rozhodovanie.

Dohovor v článku 5 upravuje **eventuality aplikácie**.

Odsudzujúci štát môže požiadať štát, v ktorom odsúdený býva, aby:

- vykonal iba dohľad v súlade s II. časťou dohovoru,
- vykonal dohľad podľa II. časti dohovoru a ak to bude potrebné, aby vykonal trest podľa III. časti dohovoru, alebo,
- prevzal zodpovednosť za úplný výkon trestu podľa ustanovení IV. časti dohovoru.

Vykonávacie ustanovenia uvedené v tomto diele sa neaplikujú na postup podľa III. časti dohovoru, pretože relevantný postup je už upravený v § 522 ods. 3, § 523 ods. 5.

Žiadosť v týchto prípadoch smeruje k výkonu trestu, nie k sledovaniu správania upravenému v tomto diele.

K § 524

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **právomoc ministerstva spravodlivosti rozhodnúť**, či bude realizovaný postup podľa tohto dielu, resp. či SR prevezme sledovanie správania.

Zákonné obligatórne podmienky pre realizáciu právomoci:

- žiadosť cudzieho štátu,
- existencia zmluvnej vzájomnosti so štátom, ktorého orgán žiada realizáciu postupu.

Dožadujúci štát môže žiadať o:

- **prevzatie sledovania odsúdeného počas skúšobnej doby,**
- **výkonu celého podmiennečného trestu alebo jeho zvyšku.**

Alternatívy:

- prevzatie výkonu rozhodnutia, ktorým sa od uloženia trestu podmiennečne upustilo,
- prevzatie výkonu rozhodnutia, ktorým sa uložil podmiennečný trest,
- prevzatie sledovania správania osoby počas skúšobnej doby, ak jej bol uložený podmiennečný trest, alebo bola z výkonu trestu podmiennečne prepustená,
- prevzatie sledovanie správania osoby počas skúšobnej doby s následným rozhodnutím, či sa osvedčila počas skúšobnej doby a nariadením výkonu trestu alebo zvyšku trestu, ak sa neosvedčila.

Ods. 2: Obligatórnou **podmienkou pre rozhodovanie ministerstva spravodlivosti je rozhodnutie o uznaní**, ktoré mu musí predchádzať.

V prípade rozhodovania podľa prvého dielu pre účely výkonu podľa tohto dielu bude osobitne relevantná premena sankcie (§ 516, § 49 – § 51 TZ).

Nie je vylúčené, aby súd uznal aj také obmedzenia, ktoré slovenská právna úprava nepozná, pretože ustanovenie, upravujúce túto oblasť nie je rigidné, obsahuje len enumeratívny výpočet obmedzení – základnou podmienkou je vykonateľnosť (zabezpečenie kontroly príslušným orgánom).

K § 525

Ods. 1: Ustanovenie upravuje vecnú a miestnu príslušnosť súdu na zabezpečenie výkonu uznaného cudzieho rozhodnutia (obdobne ako v § 521 ods. 2).

Súd primerane postupuje podľa ustanovenia § 418. Rozsah rozhodovacej právomoci súdu v rámci vykonávacieho konania je limitovaný rozsahom prevzatého záväzku (§ 524 ods. 1). Dohľad reálne vykonáva probačný a mediálny úradník podľa právnych predpisov SR (zákon č. 448/2002Z. z. § 6). Pozri aj ZP a MÚ.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **informačnú povinnosť súdu** vo vzťahu k ministerstvu spravodlivosti. Súd je povinný oznámiť všetky relevantné skutočnosti, ktoré by mohli ovplyvniť rozhodnutie o osvedčení odsúdeného počas skúšobnej doby.

Tieto skutočnosti sú osobitne významné v prípade, že SR neprevzala výkon trestu, ale výlučne sledovanie správania odsúdeného.

Relevantné skutočnosti, na ktoré sa vzťahuje informačná povinnosť sú tie, ktoré môžu determinovať rozhodnutie súdu, že odsúdený sa neosvedčil a trest sa vykoná pred uplynutím skúšobnej doby. Túto situáciu upravuje článok 13 citovanej medzinárodnej zmluvy, ktorý určuje dve skutočnosti, ktoré treba okamžite oznámiť dožadujúcemu štátu:

- spáchanie nového trestného činu v skúšobnej lehote (stíhanie alebo odsúdenie),
- nedodržanie predpísaných podmienok zo strany odsúdeného).

Ods. 3: Ustanovenie upravuje **postup súdu** v prípade § 524 ods. 1 písm. a).

Explicitne upravuje obmedzenia, ktoré z aplikácie tohto ustanovenia vyplývajú.

Konanie súdu sa obmedzuje výlučne na informačnú povinnosť vo vzťahu k ministerstvu spravodlivosti, nemá právomoc rozhodovať o ďalšom postupe pri nesplnení podmienok.

Účelom tejto informačnej povinnosti, je zabezpečenie aktuálnej informovanosti ministerstva spravodlivosti tak, aby mohlo bezodkladne oznámiť zistené skutočnosti dožadujúcemu štátu.

V prípade rozhodnutia príslušného orgánu odsudzujúceho štátu o vykonaní trestu, môže tento požiadať o výkon rozhodnutia podľa časti III citovaného dohovoru.

Na uznanie a výkon rozhodnutia sa potom použijú ustanovenia § 516 a § 521.

Ods. 4: Ustanovenie upravuje **postup súdu** v prípade, kedy príslušné orgány SR prebrali zodpovednosť za celý ďalší **výkon trestu**.

Pri výkone trestu súd postupuje podľa vnútroštátnej právnej úpravy (§ 418, § 420), čo vyplýva z § 519.

Aplikovateľná medzinárodná zmluva nemá imperatívne určenú informačnú povinnosť. Ukladá informovať dožadujúci štát iba v prípade čl. 18.

Informačnú povinnosť vo vzťahu k cudzím orgánom realizuje ministerstvo spravodlivosti.

Na aplikáciu ustanovenia sa primerane použije § 521 odsek 4, 6, 7 a 8.

Súd príslušný podľa odseku 1 bude rozhodovať v rámci vykonávacieho konania až do jeho skončenia (vrátane zahľadania odsúdenia).

K § 526

Relevantnou medzinárodnou zmluvou, aplikovateľnou v súvislosti s uvedeným ustanovením je **Európsky dohovor o dohlade nad podmienienečne odsúdenými alebo podmienienečne prepustenými páchatelmi (oznámenie č. 412/2003 Z. z.)**.

Ustanovenie upravuje vecnú aj miestnu príslušnosť súdu na postup podľa tejto zákonnej úpravy.

Návrhové oprávnenie na iniciovanie postupu podľa tohto ustanovenia je delegované súdu, ktorý uložil podmienienečný trest odňatia slobody v prvom stupni alebo ktorý odsúdeného podmienienečne prepustil z výkonu trestu odňatia slobody. Návrh musí mať formálne a obsahové náležitosti stanovené aplikovanou medzinárodnou zmluvou (čl. 26, 29 ED o dohlade nad podmienienečne odsúdenými alebo podmienienečne prepustenými páchatelmi (oznámenie č. 412/2003 Z. z., ďalej len Dohovor).

Aplikácia Dohovoru je podmienená bydliskom odsúdeného, štátne občianstvo je z tohto pohľadu irelevantné.

Ministerstvo spravodlivosti nemá povinnosť návrh akceptovať podaním žiadosti do cudziny. Ak sú však splnené podmienky stanovené medzinárodnou zmluvou, spravidla rozhodne kladne.

Vzhľadom na to, že s aplikáciou citovaného dohovoru nemá SR praktické skúsenosti, pričom i na medzinárodnej scéne sa pociťuje určité vákuum informovanosti či už odbornou literatúrou alebo prezentáciou praktických skúseností zmluvných štátov RE, poskytuje ministerstvo spravodlivosti určitý konzultačný a poradenský servis pri rozhodovaní súdov o aplikácii tejto zmluvy. Ministerstvo spravodlivosti však nemá oprávnenie korigovať rozhodnutie súdu.

V zmysle výhrad a vyhlásení zmluvných štátov je postup

- podľa písmena a) ustanovenia relevantný vo vzťahu k: Albánsku, Belgicku, Bosne a Hercegovine, Českej republike, Estónsku, Francúzsku, Holandsku, Chorvátsku, Luxembursku, Macedónsku, Portugalsku, Rakúsku, Slovinsku, Srbsku, Čiernej Hore, Švédsku, Taliansku a Ukrajinu,
- podľa písmena b) ustanovenia je postup relevantný vo vzťahu k: Albánsku, Belgicku, Bosne a Hercegovine, Holandsku, Chorvátsku, Luxembursku, Macedónsku, Portugalsku, Slovinsku, Srbsku a Čiernej Hore, Švédsku, Taliansku a Ukrajinu.

Vo vzťahu k Českej republike, Estónsku a Francúzsku možno žiadať výlučne len o sledovanie správania a dodržiavania uložených podmienok.

Vo vzťahu ku krajinám, ktoré aplikujú obe možnosti je potrebné v žiadosti jednoznačne špecifikovať, o aký spôsob aplikácie zmluvy sa žiada.

K § 527

Ods. 1: Ustanovenie obsahuje úpravu **právných a praktických dôsledkov** postupu súdu, ktorý požiadal výlučne o sledovanie správania odsúdeného v cudzine počas uloženej skúšobnej doby.

Slovenským orgánom (súdu) zostáva kompletná rozhodovacia právomoc vo vzťahu ku všetkým relevantným skutočnostiam v súvislosti s výkonom trestu, vrátane konečného rozhodnutia o osvedčení alebo neosvedčení odsúdeného. Rozhodujúce je štádium vykonávacieho konania, ktoré bude determinovať použitie príslušného ustanovenia (§ 408, § 417).

Dožiadaný štát podľa článku 13 Dohovoru informuje ministerstvo spravodlivosti o plnení podmienok dohľadu ako aj ostatných skutočnostiach dôležitých pre posúdenie, či sa odsúdený osvedčil (trestné stíhanie alebo odsúdenie v dožiadanom štáte).

Súd hodnotí obdržané informácie v zmysle § 52 TZ.

Ak súd v priebehu pôvodnej skúšobnej doby rozhodnutím zmenil pôvodne stanovené podmienky (určenie nových obmedzení) informuje ministerstvo spravodlivosti. Rovnako má povinnosť informovať o rozhodnutí, nariadení nepodmienečného trestu odňatia slobody už v priebehu skúšobnej doby.

Ak súd rozhodne, že trest sa vykoná a probačný dohľad je realizovaný štátom, ktorý pripúšťa – akceptuje postup podľa článku III Dohovoru, predloží súd právoplatné rozhodnutie s náležitosťami podľa čl. 26 ods. 3 a 29 Dohovoru.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje právne dôsledky prevzatia zodpovednosti za výkon trestu v celom rozsahu dožiadaným štátom na základe Dohovoru.

Ods. 3: Ustanovenie obsahuje úpravu právnej relevancie rozhodnutí vydaných v dožiadanom štáte. Stanovuje priamy účinok rozhodnutí bez potreby ich uznania.

Ak cudzí orgán v konaní podľa tohto dielu na základe Dohovoru rozhodne, že odsúdený sa osvedčil, má toto rozhodnutie všetky právne dôsledky, akoby ho vydal slovenský súd. Podľa § 52 ods. 4 sa na páchatela hľadí, ako keby nebol odsúdený.

Prevzatie a odovzdanie trestnej veci je v právnej teórii označované ako inštitút právnej pomoci v širšom zmysle slova. Pojem **trestná vec** je medzinárodne zaužívaný, pričom ide o najvošeobecnejšie označenie pre postup upravený v tejto hlave. Inštitúty **prevzatia a odovzdania trestného stíhania**, resp. trestného konania majú presné právne, procesné ohraničenie a nedisponujú potrebnou mierou nevyhnutnej všeobecnosti.

Inštitút je procesným prostriedkom **riešenia konfliktu jurisdikcií**. Základným predpokladom aplikácie postupu podľa nasledujúcich ustanovení je existencia právomoci na stíhanie u oboch dotknutých štátov, ktoré sa snažia riešiť tento konflikt preferujúc záujem na postihnutí páchatela trestného činu.

Prevzatie a odovzdanie trestnej veci sa realizuje na základe:

- **medzinárodnej zmluvy:**
 - ktorá obsahuje rámcovú úpravu aplikácie inštitútu,

- ktorá obsahuje špecifikáciu podmienok aplikácie inštitútu,
- **vzájomnosti.**

Obyvykle sa inštitút uplatňuje v štádiu konania do rozhodnutia súdu. Z tohto pravidla existujú výnimky, kedy možno požiadať o prevzatie trestnej veci i v štádiu po právoplatnom odsúdení [čl. 8 odsek 2 ED o odovzdávaní trestného konania a ustanovenie § 529 ods. 3 písm. d)], obligatórnou podmienkou aplikácie je objektívna nemožnosť zabezpečiť výkon trestu formou extradície alebo odovzdaním osoby na výkon trestu.

Vo vzťahu ku krajinám, ktorých základom právneho systému je právna obyčaj (common law), je použitie tohto inštitútu problematické a značne obmedzené (terorizmus, nadnárodný organizovaný zločin, vražda). Multilaterálne zmluvy týkajúce sa výlučne odovzdávania konania tieto štáty nepodpísali a k zmluvám, ktoré riešia odovzdanie konania, okrajovo uplatnili výhradu v tejto otázke. Podstatou odmietnutia aplikácie inštitútu týmito štátmi je **striktné uplatňovanie princípu teritoriality.**

Podmienkou určujúcou postup podľa tejto hlavy je, že sa v dožadujúcom štáte vedie trestné konanie, v rámci ktorého sú vykonávané úkony a zabezpečované dôkazy spôsobom zaručujúcim ich procesnú spôsobilosť (relevanciu) v dokazovaní rámci predsúdneho i súdneho konania.

Vo vzťahu k aplikácii tejto hlavy je irelevantné slovné označenie použité v žiadosti (trestné oznámenie, trestné sťaženie, trestné konanie). Rozhodujúci je vecný obsah. Vzhľadom na uplatňovanie princípu personality (§ 4 TZ) a princípu legality (§ 2 ods. 5 TP) tieto rozdiely miznú.

Základným, z hľadiska dokazovania mimoriadne významným **rozdielom** medzi prijatím trestného oznámenia a prevzatím trestného konania podľa tohto ustanovenia je **relevancia dôkazov** získaných v cudzom štáte v súlade s právnou úpravou tohto (dožadujúceho) štátu tak, aby im v SR nebola priznaná väčšia dôkazná hodnota, než akú mal v dožadujúcom štáte.

Túto tendenciu (terminologického nerozlišovania) možno pozorovať i v medzinárodných zmluvách, ktoré sú aplikovateľné pre účely tejto hlavy .

Väzobné odovzdanie a väzobné prevzatie konania štortá hlava ani iná hlava piatej časti zákona neupravuje. Ide o špecifický postup, ktorý sa aplikuje v prípade, kedy je obvinený vo väzbe, a oba dotknuté štáty majú záujem na odovzdaní trestného konania a zároveň na tom, aby obvinený nebol prepustený na slobodu. V takom prípade dožiadaný štát rozhodne o prevzatí trestného konania pred fyzickým odovzdaním osoby a zabezpečí rozhodnutie súdu o väzbe, ktorá začne plynúť okamihom faktického prevzatia osoby dožiadaným štátom.

Uvedený postup je najmä z hľadiska účelu inštitútu výnimočný, preto minimálne využívaný, lebo dožadujúci štát disponuje v čase podania žiadosti jurisdikciou i stíhanou osobou, napriek tomu pokladá za efektívnejšie aby sa konanie vykonalo v inom štáte. (Tento postup pripúšťa Zmluva medzi Českou republikou a Slovenskou republikou o právnej

pomoci poskytovanej justičnými orgánmi a úprave niektorých právnych vzťahov v občianskych a trestných veciach oznámenie č. 193/1993 Z. z. čl. 29 ods. 5).

K § 528

Ods. 1: Ustanovenie explicitne určuje **orgán oprávnený rozhodnúť** o žiadosti príslušného orgánu cudzieho štátu o prevzatí trestného konania vedeného na jeho území.

Ustanovenie má **imperatívny charakter**.

Najfrekventovanejšie je inštitút využívaný v prípade, kedy štát, ktorý vedie trestné konanie na základe teritoriálnej jurisdikcie, nie je schopný zabezpečiť prítomnosť osoby na svojom území ani formou extradície. V takom prípade požiada štát, ktorého občanom je obvinený (podozrivý) o prevzatí trestného konania.

O **prevzatí trestného konania** možno požiadať i v iných prípadoch, najmä ak páchatel má trvalý pobyt v dožiadanom štáte, skutok je dištančným deliktom atď.

Základným **predpokladom** aplikácie ustanovenia je existencia **obojsstrannej trestnosti**, ktorú príslušný orgán skúma vždy **in concreto**.

Dôvodom tohto postupu je účel aplikácie inštitútu prevzatia trestného konania, ktorým je trestné stíhanie podozrivej osoby slovenskými orgánmi. Spáchaný skutok musí byť reálne subsumovateľný pod ustanovenia trestného zákona.

Postup podľa tohto ustanovenia možno realizovať na základe zmluvy alebo na základe vzájomnosti v oboch prípadoch medzinárodná právna úprava vyžaduje zasielanie žiadostí prostredníctvom určených ústredných orgánov. Jedinou výnimkou z tohto pravidla je Zmluva medzi ČSSR a Poľskou ľudovou republikou o právnej pomoci o úprave právnych vzťahov vo veciach občianskych, rodinných, pracovných a trestných (Varšava, 21. 12. 1987, vyhláška č. 42/1989 Zb.).

Ak žiadosť o prevzatí konania zaslal príslušný orgán cudzieho štátu priamo orgánu, ktorý bude vec realizovať alebo takúto žiadosť obdrží iný orgán, ktorý nie je podľa medzinárodnej zmluvy príslušný na konanie, bezodkladne predloží vec generálnej prokuratúre na zabezpečenie validovania postupu.

Po obdržaní žiadosti príslušného orgánu cudzieho štátu o prevzatí konania generálna prokuratúra preskúma žiadosť a pripojený spisový materiál z hľadiska splnenia podmienok stanovených medzinárodnou zmluvou a právnym poriadkom SR. Ak dospeje generálna prokuratúra k záveru, že sú splnené podmienky na prevzatí trestného konania bezodkladne odstúpi vec podľa odseku 2.

Ak dospeje generálna prokuratúra k záveru, že na prevzatí trestného konania nie sú splnené stanovené podmienky, rozhodne, že trestné konanie neprevezme. Toto rozhodnutie oznámi dožadujúcemu štátu, ktorému vráti i všetky predložené dokumenty.

Ak generálna prokuratúra usúdi, že predložený spisový materiál neposkytuje dostatočný podklad pre rozhodnutie, požiada príslušný orgán cudzieho štátu o doplnenie.

Právny názor generálnej prokuratúry prezentovaný v rozhodnutí je záväzný pre podriadenú prokuratúru. Forma rozhodnutia nekorešponduje s § 162, pretože nejde o rozhodovanie vo veci samej, v pozícii orgánu činného v trestnom konaní, ale o rozhodovanie na základe a podľa medzinárodného práva v pozícii príslušného ústredného orgánu, rozhodujúceho o aplikácii procesného postupu podľa medzinárodnej zmluvy alebo medzinárodnej obyčaje.

Informačná povinnosť vo vzťahu k ministerstvom spravodlivosti je determinovaná skutočnosťou, že rozhodnutie podľa tohto ustanovenia môže mať vplyv na realizáciu iných inštitútov podľa tejto časti, v ktorých má ministerstvo spravodlivosti určenú pôsobnosť.

Ods. 2: Ustanovenie určuje **ďalší postup** po kladnom rozhodnutí generálnej prokuratúry.

Slovenské orgány, príslušné na stíhanie podľa druhej hlavy druhej časti TP sú viazané právnym názorom generálnej prokuratúry.

Vecne a miestne príslušná prokuratúra iniciuje postup podľa § 199 ods. 1 TP. V prípade, že zo spisového materiálu predloženého cudzím orgánom vyplýva dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, môžu príslušné orgány zároveň vzniesť obvinenie (§ 206).

Ak sa vecne a miestne príslušný prokurátor nestotožní s právnym názorom prezentovaným v rozhodnutí generálnej prokuratúry, postupuje podľa ustanovenia § 6 ods. 7, zákona o prokuratúre č. 153/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov.

R 42/2000-I: Ak Slovenská republika prevezme trestné stíhanie svojho občana z cudziny podľa § 383a TP (teraz § 528) na základe medzinárodného dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach [porovnaj Európsky dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach (oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 550/1992 Zb.)], alebo na základe bilaterálnej zmluvy, resp. len na základe návrhu príslušného orgánu cudzieho štátu, postupujú orgány činné v trestnom konaní podľa slovenských právnych predpisov (§ 18 TZ) (teraz § 41).

Ak ale zavinenie obvineného spočíva v porušení pravidiel cestnej premávky, nie je možné na vec aplikovať pravidlá cestnej premávky platné na území Slovenskej republiky, ale treba aplikovať pravidlá cestnej premávky platné na území toho štátu, kde bol trestný čin spáchaný.

R 42/2000-II: Dôkazy zadovážené orgánmi cudzieho štátu a pripojené k žiadosti o prevezatie trestného stíhania, pokiaľ majú vzťah k prerokováanej veci a boli vykonané v súlade s predpismi cudzieho štátu, je súd Slovenskej republiky povinný na hlavnom pojednávaní vykonať, napr. prečítaním zápisníc o vykonaní procesných úkonov, prečítaním znaleckých posudkov a pod. [§ 207 ods. 2 (teraz § 258 ods. 4), § 211 (teraz § 263), § 213 (teraz § 269) TP]. Obvineného a svedkov vyslúchne súd spravidla osobne (§ 2 ods. 11 TP) (teraz § 2 ods. 18). Ak ale uvedené dôkazy boli orgánmi cudzieho štátu vykonané chybné, sú orgány

činné v trestnom konaní oprávnené ich vykonanie zopakovať podľa predpisov slovenského TP. (Upravené znenie).

Prevzatím trestného konania Slovenskou republikou dožadujúci štát nestráca **jurisdikciu** úplne, je len **suspendovaná** na čas, kedy vo veci konajú slovenské orgány.

Preto generálna prokuratúra zabezpečuje **informovanie** dožadujúceho štátu o konaní a má povinnosť zaslať dožadujúcemu štátu právoplatné **meritórne rozhodnutie** v prevzatom konaní. Až **meritórne rozhodnutie** vo veci vytvorí reálnu prekážku veci rozhodnutej.

Ods. 3: Znenie tohto ustanovenia bolo transformované z ED o odovzdávaní trestného konania článku 26 ods. 1.

Ustanovenie nepriamo deklaruje jednu z podmienok určujúcich inštitút prevzatia trestného konania. Skutočnosť, že v dožadujúcom štáte bolo vedené konanie, v rámci ktorého boli vykonávané úkony a zabezpečované **procesne spôsobilé dôkazy**, relevantné v rámci dokazovania v celom trestnom konaní.

V prípade pochybností o štádiu konania a s tým súvisiacou procesnou relevanciou a dôkaznou silou predložených dôkazov, vyžiada si generálna prokuratúra oficiálne stanovisko od dožadujúceho štátu.

Najmä vo vzťahu ku konaniu na základe vzájomnosti je stanovisko dožadujúceho štátu významné i pre posúdenie, či pôjde o prijatie trestného oznámenia (informácie spôsobilej iniciovať trestné konanie na území SR) alebo o aplikácii tohto inštitútu.

Ods. 4: Ustanovenie upravuje postup slovenských orgánov v prípade, že **dožadujúci štát** svoju žiadosť o prevzatie trestného konania v priebehu konania realizovaného v Slovenskej republike **odvolá**.

Aplikácia ustanovenia je relevantná najmä vo vzťahu ku konaniu, ktoré bolo prevzaté na základe vzájomnosti.

V prípade postupu podľa takej zmluvy, ktorá neupravuje podmienky, možnosť odvolania žiadosti je limitovaná, resp. podmienená predchádzajúcou komunikáciou štátov (napr. čl. 21 Európskeho dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach).

V prípade, že trestné konanie bolo prevzaté na základe medzinárodnej zmluvy, ktorá presne určuje podmienky odvolania i dôsledky odvolania, má zmluvná úprava prednosť pred ustanoveniami tohto zákona (Európsky dohovor o odovzdávaní trestného konania článok 21).

K § 529

Toto ustanovenie sa v prípade existencie aplikovateľnej medzinárodnej zmluvy použije **subsidiárne**. Najmä Európsky dohovor o odovzdávaní trestného konania obsahuje rozsiahlejšiu úpravu uvedeného inštitútu.

Ods. 1: Ustanovenie upravuje základné **podmienky**, nevyhnutné **pre aplikáciu** inštitútu podľa tohto ustanovenia:

- v trestnom konaní musí byť začaté **trestné stíhanie** (a vznesené obvinenie),
- obvinený je štátny občan iného štátu (cudzinec) alebo má aspoň trvalé bydlisko v cudzine.
Z pohľadu procesného štádia konania ide pri aplikácii tohto inštitútu vždy o odovzdanie **trestného stíhania**.

Slovenským orgánom sa pre účely aplikácie tohoto ustanovenia rozumie:

- **prokurátor** v predsúdnom konaní,
- **sudca** v konaní súdnom.

Predpokladom úspešného odovzdania trestného konania je obojstranná trestnosť skutku, pre ktorý sa konanie vedie. V prípade nejednoznačnosti sa prokurátor obráti na generálnu prokuratúru a súd na ministerstvo spravodlivosti so žiadosťou o informáciu ohľadne trestnosti skutku, pre ktorý je stíhaný obvinený na území SR a ktorý mieni odovzdať.

Slovnému spojeniu „**slovenské orgány dajú podnet**“ treba rozumieť tak, že príslušné orgány vypracujú žiadosť. Bez ohľadu na spôsob predkladania žiadosti cudziemu orgánu, na báze reciprocity alebo na báze vzájomnosti, žiadosť spracováva orgán, ktorý je zodpovedný za vedenie konania v príslušnom štádiu.

Podmienky relevantné pre odovzdanie konania upravuje medzinárodná zmluva, alebo sa skúmajú podľa vnútroštátnej právnej úpravy. Dôležitými kritériami sú **účelnosť a efektívnosť** odovzdania konania.

Príslušný orgán skúma najmä:

- či nie je vykonanie trestného konania na území SR vo verejnom záujme,
- či boli na území SR vykonané všetky dostupné dôkazy,
- osobné a humanitárne dôvody vo vzťahu k obvinenému,
- právo na spravodlivý proces v dožiadanom štáte.

K žiadosti musí byť priložený **originál** alebo **overená kópia trestného spisu**, v rozsiahlych, dôkazne náročných veciach sa pripája selektovaný výber najdôležitejších dôkazov s tým, že po kladnom rozhodnutí dožiadaného štátu, sa zašle kompletný spisový materiál.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **právomoc ministra spravodlivosti** rozhodnúť o tom, či bude trestné konanie odovzdané do cudziny.

V prípade, že je príslušným orgánom na iniciovanie odovzdania konania súd (vec sa nachádza v štádiu po podaní obžaloby), predloží žiadosť spolu so spisovým materiálom ministrovi spravodlivosti.

V prípade, že príslušným orgánom na iniciovanie odovzdania konania je prokuratúra (predsúdne konanie do podania obžaloby), príslušný prokurátor predloží žiadosť spolu so spisovým materiálom generálnej prokuratúre, ktorá po preskúmaní zváži, či predloží návrh ministrovi spravodlivosti na ďalší postup.

Minister spravodlivosti nie je návrhom viazaný. V predsúdnom štádiu konania nemôže minister rozhodovať bez návrhu generálnej prokuratúry.

Odovzdanie trestnej veci bez podnetu, z iniciatívy ministra neprichádza do úvahy.

Ods. 3: V ustanovení je uvedený **enumeratívny výpočet alternatív**, kedy možno žiadosť pokladať za dôvodnú.

Ustanovenie nemá právnu záväznosť v zmysle zákonnej povinnosti pre orgány predkladajúce žiadosť, ani pre ministra spravodlivosti.

Ilustruje situácie z hľadiska medzinárodnej spolupráce najfrekventovanejšie, kedy je akceptovateľné, aby sa SR vzdala jurisdikcie.

K písm. a): Ak vydanie z cudziny nie je možné realizovať z dôvodu napr. nedostatku obojstrannej trestnosti, uplatnenia výhrady nevydávania vlastných občanov, a príslušný justičný orgán má o tejto skutočnosti vedomosť, aplikuje inštitút odovzdania konania. Postup podľa tohto ustanovenia prichádza do úvahy i v prípade, že v dožiadanom štáte bolo vykonané extradičné konanie s negatívnym výsledkom z dôvodov uvedených vyššie. V prípade, že si dožiadaný štát nesplní povinnosť vyplývajúcu z príslušnej zmluvy upravujúcej extradičné konanie (aut dedere aut judicare), slovenský orgán iniciatívne predloží žiadosť o prevzatie konania.

K písm. b): Ustanovenie upravuje situácie:

- **väčšia časť dôkazov a väčšina svedkov** sa nachádza na území dožiadaného štátu, v dôsledku čoho by bolo dokazovanie v trestnom konaní potrebné realizovať z väčšej časti formou právne pomoci, neehospodárnym a z hľadiska objektívneho zistenia všetkých skutočností a okolností dôležitých pre rozhodnutie i menej efektívnym spôsobom,
- **obvinený je vo výkone trestu odňatia slobody v dožiadanom štáte**, alebo vykonáva iný druh trestu, zabraňujúci jeho voľnému pohybu.

K písm. c): Ustanovenie upravuje tri situácie:

- **po vydaní obvineného sú zistené ďalšie trestné činy**, ktoré spáchal pred realizáciou extradície, pričom objektívne zistenie skutkového stavu a skončenie trestného konania bez prítomnosti obvineného sa javí veľmi obtiažne,
- v rámci extradičného konania vedeného v Slovenskej republike proti osobe, ktorá je zároveň stíhaná príslušnými orgánmi Slovenskej republiky v inej trestnej veci, možno **namiesto odkladu** vydania odovzdať trestnú vec do cudziny, ak je dôvodný predpoklad, že dožiadaný štát bude môcť efektívne vykonať dokazovanie a trestnú vec meritórne ukončiť,
- iné dôvody, pre ktoré sa možno domnievať, že dožiadaný štát bude schopný zabezpečiť prítomnosť obvineného na úkonoch trestného konania je napríklad obmedzenie osobnej slobody na území dožiadaného štátu.

K písm. d): Ustanovenie upravuje **alternatívou postupu** príslušného slovenského orgánu (**súdu**) v prípade, ak vo vzťahu k osobe odsúdenej v SR **nemožno zabezpečiť výkon trestu** ani formou extradície (vykonávala by trest v SR) ani formou odovzdania odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody (vykonávala by trest v cudzine), pretože štát, v kto-

rom sa odsúdená osoba zdržuje, nevykonáva rozsudky iných štátov. Zostáva využiť alternatívu odovzdania konania, kedy dožiadaný štát po prevzatí osoby vykoná trestné konanie a odsúdi osobu podľa vlastného právneho poriadku.

Ustanovenie bolo inšpirované článkom 8 odsek 2 Dohovoru o odovzdávaní trestného konania.

Ods. 4: Ustanovenie upravuje situáciu po rozhodnutí dožiadaného štátu o prevzatí trestného konania. Právnym dôsledkom prevzatia jurisdikcie (obvykle založenej na princípe personality) cudzím štátom je suspendovanie výkonu jurisdikcie (obvykle založenej na princípe teritoriality) Slovenskou republikou do okamihu zmeny právneho stavu, čo znamená v praxi, že slovenské orgány nemôžu v trestnom konaní pokračovať a skončiť ho, ak sa nezmení právny stav spôsobom popísaným v odseku 5.

Ustanovenie sa primerane týka i trestného konania odovzdaného podľa odseku 3 k písm. d).

R 15/1993: Ak došlo k prevzatí trestného stíhania obvineného orgánmi iného štátu na základe platnej zmluvy o úprave právnych vzťahov vo veciach trestných, nejde v osobe tohto obvineného o páchatela, ktorého nemožno stíhať tak, ako to má na mysli ustanovenie § 73 ods. 1 písm. a) TZ (teraz § 83). (Upravené znenie).

Ods. 5: Ustanovenie upravuje postup slovenských orgánov v prípade, kedy dožiadaný štát oficiálne deklaruje, že **nebude viesť trestné konanie**. V dôsledku čoho možno na území SR pokračovať v trestnom konaní.

K písm. a): Ustanovenie rieši situácie, kedy dožiadaný štát po prijatí žiadostí napríklad:

- rozhodne, že napriek existencii obojstrannej trestnosti považuje spáchaný skutok za zanedbateľný a **konať** o ňom **nebude**. Táto alternatíva prichádza do úvahy najmä vo vzťahu k štátom, v ktorých štátny zástupca (prokurátor) má rozsiahlu diskrečnú právomoc,
- zistí **absenciu obojstrannej trestnosti**,
- iné **právne alebo vecné prekážky**, v dôsledku čoho rozhodne, že konanie v trestnej veci viesť nebude.

K písm. b): K odvolaniu prevzatia trestnej veci dôjde obvykle v prípade, keď sa **nepreukáže** spáchanie skutku osobe, vo vzťahu ku ktorej bol aplikovaný princíp **personality**, čím dožiadaný štát stratí právo viesť trestné konanie (jurisdikciu).

K odvolaniu prevzatia, resp. „spätnému odovzdaniu“ trestného konania dôjde obvykle i v prípade, keď dôvody, pre ktoré trestné konanie bolo odovzdané, odpadnú, najmä ak sa obvinená osoba vráti do SR a je reálny predpoklad, že tu aj zotrvá.

K písm. c): Alternatíva uvedená v tomto ustanovení prichádza do úvahy najmä, ak dožiadaný štát skončí konanie na svojom území iným spôsobom, ako meritórnym rozhodnutím, tvoriacim prekážku rozhodnutej veci.

Túto skutočnosť oznámi dožadujúcemu štátu. Ak má dožadujúci štát záujem, môže pokračovať v konaní na svojom území.

Oficiálne oznámenie dožiadaného štátu, že sa vzdáva jurisdikcie a vo veci konať ďalej nebude, je z hľadiska účinkov postačujúce. Skutočnosť, či a ako svoje rozhodnutie zdôvodnil, je z právneho hľadiska irelevantná.

K § 530

Ustanovenie upravuje poskytovanie informácií o trestnom stíhaní vedenom na území Slovenskej republiky.

Ustanovenie má pôsobiť preventívne vo vzťahu k prípadnému paralelnému vedeniu trestného konania vo viacerých štátoch.

Na internetovej stránke Európskej justičnej siete www.ejn-crimjust.eu, je dostupný materiál Pravidlá pre rozhodovanie o tom, ktorý štát má v trestnej veci konať, v zmysle ktorého možno postupovať vo vzťahu k štátom EÚ.

Cieľom medzinárodnej právnej pomoci v trestnom konaní v užšom zmysle je **získanie dôkazov** v dožiadanom štáte, použiteľných v konaní pred súdom dožadujúceho štátu.

Trestným konaním v kontexte medzinárodného práva sa rozumie konanie o konkrétnom skutku, ktorý dožadujúci štát subsumoval pod niektoré ustanovenie trestného zákona, ako trestný čin.

V prípade nevyhnutnosti zabezpečiť dôkaz resp. zabezpečiť vykonanie procesne spôsobilého úkonu na území jedného štátu pre potreby dokazovania na území iného štátu, pri akceptácii trestnoprávnej suverenity, ktorá sa prejavuje okrem iného v tom, že úkony v trestnom konaní môžu vykonávať výlučne orgány štátu, na ktorého území sa realizujú, okrem zákonom stanovených výnimiek, je potrebné zabezpečiť ich vykonanie formou dožiadania o právnu pomoc.

O vykonanie právnej pomoci žiadajú a jej realizáciu na základe dožiadaní zabezpečujú **justičné orgány** (súdy a prokuratúra).

Táto špecifikácia je podmienená účelom právnej pomoci, lebo prokuratúra a súd sú zodpovedné za vykonávanie a vyhodnocovanie dôkazov v trestnom konaní. Týmto spôsobom bola na medzinárodnej úrovni oddelená justičná spolupráca od policajnej, ktorou sa získajú predovšetkým informácie spôsobilé podmieniť, iniciovať začatie trestného konania, ktoré však nemožno použiť ako dôkaz.

Dôvodom je skutočnosť, že pre budúcu relevanciu dôkazu je rozhodujúce, aby ho v dožiadanom štáte vykonal orgán, ktorý by ho mohlo vykonať v rámci trestného konania vedeného na jeho území, procesným spôsobom.

Keďže vo väčšine štátov sú úkony vykonané výlučne políciou bez ingerencie justičného orgánu procesne nespôsobilé, bolo na medzinárodnej úrovni použité toto delenie.

K § 531

Ustanovenie obsahuje **definíciu právnej pomoci** realizovanej podľa tohto zákona.

Z hľadiska definovania medzinárodnej právnej pomoci v trestných veciach sú relevantné nasledujúce skutočnosti:

- v dožadujúcom štáte bolo začaté trestné konanie,
- úkony sú vykonávané mimo územia dožadujúceho štátu (v cudzine),
- úkony sú realizované na základe dožiadania štátu, ktorý ich mieni použiť ako dôkazy v rámci trestného konania vedeného na jeho území.

Prvá časť definície vzťahujúca sa na konanie orgánov SR vymedzuje štádium konania, v rámci ktorého možno požiadať o právnu pomoc začatím trestného konania, čo znamená, že v zásade môžu slovenské orgány žiadať o právnu pomoc už pri rozhodovaní o trestnom oznámení (§ 196, § 197) z hľadiska budúcej relevancie dôkazov je však nepochybné efektívnejšie žiadať o právnu pomoc po začatí trestného stíhania.

Procesné úkony sú realizované v cudzine podľa práva dožiadaného štátu. Dožadujúci štát môže žiadať o dodržanie určitých procesných postupov alebo vykonanie úkonov podľa vlastnej právnej úpravy, dožiadaný štát to nemusí akceptovať.

Úkony sú vykonávané na základe žiadosti, ktorá má stanovené obsahové i formálne náležitosti.

Slovenské orgány môžu **žiadať o vykonanie** takých **úkonov**, ktoré by podľa slovenskej právnej úpravy mohli vykonať na základe dožiadania, keby o to cudzí štát požiadal.

Právna pomoc zahŕňa najmä:

- výsluch svedka, poškodeného, znalca, obvineného,
- vydanie (§ 89), odňatie (§ 91), vrátenie vecí (§ 97),
- zadováženie vecných listinných dôkazov,
- zaistenie peňažných prostriedkov (§ 95),
- zaistenie zaknihovaných cenných papierov (§ 96),
- domovú prehliadku (§ 100), prehliadku iných priestorov a pozemkov (§ 101),
- konfrontáciu (§ 125),
- rekogníciu (§ 126),
- sledovanie osôb a vecí (§ 113),
- vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov (§ 114),
- odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky (§ 115),
- zistenie a oznámenie údajov o uskutočnenej telekomunikačnej prevádzke (§ 116),
- zadržanie, otvorenie, zámena obsahu zásielok (§ 108, § 109, § 110),
- kontrolovaná dodávka (§ 111),

- predstieraný prevod (§ 112),
- doručovanie (§ 65, § 66, § 68).

V zásade možno konštatovať, že príslušné orgány Slovenskej republiky sú schopné realizovať na základe dožiadania všetky úkony, ktoré vykonávajú v rámci trestného konania podľa tohto zákona.

Právnu pomoc vykonávajú orgány dožiadaného štátu, **bez aktívnej účasti orgánov dožadujúceho štátu, čím je vyjadrená trestnoprávna suverenita.**

Ustanovenia tejto hlavy sa použijú primerane pri realizácii právnej pomoci na základe vzájomnosti a subsidiárne pri jej realizácii na zmluvnom základe, podľa miery podrobnosti zmluvnej úpravy.

Pokiaľ sa postupuje podľa tejto hlavy pri absencii medzinárodnej zmluvy, u všetkých úkonov okrem doručovania sa vyžaduje vzájomnosť.

K § 532

Ods. 1: Ustanovenie jednoznačne stanovuje **delbu kompetencie medzi generálnou prokuratúrou a ministerstvom spravodlivosti**, pri zasielaní žiadostí.

Zaslanie dožiadania **diplomatickou cestou** znamená, že dožadujúci orgán, ktorý je vnútroštátne oprávnený zasielať žiadosti o právnu pomoc do cudziny, požiada MZV, aby formálnou diplomatickou nótou predložilo dožiadanie určenému štátu. Diplomatická cesta sa využíva predovšetkým pri absencii medzinárodnej zmluvy.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje možnosť zaslať dožiadanie **iným spôsobom**, než je uvedený v prvom odseku, predovšetkým formou **priameho styku**, ktorý pripúšťajú mnohé medzinárodné zmluvy. Ide o zasielanie žiadosti orgánom, ktorý ju spracoval a ktorý vo veci konaná, orgánu, ktorý je priamo príslušný na vykonanie dožiadania.

Vzhľadom na to, že tento spôsob je závislý na **zmluvnej úprave** u multilaterálnych zmlúv, môže ísť aj o asymetrický model zasielania.

V súčasnosti sa priamy styk príslušných orgánov na medzinárodnej scéne výrazne preferuje. Jeho výhodnou je rýchle doručenie dožiadania a priamy kontakt príslušných orgánov, čo sa pri **jazykovej bariére** mnohokrát javí ako nevýhoda. Ďalšou nevýhodou je reálna informovanosť o vecnej a miestnej príslušnosti dožiadaných orgánov.

V rámci Európskej únie uvedené informácie možno získať prostredníctvom Európskej justičnej siete www.ejn-crimjust.cul.int/atlas.

Druhá veta ustanovenia platí **obligatórne**. Policajt (§ 10 ods. 8), ktorý ako orgán činný v trestnom konaní vykonáva úkony v priebehu trestného stíhania, môže **iniciovať** spracovanie dožiadania. **Vypracovať a zaslať** dožiadanie o právnu pomoc do cudziny je však oprávnený výlučne **prokurátor**. V opačnom prípade by bol zadovážený úkon posúdený ako úkon v rámci policajnej spolupráce, nespôsobilý k použitiu v konaní pred súdom ako dôkaz.

K § 533

Ustanovenie predstavuje úpravu *lex specialis* k ustanoveniu § 57, ktoré upravuje obsah a formu dožiadaní zasielaných vnútroštátne medzi príslušnými orgánmi.

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **obsahové náležitosti dožiadania** ďalšie údaje potrebné na riadne poskytovanie právnej pomoci môžu vyplývať z požiadaviek (o ktorých má dožadujúci orgán vedomosť) dožiadanej strany. Napríklad vo vzťahu k štátom uplatňujúcim anglosaský model právnej úpravy je vo vzťahu k úkonu, nevyhnutnosť vykonania ktorého nevyplýva priamo zo skutku, potrebné podrobne vysvetliť vzťah napr. požadovanej svedeckej výpovede ku skutku. resp. trestnému činu. V prípade žiadosti o bankové informácie je prospešné pripojiť príslušnú právnu úpravu, ktorá oprávňuje žiadajúci orgán takéto informácie požadovať.

Môžu tiež vyplývať z požiadaviek dožadujúcej strany. Ak slovenský orgán napríklad žiada poučiť svedka i podľa práva SR, musí priložiť relevantnú právnu úpravu.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **formálne náležitosti dožiadania**.

Je vhodné, aby dožiadanie okrem uvedených náležitostí obsahovalo i kontakt (telefón, fax, e-mail), ktorý obvykle determinuje výrazne rýchlejšie vybavenie žiadosti dokonca i vo veciach, kde si príslušné orgány zasielajú žiadosti diplomatickou cestou.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje ďalšiu, špecifickú formálnu náležitosť vo vzťahu k cudzine, **preklad do cudzieho jazyka**.

V ustanovení zámerne nie je použitá formulácia preklad do jazyka dožiadaného štátu, pretože povinnosť zabezpečiť preklad i konkrétny jazyk je obvykle upravený priamo v aplikovanej medzinárodnej zmluve, na základe ktorej môže byť použitý iný jazyk, ako jazyk dožiadaného štátu. (Např. pri aplikácii dohovorov RE angličtina a francúzština)

V prípade dožiadania o právnu pomoc **pri absencii medzinárodnej zmluvy**, je nevyhnutné zabezpečiť preklad do **štátneho jazyka dožiadaného štátu**.

K § 534

Ustanovenie jednoznačne upravuje **obligatórnu podmienku** pre použitie doručovania poštou vo vzťahu k písomnostiam doručovaným do cudziny.

Doručovaním v zmysle uvedenej právnej úpravy je **medzinárodný poštový styk** podľa platných predpisov vrátane doručovania zásielok prostredníctvom subjektov oprávnených vykonávať poštové služby.

Vzhľadom na to, že doručovanie dokumentov v trestnom konaní má vážnu procesnú relevanciu a pri doručovaní priamo poštou v cudzine nemožno zaručiť rovnaké právne i vecné podmienky doručovania, aké sú stanovené procesnou úpravou dožadujúceho štátu, mohlo by dôjsť k vážnemu porušeniu práv osoby, ktorej sa doručuje, navyiac sa týmto spôsobom do určitej miery zasahuje do suverenity štátu.

Ak sa doručuje poštou pri absencii medzinárodnej zmluvy, nemožno aplikovať princíp prezumpcie zákonnosti vykonania doručenia (§ 535).

Multilaterálne zmluvy, pripúšťajúce priame zasielanie poštou zároveň upravujú možnosť alebo povinnosť pre štáty, ktoré sú zmluvou viazané deklarovať vyhlásením písomnosti, ktoré je možné týmto spôsobom doručovať.

Napríklad článok 52 Schengenského vykonávacieho dohovoru upravuje možnosť doručovať písomnosti na území zmluvných strán poštou, zároveň určuje zmluvným stranám povinnosť oznámiť, ktoré písomnosti je možné takto doručovať. Slovenská republika doposiaľ nedeklarovala druh písomností, vo vzťahu ku ktorým možno použiť tento spôsob doručovania. Kým tak neurobí, má sa za to, že na území SR nemožno tento spôsob použiť.

Úpravu jazykového režimu zasielaných písomností obvykle obsahuje medzinárodná zmluva. Pri absencii takejto úpravy alebo pri doručovaní bez zmluvného základu je nevyhnutné rešpektovať základnú zásadu uvedenú v § 2 odsek 20.

Najpoužívanejšie zmluvy, upravujúce priame doručovanie poštou:

- Zmluva medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o právnej pomoci poskytovanej justičnými orgánmi a úprave niektorých právnych vzťahov v občianskych a trestných veciach so Záverečným protokolom (Praha 29. októbra 1992, oznámenie č. 193/1993 Z. z.), (článok 28);
- Zmluva medzi Slovenskou republikou a Rakúskou republikou o doplnení Európskeho dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach z 20. apríla 1959 a uložení jeho vykonávania (Viedeň, 20. júna 1994, vyhláška č. 51/1996 Z. z.), (čl. XII ods. 3);
- Druhý dodatkový protokol k Európskemu dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach z 20. 4. 1959 (Štrasburg, 8. novembra 2001, oznámenie č. 165/2005 Z. z.), (článok 16);
- Schengenský vykonávací dohovor (Ú. v. ES L 239 22. 9. 2000 s. 19; slovenské znenie Mimoriadne vydanie Úradného vestníka Európskej únie 2004, 19/zv. 2, str. 9), (čl. 52).

K § 535

Ustanovenie vyjadruje **základný** historicky akceptovaný **princíp** vykonávania právnej pomoci vyplývajúci z teritoriálnej suverenity štátu **lex fori**. Štáty vykonávajú úkony právnej pomoci v zásade podľa vlastného právneho poriadku. Poskytovanie právnej pomoci podľa práva dožadujúceho štátu je výnimočný spôsob vyžadujúci konsenzus štátu dožiadateľa.

Výnimku z tohto pravidla tvorí právna úprava špecifických inštitútov za použitia technických zariadení na prenos zvuku a obrazu (videokonferencia a telefonická konferencia), kde medzinárodná zmluva vyslovene určuje použitie práva dožadujúceho štátu. (Druhý dodatkový protokol k ED o vzájomnej pomoci v trestných veciach).

Ak medzinárodná zmluva neobsahuje pozitívny záväzok poskytnúť právnu pomoc aj podľa právneho poriadku dožadujúcej strany, predpokladá sa vykonanie úkonu na báze princípu *lex fori*.

Ustanovenie upravuje **presumpciu zákonnosti** a právnej aplikovateľnosti v cudzine vykonaných úkonov právnej pomoci.

Cieľom ustanovenia je dosiahnuť rovnovážny stav medzi potrebou vykonania úkonu, ktorý má byť v konaní použitý ako dôkaz a akceptáciou suverénneho výkonu trestnej jurisdikcie, resp. trestného práva dožiadaného štátu.

Úkon právnej pomoci je vykonaný zákonne ak:

- bol vykonaný v súlade s právnymi predpismi Slovenskej republiky,
- bol vykonaný v súlade s predpismi dožiadaného štátu.

Uvedené ustanovenie má charakter **vyvrátiteľnej domnienky**, čo znamená, že ak úkon bol vykonaný v dožiadanom štáte nezákonne alebo procesným spôsobom nezodpovedajúcim účelu, na ktorý má byť dôkaz použitý. Napríklad, ak bol vykonaný orgánom, ktorý v dožiadanom štáte nemá právomoc vykonávať úkony, ktoré slúžia ako dôkazy pred súdom (úkonu by bola priznaná väčšia dôkazná hodnota, ako mal v štáte, kde bol zabezpečený) prelamuje sa presumpcia zákonnosti.

Presumpcia zákonnosti neplatí taktiež pri doručovaní poštou a pri doručovaní konzulárnym orgánom. V tomto prípade je dôvodom spôsob vykonania úkonu, pretože nebol vykonaný na žiadosť príslušného slovenského orgánu príslušným cudzím orgánom.

V prípade, že úkon je vykonaný spôsobom upraveným v medzinárodnej zmluve, má sa za to, že je vykonaný podľa práva Slovenskej republiky (§ 478).

K § 536

Ustanovenie má charakter všeobecnej normy pre zabezpečenie účasti osoby na úkone trestného konania. Procesné postavenie osoby vo vzťahu k tejto právnej úprave je irelevantné.

Slovenský orgán predvolávajúci osobu zdržiavajúcu sa v cudzine, na úkon trestného konania v SR, doručenie predvolania musí byť vykonané formou dožiadania o právnu pomoc (§ 533) pričom sa prítomnosť osoby nesmie vynucovať použitím donucovacích opatrení.

V praxi to znamená, že i v prípade, že v predvolaní je opomenutím dožadujúceho orgánu takáto hrozba uvedená (formulárové predtlačé), nesmie byť reálne použitá. Ak napríklad dôjde k tomu, že by svedkovi, ktorý sa nedostavil z cudziny bola uložená pokuta (§ 70), išlo by o nezákonné rozhodnutie.

R 42/2000-III: Ak to vyplýva z medzinárodných dohovorov o vzájomnej pomoci v trestných veciach alebo z konkrétnej bilaterálnej zmluvy alebo z návrhu príslušného orgánu cudzieho štátu, sú orgány činné v trestnom konaní i súd oprávnené predvolať na

výsluch na územie Slovenskej republiky svedkov alebo znalcov z cudziny, ak sa dobrovoľne ustanovia. (Upravené znenie).

Ods. 2: Ustanovenie upravuje princíp **procesnej imunity osoby**, ktorá sa dostaví z cudziny na vykonanie procesného úkonu, vo vzťahu ku skutkom spáchaným, je príchodom. Obdobne sa postupuje i pri realizácii dočasného prevzatia osoby na vykonanie úkonov (§ 497). Toto obmedzenie možno uplatňovať výlučne v prípade, že boli naplnené všetky predpoklady stanovené zákonom:

- osoba bola predvolaná zodpovedajúcim úkonom právnej pomoci,
- medzinárodná zmluva neupravuje nič iné (§ 478).

Ods. 3: Ustanovenie upravuje situácie predstavujúce **výnimku** zo všeobecného princípu procesnej imunity osoby vyjadreného v odseku 2.

K písm. a): Vo vzťahu k obvinenému je v ustanovení upravený princíp **špeciality** na tom základe, že obvinený, ktorý sa dostavil dobrovoľne na úkony bude znášať právne dôsledky len v súvislosti s konaním, o ktorom bol upovedomený a vo vzťahu ku ktorému je s následkami uzročený.

K písm. b): Ustanovenie rieši situáciu, kedy osoba zotrvá na území Slovenskej republiky.

Pre plynutie 15 dňovej lehoty stanovenej ako reálny časový úsek na opustenie územia je relevantná **dobrovoľnosť zotrvania**. V prípade, že obvinenému bola obmedzená osobná sloboda, lehota neplynie.

K písm. c): Ustanovenie rieši situáciu, kedy sa osoba dobrovoľne vráti na územie SR. V tomto prípade sú relevantné nasledujúce skutočnosti:

- **opustenie územia osobou,**
- **dobrovoľný návrat.**

Zákonným spôsobom dopravenia z cudziny je vyhostenie a vydanie.

Právna úprava tohto dielu neupravuje obsahové a formálne náležitosti dožiadania. V zásade musí byť z dožiadania zrejmé, aký cudzí orgán o vykonanie úkonu žiada. V prípade, že ide o orgán iný, než súd a prokurátor (štátny zástupca) malo by byť súčasťou dožiadania i potvrdenie príslušnosti na jeho zaslanie.

Dožiadanie má obsahovať tiež podrobný popis skutku a právnu kvalifikáciu trestného činu, podrobné vymedzenie úkonov, o vykonanie ktorých sa žiada.

Ak je dožiadanie vykonávané na zmluvnom základe, náležitosti dožiadania i jazykový režim stanoví zmluva.

V prípade dožiadaní na bezzmluvnom základe sa vyžaduje preklad dožiadania a príložených dokumentov do štátneho jazyka dožiadaného štátu. Absencia prekladu do slovenského jazyka v prípade postupu na základe reciprocity dôvodom pre odmietnutie vykonania dožiadania (§ 3 zákona č. 270/1995 Z. z.)

K § 537

Ods. 1: Ustanovenie explicitne vyjadruje **základný princíp** vykonávania právnej pomoci **podľa práva dožiadaného štátu (lex fori)**.

Upravuje **rozsah** poskytovanej **právnej pomoci** tak, že ho limituje právnou úpravou tohto zákona, alebo medzinárodnej zmluvy. Príslušné orgány SR môžu na základe žiadosti cudzích orgánov vykonať v zásade všetky úkony, ktoré sú oprávnené vykonať v rámci trestného konania vedeného v Slovenskej republike, alebo ich realizáciu upravuje medzinárodná zmluva. Takto stanovený rozsah právnej pomoci je ďalej limitovaný:

- pri absencii medzinárodnej zmluvy je predpokladom realizácie právnej pomoci **faktická vzájomnosť**, čo znamená, že príslušné orgány žiadajúceho štátu by v obdobnom prípade poskytli taký druh právnej pomoci, aký požadujú,
- vykonanie niektorých špecifických úkonov právnej pomoci je podmienené zmluvnou vzájomnosťou (§ 544, § 551), pri absencii zmluvnej úpravy je ich realizácia vylúčená,
- vykonaním žiadaných úkonov nebude poškodený významný chránený záujem SR (§ 481).

Ak je dožadujúcim orgánom žiadané vykonanie úkonu podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, pričom požadovaný postup nie je upravený v tomto zákone, príslušný prokurátor (§ 538 ods. 2) rozhodne o spôsobe vykonania úkonu.

Ak dožadujúci orgán žiada vykonanie úkonu na základe medzinárodnej zmluvy, obsahujúcej úpravu špecifického postupu podrobnejšiu, alebo odlišnú od úpravy vo vnútroštátnom právnom poriadku, vykoná sa úkon podľa medzinárodnej zmluvy s tým, že príslušný prokurátor rozhodne o modalitách spôsobu vykonania úkonu. (Druhý dodatkový protokol k ED o vzájomnej pomoci v trestných veciach).

Ods. 2: Ustanovenie **pripúšťa** vykonanie úkonu právnej pomoci **podľa právneho poriadku cudzieho štátu**, ak tento postup nie je v rozpore s významnými chránenými záujmami SR (§ 481), čím je prelomený základný princíp *lex fori*.

Príslušný prokurátor má v takom prípade obligatórnu povinnosť predložiť dožiadanie súdu na rozhodnutie podľa § 539 odsek 2. **Súd rozhodne** o existencii, absencii rozporu so záujmami chránenými § 481 a určí spôsob vykonania úkonu.

V prípade, že úkon je vykonaný podľa právnych predpisov cudzieho štátu bez rozhodnutia súdu podľa § 539 ods. 2, je vykonaný v rozpore s právnou úpravou SR.

Ods. 3: Existencia **obojstrannej trestnosti** vo všeobecnosti **nie je podmienkou** realizácie právnej pomoci vykonania dožiadania.

Ustanovenie upravuje **výnimku** z tohto pravidla v prípadoch, kedy sa na vykonanie dôkazu vyžaduje **príkaz súdu**.

Skúmanie obojstrannej trestnosti je podmienené skutočnosťou, že ide o úkony predstavujúce zásah do ľudských práv a základných slobôd a ich realizácia je limitovaná rozhodnu-

tím súdu v trestnom konaní o trestnom čine. Nie je dovolené zasiahnuť do týchto práv na území SR v konaní o skutku, ktorý by podľa práva SR nebol trestným činom.

Obojstranná trestnosť sa pre účely tohto ustanovenia posudzuje **in abstracto** (pozri vysvetlivky § 501).

K § 538

Ods. 1: Ustanovenie sa použije **subsidiárne pri absencii medzinárodnej zmluvnej úpravy**. Ustanovenie upravuje príslušnosť na prijatie dožiadania z cudziny novým spôsobom.

Všetky dožiadania zasielané podľa tretieho oddielu piatej hlavy sa sústreďujú na ministerstvo spravodlivosti. Ministerstvo spravodlivosti v prípade, že je príslušné na vybavenie dožiadania (§ 543, § 546) zabezpečí jeho realizáciu.

V ostatných prípadoch dožiadanie odstúpi príslušnému orgánu podľa odseku 2, 3 tohto ustanovenia.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **všeobecnú vecnú príslušnosť** na zabezpečenie vybavenia dožiadania okresných prokuratúr. Zabezpečenie vybavenia znamená vykonanie úkonov alebo opatrení smerujúcich k získaniu žiadaných dôkazov a informácií. V praxi môže niektoré úkony vykonať súd, alebo z poverenia prokuratúry policajné orgány.

Kritériom zákonnosti v takom prípade je, aby boli úkony vykonané takým spôsobom a takým orgánom, aby boli relevantné ako dôkazy v konaní pred súdom, keby sa trestné konanie viedlo v SR.

Miestna príslušnosť je určená miestom vykonania úkonu.

V prípade, že vo vzťahu k jednému dožiadaniu je príslušných viac prokuratúr, ministerstvo spravodlivosti zašle dožiadanie generálnej prokuratúre na rozhodnutie, ktorá z nich bude zodpovedná za zabezpečenie vybavenia dožiadania. Každá z príslušných prokuratúr zabezpečí vykonanie dožiadania vo svojej kompetencii a poverená prokuratúra zhromaždí výsledky právnej pomoci od všetkých kompetentných prokuratúr a predloží generálnej prokuratúre na ďalší postup.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje **výnimku** z pravidla všeobecnej vecnej príslušnosti okresnej prokuratúry na vykonanie úkonu.

Na žiadosť (ktorá musí byť jasne formulovaná) cudzieho orgánu o vykonanie úkonu súdom, predloží prokuratúra dožiadanie (alebo jeho časť) na vykonanie úkonu okresnému súdu vo svojom služobnom obvode.

Ak je predmetom dožiadania výlučne úkon, ktorý má vykonať súd, môže mu ministerstvo zaslať dožiadanie priamo.

V prípade, ak z dožiadania nie je úplne nepochybné, či má úkon vykonať súd, vyžiada ministerstvo spravodlivosti doplňujúce informácie.

Po vykonaní úkonu predloží súd výsledky právnej pomoci príslušnej prokuratúre na ďalší postup. Ak bolo dožiadanie zaslané súdu priamo ministerstvom spravodlivosti, výsledky zašle priamo ministerstvu.

Ustanovenie nerieši formu ani spôsob zaslania získaných výsledkov právnej pomoci.

V zásade sa výsledky právnej pomoci zasielajú rovnakým spôsobom, akým bolo prijaté (ak medzinárodná zmluva neustanovuje inak). Čiastočnú výnimku z tohto pravidla tvoria prípady súrneho vykonania dožiadania za účasti príslušných orgánov dožadujúcej strany, kedy je výsledky právnej pomoci možné zápisnične odovzdať týmto orgánom, pričom kópie alebo súpis vykonaných úkonov sú zaslané oficiálnou cestou.

K § 539

Ods. 1: Ustanovenie upravuje situáciu, kedy je orgán príslušný na zabezpečenie vykonania dožiadania žiadaný o vykonanie takeého úkonu, na ktorého vykonanie je potrebný podľa právneho poriadku SR **príkaz súdu**.

V zásade ide o úkony predstavujúce taký vážny zásah do ľudských práv a základných slobôd, že o nich musí rozhodnúť súd.

Ustanovenie upravuje postup pri zachovaní **princípu vykonania úkonu** podľa práva dožiadaného štátu (**lex fori**).

Ak by bolo potrebné vydať príkaz súdu pri postupe podľa cudzieho práva, súd by aplikoval druhý odsek tohto ustanovenia i pre vydanie príkazu.

Príkaz súdu pre účely aplikácie tejto hlavy je potrebný vo vzťahu k úkonom v štvrtom a šiestom dieli štvrtej hlavy a v piatej a šiestej hlave.

Príkaz súdu je nevyhnutný tiež pri aplikácii postupu podľa § 549 ods. 2.

Ods. 2: Vzhľadom na to, že **postup podľa cudzieho predpisu** predstavuje vážny zásah do trestnoprávnej suverenity štátu, musí o prípustnosti takejto alternatívy konania rozhodnúť súd.

Súd v rámci rozhodovania skúma:

- či konanie nie je v rozpore s chránenými záujmami SR (§ 481),
- rozhodne o spôsobe vykonania úkonu.

Ak súd nezistí rozpor povolí vykonanie úkonu, resp. vydá príkaz na jeho vykonanie, ak je potrebný.

Súd rozhoduje **uznesením**, proti ktorému je **prípustná sťažnosť**, ktorá má odkladný účinok. Sťažnosť môže podať výlučne prokurátor.

Rozhodovanie súdu o rozpore so záujmami chránenými § 481 nie je potrebné v týchto prípadoch:

- ak cudzí orgán žiada o doručenie osobitným spôsobom podľa právneho poriadku dožadujúceho štátu,

– ak cudzí orgán žiada o poučenie osoby, ktorá má byť vypočutá ako obvinený, svedok alebo iný účastník konania podľa právneho poriadku dožadujúceho štátu.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje **príslušnosť súdu** pri rozhodovaní podľa predchádzajúcich odsekov. Na určovanie miestnej príslušnosti súdu použil zákonodarca rovnaký princíp, ako na určovanie miestnej príslušnosti prokuratúry (§ 538 ods. 2).

K § 540

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **všeobecný zákaz** vykonávania úkonov právnej pomoci cudzím orgánom pri absencii medzinárodnej zmluvy.

Ustanovenie vyjadruje princíp suverenity SR prejavujúci sa vo výlučnom výkone trestnej jurisdikcie. Táto zásada vyplýva z verejnoprávneho charakteru trestného práva.

Medzinárodná zmluva, ktorá upravuje účasť orgánov dožadujúceho na úkonoch vykonávaných dožiadaným štátom, neupravuje však aktívne vykonávanie úkonov, neprelamuje tento všeobecný zákaz. Typickým príkladom je článok 4 ED o vzájomnej pomoci v trestných veciach. Orgány, ktorým bola povolená účasť podľa čl. 4 ED o právnej pomoci, sa pasívne zúčastňujú úkonu, nie sú oprávnené priamo klásť otázky ani inak aktívne zasahovať. V prípade potreby môžu iniciovať otázku alebo doplnkový úkon prostredníctvom príslušného orgánu dožiadaného štátu.

Medzinárodné zmluvy upravujúce aktívne samostatné vykonávanie úkonov orgánmi dožadujúceho štátu bez gescie príslušných orgánov dožiadaného štátu prelamujú túto zásadu. V súčasnosti je to predovšetkým Druhý dodatkový protokol k Európskemu dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach čl. 17, 19.

Slovenská republika túto zmluvu v častiach týkajúcich sa vykonávania trestnoprávných úkonov priamo cudzími orgánmi neaplikuje. Vo vzťahu k čl. 17 a 19 Druhého dodatkového protokolu k ED o vzájomnej pomoci v trestných veciach uplatnila výhradu.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje postavenie a **pôsobnosť cudzích konzulárnych úradov** v oblasti právnej pomoci v trestných veciach.

Konzulárne úrady majú osobité oprávnenia na vykonávanie úkonov pre orgány vysielajúceho štátu, vyplývajúce z Viedenského dohovoru o konzulárnych stykoch, vyhláška č. 32/1969 Zb., konkrétne oprávnenie doručovať dokumenty z poverenia príslušných orgánov vysielajúceho štátu vyplýva z článku 5 k písm. j) citovaného dohovoru.

Úkony vykonávané konzulárnym úradom nemožno zaradiť medzi úkony právnej pomoci v pravom slova zmysle, pretože nie sú vykonávané orgánmi príslušnými na takýto postup, na základe zákonnej a zmluvnej úpravy však nahrádzajú vykonanie právnej pomoci právne akceptovanou formou. Najbežnejšou a všeobecne akceptovanou formou je doručovanie zásielok občanom vysielajúceho štátu, o ktorého konzulárny úrad ide.

V ustanovení je formulácia „**konzulárny orgán s pôsobnosťou pre územie Slovenskej republiky**“ použitá zámerné, vzhľadom na to, že niektoré konzulárne úrady majú

danú pôsobnosť pre niekoľko susedných štátov súčasne, v dôsledku čoho môžu uplatňovať tieto delegované oprávnenia z územia iného štátu.

Ustanovenie zároveň upravuje **zákonnú podmienku**, že konzulárny úrad môže z poverenia príslušných orgánov vysielajúceho štátu vykonať úkony na účely trestného konania len po predchádzajúcom súhlase ministerstva spravodlivosti.

Konzulárny úrad vykonáva úkon sám, alebo ho v jeho priestoroch vykonávajú orgány vysielajúceho štátu podľa jeho právnej úpravy. Uvedené konanie nemá charakter právnej pomoci.

V prípade, že by konzulárny úrad požadoval súčinnosť slovenských orgánov, musel by cudzí štát požiadať o právnu pomoc.

Ustanovenie upravuje **výnimku** z požiadavky **predchádzajúceho súhlasu** ministerstva spravodlivosti na vykonanie úkonu:

- doručovanie občanovi vysielajúceho štátu bez ohľadu na spôsob doručenia (poštou, osobne, kuriérom),
- výsluch osoby, ak sa táto dostaví dobrovoľne, bez ohľadu na štátne občianstvo a bez ohľadu na procesné postavenie.

Tento spôsob môže byť využitý v zásade aj na výsluch slovenského obvineného občana, ak sa dobrovoľne dostaví na konzulárny úrad.

Ods. 3: Povolenie účasti cudzích orgánov a iných zúčastnených osôb na vykonaní úkonu je prejavom trestnoprávnej suverenity štátu, pretože úkon právnej pomoci je vykonávaný podľa práva dožiadaného štátu a jeho orgánmi.

Vyplýva najmä z charakteru konania v súvislosti s vykonávaním právnej pomoci. Uvedené konanie zo zákona nie je prístupné verejnosti a jednotlivých úkonov sa zúčastňujú osoby podľa vnútroštátnych právnych predpisov. Účasť na úkonoch je obvykle žiadaná za účelom okamžitého oboznámenia sa s produkovaným dôkazom, napríklad obsahom výpovede svedka, a možnosťou reagovať ihneď na nové skutočnosti dovtedy vo vyšetrovaní neznáme, prostredníctvom príslušného orgánu dožiadaného štátu, ktorý vykonáva výsluch.

Súhlas s prítomnosťou udeľuje **prokurátor** príslušný na vykonanie úkonu. **Sudca** udeľuje súhlas **ak vykonáva** žiadaný úkon.

V žiadosti o udelenie súhlasu musí dožadujúci orgán presne uviesť osoby, ktoré sa majú na základe súhlasu zúčastniť úkonu, s identifikačnými údajmi, tak aby vykonávajúci orgán mohol pred úkonom overiť, či udelený súhlas korešponduje s osobami, ktoré sa dostavili. Dožadujúci orgán v žiadosti obvykle uvedie i funkciu osoby v trestnom konaní vedenom v dožadujúcom štáte.

R 78/2002–I: Pokiaľ medzinárodná zmluva umožňuje prítomnosť obhajcu obvineného pri výsluchu svedka za predpokladu, že s tým dožiadaná strana súhlasí, v prípade, ak obhajca obvineného oznámi vyšetrovateľovi, že sa úkonu chce zúčastniť, je policajt v zmysle § 165 ods. 2 TP (teraz § 213 ods. 3) povinný oznámiť obhajcovi čas a miesto konania úkonu

(okrem prípadu, keď vykonanie úkonu nemožno odložiť a vyrozumenie obhajcu nemožno zabezpečiť), ak úkon vykonáva sám alebo urobí opatrenia na možnosť uplatnenia tohto práva, ak o vykonanie úkonu požiadal dožiadaný orgán.

R 78/2002-I: Zápisnica o výsluchu svedka, ktorý bol vykonaný v prípravnom konaní bez toho, aby bol o tomto úkone upovedomený obhajca obvineného, ktorý včas oznámil policajtovi, že sa chce tohto výsluchu zúčastniť, je na hlavnom pojednávaní procesne nepoužiteľná, lebo takým postupom boli porušené práva obvineného na obhajobu v zmysle § 165 ods. 2 TP (teraz § 213 ods. 3), a preto nemôže byť na hlavnom pojednávaní ani prečítaná na základe § 211 ods. 2 písm. a) TP [teraz § 263 ods. 3, písm. a)]. (Upravené znenie).

K § 541

Ustanovenie sa **použije** primárne pri **absencii zmluvnej úpravy** subsidiárne, ak sa doručuje na základe ustanovení medzinárodnej zmluvy, nepoužije sa v rozsahu, v ktorom je nezlučiteľné so zmluvnou úpravou.

Ustanovenie komplexným spôsobom upravuje rôzne **formy doručenia** v závislosti od dožiadania cudzieho orgánu, existencie zmluvnej úpravy a od existencie prekladu do jazyka zrozumiteľného osobe, ktorej sa doručuje.

Úprava doručovania je zjednodušená oproti historicky zaužívanému princípu doručovania prostredníctvom príslušného orgánu dožiadaného štátu.

Za dodržania stanovených podmienok možno doručovať aj poštou.

Ak z medzinárodnej zmluvy vyplýva povinnosť dožadujúceho orgánu vyhotoviť preklad, a tento nie je pripojený, dožiadaný orgán žiadosť vráti na doplnenie bez aplikácie postupu podľa tohto ustanovenia.

Ods. 1: Ustanovenie **zjednodušuje** spôsob **doručovania** tým, že umožňuje použiť obdobný postup, ako pri doručovaní do vlastných rúk, podľa tohto zákona.

Ak dožadujúci orgán **žiada** vyslovene o **doručenie prostredníctvom príslušného orgánu** dožiadaného štátu s poučením a vyjadrením osoby, ktorej sa doručuje, alebo ak takýto postup upravuje aplikovateľná medzinárodná zmluva, ustanovenie **nemožno použiť**.

Ďalšie podmienky aplikácie postupu podľa tohto ustanovenia:

- písomnosť je v slovenskom jazyku alebo jazyku, ktorému osoba, ktorej sa doručuje, rozumie,
- písomnosť je v jazyku dožadujúceho štátu a takúto možnosť pripúšťa aj medzinárodná zmluva.

Ak to vyplýva z povahy veci, písomnosť je zároveň v jazyku dožadujúceho štátu.

Za jazyk, ktorému osoba rozumie sa považuje napríklad úradný jazyk štátu, ktorého je občanom.

V prípade, že účinky doručenia nastali po opakovanom doručovaní uložením alebo adresát odmietol zásielku prevziať, je potrebné túto skutočnosť uviesť v sprievdnom liste dožadujúcemu orgánu.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje **postup** dožiadaného orgánu v prípade, že **medzinárodná zmluva pripúšťa** doručovanie písomností v jazyku dožadujúceho orgánu **bez prekladu**. V prvej vete upravuje možnosť aplikácie postupu doručovania poštou v zmysle úpravy ods. 1, za predpokladu, že dožiadaný orgán na vlastné náklady zabezpečí preklad písomností do slovenského jazyka.

Vzhľadom na nákladnosť zabezpečovania prekladu (musí byť zabezpečený oficiálny preklad), a jeho spornej efektívnosti, pretože adresát môže lepšie rozumieť jazyku, v ktorom je písomnosť vyhotovená než v slovenčine, sa javí efektívnejší a hospodárnejší postup podľa druhej vety, kedy dožiadaný orgán zabezpečí osobné doručenie adresátovi s tým, že ho poučí o možnosti odprieť prevzatie zásielky, ak nerozumie jazyku, v ktorom je vyhotovená.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje doručenie zásielky formou **osobného doručenia**, ktoré sa použije, ak dožadujúci **orgán** o takúto formu doručenia **žiada**, alebo ho **medzinárodná zmluva** výslovne vyžaduje.

Na aplikáciu postupu podľa tohto ustanovenia stačí, ak dožadujúci orgán, alebo medzinárodná zmluva vyžadujú poučenie adresáta o možnosti odmietnuť prevzatie písomnosti.

Doručenie podľa tohto ustanovenia adresát obvykle potvrdí v zápisnici o doručení vyhotovenej príslušným dožiadaným orgánom. V zápisnici doručujúci orgán zaznamená i prípadné odmietnutie prevzatia zásielky, uvedie aj dôvody.

V prípade, že je adresát ochotný sa po oboznámení s písomnosťou, ak ide o doručovanie rozhodnutia, vyjadriť k opravnému prostriedku, zaznamená sa táto skutočnosť v zápisnici.

Ak sa adresát ani po opakovanom predvolaní nedostaví pred príslušný orgán na vykonanie doručenia, dožiadanie sa bez vybavenia vráti dožadujúcemu orgánu. K sprievdnému listu sa priložia neúspešné výzvy na osobné prevzatie písomnosti.

K § 542

Ods. 1: Ustanovenie upravuje postup slovenských orgánov, ak dožadujúci orgán žiada výsluch pod prísahou a súčasne nežiada aplikáciu vlastného právneho poriadku. Pre účely vykonania dožiadania cudzieho orgánu a výsluch pod prísahou realizuje vo vzťahu k **akémukoľvek procesnému postaveniu** vypočúvaného (obvinený, svedok, znalec).

Vypočúvaný musí byť poučený o následkoch krivej výpovede a krivého obvinenia podľa právnej úpravy SR (pozri § 346 TZ).

Podľa právneho poriadku dožadujúceho štátu sa osoba poučí v prípade, ak je to v žiadosti uvedené a text príslušnej právnej úpravy je pripojený.

Možno konštatovať, že v súčasnosti sa stalo ustanovenie čiastočne redundantným (§ 265). Toto ustanovenie má však širší rozsah použitia.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje text prísahy a zároveň určuje subjekty, vo vzťahu ku ktorým sa použije. Pojmom účastník konania zákonodarca myslí ostatné druhy procesného postavenia napríklad obvineného a poškodeného.

V prípade, že cudzí orgán žiada o výsluch pod prísahou podľa vlastného právneho poriadku, je nevyhnutné text prísahy preskúmať z hľadiska § 481, zlučiteľnosť s právnym poriadkom a chránenými záujmami SR. Prísaha na Bibliu by bola v zjavnom rozpore s § 481 vzhľadom na čl. 1 ods. 1 a čl. 24 ods. 1 Ústavy.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje špeciálne znenie prísahy pre prípad výsluchu znalca.

V tomto dieli sú upravené **špecifické inštitúty právnej pomoci**, ktoré nie sú typický-
mi úkonmi v trestnom konaní a neslúžia dožadujúcemu štátu ako dôkaz, ale predstavujú špecifickú formu alebo spôsob zabezpečenia dôkazu, v širšom zmysle slova.

Na základe žiadosti o právnu pomoc cudzieho orgánu za predpokladu potvrdenia faktickej vzájomnosti môžu slovenské orgány vykonať i ďalšie špecifické úkony, ktoré sú upravené v iných častiach zákona (napr. § 111 kontrolovaná dodávka, § 134 ods. 2 výsluchy svedka pomocou technických zariadení určených na prenos zvuku a obrazu).

Spoločný vyšetrovací tím možno zriadiť podľa § 10 odsek 9.

K § 543

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **formálne podmienky** na povolenie prevozu územím SR, kedy na žiadosť príslušných orgánov jedného štátu SR zabezpečí prevoz osoby svojím územím do iného štátu, pre účely vykonania inštitútov právneho styku s cudzinou.

Proces povoľovania prevozu je maximálnym spôsobom zjednodušený z dôvodu operatívnosti v prípade potreby rýchlej reakcie na žiadosť iného štátu.

V ustanovení je upravený aj **spôsob prevozu**, ktorý zabezpečujú policajné orgány, § 485 ods. 3), pričom osoba počas prevozu nie je vzatá do väzby a jej osobná sloboda je obmedzená donucovacími prostriedkami podľa zákona č. 171/1993 ZPZ.

Žiadosť o povolenie prevozu môže podať ktorýkoľvek z dotknutých štátov.

O povolení prevozu **rozhodne minister spravodlivosti**.

Ods. 2: Ustanovenie formálne upravuje zákonnú **prezumpciu povolenia spätného prevozu** rozhodnutím ministra spravodlivosti o povolení prevozu, bez ohľadu na to, či to v pôvodnom rozhodnutí bolo uvedené.

Zákonodarca reagoval na skutočnosť, že väčšina inštitútov, ktoré vyžadujú povolenie prevozu, predpokladá i spätný prevoz územím Slovenskej republiky, z dôvodu účelnosti.

K § 544

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **obligatórnu podmienku** použitia tohto inštitútu, **zmluvnú vzájomnosť** so štátom, ktorého hranice sa majú prekročiť.

Ustanovenie má pôsobiť ako vykonávací predpis k medzinárodným zmluvám, ktoré takúto úpravu obsahujú.

Ustanovenie upravuje dva inštitúty oba inštitúty vníma právna odborná verejnosť ako hraničné medzi policajnou a justičnou spoluprácou-cezhraničné prenasledovanie je medzinárodne vnímané i zmluvne upravené skôr ako forma policajnej spolupráce (Schengenský vykonávací dohovor, článok 41, Zmluva medzi SR a Rakúskou republikou o policajnej spolupráci, oznámenie č. 252/2005 Z. z. – čl. 8, Zmluva medzi SR a Českou republikou o spolupráci v boji proti trestnej činnosti pri ochrane verejného poriadku a pri ochrane štátnej hranice, oznámenie č. 35/2005 Z. z. – čl. 8).

Ako forma medzinárodnej právnej pomoci justičných orgánov je upravené a široko diskutované **cezhraničné sledovanie** v Druhom dodatkovom protokole k Európskemu dohovoru o vzájomnej pomoci v čl. 17. Ako forma policajnej spolupráce je upravený v Schengenskom vykonávacom dohovore v čl. 40 a Zmluve medzi SR a Rakúskou republikou o policajnej spolupráci oznámenie č. 252/2005 Z. z. v čl. 7.

V súčasnosti nie je SR viazaná takou zmluvou, ktorá by upravovala medzinárodnú právnu pomoc justičných orgánov a zároveň uvedený inštitút. Jedinou zmluvou, ktorou je SR aktuálne viazaná a obsahuje uvedené inštitúty, je Zmluva medzi SR a Rakúskou republikou o policajnej spolupráci, oznámenie č. 252/2005 Z. z., čl. 7, 8).

Zákonodarca upravil uvedený inštitút ako pokračovanie úkonu uvedeného v § 113 v medzinárodnom meradle.

Úprava sa v tomto ustanovení obmedzuje na **určenie oprávneného subjektu** na vykonanie úkonu a **spôsob jeho vykonania**.

Ods. 2: Podmienkou realizácie ustanovenia, resp. inštitútu, je rozhodnutie sudcu v prípravnom konaní prokurátora. Uvedené orgány sú oprávnené podať žiadosť o právnu pomoc štátu, ktorého hranica sa má prekročiť.

Ods. 3: Ustanovenie reflektuje existujúcu zmluvnú úpravu a stanovuje kritériá, za ktorých možno realizovať inštitút i bez rozhodnutia justičného orgánu za týchto podmienok:

- **vec nestrpí odklad,**
- **orgán oprávnený vydať príkaz bude o veci bezodkladne informovaný.**

Ods. 4: Ustanovenie upravuje postup v prípade realizácie inštitútu z cudziny cez hranicu Slovenskej republiky na jej územie.

Ustanovenie určuje orgán, oprávnený udeliť **súhlas** s vykonaním sledovania v prípade, že v medzinárodnej zmluve takáto úprava chýba. Ak medzinárodná zmluva udelenie súhlasu upravuje, aplikuje sa zmluvná úprava („policajné bilaterálne zmluvy“).

K § 545

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **osobitnú formu právnej pomoci**, ktorá sa realizuje v prípade, že sa osoba, ktorej účasť na úkone v cudzine je potrebná, nachádza na území SR vo väzbe alebo vo výkone trestu.

Ustanovenie možno aplikovať v zásade na všetky inštitúty právnej pomoci, kde je potrebná účasť osoby.

Podmienkou aplikácie inštitútu je aby väzba i výkon trestu boli realizované v rámci trestného stíhania resp. trestného konania vedeného v SR. Inštitút nemožno aplikovať napr. pri extradičnej väzbe.

Štátna príslušnosť osoby je pre účely realizácie tohoto inštitútu irelevantná.

Ods. 2:

K písm. a): Ustanovenie **nie je možné** aplikovať, ak má osoba v konaní v cudzine postavenie **obvineného**. V takom prípade je potrebné aplikovať inštitút extradície, prípadne v rámci tohoto inštitútu dočasné odovzdanie obvineného (§ 511).

Obligatórnou podmienkou realizácie inštitútu je **súhlas** osoby s dočasným odovzdaním. Táto podmienka má svoje opodstatnenie v účele dočasného odovzdania, ktorým je vykonanie úkonov právnej pomoci, ak osoba odmieta dočasné odovzdanie, realizácia tohoto nákladného inštitútu by bola neefektívna.

K písm. b): Jedným z prípadov, ktoré zákonodarca mal na mysli je skutočnosť, že osoba by mohla v zahraničí alebo zo zahraničia **pôsobiť na svedkov a znalcov**.

Ak osoba vykonáva v SR trest odňatia slobody s obmedzením, resp. ochranným liečením, pričom dožadujúci štát nie je schopný zabezpečiť ďalšiu realizáciu liečenia, je to dôvod na aplikáciu tohto ustanovenia.

K písm. c): Ustanovenie upravuje ako **dôvod odmietnutia** aplikácie inštitútu nepriemerané predĺženie väzby.

V prípade, že by hrozilo, že dožadujúci štát nebude schopný vrátiť osobu, ktorá vykonáva v SR trest odňatia slobody, v termíne ukončenia výkonu trestu odňatia slobody, aplikovanie inštitútu minister spravodlivosti nepovolí.

Dožiadanie o právnu pomoc **realizáciou** uvedeného inštitútu doručené príslušnej prokuratúre (ako orgánu všeobecne príslušnému na vykonanie dožiadania o právnu pomoc) vykoná šetrenie preskúmaním podmienok uvedených v § 545 ods. 1. V prípade, ak má byť dočasne odovzdaná osoba, ktorá je vo väzbe v predsúdnom konaní, predloží žiadosť prostredníctvom generálnej prokuratúry ministrovi spravodlivosti na rozhodnutie o povolení dočasného odovzdania. V **predkladacom** liste uvedie dôvody v prospech, resp. v neprospech realizácie inštitútu.

V prípade, že osoba je vo väzbe v súdnom konaní, alebo vo výkone trestu odňatia slobody, vyžiada vyjadrenie súdu, resp. ústavu na výkon trestu a predloží žiadosť ministrovi spravodlivosti, ku ktorej vyjadrenia priloží.

K § 546

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **právomoc ministra spravodlivosti rozhodnúť o povolení dočasného odovzdania osoby.**

Dôvody podmieňujúce nepovolenie dočasného odovzdania sú uvedené v § 545 ods. 2. Ide o rámcovú úpravu, minister spravodlivosti nie je limitovaný len týmito dôvodmi. Má právo nepovolíť dočasné odovzdanie aj z iných dôvodov.

V rozhodnutí o povolení minister spravodlivosti **stanoví primeranú lehotu**, v ktorej má byť osoba vrátená na územie Slovenskej republiky. Určenie lehoty je obligatórnou súčasťou rozhodnutia o povolení.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje príslušnosť súdu na vydanie príkazu na premiestnenie osoby. Realizáciu odovzdania upravuje § 485.

K § 547

Ods. 1: Ustanovenie upravuje **nezapočítanie časového úseku**, v rámci ktorého bol realizovaný inštitút dočasného odovzdania osoby **do celkovej dĺžky väzby**, čo je podmienené charakterom väzby, ako zaisťovacieho úkonu z dôvodu riadneho objasnenia trestnej veci v konaní v Slovenskej republike. Zohľadňuje všeobecné pravidlo nezapočítania doby, po ktorú orgány činné v trestnom konaní a súd nemôžu vykonávať úkony trestného konania z dôvodu prekážky na strane osoby (§ 77) alebo verejného záujmu (§ 545).

Ustanovenie upravuje **príslušnosť súdu** na rozhodnutie podľa štádia trestného konania a **návrhové oprávnenie prokurátora**.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje rozsah **započítania** doby strávenej v zahraničí **do výkonu trestu** v SR. I osobe, ktorá je vo väzbe, sa doba strávená v cudzine započíta sa do dĺžky výkonu trestu, nie do lehôt podľa § 76 .

Ods. 3: Súd rozhoduje **uznesením**, proti ktorému je **prípustná sťažnosť**, ktorá má **odkladný účinok**.

K § 548

Ustanovenie upravuje inštitút umožňujúci osobu, ktorá je vo väzbe v SR **dočasne odovzdať zo štátu, ktorý žiada o právnu pomoc do štátu, ktorý požadovaný úkon má vykonať**, z dôvodu nevyhnutnosti jej účasti na úkone. Typickým príkladom takého úkonu je konfrontácia (§ 125).

Orgán príslušný na podanie dožiadania o právnu pomoc (§ 532 ods. 1), ktorý zistil potrebu aplikácie uvedeného inštitútu, prešetrí podmienky uvedené v § 545 ods. 2, ak nezistí prekážku aplikácie tohoto postupu, v žiadosti o právnu pomoc okrem všeobecných náležitostí (§ 533) uvedie taktiež žiadosť o dočasné prevzatie osoby s odôvodnením nevyhnutnosti prítomnosti osoby na úkone vykonávanom v cudzom štáte a dokladom o súhlase osoby s dočasným odovzdaním (vyjadrenie do zápisnice).

Žiadosť o dočasné odovzdanie osoby predloží ministrovi spravodlivosti na rozhodnutie podľa § 546 ods. 1.

V žiadosti uvedie príslušný orgán, dátum, ku ktorému má byť osoba vrátená na územie SR.

Príkaz na premiestnenie osoby podľa § 546 ods. 2 okresný súd, v obvode ktorého je osoba vo väzbe.

Ustanovenie upravuje relatívne nový inštitút právnej pomoci, ktorý zatiaľ nie je frekventovane využívaný, ale pre prax mimoriadne užitočný. Upravený je v dvojstranných zmluvách s Rakúskom (čl. IX vyhláška č. 51/1996 Z. z.), Poľskom (čl. VIII, oznámenie č. 28/1998 Z. z.)

Druhý dodatkový protokol k Európskemu dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach čl. 13 (oznámenie č. 165/2005 Z. z.).

K § 549

Ods. 1: Ustanovenie **upravuje postup príslušných orgánov** (§ 532 ods. 1) v prípade, keď je pre účely dokazovania v trestnom konaní na území SR potrebná účasť osoby nachádzajúcej sa vo väzbe alebo výkone trestu v inom štáte, osoba, o ktorú ide, nesmie byť v procesnom postavení obvineného v konaní v SR. Príslušný orgán v žiadosti o právnu pomoc okrem všeobecných náležitostí (§ 433) presne špecifikuje dôvody nevyhnutosti zabezpečenia účasti osoby, ktorej je obmedzená osobná sloboda v cudzom štáte na úkonoch v SR. Úkony, na ktorých sa má zúčastniť, musia byť v žiadosti presne uvedené i s dátumom a hodinou ich predpokladanej realizácie.

Žiadosť predloží **ministerstvu spravodlivosti**, ktoré po súhlasnom stanovisku dožadovaného štátu, zabezpečí **realizáciu inštitútu**.

Ods. 2: Po doručení **súhlasného stanoviska** dožadovaného štátu, **súd** obligatórne **rozhodne** o vzatí osoby do **väzby** počas vykonávania úkonov na území SR.

Ustanovenie upravuje príslušnosť na rozhodnutie o väzbe, podľa štádia a konania, v ktorom sa o realizácii inštitútu žiada. V predsúdnom konaní súd rozhoduje vždy na návrh prokurátora.

V uznesení o vzatí do väzby súd začatie plynutia väzby špecifikuje dňom fyzickej realizácie prevzatia osoby (§ 485 ods. 1).

Proti uzneseniu o väzbe je prípustná sťažnosť, ktorá nemá odkladný účinok (§ 83 ods. 1 – per analogiam).

Po vykonaní úkonov trestného konania, ktoré boli dôvodom prevzatia osoby do Slovenskej republiky, **informuje** príslušný slovenský orgán (prokurátor, sudca, ministerstvo spravodlivosti, že prítomnosť osoby na území Slovenskej republiky už nie je potrebná. Ministerstvo spravodlivosti informuje o tejto skutočnosti príslušný orgán cudzieho štátu, dohodne termín a miesto realizácie vrátenia dočasne odovzdanej osoby.

Ministerstvo spravodlivosti o dohodnutom termíne a spôsobe vrátenia osoby informuje príslušný slovenský orgán.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje primerané použitie § 549 ods. 1, ods. 2 i na žiadosť cudzieho orgánu o vykonanie úkonov právnej pomoci na území SR za účasti osoby, ktorá je vo väzbe na území dožadujúceho štátu. Ide o zrkadlovú situáciu k ustanoveniu § 548.

Príslušnosť súdu na rozhodnutie o väzbe sa určí podľa § 539 ods. 3.

K § 550

Ods. 1: Ustanovenie upravuje inštitút odovzdania veci. Táto úprava sa použije **subsidiárne** v prípade absencie medzinárodnej zmluvy. Použije sa tiež pre **potreby extradičného konania** vo vzťahu k veciam, ktoré boli zaistené v súvislosti so zadržaním osoby, o extradíciu ktorej ide. Konanie podľa tohto ustanovenia možno realizovať výlučne na žiadosť cudzieho orgánu.

Zo žiadosti musí byť jednoznačne zrejmý **účel**, pre ktorý má byť vec zaistená a odovzdaná a súvislosť s trestnou vecou, či ide o dôkaz, alebo „výnos z trestnej činnosti“.

V prípade, že sa má zaistiť majetok pre účely budúcej konfiškácie, nie je možné postupovať podľa tohto ustanovenia, ale podľa § 551, vo vzťahu ku ktorému je nevyhnutná zmluvná vzájomnosť.

Toto ustanovenie je najfrekventovanejšie využívané vo vzťahu k zaisteniu a odovzdaníu dôkazov v trestnom konaní (§ 89 – § 94).

Veci, ktoré boli zaistené pre potreby trestného konania v Slovenskej republike, môžu byť na žiadosť cudzieho orgánu odovzdané, s obmedzením uvedeným v odseku 2.

Fyzické odovzdanie veci príslušné orgány zabezpečia podľa § 485 ods. 4.

Ods. 2: Ustanovenie upravuje situáciu, za ktorej možno **realizáciu** žiadanej formy **právnej pomoci odložiť**.

Toto ustanovenie v podstate rieši postupnosť použitia dôkazu tak, že pre potrebu vykonania dôkazu v cudzine sa vec odovzdá až keď odpadne dôvod, pre ktorý je potrebná v trestnom konaní v SR.

Ods. 3: Ustanovenie upravuje postup primárne uplatňovaný pri realizácii odovzdania, že dožiadaný orgán **požiada o vrátenie odovzdávanej veci**, akonáhle odpadne dôvod, pre ktorý je žiadaná.

Ustanovenie upravuje výnimky z uvedeného pravidla, ktoré možno uplatniť za týchto podmienok:

Dožiadaný orgán sa môže vzdať vrátenia veci do Slovenskej republiky, ak:

- vec nie je potrebná pre trestné konanie vedené v Slovenskej republike,
- na vec si nenárokujú vlastnícke ani iné obdobné právo, fyzická ani právnická osoba v Slovenskej republike,

– *vec nemá v Slovenskej republike osobitný právny status a bola zaistená výlučne pre potreby cudzieho štátu.*

Dožiadaný orgán môže stanoviť, že vec sa vráti priamo vlastníčkovi, ak už nie je potrebná pre trestné konanie vedené v Slovenskej republike.

Ods. 4: *Ustanovenie upravuje použitie odseku 1 až 3 tohto ustanovenia i na odovzdanie veci, ktorá bola zaistená v rámci extradičného konania.*

Pre tento prípad je príslušným orgánom krajský súd, rozhodujúci o prípustnosti vydania.

K § 551

Ods. 1: *Ustanovenie upravuje **obligatórnu podmienku** aplikácie uvedeného postupu **zmluvnú vzájomnosť**.*

Existencia aplikovateľnej medzinárodnej zmluvy je predpokladom použitia ustanovenia z dôvodu účelu, pre ktorý sa zaistenie má vykonať.

Účelom zaistenia majetku podľa tohto ustanovenia je budúca realizácia uznania (§ 518) a vykonania (§ 521) cudzieho majtkového rozhodnutia.

Obvykle je žiadané zaistenie majetku získaného trestným činom, použitého na trestný čin, peňažného ekvivalentu zisku z trestnej činnosti.

Podmienkou aplikácie ustanovenia je skutočnosť, že majetok, o ktorý ide, je vlastníctvom obvineného, proti ktorému sa vedie v cudzine trestné stíhanie.

Ustanovenie nie je možné použiť vo vzťahu k žiadosti cudzieho orgánu na zabezpečenie nároku poškodeného.

Ustanovenie určuje osobitnú príslušnosť na rozhodnutie o zaistení, oproti vnútroštátnemu konaniu, z dôvodu účelu realizácie tohoto inštitútu.

Súd rozhoduje na návrh prokurátora, príslušného podľa § 538 ods. 2.

Ods. 2: *Ustanovenie upravuje **miestnu príslušnosť súdu** (lex specialis § 539 ods. 2).*

Ods. 3: *Ustanovenie upravuje **zrušenie predbežného zaistenia súdom**.*

Súd zruší zaistenie veci okamžite po relevantnom oznámení dožadujúceho orgánu, že ďalej na zaistení majetku netrvá.

Súd môže zrušiť zaistenie i v prípade, že dožadujúci štát v primeranom čase nepožiadá o výkon rozhodnutia podľa § 515 ods. 2 písm. e).

Túto podmienku zákonodarca zapracoval do zákonnej úpravy najmä z toho dôvodu, že zaistenie majetku, ako vážny zásah do práv, v mnohých prípadoch i ďalších osôb okrem obvineného, by malo byť časovo limitované podobne, ako vo vnútroštátnej právnej úprave minimálne z dôvodu rovnosti pred zákonom.

Primeraný čas uvedený pre účely tohto ustanovenia určí podľa účelu i charakteru zaisteného majetku príslušný súd, nemal by byť kratší ako 6 mesiacov.

K § 552

Ustanovenie určuje osobitnú príslušnosť vo vzťahu § 538 v prípade, že cudzí štát žiada výlučne o informáciu z registra trestov. Ak informácia z registra trestov je len jedným z viacerých úkonov, zostáva príslušnosť podľa § 538 ods. 2 zachovaná.

Pozri aj ZRT.

K § 553

Ods. 1: Trovy konania zásadne znáša štát a to aj trovy povinnej obhajoby, ktoré vznikli obvinenému v súvislosti s podaním dovolania generálnym prokurátorom alebo ministrom spravodlivosti. Ostatné taxatívne vymenované trovy znáša osoba, ktorej sa dotýkajú, t. j. napr. obvinený, poškodený a pod.

Trovami nevyhnutnými na vykonanie trestného konania je potrebné rozumieť všetky finančné náklady súvisiace s konkrétnou trestnou vecou, napr. náklady spojené so zabezpečením dôkazov, svedočné atď.

Dovolanie – pozri vysvetlivky k § 368 a nasl.

Ods. 2: Podrobnosti o odmene a náhrade výdavkov obhajcovi upravuje vyhláška Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Ods. 3 a 4: Podľa § 47 ods. 6 súd a v prípravnom konaní prokurátor ustanoví poškodenému zástupcu, ak uplatňuje nárok na náhradu škodu a nemá dostatočné prostriedky, aby uhradil náklady s tým spojené. Takto ustanovený advokát vykonáva len úkony smerujúce k uplatneniu nároku na náhradu škody, preto sa jeho odmena vypočíta podľa tarify určenej pre konanie o občianskoprávných veciach – pozri § 10 vyššie citovanej vyhlášky č. 655/2004 Z. z.

O priznaní odmeny rozhoduje orgán, ktorého rozhodnutím bolo trestné stíhanie právoplatne skončené, t. j. v prípravnom konaní o odmene rozhoduje prokurátor a v konaní pre súdom predseda senátu súdu prvého stupňa alebo ním poverený vyšší súdny úradník. O výške odmeny a náhrady sa rozhoduje formou uznesenia.

Vyšší súdny úradník – pozri zákon č. 425/2002 Z. z. o vyšších súdnych úradníkoch v znení neskorších predpisov.

Ods. 5: Sťažnosť a konanie o sťažnosti – pozri 185 a nasl. Sťažnosť proti uzneseniu môže podať osoba, ktorej sa uznesenie priamo týka, teda najmä poškodený, ustanovený zástupca a obvinený; proti rozhodnutiu súdu má právo podať sťažnosť aj prokurátor – pozri vysvetlivky k § 186 ods. 1.

R 31/1991: Obvinenému, ktorý bol právoplatne uznaný vinným, je potrebné oznámiť uznesenie o priznaní odmeny a náhrady hotových výdavkov ustanovenému obhajcovi a takýto obvinený je tiež osobou, ktorá má právo podať proti uzneseniu sťažnosť, pretože sa ho priamo dotýka.

R 42/1991: Pri rozhodovaní o nároku obhajcu na odmenu a náhradu hotových výdavkov súd preskúma správnosť účtovania úkonov právnej pomoci poskytnutých ustanoveným obhajcom, ale nie však kvalitu úkonov.

K § 554

Ods. 1: Zákon ustanovuje povinnosť náhrady nákladov, ktoré vznikli bezdôvodnou neúčastou na úkone trestného konania. Podmienkou je, aby nariadený úkon nebolo možné bez prítomnosti dotknutej osoby uskutočniť a o povinnosti uhradiť takto vzniknuté náklady bola vopred riadne poučená. Je nerozhodné, či takouto osobou bol obvinený, obhajca alebo iná z osôb v trestnom konaní. Povinná osoba uhradí len náklady spojené s opakovaním úkonu alebo hlavného pojednávania, nie náklady úkonu, ktorý sa nemohol vykonať.

Ods. 2 a 3: O výške náhrady rozhoduje orgán, ktorý vo veci konal alebo mal konať.

Ods. 4: Sťažnosť – pozri § 185 a nasl. TP.

K § 555

Ods. 1: Ak bol odsúdený právoplatne uznaný vinným, je povinný uhradiť štátu všetky taxatívne vymenované náklady spojené s trestným konaním. Odsúdenému vzniká povinnosť na náhradu bez ohľadu na trest, ktorý mu bol uložený príp. aj vtedy, ak bolo upustené od potrestania.

Ods. 2: Trovy spojené s výkonom väzby – pozri § 12 ZVV.

Trovy spojené s výkonom trestu odňatia slobody – pozri § 90 až 93 ZVTOS.

Ods. 3: Paušálne trovy konania – pozri vyhlášku Ministerstva spravodlivosti SR č. 482/2002 Z. z., ktorou sa ustanovuje paušálna suma trov trestného konania

Ods. 4: Poškodený je povinný uhradiť trovy spojené s ustanovením jeho zástupcu najmä ak sa preukáže, že trestným činom nebola poškodenému spôsobená škoda alebo ak sa dodatočne preukáže, že mal dostatočné prostriedky na to, aby svoj nárok na náhradu škody uplatnil sám.

R 61/1973: Vo veciach, v ktorých sa pribral znalec, je povinný nahradiť štátu zvýšenú paušálnu sumu trov trestného konania len ten odsúdený, ktorého sa znalecký posudok týkal.

R 47/1991: V prípade, ak rozhoduje súd I. stupňa po právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku o povinnosti odsúdeného k úhrade odmeny a hotových výdavkov uhradených ustanovenému obhajcovi štátom, je povinný zistiť, či odsúdený má dostatočné prostriedky k tomu, aby tieto náklady uhradil; to najmä znamená, že je povinný zistiť majetkové pomery a možnosti odsúdeného. Pokiaľ zistí, že odsúdený nemá dostatok prostriedkov k tomu, aby uhradil náklady nutné obhajoby, a má preto nárok na bezplatnú obhajobu (§ 40 ods. 2), vydá rozhodnutie, že z tohto dôvodu nie je povinný uhradiť odmenu a hotové výdavky uhradené štátom ustanovenému obhajcovi.

K § 556

Ods. 1: Zákon zabraňuje neodôvodnenému podávaniu návrhov na mimoriadne opravné prostriedky tým, že stanovuje povinnosť uhradiť trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s prejednaním zjavné neopodstatneného návrhu. Je tiež povinný uhradiť štátu odmenu a náhradu obhajcovi, ak bol odsúdenému ustanovený. O povinnosti rozhoduje uznesením súd, ktorý na základe podaného dovolania alebo návrhu na povolenie obnovy konania vo veci konal.

Dovolanie a obnova konania – pozri § 363 a nasl. TP.

Ods. 2: Prokurátor aj štátny orgán starostlivosti o mládež v trestnom konaní reprezentujú záujem štátu, a preto z povahy veci vyplýva, že nemajú povinnosť na náhradu trov spojených s podaním mimoriadneho opravného prostriedku.

Porovnaj R 41/1991.

K § 557

Ods. 1: Súd o náhrade trov poškodenému rozhoduje z úradnej povinnosti, poškodený však musí preukázať výšku trov. Pre rozhodnutie o povinnosti náhrady je potrebné, aby súd aspoň sčasti priznal poškodenému nárok na náhradu škody; ak súd náhradu škody neprizná, spravidla poškodenému neprizná ani náhradu trov (výnimka podľa ods. 2). Odsúdený nie je povinný nahradiť všetky náklady ale len tie, ktoré boli potrebné na účelné uplatnenie nároku na náhradu škody. O účelnosti vynaložených nákladov rozhoduje príslušný orgán s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu.

Ods. 2: Zákon implementujúci Rámcové rozhodnutie Rady č. 2001/220/JHA o postavení obetí v trestnom konaní umožňuje súdu v mimoriadnych prípadoch priznať náhradu trov konania aj v prípade, ak v trestnom konaní nebol poškodenému priznaný nárok na náhradu škody. Takouto mimoriadnou okolnosťou bude napr. skutočnosť, že súd mal za preukázané spôsobenie škody, ale rozhodnutie o jej náhrade presahovalo rámec trestného konania a súčasne poškodený by bol v takej sociálnej situácii, že ďalšieho konania o náhrade škody v občianskoprávných veciach, bez náhrady doposiaľ vynaložených nákladov, by nebol schopný.

R 30/1986: Náklady potrebné k vykonaniu mimoriadnej inventúry k zisteniu výšky škody spôsobenej vlámaním sa do predajne sú nákladmi potrebné na účelnému uplatnenie nároku poškodenej osoby v trestnom konaní a odsúdený je povinný ich nahradiť.

K § 558

O povinnosti na náhradu trov konania rozhoduje vždy predseda senátu súdu prvého stupňa alebo ním poverený vyšší súdny úradník. Pri rozhodovaní je potrebné objasniť najmä majetkové pomery odsúdeného.

K § 559

Trovy konania určené paušálnou sumou možno uhradiť aj vopred kolkovými známkami. Ak neboli zaplatené, rozhodne o nich predseda senátu súdu prvého stupňa alebo ním poverený vyšší súdny úradník uznesením, proti ktorému sťažnosť nie je prípustná.

Pozri tiež vyhlášku Ministerstva spravodlivosti SR č. 482/2002 Z. z., ktorou sa ustanovuje paušálna suma trov trestného konania.

K § 560

Týmto ustanovením sa deklaruje prevzatie právnych aktov ES a EÚ uvedený v prílohe TP.

Ide o Rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV o postavení obetí v trestnom konaní (Ú. v. ES – L 82, 22. 9. 2001) a o Rámcové rozhodnutie Rady 2002/465/SVV o spoločných vyšetrovacích tímoch (Ú. v. ES – L 162, 20. 6. 2002), ktorých obsah z hľadiska sledovaného cieľa bol premietnutý do príslušných ustanovení TP.

K § 561

Ods. 1: Týmto ustanovením sa splnomocňuje ministerstvo spravodlivosti na vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu na ustanovenie podrobností o organizácii práce a postupe pri vybaovaní trestných vecí okresnými súdmi a krajskými súdmi.

Ods. 2: Týmto ustanovením sa splnomocňuje ministerstvo spravodlivosti na vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu na ustanovenie podrobností o podmienkach a postupe prokurátora pri konaní o dohode o vine a treste.

Ods. 3: Týmto ustanovením sa splnomocňuje ministerstvo spravodlivosti na vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu na ustanovenie podrobností o tvorbe spisu vrátane číslovania listov a vyhotovovania jeho obsahu orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi.

K § 562

Ods. 1: Stanovuje sa, že okresným súdom v sídle Krajského súdu v Košiciach, ktorý bude príslušným na konanie na základe § 16 ods. 1 (o obzvlášť závažných zločinoch a o skutkoch spáchaných organizovanou skupinou, zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou) je Okresný súd Košice I.

Rovnako sa stanovuje, že okresným súdom v sídle Krajského súdu Bratislava príslušným na konanie podľa § 16 je Okresný súd Bratislava I.

Obzvlášť závažný zločin – pozri § 10 ods. 3 TZ.

Organizovaná skupina, zločinecká skupina, teroristická skupina – pozri § 129 TZ.

Ods. 2: Stanovuje sa, že okresný súd v sídle krajského súdu je príslušný na konanie v prvom stupni aj o trestných činoch podľa skôr účinných predpisov, ktoré svojou závaž-

nosťou a povahou zodpovedajú trestným činom uvedeným v § 16 ods. 1 (obzvlášť závažné zločiny, resp. skutky spáchané organizovanou skupinou, zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou).

Ods. 3: Stanovuje sa, že rozhodnutia a opatrenia týkajúce sa výkonu rozsudkov najvyššieho súdu ako súdu prvého stupňa vykonáva Okresný súd Bratislava I a Vojenský obvodový súd Bratislava.

K § 563

Vzhľadom na obsahovú zmenu významu pojmu orgán činný v trestnom konaní oproti doterajším predpisom sa stanovuje, že ak sa v predpisoch vyhlásených pred účinnosťou tohto zákona používa pojem orgán činný v trestnom konaní, rozumie sa tým policajt, prokurátor a súd podľa tohto zákona.

Podľa tohto zákona je orgánom činným v trestnom konaní iba prokurátor a policajt (pozri § 10 ods. 1).

K § 564

Ods. 1: Týmto ustanovením sa deklaruje, že trestné stíhanie a procesné úkony vykonávané pred účinnosťou tohto zákona majú rovnaké účinky, ako keby boli vykonané podľa tohto zákona.

Ods. 2: Stanovuje sa, že lehoty na vyšetrovanie podľa tohto zákona začínajú plynúť od 1. 1. 2006, kedy nadobudne účinnosť tento zákon (§ 569).

Lehoty vyšetrovania – pozri § 203 ods. 2 (skrátene vyšetrovanie), resp. § 209 ods. 2 (vyšetrovanie).

Ods. 3: Stanovuje sa, že vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona (§ 569), vykoná konanie okresný súd podľa doterajších predpisov, t. j. podľa Trestného poriadku č. 141/1963 Zb. v znení neskorších predpisov.

Konanie o riadnom opravnom prostriedku v týchto veciach vykoná krajský súd taktiež podľa doterajších predpisov.

Ak vec postúpi nepríslušný súd príslušnému okresnému súdu, je rovnako rozhodujúce, kedy bola podaná obžaloba na súd.

Ods. 4: Stanovuje sa, že vo veciach, v ktorých bola pred účinnosťou tohto zákona podaná obžaloba na krajský súd ako súd prvého stupňa, vykoná konanie v prvom stupni krajský súd podľa doterajších predpisov.

Konanie o riadnom opravnom prostriedku v týchto veciach vykoná najvyšší súd taktiež podľa doterajších predpisov.

Ods. 5: Stanovuje sa, že konanie v zmysle ods. 3 a 4 zahŕňa aj konanie o dôvodoch a lehotách väzby, vrátane konania o predĺžení lehoty väzby najvyšším súdom (pozri § 71 ods. 2 Trestného poriadku č. 141/1963 Zb. v znení neskorších predpisov).

Ak vec postúpi nepríslušný súd príslušnému krajskému súdu, je rovnako rozhodujúce, kedy bola podaná obžaloba na súd.

Ods. 6: Ak dôjde k právoplatnému vráteniu veci, v ktorej bola obžaloba podaná na súd pred účinnosťou tohto zákona, prokurátorovi do prípravného konania, v ďalšom trestnom konaní sa postupuje už podľa tohto zákona.

Ods. 7: Stanovuje sa, že lehoty, v ktorých treba rozhodnúť o väzbe v prípravnom konaní podľa tohto zákona začínajú plynúť dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, a to aj vo vzťahu k väzbám, ktoré začali pred týmto dňom podľa doterajších predpisov.

Stanovené lehoty trvania väzby tým nie sú dotknuté.

Výnimkou z dodržania stanovených lehôt väzby podľa tohto zákona môžu byť iba prípady, keď bolo pred účinnosťou tohto zákona rozhodnuté o predĺžení väzby na lehotu presahujúcu prípustnú hranicu trvania väzby podľa tohto zákona. V týchto prípadoch sa väzba ex lege končí najneskôr uplynutím 3 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona (§ 569), t. j. najneskôr 31. 3. 2006.

K lehotám väzby – pozri § 76 ods. 2, 3, 6 a 7.

Stanovuje sa, že pre určenie lehôt rozhodných pre dĺžku väzby na základe § 76 ods. 6 a 7 sú relevantné trestné sadzby ustanovené za stíhaný skutok Trestným zákonom účinným v čase rozhodovania o väzbe, t. j. nie trestné sadzby na základe právneho posúdenia skutku v súlade s § 2 ods. 1 TZ.

Rovnakým spôsobom sa určia lehoty rozhodné pre dĺžku väzby v prípadoch, keď je páchateľovi vznesené obvinenie po nadobudnutí účinnosti tohto zákona za skutok spáchaný pred jeho účinnosťou.

K § 565

Stanovuje sa, že oznamovacia povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu vyplývajúca z ust. § 114 ods. 8 a § 115 ods. 8, sa vzťahuje na prípady, v ktorých boli príslušné príkazy podľa § 114 ods. 2 a § 115 ods. 3 vydané po účinnosti tohto zákona.

K § 566

Ods. 1: V konaní o sťažnosti pre porušenie zákona podanej pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sa postupuje **podľa doterajších predpisov**.

Ods. 2: Stanovuje sa, že vo veciach, v ktorých by bol podľa doterajších predpisov príslušný na konanie o sťažnosti pre porušenie zákona Najvyšší súd ČSFR, je na prípadné konanie o dovolaní príslušný Najvyšší súd SR v tých prípadoch, v ktorých ako orgán prvého stupňa rozhodoval orgán so sídlom na území SR.

Ods. 3: Stanovuje sa, že vo veciach, v ktorých rozhodol bývalý Štátny súd alebo Najvyšší súd ako súd prvého stupňa, je na prípadné konanie o dovolaní príslušný Najvyšší súd SR v tých prípadoch, v ktorých by podľa doteraz platných predpisov príslušný na konanie v prvom stupni súd so sídlom na území SR.

K § 567

Ods. 1: Stanovuje sa, že v prípadoch právoplatného povolenia obnovy konania pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sa na ďalší postup v trestnom konaní po nadobudnutí účinnosti tohto zákona (§ 569) použijú (obligatórne) ustanovenia tohto zákona za podmienky, ak je to pre obvineného priaznivejšie.

O povolení konania rozhoduje príslušný súd uznesením, proti ktorému je prípustná sťažnosť.

Právoplatné povolenie obnovy konania nastáva ku dňu nadobudnutia právoplatnosti uznesenia o povolení obnovy konania.

Obnova konania – pozri § 393 až § 405.

Obvinený – pozri § 10 ods. 11.

Ods. 2: Stanovuje sa, že v prípadoch, v ktorých sa o podanom návrhu na povolenie obnovy konania podanom pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona (§ 569) ešte nekonalo alebo ak o návrhu na povolenie obnovy konania nebolo k tomuto dňu právoplatne rozhodnuté, koná sa (obligatórne) podľa tohto zákona za podmienky, ak je to pre obvineného priaznivejšie.

Ods. 3: Stanovuje sa, že vo veciach, v ktorých návrh na povolenie obnovy konania smeruje proti rozhodnutiam vydaným v prvom stupni súdmi, ktoré už neexistujú, o návrhu na povolenie obnovy je príslušný rozhodovať ten súd, ktorý by bol vecne a miestne príslušný na konanie podľa tohto zákona.

K vecnej a miestnej príslušnosti – pozri § 12 až § 17.

Ak rozhodoval ako súd prvého stupňa bývalý Štátny súd alebo Najvyšší súd, je na prípadné konanie o návrhu na povolenie obnovy konania príslušný okresný súd v sídle krajského súdu, alebo vojenský obvodový súd, ktorý by bol **miestne príslušný** podľa tohto zákona (pozri § 17).

Oznámenie
 Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky
 č. 333/2002 Z. z.

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky oznamuje, že 17. júla 1998 bol v Ríme prijatý Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu.

V mene Slovenskej republiky bol Rímsky štatút podpísaný 23. decembra 1998.

Národná rada Slovenskej republiky vyslovila súhlas so štatútom uznesením č. 1987 z 3. apríla 2002 a súčasne rozhodla, že ide o zmluvu podľa článku 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

Prezident Slovenskej republiky štatút ratifikoval 8. apríla 2002. Ratifikačná listina bola uložená u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov v New Yorku 11. apríla 2002.

Štatút nadobudne platnosť 1. júla 2002 a v ten istý deň nadobudne platnosť i pre Slovenskú republiku na základe článku 126 ods. 1.

Slovenská republika urobila pri ratifikácii tieto vyhlásenia:

1. „V súlade s článkom 87 ods. 2 štatútu Slovenská republika vyhlasuje, že žiadosti Súdu o spoluprácu a akékoľvek dokumenty týkajúce sa takýchto žiadostí sa musia predložiť v anglickom jazyku, ktorý je jedným z pracovných jazykov Súdu, a súčasne preložiť do slovenského jazyka, ktorý je štátnym jazykom na území Slovenskej republiky.“

2. „V súlade s článkom 103 ods. 1 písm. b) štatútu Slovenská republika vyhlasuje, že v prípade potreby prijme Súdom odsúdené osoby, ktoré sú štátnymi občanmi Slovenskej republiky alebo majú na jej území trvalý pobyt, na výkon trestu odňatia slobody a uplatní pritom princíp premeny trestu uloženého Súdom.“

RÍMSKY ŠTATÚT MEDZINÁRODNÉHO TRESTNÉHO SÚDU

PREAMBULA

Štáty, zmluvné strany, tohto štatútu,

vedomé si, že všetky národy spájajú spoločné väzby, že vzájomné prepojenie ich kultúr tvorí spoločné dedičstvo,

a znepokojení tým, že táto krehká mozaika sa môže kedykoľvek rozpadnúť,

majúc na pamäti, že počas tohto storočia sa milióny detí, žien a mužov stali obeťami nepredstaviteľných kru-

tosť, ktoré hlboko otriasajú svedomím ľudstva,

uznávajú, že takéto závažné zločiny ohrozujú mier, bezpečnosť a blahobyť na svete,

potvrdzujú, že najzávažnejšie trestné činy týkajúce sa medzinárodného spoločenstva ako celku nesmú zostať nepotrestané a že ich trestné stíhanie musí byť zaručené prijatím opatrení na národnej úrovni a posilňovaním medzinárodnej spolupráce,

rozhodnuté skončiť s beztrestnosťou páchatelov týchto trestných činov, a tak prispieť k predchádzaniu týmto zločinom,

pripomínajú, že povinnosťou každého štátu je vykonávať trestnú jurisdikciu nad osobami zodpovednými za spáchanie medzinárodných trestných činov,

opätovne potvrdzujú účel a zásady Charty Organizácie Spojených národov a najmä, že všetky štáty sa zdržia hrozby alebo použitia sily proti územnej celistvosti alebo politickej nezávislosti akéhokoľvek štátu alebo akéhokoľvek iného spôsobu, ktorý nie je v súlade s účelom Organizácie Spojených národov,

zdôrazňujú v tejto súvislosti, že nič v tomto štatúte uvedené neopravňuje ktorýkoľvek štát, zmluvnú stranu, zasahovať do ozbrojeného konfliktu alebo do vnútorných záležitostí akéhokoľvek štátu,

odhodlané pre tento cieľ a pre dnešné a budúce generácie vytvoriť nezávislý

stály Medzinárodný trestný súd napojený na systém Organizácie Spojených národov s jurisdikciou nad najzávažnejšími trestnými činmi týkajúcimi sa medzinárodného spoločenstva ako celku,

zdôrazňujú, že Medzinárodný trestný súd zriadený podľa tohto štatútu bude doplnkom k vnútroštátnym trestným jurisdikciám,

odhodlané zaručiť trvalý rešpekt a vykonávanie medzinárodnej spravodlivosti,

dohodli sa takto:

PRVÁ ČASŤ ZRIADENIE SÚDU

Článok 1

Súd

Zriaďuje sa Medzinárodný trestný súd (ďalej len „Súd“). Tento Súd je stála inštitúcia a má právomoc vykonávať jurisdikciu nad osobami za najzávažnejšie trestné činy, ktoré vyvolávajú medzinárodné znepokojenie, ako je to uvedené v tomto štatúte, a je doplnkom k vnútroštátnym trestným jurisdikciám. Právomoc a činnosť Súdu sa riadia ustanoveniami tohto štatútu.

Článok 2

Vzťah medzi Súdom a Organizáciou Spojených národov

Vzťah medzi Súdom a Organizáciou Spojených národov bude upravený dohodou, ktorú musí schváliť Zhromaždenie štátov, zmluvných strán, tohto štatútu, a potom ju v jeho mene uzavrie predseda Súdu.

Článok 3

Sídlo Súdu

1. Súd bude mať zriadené sídlo v Haagu v Holandsku (ďalej len „hostiteľský štát“).

2. Súd uzatvorí dohodu o hlavnom sídle s hostiteľským štátom, ktorú schváli Zhromaždenie štátov, zmluvných strán, a potom ju v jeho mene uzavrie predseda Súdu.

3. Súd môže zasadať kdekoľvek inde vždy, keď to považuje za žiaduce, tak ako je to ustanovené v tomto štatúte.

Článok 4

Právne postavenie a právomoci Súdu

1. Súd je medzinárodnou právnickou osobou. Má aj takú právnu spôsobilosť, aká je potrebná na výkon jeho funkcií a splnenie jeho účelu.

2. Súd môže vykonávať svoje funkcie a právomoci, ako sú ustanovené v tomto štatúte, na území akéhokoľvek štátu, zmluvnej strany, a na základe osobitnej dohody na území akéhokoľvek iného štátu.

DRUHÁ ČASŤ

JURISDIKCIA, PRÍPUSTNOSŤ A POUŽITELNÉ PRÁVO

Článok 5

Trestné činy spadajúce do právomoci Súdu

1. Právomoc Súdu sa obmedzuje na najzávažnejšie trestné činy týkajúce sa medzinárodného spoločenstva ako cel-

ku. Súd má podľa tohto štatútu právomoc v týchto trestných činoch:

- a) trestný čin genocídy,
- b) zločiny proti ľudskosti,
- c) vojnové zločiny,
- d) trestný čin agresie.

2. Súd bude vykonávať jurisdikciu v prípade trestného činu agresie, keď sa v súlade s článkami 121 a 123 prijme ustanovenie, ktoré bude definovať tento trestný čin, a určí podmienky, za akých Súd vykonáva jurisdikciu v súvislosti s týmto trestným činom. Takéto ustanovenie musí byť v súlade s príslušnými ustanoveniami Charty Organizácie Spojených národov.

Článok 6

Genocída

Na účely tohto štatútu „genocída“ znamená akýkoľvek z týchto činov spáchaný s úmyslom celkom alebo čiastočne zničiť národnostnú, etnickú, rasovú alebo náboženskú skupinu, akým je

- a) spôsobenie smrti príslušníkom skupiny,
- b) spôsobenie vážneho telesného alebo duševného ublíženia príslušníkom skupiny,
- c) cieľavedomé privodenie takých životných podmienok skupine, ktorých cieľom je spôsobiť jej úplné alebo čiastočné fyzické zničenie,
- d) prijatie opatrení, ktorých cieľom je zabrániť rodeniu detí v rámci skupiny,
- e) násilné preloženie detí jednej skupiny do inej skupiny.

Článok 7

Zločiny proti ľudskosti

1. Na účely tohto štatútu „zločin proti ľudskosti“ znamená akýkoľvek z týchto činov, ak bol spáchaný ako súčasť rozsiahleho alebo systematického útoku namiereného proti civilnému obyvateľstvu s vedomím útoku, akým je

- a) vražda,
- b) vyhladzovanie,
- c) zotročenie,
- d) deportácia alebo násilný presun obyvateľstva,
- e) uväznenie alebo iné závažné pozbavenie osobnej slobody porušujúce základné pravidlá medzinárodného práva,
- f) mučenie,
- g) znásilnenie, sexuálne otroctvo, vynútená prostitúcia, násilné tehotenstvo, vynútená sterilizácia alebo iné formy sexuálneho násillia porovnateľnej závažnosti,
- h) prenasledovanie akejkoľvek identifikovateľnej skupiny alebo kolektívu z politických, rasových, národnostných, etnických, kultúrnych, náboženských dôvodov, z dôvodu pohlavia, ako je definované v odseku 3, alebo z iných dôvodov, ktoré sú všeobecne uznávané ako nepripustné podľa medzinárodného práva, v súvislosti s akýmkoľvek činom uvedeným v tomto odseku alebo akýmkoľvek trestným činom v rozsahu právomoci Súdu,
- i) nedobrovoľné zmiznutie ľudí,
- j) trestný čin apartheidu,

k) ďalšie neľudské činy podobnej povahy úmyselne spôsobujúce veľké utrpenie alebo vážne zranenie tela alebo poškodenie duševného či fyzického zdravia.

2. Na účely odseku 1

- a) „útok namierený proti akémukoľvek civilnému obyvateľstvu“ znamená konanie, v ktorého priebehu dochádza k opakovanému páchaniu činov uvedených v odseku 1 proti akémukoľvek civilnému obyvateľstvu v súlade so štátnou alebo s organizačnou politikou uskutočňovania alebo podporovania týchto útokov,
- b) „vyhladzovanie“ obsahuje úmyselné privedenie životných podmienok, medziiným zmarenie prístupu k potravinám a liekom, ktorého cieľom je zničenie časti obyvateľstva,
- c) „zotročenie“ znamená výkon niektorých práv alebo všetkých práv spájajúcich sa s právom k vlastníctvu voči osobe a zahŕňa výkon takého práva v priebehu obchodovania s osobami, najmä so ženami a s deťmi,
- d) „deportácia alebo násilný presun obyvateľstva“ znamená nútené premiestnenie dotknutých osôb z oblasti, kde sú zákonne prítomní, vyhnaním alebo iným donucovaním bez dôvodov povolených medzinárodným právom,
- e) „mučenie“ znamená úmyselné spôsobenie veľkej telesnej alebo duševnej bolesti alebo utrpenia väznenej osobe alebo osobe, nad ktorou mal

kontrolu obžalovaný. Pod mučenie nespadá bolesť alebo utrpenie vyplývajúce iba z podstaty zákonných sankcií alebo ako ich sprievodný jav,

- f) „nútené tehotenstvo“ znamená nezákonné obmedzenie ženy násilne privedenej do iného stavu s úmyslom ovplyvňovať etnické zloženie akéhokoľvek obyvateľstva alebo vykonávať iné závažné porušenia medzinárodného práva. Táto definícia sa v žiadnom prípade nemá interpretovať ako ovplyvňovanie vnútroštátnych zákonov súvisiacich s tehotenstvom,
- g) „prenasledovanie“ znamená úmyselné a závažné odňatie základných práv v rozpore s medzinárodným právom z dôvodu identity skupiny alebo kolektívu,
- h) „trestný čin apartheidu“ znamená neľudské činy podobného charakteru, ako sú činy uvedené v odseku 1, spáchané v kontexte inštitucionalizovaného režimu systematického utláčania a prevahy jednej rasovej skupiny nad akoukoľvek inou rasovou skupinou alebo skupinami s úmyslom zachovať tento režim,
- i) „nedobrovoľné zmiznutie ľudí“ znamená zatknutie, väzbu alebo zavlčenie osôb s úmyslom vyňať ich spod ochrany zákona na dlhšie časové obdobie štátom alebo politickou organizáciou alebo s oprávnením, podporou alebo tichým súhlasom štátu alebo politickej organizácie s následným odmietnutím

priznania tohto odňatia slobody alebo poskytovania informácií o osude alebo mieste pobytu takýchto osôb.

3. Na účely tohto štatútu sa termín „pohlavie“ chápe ako termín poukazujúci v spoločenskom kontexte na obe pohlavia, mužov i ženy. Termín „pohlavie“ nenaznačuje iný význam, ktorý by sa líšil od už uvedeného významu.

Článok 8

Vojnové zločiny

1. Súd má jurisdikciu v súvislosti s vojnovými zločinmi, najmä ak boli spáchané ako súčasť plánu alebo politiky alebo ako súčasť páchania takých zločinov vo veľkom rozsahu.

2. Na účely tohto štatútu „vojnové zločiny“ znamenajú:

- a) Závažné porušenia Ženevských dohôrov z 12. augusta 1949, menovite ktorýkoľvek z týchto činov voči osobám alebo majetku chránených podľa ustanovení príslušného Ženevského dohovoru:
- i) zámerné zabitie,
 - ii) mučenie alebo neľudské zaobchádzanie vrátane biologických pokusov,
 - iii) zámerné spôsobenie veľkého telesného alebo zdravotného utrpenia alebo vážneho zranenia,
 - iv) rozsiahle zničenie a privlastnenie majetku vykonané bez zdôvodnenia vojenskou nevyhnutnosťou a nezákonne a svojvoľne,

- v) prinútenie vojnového zajatca alebo inej chránenej osoby slúžiť v silách nepriateľskej moci,
 - vi) zámerné odňatie práv na spravodlivý a riadny súd vojnovému zajatcovi alebo inej chránenej osobe,
 - vii) nezákonná deportácia alebo presun, alebo nezákonné obmedzenie,
 - viii) branie rukojemníkov.
- b) Iné vážne porušenia zákonov a zvyklostí uplatniteľných v medzinárodných ozbrojených konfliktoch v rámci vytvoreného rámca medzinárodného práva, menovite akýkoľvek z týchto činov:
- i) úmyselné nasmerovanie útokov proti civilnému obyvateľstvu ako takému alebo proti jednotlivým civilistom, ktorí sa priamo nezúčastňujú na nepriateľských akciách,
 - ii) úmyselné nasmerovanie útokov proti civilným objektom, t. j. objektom, ktoré nie sú vojenskými cieľmi,
 - iii) úmyselné nasmerovanie útokov proti personálu, zariadeniam, materiálu, jednotkám alebo vozidlám zapojeným do humanitárnej pomoci alebo mierových misií v súlade s Chartou Organizácie Spojených národov, ak majú nárok na ochranu poskytovanú podľa medzinárodného práva civilistom alebo civilným objektom v ozbrojenom konflikte,
 - iv) úmyselné spustenie útoku s vedomím, že takýto útok spôsobí sprievodnú stratu na životoch civilistov alebo ich zranenie, alebo škody civilným objektom, alebo rozsiahlu, dlhodobú a vážnu škodu prírodnému prostrediu, ktorá je zjavne neprimeraná vzhľadom na konkrétnu a priamu celkovú vojenskú predpokladanú výhodu,
 - v) útoky alebo bombardovanie akýmkoľvek prostriedkom miest, dedín, obydlí alebo budov, ktoré nie sú obraňované a ktoré nie sú vojenskými objektmi,
 - vi) zabitie alebo zranenie účastníka boja, ktorý zložil zbrane alebo už nemal obranné prostriedky a bezpodmienečne sa vzdal,
 - vii) zneužitie vlajky vyjednávača, vlajky alebo vojenských insígnií a uniformy nepriateľa alebo Organizácie Spojených národov, ako aj rozlišujúcich znakov Ženevských dohovorov, ktoré má za následok smrť alebo vážne osobné zranenie,
 - viii) priamy alebo nepriamy presun časti vlastného civilného obyvateľstva okupujúcou mocnosťou na územie, ktoré okupuje, alebo deportácia alebo presun celého obyvateľstva okupovaného územia alebo jeho časti v rámci tohto územia alebo mimo neho,

- ix) úmyselné nasmerovanie útokov proti budovám určeným na náboženské, vzdelávacie, umelecké, vedecké alebo charitatívne účely, historickým pamiatkam, nemocniciam a miestam, kde sa zhromažďujú chorí a zranení, ak ide o nevojenské ciele,
- x) podrobenie osôb, ktoré sú v moci nepriateľskej strany, telesnému zmrzačeniu alebo lekárskeým alebo vedeckým pokusom akéhokoľvek druhu, ktoré nie sú odôvodnené lekárskeým, zubným alebo nemocničným ošetrovaním dotknutej osoby ani nie sú vykonané v jej záujme a ktoré spôsobujú smrť takejto osoby alebo osôb alebo vážne ohrozujú jej alebo ich zdravie,
- xi) vierolomné zabitie alebo ťažké zranenie jednotlivcov patriacich k nepriateľskému národu alebo k armáde,
- xii) vyhlásenie neudelenia žiadnej milosti,
- xiii) zničenie alebo zabratie majetku nepriateľa, ak takéto zničenie alebo zabratie si naliehavo nevyžaduje vojnové potreby,
- xiv) vyhlásenie práv a činov štátnych príslušníkov nepriateľskej strany za zrušené, pozastavené alebo neprípustné na súde,
- xv) donútenie štátneho príslušníka nepriateľskej strany zúčastňovať sa na vojenských operáciách nasmerovaných proti jeho vlastnej krajine, dokonca aj keď bol v službách bojujúcej strany vo vojne pred začiatkom vojny,
- xvi) drancovanie mesta alebo miesta, dokonca aj keď bolo vzaté útokom,
- xvii) používanie jedu alebo otrávených zbraní,
- xviii) používanie dusivých, jedovatých alebo iných plynov a všetkých analogických kvapalín, materiálov alebo zariadení,
- xix) používanie guliek, ktoré sa ľahko rozťahujú alebo splošťujú v ľudskom tele, ako sú guľky s tvrdým obalom, ktorý úplne nekryje jadro alebo je narezaný,
- xx) používanie bojových zbraní, projektívov, materiálov a metód, ktoré sú takého charakteru, že spôsobujú nadmerné zranenia alebo zbytočné utrpenie, alebo ktoré sú vnútorne nerozlišujúce v rozpore s medzinárodným právom ozbrojených konfliktov za predpokladu, že na takéto zbrane sa vzťahuje komplexný zákaz a sú zahrnuté do prílohy tohto štatútu formou doplnku v súlade s príslušnými ustanoveniami uvedenými v článkoch 121 a 123,
- xxi) urážanie ľudskej dôstojnosti, najmä ponižujúce a pokorujúce zaobchádzanie,
- xxii) znásilnenie, sexuálne otroctvo, nedobrovoľná prostitúcia, núte-

né tehotenstvo, ako sú definované v článku 7 ods. 2 písm. f), nedobrovoľná sterilizácia alebo akákoľvek iná forma sexuálneho násillia, ktorá je tiež závažným porušením Ženevských dohovorov,

- xxiii) využívanie prítomnosti civilnej alebo inej chránenej osoby na to, aby niektoré body, oblasti alebo vojenské sily nadobudli imunitu voči vojenským operáciám,
 - xxiv) úmyselné nasmerovanie útokov proti budovám, materiálu, zdravotným jednotkám a doprave, ako aj personálu používajúcemu rozlišujúce znaky Ženevských dohovorov v súlade s medzinárodným právom,
 - xxv) úmyselné využívanie vyhľadovania civilistov ako bojovej metódy odňatím predmetov nepostrádateľných na ich prežitie vrátane úmyselného zdržiavania záchranných zásielok, ktoré sú v súlade s ustanoveniami Ženevských dohovorov,
 - xxvi) odvod alebo verbovanie detí mladších ako pätnásť rokov do národných ozbrojených síl alebo ich využívanie na aktívnu účasť na nepriateľských akciách.
- c) V prípade ozbrojeného konfliktu, ktorý nemá medzinárodný charakter, vážne porušenia článku 3, ktorý je spoločný pre štyri Ženevské dohovory z 12. augusta 1949, konkrétne

ne akýkoľvek z týchto činov spáchaný voči osobám, ktoré sa aktívne nezúčastňujú na nepriateľských akciách, vrátane príslušníkov ozbrojených síl, ktorí zložili zbraň, a tých, ktorí sú vyradení z boja pre chorobu, zranenie, väzbu alebo z inej príčiny:

- i) násillie voči životu a osobe, najmä vražda každého druhu, zmrzačenie, kruté zaobchádzanie a mučenie,
 - ii) urážanie ľudskej dôstojnosti, najmä ponižujúce a pokorujúce zaobchádzanie,
 - iii) branie rukojemníkov,
 - iv) vynášanie trestov a vykonávanie popráv bez predchádzajúceho rozsudku vyhláseného riadne vytvoreným súdom poskytujúcim všetky súdne záruky, ktoré sa všeobecne uznávajú za nepostrádateľné.
- d) Odsek 2 písm. c) sa vzťahuje na ozbrojené konflikty, ktoré nemajú medzinárodný charakter, a preto sa nevzťahuje na situácie vnútorných nepokojov a napätí, ako sú vzbury, izolované a sporadické akty násillia alebo iné akty podobnej povahy.
- e) Iné vážne porušenia zákonov a zvykov uplatniteľných na ozbrojené konflikty, ktoré nemajú medzinárodný charakter v danom rámci medzinárodného práva, konkrétne akýkoľvek z týchto činov:
- i) úmyselné nasmerovanie útokov voči civilnému obyvateľstvu ako takému alebo voči jed-

notlivým civilistom, ktorí sa priamo nezúčastňujú na nepriateľských akciách,

- ii) úmyselné nasmerovanie útokov proti budovám, materiálu, zdravotným jednotkám, doprave a personálu používajúcemu rozlišujúce znaky Ženevských dohovorov v súlade s medzinárodným právom,
- iii) úmyselné nasmerovanie útokov proti personálu, zariadeniam, materiálu, jednotkám alebo vozidlám zapojeným do humanitárnej pomoci alebo mierových misií v súlade s Chartou Organizácie Spojených národov, kým majú nárok na ochranu poskytovanú podľa medzinárodného práva civilistom alebo civilným objektom v ozbrojenom konflikte,
- iv) úmyselné nasmerovanie útokov proti budovám určeným na náboženské, vzdelávacie, umelecké, vedecké alebo charitatívne účely, historickým pamiatkam, nemocniciam a miestam, kde sa zhromažďujú chorí a zranení, ak ide o nevojenské ciele,
- v) drancovanie mesta alebo miesta, dokonca aj keď bolo vzaté útokom,
- vi) znásilnenie, sexuálne otroctvo, nedobrovoľná prostitúcia, nútené tehotenstvo, ako sú definované v článku 7 ods. 2 písm. f), nedobrovoľná sterilizácia alebo akákoľvek iná forma sexuálneho násillia tiež tvoriaca závažné porušenie článku 3, ktorý je spoločný pre štyri Ženevské dohovory,
- vii) odvod alebo verbovanie detí mladších ako pätnásť rokov do ozbrojených síl alebo skupín a ich využívanie na aktívnu účasť na nepriateľských akciách,
- viii) prikázanie premiestnenia civilného obyvateľstva z dôvodov súvisiacich s konfliktom, ak si to nevyžaduje bezpečnosť dotknutých civilistov alebo naliehavé vojenské dôvody,
- ix) vierolomné zabitie alebo zranenie bojujúceho nepriateľa,
- x) vyhlásenie neudelenia žiadnej milosti,
- xi) podrobenie osoby, ktorá je v moci druhej strany konfliktu, telesnému zmrzačeniu alebo lekárskeým alebo vedeckým pokusom akéhokoľvek druhu, ktoré nie sú odôvodnené lekárskeým, zubným alebo nemocničným ošetrením dotknutej osoby, ani nie sú vykonané v jej záujme, a ktoré spôsobujú smrť takejto osoby alebo osôb alebo vážne ohrozujú jej alebo ich zdravie,
- xii) zničenie alebo zabratie majetku nepriateľa, ak takéto zničenie alebo zabratie naliehavo nevyžadujú potreby konfliktu.

f) Odsek 2 písm. e) sa vzťahuje na ozbrojené konflikty, ktoré nemajú medzinárodný charakter, a preto sa nevzťahuje na situácie vnútorných nepokojov a napätí, ako sú vzbury, izolované a sporadické akty násillia alebo iné akty podobnej povahy. Vzťahuje sa na ozbrojené konflikty, ktoré sa dejú na území štátu, keď existuje zdĺhavý ozbrojený konflikt medzi vládnymi orgánmi a organizovanými ozbrojenými skupinami alebo medzi takýmito skupinami.

3. Źiadne ustanovenie v odseku 2 písm. c) a e) nemá vplyv na zodpovednosť vlády udržať alebo znovu nastoliť v štáte zákon a poriadok alebo brániť jednotu a územnú celistvosť štátu všetkými legitímnymi prostriedkami.

Článok 9

Skutkové podstaty trestných činov

1. Skutkové podstaty trestných činov majú pomáhať Súdu pri interpretácii a uplatňovaní článkov 6, 7 a 8. Musí ich prijať dvojtretinová väčšina členov Zhromaždenia štátov, zmluvných strán.

2. Doplnenia ku skutkovým podstatám trestných činov môže navrhnúť

- a) akýkoľvek štát, zmluvná strana,
- b) sudcovia konajúci v absolútnej väčšine,
- c) prokurátor.

Musí ich prijať dvojtretinová väčšina členov Zhromaždenia štátov, zmluvných strán.

3. Skutkové podstaty trestných činov a ich doplnky musia byť v súlade s týmto štatútom.

Článok 10

Źiadne ustanovenie v tejto časti sa nebude interpretovať ako ustanovenie, ktoré obmedzuje alebo ovplyvňuje už existujúce alebo vytvárajúce sa pravidlá medzinárodného práva na iné účely než na účely tohto štatútu.

Článok 11

Jurisdikcia *ratione temporis*

1. Súd má jurisdikciu len nad trestnými činmi spáchanými po tom, ako tento štatút nadobudol platnosť.

2. Ak sa štát stane zmluvnou stranou tohto štatútu po tom, ako nadobudol platnosť, Súd môže vykonávať jurisdikciu nad trestnými činmi spáchanými po tom, ako tento štatút nadobudol platnosť pre tento štát, ak tento štát neurobil vyhlásenie podľa článku 12 ods. 3.

Článok 12

Predpoklady na výkon jurisdikcie

1. Štát, ktorý sa stane zmluvnou stranou tohto štatútu, týmto akceptuje jurisdikciu Súdu nad trestnými činmi uvedenými v článku 5.

2. V prípade článku 13 písm. a) alebo c) môže Súd vykonávať svoju jurisdikciu, ak jeden štát alebo viac z týchto štátov sú zmluvnými stranami tohto štatútu alebo akceptovali jurisdikciu Súdu v súlade s odsekom 3:

- a) štát, na ktorého území sa stal čin, alebo ak trestný čin bol spáchaný na palube plavidla alebo lietadla, štát registrácie tohto plavidla alebo lietadla,
- b) štát, ktorého štátnym príslušníkom je vyšetovaná alebo trestne stíhaná osoba.
- c) prokurátor inicioval vyšetovanie v súvislosti s takýmto trestným činom v súlade s článkom 15.

Článok 14

Predloženie situácie štátom, zmluvnou stranou

3. Ak sa podľa odseku 2 vyžaduje akceptovanie štátom, ktorý nie je zmluvnou stranou tohto štatútu, môže tento štát formou vyhlásenia podaného tajomníkovi akceptovať výkon jurisdikcie Súdu nad daným trestným činom. Akceptujúci štát spolupracuje so Súdom bez zdržania alebo výnimky v súlade s deviatou časťou.

Článok 13

Výkon jurisdikcie

Súd môže vykonávať jurisdikciu nad trestným činom uvedeným v článku 5 v súlade s ustanoveniami tohto štatútu, ak

- a) štát, zmluvná strana, predloží prokurátorovi v súlade s článkom 14 situáciu, v ktorej sa zdá, že došlo k spáchaniu jedného trestného činu alebo viacerých takých trestných činov,
- b) Bezpečnostná rada konajúca podľa kapitoly VII Charty Organizácie Spojených národov predloží v súlade s článkom 14 prokurátorovi situáciu, v ktorej sa zdá, že došlo k spáchaniu jedného trestného činu alebo viacerých takých trestných činov,

1. Štát, zmluvná strana, môže predložiť prokurátorovi situáciu, keď sa zdá, že došlo k spáchaniu jedného trestného činu alebo viacerých trestných činov v jurisdikcii Súdu, so žiadosťou na prokurátora, aby vyšetril situáciu s cieľom určiť, či sa zo spáchania takých trestných činov obžaluje jedna osoba alebo viac konkrétnych osôb.

2. Ak je to možné, v predloženom materiále sa špecifikujú relevantné okolnosti a prikladá sa taká podporná dokumentácia, ktorú má k dispozícii štát predkladajúci situáciu.

Článok 15

Prokurátor

1. Prokurátor môže iniciovať vyšetovanie proprio motu na základe informácií o trestnom čine v rozsahu jurisdikcie Súdu.

2. Prokurátor posúdi závažnosť získanej informácie. Na tento účel môže žiadať od štátov, orgánov Organizácie Spojených národov, medzivládnych alebo mimovládnych organizácií alebo od iných vhodných spoľahlivých zdrojov ďalšie informácie a môže prijímať písomné alebo ústne svedecké výpovede v sídle Súdu.

3. Ak prokurátor dospeje k záveru, že existuje primeraný základ na pokračovanie vyšetovania, môže

čovanie vo vyšetrovaní, predloží senátu prípravného konania žiadosť o poverenie vyšetrovaním spolu s celým získaným podporným materiálom. Obete môžu v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov podávať senátu prípravného konania vysvetlenia.

4. Ak senát prípravného konania na základe preskúmania žiadosti a sprievodného materiálu uváži, že existuje primeraný základ na pokračovanie vyšetrovania, a prípad sa javí ako prípad v jurisdikcii Súdu, vydá poverenie začať vyšetrovanie, pričom týmto nie sú dotknuté následné rozhodnutia Súdu týkajúce sa jurisdikcie a prípustnosti prípadu.

5. Zamietnutie žiadosti o vydanie poverenia na vyšetrovanie senátom prípravného konania nevyklučuje predloženie následnej žiadosti prokurátora vychádzajúcej z nových skutočností alebo dôkazov v súvislosti s tou istou situáciou.

6. Ak po predbežnom preskúmaní uvedenom v odsekoch 1 a 2 prokurátor dospeje k záveru, že poskytnuté informácie netvorí primeraný základ na vyšetrovanie, informuje o tom tých, ktorí informácie poskytli. To nebráni prokurátorovi, aby nezávisel ďalšie informácie, ktoré mu predložila, v súvislosti s tou istou vecou vo svetle nových skutočností alebo dôkazov.

Článok 16

Odloženie vyšetrovania alebo trestného stíhania

Podľa štatútu sa žiadne vyšetrovanie alebo stíhanie nemôže začať alebo

sa v ňom nemôže pokračovať počas 12 mesiacov po tom, ak o to požiadala Súd Bezpečnostná rada uznesením podľa kapitoly VII Charty Organizácie Spojených národov; Bezpečnostná rada môže obnoviť túto žiadosť podľa tých istých podmienok.

Článok 17

Otázky prípustnosti

1. S prihliadnutím na odsek 10 preambuly a článok 1 Súd určí, že prípad je neprípustný, ak

- a) prípad vyšetroje alebo trestne stíha štát, ktorý má v prípade jurisdikciu, s výnimkou, keď tento štát nie je ochotný alebo nie je schopný skutočne vykonať vyšetrovanie alebo trestné stíhanie,
- b) prípad vyšetroval štát, ktorý má v prípade jurisdikciu, a štát rozhodol nestíhať danú osobu s výnimkou, keď rozhodnutie je výsledkom neochoty alebo neschopnosti štátu skutočne vykonať trestné stíhanie,
- c) daná osoba už bola súdená za konanie, ktoré je predmetom žaloby, a pojednávanie Súdom nie je podľa článku 20 ods. 3 povolené,
- d) prípad nie je dostatočne závažný na to, aby ďalšie kroky Súdu boli odôvodnené.

2. V záujme toho, aby sa v konkrétnom prípade určila neochota, Súd primerane zväži so zohľadnením zásad riadneho procesu uznávaných medzinárodným právom, či existuje jedna skutočnosť alebo viac z týchto skutočností:

- a) konanie sa uskutočnilo alebo prebieha, alebo sa rozhodlo na vnútroštátnej úrovni s cieľom ochrániť danú osobu pred trestnoprávnou zodpovednosťou za trestné činy v jurisdikcii Súdu uvedenej v článku 5,
- b) došlo k neodôvodnenému meškaniu v konaní, ktoré za daných okolností nie je v súlade s úmyslom spravodlivo súdiť danú osobu,
- c) konanie sa nevykonávalo alebo sa nevykonáva nezávisle a nestranne a vykonávalo sa alebo sa vykonáva spôsobom, ktorý za daných okolností nie je v súlade s úmyslom spravodlivo súdiť danú osobu.

3. V záujme toho, aby sa v konkrétnom prípade určila neschopnosť, Súd zvaží, či v dôsledku úplného alebo značného zrútenia alebo nedostupnosti vlastného vnútroštátneho súdneho systému štát nie je schopný získať obžalovaného alebo potrebné dôkazy a svedecké výpovede, alebo je inak neschopný vykonať konanie.

Článok 18

Predbežné rozhodnutia týkajúce sa prípustnosti

1. V prípade, keď situácia bola predložená podľa článku 13 písm. a) Súdu a prokurátor určil, že existuje primeraný základ na začatie vyšetrovania, alebo prokurátor iniciuje vyšetrovanie podľa článku 13 písm. c) a článku 15, oznámi to všetkým štátom, zmluvným stranám, a tým štátom, ktoré by pri zohľadnení dostupných informácií zvyčajne vykonávali jurisdikciu v da-

ných trestných činoch. Prokurátor môže takéto štáty informovať dôverným spôsobom, a keď si prokurátor myslí, že treba chrániť osoby, zabrániť zničeniu dôkazov alebo zabrániť úteku osôb, môže obmedziť rozsah informácií poskytovaných štátom.

2. Štát môže do jedného mesiaca po prijatí takeého oznámenia informovať Súd, že vyšetroje alebo vyšetroval svojich štátnych príslušníkov alebo iné osoby v rámci jeho jurisdikcie v súvislosti so zločinmi, ktoré môžu predstavovať trestné činy uvedené v článku 5 a ktoré súvisia s informáciami uvedenými v notifikácii štátu. Na požiadanie tohto štátu sa prokurátor podriadi vyšetrovaniu týchto osôb štátom s výnimkou, keď sa senát prípravného konania na základe žiadosti prokurátora rozhodne autorizovať vyšetrovanie.

3. Prokurátorovo podriadenie sa vyšetrovaniu štátom môže prokurátor preskúmať šesť mesiacov od dátumu podriadenia sa alebo kedykoľvek, keď došlo k významnej zmene okolností vychádzajúcej z neochoty alebo neschopnosti skutočne vykonať vyšetrovanie.

4. Dotknutý štát alebo prokurátor sa môže proti rozhodnutiu senátu prípravného konania odvolať v súlade s článkom 82 na odvolací senát. Odvolanie sa môže pojednávať urýchlene.

5. Keď prokurátor pozastavil vyšetrovanie podľa odseku 2, môže požadovať, aby daný štát pravidelne informoval prokurátora o pokračovaní vyšetrovania a ďalších následných

trestných stíhaniach. Štáty, zmluvné strany, odpovedajú na takéto žiadosti bez zbytočných prieťahov.

6. Do vynesenia rozhodnutia senátom prípravného konania alebo kedykoľvek, keď prokurátor pozastaví vyšetrowanie podľa tohto článku, môže prokurátor výnimočne žiadať senát prípravného konania o oprávnenie vykonať potrebné vyšetrojúce kroky na účely zachovania dôkazov tam, kde je jedinečná príležitosť získať dôležité dôkazy alebo kde existuje významné riziko, že takýto dôkaz nemusí byť neskôr k dispozícii.

7. Štát, ktorý namietal proti rozhodnutiu senátu prípravného konania podľa tohto článku, môže namietiť proti prípustnosti alebo proti prípadu podľa článku 19 na základe ďalších významných skutočností alebo významnej zmeny okolností.

Článok 19

Námietky proti jurisdikcii Súdu alebo proti prípustnosti prípadu

1. Súd sa musí presvedčiť, že má v každom prípade, ktorý mu predložia, jurisdikciu. Súd môže z úradnej moci určiť prípustnosť prípadu v súlade s článkom 17.

2. Námietky proti prípustnosti prípadu z dôvodov uvedených v článku 17 alebo námietky proti jurisdikcii Súdu môže podať

- a) obžalovaný alebo osoba, na ktorú bol vydaný podľa článku 58 zatykač alebo ktorá dostala predvolanie dostaviť sa,
- b) štát, ktorý má v prípade jurisdikciu, na základe toho, že vyšetroje alebo

trestne stíha prípad, alebo vyšetrowal alebo trestne stíhal, alebo

- c) štát, od ktorého sa vyžaduje uznanie jurisdikcie podľa článku 12.

3. Prokurátor môže od Súdu žiadať rozhodnutie v otázke jurisdikcie alebo prípustnosti. V konaní v súvislosti s jurisdikciou alebo prípustnosťou tí, ktorí postúpili situáciu podľa článku 13, ako aj obeť môžu Súdu tiež predložiť vyjadrenia.

4. Každá osoba alebo štát uvedený v odseku 2 môže len raz namietať proti prípustnosti prípadu alebo jurisdikcii Súdu. Námietka sa musí uskutočniť pred súdnym konaním alebo pri jeho začatí. Vo výnimočných prípadoch môže Súd udeliť povolenie na predloženie námietky viac ako raz alebo neskôr ako pri začatí súdneho konania. Námietky proti prípustnosti na začiatku súdneho konania alebo neskôr s povolením Súdu môžu vychádzať len z článku 17 ods. 1 písm. c).

5. Štát uvedený v odseku 2 písm. b) a c) podáva námietku pri prvej príležitosti.

6. Pred potvrdením obvinení sa námietky proti prípustnosti prípadu alebo námietky proti jurisdikcii Súdu postúpia senátu prípravného konania. Po potvrdení obvinení sa postúpia senátu prvej inštancie. Voči rozhodnutiam v súvislosti s jurisdikciou alebo prípustnosťou sa možno odvolať v súlade s článkom 82 na odvolací senát.

7. Ak námietku podá štát uvedený v odseku 2 písm. b) alebo c), prokurátor pozastaví vyšetrowanie dovtedy, kým Súd nerozhodne v súlade s článkom 17.

8. Do vynesenia rozhodnutia Súdom prokurátor môže požadovať poverenie od Súdu, aby

- a) vykonával tie potrebné vyšetrovacie kroky, ktoré sú uvedené v článku 18 ods. 6,
- b) prijal výpoveď alebo svedectvo svedka alebo dokončil zbieranie a preskúmanie dôkazov, ktoré sa začali pred uskutočnením námietky, a
- c) v spolupráci s relevantnými štátni zabránil úteku osôb, na ktoré už prokurátor žiadal vydanie zatykača podľa článku 58.

9. Podanie námietky neovplyvňuje platnosť akéhokoľvek úkonu vykonaného prokurátorom alebo akéhokoľvek príkazu alebo zatykača vydaného Súdom pred podaním námietky.

10. Ak Súd rozhodol, že prípad je podľa článku 17 neprípustný, môže prokurátor podať žiadosť o preskúmanie rozhodnutia, keď sa úplne presvedčil, že sa objavili nové skutočnosti, ktoré úplne popierajú základ, pre ktorý sa predtým prípad považoval podľa článku 17 za neprípustný.

11. Ak prokurátor s prihliadnutím na veci uvedené v článku 17 odloží vyšetrovanie, môže žiadať, aby relevantný štát dal prokurátorovi k dispozícii informácie o konaní. Na požiadanie daného štátu sú takéto informácie dôvernú. Ak sa prokurátor potom rozhodne pokračovať vo vyšetrovaní, informuje štát, v súvislosti s ktorým došlo k odloženiu konania.

Článok 20

Zásada „Ne bis in idem“

1. S výnimkou ustanovení v tomto štatúte žiadna osoba nebude postavená pred Súd za správanie, ktoré tvorilo základ trestných činov, za ktoré ju Súd odsúdil alebo od ktorých ju oslobodil.

2. Žiadna osoba nebude postavená pred iný súd za trestný čin uvedený v článku 5, za ktorý ju už Súd odsúdil alebo ju Súd oslobodil.

3. Žiadnu osobu, ktorú súdil iný súd za správanie tiež zakázané v článkoch 6, 7 alebo 8, nebude za to isté správanie súdiť Súd s výnimkou, keď konanie na inom súde

- a) bolo s cieľom ochrániť danú osobu pred trestnoprávnou zodpovednosťou za trestné činy v jurisdikcii Súdu, alebo
- b) inak nebolo vykonané nezávisle a nestranné v súlade s normami riadneho procesu uznávanými medzinárodným právom a konalo sa spôsobom, ktorý za daných okolností nie je v súlade s úmyslom spravodlivo súdiť danú osobu.

Článok 21

Uplatniteľné právo

1. Súd uplatňuje

- a) na prvom mieste tento štatút, Skutkové podstaty trestných činov a jeho Pravidlá súdneho konania a vykonávania dôkazov,
- b) na druhom mieste, kde je to primerané, uplatniteľné zmluvy a zásady a pravidlá medzinárodného práva vrátane zaužívaných zásad medzi-

národného práva ozbrojených konfliktov,

- c) ak tak nie je, všeobecné zásady práva odvodené Súdom z vnútroštátnych zákonov svetových právnych systémov vrátane vnútroštátnych zákonov štátu, ktorý by zvyčajne vykonával jurisdikciu v danom trestnom čine podľa primeranosti za predpokladu, že tieto zásady sa nepriečia tomuto štatútu a medzinárodnému právu a medzinárodne uznávaným normám a štandardom.

2. Súd môže uplatňovať zásady a pravidlá práva podľa ich interpretácie v jeho predchádzajúcich rozhodnutiach.

3. Uplatňovanie a výklad práva podľa tohto článku musia byť v súlade s medzinárodne uznávanými ľudskými právami a bez akýchkoľvek nepriaznivých rozdielov vyplývajúcich z takých dôvodov, ako je pohlavie, ako je definované v článku 7 ods. 3, vek, rasa, farba, jazyk, náboženstvo alebo viera, politický alebo iný názor, etnický alebo spoločenský pôvod, bohatstvo, rod alebo iné postavenie.

TRETIA ČASŤ

VŠEOBECNÉ ZÁSADY TRESTNÉHO PRÁVA

Článok 22

Zásada

„Nullum crimen sine lege“

1. Osoba nie je podľa tohto štatútu trestnoprávne zodpovedná, ak dané správanie nepredstavuje v čase spáchania trestný čin v jurisdikcii Súdu.

2. Definícia trestného činu je presne určená a nerozširuje sa na základe analógie. V prípade nejasnosti sa definícia interpretuje v prospech vyšetrovanej, trestne stíhanej alebo odsúdenej osoby.

3. Tento článok nemá vplyv na charakterizovanie akéhokoľvek správania ako trestného správania podľa medzinárodného práva nezávisle od tohto štatútu.

Článok 23

Zásada

„Nulla poena sine lege“

Osoba uznaná Súdom za vinnú sa môže potrestať len v súlade s týmto štatútom.

Článok 24

Zákaz retroaktivity ratione personae

1. Žiadna osoba nie je podľa tohto štatútu trestnoprávne zodpovedná za svoje správanie pred nadobudnutím platnosti tohto štatútu.

2. V prípade zmeny v práve uplatniteľnom na daný prípad pred právoplatným rozsudkom sa použije právo, ktoré je pre vyšetovanie, trestne stíhanú alebo odsúdenú osobu výhodnejšie.

Článok 25

Individuálna

trestnoprávna zodpovednosť

1. Podľa tohto štatútu má Súd jurisdikciu nad fyzickými osobami.

2. Osoba, ktorá spácha trestný čin v jurisdikcii Súdu, je individuálne zod-

povedná a podlieha potrestaniu v súlade s týmto štatútom.

3. V súlade s týmto štatútom je osoba trestnoprávne zodpovedná a podlieha potrestaniu za trestný čin v jurisdikcii Súdu, ak táto osoba

- a) spácha trestný čin či už ako jednotlivec, spolu s inými osobami alebo prostredníctvom inej osoby bez ohľadu na to, či táto iná osoba je trestnoprávne zodpovedná,
- b) prikáže, dojedná alebo vyvolá spáchanie takého trestného činu, ktorý v skutočnosti nastane alebo sa oň pokúsi,
- c) s cieľom uľahčiť spáchanie takého trestného činu pomáha, podporuje alebo inak pomáha pri jeho spáchaní alebo pri pokuse o jeho spáchanie vrátane poskytnutia prostriedkov na jeho spáchanie,
- d) iným spôsobom pomáha pri spáchaní alebo pri pokuse o spáchanie takého trestného činu skupinou osôb konajúcich so spoločným cieľom. Takéto napomáhanie musí byť úmyselné a musí
 - i) sa diať s cieľom podporovať trestnú činnosť alebo trestný zámer skupiny tam, kde takáto činnosť alebo zámer znamená spáchanie trestného činu v rámci jurisdikcie Súdu, alebo
 - ii) sa diať so znalosťou úmyslu skupiny spáchať tento trestný čin,
- e) v súvislosti s trestným činom genocídy priamo a verejne navádza druhých spáchať genocídu,

- f) pokúša sa spáchať takýto trestný čin konaním, ktorým sa začína jeho realizácia, prostredníctvom podstatného kroku, ale trestný čin nastane vzhľadom na okolnosti nezávislé od úmyslov osoby. Ale osoba, ktorá sa vzdá úsilia spáchať trestný čin alebo inak zabráni dokonaniu tohto trestného činu, nepodlieha potrestaniu podľa tohto štatútu za pokus spáchať tento trestný čin, ak sa táto osoba úplne a dobrovoľne vzdala trestného zámeru.

4. Žiadne ustanovenie tohto štatútu týkajúce sa individuálnej trestnoprávnej zodpovednosti nemá vplyv na zodpovednosť štátov podľa medzinárodného práva.

Článok 26

Vylúčenie jurisdikcie nad osobami mladšími ako 18 rokov

Súd nemá jurisdikciu nad žiadnou osobou, ktorá bola mladšia ako 18 rokov v čase údajného spáchania trestného činu.

Článok 27

Irelevantnosť úradného postavenia

1. Tento štatút sa rovnako vzťahuje na všetky osoby bez rozdielu na základe úradného postavenia. Najmä úradné postavenie hlavy štátu alebo predsedu vlády, člena vlády alebo parlamentu, voleného zástupcu alebo vládneho predstaviteľa v žiadnom prípade nezbavuje osobu trestnoprávnej

zodpovednosti podľa tohto štatútu ani netvorí ako taký, vo svojej podstate alebo zo svojej podstaty, dôvod na zníženie trestu.

2. Imunity alebo osobitné procesné pravidlá, ktoré sa môžu pripájať k úradnému postaveniu osoby podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva, nebránia Súdu vykonávať svoju jurisdikciu nad takouto osobou.

Článok 28

Zodpovednosť veliteľov a iných nadriadených

Okrem iných dôvodov trestnoprávnej zodpovednosti podľa tohto štatútu pre trestné činy v jurisdikcii Súdu:

a) Vojenský veliteľ alebo osoba efektívne konajúca ako vojenský veliteľ je trestnoprávne zodpovedná za trestné činy v jurisdikcii Súdu spáchané silami pod ich efektívnym velením a riadením alebo pod ich efektívnou autoritou a riadením, podľa toho, o aký prípad ide, v dôsledku ich zlyhania náležito riadiť takéto sily, kde

i) tento vojenský veliteľ alebo osoba vedeli alebo na základe okolností v tom čase mali vedieť, že sily páchali alebo sa chystali spáchať takéto trestné činy, a

ii) tento vojenský veliteľ alebo osoba neuskutočnili všetky potrebné a primerané opatrenia v rámci svojej právomoci na zabránenie alebo potlačenie ich spáchania alebo nepredložili

vec kompetentným orgánom na vyšetrovanie a trestné stíhanie.

b) V súvislosti so vzťahmi nadriadenosti a podriadenosti, ktoré nie sú opísané v písmene a), nadriadený je trestnoprávne zodpovedný za trestné činy v jurisdikcii Súdu, ktoré spáchali podriadení pod jeho efektívnou autoritou a riadením ako výsledok jeho neschopnosti náležito riadiť takých podriadených, kde

i) nadriadený vedel alebo vedomo prehliadal informácie, ktoré jasne naznačovali, že podriadení spáchali alebo sa chystali spáchať takéto trestné činy,

ii) trestné činy sa týkali aktivít, ktoré boli v rámci efektívnej zodpovednosti a riadenia nadriadeného, a

iii) nadriadený neuskutočnil všetky potrebné a primerané opatrenia v rámci svojej právomoci na zabránenie alebo potlačenie ich spáchania alebo nepredložil vec kompetentným orgánom na vyšetrovanie a trestné stíhanie.

Článok 29

Neuplatniteľnosť premlčacej lehoty

Na trestné činy v jurisdikcii Súdu sa nevzťahuje žiadna premlčacia lehota.

Článok 30

Subjektívny prvok

1. Ak nie je ustanovené inak, osoba je trestnoprávne zodpovedná a podlie

ha potrestaniu za trestný čin v jurisdikcii Súdu, iba ak sa objektívne znaky spáchali úmyselne a vedome.

2. Na účely tohto článku má osoba úmysel, ak

- a) v súvislosti s konaním sa táto osoba mieni zapojiť do konania,
- b) v súvislosti s určitým následkom táto osoba mieni spôsobiť tento následok alebo si uvedomuje, že následok nastane pri bežnom priebehu vecí.

3. Na účely tohto článku „vedome“ znamená uvedomovanie si toho, že existuje určitá okolnosť alebo že určitý následok nastane pri bežnom priebehu vecí. „Znalosť“ a „vedome“ sa interpretujú zhodne.

Článok 31

Dôvody na vylúčenie trestnej zodpovednosti

1. Okrem ďalších dôvodov na vylúčenie trestnej zodpovednosti ustanovenej v tomto štatúte osoba nie je trestne zodpovedná, ak v čase konania

- a) osoba trpela duševnou chorobou alebo defektom, ktorý ničí schopnosť tejto osoby uvedomovať si nezákonnosť alebo povahu svojho konania alebo schopnosť kontrolovať svoje konanie, aby bolo v súlade s požiadavkami zákona,
- b) osoba je v stave intoxikácie, ktorý ničí schopnosť tejto osoby uvedomovať si nezákonnosť alebo povahu svojho konania alebo schopnosť kontrolovať svoje konanie, aby bolo v súlade s požiadavkami zákona,

ak sa osoba neintoxikovala dobrovoľne za takých okolností, že vedela o riziku alebo si ho nevšimala, že v dôsledku intoxikácie sa môže zapojiť do konania, ktoré predstavuje trestný čin v jurisdikcii Súdu,

- c) osoba koná primerane na svoju ochranu alebo na ochranu inej osoby, alebo v prípade vojnových zločinov na ochranu majetku, ktorý je podstatný pre prežitie osoby alebo inej osoby, alebo majetku, ktorý je podstatný pre splnenie vojenského poslania pred hroziacim a nezákonným použitím sily, spôsobom úmerným stupňu ohrozenia tejto osoby alebo inej osoby, alebo chráneného majetku. Skutočnosť, že osoba bola zapojená do defenzívnej operácie vykonanej silou, nevytvára sama osebe dôvod na vylúčenie trestnej zodpovednosti podľa tohto odseku,
- d) konanie, ktoré údajne je trestným činom v rámci jurisdikcie Súdu, bolo spôsobené tlakom vyplývajúcim z hrozby bezprostrednej smrti alebo trvania alebo bezprostredne hroziaceho telesného ublíženia tejto osobe alebo inej osobe a že osoba konala nevyhnutne a rozumne na to, aby zabránila tejto hrozbe, za predpokladu, že táto osoba nemá v úmysle spôsobiť väčšie ublíženie ako to, ktorému sa snaží zabrániť. Takúto hrozbu môžu
 - i) urobiť iné osoby alebo
 - ii) vyvolať iné okolnosti mimo kontroly tejto osoby.

2. Súd určí uplatniteľnosť dôvodov na vylúčenie trestnej zodpovednosti ustanovenej v tomto štatúte pre prípad, na ktorom pracuje.

3. Pri súdnom pojednávaní môže Súd zväziť iné dôvody na vylúčenie trestnej zodpovednosti, ako sú dôvody uvedené v odseku 1, kde sú takéto dôvody odvodené od uplatniteľného práva, ako je ustanovené v článku 21. Postupy súvisiace so zvažovaním takého dôvodu musia byť ustanovené v Pravidlách súdneho konania a vykonávania dôkazov.

Článok 32

Skutkový omyl alebo právny omyl

1. Skutkový omyl je dôvodom na vylúčenie trestnej zodpovednosti, iba ak neguje subjektívny prvok požadovaný pre trestný čin.

2. Právny omyl v tom, či je konkrétny typ konania trestným činom v jurisdikcii Súdu, nie je dôvodom na vylúčenie trestnej zodpovednosti. Právny omyl však môže byť dôvodom na vylúčenie trestnej zodpovednosti, ak neguje subjektívny prvok požadovaný na takýto trestný čin alebo ako je to ustanovené v článku 33.

Článok 33

Príkazy nadriadeného a nariadenie zákona

1. Skutočnosť, že trestný čin v jurisdikcii Súdu spáchala osoba v súlade s príkazom vlády alebo vojenského alebo civilného nadriadeného, nezbavuje

túto osobu trestnej zodpovednosti, s výnimkou, keď

- a) osoba podliehala zákonnej povinnosti plniť príkazy vlády alebo daného nadriadeného,
- b) osoba nevedela, že tento príkaz je nezákonný, a
- c) príkaz nebol zjavne nezákonný.

2. Na účely tohto článku sú príkazy páchať genocídu alebo zločiny proti ľudskosti zjavne nezákonné.

ŠTVRTÁ ČASŤ

ZLOŽENIE A SPRÁVA SÚDU

Článok 34

Orgány Súdu

Súd sa skladá z týchto orgánov:

- a) predsedníctvo,
- b) odbor pre odvolacie konanie, odbor pre súdne konanie a odbor pre prípravné konanie,
- c) úrad prokurátora,
- d) sekretariát.

Článok 35

Výkon sudcovskej služby

1. Všetci sudcovia sa volia za členov Súdu na plný úväzok a sú k dispozícii vykonávať službu na tomto základe od začiatku svojho funkčného obdobia.

2. Sudcovia, ktorí tvoria predsedníctvo, vykonávajú funkcie na plný úväzok, len čo boli zvolení.

3. Predsedníctvo môže na základe pracovnej vyťaženia Súdu a po konzultáciách s členmi občas rozhodnúť, do akej miery sa bude od zostávajúcich

sudcov žiadať, aby mali služobný pomer na plný úväzok. Akékoľvek takéto dojednanie sa nedotýka ustanovenia článku 40.

4. Finančné dojednania sudcov, od ktorých sa nepožaduje služobný pomer na plný úväzok, sa robia v súlade s článkom 49.

Článok 36

Kvalifikácia, menovanie a voľby sudcov

1. Podľa ustanovení odseku 2 má Súd 18 sudcov.

2.

- a) Predsedníctvo konajúc v mene Súdu môže navrhnúť zvýšenie počtu sudcov uvedeného v odseku 1 s uvedením dôvodov, prečo to považuje za potrebné a vhodné. Tajomník okamžite rozošle akýkoľvek takýto návrh všetkým štátom, zmluvným stranám.
- b) Takýto návrh sa potom zväži na zasadnutí Zhromaždenia štátov, zmluvných strán, ktoré sa zvolá podľa článku 112. Návrh sa považuje za prijatý, ak ho na zasadnutí schvália hlasovaním dve tretiny členov Zhromaždenia štátov, zmluvných strán, a nadobudne platnosť v čase, o ktorom rozhodne Zhromaždenie štátov, zmluvných strán.
- c)
 - i) Keď sa už návrh na zvýšenie počtu sudcov prijal podľa písmena b), na nasledujúcom zasadnutí Zhromaždenia štátov, zmluvných strán, sa uskutoční voľba dodatočných sudcov po-

dľa odsekov 3 až 8 a článku 37 ods. 2.

- ii) Keď sa už návrh na zvýšenie počtu sudcov prijal a nadobudol účinnosť podľa písmen b), c) a i), predsedníctvo má aj naďalej možnosť kedykoľvek potom, ak to zdôvodňuje pracovné zaťaženie Súdu, navrhnúť zníženie počtu sudcov s tým, že počet sudcov sa nezniží pod stav uvedený v odseku 1. Návrh sa spracúva v súlade s postupom ustanoveným v písmenách a) a b). V prípade, že sa návrh prijme, počet sudcov sa postupne znižuje tak, ako sa končia funkčné obdobia slúžiacich sudcov, až kým sa nedosiahne potrebný počet.

3.

- a) Sudcovia sa vyberajú spomedzi osôb s vysoko morálnym charakterom, ktoré sú nestranné a bezúhonné a ktoré majú kvalifikáciu, ktorá sa vyžaduje v ich štátoch na menovanie do najvyšších sudcovských funkcií.
- b) Každý kandidát na zvolenie do Súdu
 - i) musí preukázať spôsobilosť v trestnom práve a procese a potrebné relevantné skúsenosti či už ako sudca, prokurátor, advokát alebo v inej podobnej funkcii v trestnom konaní, alebo
 - ii) musí preukázať spôsobilosť v relevantných oblastiach medzinárodného práva, ako je me-

dzinárrodné humanitárne právo a právo ľudských práv a rozsiahle skúsenosti v profesionálnej právnickej práci, ktorá je relevantná pre justičnú prácu Súdu.

- c) Každý kandidát na zvolenie do Súdu musí mať vynikajúce znalosti aspoň z jedného pracovného jazyka Súdu a plynulo ním hovoriť.

4.

- a) Kandidátov na voľby do Súdu môže nominovať akýkoľvek štát, zmluvná strana, tohto štatútu a predkladajú sa takto:

i) postupom ustanoveným na nominovanie kandidátov na vymenovanie do najvyšších sudcovských funkcií daného štátu, alebo

ii) postupom ustanoveným na nominovanie kandidátov Medzinárodného súdneho dvora v štatúte toho Súdu.

K nomináciám sa musí priložiť vyhlásenie v potrebnom rozsahu, v ktorom sa špecifikuje, ako kandidát spĺňa požiadavky odseku 3.

- b) Každý štát, zmluvná strana, môže navrhnúť jedného kandidáta do každých volieb, ktorý nemusí byť nevyhnutne štátnym príslušníkom daného štátu, zmluvnej strany, ale v každom prípade musí byť štátnym príslušníkom štátu, zmluvnej strany.
- c) Zhromaždenie štátov, zmluvných strán, sa môže rozhodnúť, ak je to

primerané, že vytvorí Poradný výbor pre nomináciu. V takom prípade určí zloženie a mandát výboru Zhromaždenie štátov, zmluvných strán.

5. Na účely volieb budú dva zoznamy kandidátov:

- zoznam A s uvedením mien kandidátov s kvalifikačnými požiadavkami uvedenými v odseku 3 písm. b) bode i) a
- zoznam B s uvedením mien kandidátov s kvalifikačnými požiadavkami uvedenými v odseku 3 písm. b) bode ii).

Kandidát s dostatočnou kvalifikáciou pre obidva zoznamy si môže vybrať, na ktorom z nich chce byť uvedený. Pri prvých voľbách do Súdu sa zo zoznamu A zvolí najmenej deväť sudcov a zo zoznamu B najmenej päť sudcov. Následné voľby sa zorganizujú tak, aby sa na Súde zachoval ekvivalentný podiel sudcov spĺňajúcich kvalifikačné požiadavky na oboch zoznamoch.

6.

- a) Sudcovia sa volia tajným hlasovaním na zasadnutí Zhromaždenia štátov, zmluvných strán, zvolaného na tento účel podľa článku 112. Podľa odseku 7 sú do Súdu zvolení tí 18 kandidáti, ktorí získali najvyšší počet hlasov a dvojtretinovú väčšinu štátov, zmluvných strán, prítomných na hlasovaní a hlasujúcich.
- b) V prípade, že sa nezvolí dostatočný počet sudcov pri prvom hlasovaní, uskutočňujú sa v súlade s postupmi stanovenými v písmene a) ďalšie

voľby dovtedy, kým sa neobsadia zostávajúce miesta.

7. Žiadni dvaja sudcovia nemôžu byť štátnymi príslušníkmi toho istého štátu. Osoba, ktorá by sa na účely členstva v Súde mohla považovať za štátneho príslušníka viacerých štátov, považuje sa za štátneho príslušníka toho štátu, v ktorom táto osoba zvyčajne vykonáva občianske a politické práva.

8.

a) Štáty, zmluvné strany, pri výbere sudcov zohľadnia v rámci členstva v Súde potrebu

i) reprezentovania zásadných svetových právnych systémov,

ii) spravodlivého geografického zastúpenia,

iii) spravodlivého zastúpenia sudkýň a sudcov.

b) Štáty, zmluvné strany, tiež zohľadnia potrebu zahrnúť sudcov s právnou odbornosťou v konkrétnych otázkach vrátane, ale nielen, násilia voči ženám alebo deťom.

9.

a) Sudcovia majú podľa písmena b) deväťročné funkčné obdobie a podľa písmena c) a článku 37 ods. 2 nemôžu byť opakovane volení.

b) Pri prvých voľbách sa losovaním vyberie jedna tretina zvolených sudcov, ktorí budú mať trojročné funkčné obdobie, losovaním sa vyberie ďalšia tretina zvolených sudcov, ktorá bude mať šesťročné funkčné obdobie a zvyšok bude mať deväťročné funkčné obdobie.

c) Sudca, ktorého vybrali podľa písmena b) na trojročné funkčné obdobie, môže byť znovu zvolený na plné funkčné obdobie.

10. Bez ohľadu na odsek 9 sudca priradený v súlade s článkom 39 k senátu prvej inštancie a odvolaciemu senátu pokračuje vo výkone svojej funkcie, aby dokončil súdne konanie alebo odvolacie konanie, ktorého pojednávanie sa už pred týmto senátom začalo.

Článok 37

Uvoľnené sudcovské miesta

1. V prípade uvoľneného miesta sa uskutočnia voľby v súlade s článkom 36, aby sa zaplnilo voľné miesto.

2. Sudca, ktorého zvolili na uvoľnené miesto, odslúži zvyšok obdobia predchodcu, a ak toto obdobie trvá tri roky alebo kratšie, môže byť znovu volený podľa článku 36 na plné funkčné obdobie.

Článok 38

Predsediectvo

1. Predseda a prvý a druhý podpredseda sa volia absolútnou väčšinou sudcov. Každý z nich slúži trojročné obdobie alebo do konca svojho sudcovského obdobia podľa toho, ktoré sa končí skôr. Možno ich voliť ešte raz.

2. Prvý podpredseda koná namiesto predsedu v prípade, že predseda nie je k dispozícii alebo ho diskvalifikovali. Druhý podpredseda koná namiesto predsedu v prípade, keď ani predseda ani prvý podpredseda nie sú k dispozícii alebo ich diskvalifikovali.

3. Predseda spolu s prvým a druhým podpredsedom tvoria predsedníctvo, ktoré zodpovedá za

- a) riadne spravovanie Súdu s výnimkou úradu prokurátora a
- b) ďalšie funkcie, ktoré mu boli udeľené v súlade s týmto štatútom.

4. Pri plnení svojich povinností podľa odseku 3 písm. a) predsedníctvo spolupracuje s prokurátorom a snaží sa o súčinnosť s ním vo všetkých veciach spoločného záujmu.

Článok 39

Senáty

1. Len čo to po voľbách sudcov bude možné, Súd sa organizačne usporiada do odborov uvedených v článku 34 písm. b). Odbor pre odvolacie veci sa skladá z predsedu a štyroch sudcov, odbor pre súdne konanie má najmenej šesť sudcov a odbor pre prípravné konanie má najmenej šesť sudcov. Pridelenie sudcov na odbory vychádza z povahy funkcie, ktorú každý odbor vykonáva, a z kvalifikácie a skúseností sudcov zvolených do Súdu takým spôsobom, že každý odbor obsahuje správnu kombináciu odbornosti v trestnom práve a trestnom procese a v medzinárodnom práve. Odbor pre súdne konanie a odbor pre prípravné konanie sa skladajú hlavne zo sudcov s odbornosťou v trestných procesoch.

2.

- a) Justičné funkcie Súdu vykonávajú v každom odbore senáty,

- b) i) odvolací senát je zložený zo všetkých sudcov z odboru pre odvolacie veci,
- ii) funkcie senátu prvej inštancie vykonávajú traja sudcovia z odboru pre súdne konanie,
- iii) funkcie senátu prípravného konania vykonávajú v súlade s týmto štatútom a Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov buď traja sudcovia z odboru prípravného konania, alebo samosudca z tohto odboru.

- c) Nič v tomto odseku nebráni súčasnému konštituovaniu viacerých senátov prvej inštancie alebo senátov prípravného konania, keď si to vyžaduje efektívne riadenie pracovných úloh Súdu.

3.

- a) Sudcovia priradení na odbor pre súdne konanie a odbor prípravného konania slúžia v týchto odboroch trojročné obdobie a potom až do dokončenia akéhokoľvek prípadu, ktorého pojednávanie sa už na danom odbore začalo,
- b) sudcovia priradení na odbor pre odvolacie veci slúžia na tomto odbore celé funkčné obdobie.

4. Sudcovia priradení na odbor pre odvolacie veci slúžia len na tomto odbore. Nič v tomto článku však nevylučuje dočasné pričlenenie sudcov z odboru pre súdne konanie na odbor prípravného konania alebo naopak, ak predsedníctvo usúdi, že efektívne riadenie pracovných úloh Súdu si to vy-

žaduje, za predpokladu, že za žiadnych okolností sudca, ktorý sa zúčastňoval na prípravnom konaní prípadu, nemôže byť členom senátu prvej inštancie, ktorý tento prípad vy počúva.

Článok 40

Nezávislosť sudcov

1. Sudcovia sú vo výkone svojich funkcií nezávislí.

2. Sudcovia sa nesmú zapájať do činností, ktoré by mohli zasahovať do ich sudcovských funkcií alebo ovplyvniť dôveru v ich nezávislosť.

3. Sudcovia, od ktorých sa žiada služobný pomer na plný úväzok v sídle Súdu, sa nesmú zapojiť do žiadneho iného povolania profesionálneho charakteru.

4. O akejkolvek otázke týkajúcej sa uplatňovania odsekov 2 a 3 rozhoduje absolútna väčšina sudcov. V prípadoch, kde sa takáto otázka týka jednotlivého sudcu, tento sudca sa na rozhodovaní nezúčastňuje.

Článok 41

Ospravedlnenie a vylúčenie sudcov

1. Predsedníctvo môže na žiadosť sudcu ospravedlniť tohto sudcu z výkonu funkcie podľa tohto štatútu v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov.

2.

a) Sudca sa nezúčastňuje na žiadnom prípade, v ktorom by sa mohla z akéhokoľvek dôvodu dostatočne

spochybníť jeho nestrannosť. Sudcu vylúčia z prípadu v súlade s týmto odsekom, ak okrem iného tento sudca v tomto prípade, do ktorého bola vyšetřovaná alebo trestne stíhaná osoba zapojená, akokoľvek vystupoval pred Súdom alebo v súvisiacom trestnom prípade na vnútroštátnej úrovni. Sudcu tiež vylúčia z takých iných dôvodov, ktoré môžu byť ustanovené v Pravidlách súdneho konania a vykonávania dôkazov.

b) Prokurátor alebo vyšetřovaná alebo trestne stíhaná osoba môžu žiadať vylúčenie sudcu podľa tohto odseku.

c) O akejkolvek otázke týkajúcej sa vylúčenia sudcu rozhoduje absolútna väčšina sudcov. Namietaný sudca má právo predložiť svoje pripomienky k veci, ale nezúčastňuje sa na jej rozhodovaní.

Článok 42

Úrad prokurátora

1. Úrad prokurátora koná samostatne ako nezávislý orgán Súdu. Zodpovedá za prijímanie postúpených vecí a akejkolvek predloženej informácie o trestných činoch v rámci jurisdikcie Súdu na ich preskúmanie a za vykonávanie vyšetřovaní a trestných stíhaní pred Súdom. Príslušník úradu nevyhľadáva pokyny od žiadneho vonkajšieho zdroja alebo nekoná podľa takýchto pokynov.

2. Úrad vedie prokurátor. Prokurátor má plnú právomoc v otázkach ria-

denia a spravovania úradu vrátane personálu, zariadenia alebo jeho ďalších zdrojov. Prokurátorovi pomáha jeden zástupca alebo viacerí zástupcovia prokurátora, ktorí majú právo vykonávať akýkoľvek úkon prokurátora vyžadovaný podľa tohto štatútu. Prokurátor a zástupcovia prokurátora musia byť rôznej štátnej príslušnosti. Majú služobný pomer na plný úväzok.

3. Prokurátor a zástupcovia prokurátora musia byť osoby s vysoko morálnym charakterom, vysokou spôsobilosťou a rozsiahlou praktickou skúsenosťou v stíhaní alebo pojednávaní trestnoprávných prípadov. Musia mať vynikajúce znalosti aspoň jedného pracovného jazyka Súdu a musia ním plnú hovoriť.

4. Prokurátor sa volí v tajných voľbách absolútnou väčšinou členov Zhromaždenia štátov, zmluvných strán. Zástupcovia prokurátora sa volia tým istým spôsobom zo zoznamu kandidátov predloženého prokurátorom. Prokurátor nominuje troch kandidátov na každé miesto zástupcu prokurátora, ktoré sa má obsadiť. Ak sa v čase ich voľby nedohodne kratšie funkčné obdobie, prokurátor a zástupcovia prokurátora sú vo funkcii na deväťročné funkčné obdobie a nemôžu byť znovu zvolení.

5. Ani prokurátor ani zástupcovia prokurátora sa nemôžu zúčastňovať na akejkoľvek činnosti, ktorá by mohla zasahovať do výkonu ich prokurátorských funkcií alebo by mohla ovplyvniť dôveru v ich nezávislosť. Nesmú sa

zapájať do žiadneho iného povolenia profesionálneho charakteru.

6. Predsedníctvo môže ospravedlniť prokurátora alebo zástupcu prokurátora na jeho žiadosť z konania v konkrétnom prípade.

7. Ani prokurátor ani zástupca prokurátora sa nezúčastňujú na žiadnej veci, v ktorej by sa z akéhokoľvek dôvodu mohla dostatočne spochybníť ich nestrannosť. Vylúčia sa z prípadu v súlade s týmto odsekom, ak okrem iného predtým v tomto prípade, do ktorého bola vyšetrovaná alebo trestne stíhaná osoba zapojená, akokoľvek vystupovali pred Súdom alebo v súvisiacom trestnom prípade na vnútroštátnej úrovni.

8. O akejkoľvek otázke týkajúcej sa vylúčenia prokurátora alebo zástupcu prokurátora rozhoduje odvolací senát.

- a) Vyšetrovaná alebo trestne stíhaná osoba môže kedykoľvek žiadať vylúčenie prokurátora alebo zástupcu prokurátora na základe dôvodov uvedených v tomto článku.
- b) Prokurátor alebo zástupca prokurátora, podľa toho, o aký prípad ide, má právo predniesť svoje pripomienky k veci.

9. Prokurátor menuje poradcov s právnou odbornosťou v konkrétnych veciach najmä sexuálneho násillia, násillia vychádzajúceho z rozdielnosti pohlaví a násillia voči deťom.

Článok 43

Sekretariát

1. Sekretariát je zodpovedný za nejustičné aspekty spravovania Súdu a slu-

žieb poskytovaných Súdu bez toho, aby to malo vplyv na funkcie a právomoci prokurátora v súlade s článkom 42.

2. Sekretariát vedie tajomník, ktorý je hlavným administratívnym pracovníkom Súdu. Tajomník vykonáva svoju funkciu pod vedením predsedu Súdu.

3. Tajomník a zástupca tajomníka musia byť osoby s vysoko morálnym charakterom, vysokou spôsobilosťou a musia mať vynikajúce znalosti aspoň jedného pracovného jazyka Súdu a musia ním plynulo hovoriť.

4. Sudcovia volia tajomníka absolútnou väčšinou v tajných voľbách, pričom zohľadňujú odporúčania Zhromaždenia štátov, zmluvných strán. Ak to bude potrebné, na základe odporúčania tajomníka sudcovia zvolia tým istým spôsobom zástupcu tajomníka.

5. Tajomník vykonáva funkciu päť rokov, môže byť ešte raz znovu zvolený a má služobný pomer na plný úväzok. Zástupca tajomníka vykonáva funkciu päť rokov alebo kratšie obdobie, o akom rozhodla absolútna väčšina sudcov, a môže byť zvolený tak, že zástupca tajomníka sa povolá do služby podľa potreby.

6. Tajomník zriadi v rámci sekretariátu oddelenie pre obete a svedkov. Oddelenie v konzultáciách s úradom prokurátora zabezpečuje ochranné opatrenia a bezpečnostné riešenia, poradenstvo a ďalšiu primeranú pomoc pre svedkov, obete, ktoré prídu pred Súd, a ďalších, ktorí sú ohrození z dôvodu svedeckej výpovede takého svedka. Oddelenie má mať personál

s odbornosťou v otázkach tráum vrátane traumy súvisiacej s trestnými činmi sexuálneho násillia.

Článok 44

Personál

1. Prokurátor a tajomník menujú taký kvalifikovaný personál, aký je potrebný pre ich činnosti. V prípade prokurátora sem patrí aj menovanie vyšetrovateľov.

2. Pri zamestnaní personálu prokurátor a tajomník zabezpečia najvyšší štandard efektívnosti, spôsobilosti a bezúhonnosti a zohľadnia mutatis mutandis kritériá uvedené v článku 36 ods. 8.

3. Tajomník so súhlasom predsedníctva a prokurátora navrhne organizačný poriadok, v ktorom sú zahrnuté podmienky, na ktorých základe sa menujú, odmeňujú a prepúšťajú pracovníci Súdu. Organizačný poriadok schvaľuje Zhromaždenie štátov, zmluvných strán.

4. Súd môže za výnimočných okolností využiť odbornosť personálu ponúknutého štátni, zmluvnými stranami, medzivládnymi organizáciami alebo mimovládnymi organizáciami bezplatne, aby pomáhal v práci orgánov Súdu. Prokurátor môže prijať takúto ponuku v mene úradu prokurátora. Takýto bezplatný personál sa zamestnáva v súlade so zásadami, ktoré určí Zhromaždenie štátov, zmluvných strán.

Článok 45

Slávnostný sľub

Sudcovia, prokurátor, zástupcovia prokurátora, tajomník a zástupca tajomníka skôr, ako sa ujmu svojich povinností, zložia podľa tohto štatútu na verejnom zasadnutí slávnostný sľub, že budú svoju funkciu vykonávať neustranne a svedomito.

Článok 46

Odvolanie z funkcie

1. Sudca, prokurátor, zástupca prokurátora, tajomník a zástupca tajomníka sa odvolajú z funkcie, ak sa tak rozhodlo v súlade s odsekom 2, v prípadoch, keď táto osoba

- a) závažne zneužila postavenie alebo vážne porušila povinnosti podľa tohto štatútu, ako je to ustanovené v Pravidlách súdneho konania a vykonávania dôkazov, alebo
- b) nie je schopná vykonávať funkcie vyžadované týmto štatútom.

2. Rozhodnutie o odvolaní sudcu, prokurátora alebo zástupcu prokurátora z funkcie podľa odseku 1 urobí Zhromaždenie štátov, zmluvných strán, tajným hlasovaním:

- a) v prípade sudcu dvojtretinovou väčšinou štátov, zmluvných strán, na základe odporúčania prijatého dvojtretinovou väčšinou ostatných sudcov,
- b) v prípade prokurátora absolútnou väčšinou štátov, zmluvných strán,
- c) v prípade zástupcu prokurátora absolútnou väčšinou štátov, zmluv-

ných strán, na základe odporúčania prokurátora.

3. Rozhodnutie o odvolaní tajomníka a zástupcu tajomníka z funkcie sa uskutoční absolútnou väčšinou sudcov.

4. Sudca, prokurátor, zástupca prokurátora, tajomník a zástupca tajomníka, ktorých správanie alebo schopnosť vykonávať funkcie svojho úradu podľa požiadaviek tohto štatútu sa namietajú podľa tohto článku, dostanú príležitosť predložiť dôkazy a prijať dôkazy a podávať návrhy v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov. Daná osoba sa žiadnym iným spôsobom nezúčastňuje na posudzovaní veci.

Článok 47

Disciplinárne opatrenia

Sudca, prokurátor, zástupca prokurátora, tajomník a zástupca tajomníka, ktorí zneužili postavenie menej závažným spôsobom, než je uvedené v článku 46 ods. 1, podliehajú disciplinárnym opatreniam v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov.

Článok 48

Výsady a imunity

1. Súd požíva na území každého štátu, zmluvnej strany, také výsady a imunity, aké sú potrebné na splnenie jeho účelu.

2. Sudcovia, prokurátor, zástupca prokurátora a tajomník pri výkone agendy Súdu alebo v súvislosti s ňou požívajú tie isté výsady a imunity, aké sú udelené vedúcim diplomatických

misí, a po uplynutí ich funkčného obdobia sa im aj naďalej udelí imunita pred právnym procesom každého druhu v súvislosti s ústnymi alebo písomnými výrokmi a úkonmi, ktoré vykonali v úradnom postavení.

3. Zástupca tajomníka, personál úradu prokurátora a personál sekretariátu požívajú výsady a imunity a úľavy potrebné na výkon ich funkcie v súlade s dohodou o výsadách a imunitách Súdu.

4. Poradcom, expertom, svedkom a akýmkoľvek ďalším osobám, ktorých prítomnosť sa vyžaduje v sídle Súdu, sa poskytne zaobchádzanie, ktoré je potrebné na správne fungovanie Súdu, v súlade s dohodou o výsadách a imunitách Súdu.

5. Výsady a imunity

- a) sudcu alebo prokurátora možno pozbaviť na základe rozhodnutia absolútnej väčšiny sudcov,
- b) tajomníka možno pozbaviť na základe rozhodnutia predsedníctva,
- c) zástupcov prokurátora a personálu úradu prokurátora môže pozbaviť prokurátor,
- d) zástupcu tajomníka a personálu sekretariátu môže pozbaviť tajomník.

Článok 49

Platy, prídavky a náhrady výdavkov

Sudcovia, prokurátor, zástupcovia prokurátora, tajomník a zástupca tajomníka poberajú také platy, prídavky a náhradu výdavkov, o akých rozhodlo

Zhromaždenie štátov, zmluvných strán. Tieto platy a prídavky sa počas ich funkčného obdobia nesmú znížiť.

Článok 50

Úradné a pracovné jazyky

1. Úradné jazyky Súdu sú arabčina, čínština, angličtina, francúzština, ruština a španielčina. Rozsudky Súdu, ako aj ďalšie rozhodnutia riešiacie zásadné veci pred Súdom, sa zverejňujú v úradných jazykoch. Predsedníctvo v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov určí, ktoré rozhodnutia sa môžu považovať za riešenie zásadných otázok na účely tohto odseku.

2. Pracovné jazyky Súdu sú angličtina a francúzština. Pravidlá súdneho konania a vykonávania dôkazov určia prípady, v ktorých sa ako pracovné jazyky môžu použiť iné úradné jazyky.

3. Na žiadosť akejkoľvek strany konania alebo štátu, ktorý má povolené zasahovať do konania, Súd povolí používať iný jazyk ako angličtinu alebo francúzštinu touto stranou alebo štátom za predpokladu, že Súd považuje takéto povolenie za primerane zdôvodnené.

Článok 51

Pravidlá súdneho konania a vykonávania dôkazov

1. Pravidlá súdneho konania a vykonávania dôkazov nadobudnú platnosť, keď ich prijme dvojtretinová väčšina členov Zhromaždenia štátov, zmluvných strán.

2. Doplnky k Pravidlám súdneho konania a vykonávania dôkazov môže navrhnúť

- a) akýkoľvek štát, zmluvná strana,
- b) sudcovia konajúci v absolútnej väčšine,
- c) prokurátor.

Takéto doplnky nadobudnú platnosť, keď ich prijme dvojtretinová väčšina členov Zhromaždenia štátov, zmluvných strán.

3. Po prijatí Pravidiel súdneho konania a vykonávania dôkazov môžu sudcovia v súrnych prípadoch tam, kde pravidlá neriešia konkrétnu situáciu pred Súdom, na základe dvojtretinovej väčšiny vypracovať dočasné pravidlá, ktoré sa budú uplatňovať dovtedy, kým sa neprijmú, nedoplnia alebo nezamietnu na najbližšom riadnom alebo osobitnom zasadnutí Zhromaždenia štátov, zmluvných strán.

4. Pravidlá súdneho konania a vykonávania dôkazov, ich doplnky a akékoľvek dočasné pravidlá musia byť v súlade s týmto štatútom. Doplnky Pravidiel súdneho konania a vykonávania dôkazov, ako aj dočasné pravidlá sa neaplikujú retroaktívne v neprospech osoby, ktorá sa vyšetruje alebo trestne stíha, alebo bola uznaná vinnou.

5. V prípade rozporu medzi štatútom a Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov je rozhodujúci štatút.

Článok 52

Predpisy Súdu

1. Sudcovia prijímajú absolútnou väčšinou v súlade s týmto štatútom a Pra-

vidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov predpisy Súdu potrebné na jeho rutinné fungovanie.

2. Vypracúvanie týchto predpisov a ich doplnkov sa konzultuje s prokurátorom a tajomníkom.

3. Predpisy a ich doplnky nadobudnú účinnosť po ich prijatí, ak sudcovia nerozhodnú inak. Hneď po prijatí sa rozošlú štátom, zmluvným stranám, na pripomienkovanie. Ak do šiestich mesiacov neprídu od väčšiny štátov, zmluvných strán, námietky, zostávajú platné.

PIATA ČASŤ

VIŠETROVANIE A TRESTNÉ STÍHANIE

Článok 53

Začatie vyšetovania

1. Prokurátor začne vyšetovanie po vyhodnotení informácií, ktoré mu boli sprístupnené, ak nerozhodne, že neexistuje dostatočný základ na to, aby podľa tohto štatútu pokračoval ďalej. Pri rozhodovaní o tom, či začať vyšetovanie, prokurátor zväží, či

- a) informácie, ktoré má prokurátor k dispozícii, vytvárajú dostatočný základ na to, aby si myslel, že sa spáchal alebo sa pácha trestný čin v jurisdikcii Súdu,
- b) vec je alebo by mohla byť prípustná podľa článku 17 a
- c) pri zohľadnení závažnosti trestného činu a záujmu obetí predsa len neexistujú podstatné dôvody na to, aby dospel k názoru, že vyšetova-

nie by neposlúžilo záujmom spravodlivosti.

Ak prokurátor určí, že neexistuje dostatočný základ na pokračovanie, a jeho rozhodnutie vychádza len z uvedeného písmena c), informuje o tom senát prípravného konania.

2. Ak na základe vyšetrovania prokurátor dospeje k záveru, že nejestvuje dostatočný základ na stíhanie, lebo

- a) neexistuje dostatočný právny alebo skutkový základ na vyžiadanie zatykača alebo predvolania podľa článku 58,
- b) prípad je neprípustný podľa článku 17 alebo
- c) trestné stíhanie nie je v záujme spravodlivosti, keď sa zohľadnia všetky okolnosti vrátane závažnosti trestného činu, záujmov obetí a veku alebo nespôsobilosti údajného páchatela a jeho úlohy v údajnom trestnom čine,

prokurátor informuje senát prípravného konania a štát, ktorý postúpil vec podľa článku 14, alebo Bezpečnostnú radu podľa článku 13 písm. b) o svojich záveroch a dôvodoch pre tieto závery.

3.

- a) Na žiadosť štátu, ktorý postúpil vec podľa článku 14, alebo Bezpečnostnej rady podľa článku 13 písm. b) môže senát prípravného konania preskúmať rozhodnutie prokurátora podľa odseku 1 alebo 2 nepokračovať a môže žiadať prokurátora, aby znovu zvážil svoje rozhodnutie.
- b) Okrem toho môže senát prípravného konania z vlastnej iniciatívy pre-

skúmať rozhodnutie prokurátora nepokračovať, ak vychádza len z odseku 1 písm. c) alebo odseku 2 písm. c). V takom prípade je rozhodnutie prokurátora účinné, len ak ho potvrdí senát prípravného konania.

4. Prokurátor môže kedykoľvek znovu zvážiť, či na základe nových informácií nezačne vyšetrovanie alebo trestné stíhanie.

Článok 54

Povinnosti a právomoci prokurátora v súvislosti s vyšetrovaním

1. Prokurátor

- a) aby zistil pravdu, rozšíri vyšetrovanie tak, aby pokrývalo všetky skutočnosti a dôkazy relevantné na zhodnotenie, či existuje trestná zodpovednosť podľa tohto štatútu, a pri tomto rovnako preverí obviňujúce informácie, ako aj oslobodzujúce informácie,
- b) uskutoční primerané opatrenia, aby sa zabezpečilo efektívne vyšetrovanie a trestné stíhanie trestných činov v jurisdikcii Súdu a rešpektovanie záujmov a osobných okolností obetí a svedkov vrátane veku a pohlavia podľa definície v článku 7 ods. 3 a zdravia, a zohľadní povahu trestného činu najmä tam, kde ide o sexuálne násilie, násilie vychádzajúce z rozdielnosti pohlaví alebo násilie voči deťom, a
- c) plne rešpektuje práva osôb vyplývajúce z tohto štatútu.

2. Prokurátor môže uskutočňovať vyšetrovanie na území štátu

- a) v súlade s ustanoveniami deviatej časti alebo
- b) na základe poverenia daného senátom prípravného konania podľa článku 57 ods. 3 písm. d).

3. Prokurátor môže

- a) získať a skúmať dôkazy,
- b) žiadať prítomnosť vyšetrovaných osôb, obetí a svedkov a vypočúvať ich,
- c) snažiť sa o spoluprácu ktoréhokoľvek štátu alebo medzivládnej organizácie alebo o dohodu v súlade s ich kompetenciami alebo mandátom,
- d) uzavrieť také dojednania alebo dohody, ktoré nie sú v nesúlade s týmto štatútom a ktoré môžu byť potrebné na uľahčenie spolupráce štátu, medzivládnej organizácie alebo osoby,
- e) súhlasiť s nezverejnením dokumentov alebo informácií, ktoré prokurátor dostane ako dôverné a jedine na účel vytvorenia nových dôkazov v ktorejkoľvek etape konania, ak poskytovateľ informácie s týmto nesúhlasí, a
- f) uskutočniť potrebné opatrenia alebo žiadať, aby sa potrebné opatrenia na zabezpečenie dôverylosti informácií, ochrany akejkoľvek osoby alebo zachovania dôkazov prijali.

Článok 55

Práva osôb počas vyšetrovania

1. V súvislosti s vyšetrovaním podľa tohto štatútu osoba

- a) nesmie byť nútená svedčiť proti sebe samej alebo priznať vinu,
- b) nesmie byť vystavená akejkoľvek forme donucovania, nátlaku alebo hrozby, mučeniu alebo akejkoľvek inej forme krutého, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania,
- c) ak je vypočúvaná v inom jazyku, ako je jazyk, ktorému osoba úplne rozumie a ktorým úplne hovorí, má mať bez akýchkoľvek vlastných nákladov pomoc kompetentného tlmočníka a také preklady, ktoré sú potrebné na splnenie požiadavky spravodlivosti, a
- d) nesmie byť vystavená svojvoľnému zatknutiu alebo väzbe a nemá byť pozbavená slobody okrem dôvodov a v súlade s takými postupmi, ako sú ustanovené v tomto štatúte.

2. Tam, kde sú dôvody na presvedčenie, že osoba spáchala trestný čin v jurisdikcii Súdu a že túto osobu sa chystá vypočúvať prokurátor alebo vnútroštátny orgán na základe žiadosti podanej podľa deviatej časti, táto osoba má tieto práva, o ktorých má byť informovaná pred vypočúvaním:

- a) byť informovaná pred vypočúvaním, že existujú dôvody domnievať sa, že spáchala trestný čin v jurisdikcii Súdu,
- b) nevypovedať bez toho, aby sa toto mlčanie bralo do úvahy pri určovaní viny alebo nevinu,
- c) na právnu pomoc podľa výberu osoby, alebo ak osoba nemá právnu pomoc, dostať pridelenú právnu

pomoc v každom prípade, keď si to vyžaduje záujem spravodlivosti, a to bezplatne v akomkoľvek takomto prípade, ak nemá dostatočné prostriedky na jej zaplatenie, a

- d) byť vypočúvaná v prítomnosti právneho zástupcu, ak sa osoba dobrovoľne nevzdala svojho práva na právneho zástupcu.

Článok 56

Úloha senátu prípravného konania vo vzťahu k jedinečnej vyšetrovacej príležitosti

1.

- a) Keď si prokurátor myslí, že vyšetrovanie predstavuje jedinečnú príležitosť na získanie svedeckej výpovede alebo vyhlásenia svedka alebo na preskúmanie, zbieranie alebo preverenie dôkazov, ktoré neskôr nemusia byť na účely súdneho konania k dispozícii, informuje o tom senát prípravného konania.
- b) V tomto prípade môže senát prípravného konania na žiadosť prokurátora uskutočniť také opatrenia, ktoré môžu byť potrebné na zabezpečenie efektívnosti a bezúhonnosti konania a najmä na ochranu práv obhajoby.
- c) Ak senát prípravného konania nenariadi inak, prokurátor poskytne relevantné informácie osobe, ktorá bola zatknutá alebo ktorá sa dostavila na základe predvolania v súvislosti s vyšetrovaním uvedeným pod písmenom a), aby mohla byť vo veci vypočutá.

2. Do opatrení uvedených v odseku 1 písm. b) môžu patriť:

- a) odporúčania alebo príkazy v súvislosti s postupmi, ktoré sa majú dodržiavať,
- b) usmernenie, že z konania sa bude robiť záznam,
- c) menovanie experta na pomoc,
- d) splnomocnenie právneho zástupcu zatknutej osoby alebo osoby, ktorá sa dostavila na Súd na základe predvolania, alebo tam, kde ešte nedošlo k zatknutiu alebo dostaveniu sa, alebo právny zástupca nebol menovaný, menovať iného právneho zástupcu, aby sa dostavil a zastupoval záujmy obhajoby,
- e) menovanie jedného zo svojich členov, alebo ak je to potrebné, iného sudcu zo senátu prípravného konania alebo senátu prvej inštancie, ktorý je k dispozícii, aby sledoval a podával odporúčania alebo dával príkazy zbierať a archivovať dôkazy a vypočúvať osoby,
- f) uskutočňovanie takých ďalších krokov, ktoré môžu byť potrebné na zbieranie alebo zachovanie dôkazov.
- 3.

- a) Keď sa prokurátor neusiluje o opatrenia podľa tohto článku, ale senát prípravného konania dospel k názoru, že takéto opatrenia sú potrebné na zachovanie dôkazov, a považuje ich za podstatné pre obhajobu počas súdneho pojednávania, konzultuje s prokurátorom, či existujú odôvodnené dôvody, prečo proku-

rátor nežiadal takéto opatrenia. Ak na základe konzultácie senát prípravného konania dospeje k záveru, že to, že prokurátor nežiadal takéto opatrenia, je neodôvodnené, môže senát prípravného konania urobiť takéto opatrenia z vlastnej iniciatívy.

b) Proti rozhodnutiu senátu prípravného konania konať z vlastnej iniciatívy podľa tohto odseku sa prokurátor môže odvolať. Odvolanie sa prerokuje urýchlene.

4. Prípustnosť dôkazov archivovaných alebo zozbieraných na súdne pojednávanie podľa tohto článku alebo ich záznam sa riadi počas súdneho pojednávania článkom 69 a dôkazy dostanú takú váhu, akú im určí senát prvej inštalácie.

Článok 57

Funkcie a právomoci senátu prípravného konania

1. Ak nie je v tomto štatúte upravené inak, senát prípravného konania vykonáva svoje funkcie v súlade s ustanoveniami tohto článku.

2.

a) Príkazy alebo rozhodnutia senátu prípravného konania vydané podľa článkov 15, 18, 19, článku 54 ods. 2, článku 61 ods. 7 a článku 72 musia mať súhlas väčšiny jeho sudcov.

b) Vo všetkých ďalších prípadoch môže samosudca senátu prípravného konania vykonávať funkcie ustanovené v tomto štatúte, ak nie je ustanovené inak v Pravidlách

súdneho konania a vykonávania dôkazov alebo väčšinou senátu prípravného konania.

3. Okrem svojich iných funkcií podľa tohto štatútu môže senát prípravného konania

- a) na požiadanie prokurátora vydať také príkazy a zatykače, aké môžu byť potrebné na účely vyšetrovania,
- b) na požiadanie osoby, ktorú zatkli alebo sa dostavila na základe predvolania podľa článku 58, vydať také príkazy vrátane opatrení, aké sú opísané v článku 56, alebo sa usilovať o spoluprácu podľa deviatej časti, ako potrebuje osoba na pomoc pri príprave svojej obhajoby,
- c) tam, kde je to potrebné, zabezpečiť ochranu a súkromie obetí a svedkov, archivovanie dôkazov, ochranu osôb, ktoré boli zatknuté alebo sa dostavili na základe predvolania, a ochranu národných bezpečnostných informácií,
- d) poveriť prokurátora, aby uskutočnil špecifické postupy vyšetrovania na území štátu, zmluvnej strany, bez zabezpečenia spolupráce tohto štátu podľa deviatej časti, ak senát prípravného konania určil v tomto prípade, pričom podľa možnosti zohľadnil názory daného štátu, že štát je zjavne neschopný vykonať žiadosť o spoluprácu v dôsledku neexistencie nejakého orgánu alebo časti súdneho orgánu príslušného vykonávať žiadosť o spoluprácu podľa deviatej časti,

e) tam, kde sa vydal zatykač alebo predvolanie podľa článku 58 a s príslušným zohľadnením sily dôkazov a práv dotknutých strán, ako je to ustanovené v tomto štatúte a Pravidlách súdneho konania a vykonávania dôkazov, usilovať o spoluprácu štátu podľa článku 93 ods. 1 písm. k), urobiť ochranné opatrenia na účel prepadnutia, najmä pre konečný prospech obetí.

Článok 58

Vydanie zatykača alebo predvolania senátom prípravného konania

1. Senát prípravného konania vydá kedykoľvek po začatí vyšetrovania na základe žiadosti prokurátora zatykač na osobu, ak sa po preskúmaní žiadosti a dôkazov alebo ďalších informácií predložených prokurátorom presvedčil, že

- a) existujú primerané dôvody domnievať sa, že osoba spáchala trestný čin v jurisdikcii Súdu a
- b) zatknutie osoby sa javí nutné
 - i) na zabezpečenie dostavenia sa osoby na pojednávanie,
 - ii) na zabezpečenie, že osoba nebude mariť alebo ohrozovať vyšetrovanie alebo súdne konanie, alebo
 - iii) tam, kde je to uplatniteľné, na zabránenie toho, aby osoba pokračovala v páchaní tohto trestného činu alebo súvisiaceho trestného činu, ktorý je v ju-

risdikcii Súdu a ktorý vzniká za tých istých okolností.

2. Žiadosť prokurátora obsahuje

- a) meno osoby a všetky dôležité identifikačné údaje,
- b) konkrétne poukázanie na trestné činy v jurisdikcii Súdu, ktoré údajne osoba spáchala,
- c) stručné uvedenie skutkových podstat, ktoré údajne tvoria tieto trestné činy,
- d) súhrn dôkazov a akékoľvek ďalšie informácie, ktoré tvoria primerané dôvody myslieť si, že osoba spáchala tieto trestné činy, a
- e) dôvody, prečo si prokurátor myslí, že zatknutie osoby je nutné.

3. Zatykač obsahuje

- a) meno osoby a akékoľvek ďalšie relevantné identifikujúce informácie,
- b) konkrétne poukázanie na trestné činy v jurisdikcii Súdu, pre ktoré sa žiada zatknutie osoby, a
- c) stručné uvedenie skutkových podstat, ktoré údajne tvoria tieto trestné činy.

4. Zatykač je účinný dovtedy, kým Súd nenariadi inak.

5. Na základe zatykača môže Súd žiadať dočasné zatknutie alebo zatknutie a odovzdanie osoby podľa deviatej časti.

6. Prokurátor môže požiadať senát prípravného konania o aktualizáciu zatykača vo forme úprav alebo dodatkov k trestným činom v ňom uvedených. Senát prípravného konania takto aktu-

alizuje zatykač, ak sa presvedčil, že existujú primerané dôvody myslieť si, že osoba spáchala upravené alebo pridané trestné činy.

7. Ako alternatívu žiadosti o zatykač môže prokurátor predložiť žiadosť, aby senát prípravného konania vydal predvolanie na dostavenie sa osoby. Ak sa senát prípravného konania presvedčil, že existujú primerané dôvody myslieť si, že osoba spáchala údajné trestné činy a že predvolanie stačí na zabezpečenie toho, že sa osoba dostaví, vydá predvolanie s podmienkami obmedzujúcimi slobodu (inými ako väzba), ak sú ustanovené vo vnútroštátnom práve, alebo bez nich. Predvolanie obsahuje

- a) meno osoby a akékoľvek ďalšie relevantné identifikujúce informácie,
- b) konkrétny dátum, kedy sa má osoba dostaviť,
- c) konkrétne poukázanie na trestné činy v jurisdikcii Súdu, ktoré osoba údajne spáchala, a
- d) stručné uvedenie skutkových podstat, ktoré údajne tvoria tento trestný čin.

Predvolanie sa osobe doručí.

Článok 59

Zatýkacie konanie v štáte väzby

1. Štát, zmluvná strana, ktorý dostal žiadosť o dočasné zatknutie alebo o zatknutie a odovzdanie, okamžite uskutoční kroky na zatknutie danej osoby v súlade so svojimi zákonmi a ustanoveniami deviatej časti tohto štatútu.

2. Zatknutú osobu bez prietahov predvedú pred príslušný súdny orgán v štáte väzby, ktorý určí v súlade so zákonmi tohto štátu, že

- a) zatykač sa vzťahuje na túto osobu,
- b) osoba bola zatknutá v súlade s náležitým postupom a
- c) práva osoby sa rešpektovali.

3. Zatknutá osoba má právo požiadať príslušné orgány v štáte väzby o dočasné prepustenie do času odovzdania.

4. Pri rozhodovaní v akejkoľvek takejto žiadosti príslušné orgány štátu väzby zväžia, či vzhľadom na závažnosť údajných trestných činov existujú neodkladné a výnimočné okolnosti odôvodňujúce dočasné prepustenie a či existujú dostatočné bezpečnostné opatrenia, ktoré zaručujú, že štát väzby dokáže splniť svoju povinnosť odovzdať túto osobu Súdu. Príslušný orgán štátu väzby nemá možnosť zvažovať, či bol zatykač riadne vydaný v súlade s článkom 58 ods. 1 písm. a) a b).

5. Senátu prípravného konania sa oznámia všetky žiadosti o dočasné prepustenie a senát prípravného konania dá príslušnému orgánu v štáte väzby odporúčania. Príslušný orgán v štáte väzby plne zväzi takéto odporúčania vrátane odporúčaní o opatreniach na zabránenie úteku osoby pred vydaním rozhodnutia.

6. Ak osoba dostane dočasné prepustenie, môže senát prípravného konania žiadať o pravidelné správy o stave dočasného prepustenia.

7. Ak štát väzby rozhodol o odovzdaní, je osoba odovzdaná čo najskôr Súdu.

Článok 60

Úvodné konanie pred Súdom

1. Na základe odovzdania osoby Súdu alebo predstúpenia osoby pred Súdom dobrovoľne alebo na základe predvolania sa senát prípravného konania presvedčí, že osoba bola informovaná o trestných činoch, ktoré údajne spáchala, a o svojich právach podľa štatútu vrátane práva žiadať o dočasné prepustenie do času súdneho pojednávania.

2. Osoba, na ktorú sa vzťahuje zatykač, môže žiadať o dočasné prepustenie do času súdneho pojednávania. Ak sa senát prípravného konania presvedčí, že podmienky uvedené v článku 58 ods. 1 sú splnené, osoba zostáva naďalej vo väzbe. Ak sa o tom nepresvedčí, senát prípravného konania prepustí osobu s podmienkami alebo bezpodmienečne.

3. Senát prípravného konania praveľne preskúmava svoje rozhodnutie o prepustení alebo väzbe osoby a môže tak urobiť kedykoľvek na požiadanie prokurátora alebo osoby. Na základe takého preskúmania môže upraviť svoje rozhodnutie, ak ide o väzbu, prepustenie alebo podmienky prepustenia, ak sa presvedčí, že zmenené okolnosti si to vyžadujú.

4. Senát prípravného konania zabezpečí, že pred súdnym konaním osoba nie je vo väzbe neprímeraný čas

v dôsledku neospravedlniteľného meškania prokurátora. Ak dôjde k takému meškaniu, Súd zväži prepustenie osoby s podmienkami alebo bezpodmienečne.

5. Ak treba, senát prípravného konania môže vydať zatykač na zabezpečenie prítomnosti osoby, ktorá bola prepustená.

Článok 61

Potvrdenie obvinenia pred súdom

1. Senát prípravného konania v rámci primeranej lehoty po odovzdaní osoby alebo jej dobrovoľnom predstúpení pred Súdom uskutoční pojednávanie, aby potvrdil obvinenia, na ktorých základe sa prokurátor usiluje o súdne konanie. Podľa ustanovení odseku 2 sa pojednávanie koná v prítomnosti prokurátora a obvinenej osoby, ako aj jej právneho zástupcu.

2. Senát prípravného konania môže na požiadanie prokurátora alebo z úradnej moci uskutočniť pojednávanie v neprítomnosti obvinenej osoby, aby potvrdil obvinenia, na ktorých základe sa prokurátor usiluje o súdne konanie, keď osoba

- a) sa vzdala svojho práva byť prítomná alebo
- b) utiekla, alebo sa nedá nájsť a vykonali sa všetky primerané kroky na zabezpečenie jej predstúpenia pred Súdom a na informovanie osoby o obvineniach, a že sa bude konať pojednávanie na potvrdenie týchto obvinení.

V takomto prípade osobu zastupuje právny zástupca, keď senát prípravného konania určí, že to je v záujme spravodlivosti.

3. V primeranom čase pred pojednávaním osoba

- a) dostane kópiu dokumentu s obvineniami, na ktorých základe mieni prokurátor začať proti nej súdne konanie a
- b) je informovaná o dôkazoch, o ktoré sa chce prokurátor počas pojednávania opierať.

Senát prípravného konania môže vydať príkazy týkajúce sa zverejnenia informácií na účely tohto pojednávania.

4. Pred pojednávaním môže prokurátor pokračovať vo vyšetrovaní a upravovať alebo stiahnuť obvinenia. Pred pojednávaním je osoba v dostatočnom časovom predstihu informovaná o akýchkoľvek zmenách v obvineniach alebo o ich stiahnutí. V prípade stiahnutia obvinenia oznámi prokurátor senátu prípravného konania dôvody stiahnutia.

5. Počas pojednávania prokurátor musí podložiť každé obvinenie dostatočnými dôkazmi, aby dokázal hmatateľné dôvody na presvedčenie, že osoba spáchala trestné činy, z ktorých je obvinená. Prokurátor môže používať dokumentárne dôkazy alebo súhrnné dôkazy a nemusí predvolávať svedkov, u ktorých sa očakáva výpoveď pri súdnom konaní.

6. Na pojednávaní môže osoba

- a) namietať obvinenie,

- b) namietať dôkazy predložené prokurátorom a
- c) predkladať dôkazy.

7. Senát prípravného konania na základe pojednávania určí, či existujú dostatočné dôkazy na to, aby vytvorili hmatateľné dôvody na presvedčenie, že osoba spáchala každý z trestných činov, z ktorých je obvinená. Na základe svojho rozhodnutia senát prípravného konania

- a) potvrdí tie obvinenia, v súvislosti s ktorými určil, že existuje dostatok dôkazov, a postúpi osobu senátu prvej inštancie na súdne konanie v potvrdených obvineniach,
- b) odmietne potvrdiť tie obvinenia, v súvislosti s ktorými určil, že nie sú dostatočné dôkazy,
- c) odročí pojednávanie a požiada prokurátora, aby zväzil

- i) zabezpečenie ďalších dôkazov alebo uskutočnenie ďalšieho vyšetrovania v súvislosti s konkrétnym obvinením alebo
- ii) zmenu obvinenia, lebo sa zdá, že predložené dôkazy zakladajú iný trestný čin v jurisdikcii Súdu.

8. Ak senát prípravného konania odmietne potvrdiť obvinenie, prokurátorovi nič nebráni v tom, aby neskôr nežiadal jeho potvrdenie, ak je žiadosť podporená ďalšími dôkazmi.

9. Po potvrdení obvinení a pred začiatkom súdneho konania môže prokurátor s povolením senátu prípravného konania a po ozname obžalovanému

zmeniť obvinenia. Ak sa prokurátor snaží pridať ďalšie obvinenia alebo nahradiť vážnejšie obvinenia, musí sa konať pojednávanie podľa tohto článku, aby potvrdilo tieto obvinenia. Po začatí súdneho konania môže prokurátor s povolením senátu prvej inštancie stiahnuť obvinenia.

10. Akýkoľvek skôr vydaný zatykač stráca účinnosť v súvislosti s akýmkoľvek obvineniami, ktoré neboli potvrdené senátom pre prípravné konanie alebo ktoré prokurátor stiahol.

11. Keď sa už obvinenia potvrdili v súlade s týmto článkom, zostaví predsedníctvo senát prvej inštancie, ktorý podľa odseku 9 a článku 64 ods. 4 zodpovedá za uskutočnenie ďalších konaní a môže vykonávať akúkoľvek funkciu senátu prípravného konania, ktorá je relevantná a uplatniteľná na tieto konania.

ŠIESTA ČASŤ SÚDNE KONANIE

Článok 62

Miesto súdneho konania

Ak sa nerozhodne inak, miestom súdneho konania je sídlo Súdu.

Článok 63

Súdne konanie za prítomnosti obžalovaného

1. Obžalovaný musí byť prítomný na súdnom konaní.

2. Ak obžalovaný, ktorý je prítomný pred Súdom, opakovane ruší priebeh pojednávania, senát prvej inštancie

môže obžalovaného dať vyviešať a zabezpečiť, aby obžalovaný mohol sledovať pojednávanie a dávať pokyny obhajcovi z miesta nachádzajúceho sa mimo súdnej siene, v prípade potreby prostredníctvom komunikačnej techniky. Takéto opatrenia sa prijímajú len za výnimočných okolností po tom, ako sa ostatné primerané opatrenia osvedčili ako nedostatočné, a to len na najkratší nutný čas.

Článok 64

Funkcie a právomoci senátu prvej inštancie

1. Funkcie a právomoci senátu vymedzené v tomto článku sa vykonávajú v súlade s týmto štatútom a s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov.

2. Senát prvej inštancie zabezpečuje spravodlivý a rýchly priebeh súdneho konania s plným rešpektovaním práv obžalovaného a primeraným ohľadom na ochranu obetí a svedkov.

3. Po pridelení prípadu na pojednávanie v súlade s týmto štatútom senát prvej inštancie, ktorému je prípad pridelený

- a) poradí sa s účastníkmi konania a zvolí postupy potrebné na uľahčenie spravodlivého a rýchleho konania,
- b) určí jazyk alebo jazyky, v ktorých bude súdne konanie prebiehať,
- c) s výhradou akýchkoľvek iných relevantných ustanovení tohto štatútu zabezpečí zverejnenie dokumentov alebo informácií, ktoré ešte neboli zverejnené, a to s dostatočným

predstihom pred začiatkom súdneho konania, aby ho bolo možné náležito pripraviť.

4. V záujme svojho efektívneho a spravodlivého fungovania môže senát prvej inštancie postúpiť predbežné otázky senátu prípravného konania alebo v prípade potreby inému sudcovi senátu prípravného konania, ktorý je k dispozícii.

5. Po tom, ako to oznámi účastníkom konania, senát prvej inštancie môže podľa potreby nariadiť zlúčenie alebo oddelenie obvinení proti viac ako jednému obžalovanému.

6. Pri výkone svojich funkcií pred súdnym konaním alebo v jeho priebehu môže senát prvej inštancie podľa potreby

- a) vykonávať všetky funkcie senátu prípravného konania uvedené v článku 61 ods. 11,
- b) žiadať účasť a výpoveď svedkov a predloženie dokumentov a ďalších dôkazov, v prípade potreby prostredníctvom pomoci štátov ustanovenej v tomto štatúte,
- c) zabezpečiť ochranu dôverných informácií,
- d) nariadiť predloženie dodatočných dôkazov popri tých, ktoré boli získané už pred pojednávaním alebo ktoré počas pojednávania predložili účastníci konania,
- e) zabezpečiť ochranu obžalovaného, svedkov a obetí a
- f) rozhodnúť o všetkých ostatných relevantných otázkach.

7. Súdne pojednávanie je verejné. Senát prvej inštancie však môže rozhodnúť, že vzhľadom na osobitné okolnosti sa niektoré pojednávania budú konať ako neverejné, a to na účely ustanovené v článku 68 alebo s cieľom chrániť dôverné alebo citlivé informácie, ktoré majú byť predložené ako dôkazy.

8.

- a) Na začiatku súdneho konania senát prvej inštancie obžalovanému prečíta obvinenia, ktoré predtým potvrdil senát prípravného konania. Senát prvej inštancie si overí, či obžalovaný rozumie povahe obvinení. Poskytne mu možnosť priznať vinu v súlade s článkom 65 alebo vyhlásiť, že je nevinný.
- b) Počas pojednávania môže predseda senátu dávať pokyny týkajúce sa vedenia pojednávania vrátane zabezpečenia toho, aby sa viedlo spravodlivo a nestranne. S výhradou dodržania pokynov predsedu senátu môžu účastníci konania predkladať dôkazy v súlade s ustanoveniami tohto štatútu.

9. Senát prvej inštancie má okrem iného právo, a to buď na základe žiadosti alebo z úradnej moci,

- a) rozhodnúť o prípustnosti alebo relevantnosti dôkazov a
- b) prijať potrebné opatrenia na udržanie poriadku počas pojednávania.

10. Senát prvej inštancie zabezpečí vyhotovenie kompletnej zápisnice z pojednávania, ktorá presne zachytáva jeho priebeh, uloženie zápisnice a uchovávanie u tajomníka.

Článok 65

**Pojednávanie
o priznaní viny**

1. Ak obžalovaný prizná viny podľa článku 64 ods. 8 písm. a), senát prvej inštancie rozhodne, či

- a) obžalovaný chápe povahu a dôsledky priznania viny,
- b) obžalovaný priznal viny dobrovoľne po dostatočných konzultáciách s obhajcom a
- c) priznanie viny je podložené faktami uvedenými v

- i) obvineniach, ktoré vznesol prokurátor a ku ktorým sa obžalovaný priznal,

- ii) materiáloch predložených prokurátorom, ktoré dopĺňajú obvinenia a ktoré obžalovaný akceptuje, a

- iii) v akýchkoľvek ďalších dôkazoch, napríklad svedeckých výpovediach, ktoré predloží prokurátor alebo obžalovaný.

2. Ak senát prvej inštancie nadobudne istotu, že náležitosti uvedené v odseku 1 sú splnené, posúdi priznanie viny spolu s ďalšími predloženými dôkazmi na určenie všetkých zásadných faktov potrebných na dokázanie trestného činu, ktorého sa týka priznanie viny, a môže uznať obžalovaného vinným z tohto trestného činu.

3. Ak senát prvej inštancie nenadobudne istotu, že náležitosti uvedené v odseku 1 sú splnené, bude postupovať tak, ako keby vina nebola priznaná; v takom prípade nariadi pokračovanie

pojednávania podľa všeobecných postupov pre hlavné pojednávanie ustanovených v tomto štatúte a môže prípad odovzdať inému senátu prvej inštancie.

4. Ak sa senát prvej inštancie domnieva, že v záujme spravodlivosti a najmä záujmov obetí treba predložiť kompletnejšie fakty prípadu, senát prvej inštancie môže

- a) požiadať prokurátora o predloženie ďalších dôkazov vrátane výpovede svedkov alebo

- b) nariadiť, aby sa v súdnom konaní pokračovalo podľa bežných pravidiel súdneho konania ustanovených v tomto štatúte; v tomto prípade bude postupovať, ako keby vina nebola priznaná, a prípad môže odovzdať inému senátu prvej inštancie.

5. Nijaké rozhovory medzi prokurátorom a obhajobou týkajúce sa zmeny obvinenia, priznania viny alebo uloženia trestu nie sú pre Súd záväzné.

Článok 66

Prezumpcia neviny

1. Každý sa pokladá za nevinného, kým sa jeho vina nepreukáže uplatneným právom pred Súdom.

2. Dôkazné bremeno o vine obžalovaného má prokurátor.

3. Aby Súd mohol obžalovaného uznať vinným, musí byť presvedčený o jeho vine mimo oprávnenej pochybnosti.

Článok 67

Práva obžalovaného

1. Pri rozhodovaní o akomkoľvek obvinení má obžalovaný nárok na verejné pojednávanie podľa ustanovení tohto štatútu, na spravodlivé a nestranné pojednávanie a na tieto minimálne záruky, ktoré sú plne rovnocenné:

- a) neodkladné a podrobné informovanie o povahe, príčine a obsahu obvinenia v jazyku, ktorému obžalovaný dokonale rozumie a ktorým hovorí,
- b) dostatok času a primerané možnosti na prípravu obhajoby a na voľnú dôvernú komunikáciu s obhajcom podľa vlastného výberu,
- c) súdne konanie bez zbytočných prieťahov,
- d) s výhradou článku 63 ods. 2 na prítomnosť na súdnom pojednávaní, na vedenie vlastnej obhajoby alebo na obhajobu prostredníctvom právnej pomoci podľa vlastného výberu; v prípade, že obžalovaný nemá právnu pomoc, má byť informovaný o práve na takúto pomoc a Súd mu ju má poskytnúť vždy, keď si to záujem spravodlivosti vyžaduje, a to bezplatne v prípade, že obžalovaný nemá dostatok prostriedkov na jej zaplatenie,
- e) výsluch alebo zabezpečenie výsluchu svedkov proti nemu a na to, aby sa na účasť a výsluch jeho svedkov vzťahovali rovnaké podmienky ako na svedkov svedčiacich proti nemu. Obžalovaný má tiež právo na obhajobu a predloženie ďalších

dôkazov prípustných podľa tohto štatútu,

- f) bezplatnú pomoc kvalifikovaného tlmočníka a preklady v rozsahu nutnom na zabezpečenie spravodlivosti, ak sa niektoré pojednávanie nekoná alebo niektoré dokumenty nepredkladajú Súdu v jazyku, ktorému obžalovaný dokonale rozumie a ktorým hovorí,
- g) to, aby nebol nútený svedčiť alebo priznať vinu a aby mohol zachovať mlčanie bez toho, že by sa mlčanie bralo do úvahy pri rozhodovaní o jeho vine alebo nevine,
- h) ústne alebo písomné vyhlásenie v rámci svojej obhajoby, ktoré nie je viazané prisahou, a
- i) na to, aby sa mu nevnutila nijaká zmena dôkazného bremena alebo povinnosť vyvracať dôkazy.

2. Okrem iných zverejnení, ktoré ustanovuje tento štatút, prokurátor hneď, ako to je možné, sprístupní obhajobe dôkazy, ktoré vlastní alebo má pod kontrolou a ktoré podľa jeho názoru svedčia alebo majú tendenciu svedčiť o nevine obžalovaného alebo zmierniť vinu obžalovaného, alebo ktoré by mohli ovplyvniť vierohodnosť dôkazov obhajoby. V prípade pochybností o uplatňovaní tohto odseku rozhoduje Súd.

Článok 68

Ochrana obetí a svedkov a ich účasť na pojednávaniach

1. Súd prijme primerané opatrenia na ochranu bezpečnosti, telesnej a duševnej pohody, dôstojnosti a súkromia

obetí a svedkov. Súd pritom prihliada na všetky relevantné faktory vrátane veku, pohlavia, ako ich vymedzuje článok 7 ods. 3, zdravia a na povahu trestného činu, najmä v prípade, že trestný čin sa spája so sexuálnym násilím alebo násilím proti druhému pohlaviu alebo deťom. Prokurátor tieto opatrenia prijíma najmä počas vyšetrovania a trestného stíhania týchto trestných činov. Tieto opatrenia nesmú poškodiť práva obžalovaného ani spravodlivý a nestranný súdny proces a nesmú s nimi byť v rozpore.

2. V rámci výnimky zo zásady verejného pojednávania ustanovenej v článku 67 môžu senáty Súdu v záujme ochrany obetí a svedkov viesť ľubovoľnú časť súdneho konania neverejne alebo umožniť predkladanie dôkazov elektronickými alebo inými špeciálnymi prostriedkami. Tieto opatrenia sa používajú najmä v prípade obetí sexuálneho násillia alebo dieťaťa, ktoré je obeťou alebo svedkom, ak s prihliadnutím na všetky okolnosti, najmä názory obete alebo svedka, Súd nenariadi inak.

3. Tam, kde sú ovplyvnené záujmy obetí, Súd obetiam umožní predložiť ich názory a obavy; preskúma ich v tom štádiu konania, ktorý uzná za vhodný, a to spôsobom, ktorý nepoškodzuje práva obžalovaného na spravodlivý a nestranný súdny proces ani s nimi nie je v rozpore. V prípade, že Súd to pokladá za primerané, tieto názory a obavy môže predložiť právny zástupca obetí v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov.

4. Oddelenie pre obeť a svedkov môže prokurátorovi a Súdu poskytovať rady týkajúce sa primeraných ochranných opatrení, bezpečnostných dojednaní, ako aj poradenstvo a pomoc uvedenú v článku 43 ods. 6.

5. Tam, kde by zverejnenie dôkazov alebo informácií podľa tohto štatútu mohlo vážne ohroziť bezpečnosť svedka alebo jeho rodiny, prokurátor môže takéto dôkazy alebo informácie zadržať na účely akéhokoľvek konania pred začiatkom hlavného pojednávania a namiesto nich predložiť ich súhrn. Takéto opatrenia sa uskutočňujú tak, aby neboli ohrozené práva obžalovaného a spravodlivý a nestranný súd a aby neboli s nimi v rozpore.

6. Štát môže požiadať o vykonanie potrebných opatrení v súvislosti s ochranou jeho štátnych úradníkov alebo zástupcov a ochranou dôverných alebo citlivých informácií.

Článok 69

Dôkazy

1. Pred podaním výpovede každý svedok v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov zloží sľub, že dôkazy, ktoré predloží, sú pravdivé.

2. Svedok podáva svoju výpoveď na súdnom pojednávaní osobne okrem prípadov súvisiacich s opatreniami ustanovenými v článku 68 alebo v Pravidlách súdneho konania a vykonávania dôkazov. Súd tiež môže umožniť podanie svedectva svedka pomocou videotechniky alebo audiotechniky ži-

vým hlasom alebo zo záznamu, ako aj predloženie dokumentov alebo písomných prepisov pod podmienkou, že sú splnené ustanovenia tohto štatútu a že to je v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov. Tieto opatrenia nesmú byť na ujmu práv obžalovaného alebo byť s nimi v rozpore.

3. Účastníci konania môžu predkladať dôkazy, ktoré sú relevantné na daný prípad, v súlade s článkom 64. Súd má právomoc požiadať o predloženie všetkých dôkazov, ktoré na určenie pravdy považuje za potrebné.

4. Súd môže rozhodnúť o relevantnosti alebo prípustnosti všetkých dôkazov, pričom okrem iného prihliada na ich dôkaznú hodnotu a na to, či daný dôkaz nebude na ujmu spravodlivého procesu alebo spravodlivého vyhodnotenia svedeckej výpovede v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov.

5. Súd rešpektuje a dodržiava výsady dôvernosti informácií, ktorú ustanovujú Pravidlá súdneho konania a vykonávania dôkazov.

6. Súd nevyžaduje dôkaz všeobecne známych faktov, ale môže ich vziať úradne na vedomie.

7. Dôkazy, ktoré boli získané porušením tohto štatútu alebo medzinárodne uznávaných ľudských práv, nie sú prípustné, ak

a) porušenie vrhá vážne pochybnosti na spoľahlivosť dôkazov alebo

b) pripustenie dôkazu by bolo v rozpore s bezúhonnosťou konania a mohlo by ju vážne ohroziť.

8. Pri rozhodovaní o relevantnosti alebo prípustnosti dôkazov, ktoré získal štát, Súd nerozhoduje o uplatňovaní vnútroštátnych právnych predpisov štátu.

Článok 70

Trestné činy proti výkonu spravodlivosti

1. Súd má jurisdikciu nad týmito trestnými činmi proti výkonu jeho spravodlivosti, ak sú spáchané úmyselne:

- a) krivá výpoveď v prípade, že osoba má povinnosť podľa článku 69 ods. 1 vypovedať pravdu,
- b) predloženie dôkazov, o ktorých účastník konania vie, že sú sfalšované alebo pozmenené,
- c) podplácanie svedka, marenie alebo bránenie prítomnosti alebo výpovedi svedka, odveta proti svedkovi podávajúcemu výpoveď alebo marenie či pozmeňovanie dôkazov, alebo bránenie v získavaní dôkazov,
- d) bránenie, zastrašovanie alebo podplácanie úradného predstaviteľa Súdu s cieľom prinútiť alebo presvedčiť ho, aby svoje povinnosti buď vôbec nevykonal, alebo ich porušil,
- e) odveta proti úradnému predstaviteľovi Súdu za to, že si on alebo iný úradný predstaviteľ Súdu plnil svoje úradné povinnosti,

f) požadovanie alebo prijatie úplatku úradným predstaviteľom Súdu v súvislosti s plnením jeho úradných povinností.

2. Zásady a postupy uplatňované pri výkone jurisdikcie Súdu nad trestnými činmi podľa tohto článku sú rovnaké ako tie, ktoré uvádzajú Pravidlá súdneho konania a vykonávania dôkazov. Podmienky na poskytnutie medzinárodnej spolupráce Súdu v súvislosti s jeho konaním podľa tohto článku určujú právne predpisy dožadovaného štátu.

3. V prípade uznania viny môže Súd uložiť trest odňatia slobody v rozsahu najviac piatich rokov alebo pokutu v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov, alebo kombináciu týchto trestov.

4.

- a) Každý štát, zmluvná strana, rozšíri svoje trestné zákonodarstvo týkajúce sa trestných činov proti bezúhonnosti jeho procesu vyšetrovania alebo súdneho procesu aj na trestné činy proti výkonu spravodlivosti uvedené v tomto článku spáchané na jeho území alebo jeho občanom,
- b) Štát, zmluvná strana, na žiadosť Súdu, kedykoľvek to považuje za vhodné, postúpi prípad svojim príslušným orgánom na účely trestného stíhania. Tieto orgány týmto prípadom venujú náležitú pozornosť a dostatočné prostriedky na to, aby ich mohli efektívne vyriešiť.

Článok 71

Sankcie za neprístojné správanie pred Súdom

1. Súd môže potrestať osoby za neprístojné správanie pred ním, vrátane vyrušovania počas pojednávania alebo vedomého odmietnutia podrobiť sa jeho pokynom, použitím iných správnych opatrení, ako je odňatie slobody, napríklad dočasného alebo trvalého zákazu prítomnosti v súdnej sieni, pokuty alebo iných podobných opatrení ustanovených v Pravidlách súdneho konania a vykonávania dôkazov.

2. Postupy upravujúce použitie opatrení uvedených v odseku 1 ustanovujú Pravidlá súdneho konania a vykonávania dôkazov.

Článok 72

Ochrana informácií z dôvodu národnej bezpečnosti

1. Tento článok sa vzťahuje na všetky prípady, keď by zverejnenie informácií alebo dokumentov štátu mohlo podľa názoru tohto štátu ohroziť záujmy jeho národnej bezpečnosti. Medzi tieto prípady patria tie, ktoré spadajú do pôsobnosti článku 56 ods. 2 a 3, článku 61 ods. 3, článku 64 ods. 3, článku 67 ods. 2, článku 68 ods. 6, článku 87 ods. 6 a článku 93, ako aj prípady vyskytujúce sa v ktoromkoľvek inom štádiu konania, ak takéto zverejnenie pričádza do úvahy.

2. Tento článok sa použije aj vtedy, ak osoba, ktorá bola požiadaná o poskytnutie informácií alebo dôkazov, tak odmietla urobiť alebo odkázala celú záležitosť na štát z dôvodu, že ich

zverejnenie by ohrozilo bezpečnostné záujmy štátu, a ak dotknutý štát potvrdí, že podľa jeho názoru by toto zverejnenie ohrozilo jeho národné bezpečnostné záujmy.

3. Ustanovenia tohto článku sa nedotýkajú požiadaviek na dôvernosc informácií uplatňovaných podľa článku 54 ods. 3 písm. e) a f) alebo článku 73.

4. Ak sa štát dozvie, že v niektorom štádiu konania sa pravdepodobne zverejnia alebo mohli by sa zverejniť informácie alebo dokumenty štátu a ich zverejnenie by podľa jeho názoru ohrozilo jeho národné bezpečnostné záujmy, tento štát má právo zasiahnuť s cieľom vyriešiť danú vec v súlade s týmto článkom.

5. Ak by podľa názoru štátu zverejnenie informácií ohrozilo jeho národné bezpečnostné záujmy, štát, konajúc v súčinnosti s prokurátorom, obhajobou alebo senátom prípravného konania alebo so senátom prvej inštancie, prijme podľa okolností všetky potrebné opatrenia na to, aby sa táto otázka vyriešila cestou spolupráce. Medzi tieto opatrenia môže patriť

- a) zmena alebo spresnenie žiadosti,
- b) rozhodnutie Súdu o relevantnosti požadovaných informácií alebo dôkazov alebo rozhodnutie o tom, či by sa relevantné dôkazy nemohli získať alebo či sa nezískali z iného zdroja, ako je dožiadaný štát,
- c) získanie informácií alebo dôkazov z iného zdroja alebo v inej podobe, alebo

d) dohoda o podmienkach, za akých by sa mohla poskytnúť pomoc, okrem iného aj vrátane poskytnutia súhrnov alebo upravených textov, obmedzení zverejnenia informácií, používania neverejného alebo ex parte pojednávania alebo iných ochranných opatrení povolených v štatúte a v Pravidlách súdneho konania a vykonávania dôkazov.

6. Ak boli prijaté všetky primerané opatrenia na vyriešenie tejto záležitosti cestou spolupráce a podľa názoru štátu neexistujú nijaké spôsoby alebo podmienky, za akých by bolo možné informácie alebo dokumenty poskytnúť bez toho, že budú ohrozené jeho národné bezpečnostné záujmy, oznámi prokurátorovi alebo Súdu konkrétne dôvody svojho rozhodnutia, ak by samotný konkrétny opis dôvodov nepredstavoval ohrozenie národných bezpečnostných záujmov tohto štátu.

7. Ak Súd následne rozhodne, že dôkazy sú relevantné a sú nevyhnutné na určenie viny alebo nevinu obžalovaného, môže podniknúť tieto kroky:

- a) Ak sa zverejnenie informácií alebo dokumentu požaduje prostredníctvom žiadosti o spoluprácu podľa deviatej časti alebo za okolností opísaných v odseku 2 a štát sa odvoláva na dôvody odmietnutia uvedené v článku 93 ods. 4,
 - i) skôr, ako urobí záver uvedený v odseku 7 písm. a) bode ii), Súd môže požiadať o ďalšie konzultácie alebo uskutočniť výpočutie s cieľom posúdiť vy-

hlásenia štátu vrátane neverejných vypočutí alebo vypočutí ex parte,

- ii) ak Súd dospeje k záveru, že vzhľadom na okolnosti prípadu dožiadaný štát odvolávajúci sa na dôvody odmietnutia podľa článku 93 ods. 4 nekoná v súlade so svojimi záväzkami v rámci tohto štatútu, môže vec postúpiť v súlade s článkom 87 ods. 7 aj s uvedením dôvodov tohto záveru a
 - iii) počas súdneho konania s obžalovaným Súd môže vysloviť takú domnienku o existencii alebo neexistencii určitého faktu, aká je za daných okolností primeraná, alebo
- b) za akýchkoľvek iných okolností
- i) nariadi zverejnenie informácie alebo,
 - ii) ak nenariadi zverejnenie informácie, vysloví takú domnienku o existencii alebo neexistencii určitého faktu, aká je za daných okolností primeraná.

Článok 73

Informácia alebo dokumenty tretej osoby

Ak Súd požiada štát, zmluvnú stranu, o poskytnutie dokumentu alebo informácie, ktorú tento štát drží, vlastní alebo kontroluje a ktorú mu dôverne sprístupnil iný štát, medzivládna organizácia alebo medzinárodná organizácia, tento štát si na zverejnenie tohto dokumentu alebo informácie vyžiada

súhlas jej pôvodcu. Ak pôvodcom je štát, zmluvná strana, tento buď dá súhlas so zverejnením informácie alebo dokumentu, alebo sa zaviazá, že zverejnenie vyrieši so Súdom podľa ustanovení článku 72. Ak pôvodca, ktorým nie je štát, zmluvná strana, odmietne súhlasiť so zverejnením, dožiadaný štát oznámi Súdu, že nemôže poskytnúť dokument alebo informáciu vzhľadom na predtým existujúcu povinnosť dôvernosti voči pôvodcovi.

Článok 74

Predpoklady na prijatie rozhodnutia

1. Všetci sudcovia senátu prvej inštancie sa zúčastňujú na všetkých štádiách súdneho konania a na všetkých poradách tohto senátu. Predsedníctvo senátu môže od prípadu k prípadu vymenovať jedného náhradného sudcu alebo viacerých náhradných sudcov, ktorí sú dostupní a ktorí sa zúčastňujú na všetkých štádiách súdneho konania a nahradia člena senátu prvej inštancie v prípade, že tento člen sa nemôže naďalej zúčastňovať na jeho činnosti.

2. Rozhodnutie senátu prvej inštancie sa zakladá na vyhodnotení dôkazov a celého priebehu konania. Rozhodnutie nepresiahne rámec faktov a okolností opísaných v obžalobe a v dodatkoch k obžalobe. Rozhodnutie Súdu sa môže zakladať len na dôkazoch, ktoré mu boli predložené a ktoré sa pred ním prejednali počas súdneho konania.

3. Sudcovia sa usilujú dospieť k jednomyseľnému rozhodnutiu; v opačnom

případe rozhodnutie prijímajú väčšinou hlasov.

4. Porady senátu prvej inštancie sú tajné.

5. Rozhodnutie sa vyhotoví písomne a obsahuje úplné a zdôvodnené vyhlásenie o nálezoch senátu prvej inštancie týkajúcich sa dôkazov a závery. Senát prvej inštancie vydáva jedno rozhodnutie. V prípade, že sa nedosiahla jednomyselnosť, v rozhodnutí senátu prvej inštancie sa uvedú názory väčšiny aj menšiny. Rozhodnutie alebo jeho súhrn sa oznamuje na verejnom zasadnutí.

Článok 75

Odškodnenie obetí

1. Súd ustanoví zásady týkajúce sa odškodnenia obetí alebo odškodnenia súvisiaceho s obeťami vrátane reštitúcie, náhrady a rehabilitácie. Na tomto základe môže Súd vo svojich rozhodnutiach buď na žiadosť, alebo z úradnej moci určiť rozsah a mieru škody, straty alebo ublíženia na zdraví obetí alebo súvisiacej s obeťami a uvedie, na základe akých zásad koná.

2. Súd môže vydať príkaz priamo zameraný proti odsúdenému, v ktorom špecifikuje primerané odškodnenie obetí alebo odškodnenie súvisiace s obeťami vrátane reštitúcie, náhrady a rehabilitácie. Tam, kde to je vhodné, Súd môže prikázať, aby sa rozhodnutie o odškodnení realizovalo prostredníctvom zverenecského fondu ustanoveného podľa článku 79.

3. Predtým, ako Súd vydá príkaz podľa tohto článku, môže si vyžiadať a zohľadniť vyhlásenia osôb uznaných vinnými, obetí, iných dotknutých osôb alebo dotknutých štátov alebo vyhlásenia uskutočnené v ich mene.

4. Pri vykonávaní svojich právomocí podľa tohto článku môže Súd po tom, ako uzná osobu vinnou za trestný čin, nad ktorým má jurisdikciu, rozhodnúť, či na vykonanie príkazu vydaného na základe tohto článku treba použiť opatrenia podľa článku 93 ods. 1.

5. Štát, zmluvná strana, vykoná rozhodnutie podľa tohto článku rovnako, ako keby sa na tento článok vzťahovali ustanovenia článku 109.

6. Nijaké ustanovenia tohto článku sa nebudú vykladať tak, aby boli na ujmu práv obetí podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva.

Článok 76

Ukladanie trestov

1. V prípade uznania osoby vinnou senát prvej inštancie zväzi uloženie primeraného trestu, pričom prihliadne na dôkazy a podania predložené počas súdneho konania, ktoré sú relevantné na uloženie trestu.

2. Okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje článok 65, a ešte pred skončením súdneho konania senát prvej inštancie z úradnej moci môže a na žiadosť prokurátora alebo obžalovaného musí uskutočniť ďalšie pojednávanie na posúdenie všetkých dodatočných dôkazov alebo podaní relevantných na uloženie trestu

v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov.

3. V prípadoch, na ktoré sa vzťahuje odsek 2, sa všetky vyhlásenia podľa článku 75 posudzujú počas ďalšieho pojednávania uvedeného v odseku 2 a v prípade potreby počas ďalších pojednávanií.

4. Trest sa oznamuje na verejnom zasadnutí a vždy, keď to je možné, v prítomnosti obžalovaného.

SIEDMA ČASŤ

TRESTY

Článok 77

Uplatniteľné tresty

1. S výhradou článku 110 môže Súd osobe uznanej vinnou za trestný čin podľa článku 5 tohto štatútu uložiť jeden z týchto trestov:

- a) trest odňatia slobody na dobu nepresahujúcu 30 rokov, alebo
- b) trest odňatia slobody na doživotie, ak to zdôvodňuje mimoriadna závažnosť trestného činu a osobné pomery osoby uznanej vinnou.

2. Okrem trestu odňatia slobody Súd môže nariadiť

- a) pokutu podľa kritérií ustanovených v Pravidlách súdneho konania a vykonávania dôkazov,
- b) prepadnutie výnosov, majetku a aktív odvodených priamo alebo nepriamo z tohto trestného činu bez toho, aby boli dotknuté bona fide práva tretích strán.

Článok 78

Ukladanie trestu

1. Pri rozhodovaní o treste Súd v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov zohľadňuje také faktory, ako závažnosť trestného činu a osobné pomery odsúdeného.

2. Pri ukladaní trestu odňatia slobody Súd započíta dobu väzby, ak sa použila, vykonanej na príkaz Súdu. Súd môže započítať akúkoľvek dobu inak strávenú vo väzbe v súvislosti s konaním zakladajúcim trestný čin.

3. V prípade, že osoba bola uznaná vinnou za viac ako jeden trestný čin, Súd uloží trest za každý trestný čin a úhrnný trest špecifikujúci dobu odňatia slobody. Táto doba nie je kratšia, ako je najdlhší uložený jednotlivý trest, a nie je dlhšia, ako je odňatie slobody na 30 rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie v súlade s článkom 77 ods. 1 písm. b).

Článok 79

Zvereňecký fond

1. Rozhodnutím Zhromaždenia štátov, zmluvných strán, sa zriadi zvereňecký fond v prospech obetí trestných činov patriacich do jurisdikcie Súdu a rodín týchto obetí.

2. Súd môže nariadiť, aby sa peniaze a iný majetok získaný prostredníctvom pokút alebo prepadnutia previedol na základe príkazu Súdu do zvereňeckého fondu.

3. Zverenecký fond sa spravuje podľa kritérií, ktoré stanoví Zhromaždenie štátov, zmluvných strán.

Článok 80

Nedotýkanie sa trestov podľa vnútroštátneho práva a vnútroštátnych zákonov

Nijaké ustanovenie tejto časti sa nedotýka spôsobu, akým štáty ukladajú tresty podľa svojich vnútroštátnych zákonov, ani právnych predpisov štátov, ktoré neustanovujú tresty predpísané v tejto časti.

ÔSMA ČASŤ

ODVOLANIE A REVÍZIA

Článok 81

Odvolanie proti rozhodnutiu o zbavení viny alebo uznaní viny alebo proti trestu

1. Proti rozhodnutiu podľa článku 74 sa možno odvolať v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov takto:

- a) prokurátor sa môže odvolať na základe ktoréhokoľvek z týchto dôvodov:
 - i) procesná chyba,
 - ii) vecná chyba,
 - iii) právna chyba,
 - b) osoba uznaná vinnou alebo prokurátor v mene osoby uznanej vinnou môže podať odvolanie z týchto dôvodov:
 - i) procesná chyba,
 - ii) vecná chyba,
 - iii) právna chyba alebo
 - iv) akýkoľvek iný dôvod, ktorý sa týka spravodlivosti alebo dôveryhodnosti konania alebo rozhodnutia.
- 2.
- a) Proti trestu sa v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov môže odvolať prokurátor alebo osoba uznaná vinnou z dôvodu nepomeru medzi trestným činom a trestom,
 - b) ak v prípade odvolania proti trestu Súd dospeje k názoru, že odvolanie obsahuje dôvody, pre ktoré by bolo možno uznanie viny vcelku alebo sčasti vyhlásiť za neplatné, môže vyzvať prokurátora a osobu uznanú vinnou, aby predložili dôvody podľa článku 81 ods. 1 písm. a) alebo b), a môže prijať rozhodnutie o uznaní viny v súlade s článkom 83,
 - c) rovnaký postup sa používa, keď Súd len na základe odvolania proti uznaniu viny dospeje k názoru, že existujú dôvody na zmiernenie trestu podľa odseku 2 písm. a).
- 3.
- a) Ak senát prvej inštancie nenariadi inak, osoba uznaná vinnou zostane vo väzbe počas trvania odvolacieho konania,
 - b) ak doba, ktorú osoba uznaná vinnou strávi vo väzbe, presiahne dobu uloženého trestu odňatia slobody, táto osoba sa prepustí; nevzťahuje sa to na prípady, keď odvolanie podal aj prokurátor a na

prepustenie sa môžu vzťahovať podmienky uvedené v písmene c),
c) v prípade zbavenia viny je obžalovaný prepustený okamžite s týmito výhradami:

i) za osobitných okolností, okrem iného aj so zreteľom na konkrétne riziko úteku, závažnosť trestného činu a pravdepodobnosť úspešnosti odvolania, senát prvej inštancie môže na žiadosť prokurátora nariadiť pokračovanie vo výkone väzby počas trvania odvolacieho konania,

ii) proti rozhodnutiu senátu prvej inštancie podľa písmena c) bodu i) možno podať odvolanie v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov.

4. S výhradou ustanovení odseku 3 písm. a) a b) sa počas plynutia odvolacej lehoty a trvania odvolacieho konania pozastaví výkon rozhodnutia alebo trestu.

Článok 82

Odvolanie proti iným rozhodnutiam

1. Ktorýkoľvek účastník konania sa môže odvolať proti ktorémukoľvek z týchto rozhodnutí v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov:

- rozhodnutie týkajúce sa jurisdikcie alebo prípustnosti,
- rozhodnutie o schválení alebo zamietnutí prepustenia osoby, proti

ktorej sa vedie vyšetrovanie alebo trestné stíhanie,

c) rozhodnutie senátu prvej inštancie o konaní z vlastnej iniciatívy podľa článku 56 ods. 3,

d) rozhodnutie spojené s otázkou, ktorá by vážne ovplyvnila spravodlivé a rýchle konanie alebo výsledok súdneho konania a ktorej okamžité vyriešenie odvolacím senátom by podľa názoru senátu prípravného konania alebo senátu prvej inštancie mohlo vecne urýchliť konanie.

2. Proti rozhodnutiu senátu prípravného konania podľa článku 57 ods.

3 písm. d) sa môže odvolať dotknutý štát alebo prokurátor so súhlasom senátu prípravného konania. Odvolanie sa prerokuje zrýchleným postupom.

3. Samotné odvolanie nemá odkladný účinok, ak tak na základe žiadosti nenariadi odvolací senát v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov.

4. Právny zástupca obetí, osoba uznaná vinnou alebo majiteľ bona fide majetku, ktorého sa negatívne dotkol príkaz podľa článku 75, sa môže odvolať proti príkazu na odškodnenie v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov.

Článok 83

Odvolanie konanie

1. Na účely konania podľa článku 81 a tohto článku má odvolací senát všetky právomoci senátu prvej inštancie.

2. Ak odvolací senát zistí, že konanie, proti ktorému bolo podané odvola-

nie, nebolo spravodlivé a že tým bola ovplyvnená vierohodnosť rozhodnutia alebo trestu alebo že rozhodnutie alebo trest, proti ktorému bolo podané odvolanie, bolo prijaté pod vplyvom vecnej, právnej alebo procesnej chyby, môže

- a) zrušiť alebo zmeniť rozhodnutie alebo trest alebo
- b) nariadiť nové konanie pred iným senátom prvej inštancie.

Na tieto účely môže odvolací senát vrátiť skutkovú otázku pôvodnému senátu prvej inštancie, aby o tejto otázke rozhodol a príslušne ho informoval alebo môže sám požiadať o dôkazy a o otázke rozhodnúť. Ak sa proti rozhodnutiu alebo trestu odvolala len osoba uznaná vinnou alebo prokurátor v jej mene, rozhodnutie nemožno zmeniť v neprospech tejto osoby.

3. Ak v prípade odvolania proti trestu odvolací senát zistí, že trest nie je úmerný trestnému činu, môže trest zmeniť v súlade so siedmou časťou.

4. Rozsudok odvolacieho senátu vynáša väčšina jeho sudcov na verejnom zasadnutí. V rozsudku sa uvádzajú dôvody, na ktorých sa zakladá. V prípade, že sa nedosiahla jednomyseľnosť, rozsudok odvolacieho senátu obsahuje názory väčšiny a menšiny, ale sudcovia môžu vyniesť aj osobitné alebo rozporné názory na otázky práva.

5. Odvolací senát môže vyniesť rozsudok v neprítomnosti osoby zbavenej viny alebo osoby uznanej vinnou.

Článok 84

Revízia odsúdenia alebo trestu

1. Osoba uznaná vinnou alebo po smrti tejto osoby manželia, deti, rodičia alebo jedna osoba, ktorá je v čase smrti obžalovaného nažive a ktorú obžalovaný výslovne písomne inštruoval, aby podala takúto žiadosť, alebo prokurátor v mene osoby sa môže obrátiť na odvolací senát so žiadosťou o revíziu právoplatného rozsudku o vine alebo trestu z dôvodu, že

- a) boli zistené nové dôkazy, ktoré
 - i) neboli v čase súdneho konania dostupné, pričom ich nedostupnosť nebola celkom alebo sčasti pričítateľná účastníkovi konania, ktorý žiadosť podal, a
 - ii) sú natoľko významné, že keby boli dokázané v čase súdneho konania, pravdepodobne by bol vynesený iný verdikt,
- b) sa zistilo, že rozhodujúce dôkazy, ktoré sa brali do úvahy v súdnom konaní a od ktorých závisí odsúdenie, boli nepravdivé, pozmenené alebo sfaľované,
- c) jeden sudca alebo viacerí sudcovia, ktorí sa zúčastnili odsúdenia alebo potvrdenia obžaloby, sa v tomto prípade dopustili vážneho neprípustného konania alebo vážneho porušenia povinností, ktoré je dostatočne závažné na to, aby zdôvodnilo zbavenie tohto sudcu alebo týchto sudcov funkcie podľa článku 46.

2. Odvolací senát zamietne žiadosť, ak dospeje k názoru, že je nepodložená. Ak dospeje k názoru, že žiadosť je zdôvodnená, môže podľa potreby

- a) znova ustanoviť pôvodný senát prvej inštancie,
- b) ustanoviť nový senát prvej inštancie,
- c) zachovať si jurisdikciu vo veci, s cieľom po vypočutí účastníkov konania spôsobom ustanoveným v Pravidlách súdneho konania a vykonávania dôkazov dospieť k rozhodnutiu o tom, či sa má rozsudok revidovať.

Článok 85

Odškodnenie zatknutej alebo odsúdenej osoby

1. Každá osoba, ktorá sa stala obeťou nezákonného zatknutia alebo väzby, má vymáhateľné právo na odškodnenie.

2. Ak bola osoba právoplatným rozhodnutím uznaná vinnou z trestného činu a následne bolo toto rozhodnutie zrušené z dôvodu, že nová alebo novozistená skutočnosť nezvratne dokázala, že došlo k justičnému omylu, osoba, ktorá v dôsledku uznania viny bola postavená trestom, sa odškodní podľa zákona; neplatí to v prípade, ak sa dokáže, že včasné nezverejnenie neznámej skutočnosti bolo celkom alebo sčasti pričítateľné tejto osobe.

3. V mimoriadnych prípadoch, keď Súd zistí nezvratné skutočnosti dokazujúce, že došlo k vážnemu a zjavnému justičnému omylu, môže na základe vlastnej úvahy rozhodnúť o odškodne-

ní osoby podľa kritérií ustanovených v Pravidlách súdneho konania a vykonávania dôkazov, ktorá bola prepustená z väzby po právoplatnom rozhodnutí o zbavení viny alebo o zastavení konania z tohto dôvodu.

DEVIATA ČASŤ MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA A SÚDNA POMOC

Článok 86

Všeobecná povinnosť spolupráce

Štáty, zmluvné strany, v súlade s ustanoveniami tohto štatútu plne spolupracujú so Súdcom pri vyšetrovaní a trestnom stíhaní činov v jeho jurisdikcii.

Článok 87

Žiadosti o spoluprácu – všeobecné ustanovenia

1.

- a) Súd má právomoc podávať štátom, zmluvným stranám, žiadosti o spoluprácu. Tieto žiadosti podáva diplomatickou cestou alebo iným vhodným spôsobom, ktorý každý štát, zmluvná strana, vymedzí pri ratifikácii, prijatí, schválení alebo prístupe.

Pri neskorších zmenách spôsobu podávania žiadostí jednotlivé štáty, zmluvné strany, postupujú v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov.

b) Tam, kde to je vhodné, a bez toho, aby sa to dotklo ustanovení písma-
na a), sa žiadosti môžu podávať aj
prostredníctvom Medzinárodnej
organizácie kriminálnej polície (In-
ternational Criminal Police Organi-
sation) alebo inej vhodnej regionál-
nej organizácie.

2. Žiadosti o spoluprácu a akékoľ-
vek dokumenty na podporu žiadosti sa
vypracúvajú buď v úradnom jazyku
dožiadaného štátu, alebo ich sprevá-
dza preklad do tohto jazyka, alebo
v jednom z pracovných jazykov Súdu
v súlade s rozhodnutím príslušného
štátu pri ratifikácii, prijatí, schválení
alebo prístupe.

Pri neskorších zmenách tohto roz-
hodnutia jednotlivé štáty, zmluvné
strany, postupujú v súlade s Pravidla-
mi súdneho konania a vykonávania
dôkazov.

3. Dožiadaný štát zachováva dôver-
nosť žiadosti o spoluprácu a všetkých
dokumentov na podporu žiadosti a zve-
rejšňuje ich len v rozsahu nevyhnutnom
na účely vykonania žiadosti.

4. V súvislosti s akoukoľvek žiados-
ťou o pomoc predloženou podľa tejto
časti môže Súd prijať opatrenia vrátane
opatrení súvisiacich s ochranou infor-
mácií potrebné z hľadiska bezpečnosti
alebo fyzickej či duševnej pohody všet-
kých obetí, potenciálnych svedkov a ich
rodín. Súd môže požiadať, aby sa všet-
ky informácie sprístupnené v rámci de-
viatej časti poskytovali a aby sa s nimi
zaobchádzalo spôsobom, ktorý chráni
bezpečnosť a fyzickú alebo duševnú

pohodu obete, potenciálnych svedkov
a ich rodín.

5.

a) Súd môže vyzvať štát, ktorý nie je
zmluvnou stranou tohto štatútu,
o poskytnutie pomoci podľa tejto
časti na základe ad hoc dojednania,
dohody s týmto štátom alebo na
akomkoľvek inom primeranom zá-
klade.

b) Ak štát, ktorý nie je zmluvnou stra-
nou tohto štatútu, uzavrie so Sú-
dom ad hoc dohodu alebo dojedna-
nie, pričom žiadosti Súdu nevyba-
vuje v súlade s touto dohodou
alebo dojednaním, Súd o tom môže
informovať zhromaždenie štátov,
zmluvných strán, alebo Bezpeč-
nostnú radu, ak mu vec postúpila
Bezpečnostná rada.

6. Súd môže požiadať ktorúkoľvek
medzivládnu organizáciu o poskytnu-
tie informácií alebo dokumentov. Súd
môže požiadať aj o iné formy spolu-
práce a pomoci, na akých sa dohodne
s touto organizáciou a ktoré sú v súlade
s jej kompetenciou alebo mandátom.

7. Ak štát, zmluvná strana, nevyho-
vie žiadosti Súdu o spoluprácu v roz-
pore s ustanoveniami tohto štatútu,
a tým Súdu zabráni vykonávať jeho
funkcie a právomoci podľa tohto štatú-
tu, Súd môže vydať nález v tomto
zmysle a postúpiť vec zhromaždeniu
štátov, zmluvných strán, alebo Bezpeč-
nostnej rade, ak mu vec postúpila Bez-
pečnostná rada.

Článok 88

Dostupnosť postupov vo vnútroštátnom práve

Štáty, zmluvné strany, zabezpečia, aby v ich vnútroštátnom práve boli dostupné postupy na všetky formy spolupráce, ktoré ustanovuje táto časť.

Článok 89

Odvzdanie osôb Súdu

1. Súd môže podať žiadosť o zatknutie a odovzdanie osoby spolu s materiálom na podporu svojej žiadosti uvedeným v článku 91 ktorémukoľvek štátu, na ktorého území sa táto osoba nachádza, a požiada tento štát o spoluprácu pri zatknutí a odovzdaní tejto osoby. Štáty, zmluvné strany, v súlade s ustanoveniami tejto časti a postupmi podľa vnútroštátneho práva žiadosti o zatknutie a odovzdanie vyhovejú.

2. Ak osoba, o ktorej odovzdanie ide, podá námietku na vnútroštátny súd na základe princípu *ne bis in idem*, ktorý ustanovuje článok 20, dožiadaný štát bezodkladne požiada Súd o konzultáciu s cieľom určiť, či prijal relevantné rozhodnutie o prípustnosti. Ak je prípad prípustný, dožiadaný štát pristúpi k vykonaniu žiadosti. Ak rozhodnutie o prípustnosti ešte nie je prijaté, dožiadaný štát môže odložiť vykonanie žiadosti o odovzdanie osoby, až kým Súd nerozhodne o prípustnosti.

3.

a) Štát, zmluvná strana, v súlade so svojím vnútroštátnym procesným právom povolí prepravu osoby, ktorú Súdu odovzdáva iný štát, cez

jeho územie okrem prípadov, keď by tranzit cez tento štát bránil odovzdaniu alebo ho oddialil.

- b) Súd podáva žiadosť o tranzit v súlade s článkom 86. Žiadosť o tranzit musí obsahovať
- i) opis prepravovanej osoby,
 - ii) krátke zhrnutie faktov prípadu a ich právnu charakteristiku a
 - iii) príkaz na zatknutie a odovzdanie.
- c) Prepravovaná osoba je počas tranzitu držaná vo väzbe.
- d) Ak je osoba prepravovaná letecky a na území tranzitného štátu sa neplánuje nijaké pristátie, povolenie sa nevyžaduje.
- e) Ak sa na území tranzitného štátu uskutoční neplánované pristátie, tento štát môže vyžadovať žiadosť o tranzit od Súdu podľa ustanovení písmena b). Tranzitný štát zadrží prepravovanú osobu vo väzbe do vtedy, kým nedostane žiadosť o tranzit a kým sa tranzit neuskutoční; väzbu na účely tohto písmena pritom nemožno predĺžiť nad 96 hodín od neplánovaného pristátia, ak do tohto času štát žiadosť nedostane.
4. Ak sa proti žiadanej osobe vedie konanie alebo si osoba odpykáva trest v dožiadanom štáte za iný trestný čin, ako je trestný čin, ktorý je dôvodom žiadosti Súdu o jej odovzdanie, dožiadaný štát sa po prijatí rozhodnutia o schválení žiadosti obráti so žiadosťou o konzultáciu na Súd.

Článok 90

Konkurujúce si žiadosti

1. Štát, zmluvná strana, ktorá od Súdu dostane žiadosť o odovzdanie osoby podľa článku 89 a pritom dostane aj žiadosť od niektorého ďalšieho štátu o vydanie rovnakej osoby za rovnaké správanie, ktoré je základom trestného činu, pre ktorý žiada o odovzdanie tejto osoby aj Súd, musí o tejto skutočnosti informovať Súd aj dožadujúci štát.

2. Ak dožadujúci štát je štátom, zmluvnou stranou, dožiadaný štát uprednostní žiadosť od Súdu pod podmienkou, že

- a) Súd na základe článku 18 alebo 19 rozhodne, že prípad, v súvislosti s ktorým sa požaduje odovzdanie, je prípustný, a že tento záver prihliada na vyšetrovanie alebo trestné stíhanie vedené dožadujúcim štátom v súvislosti s jeho žiadosťou o vydanie, alebo
- b) Súd prijme rozhodnutie uvedené v písmene a) na základe oznámenia dožiadaného štátu podľa odseku 1.

3. Ak Súd neprijal rozhodnutie podľa odseku 2 písm. a), dožiadaný štát môže v dobe, kým Súd rozhoduje podľa odseku 2 písm. b), konať podľa vlastnej úvahy vo veci žiadosti o vydanie od dožadujúceho štátu; osobu však nevydá dotedy, kým Súd nerozhodne, že prípad je prípustný. Súd rozhoduje na základe zrýchleného postupu.

4. Ak dožadujúci štát nie je zmluvnou stranou tohto štatútu, dožiadaný

štát, ak nemá medzinárodnú povinnosť vydania osoby dožadujúcemu štátu, uprednostní žiadosť o odovzdanie Súdu, ak Súd rozhodol, že prípad je prípustný.

5. Ak Súd o prípade podľa odseku 4 rozhodol, že je neprípustný, dožiadaný štát môže podľa vlastnej úvahy konať vo veci žiadosti o vydanie od dožadujúceho štátu.

6. V prípadoch, na ktoré sa vzťahuje odsek 4, s výnimkou dožiadaných štátov majúcich medzinárodnú povinnosť vydať osobu dožadujúcim štátom, ktoré nie sú zmluvnou stranou podľa tohto štatútu, rozhodne dožiadaný štát o tom, či osobu odovzdá Súdu alebo vydá dožadujúcemu štátu. Pri tomto rozhodovaní dožiadaný štát zváži všetky relevantné faktory, medzi ktoré okrem iného patria:

- a) dátum podania jednotlivých žiadostí,
- b) záujmy dožadujúceho štátu vrátane toho, či bol trestný čin spáchaný na jeho území, a štátnej príslušnosti obetí a hľadanej osoby a
- c) možnosť následného odovzdania osoby medzi Súdom a dožadujúcim štátom.

7. Keď štát, zmluvná strana, ktorá dostane žiadosť od Súdu o odovzdanie osoby, dostane aj žiadosť od niektorého štátu o vydanie tej istej osoby za iný skutok, ako bol skutok, za ktorý Súd ako za trestný čin požaduje odovzdanie tejto osoby,

- a) ak dožiadaný štát nemá existujúci medzinárodný záväzok vydať oso-

- bu dožadujúcemu štátu, dá prednosť žiadosti Súdu,
- b) ak má dožiadaný štát existujúci medzinárodný záväzok vydať osobu dožadujúcemu štátu, rozhodne, či túto osobu odovzdá Súdu alebo ju vydá dožadujúcemu štátu. Pri tomto rozhodovaní dožiadaný štát zváži všetky relevantné faktory vrátane faktorov uvedených v odseku 6, pričom však osobitne posúdi relatívnu povahu a závažnosť daného skutku.

8. Ak na základe oznámenia podľa tohto článku Súd rozhodne, že prípad je neprípustný a následne sa zamietne vydanie do dožadujúceho štátu, dožiadaný štát o tomto rozhodnutí informuje Súd.

Článok 91

Obsah žiadosti o zatknutie a odovzdanie

1. Žiadosť o zatknutie a odovzdanie sa vyhotovuje písomne. V naliehavých prípadoch možno žiadosť podať prostredníctvom akéhokoľvek média, ktoré je schopné dodať písomný záznam, ale následne ju treba potvrdiť cestou ustanovenou v článku 87 ods. 1 písm. a).

2. Žiadosť o zatknutie a odovzdanie osoby, na ktorú vydal príkaz na zatknutie senát prípravného konania podľa článku 58, musí obsahovať alebo ju musí sprevádzať

- a) informácia o opise hľadanej osoby postačujúca na identifikáciu tejto osoby a informácia o mieste, kde sa táto osoba pravdepodobne zdržuje,

- b) kópiu príkazu na zatknutie a
- c) všetky dokumenty, vyhlásenia alebo informácie, ktoré predpisujú náležitosti odovzdávacieho konania dožiadaného štátu s tým, že tieto náležitosti by nemali byť zafažujúce viac ako náležitosti predpísané pre žiadosti o vydanie osôb podľa zmlúv alebo dojednaní medzi dožiadaným štátom a ostatnými štátmi a podľa možnosti by vzhľadom na osobitnú povahu Súdu mali byť menej zafažujúce.

3. V prípade žiadosti o zatknutie a odovzdanie osoby, ktorá už bola uznaná vinnou, táto žiadosť musí obsahovať alebo ju musí sprevádzať

- a) kópia akéhokoľvek príkazu na zatknutie tejto osoby,
- b) kópia rozsudku o uznaní viny,
- c) informácia potvrdzujúca, že hľadaná osoba je tá, ktorá je uvedená v rozsudku o uznaní viny, a
- d) ak hľadanej osobe bol uložený trest, kópia uloženého trestu a v prípade trestu odňatia slobody vyhlásenie o tom, akú časť trestu už vykonala a akú časť má ešte vykonať.

4. Na žiadosť Súdu štát, zmluvná strana, so Súdom prekonzultuje, a to buď všeobecne, alebo v súvislosti s konkrétnou vecou, všetky náležitosti predpísané jeho vnútroštátnymi právnymi predpismi aplikovateľné na základe odseku 2 písm. c). Počas konzultácií štát, zmluvná strana, informuje Súd o konkrétnych náležitostiach predpísaných jeho vnútroštátnymi právnymi predpismi.

Článok 92

Predbežné zatknutie

1. V naliehavých prípadoch môže Súd požiadať o predbežné zatknutie hľadanej osoby na dobu potrebnú na predloženie žiadosti o odovzdanie a dokumentov na podporu tejto žiadosti uvedených v článku 91.

2. Žiadosť o predbežné zatknutie sa podáva prostredníctvom akéhokoľvek média, ktoré je schopné dodať písomný záznam, a obsahuje

- a) informácie o opise hľadanej osoby postačujúce na jej identifikáciu a informácie o mieste, kde sa táto osoba pravdepodobne nachádza,
- b) stručné zhrnutie trestných činov, za ktoré sa požaduje zatknutie tejto osoby, a fakty, ktoré údajne predstavujú tieto trestné činy vrátane času a miesta spáchania trestného činu tam, kde to je možné,
- c) vyhlásenie o existencii príkazu na zatknutie hľadanej osoby alebo rozsudku o uznaní viny a
- d) vyhlásenie, že žiadosť o odovzdanie osoby bude nasledovať.

3. Predbežne zatknutá osoba môže byť prepustená z väzby, ak dožiadaný štát nedostane žiadosť o odovzdanie a dokumenty na podporu tejto žiadosti uvedené v článku 91 v lehote uvedenej v Pravidlách súdneho konania a vykonávania dôkazov. Ak to však právny poriadok dožiadaného štátu umožňuje, táto osoba môže súhlasiť so svojim odovzdaním ešte pred uplynutím tejto lehoty. V takomto prípade dožiadaný

štát urobí kroky na odovzdanie osoby Súdu v najkratšom možnom čase.

4. Skutočnosť, že hľadaná osoba bola prepustená z väzby podľa odseku 3, sa nedotýka ďalšieho zatknutia a odovzdania tejto osoby, ak žiadosť o odovzdanie a dokumenty na podporu tejto žiadosti sú dodané v neskoršom termíne.

Článok 93

Iné formy spolupráce

1. V súlade s ustanoveniami tejto časti a postupmi podľa vnútroštátneho práva štáty, zmluvné strany, musia vyhovieť žiadostiam Súdu o poskytnutie ďalej uvádzanej pomoci v súvislosti s vyšetrovaním alebo trestným stíhaním:

- a) identifikácia osôb a miesta, kde sa zdržiavajú, alebo miesta, kde sa nachádzajú veci,
- b) vykonávanie dôkazov vrátane výpovede pod prisahou a predloženie dôkazov vrátane znaleckých posudkov a správ požadovaných Súdom,
- c) vypočutie ktorejkoľvek osoby, proti ktorej sa vedie vyšetrovanie alebo trestné stíhanie,
- d) doručenie dokumentov vrátane súdnych dokumentov,
- e) uľahčenie dobrovoľnej prítomnosti osôb ako svedkov alebo znalcov pred Súdom,
- f) dočasné odovzdanie osôb podľa odseku 7,
- g) preskúmanie miest alebo lokalít vrátane exhumácie a preskúmania pohrebísk,

- h) vykonanie prehliadok a zaistenie,
- i) zabezpečenie záznamov a dokumentov vrátane úradných záznamov a dokumentov,
- j) ochrana obetí a svedkov a zachovanie dôkazov,
- k) identifikácia, vysledovanie a zmrazenie alebo zaistenie výnosov, majetku a aktív a vecí použitých na spáchanie trestného činu na účely ich prípadnej konfiškácie bez toho, aby boli dotknuté práva bona fide tretích strán, a
- l) pomoc akéhokoľvek iného druhu, ktorú nezakazuje právo dožiadaného štátu, zameranú na uľahčenie vyšetrovania a trestného stíhania za trestné činy v jurisdikcii Súdu.

2. Súd má právomoc poskytnúť záruku svedkovi alebo znalcovi, že nebude trestne stíhaný, zadržaný alebo podrobený obmedzeniu osobnej slobody Súdom v súvislosti s akýmkoľvek činom alebo opomenutím, ktoré predchádzali odchodu tejto osoby z dožiadaného štátu.

3. Ak je v dožiadanom štáte zakázané vykonávať niektoré konkrétne opatrenie uvedené v žiadosti o pomoc podľa odseku 1 na základe existujúcej všeobecne aplikovateľnej právnej zásady, dožiadaný štát to bezodkladne prekonzultuje so Súdom s cieľom pokúsiť sa túto záležitosť vyriešiť. Pri týchto konzultáciách by sa mala zväziť možnosť poskytnutia pomoci iným spôsobom alebo za istých podmienok. Ak sa záležitosť nepodarí vyriešiť ani po kon-

zultácii, Súd preformuluje svoju žiadosť podľa potreby.

4. Štát, zmluvná strana, môže zamietnuť žiadosť o pomoc, a to celkom alebo sčasti len vtedy, keď sa žiadosť týka predloženia dokumentov alebo zverejnenia dôkazov súvisiacich s jeho národnou bezpečnosťou.

5. Pred tým, ako dožiadaný štát zamietne žiadosť o pomoc, musí posúdiť, či pomoc nemožno poskytnúť za istých vymedzených podmienok alebo či pomoc nemožno poskytnúť v neskoršom termíne alebo alternatívnym spôsobom s tým, že ak Súd alebo prokurátor akceptuje takto podmienenú pomoc, Súd alebo prokurátor bude tieto podmienky rešpektovať.

6. V prípade, že dožiadaný štát zamietne pomoc, o dôvodoch tohto zamietnutia okamžite informuje Súd alebo prokurátora.

7.

a) Súd môže požiadať o dočasné odovzdanie osoby vo väzbe na účely identifikácie alebo získania výpovede, alebo inej pomoci. Osobu možno previezť, ak sú splnené tieto podmienky:

- i) osoba dá slobodne svoj informovaný súhlas s presunom a
- ii) dožiadaný štát súhlasí s presunom s výhradou podmienok, na akých sa tento štát a Súd dohodnú.

b) Dočasne odovzdávaná osoba zostane vo väzbe. Keď sa splní účel presunu, Súd osobu bezodkladne vráti dožiadanému štátu.

- 8.
- a) Súd zabezpečí dôvernosc dokumentov a informácií a zverejní ich len v rozsahu potrebnom na vyšetrovanie a konanie opísané v žiadosti.
 - b) V prípade potreby dožiadaný štát môže prokurátorovi dôverne odovzdať dokumenty alebo informácie. Prokurátor ich potom môže použiť výlučne na získanie nových dôkazov.
 - c) Dožiadaný štát môže z úradnej moci alebo na žiadosť prokurátora následne vysloviť súhlas so zverejnením takýchto dokumentov alebo informácií. Tie sa potom môžu použiť ako dôkazy na základe ustanovení piatej a šiestej časti a v súlade s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov.
- 9.
- a) i) V prípade, že štát, zmluvná strana, dostane konkurujúce si žiadosti od Súdu aj od iného štátu v rámci svojej medzinárodnej povinnosti, ktoré sú iného druhu ako žiadosti o odovzdanie alebo vydanie, štát, zmluvná strana, sa po porade so Súdom a iným štátom bude usilovať vyhovieť obidvom žiadostiam a v prípade potreby jednu alebo druhú žiadosť odloží alebo ju spojí s nejakými podmienkami.
 - ii) V opačnom prípade sa konkurujúce si žiadosti riešia v súlade so zásadami ustanovenými v článku 90.
- b) Ak sa však žiadosť od Súdu týka informácií, majetku alebo osôb, ktoré podliehajú kontrole tretieho štátu alebo medzinárodnej organizácie na základe medzinárodnej zmluvy, dožiadané štáty v tomto zmysle informujú Súd, ktorý svoju žiadosť podá tretiemu štátu alebo medzinárodnej organizácii.
- 10.
- a) Súd môže na požiadanie spolupracovať so štátom, zmluvnou stranou, a poskytnúť mu pomoc pri vyšetrovaní alebo súdnom procese týkajúcom sa skutku, ktorý je trestným činom, na ktorú sa vzťahuje jurisdikcia Súdu, alebo ktorý je závažným trestným činom podľa vnútroštátneho práva dožadujúceho štátu.
 - b) i) Pomoc poskytnutá podľa písmena a) okrem iného zahŕňa
 - a. odovzdanie vyhlásení, dokumentov alebo iných druhov dôkazov získaných v priebehu vyšetrovania alebo súdneho procesu vedeného Súdom a
 - b. vypočúvanie ktorejkoľvek osoby vzatej do väzby na príkaz Súdu,
 - ii) v prípade pomoci podľa písmena b) bodu i) a
 - a. ak boli dokumenty alebo dôkazy iného druhu získané s pomocou niektorého štátu, ich odovzdanie si vyžaduje súhlas tohto štátu,
 - b. ak vyhlásenia, dokumenty alebo iné druhy dôkazov poskytol svedok alebo znalec, ich odo-

vzdanie podlieha ustanoveniam článku 68.

- c) Súd môže za podmienok ustanovených v tomto odseku vyhovieť žiadosti o pomoc podľa tohto odseku od štátu, ktorý nie je stranou tohto štatútu.

Článok 94

Odklad vykonania žiadosti v súvislosti s prebiehajúcim vyšetrovaním alebo trestným stíhaním

1. Keby malo okamžité vykonanie žiadosti narušiť prebiehajúce vyšetrovanie alebo trestné stíhanie v inom prípade, ako je prípad uvedený v žiadosti, dožiadaný štát môže odložiť vykonanie žiadosti na čas dohodnutý so Súdom. Odklad však nesmie byť dlhší, ako je čas potrebný na skončenie príslušného vyšetrovania alebo trestného stíhania v dožiadanom štáte. Pred prijatím rozhodnutia o odklade by mal dožiadaný štát zvážiť, či by nebolo možné pomoc poskytnúť okamžite s istými podmienkami.

2. Ak sa prijme rozhodnutie o odklade v súlade s odsekom 1, prokurátor má možnosť žiadať o opatrenia na zachovanie dôkazov podľa článku 93 ods. 1 písm. j).

Článok 95

Odklad vykonania žiadosti v súvislosti s námietkou voči jej prípustnosti

Ak Súd skúma vznesenú námietku voči prípustnosti podľa článku 18 alebo 19, dožiadaný štát môže odložiť vyko-

nanie žiadosti podľa tejto časti po dobu, kým Súd rozhoduje o námietke, ak Súd prokurátorovi konkrétne nenařadi, aby začal zhromažďovať tieto údaje podľa článku 18 alebo 19.

Článok 96

Obsah žiadosti o iné formy pomoci podľa článku 93

1. Žiadosť o iné formy pomoci uvedené v článku 93 sa vypracuje písomne. V naliehavých prípadoch možno žiadosť podať prostredníctvom akéhokoľvek média, ktoré je schopné dodať písomný záznam, pod podmienkou, že žiadosť sa potvrdí cestou ustanovenou v článku 87 ods. 1 písm. a).

2. Žiadosť obsahuje alebo na jej podporu sú k nej priložené tieto náležitosti:

- a) stručný opis účelu žiadosti a požadovanej pomoci vrátane právneho základu a zdôvodnenia žiadosti,
- b) čo najviac podrobných informácií o mieste pobytu alebo identifikácii akejkoľvek osoby alebo miesta, ktorá sa hľadá alebo zisťuje, aby bolo možné poskytnúť požadovanú pomoc,
- c) stručný opis základných faktov podmieňujúcich žiadosť,
- d) dôvody na použitie akéhokoľvek postupu alebo náležitosti, ktoré sa musia dodržiavať,
- e) informácie potrebné na základe práva dožiadaného štátu týkajúce sa vykonania žiadosti a

f) všetky ďalšie relevantné informácie potrebné na to, aby sa mohla poskytnúť požadovaná pomoc.

3. Na žiadosť Súdu štát, zmluvná strana, so Súdom prekonzultuje, všeobecne alebo v súvislosti s konkrétnou záležitosťou, všetky požiadavky predpísané v jeho vnútroštátnom práve v súvislosti s odsekom 2 písm. e). Pri týchto konzultáciách štát, zmluvná strana, informuje Súd o konkrétnych požiadavkách predpísaných jeho vnútroštátnym právom.

4. Tam, kde to je vhodné, sa ustanovenia tohto článku vzťahujú aj na žiadosť o pomoc podanú Súdu.

Článok 97

Konzultácie

Ak štát, zmluvná strana, dostane žiadosť podľa tejto časti a v tejto súvislosti identifikuje problémy, ktoré by mohli brániť alebo mať vykonanie tejto žiadosti, bezodkladne so Súdom prekonzultuje riešenie tejto záležitosti. Medzi tieto problémy môže okrem iného patriť

- a) nedostatok informácií na vykonanie žiadosti,
- b) v prípade žiadosti o odovzdanie skutočnosť, že miesto pobytu hľadanej osoby nemožno zistiť ani napriek maximálnemu úsiliu alebo že vyšetrovaním sa zistilo, že osoba nachádzajúca sa vo väzbe v dožiadanom štáte jednoznačne nie je osobou menovanou v príkaze, alebo
- c) skutočnosť, že vykonanie žiadosti v jej terajšej podobe by vyžadovalo,

aby dožiadaný štát porušil už existujúci zmluvný záväzok prijatý vo vzťahu k inému štátu.

Článok 98

Spolupráca v súvislosti so vzdaním sa imunity a súhlasom s odovzdaním

1. Súd smie podať žiadosť o odovzdanie alebo o pomoc, v rámci ktorej by dožiadaný štát musel konať v rozpore so svojimi záväzkami podľa medzinárodného práva týkajúcimi sa imunity štátu alebo diplomatickej imunity osoby z tretieho štátu alebo majetku tretieho štátu, len pod podmienkou, že Súd predtým v rámci spolupráce dosiahne od tretieho štátu vzdanie sa imunity.

2. Súd smie podať žiadosť o odovzdanie, v rámci ktorej by dožiadaný štát musel konať v rozpore so svojimi záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodných zmlúv ustanovujúcich, že pre odovzdanie osoby Súdu je potrebný súhlas vysielajúceho štátu, len pod podmienkou, že Súd predtým v rámci spolupráce dosiahne od vysielajúceho štátu súhlas s jej odovzdaním.

Článok 99

Vykonanie žiadostí podľa článkov 93 a 96

1. Žiadosti o pomoc sa vykonávajú v súlade s príslušným postupom ustanoveným právnymi predpismi dožiadaného štátu a ak to tieto predpisy nezakazujú, spôsobom špecifikovaným v žiadosti, vrátane dodržania všetkých

v nej obsiahnutých postupov alebo umožnenia osobám špecifikovaným v žiadosti prítomnosť a účasť na procese jej vykonávania.

2. V prípade naliehavej žiadosti sa na žiadosť Súdu dokumenty alebo dôkazy poskytnuté v rámci odpovede posielajú expresne.

3. Odpovede dožiadaného štátu sa zasielajú v pôvodnom jazyku a forme.

4. Bez toho, aby boli dotknuté ostatné články tejto časti, a tam, kde to je nevyhnutné na úspešné vykonanie žiadosti, ktorú možno vykonať bez akýchkoľvek donucovacích opatrení, vrátane konkrétne dobrovoľného vypočutia osoby alebo dobrovoľného získania dôkazov od osoby a vrátane toho, aby sa tak dialo bez prítomnosti orgánov dožiadaného štátu, ak to má pre vykonanie žiadosti zásadný význam, a preskúmania verejnej lokality alebo iného verejného miesta bez jeho zmeny, prokurátor môže takúto žiadosť vykonať priamo na území štátu takto:

- a) ak je dožiadaný štát, zmluvná strana, štátom, na ktorého území bol trestný čin údajne spáchaný, a ak bolo rozhodnuté o prípustnosti podľa článkov 18 a 19, prokurátor môže takúto žiadosť priamo vykonať po uskutočnení všetkých potrebných konzultácií s dožiadaným štátom, zmluvnou stranou,
- b) v ostatných prípadoch môže prokurátor takúto žiadosť vykonať po konzultáciách s dožiadaným štátom, zmluvnou stranou, a s ohľa-

dom na akékoľvek primerané podmienky alebo záujmy vyjadrené týmto štátom. Ak dožiadaný štát, zmluvná strana, identifikuje problémy pri vykonávaní žiadosti podľa tohto písmena, bezodkladne konzultuje so Súdom riešenie tejto veci.

5. Ustanovenia, podľa ktorých sa osoba, ktorú Súd vypočúva alebo preskúmava podľa článku 72, môže dovoľávať obmedzení súvisiacich s povinnosťou mlčanlivosti vzhľadom na bezpečnosť štátu, sa vzťahujú aj na vykonávanie žiadosti o pomoc podľa tohto článku.

Článok 100

Náklady

1. Bežné náklady na vykonanie žiadosti na území dožiadaného štátu znáša tento štát s výnimkou týchto nákladov, ktoré znáša Súd:

- a) náklady súvisiace s dopravou a bezpečnosťou svedkov a znalcov alebo s odovzdaním osôb vo väzbe podľa článku 93,
- b) náklady na preklady, tlmočenie a prepis,
- c) cestovné náklady a diéty sudcov, prokurátora, zástupcov prokurátora, tajomníka, zástupcu tajomníka a pracovníkov ktoréhokoľvek orgánu Súdu,
- d) náklady na všetky znalecké posudky alebo správy vyžiadané Súdom,
- e) náklady spojené s prepravou osôb odovzdávaných Súdu štátom, v ktorom vykonávajú väzbu, a

f) všetky mimoriadne náklady, ktoré by po konzultáciách mohli vzniknúť v súvislosti s vykonávaním žiadosti.

2. Ustanovenia odseku 1 sa podľa potreby vzťahujú aj na žiadosti adresované Súdu štátmi, zmluvnými stranami. V takomto prípade znáša bežné výdavky na ich vykonanie Súd.

Článok 101

Zásada špeciality

1. Proti osobe odovzdanej Súdu podľa tohto štatútu sa nesmie viesť konanie, osoba sa nesmie trestať ani vziať do väzby za nič, čo urobila pred svojím odovzdaním, okrem skutkov alebo správania, ktoré sú predmetom trestných činov v súvislosti s ktorými bola táto osoba odovzdaná.

2. Súd môže požiadať štát, ktorý odovzdal osobu Súdu, aby sa vzdal požiadaviek ustanovených v odseku 1, a tam, kde je to potrebné, poskytne tomuto štátu dodatočné informácie v súlade s článkom 91. Štáty, zmluvné strany, majú právomoc vzdať sa týchto požiadaviek v prospech Súdu, ktorú by sa mali snažiť využiť.

Článok 102

Používanie výrazov

Na účely tohto štatútu

- a) „odovzdaním“ sa rozumie odovzdanie osoby Súdu štátom na základe tohto štatútu,
- b) „vydaním“ sa rozumie vydanie osoby jedným štátom druhému štátu na základe zmluvy, dohovoru alebo vnútroštátnej legislatívy.

DESIATA ČASŤ

VÝKON

Článok 103

Úloha štátov pri výkone trestov odňatia slobody

1.

- a) Trest odňatia slobody sa vykonáva v štáte, ktorý tým Súd poverí spo medzi zoznamu štátov, ktoré Súdu naznačili ochotu prijať odsúdené osoby.
- b) V čase, keď štát deklaruje svoju ochotu prijať odsúdené osoby, môže s týmto prijatím spájať niektoré podmienky, ktoré odsúhlasí so Súdom a ktoré sú v súlade s touto časťou.
- c) Štát, ktorý bol v konkrétnom prípade poverený, neodkladne informuje Súd o tom, či toto poverenie akceptuje.

2.

- a) Štát výkonu oznámi Súdu akékoľvek okolnosti vrátane uplatňovania akýchkoľvek podmienok dohodnutých podľa odseku 1, ktoré by mohli vecne ovplyvniť podmienky alebo rozsah odňatia slobody. Súdu treba všetky takéto známe alebo predvídateľné okolnosti oznámiť aspoň so 45-dňovým predstihom. Počas tejto lehoty štát výkonu nevykoná žiadne kroky, ktoré by mohli spôsobiť ujmu jeho záväzkom podľa článku 110.
- b) Ak Súd nemôže súhlasiť s okolnosťami uvedenými v písmene a), oznámi to štátu výkonu a postupuje v súlade s článkom 104 ods. 1.

3. Uplatňujúc svoju právomoc na výber štátu pri poverovaní podľa odseku 1 Súd prihliada na

- a) zásadu, že štáty, zmluvné strany, by mali zdieľať zodpovednosť za vykonávanie trestov odňatia slobody v súlade s princípom rovnomerného rozdelenia, ktorý ustanovujú Pravidlá súdneho konania a vykonávania dôkazov,
- b) uplatňovanie všeobecne akceptovaných medzinárodných zmluvných noriem, ktorými sa riadi zaobchádzanie s väzňami,
- c) názory odsúdenej osoby,
- d) štátnu príslušnosť odsúdenej osoby,
- e) všetky ďalšie faktory, ktoré súvisia s okolnosťami trestného činu alebo pomermi odsúdenej osoby, alebo s účinným výkonom trestu a ktoré prichádzajú do úvahy pri poverovaní štátu týmto výkonom.

4. Ak nijaký štát nie je poverený podľa odseku 1, trest odňatia slobody sa vykonáva vo väzenskom zariadení, ktoré dá k dispozícii hostiteľský štát v súlade s podmienkami ustanovenými v dohode o hlavnom sídle podľa článku 3 ods. 2. V takomto prípade náklady vyplývajúce z výkonu trestu odňatia slobody znáša Súd.

Článok 104

Zmena štátu povereného výkonom

1. Súd môže kedykoľvek rozhodnúť, že odsúdenú osobu presunie do väzenia v inom štáte.

2. Odsúdená osoba sa môže kedykoľvek obrátiť na Súd so žiadosťou o presun zo štátu výkonu.

Článok 105

Výkon trestu

1. S výhradou podmienok, ktoré štát mohol určiť v súlade s článkom 103 ods. 1 písm. b), trest odňatia slobody je pre štáty, zmluvné strany, záväzný a tie ho nesmú v žiadnom prípade zmeniť.

2. Súd má výhradné právo rozhodovať o všetkých žiadostiach o odvolanie a revíziu. Štát výkonu nesmie odsúdenému brániť podať akúkoľvek takúto žiadosť.

Článok 106

Dohľad nad výkonom trestov a podmienkami väznenia

1. Výkon trestu odňatia slobody podlieha dohľadu zo strany Súdu a musí byť v súlade so všeobecne uznávanými medzinárodnými zmluvnými štandardmi týkajúcimi sa zaobchádzania s väzňami.

2. Podmienky väznenia sa riadia právnym poriadkom štátu výkonu a musia byť v súlade so všeobecne uznávanými medzinárodnými zmluvnými štandardmi týkajúcimi sa zaobchádzania s väzňami; tieto podmienky nesmú byť v žiadnom prípade priaznivejšie alebo nepriaznivejšie, ako sú podmienky, za akých svoj trest vykonávajú osoby odsúdené za podobné trestné činy v štáte výkonu.

3. Komunikácia medzi odsúdeným a Súdom je dôverná a nekladú sa jej prekážky.

Článok 107

Presun osoby po skončení výkonu trestu

1. Po skončení výkonu trestu môže byť osoba, ktorá nie je štátnym príslušníkom štátu výkonu, v súlade s právnym poriadkom štátu výkonu prevezená do štátu, ktorý má povinnosť ju prijať, alebo do iného štátu, ktorý súhlasí s jej prijatím, s prihliadnutím na všetky želania osoby, ktorá má byť do tohto štátu prevezená, ak štát výkonu nedá tejto osobe povolenie zostať na jeho území.

2. Ak náklady vyplývajúce z prevezenia osoby do iného štátu podľa odseku 1 neznáša nijaký štát, tieto náklady znáša Súd.

3. S výhradou ustanovení článku 108 môže štát výkonu v súlade so svojím právnym poriadkom túto osobu tiež vydať alebo iným spôsobom odovzdať štátu, ktorý požiadal o vydanie alebo odovzdanie tejto osoby na účely súdneho konania alebo výkonu trestu.

Článok 108

Obmedzenie trestného stíhania alebo trestania za iné trestné činy

1. Odsúdená osoba, ktorá sa nachádza vo väzbe v štáte výkonu, nesmie byť trestne stíhaná, trestaná alebo vydaná tretiemu štátu za nič, čoho sa dopustila pred tým, ako bola odovzdaná štátu výkonu, ak toto trestné stíhanie,

trest alebo vydanie neschváli Súd na žiadosť štátu výkonu.

2. Súd o tejto veci rozhodne po vypočutí názorov odsúdenej osoby.

3. Odsek 1 sa nepoužije v prípade, keď odsúdená osoba dobrovoľne zotrva na území štátu výkonu po výkone celého trestu uloženého Súdom dlhšie ako 30 dní alebo sa na územie tohto štátu vráti po tom, ako z neho odišla.

Článok 109

Výkon pokút a opatrení na prepadnutie veci

1. Štáty, zmluvné strany, vykonajú pokuty alebo prepadnutie veci nariadené Súdom podľa siedmej časti bez toho, aby boli dotknuté bona fide práva tretích strán a v súlade s postupom predpísaným vo vnútroštátnych právnych predpisoch.

2. Ak štát, zmluvná strana, nemôže splniť príkaz na prepadnutie veci, prijme opatrenia na spätné získanie hodnoty výnosov, majetku alebo aktív, ktoré majú na základe príkazu Súdu prepadať, bez toho, aby boli dotknuté bona fide práva tretích strán.

3. Majetok alebo výnos z predaja nehnuteľností, prípadne výnos z predaja iného majetku, ktoré získa štát, zmluvná strana, v dôsledku výkonu rozsudku Súdu, sa prevedie na Súd.

Článok 110

Preskúmanie zmiernenia trestu Súdom

1. Štát výkonu nesmie osobu prepustiť pred skončením trestu uloženého Súdom.

2. Súd má výhradnú právomoc rozhodnúť o akomkoľvek zmiernení trestu, o čom rozhoduje po vypočutí osoby.

3. Keď osoba vykonala dve tretiny trestu alebo 25 rokov v prípade odňatia slobody na doživotie, Súd preskúma trest s cieľom rozhodnúť, či by sa mal znížiť. Toto preskúmanie sa nesmie uskutočniť skôr, ako je uvedené.

4. Po preskúmaní podľa odseku 3 môže Súd zmierniť trest, ak zistí, že sa vyskytuje jeden faktor alebo niekoľko z týchto faktorov:

- a) včas prejavená a trvalá ochota osoby spolupracovať so Súdom pri vyšetrovaní a trestnom stíhaní,
- b) dobrovoľná pomoc osoby pri výkone rozsudkov a príkazov Súdu v iných prípadoch, najmä poskytovanie pomoci pri lokalizácii aktív podliehajúcich príkazom na pokutu, prepadnutie alebo odškodnenie, ktoré by sa mohli použiť v prospech obetí, alebo
- c) iné faktory podmieňujúce jednoznačnú a výraznú zmenu okolností dostatočne zdôvodňujúcu zníženie trestu, ako to ustanovujú Pravidlá súdneho konania a vykonávania dôkazov.

5. Ak Súd v prvom preskúmaní podľa odseku 3 rozhodne, že nie je vhodné

zmierniť trest, otázku zníženia trestu ďalej preskúmava v intervaloch a s použitím kritérií ustanovených v Pravidlách súdneho konania a vykonávania dôkazov.

Článok 111

Úteč

Ak odsúdený ujde z väzby a utečie zo štátu výkonu, tento štát môže po konzultácii so Súdom požiadať na základe bilaterálnych alebo multilaterálnych dojednaní o odovzdanie tejto osoby iný štát, v ktorom sa osoba nachádza, alebo môže požiadať Súdu, aby usiloval o jej odovzdanie v súlade s deviatou časťou. Môže podať usmerenie, aby osoba bola dodaná štátu, v ktorom vykonávala trest, alebo inému Súdom poverenému štátu.

JEDENÁSTA ČASŤ ZHROMAŽDENIE ŠTÁTOV, ZMLUVNÝCH STRÁN

Článok 112

Zhromaždenie štátov, zmluvných strán

1. Týmto sa zriaďuje Zhromaždenie štátov, zmluvných strán, tohto štatútu. Každý štát, zmluvná strana, má v zhromaždení jedného zástupcu, ktorého môžu sprevádzať náhradníci a poradcovia. Ostatné štáty, ktoré podpísali tento štatút alebo Záverečný akt, môžu byť pozorovateľmi zhromaždenia.

2. Zhromaždenie

- a) podľa potreby posudzuje a prijíma odporúčania prípravnej komisie,

- b) zabezpečuje riadiaci dohľad nad predsedníctvom, prokurátorom a tajomníkom vo veciach týkajúcich sa správy Súdu,
- c) posudzuje správy a činnosti výboru zriadeného podľa odseku 3 a prijíma s tým spojené potrebné opatrenia,
- d) posudzuje a prijíma rozpočet Súdu,
- e) rozhoduje o tom, kedy sa má v súlade s článkom 36 zmeniť počet sudcov,
- f) v súlade s článkom 87 ods. 5 a 7 posudzuje všetky otázky súvisiace s absenciou spolupráce,
- g) vykonáva všetky ďalšie funkcie v súlade s týmto štatútom alebo s Pravidlami súdneho konania a vykonávania dôkazov.

3.

- a) Zhromaždenie má svoj výbor, ktorý tvorí predseda, dvaja podpredsedovia a 18 členov zvolených zhromaždením na trojročné funkčné obdobie.
- b) Výbor má reprezentatívny charakter a zohľadňuje najmä rovnomerné geografické rozdelenie a primerané zastúpenie hlavných právnych systémov vo svete.
- c) Výbor sa stretáva podľa potreby, ale najmenej raz ročne. Pomáha zhromaždeniu pri plnení jeho povinností.

4. Zhromaždenie si môže vytvoriť také pomocné orgány, aké uzná za potrebné, vrátane nezávislého kontrolného mechanizmu na inšpekciu, hodno-

tenie a vyšetrovanie Súdu s cieľom zvýšiť jeho efektívnosť a hospodárnosť.

5. Na zasadnutiach zhromaždenia a výboru sa môže podľa potreby zúčastňovať predseda Súdu, prokurátor a tajomník alebo ich zástupcovia.

6. Zhromaždenie zasadá v sídle Súdu alebo v hlavnom sídle Organizácie Spojených národov raz ročne; v prípade, že si to okolnosti vyžadujú, sa konajú osobitné zasadnutia. Ak tento štatút neustanovuje inak, výbor zvoláva osobitné zasadnutia z vlastnej iniciatívy alebo na požiadanie jednej tretiny štátov, zmluvných strán.

7. Každý štát, zmluvná strana, má jeden hlas. Bude sa vynakladať všestranné úsilie na to, aby sa rozhodnutia v zhromaždení a vo výbore prijímali na základe konsenzu. Ak sa konsenzus nedá dosiahnuť a ak štatút neustanovuje inak,

- a) rozhodnutia o zásadných otázkach musí schváliť dvojtretinová väčšina prítomných a hlasujúcich členov pod podmienkou, že kvórum pre hlasovanie predstavuje absolútna väčšina štátov, zmluvných strán,
- b) rozhodnutia o procedurálnych otázkach sa prijímajú jednoduchou väčšinou prítomných a hlasujúcich štátov, zmluvných strán.

8. Štát, zmluvná strana, ktorý zostáva s platením svojich finančných príspevkov na úhradu nákladov Súdu, nemá v zhromaždení ani vo výbore nijaký hlas, ak výška jeho nedoplatkov je rovnaká alebo vyššia, ako je výška príspevkov, ktoré mal zaplatiť za posled-

né úplné dva roky. Zhromaždenie však môže takémuto štátu, zmluvnej strane, povoliť hlasovanie v zhromaždení a vo výbore, ak si overí, že neplatenie je výsledkom podmienok, ktoré štát, zmluvná strana, nemôže ovplyvniť.

9. Zhromaždenie prijíma svoj vlastný rokovací poriadok.

10. Úradné a pracovné jazyky zhromaždenia sú rovnaké, ako sú jazyky Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov.

DVANÁSTA ČASŤ FINANCOVANIE

Článok 113

Finančné pravidlá

Ak nie je výslovne ustanovené inak, všetky finančné záležitosti súvisiace so Súdom a so zasadnutiami Zhromaždenia štátov, zmluvných strán, vrátane jeho výboru a pomocných orgánov sa riadia týmto štatútom a finančnými predpismi a pravidlami, ktoré prijme Zhromaždenie štátov, zmluvných strán.

Článok 114

Úhrada výdavkov

Výdavky Súdu a Zhromaždenia štátov, zmluvných strán, vrátane jeho výboru a pomocných orgánov sa uhrádzajú z prostriedkov Súdu.

Článok 115

Prostriedky Súdu a Zhromaždenia štátov, zmluvných strán

Výdavky Súdu a Zhromaždenia štátov, zmluvných strán, vrátane jeho

výboru a pomocných orgánov, ako to ustanovuje rozpočet dohodnutý Zhromaždením štátov, zmluvných strán, sa uhrádzajú z týchto zdrojov:

- a) z príspevkov vymeraných štátom, zmluvným stranám,
- b) z prostriedkov poskytnutých Organizáciou Spojených národov podliehajúcich ich schváleniu Valným zhromaždením, najmä vo vzťahu k výdavkom vzniknutým v súvislosti s prípadmi, ktoré postúpila Bezpečnostná rada.

Článok 116

Dobrovoľné príspevky

Bez toho, aby bol dotknutý článok 115, Súd môže dostať a použiť ako doplnkové fondy, dobrovoľné príspevky od vlád, medzinárodných organizácií, jednotlivcov, korporácií a iných subjektov v súlade s relevantnými kritériami prijatými Zhromaždením štátov, zmluvných strán.

Článok 117

Stanovenie príspevkov

Príspevky štátov, zmluvných strán, sa určujú v súlade s dohodnutou stupnicou, ktorá vychádza zo stupnice prijatej Organizáciou Spojených národov na jej bežný rozpočet a upravenou v súlade so zásadami, na ktorých sa táto stupnica zakladá.

Článok 118

Ročný audit

Záznamy, účtovné knihy a účty Súdu vrátane jeho ročných finančných

výkazov sa každoročne podrobujú auditu nezávislého audítora.

TRINÁSTA ČASŤ ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 119

Riešenie sporov

1. Akýkoľvek spor týkajúci sa súdnej funkcie Súdu sa rieši rozhodnutím Súdu.

2. Všetky ostatné spory medzi dvoma alebo viacerými štátmi, zmluvnými stranami, týkajúce sa výkladu alebo aplikácie tohto štatútu, ktoré sa nevyriešia prostredníctvom rokovaní do troch mesiacov od ich vzniku, sa postupujú Zhromaždeniu štátov, zmluvných strán. Zhromaždenie sa môže samo pokúsiť vyriešiť spor alebo môže prijať odporúčania o ďalších spôsoboch riešenia sporu vrátane jeho postúpenia Medzinárodnému súdnemu dvoru v súlade so štatútom toho súdu.

Článok 120

Výhrady

K tomuto štatútu nemožno urobiť výhrady.

Článok 121

Zmeny

1. Po uplynutí siedmich rokov od nadobudnutia platnosti tohto štatútu môže ktorýkoľvek štát, zmluvná strana, navrhnúť jeho zmenu. Text každej navrhovanej zmeny sa postúpi generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov, ktorý ho bez odkladu

rozpošle všetkým štátom, zmluvným stranám.

2. Najskôr tri mesiace odo dňa oznámenia rozhodne Zhromaždenie štátov, zmluvných strán, na svojom ďalšom zasadnutí väčšinou prítomných a hlasujúcich o tom, či návrh prijíma. Zhromaždenie sa môže zaoberať návrhom priamo alebo v prípade, že si to príslušná otázka vyžaduje, môže zvolat' Hodnotiacu konferenciu.

3. Ak sa na zasadnutí Zhromaždenia štátov, zmluvných strán, alebo na Hodnotiacej konferencii zmena nepodarí prijať na základe konsenzu, jej prijatie si vyžaduje dvojtretinovú väčšinu štátov, zmluvných strán.

4. S výnimkou prípadu ustanoveného v odseku 5 zmena nadobudne platnosť pre všetky štáty, zmluvné strany, jeden rok po tom, ako 7/8 týchto štátov uloží ratifikačnú listinu alebo listinu o prijatí u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.

5. Akákoľvek zmena článkov 5, 6, 7 a 8 tohto štatútu nadobudne platnosť pre tie štáty, zmluvné strany, ktoré zmenu prijali, jeden rok odo dňa uloženia ich ratifikačnej listiny alebo listiny o prijatí. Vo vzťahu k štátom, zmluvným stranám, ktoré zmenu neprijali, Súd nebude vykonávať jurisdikciu nad trestným činom, ktorého sa zmena týka, ak ho spáchal občan tohto štátu, zmluvnej strany, alebo ak bol spáchaný na jeho území.

6. Ak zmenu v súlade s odsekom 4 prijme 7/8 štátov, zmluvných strán, všetky štáty, zmluvné strany, ktoré

zmenu neprijali, môžu od tohto štatútu odstúpiť s okamžitou účinnosťou bez ohľadu na článok 127 ods. 1, ale s výhradou článku 127 ods. 2 prostredníctvom výpovede podanej najneskôr do jedného roka od nadobudnutia platnosti uvedenej zmeny.

7. Generálny tajomník Organizácie Spojených národov rozpošle všetky zmeny prijaté na zasadnutí Zhromaždenia štátov, zmluvných strán, alebo na Hodnotiacej konferencii všetkým štátom, zmluvným stranám.

Článok 122

Zmeny ustanovení inštitucionálnej povahy

1. Zmeny tých ustanovení tohto štatútu, ktoré majú výlučne inštitucionálnu povahu, konkrétne článku 36 ods. 8 a 9, článku 37, článku 38, článku 39 ods. 1 (prvé dve vety), 2 a 4, článku 42 ods. 4 až 9, článku 43 ods. 2 a 3 a článkov 44, 46, 47 a 49, môže ktorýkoľvek štát, zmluvná strana, navrhnúť kedykoľvek, bez ohľadu na znenie článku 121 ods. 1. Text akejkoľvek navrhovanej zmeny sa predloží generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov alebo takej inej osobe určenej Zhromaždením štátov, zmluvných strán, ktorá ho bez odkladu rozošle všetkým štátom, zmluvným stranám, a iným zúčastňujúcim sa zhromaždenia.

2. Zmeny podľa tohto článku, pri ktorých sa nedosiahne konsenzus, sa prijímajú dvojtretinovou väčšinou štátov, zmluvných strán, na Zhromaždení štátov, zmluvných strán, alebo na Hodnotiacej konferencii. Tieto zmeny nadobudnú platnosť pre všetky štáty,

zmluvné strany, šesť mesiacov po ich prijatí Zhromaždením alebo konferenciou.

Článok 123

Preskúvanie štatútu

1. Sedem rokov odo dňa nadobudnutia platnosti tohto štatútu generálny tajomník Organizácie Spojených národov zvolá Hodnotiacu konferenciu s cieľom posúdiť prípadné zmeny tohto štatútu. Toto hodnotenie môže zahŕňať aj zoznam trestných činov uvedených v článku 5, ale nemusí sa obmedzovať len naň. Konferencia je otvorená pre všetkých účastníkov Zhromaždenia štátov, zmluvných strán, a za rovnakých podmienok.

2. V ktoromkoľvek neskoršom čase generálny tajomník Organizácie Spojených národov na žiadosť štátu, zmluvnej strany, a na účely ustanovené v odseku 1 po schválení väčšinou štátov, zmluvných strán, zvolá Hodnotiacu konferenciu.

3. Ustanovenia článku 121 ods. 3 až 7 sa vzťahujú na prijatie a nadobudnutie platnosti akejkoľvek zmeny štatútu, ktorú posudzuje Hodnotiaca konferencia.

Článok 124

Prechodné ustanovenia

Bez ohľadu na ustanovenia článku 12 ods. 1 a 2 štát v čase, keď sa stáva zmluvnou stranou tohto štatútu, môže vyhlásiť na sedem rokov od nadobudnutia platnosti tohto štatútu pre uvedený štát, že neprijíma jurisdikciu Súdu nad kategóriou trestných činov uvedených v článku 8 v prípade, že trestný čin údajne spáchali jeho občania alebo

bol spáchaný na jeho území. Vyhlásenie podľa tohto článku možno kedykoľvek odvolať. Ustanovenia tohto článku preskúmava Hodnotiaca konferencia zvolaná v súlade s článkom 123 ods. 1.

Článok 125

Podpis, ratifikácia, prijatie, schválenie alebo prístup

1. Tento štatút bude otvorený na podpis pre všetky štáty v Ríme, v hlavnom sídle Organizácie Spojených národov pre potraviny a poľnohospodárstvo, 17. júla 1998. Po tomto termíne zostane otvorený na podpis na Ministerstve zahraničných vecí Talianska v Ríme až do 17. októbra 1998. Po tomto termíne štatút zostane otvorený na podpis v New Yorku, v hlavnom sídle Organizácie Spojených národov, až do 31. decembra 2000.

2. Tento štatút podlieha ratifikácii, prijatiu alebo schváleniu signatárskych štátov. Listiny o ratifikácii, prijatí alebo schválení sa ukladajú u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.

3. Tento štatút je otvorený na prístup všetkým štátom. Listiny o prístupe sa uložia u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.

Článok 126

Nadobudnutie platnosti

1. Tento štatút nadobudne platnosť v prvý deň mesiaca, ktorý nasleduje po uplynutí šesťdesiatich dní odo dňa uloženia 60. ratifikačnej listiny, listiny o prijatí, schválení alebo prístupe u ge-

nerálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.

2. Pre každý štát, ktorý tento štatút ratifikuje, prijme, schváli alebo k nemu pristúpi po uložení 60. ratifikačnej listiny, listiny o prijatí, schválení alebo prístupe, nadobudne štatút platnosť v prvý deň mesiaca, ktorý nasleduje po uplynutí šesťdesiatich dní odo dňa uloženia ratifikačnej listiny, listiny o prijatí, schválení alebo prístupe týmto štátom.

Článok 127

Odstúpenie

1. Štát, zmluvná strana, môže prostredníctvom písomného oznámenia adresovaného generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov odstúpiť od tohto štatútu. Odstúpenie nadobudne účinnosť jeden rok odo dňa prijatia oznámenia, ak sa v oznámení neuvádza neskorší termín.

2. Štát sa v dôsledku svojho odstúpenia nezbavuje svojich povinností vyplývajúcich z tohto štatútu v čase, keď bol ešte jeho stranou, vrátane akýchkoľvek finančných povinností, ktoré mu vznikli. Jeho odstúpenie neovplyvní nijakú spoluprácu so Súdom v súvislosti s vyšetrovaním trestnej činnosti a konaním, ktoré odstúpajúcemu štátu ukladá povinnosť spolupracovať a ktoré sa začalo pred dňom účinnosti odstúpenia, ani nijakým spôsobom neohrozí prebiehajúce preskúmavanie akejkoľvek veci, ktorú Súd preskúmaval pred dátumom účinnosti odstúpenia.

Článok 128

Autentické texty

Originál tohto štatútu, ktorého arabský, čínsky, anglický, francúzsky, ruský a španielsky text sú rovnako autentické, sa uloží u generálneho tajom-

níka Organizácie Spojených národov, ktorý rozpošle jeho overené kópie všetkým štátom.

NA POTVRDENIE UVEDENÉHO dolupodpísaní, ktorých na tento účel riadne splnomocnili ich vlády, podpísali tento štatút.

Dané v Ríme, 17. júla 1998.